Anul LXXXIV | Sibiu, 1 Ianuar 1936 | Nr. 1

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

In pragul unui nou an

Dacă Nașterea Domnului o așteptăm și o serbăm cu o bucurie care ne scoate afară din timp și din noi înșine, clipa ultimă a anului vechiu și cea dintâi a anului nou o așteptăm și o trăim cu o intensă simțire a timpului și a trecerii noastre.

La scurt interval după o sărbătoare care ne-a pus în legătură cu baza veșnică a vieții, vine o alta care ne întoarce privirea și ne-o leagă obsedant de cestalalt revers al ei, de realitatea timpului, a devenirii, a trecerii. Poate că nu fără senz a așezat Biserica sărbătorile ei așa fel ca deodată cu Anul Nou civil să cadă și Tăierea împrejur a Domnului. Dela bucuria extatică a sfintei familii, a păstorilor, a tuturor celor ce-au cunoscut că ne-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său spre mântuire, a trebuit să se ajungă la grija primei «împliniri a Legii», a supunerii sub rânduelile acestei vieți care se desfășoară în timp și spațiu. A supunerii sub legile esențiale, originare ale vieții, nu sub legile accesorii, secundare, derivate din păcat, ale ei. Aceste legi sunt condițiile necesare pentru desăvârșirea tuturor ființelor în afară de celce este Absolut. Numai încadrându-te în ele, în interiorul lor, le poți depăși. Ele nu pot fi învinse din exterior, ci numai din interior. Numai din mijlocul lor te poți ridica în sus, dar nu de pe de laturile lor. Cine caută să saboteze prin negație sau violență ordinea vieții, acela n'o poate depăși, ci e strivit până la urmă de ea. Anarhismul și misticismul forțat și dezordonat nu te duc în sus, ci la alterări grave ale rezorturilor ființii tale. Cine se silește să smulgă din ființa sa legile eterne ale vieții, reușește să se diformeze, să cadă din plenitudinea normală a vieții.

Prin actul ceresc de supunere sub legile vieții făpturilor, Isus a admis, implicit, și tăierea Sa împrejur, pentru a se face dovadă despre realitatea întrupării Sale, a întrării Sale «sub lege», dar și pentru a începe cum începeau atunci toți cei de «sub lege» activitatea Sa.

Fără îndoială în felul cum ne raportăm, sau cum ar trebui să ne raportăm, la viață la sărbătoarea Nașterii Domnului și a Anului Nou e și ceva comun: și la Anul Nou palpitanta intuiție a timpului se intreține, sau ar trebui să se întrețească, cu intuiția veșniciei care stă la baza timpului. Fără a nega în seara de Anul Nou realitatea timp, sufletul credincios nu se poate cufunda în îngustimea de orizont în care nu vede în viață decât timp și trecere, ci timpul pentru el e luminat de razele veșniciei pe care o sesizează acum mai mult înlăuntrul său. Timpul, succesiunea, e văzut de sufletul credincios în realitatea sa, dar ca o lege în serviciul veșnicei vieți în duh. In fiecare clipă el caută să realizeze ceva bun în serviciul celor din locul unde trăește, căci binele făcut în fiecare clipă celor dimprejurul său îi îmbogățește tezaurul din care se va alimenta cu fericire viața sa în veci. Cine disprețuește clipele de rând ale vieții și pe cei din jurul său (neamul său), așteptând numai momente excepționale ca să facă binele și vizând nu omul concret de lângă el ci o omenire generală, abstractă, acela nu face nimic nici pentru veșnicirea sa.

In seara de Anul Nou se pot afla mulți creștini cari să nu găsească viața în timp și spațiu zadarnică; se vor afla destui cari să se bucure de trecut și de locul în care trăesc — oricare ar fi el — și cari să aștepte viitorul, nu cu vană curiozitate, nici cu plictiseală sau teamă, ci cu dorința de a-l folosi pentru fericirea veșnică.

Cu intenția de-a depăși timpul și spațiul în fiecare clipă, a întrat în ele Domnul nostru Isus Hristos, tăindu-se împrejur.

Cu aceeaș intenție să pășim și noi în noul șirag de zile și ore — tot-atâtea ocazii de-a ne desăvârși, de-a ne purifica și întări în focul încercărilor vieții.

D. S.

Anul nou 1936

(=) Stăm earăș, la sfârșit de an vechi și început de an nou, în fața clipelor de sufletească reculegere, când omul cugetător meditează, măcar în treacăt, asupra anului celui ce moare și asupra urmașului ce-i ia locul.

Și, recapitulând sumar evenimentele petrecute în 1935, este cu neputință să nu surprindă punctele de prețioasă orientare pentru activitatea din anul ce se naște, dacă e vorba să-l trăiască și în folosul neamului și al bisericii sale, ba mai ales în *acest* scop.

*

1. Inregistrăm, la primul loc, din cele petrecute în expiratul an bisericesc, *alegerea chiriarhilor* noștri, cu mult făgăduitoare nădejdi de mai bine pentru cler și popor.

In scaunul de Dumnezeu păzitei Mitropolii a Moldovei și Sucevei s'a urcat cărturarul de renume, fostul stareț al mănăstirii Neamțu I. P. Sf. *Nicodem* Munteanu, care fu însoțit, în drumul spre reședința mitropolitană a Iașilor, de Il. PP. SS. LL. Patriarhul *Miron* și Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului.

Ca arhiepiscop al Cernăuților și mitropolit al Bucovinei și Hotinului a fost însărcinat I. P. Sfințitul *Visarion* Puiu, urmaș al neuitaților Silvestru Moraru, Vladimir de Repta și Nectarie.

Spre sfârșitul anului, votul congresului național bisericesc a ridicat în scaunul arhieresc al Aradului, ca urmaș al regretatului episcop Grigorie, pe P. S. *Andrei* Magier, ear în al Hotinului pe P. S. *Tit* Simedrea, cu misiunea ca la margini de țară, la apus și la răsărit, noii episcopi să continue a desfășura și înteți activitatea binecuvântată pentru ortodoxia românească și pentru patria noastră în hotarele sale firești statorite pe vecie.

In toate aceste alegeri de ierarhi, pacea și frățeasca dragoste au ieșit biruitoare, înlăturând micile clipe ale nemulțumirilor ivite în asemenea cazuri.

*

2. Am ținut să subliniem importanța *cuvintelor și sfaturilor regale*, rostite cu ocazia investirii ierarhilor sfintei noastre biserici ortodoxe.

Despre păstrarea acestei sfinte biserici și despre însemnătatea factorului mirenesc în apărarea și întărirea ei, *M. S. Sa* (la învestirea I. P. Sfințitului Mitropolit Nicodem) se exprimase zicând:

«*Toți acei cari îi aparținem* — bisericii ortodoxe române — *trebue să ne dăm mâna, să muncim cu putere la reîntărirea și ridicarea credinței noastre ortodoxe române. In trecut așa de strânse au fost legate aceste noțiuni, patrie și credință, încât ele fac parte integrantă din efortul spre progres al României... Datoria aceasta incumbă mai ales conducătorilor și credincioșilor bisericii. Colaborarea strânsă și desăvârșita încredere între aceste două elemente componente ale ei, este mijlocul prin care se va ajunge acest scop*».

Tot atât de grăitor este cuvântul Suveranului spus la solemnitatea recentei învestiri a Prea Sfințiților episcopi Andrei și Tit, când M. Sa a expus, în cuvinte luminoase, concepția ce o poartă despre rolul bisericii, (în altă parte a ziarului redăm și acest cuvânt).

Clerul și toți credincioșii bisericii aduc omagială recunoștință M. Sale Regelui ortodox, pentru înțeleptele îndrumări și îndemnuri ce li s'au împărtășit cu părintească purtare de grijă.

*

3. Realizările ctitoricești, pe terenul construirii și reclădirii de sfinte locașuri și alte așezăminte, le încrestăm și de astădată cu bucurie îndreptățită și tot cu mai mari speranțe pentru viitor.

S'au târnosit, — ca să amintim pe cele din orașe și orășele, — măreața biserică din *Mediașul* de pe Târnave; capela și biblioteca mitropolitană din *Sibiu;* frumoasa biserică ortodoxă dela *Simeria*, ca semn al statorniciei stăpânirii românești în ținutul de muncitori, unde biserica ortodoxă are misiunea unificării sufletești a massei de lucrători și de slujbași ai căilor ferate, pentru a putea rezista împotrîva tuturor curentelor subversive ale sectarilor și revizioniștilor. La *Turda*, de istorica pomenire, în localul smeritei bisericuțe se înalță noua biserică ortodoxă, o fală în țara prigoniților urmași ai lui Horia și a tovarășilor săi de suferințe și vitejie, — comemorați tot în acest an în toate unghiurile țării. In *Blajul*, schimbat în capitală de județ, s'a pus peatra fundamentală a sanctuarului ortodox, ca acesta să devie nou izvor de viață creștină și de întărire a credinței celei adevărate.

*

4. Societatea intelectualilor mireni ortodocși ai Ardealului, *FOR-ul*, tinera instituție de apostolat laic, sub președinția dlui profesor universitar Sextil Pușcariu, a continuat munca reîncreștinării individului, a familiei și a societății noastre de pe aceste plaiuri.

Lupta ce o poartă FOR-ul, pentru menținerea și întărirea statului nostru creștin cu religia sa ortodoxă dominantă, s'a manifestat strălucit în *memoriul* prezentat guvernului, cu privire la *repatrierea Fundațiunii Gojdu*, și la *desfacerea «Acordului cu Vaticanul»*, — acord declarat de peste o jumătate de milion de ortodocși ardeleni ca dăunător și primejdios țării și neamului. Biserica noastră ortodoxă declară, că nu va înceta a stărui din toată putera întru realizarea îndreptățitelor sale deziderate.

Și, dacă n'au dat greș așteptările puse în societatea FOR-ul, care cu ramificațiile sale pătrunde binefăcător și tot mai adânc în viața noastră religioasă, culturală și națională, este cu atât mai de dorit, ca mișcarea din Ardeal și Banat să deștepte ecoul și în sinul mirenilor din toate celelalte ținuturi ale țării.

*

Aici e locul să amintim și: inaplicabilitatea *Concordatului* cu Vaticanul și, prin urmare, necesitatea denunțării lui. Cetitorii noștri s'au putut edifica, în această chestiune, din broșurile și articolele (tipărite în Tip. arhidiecezană, Sibiu), și în deosebi din excelenta publicație a dlui profesor univ. *O. Ghibu* (Nulitatea Concordatului), și nu mai puțin din cuvintele scrise de dl președinte al FOR-ului, *Sextil Pușcariu*, care spune «*că în urma concordatului, catolicismul dela noi se identifică cu maghiarismul și cu tendințele lui de refacere a vechii Ungarii pe ruinele României*».

*

5. In nota vremii și a trebuințelor bisericii, s'a întrunit la Sibiu (în două zile din April) *primul congres* al profesorilor Academiilor teologice ortodoxe române ale mitropoliei Ardealului, discutând problema învățământului teologic prin o reorganizare a școalelor noastre de teologie. După cuvântarea rostită în congres de I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, care a expus clar icoana ideală a preotului ce ne trebue, congresul profesoral s'a exprimat: pentru pregătirea de perso-

256.

nalităţi preoţeşti însufleţite de *convingere religioasă* şi pătrunse de *râvnă misionară* — alături de instrucţia teologică cu pregătire solidă de cunoştinţe, *internatele* de pe lângă Academiile teologice având să întregească pregătirea caracterului preoţesc.

Toate aceste criterii, stabilite în congresul dela Sibiu, alcătuesc motive tari, în propriul interes al statului, să aducă necesarul concurs în scop ca biserica să-şi poată creşte adevăraţii slujitori.

*

6. Adunarea *eparhială* din Sibiu a dat, anul acesta, deosebită luare aminte chestiunilor bisericeşti duhovniceşti.

Membrii adunării au rostit poate mai puţine şi mai scurte cuvântări decât în alţi ani, luminându-se în mare măsură din rapoartele îngrijite şi cuprinzătoare, care au avut darul să înfăţişeze icoane vii şi complete despre toate problemele puse în desbaterile din şedinţele adunării.

Clerul şi mirenii Arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu s'au dovedit şi se dovedesc ca veghetori neînfrânţi ai legii dreptmăritoare şi ai fiinţei noastre naţionale, deschizând drumuri nouă pentru slava Bisericii şi cinstea fiilor ei.

*

7. Intre cele două biserici creştine naţionale, *anglicană* şi *ortodoxă română*, se fac paşi pentru a stabilì temeiuri de apropiere.

O delegaţie de înalţi dignitari bisericeşti anglicani a venit în acest scop la Bucureşti. Schimbul de idei cu reprezentanţii bisericii ortodoxe n'a putut decât să contribue la o mai aprofundată cunoaştere a problemelor, puse şi de-o parte, şi de alta, a celor întruniţi în conferinţă.

Gândul de căpetenie a fost lămurirea unor chestiuni importante şi de actualitate, (— o duşmănire d'a capo, cum încearcă s'o arate unii, rămâne astfel fără înţeles).

Deocamdată s'a pus temelia de discuţii viitoare între biserica ortodoxă română şi biserica anglicană.

*

8. Asociaţia religioasă, *Oastea Domnului*, cea mai viguroasă între societăţile similare, s'a adunat la Sibiu în al 4-lea congres, condus de I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*.

«Ostaşii», povăţuiţi şi supraveghiaţi de preoţimea ortodoxă cu părintească iubire, sânt cu adevărat membri pilduitori prin viaţa lor creştinească renăscută. S'au înfăţişat în congres cu toată pietatea, s'au împărtăşit cu sfintele taine, au ascultat povăţuirile vorbitorilor veniţi din apropiere şi depărtare, şi întăriţi sufleteşte s'au înapoiat la căminuri.

Duhul de înoire ce bate tot mai întins peste însetate suflete, a făcut ca numeroşi «ostaşi» împreună cu alţi credincioşi să întreprindă pioase pelerinaje spre locul, astăzi atât de vestit, al unui smerit sat de pe malul dunărean.

*

9. Seria *publicaţiilor, iniţiate de I. P. Sfinţitul mitropolit Nicolae*, s'a îmbogăţit prin câteva preţioase lucrări. Pomenim aici: monumentala operă istorică a părintelui *Ştefan Meteş*; apoi cartea mult dorită, «din grădina florilor duhovniceşti», *Cartea de Rugăciuni*, tipărită cu binecuvântarea Inalt Prea Sfinţiei Sale, atât pentru credincioşii săteni, cât şi pentru orăşeni.

Cartea s'a bucurat de o primire atât de entuziastă, încât editura va trebuì să îngrijească o nouă ediţie neîntârziată.

*

10. Neajunsurile, în urma nedreptelor salarii preoţeşti, au pricinuit şi în expiratul an multe dureri şi amărăciuni în familiile slujitorilor altarelor bisericii noastre ortodoxe.

Organele superioare bisericeşti n'au întârziat a intervenì cu energie la toate ocaziile în favoarea năpăstuiţilor, cerând repararea nedreptăţirilor şi mai multă bultă bunăvoinţă pentru clerul nostru, cu adevărat prigonit în toţi ultimii ani...

*

In pragul acestui nou an, urăm iubiţilor noştri cititori şi abonaţi toate fericirile, rugând pe bunul Dumnezeu să-i apere de tot răul veacului şi să le dăruiască răsplata dorită.

Cuvântul Suveranului

— La investirea Prea Sfinţiţilor episcopi, al Aradului şi al Hotinului —

Noii episcopi, PP. SS. LL. **Andrei Magieru** *al Aradului şi* **Tit Simedrea** *al Hotinului, în ziua de 21 Decemvrie 1935, au primit din mâna Suveranului, în sala tronului dela palatul regal, cârja episcopală.*

Prea Sfinţiţii episcopii mulţumind M. Sale pentru încrederea arătată, Suveranul a răspuns:

Inmânându-vă cârja episcopală a eparhiei Aradului şi Hotinului sânt convins că trimit la hotarele ţării doi păstori vrednici, cari vor şti în toate să-şi îndeplinească datoria lor către Dumnezeu, Patrie şi Rege.

Fiecare mergeţi la un colţ opus al României, dar fiecare veţi avea de rezolvit probleme ce se aseamănă. Cu bucurie văd, că mergeţi cu deplină încredere în menirea şi puterile voastre, mergeţi cu lozinca „crede şi vei biruì". Păşind pe această cale, înlăturaţi dela început, multe piedici ce vă pot sta împotrivă.

Aceasta încredere aveţi datoria de a o face să pătrundă în sufletele tuturora: şi, într'o biserică vie, aşa cum o doresc Eu, veţi putea s'o faceţi cu uşurinţă.

Pe zi ce trece, felul de a se manifesta al bisericii se schimbă; nu mai sântem în vremea de contemplativitate a bisericii începuturilor, sântem în vremurile când, toată viaţa modernă cere o biserică dinamică, o biserică care să intre în aprofunzimea problemei zilnice a fiecăruia.

Biserica trebue să fie îndrumătoarea de fiece clipă a vieţii sufleteşti a individului, — dar spre a juca acest rol, trebue ca slujitorii altarului să priceapă şi să pătrundă viaţa, nevoile şi durerile omului.

Aveţi fiecare, în eparhia voastră, desigur, preoţi cari au învăţat carte, şi unii poate chiar multă carte. Faceţi ca această carte, trecând prin filtrul sufletului, să slujească cât mai intens, cât mai cu multă dragoste celor credincioşi. După şcoală în care s'a învăţat ce trebue să ştie fiecare, voi ierarhii aveţi frumoasa datorie de a fi educatorii slujitorilor altarului. Puterea noastră, a unui popor, oglindeşte puterea morală a bisericii lui.

Faceţi ca această oglindire să fie aşa, ca toţi să ne putem bucura de dânsa.

Dar, pentru ca aceasta să se poată îndeplinì, îngrijiţi ca acei cari trebue să aducă la îndeplinire poruncile divine, să priceapă şi să îndeplinească, în toate, chemarea lor.

Preoţimea nu este o funcţiune publică, este o chemare, un apostolat, care se îndeplineşte cu suflet şi cu dragoste. Frica de Dumnezeu nu este frica de biciu sau de canon, ci este teama de a nu mâhnì un lucru scump nouă.

Faceţi ca, credinţa, atât de căutată de poporul nostru, să pătrundă adânc în sufletul fiecăruia. A crede în Dumnezeu, nu înseamnă a păstra forme exterioare, care pot fi executate şi de păgâni, ci înseamnă, că năzuinţa sufletului are o viaţă mai bună în toate faptele vieţii.

Iată rolul duhovnicesc al bisericii şi al preotului; iată care trebue să fie grija de orce clipă a episcopului.

Biserica noastră trebue, deci, să fie mai puternică şi mai credincioasă, nu prin sprijinul ce i-l dă ocrotirea statului, ci prin forţa ei proprie, prin felul cum va putea să se impună, prin strălucirea curată a credinţei.

Plecând de aici în eparhiile Prea Sfinţiilor Voastre, gândul Meu vă va însoţì şi voi privì cu un desăvârşit interes opera ce o veţi întreprinde: Operă creştinească şi operă naţională, opere deci strâns unite şi care se pot rezuma într'un cuvânt: Românism.

Sărbătorile Naşterii Domnului în Sibiu

In ziua întâi de Crăciun sf. liturghie a fost săvârşită de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* cu un sobor de preoţi.

Răspunsurile liturghice le-a dat, precis şi impresionant, corul mixt al catedralei, condus de prof. T. Popovici.

La sfârşitul sfintei Liturghii I. P S. Sa a rostit o predică bogată în gândiri alese şi de folos sufletesc, desfăşurate şi în frumoasa pastorală de Crăciun publicată în acest ziar.

Ziua a doua de Crăciun, la sf. Liturghie a slujit un sobor de 7 preoţi şi 2 diaconi. La finea sfintei Liturghii a predicat, ascultat cu multă evlavie de numeroşii asistenţi, păr. consilier arhiepiscopesc Tr. Scorobeţ.

In toate cele trei zile ale Naşterii Domnului, biserica noastră catedrală a fost cercetată de un număr imens de credincioşi, popor şi cărturari.

Nr. 9931—1935

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după părintele Ioan Scumpu din Boian, decedat la 5 Decemvrie 1935, — în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 50.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 19 Decemvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

* FOIŞOARA *

Preotul şi îndrumarea tineretului în cadrul diferitelor organizaţiuni religioase, culturale şi sportive[1]

Fiecare veac pare a fi copleşit de câte o problemă esenţială, care se strecoară în inima preocupăriior de fiecare zi şi stăruie să fie rezolvată cât mai radical şi fără zăbavă. Potrivit acestei împrejurări se poate afirma chiar, că şi istoria universală ţine să fixeze epocile şi cadrul de durată al generaţiilor în dependenţă de problema care s'a frământat cândva cu mai multă intensitate. Şi, fără îndoială, aici trebuie căutată şi originea diferitelor numiri şi caracterizări generale cum sunt: „epoca de aur a creştinismului", „secolul copilului", „veacul raţionalismului", „veacul materialismului", al „maşinismului", etc. Rămâne în grija viitorului mai apropiat sau mai depărtat să se pronunţe, într'o expresie generală şi proprie, asupra veacului ce ne este dat să străbatem. Totuşi, luând în considerare faptele în mijlocul cărora trăim, ideile esenţiale cari animează presa desinteresată de pretutindeni şi fac să nască o literatură tot mai încărcată de curăţenie şi neprecupeţire, am putea anticipa, pe lângă toată grija de a vorbi precis, că secolul al douăzecilea va fi turnat în cătuşile istoriei sub următoarea expresie: „veacul tineretului naţionalist şi creştin".

Anticiparea aceasta nu sălăşluieşte pe o temelie de iluzii şi nici nu-şi trage izvorul din nescaiva premise false ori forţate. Ea se înfăţişează în mod clar şi evident pentru toţi cei cari ştiu ceti logic în firul vremii; începe a se desluşì în faţa celor cari abia silabisesc şi, mai târziu, va fi cunoscută şi de ceice încă nu ştiu descifra senzul şi direcţia de cugetare a zilelor. Dar această anticipare se justifică ea însaşi prin concentrarea atenţiei societăţii moderne către tineretul de toate vârstele şi clasele sociale, prin aprecierile ei faţă de concepţia lui, mai ales, prin sârguinţa neostenită a tineretului însuşi de-a se scutura de moştenirea impropria a războiului, de-a-şi turna activitatea într'un făgaş nou şi sănătos, croindu-şi un nou stil de viaţă şi, peste tot, de-a-şi da un chiag fizic şi moral vrednic de greutăţile ceasului prezent.

Ni s'ar putea obiecţiona, că societatea celor mari s'a preocupat totdeauna de tineret şi că nu numai tineretul de azi are tendinţe de înoire. Iată ceva de netăgăduit. Dar fie-ne îngăduit a sublinia cu toată puterea şi convingerea, că totuşi problema tineretului se aşterne azi mai categoric şi mai întreagă decât oricând şi că solicită o rezolvare mai radicală decât totdeauna.

Ceeace este în măsură să ne bucure din complexul acestor manifestări, constă în faptul că tineretul de pretutindenea încearcă o reînviere naţională şi spirituală pe baza principiilor creştine, în umbra Bisericii lui Hristos. Organizaţiunile de tot felul — dintre cari unele săvârşite chiar din iniţiativa şi entuziasmul tineresc, iar altele creiate de cei vârstnici şi puse în slujba ridicării tinertului — sprijinesc, prin ceeace urmăresc şi realizează, afirmaţia de mai sus.

Faţă cu această stare de lucruri, preoţimea nu stă, nu poate sta şi, mai ales, nu trebue să stea în alt rol decât cel pe care l-a avut în toată bunăvremea — dela pruncia neamului românesc şi până la închegarea politică definitivă a lui — rolul de îndrumătoare sinceră a tineretului către şi în făgaşul spiritual şi curat al creştinismului veşnic salvator.

*

Ideile, expuse până aci, au mai mult un caracter general şi introductiv. Ele ne introduc în pulsul vremii şi ne indică poziţia de îndrumători ai tineretului. Căci deşi este evident faptul că tineretul mai vârstnic se doreşte după o recreaţie spirituală prin Biserică, elanul lui trebueşte canalizat cu grijă. Deasemenea, tendinţa după o păşune nouă se cere crescută cu toţi fiii neamului cari abia se ridică. Aşa stând lucrurile, ajunşi la acest punct constatăm cu certitudine că subiectul conferinţei de faţă este însemnat şi actual. Aceste două atribute îl indică suficient pentru ordinea de zi a unei adunări preoţeşti.

Dar să ne zorim la drum. Căci — după o vorbă din bătrâni — „mai este mult până departe".

Inainte de a intra în miezul expunerii, se cade să precizăm până unde se întinde sfera noţiunii de „tineret". In graiul zilnic răsfrângem acest termen la ceice se găsesc între 15—25 ani. Ceeace nu însemnează că ne exprimăm tocmai exact. Căci sfera noţiunii „tineret" închide în sine şi pe ceice se găsesc sub vârsta de 15 ani. Cu alte cuvinte, tot aici trebue clasaţi şi cei pe care îi aşează psihologia în epoca primei copilării şi în aceea a şcolarităţii. Aşa dar, conferinţa: „Preotul şi îndrumarea tineretului în cadrul diferitelor organizaţiuni religioase, culturale şi sportive" va expune ce se poate face pentru copiii sub 7 ani, pentru cei dela 7—15 ani, adecă în timpul şcolii primare, şi pentru ceice depăşesc această etate, adică pentru tinere-

[1] Conferinţă cetită în adunarea preoţească dela Mediaş [23 Septemvrie 1935].

Probleme-Recensii-Comentarii

Presa de Crăciun. — *Aspectul ziarelor din ajunul marilor sărbători bisericeşti e altul decât cel de totdeauna. Ele îmbracă o haină primenită şi solemnă. Preocupările lor, politice sau de altă natură pur cotidiană, cedează locul preocupărilor spirituale. Apar aproape toate cu paginile sporite, frumos ilustrate şi cu bogate suplimente literare. Nivelul lor e mai ridicat. In locul obişnuitei ciorne zilnice cu influinţă nocivă asupra sufletului omenesc, în ziarele de sărbători găseşti merinde duhovnicească şi gânduri creştineşti cari ne arată cărarea spre azurul cerului. In locul obişnuitelor insanităţi pe cari le colportează şi le difuzează în lume cu mare desinvoltură, în locul «întâmplărilor sensaţionale» cari otrăvesc şi macerează sufletul omenesc, în în locul ideilor cari alimentează curentele dizolvante şi dăunătoare acestui suflet, în ziarele de sărbători — zile de reculegere şi de distindere sufletească — găsim articole închinate marilor evenimente prăznuite de lumea creştină. Evident, fac abstracţie de unele ziare cari şi-au făcut un crez din desavuarea sistematică a creştinismului. Deasemeni, constatările mele de mai sus nu vizează acele ziare cari apar tot timpul într'o frumoasă şi creştinească aliură. Aceste gazete din urmă au marele merit de a fi sesizat configuraţia spirituală a a vremii noastre şi de a se fi pus în slujba unor idealuri neperitoare. Biserica şi neamul. Inlături, deci, cu idealurile perimate cari încorsetează şi zăgăzuiesc sufletul neamului nostru în ascensiunea lui către glorie şi către Dumnezeu.*

Marelui eveniment al Naşterii Domnului ziarele i-au consacrat numere festive. Nota prevalentă a acestor ziare e cea spirituală. Un mare adevăr se desprinde din aceasta: acela că omul n'a încetat să caute pe Dumnezeu. Dacă totuşi sunt puţini acei cari ÎL găsesc, de vină e omul, care nici după întruparea lui Dumnezeu nu s'a apropiat mai mult de El. Pruncul Isus a adus mântuirea tuturor oamenilor din toate timpurile — în eterna scurgere a vremurilor. Necredinţa în Dumnezeu este un semn de mediocritate spirituală. Sufletul omului e chinuit şi devastat de gânduri negre atâta timp cât nu primeşte în el lumina lui Dumnezeu şi a evangheliei Sale. Arşiţa sufletului nostru nu putem s'o potolim decât la izvoarele pure şi înviorătoare ale acestei evanghelii. In drumul vieţii noastre, străjuit în şir de spini, nu găsim popasuri mai odihnitoare şi mai ziditoare de suflet, nu găsim ostroave mai senine şi mai pline de lumina cea neînserată a cerului decât învăţăturile cuprinse în sfânta evanghelie. Răsadul idealurilor neperitoare îl găsim în această Carte a Cărţilor care spintecă veacurile cu adevărurile ei eterne şi prăvălitoare. In ea găsim îndemnuri calde şi călăuzire fără greş către o viaţă mai pură şi către fericirea după care veşnic însetează sufletul nostru. Şi orizonturile sufletului nostru îşi primesc lumina lor din izvorul nesecat, cu pajişti pururi însorite, al Cuvântului dumnezeesc. In deşerturile sufletului nostru fiecare adiere a cerului lasă rotocoale de lumină. Cum să nu ne bucurăm atunci când vedem că în ziua cea mare a Naşterii Mântuitorului chiar şi ziarele, în locul preocupărilor profane de totdeauna, aduc îndemnuri fericite şi se străduiesc, măcar acum, să potenţeze idealurile superioare ale omului? Cine nu visează pentru neamul lui un alt climat moral, sau acele restituţii morale cari l-au călăuzit în vremurile lui de mărire şi cari sunt menite să-l ducă iarăşi la mărire? Chiar şi în viaţa unui neam lucrurile trebue ierarhizate: primatul se cuvine celor spirituale. Aceasta este ideia centrală din articolul dlui O. Goga, publicat în numărul de Crăciun al tinerei reviste «Linia Dreaptă». Mai multă alipire faţă de biserică. Orientările spirituale ale neamului trebue să poarte paternitatea bisericii. Aceleaşi gânduri creştine le întâlnim în articolele din revista «Sfarmă-Piatră», semnate de Nichifor Crainic. (Un minunat articol intitulat Naştere şi cunoaştere), de Ioma Vlădescu, Dragoş Protopopescu şi alte condee însemnate din publicistica română şi creştină. In coloanele temerarului ziar naţionalist «Porunca Vremii» întâlnim articole închinate datinilor străbune. De asemeni în ziarele „Ţara Noastră", «Curentul», «Universul» şi «Viaţa Ilustrată». Aceasta din urmă revistă, de sub conducerea rectorului Academiei teologice din Sibiu, este un permanent hambar duhovnicesc. — Să trec în revistă toate ziarele şi toate revistele cari au închinat pagini întregi sărbătorii Naşterii Domnului, îmi este imposibil. Pentru toate ziarele cari au contribuit la înviorarea sufletului nostru, prin numerele lor de Crăciun, eu ridic aici un cuvânt de laudă şi doresc să se erijeze în probleme spirituale cât mai des posibil. V. S.

*

Pr. Ioan Moţa: *42 de ani de gazetărie*, Orăştie, 1935, Lei 40.

Intr'o broşură extinsă (88 pg.), păr. prot. I. Moţa descrie, cu vioiciune şi plasticitate de încercat publicist, activitatea îndelungată a P. C. Sale pe tărâmul ziaristicii poporale, a cărei bună parte din istorie se identifică cu istoria vieţii preotului luminător şi animator dela Orăştie. Cine citeşte broşura, nu cunoaşte numai strădaniile acestui apostol al slovei româneşti, ci un întreg trecut de lupte naţionale pentru libertate, o îngelungată fază din progresul în lumină al neamului românesc din Ardeal.

Biserica noastră, al cărei slujitor este acest spornic luptător naţional cu arma nobilă a condeiului, se mândreşte cu dânsul, iar ziarul nostru îi exprimă omagiile de gratitudine şi călduroase felicitări.

*

Nicolae Firu: *Date noi privitoare la istoricul bisericii sf. Adormiri din Oradea*, Oradea, 1935, Lei 20.

Vrednicul istoric al bisericii bihorene, publică câteva acte nouă — însoţite de comentar — în legătură cu ridicarea bisericii ortodoxe din Oradea care şi-a sărbătorit, în 1934, 150 de ani de existenţă. E preţios îndeosebi un conspect al familiilor, care au contribuit cu bani şi lucru la aceasta.

*

Sfinţire de biserică. — In 21 Noemvrie 1935, la sărbătoarea „Intrării în Biserică a Maicii Domnului", s'a sfinţit, în cadrul unei frumoase solemnităţi, biserica din comuna *Codlea*, protop. Branului.

Actul sfinţirii, împreunat cu serviciul divin, a fost săvârşit de către un sobor de 9 preoţi, sub conducerea păr. protop. Vasile Stoicanea. Răspunsurile la sf. liturghie, au fost date de corul şcoalei primare din localitate, sub conducerea dlui director I. Pascu. La sfârşit vorbeşte păr protopop, scoţând în relief însemnătatea actului. Rosteşte o frumoasă rugăciune şi aduce elogii preotului parohial G. Fl. Preşmereanu.

Răspunde parohul, arătând greutăţile întâmpinate la renovarea bisericii. Aduce mulţumiri Reuniunii de femei din localitate, de sub conducerea dnelor Silvia Preşmerean şi Ana Pascu, cari din fondul Reuniunii şi prin colectă au făcut iconostasul şi au introdus lumina electrică. Mulţumeşte apoi tuturor donatorilor şi sprijinitorilor morali şi materiali.

După masa comună, a urmat serbarea asociaţiei „Oastea Domnului", la care au participat săteni din comunele judeţului Braşov.

A fost o frumoasă manifestaţie cu caracter religios-cultural, care a produs adâncă impresie asupra celor ce au participat.

Coresp.

*

Conferinţe preoţeşti. — Preoţimea tractului *Zarand* s'a întrunit în conferinţă pastorală de toamnă, în *Brad*, în zilele de 29 şi 30 Nov. a. c.

Conferinţa s'a început cu serviciul divin şi cu invocarea Duhului sfânt. Au servit mai mulţi preoţi în frunte cu P. C. Prot. Ioan Indrei. La priceasnă a predicat păr. *T. Perianu*. Mânecând dela textul sf. ap. Pavel (2 Cor. 4 8—10) arată lupta ce trebue să o ducă preotul cu diferitele curente ale lumii de azi, pentruca să-şi ajungă scopul misiunii în formarea caracterelor religios-morale.

După terminarea serviciului divin, cei prezenţi s'au întrunit în edificiul nou al casei culturale, unde păr. protopop rosteşte cuvântul de deschidere.

Dupăce se constată absenţa alor 10 preoţi dela conferinţă, se citesc dările de seamă asupra cărţii de istorie bisericească, de Pr. Şt. Meteş, — dări de seamă făcute de preoţii N. Florea, M. Popovici, N. Stanciu, Şt. Corpadea şi V. Perian, scoţându-se în deosebi în evidenţă, din cartea amintită, părţile referitoare la viaţa bisericească din ţinutul Zarand.

După masă s'a slujit vecernia, şi a ţinut o meditaţie *P. I. Boloţiu*.

A 2-a zi, Sâmbătă 30 Noemvrie, la sărbătoarea Sf. Andrei, preoţimea a comemorat amintirea marelui Arhiereu Andrei Şaguna. La comemorare au luat parte şi elevii liceului ort. rom. din Brad cu întreg corpul profesoral.

După parastas, Pr. *I. Tisu*, într'o frumoasă conferinţă, ţinută în sf. biserică, a scos în relief munca uriaşă desvoltată de Şaguna pe teren bisericesc cultural şi naţional.

După terminarea serviciului divin, preotimea a continuat lucrările în casa culturală. Au prezentat referate Pr. A. Barna, I. Comşa, N. Florea, asupra introducerii sărbătorii hramului bisericii, cu misiuni, pelerinagii şi mărturisirea credincioşilor, luând parte şi soc. Sf. Gheorghe, Oastea Domnului, şi Reuniunile de femei.

S'a decis apoi înfiinţarea unei reuniuni de înmormântare pentru tractul întreg şi s'a ales un comitet pentru alcătuirea statutelor.

De încheere, P. C. părinte protopop mulţumeşte preoţimii pentru munca tot mai strădalnică ce o desfăşoară în parohii.

Pr. *Alex. Fugată*

*

Cercuri religioase. — In 13 Octomvrie c., au luat parte la cercul religios din comuna *Dacia (Ştena)*, protop. Rupea, păr. prot. *Al. Brotea*, preoţii I. Buzea, I. Drăghici, I. Muntean, P. Morar şi I. Florea, servind sf. liturghie în sobor. A predicat, la sfârşitul sf. liturghii, păr. *I. Muntean* din Grânari, desvoltând pericopa zilei cu citatul: „Sufletul, deşi e nevăzut, se face văzut prin faptele sale" (Sf. Vasile cel Mare). Predica, pe lângă luminarea minţii credincioşilor, a picurat în sufletele lor hotărârea de a urma calea Samarineanului.

După amiazi s'a săvârşit sf. Maslu. A predicat apoi păr. prot. *Al. Brotea* din Rupea, despre: Cum este aplicată învăţătura creştină de veacuri în viaţa omenirii şi cum ar trebui de fapt să fie trăită şi înţeleasă. P. C. Sa, se ocupă şi de minunile dela Maglavit: cum trebuesc înţelese, spre a nu cădea în idolatrie. La sfârşitul slujbei, parohul locului, *Ier. Buzea*, a mulţumit C. preoţi pentru truda fiecăruia, arătând în acelaş timp credincioşilor scopul cercurilor religioase.

In 3 Noemvrie c., văduvita parohie *Jibert*, datorită cercului religios, s'a învrednicit de o sărbătoare plină de înălţare sufletească. Au participat la săvârşirea utreniei şi a sf. liturghii, preoţii Ier. Buzea, N. Şolcă şi I. Florea. A pre-

---

tul propriu zis. De altfel, nimic nu e mai natural pentru ceice sunt chemaţi să clădească un duh nou într'o generaţie nouă, decât să vegheze cu grijă părintească şi să îndrume tineretul, cu abnegaţie de apostoli, dela cei dintâi paşi până în pragul căsniciei.

Această misiune, nepătrunsă niciodată în toată măreţia şi sfinţenia ei, şi-a croit oarecum, prin vreme, cadrul de manifestare pentru zidirea sufletească a tineretului aflător în şcoală şi trecut din această epocă. Există însă un mic semn de întrebare în jurul celorce sunt de făcut pentru îndrumarea micuţilor cari n'au împlinit vârsta de 7 ani. Se poate schiţa rolul preotului şi aci? In ce mod şi în legătură cu ce împrejurări?

Chestiunea aceasta ne îndeamnă să amintim şi să accentuăm cu toată convingerea importanţa reală a celor „şapte ani de-acasă". In cadrul acestora se urzesc firele în cari se ţese mai apoi întreaga noastră viaţă sufletească. Fericiţi sunt acei dintre muritori cărora li s'a dat posibilitatea să chiverniseasca bine şi să piarda cu folos cei şapte ani ai primei copilării! Ei nu vor fi puşi în situaţia neplăcută de-a auzi dela cineva „că le lipsesc cei şapte ani de-acasă".

Odată, demult, demult, familia creştină ştia, putea şi se sârguia să umple cu folos primii ani ai tinereţii. Dintr'un mediu familiar sănătos se putea adăpa la rându-i sufletul neprihănit al copiilor. Astăzi situaţia ni se prezintă schimbată în rău. Mediul din cele mai dese familii prezintă un caracter viciat. Ceeace nu constitue un secret pentru nimeni. Şi totuşi se adaugă zi după zi, fără să poată fi aflate şi întrebuinţate mijloacele proprii spre reabilitarea moralului familiar, pentru repunerea familiei în slujba sa de bunăchivernisitoare a virtuţilor şi credinţei creştine. Folosim prilejul de a accentua că preotul îşi poate arăta şi de astădată forţa sa morală şi educativă. Fiecare zi oferă bun prilej în acest scop. Trăind în mijlocul părinţilor, el poate inlerveni, întâmplător sau voluntar, pentru corectarea neajunsurilor de cari sufere azi familia creştină. Prin sfaturi şi poveţe, prin grai şi prin faptă, el poate insufla mamelor vechea şi sfânta dragoste pentru creşterea fiilor în duhul cel fără de zminteală al creştinismului. Printr'o acţiune constantă, înfrăţită cu răbdarea, încununată de dragostea pentru cei mici, preoţimea poate şi trebue să reclădească mediul vechi familiar, din care să se zămislească o generaţie de tineret nou, de tineret flămând şi însetoşat după evanghelia lui Hristos.

Dar, atitudinea preotului se poate manifesta chiar direct spre generaţia de copii. Insuşi Mântuitorul Hristos a dat pildă despre aceasta. Insuşi El a stat de vorbă cu pruncii şi i-a învăţat să rămână cât mai mult în curăţenie trupească şi sufletească. Şi fapta lui trebue să afle imitatori în persoana celor ce-i propoveduesc Evanghelia. Trecând pe ulitele satului, ieşind din casa Domnului, poposind într'o casă de creştini, în tot locul, preotului i se dă ocazia să stea de vorbă cu pruncii. Această ocazie nu trebue ignorată. Căci folosindu-o cu tact, cu înţelegere şi cu blândeţe reuşim să smulgem ideile greşite, cari, din pricina unor ameninţări nepricepute pornite din gura celor mai mari, zac în sufletul celor mai mulţi copii. In felul acesta, apropiindu-ne de copii, îi apropiem pe ei de slujitorul lui Hristos şi prin aceasta de Hristos însuşi. [Sfârşitul urmează]

Pedagogia creştină ortodoxă, de preotul *Mihail Bulacu*, docent universitar, profesor la seminarul pedagogic universitar din Bucureşti. — Lucrare de actualitate în domeniul educaţiei creştine în şcoalele secundare şi şcoalele primare, pentru P. C. preoţi profesori de religie şi cateheţi. Folosind mult material din scrierile Sf. Părinţi şi marilor pedagogi creştini ai pedagogiei moderne şi utilizând şi elemente ale psihologiei religioase patristice, ca şi ale psihologiei experimentale moderne, lucrarea se prezintă cu o structură ştiinţifică şi totuşi clară, pe înţelesul tuturor, tratând cele mai importante capitole ale educaţiei. Pretul 200 Lei exemplarul.

dicat păr. Ier. Buzea despre: „Bogatul nemilostiv şi săracul Lazar".

După amiazi s'a săvârşit vecernia şi sfinţirea apei cu predica părintelui Ier. Buzea, despre curentele subversive ale Bisericii noastre.

*

— După înălţătoarea conferinţă din prohia *Trestia*, ţinută în legătură cu mişcarea „Oastea Domnului", preoţimea tractului *Băiţa*, din nou s'a întrunit în conferinţă pe luna Decemvrie, în ziua de 10 c., de data aceasta programul conferinţei s'a desfăşurat în parohia centrală Băiţa, la sediul oficiului protopopesc.

La ora 9 a. m. s'a oficiat — de către păr. protopop, — un Te-Deum, la biserica ortodoxă română. După terminarea serviciului, preoţimea prezentă a trecut în biroul oficiului protopopesc, unde, constatându-se prezenţa majorităţii preoţilor tractuali, preşedintele deschide conferinţa preoţească pe luna Decemvrie şi dă cuvântul preotului *Ioan Popa*-Hărţăgani, care, prin cuvinte bine alese şi exemple trăite, şi-a desvoltat tema cu subiectul: *Tratarea bolnavilor în taina sf. mărturisiri.* La discuţiuni au luat parte preoţii: I. Ivan—Podele, T. Benea—Stejărel, N. Perian—Sălişte, Al. Popa—Vălişoara şi prot. D. Secărea—Băiţa.

In legătură cu tema de mai sus, preotul Alexie Popa—Vălişoara, propune, ca pentru cea mai apropiată conferinţă, să se trateze subiectul: *Taina pocăinţei din punct de vedere dogmatic şi psihologic; importanţa şi adaptarea ei practică în parohie pentru îndrumarea vieţii religioase.* Preoţimea aprobă cu unanimitate această propunere şi însărcinează pe preotul A. Moga—Măgura, cu elaborarea ei.

La ordinea zilei a urmat apoi prezentarea unei dări de seamă — de către fiecare preot — asupra cărţii: *Tânărule, ţie-ţi zic, scoală-te*, de Dionisie Făgărăşianu, iar după încunoştiinţarea comunicărilor şi adreselor oficiale ale Prea Ven. Cons. arhiepiscopesc, conferinţa a luat sfârşit la ora 2 p. m. *Pr. P. A.*

*

— In 24 Noemvrie 1935 a. c. s'a ţinut ultima conferinţă, din acest an, a cercului nostru preoţesc, în comuna *Apoldul de sus*. Au fost prezenţi toţi preoţii, împreună cu P. C. păr. prot. A. Pecurariu. La ora 9 dim. s'a servit liturgia în sobor; la priceasnă a predicat păr. *I. Albu* din Ludoş, despre: „Datoria ce o avem către Dumnezeu, către aproapele şi către noi înşine". La sfârşitul liturghiei a predicat păr. *Săbău* din Gusu: „Despre rugăciune", cu frumoase exemple despre puterea rugăciunii. După aceasta păr. Ioan Albu din loc a mulţumit, în numele fiilor săi sufleteşti, pentru frumoasele învăţături date poporului său iubitor de casa Domnului şi a legii strămoşilor. Insemn, la acest loc, că biserica noastră ortodoxă din Apoldul de sus are un bun cântăreţ şi doi buni ajutori de cântăreţi, cum puţini vor fi la fel în arhidieceză.

Liturghia s'a cântat cât se poate de frumos, executată de corul şcoalei primare, pe 3 voci, condus de dşoara învăţătoare din loc.

După liturghie preoţii cercului, consiliul bisericesc şi epitropii, s'au îndreptat spre locuinţa preotului local, zidită în stil românesc, — acì s'a săvârşit „Sfinţirea apei", apoi a caselor.

La sfârşit P. C. părinte protopop al tractului Mercurea a ţinut o cuvântare, urând preotului să-şi menţie mai departe hărnicia, curajul şi tactul pastoral de care a dat dovadă şi până acum.

Răspunde preotul I. Albu, mulţumind lui Dumnezeu pentru ajutorul dat în lupta omului cu greutăţile zilelor... să vadă terminată această lucrare în scurt timp, şi la toţi cari au ţinut să dee un caracter atât de sărbătoresc sfinţirii caselor lui.

La masă a toastat P. C. păr. protopop A. Pecurariu, dl dir. Gh. Albu din Sebeş-Alba, păr. Nic. Ilea din Topârcea ş. a.; la ora 5 d. m, cu frăţească dragoste s'au despărţit plecând fiecare la ale sale.

Arzătoarea dorinţă a părintelui nostru sufletesc este să-şi vadă **Casa Culturală** ridicată: zidirea ei se începe la primăvara anului 1936. Dumnezeu să ne ajute! *Un asistent*

Notificare

Se atrage atenţiunea Oficiilor protopresbiterale şi parohiale, că au să înainteze *îndată* la Consiliul nostru arhiepiscopesc tablourile cerute cu ordinul circular Nr. 11.446—1935 Ep. privitoare la depunerile bancare, precum şi tablourile cerute cu ordinul circular Nr. 11.625—935 Ep. privitoare la datoriile către parohii întrate în conversiune

Consiliul arhiepiscopesc

Invitare la abonament. — *Organul de publicitate naţional bisericesc* **„Telegraful Român"**, *intrând în anul al 84-lea de existenţă neîntreruptă şi câştigând tot mai preţioşi colaboratori, invită onoraţii noştri abonaţi, ca înoindu-şi abonamentul să binevoiască a recomanda acest vechi ziar în cercul cunoştinţelor lor, învitând prieteni şi cunoscuţi să ne dea sprijin cât mai larg în munca ce o ducem în serviciul bisericii şi al neamului.*

Abonamentul se adresează. prin mandat poştal, la adresa: **Administraţia Telegraful Român, Sibiu.**

Redacţia şi Administraţia

INFORMAŢIUNI

AN NOU CU BINE! dorim tuturor cetitorilor noştri.

Răscumpărare de felicitări. *P. S. Sa arhiereul* **Vasile** *şi-a răscumpărat felicitările de Anul nou şi ziua numelui în favorul „Milei creştine".*

Conferinţa Păr. Dr. Gr. Cristescu. Păr. profesor universitar Dr. Gr. Cristescu a ţinut Duminecă, 22 Decemvrie 1935, la ora 6 o remarcabilă conferinţă în sala prefecturii în Sibiu, la invitaţia studenţilor sibieni dela Bucureşti, vorbind despre „Fizionomia spirituală a generaţiei de azi". P. C. Sa a caracterizat virtuţile de eroism naţional, de sobrietate morală şi de profunzime creştină a generaţiei tinere. Conferinţa a stârnit o mare însufleţire în publicul auditor.

† Pr. Nicolae Aron, paroh ortodox, distins cu brâu roşu, după lungi şi grele suferinţe, împărtăşit cu Sf. taine, a încetat din viaţă în 24 Decemvrie 1935, în etate de 76 ani, după o activitate rodnică de 5 ani ca învăţător în Făgăraş, apoi ca paroh al comunei Galaţi, protop. Făgăraş, timp de 51 de ani. Inmormântarea defunctului preot s'a săvârşit în 26 Decemvrie, din casa proprie, în cripta familiară din cimitirul ortodox al comunei Galaţi. Dumnezeu să-l odihnească cu drepţii!

In intervalul dela 23 Decemvrie 1935 până în 8 Ianuarie 1936 se admit *telegrame de felicitări cu reducere de 50%* **pe cuvânt, fără nici o suprataxă.**

ŞTIRI LOCALE

Dela primăria municipiului Sibiu. Pentru ca tineretul să poată participa neapărat la şedinţele pentru pregătirea premilitară şi la slujbele religioase ce sânt obligatorii acestei pregătiri, ministerul de interne ordonă să se respecteze că stricteţă dispoziţiunile legii *repausului duminecal*, astfel ca tinerii să poată lua parte la pregătirea premilitară şi să nu fie reţinuţi la lucru de către patronii sau părinţii lor. Se vor lua severe măsuri contra acelor patroni sau părinţi cari nu respectă aceste dispoziţii.

Rescumpărare. Dl Ioan Marcu, conducătorul Librăriei arhidiecezane, îşi rescumpără felicitările de ziua onomastică cu 200 Lei, dăruiţi Legatului Iosif şi Paraschiva Marcu al fondului Căminului pentru bătrâni dela Societatea română de înmormântare.

CARŢI ŞI REVISTE

Meniuri, de Sim. Racoviţă din Sibiu. Gospodinele pot alege indicaţiuni practice, care le uşurează munca; reţete date în stil concis şi clar. E o operă conştiincios scrisă şi inteligent alcătuită. Preţul 160 lei.

Poşta redacţiunii

Pr. *I. B.* în *C. S.* In chestiunea înfiinţării de asemenea însoţiri, este mai potrivit a se adresa *deadreptul* către forurile bisericeşti chemate.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Aviz important

P. C. Fraţi preoţi, li se aduce la cunoştinţă, că pentru anul 1936, abonamentul foilor «Lumina Satelor» şi «Oastea Domnului» a scăzut dela 180 Lei, la 150 Lei. In sărbătorile ce urmează P. C. preoţi sunt rugaţi, a comunica acest lucru în biserici, precum şi pe cale particulară.

Oficiile parohiale, cari vor primì mai multe numere decât cele obişnuite, să le împartă doritorilor ca numere de probă. In fiecare foaie se află şi câte un mandat poştal, astfel încât se pot trimite banii pentru abonament.

Alţii despre Maglavit

Am remarcat într'un număr precedent (45) punctul de vedere al credinţei luterane, cu privire la fenomenul dela Maglavit, când vicarul bisericii săseşti, dl *Dr. Fr. Müller*, a publicat în organul oficios al bisericii sale, K. Blätter, dela 17 Oct. c., un articol, serios şi obiectiv, asupra celor ce se petrec acum la Maglavit.

Acelaş organ oficios, Kirchliche Blätter, dela 12 Decemvrie 1935, continuă linia arătată în articolul amintit al dlui vicar Dr. Müller.

De astă dată o martoră oculară, dna *Tilde Theisz*, înapoiată dela Maglavit, face o descriere impresionantă a câmpiei maglavitene cu păstorul ei smerit, în jurul căruia se îmbulzesc astăzi miile de oameni, din toate clasele societăţii, să asculte vorba simplă, liniştită spusă fără nici un meşteşug oratoricesc, şi cu îndemn împotriva năravurilor rele: de-a reduce numărul copiilor (prin avort), de a nu respecta bunurile altuia, de a minţi şi înşela, de a se supune la toate nebuniile modei, şi a nu răbda ca altul să poată propăşi în bunăstare...

Şi toţi credincioşii din jurul lui făgăduesc cu glas tare să urmeze cuvântul auzit. Petrache Lupu se adresează bolnanilor veniţi spre tămăduire: «*Mergeţi, mergeţi; vedeţi, vedeţi!*» arătând cu dreapta spre soare. Atunci paraliticii se ridică şi umblă, ear orbii îşi recapătă cu încetul lumina ochilor. «*Eu însami*, continuă scriitoarea, *am fost martoră oculară, când un domn mai bătrân şi paralitic s'a ridicat fără cârje, umblând înaintea soţiei sale care plângea de bucurie*».

La sfârşit: „*Mare şi curată este credinţa şi recunoştinţa poporului şi sfinţeşte locul întreg, căruia mulţimea de cruci şi icoane sfinte îi împrumută o notă mistică; — o cerească pace şi adâncă fericire lucesc din ochii credincioşilor*".

*

Aşa s'au rostit, *despre Maglavit*, persoane *străine* de neamul românesc; — *Blajul*, săracul, cu clerul său „catolic de rit grecesc", stăruieşte totuşi în diminuarea şi ponegrirea lui.

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa III-a **Simeria veche** cu filia **Râpaş,** din protopopiatul Orăştie, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:
1. Salarul dela stat.
2. Sesiune parohială (eclejie) 6 jug.
3. Stola statorită de consiliul parohial la 13 Octomvrie a. c. Se poate afla dela oficiul parohial.

Doritorii de a concura la acest post, îşi vor înainta cererea, însoţită de documentele necesare şi de permisul dela Ven. Consiliu arhiepiscopesc, de a putea concura, subscrisului oficiu protopopesc în termenul arătat mai sus.

Este de dorit ca concurenţii, anunţând înainte acest oficiu, să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare, luând parte la serviciul divin în parohie şi predicând, pentru a se face cunoscuţi poporului.

Orăştie, 1 Decemvrie 1935.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Ioan Moţa
adm. prot.

(49) 2—3

(52) 1—3

Concurs de cântăreţ

Biserica ortodoxă română din Baciu-Braşov, publică concurs pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc. Consiliul parohial asigură noului cântăreţ următoarele venituri:

1. Salar dela biserică 1000 (una mie) Lei *lunar*, (până la punerea în aplicare a legii bisericii din 1925, când vor fi salarizaţi şi cântăreţii din Ardeal de către stat).

2. Veniturile stolare reglementare.

3. Locuinţă corespunzătoare cu supraedificate în apropierea bisericii.

4. Un stânjin de lemne de foc aduse acasă.

Noul cântăreţ va fi obligat să servească, cel puţin utrenia, în fiecare dimineaţă. Vor fi preferaţi cei capabili de-a instruì corul tineretului.

Candidaţii îşi vor înainta cererile Oficiului parohial din Baciu, până cel mai târziu la 15 Februarie 1936 şi se vor prezenta în parohie pentru a-şi arăta dexteritatea în cântări.

Cererile candidaţilor, cari nu au absolvat şcoala de cântăreţi şi nu posed diplomă de cantor — nu vor fi luate în considerare.

Cu aprobarea noastră:

Dr. Iosif Blaga, m. p. protopop **Pr. Victor Marin**

Nr. 627—1935 prot. (48) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de clasa I-a **Petrila Regele Ferdinand I,** protopopiatul Jiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele acestui post sânt:

1. Salarul dela stat, conform coalei B.
2. Locuinţă cu avantagii la luminat şi încălzit.
3. Stola pentru serviciile de: cuminecare a bolnavilor, botez, cununie şi înmormântare este răscumpărată cu o sumă fixă lunară, conform hotărârii consiliului parohial din 4 Octomvrie 1935, numai pentru angajaţii societăţii minere „Petroşani"; pentru ceilalţi credincioşi stola este cea obişnuită în parohiile tractului protopopesc Jiu.

Concurenţii cari vor primi binecuvântare de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc îşi vor înainta cererile, însoţite de actele prevăzute de legea, regulamentul şi ordinaţiunile în vigoare, în termenul indicat, oficiului protopopesc ortodox român Jiu, Petroşani, judeţul Hunedoara, şi — cu prealabila aprobare a protopopului — se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a sluji, cânta, predica şi a face cunoştinţă cu enoriaşii.

Oficiul protopopesc Jiu în înţelegere cu consiliul parohial.

Ion Duma
protopop.

(51) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia Şibişelul-nou, din protopopiatul Orăştie, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în Telegratul Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.

2. Chirie pentru locuinţă potrivită.

3. Folosinţa cimitirului de 2 jugăre şi un pătrar de jugăr arător.

4. 50 de Lei pe an de fiecare familie (în loc de zi de lucru şi cereale).

5 Partea din pădure obişnuită.

6. Stola, — după cum a fost statorită de Consiliul parohial în şedinţa 29 Sept. 1935 (se poate vedea la Oficiul parohial).

Doritorii de a concura îşi vor înainta la Oficiul protopopesc Orăştie, cererea însoţită de documentele necesare şi de permisul Preaven. Consiliu arhiepiscopesc de-a putea concura.

Iar pentru a se face cunoscut poporului, concurenţii, avizând înainte Oficiul protopopesc, — e de dorit să se prezente în parohie, luând parte la serviciul divin în vre-o Duminecă sau sărbătoare.

Orăştie, la 12 Decnmvrie 1935.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu Consiliul parohial.

Prot. Ioan Moţa,
adm. protopopesc.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 5 Ianuar 1936 — Nr. 2

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA CENTRALA ASTRA SIBIIU

Anul nou la Sibiu

S'a rostogolit încă un an în sacul eternității. Și altul s'a ivit în făgașul vieții noastre pământești. Când am băgat de seamă că cel dintâi și-a dat ultima suflare, ne-am simțit ușurați într'un anume fel, dar și subjugați de un sentiment pesimist: săltasem un an de îngrijorări, ca să fim cu tot atât mai aproape de inevitabila bătrânețe. Dar când ne-am dumirit că a răsărit un an nou, am dat totul spre periferia conștiinței, căci nădejdile cele noui au luat loc în centrul sufletului nostru.

Să fie adevărate, pentru toți copiii pământului, aceste manifestări? !... Se vede că da. Cercetați-vă individual și oglindiți-vă în colectivitate. N'ați putea răspunde decât afirmativ. Noi am experimentat acest fenomen chiar în cetatea de scaun a mitropoliei ardelene, adică tocmai acolo unde bate mai autentic ceasornicul unei vieți spirituale și sociale superioare, și de-aceea am încrustat la răboj constatările de mai sus.

Dar urmăriți desfășurarea lucrurilor și conținutul cuvântărilor ocazionale, ca să vă pronunțați în sensul nostru.

In ajun.

Oamenii păstrează o liniște semnificativă. Ii copleșește ceva de neînțeles. Par'că zac la căpătâiul unui muribund. Ostașii Domnului stau adunați la rugăciune. Când sună însă miezul nopții, anunțând trecerea în eternitate a anului vechi, lumea se mișcă, face sgomot și pare mult mai veselă. Iar ceice se roagă, cer ajutor să ducă la îndeplinire nădejdile de îndreptare și sfințire.

In ziua anului nou.

Acum, în catedrala măreață a mitropoliei, se servește sf. liturghie. Soborul de preoți, în odăjdii sărbătorești, slujește liturghia marelui Vasile al Cesareii în amintirea celui care a fost fruntaș întru ierarhi, întru cinstirea tăierii împrejur a lui Isus Hristos, spre mulțumire pentru cele ce au fost și iarăși pentru proșternerea nădejdilor în fața harului duumnezeesc. Mulțimea credincioșilor ascultă cu pietate și înțelegere. Ascultă, la priceasnă, și predica ocazională a părintelui protopop E. Cioran.

Spre sfârșitul sf. liturghii vin și capii tuturor autorităților. De astădată, P. S. Sa vicarul Vasile se adaogă soborului de preoți și slujesc cu toții pentru binele Bisericii, al conducătorilor ei, pentru binele și fericirea Patriei și pentru întărirea și gloria Tronului.

După aceea: Recepția dela palatul mitropolitan.

Reprezentanții autorităților trec pragul casei I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, ca să-I ducă înaltului Stăpân urări pentru anul cel nou.

Cel dintâi vorbește dl general *Virgil Economu.* Dsa face constatarea că anul trecut nu s'au împlinit chiar toate aspirațiile noastre, dar că ne punem speranța în viitor. Oștirea călită în spiritul de jertfă face mereu zid în jurul Tronului și Bisericii și pentru întărirea ei spirituală cere binecuvântarea înaltului ierarh.

Vorbește apoi dl *Dr. Nicolae Regman*, prefect, care evocând clipele din anul de răsmiritâ 1917, elogiază spiritul clar văzător al I. P. Sf. Mitropolit, când, în acele clipe desnădăjduite, și-a afirmat credința într'o viitoare Românie Mare. Aduce urări din partea județului.

In numele preoțimii și al credincioșilor din mitropolie, vorbește P. C. părinte consilier arhiepscopesc, *Tr. Scorobeț*, zicând următoarele:

I. P. S. Voastră, — Venim dela treptele sfântului altar, în fața căruia ne-am prosternut și binecuvântând pe Dumnezeu, l-am mulțumit pentru darurile Sale neperitoare și veșnice în această viață trecătoare. l-am mulțumit pentru credința care spulberă ceața îndoelilor și a nesiguranții din zilele noastre; pentru dragostea care pătrunde tot mai adânc în inimile omenești și pentru nădejdea care tinde să se înstăpânească în viață. Și-i mulțumim pentru idealul care ne călăuzește și ne cheamă să consacrăm lui Dumnezeu viața noastră și slujirii deaproapelui.

Și dela treptele sfântului altar am venit aici. Vă rugăm, I. P. Sfințite, să interpretați prezența noastră ca un semn al dragostei și al admirațiunii noastre pentru persoana I. P. S. Voastre și pentru misiunea înaltă ce aveți să îndepliniți la cârma sfintei noastre Biserici.

Vă rugăm în numele nostru, al societății românești din Sibiu și al clerului și poporului din arhiepiscopie, să primiți omagiul și tributul recunoștinții pentru tot ce ați inițiat și realizat în anul expirat și rugăm pe Dumnezeu să Vă ajute ca și de aici înainte să duceți din biruință în biruință biserica și așezămintele ei.

Noi de dăm seamă în fiecare zi, și mai ales în această zi solemnă, că se înmulțesc din an în an probleme mari, a căror soluționare e rezervată sfintei noastre biserici.

Noi cunoaștem că dela Biserică așteaptă lumea minuni și fapte, cari ni se par imposibil de realizat. Astfel se cere bisericii să regenereze viața publică, să ne învețe cum să ne îndeplinim în mod superior datoriințele civile și patriotice, așteaptă lumea dela Biserică să vindece maladiile de multe feluri de care pătimim, să pună stavilă curentelor nefaste, morale și sociale, care ne bântuie, să salveze bunurile spirituale și culturale moștenite, să ne smulgă din crizele cumplite de azi și să pregătească un viitor mai fericit.

Noi ne bucurăm că lumea așteaptă aceste lucruri mari dela Biserică, pentrucă în aceasta vedem prestigiul înalt de care se bucură sfânta instituție și arhipăstorii ei în ochii credincioșilor.

Când o comparăm cu alte instituții, constatăm că nici una nu se poate asemăna ei. Când o judecăm însă prin prisma dumnezeescului ei întemeetor, — sântem siliți să constatăm într'însa multe neajunsuri și insuficiențe. Noi știm însă că biserica — noul Ierusalim, pogorât din cer, — e sfântă, curată și fără de prihană, ca și dumnezeescul ei întemeetor, dar insuficiențele sunt ale noastre, ale celor ce trăim într'însa, fiindcă nu ne îndeplinim față de ea toate obligațiunile noastre și nu ne identificăm pe deplin cu sfintele ei aspirațiuni.

Dar în această zi solemnă noi luăm angajamentul în conștiință, să ne îndeplinim cu toată conștiențiozitate datoriințele noastre față de sfânta noastră Biserică.

Cu drag ne aducem aminte că în Biserică ne-am renăscut și la sânul ei am fost crescuți, instruiți și călăuziți.

Ea ne cheamă la sine, când ne rătăcim și ne arată calea adevărului. In grele năcazuri, ea ne mângâie. Când sântem înfrânți, ea ne încurajează, ne inspiră nădejde și ne întărește.

După cuvintele ei și în casele curților ei săvârșim închinăciunile noastre. La sânul ei ne-a ocrotit pronia cerească, hrănindu-ne cu lapte în tinerețe și ea ne dă pânea cerească și ambrosia îngerilor.

Prin ea cunoaștem lumina, adevărul și viața, pe care Dumnezeu le așterne înaintea noastră.

In perplesitățile zilelor de azi, ea este refugiul și salvarea noastră.

De aceea ne vom alipì de ea cu toată tăria și râvna noastră.

Binecuvântați această solemnă făgăduință și aducându-Vă urările noastre cele mai cordiale, Vă zicem: La mulți ani!

I. P. Sf. Mitropolit **Nicolae,** răspunzând vorbitorilor și adresându-se asistenței, spune:

Un an s'a prăbușit în noianul veșniciei și deodată cu el a înghițit poate și unele din nădejdile și iluziile legate de el. Dar anul abia trecut a lăsat și realizări pe cari întemeindu-ne vom putea clădi, în viitor, organic, pentru neamul nostru, pentru stat și pentru sfânta noastră Biserică.

Din decursul anului trecut desprind cu mare bucurie un fenomen, care dă dovadă de profunzimea sufletului românesc: trezirea religioasă, la care asistăm în pătura largă a poporului. O sete după cele sfinte, care se îndreaptă spre idealurile mari ale evangheliei Domnului se vădește în sufletul acestui popor. In fața acestui îmbucurător fenomen noi slujitorii altarului trebue să ne întețim toate forțele pentru a putea ieși întru întâmpinarea aspirațiilor de ordin sufletesc ale poporului nostru și pentru a le satisface. Un popor trăiește prin sufletul și prin credința lui. Și când vedem manifestările de renaștere a credinței, trebue să le interpretăm ca niște cereri de viitor, ca aspirațiuni după mai bine, ca temelii pentru o cultură largă, pentru o misiune înaltă încredințată de Dumnezeu acestui neam.

In pragul anului nou toți proectăm nădejdi către viitor. Biserica însă își are problemele ei fixate și normele pe care să ne întemeiem ca să le putem realiza. Dar silințele noastre trebue să găsească căile cele mai eficace pentru a coborî idealele spirituale ale bisericii în mijlocul realităților epocei noastre. Nu știm ce va ascunde anul acesta într'însul. In cel trecut s'a ivit o scânteie de foc. Dar o scânteie de stul de mare, din care, să ne păzească Dumnezeu, să nu se aprindă un foc pustiitor. Noi avem nevoie de pace durabilă pentru desvoltarea țării și a poporului. Insă orice ar ascunde anul ce începe, noi privim cu încredere în viitor. Dumnezeu ne-a trecut prin încercări atât de mari, încât ne-a pus la încercare toate energiile. Acum El vrea să ne pună și la lucru, ca să vădim tuturor misiunea ce avem în aceste părți ale lumii. Deaceea, sprijiniți pe trecut și pe încrederea în Cel de sus, noi nu avem de ce ne teme.

Noi trăim în mijlocul multor greutăți de ordin material și de ordin sufletesc. Dar cred că vom răsbi dincolo de ele când vom pune la lucru rezervele mari ale sufletului poporului nostru.

Domnule general, avem deplină încredere în scumpa noastră armată. Ea ne-a dat unitatea națională și politică. Ea e pregătită și acum să apere neamul, iar noi, «dela vlădică până la opincă», ne considerăm ostași, gata să apărăm la nevoie moștenirea strămoșească.

Cu această încredere care, cum spunea dl Prefect, nu m'a părăsit nici în ceasuri de grea cumpănă, trebue să privim cu frunțile senine spre anul cel nou. Mulțumindu-Vă pentru urările ce mi-ați făcut și rugându-vă să primiți și ale mele urări de sănătate și spor în toate în AnulNou, să cerem ajutorul lui Dumnezeu asupra noastră, asupra Patriei, Tronului și Bisericii și asupra M. Sale Regelui Carol al II-lea, care reprezintă aspirațiile neamului nostru, pentruca înțeleptul și bunul nostru Suveran să ne poată conduce la biruință pe toate terenurile.

Dumnezeu să vă binecuvinteze!

*

Vorbirea I. P. Sfințitului a avut o influență covârșitoare asupra celor prezenți. Plecând spre casă, de pe fețele tuturor se putea ceti nădejdea într'un viitor mai bun, încrederea în purtarea de grijă a Celui de sus și în rezolvarea fericită a aspirațiilor de tot felul.

Chivernisește și împlinește, Doamne, toate doririle și cererile bune ale celor ce și-au pus încrederea toată numai în Tine!...

Diaconul **D. Călugăr**

Incercare despre teofanii

III

Sfârşisem partea a doua a articolului nostru despre teofanii cu promisiunea că vom arăta deosebirile între imaginaţie, halucinaţie şi vedenie sfântă.

Imaginaţia este o facultate a spiritului nostru cu o sferă de activitate mult mai largă decât i se atribue de obicei. Ea nu este numai facultatea prin care croim imagini pentru lucruri cari ştim că există dar nu le cunoaştem de aproape, sau tot felul de imagini neraportate numai decât la vreo realitate, nu este aşadar numai o substituire a percepţiei şi un joc al spiritului, ci este calea unică pe care vin să se prezinte în faţa conştiinţei toate conţinuturile ce se desprind din adâncurile noastre sufleteşti. Şi când zic adâncuri sufleteşti nu înţeleg prin aceasta nici numai imagini percepute în trecut şi depozitate acolo şi nici numai un subconştient redus la vreo unică sau mai multe potenţe biologice în senzul şcoalei lui Freud sau a celor apropiate. El este izvorul nesecat al vieţii integrale omeneşti, de acolo creşte înţelegerea lumii, virtuţile omului, sentimentele, acolo e desemnat drumul fiecărui ins. Adâncul sufletesc este puterea creatoare a omului. Toată viaţa lui manifestată, iese de acolo.

Iar imaginaţia este calea pe care vine în faţa conştiinţei tot ce pleacă din adâncul nostru sufletesc, sau pe care smulgem câte ceva pentru conştiinţă din întunerecul acela nesecat. Într'adevăr, orce idee, orce simţire, orce tendinţă din moment ce începe a-şi sporì prezenţa în conştiinţă începe a se îmbrăca într'o imagine mai mult sau mai puţin precizată. Fenomenul e mai evident în legătură cu ideile. Să urmărească orcine în sine procesul naşterii unei idei. Indată ce-a apărut primul colţişor al ei sub obiectivul atenţiunii, aşadar îndată ce a început să existe, ea are o oarecare haină care e un început de imagine. Nu vorbesc numai de noţiunile generale ale lucrurilor văzute, ci şi de ideile referitoare la date imateriale. Şi de legăturile dintre diferitele idei. Anumite legături dintre ele ţi se prezintă ca un fir, altele ca nişte suprapuneri etc. Se observă mai ales la oricare idee un început de imagine sonoră, ca să numesc astfel cuvântul în care se îmbracă ideea. Un fel de tensiune de a-şi preciza haina sonoră.

Cu cât insişti mai mult asupra ideii, cu atât se precisează, se înviorează, se umple de detalii ca imagine. Cu cât se apropie spre punctul de a fi comunicată, aşadar cu cât sporeşte pe calea manifestării, cu atât se plasticisează mai mult ca imagine. Par'că auzi cuvântul pe care nu l-ai rostit încă, dar stai gata să-l rosteşti. E drept că în uzul zilnic, mai ales oral, dar şi în scris, ideile vin şi trec fără să le mai imaginăm. Dar aceasta înseamnă că nu insistăm asupra lor, asupra cuprinsului deplin al lor. Acum insistăm mai mult asupra legăturilor dintre ele. Şi poate nici la aceasta. Dar odată şi odată tot am insistat asupra lor şi imaginea lor care am văzut-o, deci şi înţelesul lor deplin, rămâne neutilizat acum, întrând în scenă numai un rudiment de imagine, un simbol. Cine n'a insistat niciodată asupra ideilor pe cari le întrebuinţează, cine n'a avut o imagine cât mai vie a lor, face uz prost de ele. E un superficial sau un erou caragealian. Se poate observa că îndată ce convorbirea dintre doi inşi devine mai plină de sens, ei încep să insiste asupra a câte unei idei, asupra detaliilor ei. In acele momente intră în funcţiune *vederea* ideii. La artişti, cari nu insistă mult asupra legăturilor dintre idei, ci asupra lor luate de sine stătătoare, ideile au un maximum de vizibilitate şi sonoritate, de imagine adecă. La cugetători, cari insistă mai mult asupra legăturilor dintre idei, au mai mult caracter imaginativ legăturile, şi mai puţin ideile.

Adâncurile noastre sufleteşti ni se manifestă prin imagini. Lipsa totală de imagine echivalează cu lipsa de sens, de înţelegere, de conştiinţă. Inteligibil este tot una cu imaginabil.

Două concluzii ţâşnesc din cele anterioare. Prima: între spirit şi imagine nu poate fi numai o legătură incidentală, laxă, ci una foarte intimă, organică, dacă realităţile spirituale devin imagini îndată ce încep a exista pentru conştiinţă.

Asupra acestei legături intime între spirit şi imagine vom insista mai încolo.

A doua concluzie, strâns legată de prima: Imaginaţiunea nu are numai un carecter reproductiv, readucând în conştiinţă şi aplicând la noile idei imaginile percepute în trecut, ci este prin excelenţă o funcţiune de sinteză, o funcţiune creatoare de imagini noi. Din material sensorial cu totul nou? La această întrebare n'am putea răspunde pozitiv. Dar chestiunea n'are aproape nici o importanţă odată ce din aceleaşi câteva elemente senzoriale sunt formate în natură şi se pot forma în spirit imagini la infinit. In orce caz imaginile formate prin imaginaţie nu sunt numai aranjări variate ale unuia şi aceluiaş material sensorial perceput în trecut. Feţele de om pe cari le formăm cu imaginaţia, nu sunt numai nişte agregate din părţile dela niscai feţe văzute. Ele ni se reprezintă ca nişte individualităţi unitare în trăsăturile şi în senzul ce-l exprimă aceste trăsături. In special marii artişti creiază în pictură şi în literatură feţe noi, care se prezintă ca dintr'o bucată.

In procesul de formare al acestor imagini încă nu se observă o lucrare de cârpeală, ci imaginea izvoreşte unitară, deşi încă nu destul de clară.

Imaginaţia nu fabrică cum fabrică croitorul, pantofarul sau zidarul, ci naşte. Materialul percepţiilor e totuşi utilizat, dar nu printr'o operaţie de adunare, ci după o asimilare, o topire a lui. Chiar dacă a putut face cineva numai puţin timp uz de simţurile capitale, câştigându-şi un număr minim de date sensoriale, el totuşi poate forma după aceea imagini la infinit. Sunt chiar orbi din naştere cari-şi imaginează culorile, surdo-muţi cari-şi imaginează sunetele. Sunt cazuri când anumite persoane văd cu zile înainte feţe de oameni pe cari nu i-au mai văzut şi pe cari îi întâlnesc după câtva timp. Cu drept cuvânt se iveşte aci întrebarea: nu cumva e capabilă imaginaţia să producă imagini, fără a utiliza câtuşi de puţin un material perceput pe care eventual să nu-l aibă? Oare nu cumva ţin anumite forme, anumite conturări de idei, de senzaţii lăuntrice, deadreptul de conştiinţă, de inteligenţă? Orbul care trăeşte numai în întunerec, nu-şi poate oare închipuì prin contrast cu întunerecul, culoarea albă, luminoasă? Ţine de cugetare, nu de simţuri, să individualizezi ideile ce se ridică din tine, să le dai contururi, să le simţi că fiecare stă deosebit şi e altfel decât celelalte. Insaşi această individualizare a lor e o imaginare. La urma urmelor nu e numai decât necesar un material de percepţii venite din exterior pentruca să se poată contura cugetarea noastră, pentru a individualiza totuşi în oarecari imagini (în senzul cât de impropriu al cuvântului) ideile, simţirile lăuntrice.

*

Dacă voim să caracterizăm din altă latură produsele imaginaţiei, din cea opusă produselor halucinatorii, observăm că cele dintâi implică o asistenţă cât mai activă a conştiinţei personale. In crearea de imagini subiectul face sforţări. Uneori mai mari, alteori mai mici. Chiar când sforţările snut mai mici, când deci «inspiraţia» e mai pronunţată, conştiinţa e totuşi perfect de trează. Alta e situaţia la produsele halucinatorii. Aici conştiinţa personală nu se mai păstrează în toată integritatea ei. Ea intră într'o destrămare, care poate fi de diferite grade. S'ar putea stabili patru categorii de produse halucinatorii, după gradul de destrămare al conştiinţei personale: iluzie, coşmar, delir, alienaţie.

Iluzia are loc când iei un obiect drept altul. Are deci în mare măsură drept cauză ceva exterior, interpretat greşit din cine ştie ce inclinaţii sau motive interioare. Iai seara un stâlp drept un hoţ care te aşteaptă. Ea nu este propriu zis halucinaţie decât dela un anumit grad înainte. De când începi a crede foarte serios în realitatea imaginii care n'are un suport real exterior, afectându-ţi întreaga fiinţă. Ea poate ajunge atunci până la delir. Dar chiar până n'ajunge la nivelul delirului subiectul nu mai e cu totul stăpân pe sine. El intră într'o stare de pasivitate cu mult mai accentuată decât în jocurile imaginaţiei. Nu se mai poate elibera de imaginile cari s'au produs involuntar. Ele devin un chin. Subiectul cade pradă obsesiei şi chiar panicei. Face gesturi, nestăpânite, automate. Manifestările instinctive nu mai pot fi stăvilite de conştiinţă. Sunt momente în cari subiectul respectiv îşi uită chiar de sine, cuprins cu totul de vârtejul obsesiei sale. Totuşi conştiinţa nu se eclipsează total. E numai un început de destrămare al ei, continuă să existe un cât de mic rest din ea ca un martor neputincios şi zăpăcit. Paralel sau alternativ cu credinţa în realitatea imaginilor-iluzii, subiectul respectiv are şi conştiinţa că e prada unei iluzii — dacă nu în fiecare clipă dar măcar alternativ cu credinţa în realitatea imaginii închipuite. Dl Dr. I. Stănescu, psihiatru legist din Paris, care a făcut eroice şi repetate eforturi prin ziarul «Zorile» să explice vedeniile lui Petrache Lupu cu elemente de psihopatologie, a crezut că-l poate înghesui pe Petrache Lupu şi în această rubrică. Domnia sa, reţinând mărturisirea lui Petrache Lupu că nu s'a dus în primele două rânduri să spună la lume porunca arătării, a luat acest fapt drept argument că Petrache Lupu nu credea serios că imaginii aceleia i-ar corespunde ceva real. Şi astfel Domnia sa a identificat cazul lui Petrache Lupu cu acela al unei femei, descrisă de Briére de Boismont. Această femeie vedea că un hoţ îi intra în cameră şi se ascundea sub pat; pacienta devenea anxioasă şi oarecum agitată, cunoştea însă falsitatea percepţiunilor şi făcea eforturi ca să-şi risipească temerile, pe cari viziunea le năştea în sufletul ei («Zorile» din 11 Oct. 1935). Dl Dr. I. Stănescu a neglijat însă un amănunt care deosebeşte total cele două cazuri: Petrache Lupu mărturiseşte că nu s'a dus în primele două rânduri să spună lumii ce a văzut, şi auzit, nu pentrucă îşi dădea seama de falsitatea imaginii, ci pentrucă îi era teamă de oameni că-l vor lua în râs. («Nu m'am dus să spun la lume ca să nu râdă lumea de mine... La urmă, Moşule, degeaba mă trimiţi că nu crede lumea, va râde lumea de mine»).

Pe când în iluziile halucinatorii, numite halucinoze, perzistă alăturea sau alternativ cu credinţa în realitatea obiectivă a imaginii şi conştiinţa falsităţii ei, Petrache Lupu n'are nici o urmă de îndoială că ceva obiectiv i s'a arătat, însă nu ştie ce a fost aceea. Cel puţin dela a doua arătare convingerea lui e deplină. Deci n'avem aci nici un element psihologic din categoria halucinozelor. De sinceritatea lui Patrache Lupu nu ne putem îndoi. In orce caz ar trebui să-i atribuim o prea mare isteţime ca să credem că intenţionat şi-a modificat în expunere acest amănunt.

Coşmarul e un fel de halucinaţie în stare de semi-somn. Când nu poţi dormi cazi uneori într'o toropeală ce vine dintr'o mare oboseală nervoasă. In astfel de stări se încheagă în faţa ta fel de fel de întâmplări şi scene bizare şi fără o logică potrivită cu realitatea cunoscută în starea de trezvie. Tu dispari aproape cu totul din aceste asocieri ciudate de scene. Nu mai din când în când te trezeşti par'că şi revezi cu o neplăcută uimire, oarecum retroactiv, aceste înlănţuiri halucinatorii. Ai fost şi n'ai fost prezent cu conştiinţa la desfăşurarea lor —: n'ai fost pentrucă eşti surprins în momentele de trezvie; ai fost pentrucă eşti în stare să rememorezi aceea deşirare de halucinaţii. Pasivitatea atinge un grad şi mai mare ca la halucinoze. In momentele luminoase ale deplinei trezvii ai vrea să nu mai cazi pradă acestei toropeli halucinatorii. Dar eforturile îţi sunt zadarnice.

Nici în această rubrică nu poate fi aşezată vedenia lui Patrache Lupu. In coşmar lipseşte logica. Inlănţuirea dintre acele imagini involuntare este, ce-i drept, provocată de anumite înrudiri între ele, dar de înrudiri bizare, cu totul secundare, accidentale, periferice, de dispoziţia afectivă în care îmbraci tu, subiectul cutare, percepţii cu totul streine între ele, de împrejurările identice în cari ai perceput lucruri foarte deosebite între ele. Nu e în coşmar o logică intrinsecă, determinată de sensurile principale esenţiale ale imaginilor, o logică cu ajutorul căreia să poţi găsi o utilitate practică sau teoretică acelei înlănţuiri. Lipseşte conştiinţa şi puterea ei care să impună această logică şi să selecteze numai imaginile cari se pot incadra în ea. In vedenia lui Petrache Lupu este însă o logică perfectă, între arătare şi poruncile ei şi între porunci e cea mai firească înlănţuire. Petrache Lupu este în tot timpul în posesiunea conştiinţei depline, perfect de treaz. Dovadă e faptul că e conştient până în amănunte de peisagiul fizic în care se petrece faptul. Toată ordinea fizică exterioară lui, şi cea mintală, interioară, rămân în limpezimea lor, fără a se produce răsturnări şi confuzii. Nimic din acestea n'are loc în coşmar când subiectul pierde conştiinţa spaţiului în care se găseşte, iar mintea lui încetează să mai activeze.

Delirul ar putea fi socotit ca halucinaţia în senzul cel mai strict al cuvântului. Imaginea are, în acest fenomen, pentru conştiinţa subiectului, un caracter deplin detaşat de el, o perfectă aparenţă de consistenţă extrasubiectivă. Imaginea cu caracter de obiect exterior subiectului, apare din nimic, din senin, în faţa ochilor lui deschişi. Nu mai e aici numai o greşită interpretare a vre-unei percepţii exterioare. Astfel delirul e la polul opus al imaginaţiei, subiectul nemai făcând nici o sforţare pentru producerea acestor imagini halucinatorii, iar ele prezentându se cu totul detaşate de subiect, independente de el. Conştiinţa personală, din punct de vedere al producerii acestor imagini, e redusă la cea mai complectă pasivitate. Dar din punctul de vedere al judecării acestor imagini, al orânduirii lor, e activă conştiinţa şi e trează? Când am numit delir acest fel de halucinaţie, am anticipat răspunsul la întrebarea pusă. Am înţeles că acest fel de halucinaţie nu se produce decât în stare de boală şi prin urmare de întunecare a conştiinţei. Să vedem dacă am avut dreptate.

Acest fel de halucinaţii se întâlneşte la bolnavii cu temperatură foarte urcată. Cu ochii deschişi ei văd în odae persoane şi obiecte cari nu sunt de faţă. Dar conştiinţa lor nu funcţionenză normal nici măcar în ce priveşte judecarea şi orânduirea acestor imagini halucinatorii. Imaginile nu perzistă, nu-şi dau rândul într'o ordine logică, ci se amestecă, se încalecă, se leagă bizar una de alta, încât îl zăpăcesc, îl chinuesc pe bolnav. El nu poate înţelege ceva sistematic, ci numai frânturi. Ba foarte des conştiinţa i se cufundă cu totul, încât se miră când îi spun cei din jur după câtva timp despre vorbele ce le-a spus şi despre imaginile ce le-a remarcat. Dar sunt indivizi cari au astfel de halucinaţii şi fără temperatură urcată. Un delir fără febră. Astfel unii ucigaşi văd adesea victima lor apărându-le ca din pământ. Sunt aceşti indivizi sănătoşi? Conştiinţa lor se menţine lucidă? De sănătate nu poate fi vorba. Dar la ei nu e o boală de plămâni sau de intestine, ci una de nervi. Şi boala se manifestă chiar înainte de a ajunge acel ins în faţa halucinaţiilor. Nelinişte, remuşcare, temere, obsesia ideii ce i se va concretiza în imaginea halucinatorie, sunt tot atâtea indicii ale boalei ce progresează. Observăm aci apoi că toate halucinaţiile de acest fel au un senz defavorabil subiectului; aproape totdeauna, dacă nu totdeauna, ele sunt concretizarea unei pedepse pentru cine ştie ca faptă rea. De mai puţine ori sunt realizarea vre-unor temeri provenite din caracterul fricos sau din vreo spaimă mare trecută a individului. De aceea cu intrarea în faza halucinaţiilor starea individului respectiv nu se îmbunătăţeşte, ci se agravează în aşa fel că, fără intervenţie medicală, el ajunge sigur la alienaţie. In momentele de halucinaţie însăşi, starea sufletească a subiectului e turburată până la paroxism, el face gesturi reflexe dezordonate, îşi pierde puterea de judecată şi chiar conştiinţa de sine se diminuiază uneori până la dispariţie. Bolnavul, după trecerea crizei, ştie să-ţi spună despre momentul iniţial al halucinaţiei, dar, de cele mai multe ori, nu ştie să-ţi spună nimic despre ce a urmat după aceea.

Dr. D. Stăniloae

Moartea patriarhului Photios II.
In Constantinopol a încetat din viaţă, Dumineca trecută, patriarhul ecumenic Photios II, în vârstă de 61 de ani.

Născut în insula Prinkipos la anul 1874, a terminat teologia la universitatea din Atena şi a luat doctoratul în filosofie la München în Germania.

Ales patriarh ecumenic în 1930, s'a dovedit ierarh savant, înţelept şi diplomat iscusit în vremuri grele pentru biserică. Purta deosebită simpatie României, pe care o vizitase ca mitropolit în anul 1925, reprezentând patriarhatul ecumenic la festivităţile instalării întâiului patriarh al României.

Numirea noului patriarh se va face, cum se anunţă, cât mai curând.

Nr. 12144—1935 Pres.

AVIZ

Se aduce la cunoştinţa preoţilor pensionaţi şi văduvelor preotese, că vizarea carnetelor pe C. F. R. — pentru anul 1936 — se face de şeful staţiei din capitala judeţului, pe teritorul căruia domiciliază, pe baza unui certificat liberat de Consiliul arhiepiscopesc.

Cucernicii preoţi vor aduce la cunoştinţa celor interesaţi acest lucru.

Sibiu, 30 Decemvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Probleme-Recensii-Comentarii

Dr. Dominic Stanca: *Intre două fronturi... 1914—1918*, Cluj, Editura „Patria", 1935. Lei 80.

— Un volum de 322 pp., în care autorul, nu numai ca martor ocular, ci şi luând parte activă la evenimentele expuse, povesteşte interesante fapte de pe frontul rusesc şi de pe frontul italian al marelui războiu, — contribuind astfel prin numeroase informaţii de mâna întâi, la lămurirea de amănunte petrecute în anii memorabili 1914—1918.

Scrise cu adâncă simtire şi fără ambiţii scriitoriceşti, povestirile simple şi sincere din cartea dlui Dr. D. Stanca se vor citi cu interes şi plăcere în deosebi de generaţia care a trăit şi a luptat în timpul războiului amintit.

*

Conferinţă pastorală. — In zilele de 29 şi 30 Noemvrie 1935, s'a ţinut în *Brad* conferinţa pastorală de toamnă a preoţimii tractului Zarand. S'a început cu serviciul divin-utrenie, sf. Liturghie şi invocarea Duhului Sfânt, — celebrat de un sobor de preoţi în frunte cu P. C. păr. protopop Ioan Indrei. La priceasnă a predicat păr. T. Perian (Crişan), mânecând dela cuvintele: „Cei ce sântem obijduiţi în toate părţile, dar nu striviţi, în mare cumpănă, dar nu desnădăjduiţi, prigoniţi, dar nu năpăstuiţi, trântiţi jos, dar nu nimiciţi; noi totdeauna purtăm în trup moartea lui Isus, ca şi viaţa lui Isus să se arate în trupurile noastre" (2 Cor. 4, 8—10).

Trecând în casa culturală, la ora 11 a. m. P. C. Sa păr. protopop, în cuvântul de deschidere, evidenţiază misiunea preoţimii în sânul credincioşilor pe toate terenurile, îndemnându-o la perseverarea în intensificarea vieţii religios-morale cu orce jertfe şi neluând seamă de neajunsurile materiale.

Intrându-se în ordinea de zi, preoţii au prezentat dările de seamă asupra cărţii Păr. Şt. Meteş: Istoria bisericii şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania şi Ungaria. Cucernicii preoţi au remarcat valoarea istorică a acestei cărţi pentru cunoaşterea temeinică a sbuciumatului nostru trecut bisericesc. S'au cetit dările de seamă ale C. preoţi: N. Florea (Baia de Criş), M. Popovici (Mihăleni), N. Stanciu (V. Brad), V. Perian (Brad) şi Şt. Corpadea (Prihodişte).

După masă s'a slujit vecernia, la care a ţinut o meditaţie C. păr. I. Boloţ (Caraci), mânecând dela cuvintele sf. ap. Pavel: „Ci a ales mai bine să pătimească cu poporul lui Dumnezeu, decât să aibe dulceaţa păcatului cea trecătoare". S'a continuat apoi, dupăce s'a trecut în casa culturală, cu discuţii în chestiuni pastorale la care au luat cuvântul toţi preoţii.

A doua zi, fiind sărbătoarea sf. Andrei, s'a oficiat utrenia şi parastas ridicat de liceul „A. Iancu" din Brad, pentru odihna sufletului marelui ierarh Andrei Şaguna, la care au luat parte corpul didactic şi elevii liceului. Despre personalitatea providenţialului mitropolit pe teren bisericesc, cultural şi naţional a vorbit păr. Tisu Iosif jun. (Birtin).

Trecându-se în casa culturală CC. preoţi: A. Florea, M. Popovici, I. Comşa, A. Barna şi N. Florea au prezentat propuneri asupra introducerii în protopresbiterat a serbării hramului bisericii într'un mod mai amplu, cu misiuni, pelerinagii, mărturisirea şi împărtăşirea credincioşilor.

Spre a se face catehizaţie uniformă în întreg cuprinsul protopresbiteratului, la propunerea P. C. protopop se decide a se introduce în şcolile, unde până acum nu s'au introdus, manualele de religie ale pr. N. Crişmariu.

Preoţimea protopresbiteratului Zarand, în dorinţa de a veni în ajutorul credincioşilor în cazuri de moarte, a decis înfiinţarea unei reuniuni de înmormântare pe protopresbiterat, cu taxe mici, plătibile în cazuri de decedare a vreunui membru din reuniune. Cu elaborarea statutelor a fost încredinţat un comitet restrâns.

P. C. păr. protopop, de încheere, aduce mulţumiri CC. preoţi pentru râvna cu care lucrează la spiritualizarea cât mai intensă a credincioşilor şi-i îndeamnă la perseverare pe această cale.

Pr. *Ştefan Corpadea*

*

„Viaţa Ilustrată". — *In al treilea an de apariţie, revista aceasta de familie, excelentă publicaţie, ce se tipăreşte la Sibiu sub auspiciile secţiei locale a FOR-ului, aduce abonaţilor şi cetitorilor săi, părinţilor şi tinerimii deopotrivă, o lectură ziditoare de suflete.*

Primul număr al revistei cuprinde articole scrise de: N. Colan, Dr. E. Nicoară, Dr. Gh. Preda, Dinu Pajură, O. Dragoş etc., cu bogate cronici şi numeroase ilustraţii.

In faţa valului de otravă sufletească, răspândită de publicaţii perverse pentru ispitirea naivilor în pofta de câştig bănesc, stau publicaţiile frumoase şi morale, care cu atât mai vârtos nu trebue desconsiderate, ci dimpotrivă sprijinite şi răspândite de toţi înţelegătorii cetitori.

*

Excelenta revistă «*Gândirea*» se ocupă în numărul de pe Ianuarie c. cu fenomenul dela Maglavit. Intr'un impresionant articol, «*Vizită la Maglavit*», d. profesor univesitar şi directorul revistei *Nichifor Crainic* presintă descriptiv personalitatea lui Petru Lupu. Din documentata, obiectiva şi bogata expunere a dlui Nichifor Crainic, Petru Lupu se conturează în lumina în care l-au văzut toţi oamenii de bună credinţă cari au luat contact cu el: normal din punct de vedere mintal, pur şi fermecător ca personalitate morală.

«*Astfel, după trei ceasuri de conversaţie, ciobanul dela Maglavit ne-a apărut într'o lumină cu totul alta decât l-au înfăţişat anumiţi medici, cari nici măcar nu l-au văzut. Noi am descoperit o inteligenţă vie, capabilă de judecăţi sănătoase, neofensând niciodată bunul simţ, şi o memorie care funcţionează admirabil. Idioţia, dimpotrivă, este absenţă de inteligenţă, iar debilitatea mintală e cel puţin neputinţa de a formula judecăţi şi de a-ţi aduce aminte.*

Cum se explică atunci «uşoara idioţie» din diagnosticul medicului militar? Foarte simplu. Atunci Petru Lupu era surd şi prin urmare gângav. El suferea de «otită medie supurată, bilaterală, cu perforaţia timpanelor». Uşoara idioţie nu era decât o aparenţă. Ea nu însemna lipsa de inteligenţă, ci inteligenţă care nu se poate exprima. Petru Lupu ne-a mărturisit că a fost bătut bine atunci la recrutare, fiindcă, neauzind întrebările ce i se puneau, nu putea răspunde. El îşi aminteşte perfect această scenă şi o povesteşte fără nici o supărare şi râzând, probabil, de comicul situaţiei în care se găsea. Dela vedenie încoace s'a întâmplat în el o mare transformare: aude şi, deci, poate vorbi. Inteligenţa lui, care e foarte vie, îşi are mijloacele prin care se poate exprima. Lucrul acesta extrem de însemnat, scapă acelor medici uşuratici care fără să examineze cazul şi să-l cugete, înjosesc nobila ştiinţă a medicinii angajând-o în verdicte abstracte şi ridicule».

D. Nichifor Crainic mărturiseşte că a văzut, împreună cu d. prof. univ. Dragoş Protopopescu, figura luminoasă pe care o vede mai toată lumea pe cer, la spatele lui Petru Lupu.

Cu seriozitatea cu care dă omul de răspundere mărturie despre lucrurile deosebite şi hotărâtoare — după o stăruitoare sfătuire cu propria conştiinţă, — cuvântul d. Nichifor Crainic vine să atârne greu cumpăna spre consacrarea definitivă a Maglavitului.

Pagina pastorală

Valoarea sfinţeniei în viaţa preotului

Dintr'o conferinţă la un cerc pastoral

Preoţia nu este o funcţie socială oarecare, cu menirea de a îndeplini un ritual dat, în schimbul unei remuneraţii determinate de mai înainte. Ea este mai întâi de toate o chemare spirituală sfântă, cu misiunea de a forma viaţa religioasă şi morală a păstoriţilor săi — *prin pilda vie a purităţii ei morale şi prin practicarea virtuţilor evanghelice.*

Preoţia, în măsura în care răspunde chemării sale, — este fără îndoială una dintre cele mai esenţiale funcţiuni în stat. Ea, prin viaţa ei şi munca ei, poate consolida, nebănuit de mult, sufletul neamului.

Porunca sfinţeniei personale a preotului rezultă, cu necesitate, din însăşi doctrina şi fiinţa religiei noastre.

Religiunea creştină nu este un sistem oarecare de judecăţi abstracte ce-şi au un farmec în natura lor internă, ci este însăşi viaţa, — viaţa în cel mai autentic înţeles al ei. Este o comoară de adevăruri cari construesc platforma de viaţă ideală şi imprimă sufletului omenesc daruri înalte după desăvârşire şi veşnicie. Farmecul în religiune rezidă în ideea de sacrificiu pentru bunuri spirituale. Eroismul este un produs al vieţii creştine şi se hrăneşte din rădăcina ei — din credinţă.

Aspectul moral al problemei apare aşadar destul de evident. Moralul cu religiosul constitue fericita simbioză a creştinismului, — sânt, organic, necesare una pentru alta. Credincios imoral, sau moral necredincios sânt judecăţi imposibile şi din punct de vedere logic, şi al fiinţii noastre sufleteşti.

Eu sânt calea, adevărul şi viaţa! Cuvintele Mântuitorului specifică lapidar, legătura organică dintre religiunea adevărului şi cea corespunzătoare ei — şi a vieţii. Viaţa Mântuitorului este o sublimă exemplificare a acestei corespondenţe dintre doctrină şi viaţă, dintre credinţă şi moralitate.

Pe toate paginile sf. Scripturi găsim pasagii care determină într'un chip precis şi colorat sensul ideal al credinţei — mântuirea, şi sensul practic al ei — viaţa morală şi desăvârşirea

Dar moralitatea vieţii nu constitue numai un punct final al credinţei, ci este totodată şi o condiţiune a credinţei, un izvor, o oază de spiritualizare.

Sufletele luminate de curăţenie au toată liniştea, ardoarea şi perspectiva vieţii ideale a spiritului omenesc. Singur sufletul sănătos şi virgin poate pătrunde înţelesurile înalte ale credinţei şi realizează desăvârşirea în el şi în alţii.

Integritatea sufletească a preoţimii este poruncită apoi de însăşi puterea preoţiei, pe care şi au luat-o asupră-şi prin taina sfintei hirotoniri.

Preoţimea are mandat dumnezeesc să trezească şi să menţină credinţa în sufletul oamenilor. Prin viaţa sa curată, sfântă, are menirea să ofere credincioşilor o pildă de viaţă ideală, să le întărească convingerea religioasă, că credinţa în Isus Hristos poate produce o înnoire în viaţa omului şi este capabilă de mântuire.

Preotul nu se poate ascunde în dosul unor formule de cugetare, sau după pilaştri oricât de înalţi ai unei morale, contrazisă de propria sa viaţă. Lipsa de trăire a credinţii corespunde, în fond, cu o reală lipsă a credinţii.

Vremurile ce le trăim sânt răvăşite de o mulţime de idei şide curente refractare încercărilor de afirmare a valorilor spirituale.

In vara trecută, ni-a fost dat neplăcutul prilej, de a urmări o serie de atacuri la adresa preoţimii şi a bisericii ortodoxe. Indiferent, dacă aceste atacuri ni-au venit dela prieteni sau duşmani, constatăm cu bucurie, că toate postulează o preoţime ideală, sfântă şi însufleţită de misiunea sa.

Seriositatea acestui moment ne cere o disciplină de fier, mai întâi în viaţa noastră intimă, apoi în relaţiunile noastre sociale.

Trebue să ne curăţim singuri casa, măturând tot ce ar putea altera aspectul ei sfinţitor.

Se cade să ne apropiem de tipul duhovnicului conturat de Ap. Pavel în 2 Timot. 2, 25, care ne îndeamnă la o viaţă sfântă: „Fugi de poftele tinereţii şi urmăreşte neprihănirea, credinţa, dragostea, pacea, împreună cu cei ce chiamă pe Domnul dintr'o inimă curată".

Inarmaţi cu aceste virtuţi, preoţii pot restabili vechea aureolă a demnităţii lor. Ei vor fi minunaţii pescari, cari atrag sufletele la sine, cu dragoste, cu părintească îndurare şi cu înflăcărare sfântă.

Pr. Augustin A. Băilă

A murit un luptător

In ziua de 24 Decemvrie 1935, s'a stins din viaţă harnicul preot Dimitrie Bunea, din Sadu, protopopiatul Sibiu, în vârstă de 58 ani, după o activitate pastorală de 34 ani. Inmormântarea a avut loc a doua zi de Crăciun, în progadia (curtea) bisericii ortodoxe din comună.

O foarte numeroasă asistenţă, streină şi locală, a venit să dea cea mai de pe urmă cinste vrednicului dispărut, însoţindu-i, înlăcrimată, sicriul până la pragul mormântului. Prohodul a fost săvârşit de 14 preoţi în frunte cu P. C. asesor consistorial Trandafir Scorobeţ şi P. C. protopop Emilian Cioran. Au vorbit în biserică: P. C. protopop Cioran, preotul local Dumitru Hămbăşan, reprezentantul bisericii unite din loc pr. Ioan Oros, şi dir. şcoalei primare Dumitru Botărel; iar la mormânt: dl deputat Dr. E. Pisó, preşedintele organizaţiei liberale a judeţului Sibiu şi dl I. Ciolan înv. şi deputat, încercând fiecare să coboare un picur de mângâere în inimile celor rămaşi în durere şi să insereze în calendarul zilei faptele ce vor supravieţui celui răposat.

Imprejurările în cari moartea l-a răpit pe neaşteptate pe preotul Dimitrie Bunea, sunt din cele obişnuite: un mic morb lăuntric şi operaţia lui, pe cât de simplă, pe atât de fatală, însoţită fiind — se spune — de o gripă infecţioasă. Ceeace, însă, pentru noi, ese din rândul faptelor diverse, e viaţa bogată în fapte vrednice, a celui adormit în Domnul.

A fost unul din preoţii care ştiu să înfrăţească crucea cu glia, fiind în acelaş timp propoveduitor al Evangheliei Domnului şi luptător neobosit pentru înaintarea materială a poporului său dreptcredincios. Şi lupta nu i-a fost uşoară, căci a trebuit s'o dea cu o puternică comună săsească Cisnădia, ai cărei locuitori, când nu mai puteau duce lupta făţişe, încercau cu ademenirile de bani grei. Dar acest vajnic luptător nu s'a clintit o clipă din drumul său cinstit şi hotărât, până n'a câştigat, — prin reforma agrară, — mii de jugăre de pământ pentru comuna sa. S'a făcut astfel, pe sineşi pildă a păstorului celui bun din sfânta Evanghelie, care sufletul îşi pune pentru oile sale.

Iată de ce, un sat întreg deplânge, sincer, trecerea sa la cele veşnice. — Odihnească cu cei drepţii!

Pr. *D. Hămbăşan*

„Revue de Transylvanie“, de sub direcţia dlui prof. univ. dela Cluj, *S. Dragomir*, în numărul de curând apărut aduce, ca şi până acum, temeinice articole care apără viguros cauza românească peste hotare.

De remarcat articolele: Memoriile M. Sale Reginei Maria a României, de dl N. Bănescu: problema actuală a Habsburgilor şi Mica înţelegere, de dl G. Sofronie; Literatura ungurească a urii, de dl I. Chinezu, care analizează cărţile mai nouă, cu subiect românesc, scrise în spirit pamfletar şi frivol, de un preot ungur, cu numele Daday, — şi alte multe şi obiective lucrări, informaţii şi dări de seamă. Revista este vrednică de întreg sprijinul românilor de bine. Redacţia şi adm.: Cluj, strada Mico 40.

Nr. 10.452—1935

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după părintele Gheorghe Iacob din Buzd, decedat la 4 Septemvrie 1935, — în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 19 Decemvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Direcţiunea şcoalei normale ortodoxe de băeţi „Andrei Şaguna“, Sibiu

Licitaţiune

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de *15 Ianuar 1936*, ora 5 p. m. se va ţinea la şcoala susnumită licitaţie publică cu oferte închise pentru aprovizionarea internatului şcoalei cu *carne şi coloniale*.

Informaţiunile necesare se pot obţinea în cancelaria şcoalei.

Sibiu, 2 Ianuar 1936.

Direcţiunea

INFORMAŢIUNI

Instalare. Duminecă în 29 Decemvrie 1935, a fost întrodus cu solemnitatea obişnuită în oficiul de protopresbiter al Hunedoarei şi paroh al parohiei centrale Hunedoara, adm. de până acuma, noul protoiereu Nicolae *Suciu* din partea păr. consilier Dr. George *Proca* ca mandatar al I. S. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae*.

Hirotoniri. Au fost hirotoniţi întru presbiteri următorii clerici: Gh. Oncioiu pentru Moeciul de sus (Bran); Toma Nistor pentru Vurpăr (Sibiu); Zaharie Rucăreanu pentru Vidacutul (Sighişoara); Ioan Vulcu pentru Cerbia (Dobra); Augustin Pinuţ pentru Gialacuta (Ilia); Ioan Săbău pentru Ceru Băcăinţ (Geoagiu) şi Zosim Oancea, profesor de religie la şcoala normală din comuna I. G. Duca (Criştur), jud. Odorhei.

Moartea unui profesor, doctor şi adevărat creştin. Valorosul profesor universitar în Bucureşti şi conducătorul laboratorului de chimie organică, al cărui organizator a fost, *Dr. Ştefan Minovici*, a încetat din viaţă în urma unui atac de apoplexie, în 29 Dec. 1935, în vârstă de 68 de ani. Iubit, ca profesor, de toţi studenţii şi colaboratorii săi, doctorul Minovici ca adevărat creştin a restaurat cu propriile sale mijloace, una din bisericile Bucureştilor, al cărei epitrop era, şi a ridicat o biserică într'o comună din Argeş. In ultima sa dorinţă, scrisă în Iulie 1933, doctorul Ştefan Minovici spune cu limbă de moarte:

„Urmaşilor şi elevilor mei le recomand să aprecieze cuvintele Mântuitorului: **„Eu sânt lumina lumii. Cela ce urmează mie, nu va umbla întru întuneric, ci va avea lumina vieţii“.** *Prin aceasta vă veţi asigura triumful vieţii şi al activităţii voastre. Ridicaţi-vă în viaţa spirituală care înalţă şi a jertfei care inobilează. Fără ideal nici o muncă constructivă, nici o energie creatoare. Ca să nu greşiţi, ascultaţi întotdeauna de glasul conştiinţei: conştiinţa e sufletul şi sufletul e divin.“*

Inaugurare de casă culturală. Societatea foştii coloni din comuna *Crihalma*, judeţul Târnava-mare împreună cu societatea „Sf. Gheorghe“ şi cercul „Astra“ din localitate, au întocmit frumoase serbă, în 29 Dec. 1935, cu prilejul inaugurării casei culturale a satului. După serviciul liturgic din biserica ortodoxă română, s'a făcut sfinţirea apei, în casa culturală, de către un sobor de preoţi, au urmat apoi cuvântările delegaţilor şi ale conducătorilor comitetului de clădire, — ascultate de numeroşi asistenţi, — ear seara o manifestaţie culturală, cu coruri, teatru şi muzică. Succesul, moral şi material, în favoarea casei culturale, n'a lipsit.

ŞTIRI LOCALE

Dl Ioan Vătăşan, director general al Băncii Albina din Sibiu, a răscumpărat felicitările obişnuite de onomastică dăruind la *Crucea Roşie:* 500 Lei pentru înfometaţii din Basarabia.

— Dl Ioan Stanciu, măestru zugrav, îşi rescumpără felicitările de ziua onomastică cu 100 Lei dăruiţi Legatului G. Poponea dela Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu. La acest Legat a mai dăruit 100 Lei dl Ioan Muntean, mecanic.

Numele străzilor sibiene. Dintr'un comunicat oficial, primit dela primăria municipiului *Sibiu*, aflăm, că oraşul nostru, astăzi cu majoritate românească de locuitori, are 336 de străzi, între care «*146 străzi au nume neutrale, 92 nume româneşti, 98 nume nemţeşti*». Cu alte cuvinte, Sibiul din România mare are *şi astăzi* mai multe străzi cu numiri nemţeşti, decât cu numiri româneşti. Urmează de aici că, în materia nomenclaturii străzilor sibiene, onorata comisiune specială tot mai are ceva de studiat.

CARŢI ŞI REVISTE

Aurel A. Mureşanu: *„Eminescu, Aurel Mureşanu şi Serbarea dela Putna“*. — O broşură, în care autorul arată, că serbarea dela Putna din 1871, în memoria lui Ştefan cel Mare, a fost iniţiată de societatea „România“ a studenţimii române vieneze, sub preşedinţia lui Aurel Mureşanu, directorul de mai târziu al Gazetei dela Braşov şi tatăl autorului; ear Eminescu avuse rol decisiv la îndeplinirea serbării în anul 1871, deşi nu făcuse parte din „comitetul central“ din 1869—1870 al organizării serbării comemorative.

Poşta redacţiunii

Pr. *C. St.* în *Bl.* Pentru serbări a venit cu întârziere. Ne bucurăm totuşi că vrednicii credincioşi de acolo sânt doritori să citească lucruri folositoare pentru suflet. Foile noastre, bune şi ieftine, le stau cu plăcere la dispoziţie.

Prot. *N. S.* în *H.* Raportul vine în numărul următor.

---

(52) 2—3

Concurs de cântăreţ

Biserica ortodoxă română din **Baciu-Braşov,** publică concurs pentru întregirea postului de **cântăreţ bisericesc.** Consiliul parohial asigură noului cântăreţ următoarele venituri:

1. Salar dela biserică 1000 (una mie) Lei *lunar*, (până la punerea în aplicare a legii bisericii din 1925, când vor fi salarizaţi şi cântăreţii din Ardeal de către stat).
2. Veniturile stolare reglementare.
3. Locuinţă corespunzătoare cu supraedificate în apropierea bisericii.
4. Un stânjin de lemne de foc aduse acasă.

Noul cântăreţ va fi obligat să servească, cel puţin utrenia, în fiecare dimineaţă. Vor fi preferaţi cei capabili de-a instrui corul tineretului.

Candidaţii îşi vor înainta cererile Oficiului parohial din Baciu, până cel mai târziu la 15 Februarie 1936 şi se vor prezenta în parohie pentru a-şi arăta dexteritatea în cântări.

Cererile candidaţilor, cari nu au absolvat şcoala de cântăreţi şi nu posed diplomă de cantor — nu vor fi luate în considerare.

Cu aprobarea noastră:

Dr. Iosif Blaga, m. p. protopop **Pr. Victor Marin**

Nr. 627—1935 prot. (48) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de clasa I-a **Petrila Regele Ferdinand I,** protopopiatul Jiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele acestui post sânt:

1. Salarul dela stat, conform coalei B.
2. Locuinţă cu avantagii la luminat şi încălzit.
3. Stola pentru serviciile de: cuminecare a bolnavilor, botez, cununie şi înmormântare este răscumpărată cu o sumă fixă lunară, conform hotărârii consiliului parohial din 4 Octomvrie 1935, numai pentru angajaţii societăţii minere „Petroşani“; pentru ceilalţi credincioşi stola este cea obişnuită în parohiile tractului protopopesc Jiu.

Concurenţii cari vor primi binecuvântare de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc îşi vor înainta cererile, însoţite de actele prevăzute de legea, regulamentul şi ordinaţiunile în vigoare, în termenul indicat, oficiului protopopesc ortodox român Jiu, Petroşani, judeţul Hunedoara, şi — cu prealabila aprobare a protopopului — se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a sluji, cânta, predica şi a face cunoştinţă cu enoriaşii.

Oficiul protopopesc Jiu în înţelegere cu consiliul parohial.

Ion Duma
protopop.

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia **Şibişelul-nou,** din protopopiatul Orăştie, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Chirie pentru locuinţă potrivită.
3. Folosinţa cimitirului de 2 jugăre şi un pătrar de jugăr arător.
4. 50 de Lei pe an de fiecare familie (în loc de zi de lucru şi cereale).
5. Partea din pădure obişnuită.
6. Stola, — după cum a fost statorită de Consiliul parohial în şedinţa 29 Sept. 1935 (se poate vedea la Oficiul parohial).

Doritorii de a concura îşi vor înainta la Oficiul protopopesc Orăştie, cererea însoţită de documentele necesare şi de permisul Preaven. Consiliu arhiepiscopesc de-a putea concura.

Iar pentru a se face cunoscut poporului, concurenţii, avizând înainte Oficiul protopopesc, — e de dorit să se prezente în parohie, luând parte la serviciul divin în vre-o Duminecă sau sărbătoare.

Orăştie, la 12 Decnmvrie 1935.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu Consiliul parohial.

(51) 3—3 Prot. **Ioan Moţa,**
adm. protopopesc.

Nr. 251—1935 prot. [46] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Cisnădie, protopopiatul Sibiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile sânt:

1. Intregirea salarului.
2. Stola obişnuită în parohie.
3. 15 jug. fânaţ din ref. agrară.
4. 5 st. lemne, la locuinţă.

Cererile de concurs provăzute cu toate documentele necesare se vor înainta în termen oficiului protopopesc Sibiu, în prealabil primind autorizaţia de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc şi, cu încuviinţarea oficiului prot. să se prezinte în parohie.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial.

Sibiu la 7 Noemvrie 1935.

Emilian Cioran
protopop.

Nr. 749—1935. (47) 3—3

Concurs

In temeiul Ord. P. Ven. Consiliu Arh. cu Nr. 9328—1935, se publică concurs pentru instituirea unui capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul veteran Nic. Cărpinişan, dela parohia I **Răhău,** de clasa întâia, din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Capelanul va beneficia de următoarele venituri:

1. Jumătate din salarul C. preot Nic. Cărpinişan.
2. jumătate din sesiunea parohială de 8 jugăre 902 st.
3. Jumătate din toate veniturile stolare din parohie.

Cererile de concurs se vor prezenta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului prtotopopesc în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 23 Noemvrie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului, în înţclegere cu Consiliul parohial.

Vasile Oană
protopop.

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa III-a **Simeria veche** cu filia **Râpaş,** din protopopiatul Orăştie, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post

1. Salarul dela stat.
2. Sesiune parohială (eclejie) 6 jug.
3. Stola statorită de consiliul parohial la 13 Octomvrie a. c. Se poate afla dela oficiul parohial.

Doritorii de a concura la acest post, îşi vor înainta cererea, însoţită de documentele necesare şi de permisul dela Ven. Consiliu arhiepiscopesc, de a putea concura, subscrisului oficiu protopopesc în termenul arătat mai sus.

Este de dorit ca concurenţii, anunţând înainte acest oficiu, să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare, luând parte la serviciul divin în parohie şi predicând, pentru a se face cunoscuţi poporului.

Orăştie, 1 Decemvrie 1935.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

(49) 3—3 **Ioan Moţa**
adm. prot.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 12 Ianuar 1936 — Nr. 3

BIBLIOTECA CENTRALĂ ... SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Incercare despre teofanii

IV

Cazul lui Petrache Lupu nu se poate identifica, dacă nu forțăm lucrurile, nici cu delirul din categoria din urmă. Bolnav de nervi n'a fost nici înainte de ce a avut vedeniile, nici după aceea. Calmul lui, veșnica lui egalitate cu sine însuși o dovedește cu prisosință. Nimic ilogic, nimic bizar, în purtarea lui, în cugetările lui, nimic sinistru, speriat, în privirea lui. Dimpotrivă, o foarte pozitivă logică și o foarte sănătoasă «lege comună» în ce spune și face. Inainte de a avea vedenia, pe drum spre stână, el nu se gândea la imaginea lui Dumnezeu, cum mărturisește însuși și cum dovedește mirarea lui. «Ce vorbă a fost asta, ce Moș a fost ăla?» Dacă ar fi fost obsedat de imaginea lui Dumnezeu și de vorbele ce i le-a spus, s'ar fi manifestat în purtarea lui instinctivă în acele clipe o inediată înțelegere a vedeniei și a cuvintelor ei. In momentele cât a durat vedenia, Petrache Lupu își păstrează judecata în toată luciditatea ei. Nu numai că vede precis peisagiul fizic și ține minte toate cuvintele ce i le spune arătarea, dar se gândește și la greutatea situației lui de aci înainte: va trebui să spună la lume, căci cu această arătare nu e de glumit, dar cum va putea face aceasta căci va râde lumea de el. Simțul realității pozitive prin care vede importanța lumii concrete, nu se lasă bagatelizat, neglijat, ori cât de minunată și de superioară «lumii» apare vedenia. Precum vedem o judecată rece, neinfluențată, nedeviată întru nimic de caraterul excepțional al momentului.

Deosebirea intre vedenia lui Petrahe Lupu și halucinațiile deliricilor se poate observa și din durata vedeniei. Halucinațiile deliricilor țin scurt și e imposibil să nu se producă ceva deordonat, ilogic în perindarea scenelor din cursul lor; vedenia lui Petrahe Lupu durează a treia oară, timp îndelungat: se duc împreună la stână parcurgând un drum de vreo 80 metri, stau împreună până ce Petrahe Lupu mulge, pleacă dela stână înapoi tot împreună. A durat cel puțin unsfert de oră. Și în perindarea scenelor cea mai logică înlănțuire, iar la Peache Lupu o încăpățînată rezistență pe lângă gândul la «lume», un refz de a se întlăcăra, manifestat în întineala cu care îndeplinește lucrurile diversele lui zăboviri. Unde se vede aci vreo ieșire din logică, din bun simț, din realism? El dă o luptă curățarea, înarmat cu toate armele deodun simț și de realism, de critică. Elnu se lasă luat de aripile vre-unui sentiment, el nu se lasă orbit, scos din conștiința de sine. Este în comportarea lui Petrache Lupu în aceste momente un realism cum numai la poporul românesc se poate întâlni și cu nu cred să se mai poată găsi un caz asemănător în toată istoria arătărilor sfinte. (Moise refuză numai odată când îl trimite Dumnezeu la Faraon; Iona și profetul Irimie tot numai odată).

Despre alienație nu e necesar să spunem prea multe, căci e cu totul exclusă vreo apropiere între acest fel de fenomene și cazul lui Petrache Lupu. Ceeace caracterizează aceste fenomene este amnezia, sau cel puțin ecmnezia, adecă dispariția conștiinței personale total sau numai cea care se referă la o perioadă de viață (o persoană uită viața sa din ultimii 20 ani și se socotește tânăr de 10 ani d. ex., dacă în realitate are 30 de ani). Conștiința personală poate fi înlocuită cu o altă conștiință personală. Cutare persoană de ex. uită cine este și se socotește drept împăratul Chinei sau altceva. La alienați dispare factorul conștiință care selectează, ordonează și sistematizează imaginile și rămâne suveran laboratorul acela subconștient de imagini care face între ele legăturile cele mai bizare. După ce bolnavul trece peste stările de amnezie sau revine la conștiința eului propriu, el nu-și mai aduce aminte de halucinațiile sale din faza de boală.

*

Petrache Lupu este un om sănătos din punct de vedere mintal, sănătos în senzul clarificat în rândurile anterioare. Aceasta au stabilit-o și psihiatrii prof. Dr. Gh. Marinescu și Dr. I. Popescu-Sibiu. Dânșii au precizat că la Petrache Lupu n'avem de-a face cu o halucinație, ci cu o viziune, nu cu ceva morbid și promovator de boală, ci cu un fenomen superior, promovator de sănătate și de putere sufletească. «Halucinațiile sunt proecțiuni cu efect distinctiv atât pentru individ a cărui personalitate o destramă, cât și pentru societate. Viziunile apar ca forțe constructive de o valoare socială, aducând totodată și o consolidare a eului ce le are. Personalitatea ciobanului Petrache Lupu n'a suferit nici o deformare prin viziunea ce-a avut-o» (Dr. I. Popescu-Sibiu în «Curentul din 23 Oct. 1935). Acelaș medic citează și următoarele rânduri ale celebrului psihiatru Laignel-Lavastine: «Eul profund al misticilor este un eu profund normal, însă cu o creștere a energiei psihice; al psihonevrozaților, un eu maladiv cu o diminuată energie sufletească». Iar dl profesor Dr. G. Marinescu spune: «Este vorba dar de o ridicare a potențiului psihic al individului, dându-i puterea de a face lucruri mari» («Universul» din 6 Nov. 1935).

Dar dacă Petrache Lupu e sănătos și vedenia lui nu e ceva morbid, putem ajunge la concluzii și mai înaintate. La oamenii sănătoși mintal nu poate avea loc o trecere a produselor imaginației în produse halucinatorii. Detașarea unei imagini de funcția imaginației și transformarea ei în imagine în perfectă aparență de conzistență exterioară, nu poate fi înțeleasă decât în două feluri: prin boală sau prin intervenția unei forțe extrasubiective. Cu elemente pur subiective, adecă, fenomenul acesta nu se poate explica decât la indivizii cu nervii bolnavi. Când nu e cazul de astfel de boală, explicația pur subiectivă nu mai e suficientă. In unele cuvinte ale domnilor psihiatri mai sus pomeniți încă se poate citi o asemenea recunoaștere, deși într'o formă mai învăluită. «Fenomenul Bernadettei ca și a lui Petrache Lupu se explică prin activitatea inconștientului dinamic, creator. Sufletul lor avea intuiția divinității, căci prin simpatie și credință vedea pe sfânta Fecioară și pe Dumnezeu în care inima lor credea, fiindcă îi iubea. Intuiția religioasă purcede din inconștientul dinamic și din intuiție... Trebue să spun că e o greșală dacă credem că religia ar fi rezultatul unei fantazii morbide, sau ar avea o origine ireală». Iar dl Dr. Popescu-Sibiu spune: «Intrucât nu se cunosc încă toate cutele sufletului omenesc — această intenzitate interioară — considerațiile științifice nu pot epuiza total fenomenul Maglavitului; se pot face doar apropieri științifice, dar nu explicații efective. Incât credem că nu s'ar putea impune exclusiv valoarea punctului de vedere științific; trebue să se țină seamă și de realitatea și de forța unei alte valori: credința ce-și are și ea o lumină a ei».

Astfel încât socotesc că rămân aproape de linia ideilor domniilor lor, deși sunt preocupat mai mult de factorul «de dincolo» al viziunii mistice și nu atât de cel «de dincoace», în desvoltările ulterioare. Nu voi vorbi deci atât de mult de antena în care se prind semnalele divinității, adecă de inconștientul dinamic, ci mai mult de dovezile că divinitatea este aceea care e prinsă de inconștientul dinamic (sau de altceva din suflet!) în viziuni. La transformarea imaginilor imaginative în imagini halucinatorii are loc o afectare a nervilor perceptivi; a celui optic și auditiv cu deosebire. După neurologie mecanismul halucinației constă în coborârea unor sentimente spre organele simțurilor, pe calea dela centrii imaginativi la centrii perceptivi. (Psihiatrul P. Ouerçy, l'Hallucination, Philosophes et mistiques, 1930, pg. 179). Dar afectarea aceasta când se datorește unor cauze interne, e morbidă. Dacă nu se face prin boală, însemnează că trebue să căutăm o cauză care nu face parte din organismul omenesc. Din cauze pur subiective se pot face imaginile mai vii, de par'că acuma le vezi, pot deveni imagini așa-numite pseudohalucinatorii (câtva timp după ce ai văzut un mort care te-a impresionat, par'că-l vezi mereu înaintea ochilor), dar nu pot deveni, în stare de sănătate mintală, chiar halucinații, adecă vedenii de a căror realitate extrasubiectivă să nu te îndoiești. Intre pseudohalucinație și halucinație e totuși o prăpastie. (Asupra pseudohalucinațiilor, studiate acum vreo 40 de ani de psihiatrul rus Kandinski, insistă mult filosoful rus N Loski în studiul «Vedeniile sfinților și misticilor» publicat în Revista Puty, Nr. 43, 1934 și tradus în «Telegraful Român» Nr. 45 și urm. 1935, încercând să explice cu ajutorul lor vedeniile sfinților).

*

Dar să facem plauzibilă și prin alte considerațiuni intervenția unei cauze extrasubiective, pe care a trebuit să o postulăm pentru explicarea vedeniilor sfinte ce le au oamenii sănătoși, rămânând să le analizăm la urmă mecanismul formării sau mai bine zis, modul în care le produce acea cauză nesubiectivă.

Imaginile ce se perindează prin conștiință nu sunt toate scoase la iveală de amintire sau de forța creatoare a imaginației conștiente sau inconștiente. Sunt destul de dese cazurile când ele sunt trezite sau produse în noi de o cauză depărtată de noi, nesubiectivă. Intr'o noapte recentă eu am fost obsedat, într'o lungă toropeală, de imaginea preotului dintr'o localitate depărtată pe care nu-l văzusem decât de două ori foarte fugitiv, în viață. Dimineața, prima persoană cu care m'am întâlnit pe stradă a fost preotul respectiv, venit cu treburi în orașul în care mă găsesc. Cine n'a trăit adeseori cazuri identice? Sunt foarte frecvente cazurile când te gândești sau vorbești de o persoană, și îndată acea persoană apare fără să fie așteptată. Voi da două exemple și mai ciudate din cele observate și adunate de F. Maxwel în opera «Les phénomènes psychiques» (Paris 1920). Sunt fenomene de previziune, realizate prin privirea într'un glob de cristal, sau într'o oglindă, sau în corpuri cu suprafețe poleite. Astfel o doamnă a văzut odată în oglinda dulapului ei, așezată în fața ferestrei ca să nu reflecteze nici un obiect din cameră, ci numai o culoare uniformă, în cazul acesta cea a cerului albastru, un om șezând pe trotoarul unei strade determinate; omul acesta avea în frunte o rană de o formă iarăși determinată; între alte detalii ale costumului el avea un sac înfășurat în jurul gâtului, iar pe sac erau imprimate două inițiale: V. L. Doamna se văzu, în viziunea ei, abordând pe rănit, conducându-l la spital și cerând acolo să fie pansat. A doua zi ieșind din cameră de dimineață ea întâlni pe rănit exact la locul unde îl văzuse în ajun și viziunea se realiză integral până la inițialele de pe sac. Exemplul care urmează e și mai interesant căci viziunea a fost povestită lui F. Maxwel înainte cu 8 zile de a se realiza și a povestit-o și el mai departe înainte de realizare. Un senzitiv a văzut într'un glob de cristal scena următoare: un mare vapor având un pavilion din trei fâșii orizontale, una neagră, alta albă și a treia roșie și purtând numele Leutschland naviga în plină mare; vaporul fu deodată înconjurat de fum, marinari, pasageri și

oameni în uniformă alergară în număr mare pe punte şi el văzu vaporul scufundându-se. Opt zile mai târziu ziarele anunţau accidentul vaporului Deutschland, căruia i se spărsese un cazan, obligându-l să-şi întrerupă lucrul. F. Maxwel relevă la această premoniţiune faptul curios că ea nu s'a îndeplinit întocmai: vaporul nu s'a scufundat. Dar încolo s'a realizat toate detaliile. Detaliul că senzitivul a cetit în loc de Deutschland, Leutschland n'are mare importanţă, cuvintele străine fiind de multe ori citite greşit. Şi adaogă F. Maxwel: «Insfârşit, un fapt demn de observat este absenţa complectă a vre-unui interes ce l-ar fi putut prezenta această previziune senzitivului, care n'a avut niciodată vreo relaţie cu Germania şi ignora, cel puţin conştient, existenţa acestui vapor». Exemplele de premoniţiune, zice mai departe F. Maxwel, pe care le-am observat şi controlat şi din cari am dat câteva aci n'ar putea fi, îmi pare, pure coincidenţe. Care poate fi cauza acestor previziuni? Ce semnificaţie au în raport cu realitatea timpului? Dece se adresează aceste viziuni unor oameni cari n'au, adeseori, nici un fel de interes să le aibă? Iată tot atâtea chestiuni pe cari le pun fără a-mi permite să indic soluţia?» F. Maxwel prezintă în aceeaş carte şi câteva visuri premonitorii, prin cari anumite persoane au aflat cu anticipaţie ce se va întâmpla cu alte persoane sau chiar cu ele însile, şi telepatice, prin cari anumite persoane află ce se petrece în aceeaş clipă cu alte persoane la distanţă. — Recunoscând că visurile telepatice sunt «impresiuni primite într'un fel pe care simţurile ordinare nu le explică» F. Maxwel propune pentru explicarea simţurilor şi imaginilor telepatice, aşa numitelor clar-viziuni, fenomenul exteriorizării sensibilităţii. La anumite persoane sfera sensibilităţii, deosebit de pronunţată, se extinde pe o zonă destul de depărtată de trup. Un mediu simţea în piele împunsăturile ce se făceau în căptuşala hainei sale pe care şi-o scosese, fără să fie prevenit. (Toate aceste cazuri şi comentarii se află în op. c. pg. 181—194).

Fenomenul exteriorizării sensibilităţii mi se pare că nu poate explica singur sensaţiile şi imaginile telepatice. E plauzibil că imaginea unei anumite persoane ce mi se trezeşte în conştiinţă să fie efectul ajungerii vre-unui simţ al meu până la ea. Dar ce determină acel simţ al meu să se lanseze tocmai spre acea persoană şi de ce alteori când aş vrea să-mi trimit puterea vre-unui simţ la vreo persoană nu reuşesc să prind nimic dela ea? Dece se lansează uneori apoi puterea perceptivă a unui astfel de simţ spre o persoană necunoscută, ca într'unul din cazurile citate înainte? Nici perzistenţa cu care se gândeşte la tine o persoană dela distanţă, nu te face totdeauna să simţi ceva dela ea sau să-i vezi imaginea. Şi dacă voinţa unei persoane de a se gândi la tine ar fi ultima cauză a exteriorizării senzibilităţii tale în direcţia ei, am face senzibilitatea noastră şi a ori cărei persoane, dependentă în această activitate a ei de un factor spiritual de dinafară: de voinţa altei persoane; îi percepem imaginea pentrucă ne porunceşte. Că nu totdeauna ne vin imagini dela distanţă pe cale fizică, arată şi faptul că adeseori numai simţim în suflet, în gândire, ceva dela altă persoană, dar nu-i avem imaginea. Lucrurile se pot întâmpla de multeori aşa şi acest fapt ne uşurează avansarea spre concluziile ce le dorim. Dar se pare că de multeori nici persoana a cărei imagine ne apare în conştiinţă dela distanţă, ca o încunoştiinţare a stării în care se află, nu se prea gândeşte la noi. In aceste cazuri ce a determinat sensibilitatea noastră să se deplaseze chiar la ea? Cum are să se explice îndeosebi, imaginile unor realităţi de viitor, cari nu sunt, aşadar, în momentul viziunii constituite exterior? Aci nu poate fi vorba în nici un caz de simpla lansare a sensibilităţii cuiva până la o realitate situată la distanţă, nici de alunecarea imaginii acelei realităţi până la persoana perceptivă. Aci imaginea se arată constituită înainte de realitate. Poate culege persoana previzionară cu antenele subconştientului, din forma prezentă a unei realităţi, forma ei viitoare? In cazul acesta imaginea acelei realităţi de viitor n'ar putea veni în câmpul simţurilor persoanei perceptive pe o cale fizică, ci ea s'ar constitui în acea persoană în urma unei lucrări, fie şi subconştiente, în psihicul ei. Sau poate că persoana perceptivă depăşeşte în aceste viziuni timpul, deplasându-se din momentul actual cu realităţile lui, într'unul viitor? De o venire pe cale fizică a imaginii la acea persoană tot par'că nu poate fi vorba nici în acest caz.

Reţinem din aceste consideraţiuni atâta: între imaginile ce ne apar în conştiinţă nu toate sunt efectul memoriei, al imaginaţiei creatoare subiective şi al percepţiei obiectelor din faţa noastră. Unele sunt produse de influenţa vre-unui factor exterior nouă, pe o cale, dacă nu totdeauna, cel puţin uneori nefizică, de voinţa şi gândirea aceluia în simţirea şi gândirea şi abia după aceea în viziunea noastră. Nu totdeauna voinţa noastră, sau interesul nostru, este ceeace ne pune în legătură cu acel factor. Ştiinţa nu este încă în situaţia să poată fixa în mod definitiv şi general criteriile în baza cărora să ştim cu preciziune cari dintre imaginile ce apar în conştiinţa noastră sunt avizuri dela realităţi actuale sau viitoare — abstragând se înţelege de percepţiile prezente.

Dr. D. Stăniloae

Botezul Domnului în Sibiu

Pe o zi domoală, lipsită cu totul de «gerul Bobotezei», s'a desfăşurat în Sibiu, cu mare solemnitate, sărbătoarea Botezul Domnului.

Sfânta Liturghie s'a săvârşit, în catedrala mitropolitană, de P. S. Sa arhiereul **Vasile,** *înconjurat de un sobor de preoţi, în prezenţa I. P. Sfinţitului Mitropolit* **Nicolae,** *a dlor generali şi ofiţeri superiori din garnizoană, în frunte cu dl general comandant de corp V. Economu, precum şi a reprezentanţilor autorităţilor civile şi a unui mare număr de credincioşi localnici.*

O procesiune imposantă a pornit spre Piaţa Regele Ferdinand I, unde I. P. Sfinţitul Mitropolit a făcut sfinţirea apei şi a botezat miile de credincioşi.

Cele trei mari cruci albe de gheaţă se ridicau, ca şi în anii precedenţi, în faţa podiului din piaţa Regele Ferdinand I.

După stropirea cu apă sfinţită, asistenţa s'a înapoiat la biserică, unde terminându-se slujba religioasă, înaltul ierarh a împărţit credincioşilor anaforă dându-le arhiereşti binecuvântări.

Un bust lui Gh. Lazăr

— Apel —

Dela revizoratul şcolar al judeţului Sibiu primim următorul apel, pentru mărirea fondurilor ridicării unui bust celuice a turnat în sufletele iubirea de limbă şi lege strămoşească, iscusitului luptător şi învăţător Gheorghe Lazăr:

Marele redeşteptător al ideii şi conştiinţii naţionale *Gheorghe Lazăr*, care s'a născut şi îşi doarme somnul de veci în comuna Avrig, nu s'a învrednicit de a avea în comuna sa natală un bust, pe care privindu-l să trezească în noi sentimente de abnegaţie şi curaj în lupta grea a vieţii.

Cercul cultural al învăţătorilor „Gheorghe Lazăr" din Avrig, în înţelegere cu Revizoratul şcolar al judeţului Sibiu, precum şi cu alţi oameni de bine, în dorinţa de a nemuri figura scriitorului şi marelui dascăl şi român Gheorghe Lazăr, a luat iniţiativa ridicării unui bust vrednic de amintirea aceluia care şi-a dat viaţa pentru neamul său.

Bustul se va ridica în comuna Avrig.

Pentru mărirea fondurilor, apelăm la toţi bunii români şi oameni de bine, ca să-şi dea obolul, contribuind fiecare cu o pietricică la ridicarea bustului. — Contribuţiile se vor trimite la *Revizoratul şcolar al judeţului Sibiu,* unde îşi are sediul comitetul de acţiune.

Sibiu, la 1 Ianuar 1936.

Comitetul

Apel

pentru ridicarea bisericii ortodoxe în I. G. Duca (Secuime)

Suntem după sărbătorile Naşterii Domnului şi Mântuitorului Isus Hristos. Gândind la ele, sufletul creştin rămâne copleşit de bogăţia darurilor cereşti cari se revarsă din belşug peste el. Căci sunt doar cea mai sublimă jertfă, expresiunea nemărginitei iubiri ce o are Bunul Dumnezeu faţă de neamul omenesc, pe care l-a dorit repus în bucuriile veşnice şi pentru care n'a cruţat nici pe Unicul Său Fiu, născutîn peştera săracă şi friguroasă a Vifleemului.

Prin viaţa Sa întreagă, El, Domnul, este o pildă de renunţare desăvârşită, de sacrificiu fără margini şi de iubire în adevăr sfântă, pe care astăzi sîntem datori, ca creştini, să le urmăm.

Mai ales în aceste zile, cât de mult sânt iubite aceste virtuţi, când pare-că spiritul de jertfă a muţit, iar egoismul feroce sugrumă totul. Cât de fericiteste omul care a putut, adesea în viaţa aceasta, să îmbrace haina jertfirii celor pământeşti în schimbul comorilor cereşti, câştigate prin nepreţuita şi neprecupeţita iubire faţă de Dumnezeu, de lucrurile Lui şi de-aproapele.

Sprijinirea oricât de modestă a lucrurilor Domnului — când ţi se îmbie fericita ocazie — socotesc că e tot ce poate fi mai de dorit, după care ar rebui să alergăm fiecare. Pentrucă ea singură asigură un loc de mare preţ în Împărăţia lui Dumnezeu.

Stăpâniţi de aceste simţeminte cu gândul la folosul spiritual, sfânt, al fiilor bisericii strămoşeşti, ca şi al fraţilor români de pretutindeni, ne încumtăm să lansăm prezentul apel, prin care cu toată iubirea creştinească şi cu respectul cuvenit solicităm tuturor preţiosul ajutor material, în scopul ridicării locaşului de închinare al neamului, înaceste locuri.

* FOIŞOARA *

Preotul şi îndrumarea tineretului în cadrul diferitelor organizaţiuni religioase, culturale şi sportive

[Urmare din Nr. 1, şi sfârşit]

Tot în această ordine de idei ne revine să facem amintire şi de societăţile feminine, întemeiate nu de prea multă vreme, şi a căror deviză este protecţia mamei şi a copilului. Clipa de faţă nu îngăduie o discuţie amănunţită asupra acestor instituţiuni. Dar putem spune că rolul preotului s'a dovedit şi aici necesar. Căci, mai ales în cuprinsul satelor noastre, membrele acestor organizaţiuni au ele însile nevoie de o îndrumare oarecare. Ţinând la asigurarea unei constituţii fizice sănătoase pentru generaţia care se ridică şi ştiind că trupul robust şi frumos este cel mai potrivit templu al moralităţii neşovăitoare, preotul este în măsură să înveţe şi să colaboreze alături şi în cadrul organizaţiunilor sus menţioate spre asigurarea, pe seama pruncilor, a acestei comori de sănătate trupească.

Pentru creşterea şi îndrumarea cpoiilor mici există, în bună parte din parohiile noastre, şi instituţii froebeliene. Nu ne putem pronunţa în favoarea acelora cari ar pretinde preotului o activitate sistematică şi în cadrul acestora. Dar, cum am afirmat ceva mai sus, există prilejuri binevenite şi aici. Deschiderea festivă a anului şcolar, diferite serbări din cursul anului şi din preajma serbătorilor creştineşti, serbările pentru încheierea anului de muncă, iată ocazii când prezenţa preotului în mijlocul copiilor este absolut necesară, iar sfaturile şi îndrumările sale sunt de nelipsit. Aceste ocazii ridică moralul manifestaţiilor şcolare, obicinuesc pe copii cu prezenţa necondiţionată a slujitorului bisericii în mijlocul lor, îi leagă strâns de adevăratul lor părinte duhovnicesc şi-i învaţă să creadă şi să simtă, că toate faptele de seamă ale vieţii trebuiesc însoţite de binecuvântarea lui Dumnezeu. —

Şi acum iată-ne în situaţia de a spune, că întâia parte a conferenţei s'a terminat. Din cuprinsul acesteia trebuie să reţinem neapărat următoarele: baza educaţiei, temelia unei vieţi noui, se aşează în sufletul tineretului încă în primele zile ale lui. Rolul de îndrumător al preotului se exercită în cadrul familiei, direct asupra copiilor şi în organizaţiunile anume creiate pentru ei. Şi, în sfârşit, această îndrumare este mai mult incidentală, pregătitoare şi prevenitoare.

Dela 7 ani în sus, însă, copiii, toţi copiii, pătrund în şcoala primară. De-acum, se poate spune că preotul este acasă la sine şi că activitatea sa are cu adevărat un caracter mai adânc şi sistematic. Vreme de 7 ani el poate clădi pe temelia aşezată în prima copilărie. Câte două ore de catehizaţie la o clasă, într'o săptămână, îi stau la dispoziţie pentru aceasta. Cât de însemnat este acest fapt o ştiu toţi ceice catehizează în şcoala primară cu râvnă şi cu dragoste. Şi ni se vădeşte din istorie, că datorită cateheţilor destoinici ai primelor veacuri creştine s'au ridicat generaţiile spiritualizate ale martirilor şi mucenicilor nenumăraţi. Să fie oare necesară şi azi catehizaţia sistematică şi aprofundată? Toate faptele zilei se pronunţă pentru acest lucru. Iar statul, lăsând învăţământul religios pe seama preoţilor, a săvârşit un act cerut de spiritul veacului nostru şi a redat Bisericii dreptul ei de învăţătoare şi îndrumătoare a tineretului — drept suveran, propriu şi vecinic. — De altfel, doar pătrunderea preoţilor în şcoala de toate gradele mai poate zăgăzui alunecarea tineretului în orbita materialismului sec şi găunos. Numai printr'un învăţământ religios bine sistemizat, metodic predat şi corect aprofundat se poate spera într'o generaţie cu spirit nou şi sănătos. Acest lucru se cade a fi accentuat în faţa oricui. Căci realitatea exprimată prin el nu poate fi un biect de contestaţie pentru nimeni.

Mai întâi, prezenţa preotului în mijlocul copiilor continuă firul educativurzit în anii primei copilării. Tineretul din şcoală se vede însoţit şi în epoca şcolarităi de îndrumătorul său în cele duhovniceşi Prin aceasta se ţese o legătură tot mai tainică între păstor şi viitoarea turmă, între Biserică şi copii. Mai târziu, generaţia ridicată prin îndrumarea zilnică a preotului, a şti să se alăture cu devotament şi abnegaţie către instituţia al cărei slujitor a povuit-o din leagăn până la maturitate. Adic face tocmai ceeace nu ştie să facă o bun parte din societatea de azi a celor mari pretinşi creştini. Tot cu acest prilej n este de prisos să menţionăm, că preot prin rostul său, coboară în şcoală seninătea, blândeţea şi sfinţenia. Şi aceste isc o atmosferă religioasă sub stăpânirea căreia se desfăşoară şi învăţământul profa şi se limitează chiar manifestările aparenneînsemnate ale copiilor. Această atmsferă, dusă cu tineretul, este în măsură renască virtuţile de odinioară, sub acăror impuls faptele vieţii se inspiră din faa lui Dumnezeu.

In al doilea rând, preotul este măsură să înfăţişeze doctrina şi moral creştină în propria lor lumină, să aprofudeze învăţământul religios în conformita cu

Lipsa lui, îndeosebi azi, după 17 ani dela unirea neamului, aici în Secuime e mai mare ca orice, întrucât sântem siliţi să ne simţim streini, deşi, ştim bine, că sântem la noi acasă. Şi aceasta în parte pe drept, căci iată: într'un centru de plasă, care poartă numele strălucitului patriot şi marelui om de stat Ion Gh. Duca, trebue să aducem laudă lui Dumnezeu, în Dumineci, sărbători şi praznice naţionale, într'o prea modestă şi neîncăpătoare capelă, sală de şcoală primară, fapt ce-l considerăm că stă sub demnitatea şi prestigiul neamului nostru, singur stăpânitor pe aceste cărări, dar silit de împrejurări să existe într'o masă, relativ compactă, de minoritari, cari ştiţi cu ce ochi ne privesc...

Voim să reparăm nedreptăţile trecutului şi să ne impunem vrednicia noastră românească. De aceea, astăzi, colegi, prieteni, cunoscuţi şi necunoscuţi, oameni înţelegători, Vă rugăm să ne ajutaţi cu obolul scump al D-Voastră. Şi-o facem aceasta cu atât mai vârtos cu cât avem ferma convingere că prin zidirea acestei biserici, într'un punct strategic de români secuizaţi, se pune în ogaşele sale firesti opera mare de stat, reromânizarea fraţilor pierduţi — prin readucerea lor la matcă, la biserica mamă de unde au plecat,

Aşa vedem începută opera bisericii şi a neamului de care sântem conştienţi şi, la care sântem datori să ne îngenunchem cu orice risc şi deasupra oricăror raporturi.

Procedând astfel — sprijiniţi de iubirea jertfelnică a fiecăruia dintre copiii acestei Românii, — se va afirma, aici în special, toată vitalitatea acestui neam, capabil de cultură, spre care streinii conlocuitori privesc cu neîncredere ilegitimă.

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu sf. locaş l-am ridicat până sub cupole, cu sacrificii şi oboseli mari. Cu buna înţelegere a D-Voastră, a tuturor, nădăjduim s'o terminăm în toamna ce vine.

Vă rechemăm la sacrificiu. Nu ne refuzaţi. Pe cel ce dă de bună voie, Domnul îl iubeşte, numele său îl va scrie în cartea vieţii şi-l va răsplăti cu cununa vieţii de veci.

Banul D-Voastre este cel al văduvei, din sf. Evanghelie.

Aici pe frontul de luptă el ne va sporì, puterile materiale pe lângă cele morale, căci vedem că nu suntem singuri, într'o lucrare ce trebue s'o înfăptuim.

Răsplătească-Vă Cel de sus gândurile, osteneala şi jertfelnicia strămoşească. Biserica Lui Vă va aşeza între ctitorii ei fericiti. Neamul Vă va fi adânc recunos cător.Iar noi Vă mulţumim călduros.

Probleme-Recensii-Comentarii

Gheorghe Racoveanu: *Viaţa şi nevoinţele fericitului* **Paisie,** stareţul sfintelor **mănăstiri Neamţul şi Secul. «***Eată acum pe slovă nouă şi grai îndreptat, de Gheorghe Racoveanu***». Tip. „Episc. Vartolomei", Râmnicul Vâlcii, 1935. Lei 80. — Un vol. de 115 pp. cu stema ţării şi coperta de Mac Constantinescu.**

Cartea, întocmită de G. Racoveanu, tipăreşte cu litere latine o lucrare dela 1836, încercând *să-i îndrepteze şi stilul,* **cum se mărturiseşte în cuvântul de lămurire din fruntea volumului. Dacă am avea alături şi tipăritura — astăzi foarte rară — dela anul 1836, am putea mai uşor constata gradul în care tălmăcitorul actual a izbutit în munca sa de „îndreptare a stilului" în tălmăcirea ieromonahului** *Kiriac,* **tipărită înainte cu o sută de ani. Se pare însă că noua tipăritură a reuşit să păstreze toată frumuseţea şi puterea limbii noastre din bătrâni, cu mireasma ei bisericească.**

Stareţul Paisie, de origine din Rusia, a trăit 31 de ani în schiturile şi mănăstirile moldovene, ducând o viaţă duhovnicească pilduitoare. A răposat în 1794 în vârstă de 72 ani.

Viaţa şi activitatea sa, „toată curgerea vieţii fericitului Părintelui nostru", au scris-o apoi ucenicii lui cei mai aleşi, atât în „moldoveneşte", cât şi în „ruseşte". Unul dintre acei ucenici a fost şi ieromonahul Kiriac, care şi-a scris cartea la Neamţul în 1836.

La sfârşitul volumului se poate citì frumoasa *scrisoare* **a stareţului Paisie către Voevodul ţării, — după strămutarea dela Secul în mănăstirea Neamţul, — o scrisoare despre care dl prof. N. Iorga spune că ar trebuì să fie în mânile tuturor clericilor noştri.**

Câteva note explicative închee cartea cu îngrijire tipărită în Râmnicul Vâlcii. O recomandăm atenţiunii preoţimii noastre.

*

Tudor D. Ştefănescu: *Epoca lui Augustus,* **literatura romană în serviciul religiei, dinastiei şi naţionalismului. Tip. „Biruinţa" Craiova. F. a. Un volum de 179 pp. Preţul?**

In publicaţia intermitentă dela Craiova (str. Al. Lahovari 160), sub numirea de „Cultura greco-romană în viaţa românească", — publicaţie de care ne-am ocupat în Nr. 6 şi 27 din anul 1935, — dl profesor dela Colegiul Naţional „Carol I", *Tudor D. Ştefănescu,* un neobosit luminător al tineretului nostru din licee, ne prezintă noul volum *Epoca lui Augustus,* arătând însemnătatea ei pentru vremea actuală, precum şi felul cum epoca împăratului August a fost studiată atât în diferitele ţări străine, cât şi în ţara noastră, în România de ieri şi de astăzi.

Nu numai tinerimea şcoalelor noastre, ci şi toţi iubitorii clasicismului greco-roman vor găsì în volumul dlui prof. Tudor D. Ştefănescu o bună călăuză, cu numeroase informaţii despre vechii autori greci şi romani, şi despre ceice s'au inspirat din opera lor.

*

Zi de sărbătoare la Hunedoara. In cetatea istorică a Hunedorei, pe vremuri reşedinţă episcopească, cu un trecut frumos pentru biserică şi neam, s'a făcut instalarea P. C. S. Păr. *Nicolae Suciu* ca protopop al Hunedoarei.

Energie, mare iubire de muncă, răbdare şi stăruinţă sânt calităile ce caracterisează pe tinărul apostol urcat pe o treaptă mai înaltă în via Domnului. Astfel, protopopiatul Hunodoarei şi-a găsit în persoana noului ales un vrednic urmaş al înaintaşilor săi, un slujitor care cunoaşte bine enoriaşii din cele 48 parohii şi filii din protopopiat.

In Dumineca din 29 Decemvrie 1935, cei 17 mii de credincioşi din protopopiatul Hunedoara, au fost reprezentaţi la solemnitatea instalării iubitului lor părinte sufletesc, prin delegaţiuni de mireni în frunte cu preoţii lor.

Ceremonia instalării s'a făcut în biserica ortodoxă, în faţa unui public numeros, a autorităţilor şi a reprezentanţilor cultelor.

Se oficiază serviciul divin de către un sobor de 7 preoţi.

Răspunsurile liturghice sânt date de corul meseriaşilor, înfiinţat de directorul I. Brâncoveanu, de prezent primar, sub conducerea dlui E. Zurălău.

Trimisul I. P. S. Mitropolit *Nicolae,* pentru consfinţirea actului de instalare, este venerabilul consilier arhiepiscopesc *Dr. George Proca.* P. C. Sa, printr'o instructivă predică, îşi exprimă bucuria de care e cuprins când le întăreşte hunedorenilor pe îndrumătorul şi conducătorul lor spiritual, şi adresează noului protopop sfătuiri înţelepte pentru munca nouă ce-l aşteaptă. După acestea se dă citire, prin P. C. S. protopop *Dr. Vasile Oana* „Singheliei" de întărire date de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae.*

Păr. protopop Nicolae Suciu, dupăce mulţumeşte I. P. S. Mitropolit pentru încrederea de care a fost învrednicit, îşi desvoltă printr'o emoţionantă predică, în faţa enoriaşilor, programul de muncă din viitor, şi dându-şi seamă de noua sarcină ce şi-o ia, promite să fie un bun şi conştiincios păstor sufletesc.

C. S. Păr. *Gh. Rain,* în numele preoţilor din tract, felicită pe noul protopop.

După serviciul divin, la agapa dela Casinoul uzinelor metalurgice din localitate se rostesc câteva frumoase cuvinte ocazionale.

Urăm părintelui N. Suciu viaţă lungă şi sănătate, desfăşurând rodnică muncă pentru ridicarea protopopiatului nostru şi pentru fericirea păstoriţilor săi. *Coresp.*

*

„Francmasoneria", de Corneliu Zasloţi. Editura: „Litera" Lugoj. Preţul 10 Lei. — O broşură în care pe 196 pagini autorul, după expunerea unui complex de cauze şi împrejurări, mai ales dela războiu încoace, ridică la suprafaţă chestia masoneriei, organizaţia ocultă internaţională de origine iudaică, având la activul ei o serie întreagă de revoluţii şi răsturnări sociale, religioase şi politice care agită şi astăzi viaţa internă a statelor şi a raporturilor lor internaţionale.

E surprinzător rolul ce l-a avut masoneria în marile prefaceri europene, în resturnarea tronurilor şi regatelor, în propagarea concepţiei comuniste şi în sprijinirea tuturor mişcărilor antinaţionale şi antireligioase la toate popoarele lumii.

Autorul, în lucrarea de faţă, face o largă analiză a acestei probleme, privită din punct de vedere naţional şi religiós. Prin un bogat material documentar, indicaţii bibliografice, citate din opere străine şi explicaţii care însoţesc textul, această operă umple un gol simţit în literatura noastră.

O recomand clerului nostru care va avea în ea un îndreptar de valoare în studierea doctrinei masonice în legătură cu mişcările politice şi social-religioase ale vremurilor apocaliptice prin care trecem. Va face cunoştinţă cu cea mai criminală organizaţie care urmăreşte: dominaţiunea universală a elementului iudaic prin ruinarea celor mai de seamă aşezăminte ale statelor: biserică, şcoală, familie şi armată.

Fiind preţul ei mic, se pot comanda mai multe exemplare deodată, ca să poată intra şi în rândurile credincioşilor mai cu carte. Pr. *Iuliu Moldovan*

Orice jertfă, ce o vom publica, Vă rugăm a se trimite către: Of. parohial ort. rom. I. G. Duca.

I. G. Duca, 24 Decemvrie 1935.

Preotul Simion Radu,
paroh

George Rădulescu,
primpretor, I. G. Duca — Odorhei.

---

râte din grija pentru îndrumarea fizică şi exegeza biblică. Astfel, tineretul ajunge un element social clar văzător şi convins că în creştinism este viaţa adevărată. Deasemenea, preţuind după cuviinţă comoara de bunătăţi spirituale care o constitue creştinismul, tineretul ajunge să plaseze religia în fruntea tuturor obiectelor de învăţământ şi, prin aceasta, mai târziu, să facă o distincţie clară între lumesc şi veşnic. Concepţia aceasta aduce, desigur, mult bine în viaţa individului, ca în a colectivităţii. Căci e menită să subjuge materia şi să recunoască prioritatea spiritului în manifestările fiecărei generaţii. Iată ce se poate face în epoca şcolarităţii prin sârguinţa şi grija preotului, iată momentul când se pune bază convingerilor religioase şi morale de mai târziu. Şi, in sfârşit, iată epoca vieţii când ni se oferă posibilitatea să pregătim o generaţie de creştini convinşi şi luminaţi!

Dar, ca un adaos la cele de până aci, încrustăm şi un neajuns. Iată-l: activitatea îndrumătoare a preoţimii noastre este stânjenită chiar atunci când tineretul se află la vârsta critică, vârsta răscrucilor. Căci din programul multor şcoli de grad secundar şi de nuanţă practică, religia lipseşte. Locul ei este, adică vrea să fie, suplinit de obiecte zise umanitariste. Sub scutul lor se întroduce însă, în sufletul tinerimii umanitarismul cel mai fals, umanismul lipsit de omenie şi internaţionalismul disolvant. Acest lucru se poate referi mai ales la învăţământul meseriilor şi la cel muncitoresc. Rana aceasta se cade operată din bună vreme, ca să nu infecteze tineretul românesc şi creştin. Preoţimea poate săvârşi cu succes o asemenea operaţie. —

Mulţumindu-ne cu încrustarea acestui neajuns, ne grăbim să trecem la ultima parte a temei. Aici suntem puşi în situaţia de a discuta aplicarea practică a principiilor morale şi religioase sădite în sufletul tineretului prin catehizare şi rostul îndrumător al preotului faţă de actualul tineret. Pentru tinerii trecuţi de pragul celor 15 ani există o seamă de organizaţiuni sportive şi religioase în cadrul cărora preotului îi este dat să activeze direct sau indirect. E drept, că şi pe seama tineretului din şcoala primară există organizaţiuni sportive, ca „şoimii" şi „cercetaşii". Dacă nu ne-am referit nici într'un chip asupra rostului lor şi asupra legăturii preotului cu ele, înseamă că am evitat să ne repetim. Dar despre sport se pot face aceleaşi consideraţiuni, indiferentă fiind vârsta în care se practică.

Dintru început, trebuie să afirmăm că Biserica nu este împotriva sportului. Ea pune mult preţ pe îngrijirea fizicului, socotind trupul drept templul sufletului. Insuşi Hristos Domnul s'a rostit în acest sens şi chiar El a practicat adevăratul sport. Deasemenea, sf. apostol Pavel, în epistolele sale, aminteşte deseori sportul din vremea sa şi împrumută o mulţime de comparaţii şi asemănări din manifestările sportive ale timpului respectiv, folosindu-le spre concretizarea cât mai fidelă a luptei creştinului întru dobândirea supremei fericiri. Biserica este însă împotriva iraţionalului şi inumanului din unele categorii de sport. Ea condamnă desvoltarea fizicului în detrimentul evident al spiritului. Ea se rosteşte împotriva unui fizic desvoltat numai din simpla grije pentru a plăcea ţie şi altora, pentru laudă şi pentru a fi folosit apoi în desfrâu. Ea ridică protest împotriva acelui sport care desvoltă în om pasiuni animalice. Se bucură însă totdeauna când prin sport se urmăreşte recreaţia spiritului, dobândirea unor cetăţeni sănătoşi, vioi, activi, curajoşi în faţa vieţii şi harnici în toate. In cazuri de acestea ea asistă organizaţiile sportive, le învredniceşte cu binecuvântarea sa şi-şi trimite slujitorii să vegheze şi îndrume tineretul în cadrul lor.

Astfel de organizaţiuni s'au întemeiat în toate ţările Europei, şi România este pe cale să şi le desăvârşească pe ale sale. „Micii şoimi", Cercetaşii, Străjerii, Şoimii şi, în sfârşit, Premilitarii, toate sânt izvoare morală a tinereretului românesc şi merg cu sârg spre ţintă.

Din programul şi din manifestările acestor organizaţiuni sportive, neamul şi biserica lui, nu au decât ocazia să culeagă rod bun. Căci ele însemnează tot atâtea tipare întru canalizarea entuziasmului tineretului de azi şi de mâine şi direcţionarea naţionalismului sănătos al acestuia.

Rolul preotului va fi uşor conturat şi în legătură cu aceaste organizaţiuni. Prin conferinţe şi predici instructive, tineretul sportiv poate fi învăţat să-şi tempereze ieşirile nefolositoare, se elimine cruzimea din mişcările sale, să asculte cu supunere cuvântul celor mai mari, să facă totul din conştiinţă şi convingere şi să păstreze, sub riscul consecinţelor extreme, cuvântul dat. Deasemenea, activitatea acestor organizaţiuni se cade a fi precedată de slujba religioasă, insuflând astfel tineretului obligaţia sfântă de-a sta mereu legat de biserica strămoşească.

Este în deobşte cunoscut că organizaţiunile sportive amintite ceva mai sus — şi mai ales instituţia Premilitarilor — au izvorât din grija celor mari pentru viitorul ţării. Ele ţintesc să dea României de mâne o generaţie nouă, cetăţeni desăvârşiţi, patrioţi convinşi, caractere neşovăelnice, oameni sănătoşi, disciplinaţi, bine trăiţi şi plini de curaj. Ori, Biserica ortodoxă a neamului românesc şi-a împletit totdeauna istoria sa cu a patriei. Aceste

Din viaţa satelor

Realizări îmbucurătoare

O datorie de căpetenie a preotului este să-şi îngrijească satul în care Pronia cerească a voit să fie trimis de mai marii săi. Ochiul părintelui sufletesc trebue să vegheze, deopotrivă, asupra tuturor enoriaşilor. El trebue să povăţuiască pe cei buni şi pe cei răi, să le conducă paşii, să le lumineze calea mai ales în momente grele ale vieţii lor pământeşti şi să li-o arate pe acea a celei veşnice.

Munca ce trebue s'o depună preotul ca adevărat păstor este, fără doar şi poate, înzecită. Nu este lucru uşor să convingi pe cel lovit de soarte, să-şi poarte crucea cu resemnare, când te gândeşti, că şi preotul însuşi luptă cu greul vieţii poate mai cumplit decât mulţi dintre enoriaşii săi.

*

Există, la marginea de vest a arhidiecezei Ardealului, o comună, *Zam*, cu locuitori în bună parte foşti lucrători de fabrică şi plutaşi pe Mureş. Zic *foşti*, căci în urma evenimentelor din 1918 fabrica fu devastată, iar lucrătorii ei ajunseseră şomeri. Hărţuiţi de soarte, au decăzut românaşii noştri, nu numai din punct de vedere material, ci şi moral. Iar faptul că cei din Zam-colonie n'au avut nici biserică a lor, desigur a înrăutăţit o situaţie ce ni-o putem închipuì. Abea sunetul jalnic al unui clopot, dintr'o clopotniţă stingheră în mijlocul satului, le mai aducea aminte, din când în când, că în aceeaş zi, în alte părţi, se celebrează sfânta liturghie.

A durat, această stare de lucruri, până acum câţiva ani, când din fericire Zamul primì un preot, în persoana părintelui Adam Lăzărescu şi, ca învăţător, pe dl Traian Petcu. Aceşti doi tineri viguroşi, şi-au dat mână, au adunat în jurul lor pe cei buni, au înfiripat un cor, în jurul căruia s'au strâns din ce în ce mai mulţi, membri activi şi sprijinitori.

Când părintele Lăzărescu a socotit, că e timpul oportun şi cuvântul său nu sună în pustiu, a aruncat ideia ridicării nnui lăcaş al Domnului. Cu cinci mii de lei în cassa bisericii avu curajul de-a începe ridicarea unei frumoase biserici în comună. Nici cei mai optimişti nu credeau, că acest plan va deveni în curând realitate. Munca neobosită însă a păstorului nostru şi mărinimia enoriaşilor, readuşi pe calea cea bună, au învins orce piedecă — şi planul a fost încoronat cu succes.

Odată realizat acest capitol, munca n'a încetat. A trecut pe alt teren. S'a înfiinţat Societatea femeilor ortodoxe, sub prezidenţia dnei Eugenia Budiu. Cu ajutorul societăţii s'a desăvârşit înfrumseţarea bisericii. S'a început apoi opera de asistenţă socială...

Urmăresc, dela început, aceste sforţări spre mai bine, şi nu-mi vine să cred, că totul s'a înfăptuit într'un timp relativ scurt.

In anul acesta, de pildă, această societate a împărţit ajutoare în valoare de peste 4000 lei la atât de reuşita serbare a pomului de Crăciun aranjată la şcoala primară, dând îmbrăcăminte la 50 de copii. Această sumă nu pare mică, dacă te gândeşti că a fost adunată într'un sat cu nici o mie de locuitori, dintre cari abia vreo 30 de familii de intelectuali şi meseriaşi. Imi dau perfect de bine seamă cât s'a putut schimba sufletul acestor oameni, cari altădată aşteptau Crăciunul în crâşmă; — iar acum stau cuminţi acasă, aşteptând să vie colindătorii din corul neobositului lor dascăl, spre a contribui cu obolul săracilor la ridicarea *Căminului cultural* a cărui temelie s'a şi pus...

Tot la activul societăţii trecem suma de Lei 3100, venit realizat dela serbarea din 29 Decemvrie 1935, pentru procurarea de odăjdii funerare.

Un gând mai munceşte pe părintele Lăzărescu: ridicarea turnului la biserică, pentru care un prim fond a şi fost depus.

Dumnezeu să-i dea putere de muncă, iar celor cari sânt chemaţi să-l ajute, să le lumineze mintea! **I. D.**

INFORMAŢIUNI

Manifestări de caracter cultural, prelegeri publice, urmează a se desfăşura, zilele acestea, în cetatea tot mai românească a Sibiului. Cetăţenii din localitate, precum şi din vecinătăţi, sânt invitaţi să încurajeze prin prezenţa lor — intrarea e liberă! — aceste prelegeri, organizate de comitetele: Desp. Sibiu al „Astrei" şi Federaţia corpului didactic, sub numirea de «*Cursurile universităţii populare*».

Cursurile se ţin începând din 13 Ianuar până în 30 Martie 1936 în fiecare *Luni* şi *Miercuri* între ora 8—9 seara, în sala mare a liceului „Gheorghe Lazăr". — Programa este următoarea: I. Cursul religios-moral: 1. Luni, 13 Ianuar 1936: „Graiul profeţilor", conferinţă ţinută de *Nic. Colan*, rectorul Academiei teologice. Partea artistică se va executa de corul Academiei teologice. — 2. Miercuri, 15 Ianuar: „Idealul naţional, în care trăieşte şi activează astăzi neamul românesc", conferinţă ţinută de *Ioan Dăncilă*, protopop militar. Partea artistică se va executa de corul şcoalei normale „A. Şaguna". — 3. Luni, 20 Ianuar: „Iubirea de bine, în lumina faptelor creştineşti", conferinţă ţinută de *Ioan Dragomir*, secretarul „Astrei", Sibiu. Partea artistică se va executa de elevii şcoalei primare Nr. 4.

Vor urma apoi cursuri de: igienă, psihologie, ştiinţe fizice-naturale, educaţie, economie, literatură, jurisprudenţă, geografie şi istorie naţională.

In ajutorul celor greu încercaţi de soarte. Pentru înfometaţii din Basarabia au contribuit, pe colecta Academiei teologice „Andreiane", Sibiu, următorii: Prot. Nicolae Colan, rector Lei 300; Pr. Dr. N. Neaga, profesor 160 lei; Pr. Dr. N. Popoviciu, profesor 150 lei; Pr. I. Beleuţă profesor, Pr. Dr. N. Terchilă profesor, Dr. I. Hradil, Pr. Dr. D. Stăniloae profesor, C. Popa profesor, Pr. M. Neagu, câte 100 lei; dl V. Sămărtineanu 20 lei; studenţii Academiei teologice 370 lei. — Societatea Crucea Roşie din România, filiala Sibiu, având de prezidentă pe dna Letiţia Dr. Bologa şi cassieră pe dna Maria Odor, a colectat, până acum, total **Lei 61.030.**

Concert de colinde la Braşov. In seara zilei de 16 Decemvrie 1935, a avut loc în sala teatrului „Astra" din Braşov, al VI-lea concert de colinde şi cântece de stea, aranjat de corul mixt al bisericii „Sf. Adormire" sub conducerea părintelui prof. *Ioan Brânzea*.

S'au executat 20 colinde, din toate regiunile ţării, culese şi armonizate de: Gh. Dima, D. Gh. Kiriac, Gh. Cucu, I. Chirescu, T. Brediceanu, N. Praţa, R. Ardelean şi C. Zamfir. In cadrul programului P. C. Păr. *Gala Galaction*, profesor universitar şi scriitor, a vorbit despre „Sfânta seară de Crăciun".

Munca neobosită depusă de preotul Brânzea în serviciul propagandei religioase, cât şi corul disciplinat, a fost răsplătit de publicul asistent ce a ocupat şi ultimul loc în sală, cu aplauze îndelungate. —

Cu acelaş program şi cu cheltuiala corului s'au aranjat două impresionante manifestări în ziua de 26 Dec. (a II-a zi de Crăciun) în comunele *Ghimbav* şi *Codlea*. Părintele Brânzea cu acest prilej a tălmăcit credincioşilor „Lumina cunoştinţei ce a răsărit lumii în ieslea Betleemului", iar P. C. preoţi Gh. Coman din Ghimbav şi Gh. Fl. Preşmerean din Codlea, au mulţumit entuziaştilor corişti cari au înţeles să-şi urmeze conducătorul, părăsiind familiile şi ducând bucuria Naşterii Domnului şi altora.

Corespondent.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 12 Ianuar 1936, va predica părintele *Gh. Secaş*.

Nr. 11.381—1935

Comunicări

Se aduce la cunoştinţă că erezii după părintele Evloghie Atanasiu din Tebea, decedat la 1 Noemvrie 1935, — în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 19 Decemvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 11.525—1935.

Se aduce la cunoştinţă că erezii după părintele Longin Goţiu din Brâznic, decedat la 2 Decemvrie 1935, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 50.000,

Sibiu, die şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 19 Decemvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Publicaţiune

Consiliul parohial din Sibiu-Inf. II (Lazaret) publică concurs cu termen de 30 zile pentru facerea planului bisericii în parohie pe terenul destinat spre acest scop.

Forma bisericii şi stilul: Crucea ortodoxă, cu cupolă, cu spaţiu pentru 600 persoane, cu un foişor, având un turn, eventual două.

Planul va fi însoţit de un deviz în amănunte până la preţul de 1.500.000 lei.

Consiliul acordă două premii, unul de Lei 5000 — al doilea de Lei 3000 — dacă află planurile acceptabile. Intrucât se acceptă un plan din cele intrate, şi este aprobat şi de Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc să se poată edifica după el fără altă plată, în afară de premiul acordat.

Informaţiuni necesare se pot primi dela oficiul parohial ortodox român în fiecare zi dela 11—12 ore a. m. în strada Orfanilor Nr. 6.

In numele consiliului parohial:

1—3 Pr. **Ştefan Morariu.**

Nr. 251—1935 prot. [46] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Cisnădie, protopopiatul Sibiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile sânt:

1. Intregirea salarului.
2. Stola obişnuită în parohie.
3. 15 jug. fânaţ din ref. agrară.
4. 5 st. lemne, la locuinţă.

Cererile de concurs provăzute cu toate documentele necesare se vor înainta în termen oficiului protopopesc Sibiu, în prealabil primind autorizaţia de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc şi, cu încuviinţarea oficiului prot. să se prezinte în parohie.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial.

Sibiu la 7 Noemvrie 1935.

Emilian Cioran
protopop.

[52] 3—3

Concurs de cântăreţ

Biserica ortodoxă română din Baciu-Braşov, publică concurs pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc. Consiliul parohial asigură noului cântăreţ următoarele venituri:

1. Salar dela biserică 1000 [una mie] Lei *lunar*, [până la punerea în aplicare a legii bisericii din 1925, când vor fi salarizaţi şi cântăreţii din Ardeal de către stat].
2. Veniturile stolare reglementare.
3. Locuinţă corespunzătoare cu supraedificate în apropierea bisericii.
4. Un stânjin de lemne de foc aduse acasă.

Noul cântăreţ va fi obligat să servească, cel puţin utrenia, în fiecare dimineaţă. Vor fi preferaţi cei capabili de-a instruì corul tineretului.

Candidaţii îşi vor înainta cererile Oficiului parohial din Baciu, până cel mai târziu la 15 Februarie 1936 şi se vor prezenta în parohie pentru a-şi arăta dexteritatea în cântări.

Cererile candidaţilor, cari nu au absolvat şcoala de cântăreţi şi nu posed diplomă de cantor — nu vor fi luate în considerare.

Cu aprobarea noastră:

Dr. Iosif Blaga, m. p. protopop **Pr. Victor Marin**

Nr. 374/1935 (50) 2—3

Concurs

Pdntru întregirea parohiei vacante de cl. I **Boian,** din protopopiatul Târnava, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile, dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială 32 jugăre arător şi fânaţ.
3. Casă parohială.
4. Lemne de foc din pădurea foştilor iobagi, de 3 zile de lucru.
5. Stola obişnuită în parohie.

Candidaţii îndreptăţiţi îşi vor trimite cererile de concurs provăzute cu toate documentele prescrise, anexând şi autorizaţia de candidare dela I. P. Sf. Arhiepiscop şi Mitropolit, şi cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie şi în biserică, unde vor predica şi eventual celebra la sfânta liturghie.

Diciosânmărtin, 9 Dec. 1935.

Gheorghe Oprean,
protopop.

surori, Biserica şi Patria, pare că s'au legat să lupte prin veacuri în vecinicie. De-aceea soartea lor se confundă. In viitorul fericit al Patriei, Biserica îşi vede propriul său viitor. Potrivit acestor consideraţiuni reale, preoţimea, în cadrul organizaţiunilor sportive ale ţării noastre, are rolul să împreune, în mod corect, naţionalismul cu credinţa creştină. Dacă accentuăm numai acest lucru, e destul pentru a sfărâma tendinţele de negarea rolului deosebit de important al slujitorilor bisericii noastre.

In vârful acestor organizaţiuni destinate îndrumării tineretului patronează, cu duhul său curat şi sfânt, societatea religioasă „Sf. Gheorghe". Din întemeierea ei se constată că Biserica nu este străină de nizuinţele duhovniceşti ale tineretului şi că le vrea canalizate potrivit celor mai viabile principii moral-religioase. Această organizaţie este şi rămâne a bisericii. De ea se leagă nădejdi de bine şi înoire. Numele o dedică în întregime tineretului. Căci mucenicul Gheorghe întruchipează entuziasmul curat tineresc, vitejia, spiritul de sacrificiu, abnegaţia, credinţa isbăvitoare şi triumful binelui împotriva păcatului. Ea fiinţează în toate parohiile noastre, stă sub oblăduirea atentă a celei ce a născut-o şi trebuie să execute practic directivele bisericii. In cadrul ei, preotul este suveran şi personalitatea lui glăsuieşte necontestată. Cu membrii ei se organizează şezători religioase, întruniri culturale, asistenţă socială, serbări naţionale, teatru sănătos şi chiar manifestaţii sportive. In modul acesta, preotul are putinţa să controleze totul şi să îndrume întreagă viaţa tineretului. Nimic din ceeace ar putea fi dăunător credinţei ortodoxe şi naţionalismului sănătos nu-şi poate face loc.

„Oastea Domnului", organizaţie pentru intensificarea vieţii sufleteşti a credincioşilor de toate vârstele, este şi ea de acelaş folos pentru tineret ca şi societatea „Sfântul Gheorghe". Dar numai dacă stă sub supravegherea preotului. A stărui mai mult asupra rolului preotului în cadrul ei, ar însemna să repetăm ceeace am spus despre Sf. Gheorghe.

Desigur, toate acestea se cad săvârşită în legătură nemijlocită cu casele culturale. Prin numele şi prin programul lor, casele culturale sunt chemate chiar să conlucre armonic cu biserica la zămislirea unei românimi noui. Prin misiunea sa, preotul diriguieşte şi destinele caselor culturale. Scuturate de orce influenţă tendenţioasă, purificate de literatura bolnavă şi mălăeaţă, în atmosfera lor se poate creşte un tineret sănătos.

*

Iată-ne la sfârşitul conferinţei. Din mersul expunerii se poate constata că ea planează în domeniu principial. Conturând rolul preotului în cadrul diferitelor organizaţiuni religioase, culturale şi sportive, ea subliniază că parohiile noastre îşi pot asigura o viaţă nouă, crescând o generaţie nouă. Această activitate a preoţimii este dictată de pulsul vremii.

Las, cu plăcere în seama celor mai bătrâni şi cu mai multă experienţă decât mine, să complecteze subiectul de faţă prin fapte de ordin practic.

D. Călugăr

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 19 Ianuar 1936 — Nr. 4

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 [illegible] Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Protopopul Ioan Moța

(=) Se cuvine, pe dreptate, să prăznuim și dela acest loc pe vajnicul luptător de odinioară, părintele *Ioan Moța*, astăzi vigurosul protoiereu, care a dovedit, timp de aproape o jumătate de veac, fără alai și fără sgomot, în cea mai discretă umbră, o uimitoare activitate gazetărească și profesională în viața publică ardeleană.

Mai rar scriitor poporan, care să izbutească a răscoli interesul cultural, în mijlocul masselor țărănești, pentru slova românească bună și sănătoasă, și să le povățuească, în șirul lung al anilor, cu atâta energie și înțelepciune biruitoare de orce decepții.

Condeiul sprinten și neobosit al părintelui Ioan Moța a slujit hrană spirituală cetitorului ardelean în cele mai respândite foi ale vremii, cum erau mai de mult: Tribuna, Foaia Poporului, Revista Orăștiei, Libertatea și Foaia Interesantă — în parte întemeiate de el însuși, — ear mai în urmă în Lumina Satelor împreunată cu Libertatea.

Căutând și găsind adăpost în scrisul acestor foi, deschizătoare de orizonturi nouă, părintele Moța cu o largă înțelegere a căutat să primenească patriarhala atmosferă a satelor noastre, în deosebi firește a celor mai apropiate de Orăștie, dar și de pe întreg pământul Ardealului și Banatului, — o muncă săvârșită dârz și cu drag, pe care, pusă pe alt teren, n'a întrerupt-o nici astăzi.

Nefiind om al compromisurilor și al afacerilor, în cursul activității sale de «agitator» naționalist trebuea să facă de vreme cunoștință și cu procesele de presă, și cu năprăznicia renumită a *închisorii* ungare, — fapte care i-au sporit în grabă numărul prietenilor și al admiratorilor în toată țara.

Pe timpul marelui răsboi, autoritățile ungurești cu atât mai vârtos îș înăspresc măsurile împotriva «agitatorului», — care apoi în primăvara anului 1917 este trimis, de guvernul *român*, în misiune patriotică la America. Propagandistul trece prin Rusia, peste Iaponia, Hawai cu Honolulu la Sanfrancisco, la Washington, *Cleveland*, orașul cu mulți români, unde două luni de zile tipărește Libertatea cu Foaia Interesantă... Intreg drumul acesta, bogat în întâmplări, și înapoierea peste Pacific, peste Siberia la Petrograd și de aici în Basarabia, este înfățișat în vii culori pe paginile interesantei cărți acum apărute, sub numele de: **„42 de ani de gazetărie"**, de *Pr. Ioan Moța*, Orăștie, 1935.

*

Reținem, din notele biografice ale sărbătoritului, următoarele date:

Ioan Moța e născut în comuna Mada din județul Hunedoara, la anul 1869. Urmează studiile în Seminarul nostru teologic din Sibiu, și, terminându-le cu laudă, este ales preot în românescul orășel al Orăștiei, unde astăzi slujește ca protoiereu și se bucură de întreaga cinste și considerație a enoriașilor săi.

A colaborat la întâia publicație pentru satele noastre, la *Foaia Poporului*, care era gazeta Partidului Național Român, scrisă pe seama poporului român din Transilvania, Banat și Crișana. Scria, la această foaie, chiar dela primul ei număr, — apărut în 1 Ianuar 1893, — tinărul Ioan Moța era pe atunci student teolog în anul al treilea al Seminarului teologic din Sibiu. A lucrat, vreme de un an (în 1898 și 1899) și în redacția ziarului nostru, de unde s'a înapoiat la parohia sa din Orăștie. —

Din partea noastră aducem strălucitei figuri de apostol al ideii naționale, precum și neobositului lucrător în via Domnului, prinosul dragostei noastre frățești, însoțită de dorința ca mila și bunătatea Celui Atotputernic să-i ajute, să-și depene mai departe firul laborioasei vieți, sănătos și în bucurie netulburată!

Incercare despre teofanii

V

[Sfârșit]

Dar chiar dacă știința n'a fixat încă într'un mod definitiv criteriile de cari vorbim — dată fiind încă marea obscuritate a acestui teren — totuși la anumite cazuri în parte se pot vedea destul de clar indiciile nesubiectivității imaginii. Iar imaginea ce a avut-o Petrache Lupu este, cum am văzut înainte, una din acestea. Și întrucât toate imaginile din categoria aceasta se prezintă ca știri cât mai adecvate despre o realitate efectivă, n'avem nici un motiv să nu credem că și imaginea avută de Petrache Lupu e o știre cât mai adecvată despre realitatea a cărei expresie se prezintă: Dumnezeu.

Dar indiciul cel mai puternic despre originea nesubiectivă a acestei imagini, este perfecta ei aparență de consistență extrasubiectivă. Pe ce cale și-a luat însă un astfel de caracter imaginea aceasta? Iar în legătură cu acest răspuns trebue să dăm unul și la întrebarea: pe ce cale și-a format Dumnezeu, ca mod de arătare lui Petrache Lupu, imaginea sub care i s'a arătat? Se înțelege că un răspuns sigur nu se poate da la aceste întrebări. Sau s'ar putea da mai multe răspunsuri.

Unul din ele ar putea fi următorul: Persoana dumnezeească și-a adaos lucrarea Sa la funcțiunea subconștientă creatoare de imagini a lui Petrache Lupu influențând-o pe aceea să formeze, folosindu-se de materialul de percepții și de imagini din subconștientul lui Petrache Lupu, o imagine vizuală și auditivă — și prin aceasta inteligibilă — cât mai potrivită cu ceeace voia să-i descopere Dumnezeu. Astfel s'ar confirma ceea ce spune dl profesor Dr. G. Marinescu în cuvintele citate mai înainte despre o intuiție, o vedere a divinității prin inconștientul dinamic. Dar trebue să accentuăm că în această întâlnire a inconștientului dinamic cu Dumnezeu, inițiativa o are Dumnezeu, atât prin aceea că se coboară de se face sesizabil de sufletul omenesc cât și prin aceea că se adaoge imaginației creatoare, adecă puterii de sesizare a sufletului, stimulând-o și ajutând-o să prindă obiectul acestei cunoașteri într'o imagine cât poate mai adecvată cu el. Ba suntem înclinați să spunem că în aceste momente puterea imaginativă a omului e suspendată cu totul, substituindu-i-se lucrarea dumnezeească ca organ de percepere, cu ajutorul materialului imaginativ din om, a lui Dumnezeu. Numai așa s'ar putea explica suficient sentimentul de totală neparticipare a puterilor tale omenești la formarea vedeniei, un sentiment mai accentuat cu mult ca la apariția în conștiință a altor imagini telepatice, pe cari e sigur că nu le formăm noi. E mai accentuat acest sentiment de neparticipare chiar și ca la produsele delirante, întrucât suntem conștii că la ideile fixe anterioare, prin care se pregătesc vedeniile halucinatorii, contribuim și noi cu ceva. Petrache Lupu însă n'a anticipat prin vreo imagine obsedantă, vedenia ce a avut o. Aceasta am dovedit-o la locul său. La el s'a întâmplat această arătare cu totul surprinzător, dintr'o dată și chiar împotriva voii lui. Admițând această totală substituire a imaginației omenești — funcțiune de cunoaștere a domeniului intelectual și spiritual — prin lucrarea dumnezeească, confirmăm și luminăm cuvintele sf. Grigorie Palama citate mai la începutul acestui articol, că nu omul este cel care vede pe Dumnezeu în experiențele mistice, ci Dumnezeu se vede pe sine însuș, vede omul prin duhul lui Dumnezeu. In modul acesta am avea să înțelegem dintr'o latură nouă ceeace cer toți misticii drept condiție pentru vederea lui Dumnezeu: încetarea oricărei activități intelectuale, imaginative, precum și încetarea oricărei pasiuni. «Căci această unire a celor îndumnezeiți cu lumina de sus se întâmplă în vreme ce încetează orice activitate intelectuală, cum zice marele Dionisie. (Aci Sf. Grigorie Palama citează din marele teoretician al misticei ortodoxe, Pseudo-Dionisie Areopagitul, Patrologia Graeca, t. III, col. 1001). Ea nu e o aflare a lui Dumnezeu cu ajutorul cauzalității, sau al analogiei, căci atunci am avea de a face cu o lucrare a minții; ea se întâmplă după suspendarea (*κατ' ἀφαίρεσιν*) oricărei idei, fără ca ea însăși să constea în această suspendare. Dacă această unire ar fi numai o astfel de suspendare, atunci ar sta în puterea noastră. Nu e deci numai înlăturare, suspendare și negație privirea aceasta, ci unire și îndumnezeire, produsă prin harul lui Dumnezeu în chip tainic și ascuns, după înlăturarea impresiunilor de jos, sau mai bine zis după încetarea activității minții». (Op. c. 40).

Dumnezeu, străbătând cu lucrarea Sa în sufletul lui Petrache Lupu, și-a constituit din materialul găsit în el o imagine cât mai potrivită, în cadrul acelui material, cu atitudinea în care a voit să se descopere oamenilor. Imaginea este, cum am desvoltat mai la începutul studiului, forma necesară în care apar în conștiință realitățile spirituale. Dacă ideile trebue să devină imagini când intră în conștiință, cu atât mai mult mi se pare cu au să ni se reveleze ca atare, într'un mod mai manifest și mai plauzibil, persoanele lumii spirituale, pentrucă o persoană are prin natura ei un caracter ipostatic, de independentă, vie și detașată existență chiar și atunci când pătrunde în spiritul nostru. Detașarea aceasta de spiritul nostru, în cadrul lui, precum și viața acesta independentă mi se pare că însemnează, pentru conștiința celui ce o sesizează, o imagine. Iar persoanele lumii spirituale fiind după puterea, după influința lor, de grade diferite, constituind o ierarhie, mi se pare că această deosebire dintre ele, această ierarhie a lor, ar putea-o experia acela în al cărui câmp de conștiință ar pătrunde în acelaș timp mai multe persoane de acelea, așa cum experiem în conștiință varietatea de persoane omenești ce ne înconjoară. Deosebirile acestea ce le-ar face între diferitele persoane ale lumii spirituale cel ce le experiază, este încă un fel de precizare a lor, un fel de prindere a lor în imagini. Intenția cu care pătrund ele în conștiința noastră, misiunea ce o au către noi, sunt iarăși elemente cari intră în constituirea imaginilor lor.

Intre persoanele lumii spirituale și imaginile prin care ni se revelează — mai ales imagini de persoană omenească — este o aderență intrinsecă, nu o legătură accidentală. La fel între persoanele dumnezeești și imaginile de om. Dacă spiritul omenesc, străbătând în lumea materială și atașându-și-o, o polarizează pe aceasta în mod necesar în forma trupului omenesc, oare spiritul dumnezeesc care e modelul celui omenesc, n'are și El în Sine, ca un fel de virtualitate, tenziunea spre imaginea de om, atunci când vrea să-și facă mai plauzibilă prezența? Dacă diferitele funcțiuni ale

spiritului omenesc îndată ce vor să se sădească în materie, clădesc această materie în organele cunoscute, pentru a se manifesta prin ele în lumea văzută, imaginea aceasta văzută nu e cuprinsă entelechial în spiritul omenesc şi, în oarecare senz, şi în cel dumnezeesc, al cărui chip e cel omenesc? Ceeace face spiritul omenesc în urma înclinaţiei sale fireşti în curs de câţivazeci de ani, nu ar putea face, cu o deosebită preferinţă, când vrea să-şi facă evidentă prezenţa, Spiritul dumnezeesc într'o clipă? E doar o deosebire de durată. Cred că putem spune că Dumnezeu, atunci când vrea să se reveleze într'un mod care să nu mai lase îndoeli despre arătarea Sa, se arată mai firesc ca om. Inaintând în sufletul omenesc, în acest magazin şi laborator de imagini, să zicem în această «materie», Dumnezeu aprinde acolo o lumină: îşi sintetizează o imagine, actualizând o înclinaţie a fiinţii Sale. Imaginea de persoană omenească în general este forma oarecum firească în care apare Dumnezeu. Detaliile în cari se îmbracă această imagine omenească generală, într'o revelaţie sau alta, depind apoi atât de intenţia cu care se revelează de fiecare dată Dumnezeu, cât şi de «materia» de imagini în care străbate şi din care îşi formează, transfigurând-o, o imagine Sieşi. Detaliul de om bătrân apare adeseori, întrucât în materialul de imagini lansează calitatea şi deci, lucrarea de Părinte al tuturor. «Moşul» văzut de Petrache Lupu are privirea aspră, deoarece Dumnezeu a vrut să-şi manifeste nemulţumirea Sa cu viaţa actuală a oamenilor, anticipând în această severitate, asprimea cu care va întâmpina pe cei răi la Judecata din urmă. Părul alb, luminos, în care a apărut acoperit până jos şi care a format pentru atâţia un pretext de ironii este hlamida majestoasă de împărat (majestosul nu apare în haină scurtă, care arată o fire zglobie sau uşuratică), pe care Petrache Lupu a exprimat-o cum a putut. Ce ar zice ceice se scandalisează de imaginea atât de plină de senz cu care s'a arătat Dumnezeu lui Petrache Lupu, dacă ar cunoaşte imaginile cu mult mai stranii sub cari s'a arătat Dumnezeu adeseori în Sf. Scriptură? Afară de aceea, ca toţi cari s'au învrednicit de asemenea vederi, Petrache Lupu nu pretinde că poate reda exact ceeace a văzut, ci numai aproximativ şi foloseşte, de aceea, adeseori particula «ca». «De aceea se atârnă de cele mai multeori la aceste descrieri particula ca, prin care se caută o asemănare, fiindcă vederea e negrăită şi mai presus de orice nume» (Sfântul Grig. Palama, op. c. 28).

Imaginea ce a avut-o Petrache Lupu a apărut ca exterioară lui şi plasată într'un peisagiu fizic. Acest caracter a putut fi dat de Dumnezeu imaginii Sale prin aceea că lucrarea Sa, adaosă ca un plus de forţă spiritului lui Petrache Lupu, a străbătut până la nervul optic şi auditiv influinţându-le în aşa fel ca să vadă mai vie, mai concretă imaginea şi să o audă nu numai mintal, cum ni se întâmplă adeseori să auzim voci dinnăuntru, ci sonor. Noi ne dăm seama că există o mare deosebire între imaginile sau reprezentările din noi şi intuiţiile sau percepţiile actuale ale obiectelor externe. Ce ajută conştiinţei noastre să constate această deosebire? că unele sunt derivate de noi, altele independente de noi, exterioare? «Intenzitatea şi ordinea diferitelor reacţiuni care se înşiră între aparatul senzitiv extern şi pătura cerebrală» spune dl Rădulescu-Motru (Psihologie, 1923, pag. 123). Plusul acesta de intenzitate în nervii perceptivi trebue să se datorească unui stimulent mai energic pe care-l exercită imaginea care vine din exterior, prin aceea că e mai vie, mai palpabilă, cu o realitate mai mare. Acest stimulent mai energic l-a putut exercita şi imaginea divină ce a văzut-o Petrache Lupu, în urma marei ei realităţi şi vioiciuni. Imaginea aceasta, atingând nervii din el s'a descărcat în aceştia o energie nouă care i-a făcut să reacţioneze aşa cum reacţionează în faţa imaginilor exterioare, văzând o imagine independentă şi auzind cuvintele dela ea. Că din spirit vin impulsuri şi adaosuri de energie în organele trupului, e un fapt asupra căruia nu mai trebue să insistăm. Energia aceasta nouă poate confirma ceeace spune Sf. Grigorie Palama într'un citat dela începutul acestui studiu, că nu prin puterea naturală a ochilor privesc sfinţii vedeniile cereşti, căci atunci le-ar vedea orice om, ci printr'o putere nouă ce vine dela Duhul Sfânt.

Şi imaginile halucinaţiei morbide se produc poate printr.o extraordinară stimulare a nervilor perceptivi, dar încordarea aceasta la ei e ceva bolnăvicios, aşa cum toată vioiciunea mişcărilor din trupul bolnavului nu e un fenomen de sănătate, ci de morbitate, încordarea disperatului înainte de prăbuşire. Pe când la cel ce se învredniceşte de vedenii sfinte, acest surplus de forţe în nervii săi nu e ceva morbid, obositor, ci ceva natural, liniştit, având ca urmare nu o scădere ci o înmulţire fără sforţări a energiilor sale psihice. Energia aceasta nouă, prin care nervii perceptivi fac pe cineva să dea imaginilor fără obiect material ceeace orice om dă numai imaginilor cu suport material, e ceva atât de important încât ea nu poate proveni din cadrul fiinţei omeneşti decât ca un simptom al unei boale grave, urmând după ea deslănţuirea boalei. Când însă nu se manifestă în legătură cu acest fenomen nici un semn de boală, e dovadă că avem de a face cu o forţă din afară de cadrele fiinţei omeneşti.

Dar dacă am numit caracterul exterior al imaginii divine ceva aparent, prin aceasta nu am înţeles că în exterior nu e nimic din ceeace reprezintă ea ca realitate, ci numai că nu e în afară un obiect material de tipul acesta. Puterile spiritului străbat prin trup în lumea exterioară. Gândurile unei persoane, chiar nerostite, străbat uneori la persoanele din jur. Sentimentele cuiva la fel. Voinţa unei persoane se impune prin concentrare asupra vietăţilor şi obiectelor încunjurătoare. Oarecum în jurul unei persoane pluteşte reţeaua forţelor sale spirituale. Marele plus de putere spirituală, care e puterea dumnezeească, a străbătut cu siguranţă prin trupul lui Petrache Lupu în exterior, umplând locul din jurul lui. Spiritul nostru este imaterial, dar puterile lui, lucrările lui isbucnesc la suprafaţă în şi asupra celor materiale. La fel şi Spiritul dumnezeiesc. Intru cât puterea dumnezeiască a străbătut în magazinul şi laboratorul de imagini din sufletul lui Petrache Lupu, a sintetizat acolo o imagine. Dar puterea aceasta, care-şi dovedea mai convingător şi mai clar prezenţa în imagine, a umplut toată fiinţa şi toată împrejurimea lui Petrache Lupu. Imaginea însăşi nu am putea-o plasa într'un punct fix, căci nu putem face acest lucru nici cu imaginile noastre. Dar cu siguranţă că ea a fost şi dealungul nervilor perceptivi, până la punctul lor exterior, reprezentând până acolo puterea dumnezeiască. Puterea divină putea lucra asrfel asupra lui Petrache Lupu nu numai din interior, ci şi din exterior. In orice caz e absurd să izolezi spiritul de materie, închizându-l într'o celulă din lăuntru cum face protestantismul cu sectele lui.

Precum se vede, nu există nimic care să ne împiedece de-a crede că Petrache Lupu a văzut pe Dumnezeu. Vedenia lui întruneşte toate criteriile teofaniei.

(Ultimele trei părţi ale studiului au fost reproduse din «Gândirea» dela 1 Ianuar c.) **Dr. D. Stăniloae**

Unificarea religioasă

Multe au fost mijloacele prin cari au căutat să ne nimicească opresorii noştri de până eri. Dar nici unul n'a egalat actul de rafinată măestrie vaticano-austriacă dela 1700 care se ştia că va iniţia un proces de mereu crescândă desbinare spirituală în sânul poporului român, o sfărâmare a unităţii lui mai întâi numai exterioară, iar cu timpul tot mai adânc fiinţială.

Norocul a fost că poporul n'a putut fi smuls din credinţa lui strămoşească cu toate caraghioasele opinteli ale atâtor «reverendissimi» desrădăcinaţi şi cu toată avalanşa de persecuţiuni cumplite, deslănţuită asupra poporului nostru la cererea siniştrilor «păstori» ai Blajului.

Rămas fără conducători spirituali — căci aceştia se vânduseră pentru un blid de linte — poporul a rezistat martiric, fără nici o armă lumească, în faţa tuturor armelor de viclenie, de foc şi de sabie, doar cu arma convingerii lui tari care nu era de vânzare. Am înscris astfel în istoria noastră un secol şi jumătate de eroică şi cutremurătoare mucenicie religioasă-ţărănească, dovada definitivă că nu suntem un neam de nevolnici sau de uşuratici, ci un neam profund religios şi gata să-şi pecetluiască cu sângele propriei vieţi convingerile sale religioase.

Un popor sărac, luptând cu toate forţele lumii: cu stăpânitorii lui politici, cu Vaticanul niciodată saturat de sânge, cu şefii lui spirituali prin cari se legitima intervenţia săbiei şi-a temniţei în viaţa obiditului popor, — a rămas până la urmă biruitor.

Căci înzadar au înmatriculat fiscalii Vaticanului prin diverse viclenii şi asmuţări unele sate româneşti în condica lor; acele sate sau fragmente de sate au rămas şi mai departe în viaţa lor religioasă anterioară, în in-

* FOIŞOARA *

„Pedagogie creştină ortodoxă“

Preotul Mihail Bulacu, docent universitar, profesor la seminarul pedagogic universitar din Bucureşti: *Pedagogie creştină ortodoxă*, Bucureşti 1935, pg. 571. Preţul Lei 200.

„Viaţa cea după Duh“ despre care vorbeşte Apostolul, neamurilor se deşteaptă la noi din zi în zi tot mai mult, suflul ei cald, dătător de „viaţă nouă“ trezeşte, văzând cu ochii, tot mai multe suflete amorţite de „suflarea morţii“ abătută asupra noastră. Setea sufletească, curentul unei noui vieţi „spiritualizate“ s'a ivit şi îşi caută o alvie potrivită. Curentul vieţii a ieşit din alvia veche, una nouă nu-şi poate forma, iar drumul la cea veche l-a perdut.

Acest strigăt de alarmă l-a auzit, între alţii, şi învăţatul părinte profesor M. Bulacu, care prin numeroasele lui servicii de de până acum şi mai în urmă prin voluminosul său studiu: „Pedagogie creştină ortodoxă“ întinde o mână de ajutor tuturor cari însetează după „adevăr şi viaţă“ dovedind cu prisosinţă, că Isus ofere viaţa adevărată, răspunzând tuturor acelora cari-L „strigă din adâncuri“: „Eu sunt calea şi adevărul şi viaţa“.

Dar fiii neamului nostru pot afla pe Isus numai în Ortodoxie, în care şi prin care poporul românesc s'a născut şi a devenit mare şi puternic, iar „Ortodoxia este viaţă în Hristos“, precum ne dovedesc toţi gânditorii mari ai veacului nostru. Din acest motiv are multă dreptate autorul, când ne îndeamnă „să revenim, cu învăţământul religios, în făgaşul cel sănătos al Ortodoxiei noastre, ale cărei principii pedagogice sunt apreciate de întreaga lume pedagogică mai de seamă a apusului.

„Să ne redeschidem vechile noastre izvoare ortodoxe, chiar prăfuite cum ar fi, să le adâncim înţelesul şi să reconstituim acea pedagogie ortodoxă, la care s'a adăpat şi şcoala noastră românească, atât la obârşie, cât şi în trecutul ei. Căci, deşi modestă ca organizaţie tehnică, vechea şcoală românească trăia într'un duh creştin sănătos şi promova sufletele alese, ce au putut străluci în credinţă, în pietate şi în caritate, aşa precum ne spune istoria neamului nostru“ (pg. XIV). Iată-ne sosiţi — zice mai departe autorul — în chipul cel mai logic la necesitatea reconstituirii creştine ortodoxe, faţă de scopul pe care trebue să-l urmărească educaţia creştină ortodoxă în şcoala noastră românească.

Prin materialul imens, orânduit conştiincios, părintele Bulacu vrea să ne îndrume pe căile ce duc la scopul suprem al educaţiei care este „formarea caracterului creştin ce stă în vârful piramidei pentru preocupările pedagogiei creştine“ (p. 16).

Acest material îl împarte în nouă (9) capitole mari şi anume: I. „Creştinismul şi pedagogia“, care tratează datele esenţiale ale antropologiei creştine, arătând, că omul este o fiinţă psiho-fizică cu o vădită tendinţă de orientare spre cele spirituale, pentru realizarea cărora îi stă într'ajutor impulsul de activitate existent în fiinţa omenească. Arată legătura strânsă ce există între creştinism şi pedagogie, între cari nu poate să fie decât un raport de armonie deplină. Prezintă creştinismul ca cel mai autentic izvor pentru o adevărată pedagogie, care trebue să fie cea creştină. Epoca patristică a dat cea mai fericită interpretare principiilor de pedagogie creştină. Impreună cu părintele Bulacu, harnicul profesor din Cernăuţi C. Narly în recentul său studiu: Istoria pedagogiei, vol. I. în cap. Creştinismul antic, dovedeşte cu prisosinţă valoarea nepreţuită a pedagogiei patristice. Arătând apoi cum se prezintă pedagogia creştină ortodoxă în Grecia, Iugoslavia, Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia şi la ruşii emigraţi, autorul în:

Cap. II. vorbeşte despre, „Pedagogia creştină în şcoala românească“ care s'a născut şi desvoltat în „pridvorul Bisericii“ şi care — dacă a primit influinţe streine sufletului românesc — în prezent caută să revină la sânul mamei.

Cap. III. Idealul pedagogiei creştine, pe care-l află autorul în armonizarea voinţei omeneşti cu voinţa lui Dumnezeu, ce duce la scopul suprem al educaţiei, la formarea caracterului creştin.

Cap. IV. Realitatea psihologică religioasă. Cunoaşterea sufletului este prezentată ca o condiţie esenţială pentru realizarea idealului pedagogic. Autorul se arată ca un temeinic cunoscător în ale psihologiei religioase şi ştie să se folosească de cele mai noui metode de cercetare a individualităţii sub raport religios, pentru a ne dovedi că în sufletul omenesc există anumite virtualităţi religioase, cari nu se pot desvolta numai prin efortul omenesc.

Cap V. Naturalul şi supranaturalul în pedagogia creştină. Firea noastră cea stricată nu poate ajunge la desăvârşire singură. Are nevoie de harul divin. Astfel ajunge la concluzia că realizarea idealului creştin este rezultatul unui sinergism între forţele omeneşti şi cele dumnezeeşti, această colaborare pedagogia laică nu o cunoaşte.

Cap. VI. Biserica creştină ortodoxă centrul pedagogiei creştine. Idealul pedagogiei creştine se poate realiza numai în Biserică, pentrucă Ea singură este administratoarea harului divin, iar preotul ca slujitor al celor sfinte este cel mai important factor al pedagogiei creştine.

disolubilă legătură cu credinţa şi cu viaţa religioasă a fraţilor pe cari astuţia naivă a «reverendissimilor» nu i-a putut înscrie în condica lor.

Poporul român a rămas ortodox în întregime, iar cele câteva grupe de «reverendissimi» şi «ilustrissimi», cari se dau în vânt şi se agită în tot felul ca să-şi arate importanţa în rosturile neamului românesc, nu reprezintă decât cea mai hilară şi mai fără senz inutilitate.

Poporul nostru îşi trăeşte neturburat şi unitar viaţa lui religioasă de veacuri, nesinchisit de mica gălăgie şi pretenţiozitate a celor câţiva doctoraşi dela «Propaganda Fide» cari, urcaţi ca nişte ţânţari pe spinarea lui, se frământă invizibil şi ţipă fără a fi auziţi — deşi cu foarte multe cuvinte latineşti ca să apară mai solemni — că dela ei începe istoria şi înţelepciunea acestui neam.

Dar dacă artificiul acesta era întreţinut până în 1918 de fosta stăpânire străină în speranţa că el se va transforma totuşi odată şi odată într'o realitate fatală neamului românesc, după unirea politică şi după eliberarea lui, nu mai poate avea în cadrul acestui stat nici un factor de greutate interesul să mai susţină un statmajor de agenţi cari să slujească interesele Vaticanului şi să învenineze relaţiile de fraţi între fiii aceluiaş neam. O agentură papistaşă de intrigi, de vrajbe, de îndemn la rezistenţă de câteori e vorba de-o acţiune solidară românească, chiar dacă nu-şi va putea realiza intenţia infernală de-a săpa o prăpastie spirituală între fiii neamului nostru, va face totdeauna imposibilă pacea deplină, solidaritatea, şi reciproca încredere între ei. Iar nouă ne trebue o perfectă unitate în cuget şi simţiri, o iubire frăţească fără nici o umbră de suspiciune reciprocă, dacă vrem să întărim statul nostru tânăr atât faţă de minorităţile cari nu ne iubesc — dar ne-ar putea stima — cât şi faţă de poftele mereu actuale ale duşmanilor dinafară. Nu e permis să ne periclităm independenţa naţională pentru hatârul câtorva biete ca pete zăpăcite, cari nu văd că catolicismul nu este nici printre românii uniţi o realitate şi nu va fi în vecii vecilor.

Necesitatea unirii sufleteşti în domeniul de bază al vieţii, în cel religios, a început s'o vadă şi opinia publică intelectuală, pe lângă poporul satelor noastre. Marele ziar românesc «Universul» îi dedică în Nr. din 6 Ianuar c. un impresionant articol de fond. După ce arată motivele cari au făcut pe stăpânitorii de ieri ai neamului nostru să-l blagoslovească cu «sfânta unire», ziarul susnumit închee: *«Unificarea religioasă a Românilor în cadrul ortodoxismului, este strâns legată de întărirea forţelor noastre naţionale, sociale, culturale şi morale.*

De aceea ea trebue să fie examinată cu toată seriozitatea cuvenită, căci nu este o simplă chestiune de ordin confesional, ci de apărare naţională».

Din nefericire chestiunea aceasta de primă necesitate naţională, pe care şi-o pune poporul nostru şi opinia publică, n'a fost înţeleasă şi de ceice au reprezintat dela războiu încoace statul român.

Desigur n'ar fi fost nimeni din fiii ortodocşi ai acestui neam să ceară statului să intervină cu mijloace măcar pe departe asemănătoare celor folosite în sprijinul uniaţiei de fosta stăpânire. Ortodoxiei îi repugnă aceste mijloace atât de savurate de mentalitatea catolică.

Dar statul român ar fi avut măcar datoria de dreptate, să nu pună piedeci prin diferitele legiuiri curentului poporal de întoarcere la biserica strămoşească. Să nu fi continuat cu atâta ciudată încăpăţânare sau lipsă de înţelegere în forme moderne, regimul de până la 1918, al favorizării cultului catolic în paguba celui ortodox.

Ar fi vremea măcar acum să abroage acele legiuiri nedrepte. Căci iată poporul se mişcă iarăşi. Chiar la poarta Blajului, la Valea Lungă, Micăsasa, Şoroştin, Proştea Mare şi pe toată valea Târnavei poporul unit rupe peceţile absurde şi se îmbrăţişează într'un elan sfânt cu ceilalţi fraţi. Să nu fie oprită iarăşi pornirea poporului nostru, dus în toate momentele mari de o minunată şi justă inspiraţie, printr'o regretabilă neînţelegere a celor care-şi zic luminătorii şi conducătorii lui.

Cazuri, ca cel petrecut la Valea Lungă cu vrednicul primpretor *Septimiu Sava*, care e persecutat de prefectul unit din Blaj numai fiindcă a trecut la ortodoxie — nu mai pot fi tolerate astăzi şi umplu de legitimă revoltă conştiinţa ortodoxă a acestei ţări. Mijloacele iezuitice şi fără scrupul folosite de politicastrii angajaţi la carul «acţiunii catolice» în România trebuesc date pe faţă şi cei ce se fac vinovaţi de aplicarea lor cu o temeritate intolerabilă trebuesc puşi la locul lor. Tânguielile băbeşti ale tipăriturii blăjene, că «se tulbură pacea» când fii poporului românesc rupţi cu sila din unitatea lui bisericească se întorc iarăşi la altarul strămoşesc, trebuesc demascate în toată perfidia lor.

Lucrând cu dragoste faţă de popor şi faţă de marile lui interese sufleteşti şi naţionale, biserica ortodoxă a neamului nu se poate lăsa abătută din calea ei de a primi cu braţele deschise pe cei ce se întorc *acasă*. Toate uneltirile din umbră ale agenţilor papistaşismului trebuesc făcute neputincioase în faţa hotărârii poporului de a-şi reintegra vechea sa unitate bisericească. Căci în ea zace tăria lui.

Probleme-Recensii-Comentarii

Valer Literat: *Biserica din Ţara Oltului şi de pe Ardeal, zugrăvite de o familie de pictori.* Tip. „Cartea Românească", Cluj, 1935. Preţul: ?

Broşura de 44 pp. a părintelui Valer Literat, profesor, expune amănunţit istoricul, construcţia, pictura şi situaţia bisericilor noastre ortodoxe din satele: Arpaşul de sus şi de jos, Colun, Sărata, Voivodenii Mici şi Săsăuş, — toate cu numeroase clişee.

Merituoasa broşură, — care a apărut întâi în *Anuarul* Comisiunii monumentelor istorice, secţia pentru Transilvania, vol. IV, — se termină cu pomenirea familiei de zugravi *Grecu*, ai cărei membri au împodobit, pe la începutul veacului trecut, multe biserici din Ţara Oltului cu lucrările lor în culori.

*

Aurel Millea: *Organizarea şi apărarea muncii naţionale*, Cluj, Tip. Naţională S. A. 1935. Lei 50. — Un volum de 109 pp., în care autorul face o cercetare de aproape, în scop de-a arăta mijloacele potrivite şi foarte priincioase pentru organizarea muncii naţionale. Căci, negreşit, continuarea actualelor stări, — cu economia dirijată *sub* toată critica, — nu pot decât să sporească tot mai mult nemulţumirea tuturor celor doritori de linişte şi pace în ţară. Avem trebuinţă neapărată de îndrumări şi reforme corespunzătoare vremii şi împrejurărilor.

Ear încrestările unui condei, care a prins bine problema, pusă de cei dornici de vremuri mai senine pentru obşte, trebue citite, adâncite şi urmate înainte de-a fi prea târziu.

*

Cultele minoritare şi biserica ortodoxă română în noul buget al României. — Despre broşura, sub acest titlu a părintelui consilier arhiepiscopesc din Sibiu, *Virgil Nistor*, apărută în franţuzeşte ca extras din Revue Transylvanie (Nr. 1 din 1935), excelenta revistă braşoveană, «*Ţara Bârsei*», de sub conducerea profesorului Ax. Banciu, spune în nrul său mai nou (din Ianuar-Februar 1936) următoarele:

Părintele consilier arhiepiscopesc din Sibiu Virgil Nistor, desvăleşte în această broşură de 36 pagini, cu cifrele reci ale bugetelor statului, reauacredinţă şi, în consecinţă, temeiul care se poate pune pe lamentările şi învinuirile ridicate de reprezentanţii cultelor noastre minoritare şi de cei care au tot interesul să-i susţină din afara frontierelor noastre, împotriva „vitregului" lor tratament din partea statului român. Răspunsul concludent al cifrelor, care pun pe autor la adăpost de bănuiala parţialităţii, va deschide, credem, ochii oamenilor de *bunăcredinţă* asupra realităţii. Căci pentru cei de *reacredinţă*, orce evidenţă e de prisos; ţinta acestora nefiind stabilirea adevărului, ci permanentizarea unei atmosferi neprielnice şi crearea cât mai multor puncte vulnerabile statului român: spin în ochii lor.

*

Impotriva masoneriei se desfăşoară acum o activitate extraordinară şi în Elveţia.

Grupările antimasonice elveţiene se înmulţesc.

Un plebiscit se va rosti în problema existenţei francmasoneriei din cantoanele republicei, — şi nu este imposibil ca opinia publică să ceară desfiinţarea tuturor lojilor din cuprinsul ţării, care vrea să fie şi să rămâie creştină şi înfloritoare.

*

O documentată conferinţă a ţinut Luni d. a. dl **profesor universitar** *O. Ghibu*, **în capitală, în amfiteatrul „Spiru Haret" al facultăţii de ştiinţe. In prelegerea sa, conferenţiarul expune problema catolicismului în Ungaria de astăzi, unde catolicismul nu este numai o religie, ci sì o putere folosită în scopuri politice revizioniste. Celce stă în fruntea catolicismului din Ungaria, este cardinalul Serédy, numit şi „Beniaminul papei". El este socotit drept conducătorul destinelor naţionale ungureşti de refacere a Ungariei înainte de războiu. Presa catolică ungurească nu încetează a sprijini în mare măsură mi-**

Capitolele VII, VIII şi IX tratează educaţia intelectuală, religioasă şi morală, care trebue să se facă în spiritul creştinismului ortodox, care va aduce la încreştinarea tuturor facultăţilor sufleteşti: intelectului, sentimentului şi a voinţei. In această parte a lucrării autorul ni se prezintă ca un destoinic pedadog religios şi ca un temeinic cunoscător al tuturor realizărilor în domeniul pedagogiei în general şi a pedagogiei religioase în special. — Pe când alţi autori români de lucrări pedagogice au tratat prea puţin pedagogia religioasă creştină a sfinţilor Părinţi, în lucrările cărora se află temelia şcoalei ortodoxe, părintele Bulacu confrontă metodele pedagogiei moderne cu principiile pedagogice din èra patristică plecând direct dela izvoare şi pune astfel pe cetitor în contact nemijlocit cu gândirea dascălilor sfinţi şi dă astfel tuturor educatorilor, în deosebi preoţilor şi profesorilor de religie, acele principii de bază ale educaţiei religioase, de cari trebue să fie călăuziţi toţi adevăraţii educatori ai tineretului român.

Afirmările sale şi-le susţine cu citate bine alese dintr'o literatură selectă, ce dovedeşte cu prisosinţă, că autorul lucrează cu un aparat ştiinţific desăvârşit, pentru formarea căruia n'a cruţat nici-o osteneală alergând la izvoare originale. Acest lucru i-a fost cu putinţă, pentrucă Sfinţia Sa are meritul deosebit de a cunoaşte limbile în cari au fost concepute cele mai valoroase opere culturale în trecut şi în prezent, anume limba greacă, latină, franceză şi germană.

Cetind cartea părintelui Bulacu ar putea să rămână însă cineva şi cu impresia, că problemele — de istorie, pedagogie generală, psihologie religioasă, teologie, didactică, metodică, etică etc. — pe cari le îmbrăţişează autorul, sunt prea multiple şi prea vaste şi deci foarte greu pot fi cuprinse într'o unitate organică. Mulţimea şi vastitatea problemelor nu permit o temeinică aprofundare a tuturor deopotrivă. Cu greu poate comprima cineva pe o pagină răspunsul ce-l aşteaptă cetitorul de ex. la capitolul: „Pedagogia creştină modernă"; sau „Pedagogi creştini celebrii"; sau „Cunoaşterea absolută"; sau „Emotivitatea religioasă şi graţia divină" etc. Acestea par a fi titluri cari pretind prea mult dela autor. Din cauza aceasta materialul vast, dar extrem de interesant, n'a putut fi aprofundat şi concentrat îndeajuns, ceace mărturiseşte şi autorul la sfârşitul studiului său zicând: Iar ca sfârşit trebue să mărturisim, că fiecare latură şi capitol al acestui studiu sumar făcut în pedagogia creştină ortodoxă, necesită a fi reluat în minuţioasă cercetare şi sistematizat mai adânc" (pg. 551).

Faptul acesta însă nu scade nimic din marea valoare a lucrării pentru remedierea crizei prin care trece actualmente educaţia în general, dimpotrivă ea creşte prin aceea că studiul de faţă pune o mulţime de probleme, cari vor atrage atenţia pedagogilor şi teologilor îndrumând cercetările lor spre nesecatele izvoare de apă vie ale ortodoxiei menite să stâmpere setea după adevărata viaţă a lumii de azi, care s'a deşteptat şi s'a smuls din ghiarele morţii sufleteşti răspândite de materialism.

Pe urmă aflu puţin potrivit exemplul ales de autor ca să prezinte cetitorului un model pentru planul unei lecţii de religie la clasa I-a secundară (pg. 400). Această lecţie stă în contrazicere cu scopul pedagogiei creştine ortodoxe formulat aşa de frumos la începutul cărţii (pg. 16), pentru că prin predarea subiectului: „cum învăţa şi se ruga Isus", catehetul greu poate face altceva decât o anevoioasă gimnastică mentală, adresându-se numai intelectului, cerând memoriei o grozavă sforţare pentru reproducerea şematismului de pe pg. 400—401, dar lăsând rece sentimentul şi voinţa elevului.

Mai norocos şi-a ales exemplul pentru lecţia desvoltată „Isus Hristos şi copiii" pg. 402, unde se desfăşoară în faţa noastră mersul întradevăr „pedagogic" al unei frumoase lecţii de religie, după predarea căreia rămânem cu convingerea, că s'a făcut un pas spre idealul pedagogiei creştine ortodoxe.

In general, studiul părintelui M. Bulacu este fructul unei îndelungate şi trudnice preocupări de interesantul şi actualul subiect: „Pedagogie creştină ortodoxă". Din paginile voluminoasei cărţi ni se destăinueşte vasta cunoştinţă împărechiată cu o experienţă iscusită, o temeinică cultură teologică şi pedagogică deopotrivă puse în slujba unui ţel frumos care este descoperirea comorilor ascunse în ortodoxie şi valorificarea lor pentru educaţia generaţiei de mâne.

Cu un lux de argumente ireproşabile autorul dovedeşte între altele că: „Superioritatea pedagogiei creştine ortodoxe este afirmată nu numai de roadele reuşitei experienţe a primelor veacuri ale creştinismului, ce ni-a dat sfinţi şi martiri, dar şi de pedagogie generală modernă, prin cei mai de seamă reprezentanţi ai săi,

că „Psihologia religioasă experimentală modernă, departe de a nega ştiinţific superioritatea principiilor pedagogiei creştine ortodoxe, ea le apreciază şi ajunge în mod practic la aceleaşi concluzii cu ele";

că „Aplicarea principiilor pedagogiei creştine ortodoxe în şcoala românească, nu este o inovaţie subiectivă, ci o revenire la practica educaţiei creştine ortodoxe prin Biserică, aşa cum se făcea altădată, lucru care este de urgentă şi vitală necesitate şi astăzi".

Cartea este scrisă într'un mod atrăgător dela început până la sfârşit, are un limbaj plăcut, stil cursiv, exprimare pla-

şcarea revizionistă maghiară, pe care o prezintă ca pe o problemă a bisericii catolice. Almanahul catolic, ce apare la Budapesta, ca publicaţie oficioasă a acestei biserici, înşiră şi acum alături de eparhiile catolice din Ungaria, nu numai eparhiile romano-catolice din Transilvania (Alba-Iulia, Timişoara, Oradea şi Satu-Mare), ci şi mitropolia greco-catolică a Blajului, cu episcopiile sale greco-catolice române.

Un reprezentant al asistenţei numeroase a mulţumit dlui profesor O. Ghibu pentru luminoasele sale expuneri.

*

Conferinţă preoţească. — Preoţimea tractului *Târnavei* şi-a ţinut conferinţa de toamnă în zilele de 21 şi 22 Decemvrie 1935 în parohia *Coroisânmărtin*.

Majoritatea preoţilor, în număr de 12, a descins în dimineaţa de 21 Dec. în parohia păstorită de către părintele Octavian Negrea.

La sfânta liturghie, servită în sobor, a predicat părintele Iuliu Moldovan din Lăslăul-Român, dovedind celor de faţă, cu bogăţie de citate din Sfânta Scriptură, puterea mântuitoare a creştinismului.

In seara aceleiaş zile s'a ţinut în şcoala de stat conferinţă publică de preotul A. Marcovici despre „Ortodoxia şi darurile ei în viaţa neamului românesc".

Tinerii preoţi, Ieronim Stângaciu, T. Herţoagă şi O. Negrea, au evidenţiat, prin cuvinte adânc simţite, alipirea lor şi convingerea adâncă despre adevărul legii ortodoxe.

In ziua de Duminecă, 22 Decemvrie, s'a continuat munca duhovnicească începută în ziua precedentă, de faţă fiind şi părintele protopop Gh. Oprean, împreună cu dl preşedinte al Forului, Aron Şerb şi dl director al gimnaziului din Diciosânmărtin, Ioan Vulcuţ.

La sfânta liturghie a predicat de astădată părintele Herţoaga din Velţ arătând bucuria lumii creştine pentru venirea între oameni a Mântuitorului Isus.

După masă s'a desfăşurat în şcoala de stat a doua conferinţă publică, deschisă printr'o cuvântare a părintelui protopop Gh. Oprean, care îndeamnă obştea ascultătoare la credinţă şi dragoste nefăţărită faţă de Dumnezeu, Biserică, Patrie şi Rege.

A urmat conferinţa dlui profesor Aron Şerb, care arată rostul Forului în sânul Bisericii ardelene şi rolul ortodoxiei ca mântuitoare de neam.

Conferinţa s'a terminat cu luminoasa cuvântare a dlui director Vulcuţ, despre cei mai străluciţi domnitori şi vlădici români cari au îngenunchiat în faţa preotului ortodox şi şi-au plecat creştetul cu multă credinţă la umbra Iconostasului legii străbune.

Fie, ca interesul cu care poporenii din Coroisânmărtin au urmărit cele auzite, să ne servească nouă, preoţilor, spre îndemn la îndoită muncă, iar lor spre folos şi mântuire sufletească.

Pr. *Asache Marcovici*

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

---

stică şi se adresează lumii culte de azi, care-l va înţelege cu uşurinţă, — dreptaceea o recomand cu toată căldura oricărui om cu preocupări mai înalte, în deosebi preoţilor şi tuturor membrilor corpului didactic, cari au înţeles, că scopul şcoalei nu este numai îmbogăţirea cunoştinţelor, ci mai presus de toate formarea caracterului creştin ortodox.

Preotul **Dr. N. Terchilă**
profesor la academia teologică

De râs şi de plâns

Dl av. Anton-Vladimir Frollo, unul din membrii familiei Frollo şi din redactorii foii papistaşe „Farul Nou", dedică „Telegrafului Român" în numărul de Crăciun al acelei tribune catolice o „lămurire" în stil de suburbie napolitană. Merită să reproducem câteva rânduri din ea, pentru uluitorul ei cuprins care nu rămâne mai prejos de forma-i imundă, atât de precis indicatoare a calităţii celui ce-a scris-o.

„In stilul slugilor-ţigani de pe moşiile bunicei mele, autentic vlăstar al unei vechi familii boereşti, din Oltenia, de aproape înrudită cu voevodul care, pentru prima dată a unit cele trei principate române într'unul singur, *al cărui ultim urmaş este subsemnatul*, ziarul întemeiat de Andrei Şaguna *(baron din mila ungurilor calvini pentru motivul: Caterina Varga)* susţine că suntem străini (italieni?)"... «*Familia mea este una din puţinele familii de elită românească, din vechiul Regat, care au păstrat neştirbită credinţa şi tradiţiile adevărat strămoşeşti.* Acestea sunt adevăruri atât de bine cunoscute încât numai *aceia care având în fruntea mişcării mirene masoni sadea*, pot publica inepţia: „se ştie că acum câţiva ani catolicismul şi francmasoneria au încheiat un pact de alianţă.." pot să le nege, sfidând opinia publică".

Nu ştii ce să blamezi mai mult în această proză urâtă: masiva ignoranţă, îndrăsneala şi lipsa de cea mai elementară jenă a veneticului faţă de marile noastre valori naţionale, totala absenţă a oricărui scrupul moral în alegerea cuvintelor, sau în sfârşit acea rea credinţă specifică ucenicului iezuiţilor?

Intr'adevăr numai o ignoranţă care întrece pe cea a copiilor de şcoală poate spune că pe Şaguna l-au făcut baron ungurii calvini, cari n'aveau nici o influinţă la curtea imperială în epoca absolutistă de după 1848. Ignoranţă sau rea credinţă de cea mai rea speţă este să mai faci caz de Caterina Varga, după ce chestiunea aceasta a fost de mult elucidată de istorici (vezi G. Bariţiu: Criticele „istorice" Sibiu 1892, sau istoria lui).

Nu vrem să inzistăm aci asupra afirmaţiei acestui avocat italian că e „ultimul urmaş" al lui Mihai Viteazul. Personagiul acesta — care vedem că cultivă neadevărul cu o pasiune bolnăvicioasă — e în acest punct deadreptul pirandelian.

Dar e o sfidare — care iarăşi trebue să-i fie iertată, având în vedere starea în care se află — adusă tuturor familiilor de elită ale acestui neam, când afirmă că numai familia dsale a mai păstrat „credinţa adevărat strămoşească". (Mihai Viteazul a fost catolic?).

Dar sărmanul personagiu al lui Pirandello ajunge într'o poziţie deadreptul de compătimit când declară că „adevărurile" debitate până acum sunt atât de sigure ca şi „adevărul" că catolicismul nu s'a aliat cu francmasoneria. Aci i se pare că a atins siguranţa deplină şi e convins că am afirmat un neadevăr când am scris în acest ziar despre acea alianţă între cele două internaţionale.

Nefericitul ultim urmaş al lui Mihai Viteazu nu e deloc bine informat, deşi scrie la gazetă. Şi nu ştie că noi cei dela această foaie, încă n'am putut fi desminţiţi în nici o chestiune şi am biruit în toate polemicele. Pentrucă noi ştim pe ce ne bazăm când afirmăm ceva.

Dlui avocat Anton-Viteazul îi citâm acum din cartea bine informată a lui Engelbert Huber (Freimaurerei) despre recenta alianţă a celor două internaţionale împotriva naţionalismului în resurecţie:

„E ciudat că în ultimul deceniu polemica de veacuri între biserica catolică şi francmasonerie s'a domolit. In anul 1926 autoritatea antimasonă a bisericei catolice, iezuitul Gruber, a publicat această „nouă orientare" a catolicismului, poate mai bine zis a iezuitismului, faţă de francmasonerie, într'un cuprinzător schimb de scrisori cu francmasonul vienez Dr. Kurt Reichel. Acestui schimb de scrisori trebue să i se dea cu atât mai multă importanţă, cu cât P. Gruber nu a fost un oarecare luptător contra francmasoneriei, ci autoritatea antimasonică prin excelenţă, cel puţin a ordinului său...

Pacea care s'a încheiat la Aachen, 28 Iunie 1928, fixează atitudinea iezuitismului faţă de francmasonerie pe aceeaş linie pe care a stat reprezentanţa politică a poporului catolic german, centrul, faţă de liberalismul democrat şi marxismul ireligios în ordinea politică...

Că P. Gruber a făcut această abdicare în faţa liberalismului, la un îndemn de sus, nu din iniţiativă proprie, mărturiseşte, afară de mărturisirile epistolare ale sale, faptul că îndată după această „nouă orientare" a sa — iezuiţii din toate ţările au purces la această „stilizare a metodelor de luptă". Revistele iezuite din Franţa şi America, „Etudes religieuses" şi „Catholic News" vorbesc de atunci numai de „fraţii din celalalt lagăr".

P. Gruber nu lasă, în schimbul său de scrisori cu Dr. Reichel, nici o îndoială asupra motivelor cari au dus la încetarea luptei bisericei catolice contra francmasoneriei. El spune că acestea sunt: *păşirea naţionalismului rasist în această linie de luptă* şi creşterea antisemitismului naţional din cauza puterii mondiale pe care evreimea a obţinut-o prin francmasonerie" (op. c. 131—133).

Ei, dle avocat, ce mai ai de zis? Suntem curioşi să vedem ce mai poţi inventa pentru amuzamentul nostru.

AVIZ

Se aduce din nou la cunoştinţa Cucernicilor preoţi, că la cererile pentru *carnete pe C. F. R. pe seama copiilor* trebue să anexeze o fotografie 6/9 cm., recipisă despre achitarea taxei de 25 lei de carnet, şi extras de naştere sau botez, şi să se arate numărul carnetului capului familiei.

Orice cerere necompletă nu se va rezolvì şi se va trece la arhivă.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 374/1935 (50) 3—3

Concurs

Pdntru întregirea parohiei vacante de cl. I **Boian,** din protopopiatul Târnava, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile, dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială 32 jugăre arător şi fânaţ.
3. Casă parohială.
4. Lemne de foc din pădurea foştilor iobagi, de 3 zile de lucru.
5. Stola obişnuită în parohie.

Candidaţii îndreptăţiţi îşi vor trimite cererile de concurs provăzute cu toate documentele prescrise, anexând şi autorizaţia de candidare dela I. P. Sf. Arhiepiscop şi Mitropolit, şi cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie şi în biserică, unde vor predica şi eventual celebra la sfânta liturghie.

Diciosânmărtin, 9 Dec. 1935.

Gheorghe Oprean,
protopop.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

INFORMAŢIUNI

Inaltă distincţiune. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a fost distins, din partea M. Sale Regelui, prin acordarea *Cordonului cu Marea Cruce a ordinului* **„Serviciul credincios".**

Un curier special, trimis în ziua de 6 Ianuar 1936, a înmânat merituosului Chiriarh această înaltă decoraţie.

Act de mulţămire. Oficiul parohial ortodox român din I. G. Duca aduce călduroase mulţămiri iubiţilor săi credincioşi, membri ai consiliului parohial, dlor Alex. G. Boicescu, notar public şi Gh. Rădulescu primpretor, pentru frumoasa faptă creştinească săvârşită. Primul a donat o cruce de argint, lucrată în xilogravură, în valoare de 1600 lei, al doilea un prapore, în valoare de peste 2000 lei. Cu acesta din urmă s'a făcut o procesiune impunătoare, cu ocazia Botezului Domnului.

Dea bunul Dumnezeu ca fapta donatorilor să fie pilduitoare, aici şi airea, spre bucuria noastră obştească. — Acelaş oficiu parohial aduce mulţămire tuturor femeilor din tânăra Reuniune ortodoxă, în special osârduitorului ei comitet, care a strâns ajutoare însemnate cu ocaziunea serbărilor din Noemvrie şi Decemvrie 1935: odată 4800 lei, vărsaţi la fondul pe construcţie al bisericii, a doua oară 2500 lei, pentru înfometaţii din Basarabia. Pr. *Simion Radu*, paroh.

Ce doreşte un preot maghiar. Din capitala Ungariei se scrie că un preot maghiar, Baranyay István, dintr'un sat de dincolo de Dunare, s'a rostit zilele acestea către tinerimea din comună, zicând: „Eu predic pacea între credincioşii mei, dar aştept să vină cât mai de grabă o putere străină, — cehi, sârbi, români sau nemţi, — să ocupe întreaga Ungarie; cu pâne şi sare aş ieşi în calea lor! Căci ţărănimea din Ungaria este despoiată şi secătuită prin mulţimea dărilor impuse de guvernele noastre, — (propaganda revizionistă fiind atât de costisitoare!) — ear când Ungaria va fi stăpânită de străini, neamul unguresc se va desmeteci". — Cuvintele acestea ale preotului au stârnit indignarea „bunilor" patrioţi dela Budapesta, cari n'au întârziat să ceară aspră pedepsire pentru îndrăzneţul preot, care descopere mizeria cumplită a poporului său.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 19 Ianuar 1936, va predica părintele protopop *Em. Cioran*.

Conferinţă. La dorinţa generală a publicului, de general *V. Economu*, comandantul corpului 7 armată, va repeta interesanta sa conferinţă, despre *răsboiul italo-etiopean*. Conferinţa se ţine, în sala mare a prefecturii judeţului Sibiu, Duminecă seara, în 19 l. c., ora 6.

Publicaţiune

Consiliul parohial din Sibiu-Inf. II (Lazaret) publică concurs cu termen de 30 zile pentru facerea planului bisericii în parohie pe terenul destinat spre acest scop.

Forma bisericii şi stilul: Crucea ortodoxă, cu cupolă, cu spaţiu pentru 600 persoane, cu un foişor, având un turn, eventual două.

Planul va fi însoţit de un deviz în amănunte până la preţul de 1.500.000 lei.

Consiliul acordă două premii, unul de Lei 5000 — al doilea de Lei 3000 — dacă află planurile acceptabile. Intrucât se acceptă un plan din cele intrate, şi este aprobat şi de Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc să se poată edifica după el fără altă plată, în afară de premiul acordat.

Informaţiuni necesare se pot primi dela oficiul parohial ortodox român în fiecare zi dela 11—12 ore a. m. în strada Orfanilor Nr. 6.

In numele consiliului parohial:

2—3 Pr. **Ştefan Morariu.**

Au apărut următoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stănilone

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 26 Ianuar 1936 — Nr. 5

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA CENTRALA ARGEȘATEANA PITEȘTI

P. Sf. Sa Episcopul Roman al Orăzii

(1852—1936)

(=) Sfânta Episcopie ortodoxă a *Orăzii*, din Mitropolia de Dumnezeu ocrotită a Ardealului, Banatului, Crișenei și Maramureșului, îmbracă astăzi, răsbită de profundă durere, haină cernită: Primul ei episcop, dela reînființare, P. S. Sa *Roman Ciorogariu* a adormit în Domnul în ziua de Luni, 20 Ianuar 1936, în al 15-lea an al păstoririi, și al 84-lea al vieții.

Suprema înțelepciune prin care Dumnezeu stăpânește toate, ni a ursit să vedem înfăptuită dorința fierbinte a unui șir lung de suflete mari și de glorioși înaintași tari în credință: *restatornicirea* episcopiei vechi ortodoxe române a Orăzii, rămasă neîndeplinită dela 1695, când a trecut la cele veșnice ultimul episcop al Orăzii, Efrem Veniamin. Parlamentul României întregite sub domnia desrobitorului Suveran Ferdinand I, în unanimă însuflețire, a votat la anul 1920 articolul de lege, în care se recunoaște ființa de drept a Episcopiei ortodoxe române din Oradea, ear întâiul Sinod eparhial electoral al diecezei, întrunit în 3 Octomvrie 1920, sub președinția I. P. Sfințitului Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, a ales, cu aceeaș unanimă însuflețire, de episcop, în lung văduvitul scaun vlădicesc al Orăzii, pe P. C. Sa venerabilul vicar arhimandrit *Roman Ciorogariu*.

Dumnezeu a răsplătit astfel, cu darul și binecuvântările Sale, vrednicia clerului și poporului dreptcredincios din plaiurile bihorene ale celor trei Crișuri, — a oamenilor acelora, cari în anul 1727, adunați în Orade, se rostiră astfel: «...vedem că în lumea aceasta toate trebue să le dăm... Numai *sufletul nostru* nu voim să-l dăm... Noi de legea noastră și dela domnul nostru Episcop nu ne lăsăm până trăim în lumea această; sântem hotărâți mai bine a murì, decât să ne lăpădăm de ea».

Hirotonirea întru arhiereu a noului ales episcop, săvârșită, în primăvara anului următor, în paraclisul dela reședința patriarhiei, — pe atunci reședința I. P. Sfințitului Mitropolit primat, — era semnul *renașterii vechilor legături* între biserica ardeleană și mitropolia Ungro-Vlahiei. Ear la actul învestirii, în sala Tronului și în fața Suveranilor, episcopul Orăzii se rostește zicând:

«*Votul Sinodului eparhial, sancționat de Majestatea Voastră, mi-a încredințat mie păstorirea sufletească a eparhiei cu glorios trecut în apărarea ortodoxiei. Sânt conștiu de întreaga răspundere ce o iau asupra mea la vârsta cercetată de haine lovituri; dar am o credință: credința că Acela care m'a întors dela porțile morții, mă va ajuta să pun și eu o petricică la temelia României-Mari. Inspirat de această credință, primesc cu omagială supunere toiagul păstoririi sufletești, ca să-l port spre mărirea lui Dumnezeu, înflorirea patriei și gloria Coroanei Române*».

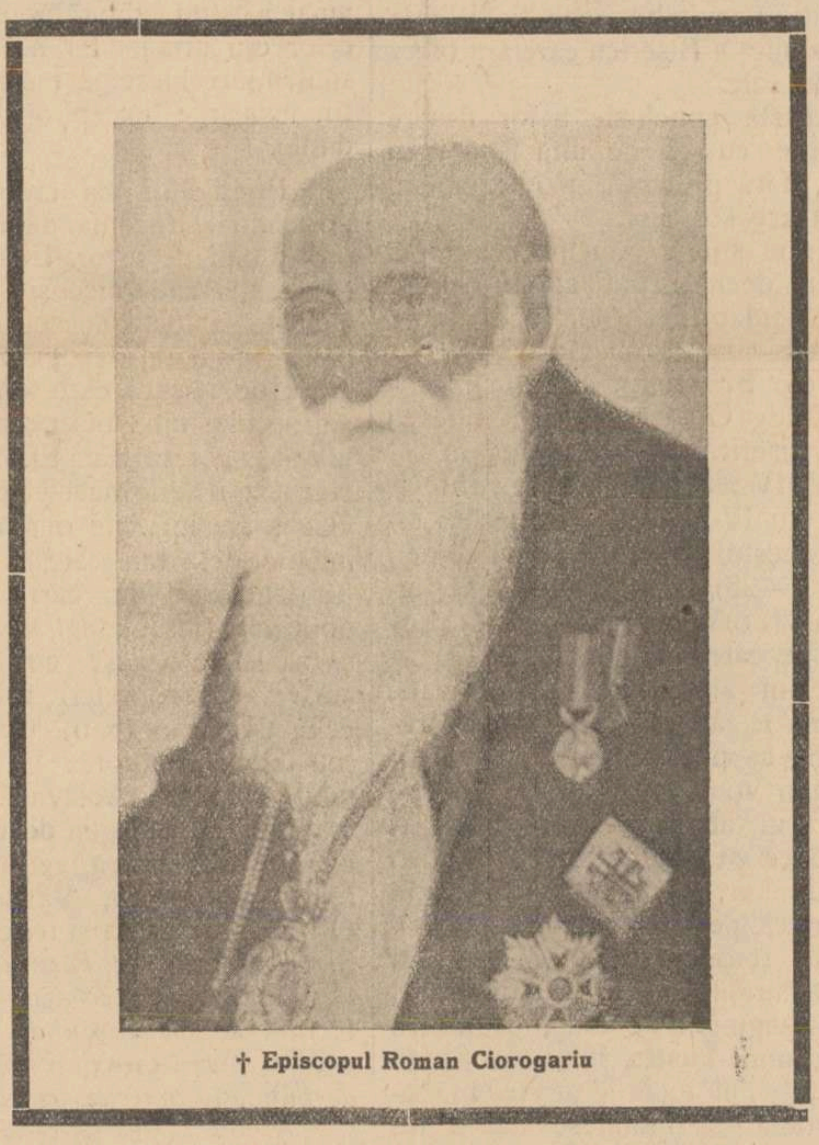

† Episcopul Roman Ciorogariu

După strălucita instalare dela 2 Octomvrie 1921, episcopul Orăzii deschide, în 3 Oct,, *sinodul eparhial* și, în prezența I. P. Sfințitului Mitropolit Nicolae, întroducătorul său în scaunul episcopal, ține o cuvântare, rămasă adânc întipărită în mintea și inima întregii asistențe. Amintește, la începutul cuvântării, despre sbuciumul sufletesc și trupesc, suportat pe urma odiosului atentat dela Senat. Relevează în deosebi: grația nemărginită a MM. LL. Regele Ferdinand și Regina Maria, cari s'au îndurat a-l cerceta la patul suferințelor sale; relevează grațioasele cuvinte adresate de Suveran cu prilejul învestiturii și în audiență particulară, — grație ce se revarsă și asupra eparhiei și a credincioșilor ei. Cu sentiment de gratitudine pomenește de iubirea obștească, de care a fost împrejmuit, la acel trist prilej dela Senat, atât din partea clerului, cât și a mirenilor. Trecând la analizarea diferitelor chestiuni privitoare la eparhie, și în general la situația bisericii, cuvântarea încheie constatând:

Da, avem rane adânci pe trupul bisericii noastre: sărăcia, analfabetismul poporului, cangrena sectanților, defectuozitatea vieții religioase și câte vreți — cam câte le au și alții — afară de sărăcie.

Dar nu sânt boale din firea ortodoxiei, ci din vina neamurilor care în această biserică vedeau piedeca de desnaționalizare a neamului românesc, și toate fulgerile și le-au îndreptat contra acestei biserici naționale, — în vreme ce alții se bucurau de înaltele protecții ale legăturilor lor religioase și de vastele lor latifundii... Insă martiriul acesta este gloria noastră că nu ne-a frânt.

Toate le-am îndurat și le îndurăm sub inspirația idealismului, propriu bisericii ortodoxe române. Acest idealism ne conduce și la idealul unirii bisericești, ca unirea politică a neamului românesc să fie desăvârșită. Dacă nu sântem înțeleși astăzi, vom fi înțeleși mâne, — dar unirea bisericească trebue să vie. Pentru acest ideal suferim și hula, și ocara ce se aruncă asupra noastră, că este vrednic a suferì pentru un ideal atât de sfânt.

Stăm în fața înoirii bisericești. Cu sufletul înălțat la idealul acestei înoiri, declar sesiunea a 18-a sinodală deschisă.

*

Ierarhul ajuns la vârstă patriarhală, pe lângă toată povara anilor, lasă, după păstorire de un deceniu și jumătate, în eparhia Orăzii realizări de seamă, frumos grăitoare, care îi vor înveșnicì numele dealungul vremurilor ce vin.

Insuflețit de sfinte și profunde sentimente pentru propășirea neamului și a ortodoxiei, a stat de strajă neadormită la acel colț de țară, unde îi căzuse sarcina să organizeze, în scurt timp și cu mari greutăți, noua eparhie și să o înzestreze cu mulțimea instituțiilor necesare de cultură ortodoxă și românească.

Figură proeminentă în viața publică din ținutul Aradului, și-a pus munca bogată în slujba bisericii, a culturii și a neamului, ca profesor, preot, publicist neînfricat și scriitor de mare talent, desfășurând o pilduitoare activitate încununată și de *Academia Română* care, în 1921, îl alege membru de onoare al ei. Cine nu-și aduce aminte de tablourile zugrăvite în «*Zile trăite*», sau de scrisul sfătosului *Unchiaș*, care în zilele de mărire și de ispitire a picurat în suflete idei și îndemnuri izvorâte din bătrânească experiență...

Capitala Bihorului se mândrește cu operele înfăptuite de bunul ei arhipăstor, cu opere care vor alcătuì pentru urmaș un îndemn și o povățuire dată de un mare Vlădică al bisericii noastre dreptmăritoare...

Milostivirea Cerului care ni l-a dat, să-i facă parte de fericirea Drepților!

*

Note biografice. — P. S. Sa episcopul Roman este născut în 6 Decemvrie 1852 în Pecica-română, județul Arad, din părinți plugari. La botez a primit numele de Romul și Nicolae. Școalele primare le-a făcut în satul natal, cele secundare în Arad,

bacalaureatul în Hodmező-vásárhely. In anul 1874 s'a înscris cleric la institutul teologic din Arad. In 1877—78 îşi continuă şi complectă studiile la universitatea din Lipsca, iar la 1878 la universitatea din Bonn. La 1880 e numit profesor la inst. teologic pedagogic din Arad. In 10 Martie 1900 intră în tagma monahală. La 1903 ajunge director la institutul teologic pedagogic din Arad. In 1904 P. Sf. Ioan I. Papp îl ridică la rangul de protosincel. In 1916 Sinodul eparhial al Aradului îl alege vicar episcopesc, la Oradea. In 3 Octomvrie 1917 se mută şi îşi începe activitatea la Oradea. In 3 Octomvrie 1920 este ales episcop al Orăzii. In 26 Martie 1921 este hirotonit de Arhiereu, de către I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, în capela Mitropoliei din Bucureşti, în 29 Martie primeşte investitura din mânile M. S. Regelui Ferdinand I, iar în 20 Oct. 1921 este instalat în scaunul episcopesc din Oradea.

*

Ultimele momente

Prea Sfinţitul episcop **Roman** *a trecut la cele veşnice Luni noaptea spre Marţi, la ora 12 şi jumătate.*

La ora 1½ P. S. Sa episcopul, nou ales al Aradului, **Andrei**, *care toată noaptea a veghiat la patul suferindului Ierarh, a comunicat prin telefon I. P. S. Sale mitropolitului nostru* **Nicolae** *dureroasa ştire despre trecerea din viaţă a Prea Sfinţitului Roman.*

I. P. Sfinţitul Mitropolit, adânc mişcat, luând la cunoştinţă întristătoarea veste, a rugat pe P. S. Sa episcopul Andrei să împărtăşească Consiliului eparhial al văduvitei episcopii, precum şi clerului şi poporului ei, profundele şi sincerele condoleanţe ale I. P. Sf. Sale şi ale arhiepiscopiei noastre.

Ştirea morţii octogenarului arhiereu s'a răspândit îndată şi în cetatea de reşedinţă a mitropoliei Ardealului, stârnind pretutindeni îndurerate sentimente.

I. P. Sfinţitul mitropolit Nicolae a luat neîntârziat dispoziţii să se tragă clopotele bisericii catedrale, ear în capela mitropolitană s'au înălţat evlavioase rugăciuni pentru odihna sufletului celui adormit în Domnul.

Printr'o **Circulară** *specială I. P. S. Sa a adus la cunoştinţa clerului şi poporului din Arhiepiscopia Sibiului şi din eparhia Aradului, cazul trecerii la cele veşnice a P. Sf. Episcop Roman, luând dispoziţiile necesare pentru a se face parastas pentru fericitul întru Domnul Episcop Roman în toate bisericile.*

*

Inmormântarea

Joi, în 23 l. c., după serviciul religios săvârşit în capela reşedinţei episcopale din Orade de PP. SS. LL. **Vasile** *al Caransebeşului şi* **Andrei** *al Aradului şi Arhiereul Vasile de Răşinari, înconjuraţi de un sobor de preoţi, un cortegiu numeros, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul* **Nicolae,** *s'a îndreptat spre catedrala ortodoxă, unde corpul defunctului episcop a fost depus în cavoul ctitorilor bisericii. Mult popor, armată şi tinerime şcolară, peste zece mii de persoane, au venit să asiste la înmormântare. Casa Regală Română e reprezentată prin dl maior Sidoroviciu.*

In faţa sicriului a cuvântat întâi I. P. Sfinţitul Mitropolit **Nicolae,** *evocând în mişcătoare şi luminoase cuvinte personalitatea marelui prelat şi a vigurosului luptător dispărut. Au urmat apoi cuvântările rostite de:*

dl **A. Imbroane,** *trimisul guvernului;*

păr. **I. Lupaş,** *în numele Academiei Române şi a Ligii antirevizioniste, al căror membru de onoare a fost decedatul;*

dl general **Gheorghiaş,** *vorbind în numele armatei;*

păr. arhimandrit Dr. **Suciu,** *ca reprezentant al eparhiei şi Academiei teologice din Arad;*

dna **S. Meteş,** *în numele Societăţii ortodoxe a femeilor române;*

dl **V. Stanciu,** *reprezentant al FORului din Cluj;*

dl **T. Neş,** *preşedintele Casei Naţionale, şi*

dl Dr. **Băncila,** *prefectul judeţului Bihor, — încheind pioasa închinare adusă vrednicului vlădică, adevăratului dascăl şi neînfricatului luptător pentru dreptate.*

Pomenind pe Sf. Trei Ierarhi

Despre falşa slujire a Bisericii

Sunt ani de zile decând o înţeleaptă înţelegere a conducerii Telegrafului Român ni-a pus la dispoziţie, de fiecare dată, cu prilejul pomenirii Sfinţilor Trei Ierarhi, câteva coloane, în cari să desvelim câte-un aspect al vieţii şi învăţăturii acestor luceferi ai Bisericii noastre. Am făcut-o în trecut, o facem acum, o vom face şi în viitor, însufleţiţi de aceeaşi convingere: dacă rădăcinile învăţăturii Bisericii noastre zac în Sfânta Scriptură, debunăseamă că tulpina acestei învăţături sunt Ei şi ceilalţi Sfinţi Părinţi, dar mai ales ei; veacurile de după aceea sunt doar ramurile, iar noi, vremea noastră, frunzele; dacă Mântuitorul Isus Hristos, în ordinea morală, e modelul desăvârşirii spirituale, Sfinţii Trei Ierarhi sunt pildă de neostoită râvna în a se apropia de desăvârşirea pe care ne-o îmbie acest dumnezeiesc model. Şi, în sfârşit, ca unii cari s'au adăpat din belşug din fântânile ştiinţei profane a vremii, la vatra şcolilor de veche faimă ale Orientului, Sfinţii pomeniţi ne pot sluji de călăuză în contactul nostru cu ştiinţa dubioasă a veacului de acum, iar experienţa lor, de pavăză împotriva primejdiilor acestei ştiinţe, care acceptată cu ochii închişi şi nu cu ochii de-un sigur discernământ ai credinţei tari şi luminate, duce inevitabil pe iniţiatul ei la o falşă slujire a Bisericii căreia îi ofere serviciile sale.

Această concluzie a lor despre raporturile cu cei de altă lege vom încerca, fără pretenţii, s'o expunem, de data aceasta, aici.

Intr'un studiu temeinic, ca toată opera lui dealtfel, publicat nu demult în periodicul profesorilor facultăţii de teologie romano-catolică dela universitatea din Strasburg, celebrul profesor patrolog Gustave Bardy, tratează despre Biserică şi învăţământ în secolul al IV-lea (L'Église et l'enseignement au IV-e siècle). In partea ultimă a acestui studiu (Rev. cit tom. XV, p. 1—28), discută cu bine cunoscuta-i competenţă, tocmai problema pe care, îndemnaţi de acest studiu, am ales-o de data aceasta. Problema e cât se poate de interesantă. Şi, aş putea spune, de actualitate. Cum vom vedea.

Veacul al patrulea al erei creştine, dacă pentru noi trece drept o epocă de aur, apoi nu e mai puţin adevărat că pentru ştiinţa profană — în speţă: retorica păgână, — a fost o epocă strălucită. Işi dau întâlnire, în acest segment de timp, pe partea noastră, nume ilustre, între cari Sfinţii pomeniţi ocupă locurile prime. In cealaltă strană, se întâlnesc nume tot atât de ilustre pentru retorica păgână, în frunte cu vestitul Libanius. Comunicaţia, dela o fracţiune la cealaltă, e vie. Sfinţii Trei Ierarhi se împărtăşesc îmbelşugat din cuvântul de aur al marilor maeştri păgâni. Şi îndeamnă pe ucenicii lor să facă şi ei la fel. Aşa bunăoară, Sf. Grigorie de Nazianz, vorbeşte despre retorul păgân Themistius — care păstra o simpatie admirativă pentru însuşirile alese ale creştinilor ce-i fuseseră discipoli la Atena — ca despre un prinţ al elocvenţei şi-i scrie, prin anii 369—370 pentru a-i recomanda doi ucenici, Amfilicus şi Eudoxius. «Recunoşti pe Spartani după lance, pe Pelopizi după umeri şi pe marele Themistius după cuvântul său» — îi scrie sfântul Grigorie (cf. loc. cit. p. 2). Libanius, prinţul incontestabil al elocvenţei, vedea pe creştini alergând la picioarele sale cu acelaş entusiasm ca şi păgânii. Când Sf. Vasile cel Mare îi scrie afectuos, marele retor citeşte scrisoarea ascultătorilor săi şi o găseşte atât de frumoasă, încât exclamă: «Sunt învins şi biruitorul este Vasile» (p. 3). Aceluiaşi, îi scrie Sf. Grigorie acest gingaş bilet, în care-i prezintă, în numele unei mame dornice să-şi vadă fiul aproape de celebrul retor, un tânăr discipol: «Sunt o mamă care-şi trimite copilul la un tată, o mamă după natură care-l trimite la un tată după elocvenţă» (p. 3). După o tradiţiune greu de verificat — scrie G. Bardy (p. 3—4) — Libanius avea pentru Sf. Ioan Chrisostom o admiraţie profundă: discipolilor săi, cari l-au întrebat înainte de a muri, care ar fi cel mai indicat să-i urmeze, el le-ar fi răspuns: «Ioan, dacă nu ni l-ar fi răpit creştinii»; iar Ioan, de altă parte, nu încetează a pomeni pe maestrul căruia i-a fost cel mai strălucit elev». Un alt filosof, Andragatius, ar fi fost deasemenea printre dascălii Sf. Ioan Chrisostom.

Sf. Grigorie de Nazianz era în relaţii cordiale cu numeroşi retori. Unul dintre ei, sofistul Eustochius, se arată gelos când Sf. Grigorie a trimes retorului Stagir nişte scrisori afectuoase.

Până aici, singurul lucru remarcabil, e comunicaţia vie între sfinţii Bisericii şi retorii vremii. Cei dintâi nu-şi ascund admiraţia pentru ştiinţa celor din urmă. Iar aceştia, aceleaşi simţăminte alese le mărturisesc pentru însuşirile excepţionale ale celor dintâi.

Prietenilor săi creştini, Sf. Grigorie nu le recomandă însă *exerciţiul* profesiunii de retor. El face procesul elocvenţei zadarnice şi sterpe. Şi dovedeşte la locul acesta atitudini răspicate şi limbaj ascuţit. Sfântului Grigorie de Nissa, care după ce se angajase în slujba bisericească se reîntoarse la retorică, Sf. Grigorie de Nazianz îi scrie aceste aspre cuvinte: «Ce ţi-a venit... ţie om inteligent... să înlături dela tine cărţile sacre şi atât de delicioase din cari citeai cândva poporului (mă înţelegi, fără să roşeşti!), ca să le înlocueşti cu cărţi acre şi amare, ca să preferi titlul de retor celui creştin...» (p. 6). Cam pe acelaş ton scrie şi altora: lui Eudoxius şi unui oarecare Ablavius. G. Bardy arată că acelaşi gen de critici, făcute în aceeaşi manieră, se întâlnesc la Sf. Ioan Chrisostom, Vasile cel Mare, Grigorie de Nissa şi fericitul Ieronim. Şi conchide: «*Sf. Părinţi sunt de acord în a condamna formalismul vid şi steril în care se complăceau de obicei retorii păgâni. Lucru care nu-i împiedeca, câtuşi de puţin, să aprecieze cultura profană şi s'o preţuiască, ca pe ceva necesar*». Şi citează aceste elocvente cuvinte ale Sf. Grigorie de Nazianz, cari pot servi drept regulă de aur, pentru toate timpurile, în contactul nostru cu cei de altă lege decât noi: **Noi culegem tot ceeace discursurile profane ne pot oferi cu folos pentru viaţă şi ne ferim de tot ce-i primejdios... tot ceeace conduce la demoni, la eroare sau spre prăpastia pierzaniei, noi refuzăm să acceptăm, cu observaţiunea că chiar din aceste lucruri tragem oarecare folos pentru evlavia noastră, căci din rău învăţăm să facem binele şi din slăbiciunile lor noi clădim tăria învăţăturii noastre"** (p. 8).

Sunt cuvinte de-o impresionantă simplicitate; o simplicitate de catehism. Tocmai pentrucă ele formează un cât se poate de complet şi de clar catehism.

Cetehism?... Pentru cine?...

*

Intre mădularele Bisericii ortodoxe răsăritene, a existat în toate timpurile o comunicaţie vie. Cea pe care o alimentau clericii sau viitorii clerici — mie îmi place să le spun şi unora, şi altora studenţi în teologie — desigur că n'a trecut neluată în seamă, pentru nimeni. Am avut studenţi teologi în Rusia, cari, întorşi acasă, au înzestrat cartea teologică românească cu opere neperitoare din tezaurul ştiinţei bisericii surori de peste Nistru. Au oare, Ierarhul de mare talent care-i I. P. Sf. Mitropolit al Moldovei Nicodem Munteanu, nu e dintr'aceştia? Am avut soli ai sufletului ortodox românesc la Constantinopol şi cea mai mare parte dintre profesorii actuali ai şcolilor teologice dela noi de-acasă au zăbovit câtva timp, în anii studenţiei lor, în vestita Atenă. Iar noi am dat, prin Facultatea teologică din Cernăuţi, Serbiei, episcopi şi Bulgariei profesori cu nume ilustru. Era o comunicaţie între *noi*. Nu era împreunată cu nici o primejdie. Dimpotrivă!

Dar, nu puteam rămânea numai la atât. Mai ales în anii de după războiu.

Când «sfânta Rusie» a căzut, porţile ei ni s'au închis şi dascălii de teologie cei mai vestiţi au luat drumul exilului sau cununa martiriului. Când Ortodoxia şi-a strâmtat graniţele şi curentul ecumenic pentru înfrăţirea popoarelor ne imbia cunoştinţa celorlalte confesiuni creştine, la ele acasă. Au plecat mulţi dintre noi. Ar fi o nedreptate fără pereche să tăgăduim studenţilor noştri în teologie intenţiile bune cu cari au fost trimeşi, cu cari au plecat la şcolile apusului, căci de apus e vorba. Ei erau destinaţi să fie zidarii de mâne la edificiul ştiinţei teologice ortodoxe a răsăritului, care — de ce n'am recunoaşte? — e abia la piatra fundamentală pe care au pus'o cele mărite trecute veacuri şi crainicii unei spiritualităţi de mare voltaj acolo la porţile Orientului.

Cum şi au împlinit sarcina luată, cum nu, destul că, în anii din urmă, s'a dat alarma, din diferite părţi, că e primejdie, că tinerii plecaţi la şcolile teologice apusene, dacă nu şi-au perdut credinţa cu totul, s'au întors cu ea, în cel mai bun caz, strâmbată. Dl Şt. Palaghiţă denunţă cândva în «Raze de Lumină», oarecari regretabile accidente suferite de nişte coreligionari de ai noştri, cari au încăput pe mâna unui «monsenior» apostat şi încăpătânat dela un internat teologic din Strasburg. Iar Păr. Gala Galaction, acum câţiva ani, într'un număr al revistei Sf. Sinod «Biserica Ortodoxă Română» — atunci proaspăt schimbată la faţă — ajunsese cu îngrijorarea până acolo încât să poată vorbi de-o «tusă protestantă»* care ar bântui cu furie printre clericii noştri mai tineri. Ingrijorarea putea fi legitimă, dacă admitem — şi haide să admitem! — că tinerii suferinzi de această nouă tusă, au plecat peste hotare fără catehismul Sf. Grigorie de Nazianz, lipit la inimă şi deaceea s'au molipsit, *cari* s'au molipsit. Se face rău însă că se generalisează cazuri singulare, accidentale. Căci se ajunge în modul acasta la alte lucruri regretabile. Intâi de toate, se seamănă neîncrederea faţă de clericii culţi, în sufletul cititorilor cari cred orbeşte în spusele Părintelui Gala Galaction, de pildă. Şi recunoaştem bucuros că P. C. Sa numară mulţi şi credincioşi cititori de felul acesta. De-acolo, neîncrederea se scurge în publicul copios alimentat cu senzaţional de pamfletarii improvizaţi cari numai atâta aşteaptă ca să înceapă tărăboiul. Opinia publică dela noi, a trăit, recent, asemenea crize de... panică. Dacă episcopul anglican de Gi-

* Oare părintele care vorbea aşa, nu suferea de o „tusă papistaşă"? *Nota Red.*

braltar e primit frăţeşte în biserica Domniţa Bălaşa de Căpetenia Ortodoxiei româneşti, Patriarhul ţării e somat să se încuie în mânăstire. Dacă o prea respectată Doamnă din Bucureşti încearcă să deschidă inimile cucoanelor din aristocraţia noastră spre mângăierile rugăciunii şi facerii de bine pentru deaproapele în cadrul bisericii, acesta e protestantism. Dacă ierarhii anglicani vin la noi acasă să discute cu înaintestătătorii bisericii şi şcolilor noastre de teologie modalităţile unei mai strânse colaborări între ei şi noi, dăm cu pietri după dânşii, şi trebue să vie un Părinte chiriarh din fundul Moldovei să ne spună că asta nu-i protestantism şi să ne spele obrazul. Ne-am ales din toate aceste svârcoliri pentru nişte imaginare primejdii cu nimic mai mult decât cu o deosebită iscusinţă în a ne face de râs în ochii străinilor. Şi n'am dat deloc dovadă că am fi înţeles catehismul Sf. Grigorie.

Sfântul Grigorie de Nazianz *interzice* **exerciţiul** profesiunii de retor şi **ceartă** pe cel ce-a greşit. Certat să fie tot cel ce exercită altă profesiune de credinţă decât cea în care s'a născut, ca unul care a vătămat credinţa cea dreaptă şi falşă slujire aduce Bisericii sale. Dar trebue să dăm fratelui care nu se află tocmai pe calea cea dreaptă, ceeace e a lui, aşa cum sfinţii pomeniţi recunoşteau cele bune ale retorilor vremii lor, Şi să învăţăm dela el ceeace ne poate fi de folos. Chiar din cele rele să învăţăm cele bune. Dela protestant, să învăţăm, prin contrast, că depozitul de credinţă nu e un aluat pe care orice teolog raţionalist dornic de reclamă îl poate fasona după bunu i plac. Noi ne aflăm pe linia tradiţiei, în materie de credinţă şi nu înţelegem să ne abatem dela ea cu nici un chip, fiindcă am aduce atunci falşă slujire Bisericii clădite pe această sfântă moştenire. — Ortodoxia noastră nu-i literă moartă, ci viaţă. Iar creştinismul practic nu văd din cari motive ar putea fi socotit drept un apanagiu al protestantismului şi numai al lui. Dacă protestantismului pune un preţ deosebit pe el, aceasta nu înseamnă că ortodoxul răsăritean care practică mila creştină, *în cadrul Bisericii sale*, a căzut în protestantism. Ortodoxia deplin înţeleasă, cuprinde şi acest creştinism viu, activ. Studentul ortodox, care dupăce şi-a isprăvit studiile în ţară, merge şi la şcolile protestante sau romano-catolice, cred că mai ales aceste două lucruri le are de învăţat (am zis «învăţat» şi nu «împrumutat»): cei dintâi, îi aduc aminte că creştinismul viu, creştinismul ca mângâitor al suferinţelor sociale, nu trebue lăsat pe planul al zecelea *(nu* pentrucă protestantismul îl practică, ci fiindcă *Ortodoxia* îl prevede); iar dela cei din urmă, mai multă ascultare faţă de şefii ierarhici ai Bisericii ortodoxe şi cât mai puţine semne de răsvrătire, cât mai rare semne de explozii anarhice. In modul acesta, mi se pare că am fi în deplin acord cu catehismul Sf. Grigorie de Nazianz şi Biserica noastră, va recolta altceva de pe urma comunicaţiei mădularelor ei cu cei de altă lege decât o falşă slujire a divinelor ei destine.

S'ar mai putea spune multe aici. Spaţiul însă, ne constrânge să încheiem.

Am vrea să fim înţeleşi, şi mai ales să n'auzim mâne-poimâne că «tusa protestantă» a mai făcut o victimă: cel ce semnează aceste rânduri.

Breslau, Ianuar 1936.

GRIGORIE T. MARCU

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Moartea Regelui George al V-lea al Angliei

Suveranul Marei Britanii, M. Sa Regele *George al V-lea*, s'a stâns din viaţă în noaptea de Luni, 20 Ianuar 1936, in etate de 70 de ani şi după o binecuvântată şi glorioasă domnie de peste un sfert de veac.

Moartea prea bunului, generosului şi profund religiosului Suveran a umplut de cea mai adâncă durere sufletul popoarelor din întinsul imperiu britanic.

In ţara noastră, în România întregită, ştirea morţii ilustrului defunct, care în timpul marelui războiu a stat alături de dânsa, a produs aceeaş unanimă jale. La funeraliile Regelui George V va participa însuşi M. Sa Regele *Carol II.*

Curtea Regală a României a luat doliu pe timp de şase săptămâni, pentru încetarea din viaţă a M. Sale Regelui George al V-lea, cu care Familia noastră Regală e înrudită de aproape. Guvernul român a hotărât doliu naţional, cu începere dela 21 Ianuar până în ziua înmormântării defunctului Rege.

In ziua de înmormântare, Marţi, 28 Ianuar, toate autorităţile publice vor fi închise, orce spectacole suspendate; ear în şcoalele, de toate categoriile, profesorii vor comemorà, în faţa tinerimii şcolare, personalitatea covârşitoare a marelui Rege dispărut.

Parlamentul român s'a închinat cu pietate în faţa rămăşiţelor pământeşti ale Suveranului înzestrat cu mari şi distinse calităţi, şi a trimis omagiile de respectuoasă iubire ale poporului român M. Sale noului Rege *Eduard al VIII-lea*, M. Sale Reginei văduve Mary a Angliei, şi poporului Englez.

Vineri, în 24 Ianuar 1936, *s'au împlinit 77 de ani, de când înţelepciunea neamului românesc a făcut pasul hotărât spre înfăptuirea unităţii naţionale a tuturor românilor.*

Ţara întregită în hotarele sale fireşti şi istorice a comemorat ziua aceasta, şi dela un capăt la celalalt al pământului românesc a preamărit **unirea cea mare** *şi pe glorioşii ei pregătitori şi înfăptuitori.*

Această manifestare spontană a fost din nou expresia desăvârşitei noastre unităţi naţionale.

Apreciind marea însemnătate a comemorării pentru tinerimea tuturor şcoalelor, ca şi pentru desăvârşirea unităţii sufleteşti şi naţionale a statului, elita de intelectuali şi popor ai **Sibiului,** *dupăce au asistat la serviciul religios din catedrală, au participat la un splendid festival, organizat de societăţile noastre culturale în sala mare a liceului «Gheorghe Lazăr», cu minunate coruri, recitări şi un cuvânt festiv despre marea unire, spus cu avânt de profesorul G. Vasiliu.*

Asistenţa, în mare număr ca totdeauna, a urmărit cu atenţiune şi însufleţire programul desfăşurat în sfânta zi a neamului întregit sub un singur sceptru pe vechiul nostru pământ daco-român.

Cinstirea memoriei unui mare scriitor. O caldă rugăminte, semnată de I. P. Sfinţitul Mitropolit *Nicodem* al Moldovei, ca preşedinte, şi de alţi distinşi bărbaţi ai capitalei moldovene, se adresează tuturor bunilor români, învitându-i să-şi dea cu grăbire obolul lor, fie cât de modest, în scopul de a învrednici numele lui *Ion Creangă* prin înfăptuirea a trei aşezăminte culturale, care să poarte numele marelui scriitor, şi anume: Ridicarea unei *statui*, demne de personalitatea lui Creangă; terminarea măreţei *şcoale* primare în satul natal al scriitorului, şcoală care-i va purta numele, şi înfiinţarea muzeului „I. Creangă" în casa unde s'a născut şi a copilărit. Inaugurarea acestor trei monumente este plănuită pentru anul 1937, când se împlinesc o sută de ani dela naşterea lui I. Creangă. Contribund toţi cei cu dare de mână pentru înfăptuirea nobilului plan, se va dovedì solidaritatea neamului şi cultul său pentru gloriile trecutului.

Falsificarea realităţii

Blajul trăeşte într'un permanent conflict cu realitatea. E un defect de origine şi de constituţie de care nu se va putea lecui decât odată cu renunţarea la o existenţă jalnică şi inutilă.

Condamnat la o continuă negare a ceeace e, şi la o afirmare a ceeace nu e, e desminţit în tot momentul de realitatea simplă şi vie, stigmatizat ca unul ce nu se află nici o clipă în adevăr şi susţine cu disperare neadevărul, aceasta fiind singura cale pe care-şi poate justifica o şubredă şi artificială existenţă. Căci pentru el există dilema: sau recunoaşte realitatea, dar atunci el nu mai are nici un rost să existe, sau o neagă pentru a da o aparentă justificare prezenţii sale în cuprinsul statului român. Şi evident, că iubitor de existenţă, fie aceea şi asemenea unui balon de săpun, cultivă cu sistem negarea adevărului.

Realitatea însă nu se lasă falsificată durabil. Ea rectifică prin prezenţa ei şi prin aceia ce-şi fac datoria de-a o mărturisi neadevărurile debitate pe socoteala ei. Şi firește că duşmanii adevărului se supără din cauza aceasta. Aşa se face că ei sunt într'o continuă stare de protest şi de tânguire.

Luaţi oricare număr din „Unirea", această cobză stridentă a Blajului. Urechea vă va fi ultragiată permanent de aceeaş arie oftătoare, abruptă de zbârnăielile revoltei naive şi de imprecaţiunile de comică congestiune la adresa bisericii ortodoxe şi a statului român.

Uneori aria se umflă până la limită de năcazul contra ortodocşilor. Atunci blestemele şi epitetele „graţioase" se rostogolesc ca dintr'un vulcan în erupţie din gâtlejul „clarissim" al instrumentaliştilor.

Aşa e cazul acum. Grupul de „doctoraşi" dela „Propaganda Fide" sălăşluit în Blaj, ca o colonie pestriţă şi curioasă în mijlocul poporului românesc, şi-a perdut capul de tot.

Un sat dela poarta Blajului, Valea Lungă, a găsit că e firesc să reia şi legăturile formale cu Biserica strămoşească, căreia spiritual n'a încetat niciodată să-i aparţină. Pilda lui a început să mişte la acelaş act şi celelalte sate din jur.

„Clarissimii", tulburaţi la culme de această formală desminţire din partea poporului a falsului pe care-l reprezintă, s'au năpustit asupra bieţilor oameni cu toate armele de batjocură, de persecuţie, de teroare, servindu-se la aceasta de autorităţile comunale şi judeţene, toate uniate.

In acelaş timp umplu lumea cu mistificări, întăresc aria bocetului cu gura şi cu condeiul şi înmulţesc epitetele şi calomniile de cel mai specific soiu papistăşesc la adresa celor ce dau o cât de mică ocrotire poporului persecutat.

Sibiul are „febră", „ameţeală grandilocventă", „halucinaţii", „spasmuri", „nervi bolnavi", „furie", comite „mârşăvii", „cumpără suflete cu bani".

Reamintind agitaţilor „clarissimi" că toate manifestările de această natură nu ating pe cel la care se îndreaptă, ci pe autorii lor, îi asigurăm că Sibiul e foarte calm şi aşteaptă cu seninătate şi cu încredere ca tot restul poporului românesc ţinut, cu ajutorul întunerecului, sub o arvună de care el nu ştie, să se întoarcă acasă.

In cazul dela Valea Lungă agentura Vaticanului „aşezată cu cortul în Blaj", ştie bine că Sibiul n'a făcut absolut nici o propagandă. Actul de-acolo e o mişcare cu totul spontană a poporului, scârbit de micimea de suflet cu care s'au comportat reprezentanţii Blajului la pioasa solemnitate a sfinţirii troiţii pe seama eroilor omoraţi la Valea Lungă. Sfinţirea aceea a avut loc la 20 Oct. 1935, iar la începutul lui Noemvrie — deci la foarte scurt timp — 94 capi de familie şi-au şi înaintat arhiepiscopiei noastre cererea de-a fi primiţi în sânul ei.

Preot ortodox nu s'a dus între ei decât după ce ei l-au chemat, iar „misionarul" de care pomeneşte „Unirea" n'a fost trimis decât la 8 Decemvrie 1935 pentru a îngriji de sufletele cari acum erau ale Bisericii noastre şi avea datoria să se îngrijească de ele.

Biserica noastră n'a făcut în această chestiune decât să primească pe ceice veneau la sânul ei dornici de mângâlerile şi de iubirea ei de mamă. Intoarcerea lor a fost o mişcare liberă, din necesitate sufletească; spontaneitatea şi puritatea sentimentelor ce-au însufleţit această mişcare a poporului din Valea Lungă au fost atât de impresionante încât a fost cucerit de curent şi vrednicul primpretor al plăsii din localitate, dl Septimiu Sava, care a trecut în ajunul Crăciunului la ortodocşi cu toţi funcţionarii preturii.

Noi cunoaştem propaganda prin mijloacele cele mai inavuabile ce-a întreprins-o Blajul ca să oprească poporul. Ştim de concentrarea la Valea Lungă a unei legiuni întregi de canonici, protopopi şi preoţi, de acele umblări din casă în casă cu momeli şi ameninţări, cunoaştem teroarea şi şicanele la cari a fost supus poporul din partea primăriei şi a ofiţerului stării civile şi deasemenea persecuţiile şi înscenările aproape de neînchipuit deslănţuite de a doua zi după trecerea la ortodocşi, asupra dlui primpretor Septimiu Sava din partea unui prefect care s'a pus cu desăvârşire în slujba prozelitismului uniat.

Nu vrem să le înşirăm aci, căci ne repugnă strigarea în vileag a unor lucruri atât de ruşinoase, chiar când sunt comise de duşmanii noştri. Credem că nu ne va sili Blajul s'o facem.

Sinodul patriarhal din Constantinodol a ales de patriarh ecumenic pe mitropolitul Heracleei, Veniamin I. Noul patriarh e în vârstă de 65 ani.

*

Eră nouă de progres într'o veche mânăstire. — Din iniţiativa luată de osârdiosul chiriarh, care este I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicodem* al Moldovei, la sf. mânăstire *Neamţu* se pregătesc deosebite înoiri, în considerare că veniturile mânăstirii, prin redobândirea unor întinse proprietăţi obţinute tot prin strădălnicia înaltului chiriarh, au sporit simţitor.

Sfântul locaş va fi în curând înzestrat cu realizări culturale şi de asistenţă. Intre altele se înfiinţează: şcoală de călugări şi de educaţie pentru misionari, şcoală de pictură bisericească; atelier de ţesătorie de stofe; se va mări tipografia existentă; se va construi un spital şi un azil pentru călugării bolnavi şi bătrâni; casa de cetire a mânăstirii va avea mai multe săli de lectură, bibliotecă, sală de conferinţe şi altele.

Un palat, operă de arhitectură în stil românesc, se va ridica în apropierea incintei istoricei mânăstiri, destinat vizitelor regale şi altor scopuri.

O eforie va avea atribuţia de a controla administraţia şi conducerea mânăstirii.

*

Iezuiţii şi „Unirea". — Ordinul călugăresc fundat de Ignaţiu Loyola în veacul al 16-lea, cu titlul hulitor de cele sfinte, zicându-şi „*Societatea lui Isus*", a ştiut să abuzeze din greu de numele sfânt ce şi l-a înscris în frunte, aşa încât în 1759 ordinul a fost izgonit din Portugalia, ear în 1762 din Franţa, mai târziu şi din alte ţări.

In urma deselor sale isprăvuri revoltătoare, în 1773 ordinul este desfiinţat de unul dintre papii acelui veac, de Clemente XIV, pe care, drept răzbunare, temerarii ucenici ai lui Loyola îl otrăvesc.

Ştim apoi că noţiunea vorbei *iezuit* ajunge în curând, şi în toate limbile, să se identifice cu noţiunea de *făţarnic*, cu lipsă de sinceritate caracteristică iezuiţilor.

Impărtăşind cu însufleţire toată doctrina lor, telefoniştii foii mitropoliei blăjene, „Unirea", în ultimul său număr, purtaţi pe semne de nostalgia altor vremuri, socotesc că e bine să-şi dea pe faţă simpatia şi admirarea ce o poartă demnilor urmaşi ai lui Ignaţiu...

Românul zice, în asemenea cazuri, că ceice se aseamănă, se adună.

Rostul societăţilor religioase

Adeseori lucrurile cele mai bune, organizaţiunile şi asociaţiile folositoare sunt lovite de înţepăturile criticei acelora îndeosebi, cari nu le înţeleg şi din această cauză le disprețuiesc. Dar oamenii cari, totuşi, îşi dau seama cât de puţin de rostul lor şi observă realizările lor, aceştia nu le mai pot critica. Pentrucă rostul unei organizaţii sau asociaţii se vede din realizările bune ce le face.

S'a criticat adeseori şi Biserica pentrucă a înfiinţat asemenea societăţi religioase, când Biserica însăşi este cea mai puternică asociaţie religioasă, înzestrată cu darul Sf. Duh, cu sf. Taine, etc. Asemenea păreri şi proteste sunt lipsite de orice seriozitate. Pentrucă Biserica, cu organizaţii religioase, este o grădină pentru viaţa sufletească a credincioşilor. Mai multe organizaţii în cadrul Bisericii, sunt adevărate pepiniere unde se cresc adevăratele şi nobilele suflete şi caractere creştine.

Să ne gândim, bunăoară, numai la 2 din aceste societăţi religioase: Oastea Domnului şi Reuniunea Femeilor Ortodoxe Române. Este îndeobşte cunoscut şi recunoscut meritul Oastei Domnului de a fi făcut mari realizări pe toate terenele. In Oastea Domnului este atâta duh creştinesc, este atâta mişcare de evlavie şi viaţă creştină curată. Ea a trezit mii de suflete din somnul greu al păcatului la o viaţă nouă, la o viaţă creştină, readucându-le înapoi la Biserică, la viaţa cea adevărată, la virtute.

Iar Societatea Ortodoxă a Femeilor Române ţine trează conştiinţa religioasă ortodoxă. Şi este, unde e organizată şi bine condusă, cea mai bună societate şi capabilă de frumoase realizări.

Cu toate că multora le par „inovaţii" aceste societăţi. Dar, dacă ne gândim la multele căi ale vieţii, cari îl prind pe creştinul de azi şi-l fac indiferent şi nesimţitor faţă de cele sfinte; dacă ne gândim că sf. taină a căsătoriei este atât de des nesocotită, că alcoolismul face ravagii, că divorţurile se ţin lanţ, că tineretul nu merge pe căile cele bune, că nu e disciplinat şi n'are respectul cuvenit faţă de cele sfinte etc., atunci iată, că societăţile religioase sunt adevăratele pepiniere, unde se altoiesc, se cresc şi se fortifică caracterele creştine. Şi dacă aci, în aceste societăţi, creştinul vine în contact cu alţi creştini, se naşte un curent, un val de comunicare sufletească, se trezeşte dorul şi dragostea de acţiune şi simţul de jertfă, dorul de a sluji lui Dumnezeu, de a-I face voia Lui, dorul de ajutorare al aproapelui, dorul de a apăra dreapta credinţă, de a lupta pentru biruinţa Bisericii.

Şi, ca să justific cele de mai sus, ţin să amintesc aci, numai 2 realizări lăudabile alor 2 societăţi din comuna noastră: Oastea Domnului şi Reuniunea Femeilor Ortodoxe Române.

La noi, în comuna Petrila, Oastea Domnului, mărindu-se atât de mult, acum în urma întâmplărilor dela Maglavit, cele 2 mari lăcaşuri de adunare ale ostaşilor Domnului, au devenit neîncăpătoare, fiindcă setea religioasă aducea zi de zi tot mai multe suflete însetate la Oastea Domnului, precum şi mulţi baptişti, cari din curiozitate veniau şi ei la adunările Oastei. Aşa că fosta casă de rugăciune a baptiştilor din Petrila-Ferdinand, a devenit acum casa Oastei Domnului. In seara zilei de 2 Ianuarie Păr. Coriolan Drăgan, abs. de teologie Traian Moşic, cantorul P. Preda şi conducătorul Oastei din Petrila Gh. Popa, în mijlocul a la 200 de ostaşi, creştini şi foşti baptişti, au făcut sfinţirea apei celei mici, sfinţind noua casă a Oastei. Astfel o casă, care de 10 ani a fost casa de adunare a acelora cari hulesc Biserica, sf. Taine, preoţimea, sf. cruce etc., a fost sfinţită şi predată ostaşilor Domnului, unde în fiecare Joie şi Duminecă se vor ţinea adunările. Ceva mai mult, proprietarul casei, baptistul fanatic, a asistat la slujbă, făcându-şi şi el semnul sfintei cruci. Şi nădăjduim că dragostea şi credinţa sfântă a ostaşilor Domnului va aduce la sânul Bisericii şi alte suflete rătăcite.

A doua faptă, demnă de laudă şi exemplu şi pentru alţii, este a Societăţii Reuniunii Femeilor Ortodoxe Române din parohia Petrila-Poeni. Această Reuniune, din comitetul căreia fac parte cele mai distinse doamne din Petrila-Poeni, a îmbrăcat de Crăciun 35 de copii săraci. De asemenea au ajutorat numeroase familii sărace din aceea parohie. S'au mai trimis apoi însemnate sume de bani pentru înfometaţii din Basarabia.

După aceste scurte expuneri, fac apel către P. C. Preoţi şi către credincioşi să dea atenţia cuvenită acestor societăţi, precum şi altora asemănătoare, ca: Soc, Sf. Gheorhe ş. a. Pentrucă aceste societăţi dacă sunt conduse cu înţelepciune, sârguinţă şi înţelegere, contribuie mult la propăşirea Bisericii. Ca astfel să poată zice lumea şi despre noi: „Orbii văd, şchiopii umblă, surzii aud şi săracilor li se binevesteşte" (Matei 11, 5).

Căci, dacă numai un singur rătăcit am readus la Biserică, am făcut un orb să vadă, dacă pe un singur indiferent l-am adus la credinţă, am făcut un surd să audă, dacă pe un duşman al Bisericii l-am readus la sânul ei, l-am împăcat cu Hristos, l-am câştigat pentru Hristos. Sau dacă un singur flămând am săturat, un singur gol am îmbrăcat, un singur sărac am găzduit, atunci Domnului am făcut (Matei 25 v. 35, 36). Şi Doamne, mare va fi bucuria şi mângâierea noastră atunci când ni se va spune: „Veniţi de moşteniţi împărăţia cea gătită vouă...". Doamne, dă-ne această bucurie!

T. M.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. *I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae* a plecat Miercuri în 22 c. la Orade, la înmormântarea fericitului întru Domnul Episcopul Roman. Deodată cu I. P. Sf. Sa a mai plecat: *P. Sf. Arhiereu Vicar Vasile*, P. C. Sa părintele consilier arhiepiscopesc *Trandafir Scorobeţ*, P. C. Sa părintele *Nicolae Colan*, rectorul Academiei teologice «Andreiane» şi C. *diacon I. Dinu*. In gara din Orade I. P. Sf. Sa şi suita a fost aşteptat de PP. SS. LL. Episcopul *Vasile al Caransebeşului* şi *Andrei*, ales episcop al Aradului, împreună cu membrii consiliului eparhial din Arad; de dl Prefect al judeţului Bihor *I. P. Băncilă*, de dl Primar al oraşului Orade şi de un numeros public.

După sosirea la Reşedinţa episcopală, I. P. Sf. Sa a făcut o rugăciune lângă sicriul fericitului episcop Roman. Cântările funebrale le-a executat corul studenţilor Academiei teologice din Orade.

I. P. Sf. Sa şi suita a plecat din Orade Vineri dimineaţa, în 24 Ianuar şi în după ameaza zilei a sosit în Sibiu, împreună cu suita.

Conferinţele ţinute în 21 l. c. în Sibiu, de secretarul general al Ligii Antirevizioniste, dl *G. Lungulescu*, au fost expuneri documentate şi lămurite, ascultate cu entuziasm de numerosul auditoriu sibian. La întâia conferinţă, ţinută în sala prefecturii judeţului, au luat parte dl general V. Economu, comandantul corpului 7 armată, corpul ofiţeresc, reprezentanţii autorităţilor civile şi bisericeşti şi alţi fruntaşi sibieni, precum şi delegaţi ai secţiilor Ligii din judeţ.

Conferenţiarul, — vorbind despre: Germanii, ungurii şi daco-românii în istoria Daciei şi a lumii, — arată misiunea istorică îndeplinită de aceste popoare şi constată, că maghiarii n'au stăpânit efectiv nici odată Ardealul; revizionismul lor de astăzi este o creaţie *susţinută de Vaticanul* dornic să reînfiinţeze o monarhie austro-ungară, care a slujit interese catolice în toată vremea. Vorbind despre rolul Ligii antirevizioniste, conferenţiarul apelează la intelectuali să se incadreze sub steagurile Ligii, care susţine cea mai înălţătoare propapagandă în folosul obştesc al ţării.

Contribuiri generoase. Societatea Crucea Roşie, filiala Sibiu, a mai primit contribuiri pentru înfometaţii din Basarabia dela următorii: dl Chiriac Tăbău, Gurarâului Lei 500; colecta dnei Florescu dela liceul de fete „Domniţa Ileana", Sibiu, Lei 3435; colecta din discul bisericii Râu-Sadului, prin părintele Ioan Marin, Lei 1000; dl Galea Nicolae Lei 100. (ss) *Maria A. Odor*, cassieră.

Deosebită impresiune a făcut asupra unei ziariste belgiene serbarea Bobotezei în ţara noastră. Dna Valti subliniază, într'un mare cotidian din Belgia, apărut în 11 Ianuar c., pitorescul religioasei serbări a Bobotezei în capitală, descriind felul cum s'a desfăşurat ceremonia în prezenţa Suveranului şi a înalţilor demnitari ai statului. „Deşi mulţimea era enormă, încât nu se putea circula, — scrie ziarista, — serbarea s'a făcut în cea mai perfectă disciplină, nici un strigăt, nici un incident: era o mulţime care ştia să trăească; am trăit, în acea dimineaţă un moment specific românesc, de o impresie unică".

Sfinţire de biserică. — La *Tătăreştii de Criş*, filiala parohiei Prihodişte, în protopopiatul Zarandului, s'a făcut în 12 l. c. sfinţirea frumoasei biserici ortodoxe, ridicate din cucernice dăruiri şi din munca puţinilor, dar vrednicilor enoriaşi, în număr de abea patru sute ai acestei parohii.

Actul sfinţirii l-a îndeplinit, în faţa miilor de credincioşi, veniţi din multe sate vecine, părintele protopop I. Indrei dela Brad, înconjurat de un sobor de 14 preoţi.

Corul societăţii „Sf. Gheorghe" din comună, condus de învăţătorul Aurel Colf, a dat, preciz şi impresionant, răspunsurile liturghice.

La sfârşitul sfintei liturghii se dă citire actului Inalt Prea Sfinţiei Sale Mitropolitului *Nicolae*. Actul, pe lângă delegarea pentru sfinţire provizorie dată Prea Cucernicului părinte protopop, cuprinde frumoase îndemnuri pentru viaţa religioasă-morală a credincioşilor şi de alipire către biserica strămoşească. Părintele protopop, într'o cuvântare aleasă, arată însemnătatea Sfintei noastre biserici, asemănându-o cu o mamă bună care-şi conduce copiii pe cărările vieţii. Urmează darea de seamă a activului preot al locului, Ştefan Corpadea, care mulţumeşte tuturor generoşilor cari au contribuit cu darul lor la ridicarea din temelii a acestui locaş de închinare. După aceasta pòporul primeşte sf. anaforă, aghiazmă şi ungerea cu sf. mir. — Pr. *Iosif Tisu* jun.

Politică la o îngropăciune în Orăştie. Aflăm dintr'o foaie locală: Intr'una din zilele trecute se făcea înmormântarea harnicului fost director şcolar, *Ioan Branga*, unul dintre membrii cei mai activi ai consiliului parohial ortodox şi ai altor consilii din Orăştie. La înmormântarea regretatului dispărut şi-au rostit cuvântul lăudător mai mulţi vorbitori, între cari era şi protopopul greco-catolic din localitate, Valer *Paveloniu*; — sfinţia sa însă a folosit tristul prilej ca, în cuvântarea sa, să introducă şi ceva propagandă politică în favoarea unui partid, bătând astfel în adversarii acelui partid. Gestul numitei feţe bisericeşti a provocat în ascultători, nici nu se putea alt fel, o deplorabilă impresie.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 26 Ianuar 1936, va predica părintele *M. Neagu*.

Mulţumită. Cu ocazia concertului „Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu" din 25 Dec. 1935 au binevoit a suprasolvi sau a-şi rescumpăra biletul următorii, mulţumindu-le şi pe această cale: I. P. S. Sa Dr. N. Bălan, arhiepiscop şi mitropolit Lei 200; Prof. T. Popovici, Prot. N. Colan şi Dr. L. Borcia advocat, câte 100 Lei; I. Stanciu, controlor fin. 60 lei; Ioan Chidu m. pietrar 50 lei; C. Popa revizor şcolar în pens., Macedon Corfariu şi Petru Drăgoi, câte 30 lei; I Bedelean m. instalator 25 lei; Preot St. Morar 24 lei. *Comitetul.*

Poşta redacţiunii

Prot. *I. C.* în *H.* Se va scrie în această chestiune din partea redacţiei, pentru mai multă eficacitate.

Nr. 341—935 prot. (1) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei nou înfiinţate de clasa I-a **Sibiu-Inf. II (Lazaret)**, protopopiatul Sibiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie a acestuia în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:
1. Salar dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.
3. Parohia va zidi casă parohială corespunzătoare.

Cererea de concurs, împreună cu actele necesare şi cu încuviinţarea P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc — se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Sibiului.

Concurenţii se vor prezenta cu autorizaţia oficiului protopopesc, într'o Duminecă sau sărbătoare, în parohie.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sibiului în înţelegere cu consiliul parohial.

Sibiu, la 24 Noemvrie 1935.

Emilian Cioran
protopop.

Oficiul parohial ort. român, Veneţia de sus

(3) 1—1

Publicaţie

In ziua de *8 Februar 1936*, ora 2 d. m. se va vinde prin licitaţie publică, la of. parohial ortodox din loc, materialul lemnos de pe suprafaţa de cca 5.75 ha, parte din parchietul 1934—35, compus din 879 arbori de fag, din pădurea „Faţa Gârboii", proprietatea bisericii ortodoxe. In caz de nereuşită, consiliul parohial îşi rezervă dreptul de-a o da dela mână liberă, fiind pentru a treia oară licitată.

Oficiul parohial Veneţia sup.:
Spiridon Cosma, preot.

Nr. 82—936 (2) 1—3

Concurs

La ordinul Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc Nr. 12.149—935 Bis. publicăm concurs cu termin de 30 zile, dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de clasa II-a **Galaţi.**

Venitele sunt următoarele:
1. Salar dela stat.
2. Sesiunea parohială 5 jug. în hotarul comunei Galaţi.
3. Stola usitată.

Cererea de concurs cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia dela Ven. Consiliu arhiepiscopesc, de a concura, se vor înainta în termin oficiului protopopesc Făgăraş; ear concurenţi se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea regulamentului, spre a face cunoştinţa cu poporul ortodox român.

Oficiul protopopesc ortodox român Făgăraş, în înţelegere cu consiliul parohial din Galaţi.

Făgăraş, 16 Ianuar 1936.

Oficiul protopopesc:
Nicolae Borzea
protopop.

Publicaţiune

Consiliul parohial din Sibiu-Inf. II (Lazaret) publică concurs cu termen de 30 zile pentru facerea planului bisericii în parohie pe terenul destinat spre acest scop.

Forma bisericii şi stilul: Crucea ortodoxă, cu cupolă, cu spaţiu pentru 600 persoane, cu un foişor, având un turn, eventual două.

Planul va fi însoţit de un deviz în amănunte până la preţul de 1.500.000 lei.

Consiliul acordă două premii, unul de Lei 5000 — al doilea de Lei 3000 — dacă află planurile acceptabile. Intrucât se acceptă un plan din cele intrate, şi este aprobat şi de Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc să se poată edifica după el fără altă plată, în afară de premiul acordat.

Informaţiuni necesare se pot primi dela oficiul parohial ortodox român în fiecare zi dela 11—12 ore a. m. în strada Orfanilor Nr. 6.

In numele consiliului parohial:
3—3 Pr. **Ştefan Morariu.**

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 2 Februar 1936 — Nr. 6

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Lângă sicriul P. Sf. Episcop Roman

— Cuvântare rostită de Inalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul nostru NICOLAE, în biserica catedrală din Oradea, cu ocaziunea înmormântării P. Sf. Episcop Roman, în ziua de 23 c. —

«Luptă bună m'am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit». (II Timotei, 4, 7).

Senin și cu fața luminată de conștiința datoriei împlinite, și-a închis ochii pentru această trecătoare viață pământească bunul și vrednicul Păstor al eparhiei ortodoxe a Orăzii, *Prea Sfințitul Episcop Roman Ciorogariu.*

De aici înainte nu vom mai vedea printre noi venerabila lui figură de patriarh, cu barba încărunțită în lupte și 'n vrednicii, cu ochii lui albaștri în cari se oglindea bunătatea și înțelepciunea, cu pasul lui discret dar impunător, care inspira respect și totodată iubire în jurul lui.

După o viață lungă dar în care nu găsim nimic de rând, fiindcă a fost legată în toată desfășurarea ei de ținte înalte și închinată cu devotament statornic Bisericii și Neamului, trecând acum pragul veșniciei se apropie de Judecătorul a toate, ca să primească cununa dreptății.

Născut dintr'o familie de țărani fruntași din comuna Pecica de lângă Arad, aducea cu sine din izvoarăle de forțe ce le-a așezat Dumnezeu în plămada ființii noastre etnice minunatele însușiri de rasă ale neamului nostru: *o vitalitate robustă* care n'a cedat nici când greutăților vieții și chiar cu povara anilor vârstei a biruit ranele și suferința odiosului atentat al unui anarhist ucigaș; *o minte limpede și ageră*, care l-a ajutat să se orienteze precis în mijlocul împrejurărilor și al oamenilor, și să aprofundeze cele mai grele probleme și situațiuni; *o inimă caldă*, capabilă de elanuri, o simțire vie, un foc al tinereții perpetue, care nu și-a domolit flacăra până la adânci bătrânețe.

Această frumoasă zestre moștenită din familie, și-a sporit-o cu statornică râvnă prin învățătura de carte, agonisită la școalele prin cari a trecut. După terminarea liceului și a institutului teologic din Arad, și-a desăvârșit armătura intelectuală la universitățile germane din Lipsca și Bonn. Intors acasă a fost numit profesor la institutul teologic-pedagogic din Arad, a cărui conducere i-a fost încredințată mai târziu, după o justă apreciere, din partea autorității sale bisericești. Misiunea sa dăscălească și-a interpretat-o ca un înflăcărat apostolat, pentru a pregăti, prin avântul credinții și prin luminile culturii naționale deopotrivă, generațiuni întregi de preoți și învățători chemați să conducă și să întărească poporul nostru în apriga luptă de apărare în contra asupritorilor săi. Sunt, de sigur, mulți din cei adunați în jurul acestui sicriu, cari cu simțeminte de recunoștință au venit să însoțească pe drumul veșniciei pe dascălul lor iubit, care le-a aprins în suflet credința în Dumnezeu și nădejdea în biruința dreptății neamului.

Impins de dorul nestăpânit de a fi pretutindeni în arena de luptă națională, însuflețitul profesor a intrat de timpuriu în șirul celorce cu scrisul și cu cuvântul lor viu se osteau pentru a cuceri o soartă mai bună pe seama poporului românesc. Celce va răsfoi gazetele cari s'au bucurat de colaborarea lui, va avea prilejul să constate cât de frumoasă și plină de curaj a fost opera Episcopului Roman și pe acest teren al vieții noastre publice.

Vrând să se păstreze liber pentru a se dărui întreg neamului și bisericii sale, la 1900 a intrat în cinul monahal și prin toată activitatea ce a desfășurat-o a fost consacrat ca o nădejde a acestei biserici. In toiul războiului celui mare, când era în grea cumpănă soartea neamului întreg, Prea Cuviosul protosinghel de atunci a fost socotit ca cea mai indicată personalitate pentru a fi trimis la postul atât de expus de vicar în fruntea Consistorului din Oradea. Aici l-au găsit valurile tulburi ale bolșevismului unguresc, pe cari le-a înfruntat cu bărbăția gata de jertfă a străjerului credincios până la moarte. Și când privea cu adevărat moartea în față, deodată cu solia din sfânta zi a Învierii Domnului a sosit armata română liberatoare și izbăvindu-l din gura primejdiei i-a hărăzit bucuria de a vedea cu ochii minunea întregirii neamului. Momentul a fost atât de cutremurător încât i-a dominat sufletul pentru tot restul vieții și i-a cetluit conștiința de providențială sentinelă aici la hotarul apusean al țării.

Iar când s'a reînființat vechiul scaun vlădicesc al Orăzii nimeni nu s'a gândit că ar putea să-l ocupe altcineva cu un mai legitim drept și cu mai multă vrednicie ca părintele arhimandrit Roman Ciorogariu. Votul prin care a fost chemat la acest scaun n'a fost decât o consacrare a dorinței unanime a clerului și poporului. Primit cu toată dragostea credincioșilor, și-a dat și el la rândul său întreaga sa dragoste pentru fiii săi sufletești. Cu puteri tinerești și cu încercată înțelepciune a purces la organizarea eparhiei și la înzestrarea ei cu așezămintele religioase și culturale cari să-i chezășuiască progresul sigur în viitor. Timp de 15 ani a îndrumat cu trezvie și însuflețire nemicșorată viața religioasă și națională din această parte a țării, îmbrățișând totodată cu sufletul lui larg problemele întregei biserici și ale întregului neam.

Acum, după ce a dăruit vieții tot ce-i putea dărui, își sfârșește lupta cea bună și a ajuns la capătul călătoriei pe care a săvârșit-o — după cuvintele Scripturii — *păzind credința.*

Neamul întreg și Biserica lui îl petrece cu recunoștință la locul de veșnică odihnă și aduce mulțumiri și laudă lui Dumnezeu, care în vremuri atât de grele i-a trimis povățuitor și profet ca fericitul adormit întru Domnul. Il așezăm în această casă a Domnului, nu pentru a-l uita, ci pentru a-l avea și pe mai departe strajă neadormită aici la granițele țării, care și de dincolo de mormânt să trimită fiilor neamului său îndemnul care l-a vrăjit întreaga lui viață: Iar voi vă luptați ca buni ostași ai lui Hristos și ai patriei voastre!

In numele Sfântului Sinod, în numele clerului și poporului din cuprinsul întregei noastre Biserici, depun omagiul recunoștinții și veneraținii noastre lângă sicriul lui, rugând pe bunul Dumnezeu să-i așeze sufletul în locașurile drepților.

„Isus cel necunoscut"

Cartea recent apărută în traducere franceză a romancierului istoric D. Merejkovski cu titlul de mai sus (Jèsus inconnu, vol. I 1935, VIII, 364 pag- 25 fr.) are ceva din prospețimea acelor cărți cari te uimesc, cum a uimit pe atenieni apostolul Pavel când le predica despre «Dumnezeu cel necunoscut» (Fapte XVII). Nu că nu s'ar fi scris mult despre Mântuitorul — cea mai bogată biografie din câte s'au scris asupra cuiva de când e lumea — și nici fiindcă, în ciuda lățirii creștinismului până spre marginile pământului și a traducerii Bibliei în aproape 1000 de limbi, Fiul lui Dumnezeu ar fi rămas totuși necunoscut. Nu. Dar pentru motivul că geniul intuitiv al marelui cunoscător al civilizației orientale (are câteva studii importante asupra «Tainelor orientului», asupra lui «Messia», «Umbra celui care vine» etc.) a surprins. Ceva nou în modul de înțelegere a tainei întrupării și vieții lui Isus. Incă nu putem contura deplin concepția «nouă» a lui Merejkovski până nu vom avea și celalalt volum asupra vieții publice, morții și învierii Mântuitorului, totuși nu putem să nu subliniem din acest prim volum ideile sale.

Mai întâi libertatea cu care vorbește și sinceritatea cu care pune problemele. Atunci când vorbește de spontaneitatea referatelor evanghelice și de prospețimea tradiției imediat apostolice, afirmă că Evanghelia a fost făcută carte de ritual și-a fost închisă și ferecată în fier, cu pietri, cu diamant, de frica de a nu exploda duhul ei de libertate și să nu deranjeze o anumită comoditate din Biserică (6, 48) (— aceasta mai ales la catolici). Hristos însuș, după 2000 de ani, rătăcește prin lume ca o umbră, în timp ce trupul Lui e închis în biserici sub haina de aur a icoanelor. De aceea trebue cât mai curând să-l regăsim trupul în lume și să slobozim pe Eliberatorul Bisericii (34). Fiindcă de fapt — și-aceasta o vedem mai bine când, la începutul unui nou an, contemplăm destinul și duhul vremilor de demult și până azi — oamenii sunt rutinari în toate, dar mai ales în materie de religie (15). Se cetește Evanghelia ca o carte oarecare, se predică Invățătura lui Hristos cu o obișnuință nepăsătoare și de multeori inconștientă și se cântă la strană cu un sentiment de absență și resonanță lăuntrică, cu o sforăială de exteriorism sau cu ton de declamare neînțeleasă. Și când stăm să judecăm, la începutul unui nou an, cât duh creștin a lăsat în lume fiecare an, prin trecerea lui, avem sentimentul grozav. Impărăția lui Dumnezeu a străbătut atât de puțin pământul. Pe lângă cataclismele sociale și politice, această crudă nepăsare și rutină groasă în materie de religie este cea mai mare piedecă în calea progresării în bine a omenirii, fiindcă îngustează orizontul propriu și oprește, prin opacitatea morală, propagarea luminii la cei din jur până la marginile lumii. Deaceea cu drept cuvânt se scandalizează autorul atunci când la citirea Evangheliei nu are ascultătorul sentimentul veșnicului nou și inedit ca substanță și orientare în viața omenească. Deaceea ne și lipsește o înțelegere în duh de veșnicie a istoriei omenești și a rostului omului pe pământ. Și deaceea și teologia nu se poate mărginì a face critică și documentare, fiindcă «pentru a citì în Evanghelie viața lui Isus, n'ajunge istoria; trebue să vezi și ce-i deasupra ei, înainte și după ea, începutul lumii și sfârșitul ei; trebue să hotărești care din două domină pe cealaltă — istoria sau Isus — deci numai văzându-l în veșnicie, în oglinda conștiinții, numai atunci Î-l poți vedea și în istorie» (14). Numai atunci, când, pentru a învăța cum a trăit Isus, vei trăì tu ceeace a învățat El, numai atunci se poate marca cu fiecare an câte o treaptă

prin care ne apropiem şi s'apropie de noi Impărăţia lui Dumnezeu. Altfel Isus rămâne veşnic necunoscut chiar şi celor ce zilnic îi citesc învăţăturile. Fiindcă nu ne putem înşela: prin fiecare faptă rea certificăm că Isus Hristos n'a existat, şi prin fiecare — bună, c'a existat (110) şi istoria va amâna an de an tot mai depărtata scadenţă desăvârşirea împărăţiei lui Dumnezeu.

Dar mai e şi alt motiv pentru care autorul nostru îşi intitulează cartea «Isus cel necunoscut». Evangheliile, devenite prea literă de ritual intangibil, cu referatele lor mult uscate de interpretarea veacurilor superficiale, nu ne pot da o imagine deplin conturată şi viu pipăibilă a ceeace a fost printre noi cu trupul Dumnezeu Omul. Mai ales intimitatea în care a crescut «Autocon-ştiinţa Dumnezeu-Omului» de care ne vorbeşte părintele Bulgakov şi despre care la două Crăciunuri consecutive ne-a vorbit părintele Stăniloae. In acest I volum, tratând despre viaţa ascunsă a Mântuitorului (dela 12—30 ani) bazat mai ales pe apocrife şi pe aşa numitele agrafa (ἄγραφον=ceeace nu-i scris — în Scriptură, învăţături transmise oral dela Mântuitorul printre generaţiile de creştini), autorul face frumoasa asemănare a conlucrării celor două voinţi în Isus până la viaţa publică — cu taina vieţii ascunse în grăuntele ce s'aşteaptă să încolţească (Marcu 4, 26—27), în care timp Isus a ajuns, prin orientare spre interior, Hristos. Citează şi analisează — cu bogată b bliografie dar mai ales cu o divinaţie mistică ce-i face cinste autorului — referatele lui Iustin martirul («Hristos creştea ca şi mulţimea oamenilor») sau Ignatie Teoforul («Isus s'a născut ca om într'adevăr»), conchizând că «Fiinţa divină creştea în cea umană, (noi am zice creşteau împreună ambele), ridicându-se din adâncimile întunecate a ceeace numim inconştient sau conştiinţă subliminală (subconştient) progresiv în conştiinţa Omului-Isus, cuprinzându-L cum pătrunde lumina şi căldura soarelui rodul transparent în coacere, zi de zi progresând naşterea — această «Suvenir-cunoaştere» a veşniciei în timp, — până când într'un moment de unire spirituală prin iubire desăvârşită Hristos s'a născut în Isus (148). Trebue să mărturisim însă că artificiile — cu forţă de adevăr pentru autor — pe care le foloseşte (din apocrifele: De nativitate Mariae, πίστις Σοφία etc. scoate ideea că Sofia, Inţelepciunea cea necreată, s'a unit cu el perfect, când ca soţie, când ca soră, când ca mamă — după cum relatează apocrifele agrafa — şi din această unire a principiului femenin cu cel masculin a reeşit Hristos) nu reuşesc să ne mulţumească în gradul în care mulţumeşte ideea kenozei lui Bulgakov, care ne redă mai real şi mai viu actualizarea autoconştiinţei Messianice în Hristos.

Ori cum — vom mai revenì asupra cărţii la apariţia volumului al II-lea — cartea lui Merejkovski însemnează o încercare interesantă în cercetarea «intimă» a vieţii lui Isus, arătând şi ea, în felul ei, cât de superficiale sunt metodele scolastice şi critice. Scrisă în formă de meditaţii scurte, dar cu trimiteri bogate la bibliografia dela urmă, ea te face să adânceşti multe laturi din viaţa ascunsă — par'că tot mai ascunsă şi mai necunoscută cu cât o citeşti mai mult — a Mântuitorului şi va îndemna la un nou gen de scris teologic menit să aducă mai multă adâncire şi prospeţime în viaţa creştină a lumii.

T. Bodogae

Şcoala hirotonirii

Înălţimile spirituale, fecunde totdeauna prin întâlnirea ce se face acolo cu ajutorul divin, cer sufletului o mai radicală abnegaţie, un mai mare efort de depăşire a cotidianului şi o înfrânare asiduă. Sunt, dealtfel, asemănătoare cu înălţimile naturii, cari se lasă mai greu savurate în toată suveranitatea lor şi cer călătorului privirea încordată spre ţinta supremă. Ele pun stăpânire în acel moment pe întreg sufletul, îl scot din alte preocupări mărunte, şi-i concentrează puterile spre culmea predominantă. Cât de amărât pleacă excursionistul care, fie din slăbiciunea lui fie din lipsa călăuzei, şi-a irosit puterile fără să ajungă treapta ultimă a muntelui.

Cu asemenea urcuş se aseamănă pregătirea sufletească pentru primirea tainelor.

Toate tainele creştine cer o anumită înălţime spirituală, pentrucă numai într'un astfel de climat împreunarea divinului cu umanul transfigurează natura omenească în mod sesisabil. Numai astfel după taină se poate simţi «omul nou», «făptura nouă».

De aceea biserica noastră are pentru aproape fiecare taină un timp de pregătire pentru cele dumnezeeşti.

In acest loc vom cresta câteva gânduri despre pregătirea pentru taina preoţiei.

Această pregătire are cea mai lungă durată.

«Din pântecele maicei tale te-am sfinţit» (Ieremia 1 v. 5). Trebue să fie prin urmare pentru preotul desăvârşit mai întâi o **chemare** *la această treaptă. Conştiinţa chemării de mai înainte impune răspunderi mai mari în faţa lui Dumnezeu. Această* **chemare**, *din care isvoreşte ca din ceva cauzal răspunderea pentru orice pas şi atitudine în viaţă, este* **sâmburele** *pregătirii pentru preoţie. Ea încolţeşte sub ploaia binecuvântată a cucerniciei şi credinţii din familie, creşte sub supravegherea dascălilor creştini, formează coroană prin învăţarea şi mai ales prin însuşirea dumnezeeştilor învăţături în anii sortiţi pentru acest studiu, dar rodeşte abia în întâlnirile cât mai dese cu Dumnezeu prin rugăciune.*

Viaţa preotui trebue să se dapene întreagă într'o rugăciune continuă, fără de care el rămâne gol şi fără îndemn lăuntric în acţiunile lui. Sunt totuşi momente în viaţa preotului în care rugăciunea se cere mai ferbinte, mai cu căldură. Un astfel de moment e cel din pragul hirotonirii.

Cum nu se va ruga să fie învrednicit de puterea de a «lega şi deslega», de-a purta în mâni, ca Preacurata Fecioară odinioară, trupul Domnului, de-a liturghisì împreună cu cetele îngereşti.

Acest exerciţiu spiritual pe care mai marii bisericii cu bună pricepere l-au rânduit în anii din urmă înaintea hirotonirii, lasă urme adânci în sufletul celui ce cu adevărat simte puterea tainei.

Nu atât la partea practică, de-o reală şi covârşitoare importanţă în viaţa de preot, cât mai ales asupra duhovniceştii pregătiri a viitorilor preoţi, se gândeşte cel ce scrie.

Cred că nu se poate da o denumire mai adecvată acestui interval de 14 zile decât:

Timp de rugăciune.

«Rugaţi-vă ca să nu cădeţi în ispită» (Mat. 26, 41), a fost cuvântul Mântuitorului către Apostoli în Ghetsimani. S'a scris mult şi se va mai scrie despre rostul rugăciunii în viaţa preotului. Cuvântul nu prinde până când cel chemat «să se roage pentru toţi» nu o simte dela început ca o necesitate organică, ca o hrană zilnică.

De aici trebue înfrăţit cu rugăciunea, ale cărei cereri nu se mărginesc la persoana lui şi nici numai la ai săi, ci la toţi cei încredinţaţi lui spre păstorire, ale căror neputinţe sufleteşti cunoscându-le imploră harul dumnezeesc să le întărească. Toate calităţile preotului pot fi interpretate, de oamenii de rea credinţă, în mod greşit, — curajul e luat ca prea mare îndrăzneală, modestia ca laşitate etc., — singură aceasta, de **a fi om al rugăciunii**, *lasă fără cuvânt de învinuire pe toţi.*

Fierul se lipeşte mai bine cu cât e mai cald, darul se simte mai puternic când primitorul se topeşte în rugăciune. «Când sunt mai slab, atunci sunt mai tare» prin rugăciune. E adevărat că această însuşire nu se poate forma în acest timp scurt, dar ea se poate întări şi creşte în aşa măsură în faţa primirii tainei, încât din simţirea ei supremă se poate pleca cu iubirea ei în toată viaţa. In unele locuri creştinii buni duc la Sf. Paşti cu multă grije luminarea din noaptea învierii până la case, ca întreg anul să trăiască sub lumina adevărului Invierii.

Pentru simţirea schimbării radicale, asemănătoare cu a Apostolilor după Inviere, pentru simţirea unor puteri noi cari însoţesc întreagă viaţa, trebue simţit în faţa altarului fiorul dumnezeesc al rugăciunii şi păstrat cu multă luare aminte în viaţă.

Timp de convertire.

Pe paginile Scripturii sunt multe locuri din cari se poate contura chipul adevăratului preot, care să servească de model în viaţă. Mântuitorul însuşi înainte de a porni la propoveduire, a dat pilda pregătirii în post şi rugăciune precum şi a înfrângerii tuturor ispitelor venite dela cel rău. Sfinţii Apostoli au fost pregătiţi treptat de «Invăţătorul» lor până la încredinţarea misiunii sfinte. O pregătire deosebită a avut apostolul Pavel. Timpul acesta de două săptămâni trebue să însemne în viaţa preotului ce a însemnat drumul Damascului pentru Pavel. Convertire, intrare în viaţă nouă, slujire cu toate puterile lui Dumnezeu, încredinţarea în ajutorul divin, subordonarea tuturor intereselor personale aceluia de a fi slujitor al lui Dumnezeu.

Examenul înfrânării.

Pregătirea dinainte de hirotonire mai constă încă din un examen de înfrânare. Este primul în viaţa de preot şi de felul cum este trecut el, să ştie

* FOIŞOARA *

Problema cauzalităţii în argumentul cosmologic

Izidor Todoran: *Problema cauzalităţii în argumentul cosmologic*, Cluj, 1935, VIII, 206 pag. Preţul?

Muncă de multă migală filosofică şi originală înfăţişare a problemei, lucrarea recent apărută a dlui I. Todoran, ne impune un moment de cercetare şi de fundamentare a acestui punct atât de nevralgic în osatura cunoaşterii noastre raţionale despre Dumnezeu. Intr'adevăr ceea ce s'a scris la noi până acum în această materie (V. Găină: Argumentul cosmologic-teleologic pentru existenţa lui Dumnezeu, N. Rădulescu: Cauzalitatea din punct de vedere al valoarei cunoaşterii etc.) este departe de a ne lămuri pe deplin sau măcar a ne da răspunsul la multele atacuri pe care cercetătorii mai noi le îndreaptă asupra cunoaşterii raţionale în materie de teologie. Cauzalitatea a fost socotită până de curând, chiar de către teologi şi filosofi, ca un principiu al raţiunii şi deaceea când a venit filosofia criticistă a lui Kant, care nega valoarea cunoaşterii lucrului în sine — s'a rămas fără răspuns la această importantă problemă. Dacă legea cauzalităţii — în virtutea căreia, se zicea: orice există, îşi are o cauză — este numai o categorie a raţiunii noastre, nu şi a realităţii, pe care în sine n'o putem cunoaşte, atunci n'are nici o valoare toată cunoştinţa noastră în genere şi în deosebi ştiinţa noastră despre Dumnezeu şi lumea spirituală. Ori iată că studiul dlui Todoran ne impune dela început această observaţie, că principiul cauzalităţii nu-i numai o idee, ci îl considerăm ca depăşind sfera logicului şi aparţinând lucrurilor, cu alte cuvinte îi dăm o valoare reală şi orce schimbare şi devenire le explicăm prin acţiunea uneia ori unor cauze (pg. 14), fiindcă numai astfel sunt valabile cunoştinţele noastre. Dar cum ajunge Dsa la concluzia acestei armonii dintre datele realităţii şi dintre legile raţiunii? Şi atunci cum ajunge de poate face din cauzalitate şi un argument pentru existenţa lui Dumnezeu? Cu alte cuvinte să vedem planul lucrării (şi deci cuprinsul cărţii).

Dupăce luminează unele noţiuni preliminare (cauzalitate, principiu şi lege a cauzalităţii, principiul raţiunii suficiente şi al cauzalităţii etc.) cu care operează apoi în stringenţă logică de dialectică, Dsa tratează în cap. II despre istoricul principiului cauzalităţii, pentru a scoate — şi combate în acelaş timp — părerile greşite enunţate în decursul timpului despre principiul cauzalităţii. In deosebi se reţine asupra empirismului (30—46) care nega existenţa şi valoarea unei alte cunoaşteri decât cea întemeiată pe datele experienţei, apoi asupra raţionalismului (46—56) care, spre deosebire de empirism, admite numai existenţa lumii ideale, produse de raţiune.

Al III-lea capitol îl formează „cauzalitatea în mentalitatea primitivă" (57—80) în care stabileşte, bazat pe date antropologice şi etnologice furnizate în parte de istoria religiunilor, că structura şi funcţiunea raţiunii omeneşti a fost şi este una şi aceeaş la toate popoarele şi în toate timpurile. Aceasta în contra părerii susţinute în timpul din urmă de sociologii francezi E. Durkheim şi Lévy-Brühl, cari admit o diferenţă structurală şi de bază între mentalitatea popoarelor primitive şi a noastră, pe motivul aşa numitului „prelogism mistic", potrivit căruia popoarelor primitive le-ar lipsì din facultatea de judecată principiul contradicţiei, şi ar fi stăpânite de legea participaţiei (obiectele şi fiinţele sunt pentru noi ele înşişi, iar pentru ele altceva: totemurile, fetişurile etc.). De fapt din puţinul material ce-l posedăm asupra mentalităţii primitivilor, după o bună judecată ajungem la concluzia unităţii cu noi a raţiunii lor.

Problema existenţii şi cunoaşterii lumii obiective (81—91), ca premisă neapărat necesară în problemă, e tratată mai pe scurt dar concis şi stringent. In adevăr, datele experienţii şi mai ales intuiţia personală ne conving — contra exagerării idealismului — despre existenţa sigură a unei lumii obiective raţionale.

Capitolul central din operă îl formează „fundamentarea principiului cauzalităţii" (92—132). Dar aici rezidă şi toată greutatea problemei. Calea inductivă, deductivă şi fenomenologică pentru fundamentarea principiului cauzalităţii nu satisface pe deplin, întrucât se întâlnesc o mulţime de dificultăţi: se ia particularul — după cazuri — în locul universalului, (inducţie) etc., deaceea singur principiul raţiunii suficiente şi al cauzalităţii cu premisa „în capacitatea raţiunii de a cunoaşte, atât lumea fenomenală cât şi cea noumenală, cât şi pe convingerea în structura raţională a realităţii: premise cari nu pot fi înlăturate din conştiinţa şi ştiinţa omenească" numai acestea ne dau siguranţa cunoaşterii (131). Deaceea principiul cauzalităţii şi al raţiunii suficiente se sprijină nu atât pe evidenţă, cât mai ales pe necesitatea lor, întrucât sunt „cerinţe necesare ale ştiinţii şi gândirii omeneşti în genere" (132). „Dacă n'ar exista o raţiune suficientă, care să explice lucrul, acesta ar rămânea deapururi ceva lipsit de orce înţeles pentru raţiune, o expresie a lipsei totale de raţionalitate. Orce existenţă trebue să-şi aibă o raţiune suficientă de a fi

D'a capo...

Fără îndoială, cele mai monotone fiinţe de pe lume vieţuesc în rurala colonie papistaşă dela Blaj. Inzadar ai aştepta să ţâşnească din făptura lor, vreodată, o idee, o formă nouă, o armonie de sunete surprinzătoare. Trebue să fie foarte plictisit şi Vaticanul de această jalnică reprezentanţă a lui pentru România.

Repertoriul lor se compune dintr'o singură arie, care se târăşte tânguitor şi insinuant în văzduhul a toate primitor. E un bocet de bâlciu, fără lacrimi şi fără simţire, pentrucă e prea mult reperat, prea tezist şi prea viclean, prea se străvede în umflatele lui accente de jale pur vocală intenţia falsului olog de-a înşela inimile miloase ale trecătorilor naivi.

„Unirea" reia număr de număr, în articolul de fond, aceleaşi învechite lamentaţiuni împotriva bisericii ortodoxe şi a statului român. Cine să aibă răbdarea să rămână cu ea la acest etern colocviu pe aceeaş temă? Doar nu ne-am urât cu viaţa. Şi apoi avem alte lucruri mai importante de desbătut în coloanele ziarului, decât să ne potrivim vanităţii sectare a tipăriturii blăjene care vrea, vezi Doamne, să atragă, cu veşnicele ei tânguiri, atenţiunea lumii asupra minusculei existenţe a uniaţiei,

Cerem scuze cetitorilor noştri şi pentru cazurile rari când mai învrednicim goalele tânguiri ale tipăriturii blăjene de câte un scurt răspuns, cheltuind spaţiul scump al ziarului.

De câteva săptămâni mica romă fierbe de ură împotriva locuitorilor din Valea Lungă cari au trecut în massă la ortodoxie. După ce toate tunurile de calibru, trimise asupra caselor paşnicilor locuitori, s'au întors ruşinate „la domiciliu" pentrucă în loc de ghiulele veritabile au vrut să puşte cu zeama cea mai tare a roadelor pământului, s'au pornit să bubuie lamantabil din catedrala din Blaj şi din birourile capitlului şi ale prefectului. Din catedrală cu zăpăcite strigăte de alarmă că au ajuns „păgânii la porţile Blajului", iar din birourile eclesiastice şi judeţene cu combinaţii, şicane şi înscenări iezuite.

Precum se vede, tot cu „cuvântul lui Dumnezeu" şi cu „armele adevărului", cu aceleaşi *arme* cu cari au lucrat, cum se laudă „Unirea", la Tău, Arpaş şi Icland, hirotonisind de preoţi pe cei neprimiţi la hirotonie în Sibiu şi amestecându-se între oamenii iritaţi la ocaziile de alegeri de preot.

Năcazul cel mare al iezuiticilor tânguitori se revarsă iarăşi şi iarăşi împotriva statului român căruia îi imputa mereu marea „crimă" că numeşte în localităţile unite şi învăţători şi funcţionari ortodocşi, ascultând de imperativul naţional al unificării sufleteşti. Marele vinovat e statul român care a numit în judeţul Ciuc „judeţ cu marea majoritate catolică peste 170 învăţători ortodocşi şi numai 27 uniţi". Pe dumnealor din Blaj, apărătorii statusului catolic, nu-i arde de întărirea spiritului românesc într'un judeţ maghiarizat, ci de micile lor interese sectare cari sunt net separate de interesele românismului.

Dar statul român făcut din lacrimile, din suferinţele şi din sângele atâtor generaţii de înaintaşi ca să ne fie însfârşit adăpost şi casă a noastră, de aceea a luat fiinţă ca să promoveze interesele sectare ale unor habotnici ciraci ai Vaticanului? Statul modern şi-a găsit legătura organică cu comunitatea de sânge şi suflet care este naţiunea. Statul este organul politic al naţiunii, promovatorul ei pe toate terenele. Interesele statului se identifică cu interesele totalitare ale naţiunii.

Statul nu poate face deosebire între români când îi numeşte în posturile sale.

---

dacă preotul poate pune strajă şi zid de întărire sieşi contra ispitelor. Sunt multe privaţiunile cerute preoţiei, şi trăirea lor este de cel mai mare ajutor în pastoraţie. **Viaţa preotului este evanghelia poporului,** *e un adevăr mult cerut de vremi.*

Prin urmare dacă nici în acest timp nu se sapă în stâncă până se dă de isvorul vieţii curate, când se va mai face acest lucru? Iar dacă nu este isvor şi căldură, de unde se vor adăpa şi încălzi de viaţă religioasă credincioşii? Căci suntem datori să dăm viaţă religioasă şi curată credincioşilor prin viaţa noastră, tot aşa cum suntem datori să săvârşim sfintele taine.

— Dă, Doamne, ca toţi cei ce ne pregătim pentru chemarea preoţiei, să simţim, în faţa dumnezeescului foc aducător de daruri, clipa întâlnirii cu Tine, şi renăscuţi să putem slujì «ale Tale, dintru ale Tale»... în toată viaţa.

Diacon **V. Coman**

„Cifrele vorbesc şi tăria lor n'o pot schimba veacurile"

Dl Dr. *Ioan Mafteiu*, advocat în Sibiu, şi-a luat nobila sarcină de a cerceta, din fir în păr, şi a culege datele autentice din diferitele capitole *ale bugetelor municipiului Sibiu* în anii 1904—1918, pentru a constata subvenţiile acordate de municipiu deosebitelor biserici şi şcoale în cetatea Sibiului.

Biserica ortodoxă română şi şcoala românească în municipiul Sibiu, în metropola culturii româneşti din Ardeal, s'au împărtăşit, din partea conducătorilor acestui municipiu, de un sprijin extrem de redus, — s'ar putea zice că „sprijinul" dat românilor din partea „Löblich-ului Magistrat" era mai mult o luare în râs.

Din cifrele alcătuite după minuţioase cercetări, dl Dr. I. Mafteiu ne arată, că biserica ortodoxă primea anual, în acei ani, câte 240 coroane, [aceeaş era şi mărimea sumei date bisericii greco-catolice, deşi ea are cu mult mai puţini credincioşi], în vreme ce biserica săsească — *biserică înstărită!* — primea anual sume dela 3511—5100 coroane. Biserica ortodoxă a primit asfel în 15 ani 3600 coroane, ear cea săsească 63,663 coroane. Saşii au incassat într'un *singur* an mai mult decât românii în *15 ani.* —

Conform bugetelor, *şcoala românească* a primit dela consiliul municipal din Sibiu, în 15 ani, suma de 18 mii coroane; pe când *şcoala săsească* a fost dăruită, în acelaş timp, cu 462,614 coroane. „Şcoala de cizmari" incassa anual 600 coroane.

Până şi „şcoala de moaşe" primea 400 coroane, — adecă mai mult decât cele 240 cor. ale bisericii ortodoxe.

Am reţinut din icoana statistică cifrele acestea, care ni le pune la dispoziţie dl *Dr. I. Maftei*, împreună cu următoarele încheeri:

„Cu toate nedreptăţile suferite — scrie dl Dr. I. Maftei — înaintaşii noştri, prin jertfele materiale aduse, au putut înălţa, în cetatea suferinţelor noastre culturale, catedrala de azi, care a fost sfinţită înainte cu 30 de ani. Acest măreţ locaş de închinare a costat 770,000 cor. adunate prin valurile furtunoase ale timpurilor trecute dela toată suflarea românească. Municipiul Sibiu şi 'n acest an, în 1906, a bugetat tot numai suma de 240 cor. pentru biserica ortodoxă...

„Cifrele vorbesc şi tăria lor n'o pot schimba veacurile.

„Astăzi în România nouă, în ţara liberă pe care au visat-o strămoşii noştri, — din cetatea Sibiului, din citadela ortodoxiei, gândul fiecărui bun român se îndreaptă spre memoria cetelor de mucenici, preoţi şi dascăli ai neamului, străjeri ai bisericii ortodoxe, cari au pătimit şi au murit printre zidurile mucegăite ale fortăreţii din Kuffstein-Tirol, Burgul din Viena, temniţele din Sibiu, cetatea din Deva, a Clujului şi alte multe, pentru biserică şi şcoală, şi pentruca generaţia de azi să poată trăi în legea şi credinţa străbună.

„Dar vrednice de pomeniré sânt şi martirele ortodoxiei române din Colun, comună situată pe malul drept al Oltului, şi cu ele dimpreună toate femeile române, care s'au jertfit pe altarul bisericii dreptmăritoare. Profesorul universitar şi membru al Academiei Române, dl *Dr. Silviu Dragomir*, în memorabila sa lucrare „Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal", ni le prezintă într'un mişcător tablou, arătând cum, în 21 Ianuarie 1760, zece ţărance române ortodoxe din Colun, târâte în piaţa Sibiului, fură, fără nici o vină, crunt bătute în vederea cetăţenilor saşi ai oraşului.

„I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* din cetatea ortodoxiei şi a culturii româneşti ardelene, ca un profund cunoscător al tuturor dorinţelor juste ale românilor pe teren bisericesc şi şcolar, va susţinea şi apăra şi 'n viitor energic, faţă de duşmanii văzuţi şi nevăzuţi, dreptatea cauzei bisericii şi a şcoalei noastre şi prin ele însaşi cauza neamului românesc".

Dr. Ioan Mafteiu
advocat.

In legătură cu viitorul buget al cultelor, dl ministru Al. Lapedatu a declarat, zilele trecute, unei delegaţiuni trimise din partea Asociaţiei generale a clerului ortodox român, că: ministerul cultelor va prezenta parlamentului, în această sesiune, proectul de modificarea art. 19, 21 şi 31 din legea de organizare bisericească, în sensul dorit de preoţime şi încuviinţat de congresul naţional bisericesc: îndreptăţirea integrală la salarizarea de stat, a tuturor parohiilor care nu au venituri proprii; salariile bugetare vor fi readuse la normal, adecă nu vor mai fi grevate de curbe „speciale" şi nu se vor mai scădea din ele venitele epitrahilului, pământurilor şi caselor parohiale.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

adecă nu trebue să rămână inexplicabilă, — spune filosoful german Sawicki" (131). Aceasta şi din alt motiv: raţionalitatea existenţei şi a lumii în genere e o premisă bazată pe un act de credinţă (Vertrauen) fără de care nu-i posibil nici progresul, nici viaţa morală a omenirii. Dar atunci nu dăm acestui argument — singurul care rămâne la baza principiului cauzalităţii — pecetea unui simplu postulat, indemonstrabil cu raţiunea? La atât se ajunge în materie de teoria cunoaşterii: la postulate, la cerinţe nedocumentabile? De fapt, dacă prin silogism se poate mai puţin argumenta această spinoasă poziţie raţională, rămâne în schimb neinvincibilă această „siguranţă naturală" cum o numeşte autorul (132) această „necesitate de a fi aşa, neputând fi altfel", întrucât aşa e structurată cunoştinţa noastră conformă cu realizarea şi are în zona cea mai adâncă un ce impenetrabil pentru orce încercări de sesizare. Şi atunci nu e acest insesizabil credinţa, baza spirituală a orce creaţie din lume? Şi atunci nu se pune la baza filosofiei temelia iraţionalului? iată o întrebare pe care o lămureşte autorul în cap. VI: „raţional şi iraţional în cunoaşterea religioasă" (133—152).

Dacă există o bază raţională a existenţei şi a cunoaşterii lumii obiective şi dacă valoarea principiului cauzalităţii în felul cum s'a fundamentat e nesdruncinată, atunci mai trebue învinsă numai o greutate pentru a se putea bine argumenta existenţa lui Dumnezeu: să se dovedească posibilitatea şi valoarea cunoaşterii raţionale alături de cea iraţională sau intuitiv mistică în domeniul religios şi noumenal. Două curente stau împotriva acestei posibilităţi: iraţionalismul lui R. Otto şi intuiţionismul lui H. Bergson, cari cred că numai pe cale araţională, fluidică, directă, iar nu discursiv, se ajunge la o cunoaştere a suprafenomenalului, a divinului. Pentru ei cunoaşterea e mai curând divinaţie, sesizare directă a lumii. Dar se uită în aceste sisteme că religia nu-i sentiment pur de frică sau de dependenţă (Otto), nici confundare personală prin intuiţie cu marele tot încât se distruge caracterul individual al divinităţii şi omului (Bergson), — ci religia având un a priori intim, mistic, neexplicabil în cuvinte, dar sesizabil şi inteligibil, devine un fenomen înţeles — sigur nu pe deplin —, luminat de puterea raţiunii. Aşa încât există şi în religie element raţional pe lângă cel sentimental, după cum există şi voliţional, ea (religia) angajând întreaga personalitate a omului.

Rămâne acum de arătat cum e posibilă aplicarea principiului cauzalităţii în argumentarea existenţii lui Dumnezeu, şi aceasta e uşor când ne gândim că lumea e contingentă (ceeace se poate uşor dovedi) şi că dacă operăm asupra lumii contingente raţional, raţiunea se aplică involuntar şi dincolo de fenomenal. Şi apoi scopul raţiunii fiind adevărul deplin — ce nu ni-l poate da explicarea empirică — nu ne putem opri decât la sesizarea adevărului ultim şi în sfârşit orice explicare din orice domeniu fenomenal sau noumenal făcând-o cu cauzalitatea, sau admitem aplicabilitatea principiului cauzalităţii şi la lucruri noumenale, sau dacă nu renunţăm definitiv la vreo explicaţie, deci şi la raţiune, — nu mai gândim, ceeace-i absurd, (p. 175—6).

Dupăce a fundamentat astfel lucrurile, autorul face de fapt o argumentare cauzală în argumentul cosmologic (177—200) ajungând la o cauză primă; prin analiza mişcării, la un prim motor; prin ideea contingenţei la un absolut, iar prin entropie la o cauză activă personală — care nu poate fi decât Dumnezeu.

Aşa încât, deşi greoi tratată pe unele locuri, problema în felul cum a pus-o şi rezolvat-o I. Todoran, însemnează o reală achiziţie pentru literatura teologică română, lucru pentru care îi aducem laude şi mulţumiri autorului. **T. Bodogae**

Domnul mândrilor le stă împotrivă, ear celor smeriţi le dă dar.

Cei înţelepţi vor moşteni mărire, ear cei necredincioşi au înălţat ocară.

Pilde 3, 34, 35.

Puterea rugăciunii şi a credinţei

Era într'o Duminecă de toamnă, pe la sfârşitul sfintei liturghii. Mă pregăteam pentru cetirea rugăciunii amvonului, când intră în altar Simionu Haidului, un evlavios creştin. Păşi spre mine sfios şi tremurând. M'am oprit un moment cu faţa spre creştinii din biserică. Simionu Haidului profită de ocazie, se apleacă la urechea mea, îndoit ca rupt de mijloc, şi din glasul lui, înecat prinsei şoaptele: „Ana mea e pe ducă, părinte. Fie-ţi milă, n'o lăsa să treacă din lume fără sfintele răgăciuni".

Am trecut pragul uşilor împărăteşti şi, cu gândul la muribunda fără mângăere duhovnicească, — am spus rugăciunea şi câteva minute sfârşind sfânta slujbă m'am grăbit spre ieşire, printre creştinii cari se strecurau încet prin uşa bisericii.

Strângeam cartea de rugăciuni sub braţul drept, cu gândul de-a ajunge înainte de un sfârşit fatal.

La o cotitură a uliţei care ducea la casa bolnavei, întâlnesc pe Simionu Haidului, plângând. Se opri înaintea mea şi privindu-mă cu adâncă durere, spuse: „Acum' îi ţin lumina, părinte"...

Poate că Simionu Haidului a mai spus şi alte cuvinte, dar nu le-am mai auzit. Ca împins de-o putere nevăzută, am pornit înainte şi în câteva clipe întrai în casă.

Probleme-Recensii-Comentarii

Ne trebue case parohiale în toate parohiile. — Parohia ortodoxă a comunei *Hăpria*, din protopopiatul Sebeşului, judeţul Alba, este materialiceşte una dintre cele mai sărace ale protopopiatului, având abea 400 de credincioşi.

In vederea zidirii casei parohiale în amintita comună, s'a colectat prin străduinţele nobile *ale preoţimii din acel protopopiat*, condus de părintele protopop Dr. Vasile Oana, suma de 8064 lei.

Epitropia bisericii ortodoxe din Hăpria a mai primit, pe lângă suma aceasta, ca semn de solidaritatea între preoţimea noastră, — 4251 lei încasaţi până acum *dela parohiile mai înstărite ale arhiepiscopiei noastre*, al cărei Consiliu arhiepiscopesc a aprobat adunarea de ajutoare în parohii pentru zidirea casei parohiale din acea comună.

In acelaş scop au mai dăruit: Prefectura judeţului Alba, prin binevoitoarea mijlocire a dlui prefect judeţean *Dr. Simeon Vulcu*, un ajutor din material de construcţie dela fabrica de cherestea din Sebeş, în valoare de 7000 lei; Banca de asigurare «*Prima Ardeleană*» a donat 500 lei.

Oficiul parohial ortodox român din Hăpria, în înţelegere cu consiliul parohial, aduce vii mulţumiri tuturor generoşilor dăruitori, prin al căror sprijin, ca şi prin ajutorul bunului Dumnezeu, parohia aceasta a fost învrednicită să-şi vadă azi sub acoperiş casa parohială. *Coresp.*

*

„Viaţa Ilustrată". — *A apărut numărul pe Februar al revistei sibiene,* **„Viaţa Ilustrată",** *în acelaş duh distins şi disciplinat ca şi numerele sale precedente.*

Publicaţia, din centrul mitropoliei Ardealului, dovedeşte, cu fiecare număr nou, că şi în provincie se pot realiza plăsmuiri de seamă culturale şi artistice.

Echilibrată şi lipsită de nota exagerării şi a senzaţionalului inutil, revista, de sub auspiciile FOR-ului, îş urmează regulata apariţie; — de dorit ar fi ca şi contribuţia abonaţilor săi să urmeze aceeaş dreaptă linie şi să nu aştepte sfârşitul de an pentru achitarea abonamentului aşa de modest.

Ana Haidului, pe un păcel de scânduri din apropierea uşei, îşi dete ultima suflare sub tremurul auriu al flacărei de luminare.

Părea într'adevăr moartă.

Ce să fac? Să plec fără să spun un cuvânt? fără să rostesc o sfântă rugăciune? Şi... ce rugăciune să rostesc,... pentru vii, sau pentru morţi?

Toţi din jurul moartei mă priveau cu ochi întrebători. In acele momente se apropie de mine soţul îndurerat şi îmi zise în auzul tuturor: „Roagă-te, părinte, pentru sufletul ei bun!"

Am deschis cartea la slujba sfântului Maslu şi am început a ceti cu glas înalt prima rugăciune: „Doftorul sufletelor şi al trupurilor..." Urmă pe rând a doua şi a treia rugăciune...

Nu cred să mă mai fi rugat vreodată cu atâta putere de credinţă ca în acele clipe. Nici nu-mi pot da seama, cât a durat ruga sfântă. Ştiu un singur lucru, — pe care îl mărturiseşte cu multă *bucurie* şi azi Simionu Haidului şi toţi cei cari au asistat la acea rugă sfântă. Ştiu, că Ana s'a deşteptat din somnul morţii şi mi-a spus următoarele: „Ţi-am auzit ruga sfântă ca de pe altă lume şi am simţit cum s'a sălăşluit în trupul meu îngheţat ceva cald şi dulce. Când am deschis ochii, am întâlnit privirea Sfinţiei tale plină de bunătate şi credinţă..."

Au mântuit-o pe Ana Haidului rugăciunea mea şi credinţa ei? — Asta o ştie Celce dă putere de viaţă neputincioşilor şi ridică dela pământ pe cei căzuţi...

Pr. **A. Marcoviciu**

Numărul de faţă, al revistei de familie, conţine numeroase articole şi cronici scrise de unii dintrei cei mai înzestraţi cărturari ai culturii româneşti. Numărul viitor, pentru Martie, va fi închinat gingaşei scriitoare Maria Cunţan, de curând decedate.

*

Veşti din săcuime. — Am scris şi anul trecut despre progresul ce-l fac credincioşii noştri ortodocşi din Belini, protopopiatul Sf. Georghe, conduşi de părintele N. Belea şi soţia sa. Se vede că părintele şi-a făcut un program de viaţă din a-şi jertfi tinereţele sale şi ale familiei, în mijlocul poporului săcuiesc. Tactica şi planul de activitate al acestui păstor vrednic au atras în timpul din urmă atenţia autorităţilor civile şi bisericeşti.

Mai recent, în ziua de 25 Decemvrie 1935, casa culturală ortodoxă, cu concursul Reuniunii femeilor de sub prezidiul dnei Minodora Belea, a dat un program religios-cultural compus din: coruri (colinzi), poezii religioase, monologuri şi piesa de teatru „Arvinte şi Pepelea". Corul celor două societăţi culturale a fost condus cu multă dibăcie de dna Minodora Belea.

Inchipuiţi-vă, în rolurile lui Arvinte şi Pepelea, pe doi ţărani, cari abia îngână câteva cuvinte româneşti. Şi cu toate aceste, rolurile au fost interpretate ireproşabil. Ceice au instruit poporul pentru manifestaţie, ştiu prea bine cât este de greu acest lucru. Prin urmare, nu este greu de imaginat munca părintelui Belea cu elemente, cărora trebue să le traducă mai întâi în ungureşte cuvânt de cuvânt şi apoi cu accentul să-şi treacă vremea măcar o săptămână.

După program au urmat dansuri naţionale, în ciuda celor ce nu ne pot vedea nici acum, după ce se hrănesc la masa statului român mai bine de 17 ani. Nu este lucru nici uşor, nici de toate zilele, ca în timp aşa de scurt, să îngropi haina săcuiască de pe român şi s'o înlocuieşti cu portul românesc care este fără pereche în arta cusăturilor. Atât corul, cât şi tinerii din dansurile naţionale, au fost îmbrăcaţi în costume româneşti.

Dansurile au fost instruite de dra învăţătoare Maria Păcurariu, unica din cei 8 învăţători de stat din Belini, care ia parte activă în cadrele societăţilor culturale bisericeşti. — *Spectator.*

Convocare

On. membri ai *Societăţii române de înmormântare* sunt pe această cale poftiţi să se întrunească în **adunarea generală ordinară** ce se va tinea Duminecă la 9 Februarie 1936 la ora 11·30 în sala festivă a *Reuniunii culturale şi naţionale a meseriaşilor români* (str. Brukental 17) cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul general despre activitatea societăţii în 1935;
2. Prezentarea bilanţului şi a inventarului încheiate la 31 Dec. 1935, aprobarea lor şi descărcarea direcţiunii şi a comitetului pentru gestiunea anului 1935;
3. Proiectul de buget pe anul 1936;
4. Alegerea unui membru în comitet şi a comisiei censorilor;
5. Hotărâre asupra propunerilor cuprinse în raportul general.

Sibiu, la 30 Ianuarie 1936.

Prof. **Timotei Popovici**
preşedinte

Publicaţie de licitare

Consiliul parohial din com. Bărăştii Haţegului, publică licitaţie pentru edificarea bisericii din localitate, pe data de 20 Februarie 1936, ora 11 a. m. la oficiul parohial din localitate.

Planul şi devizul stă la dispoziţia celor interesaţi tot la oficiul parohial ort. rom. în orice zi dela data enunţării.

Bărăştii Haţegului, 21 Ian. 1936.

Reprezentantul Cons. parohial
Pr. **Pompiliu Bobeşiu**
paroh

INFORMAŢIUNI

Nou vicar în Patriarhia Românei. P. S. Arhiereu *Grigore Leu*, vicarul dela Iaşi, a acceptat să ocupe postul vacant de al doilea vicar al Patriarhiei. Prea Sfinţia Sa este cunoscut ca unul dintre destoinicii şi evlavioşii muncitori ai sfintei noastre Biserici.

Hirotoniri. Au fost hirotoniţi întru presbiteri următorii clerici: **Vasile Coman pentru parohia Şirnea (Bran); Iosif Ţint pentru Nădăştia de sus (Hunedoara); George Bordean pentru Jibărt (Cohalm); Marcu Budac pentru Glâmboaca (Avrig); Milionor Furdui pentru Teiu (Dobra); Aurel Uria pentru Mărgineni (Olt) şi George Şerb pentru Jina (Mercurea).**

Alegere de paroh. Duminecă, 26 Ianuar c., s'a făcut alegerea de paroh în Petrila Regele Ferdinand I, rămasă vacantă în urma trecerii la cele eterne a regretatului păr. Seb. Ciocan. Alegerea a fost condusă de protopopul tractual, P. C. Pr. I. Duma, şi a decurs în deplină ordine. Majoritatea voturilor a întrunit-o C. Sa preotul *Petru Fanu*, profesor de religie la liceul de băeţi din Petroşani, — care a şi fost proclamat ales.

Donaţiuni. Oficiul parohial ortodox român din parohia Şoard, protopopiatul Sighişoara, aduce călduroase mulţumiri vrednicului donator, aflător în America, *Nicolae Lăpedatu*, care în mai multe rânduri a făcut donaţiuni pentru biserica noastră, iar acum a comandant tot pentru această biserică doi prapori, cu 6000 (şasemii) lei. Praporii s'au sfinţit Duminecă în 26 l. c., de faţă fiind familia donatorului şi alţi mulţi credincioşi, rugând cu toţii pe bunul Dumnezeu să dee sănătate şi putere generosului donator. — Pr. *Ioan Dan.*

Faptă laudabilă. Corul societăţii „Sf. Gheorghe" a tineretului din parohia Geoagiu-Joseni, sub conducerea elevului de liceu Mircea Glodeanu, din prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului a pregătit un concert de colinde, delectând pe bunii noştri creştini. Venitul material realizat cu această ocazie, în suma de Lei 8000 (optmii), a fost trimis centralei Crucii Roşii Bucureşti, pentru ajutorarea copiilor înfometaţi din Basarabia. Fapta corului merită toată lauda. *Coresp.*

Gruparea sibiană „Thesis" a dat Duminecă o şezătoare literară în sala mare a judeţului Sibiu, la care a participat public numeros din localitate, în frunte cu I. P. Sfinţitul mitropolit Nicolae. Dl profesor Dr. V. Papilian din Cluj a conferenţiat, frumos şi interesant, despre: Scriitorii şi publicul cititor ardelenesc, insistând asupra ideilor manifestate în lucrările de astăzi ale scriitorilor din Ardeal şi asupra înrâuririi lor în massa cititorilor. După aceasta au citit, pe rând, din scrierile lor mai mulţi reprezentanţi ai revistelor literare ardeleneşti.

Act de mulţămire. Oficiul parohial ortodox din Mohu exprimă şi pe această cale mulţumirile consiliului parohial dlui Ilie Floaşiu, parlamentar şi mare proprietar din Sibiu, pentru darul oferit bisericii noastre în sumă de Lei 10.500 în scopul procurării unei sobe de teracotă, care s'a aşezat în sfântul lăcaş. — Preot *Victor Slăvescu*-Mohu.

Act de mulţămire. Din partea oficiului parohial ortodox român din Lovnic, protopopiatul Cohalmului, se aduc călduroase mulţumiri darnicilor credincioşi din această parohie: Gheorghe Vonţa, Rupa Ciociu şi Ioan Căzu, cari în preziua Bobotezei au dăruit pe seama sf. biserici din loc daruri însemnate. Primul a dăruit un rând complet de odăjdii preoţeşti, în valoare de 5000 lei; al doilea a dăruit un chivot de lemn şi un epitaf, ambele frumos pictate, în valoare de 2200 lei; iar al treilea a dăruit 560 lei, pentru aurirea unui potir uzat. Mulţumindu-le dorim ca fapta acestor oameni adânc credincioşi să fie puternic îndemn vrednic de urmat de către toţi cei cu prindere de mână. Dumnezeu, să le răsplătească fapta cu spor bun întru toate. — Pr. *I. Florea.*

Societatea naţională de Cruce Roşie, filiala *Sibiu*, convoacă adunarea generală pentru ziua de Duminecă 2 Februar ora 11 a. m. în sala de şedinţe a „Astrei". După darea de seamă a comitetului de direcţie al filialei şi după raportul financiar şi bilanţul pe anul expirat, se va face alegerea unui nou comitet pe termen de 4 ani.

Din viaţa comunităţii bisericeşti a saşilor sibieni. Conform datelor publicate de curând, în revista bisericească din Sibiu, Kirchliche Blätter, la concetăţenii noştri saşi din Sibiu au fost în anul trecut 280 botezuri (cu 2 mai multe decât în 1934); cazuri de moarte 244 (cu 14 mai multe decât în anul precedent); 138 cununii (cu 23 mai puţine decât în 1934), dintre care 35 de cununii s'au făcut între persoane de alte confesiuni (cu 2 mai multe decât în 1934); au intrat între enoriaşii bisericii săseşti din Sibiu 30 persoane, au ieşit din sinul acelei biserici 36. Numărul sufletelor care aparţin comunităţii bisericeşti din Sibiu, se cifrează cu 17.143 localnici stabili şi 2000 cari n'au locuinţă statornică în oraş, în total 19.149, cu 107 mai puţini decât în 1934. Donaţiunile făcute bisericii în 1935 au fost destul de însemnate, şi anume: 1.212.522 lei, cu aproape 280 mii lei mai mult decât în anul precedent. Ca taxe şcolare şi bisericeşti s'a incasat în 1935 suma de 6.660.922 lei.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 2 Februar 1936, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Duminecă, în 2 Februar 1936, ora 6 seara, va conferenţia, în sala mare a judeţului Sibiu, în seria obişnuitelor prelegeri, dl Dr. *Liviu Rusu*, conferenţiar al universităţii clujene, despre: Trei contimporani: Göthe, Napoleon şi Beethoven.

Poşta redacţiunii

Pr. *I. P.* în *V.* Articole şi informaţii, privitoare la activitatea tot mai conştientă a preoţimii, sânt firește binevenite totdeauna. Cele trimise se vor utiliza.

Pr. *S. S. B.*: Sosită prea târziu. Primisesem deja alta.

Nr. 341—935 prot. (1) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei **nou înfiinţate** de clasa I-a **Sibiu-Inf. II (Lazaret),** protopopiatul Sibiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie a acestuia în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.
3. Parohia va zidi casă parohială corespunzătoare.

Cererea de concurs, împreună cu actele necesare şi cu încuviinţarea P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc — se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Sibiului.

Concurenţii se vor prezenta cu autorizaţia oficiului protopopesc, într'o Duminecă sau sărbătoare, în parohie.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sibiului în înţelegere cu consiliul parohial.

Sibiu, la 24 Noemvrie 1935.

Emilian Cioran
protopop.

Nr. 82—936 (2) 2—3

Concurs

La ordinul Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc Nr. 12.149—935 Bis. publicăm concurs cu termin de 30 zile, dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de clasa II-a **Galaţi.**

Venitele sunt următoarele:

1. Salar dela stat.
2. Sesiunea parohială 5 jug. în hotarul comunei Galaţi.
3. Stola usitată.

Cererea de concurs cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia dela Ven. Consiliu arhiepiscopesc, de a concura, se vor înainta în termin oficiului protopopesc Făgăraş; ear concurenţi se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea regulamentului, spre a face cunoştinţa cu poporul ortodox român.

Oficiul protopopesc ortodox român Făgăraş, în înţelegere cu consiliul parohial din Galaţi.

Făgăraş, 16 Ianuar 1936.

Oficiul protopopesc:
Nicolae Borzea
protopop.

Cereţi, dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, cartea acum apărută:

ISTORIA BISERICII şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, — lucrare datorită distinsului scriitor şi istoric Ştefan Metes.

Intelectualii noştri, preoţi şi mireni, precum şi bibliotecile poporale, au prilej de-a procura această preţioasă carte ce li se recomandă cu toată căldura.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 9 Februar 1936 — Nr. 7

BIBLIOTECA GE... ...ATRIEI SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

P. S. Sa Episcopul Nicolae al Clujului

(1855—1936)

(=) Stăm încă sub înrâurirea covârșitoare a clipelor dureroasei despărțiri, când întâiul vlădică, Roman, al reînființatei episcopii a Orăzii a trecut la cele veșnice, — și eată astăzi trebue să vestim o nouă și dureroasă pierdere îndurată de sfânta noastră Biserică ortodoxă: P. S. Sa Episcopul *Nicolae* al Clujului, Vadului și Feleacului a încetat din viață în ziua de 3 Februar 1936, în al 15-lea an al păstoririi, și al 81-lea al vieții.

Oradea și *Clujul!* Două cetăți bogate în evenimente prevestitoare de înoiri în viața sbuciumată a poporului nostru dreptmăritor. Clujul și Oradea erau centrele, în care Marele Mitropolit *Andrei* și toate congresele naționale bisericești de pe vremuri au dorit să înfăptuească fortărețe de cultură ortodoxă și românească, prin reînființarea vechilor noastre ctitorii.

La cârma uneia fu ales și înscăunat arhimandritul *Roman* «din regiunea triunghiului Tisa-Mureș», la cârma celeilalte fu chemat arhimandritul *Nicolae* «din regiunea Carpaților», și astfel fără a fi fost înrudiți sau vecini, ei se întâlnesc cu aproape jumătate de veac în urmă în tabera oștii creștine și rămân nedespărțiți frați de cruce până în sfârșit...

Și, spune mai departe unul dintr'înșii:

«Ajunși în *pământul făgăduinței* ni-am făcut pe vatra goală două colibi, a mea în *Oradea*, a lui în *Cluj*; colibele acestea au crescut în palate episcopale pentru Biserică, ear pentru noi vaste case de lucru. Ani cincisprezece de-a rândul n'a fost repaos în aceste case. Dumnezeu a binecuvântat această muncă și ni-a lungit firul vieții la limita de vârstă a supremelor bătrânețe... Când ne va veni ceasul deslegării de ferecările cele pământești, nădăjduesc să ajungem tot la un loc și în patria nouă, unde vom afla și noi odihna de care n'am avut parte pe acest pământ»...

Acestea sânt cuvintele frățești cu care Prea Sfințitul episcop Roman întâmpinase, anul trecut, pe Prea Sf. episcop *Nicolae* la aniversarea vârstei sale de 80 de ani și la a 15-a a păstoririi în eparhie.

Reprezentant credincios al tradiției șaguniane, având în toate împrejurările simțul realității, în lunga sa activitate pentru interesele bisericii și ale neamului, P. Sf. episcop Nicolae a stat totdeauna la postul de datorie și de jertfă, — dovadă sânt nenumăratele înfăptuiri atât în Arhiepiscopia Sibiului, cât și în Eparhia sa.

Cuvântul urmat de faptă se desprinde ca însușire principală a firei sale răsărite din vânjoasa pătură țărănească a țării Ardealului oțelit în luptă cu sugrumătorii acestui pământ românesc. Stăruința de fier a adevăratului păstor l-a însoțit în toate actele și planurile sale publice.

Legea ortodoxă, legea românească, a găsit în P. Sfințitul episcop al Clujului pe osârdiosul Ierarh înălțător de altare în regiuni, unde biserica noastră era redusă la situații dintre cele mai umilite. Lăcașurile de rugă și închinare, ridicate în satele și orașele eparhiei Clujului, grăesc acum și totdeauna despre bunătatea și vrednicia primului episcop al fostei ctitorii a Marelui Ștefan Vodă, a dătătorului de legi și datini, — ctitorie reînviată sub domnia glorioasă a Regelui Ferdinand I, întregitorul de țară și neam.

† P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan

Așa a ținut să-și împlinească legământul P. Sf. episcop *Nicolae*, care la hirotonirea sa, în catedrala mitropolitană, în Noemvrie 1921, a zis:

«*Din parte-mi făgăduesc solemn, că voi căuta să păzesc legea, să propoveduesc respectul pentru adevăr; voi alerga și mă voi strădui necontenit să fac tot ce-mi stă în putință pentru înălțarea sfintei biserici ortodoxe și pentru progresul patriei noastre iubite și întregite. Nu îmi va fi preget a sfătui și îndruma pe iubiții mei fii sufletești, a mă coborâ cât mai des în mijlocul lor, dând ajutor preoților și protopopilor pe cari îi socotesc ca pe adevărații mei tovarăși de muncă și împreună slujitori la altarul Domnului*».

P. S. Sa episcopul Nicolae a contribuit în măsură mare la inițierea mișcării intelectualilor noștri mireni, cari în anii din urmă s'au organizat în societatea mult făgăduitoare a *Frăției Ortodoxe Române*.

Drept mulțămire și recunoștință pentru rezultatele dobândite de neobositul apostol al adevărului și al binelui, personalitățile marcante ale vieții publice din țara noastră, și alți numeroși reprezentanți ai diferitelor asociații, confesiuni și bresle, au folosit fericitul prilej, când în anul trecut P. Sf. episcop Nicolae își serba aniversarea a 80-a a nașterii, și într'un glas și o simțire au adus calde omagii Arhipăstorului cu o viață atât de rodnică pusă în serviciul bisericii și al neamului.

Cu un an mai înainte, în 28 Mai 1934, *Academia Română* îl proclamă membru de onoare al ei, în urma propunerii cetite de dl *Silviu Dragomir*, care a zis, în ședința de atunci a membrilor Academiei următoarele:

«Prea Sfințitul Episcop Nicolae Ivan a reînviat vechea ctitorie a lui Ștefan cel Mare din nordul Ardealului, așezând noua episcopie ortodoxă a Clujului pe temeliile unei tradiții atât de sfinte. Printr'o muncă prodigioasă de o lungă viață de om, pusă în serviciul bisericii și a culturii românești, dascălul, preotul, publicistul, protopopul și asesorul consistorial dinainte de războiu a fost o figură proeminentă a vieții publice din Ardeal, ear prin ctitoria sa nouă, monumentala catedrală dela Cluj, care încoronează o bătrânețe atât de plină de roade, P. S. Nicolae Ivan al Clujului a binemeritat pentru neamul său».

*

Biserica ortodoxă, căreia defunctul și-a jertfit munca și întreaga viață, își depune, în fața sicriului vrednicului Ierarh, prinosul de profundă recunoștință și mulțămire.

Dumnezeu să-i așeze sufletul în cortul Drepților, ear păstoriților din eparhie să le trimită duhul mângăerii și un nou Păstor de aceeaș vrednicie!

*

Note biografice. — P. S. episcop Nicolae Ivan e născut, în satul Aciliu, județul Sibiu, în ziua de 17 Mai 1855. Părinții săi, țărani fruntași, îl dau la școală în Aciliu, Săliște, apoi la gimnaziul de stat în Sibiu, unde ia bacalaureatul în 28 Iunie 1874. Urmează, în 1874—1877, cursurile teologice ale seminarului Andreian, trecând examenul de calificație preoțească. Ales învățător în Săliște, 1877, funcționează în această calitate până la 1884.

Căsătorit în 1880 și, după un an, rămas văduv, este hirotonit de mitropolitul Miron în 26 Octomvrie 1881 de diacon, apoi preot și duhovnic. In anul 1884 e trimis ca spiritual la penitenciarul de stat din Aiud, fiind și catihet la gimnaziul din acel oraș. In 1 Octomvrie 1890 e numit redactor responsabil la Telegraful Român, al cărui colaborator fusese și mai înainte.

O îndrumare sănătoasă, pentru viața națională, bisericească și culturală a dat în ținutul dela Alba-Iulia, ca protopop în acel centru. Ear ca asesor consistorial în Sibiu și referent al secției economice a lucrat neîntrerupt dela anul 1897 până la la 1919. In acest restimp s'au înfăptuit însemnate opere în centrul arhiepiscopiei, sub păstorirea fericitului în Domnul Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu, — opere la a căror realizare asesorul Nicolae Ivan a contribuit în mare măsură: e de ajuns să amintim zidirea catedralei, a seminarului nou, a școalei centrale etc.

Plecând din Sibiu la Cluj, inițiază, în 1919, reînființarea episcopiei ortodoxe de odinioară, ridicarea măreței catedrale, a reședinței vlădicești și a celorlalte așezăminte eparhiale, — după ce sinodul din Iulie 1919 l-a ales președinte al noului consistor din Cluj, încredințându-l cu organizarea eparhiei. In Septemvrie 1919 intră în tagma monahală, hirotonit protosincel, ear în 20 Ianuar 1920 e înălțat la rangul de arhimandrit. Primul sinod eparhial dela Cluj îl alege, în Septemvrie 1921, de episcop. Alegerea este aprobată de Sinodul episcopesc în 29 Septemvrie, și de M. Sa Regele Ferdinand I în 22 Octomvrie 1921.

In 21 Noemvrie 1921 a fost sfințit întru Episcop de către I. P. S. Mitropolit Nicolae, în catedrala din Sibiu.

In ziua de sfântul Nicolae, din acelaș an, este instalat în scaunul episcopal al eparhiei Clujului, Vadului și Feleacului.

*

Ultimele clipe

Prea Sfințitul episcop **Nicolae** *după lungi și grele suferințe, a adormit în Domnul, împărtășit fiind cu Sfintele Taine, în ziua de Luni, 3 Februarie 1936, ora 15'30.*

I. P. Sf. Mitropolit **Nicolae,** *comunicându-i-se trista ştire despre încetarea din viaţă a Prea Sfinţitului Nicolae, a adresat Consiliului eparhial al văduvitei episcopii, precum şi clerului şi poporului ei, profundele şi sincerele regrete ale I. Prea Sfinţiei Sale şi ale arhiepiscopiei noastre. In acelaş timp a luat măsuri să se tragă clopotele sfintei noastre biserici catedrale şi să se arboreze flamura îndoliată pe clădirile bisericii din strada Mitropoliei. O* **circulară** *specială a I. P. Sfinţitului a adus la cunoştinţă clerului şi poporului din Arhiepiscopie cazul trecerii la cele veşnice a P. Sf. episcop Nicolae, luând dispoziţiile necesare spre a se face parastas pentru fericitul întru Domnul, Episcopul Nicolae, în toate bisericile.*

Oraşul Sibiu, unde decedatul desfăşurase, timp de peste două decenii, o constructivă şi binecuvântată muncă în toata domeniile vieţii noastre publice, a rămas adânc impresionat la vestea morţii octogenarului arhiereu. In catedrala mitropolitană s'au făcut rugăciuni pentru sufletul regretatului ierarh, Marţi la ora 12 în prezenţa şcoalelor confesionale.

Inmormântarea

Joi, în 6 Februar, s'a săvârşit înmormântarea regretatului ierarh, căruia pentru deosebitele sale merite i s'au făcut funeralii naţionale.

Sfânta Liturghie s'a îndeplinit în biserica Sfântul Nicolae de către PP. SS. LL. Vasile al Caransebeşului şi Andrei al Aradului, înconjuraţi de un sobor de preoţi. După serviciul religios a urmat un moment emoţionant: starețul Atanase Prelipceanu dela mănăstirea Putna, aduce în numele mitropoliei bucovinene, o urnă de pământ de pe mormântul lui Ştefan cel Mare, ear ţărâna acesta scumpă este aşezată alături de corpul neînsufleţit al aceluia, care a reînfiinţat eparhia Clujului.

Terminându-se sfânta liturghie, s'a format un lung convoi, care s'a pus în mişcare spre catedrală, unde sicriul a fost aşezat pe catafalc în faţa sfântului altar.

Prohodul este săvârşit de I. P. S. Sa Mitropolitul **Nicolae** *al Ardealului şi de Prea Sfinţitii arhierei amintiţi, în fruntea unui numeros sobor de preoţi.*

Au asistat la ceremoniile înmormântării: Reprezentantul Suveranului nostru, dl maior Sidorovici, dl prof. Dr. C. Angelescu ministrul şcoalelor şi ad-interim la culte, reprezentanţii armatei, ai autorităţilor şi instituţiilor judecătoreşti şi culturale, armata şi publicul imens.

Au rostit cuvântări, elogiind viaţa şi activitatea decedatului ierarh, următorii:

I. P. S. Sa Mitropolitul **Nicolae;**

Dl ministru **Dr. C. Angelescu,** *în numele guvernului;*

Păr. prof. **I. Lupaş,** *reprezentând Academia Română;*

în numele senatului a vorbit dl prof. **N. Bănescu,**

ear în al armatei dnul general **Marosin;**

Păr. consilier eparhial **Dr. Seb. Stanca,** *în numele eparhiei văduvite;*

dl rector al universităţii din Cluj, **Fl. Ştefănescu,** *aduce cuvântul de închinare al acestei înalte şcoale;*

dl primar al municipiului Cluj, prof. **N. Drăgan,** *exprimă regretele adânci ale cetăţenilor clujeni;*

dl profesor universitar **Sextil Puşcariu** *aduce prinos de recunoştinţă întemeetorului Frăţiei Ortodoxe Române;*

dl profesor univ. **Onisifor Ghibu** *vorbeşte în numele Ligii Antirevizioniste Române, al cărei ctitor în Ardeal fusese decedatul episcop;*

cuvintele P. C. **protopopi** *din Albalulia şi din Cluj au încheiat slujba înmormântării.*

Rămăşiţele pământesti ale bunului ierarh au fost apoi coborâte şi aşezate spre veşnica odihnă în cripta catedralei.

In veci pomenirea lui!

Trecutul nostru

Indivizii ca şi popoarele pe măsură ce sporesc în conştiinţa de sine, îşi cercetează tot mai mult trecutul şi-i desvălue tot mai bine semnificaţia. E falsă opinia că îndeletnicirea cu istoria e un apanagiu al epocii în care începe cultura unui popor. Din moment ce s'a trezit la conştiinţa de sine un individ sau un popor, trecutul îl interesează neîntrerupt. Dar înţelegerea trecutului se adânceşte după cum se adânceşte gradul de înţelegere generală a vieţii şi a individualităţii proprii.

Dacă la început cercetarea istorică se mulţumeşte pur şi simplu cu aflarea faptelor trecute, cu date, cu întâmplări, văzute pentru ele, sau cel mult — cu dovedirea vechimii sau vredniciei propriului popor, mai târziu istoricul caută sub faptele trecute *fiinţa naţională,* precizarea prin trecut a cunoştinţii ce-o are din prezent despre caracterul spiritual al neamului său.

Cunoaşterea intuitivă a substanţii naţionale din contemplarea manifestărilor prezente are lipsă de o examinare şi precizare prin trecut. In actualitate se amestecă prea multe voci, vueşte de prea mult zgomot, încât cu greu poţi distinge ceeace-i veritabil şi durabil românesc de ceeace-i sforţare şi artificiu. Trecutul însă e liniştit; în el n'a supraveţuit decât vocea veritabil românească. Tot restul s'a stins neavând urmare. Trecutul e un cristal care s'a format după legile fiinţii româneşti. Cu el înainte putem controla ce e veritabil românesc în tumultul de azi şi încotro trebue să ajutăm a se îndruma viaţa românească.

Trecutul e deget întins spre viitorul normal.

Dar trebue desvăluit ca atare. Şi aceasta a realizat-o în mare măsură părintele *Ştefan Meteş* în monumentala sinteză a trecutului nostru bisericesc: **Istoria Bisericii** *şi a vieţii religioase a Românilor din Transilvania şi Ungaria,* ed. II.

Utilizând toată literatura istorică de până azi asupra subiectului, opera aceasta cuprinde toate informaţiile —, câte s'au putut aduna până azi —, despre trecutul nostru bisericesc, dar astfel grupate, orânduite şi valorificate încât la fiecare aliniat ni se deschide un peisagiu larg de ansamblu şi ni se oferă o judecată generală.

Noi am avut un trecut unic. Popor născut şi crescut în lacrimi şi năcazuri, trecutul nostru bisericesc nu vueşte de certurile dogmatice ale teologilor, nici de luptele ambiţioase pentru întâietate între ierarhi şi principi, nici de desbinările fanatice sectare. Dar tocmai de aceea trecutul nostru bisericesc e mai veritabil religios: e viaţă de închinăciune a poporului, e jertfă umilă a celor mulţi şi săraci pentru a-şi zidi şi împodobi locaşuri de rugăciune potrivit concepţiei lor, e luptă simplă fără armele vicleniei, ale teologiei, şi ale puterii lumeşti, pentru apărarea credinţei. Luptă în care din primul moment trebuia sacrificată viaţa, ca în timpul primilor martiri ai creştinităţii.

Trecutul nostru bisericesc e *trecut religios poporal.* Din istoria bisericească a altor popoare se poate afla orice numai viaţa religioasă a poporului nu; numai ceeace-i mai curat nu.

Deaceea istoria noastră bisericească trebue să se închege — aşa cum e închegată a Păr. Ştefan Meteş din amănuntele modeste, dar atât de preţioase pentru cunoaşterea neamului nostru sub unghiu spiritual, ale vieţii religioase ţărăneşti.

N'avem un trecut «măreţ» prin fastul şi veşnica ciocnire între ambiţiile unei păturі sociale care umblă totdeauna după măriri deşarte. «Măreţia» aceasta a aparţinut pe aici altor neamuri. Dar trecutul nostru pe meleagurile transilvane are o altă măreţie, de-o esenţă mult mai nobilă: măreţia bunătăţii, a frumuseţii morale. Noi n'am împilat pe nimeni, trecutul nostru nu cunoaşte cruzimi şi desfrâuri, crime sociale şi aberaţii morale. Dumnezeu a ţinut să ne crească sub regimul sobru al lipsurilor şi să ne călească virtuţile sub vântul aspru al suferinţelor. Am fost un popor bun; bun nu numni în senznl negativ, ci în cel pozitiv: un popor tenace în virtuţile creştineşti. Numai aşa se explică faptul unic în istorie că un popor fără conducător n'a putut fi slăbit sub ordinea morală.

El şi-a chivernisit singur viaţa religioasă obştească, fiindu-şi singur consistor, vlădică, minister etc. El şi-a ridicat prin meşteri din sânul lui biserici din materialul lui autohton şi într'un stil în care se remarcă toată originala armonie a spiritului românesc. Arhitectul neamţ Fr. Schulcz a putut scrie — aprobat şi de alţi mulţi savanţi străini: «Bisericile norvegiene nu oferă nici pe departe în formele esenţiale claritatea şi conştiinţa de sine arhitecturală de a face efect prin massele principale... Impresia acestor biserici de lemn este covârşitoare, neobişnuită. Ele au ceva misterios, un aspect foarte serios, dar şi graţios, aşa că impresia ce o fac asupra privitorului niciodată nu poate fi ştearsă... aceste clădiri de lemn sunt opere de artă arhitecturală perfecte în felul lor» (Meteş, pg. 149).

Poporul le-a împodobit cu lemnăria atât de minunat înflorită. El le-a dat o pictură în care canonul erminiei şi influinţele occidentale nu pot înlătura un anumit timbru autohton.

Marele merit al Păr. Meteş e că a dat glas în opera P. C. Sale acestui graiu religios al poporului, pu-

* FOIŞOARA *

Copiii şi rugăciunea

Copilul este o fiinţă metafizică, a spus, cu toată dreptatea, într'o conferinţă, dl Nichifor Crainic.

De cum începe a vorbi şi a cugeta, copilul întreabă: Ce-i cutare lucru şi de ce-i aşa? Cum a venit el (copilul) pe lume? Cine a făcut lumea şi oamenii? Cine-i Dumnezeu şi de ce ne rugăm? Sânt întrebări al căror răspuns se proectează în lumea metafizică şi transcendentă.

Când copiii încep să-şi tălmăcească prin grai cele dintâi senzaţii, ne frământă cu o serie de întrebări, prin care cer să le clarificăm cele mai nepătrunse mistere ale vieţii.

Cum se explică acest primat al spiritualului în viaţa copilului, — este o taină. Fapt e că, în crâmpeiul de viaţă preşcolară al copilului aflăm *cel mai potrivit ogor de sămănat în el idei religioase şi morale de ordin metafizic,* între care rugăciunea este sămânţa cea mai iubită şi cea mai fecundă.

Ce se seamănă acum, valorează mai mult decât cursuri de teorii, din vremea maturităţii.

Cei mai mulţi credincioşi adoră pe Dumnezeul copilăriei, nu pe cel cunoscut din tratate voluminoase.

Dumnezeul copilăriei este Dumnezeul rugăciunii. Copilul cunoaşte şi iubeşte pe Dumnezeu prin rugăciune. Ea îi revelează pe Părintele lumii şi al oamenilor, rugăciunea îl face să-L cunoască, să-L îndrăgească şi să-şi imprime în suflet icoana Lui sfântă, ocrotitoare şi mântuitoare.

Nimic mai uşor ca a deprinde copiii să se roage, când sufletul candid este terenul atât de însetat de spiritualitate. Copiii învaţă uşor rugăciunile şi ceea ce-i şi mai emoţionant, ei ne aduc bucuros seara aminte, că trebue să se roage înainte de culcare.

Predispoziţia sufletească a copiilor colaborează foarte de aproape cu intenţiile şi cu osteneala noastră.

Dificultăţile se ivesc ctunci, când încep să reflecteze şi să facă comparaţie între atmosfera morală pe care o respiră în jurul lor şi între atmosfera curată pe care rugăciunea o creiază în inima şi în mintea lor. Dacă una contrastează cu cealaltă, deprinderea cu rugăciunea e ameninţată de viermele îndoelii sau al indiferentismului.

Rugăciunea, ca şi moralitatea, ar fi să fie mai mult o problemă familiară, decât şcolară. Inchinători credincioşi răsar din *familie şi biserică.* Şcoala poate ajuta, — dar căldura evlaviei o dă vatra familiei, pe care o întregeşte biserica. Ce folos au copiii de o rugăciune pe care o învaţă în şcoală, *dacă acasă* nu i se dă nici o însemnătate... Vorbesc din experienţă. Am avut, şi am, copii la şcoală cari vin de acasă cu nici o rugăciune. In zadar le-au învăţat la şcoală, căci acasă nu le-au repetat şi peste puţină vreme le-au şi uitat. Experienţa aceasta o fac mai în fiecare an de când catehizez.

Intr'o familie în care nu se practică rugăciunea, sufletul, prin excelenţă metafizic al copiilor, lâncezeşte. In schimb într'o familie cu practici religioase, sufletul copilului se deschide spre binecuvântările harului, cum florile se deschid la lumina dătătoare de viaţă a soarelui.

Se pune întrebarea: *Ce rugăciuni să învăţăm pe copii?* (Vorbim de copiii cari încă n'au ajuns la şcoală primară, căci aici rugăciunile sânt indicate în programa analitică a învăţământului religios. Totuşi, cele ce le spunem aici, nu exclud nici pe şcolari).

Constatăm că între rugăciunile canonice ale bisericii nu avem rugăciuni speciale pentru copii mici — afară de *Tatăl Nostru,* — şi care le avem, sânt nepotrivite pentru ei. Avem însă rugăciuni *moştenite de bătrâni* şi învăţate dela părinţi, rugăciuni ce pot intra fără greşală în rândul rugăciunilor canonice ale bisericii. Cum este *Ingerelul,* pe care îl cunoaştem cu toţii, — sau rugăciunea de seara, pe care am învăţat-o dela părinţi:

Doamne, ziua s'a sfârşit,
Seara 'n pace ni-a venit;
Peste zi ne-ai ajutat
De-am lucrat ce ni s'a dat.
Ni-ai dat minte şi putere
Şi-am învăţat cu plăcere.
Dă să fie tot spre bine,
Să te preamărim pe Tine,
Zi de zi să tot sporim,
Tuturor să folosim
Ţie fii iubiţi să fim. Amin!

Sau rugăciunea tot înainte de culcare: „Doamne, Doamne. Eu închid ochii şi dorm, dar tu Părinte, eşti cu ochii deschişi; până dorm eu, păzeşte-mă, Părinte!"

La acestea se poate adăuga următoarea rugăciune a copilăriei noastre, făcută pentru părinţi, fraţi şi surori... „Doamne, Doamne, Dă sănătate şi iartă păcatele la tata şi la mama, la fraţi şi la surori, la unchi şi la mătuşe şi la toţi oamenii. Dă-mi şi mie sănătate ca să cresc mare, şi minte ca să învăţ şi să fac voia Ta, Doamne. Amin".

Sau aceasta, tot dela bătrâni moştenită, foarte iubită şi uşor învăţată de copii:

Doamne, ţine fericiţi
Pe părinţii mei iubiţi,
Să mă poată creşte bine,
Să se bucure de mine.

Dacă la rugăciunile acestea adăogăm Tatăl Nostru şi rugăciunea scurtă: *Doamne iartă-mă,* sau *Doamne miluieşte-mă,* apoi programa rugăciunilor de seara a unui copil este destul de bogată.

Instalarea Prea Sfinţitului Episcop Andrei al Aradului

La praznicul Intâmpinării Domnului, în ziua de Duminecă 2 l. c., s'a făcut, în cadre înălţătoare de suflet, înscăunarea noului păstor spiritual al eparhiei aradane, a P. Sfinţitului Episcop Dr. Andrei Magier Crişanul, întâmpinat şi salutat cu cea mai mare însufleţire de miile de credincioşi ai eparhiei sale.

Solemnitatea instalării s'a început cu sf. liturghie săvârşită în catedrala episcopală în mijlocul unei mari şi distinse asistenţe.

După terminarea serviciului religios, a urmat înscăunarea noului episcop. Mandatarul, încredinţat dln partea I. P. Sfinţitului Mitropolit Nicolae cu îndeplinirea acestui act, a fost P. S. Sa episcopul **Vasile Lăzărescu** *al Caransebeşului.*

Reprezentantul ministerului de culte, dl director general în acest minister, **Stancu Brădişteanu** *a dat citire decretului regal prin care se aprobă alegerea noului vlădică; ear păr. prot.* **Nicolae Colan**, *rectorul Academiei teologice Andreiane, a citit gramata I. P. Sfinţiei Sale Mitropolitului nostru Nicolae.*

P. Sfinţitul episcop Vasile al Caransebeşului, în cuvântarea rostită la acest prilej, făcând apel la preoţimea eparhiei să dea tot sprijinul şi toată ascultarea noului arhipăstor, vorbeşte în accente grăitoare despre rolul bisericii noastre în păstrarea şi întărirea credinţei străbune în Ardealul înainte de marele războ.

In numele guvernului şi al ministerului cultelor a adresat frumoase cuvinte noului episcop, dl **Avram Imbroane**, *spunând:*

Suntem siguri că râvna sfântă pentru biserica ta, pe care o ai sădită în suflet de moş-strămoşii tăi preoţi, râvna sporită şi întărită prin frumoasele studii ce le-ai făcut, cât şi prin iscusinţa şi înţelepciunea de care ai dat dovadă prin activitatea ce ai desfăşurat în cuprinsul eparhiei Oradiei, vor stăvili curentele duşmănoase care sânt impuse de dincolo de hotare înspre noi spre a surpa temelia bisericii noastre strămoşeşti.

In răspunsul P. Sfinţitului episcop **Andrei** *se stăruieşte în deosebi asupra cunoaşterii adevărului ceresc adus în lume de Fiul lui Dumnezeu. Credinţa religioasă dă tărie însuşirilor bune ale omului. E o sporire a vieţii, care nu lasă să se stingă focul ei sacru. In continuare P. S. Sa spune:*

„Nu m'aş putea mângâia cu nimic, dacă intelectualii, crema gândirii şi floarea aleasă din grădina neamului, ar lipsi din rândul enoriaşilor noştri. Poate tocmai sbuciumul lor sufletesc are cea mai mare nevoie de alinare.

Fac apel intelectualilor: reaprindeţi luminiţa credinţei moştenită din casa părintească, unde o pioasă mamă ţărancă, un smerit dascăl sau figura venerabilă a unui preot părinte, v'au aprins-o oarecând în suflet, dar pe care vitregia vremurilor noastre a stins-o. V'aţi lipsit de atunci de mângâierile ce i le dă credinţa religioasă. Inchizând cerul aţi rămas cu deşteptăciunea pământească. Un glas lăuntric vă cheamă pe mulţi: vino acasă, copil rătăcitor, la casa părintească a amintirilor unde îţi vei regăsi liniştea sufletească.

Voi lucra pentru adâncirea vieţii religioase, care ca orce pom trebue să aducă roade la timp.

Biserica noastră va trebui să fie dominantă nu numai după numire, ci mai ales după instituţiunile ei de binefacere din care să transpire cel mai curat spirit creştinesc vrednic de trecutul nostru de mucenicie. Iată programul viitoarei mele activităţi, ideal după care voi căuta să modelez realitatea.

Gândul meu se îndreaptă în această clipă către vrednicii mei înaintaşi în acest scaun, episcopii Ioan şi Grigorie, pe cari am avut fericirea să-i cunosc şi a căror amintire o fericesc, iar numele lor îl voi cuprinde în rugăciunile mele. Vreau să fiu vrednic urmaş al lor, călăuzit numai de preamărirea lui Dumnezeu pe pământ şi de fericirea ţării prin instituţia veşniciei care este Biserica.

Cu profundă durere mă gândesc la adormitul în Domnul episcop Roman al Orăzii, părintele meu sufletesc, care, pe patul de moarte, mi-a legat de suflet grija acestei eparhii".

P. S. epsicop Andrei a binecuvântat apoi poporul credincios aflător în piaţa catedralei Aradului învestmântat în haină de sărbătoare.

La recepţia dela reşedinţa vlădicească s'au prezentat felicitări noului episcop din partea reprezentanţilor autorităţilor civile şi militare din localitate şi ale diferitelor corporaţii şi societăţi.

nând la contribuţie tot ce-l putea face auzit într'o formă cât mai plenară: artă bisericească, literatură poporală-religioasă, obiceiuri testate pentru cutare răstimp din trecut.

Alvia de lumină trasă de P. C. Sa peste trecutul nostru va mai putea fi, să sperăm, în viitor lărgită, dar ea e cu siguranţă şi-acum îndestulătoare pentru o privire de ansamblu asupra lui, pentru a-l înţelege în esenţa lui.

Tot ce rugăm pe părintele Meteş este să ne dea mai repede pe celelalte două volume ca să avem în sfârşit prima operă de sinteză a întregului nostru trecut bisericesc.

Dr. D. Stăniloae

Probleme-Recensii-Comentarii

Dl Octavian Goga despre rolul preoţilor în viaţa naţională. — Intr'o cuvântare recentă dl Octavian Goga a spus despre preoţia noastră următoarele:

Mă adresez în special preoţimii noastre, care în ochii mei are misiunea, pe care am învăţat să o ştiu din părinţi. Ea a slujit totdeauna la altarul naţiunei. Biserica noastră s'a păstrat ca instituţie de conservare naţională. O ştiu aceasta, căci îmi dau seama că am putut fi totdeauna un bun român, fiindcă din leagăn am fost un bun creştin. Ca ministru al cultelor am luptat pentru preoţime şi drepturile ei. Totdeauna am susţinut, că preotul trebue să aibă rol activ în viaţa politică, fiindcă preoţii sunt conducătorii satelor împreună cu învăţătorii. Eu vreau să fac politică cu preoţii, cari fac politica sufletului, nu cu cârciumarii. Cuvintele poetului: «Preoţi cu crucea 'n frunte» au fost rostite la zile de primejdie. Toţ aşa preoţii sunt chemaţi azi, cu sfânta cruce în mână, să ducă românismul la biruinţă.

*

Pe drumul cel bun — la lucru! — Se găsesc încă mulţi români de origine, în aşa zisa *Secuime*, a căror conştiinţă continuă să rămâie în amorţeală, cu toate că visul de veacuri al poporului român s'a împlinit.

Conştiinta lor de fii ai neamului nostru trebue trezită, ear fraţii rătăciţi readuşi la matcă. Iată deviza care trebue să şi-o impună intelectualitatea română, mobilizând toate forţele morale spre a-şi putea atinge ţinta dorită.

Cărturarii din aceste părţi, în frunte cu preoţii lor şi cu toţi aceia în ale căror piepturi bate o inimă românească, şi-au dat mâna frăţeşte pornind la munca de trezire.

Incă din anii trecuţi, au luat fiinţă în diferitele părţi maghiarizate, mai multe centre şi subcentre culturale, ale vechei noastre „Asociaţiunii" (Astra) înfiinţată în 1861 prin sprijinul hotărâtor al marelui Şaguna.

S'au organizat şcoale ţărăneşti, infiltrând, în sufletul elevilor lor, sentimente naţionale. Astăzi aproape în toate satele, cu semne de viaţă românească, s'au organizat cercuri culturale, care aduc mereu contribuţia lor la frumoasa operă ce ne stă înainte.

Astfel, în comuna *Vârghiş*, din jud. Odorhei, cercul cultural al „Astrei", sub conducerea preotului ortodox, în comun acord cu ceilalti conducători, a organizat în seara zilei de 26 Ianuar c. o prea frumoasă manifestare culturală, cu program bine executat. Au luat parte toţi intelectualii din jur, în frunte cu neobositul luptător dl Dr. M. Cionca, primpretorul dela Ocland.

In cuvântul său de deschidere, preotul local a scos în relief activitatea din trecut a Asociaţiei şi în deosebi rolul ei înfăptuit astăzi în această regiune, unde românii, sub dominaţia de tristă amintire, şi-au pierdut graiul şi portul străbun.

Au urmat apoi coruri, executate de elevii şcoalei primare şi o piesă teatrală.

Scopul seratei a fost şi de-a pune bază unei biblioteci, din care să se alimenteze sufletele însetate de cultură religioasă românească.

Drumul spre atingerea ţintei, ori cât de greu de străbătut, sântem decişi să-l urmăm. Răbdarea, stăruinţa şi bună înţelegerea toate le va birui.

Sântem, adevărat, în faţa unor smerite începuturi, — care însă ne dau nădejdea şi încrederea în sosirea unor zile, când şi cel din urmă român din acest ţinut să-şi aibă bucuria de a se simţi *«la el acasă»*.

Pr. *Ioan Popa*

*

Laudă şi nu prea. — Părintele Gala Galaction scrie duminecal la ziarul „Curentul" o rubrică dedicată, prezumtiv, celui mai important moment din viaţa religioasă de peste săptămână. Dar o rubrică aşa de misterioasă, de indecisă, de şovăelnică în haina-i prea largă de fraze, încât nu prea poţi şti ce vrea în definitiv părintele Gala

---

Dimineaţa se rosteşte Tatăl Nostru şi rugăciunea: „Din pat şi din somn...", după ce întâi copilul se învaţă ca atunci când se coboară din pat să-şi facă semnul crucii şi să zică: *Doamne ajută-mi!*

Inainte de mâncare copiii sânt bucuroşi să spună Tatăl Nostru şi să se închine, iar după mâncare să-şi facă cruce şi să zică: Doamne, mulţumescu-ţi că m'ai săturat de bunătăţile Tale... Sau, scurt: *Doamne mulţumescu-ţi*, Amin.

Când pleacă de acasă, sau când se apucă de un lucru, se cuvine ca ei să fie dedaţi să-şi ridice pălăria, să-şi facă cruce şi să zică: *Doamne ajută*, iar la întoarcere sau la isprăvirea unui lucru, să zică: *Doamne mulţumescu-ţi.* — De sigur, toate rugăciunile şi închinările acestea, copiii le învaţă mai uşor *prin imitaţie*, dela părinţi.

Acestea ar fi ocaziunile când să se roage copilul, pentru cine, şi către cine să se roage el, până încă nu pleacă şi după ce pleacă la şcoală. Dacă se roagă pentru sine, pentru părinţi, fraţi şi surori..., către îngerul păzitor şi către Dumnezeu, credem că e destul deocamdată. Mai târziu face el cunoştinţă cu *Născătoarea* şi cu celelalte rugăciuni, care pentru a fi deplin înţelese cer şi oarecare cunoştinţe elementare de... teologie biblică.

Este necesar să obişnuim copiii din vreme cu rugăciuni scurte pentru diferite momente din calea vieţii. In viaţa poporului român, astfel de închinări sânt obişnuite şi contribue mult la sporirea sentimentului religios în sufletul lui. In privinţa aceasta cele dintâi deprinderi le vor face copiii învăţându-se să ridice cu respect pălăria când trec pe lângă biserică sau pe pe lângă cruce, să-şi descopere capul şi să facă cruce, rostind: In numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh...

In special, când trec pe lângă biserică, copiii trebue deprinşi, ca pe lângă cruce şi descoperire, să zică: Doamne ajută-mi, sau Doamne ajută-ne. Ori: Doamne miluieşte, Doamne miluieşte-mă, sau Doamne miluieşte-ne. Ori: Doamne iartă-mă, sau Doamne iartă-ne. Ori: Isuse, miluieşte-mă, sau Isuse miluieşte-ne.

Mai târziu vor învăţa copiii pe lângă aceste deprinderi şi rugăciunea de întrare în biserică: Intra-voi în casa Ta şi mă voi închina în biserica Ta...

Când trec pe lângă cruci sau troiţe, se vor descoperi, vor face semnul crucii, se vor închina şi vor zice aceleaşi rugăciuni.

La trecerea prin sau pe lângă cimitir se va zice: Doamne iartă pe cei vii şi pe cei morţi; sau *Cu sfinţii.*

La închinarea pe lângă icoane e bine să fie copiii dedaţi, pe lângă cruce, cu rugăciunea: Dumnezeule, curăţeşte-ne pe noi păcătoşii şi ne miluieşte, — când sărutăm icoanele împărăteşti. Iar când ne aflăm în faţa icoanei Născătoarei zicem: Bucură-te, mireasă pururea Fecioară; sau: Roagă-te pentru noi Maică Preacurată.

In faţa icoanelor sfinţilor zicem: Roagă-te pentru noi sfinte Ioane,... sfinte Nicolae,... sf. mucenice,... sau: Rugaţi-vă pentru noi, sfinţilor apostoli,... îngeri,... mucenicilor, ş. a. m. d. după cum indică icoana, sărbătoarea sau sfântul pe care-l prăznuim.

Cam acestea ar fi rugăciunile cu care trebue să deprindem copiii din primii ani ai şcoalei primare. Copilăria este câmpul cel mai accesibil rugăciunii şi practicelor ei.

Pe deprinderile acestea mici se clădeşte edificiul credinţei şi al convingerilor religioase de mai târziu.

Am spus, la început, că cei mai mulţi credincioşi adoră pe Dumnezeul copilăriei lor. Vom da în privinţa aceasta un exemplu elocvent, în persoana poetului V. Voiculescu, autor al atâtor poezii religioase cu îngeri şi cu copii. Intr'un număr al revistei *Gândirea* ne face o foarte preţioasă mărturisire de credinţă sub titlul: *Confesiunea unui scriitor şi medic.* Aici vorbeşte mai întâi frumos despre credinţă în general, apoi despre credinţa copilăriei sale şi despre influenţa cărţilor sfinte, în deosebi a Bibliei, şi a datinelor religioase asupra sufletului său de copil... „Din toate lecturile, cea care m'a impresionat mai mult, a fost Biblia cu aspra ei grandoare de dramă jumătate pământească, jumătate divină"... Apoi continuă să arate că cele ce au ajutat mai mult la întărirea temperamentului său religios din prima copilărie, au fost datinele religioase... „Datinele care se împleteau pe cununa anului şi pe care le aşteptam şi le practicam ca pe nişte mari şi de preţ spectacole. Teatrul nostru cel mai scump era liturghia şi serviciul religios din fiecare Duminecă sau sărbătoare, mai ales după ce descoperisem sensul ascuns al tuturor gesturilor şi aluziilor liturgice. Mai desfătătoare decât orce gală de operă din câte am văzut de atunci încolo, mi-au rămas pentru totdeauna *deniile* Paştilor, cu marea şi minunata Vinere, când cântam prohodul. Cu luni de zile îl învăţam împreună cu mama, fără greşală. Ocolirea bisericii, slujba triumfală a Invierii a pus peceţi indelebili pe o amintire ce n'aş vrea să o pierd niciodată. Sânt emoţii neştirbite a căror intensitate o simt la fel acolo în amintire şi astăzi. Sufletul nostru, măcar în copilărie, prinde, fără şă ştie, în placa lui sensibilă pe Dumnezeu. Practicele religioase, cultul, fac să se contureze, să apară şi să se fixeze în conştiinţă chipul Domnului, aşa cum manipulaţiile în diverşi reactivi ajută să reiasă pe placa fotografică chipurile prinse" (Gândirea Nr 8/1935, p. 402—403).

Copiii au inimă şi minte îngerească, mens angelica. Să nu întârziem a-i învăţa limba îngerilor, limba rugăciunii.

Pr. **Il. V. Felea**

Galaction: ce reprezintă, cu cine e, ce iubeşte şi ce nu.

Vrea să fie prea diplomat, sau prea înţelept, sau e împiedecat de alte legături nemărturisite să fie clar şi să susţină până la sfârşit un punct de vedere consecvent şi deplin favorabil Bisericii ortodoxe? Mister.

Intr'o rubrică de curând, părintele Gala Galaction ar vrea să elogieze, chipurile, pe regretatul episcop Roman Ciorogariu. După ce remarcă just că veneratul dispărut a fost un vlădică popular ca mai toţi vlădicii şi clericii ardeleni „luptători pentru neam şi uneori martiri naţionali", se împotmoleşte în afirmaţia cu totul arbitrară şi necorăspunzătoare realităţii, că episcopul Roman a fost un om simplu, fără ştiinţă teologică, iac'aşa un moşneag dârz cu mintea păstrată departe de lumea cărţilor şi a ideilor.

„Măreaţă, impunătoare simplitate!..." termină părintele Gala Galaction într'o pretinsă isbucnire de admiraţie.

P. C. părinte ar fi putut afla, însă, dacă se interesa, că decedatul ierarh n'a fost un om simplu, fără contact cu cartea şi cu problemele teologice. După studii temeinice de teologie la universităţile din Lipsca şi Bonn, a funcţionat zeci de ani ca profesor la institutul teologic din Arad, fiind în tot timpul un promotor vieţii culturale nu numai de acolo, ci din tot Ardealul. „Tribuna", în timpul ei de supremă splendoare intelectuală, stătea sub inspiraţia lui unanim recunoscută şi lăudată. Cine răsfoieşte articolele sale, se întâlneşte cu un scriitor de-o subtilitate, de-o agilitate, de-o bogăţie de idei şi de nuanţe, cum puţini mai găseşti în Ardealul de până azi.

N'a scris teologie vlădica Roman, pentrucă nevoile vieţii româneşti îl reclamau pe altă brazdă. Dar ar fi putut scrie. Conversaţia cu el îţi descoperea un teolog perfect iniţiat în toate problemele şi subtilităţile teologice din toate confesiunile creştine. Ar fi putut şi comenta Simbolul credinţei, nu numai recita, cum îşi închipue cu îngătuitoare suficienţă părintele Gala Galaction. Ar fi putut participa cu distincţie în orice comisiune „de savanţi şi de experţi teologi"; nu ne-ar fi făcut nici o ruşine nici la Lambeth, nici la Stokholm, nici la Lausanne şi nici într'o altă comisiuna dacă vârsta — şi numai vârsta! — prea înaintată nu l-ar fi împedecat să participe.

Acestea pentru restabilirea adevărului pe seama celui ce nu se mai poate apăra.

Pasiunea pentru neadevăr

Blajul continuă. Continuă să repete monotona arie tânguitoare şi mincinoasă. Şi va continua-o, suntem siguri, până ce va exista. Căci, cum am arătat într'un număr anterior, el e însuşi întruparea neadevărului. Existenţa lui e, prin definiţie, neadăvăr şi fraudă.

E interesant de contemplat această originală incorporare şi manifestare a neadevărului. Intâlneşti aci neadevărul într'o deplinătate, puritate şi exclusivitate unică. Nici un compromis cu adevărul, nici o concesie faţă de realitate, nici o toleranţă pentru dreptate. Se minte la Blaj cu o frenezie, cu o pasiune oarbă. Se detestă adevărul, se nesocotesc faptele cu o duşmănie masivă. Se fabrică cotidian neadevăruri de-o grosolănie formidabilă. O fantezie aplicată integral inventiei de neadevăruri, îşi îndeplineşte misiunea cu exuberanţă şi fără nici un control. La Blaj sunt sigur că se dau premii aceluia căruia îi trăzneşte prin cap ceva mai îndrăzneţ, mai aiuristic pe spinarea ortodocşilor.

Blajul ştie una: să mintă, să mintă pe note tânguitoare. «Clarisimii» au învăţat această unică lecţie la şcoala iezuită din Roma sau din Innsbruck. Acesta-i «adevărul» cel mare în care cred ei că se mântuesc. Ei îşi repetă lecţi cu habotnicia acelor fiinţe inferioare cari se tem să facă ceva personal.

S'ar putea prinde într'o formulă foarte simplă compoziţia morală a «clarisimului» uniat. El este un aliaj de iezuitism şi rusticitate. Iezuitismul şi-l mărturisesc, rusticitatea se constată geografic. Licoarea fină a proverbialei prefăcătorii iezuite s'a turnat în formele grosolane ale unei rusticităţi inferioare. Pe când iezuitul se sileşte să dea neadevărului debitat o aparenţă de adevăr, un rudiment de dovadă, «doctoraşul» uniat debitează neadevărul în mod cu totul gratuit, nesinchisit de necesitatea dovedirii. Câtă vreme iezuitul are grijă să debiteze astfel de neadevăruri cari ar putea fi măcar adevăruri, rusticul lui discipol debitează lucruri fantastice, minunăţii de basm cari se rèsping dela prima vedere.

Maniera aceasta rustică (cine vrea poate atârna şi un néo) în confecţionarea neadevărului miroasă dela o poştă, b. o. în basmul cu jandarmii cari ar sili locuitorii din Valea Lungă să rămână ortodocşi. Inzadar am provoca capetele mici ale acestor mari fabricanţi de neadevăruri să tacă dovadă afirmaţiei lor. Inzadar le-am produce noi dovezile definitive ale terorismului exercitat de primăria comunei pentru împedecarea trecerilor. Poate se va fi auzit şi prin redacţia «Unirii» de o pădure comunală dela Valea Lungă din care ortodocşii sunt opriţi să-şi ia lemne. Poate au luat act şi «inocenţii» propovăduitori ai neadevărului de fiecare zi de decretul samavolnic al prefectului prin care porunceşte primarilor să nu permită trecerile celor ce nu şi-au achitat în prealabil impozitele la stat şi comună, de par'că ceice trèc la ortodocşi ar trece în altă ţară.

Iar în cazul d. primpretor din Valea Lungă în jurul căruia fac monotonii redactori ai «Unirii», număr de număr, acelaş tărăboi, poate doreşte capitlul din Blaj să-i reproducem în facsimil niscai foarte nostime dovezi despre părerile extrem de favorabile ce le avea despre dânsul până ce n'a trecut la ortodocşi.

Vom ajunge şi acolo dacă maculatura blăjană forţează nota.

Sigur, nu sperăm că prin aceasta «Unirea», ruşinată, va tăcea. E în firea clarisimilor să nu ţină seamă de nici o evidenţă, fie ea ca lumina soarelui sau ca ortodoxia neamului românesc, să nu răspundă la nici o obiecţiune şi să-şi cânte cu surzenie mai departe ideea fixă: statul român face prozelitism.

Ce să le facem? Acesta le e destinul!

Ordinul iezuiţilor

Confraţii noştri telefonişti din orăşelul Blaj, stăruind în atitudinea de admiratori extaziaţi ai iezuitismului, dăm mai jos unele mărturisiri şi păreri ce stăpânesc chiar în lumea catolicilor, alese la întâmplare: Iată ce mărturiseau capete încoronate în ţări catolice:

Enric IV **al Franţei în scrisoarea sa (din 17 August 1598) către ambasadorul francez la Roma: „Dacă aş avea două vieţi, bucuros aş jertfi una pentru a împlini dorinţa papei (de a reprimi pe iezuiţi în Franţa), însă având una singură, trebue să o păstrez pentru supuşii mei şi pentru creştinătate; oamenii aceştia (iezuiţii) se dovedesc a fi tot aşa de pătimaşi şi întreprinzători, cum erau în regatul meu,... nu întru atâta pentru a convertì pe cei de altă religie, ci mai ales pentru a prinde rădăcină şi a ajunge la putere în regatul meu şi a se îmbogăţi şi a creşte pe socoteala altora. Pot spune, că lucrurile mele începură să se îmbunătăţească, şi că persoana mea şi-a dobândit siguranţa abea atunci, când iezuiţii au fost izgoniţi de aici"...**

(In scrisoarea dela 2 Iulie 1598): „Nu mă încred în promisiunile şi vorbele frumoase ale iezuiţilor, de oarece am avut prilej să cunosc prea bine făţărnicia, răutatea şi reaua lor voinţă faţă de persoana mea"...

Impăratul *Iosif II* al Austriei, (în scrisoarea către Ducele de Choiseul, Ian. 1770): „...cunosc bine pe iezuiţi. Cunosc toate planurile lor şi toate încordările lor pentru a respândì întunericul în lume şi a urzì pretutindeni zăpăceală, în scop ca ordinul lor să poată stăpânì dela Cap Finister pâna la Marea îngheţată..." (In scrisoarea către ambasadorul spaniol, contele Aranea, Iulie 1773): „Clemente XIV (papa) şi-a câştigat glorie neperitoare, când a liberat lumea de sub iezuiţi, de sub aceşti asasini ai creştinismului. Scopul principal urmărit de iezuiţi era să-şi întindă gloria şi puterea, dar lumea să fie ţinută în profundă întunecime".

Impăratul aminteşte ce era religia în Germania înainte de-a se cunoaşte în ţara aceasta ordinul iezuiţilor şi afirmă, alături de cunoscuţi istorici, că intoleranţa iezuiţilor a deslănţuit suferinţele războiului de 30 de ani.

Regele *Ludovic I* al Bavariei (în scrisoarea către ministrul Wallenstein, anul 1843); „Am să reproşez acestui ordin uneltirile sale politice... ori unde s'au găsit sau se găsesc (iezuiţii), îş văd de scopul ordinului lor, şi numai de acesta, *patria e lucru secundar*».

Aceste mărturisiri sânt întărite şi de alte declaraţii, aflate în scrisori de-ale cardinalilor şi ale principilor catolici de pe la mijlocul veacului al 19-lea.

Ce spun apoi *istorici*, ca oameni de ştiinţă şi profesori celebri, despre ordinul iezuiţilor, o vom arăta la altă ocazie.

Neapărat, iezuitismul îşi are şi prietenii săi. Insă toţi aceşti amici, *fără excepţie*, nu fac alt ceva, decât repetă papagaliceşte spusele iezuiţilor. Toţi aceştia stau departe de-a se putea asămâna cu adversarii ordinului iezuiţilor, cu oamenii de valoare ştiinţifică stabilită şi recunoscută.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Miercuri în 5 c. la Cluj, la înmormântarea fericitului întru Domnul Episcop Nicolae. Deodată cu I. P. S. Sa au mai plecat: P. C. Sa păr. consilier arhiepiscopesc *Tr. Scorobeţ*, P. C. Sa păr. *N. Colan*, rectorul Academiei teologice Andreiane, C. Sa păr. profesor *Dr. N. Popoviciu* şi C. diacon *I. Dinu*. După sosirea la reşedinţa episcopală, I. P. S. Sa a făcut o rugăciune lângă sicriul fericitului episcop Nicolae al Clujului. I. P. S. Sa Mitropolitul şi suita s'a înapoiat la Sibiu Sâmbătă în 8 l. c.

Vizita corului Ion Vidu din Lugoj la Sibiu. Ni se comunică plăcuta ştire că vestitul cor al fraţilor logojeni va veni în oraşul nostru Duminecă la 23 Februar 1936. Corul va cânta la sfânta liturghie în biserica mitropoliei noastre, iar seara va da un mare concert sub patronajul *I. P. Sf. Mitropolit Nicolae* şi al dlui general *Virgil Economu* comandantul corpului şapte de armată. Amănunte în numărul viitor.

De urmat. Icoane bisericeşti, din regiune, vor alcătuì cuprinsul expoziţiei de pictură, ce se va organiza în cursul acestui an, în Bucovina, — ţara cu vechi şi frumoase mănăstiri, — în urma iniţiativei luate de Liga culturală din Cernăuţi. O îngrijită şi aleasă expozlţie de pictură bisericească nu poate decât să contribue în mare măsură la renaşterea artei religioase în adevărat spirit ortodox. Va fi o bună ocazie pentru a cunoaşte şi a lămurì arta vechilor noştri pictori bisericeşti. Pilda dela Cernăuţi trebue astfel să-şi găsească imitatori şi în celelalte ţinuturi ale ţării.

† Preoteasa Sabina Oprea născ. **Piso,** soţia preotului nostru Alimpiu Oprea din Săcărâmb, protopopiatul Deva, după grele suferinţe, împărtăşită cu sfintele taine, a trecut la cele eterne, în 5 Februar 1936, în etate de 62 ani, şi după 46 ani de fericită căsătorie. Rămăşiţele pământeşti ale defunctei s'au aşezat spre veşnică odihnă în 7 l. c., în cimitirul bisericii ortodoxe române din Săcărâmb. Bine cuvântată şi eternă să-i fie memoria!

Educaţia la alte neamuri. O publicaţie a serviciului muncii din Germania scrie, în materie de educaţie a fetelor, că ele au să fie crescute după legile spartane. Fetele germane vor trebui să renunţe prin urmare la farduri şi la practicile de înfrumseţare şi siluetă: să nu mai consume decât cantităţi foarte reduse de zahăr şi dulciuri, şi să se obişnuească neapărat cu vestminte simple şi igienice.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 9 Februar 1936, va predica părintele *M. Neagu*.

Duminecă, în 9 Februar 1936, ora 6 seara, va conferenţia în sala mare a judeţului Sibiu, dl profesor universitar *Dr. E. Ţeposu* despre: Medicină şi problemele ei actuale. — In aceeaş zi şi în aceeaş sală, la ora 11 a. m., îşi va desvolta conferinţa, însoţită de proecţiuni, dl *Dr. I. Popescu-Sibiu* despre: Fenomenul dela Maglavit.

CARŢI ŞI REVISTE

Transilvania, buletin de tehnică a culturii, Nr. 6 pentru Noemvrie—Decemvrie 1935, cuprinde material din activitatea societăţilor noastre culturale şi alte numeroase informaţii şi cronici despre manifestările despărţămintelor societăţii „Astra".

Biblioteca Poporală a Asociaţiunii „Astra". Ultimele numere ale „Bibliotecii poporale" sânt următoarele:

Nr. 219. Povestiri istorice. Din trecutul românesc al Clujului, de Ion Filimon.

Nr. 220. Munţi, animale şi pământ, de Ioan Pop-Reteganul.

Nr. 221. Cântece oltenesti, adunate de N. I. Dumitraşcu.

Nr. 222. „Stâlpii satului", teatru sătesc în 3 acte de Petrea Dascălul.

Nr. 224. Moartea lui Asan, povestiri istorice de Ioan Al. Lăpedatu.

Nr. 225. Amor şi răsbunare (povestire istorică) de Ion Al. Lăpedatu.

Fiecare număr costă 5 Lei. A se cere dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

Poşta redacţiunii

Pr. *A. G.* în *H.* Publicăm informaţiuni de interes, scurte şi precize. Generalităţi, prea cunoscute, nu pot să intereseze.

Anunţ de licitaţie

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de *8 Martie 1936*, se dă în întreprindere prin licitaţie publică, construirea Iconostasului şi zugrăvirea bisericii din Alţina. — Planul şi devizul aprobate de Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc din şedinţa dela 11 Septemvrie 1935, sub Nr. 7691, se pot vedea la oficiul parohial unde se dau şi informaţiuni. Ofertele să fie închise şi sigilate fiind însoţite de o garanţie de 5% în numerar din suma devizului care va rămânea ca o garanţie definitivă până la terminarea lucrărilor. Antreprenorul care va lua lucrarea este obligat a suporta cheltuelile împreunate cu planul şi devizul acestei lucrări.

Cheltuelile de plasare privesc pe antreprenorii respectivi. Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a alege dintre antreprenori pe acela care are mai multă încredere.

Alţina, 2 Februar 1936.

Din încredinţarea consiliului parohial:

Pompeiu Trif
paroh ortodox

(4) 1—1

Nr. 341—935 prot. (1) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei nou înfiinţate de clasa I-a **Sibiu-Inf. II (Lazaret),** protopopiatul Sibiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie a acestuia în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.
3. Parohia va zidì casă parohială corespunzătoare.

Cererea de concurs, împreună cu actele necesare şi cu încuviinţarea P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc — se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Sibiului.

Concurenţii se vor prezenta cu autorizaţia oficiului protopopesc, într'o Duminecă sau sărbătoare, în parohie.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sibiului în înţelegere cu consiliul parohial.

Sibiu, la 24 Noemvrie 1935.

Emilian Cioran
protopop.

Cereţi, dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, cartea acum apărută:

ISTORIA BISERICII şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, — lucrare datorită distinsului scriitor şi istoric Ştefan Metes.

Intelectualii noştri, preoţi şi mireni, precum şi bibliotecile poporale, au prilej de-a procura această preţioasă carte ce li se recomandă cu toată căldura.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 16 Februar 1936 — Nr. 8

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cuvântarea

— Rostită de înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul nostru NICOLAE în biserica catedrală din Cluj, la înmormântarea Prea Sf. Episcop Nicolae, în ziua de 6 Februar 1936 —

«Nu mă opriți, că Domnul a îndreptat calea mea; sloboziți-mă ca să merg la stăpânul meu». (Facere 24, 56).

Abia cu câteva zile înainte de aceasta am însoțit la lăcașul odihnei de veci pe neuitatul Episcop Roman al Orăzii — și, copleșiți de durere, ne găsim astăzi în jurul sicriului ce cuprinde rămășițele pământești ale bunului ierarh care a cârmuit cu râvnă și înțelepciune eparhia de Dumnezeu păzită a Vadului, Feleacului și Clujului, *Prea Sfințitul Episcop Nicolae.*

Ca niște patriarhi binecuvântați de Dumnezeu cu bătrânețe bune, așa se duc unul după altul, la părinți, în pace (Facere 15, 15) și cu conștiința de a-și fi împlinit datoria, acești doi păstori ai sfintei noastre Biserici — reprezentanți ai generațiunii care a purtat în sufletul ei sicriul legii cu toate făgăduințele și așteptările, și cari s'au învrednicit să aibă și bucuria Dreptului Simeon de a vedea cu ochii mântuirea poporului lor.

Incunjurați de stima și iubirea fiilor lor duhovnicești, cari cu jale se despart de ceice le-au fost părinți și povățuitori, par'că desprindem de pe buzele lor abia închise dorința din urmă: Nu ne opriți, că Domnul a îndreptat calea noastră; sloboziți-ne ca să mergem la stăpânul nostru.

«Nu mă opriți» — are dreptul să ne spună, după o viață plină de muncă și de jertfă, Prea Sfințitul Episcop Nicolae al Clujului. El, care în atâtea rânduri și-a chemat după sine poporul credincios spre frumoase și înalte înfăptuiri, pornește acum spre culmea pe care o poate atinge fiecare muritor numai singur, purtat de mâna bunului Părinte ceresc. Oricât de grea ne este despărțirea, noi știm că nu-l putem opri; căci atunci când Domnul de sus își cheamă sluga cea bună, ea trebue să-l asculte și să-i urmeze. Ne rămâne însă, ca o consolare, icoana vieții lui pilduitoare și întipărit în minte chipul lui, de pe care cetim biblicele cuvinte: *«Domnul a îndreptat calea mea».*

Și cu adevărat, dela începutul și până la sfârșitul ei Domnul a îndreptat calea vieții lui.

Născut în comuna Aciliu de lângă Sibiu, dintr'o familie fruntașă de țărani, fericitul în Domnul a primit prin naștere ca însușire fundamentală a caracterului său acea puternică și vioae impulsiune spre fapte, care formează nota dominantă a țărănimii noastre din așa numita «mărginime». Tot ceeace și-a adăogat prin școală, la liceul și la institutul teologic din Sibiu, pe cari le-a cercetat cu sârguință, s'a altoit pe trupina acestei moșteniri primită din inepuisabila visterie a etnicului nostru.

Trecând în ogorul vieții publice, mai întâi ca învățător în Sălișteă, apoi ca spiritual al institutului de corecțiune din Aiud, de aici ca protopop la Alba-Iulia, iar dela 1897 ca asesor al arhiepiscopiei Sibiului, pretutindeni s'a știut face folositor, valorizându-și prin muncă darurile cu cari a fost înzestrat.

Când, îndată după războiul întregirii neamului, sosise timpul pentru a desgropa de sub ruinele măsterului trecut vechea ctitorie dela Vad a lui Ștefan cel Mare și a așeza aici în cetatea Clujului scaunul ei vlădicesc, s'a făcut apel la încercata experiență a consilierului Nicolae Ivan spre a îndeplini lucrările pregătitoare necesare. Iar când totul a fost gata și arhimandritul Nicolae primind darul arhieriei a fost așezat în scaun, a pășit cu orientări sigure la organizarea eparhiei. Din mulțimea lucrărilor ce trebuiau săvârșite, cu cugetarea lui practică și cu simțul realității care nu i-a lipsit niciodată, a știut alege totdeauna ceeace era mai necesar, iar cu stăruința lui neistovită, folosind împrejurări și oameni, a dus la îndeplinire tot ceeace a început.

La întrebarea: ce-a găsit când a venit la Cluj și ce lasă acum când pleacă — să răspundă faptele.

Acolo unde până la venirea lui o smerită bisericuță înfățișa vitregia trecutului, astăzi o întreagă așezare de instituțiuni bisericești și culturale, grupate în jurul scaunului episcopesc, reprezintă cu demnitate credința noastră strămoșească. Alcătuirea consiliului eparhial cu bărbați bine pregătiți, înființarea Academiei teologice pentru formarea clerului la înălțimea nevoilor de azi, întemeierea librăriei și tipografiei și a organului eparhial „Renașterea", achiziționarea reședinței și, ca coroana tuturora, clădirea măreței catedrale — toate acestea sunt rodul chibzuinții și ostenelelor Prea Sfințitului Episcop Nicolae.

Tuturor așezămintelor chemate la ființă, printr'un remarcabil talent de bun gospodar le-a dat suportul material care să le asigure desvoltarea în viitor. N'a fost o fire contemplativă, dar în mijlocul realizărilor concrete cari i-au înlănțuit cu deosebire atențiunea, a găsit totuși răgazul necesar pentru a împărți poporului învățăminte duhovnicești și preoțimei îndrumări de bună păstorire. Și la viața culturală, economică și politică a neamului a participat activ, cu fapta și cu scrisul, sprijinind instituțiunile și încurajând inițiativele cari tindeau la sporirea binelui obștesc. Nu egoismul, nici dorul de mărire deșartă au fost izvorul neîncetatei sale activități, ci munca pentru el a fost un element de viață și o datorie la care-l chema dragostea lui de biserică și neam. De aceea dorul de muncă i-a înviorat sufletul până în zilele din urmă și la o vârstă în care alții se cred îndreptățiți la odihnă, adormitul în Domnul a știut culege încă roduri coapte de pe pomul vieții.

Acum munca lui s'a curmat și Domnul care în toată vremea i-a îndreptat calea lui și care în purtarea Lui de grijă știe să aleagă ceasul de odihnă pentru toți ceice s'au ostenit în via Lui, punându-i mâna pe fruntea obosită i-a zis: Destul a fost, acum vino la mine!

Primind cu supunere această chemare de sus și împărtășind iubitei sale turme credincioase o ultimă binecuvântare din catedrala în care se va sălășlui trupul lui spre odihnă, îi face rugămintea: *Sloboziți-mă ca să merg la Stăpânul meu.*

Iar noi cu toții, reprezentând Sf. Sinod, clerul și poporul întregei noastre Biserici, rugăm pe bunul Părinte ceresc să-i așeze sufletul în lăcașul drepților.

Profesorul Amilcar S. Alivizatos

In zilele de 16—18 Ianuar a. c. s'a ținut la București primul congres al profesorilor dela facultățile teologice ortodoxe din lume. Au participat la acest congres delegați ai facultăților teologice ortodoxe din Atena, Belgrad, Sofia, Varșovia, un delegat al Institutului ortodox din Paris, precum și delegații facultăților noastre teologice din București, Cernăuți și Chișinău.

Deoarece aceste congrese — între altele — au și scopul unei mai bune cunoașteri întreolaltă a celor ce au aceeași credință și propoveduesc aceeași doctrină ortodoxă, m'am gândit să fac, cât de cât, cunoscut cetitorilor Telegrafului Român pe dl profesor Amilcar S. Alivizatos.

Aceia cari au urmărit desbaterile congresului profesorilor de teologie ortodoxă, ținut la București, au putut constata că un priceput purtător al cuvântului și un bun îndrumător în toate problemele discutate, a fost delegatul facultății teologice din Atena și actualul decan al acestei facultăți, dl prof. A. S. Alivizatos.

Din fragedă tinereță acest profesor a depus o muncă vrednică de toată lauda pentru a se înarma cu toate armele unei culturi generale și în chip special cu armele unei temeinice culturi teologice. In tot timpul studiilor din țară a fost un elev și un student eminent. După terminarea studiilor în Grecia, și-a desăvârșit cultura prin studii făcute în Franța, Anglia și Germania. Mulțumită aptitudinilor personale și străduinței depuse, a ajuns să poseadă limba franceză, engleză și germană. Stăpân pe aceste trei limbi a ajuns posesorul unor isvore de mare preț, pentrucă literatura acestor popoare bogată fiind, a dat toată posibilitatea de îmbogățire sufletească omului îndrăgostit de cultură și specializare.

Intors în țară cu un tezaur prețios de cunoștinți, a fost numit profesor la facultatea teologică din Atena unde propune până astăzi cu zel și pricepere studiile teologiei practice. Cursurile pe cari le ține cu o regularitate uimitoare, se impun prin claritatea și bogăția de amănunte cu cari sunt făcute. Ceeace ajută mult acestui profesor, în predarea cu succes a studiilor de teologie practică, este faptul că pe lângă cultura teoretică teologică pe care o are, dl A. S. Alivizatos posedă și o vastă experiență a vieții. Din această experiență știe să aleagă ceeace este important și să o plaseze cu dibăcie de măestru în prelegerile pe cari le ține la universitate. Aceste note luate din viață și aplicate cu pricepere la loc potrivit sunt pentru studiile teologiei practice adevărate documente cari conving și fac cursurile mai plăcute, mai interesante. Așa se explică faptul că dl prof. A. S. Alivizatos e înconjurat, adeseori, de toți studenții facultății teologice și chiar și de studenți dela alte facultăți, cari vin să-l asculte.

Activitatea dlui A. S. Alivizatos nu se mărginește însă la ceeace îl obligă regulamentul facultății, la ceeace propoveduește de pe catedră. Dânsul este și un conferențiar apreciat. In această calitate este adeseori învitatul societăților religioase și culturale din Grecia. Activând în acest domeniu și-a câștigat un titlu de glorie în Elada și chiar în străinătate. S'a făcut cunoscut peste granițele țării mai ales prin faptul că a fost, aproape totdeauna, membru al delegației grecești trimise la conferințele internaționale ținute după războiu, de teologi ortodocși, protestanți și uneori și catolici, în diferite orașe din apusul Europei. In aceste întruniri internaționale s'a impus aproape totdeauna ca teolog și orator.

In publicistică activează intens. Aproape nu e număr, din revistele teologice cari apar în Atena, care să nu aibă articole semnate de profesorul A. S. Alivizatos. Colaborează deasemenea la ziarele cari apar în capitala Greciei în limba franceză.

Autor lăudat al mai multor studii de specialitate, este unul dintre profesorii cari fac cinste facultății teologice din Atena.

Am spus, în această formă rezumativă, cine este profesorul A. S. Alivizatos care în luna Ianuar a. c. a fost la București, ca delegat al facultății teologice din Atena, la congresul de teologie ortodoxă.

Pr. **S. Cândea**

Suferințele tagmei preoțești

Timpurile noastre sunt covârșitor de grele pentru toți cei avizați de voie, — dintr'un eroism moral — sau de nevoie, la un unic izvor de întreținere: acela al muncii lor cinstite și conștiincioase, dedicată întreagă, până la limită, unei singure misiuni.

Grele sunt pentru învățătorii și profesorii cari își închină toate puterile catedrei, grele sunt pentru magistrații cari nu voesc să sustragă nimic din disponibilitățile lor spirituale și fizice datoriei lor, pentru a le îndrepta spre vre-un alt izvor de câștig, grele sunt pentru toți aceia dela cari societatea și natura misiunii cere idealism, iar ei iau în serios acest imperios postulat.

Dar deosebit de grele sunt timpurile de azi pentru slujitorii altarului. Peste ei toate sacrificiile impuse de conducătorii țării celorlalți slujbași ai neamului, au venit cu o apăsare «specială». S'au impus curbe de sacrificiu la toate salariile, salarul preotului a fost onorat cu două curbe mai mult decât al celorlalți.

Preotul are și alte venituri, au spus și spun toți aceia cari nu-și iau osteneala să cunoască sau să cumpănească critic situația de astăzi a vieții sătești. Preotul nu face slujbă decât o oră pe săptămână, și nu merită pentru această muncă mai mult de câteva sute de lei la lună, strigă alții și mai puțin stăpâni cu judecata pe vorbele lor.

O scurtă examinare a condițiilor actuale ale existenții preoțești spulberă toate aceste vorbe fără noimă.

Eclejia e în cele mai multe locuri aproape inexistentă, prin cantitatea sau calitatea ei. Dar nici în locurile rari, în cari se găsește într'o măsură mai apreciabilă, ea nu constitue, în condițiile actuale de mare criză a economiei, un izvor de câștig. Dacă preotul și-ar putea-o lucra singur, ca unul din gospodarii de rând, poate că tot i-ar rămânea, în urma unei munci istovitoare și după cheltuiala cu întreținerea utilajului agricol, o bună parte din cele necesare pentru alimentarea casei. Dar un astfel de preot n'ar putea corăspunde nici pe departe misiunii sale așa cum i se cere și de către societatea de azi.

Oricât ar fi de departe de un preot ce vrea să fie la înălțimea vremii de azi, gândul la o domnie în senzul burghez al cuvântului, el silindu-se să rămână mai presus de categorisirile sociale, frate și părinte al tuturor, — va concepe orice om de bună credință că o cufundare totală a preotului în preocupările agricole îl face inapt pentru misiunea sa. Astăzi pastorația a devenit o funcție grea, care reclamă multă muncă și multă pregătire. Viața socială s'a complicat, probleme grele se pun la tot pasul, ispitele și greutățile, viciile și curentele stricăcioase bat cu duiumul la ușa sufletelor. Preotul trebue să stea în tot momentul treaz și înarmat cu armele spirituale cele mai perfecte, făcând uz continuu când de o învățătură, când de alta. Pe vremuri viața poporului nostru curgea liniștită, simplă, fără noutăți tulburătoare, în permanent aceeaș matcă seculară. O intervenție prea deasă, cu mijloace deosebite, a preotului era aproape inutilă. El păstorea prin sfintele slujbe, venerate unanim și fără rezervă, și printr'o viață dreaptă, dar simplă, de preocupări și înțelepciune țărănească.

Astăzi își dispută, cu mari frământări sociale, pe scena sufletului țărănesc întâietatea tot felul de doctrine nouă, politice, sectare, atee; osatura morală tradițională pocnește sub loviturile inzistente ale atâtor înțelepciuni lumești, aduse de o superficială și oportunistă clasă de pseudointelectuali.

Nu știm, va fi avalanșa aceasta furtunoasă de «idei» și forme nouă de viață, ceva trecător, sau va dura multă vreme, încercând inzistent rezistența la viață a neamului nostru.

In orice caz momentul actual ne cere o preoțime bine pregătită și luptătoare fără încetare pe atâtea fronturi ale vieții. Preotul trebue să cunoască perfect doctrinele sociale și să fie în stare să le combată când sunt ostile creștinismului; el trebue să cunoască doctrinele sectare și mijloacele de-a le combate. Dar pentru aceasta trebue să cunoască Sf. Scriptură și să fie neobosit în propaganda și antipropaganda lui. Preotul trebue să smulgă lumea din idiferentismul religios și din păgânismul moral printr'o propovăduire zeloasă, printr'o încălzire a sufletelor la ocazii obștești și în nenumăratele împrejurări de contact individual. Spre aceasta se cere ca preotul să pătrundă și prin studiu teoretic în tainele cele mai adânci și mai variate ale sufletului omenesc, ca să știe să nimerească ușor cauza și leacul multiplelor boale sufletești de azi. Preotul trebue să cunoască mai mult decât alții știința în continuu progres a economiei și să o practice model, în proporții mai modeste, pentru a servi ca îndreptar viu poporului.

Preotul trebue să fie în toate frământările și preocupările complicate ale vieții de azi farul care salvează prin lumina ce-o știe arunca pe toate întinderile ei.

Căci, să ni se ierte întrebarea, care intelectual are idealismul să rămână în mijocul satului, să facă misionarism prin stăruință și prin aplicarea durabilă a ideilor din conferința pe care o rostește grăbit și pleacă la oraș. Și, cum spunea mai dăunăzi dl Rădulescu-Motru, tocmai de aceea dau faliment toate încercările de culturalizare a satelor, pentrucă poporul nu se mișcă decât după ce vede sfatul sau ideea pusă în practică, iar intelectualii noștri n'au puterea să se așeze în sat pentru doi-trei ani să aplice ideile lor frumoase de ordin agricol, gospodăresc sau igienic.

Invățătorii și notarii, deși trăesc în sat, nu sunt proprii pentru această cârmuire generală a vieții satului, fiind reținuți și epuizați cu desăvârșire la o lucrare specială, oarecum în izolare de viața totală.

Astfel preotului de azi i se cere studiu mult și activitate intensă pastorală, propagandistă. Unde mai este timp de agricultură largă pentru acoperirea trebuințelor casei? Unde mai este timp pentru alte ocupații aducătoare de câștig? Bine înțeles, mă gândesc numai la cele ce ar fi compatibile cu misiunea preoțească.

Dar condițiile actuale ale existenții preoțești sunt jalnice. Ele îi pun tot felul de pedici la studiu și la activitatea pastorală. El n'are cărți, nu-și poate comanda reviste, el nu se poate dedica cu sufletul senin, neapăsat de grijile familiei, operei de ușurare a vieții altora. Un preot cu un salariu lunar variând între una până la două mii lei e o ființă care sau cade într'o stare de tânjire, de deprimare, sau se cufundă în rusticitatea fără orizont și fără noblețe spirituală a preocupărilor materiale.

Un astfel de preot nu poate fi pionerul culturii adevărate și al moralei împotriva iureșului atâtor forțe disolvante. In astfel de condițiuni anihilăm singura putere care e în stare să lupte efectiv pentru reașezarea sufletească a poporului în matca cea sănătoasă.

Să i se dea preoțimii acel minimum necesar unei existențe demne și apoi să i să ceară, fără menajamente, cu oricâtă asprime, să lucre neîntrerupt. Stăm în preajma unui nou an bugetar. L-am vrea pe dl ministru al cultelor punând odată, în mijlocul guvernului, radical, amplu și cu tot curajul problema existenții materiale a preoțimii neamului. Am vrea să-și lege numele de rezolvarea în mod echitabil a acestei probleme. Știm că s'a silit și până acum. A șters cele două curbe speciale, cari împovărau la fel, într'un mod nedrept, pe toți preoții, ca să repartizeze povara lor după o mai justă proporție.

Dar ușurarea a fost aproape imperceptibilă. Dimpotrivă, având în vedere criza produselor agricole și modicitatea venitelor după epitrahil, unii dintre preoți au fost și mai loviți ca înainte, creându-se și multe nedreptăți.

E dorința arzătoare și generală a preoțimii, însetată după înțelegere și după dreptate, ca dl ministru al cultelor să realizeze în sfârșit acea mult anunțată armonizare a salariilor ei cu salariile slujbașilor cu pregătire și cu importanță egală în viața neamului. Precum se vede nu e o cerere îndrăzneață aceasta, ci cea mai îndreptățită de pe lume. Pe urmă se pot detrage din salariile astfel stabilite, acolo unde e cu adevărat cazul și după o *reală* calculare a venitelor dela eclejie, aceste venituri.

Și mai cere preoțimea cu o supremă încordare să nu mai fie lăsați în plata Domnului preoții tineri, în primul an al păstoririi lor. Tânărul nu poate fi lovit, fără a se resimți toată viața lui, dela începutul păstoririi cu o măsură atât de grea. Fără nici un pic de gospodărie închegată, în toiul scumpetei de azi, în mijlocul satului care l-ar judeca rău dacă ar începe să se împrumute sau să apeleze la mila lor, ce poate el face? In arhiepiscopia Sibiului avem peste 50 de astfel de tineri preoți, unii prin sate năcăjite. Idealismul lor, oricât de masiv, e frânt poate pe toată viața de mizeria neîntreruptă a 365 de zile. Unii din ei și-au trimis soția la părinți, pentrucă n'au cu ce-o ținea.

In toate celelalte branșe s'au numit slujbași noui cu salariu: învățători, profesori, medici. De ce să rămână iarăși tagma preoțească cea mai obidită?

Sau se crede că satul nu poate rămânea cu un post de învățător neocupat, dar fără preot poate?

Preoțimea ar vrea să simtă pe dl ministru ocrotitor, că-și pune sufletul pentru ea. Și-l va încunjura cu dragoste neperitoare. **D. S.**

FOIȘOARA

Intre spirit și materie

—*Insemnări pe marginea cărții* «Romanul Furnicii» *de Al. Lascarov-Moldovan. Ed. Cugetarea. Lei 60.* —

In afară de gândirea care se frământă între cei doi poli ai vieții — spirit și materie — în viața ce se dapănă zilnic se poate descifra pe deoparte direcția care leagă pe unii de prea sensibila materie, cu robia ei, pe alții — mai puțini firește — de imponderabilul spirit, cu țara lui de peste veac. Sunt prea puține clipele în viața omului, ca și în istorie, în care aceste concepții, socotite dușmane iredutabile, să se împreune într'un tot armonic. De aci o formă de viață prea deosebită la unii, iar alta prea comună, în chingi materialiste, la alții.

O întreagă literatură de prost gust servește azi acestei de a doua concepții, cu plăcerile inerente ei, și una de tot prea puțină susține armonia simfonică între ambele concepții, a căror realizare practică formează mult dorita viață creștină. Nu despre o pornire prea accentuată spre lumea unui spiritualism sănătos sau despre dorul după un idealism pur, avem să ne temem azi. Acestea sunt flori destul de exotice veacului nostru. Ci despre robia tiranică a bogăției materialiste în slujba căreia se epusiează prea multe din puterile omului. Am putea spune că în literatura noastră, deci într'un domeniu de creație spirituală, se pot număra pe degete operile cari aduc și pun, o teză creștină.

Aici înscriem cu multă bucurie faptul că, literatul matur în cugetare, de-o eleganță și frumsețe neîntrecută în scris, Al. Lascarov-Moldovanu a prezentat în noua lucrare «Romanul Furnicii» *o frumoasă teză literară pentru o viață ale cărei cadre să nu fie lipsite nici de înțelepciunea și hărnicia furnicii, dar nici de idealismul, și cântul greerului.*

Pornind din lumea poveștilor îndeobște cunoscute — Greerul și Furnica — pe unda unui basm, purtat prin regiunile pitorești ale țării, autorul împacă aceste gângănii cu felul lor de viață deosebit, luat de multeori drept pildă. Acțiunea începe cu discuția aprinsă între Ion și Ștefan, doi tineri cari nu știau pe care poartă să intre în viața mare, după unul condusă numai de avere și bani, după celalalt de altceva în afară de materie, nu tocmai ușor de prins de simțurile lui Ștefan. De aci convorbirea trece în planul libertății, împedecată și ea de materie și cantitate. Cu cât ești mai bogat, cu atât ești mai liber, declara Ștefan. Rezoluția avea să o dea fabula Greerul și Furnica, *amplificată la mărimea unui roman.* «*Furnica e de-o actualitate suverană*», *zicea Ștefan.* «*Greerul a adus lumii mângăerea în suferințele pe care averea Furnicii le-a hărăzit tuturora*», *era replica celuilalt.*

Pentru împăcarea celor doi combatanți, apare din alte sfere, Pnevma Kalon ke zoiron (Duhul cel bun și înțelept), în întruchiparea căruia nu se poate să nu observi pe însuși autorul, în conștiința și viața căruia s'au lămurit aceste întrebări. Cei doi copii ai vieții sunt luați de mână și plimbați la cei doi mari stăpâni: Furnica, bătrâna posesoară a unei averi ce-o chinuia mereu, și la jupânul greer meșterul cântăreț. Romanul se împarte astfel în două: «Furnica», și «Greerul», așezând în mijloc o a treia parte: «Drumul» dela preocupările Furnicii până la ale Greerului. Această parte iasă din lumea celor mici și prezintă pe omul robit «banului».

La poarta Furnicii, ferecată cu mii de lăcate, slujitori mulți întorceau de pe o parte pe alta avuțiile zăvorâte de teama «ruginii», a «cariilor» și supravegheau la comandă să nu intre «furii». Ce folos de toată zarva aceasta! Cei trei drumeți ajunși în cetate au băgat primul cuiu în inima Furnicii prin cântecul lor. Stăpâna se bolnăvi, suferea de ceva neprecis, ieșea la ferestruia ei și privea în zări să zărească ce n'a găsit prin toate unghețele hambarelor ei. S'a dat alarma despre starea bolnăvicioasă a stăpânei. Docta știință și-a trimis crainicii în grabă, mai ales că mergeau la o casă cu „aur". Dintre cei trei savanți, fiecare specialist într'o părticică din corp, fiecare a dat alt diagnostic. Unul zicea ca bolnava să nu mănânce nimic, al doilea prescrie regim special, al treilea o sloboade să ia orce îi poftește inima.

Furnica suferea de «nostalgia» cântecului, de plictiseala muncii ei care s'a cheltuit pentru această «lege a materiei» *pentru* «religia averii» *și a banului. Averea care a îmbrățișat-o, acum se lapădă de ea, o lasă pradă morții, și ea n'a fost învățată să vadă, să creadă ce-i dincolo de această groapă. Rostul hărniciei s'a văzut înfundat în acele hambare. Furnica suspină și treptat sub pedagogica conducere a lui Pnevma kalon ke zoiron — suspinul se preface în dor de libertate, de cânt, după ideal nou, religie, după alte sfere mai largi decât lărgimea averilor ei,* după cealată parte a vieții *pe care n'a cunoscut-o: cântecul greerului.* —

Probleme-Recensii-Comentarii

Mişcarea culturală în grănicerescul ţinut al *Năsăudului* a luat, în vremea din urmă, un avânt cu totul remarcabil.

Revista istorică culturală *Arhiva Someşană*, după întrerupere de aproape trei ani, şi-a reluat apariţia prin generosul sprijin al Comisiunii silvice din Năsăud, ai cărei membri au ţinut ca, făcând posibilă reapariţia Arhivei Someşene, să colaboreze la salvarea frumoaselor tradiţii grănicereşti. In jurul acestei reviste vedem grupate câteva dintre cele mai valoroase puteri ale vitejilor urmaşi din *Regimentul II românesc de graniţă*. Amintim numele dlor: Virgil Şotropa, Iulian Marţian, Iuliu Moisil, Vasile Bichigeanu, Ştefan Buzilă ş. a.

Nr. 18 al revistei istorice-culturale Arhiva Someşană, acum apărut, în editura societăţii grăniţereşti „*Regna*" din Năsăud (Preţul 25 Lei), cuprinde: un studiu despre *Soarta românilor din satele săseşti*, de Virgil Şotropa, care arată felul şi chipul cum tratau saşii pe „valahii" consăteni, şi chiar pe preoţii acestora, — tot aşa de urgisiţi, — în satele şi orăşelele din vestitul „Fundul regiu", districtul Bistriţa, (— şi nu mai puţin în celelalte „scaune" şi „districte"). Studiul dlui V. Şotropa e urmat de alt material istoric: documente date la iveală de dnii V. Bichigeanu şi St. Buzilă, precum şi de interesantele amintiri ale inimosului profesor pensionar, *Iuliu Moisil*, despre viaţa studenţilor români din Viena în a doua jumătate a veacului al 19-lea, stăruind, în preţioase amănunte, cu deosebire asupra înrâuririi societăţii *România Jună*, de mare folos pentru tineretul român trecut printr'însa.

Comunicări, semnate de I. Morariu, I. Moisil şi Ios. Naghiu, închee acest număr al Arhivei Someşene.

Altă înfăptuire de reţinut este tinera instituţie «*Muzeul Năsăudului*», înfiinţat înainte cu câţiva ani, astăzi se mândreşte cu o bibliotecă bine înzestrată şi catalogată, cu actele arhivei sale şi cu multe donaţiuni care sporesc mereu, între care se găsesc portretele şi fotografiile numeroşilor distinşi grăniceri năsăudeni. M. Sa Regele Carol II, — cu ocazia când, în 10 Iulie 1934, batalionul grănicerilor a depus jurământul, — a vizitat Muzeul Năsăudului, unde dl Iuliu Moisil a expus Suveranului rostul istoric al regimentului II românesc de graniţă şi că acest muzeu vrea să adune tot ce a produs fantazia, raţiunea şi voinţa grănicerească.

Din Arhiva Someşană mai aflăm, că *Reuniunea Mariana* a învăţătorilor din judeţul Năsăud, una dintre vechile asociaţii învăţăteresti ardelene, editează la Năsăud revista de cultură generală *Vatra*, din care au apărut până acum zece numere în bune condiţii pentru a se apropia cât mai mult de ţinta idealului de-a fi folositori neamului.

Un mănunchi de intelectuali, în frunte cu dl Iuliu Moisil, a luat iniţiativa publicării unei biblioteci sub numirea: *Din graniţa năsăudeană*, din colţul de ţară bogat în amintiri istorice, în frumuseţi naturale şi alte comori ce aşteaptă să fie scoase la lumină.

Iniţiatorii cari înalţă Năsăudul la treapta unui însemnat centru cultural, merită întreaga laudă şi întreg sprijinul românilor de bine, fie grăniceri, fie negrăniceri.

*

Pe marginea publicaţiei «*Ortodoxia în mijlocul frământărilor de astăzi*», — lucrare scrisă de I. P. Sfinţitul Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, — cotidianul naţional-creştin *Ţara Noastră*, într'o recentă dare de seamă semnată de dl *G. M. Ivanov*, se exprimă în termeni adânc înţelegători asupra operei de mai sus a Inaltului nostru Chiriarh.

Sprijinindu-se pe cugetarea desfăşurată în cartea „Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi", recensentul tratează despre problema *laicizării bisericii*, accentuând caracterul *extern* (şi nu lăuntric) al laicizării, — care e astfel o manifestare ce poate să fie cu succes combătută ori şi când.

Judiciosul articol, din Ţara Noastră, se închee cu următoarele cuvinte:

Atâtea gânduri înţelepte, atâtea emoţiuni creştineşti trezeşte cartea I. P. Sfinţitului Vlădică al Ardealului. Vom revenì de multeori şi cu multă plăcere asupra lucrărilor Sale şi chiar asupra acelei măreţe opere ce se realisează la Sibiu înAcademia teologică, sub privigherea unui învăţat şi distins Arhiereu. Este vorba de o operă de cugetare ortodoxă, de propagandă a ştiinţei teologice şi de realizări încântătoare, care rezolvă problema actuală a Bisericii ortodoxe în sensul ei fix şi predestinat.

*

P. Sf. Nifon Criveanu, *Episcop al Huşilor:* Pe drumul datoriei, *Cuvântări, Huşi, Tip. Cerchez, 1935. Lei 40.*

Un volum de 160 pp., cuprinzând vorbiri rostite la diferite prilejuri sărbăteresti şi «izvorâte dintr'o mare iubire de Dumnezeu şi de Biserica Lui, de neam şi de ţară, de Rege şi Dinastie».

Toate aceste cuvântări vor putea contribuì la împuternicirea sufletului creştinesc şi românesc. Aceasta este şi dorinţa Prea Sfinţitului Episcop al Huşilor, Nifon Criveanu, autorul unor preţioase publicaţii şi urmaşul strălucitilor ierarhi cari au păstorit pilduitor în de Dumnezeu păzita eparhie a Huşilor.

*

Nimerită propunere. — Păr. prof. şi academician *I. Lupaş* a amintit de curând, într'un articol de ziar, testamentele frumoase ale unor conducători duhovniceşti sau credincioşi mireni şi felul cum au înţeles ei să-şi închine agoniseala vieţii pe altarul credinţei mântuitoare de neam şi ţară.

Drept pildă sânt arătate: testamentul mitropolitului Varlaam al Moldovei din veacul al 17-lea, al lui Antim Ivireanul din veacul următor, apoi al lui Veniamin Costache şi Melchisedec, al lui Andrei Şaguna şi Nicolae Popea; ear dintre ale mirenilor al lui Emanoil Gojdu dela Oradea, al lui Emanoil Ungureanu dela Timişoara, al lui Ioan Mihu dela Vinerea Orăştiei; din timpul mai recent se pomeneşte ultima dorinţă exprimată de episcopii Roman al Orăzii şi Nicolae al Clujului.

Toate aceste testamente, — spune păr. I. Lupaş, — „ar trebuì publicate în multe zeci de mii de exemplare, spre a fi răspândite tineretului şcolar, explicate de către profesori în lecţiunile lor şi tălmăcite în predicile preoţilor prin toate bisericile, să poată servì ca tot atâtea îndemnuri perpetue pentru fiii poporului nostru, să-şi iubească biserica străbună, întocmai cum o iubiră aceşti generoşi mecenaţi, şi să nu scape nici un prilej de a face dovada spiritului lor de sacrificiu pentru promovarea acţiunilor ei morale şi culturale".

Eată un gând, creştinesc şi românesc, asupra căruia consiliile noastre eparhiale vor trebuì să-şi îndrepte atenţiunea fără amânare.

*

Conferinţa dlui Dr. I. Popescu-Sibiu despre Fenomenul dela Maglavit. — Duminecă 9 Febr. a. c. a avut loc în cadrul Grupării intelectuale „Thesis" din Sibiu, conferinţa dlui *Dr. I. Popescu*-despre *„Fenomenul dela Maglavit"*.

Dsa afirmă că liniştea ce s'a aşternut asupra celor ce se petrec la Maglavit este aparentă, întrucât pelerinagii se fac, iar lucrurile în vederea zidirii unei mânăstiri sunt în curs. Fenomenul Maglavitului departe deci de efemerul senzaţionalului obişnuit al modei, a conturat definitiv o realitate de o efectivă valoare religioasă, creştină, cu efecte morale şi terapeutice incontestabile.

Sub influenţa curentelor atee-materialiste adversarii au utilizat „modernele" (?) mijloace de compromitere a unui om cinstit şi-a unui fenomen de credinţă morală şi creştinească: reportajii fanteziste, denaturări, injurii, porecle, zeflemea, şi insinuare.

Conferenţiarul a fost, încă din primele săptămâni ale ivirii acestui fenomen, la faţa locului în repetate rânduri, cel mai elementar şi onest principiu ştinţific fiind luarea contactului cu materialul de cercetat. Concluziile Dsale s'au bucurat şi de confirmarea dlui prof. *Dr. Gh. Marinescu.*

Dsa relevă greutatea cu care cineva poate să susţină o valoare spirituală, de credinţă, azi într'o atmosferă de criză morală şi absenţa oricărui ideal, crez sincer şi puternic. Relevă complexitatea acestui fenomen ce angajează probleme de o importanţă deosebită pentru structura morală a vieţii de azi. Unii n'au văzut decât mizeria, praful, lipsa de igienă şi afacerile vânzătorilor de ilustrate — dela Maglavit. Ne-am obişnuit să vedem pretutindeni afaceri şi să privim totul cu suspiciune înainte de a privi şi în sufletul celui vizat.

Dupăce descrie viziunile şi cuvântările lui Petrache Lupu, conferenţiarul fixează elementele principale unei priviri ştiinţifice: *ereditatea, starea mintală şi vizuală a ciobanului*, apoi *efectul terapeutic şi afluenţa mulţimii.*

In ceace priveşte ereditatea, conferenţiarul susţine că nu s'au dovedit semne sigure de lues ereditar. Şi-apoi sunt aspecte prea puţin cunoscute ale problemei ereditătii spre a se putea trage concluzii valabile. Majoritatea oamenilor mari au avut o ereditate nu din cele mai fericite.

Descriind starea mintală a lui Petrache Lupu, dl Dr. Popescu-Sibiu, utilizând cele mai moderne mijloace de investigaţie (teste, psihianaliză) n'a găsit semnele unei efective debilităţi mintale. Ciobanul are o inteligenţă vie, o judecată perfectă, e om de un fond afectiv şi moral ce-ar putea să facă cinste oricui. Debilii mintali din contră au scăderi morale grave.

Cu multă sfială şi exprimându-şi în tot timpul conferinţii scepticismul în posibilitatea ştiinţei de-a explica suficient vederile lui Petrache Lupu, dl Dr. I. Popescu-Sibiu crede totuşi că factorul psihic a avut aci un mare rol, având eventual de-a face cu un proces de sublimaţie a unor conflicte şi nemulţumiri din sufletul lui Petrache Lupu, în sensul şcoalei lui Freud.

Fără a fi de acord în acest punct cu dnul Dr. Popescu-Sibiu, accentuăm constatările Dsale de medic cu privire la sănătatea lui Petrache Lupu şi scepticismul ce-l manifestă faţă de ştiinţă în această chestiune. Dsa însuşi admite că teoria Dsale n'ar privi decât reversul empiric al vedeniilor, nu şi pe cel transempiric.

Fenomenul dela Maglavit un izvor curat de credinţă, pe care cei de reacredinţă şi cei a căror concepţie de viaţă este împregnată de un materialism ce ne poate destrăma, au vrut să-l compromită prin mijloace meschine, aşa cum persistă din nefericire la noi încercările de a se distruge tot ceace se închiagă în jurul valorilor spirituale şi de credinţă.

Conferinţa însoţită de proecţii, a atras o lume imensă, care n'a putut să pătrundă toată în sală. Conferinţa va avea deci loc din nou, Duminecă 16 Februar la ora 11 a. m. în sala Thalia.

Contribuţiunile benevole ale publicului vor servi la tipărirea lucrării asupra acestui fenomen, şi care se va vinde în folosul zidirii mânăstirii şi aşezămintelor dela Maglavit.

*

„Gândirea", selecta revistă de sub conducerea dlui profesor univ. *Nichifor Crainic*, care-şi continuă tot mai asiduu şi mai sistematic măreaţa muncă de elaborare a unei spiritualităţi în spirit autohton, puncte fixe de lumină în haosul şi larma de azi, — aduce în numărul de pe Februar c. lucidul şi adâncul studiu al domnului *Lucian Blaga: Spirituliatăţi bipolare.* Marele filosof ardelean, care nu-şi manifestase încă într'o formă vădită atitudinea faţă de ortodoxie, zugrăveşte cu o paletă de maestru caracterele acestei forme de spiritualitate creştină, arătându-i superioritatea şi farmecul faţă de catolicism şi protestantism.

Asupra acestui important eseu se va mai revenì în ziarul nostru.

Remarcăm din acelaş număr al excelentei reviste mănunchiul de nobile gânduri şi de juste aprecieri, dedicat de directorul revistei regretatei poete sibiene, Maria Cunţan, care s'a stins de curând în totală părăsire din partea unui public care a uitat pe scriitoarea unor poezii de artă autentică şi curată.

Tot dl Nichifor Crainic adresează „Unirii" din Blaj câteva îndreptăţite mustrări pentru atitudinea neloială şi vulgară în care perzistă faţă de Maglavit.

Alte articole şi cronici de mare interes pentru concepţia naţională şi creştină împodobesc, prin talentul remarcabil cu care sunt scrise, paginile de pe Februar ale admirabilei reviste.

*

Prometeu, revista braşoveană ce apare în al doilea an al existenţei sale, îş spune cu drept cuvânt că este o publicaţie periodică „de luptă pentru propăşire, frumos şi adevăr".

Ingrijită cu multă osârdie de un comitet alcătuit din tineri redactori şi din mai multe persoane marcante ale vieţii publice ardelene, în frunte cu directorul revistei, talentatul şi creştinescul poet *Ioan Al. Bran-Lemeny*, — revista din preajma Tâmpei săvârşeşte cu adevărat un apostolat alături de celelalte bune publicaţii ardeleneşti puse în slujba neamului românesc şi a credinţei lui.

Revista, purtând numele de Prometeu, năzueşte să fie binefăcătoarea obştei, aducându-i lumina necesară progresului în bine, frumos şi adevăr, în schimbul unui modest abonament de 100 lei anual. (Red. şi administratia: Braşov, strada Calvin Nr. 8).

Numărul mai nou, pentru Ianuar—Februar 1936, conţin: articole scurte şi cuprinzătoare, versuri, recenzii şi cronice, — material interesant ce se citeşte uşor.

«Drumul» a doua parte, dela avere la ideal, dela pamânt la cer, e greu şi anevoios, cu popasuri de reconfortare, lecţii de scârbă pentru viaţa ei de până acum. Lecţiile sunt date nu de animale din lumea ei, ci de om. Şi omului în toate feţele lui legate de avere îi sunt consacrate paginile acestei părţi. Iscoditor de mijloace incalificabile s'a lăsat rob acestei religii a aurului. Sunt prezentaţi, în drumul Furnicii spre locuinţaG reerului, oameni de toate felurile, cari chiar au întrecut furnica în hărnicia lor. Pe măsură ce îi ura pe aceştia, Furnica întinerea. Obsesia proprietăţii până la nebunie, e dată în exemplul grădinarului care alerga cu o măciucă după o cioară care i-a luat o prună. Aleargă, până ce se preface în cioară, sau cioara în prună.

Ajunşi la Greer, Furnica reînvie. Aici cântul era suveran. In acelaş timp şi Greerul îşi revine din sferele lui şi imploră înţelepciunea Furnicii. Cântarea lui părea suspendată în vânt. Hoinăreala lui era fără rost din lipsa unui bob de înţelepciune. Rugămintea pleacă din două părţi: «Tu dă-mi înţelepciune»... „Tu învaţă-mă să cânt». —

Epilog: In viaţa creştină averea va avea lumina bună a cântării, iar cântarea va avea bobul de înţelepciune e averii.

De prisos orce comentar. Acest fel de cărţi înalţă şi convertesc. Indrăzneaască orcine să le citească şi se va convinge.

Pr. V. Coman

Cereţi, dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, cartea acum apărută:

ISTORIA BISERICII şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, — lucrare datorită distinsului scriitor şi istoric Ştefan Metes.

Intelectualii noştri, preoţi şi mireni, precum şi bibliotecile poporale, au prilej de-a procura această preţioasă carte ce li se recomandă cu toată căldura.

Suveranul nostru decorat cu cea mai înaltă distincţiune a Franţei. M. Sa Regele *Carol II*, la înapoiere dela Funeraliile Regelui George V al Marei Britanii, s'a oprit pentru câteva zile la Paris, unde a fost întâmpinat cu cele mai mari onoruri.

Preşedintele republicei franceze, Lebrun, a decorat cu acest prilej pe Suveranul nostru cu «*Medalia Militară*», cea mai înaltă distinctiune ce poate fi acordată unui şef de stat.

Solemnitatea remiterii acestei medalii s'a făcut, în cadrul unei înălţătoare solemnităţi, din partea ilustrului Mareşal *Franchet d'Esperey*, învingătorul din orient în timpul marelui războiu pentru libertatea şi întregirea neamurilor.

Decorarea Regelui Românilor este considerată ca un eveniment ce depăşeşte ceremoniile de curtenie, având o deosebită semnificaţie.

Nr. 893—1936

Notificare oficială

Comunicăm, că în 25 Februar c. se va ţinea o sesiune ordinară pentru examene de capacitate preoţească. Candidaţii de preoţi, cari doresc să fie admişi la examenele din această sesiune, vor înainta Consiliului arhiepiscopesc în original: 1. Diploma de absolvire dela Academia teologică, resp. Diploma de licenţă dela o facultate de teologie din patrie; 2. Actul de naştere şi actul de botez.

Sibiu, din şedinţa şecţiei bisericeşti a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 11 Februar 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Ziarul pastoral

In primăvara anului trecut a murit preotul catedralei ortodoxe din Paris, Alexandru Elcianinov. Acest preot şi-a dedicat din tinereţe viaţa mai mult educaţiei tineretului. A fost director al unui liceu particular în Tiflis, iar în timpul revoluţiei s'a refugiat în străinătate, unde a primit taina sfintei preoţii şi a fost numit preot al bisericii din Nisa, pe urmă preot al celei din Paris. Părintele A. Elcianinov avea un dar deosebit pentru educaţia tineretului şi o mare pricepere în a întra în legătură personală şi a lega prietenie cu tineretul, îndrumându-l pe calea cea adevărată a vieţii, spre Isus şi Biserică Lui. După moartea prea timpurie a părintelui A. Elcianinov, fiii sufleteşti ai lui au adunat într'un mănunchi toate notiţele şi însemnările personale ale părintelui lor sufletesc şi au tipărit o carte «*Insemnările preotului A. Elcianinov*»; ca să se poată întrucâtva continua şi întări lucrul neterminat al lui şi să se poată înlocui măcar în parte îndrumarea vie a lui, revista religioasă-filosofică „Puti", care apare la Paris şi sărbătoreşte în anul acesta zece ani de apariţie la toţi abonaţii ei cari au sprijinit-o dela început, li-a trimis un dar de jubileu, câte o carte după alegere. Mi-a trimis şi mie cartea „Insemnările părintelui Elcianinov". Primind zilele trecute cartea aceasta, am citit-o şi m'a impresionat multilateritatea şi varietatea preocupărilor acestui preot din zilele noastre, care poate servi de model tuturor. Insemnările preotului Elcianinov nu sunt altceva decât un «*ziar pastoral*» intim, în care îşi nota preocupările şi gândurile care frământau sufletul lui, şi care în realitate cuprinde cele mai complicate şi cele mai adânci probleme ale vieţii duhovniceşti. Dar cea mai importantă problemă care domină asupra celorlalte şi cu care se ocupă cu seriozitate şi adâncime excepţională, a fost problema: cum poate găsi azi sufletul omului, înconjurat şi încurcat de cultură modernă, calea către Dumnezeu. Te uimeşte treazul şi adâncul realism creştin al regretatului părintelui Elcianinov. Ca o oglindă vie, ziarul reflectează sufletul de azi cu tendinţele lui, cu dreptatea şi nedreptatea lui, cu slăbiciunile şi şireteniile lui. Ziarul pastoral al părintelui Elcianinov n'a fost niciodată predestinat pentru publicare, fiind expresiunea vieţii intime personale a unui preot. Dar fiind în acelaş timp şi un document al experienţei duhovniceşti-pastorale în toate domeniile vieţii şi având în vedere folosul nepreţuit al experienţei pedagogice şi psihologice a unui duhovnic de talia celui ce-a scris acest „ziar", admiratorii lui nu s'au putut reţinea de a nu-l da publicităţii.

In marginile unui articol nu se poate reda conţinutul acestui ziar pastoral, fiindcă fiecare propoziţie este ca o axiomă, fără comentarii şi explicaţii. Vom spicui numai câte ceva din el. Cartea se începe cu propoziţiunea „Până la preoţie — despre multe am fost silit să fac, să mă reţin. Preoţia este pentru mine posibilitatea de-a vorbi cu vocea plină". Aceste câteva cuvinte nu sunt explicate, dar când le aprofundezi, îţi spun multe. In al doilea aliniat vorbeşte în câteva propoziţii despre mângăierea cea adevărată a celor ce sufăr. Şi aşa până la sfârşit. Găseşti în notiţele părintelui Elcianinov experienţe şi realizări în domeniul pastoral, sfaturi cum să ne apropiem de păstoriţii noştri, ce influinţează mai mult pe credincioşi în diferitele momente ale vieţii lor, cum să-i pregătim pentru spovedanie, cuminecătură etc. Pe tineret îl îndeamnă foarte mult spre rugăciune, rugăciune fie şi secretă, dar deasă, în tot locul, pe drum la şcoală, în timpul lucrului, ca cel mai puternic mijloc de a se apropia de Hristos. Sfătueşte pe tineri ce şi cum să cetească, mai ales din literatura modernă. Se ocupă şi de preot, arătând cum trebue să fie, cum trebue să slujească, de ce trebue să poarte totdeauna haina preoţească, spunând că trebue să fie în primul rând un exemplu viu pentru credincios, căci în caz contrar toate predicile, toate sfaturile lui pentru ridicarea morală a poporului sunt zadarnice şi mai mult influenţează spre rău. Nici un domeniu din viaţa omului nu l-a lăsat indiferent pe Elcianinov şi toate l-au frământat şi la toate a găsit soluţiile în lumina Evangheliei.

Dar n'am intenţia să înşir toate gândurile cari au preocupat pe un preot conştient de misiunea sa; ci mă gândesc că ziarul pastoral al părintelui Elcianinov ar trebui să fie un model al genului. De mai mulţi ani I. P. S. Sa Mitropolitul nostru a introdus sporadic această practică, obligând pe unii preoţi să poarte ziar pastoral, gândind ca cu timpul să îl introducă toţi preoţii. Am răsfoit multe din aceste ziare din dorinţa de a ştii cum ţin ziarul pastoral şi ce greutăţi întâmpină fraţii preoţi în ridicarea religioasă-morală a poporului şi totodată devotaţiunea lor adâncă pentru Domnul nostru Isus Hristos. Inima curată a autorului, cinstea şi dreptatea lui dă acestui ziar pastoral o putere duhovnicească excepţională.

In ziarul pastoral al părintelui Elcianinov n'am găsit: „astăzi am citit cartea cutare", „am lucrat la predica", „am avut o îngropăciune", „am avut adunarea Oastei Domnului", „am fost la târg", cum am citit în ziarul pastoral al unora dintre preoţii noştri, fără ca să adauge ceva din propria lor personalitate, şi anume cu ce au rămas după ce au cetit cartea, sau cum au meditat asupra predicei, sau cum l-au impresionat o îngropăciune, sau ce progrese duhovniceşti au observat la credincioşii cari s'au înscris voluntar în mişcarea „Oastei", sau chiar la târg ce au putut să observe privitor la psihologia ţăranului şi necazurile lui.

Citind ziarul pastoral al părintelui Elcianinov, mi-am dat seama că un preot poate presta cu mult mai mult, dacă îşi va face zilnic bilanţul celor ce-a făcut pentru îndeplinirea misiunii care i-a fost încredinţată. Dacă fiecare preot îşi va face bilanţul activităţii zilnice, se va obişnui cu timpul să lucreze sistematic în toate direcţiile. După părerea mea, ziarul pastoral este sufletul preotului din care poţi ceti toate frământările lui sufleteşti, greutăţile şi realizările în propoveduirea cuvântului Evangheliei, în ridicarea religios-morală, culturală şi economică a poporului, încredinţat lui spre păstorire. Având în vedere că preotul trebue să acţioneze în mai multe direcţii este mai bine să aibă mai multe caete; caet pentru predici, caet pentru lectură, caet pentru Soc. Sf. Gheorghe, Reuniune de femei, Oastea Domnului, etc. cum s'a hotărât acum vre-o doi ani la conferinţa preoţească din protopopiatul Sibiu. Acest ziar pastoral, sau notiţe intime, ale preotului, sunt în primul rând folositoare pentru însuşi preotul, fiindcă mintea noastră mărginită îşi uită foarte des gândurile bune concepute într'un moment şi care ar fi bune de realizat în parohie, dar au venit alte ocupaţii şi le-am uitat. Dar dacă notezi zilnic gândurile şi intenţiunile pe scurt, îţi poţi da seama totdeauna ce ai realizat şi ce n'ai putut. De aceea cred că e mai bine să ai multe caete, ca să fii cât se poate de sistematic şi să poţi resfoi mai uşor un caet, care te conduce într'o singură direcţie şi imediat vei observa, că în cutare direcţie încă n'am lucrat şi aşa nu-ţi va scăpa nici o parte neglijată în activitatea pastorală. In al doilea rând, ziarul pastoral este un foarte mare sprijin pentru un preot tânăr care vine în parohie fără experienţă, necunoscând nimic ce s'a lucrat şi cum s'a lucrat şi dă în biblioteca parohială peste ziarul pastoral al precedesorului său, care a muncit în parohie poate câteva zeci de ani şi în care găseşte toate referinţele din parohie. El poate începe a clădi mai departe pe o temelie bine pusă şi bazată pe experienţă îndelungată şi nu se va întâmpla, cum se întâmplă aproape totdeauna, ca un preot tânăr să strice tot ce a fost şi să înceapă dela început neajungând niciodată la acoperişul edificiului moral-religios.

Obligativitatea purtării ziarului pastoral nu are să fie socotită ca pedeapsă disciplinară, ci ca un îndemn la muncă sistematică şi fără preget.

Diacon **Ioan Circov**

„Uşile pocăinţii"...

Iată-ne în vremea slujbei Triodului, în zilele „lămuririi sufletului şi curăţirii trupului", în calea pocăinţii, în urcuşul drumului sfânt spre Golgota...

„Uşile pocăinţii, deschide-mi mie, Dătătorule de viaţă"... Iată dorirea dreptcredinciosului!

Cunoşti tu, sufletul meu, cheia îndurării dumnezeeşti, cheia cu care se descuie uşa pocăinţii tale? Ascultă îndrumarea bunului Isus: „Bate, şi ţi se va deschide; cere, şi ţi se va da"...

Ascultă rugăciunea vameşului, cu smerenia sufletului, cu plecarea genunchelui, cu suspinul ieşit din adâncul măruntaielor sale: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului".

Parabola fiului pierdut, parabola sufletului meu şi sufletului tău, cetitorule: Iată descrierea căderii omului în ispită; umblarea pe calea cea largă a plăcerilor pământeşti, pânăce omul ajunge la scăpătare şi slăbănogire sufletească şi în „multe feluri de păcate".

Parabola fiului perdut este însă şi pilda *ridicării* omului din păcat: Cu obrajii prinşi în pumni se cugetă fiul pierdut, undeva, departe; în neştire o lacrimă curată i se deslipî de lumina ochilor şi căzù pe bâta-i murdară de porcar. In acea clipă conştiinţa i se trezi, plânsul isbucni, lacrimile curgeau, zdrenţele trupului se înmuiau, iar *haina sufletului se curăţi*: „Sculamă-voi şi mă voi duce la tatăl meu, şi voi zice lui: Tată, greşit-am la cer şi înaintea ta, şi nu mai sânt vrednic a mă chema fiul tău; fă-mă ca pe unul din argaţii tăi!".

Parabola fiului risipitor, e exemplul pocăinţii, chemarea dulce a Tatălui ceresc, vestea Mântuitorului întru iertarea şi primirea celui „pierdut şi mort".

Frate creştine! să ne cercetăm, acum mai ales, cele din lăuntru ale noastre: dacă vom simţi, că sufletul nostru rătăceşte pe calea pierzării, să-l chemăm înapoi, strigându-i: Suflete al meu, suflete rătăcite, întoarce-te acasă, ai stat destul pribeag, slugă a păcatului şi a patimilor...

„Sufletul meu, scoală, pentruce dormi? Sfârşitul se apropie". Cazi în faţa Tatălui ceresc şi strigă-I: „Toate câte am greşit Ţie, Dumnezeul meu, cu cuvântul, cu lucrul şi cu gândul, toate le vestec Ţie, toate acum le spun Ţie... Grăbeşte, Doamne, şi mă scoate din mâna potrivnicului, căci voind m'am făcut rob înşălătorului, şi m'am depărtat dela poruncile Tale"... „Greşit-am Ţie Mântuitorule, ca şi fiul cel pierdut, primeşte-mă Părinte, pe mine cel ce mă pocăiesc, şi mă miluieşte, Dumnezeule!" (Octoih).

Pr. **Chirion Marcu**

INFORMAŢIUNI

Duminecă, în 16 Februar 1936, ora 6 seara, va conferenţia în sala mare a judeţului Sibiu, dl profesor universitar *D. Roşca* despre: Filosofie şi viaţă.

Vizita corului Ion Vidu din Lugoj la Sibiu s'a amânat, din cauze neprevăzute.

Adunarea generală a Societăţii române de înmormântare din Sibiu s'a ţinut Duminecă în 9 Februar a. c. sub prezidenţia prof. T. Popovici. S'a cetit raportul general despre activitatea societăţii în 1935; s'a prezentat bilanţul şi inventarul despre averea societăţii la data de 31 Decemvrie 1935; s'a prezentat bugetul pe anul 1936. S'a cetit raportul comisiei cenzorilor din care s'a constatat că socotelile societăţii au fost purtate în deplină ordine, şi că atât bilanţul cât şi inventarul sunt în consonanţă cu registrele şi documentele de cassă. Adunarea generală a luat cu unanimitate ca cunoştinţă raportul general, a aprobat bilanţul şi inventarul, şi a dat descărcare direcţiunii şi comitetului pentru gestiunea anului 1935 şi a primit toate propunerile cuprinse în raportul general. De asemenea a primit şi proiectul de buget pentru anul 1936. — Societatea dispune la 31 Dec. 1935 de o avere de **Lei 1.220.506,** cu o creştere faţă de anul 1934 de Lei 73.049. Această avere aparţine la 3 fonduri: 1. fondul disponibil cu Lei 62.006; 2. fondul de rezervă Lei 450.000; şi 3. fondul căminului pentru bătrâni Lei 708.500. — Fondul căminului are 54 legate cu sume dela 1000—120.000. — In anul 1935 s'au întemeiat două legate ş. a.: Legatul prof. Victor Lazăr şi Nicolae Bozoşan. — La fondul căminului s'au făcut dăruiri în 1935 în sumă de 5880 lei. — S'au plătit ajutoare după membrii decedaţi în sumă de *Lei 75.000*, iar la săraci s'au împărţit ajutoare la sărbătorile Naşterii şi Invierii Domnului în sumă de Lei 4000. — Din cele arătate rezultă că societatea română de înmormântare din Sibiu stă în fruntea societăţilor româneşti de binefacere din Sibiu. *Asistent.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 16 Februar 1936, va predica părintele rector *N. Colan.*

Nr. 65—1936 (5) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă bolnavul paroh Aron Flucuş din Săcel, protopopiatul Săliştei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sunt:

1. Jumătate din salarul pe care-l primeşte preotul Aron Flucuş, dela Stat;

2. Jumătate din sesiunea parohială; precum şi jumătate din venitele stolare ale parohiei.

Concurenţii având autorizaţia arhierească îşi vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în termin legal şi se vor prezenta în comună spre ai cunoaşte poporul

Săliştea la 11 Februar 1936.

Oficiul protopopesc al Săliştei în înţelegere cu Consiliul parohial din Săcel.

Dr. Dumitru Borcia
protopop

Nr. 82—936 (2) 3—3

Concurs

La ordinul Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc Nr. 12.149—935 Bis. publicăm concurs cu termin de 30 zile, dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de clasa II-a **Galaţi.**

Venitele sunt următoarele:

1. Salar dela stat.
2. Sesiunea parohială 5 jug. în hotarul comunei Galaţi.
3. Stola usitată.

Cererea de concurs cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia dela Ven. Consiliu arhiepiscopesc, de a concura, se vor înainta în termin oficiului protopopesc Făgăraş; ear concurenţi se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea regulamentului, spre a face cunoştinţa cu poporul ortodox român.

Oficiul protopopesc ortodox român Făgăraş, în înţelegere cu consiliul parohial din Galaţi.

Făgăraş, 16 Ianuar 1936.

Oficiul protopopesc:
Nicolae Borzea
protopop.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 23 Februar 1936 — Nr. 9

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Din durerile trecutului

Viața strămoșilor noștri pe aceste plaiuri a fost o mucenicie zilnică, iluminată doar de bucuria cea mai netrupească ce-o dă credința în Dumnezeu și victoria de fiecare moment a spiritului asupra urgiei neîntrerupte, revărsată de dușmani puternici peste traiul lor.

Greu mai întâlnești în istoria omenirii spectacolul grandios al unui atât de prelungit și încordat războiu între cele două puteri universale etern antagoniste, dar nici odată atât de net separate, ca în istoria noastră: spirit și materie. Deoparte, de partea poporului nostru, numai sufletul cu regiunea lui religioasă și morală, cu înfățișarea modestă, desbrăcat de orice armă și prestigiu material; de cealaltă parte, de partea asupritorilor noștri și a uneltelor lor, numai forță de stat, latifundii, momeli și amenințări, pentru a smulge din sufletul celor fără nici o «putere» de aceasta convingerea religioasă și românismul lor. Iar biruitor rămâne în acest lung războiu cel slab la aparență, dar tare în realitate: cel cu sufletul, poporul nostru.

Cine vrea să urmărească intuitiv un episod din acest război zguduitor, atacurile perfide, loviturile barbare, strigătele de durere și tot cortegiul impresionant al suferințelor celor fără arme trupești, dar în acelaș timp rezistența lor supraomenească, să cetească pasionanta operă recentă a P. C. S. *Dr. Gheorghe Ciuhandu: Episcopii Samuil Vulcan și Gherasim Raț (1830—40).*

Istoricul, de-o activitate atât de fecundă, al vieții bisericești din Crișana ne-a zugrăvit, în această monumentală și erudită lucrare, în culori vii, bazat pe temeinice și multilaterale informații — cele mai multe inedite — o decadă de zbucium, de apărare a legii strămoșești, de realizări culturale și naționale la românii din ținutul Aradului.

Acțiunea prozelitistă deslănțuită în primăvara anului 1834 de episcopul unit dela Oradea, Samuil Vulcan, asupra românilor ortodocși din eparhia Aradului, la început vacantă, iar dela 1835 condusă de vrednicul episcop Gherasim Raț, e descrisă în toate aspectele ei revoltătoare. Mijloacele de cari se servea catolicismul și atunci nu fac decât să prelungească un întunecat și barbar ev mediu, să ilustreze încăodată cinismul și cruzimea proverbială a confesiunii care și-a legat numele de cele mai triste pagini din istoria religioasă a omenirii.

Ar trebui să cităm sute de pagini din scrierea părintelui Ciuhandu, ca să putem reda adecvat toată monstruozitatea acelei persecuții religioase. Paginile acestea ar trebui citite de fiecare român care vrea să se edifice asupra spiritului catolic în ceeace are el mai esențial și asupra genezei uniației române. Ele constituesc, împreună cu cele două volume despre «*Desrobirea religioasă a Românilor Ardeleni*» ale dlui profesor *Silviu Dragomir*, un rechezitoriu neperitor și de nedesmințit la adresa catolicismului inchizitorial.

Samuil Vulcan era ajutat în acțiunea sa de captare a poporului ortodox din ținutul Aradului de autoritatea comitatensă, de solgăbirăii și notarii unguri și în special de câțiva latifundiari stăpâni peste satele asupra cărora s'a deslănțuit urgia unionistă: de *Márkovits Iózsef*, prefectul domeniului erarial de pe care au fost cucerite 8 comune, de *contele Königsegg* de pe domeniul căruia au fost silite să treacă la uniație 7 comune, de nemeșul *Török István* și *Salbek Iakab* de pe domeniile cărora încă au fost desmembrate câteva comune.

Câteva pilde: contele Königsegg, care la 1829 revocase sesiunile parohiale ale preoților din nouă sate de pe teritoriul domeniului său, pune la 1834 pe administratorul moșiei sale dela Șusani, pe un anume Rady, să scrie administratorului Keresztes Antal dela Șebiș să se silească să atragă la uniație pe preotul Moise Ghergariu din Nădălbești, unul din cei lăsați mai înainte fără sesia parohială. «Rady comunica în chip confidențial colegului și pretenului său, cum contele, din specială considerație (?) față de preotul Moise Ghergariu, fiindcă-l aflase deștept și de toată încrederea, l-a împărtășit de anumite imunități personale. Iar ingratul de popă valah, acum se împotrivește intențiilor contelui de-a propaga unația pe moșiile sale. Și, ce e mai mult, contele nu numai că e gata să-i revoace imunitățile, dar vrea să-i facă și alte mizerii... Șpanul dela Nădălbești este deci sfătuit de colegul său dela Șusani: să-l iee de scurt pe preotul, ca acesta să dovedească Excelenței Sale că nu înzadar s'a încrezut în dânsul mai mult decât în ceilalți preoți și să nu se dee înapoi de lume, ci după cum au primit și ceilalți mai slabi de judecată colegi ai lui, și el să se întoarcă la unire cu toate oile și caprele sale... Eu am aflat — spune șpanul mai departe — *dela Excelența Sa că toți cei de pe domeniul său au să fie convertiți*, dar mai ales vrea să-l frângă pe preotul Moise. Vei face deci mult bine, dacă-l câștigi, căci ceilalți șpani i-au câștigat pe preoții de sub mâna lor» (pg. 140—1).

«Oficialii și argații domeniali ai lui Salbeck Iakab cutreerau satele acestuia, încercând să determine iobagii de-a primì unația». «Fanaticul domn de pământ, totodată și jude de Tablă al comitatului, chemă la Petriș, sediul său boeresc pe preotul unit Eutimie Popovici, ca să slujească în biserica ortodoxă și să facă propagandă» (130—131).

Ca momeală de-a prinde pe bieții iobagi era veșnic promisiunea că li se vor ușura sarcinile iobăgești.

Locuitorii din comuna *Negrea* denunță, în cererea de-a fi lăsați să se reîntoarcă la ortodocși, ca elemente de captație următoarele făgăduințe: «reducerea la 12 a zilelor de robotă, reducerea dijmelor la $^1/_{16}$ în loc de $^1/_5$ cât li se lua după roadele pământului; apoi că terenul numit Pustuța pe care îl aveau mai înainte dela domnul de pământ pe bani grei de 100 fl., îl vor avea, după unație, fără nici o plată» (pg. 171). Momeli de acestea denunță aproape toate comunele în cererile lor de-a fi eliberate din lanțurile uniației.

După ce oamenii erau «convertiți» cu astfel de promisiuni și amețiți cu rachiu din belșug (un «misionar» unionist a împărțit, după declarația naivă a preotesei sale, numai în Pauliș *20 acae* de rachiu — peste 1000 litri rachiu de «propagandă») și cu bani (episcopul Samuil Vulcan se laudă că a cheltuit 13.000 florini în primăvara anului 1834, în acest scop), venea în grabă o delegație de oficianți unguri dela comitat, care constatau numărul celor ce voesc să treacă și dacă erau majoritatea, lua pe loc biserica și școala dela ortodocși și o dădea uniților. «Constatarea» aceasta se făcea iarăși cu mijloace foarte suspecte.

Așa de pildă comuna *Revetiș* în cererea sa de-a fi eliberată de uniație, cerere semnată prin opt fruntași ai comunei, declară că numai primii doi din semnatari au fost acasă când a venit «deputația» în sat pentru treceri. Iar unul din cei doi, nu s'a prezentat înaintea deputației.

Comuna *Minead*, *Bocsig*, *Neagra* și altele se plâng că atunci când a venit «deputația» comitatului, pe cei absenți i-a scris la uniți soțiile sau copiii minori.

Cu adevărat machiavelică era procedura că odată înscris cineva la uniți — chiar fără voia lui — nu se mai putea întoarce înapoi decât după nemaipomenite formalități birocratice. «Procedura de-a întra în tabăra catolică era dintre cele mai ușoare. Nu aveai, spre acest scop, decât să-ți dai tu, sau oricine să-ți deie numele, că dorești să îmbrățișezi credința catolică». Dar «se creiau artificii din cele mai silnice pentru a împiedeca pe cei trecuți de-a revenì la vechea religie și pe cei rămași în credința veche de-a se constitui în comunitate și de-a-și ținea biserică și preot, decât numai dacă numărau cel puțin 100 de suflete». «Intoarcerea dela catolici la vechea religie, necatolică, era legată de formalități grele de îndeplinit: Satele, cari voiau să revină, treceau prin șicanele unei instrucții religioase în principiile credinței catolice, în curs de 6 săptămâni, ceeace uneori ținea cu anii, deoarece instrucția se făcea, pentru mai bună capacitare (?) cu fiecare individ separat. Și dacă această catecheză rămânea infructuoasă, se făcea din nou raport la autorități și până la regele. Acesta, apoi, dădea voie, ca doritorii de revenire la vechea lor credință să facă petiție către regele, arătând — fiecare petiționar! — motivele sale pentru «deserțiune» dela religia catolică, pentruca apoi să se deie din nou prilej administrației publice să-l examineze pe petiționar și cauza sa, pentru ca după aceea să se propună, sau nu, regelui de a-i da voie să se întoarcă la vechea sa religie, ori să rămână catolic». (In ținutul Hațegului sate declarate dela 1782 că vreau să revină la ordodocși, erau încurcate încă și pe la 1830!).

Astfel biserica ortodocșilor li se lua la moment, în urma înscrierii prin fraudă sau momeli a unei jumătăți de sat la uniți, dar n'o mai puteau recăpăta nici în zeci de ani chiar dacă în momentul următor, oamenii înțelegând de ce e vorba, protestau contra celor săvârșite. Mai mult, bieții oameni înscriși prin astfel de tertipuri pe lista uniată, nu mai puteau chema preotul ortodox pentru trebuințele lor religioase: toate cererile comunelor din ținutul Aradului, momite la 1834—5, cuprind jalba că oamenii își îngroapă morții singuri, rămân cu copiii nebotezați, trăesc necununați etc. Insuși episcopul Samuil Vulcan «denunță» la 15 Octomvrie 1834 la comitat pe «uniții» din ținutul Șebișului «că se îngropau fără preoți, deoarece nu li se îngăduia înmormântarea cu preoți ortodocși» (pg. 211).

Dar este imposibil să relevăm toate laturile machiavalice ale acestei acțiuni prezidată de acea unealtă în mâna catolicismului și ungurismului, care a fost episcopul Samuil Vulcan, despre care s'a creat pe nedrept legenda că a fost un mare român și un mare sprijinitor al culturii românești. Părintele Ciuhandu spulberă cu argumente definitive această legendă. S. Vulcan a lucrat la ordinul și mână în mână cu dușmanii noștri seculari. Cancelarul de curte Adam Reviczky, prin referatul său din 21 Decemvrie 1834, propune regelui asigurarea materială a preoților trecuți la uniți; pentru a se îndemna și alții la trecere. «Dânsul spune că provocase pe Samuil Vulcan să contribue spre acest scop. Răspunsul episcopului unit este foarte elocvent. El spunea că zelul său a avut de urmare că până acum, în dieceza sa au trecut la uniație 16 sate». Episcopul arată cât a cheltuit până acum și cere să se reguleze această chestiune în interesul prozelitismului catolic (pg. 182).

Părintele Ciuhandu stabilește că tot naționalismul lui Samuil Vulcan era o gogoriță cu care voia să câștige pe românii ortodocși din ținutul Aradului, căci în jurul său și în eparhia Orăzii nu a existat în timpul acestui episcop absolut nici o manifestare culturală. Asesorii săi erau niște figuri șterse de maghiaroni (Vasile Erdélyi, cel mai remarcabil dintre ei, urmașul în scaun al lui Samuil Vulcan, coresponda în ungurește cu satele românești). In gimnaziul din Beiuș întemeiat de S. Vulcan din veniturile imensului latifundiu dat episcopiei

de Oradea pentru propaganda catolicismului, limba de predare era, după dispoziţiile lui S. Vulcan, cea latină. De această şcoală nu se leagă nici un nume ilustru în cultura românească, nici o mişcare culturală, cum se leagă de şcolile dela Aradul căruia S. Vulcan voia să-i dea lecţii de românism.

Mai mult chiar, părintele Ciuhandu declară: «Noi nu cunoaştem nici o carte românească ce să se fi tipărit cu cheltuelile» acestui episcop latifundiar, în vreme ce profesorii săraci dela Arad se întreceau să tipărească la cărţi, pe cari le cetesc tot ortodocşii, — în nordul unit necomandându-se decât rar de tot câte una.

Cei trei mari ostracizaţi ai Blajului — cu cari acum se laudă — n'au aflat nici în S. Vulcan un mecenate. El s'a mulţumit să aibă o copie manuscrisă de pe Cronica lui Şincai, dar n'a avut curajul sau largheţa s'o tipărească. Tot un profesor sărac dela Arad, Alexandru Gavra, a tipărit-o, fără nici un ajutor dela episcopul S. Vulcan. Cărţile celor trei mari luceferi ai Blajului au fost publicate de ortodocşi şi citite de ortodocşi. Ele nu erau pe placul oficialilor uniaţi, cu românismul lor dârz şi cu dovezile lor istorice prea puţin favorabile unirii dela 1700. Aşa se explică de ce până şi mitropolitul sârb dela Carlovit da binecuvântarea pentru tipărirea Cronicii lui Şincai, pe când de Samuil Vulcan nu se pomeneşte nimic. (Ostilitatea faţă de anumite idei din scrierile acestea o manifestă episcopia unită dela Oradea în mod vădit la 1863 şi 1864 când se gândeşte la tipărirea lor, cam forţată de împrejurări, dar numai după o prealabilă suprimare a «propoziţiunilor antibisericeşti») (pg. 382).

Ce mai rămâne atunci din legenda despre «academia ştiinţifică românească» dela curtea episcopală din Oradea? E o întrebare legitimă a părintelui G. Ciuhandu.

Cartea aceasta, bogată ca un stup, în fapte, informaţii, idei, e păcat să nu fie cetită de fiecare român.

Dr. D. STĂNILOAE

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Declaraţii de mare importanţă. Intr'un interview recent acorde M. Sa Regele *Carol* al românilor unui corespondent diplomatic al marelui cotidian *Daily Telegraph*, Suveranul nostru a zis, despre revizuirea tratatelor, următoarele:

„Ungaria, — spune Regele, — *trebue să recunoască, că nu putem admite nici o modificare a tratatelor de pace. Nu poate fi nici o umbră de discuţie asupra revizuirii tratatelor.*

Asupra acestui punct cred că pot vorbi nu numai pentru ţara Mea, ci şi pentru Mica Înţelegere. Nu a fost niciodată posibilă să se tragă o linie de frontieră perfectă. Ştiu că există unguri înlăuntrul frontierelor României, dar mai ştiu că sânt şi români cari au rămas înlăuntru frontierelor Ungariei. Noi nu facem nici un fel de propagandă pe această temă.

Recunosc că sânt astăzi Suveranul unei ţări care, cu toată majoritatea covârşitoare de români, cuprinde şi însemnate minorităţi de alt neam. Păstrez totdeauna în minte Mea această situaţiune când cântăresc hotărârile mele politice.

Nu voi face niciodată lucruri care ar merge împotriva marei majorităţi, a românilor. Totuşi, aceasta nu înseamnă că nu trebuie să respectăm drepturile minorităţilor. Ţin să vă spun, că ungurii din România nu sânt nemulţumiţi, cu excepţia, bine înţeles, a acelora cari nu sânt preocupaţi de cât de situaţia lor politică. Bine înţeles că nimeni nu se poate aştepta ca Ungaria să fie pe deplin mulţumită. Poporul ungar este un popor de mari patrioţi şi îl doare desigur gândul că teritorii, care cândva au aparţinut Ungariei, a trebuit să-i fie luate. Dar Ungaria trebue să sfârşească prin a recunoaşte că această chestiune nu aparţine prezentului sau viitorului, ci aparţine trecutului. Dacă s'ar permite să se aducă atingeri unui singur tratat, s'ar prăbuşi toate tratatele, — şi această prăbuşire va avea consecinţe dezastruoase.

După părerea Mea, numai pe baze economice se va putea ajunge la rezolvarea chestiunii Ungariei".

Cuvintele Suveranului au deşteptat mare interes în toată Europa.

Clerul ortodox a căpătat satisfacţie. — Din Bucureşti se anunţă: In comisiunea specială, rânduită de congresul naţional-bisericesc, ca să revadă legea de organizare bisericească, dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor, a declarat, în mod categoric, că va aduce de urgenţă înaintea parlamentului modificarea parţială a art. 19 şi 21 din actuala lege, în senzul ca slujitorii bisericii ortodoxe să fie consideraţi funcţionari publici, şi să primească, prin buget, salarii integrale, iar nu întregiri.

Pe viitor, în noul buget, nu se vor mai defalca din salariile înscrise în buget, folosinţa pământurilor bisericeşti şi a caselor parohiale, ca şi beneficiul epitrafilului, care rămân în folosinţă în afară de salariu. Acest succes obţinut de clerul ortodox constitue un mare câştig, întrucât clerul ortodox va avea o situaţiune stabilită prin buget, fără a se mai da loc la interpretări ce nu întăresc prestigiul tot mai puternic şi mai luminos al preoţimii noastre.

Asociaţia clerului „Andrei Şaguna"

Comunicat

Potrivit §-ului 6 din Regulamentul pentru organizarea despărţămintelor Asociaţiei clerului „A. Şaguna", în Postul sfintelor Paşti va avea loc adunarea de primăvară a acestor despărţăminte, cu următorul

PROGRAM:

Ziua I.

Inainte de masă: Invocarea Duhului sfânt. Darea de seamă a preşedintelui despre activitatea cercurilor religioase şi despre activitatea culturală a membrilor despărţământului. Discuţii. Chestiunea cotizaţiilor. Inscrieri de membri noi. Alegerea delegaţilor pentru congresul viitor. Propuneri cu privire la activitatea viitoare a despărţământului.

După masă: Vecernie. Mărturisirea preoţilor şi a credincioşilor, cu meditaţie. Text pentru meditaţie: *Rugăciunea înainte de spovedanie* (vezi: Carte de rugăciuni, tipărită cu binecuvântarea I. P. Sf. Arhiepiscop şi Mitropolit Nicolae. Sibiu 1935 pg. 153). „Ceice sânt ai lui Hristos trupul şi-au răstignit împreună cu patimile şi poftele", (Galateni 5, 24).

Ziua II:

Sf. Liturghie înainte sfinţită. Predică la împărtăşirea preoţilor şi a credincioşilor. Text pentru meditaţie: *Rugăciunea «Cinei Tale...»* „O pâine şi un trup suntem noi, cei mulţi; căci toţi dintr'o pâine ne împărtăşim", (I Cor. 10, 17).

Sibiu, la 20 Februar 1936.

Biroul Asociaţiei clerului „A. Şaguna"

NB. Foile eparhiale din Mitropolia Ardealului sânt rugate să reproducă acest comunicat.

„Dumineca Ortodoxiei"

Dumineca din 1 Martie a. c. închinată „Ortodoxiei" reîmprospătează luptele înverşunate în contra iconoclasmului din veacul al VIII şi IX-lea.

Dreapta credinţă a avut de-alungul veacurilor şi până în ziua de azi multe adversităţi de înfruntat. Răsboiul credinţei în contra necredinţei e câştigat. Totuşi organizarea forţelor vii constitue datoria imperativă a creştinilor noştri de azi. Fiii sfintei noastre biserici, din oraşe şi sate s'au angajat de bună voie să apere legea şi biserica strămoşească, sub egida slujitorilor sfintelor noastre altare.

Invităm On. cler să mobilizeze pentru Dumineca ortodoxiei toată suflarea creştină, toate societăţile religioase din parohii: Frăţia ortodoxă română, Reuniunea de femei, Societatea Sf. Gheorghe şi Oastea Domnului, în scopul apărării libertăţii creştine, a înălţării sufletelor în prăznuirea cu toată demnitatea a acelei zile memorabile.

Consiliul arhiepiscopesc

Justiţia şi numirile de preoţi noui. — Curtea de Apel secţia II-a Bucureşti în complect divergenţă a statornicit pe ziua de 12 Februar 1936, o jurisprudenţă de excepţional interes.

Procesul era acesta: preotul Nicolae Radomir Moşaoia Argeş, făcuse acţiune în contencios contra hotărârei Ministerului Cultelor şi Sft. Episcopie de Argeş, prin care a refuzat plata salarului dela 1 Iunie 1935, pentru motivul că a fost transferat dela o parohie extrabugetară la o parohie bugetară, iar legile de măsuri financiare interzic plata salariului până la 1 April 1936.

Curtea a admis acţiunea în totul, pronunţând anularea actului atacat obligând Ministerul Cultelor şi Sft. Episcopie de Argeş, la plata salariului cu începe dela 1 Iunie 1935, stabilind astfel că preoţii sunt exceptaţi prin art. 4 al. b. din legea măsurilor financiare urgente din 1932, prelungită în 1934 şi 1935, pundu-l pe acelaş picior de egalitate cu corpul ofiţeresc şi electiv. Iar în ceeace priveşte jur. Cons. de Miniştri No. 242 din 11 Februar 1935, şi art. 4 din legea pentru perceperea şi evaluarea veniturilor publice nevorbind decât de funcţiunile publice civile şi nu eclesiastice, preoţii sunt exceptaţi, astfel încât, în corpul eclesiatic se pot face numiri noui, cu plăţi de salariu în cursul exerciţiului financiar din anii 1935—1936.

* FOIŞOARA *

Orizonturi spirituale

— Ostroave de lumină —

Am avut totdeauna profundă oroare faţă de spiritele ieşite din atmosfera fetidă a cafenelei şi o mare aversiune faţă de glumele triviale de maidan. Dar port în sufletul meu o întreagă recoltă grea din acele spirite de cabinet cari înseamnă o fulgurantă ţâşnire de inteligenţă. Imi îngădui să evoc în rândurile liminarii ale acestui articol unul din acele subtile şi frumoase spirite care a făcut pe vremuri deliciul amatorilor de glume tonice şi cuviincioase. Este o butadă incisivă, dar cum nu se poate mai reconfortantă, atribuită marelui francez Clemenceau. Acesta, imediat după răsboiul mondial, a primit vizita primului preşedinte al tinerei republici poloneze, ţară născută din pătimiri şi din cenuşa acestui răsboi. Preşedintele era celebrul pianist Paderewski. Tigrul l-a primit afabil, s'a uitat la el contrarial, a lăsat să-i fluture pe buze un zâmbet metalic şi rece ca un fiord, apoi i-a spus doar atât: ce decădere!... Ce decădere să te cobori de pe culmile înflorite ale artei divine în nimicnicia treburilor de stat! Nu găsesc expresie mai potrivită pentru a caracteriza şi pentru a contura profilul moral al vremii noastre decât aceasta: ce decădere! Căci dacă a te coborî dintr'o lume de dulci simfonii şi de gânduri pure în arena politicii de stat, înseamnă o decădere a sufletului, atunci cât de neasemuit de mare trebue să fie această decădere raportată la trădarea rostului său transcedental. Un rost transcendental pe care încă nu l-am uitat cu desăvârşire, căci purtăm în sufletele noastre infinita nostalgie a paradisului perdut, dar pentru care, în drumul vieţii noastre nu mai găsim aproape de loc timp. Ni se întâmplă uneori ca la o răscruce a vieţii noastre să întâlnim un om — o revelaţie de bunătate şi de iubire — pe care nu l-am mai văzut niciodată şi pe care ştim sigur că n'avem să-l mai întâlnim niciodată. Regretul după omul acesta şi dorul de a-l revedea ne mistue tot restul zilelor. Aşa purtăm în suflete şi icoana paradisului perdut, şi dorul de a-l regăsi imprimă gândurilor noastre un impuls năvalnic spre inima cerului. Dar strădaniile noastre pentru regăsirea lui sunt atât de neînsemnate şi de rare iar uneori tot avântul nostru este paralizat de un gând negru care se insinuiază în cugetul nostru ca o sentinţă implacabilă: nu, omule, niciodată n'ai să regăseşti paradisul din care ai fost izgonit! Există o minunată baladă a lui Edgar Poe în care „corbul destinului", în toate împrejurările vieţii eroului acestei balade, dela leagăn şi până în clipa când în obrajii lui înfloresc trandafirii morţii, rosteşte, sumbru şi invariabil, o singură vorbă: niciodată, niciodată! Vorba asta par'că o auzim şi noi ori de câteori încercăm să depăşim cotidianul, să tindem către desăvârşire, să ne ridicăm din decăderea în care ne găsim şi să ne odihnim sufletele pe plaiurile albe ale idealului neperitor. Niciodată. Vorbă cu întunecate şi surde rezonanţe care se repercută în sufletul nostru atât de amar şi de dureros. Şi totuş cerul nu este iremediabil pierdut pentru noi. Dar pentru asta trebue să primim mesajul evanghelic pe care ni l-a adus Mântuitorul şi să lăsăm ca harul divin să se reverse în bogate efluvii asupra sufletului nostru. Or noi ne năvădim destinul pământesc fără să ne mai gândim că avem şi un destin ceresc şi încercăm să coborâm cerul pe pământ în loc să ne ridicăm noi la el. Există totuşi o categorie de oameni cari cu râvnă perseverentă şi necurmată trudă încearcă să realizeze comandamentul evanghelic: „Fiţi desăvârşiţi precum Tatăl vostru din ceruri desăvârşit este!" Aceştia sunt călugării. Am vorbit într'un articol, apărut în această foişoară a Telegrafului Român, despre aceşti cuceritori de suflete pentru împărăţia lui Dumnezeu, cari în penumbra mănăstirilor şi schiturilor, prin viaţa lor eroică de aspră chinovie, aduc ofrandă neîncetată Stăpânului lor ceresc şi se ostenesc că creeze climatul spiritual pentru regimul domniei virtuţilor creştine în lume. Absolutul nu pot să-l atingă nici ei. Dar atâta vreme cât viaţa noastră să desfăşoară, în ritm constant şi prozaic, pe planul ei subsidiar şi marginal, viaţa lor, a schimnicilor cu suflete de vifor şi văpae, se desfăşoară din plin şi pe planul ei principal, ca o frumoasă rapsodie mistică, ca un biruitor cântec de slavă, ca un poem al veşniciei, ca o denie odihnitoare. Ei rămân idealişti până la capăt, chiar dacă viaţa i-ar desminţi de o mie de ori pe zi şi nu părăsesc aleia minunată a idealismului decât în momentul când vor auzi la uşa chiliei lor degetul morţii care va aşterne eternitatea între ei, între lumina lină a vieţii lor şi lumea ale cărei trecătoare şi fade bucurii ei nu le-au cunoscut. Viaţa lor de abnegaţii şi de jertfe e o poveste de cristal. E o lumină aprinsă în întunerecul unei lumi dezaxate şi cu valenţele deschise spre toate abisurile. E un punct de reper reconfortant pentru societatea modernă care sufere de un cronic daltonism de orientare în oscilările ei dureroase şi disperate.

A vorbi despre viaţa monahală în pragul acestor vremi de totale primeniri şi renaşteri sufleteşti, de surprinzătoare resurecţii spirituale şi a chema la muncă sfântă în şantierele duhovniceşti ale mănăstirilor toate sufletele dornice să evadeze spre culmile siderale ale cerului, este o datorie de primordială importanţă. Azi când zac

† Dr. Zeno G. Proca

Luni în 17 Februar a. c. a fost însoţit la lăcaşul odihnei de veci în cimitirul central din Sibiu, tinărul Dr. Z. Proca, chestor, detaşat cu serviciul la Siguranţa din Bucureşti.

O boală nemiloasă i-a curmat firul vieţii în ziua de 15 Februar c., fiind în etate de 30 de ani. Era unul dintre cei mai talentaţi fii ai Ardealului nostru.

Studiile secundare le-a făcut în Sibiu la liceul german şi la liceul „Gh. Lazăr". Licenţa în drept a luat-o la facultatea de drept în Bucureşti, continuându-şi studiile în Paris la Sorbona, unde a fost promovat doctor juris în ştiinţele financiare şi economice. Teza de doctorat e considerată ca o lucrare exemplară de limpezime, profunditate şi temeinicie ştiinţifică.

Intors în ţară şi-a făcut serviciul militar, apoi a întrat în serviciul Siguranţei, în Bucureşti. In anul 1934 s'a prezentat la examenul de chestor de poliţie şi între 150 de candidaţi a fost clasificat primul răuşit. In anul 1935 a fost numit prin decret regal chestor la Arad, dar detaşat cu serviciul în centru pe lângă dl Bianu, Directorul General al Siguranţei.

Inteligenţa-i sclipitoare a dovedit-o şi prin jocul de şah, declarat fiind măestru. Era bine cunoscut prin frumoase realizări în ţară şi streinătate.

Moartea năprasnică l-a doborât la pământ, când îşi croise o carieră strălucită.

Moartea lui a îndoliat Sibiul şi cercurile largi de cunoscuţi. La înmormântare dl Director General Bianu a fost reprezintat prin dl C. Costescu, inspector general, care însoţit de dl chestor N. Ştefănescu a depus pe catafalc o spendidă coroană de flori naturale, cu bandă tricolor şi cu inscripţia: *Preţiosului colaborator: Direcţiunea Generală a Siguranţei* — Bucureşti. Numeroase alte coroane dela rudenii şi cunoscuţi încunjurau sicriul.

Serviciul înmormântării l-au îndeplinit P. C. Tr. Scorobeţ consilier arhiepiscopesc, E. Cioran protopop, Mihail Neagu spiritualul academiei teologice, Dr. N. Popoviciu profesor la Academie, I. Boiu paroh în Sibiu, cu diaconii catedralei I. Dinu şi I. Circov, iar cântările funebrale le-a executat corul studenţilor academiei teologice. La sfârşitul prohodului P. C. E. Cioran a rostit un mişcător panegiric. Un detaşament de gardieni şi muzica regimentului 90 au dat onorurile, răposatul fiind decorat cu medalia: Meritul cultural.

Societatea sibiană română şi germană şi multe rudenii şi cunoscuţi din alte părţi ale Ţării l-au petrecut cu adânci regrete la mormânt.

Transmitem îndureratei familii a P. C. Dr. G. Proca consilier arhiepiscopesc — şi pe această cale adânc simţite condoleanţe la pierderea neuitatului Zeno.

Domnul să-l odihnească cu dreptii Lui!

Probleme-Recensii-Comentarii

Popa-Lisseanu G.: Izvoarele Istoriei Românilor, Vol. VIII. Ambasadele lui *Priscus*, text şi traducere, Bucureşti, Tip. „Bucovina", 1936: Lei 120.

Noul volum, de 147 pp., din colecţia, Izvoarelor Istoriei Românilor, — (de care am luat notă în Nrele 2 şi 41 din 1935), — se prezintă în aceleaşi excelente condiţii, ca şi precedentele volume apărute în această serie, datorită râvnei eruditului profesor G. Popa-Lisseanu şi alcătuind o adevărată contribuţie la cunoaşterea istoriei românilor din evul mediu.

Volumul VIII cuprinde textul grecesc şi traducerea în româneşte, din istoria, — câtă a mai rămas, — a retorului Priscus Panites, a Ambasadelor Romanilor către popoare şi a Ambasadelor către Romani, — toate însoţite de comentariile trebuitoare pentru a înţelege fragmentele operei şi viaţa lui *Priscus*, sofistul şi retorul, care a scris în greceşte, deşi pare a fi fost neaoş roman, şi a luat parte în anul 448 la ambasada trimisă, de împăratul bizantin Teodsie II, către curtea lui Attila, regele hunilor. Descrierea acestei călătorii, făcute de un martor ocular şi membru însemnat în această ambasadă, aduce oarecare lumină în vremurile întunecate ale istoriei poporului român.

Constatăm astfel din nou, că lucrările istoriografice ale dlui G. Popa-Lisseanu sânt dintre cele bune, care se consultă cu folos, şi care merită să fie cât mai mult sprijinite în deosebi din partea bibliotecilor noastre publice.

*

„Săcuime" este o numire inexactă. — *A apărut de curând, ca extras din revista „Observatorul social economic" din 1935, un studiu documentat, scris de pl prof.* Dr. Aurel Gociman-Oituz, *dela Academia comercială din Cluj, sub titlul* **Probleme româneşti în regiunea săcuizată**, *Cluj, Inst. „Ardealul", 1935.*

Broşura dlui Dr. A. Gociman, unul dintre fiii locului pe care-l descrie, statoreşte că numirile de: aşa zisul „Ţinut al săcuilor", „Terra Siculorun", „Secuimea", reprezintă o ficţiune geografică tendenţioasă, o uzurpaţiune, deoarece săcuii au venit peste o populaţie băştinaşă românească, din vechime, a ţinutului. Majoritatea populaţiei actuale a săcuilor este formată din români *desnaţionalizaţi de maghiari. In curs de veacuri românii au perdut numeroase generaţii în această regiune, care a devenit un cimitir al naţiei noastre. Acţiunea de reromânizare, cu toată mărimea şi greutatea operei, trebue înfăptuită pas de pas. Studiul dlui Gociman înfăţişează sumar modul cum are să se desfăşoare această acţiune, în care pe lângă iniţiativa particulară, negreşit şi* biserica *îşi are roprcumpănitor, — sarcina de căpetenie revenind* statului, *în ceeace priveşte coordonarea, sistematizarea, dirijarea şi controlul acţiunii.*

*

Dela Episcopia Misionară ortodoxă română din America primim astăzi întâia Pastorală şi Calendarul pe 1936, sub titlul *Solia*, pentru românii din America, editat de această episcopie.

In pastorala sa P. Sf. episcop misionar *Policarp* spune păstoriţilor săi, că a venit la dânşii ca părinte sufletesc, păstor şi sfătuitor, îi cheamă la muncă şi luptă pe toţi ceice păstrează dragoste de Biserică şi de aşezămintele noastre, în scop de-a întemeia statornic episcopia misionară pentru America şi a înfiripa, sub pavăza bisericii, o frumoasă viaţă creştină şi românească, aşa cum e tradiţia trecutului nostru; „păstrând legătura strânsă cu Ţaramamă şi cu Biserica-mamă, cu întreg sufletul românesc, pentru care soarele răsare la Bucureşti, ori pe ce meleaguri ar fi el", — P. Sfinţitul episcop Policarp cere fiilor săi sufleteşti să fie plinitori sfatului apostolesc: „Tot sufletul să se supună stăpânirilor celor mai înalte, că nu este stăpânire fără numai dela Dumnezeu", (Rom. 13, 1).

Calendarul „Solia", bogat ilustrat cu clişee reprezentând bisericile şi preoţimea şi alte figuri de seamă din ţara de peste Ocean, cuprinde Tabloul statistic (şematismul) episcopiei cu toate parohiile ce o compun în număr de 64, arondarea protopopiatelor fiind în curs.

Informaţiuni despre biserica ortodoxă din America, putând servi ca material pentru istoria vieţii româneşti din Lumea nouă, şi altă interesantă lectură, în versuri şi proză, întregesc cuprinsul Calendarului, care se prezintă ca o lucrare îngrijită şi recomandabilă tuturor celorce poartă interes pentru viaţa şi traiul fraţilor noştri de departe.

Reţinem, la acest loc, faptul că Episcopia ortodoxă română din America întreţine o *Bibliotecă şi Sală de lectură* a Episcopiei şi face *apel* către autorii români şi Casele de editură din ţară să binevoească a jertfi câte un exemplar din cărţile şi revistele tipărite acolo, pentru *Biblioteca Episcopiei misionare ortodoxe române în America*, (la adresa: 6207 Detroit Avenue, *Cleveland, Ohio*, U. S. A.), sprijinind, pe această cale toate bunele năzuinţe ale episcopiei întru a putea birui greutăţile începutului şi a-şi împlini în mod cât mai desăvârşit misiunea religioasă şi culturală.

*

Festival în Mediaş. — Reuniunea femeilor ordoxe române din Mediaş a organizat în 9 Febr. c., în sala „Strugure", un frumos festival artistic-literar, la care a luat parte o numeroasă şi selectă asistenţă.

Dupăce s'a reprezentat o piesă teatrală şi s'au recitat câteva poezii alese, urmate de cântări clasice executate admirabil, păr. Dr. Nicolae Popoviciu, prof. la Academia teologică din Sibiu, a conferenţiat despre Creştinismul dinamic şi mila creştină, insistând asupra vremurilor materialiste de astăzi. Conferenţiarul face călduros apel la bunii români să urmeze pilda Mântuitorului şi să facă opere caritative, înlocuind creştinismul steril printr'un creştinism dinamic, cel al faptei. De încheiere arată importanţa Reuniunilor de femei în viaţa socială şi în mijlocul frământărilor de astăzi, lăudând iniţiativa şi străduinţele reuniunilor pentru opere caritative şi pentru înfrumseţarea bisericilor parohiale.

Comitetul Reuniunii femeilor, în frunte cu dna Cornelia Crăciun, se poate felicita de reuşita festivalului. Venitul net a atins frumoasa sumă de 12,000 Lei destinaţi pentru înzestrarea bisericii ortodoxe din Mediaş cu covoarele necesare.

De încheiere trebue să amintim cu laudă numele persoanelor care au contribuit, cu prestaţiile lor, la reuşita festivalului, sânt anume: dna Veronica Miuţă-Muşetescu, profesoară de muzică, dra Virginia Bude, dna Natalia Papp, dnii învăţători G. Muntean şi Ştefan Bărbat, şi dl profesor Schuller ca acompaniator la pian. *Coresp.*

*

Cerc cultural. — *In ziua de 16 l. c. s'a ţinut în Caţa, sub preşedinţia dlui Fl. Geamăn, învăţător-director, şedinţa cercului cultural învăţătoresc în comuna*

---

la pământ toate valorile false şi când se pune accent de mare vigoare pe descifrarea adevăratei feţe a timpului, a vorbi despre acele comori de spiritualitate creştinească şi românească cari ilustrează elocvent una din cele mai splendide pagini din istoria Bisericii noastre, despre mănăstirile cari îşi revendică cu tărie drepturile uzurpate, înseamnă să ne împlinim o poruncă dela care nu putem deroba fără să comitem o trădare. Căci dacă în vadurile mănăstirilor se potolesc cele mai chinuitoare uragane sufleteşti, nu-i mai puţin adevărat că ele au o înaltă şi incontestabilă semnificaţie socială şi de pe altarele lor se va ridica iarăşi aurora unei definitive biruinţi a creştinismului şi a idealului evanghelic. Nu, niciodată mănăstirile nu pot fi un loc de indolenţă şi de rugină pentru oamenii înfrânţi în bătălia vieţii. Niciodată, un loc de hibernare şi de placiditate sufletească, de apatie sau de agrement. Aici, în mănăstiri, se potenţează marile idealuri ale omului, se ierarhizează ţelurile vieţii omeneşti, scoţându-se în relief ţelul cardinal, se întăreşte la focul cerului armătura sufletului omenesc, de aici pornesc exemplele de eroism şi de vitalitate spirituală, aici se afirmă şi se galvanizează virtuţile creştine şi din aceste vetre duhovniceşti trebue să pornească marea cruciadă misionară a atleţilor lui Hristos care să vestească împărăţia lui Dumnezeu. Se ultragiază cele mai sfinte sentimente ale omului când se spune că mănăstirile sunt pepiniere de oameni leneşi şi agramaţi, şi se uită că din cinul monahal au ieşit cele mai distinse şi mai proeminente figuri bisericeşti cari au ilustrat catedre universitare, scaune episcopeşti, sau misionari entuziaşti şi temerari, cari au dus Cuvântul Domnului până la marginile pământului. Mănăstirile sunt citadele de cremene ale Duhului Sfânt, sunt ostroave de lumină şi înviere, sunt focare puternice de iluminare şi trăiri lăuntrice, sunt turnuri de ivoriu în care cei mai umili şi mai devotaţi slujitori ai Mântuitorului, fără să uite o singură clipă că nu sunt altceva decât nişte netrebnice sluji, îşi dapănă zilele în soliloquii edificatoare şi cântec de laudă şi ridică fanionul credinţei mântuitoare spre regiunile insondabile ale cerului. Acolo, în aceste lăcaşuri de închinare, cari stau de veacuri sub aripile ocrotitoare ale bisericii, se traduce în realitate cea mai înaltă concepţie de viaţă şi se scrie cea mai măreaţă epopee a creştinismului. Acolo se aude din miez de ziuă până în miez de noapte vocea unui călugăr detaşat de lume: „Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu, şi toate celelalte vi se vor adaoge vouă". Şi timbrul cald al vocii călugărului trezeşte în sufletele noastre reverii de primăvară cu soare veşnic. In văile imperiale ale munţilor se aude o melopee fermecător de suavă şi de dulce, un imn de slavă şi de biruinţă ce se ridică de pe altarele mănăstirilor şi pe care freamătul de codru îl duce departe: imnul vieţii asupra morţii. Când toate porţile din lume sunt zăvorâte satanic, cu rânjet sardonic, de cei cari jubilează şi se desfată la banchetul vremelniciilor, o singură poartă rămâne larg şi pururi deschisă: poarta mănăstirilor, poarta milostivirii Domnului, poarta sfinţeniei. Intraţi prin această poartă, voi toţi cari vă cunoaşteţi menirea crucială a vieţii, luaţi asupra voastră jugul plăcut al Domnului şi arătaţi-ne şi nouă ostrovul verde al deplinei înseninări şi al mântuirii.

Cunoaşteţi povestea mănăstirii Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus? E o poveste de vraje, cu tâlc de strălfulgerare dumnezeească. Cine ar putea contesta că reînvierea acestei mănăstiri n'a fost un semn de sus? Un stejar creştea, ca o minune, pe acoperişul acestei mănăstiri, atunci când din mândra ctitorie voevodală nu mai rămăseseră decât ruinile cari evocau din negură de veac apus silueta Domnitorului mort pentru credinţa străbună. Stejarul se înălţa an de an şi grăia, — cu freamătul frunzelor sale, atunci când tăceau oamenii, — de biserica din care îşi extrăgea seva în mod miraculos. Par'că ridica o rugăciune mută pentru reînvierea ei. Şi mănăstirea a fost reînviată prin strădania unui luminat ierarh. Rugăciunea elegiacă a stejarului a fost împlinită. O poveste duioasă care vorbeşte cu tărie de adevăr irecuzabil despre menirea neperitoare a mănăstirilor.

Mănăstirile sunt ostroave de lumină şi înviere sufletească.

V. Sămărtinean

In miezul iernii...

— O întâmplare din viaţa preoţească de demult —

Era în anul 1831. Earna îşi deslănţui gerul, învârtoşat de crivăţul sbiciuitor. Ninsoarea, pornită din ajun de Crăciun, încetă pela Bobotează, dupăce înveştmântase pământul în haina albă şi curată a iernii. Nu vedeai vale, nici părău, totul era acoperit de troene de omăt purtate pe aripile vântului.

Pe poteci de munte cădeau paseri îngheţate, stejarii crepau în pădure de frigul năpraznic, ear prin cătunele troenite se respândeau veşti zilnice despre prădăciunea haitelor de lupi...

Pe atunci, paroh în *Gurasada*, din părţile Hunedoarei, era păr. *Ioan Olariu*, care avea însărcinarea să satisfacă trebuinţele sufleteşti ale parohienilor aşa de mulţi la număr. Aparţineau adecă acestei parohii, ca filii, comunele: Runcşor, Brădăţel, Vica, Boiurile, Cărmăzineşti şi Dănuleşti.

Timpuri grele, preoţi şi popor asupriţi de o stăpânire vitregă. Tineri, cari să se îndrepte spre Sibiu sau Arad, pentru hirotonire întru preoţi, erau prea puţini. Din lipsă de preoţi, iată şi păr. Ioan avea să ostenească, ziua şi noaptea, peste văi şi păraie, pentru a săvârşi aici o sfeştanie, colo o înmormântare, un botez sau cununie.

Era Dumineca a patra, între posturi, când părintele Ioan, odată cu zorile dimineţii, făcându-şi o sfântă cruce, încălecă pe surul sprinten şi bocşan, cu molitvelnicul înfăşurat în patrafir, aşezat în

Racoşul de jos, jud. T. Mare, la care au participat învăţătorii din acea regiune, precum şi dl I. Rodeanu, revizor şcolar-Sighişoara. Lecţia practică la cl. V a fost ţinută de înv. V. Muntean.

La ora 11 a. m. învăţătorii, în frunte cu dl revizor, au plecat la biserică, asistând la sfta Liturghie slujită de preotul local, Victor Iacob şi păr. Miron Maier-Brăteiu.

La finea sf. liturghii păr. Maier a predicat despre judecata din urmă, îndemnând credincioşii să se poarte în aşa fel ca să treacă cu toţii, când va fi judecata din urmă, de-a dreapta Mântuitorului.

După terminarea serviciului divin, învăţătorii s'au întrunit în şedinţă intimă.

La ora 2 d. m., în faţa unui numeros public s'a desfăşurat o frumoasă serbare culturală împreunată cu recitări, coruri şi teatru.

Frumos a vorbit dl Fl. Geamăn, arătând datoria de a iubì instituţiile noastre: sfânta Biserica şi şcoala dela cari ne vine mântuirea.

Bună impresie a făcut cuvântarea părintelui Iacob, cu îndemn de a ne întoarce earăşi la Hristos.

Astfel de sărbători aduc roadă bună, în deosebi în ţinuturi ca ale noastre, pornite pe calea de a se reromaniza.

*

A apărut cartea de mare valoare: Puncte cardinale în haos, de *Nichifor Crainic.*

Marile probleme cari frământă generaţia de azi sunt străbătute şi rezolvate în această carte în chip luminos şi magistral.

Titlul sugestiv al volumului, perfect adecvat cuprinsului, îl recomandă cum nu se poate mai bine.

Este una din cărţile decisive ale epocei noastre. Asupra ei se cade se revenim. In special preoţimea va afla în ea minunate arme spirituale şi un sens precis în opera de educaţie socială pe care o are de îndeplinit.

Preţul 70 lei. De vânzare la orice librărie.

*

Pe cine laudă „Unirea"? — Nu se va găsi în „Unirea" blăjană niciodată un cuvânt de laudă la adresa vre-unui mare bărbat român, dacă acela se va întâmpla să fie ortodox, ceeace fatal va fi aşa în 99%. Creatorii culturii române şi luptătorii neobosiţi în slujba neamului nu se pot bucura din partea „Unirii" decât doar de zeflemele şi ironii de un haz dubios şi inconştient. Chiar la moartea lor, în corul unanim de regrete şi aprecieri, „Unirea" se va prezenta cu nota stridentă a denegărilor şi obiecţiilor. Nu mergem mai departe decât la cazul recent al morţii marilor luptători naţionali, cari au fost episcopii Roman Ciorogariu şi Nicolae Ivan.

Dar îndată ce moare sau are vre-o aniversare vre-un prelat exotic, care n'a avut nici în clin, nici în mânecă cu luptele noastre pentru libertate şi cultură, ci cel mult vre-o incidentală întâlnire, impusă de serviciul lui, cu vre-un uniat din România, „Unirea" îşi deschide larg coloanele şi plânge şi laudă de par'că nu ştii ce peatră de temelie dela edificiul României mari s'a mutat dela locul ei.

Procedeul ilustrează cum se poate mai elocvent sensul în care se mişcă simpatia şi interesul Blajului, prezent doar fizic în România.

Mai deunăzi cine lăuda mai mult pe nunţiul Marmaggi, din prilejul ridicării lui la rangul de cardinal, decât „Unirea" şi alţi uniţi mânuitori de condeiu? Intr'un articol, care mirosea a produs de oaie, acest turbulent comisar papal era făcut deadreptul victimă a guvernului român care îl poftise odinioară peste graniţă, deoarece poruncise românilor uniaţi să nu intre în biserică la încoronare, ci să stea înbufnaţi protestând în societatea ungurilor.

După aceasta şi altele asemenea, Marmaggi e declarat mare binefăcător al neamului românesc.

Cazul se repetă acum cu cardinalul Sincero. Şi acesta, cu prilejul morţii, e tămâiat prelung de „Unirea" şi declarat prietin al neamului nostru, nu pe baze de alte argumente, ci pentrucă aşa e „convins" celce scrie panegiricul.

Lauda aceasta e cu atât mai revoltătoare, cu cât cardinalul Sincero a fost acela care a prezidat serbările revizioniste dela Budapesta în August 1930, învăţând numai pentru aceasta ungureşte şi vorbindu-le Ungurilor de Ungaria sfântului Ştefan. Atunci s'a montat grandiosul şi semnificativul „marş triumfal" pe Dunăre, cu „sfânta" coroană ungară împodobind vaporul oficialităţii.

Autorul panegiricului din „Unirea", care va fi aşteptând cine ştie ce recompensă papală pentru fapta sa, declară naiv(?) că un preot român, — aflat atunci la Budapesta, n'a auzit din gura cardinalului nici o singură vorbă în favoarea politicei revizioniste.

Te cuprinde desgustul când vezi atâta nedemnitate: să-ţi umpli, tu valah lovit şi dispreţuit, foaia de ditirambe la adresa acelora cari nu numai că nu se sinchisesc de tine, ci se angajează fericiţi şi plini de îngăduinţă şi de insinuantă încurajare în hora şi în sgomotul revizioniştilor...

*

Ordinul iezuiţilor. — Clarissimii dela *Unirea* blăjană, aspirând probabil la demnităţi de monseniori, nu se obosesc în arderea tămâii închinată proslăvirii ordinului iezuitic, — ordin osândit fără apel de cei mai însemnaţi oameni ai lumii de ieri şi de azi.

Când părerile şi judecăţile somităţilor sânt declarate, din partea acelor clarissimi, pur şi simplu «*lătrături*» (vezi *Unirea* mai nouă), este o prea învederată dovadă a neputinţei mintale sălăşluite la cei din grupul telefonist al oficiosului uniat de pe Târnave (care nu ştie nici măcar atâta că împărăteasa Catarina II a Rusiei ocrotise pe iezuiţi numai ca *răsvrătiţi* împotriva papei).

Alături de părerile şi mărturisirile *capetelor încoronate*, care condamnă ordinul iezuiţilor (cum am arătat în numărul 7 din a. c.), vom spicui, la întâmplare, şi alte păreri de acelaş fel şi judecăţi ce rămân definitive.

Bismarck, omul genial, a recunoscut în mai multe din cuvântările sale publicate cât de primejdios este ordinul iezuiţilor şi puterea lor, zicând: „Ordinul iezuiţilor este o reunire de oameni iscusiţi, în scop de stăpânire lumească, şi cu mare succes... Frideric cel Mare care avea în vremea sa (deplină) putere, n'avea să se teamă (de puterea iezuiţilor). Catarina (Rusiei) avea şi mai mare putere; cu un singur gest era în stare să nimicească tot ce a tolerat în acţiunile iezuitice", (Bismarck arată motivul pentru care Frideric cel Mare şi Catarina II tolerau pe iezuiţi: aceştia, iezuiţii, le erau spre folos, dar se găseau cu totul la cheremul suveranilor pomeniţi). „Iezuiţii merg totdeauna cu regalitatea absolută, cu parlamentarismul absolut, sau cu democraţia absolută. Ei totdeauna vor înota aşa, ca să rămâie d'asupra şi să păstreze o putere oarecare, poate chiar îndestulătoare, prin bogăţia lor mereu crescândă... Primejdia (iezuitismului) zace în toată organizaţia lor internaţională, în renegarea şi desfacerea lor din orce legătură naţională, şi în sfărmarea şi descompunerea legăturilor naţionale şi a ori cărui avânt naţional acolo unde (iezuiţii) se pot apropia"...

Döllinger (catolic), când scrie despre iezuiţi, îşi aduce aminte de proverbul oriental care a caracterizat pe turcii de altădată: «*Unde îşi pune turcul piciorul, acolo nu mai creşte earbă*»; arată apoi rolul fatal jucat de acest ordin în deosebitele ţări din continente.

Pichler (necatolic) utilizând părerile filosofului *Leibniz*, declară, că nu poate fi vorbă de pace (între catolici şi protestanţi), cât timp stăpânesc iezuiţii.

Axioma ordinului este, cum se poate dovedì din tot ce a practicat în trecutul lui, că: «*Scopul sfinţeşte mijloacele*», adecă: un scop bun permite întrebuinţarea de mijloace imorale, — fapt recunoscut şi în scrisori de-ale unor *iezuiţi*, — pe lângă toată tăgăduirea obişnuită firii iezuitice.

Societatea naţională de Cruce Roşie, filiala *Sibiu*, a primit, până acum, contribuiri pentru înfometaţii din Basarabia, în sumă de 83.265 Lei.

Mulţumire. Consiliul parohial ortodox român din parohia Nevoieş, protopopiatul Băiţa, educe vii mulţumiri, pe această cale, societăţii „Mica" din Brad şi dlui C. Bursan, deputat de Hunedoara, pentru fapta creştinească de a fi donat 2000 Lei, respectiv 1000 lei, în vederea procurării unui rând de odăjdii pentru sfânta biserică ortodoxă română din loc. — In numele consiliului parohial: Pr. *Pavel Diniş*.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 23 Februar 1936, va predica părintele *Gh. Secaş*.

Nr. 1265—1936 (6) 1—3

Concurs din oficiu

Pentru întregiree parohiei vacante de clasa III-a **Mada,** protopopiatul Geoagiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, cu următoarele venituri:

1. Intregirea salarului dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială 10 jugăre.
3. Doi dubli decalitri cucuruz cu tulei dela circa 120 familii.
4. Folosirea cimitirului.
5. Locuinţă în natură.
6. Lemne pentru foc.
7. Drept de păşunat.
8. Stola obişnuită.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta cererea de concurs conform regulamentului, în terminul de 30 zile, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoştinţă cu poporul. Candidaţii vor prezenta autorizaţia de concurs dela I. P. S. Sa Arhiepiscopul şi Mitropolitul Nicolae, şi după prealabila încuviinţare a oficiului protopopesc al Geoagiului se vor prezenta şi în parohie.

Sibiu, din şedinţa senatului bisericers, ţinută la 11 Februar 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 65—1936 (5) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă bolnavul paroh Aron Flucuş din Săcel, de clasa II-a protopopiatul Săliste, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sunt:

1. Jumătate din salarul pe care-l primeşte preotul Aron Flucuş, dela Stat;
2. Jumătate din sesiunea parohială; precum şi jumătate din venitele stolare ale parohiei.

Concurenţii având autorizaţia arhierească îşi vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în termin legal şi se vor prezenta în comună spre ai cunoaşte poporul

Săliste la 11 Februar 1936.

Oficiul protopopesc al Săliştei în înţelegere cu Consiliul parohial din Săcel.

Dr. Dumitru Borcia
protopop

desagii dela oblânc. Se îndrepta grăbit, trecând din când în când mâna prin barba stufoasă pentru a şterge promoroaca şi sloeţii cari îi împrejmuiau faţa. Era îngândurat. Işi făcea planul zilei şi nădăjduia în ajutorul lui Dumnezeu, care-l va feri de rele şi primejdii. Se îndreptă spre *Cărmăzineşti*; aici sluji sf. Liturghie şi mai avea trei cununii şi patru boteze. Trecu apoi în *Boiul de sus*, unde îl aşteptau două cununii, şi un bolnav, de împărtăşit; ca după aceasta să fi în *Runcşor* la o sfeştanie şi o înmormântare.

Se înopta. Lună pe cer, şi nici un nor, semn de mare ger la noapte.

Părintele Ioan, frânt de oboseală, dar cu sufletul plin de mulţumire către Tatăl ceresc, care i-a ajutat să le săvârşească pe toate — îndemna surul spre dealul ce-l despărţia de parohia sa. Părăsì Runcşorul în amurg cu toate că ştia cât e de greu drumul în vremea aceasta. Se gândea şi la lupii cari puteau să-i iese în drum din codrul de fagi şi goruni şi-i părea rău că nu ascultase de cuvintele epitropului din Runcşor care îl poftise să poposească la el peste noapte. Voia el să rămână nu-i vorbă, — dar se gândea la cei de acasă, la preoteasa Ruxanda şi la Alexă cel mic, că-i lăsase bolnavi...

Stelele scăpărau tot mai viu, luna plină lumina ca ziua pârtia străjuită de fagi, pe care păşea surul sufland din greu sub povara părintelui şi a desagilor.

In tăcerea firii părintele Ioan se simţea ca într'un larg fără sfârşit, când urletul de lup îl trezì din visare.

In timp ce îş îndemna calul, un fior îi străbătu corpul: Urletele fiarelor se apropiau şi deodată se trezì urmărit de haita flămândă...

Calul, simţea şi el pericolul apropiat, şi se încorda din toate încheeturile. Lupii sprinteni erau gata să se arunce şi să sfâşie prada...

Părintele îş îndreptă toată nădejdea în atotputernicia dumnezeească, şi zice: „Doamne Isuse Hristoase, milostiv fii mie, păcătosului şi fă să treacă dela mine păharul acesta! Doamne, nu mă lăsa". Atunci deodată puse mâna inconştient pe o pâne din gura deschisă a desagului şi o aruncă în stânga, altă pâne în dreapta... Lupii simţind mirosul pânilor se aruncară spre ele, muşcându-se unul pe altul în învălmăşeală, dar şi alergau apoi mai departe după prada salvată pentru o clipă. Când părintele simţea fiarele aproape, arunca o pâne, un colac opăcind lupii în urmă sa, până ce deşertă cu totul desagii. Când aruncă ultima firmitură, calul plin de spume ajunse la cotitura drumului, de unde se zăreau casele dela Gurasada. Preotul, care văzuse moartea în faţă, sosì în sat, sărì repede din şea, deschise o portiţă şi întră la credinciosul Mihăloi Partenie... Era scăpat. Dumnezeu l-a ferit de cumplita moarte.

Pr. Dr. **Romul E. Iacob**

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Marţi în 18 c. la Bucureşti în interes bisericesc. I. P. S. Sa va prezida şedinţa de Mercuri, 19 c. a Comisiunei pentru modificarea Legii bisericeşti, comisiune instituită de Congresul naţional-bisericesc în sesiunea sa trecută.

Sf. Sinod e convocat în sesiunea de primăvară pe data de 10 Martie a. c.

Câteva cifre. La alegerile recente dela *Hunedoara* şi *Mehedinţi*, care au decurs în linişte, mulţi alegători s'au abţinut dela vot: astfel, la Hunedoara cam o treime din alegători n'a votat. Din 93 mii înscrişi, au votat 65 mii. Candidatul guvernului a obţinut rotund 25 mii, care, adunate cu cele ale naţional-creştinilor, 7200, — întrec, numărul voturilor obţinute de candidatul naţional-ţărănist. — In Mehedinţi: înscrişi 73 mii alegători, votează 51 mii, se abţin 21 mii; candidatul naţional-ţărănist obţine 20 mii voturi faţă de 29 mii căpătate de celelalte liste. — Aleşi au fost: dnii Ghiţă Pop şi Dr. N. Lupu, naţional-ţărănişti.

Cereţi, dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, cartea acum apărută:

ISTORIA BISERICII şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, — lucrare datorită distinsului scriitor şi istoric **Ştefan Metes.**

Intelectualii noştri, preoţi şi mireni, precum şi bibliotecile poporale, au prilej de-a procura această preţioasă carte ce li se recomandă cu toată căldura.

Au apărut următoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. **Cântările liturgiei**
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. **Cântările liturgiei**
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—

De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae **Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane**

Anul LXXXIV Sibiu, 1 Martie 1936 Nr. 10

BIBLIOTECA CENTRALA ... SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

In Postul Mare

«Iată vremea pocăinții, iată ziua mântuirii, întrarea postului; *sufletе privegheză și întrările poftelor închide-le, către Domnul uitându-te*». E una din scurtele, dar cuprinzătoarele și adâncile cântări cu cari întâmpină Biserica noastră începutul Postului Mare.

Postul e timp de retragere a spiritului din vârtejul vieții și de îndreptare a lui spre Dumnezeu. *Infrânare și extaz*, iată cele două componente ale postului. Inălțarea spre Dumnezeu nu poate avea loc fără reculegere din sgomotul turburător, din pasiunile și grijile obsedante, din poftele și răutățile cari ne leagă de pământ. Până nu «închidem întrările poftelor», rămânem pândind, palpitând la ferestrele lor. Trebue să tragem, cu hotărâre, obloanele spre exteriorul ispititor, să trântim uși de stejar peste izvoarele din cari pot țâșni imagini și pofte robitoare și să ne ducem spiritul în cel mai interiorizat centru, acolo unde, gândind la Dumnezeu, îl poate întâlni.

Datorie specială apasă în acest timp asupra preoților, pedagogii credincioșilor spre Dumnezeu. Cu pilda și cu cuvântul să învețe pe păstoriți cum are să petreacă timpul Postului. Să folosească toate mijloacele ce le oferă Biserica noastră spre acest scop.

Miercuri, în săptămâna aceasta primă a Postului, nimerindu-mă în preajma I. P. S. Sale Mitropolitului nostru pe când ieșea dela Liturghia Darurilor înainte sfințite, am putut auzi ce impresiuni puternice lasă această minunată slujbă asupra Inaltului nostru Păstor. Din nici o altă slujbă, spunea Inaltul ierarh, par'că nu emană atâta mister.

Intr'adevăr, Liturghia aceasta pune sufletul într'o vibrație neobișnuită. Vezi pe preot în odăjdii negre de de căință adâncă mișcându-se concentrat, apăsat de conștiința că așa păcătos cum se află, e totuși îndatorat să poarte pe capul său Trupul Domnului și să se împărtășească cu El; toate mișcările sunt tăcute — i-e teamă să vorbească —; în aceeaș stare se află toți cei din biserică: concentrați, serioși, par'că vezi o grupă de oameni meditându-și, regretându-și o mare înfrângere. L-e teamă să privească în sus, l-e teamă de mustrare; l-e greu să privească unul la altul, l-e rușine unul de altul, cât de nevrednici s'au dovedit.

Lipsește din slujba aceasta atmosfera deschisă, de bucurie și îndrăzneală, a celorlalte Liturghii. La celelalte Liturghii preotul se întoarce cu mișcări și gesturi largi, îndemnătoare; cântarea la strană ca și în altar se înalță liberă, descătușată, în văzduh. Libertate, curaj, bucurie, fețe larg deschise. Acestea sunt elementele sufletești ale celorlalte Liturghii.

Liturghia Darurilor înainte sfințite e un admirabil mijloc ce stă la îndemâna preotului pentru întărirea vieții religioase, pentru înviorarea și clarificarea credinții în păstoriții săi.

Cultul Bisericii noastre e o mină inepuizabilă de idei și emoții cât se poate mai veridic religioase. Păcat însă că încă nu-l știm valorifica așa cum se cuvine. Iată și Litughia Darurilor înainte sfințite stă în părăsire, ferecată în cărți ca într'o temniță. Inaltul nostru Păstor îmi spunea cu durere, că nici a treia parte din preoți nu o săvârșesc. Și s'ar bucura nespus de mult să vadă cum se mișcă măcar în această privință preoțimea mai spontan — dintr'o trebuință internă religioasă și dintr'o părintească căutare după alimente spirituale pe seama fiilor lor înfometați — nu să aștepte totdeauna ordine categorice.

Și câte n'ar mai putea realiza preotul în timpul atât de potrivit al Postului, în ogorul înțelenit și plin de burueni al sufletelor. In vremea din urmă se înregistrează o recrudescență febrilă a propagandei sectare pe tot întinsul țării, inclusiv arhiepiscopia noastră. Oamenii sunt prinși ușor în mrejele acestor neobosiți seducători. Setea lor religioasă îi face să primească ușor orice lichid stricăcios ce li se ofere. Pericolul sectar ne va amenința mereu, atâta vreme cât preotul nostru va rămânea ceeace este azi: funcționar ritual la ore fixe; până ce nu va deveni *misionar zilnic*, chemat și nechemat, adâncit în Sf. Scriptură și sămănând cuvântul ei și al Bisericii oriunde apare. Când vom vedea în sfârșit ziua dela care începând preotul nostru va fi *numai preot* și nimic altceva, preot în substanța lui, preot în senz ontologic, ființă integral deosebită prin cugetarea, prin preocuparea, prin totalul manifestărilor sale, de orice altă categorie de oameni? Când îl vom vedea acum întrând la un bolnav, în momentul următor sfătuind un necăjit, după aceea ajutând un orfan, pururea cu cuvântul nobil, religios, pe buze?

Să ne hotărâm, frații mei, să realizăm cât mai mult din acest postulat. Și mai ales acum în Postul Mare, timp dedicat sufletului, căci mântuirea, și cea spirituală, dar și cealaltă, numai deaci poate veni, prin noi, prin activitatea noastră pentru Dumnezeu.

D. S.

„Puncte cardinale în haos"

Nichifor Crainic este de pe acum în cultura românească un nume care strălucește cu o lumină unică, neclintită de nici un tumult de azi și din viitor și necovârșită de nici una din imaginile senzaționale cari se silesc să se impună atențiunii cu exagerările și ciudățeniile lor.

Cugetarea lui Nichifor Crainic are toate caracterele unei viziuni profetice, unei cetiri adânci în destinele neamului nostru și ea va trebui de aceea să fie urmată cât mai curând în mod inexorabil, de către aceia cari conduc școlar, cultural și politic această națiune, dacă nu voesc să o macine total într'o prea mult prelungită și năroadă luptă cu chemarea, cu ființa ei.

Nichifor Crainic descinde din Bălcescu, Eminescu, A. C. Cuza și N. Iorga, dar quintesența gândului lor, intuiția lor apare la acest urmaș al lor adâncită, lărgită și clarificată într'o doctrină închegată și atotcuprinzătoare, datorită desigur și noilor experiențe cari s'au mai vărsat în cultura omenească și în istoria românească dela aceia încoace.

Cartea lui Nichifor Crainic «*Puncte cardinale în haos*», în care sunt adunate o serie de eseuri publicate în cursul ultimilor ani în «Gândirea», e o răfuială cu toate ereziile ideologice, politice și artistice importate la noi de europenizanții cu orice preț, erezii cari țin în amorțire latențele noastre creatoare și în confuzie jalnică viața noastră publică. In locul imitației maimuțărești a Occidentului, în locul reportajului steril și snob, Nichifor Crainic proclamă ca singura forță creatoare de cultură — și prin creație și cultură înțelege cugetare și artă proprie românească — *tradiția*. Cheia de boltă a viziunii lui Nichifor Crainic — care pe cât e de magnifică prin unitatea ei, pe atât e de cuceritoare prin abundența de idei, de nuanțe, de argumente constitutive ale acestui întreg armonic — e ideea tradiției, dragostea de tradiție. Deaceea fermecătoarele eseuri: *Senzul Tradiției*, *A doua neatârnare*, *Parsifal* — adevărate evanghelii și apoteoze ale tradiției românești — sunt atât de revelatoare. Ele trebue să rămână stâlpul de foc al orientării și acțiunii fiecărui intelectual român.

Dar tradiția la Nichifor Crainic nu e o piatră ruginită, un complex de forme vechi, osificate, cari să ne lege butuc de o fază trecută a vieții românești, să ne anuleze orice forță creatoare de valori noui. Mai înainte de ce s'a publicat «Ortodoxia» teologului rus Bulgakov, cu admirabilele ei pagini despre tradiția bisericească, concepută ca un torent viu, ca o forță animatoare, Nichifor Crainic a spus adevăruri identice despre tradiția națională. Tradiția este în cugetarea lui Crainic o substanță vie și de viață făcătoare ce trăește și curge etern în istoria unui neam pe sub manifestările individuale. Din ea se hrănește, din ea se inspiră, ea e motorul, condițiunea și criteriul oricărei creațiuni spirituale autentice. Individul creator în ordinea spirituală aduce și ceva strict personal: e informația sa largă, e studiul altor culturi, care servește ca o haină intelectuală în care îmbracă o substanță spirituală etnică, ca un arsenal de instrumente prin cari explorează măruntaele solului spiritual autohton.

«Am spus altădată că tradiționalismul îl concepem ca o forță dinamică, iar nu ca o forță statică. Adversarii noștri însă ne obiectează necontenit *passeismul* romantic, adecă întoarcerea la trecut, refugiul în trecut și, prin aceasta, anacronismul, inactualitatea. Să observăm că, în ce ne privește, această obiecție e gratuită, întrucât noi nu căutăm refugiul în trecut și n'am socotit trecutul ca un model pentru prezent sau pentru viitor. Passeismul romantic presupune într'adevăr un ideal de perfecțiune în trecut care e dat ca îndreptar și model. Mersul lumii, după această concepție, trebue suspendat și actualitatea vieții turnată într'o formă istorică ce s'ar fi dovedit perfectă. Un astfel de tradiționalism nu s'ar putea naște decât în aria unei culturi care, în trecutul ei, oferă culmi de perfecțiune vrednice de dorit, în comparație cu mizeria prezentului acelei culturi... Dar, din punct de vedere social și politic bunăoară, idealurile istoriei noastre însăși abia astăzi își trăesc realizarea» (Senzul Tradiției, în Puncte cardinale în haos pg. 106—7).

«Tradiționalismul în cultură nu se concepe stereotipic. El nu e un pas bătut pe loc, la nesfârșit. Cultura e un organism în creștere continuă, cu rădăcini în seva neamului, cu frunziș în atmosfera timpurilor. *Seva e aceeaș, atmosfera e schimbătoare. Tradiționalismul e disciplina lăuntrică ce călăuzește creșterea...* Această osătură ce păstrează trăsătura unitară în varietatea formelor unei culturi e tradiționalismul. In libertatea de apariție a fenomenelor culturale, a fenomenelor de artă, el păstrează continuitatea înrudirii dintre ele»... (A doua neatârnare, op. c. p. 143).

«In raport cu istoria românească, tradiția noastră eternă își are sediul în popor și în expresia lui multiplă care e cultura populară ca produs etnic. Ea stă într'un anume fel de a poetiza, într'un anume fel de a plasticiza, într'un anume fel de a cânta, într'un anume fel de a filozofa, într'o anume atitudine față de natură și față de Dumnezeu. Creațiile superioare ale unei culturi au valoare de proprietate în măsura în care sunt transfigurări ale formelor vii din popor, transfigurări ale formelor rudimentare în cari s'a revelat, liber și inconștient în fermecătorul lui joc, genul poporului» (Senzul Tradiției, op. c. 111).

La lumina clară a acestei concepții, tendința atât de frecventă în cercurile intelectualilor români de-a disprețui etnicul ca izvor de creație

spirituală şi de-a importa de-a gata sau în prelucrări superficiale produsul de ultimă oră al Occidentului, apare în toată trista ei sărăcie şi naivitate. Prin aceasta ne condamnăm la o corvoadă inutilă, la o sterilitate în orice domeniu spiritual.

Tradiţionalismul recomandă informaţia cât mai multiplă. El care «voeşte o cultură creatoare de valori autohtone, nu exclude consumaţia culturală, ci o implică». Dar nu o face scop în sine, ci îi dă «însemnătatea subordonată pe care o are în realitate».

«A şti e un mijloc care ajută creaţia autohtonă. Dar *creaţia*, aceasta rămâne ţinta supremă». Pentru europenizanţi, pentru adversarii etnicului, consumaţia culturală a produselor apusene e scop în sine.

Concepţia schiţată în rândurile anterioare este îndreptarul revistei «Gândirea». Ca şi «Semănătorul», şi «Gândirea» s'a aplecat cu dragoste peste sufletul poporului nostru, dar deosebirea dintre ele este totuşi mare. «Semănătorul» a văzut un ţăran schematic, redus la câteva instincte telurice, de suprafaţă, exagerate ca în balade. Jocul intim de lumini şi umbre al sufletului, pe treptele lui mai adânci, acolo unde se tăinueşte cu Dumnezeu şi unde se zămislesc gândurile serioase şi imaginile artistice, a scăpat de sub privirea grăbită a «Semănătorismului» luptător şi plin de emfază retorică.

«Gândirea» priveşte mai cu răgaz şi cu instrumente mai fine în sufletul etnic. Ea vede sub valurile de suprafaţă ale mării, în adânciniile liniştite şi izvorâtoare ale sufletului românesc.

De aci înţelegerea pentru viaţa religioasă ortodoxă a poporului, care e stratul cel mai de desupt al sufletului românesc, din care se explică şi se influinţează cugetarea, arta, atitudinea cotidiană a poporului nostru. Sunt în această scriere a lui Nichifor Crainic atâtea pagini neperitoare despre fiinţa ortodoxiei, topită în sufletul românesc. Ele trebue să fie privite ca un punct cardinal pentru orientările noastre teologice şi misionare, căci şi pe acest teren prea e mare dorinţa de-a imita Occidentul.

Ideile politice ale lui Nichifor Crainic, cari nu sunt decât aplicări în domeniul politic a concepţiei sale naţionaliste şi creştine, idei desvoltate în câteva eseuri magistrale cuprinse în cartea de care vorbim, au mai fost expuse în ziarul nostru.

Dr. D. STĂNILOAE

Nr. 1739.

„Dumineca bolnavilor"

In vederea prăznuirii „Dumineeii Bolnavilor" la 8 Martie a. c., On. Cler e învitat a-şi reaminti instrucţiunile date anterior în privinţa pregătirii celor bolnavi pentru a se mărturisi şi împărtăşi cu sfânta cuminecătură. Reuniunile de femei se vor îngriji să strângă ofrande pe seama bolnavilor şi a le împărţi în acea zi.

In spitale se va sluji sfânta liturgie iar după amiazi sfântul maslu. Predicele rostite din acest prilej precum şi tabloul bolnavilor şi al ofrandelor distribuite se vor trimite în termin de opt zile la oficiul protopopesc, de unde se va înainta aici.

Sibiu, din şedinţa bisericească ţinută la 25 Februar 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Dela Societatea ortodoxă naţională a femeilor române şi „F. O. R." — Secţia Sibiu

La Dumineca Ortodoxiei în Sibiu

Duminecă 1 Martie 1936, ora 11 a. m. se va ţinea în Sala mare dela Thalia un **Festival Religios** pentru comemorarea «*Dumineeii Ortodoxiei*».

Program:

1. T. Popovici: Impărate ceresc (cor).
2. Zoe Apostolescu: «Ghetsemani», poezie recitată de eleva Fleschin Paraschiva dela lic. de fete „Domniţa Ileana".
3. V. Gherghinescu: „Nelinişti, poezie recitată de eleva Horja Liliana dela lic. de fete „Domniţa Ileana».
4. V. Gherghinescu: „Troiţa", poezie recitată de eleva Dumitrescu Maria, dela lic. de fete «Domniţa Ileana».
5. *Ortodoxia — o mare putere de viaţă*, conferinţă ţinută de preotul *Toma Chiricuţă* — Bucureşti.
6. Gh. Dima: De Tine se bucură (cor).
7. *Dr. N. Comşa*, vicepreşedinte al «Frăţiei Ortodoxe Române», secţia Sibiu, prezintă o moţiune.
8. ***: Aceasta este ziua (cor).

Piesele corale vor fi executate de corul Şcoalei normale «A. Şaguna» sub conducerea dlui prof. Timotei Popovici. — Intrarea liberă.

Ortodoxia noastră

Astăzi când se împlinesc 1094 ani dela biruinţa definitivă a ortodoxiei asupra furiei iconoclaste, când s'a pus capăt unei lupte care a durat mai bine de o sută de ani, e bine să ne îndreptăm gândurile şi fiinţa noastră către senzul şi însemnătatea acestei Dumineci. Să meditâm puţin asupra trecutului glorios al ortodoxiei, să vedem cinstitele şi sfintele umbre ale slăviţilor şi sfinţilor luptători, mucenici apărători ai ortodoxiei. Şi totodată să aruncăm o privire şi în jurul nostru, să vedem care e situaţia prezentului. Cum se prezintă ortodoxia azi?

Căci duşmanii de veacuri ai ortodoxiei există şi azi. Duşmanii ortodoxiei, prin tactica lor caută să insufle azi îndoială şi neîncredere în păstori ca apoi, să arunce în sufletele credincioşilor neghina învăţăturii lor.

In faţa acestui asalt eterodox nu trebuie să stăm nepăsători. Clerul şi credincioşii noştri trebue să stea într'o continuă unire şi solidaritate. Şi atunci atacuriie duşmanilor se vor isbi de activitatea vie, energică şi desinteresată a păstorului ortodox, care, mai presus de toate, are chemarea azi să adâncească ortodoxismul în conştiinţele credincioşilor. Trebuie să formeze caractere ortodoxe eroice, cari vor fi redute de necucerit ale ortodoxismului.

Căci, — trebue s'o recunoaştem — suntem în criză de acţiune ortodoxă în spiritul evangheliei şi mai cu seamă nu suntem la nivelul cerinţelor de azi.

Ne trebue un dinamism ortodox, o acţiune vie, chiar o ofensivă ortodoxă. Căci, dacă totuşi avem o acţiune ortodoxă a acelor creştini cari acţionează şi reacţionează, aceasta e mult prea puţin faţă de ofensiva sectară de tot felul. Ce să mai zicem apoi de atacurile schismaticilor din apus şi dela noi, cari râvnesc sufletul ortodocşilor. Inceputul acestui asalt al bisericii catolice asupra ortodoxismului îl cunoaştem. Cunoaştem şi metodele lor de luptă.

Această activitate eterodoxă trebue paralizată de o activitate puternică din partea preoţimei. Şi ce prilej binecuvântat avem azi în sânul societăţilor: Oastea Domnului, Frăţia Ortodoxă, Societatea Sf. Gheorghe, Reuniunea Femeilor ort. române etc. Căci s'o recunoaştem, poporul uostru nu are încă formată o conştiinţă ortodoxă destul de vie, înţeleg aceea aşa cum cere timpul prezent.

In sufletul creştinilor ortodocşi trăieşte un ortodoxism tradiţional; dar acest tradiţionalism nu e suficient.

Ne trebue azi acel dinamism, de care vorbeam mai sus — dinamism pe care în felul lor — îl au sectarii. Sectarii cultivă o dinamică religioasă, o intensă acţiune individuală, al cărei ajutor nu este altceva decât statica noastră. Scutul nostru, al poporului, este — spre norocul nostru — tradiţia şi ritualismul. Şi acestea sunt mai atăcate de sectari.

O alta dintre cauze este criza de autoritatea bisercească ortodoxă.

In biserica noastră se poate ridica orice neisprăvit, orce zănatic, oricé analfabet să strige, să critice, să alarmeze, să distrugă. Aceştia nu mai au pic de respect faţă de Biserică şi de aşezămintele ei, — nemulţumiţii aceştia cari vor ei să „înoiască" biserica.

Vremurile noastre de prefaceri au unele note comune cu cele din timpul luptelor împotriva sf. icoane.

Ortodoxia a suferit în tot decursul istoriei până la cea mai aprigă prigoană a ortodoxismului românesc din Ardeal în secolul XVIII-lea.

Deaceea ortodoxismul nostru apare ca o realitate istorică vie. El nu s'a separat niciodată de viaţa istorică a neamului, el şi-a trăit istoria lui. Ortodoxismul românesc are un colorit specific în istoria universală.

Pentruca Sfânta noastră Biserică ortodoxă să poată fi la înălţimea epocei eroice a trecutului, trebue să grăbească fără preget, să purceadă la lucru catehizând şi luminând.

Instinctul de conservare ne cere astăzi un dinamism, o acţiune puternică şi serioasă, pentru ca să creiem un ortodoxism activ, al fiecărui credincios în parte.

Astăzi, când după mai bine de 11 veacuri, întorcându-ne spre trecut unde vedem conturile miilor de mucenici, ridicându-ne triumfător şi strălucind ca luceferii pe cerul acesui trecut, să ne fie un imbold de a ne solidariza, de a ne întări şi a lupta pentru apărarea şi biruinţa ortodoxiei.

Numai făcând acestea, vom avea dreptul să ridicăm sus stindardul ortodoxiei îmbibat în sângele atâtor mucenici din trecut. Numai când vom putea păstra curată şi întreagă moştenirea lăsată de ei, vom avea acest drept. El este emblema celui mai curat adevăr, celei mai înalte dreptăţi, celei mai mari jertfe. In el se ogindeşte, cu o strălucire nepătată adevărul însuşi şi dreptatea însaşi.

Traian Moşic

* FOIŞOARA *

„Evanghelia în şcoală"

Acesta este titlul sub care trece în mâna marelui public o nouă lucrare ieşită, nu de mult, din teascurile Arhidiecezanei. Cartea se datoreşte părintelui Dr. Nicolae Terchilă, profesor la Academia teologică din Sibiu. Ea se prezintă şi cu un subtitlu: „Psihologia contemporană şi învăţământul religios". Mai mult decât titlul, adaosul acesta — subtitlul — ne luminează dintru început asupra obiectivului spre care ne va purta autorul în cuprinsul celor 180 pagini, câte însumează lucrarea.

Părintele Terchilă nu este un începător în ale scrisului. Nici părerile sf. sale asupra pedagogiei religioase nu sunt ale unui debutant. Tocmai din pricinile acestea, lucrarea „Evanghelia în şcoală" ni se prezintă din capul locului îmbrăcată în purpura seriozităţii documentate.

Dar să zăbovim mai mult în jurul lucrării.

Mai întâi e bine, cred, să ne pronunţăm asupra nevoilor din care a ţâşnit lucrarea, asupra oportunităţii ei. Şi lucrul acesta nu constitue ceva greu de aflat. Azi se simte, mai mult ca altădată, nevoia după o trăire religioasă, care poate fi realizată spre binele mulţimei de credincioşi mai ales printr'un învăţământ religios susţinut şi bazat pe ultimele progrese ale pedagogiei contemporane. Cartea părintelui Terchilă iese tocmai pentru nevoia de a fundamenta şi a promova principiul de mai sus. Pe seama preoţilor? Pe seama studenţilor în teologie? Pe seama publicului ales? Nici pe seama unora, nici pe a altora. Ci pentru orientarea tuturor celor ce urmăresc cu dragoste şi cu interes activitatea Bisericii. Desigur, ceva mai mult pentru orientarea preoţimii. Până acum, un asemenea îndreptar sistematic şi serios nu aveam. Şi se simţea lipsa lui. Mai e nevoie să subscriem şi să arătăm, din alte consideraţiuni, oportunitatea cărţii?... Din moment ce era aşteptată, înseamnă că ivirea ei trebue să ne procure multă bucurie.

Ce cuprins are lucrarea „Evanghelia în şcoală"? Iată-l rezumat în următoarele V capitole mari: Sufletul copilului, Planul învăţământului religios, Didactica învăţământului religios, Metodica specială şi Catehizarea în şcoala secundară.

Versat în ale pedagogiei religioase, autorul procedează ca un pedagog. Studiază mai întâi şi prezintă icoana interesantă a sufletului de copil. Căci numai cunoscând aspectul real sub care se prezintă viaţa sufletească a copilului, putem acţiona cu succes în opera de evanghelizare. De altfel, nu numai pedagogia religioasă îşi fixează punctul de plecare în cunoaşterea temeinică a sufletului copilăresc, ci pedagogia în general. Aici îşi găseşte explicaţie şi progresul enorm pe care-l face mereu psihologia infantilă, căutând cu asiduitate să „adune date cât mai exacte privitoare la viaţa sufletească a copilului".

Pornită pe acest drum, lucrarea părintelui Terchilă specifică metodele de cercetare ale psihologiei infantile, psihologia religioasă a copiilor, însuşirile intelectuale ale copilului, voinţa, sentimentul şi religiositatea copilului. Toate elementele necesare spre luminarea acestor chestiuni extrem de gingaşe sunt adunate cu abilitate, cu sârguinţă şi răbdare, cu migăleală şi cu o adevărată pricepere.

Capitolul relativ la planul învăţământului religios este însoţit şi el de multe amănunte preţioase.

Cele mai însemnate capitole din corpul cărţii sunt al III-lea şi al IV-lea Ele grăiesc despre didactica şi metodica specială în învăţământul religios din şcoala primară. Şi ţin să ne familiarizeze cu cele mai proprii mijloace şi metode de predare. O atenţie deosebită se dă intuiţiei. Nu-i vorbă, chestiunea cu importanţa învăţământului intuitiv s'a consolidat atât de mult, încât nici nu ne putem imagina un învăţământ serios şi temeinic fără folosirea celor mai bune mijloace intuitive. Cât priveşte învăţământul religios, elementele intuitive ne stau la îndemână în număr mare: viaţa familiară, biserica, cimitirul, natura înconjurătoare, tablourile religioase, proecţiunile luminoase, filmul şi, mai nou, chiar desemnul şi modelajul. In jurul tuturor acestor mijloace intuitive, cartea „Evanghelia în şcoală" face popas, le relevă importanţa şi modul de folosire.

Treptele formale ocupă un loc de seamă în lucrarea părintelui Terchilă. Nu că nu am fi auzit de ele, dar că nu am auzit mai ales ceeace ne poate fi de folos în lucrarea noastră de catiheţi, iată ceeace dovedeşte scrierea de care ne ocupăm. Căci ea nu se mărgineşte să sublinieze importanţa treptelor formale în desfăşurarea unei lecţiuni de religie, ci demonstrează în amănunte cum trebuesc folosite în predarea învăţământului religios de toate felurile: istorioarele religioase-morale, materialul biblic, dogmatic, istoric etc.

Cel din urmă capitol vizează şcoala secundară. Desigur, aşa cum arată autorul însuşi, aici lucrurile se prezintă sub un aspect nou. Psihologia adolescentului reclamă metode educative şi instructive deosebîte de cele întrebuinţate în şcoala primară. Şi cele cuprinse în acest din urmă

Biserica şi lumea*

III

Biserica, prin natura ei, este una; ca „personalitate" e realitate unică. Are conştiinţa de sine ca „biserică universală", pentrucă „universalismul" este principiul său constitutiv.

Biserica nu poate fi determinată prin limite greografice şi etnografice; ea nu e naţională, nici orientală, nici occidentală.

Universul însuşi, poate fi înţeles în mod diferit. Poate fi înţeles în sensul unei propagande cantitative pe pământ şi, atunci, se cere o unitate exterioară organizată. Aceasta înseamnă o „concepţie orizontală" foarte preţioasă catolicismului, şi avem alta „verticală" firească ortodoxismului.

Ecumenicitatea este o calitate şi nu o cantitate; înseamnă dimensiune în adâncime; biserica universală nu pretinde altceva, decât stabilirea unei unităţi de organizare exterioară. Ecumenicitatea poate fi o dimensiune interioară a fiecărei dieceze. Concepţia verticală despre „universalism" poate exprima cea mai bine „unitatea" şi ecuminicitatea" bisericii, cu toate diviziunile ei exterioare.

In elementul omenesc, în lumea naturală, creştinismul se individualisează, ceace înseamnă un bine; dar în acelaşi timp se găseşte într'o stare de fracţionare şi neînţelegere, ceeace înseamnă un păcat şi un rău. Biserica nu este împărţită nici în natura sa, care e totdeauna ecumenică, nici adevărul său divin, ci omenirea e neputincioasă, incapabilă să primească integral măreţia creştinismului, asimilând numai aspecte fragmentare ale adevărului.

Impărţirea s'a produs în împărăţia cezarului, căci „împărăţia lui Dumnezeu" nu poate fi decât „una". Invrăjbirea dintre confesiuni e duşmănia împărăţiei cezarului, a unităţii, înrădăcinată în această lume naturală. Lumea spirituală nu cunoaşte această învrăjbire şi această fracţionare.

In lumea aceasta văzută nu există o „unitate exterioară" a bisericii; ecumenicitatea ei nu s'a actualizat în întregime. Nu numai diversitatea bisericilor şi pluralitatea confesiunilor creştine, ci însuşi faptul că există confesiuni creştine în lume, şi că există o lume nereligioasă, anticreştină, dovedesc că biserica se află încă într'o stare de potenţialitate, că actualizarea ei este imcompletă. Ecumenismul bisericii rămâne încă nevăzut; văzute sânt numai împărţirile, diviziunile. Asimilând, şi cunoscând fracţiunea, nu poţi afirma „unitatea" vizibilă a bisericii ecumenice; totuşi, dacă „unitatea" e nevăzută, aceasta nu înseamnă că „principiul ecumenic" nu lucrează în ceeace e văzut.

Nu biserica e lipsită de „unitate", ci împărăţia acestei lumi. In cuprinsul destinului istoric s'a confundat ceace aparţine lui Dumnezeu, cu ceace aparţine cezarului.

Impărţirea bisericii a fost determinată de schimbările cezarului, şi dacă s'au făcut încercări de unire, s'a căutat „unitatea" ei, în principii asemănătoare împărăţiei *lumii*. Dar, dacă „carnea" şi „sângele" desparte, nu e decât „duhul" care uneşte.

Până în prezent, cea mai mare parte din proectele de unirea bisericilor au fost cezariste, şi deci, au fost fără efect şi vătămătoare. Nu în *această* atmosferă se va efectua unirea; ea se va săvârşi în „spirit" şi prin lucrarea Duhului sfânt.

Tipul *oriental* şi tipul *occidental* al creştinismului se deosebesc nu numai prin diferenţe dogmatice sau de organizare bisericească, ci prin structura experienţei lor spirituale, bazată pe divergenţa elementelor omeneşti, care au primit şi răsfrânt în ele creştinismul.

Experienţa spirituală este mult mai profundă decât dogmele, ea este anterioară; organizarea bisericii este determinată de orientarea spirituală a vieţii popoarelor. Acestea sânt diferenţe primordiale care hotăresc drumul orientului şi al occidentului. Găsim aci, două orientări spirituale ale lumii creştine, predeterminate de gândul dumnezeesc al istoriei universale. Diferenţele spirituale, vitale şi experimentale s'au manifestat cu mult înainte de despărtirea bisericii, dar nu era necesitate să se provoace desbinarea. Creştinismul poate exista în forme variate în biserica ecumenică.

Patristica orientală se deosebeşte de cea occidentală. In ea, tradiţia platonismului a rămas puternică, e mai mistică, scopurile ei sânt mai ontologice şi speculative. In general dogmele au fost calaborate de dascălii bisericii orientale. In ea au apărut toţi gnosticii şi ereticii, fapt ce dovedeşte interesul intens ce-l aveau faţă de gnoză şi chestiuni de dogmă şi metafizică religioasă. Un Origen şi Grigorie de Nisa nu ar fi putut să apară în occident, unde domnea tradiţia stoicismului şi juridismul roman.

Occidentul, în primul rând, s'a interesat de organizarea bisericii, acordându-se un loc central chestiunilor de „libertate", „graţie" şi „mântuire". Patristica occidentală cu — excepţia fericitului Augustin — nu a dat nici un mare gânditor; ea n'a avut decât, scriitori remarcabili ca, Tertulian şi Sf. Ieronim.

In tipul oriental al creştinismului ceace e fundamental, este chestiunea „transfigurării naturii" omeneşti, a naturii lumii, cu un cuvânt „îndumnezeirea". Această problemă e în legătură cu caracterul mult mai cosmic ortodoxiei, şi cu orientarea lui mai mult spre a doua Venire a lui Hristos, spre reînviere. Dascălii bisericii orientale, Clemente de Alexandria, Origen, Sf. Grigorie de Nissa, Sf. Grigorie de Nazians, şi alţii nu ar fi putut elabora o concepţie a creştinismului din care să facă o religie a mântuirii personale, şi n'ar fi putut ajunge la doctrina despre „fericirea celor aleşi" în paradis şi condamnarea veşnică a restului genului omenesc. Gândirea orientală e mai puţin legată de justificare şi mântuire, şi mai mult legată de „transfigurare" şi îndumnezeire"; — din aceasta reiese doctrina sa despre „apocatastasis".

In occident, mai întâi în catolicism, după aceea în protestantism, problemele primordiale ale creştinismului sânt ale „justificării" şi „mântuirii" prin fapte sau prin credinţă, şi evaluarea libertăţii sau graţiei în faptele mântuirii. Aceasta din cauză că ploblema criteriului şi a autorităţii are mare importanţă; aici întâlnim noţiunea juridică, socială şi organizatoare a mântuirii. Insă această problemă nu va inspira niciodată interes special gândirii religioase a orientului. A te alătura „criteriului şi şi autorităţii" înseamnă că natura nu este transfigurată, e despărţită de Dumnezeu şi împotriva Lui; adecă naturalul rămâne despărţit de supra-natural, netransfigurat, neîncreştinat şi disciplinat.

Naturalul — în realitate — nu se găseşte într'o sferă independentă de „fiinţă"; el nu e decât o stare de păcat, o despărţire de Dumnezeu. Fiinţa adevărată a Omului, a lumii este înrădăcinată în dumnezeire. In acest fel gândeşte ortodoxia şi prin aceasta ea este mai aproape de adevăr, decât catolicismul. Catolicismul cunoaşte un dinamism intens, însă acest dinamism nu presupune „transfigurarea" şi „îndumnezeirea" naturii şi caută încreştinarea geniului omenesc şi a cosmosului. Eată din ce cauză, catolicismul a fost totmai juridic decât ortodoxia.

In româneşte de:

Pr. C. Zoican

* Vezi Nr. 36 din 1935.

Probleme-Recensii-Comentarii

Zilele *din Postul mare, în care am intrat, ne dau ocazia de pregătire sufletească pentru serbarea Invierii Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos.*

Nu se fac, în aceste zile, nici baluri, nici alte petreceri dansante, nici nunţi, şi nici o distracţie cu alai şi sgomot. Postul, ca să ne îndrepte spre calea bună şi să ne întărească sufleteşte, cere să ne stăpânim firea, să punem frău patimilor de orce fel, să nu ne lăsăm cutropiţi de porniri dăunătoare, nouă şi altora, din multe puncte de vedere.

E dureros când ni se dă să vedem oraşe mari şi mai puţin mari, — între ele şi Sibiul — cum în vremea din urmă luaseră năravul de a serba Postul mare cu aranjarea săptămânală a ceaiurilor dansante...

Năravul acesta, — foarte departe de adevărata reculegere sufletească, — să n'aibă oare nici o lecuire?

Punem întrebarea spre meditare domnilor şi doamnelor noastre, nu mai puţin tineretului serios, care, alături de noi, doresc să înceteze, în timpul Postului, manifestările lipsite de creştinească evlavie, cum sânt de pildă dansantele întruniri, şi să fie înlocuite b. o. prin conferinţe de obştesc folos, distractive, morale şi instructive.

*

Revista „Gândirea", apare tot mai îmbogăţită în articole privitoare la chestiuni religioase. Faptul merită să fie remarcat, nu cu scop de reclamă, ci pentru a scoate mai mult la iveală problemele religioase ale revistei care vrea să exprime gândirea românească.

Ultimile două numere, (pe Ianuar şi Februar), au fost dedicate unul *Maglavitului* al doilea *spiritualităţii ortodoxe.*

Evenimentul miraculos dela Maglavit s'a bucurat de bogate tălmăciri, — uneori foarte tendenţioase.

Domnul Nichifor Crainic, după ce istoriseşte, cu interesante amănunte, vizita făcută la locul unde s'a petrecut minunea, spune in concluzie că „la Maglavit s'a ridicat un profet popular, care toarnă substanţa luminoasă a Evangheliei în besna oarbă a veacului".

Acelaş număr, cuprinde un studiu temeinic, cu privire la posibilitatea teofaniilor, scris de părintele profesor Dr. D. Stăniloae. Arătările minunate sânt posibile „dar sânt foarte puţini cei cari văd concret, persoana dumnezeească manifestându-se în cutare lucru". Fiind vorba despre Petrache Lupu, autorul afirmă „că vedenia lui întruneşte toate criteriile teofaniei". La această concluzie, ajunge după un amănunţit studiu de mistică şi psihologie. Constatările medicale de care s'a folosit autorul în expunerile sale, precum şi alte precizări de ordin psihic, dovedesc că faptul dela Maglavit rămâne adevărat şi edificator pentru toţi cei ce au vizitat satul doljan.

Numărul „Gândirii" din Februar, conţine un important studiu al dlui *Lucian Blaga*, întitulat: «*Spiritualităţi bipolare*». Autorul arată care este raportul dintre cosmic şi spiritualitatea creştină în cele trei ramuri ale creştinismului: catolicism, protestantism, ortodoxism. E semn îmbucurător studiul profundului cugetător L. Blaga.

Voiu încerca să redau câteva idei principiale din acest studiu. Autorul aşează, faţă'n faţă, spiritualitatea ortodoxă cu cea protestantă şi cu cea cato-

capitol al cărţii ne sunt de folos. Dar — nu cu gândul de a nega ceva din valoarea lucrării părintelui Terchilă, ci pentru a face o remarcă obiectivă — trebue să spunem că partea din urmă a lucrării formează ceva aparte. S'ar putea socoti mai degrabă ca un capitol începător într'o lucrare destinată profesorilor de şcoală secundară. Cu altă ocazie, capitolul acesta va servi, desigur, într'un rol potrivit lui.

N'am putea încheia recenzia fără a remarca şi faptul, că bibliografia indicată în cuprinsul şi la sfârşitul lucrării este foarte bogată şi aleasă. Ceeace împrumută cărţii un spirit ştiinţific.

Să o recomandăm cateheţilor? Am face o recomandare de prisos. Căci cuprinsul cărţii, problemele pe cari le tratează şi personalitatea autorului fac cu prisosinţă cea mai potrivită recomandare.

D. Călugăr

La congresul din Sibiu *al Societăţii ortodoxe naţionale a femeilor române*, participanţii beneficiază de 50 la sută reducere pe c. f. r., dacă vor pleca din staţia de pornire în 15—19 April inclusiv, şi se vor înapoia în 17—21 April inclusiv. La ducere se călătoreşte cu biletul plătit întreg, înapoierea se face gratuit pa baza vizei date de staţie şi a unui certificat eliberat şi semnat de comitetul organizator.

Isus: Idealul desăvârşirii morale

— Predică de Pr. Dr. N. Stinghe —

Şi când a ieşit zise Isus: „Acum Fiul Omului s'a preamărit". Ioan 13, 31.

Fraţilor, — In sfântul şi marele Post fiecare bun creştin are ocaziune să cunoască istoria patimilor Mântuitorului nostru Isus Hristos, precum şi felul purtării persoanelor, care au luat parte la evenimentele din urmă ale vieţii Lui.

In mijlocul unor exemple de orbire sufletească, de nestatornicei şi de răutate, care formează partea slabă a naturii omeneşti, să ne ridicăm privirile la Mântuitorul Isus, şi ne vom încredinţa, că nicicând n'a apărut într'o strălucire atât de înaltă ca în momentele din urmă ale vieţii Sale pământeşti. Cu cât a fost mai prigonit şi mai chinuit, cu atât s'a dovedit mai desăvârşiţi. Istoria patimilor Sale este punctul culminant al înălţimii Sale morale.

*

Cel dintâi pas hotărâtor se făcù: Trădătorul se grăbì să predea pe Isus duşmanilor săi. Sânt memorabile cuvintele lui Isus spuse ucenicilor cu această ocazie: «*Acum s'a preamărit Fiul omului şi printr'însul s'a preamărit Dumnezeu*».

Tot ce avea să i se întâmple de aici înainte, Isus ştia că-i va servì spre preamărire.

Să însoţim pe Mântuitorul nostru Isus în drumul spre Golgota şi să ne oprim la momentele din viaţa sa, dela prinderea din grădina Ghetsimani până când şi-a dat Duhul pe cruce.

Clipele din zilele din urmă ale vieţii lui Isus erau cât se poate de grele. Trebuia să înfrunte o moarte barbară, trebuia să lupte contra celor mai vicleni duşmani şi să se apere înaintea celor mai înalte autorităţi, înaintea marelui sfat jidovesc, înaintea procurorului roman şi înaintea lui Irod.

El sta singur, fără sfat şi ajutor, neapărat de nimeni.

Omul de rând, în astfel de împrejurări, uşor îşi iese din fire şi-şi pierde cumpătul. Apropierea pericolului de moarte pe mulţi îi sileşte să facă greşeli peste greşeli şi să calce toate măsurile de prevedere

Mântuitorul ştiind că moartea Sa este *mântuirea* neamului omenesc, nunumai că merge de bună voie spre ea, dar întocmeşte împrejurările, ca marea Sa intenţiune să se poată împlinì. Dacă tocmai în Ierusalim, la sărbătoarea Paştelui, trebuia să moară, nu este voia întâmplării, ci este opera Sa. Nu duşmanii, nici sfatul arhiereilor, nu Pilat, nici Irod, nici unii din aceştia n'au stăpânit mersul lucrurilor. Când duşmanii săi plănuiau mijloacele, timpul şi modul de a-L pierde, El ştia totul cum are să se întâmple şi care va fi sfârşitul.

Când a fost prins, vorbea cumpănit, — nici un cuvânt mai mult, decât trebuia. Când a fost ispitit cu întrebări fără rost, nici torturile cele mai grozave ale servitorilor n'au fost în stare să-i scoată un cuvânt.

In fine, s'a pronunţat sentinţa de moarte, a fost scos afară, bătut, batjocorit, dus spre Golgota şi răstignit.

Aici purtarea Sa a fost la fel. Totul purta pecetea unui suflet care nu poate fi înfrânt. Puterea sufletului său nu a fost biruită de frica morţii, în împrejurările cele mai cumplite a arătat cea mai mare înţelepciune, în momentele cele mai furtunoase a dovedit cea mai mare linişte.

Când soartea noastră se schimbă luând o întorsătură nefavorabilă, când ne vedem căzuţi din înălţimea măririlor şi averilor, când pierdem pe iubiţii noştri, când simţim pericolul că ne sfârşim, atunci de obicei nu mai sântem în stare să ne stăpânim şi să luăm o hotărâre mântuitoare...

Mântuitorul ştia că setea de răsbunare a duşmanilor săi nu putea fi potolită, decât cu sângele Său. El, care, cu câteva zile înainte, fusese primit şi salutat ca Rege de mulţimea însufleţită, — cu patru zile

lică şi constată superioritatea celei dintâi. „In lumea ortodoxă organicul serbează triumfuri". — Categoria „organicului" pe care autorul o remarcă în ortodoxie, este superioară autorităţii şi libertăţii, categorii care stau la baza catolicismului şi protestantismului. Până când autoritatea catolică a făcut din biserică o organizaţie de stat, ortodoxia vede în ea „un organism viu", „unitate a totului" în care fiecare individ constitue e celulă, un mădular, atmosfera creată de spiritualitatea ortodoxă a fost favorabilă desvoltării naţiunilor pe cari le socoteşte ca „organisme vii", apoi culturii şi peste tot desvoltării armonice a omului şi a societăţii.

Atmosfera creată de ortodoxism, a fost favorabilă mai vârtos creaţiei de naturală spontaneitate, anonimă, populară, folclolorică", (pag. 64). Astfel se explică creaţiile originale ale poporului nostru, baladele, proverbele în care şi-a exprimat gândirea religioasă.

Aceleaşi categorii explică şi misionarismul pe care-l fac cele trei biserici. Statul papal tinde către extenziune cât mai mare, de aceea misionarismul catolic are scopul de-a câştiga cât mai mulţi „cetăţeni pentru biserică". Se face misionarism şi în protestantism, dar cu mai puţin calcul. Aci adevărurile se culeg cu un înconjur prin conştiinţa liberă a persoanei, căreia se adresează apelul.

Alta este opera misionară făcută de ortodoxie. Aci „siluirea organizată şi apelul prea stăruitor la conştiinţa in„ sului" nu au loc. Ea se mulţumeşte doar cu crearea atmosferei favorabile, în care un suflet se poate renaşte pentru viaţa în Hristos. De aceea şi amvonul bisericii ortodoxe nu este o „tribună militantă", ci o anexă la cult. De pe amvon, preotul îşi îngădue să spună, fiilor săi duhovniceşti, un sfat, un îndemn familiar.

In convertirea ortodoxă, convingerea joacă rol, şi *ea* determină pe cineva să primească învăţătura nouă. Cel câştigat pentru biserică, se simte organic legat de ea.

Acestea sânt câteva idei relevate din studiul dlui L. Blaga. Articolul trebue citit cu răgaz, în întregime, pentru a-i pătrunde complexitatea ideilor exprimate.

Autorul anunţă că va continua, în numerele viitoare, cu alte articole de aceeaş natură; le aşteptăm cu interes.

De încheere, nu putem decât să recomandăm călduros onoraţilor cetitori să citească şi să aboneze această bună revistă, iar colaboratorilor ei le dorim spor la muncă pentru binele sufletului creştin ortodox. *D. Popescu*

Modificarea legii pentru organizarea bisericii ortodoxe. Dl ministru al cultelor, Al. Lapedatu, pe baza avizului congresului naţional bisericesc, a întocmit următorul proiect de lege pentru modificarea art. 19 şi 21 din legea pentru organizarea bisericii ortodoxe române din 6 Mai 1925.

Art. 19. Cheltuelile pentru întreţinerea cultului, a slujitorilor şi aşezămintelor bisericii ortodoxe, rămân plătite de către stat, care va înscrie în bugetul său anual sumele trebuitoare atât pentru plata salariilor, cât şi a cheltuelilor materiale.

Bisericile cu averi proprii vor acoperi toate aceste cheltueli din veniturile lor. In cazul când veniturile proprii nu acoper decât în parte cheltuelile, statul va plăti numai diferenţa.

Art. 21. Slujitorii bisericii şi ai aşezămintelor sale, fiind funcţionari publici, se vor bucura de toate drepturile şi se vor supune tuturor obligaţiunilor specificate în statutul funcţionarilor publici, în ce priveşte plata salarului.

Normele generale de plată vor fi cele stabilite prin statele de serviciu care însoţesc bugetul anual al statului şi în armonizare cu salariile celorlalţi funcţionari publici. Aceste norme vor fi: pentru personalul bisericesc, cele ale corpului didactic român de toate gradele, în cari va fi încadrat, iar pentru personalul administrativ, vor fi normele, clasele şi gradele celorlalţi funcţionari publici de birou.

Un regulament special va stabili normele de încadrare a tuturor slujitorilor bisericii şi a aşezămintelor sale, modalitatea controlului financiar pe care trebue să-l exercite statul, precum şi normele de contribuţia statului la bugetele bisericilor cu averi proprii.

Acest regulament se va întocmi de către ministerul instrucţiunii şi al cultelor, de acord cu cel al finanţelor şi cu Sf.Sinod.

Suntem încunoştinţaţi că dl Alex. Lapedatu, ministrul cultelor, a ridicat în consiliul de miniştri, cu toată hotărârea şi căldura, chestiunea salarizării omenoase a clerului. In urma acestei stăruitoare pledoarii avem mare speranţă că în noul buget preoţimii i se va achita salarul întreg fără detragerile cari ar reprezinta pretinsele venite dela eclejie şi epitrafil.

Mulţumim dlui ministru al cultelor pentru această intervenţie energică şi-L rugăm să meargă înainte, urmat cu tot sufletul de întreaga preoţime.

*

In 26 Februar c. dl ministru al cultelor, răspunzând unei interpelări la senat, a declarat că în noul buget nu se vor mai detrage veniturile stolare, ci numai cele din averile bisericeşti, dar într'o măsură mult mai mică. In altă parte publicăm proectul de lege pentru noua salarizare a clerului, în care se prevede mult aşteptata armonizare a salariilor preoţeşti cu salariile celorlalţi slujbaşi ai statului. El va fi în curând prezentat parlamentului. Ne vom spune cuvântul, când vom vedea cum se aplică ideea armonizării.

Comunicat

Comitetul Asociaţiei clerului, „A. Şaguna" secţia Sibiu, a ţinut în ziua de 27 Februar c. şedinţă, în care s'au adus următoarele decisiuni, pe cari le comunicăm spre orientare:

1. Asociaţia noastră a primit teren necesar la staţiunea Basna, pentru edificarea unui cămin pe seama preoţilor, luându-se dispoziţiile necesare în continuare.

2. Asociaţia clerului, donează Lei 10.000 (zece mii) pentru Capela ortodoxă ce se va zidi la aceeaşi staţiune balneară.

3. Adunarea anuală se va ţinea după Paşti, cu problema: „Tainele ca mijloace de păstorire", şi alte chestiuni cari privesc interesele preoţimii. Programul detailat se va anunţa la timpul său. Comitetul

Biserici nouă în Orăştie şi Făgăraş. *Pe lângă toată criza financiară prin care trecem, râvna sfântă de a clădi biserici nu numai la sate, ci în deosebi în oraşe s'a arătat biruitoare în arhiepiscopia noastră. In anul trecut au fost sfinţite bisericile din* **Mediaş** *şi din* **Simeria.** *Frumoasa biserică din* **Sighişoara,** *pe care va împodobi-o pictura măestrului Demian, în anul acesta va fi terminată.*

Biserica din **Brad** *nu peste mult va fi sfinţită, iar cea din* **Baia de Criş** *se apropie de terminat. Tot asemenea bisericile din* **Miercurea Ciucului** *şi* **Gheorgheni,** *precum şi cea cu mult gust arhitectonic construită în* **Diciosânmărtin,** *după'ce li se vor adăoga podoabele necesare vor fi date sfintei lor destinaţiuni. Biserica din* **Blaj** *e sub coperiş şi prin stilul ei brâncovenesc va fi o frumoasă afirmare a ortodoxiei. Cele din* **Odorheiu** *şi* **I. G. Duca** *(Cristur) sunt cu păreţii ridicaţi de câţiva metri şi aşteaptă sosirea primăverii, ca să fie continuate după planul lor.*

In iarna aceasta s'au luat hotărâri pentru clădirea unor măreţe biserici în **Orăştie** *şi* **Făgăraş.** *Pentru cea din Orăştie s'a găsit un loc de frunte şi s'au adunat mijloacele necesare, iar pentru cea din Făgăraş s'au făcut începuturi pline de nădejde în acelaş scop.*

Nici parohiile noastre rurale nu se lasă mai pe jos. Pe lângă renovări radicale şi împodobirea din nou a bisericilor clădite de mai nainte, avem în multe sate frumoase biserici în construcţie, cari sunt tot atâtea dovezi despre spiritul de jertfă al poporului nostru credincios, pentru casa Domnului.

Cu Dumnezeu înainte!

Dela oficiul orăşenesc de taxe comunale, Sibiu

AVIZ

Se pune din nou în vedere tuturor comercianţilor şi industriaşilor din Sibiu, cari au introdus mărfuri în raza Municipiului cu începere dela 1 April 1935, şi nu au achitat taxa ad-valorem la intrarea în oraş, că li se vor dresa acte de contravenţie, fiind obligaţi a plăti, pe lângă taxa respectivă, o *meandă* **egală cu de douăori taxa.**

Contribuabilii mai sus vizaţi, — cărora li s'au dresat şi înmanuat procese verbale de contravenţie, precum şi toţi aceia cari încă nu au primit procesul verbal sustrăgându-se dela plata taxei asupra valorii mărfurilor, dacă vor plăti la perceptoratul municipal taxa ad-valorem, — stabilită de organele comunale, — *până la 31 Martie 1936,* **vor fi scutiţi de plata amenzii achitând numai taxa, plus o majorare de 50% din această taxă.**

Cu începere de 1 Apris 1936 se vor plăti, în afară de taxă, şi suscitata amendă egală cu de două ori taxa.

Sibiu, 26 Februar 1936.

Oficiul oräş. de taxe com. Sibiu.

Cereţi, dela Librăria Arhidiecezană ibiu, cartea acum apărută:

ISTORIA BISERICII şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, — lucrare datorită distinsului scriitor şi istoric Ştefan Metes.

Intelectualii noştri, preoţi şi mireni, precum şi bibliotecile poporale, au prilej de-a procura această preţioasă carte ce li se recomandă cu toată căldura.

INFORMAŢIUNI

Serie de conferinţe. „Frăţia Ortodoxă Română" şi Societatea ortodoxă naţională a femeilor române, secţiile Sibiu, organizează în Aula Academiei teologice „Andreiane", ora 8 seara o serie de *conferinţe*, şi anume: Marţi 3 Martie: Credinţa religioasă şi ştiinţifică de *Dr. Gheorghe Preda*, vicepreşedintele „Astrei", inspector general sanitar: — Marţi 10 Martie: Ortodoxia şi nevoile zilei de azi, de Preot. *Dr. Nicolae Terchilă*, profesor la Academia tologică; — Marţi 17 Martie: Iubirea deaproapelui, de Preot. *Dr. Nicolae Popoviciu*, prof. la Academia teologică; — Marţi 24 Martie: Hristos în lumea necreştinilor, de Preot. *Aurel Nanu*, prof. la Şcoala Normală „A. Şaguna"; — Marţi 31 Martie: O călătorie la Ierusalim cu proiecţiuni, de *Dr. Eugeniu Dobrotă*. — Conferinţele se vor incadra în declamări şi coruri ale Academiei teologice, Şcoalelor de fete şi băieţi şi ale Şcoalei primare de aplicaţie. — On. public e rugat să sprijinească această manifestare creştinească. — Intrarea gratuită.

Studenţii Academiei teologice Andreiane în propagandă religioasă. Potrivit unei vechi datine ce se păstrează în şcoala noastră teologică, studenţii acestei şcoli în frunte cu vrednicul ei conducător Sfinţia Sa Părintele rector, N. Colan, au dat în Dumineca din 23 Februar c. un isbutit concert în fruntaşa comună Sălişte, cea cu frumoase tradiţii româneşti ortodoxe. Corurile, stătătoare din cântări religioase, au fost conduse cu multă iscusinţă de către Păr. prof. N. Topolog. In cadrul concertului Păr. rector, într'o substanţială conferinţă, desvoltată pe temei evanghelic a vorbit despre una dintre problemele arzătoare la ordinea zilei aceea a tineretului, arătând că: Sufletul tinărului e plin de viaţă, de avânt şi ideal; dar aceste aspiraţii ale sufletului tineresc nu trebue să se fărâmiţeze în lucruri mici, ci trebue canalizate spre mari înfăptuiri; alături de entuziasmul tineresc trebue să stea totdeauna înţelepciunea celor bătrâni de felul cum va fi pregătit tineretul, atârnă întreg viitorul neamului. Conferinţa a fost ascultată cu viu interes de publicul asistent. Au urmat apoi câteva cântări în care s'au dinstins solişti şi corul. După concert studenţii au vizitat biserica şi şcoala de care au rămas plăcut impresionaţi. — *Asistent.*

Străinii despre Maglavit. O revistă parisiană publică un raport, semnat de Boisyvon, despre minunile şi pelerinagiile dela Maglavit, cu numeroase clişee luate la faţa locului. Maglavitul este asămănat, în raportul acesta, cu localitatea Lourdes.

Inştiinţare. Cercul de recrutare Sibiu pune în vedere tuturor tinerilor născuţi în anul 1915 cari urmează a veni în faţa Consiliului de recrutare clasei 1937, să aducă cu sine certificatul prin care să dovedească, că au urmat instrucţia premilitară spre a-l prezenta consiliului. — Acelaş cerc de recrutare, pune în vedere tuturor tinerilor din judeţul Sibiu, născuţi în anul 1915, că acei cari au drept la termen redus, să aducă cu sine pe lângă diplomele sau certificatele originale şi câte o copie de pe acestea, care se va preda Consiliului de recrutare. — Această copie nu trebue legalizată de nici o autoritate. — Comandantul cercului de recrutare Sibiu: Colonel *Em. Anastasescu*

Tuturor celor cari au binevoit a lua parte prin prezenţă, telegrame, în scris şi prin flori la cumplita durere ce ne-a lovit prin pierderea scumpului şi neuitatului nostru fiu, frate şi cumnat *Dr. Zeno Proca* chestor, răpit în floarea vârstei şi plin de speranţă, — exprimăm cu inima sfâşiată de durere, adânci simţitele noastre mulţumiri.

Sibiu, 26 Februarie 1936.

Familia Dr. G. Proca

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 1 Martie 1936, va predica părintele rector *N. Colan.*

mai târziu se vede condamnat la moarte ca un răufăcător. El rămâne mereu Stăpân pe sine şi păstrează aceeaşi linişte cu care a povestit învăţăceilor săi moartea Sa. Prietenii îl părăsesc. Duşmanii sânt tot mai înfuriaţi, mulţimea strigă: „Să se răstignească! Să se răstignească". El însă are vreme să se îngrijească şi de soartea altora, — căci peste orce schimbări şi împrejurări, s'a încrezut în orânduirea Părintelui ceresc.

Mântuitorul nostru Isus rămâne statornic datoriei Sale până la moarte.

Ce poate fi mai frumos şi mai nobil pentru bunii creştini, decât ca în nenorociri să rămână la datorie, să rămână mai bine săraci, decât să se îmbogăţească pe căi neiertate, să rămână mai bine în situaţii cinstite şi modeste decât ca prin linguşiri şi părtiniri să ajungă la măriri nemeritate.

Vedem apoi cum Mântuitorul, în cele mai grozave chinuri arată cea mai largă şi mai nobilă iubire. Când durerile îl copleşeau, din suffetul Său nu transpira decât iubire şi bunăvoinţă. In decursul vieţii pământeşti a fost duşmănit, — şi acum supus torturelor grozave. El nu încetează a-şi iubi neamul nemulţumitor. Inainte de a fi prins, a mângăiat pe iubiţii săi, în grădina Ghetsimani nu se gândea la scăparea Sa, ci la ocrotirea învăţăceilor Săi. Când îşi ducea crucea, ear fiicele Ierusalimului îl plângeau, le zice: „Nu mă plângeţi pe mine, plângeţi-vă pe voi şi copiii voştri". A făcut bine tuturor până în ceasul din urmă al vieţii, şi de pe buzele Lui nu s'au auzit decât buvintele iubirii.

Eată icoana suferinţelor Mântuitorului nostru din zilele din urmă ale vieţii Sale. S'a văzut uitat de un popr, pentru a cărui mântuire venise; s'a văzut părăsit de aceia, pe cari îi iubea; s'a văzut trădat de unul dintre apostoli; prins şi răstignit... Şi cu toate acestea n'a grăit nici un cuvânt duşmănos, nici un cuvânt de ură, ci a golit amărăciuni amărăciunii până în fund şi a suportat totul cu tăria sufletească cea mai pilduitoare.

In această stare, părăsit de toţi, dar cu încredere în Tatăl ceresc, a exclamat: «*Părinte, de este cu putinţă, să treacă păharul acesta dela mine*», şi imediat cu îmbărbătare: «*însă nu după voia mea, ci după voia Ta*».

Eată cum Domnul şi Mântuitorul Isus este idealul desăvârşirii morale — de care noi trebue să ne apropiăm cu frică şi dragoste pentru mântuirea şi fericirea noastră.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 8 Martie 1936 — Nr. 11

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Intregirea scaunelor vlădicești

(=) Prin trecerea la cele veșnice a neuitaților vrednici arhipăstori, răposați în earna aceasta, unul al Orăzii, altul al Clujului, amândoi încărcați de ani bogați în bune și neperitoare roade pentru neam și biserică, au ajuns vacante, în Mitropolia Ardealului, două scaune de episcopi: al Orăzii, și al Clujului-Vadului și Feleacului.

Potrivit dispoziției din Statutul de organizare a Bisericii ortodoxe române, Art. 121, care prevede, «ca alegerea noului episcop să se facă neapărat în interval de trei luni», colegiile electorale bisericești, în vederea întregirii scaunelor episcopale dela Cluj și Oradea, au să se întrunească pe la sfârșitul lunii lui April, sau la începutul lunii lui Mai.

Am subliniat de altă dată în aceste coloane, și subliniăm și la acest prilej, cerința de a se pune toată prieperea și toată desinteresarea celor cu rost în alegerile vlădicești.

Văduvitele eparhii, — este obștească dorință, — să fie înzestrate cu episcopi tot așa de vrednici cum au fost cele două distinse personalități, fericiții Episcopi Roman și Nicolae, cari au înscris în viața bisericii noastre înfăptuiri ce rămân mărturisiri durabile de organizări și mari realizări.

In acest scop, cel mai simplu sentiment al datoriei noastre de ortodocși români ne impune să chemăm în fruntea eparhiilor vacante ale mitropoliei noastre oameni de *mâna întâi*, caractere zidite întru totul pe temeliile Evangheliei;

oameni de acțiune, destoinici să dea ritmul cerut vieții bisericești actuale, păstrând legătura cu trecutul de credință a neamului, și grupând în jurul lor puteri pricepute și încercate;

oameni cari, prin activitatea și publicațiile lor de până acum, dovedesc pregătirea necesară pentru misiunea ce li se va încredința;

oameni reprezentativi, cu reputație bine stabilită, și în acelaș timp buni cunoscători ai împrejurărilor și condițiilor de viață în care se găsesc viitorii lor păstoriți din regiunea eparhiei vacante, — fapt ce nu poate fi numit nici decum «regionalism» în înțeles peiorativ;

oameni capabili de a concepe un larg program de activitate, program pe care să aibă perspective de viață ca să-l și realizeze.

Credincioșii, trebue să simtă, la rândul lor, că au în fruntea eparhiei un păstor veritabil, care a avut ocazii de a-i cunoaște, și care este profund cunoscător și urmăritor al învățăturii Mântuitorului, și care se va năzui să-i aibe ca prețioși muncitori și sprijinitori în opera de cultură creștină și socială a eparhiei, întărind astfel cât mai din adins credința și neamul.

A insista întru a pune în lumină nefavorabilă regionalismul în senzul lui acceptabil, este lucru inutil și lipsit de înțeles, mai cu seamă în materie de alegeri bisericești. Ardealul ortodox n'are „granițe închise" pentru frații din alte părți ale țării. Acest Ardeal n'a cultivat niciodată separatismul între băștinași și între frații lor de aiurea: în toate timpurile, în clipele decisive, a precumpănit sentimentul *solidarității* între ortodocșii „de dincoace" și între «cei de dincolo».

Proces, pe *această* temă, nu s'a deschis din nici o parte, cu atât mai puțin din parte ardelenească.

Dacă sântem buni ortodocși, și dacă avem și celelalte însușiri trebuitoare pentru ocuparea unui scaun episcopal, — care impune o sarcină măreață, dar plină de griji, — este absolut indiferent că unul sau altul dintre candidați s'a născut întâmplător în Ardeal, sau în altă parte a României de azi, care este și rămâne, cu toate acestea, una și nedespărțită, țara iubită a noastră, a tuturora.

Mici neînțelegeri, dacă uneori or fi existând, sânt departe să însemneze „regionalism" și «granițe zăvorite».

Credincioșii, cu rost în alegerile ce se vor îndeplini într'una din apropiatele luni, vor avea negreșit în vedere: întâi trebuințele clerului și ale poporului, și *după* acea vor ține seamă de interese ce cad, în orce caz, pe al doilea plan.

Astfel vor fi în măsură să ne arate: *cine cu adevărat vrednic este!* — ca să primească chemare și har de sus.

Insemnătatea postului pentru mântuirea noastră sufletească

Mulți se ridică împotriva postului și spun că nu este de nici o trebuință, ba că e chiar vătămător sănătății. Mulți spun: n'am nevoe de post, ceeace altul poate câștiga prin post, eu pot câștiga și fără post.

Postul este un bun mijloc de a ne face cunoscută viața religioasă. Trupul trebue să se supună sufletului, iar sufletul voinței lui Dumnezeu. Răul însă tocmai în aceea constă că sufletul nu vrea să se supună lui Dumnezeu, iar trupul nu se supune sufletului. Postul isvorește din dorința fierbinte a sufletului nóstru, de a se supune cât mai mult voii lui Dumnezeu. Trupul fiind supus din când în când unei reguli mai aspre în privința mâncării, se va supune cu mai multă ușurință poruncilor dumnezeiești. Postul este cel mai bun mijloc de a ne curăți corpul și usfletul.

In primul rând, cine nu mănâncă carne și grăsime, își curăță trupul și și-l păzește de boale. Medici renumiți accentuează însemnătatea postului. Ei adeseori recomandă bolnavilor hrana cu legume.

Corpul are mare înrâurire asupra sufletului. Un corp îmbuibat cu mâncări grase și gustoase, naște în sufletul nostru diferite pofte cari ne împing spre păcat. Pe când un trup curățit și ușurat prin post aduce pace și liniște în sufletul nostru. Infrânarea dela mâncările gustoase naște în sufletul nostru o mare virtute: cumpătarea. Ea însemnează stăpânire de sine, înfrângerea poftelor, eliberarea spiritului de ispitele trupului. Cumpătarea stăpânește plăcerile momentane; prin ea ne renaștem și devenim o nouă făptură. — Domnul Hristos spune: „Luați aminte de voi înșivă să nu se îngrueze inimile voastre de îmbuibare și băutură și de grijile lumești și ziua aceea să vie peste voi fără de veste ca un laț". (Luca 21, 34.)

Cine postește cu trupul său, va putea posti și cu sufletul, adică postul trupesc, în chip firesc, este urmat de cel sufletesc. Cine se poate înfrâna dela mâncare, se va putea înfrâna și dela păcate. Cine s'a deprins să mănânce de post, va putea birui minciuna, clevetirea, mânia, și mândria. Nu trebue să facem din mâncare și băuturi un scop al vieții, ci un mijloc pentru întreținerea sănătății. Nu trăim ca să mâncăm, ci mâncăm ca să trăim. Sf. Apostol Pavel zice undeva: „Dacă mâncarea de carne smintește pe fratele meu, în veci nu voi mânca carne". (I Cor. 8, 31.) Iată adevărata tărie de suflet care trebue să caracterizeze pe orce creștin adevărat.

Postul este foarte vechi, tot așa de vechi ca omul însuși.

Prima poruncă despre post, a pus-o Dumnezeu omului, când i-a poruncit, în rai, ca din pomul cunoștinții binelui și al răului să nu mănânce.

Postul se bucura de mare cinste și la păgânii din antichitate: greci și romani. Romanii aveau o vorbă frumoasă: rabdă și te stăpânește. Astăzi mai postesc încă turcii, chinezii, indienii, ba chiar și popoarele sălbatice.

In cărțile V. T. în nenumărate locuri ni se vorbește despre post. (Lev., Num., Iud., Sam., 1 Reg. 2 Cron., Isaia, Ier., Ioil, Zach., Daniil.)

In ziua cea mare a împăcării, (luna 7, ziua 10), când arhiereul însuși aducea jertfă pentru expiarea păcatelor poporului, toți iudeii trebuiau să postească.

Iată bunăoară ce citim la profetul Ioil: „Chiar acum zice Domnul, întoarceți-vă la mine cu toată inima, cu post, cu plânset și bocet."

Iar la Daniil: „Și mi-am întors fața spre Domnul-Dumnezeu, ca să-L caut cu rugăciune și cereri, postind în sac și cenușă" (9, 3). Iar la profetul Iona ni se vorbește despre postul și pocăința ninivitenilor.

Moisi a postit 40 zile, înainte de a primi decalogul, iar fariseii posteau Joia, în amintirea urcării lui Moisi pe muntele Sinai, iar Lunia, în amintirea scoborârii. Profetul Ilie, tot prin post îndelungat, a ajuns să vadă pe muntele Horeb slava lui Dumnezeu, iar Ioan Botezătorul tot prin ajutorul postului se face om mai mare decât care n'a fost nimenea dintre cei născuți din femeie.

Mântuitorul, înainte de a-și începe opera de mântuire a neamului omenesc, a postit 40 zile, în pustietatea Carantaniei, pentru ca să ne dea exemplu de înfrânare.

Mântuitorul pune mai presus de toate datoria către sufletul nostru. Corpul e adevărat că trăește cu mâncare, dar sufletul cu învățătură dumnezeiască.

La sf. evang. Matei 17, 21, Domnul accentuiază puterea postului, atunci când este unit cu rugăciunea. De cel ce postește și se roagă, diavolul nu se poate apropia.

Sfinții părinți Atanasie, Vasile cel Mare, Ioan Chrisostom și alți luceferi ai Bisericii găsesc în post untdelemnul cel nesecat pentru candela dreptei credințe și a dragostei creștinești. Sf. noastră Biserică, întemeiată pe aceste considerațiuni, în înțelepciunea ei, a rânduit cele patru mari posturi, precum și Miercurile și Vinerile de peste an. La finea celor 4 posturi, curați trupește și sufletește, ne putem apropia de taina sf. mărturisiri și apoi putem primi trupul și sângele cel scump al Domnului.

Nimenea nu va putea tăgădui tăria postului, mai ales atunci când e unit cu rugăciunea, milostenia, cetirea cuvântului dumnezeiesc și alte îndeletniciri creștinești.

Postul tămăduește sufletul nostru și ranele păcatelor. E în interesul sănătății noastre trupești și sufletești să ne înfrânăm și să iubim postul.

Pr. Ioan Ilie

In Telegraful Român, din 16 Febr. c. a apărut la pagina 2 un articol întitulat: „Suferințele tagmei preoțești", semnat cu inițialele dlui profesor D. Stăniloae.

In acest cuvânt ridicat tocmai dela catedra ziarului de către redactorul foii noastre bisericești, unul dintre cei mai cinstiți muncitori cu scrisul și cu fapta ai generației tinere de azi, se spulberă atâtea prejudecăți false și se pune capăt atâtor calomnii odioase aduse tagmei preoțești de către mulți dușmani cu rea voință, sau în urma necunoștinței în mod critic a situației adevăratei vieți preoțești.

Astfel de articole pline ca un bob de grâu copt trebuesc relevate și discutate

din partea preoţimei noastre pe toate căile şi la toate răspântiile, pentrucă din ele străbate ca un suflu puternic toată jalea unei tagme pe umerii căreia se sprijineşte sufletul acestei naţii.

Avem azi mulţi mănuitori iscusiţi ai condeiului, cari scriu zilnic coloane întregi de ziare cu conţinut politic şi social admirabil incadrate între floricelele poetice şi ameţitoare învârteli stilistice, dar sunt foarte puţini acei gazetari, cari îşi bat capul cu suferinţele tagmei preoţeşti. Astfel cuvântul public al dlui profesor Stăniloae merită din partea preoţimei între astfel de împrejurări cea mai sinceră mulţumită şi deosebita recunoştinţă. Căci pe lângă cererea celor mai elementare drepturi de trai ale preoţimei, acest articol mai e şi un minunat rechizitoriu, cuprinzând în cadrele sale restrânse câteva adevăruri spuse pe faţă întocmai cum se prezintă ele în viaţa reală a preoţimei.

Voi cita câtva pasagii din şirele cărora plâng atâtea dureri preoţeşti şi din al căror suflu transpiră multe necazuri şi nedreptăţiri:

„Peste preoţi, au venit toate sacrificiile impuse de conducătorii ţării. S'au impus curbe de sacrificiu la toate salariile, salarul preotului a fost onorat cu două curbe mai mult, decât al celorlalţi".

„Eclejia e în cele mai multe locuri aproape inexistentă, prin cantitatea sau calitatea ei: Dar nici în locurile rari, în cari se găseşte într'o măsură mai apreciabilă, ea nu constitue în condiţiile actuale de mare criză a economiei un izvor de câştig"... „Oricât ar fi de departe, de un preot ce vrea să fie la înălţimea vremii de azi, gândul la o domnie în senzul burghez al cuvântului, el silindu-se să rămână mai presus de categoriile sociale, frate şi părinte al tuturor — va concepe orice om de bunăcrdinţă, că o confundare totală a preotului în preocupările agricole îl fac inapt pentru misiunea sa"...

„Un preot cu un salar lunar variind între una până la două mii lei e o fiinţă care sau cade într'o stare de tânjire, de de deprimare, sau se cufundă în rusticitatea fără orizont şi fără noblеţe spirituală a preocupărilor materiale".

Găsim în acest acest articol şi o întrebare pe care dl profesor Stăniloae a smuls-o chiar din sufletul preoţimei, ca un strigăt de revoltă împotriva tuturor acelora, cari aruncând noroi în ochii ei, îşi plimbă lustrul lacului şi al fracului pe scări de marmură la concerte şi conferinţe culturale, sau îşi afundă greutatea grăsimei în pernele somptuoaselor limuzine în plimbări cotidiene de bulevarde. Ascultaţi: „Care intelectual are idealismul, să rămână în mijlocul satului, să facă misionarism prin stăruinţă şi prin aplicarea durabilă a ideilor din conferinţa pe care o rosteşte grăbit şi pleacă la oraş".

Dar, ca să faci un comentar amplu, al cuvântului dlui prof. Stăniloae, ar însemna să-i copiezi articolul în întregime. Deaceea am încercat să resum pe scurt câteva gânduri din acest grai sincer al sufletului preoţimei, lăsând cererile juste dela sfârşit la aprecierea dlui ministru al Cultelor, stăruind totodată pe lângă toate adunările preoţeşti şi eparhiale precum şi pe lângă toate congresele de orice natură, ca cercetând desideratele cuprinse în acest articol al dlui Stăniloae, să-l transforme în memoriu pe care îl semnează toţi preoţii tineri şi bătrâni cu amândouă mâinile şi-l pecetluesc cu lacrimile suferinţelor nemeritate.

Pr. *Asache Marcoviciu*

Sfinţire de biserică. In 28 Februar c. s'a făcut sfinţirea bisericii ortodoxe române din comuna Federi, protopopiatul Jiu. Slujba religioasă în sobor a fost condusă de părintele protopop Ioan Duma. S'a mărturisit un număr mare de credincioşi şi s'a şi împărtăşit. Predica a ţinut-o părintele protopop Duma, arătând rostul mântuitor al bisericii în viaţa omenească, temeiul sobornicesc al bisericii noastre ortodoxe, sfârşind prin a aduce laude şi mulţumiri tuturor celor ce au jertfit pentru zidirea noului lăcaş de închinare.

Probleme-Recensii-Comentarii

Dr. S. Reli: *Originea şi evoluţia istorică a costumului preoţesc la români*, cu 10 ilustraţii în text. Cernăuţi, 1936. Inst. de editură „Glasul Bucovinei". O broşură de 48 pp. Preţul 40 Lei.

Păr. Dr. S. Reli, profesor la facultatea de teologie şi seminarul pedagogic universitar din Cernăuţi, autor al numeroaselor studii apărute în diferite reviste şi în alte publicaţii, — cercetează şi înfăţişează, în noul său studiu, originea şi desvoltarea istorică a costumului clerical la români în cursul veacurilor trecute, „în lumina mărturiilor istorice şi iconografice pe care le cunoaştem", arătând astfel elementele atât naţionale, cât şi străine din costumul preoţesc român de astăzi.

Privitor la îmbrăcămintea clericală în orientul creştin *ortodox*, autorul citează articolul din *Revista Teologică* din Sibiu (Iulie—August 1935), în care bursierul Arhiepiscopiei noastre aflător la studiu în Atena, *Teodor Bodogae*, a tratat „în mod reuşit şi interesant", după autori şi izvoare greceşti, chestiunea originei şi evoluţiei istorice a hainei clericale în orient.

Intregind aceste cercetări, în capitolele următoare se arată portul clerului român şi evoluţia lui: în Moldova, Ţara Românească (Muntenia şi Oltenia), şi în Ardeal, terminând cu reforma oficială a portului clerului mirean din România în anul 1876, când Mitropolitul Primat *Calinic Miclescu* (1875—1886) instituind o comisiune, compusă din preoţi mireni din Bucureşti, — cari aveau să desbată chestiunea îmbrăcămintei preotului în afară de biserică, — a adoptat propunerea acestei comisiuni şi a recomundat clerului din Arhiepiscopia Bucureştilor un costum modificat pentru clerul mirean, costum deosebit de cel „fanariot" şi primit prin urmare „cu multă bucurie" în toată eparhia, — dar, la început, şi criticat de unii clerici şi de mireni din capitală.

Despre costumul de *azi* al preoţimii noastre din *Ardeal*, autorul spune:

«*Acest costum de stofă neagră e uşor, practic, estetic şi distinctiv clerical*» (pg. 42).

Cum era portul, — tradiţional ţărănesc, al clerului român ardelean de-a lungul veacurilor până pe la sfârşitul veacului al 18-lea, ni-l prezintă o interesantă figură reprodusă din albumul de costume din anul 1729, întitulat: «*Trachten-Cabinet von Siebenbürgen*», donat Academiei Române de baronul Czekelius Rosenfeld. (Vezi fig. 10 din broşură). Acest preot român dela sate are pe cap tichie, plete lungi pe umeri, barbă mare, cojoc lung de oaie, tivit cu alb şi negru, la piept şi de laturi împodobit cu broderii frumoase de lână neagră; poartă cioareci (berneveci) de lână albă, în picioare opinci cu gurgui.

Cei chemaţi să fixeze şi să introducă viitorul costum preoţesc, „unitar şi venerabil", pe care să-l primească bucuros preoţimea noastră de pretutindenea, vor găsi multe şi bune informaţii călăuzitoare în studiul istoric alcătuit cu pricepere de neobositul păr. prof. Dr. S. Reli dela Cernăuţi.

*

Vătăşianu Virgil: *Pictorul Octavian Smigelschi*, Krafft & Drotleff S. A. Sibiu, 1936. Preţul: Lei 80.

Autorul, cunoscut în cercurile culturale ardelene prin apreciate conferinţe, în materie de pictură religioasă românească, ne prezintă în monografia de faţă viaţa şi opera pictorului Octavian Smigelschi, a distinsului artist, cunoscut mai ales din executarea izbutită a picturilor catedralei ortodoxe din Sibiu, — picturi considerate ca ocupând locul de frunte între operele monumentale realizate în Ardeal.

Opera cea mai personală a acestui artist a rămas însă, — spune autorul, — colecţia de studii şi desene, pe care Muzeul Asociaţiunii culturale „Astra" din Sibiu o pune la dispoziţia vizitatorilor. In aceste studii şi desene se destăinueşte „bogăţia de fantazie şi nobleţa de formă cu care le-a înzestrat viziunea şi mâna maestrului".

Volumul, având în foaia de titlu autoportretul pictorului, ear în text 31 de ilustraţii, se termină cu un capitol despre: importanţa lui Smigelschi în istoria picturii româneşti, arătând că numele artistului înseamnă şi un capitol din evoluţia picturii româneşti şi mai ales în a celei ardelene.

In pictura religioasă, dela data picturii catedralei din Sibiu (1905), — conchide autorul, — clasicismul de imitaţie pe de o parte, ear pe de alta tradiţionalismul meschin al meşteşugarilor, n'au mai fost posibili.

Despre vechea *pictură bizantină*, Smigelschi a spus cuvinte ce trebue reţinute cu atât mai vârtos, când ele provin dela un credincios neortodox: „Pictura bizantină, — zice O. Smigelschi — ni-a salvat tezaurul artistic al artei antice, toate acele calităţi superioare şi acel spirit creştinesc, cari caracterisează mai cu seamă cele dintâi creaţiuni ale artei antice creştine. Lipsite de spiritul sentimentalismului fals şi teatral... reprezentările acestea sânt pline de un convingător adevăr intern şi de un simţ sănătos, de o distinsă moderaţie în mişcări şi gesturi. In conglăsuire cu măreţia concepţiunii spirituale, reprezentarea externă formală ne prezintă aceeaş monumentalitate, pe lângă o superioară ignorare a realismului de aparenţă cu o simplicitate lapidară şi reducere la esenţial, predat în stilul sever al misticismului, cu vădită intenţiune de a produce în privitor o impresie psihică unitară, clară şi profundă. Cu aceeaş energie vedem imprimat tuturor produselor artistice bizantine marele principiu decorativ". (Pag. 45, 46).

Cartea dlui Virgil Vătăşianu, — pe care o recomandăm călduros tuturor celor ce se interesează de valoroasa operă a lui Smigelschi şi de evoluţia picturii noastre, — se găseşte în depozit la Librăria „Dacia Traiană" şi la Librăria Arhidiecezană. în Sibiu.

*

O mare şi frumoasă conferinţă a rostit, în 20 Februar c., în sala Societăţii „Tinerimea Română" din Bucureşti, părintele decan al facultăţii de teologie, prof. *I. Mihălcescu*, vorbind despre: Maglavitul în viaţa noastră bisericească.

Cât de oportună era conferinţa distinsului prof., se poate judeca şi din cele ce s'au constatat din nou la acest prilej, cu privire la numeroasele vindecări miraculoase petrecute la Maglavit.

In concluzie, P. C. părinte decan a arătat repercusiunea uimirii dela Maglavit asupra vieţii noastre bisericeşti, religioase şi morale. Prin minunea dela Maglavit s'a desvelit comoara de credinţă ce zace în sufletul poporului nostru românesc.

In fine, s'a făcut un puternic reviriment moral în toată ţara şi în special în regiunea Olteniei, dându-se Bisericii o puternică armă în contra sectanţilor.

*

Viaţa Ilustrată. — *Din revista sibiană, condusă cu multă pricepere de directorul ei, părintele prof. N. Colan, a apărut numărul 3 pentru Martie c.*

Remarcăm, din acest bogat număr, prinosul închinat poetei ardelene, Maria Cunţan. In trei articole, obiectiv scrise, în parte de unii din contimporanii săi, se aduc omagii răposatei Maria Cunţan, cu propuneri de luat în seamă, precum şi unele date biografice necunoscute despre talentata scriitoare, sibiană de naştere, şi adăpostită, în anii din urmă, în Bucureşti la Azilul de bătrâne «Domniţa Bălaşa» al aşezămintelor brâncoveneşti.

Cuvinte de adâncă recunoştinţă se aduc, în acelaş număr, ctitorului Episcop Nicolae Ivan al eparhiei Clujului, petrecut de curând la lăcaşul de veci.

Alte contribuţii, în proză şi versuri, însoţite de multe ilustraţii frumoase, împodobesc paginile acestei excelente reviste de familie.

*

Ei îşi cântă, ei îşi descântă. „Unirea" din Blaj după ce-a făcut un mare tărăboiu pe marginea legendei cu jandarmii din Valea Lungă, inventată de creerul aprins al redactorilor ei, retrage acum cele debitate atunci, silită de o adresă a legiunnii de jandarmi care a anchetat cazul şi n'a găsit nimic adevărat din invenţiile „Unirii". Se înţelege că toată teoria cu statul prozelitist brodată de „Unirea" pe acest element fraudulos, cade în baltă, iar trecerea poporului din Valea Lungă trebue să fie recunoscută şi de Blaj ca o mişcare spontană. Dar nu acest lucru de prisos vrem să-l remarcăm acum, ci punem întrebarea: dar cu calomniatorii cum rămâne? Oare e permis în ţara aceasta oricărui zănatec să scornească tot ce-i place pe seama instituţiilor fundamentale ale statului, fără nici o sancţiune atunci când i se dovedeşte reaua credinţă?

*

Neobosiţii aspiranţi la onoruri de viitori monseniori dela *Unirea* blăjană îşi urmează osanalele în cinstea ordinului iezuit. Numărul mai nou 9, din 29 Februar c., în legătură cu axioma ordinului iezuit («scopul sfinţeşte mijloacele»), ne descopere că pe această temă s'ar putea face «o lovitură mare şi grasă», ar fi chiar «o afacere formidabilă», aducătoare de mare câştig bănesc, prin obţinerea unui premiu.

A fost adecă, în secolul precedent, un pater iezuit, Petru Roh, «*care* — spune Unirea — *a pus un premiu foarte mare pentru celce va dovedi pomenita afirmaţie*», — un premiu care, tot după Unirea, nu l-a putut dobândi, până astăzi, nimenea.

Chestia însă nu e tocmai aşa. Ea samănă cu inexactitatea ce-o afirmase Unirea despre Catarina II a Rusiei şi iezuiţii săi.

Iezuitul neamţ, Roh, pe la anii 60 din veacul trecut, făcuse în Germania declaraţia publică, prin care făgăduieşte două mii de florini celuice va dovedi că maxima «scopul sfinţeşte mijloacele» *se găseşte în scrieri de-ale iezuiţilor*.

Fireşte, «în scrieri de-ale iezuiţilor» nu se va fi găsind un lucru care *nu se spune pe faţă*. Dar, în ceea ce priveşte aplicarea *în faptă* a numitei maxime din partea iezuiţilor, aici nu mai încape absolut nici o îndoeală: în *practică* iezuitul lucrează în conformitatea ei deplină. Ear paterul iezuit Roh, credincios ordinului, când punea preminl, făcea tot pe iezuitul adevărat.

De alt fel, un renumit profesor universitar al Germaniei, *Mausbach*, — conducător, pe la începutul veacului de acum, al centrum-ului de acolo şi profesor de teologie morală romano-catolică, — a recunoscut, că scrierile iezuitice, în unele locuri, conţin *practic şi de fapt* axioma: Scopul sfinţeşte mijloacele.

Chestia, va să zică, este clară pentru toţi cei ce vreau să înţeleagă, — minus, negreşit, confraţii clarissimi atât de îndârjiţi în cultul necondiţionat al iezuitismului şi al politicei romano-catolice.

INFORMAŢIUNI

Curtea Regală română a luat doliu, pe timp de două luni, la încetarea din viaţă a Marei ducese *Victoria*, sora M. Sale Reginei Maria şi mătuşa Suveranului nostru.

Defuncta, care în marele răsboi a trăit în Iaşii pribegiei, avea deplină înţelegere pentru momentele grele ale istoriei neamului nostru, îmbărbătând pe cei şovăitori şi încurajând nădejdile în sufletele româneşti. Poporul român va păstra o recunoscătoare amintire nobilei marei ducese Victoria.

Sărbătorirea Duminecii Ortodoxiei la Sibiu. Duminecă s'a desfăşurat, în mijlocul unei numeroase asistenţe, obişnuita sărbătoare a Duminecii Ortodoxiei, cu un program întocmit cu deosebită îngrijire, sub conducerea Societăţii ortodoxe naţionale a femeilor române şi a FOR-ului, secţiile Sibiu. Despre ortodoxie, ca mare putere de viaţă, a ţinut o strălucită conferinţă C. Sa preotul *Toma Chiricuţă* din Bucureşti, primită de sibieni cu adevărată însufleţire creştinească. Au mai ţinut cuvântări, la acest prilej, părintele rector al Academiei teologice N. Colan şi dl Dr. N. Comşa, vicepreşedintele FOR-ului, care a prezentat o moţiune contra acordului cu Vaticanul, — moţiune viu aprobată şi votată de adunarea întreagă. — Poezii religioase au recitat elevele dela liceul de fete „Domniţa Ileana", — ear piesele corale, potrivite momentului, au fost întonate, cu toată măestria, din partea corului Şcoalei normale „Andrei Şaguna", sub probată diriguire a părintelui profesor T. Popovici.

Distincţie binemeritată, pentru o lungă şi frumoasă activitate, desvoltată în slujba sfintei noastre biserici şi a culturii naţionale, s'a acordat părintelui profesor *Candid Muşlea* dela liceul nostru „Andrei Şaguna" din Braşov. Şi anume: I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a distins pe vrednicul părinte-profesor Candid Muşlea

cu brâul roşu în vederea „bunelor servicii aduse bisericii noastre ca învăţător, diacon, preot şi profesor la liceul ortodox român din Braşov şi apreciind ativitatea sa pe teren didactic şi cultural". — In cadrul unei solemnităţi, în Biserica Sf. Nicolae din Schni, P. C. părinte protopop, Dr. Iosif Blaga, a predat brâul roşu, distinsului preot, care a fost viu felicitat de prieteni şi cunoscuţi.

Act de mulţumire. Comitetul parohial ortodox român din *Săcel*, protopopiatul Sălişte, aduce şi pe această cale vii şi călduroase mulţumiri dlui *Aurelian Radu*, profesor în pensiune, pentru frumoasa şi creştineasca faptă făcută pe seama bisericii din loc, dăruindu-i un libel de depunere în valoare de 50.000 lei. — Dl prof. A. Radu dovedeşte din nou că se simte legat sufleteşte de vatra părintească şi de sfânta biserică din satul său natal. — In numele comitetului parohial: Pr. *Aron Flucuş*.

Inştiinţare. Cercul de recrutare Sibiu aduce la cunoştinţă tinerilor contigentul 1936, cari aparţin acestui cerc următoarele: 1) Incorporarea va avea loc pe ziua de 1 April a. c., când tinerii se vor prezenta la reşedinţa cercului din str. Kempel, conform ordinului de chemare ce a primit. — Acei tineri, care nu se vor prezenta până în ziua de 5 April a. c., vor perde dreptul de a fi clăsaţi în prisos de contigent şi la orce permisie şi cencediu, iar acei care nu se vor prezenta până în ziua de 10 April a. c., vor fi daţi în judecată şi pedepsiţi cu închisoare de la 2—6 luni, conf. art. 224 din codul justiţiei militare. — Comandatul cercului de recrutare Sibiu: Lt.-colonel *Adami Victor*.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 8 Martie 1936, va predica părintele protopop *Em. Cioran*.

Membrii Societăţii pentru ajutorarea bolnavilor şi anormalilor mintali sânt rugaţi a lua parte la adunarea generală cere se ţine Luni, 9 Martie 1936 ora 5 (17) în sala de lectură a Asociaţiunii culturale „Astra". — Intucât nu vor fi membri în număr cerut de statute, se va ţinea a doua adunre generală la ora 5·30 (17·30) în aceeaşi zi cu orce număr de membri. — *Comitetul*.

Duminecă, în 8 Martie 1936, ora 6 seara, va conferenţia în sala mare a judeţului Sibiu, dl profesor universitar *Dr. Iosif Gabrea* din Bucureşti, despre: Tineretul şi şcoala românească. — In aceeaş zi, ora 11 şi jum., în sala Thalia, se va da un mare festival artistic, organizat de cercul „Iarnik-Bârseanu" Sibiu şi închinat venerabilului preşedinte *G. Toma Masaryk* al republicei cehoslovace. Intrarea liberă.

Nr. 358—935 (7) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II. **Ormindea,** prot. Băiţa, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Intregirea dotaţiei dela stat, conform coalei B.
2. Sesiune parohială în mărime de 20 jug. cat. arător, fânaţ, păşune, pădure.
3. Venitul stolar obicinuit în comună.

Casă parohială nu este.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc în Băiţa în termin indicat. Candidaţii vor anexa la cererile de concurs documentele necesare, precum şi autorizaţia dela P. Ven. Consiliu Arh. cumcă pot concura la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminică sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Băiţa la 16 Decemvrie 1935.

Oficiul protopopesc ort. rom. Băiţa în înţelegere cu consiliul parohial.

Dumitru Secărea
protopop.

Nr. 51—1935 (8) 1—5

Concurs de cântăreţ

Biserica ortodoxă română din Araci (Arpătac) protopopiatul Sf. Gheorghe, jud. Trei Scaune, publică concurs pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc.

Consiliul parohial asigură noului cântăreţ următoarele venituri:

1. Patru iugăre de pământ arabil calitatea întâia, sesiune cantorală.
2. Venitele stolare reglementare.
3. Zece litri porumb dela fiecare familie, iar dela văduve numai cinci litri.
4. Doi stânjeni de lemne din pădurea parohială, aduşi acasă.

Vor fi preferaţi candidaţii cari sunt capabili de-a instrui corul bisericesc şi al tinerimii „Sfântul Gheorghe".

Candidaţii îşi vor înainta cererile oficiului parohial din Araci, cel mai târziu până la 15 Aprilie 1936 şi se vor prezenta în parohie pentru a-şi arăta dexteritatea în cântări şi tipic.

Cererile candidaţilor, cari nu au diplome de absolvire dela şcoala de cântăreţi, nu vor luate în considerare.

Cu aprobarea noastră:

Silviu Josan
paroh

Văzut:
Oficiul protopopesc

Aurel Nistor
protopop

Nr. 1265—1936 (6) 2—3

Concurs din oficiu

Pentru întregiree parohiei vacante de clasa III-a **Mada,** protopopiatul Geoagiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, cu următoarele venituri:

1. Intregirea salarului dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială 10 jugăre.
3. Doi dubli decalitri cucuruz cu tulei dela circa 120 familii.
4. Folosirea cimitirului.
5. Locuinţă în natură.
6. Lemne pentru foc.
7. Drept de păşunat.
8. Stola obişnuită.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta cererea de concurs conform regulamentului, în terminul de 30 zile, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoştinţă cu poporul. Candidaţii vor prezenta autorizaţia de concurs dela I. P. S. Sa Arhiepiscopul şi Mitropolitul Nicolae, şi după prealabila încuviinţare a oficiului protopopesc al Geoagiului se vor prezenta şi în parohie.

Sibiu, din şedinţa senatului bisericers, ţinută la 11 Februar 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Extras

din ordonanţa judecătorului delegat al Oficiului registrului comerţului de pe lângă Camera de comerţ şi industrie, Sibiu, privitor la modificarea statutelor nstitutului de credit şi de economii „*Albina*" Sibiu.

Nr. 286/1935, resp. Nr. 144/1936.

Asupra cererilor introduse la 24 Aprilie 1935 sub No. 255 la 31 Octombrie 1935, sub No. 560 şi la 29 Februar 1936 sub No. 144/1936 de către „Albina" institut de credit şi de economii Sibiu, privitoare la modificarea statutelor art. 1, 3—4, 6—8, 10, 13, 16—18, 20—21, 23—24, 26, 28, 32, 34—47, 49—51, 53—58, 63, 65—66, 68 şi suprimarea articolelor 69—92, modificare şi suprimare aprobată prin Decizia No. 7 din 5 Iunie 1935 de către Consiliul superior bancar Bucureşti în temeiul dispoziţiei art. 15 din Legea pentru organizarea şi reglementarea comerţului de bancă, publicată în Monitorul Oficial No. 105 din 8 Mai 1934, în ziua de mai jos am adus următoarea

Ordonanţă:

Dispunem înscrierea în registrul societăţilor bancare modificarea statutelor băncii „Albina" institut de credit şi de economii Sibiu în articolele: 1, 3—4, 6—8, 10, 13, 16—18, 20—21, 23—24, 26, 28, 32, 34—47, 49—51, 53—58, 63, 65—66, 68, precum şi suprimarea articolelor 69—92.

Dată astăzi în Sibiu la 6 Noemvrie 1935 şi complectată cu ordonanţa de rectificare No. 144/1936 din 29 Februar 1936.

Sibiu, la 29 Februar 1936.

Judecătorul delegat al Oficiului registrului comerţului:
(ss) **Tănăseanu**

Şef de birou:
(1) 1—1 (L. S.) **Nedescifrabil**

Nr. 65—1936 (5) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă bolnavul paroh Aron Flucuş din Săcel, de clasa II-a protopopiatul Sălişte, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sunt:

1. Jumătate din salarul pe care-l primeşte preotul Aron Flucuş, dela Stat;
2. Jumătate din sesiunea parohială; precum şi jumătate din venitele stolare ale parohiei.

Concurenţii având autorizaţia arhierească îşi vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în termin legal şi se vor prezenta în comună spre ai cunoaşte poporul

Sălişte la 11 Februar 1936.

Oficiul protopopesc al Săliştei în înţelegere cu Consiliul parohial din Săcel.

Dr. Dumitru Borcia
protopop

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Dela Asociaţia pensionarilor civili

Apel

la toţi pensionarii de toate categoriile din oraşul şi judeţul Sibiu

Asociaţia pensionarilor civili din oraşul şi judeţul Sibiu, recunoscută ca persoană juridică şi cu statute aprobate de tribunal, are în cadrele sale, încă dela înfiinţare, adică dela 1 Iulie 1931, şi o secţie de *ajutor de înmormântare*.

Această secţie are astăzi 395 membri.

Plăteşte astăzi ca ajutor de înmormântare celor rămaşi după decesul unui membru al său, imediat după prezentarea extrasului de moarte, suma de Lei 6000.—

In $4^1/_2$ ani (patru şi jumătate ani) dela înfiinţare a plătit ca ajutor de înmormântare pentru 39 cazuri de moarte.

Este proiectată o urcare treptată a sumei de ajutor de înmormântare după numărul anilor de vechime ca membru.

Toate categoriile de etate sunt reprezentate ca membri, începând dela etatea de 39 până la 89 ani.

Pentru fiecare caz de moarte se încasează Lei 20.—

In această secţie se pot înscrie pensionari şi pensionare, precum şi soţiile respectiv bărbaţii lor.

Până la împlinirea etăţii de 61 ani, înscrierea se face fără adaus de etate; cei în etate de 62, 63 şi 64 ani plătesc la înscriere odată pentru totdeauna un adaus de etate de Lei 300.— cei în etete de 65, 66 şi 67 ani de Lei 500.— şi cei de 68, 69 şi 70 ani un adaus de Lei 800.—

Adausul de etate în cazuri documentate se poate plăti în trei rate lunare.

Persoane, care au trecut peste etatea de 70 ani, născuţi 1865, nu se mai pot înscrie în secţia de înmormântare.

Dreptul la ajutor de înmormântare urmează numai membrilor cu vechime de 3 luni.

Acestea condiţiuni de primire sunt valabile numai pentru aceia pensionari, cari se înscriu în secţia de înmormântare *până la 31 Martie 1936 inclusive*.

Dela 1 Aprilie 1936 începând intră în vigoare condiţunile mai agravante, stabilite de adunarea generală din anul trecut, şi anume:

Până la împlinirea etăţii de 60 ani nu se plăteşte adaus de etate.

Cei de 61 ani etate plătesc odată pentru totdeauna un adaus de Lei 400.— cei de 62 ani Lei 500.— cei de 63 ani Lei 700.— cei de 64 ani 1000 Lei, cei de 65 ani Lei 1300.

Acest adaus de etate în cazuri documentate se poate plăti în 6 rate lunare.

Persoane care au trecut peste etatea de 65 ani, după 31 Martie 1936 nu se mai pot înscrie în secţia de înmomântare.

In interesul propriu al tuturor categoriilor de pensionari, ca ofiţeri, — subofiţeri, — de stat, — judeţ, — comună, — *Biserică*, — bancă, — chiar şi particulari, sunt învitaţi a se înscrie încă *înainte de 1 Aprilie* a. c. la secţia de ajutor de înmormântare

Inscrierile se fac în biroul Asociaţiei pensionarilor civili din *str. Regele Carol II Nr. 26*, în fiecare Luni, Joi şi Sâmbătă, între orele 4—6 după amiazi.

La înscriere sunt a se prezenta: un document care să dovedească calitatea de pensionar, şi unul pentru dovada etăţii.

Conducerea

„ALBINA", institut de credit şi de economii, Sibiu

Exh. Nr. 5244/1936.

CONVOCARE

Domnii acţionari ai institutului de credit şi de economii „ALBINA", Sibiu, sunt învitaţi în virtutea art. 19 şi 25 pentru ziua de *28 Martie 1936, ora 10 a. m.*, la

a LXIII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în localul de şedinţe al institutului „ALBINA" din Sibiu, strada Visarion Roman 1.

Adunarea generală ordinară va fi legal constituită, dacă conform art. 25 al Statutelor vor fi prezenţi cel puţin 20 acţionari, cari să reprezinte a 10-a parte din capital.

ORDINEA DE ZI:

1. *Deschiderea şi constituirea adunării generale;*
2. *Darea de seamă a consiliului de administraţie, Bilanţul şi Contul Profit şi Pierdere pe anul 1935 şi raportul consiliului de censori;*
3. *Descărcarea consiliului de administraţie şi a consiliului de censori;*
4. *Distribuirea beneficiului net;*
5. *Stabilirea remuneraţiei pentru membrii consiliului de censori;*
6. *Fixarea preţului marcelor de prezentă pentru anul curent;*
7. *Alegerea a doi membri în consiliul de administraţie cu mandat pe 6 ani;*
8. *Modificarea resp. întregirea statutelor Fondului de pensiuni pentru funcţionarii institutului.*

Domnii acţionari, cari voiesc să participe la adunărea generală în persoană sau prin plenipotenţiaţi, în conformitate cu art. 22, 23 şi 25 din statutele societăţii, trebue să depună acţiunile şi plenipotenţele cel mult până *Luni, în 23 Martie* a. c., la 12 ore, *la cassa Centralei noastre în Sibiu.*

Depunerea acţiunilor resp. a plenipotenţelor în scopul indicat se poate face şi la filialele institutului din Braşov, Bucureşti, Cluj, Dicio-Sânmărtin, Lugoj, Mediaş, Târgu-Mureş şi Timişoara, precum şi la băncile „Ardeleana" din Orăştie, „Furnica" din Făgăraş şi Banca Românească din Bucureşti, tot până la termenul de 23 Martie a. c.

Sibiu, 22 Februarie 1936.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE.

Bilanţ încheiat la 31 Decemvrie 1935

ACTIV

		Lei
Cassa:		
a) Numerar efectiv	17.737.208.—	
b) Disponibil la B. N. R. şi la C. E. C.	21.885.758·—	39.622.966·—
Disponibil la bănci:		
a) In ţară	1.347.801·—	
b) In străinătate	1.582.044·—	2.929.845·—
Portofoliu de titluri:		
I. Titluri româneşti.		
a) Efecte publice val. nom. 32.927.250	12.663.512·—	
b) Titluri cotate la bursă V. N. 19.071.550	16.284.286·—	
c) Titluri necotate la bursă V. N. 28.194.600	16.120.172·—	
II. Titluri străine:	12.478·—	45.080.448·—
Din titlurile de mai sus sunt angajate:		
a) Efecte publice val. nom. 8.731.800 v. r. 3.390.204		—·—
b) Alte titluri		—·—
Efectele fondului „Partenie Cosma“		293.000·—
Portofoliu de scont:		
I. Plătibil în ţară:		
a) Cambii fără garanţii	51.339.973·—	
b) „ garantate cu mărfuri, titluri, etc.	1.516.058·—	
c) „ „ „ ipotecă	99.853.229·—	152.709.260·—
II. Din portofoliul de mai sus se află reescontate:		
a) Plătibil în ţară, total 27.399.800·—		
b) Giruri la BNR şi la S. N. de Cred. Ind. 3.521.497·—	30.921.297·—	
Debitori:		
I. Din ţară:		
a) Debitori fără garanţii	4.542.576·—	
b) „ garantaţi cu efecte comerciale	33.211.690·—	
c) „ „ „ titluri	6.312.082·—	
d) „ „ „ ipoteci	75.228.202·—	
e) „ „ „ garanţii diverse	39.692.391·—	158.986.941·—
Debitori beneficiind de legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934 (cota rămasă)		220.525.180·—
Pierderi din aplicarea legii lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934		217.842·—
Participaţiuni:		
In ţară:		
a) La intreprinderi comerciale		5.800.000·—
Imprumuturi pe termen lung		18.038.466·—
Imobile:		
a) Necesare comerţului propriu şi pentru funcţionari	24.924.915·—	
b) Alte imobile	29.633.164·—	54.558.079·—
Mobilier (amortizat)		—·—
Conturi diverse		11.688.188·—
		710.450.215·—

PASIV

		Lei
Capital social		100.000.000·—
Fonduri de rezervă:		
a) rezervă legală		11.188.397·—
Fond de amortisment:		
pentru creanţe dubioase		6.000.000·—
Fonduri de ajutorare:		
a) Fondul „Partenie Cosma“	1.060.300·—	
b) Fondul cultural	1.377.500·—	2.437.800·—
Diferinţe de curs nerealizate la portofoliul de titluri		1.870.348·—
Scrisuri fonciare eşite la sorţi în circulaţiune		17.250·—
Depuneri spre fructificare:		
I. Din ţară:		
a) la vedere	46.687.046·—	
b) pe termen	419.494.574·—	
c) pe livrete de economie plătibile la purtător	227.613·—	466.409.233·—
Depunerea fondului de pensiuni al funcţ. institutului		4.841.696·—
Creditori:		
I. Din ţară:		
a) la vedere	7.959.912·—	
b) pe termen	47.873.526·—	
II. Din străinătate	513.484·—	56.346.922·—
Angajamente de reescont:		
I. în ţară:		
a) la B. N. R.	27.399.800·—	
Giruri la B. N. R. şi S. N. de Credit Industrial, Buc.	3.521.497·—	30.921.297·—
Ordine de plată:		
a) cu plata în ţară		2.198.947·—
Dividende neridicate		417.284·—
Conturi diverse		18.195.669·—
Conturi transitorii		3.314.469·—
Beneficiu net:		
a) Din anul curent 9.557.366·—		
minus Fond de amortisment pentru creanţe dubioase 6.000.000·—	3.557.366·—	
b) reportat din anul trecut	2.733.537·—	6.290.903·—
		710.450.215·—

Conturi de ordine

DEBIT

	Lei
Cauţiuni statutare	2.325.000·—
Debitori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă	1.325.482·—
Efecte comerciale în gaj	256.267.137·—
Cambii de circulaţiune	343.770.000·—
Efecte spre incassare	7.611.628·—
Ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj, etc.	77.149.324·—
Titluri în gaj	49.945.960·—
Depozite de titluri şi alte valori în păstrare	89.746.937·—
Debitori de titluri împrumutate	8.731.800·—
Acreditive şi diverse	240.586·—
Efecte reescontate în conversiune	153.330.531·—
	990.444.385·—

CREDIT

	Lei
Deponenţi de cauţiuni statutare	2.325.000·—
Creditori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă	1.325.482·—
Deponenţi de efecte cemerciale în gaj	256.267.137·—
Deponenţi de cambii de circulaţiune	343.770.000·—
Remitenţi de efecte spre incassare	7.611.628·—
Deponenţi de ipoteci, cesiuni, mărfuri, etc.	77.149 324·—
Deponenţi de titluri în gaj	49.945.960·—
Deponenţi de titluri şi alte valori în păstrare	89.746.937·—
Diverse titluri împrumutate	8.731.800·—
Acreditive şi diverse	240.586·—
Angajamente de reescont în conversiune	153.330.531·—
	990.444.385·—

Fondul de pensiuni al funcţionarilor institutului

		Lei
Pensii plătite în anul 1935		2.739.132·—
Starea fondului la finea anului 1935:		
a) în Efecte publice şi acţiuni diverse	19.234.216·—	
b) în depunere la „Albina“ inst. de credit şi de econ.	4.841.696·—	24.075.912·—
		26.815.044·—

	Lei
Starea fondului la finea anului 1934 a fost de	23.940.070·—
Dotaţiuni dela „Albina“, contribuţiunile funcţionarilor institutului, dividende şi dobânzi incassate în anul 1935	2.874.974·—
	26.815.044·—

Contul Profit şi Pierdere

DEBIT

		Lei
Cheltuieli de administraţie:		
Salare şi indemnizaţii	15.947.428·—	
Diverse	4.144.608·—	20.092.036·—
Impozite şi taxe		1.449.674·—
Dobânzi plătite:		
a) La Depuneri	8.742.351·—	
b) „ Reescont	1.164.008·—	
c) „ Alţi creditori	1.512.271·—	11.418.630·—
Fond de amortisment pentru creanţe dubioase		6.000.000·—
Beneficiu net:		
a) al anului curent	3.557.366·—	
b) reportat din 1934	2.733.537·—	6.290.903·—
		45.251.243·—

CREDIT

		Lei
Report din beneficiul anului precedent		2.733.537·—
Dobânzi incasate:		
a) dela Scont	19.399.965·—	
b) „ debitori	14.137.119·—	33.537.084·—
Comisioane incassate		2.422.720·—
Venitul portofoliului de titluri		2.245.997·—
Venitul imobilelor		3.945.296·—
Beneficii diverse		366.609·—
		45.251.243·—

Sibiu, la 31 Decemvrie 1935.

Dr. I. Beu
preşed. Cons. de adm.

I. Vătăşianu
director general.

Pentru contabilitate:
A. Guşu
expert contabil.

Subsemnatul Consiliu de censori am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în consonanţă cu registrele institutului şi cu legea bancară.

Sibiu, la 25 Februarie 1936.

CONSILIUL DE CENSORI:

Constantin Popp, preşedinte. **Emilian Cioran** **Matei Jiga,** expert-contabil. **Dr. Gheorghe Proca** **Dr. Nicolae Schiau**

Raportul consiliului de censori.

(2) 1—1

Onorată Adunare Generală!

Subsemnatul consiliu de censori, am examinat conturile „Bilanţ“ şi „Profit şi Pierdere“ pe anul 1935 ale institutului de credit şi de economii „ALBINA“, Sibiu, şi le-am aflat în consonanţă cu registrele.

Referitor la împărţirea profitului net, ne alăturăm propunerii consiliului de administraţie, pe care o recomandăm spre primire.

Vă rugăm deci, ca aprobând Bilanţul pe 1935 să daţi atât consiliului de administraţie, cât şi Consiliului de censori, descărcare pentru gestiunea lor pe anul 1935.

Sibiu, 25 Februarie 1936.

CONSILIUL DE CENSORI:

Constantin Popp, preşedinte. **Emilian Cioran** **Matei Jiga,** expert-contabil. **Dr. Gheorghe Proca** **Dr. Nicolae Schiau**

Reproducerea nu se onorează.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 15 Martie 1936 — Nr. 12

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

ASOCIAȚIUNEA SIBIU

A fost așa cum bănuiam!

Concordatul cu Vaticanul a adus în viața statului nostru multă nemulțumire. Opoziția împotriva lui, departe de-a se liniști, ia forme tot mai acute. Amărăciunea întregei suflări românești ortodoxe în fața stării de inferioritate în care se vede așezată în raport cu catolicii unguri și cu uniții — în tovărășia ungurească, — nu va putea dispare decât odată cu denunțarea concordatului.

Nașterea acestui act nedrept și perzistența lui, cu tot valul de proteste ce nu mai conține de când s'a pus în discuție încheierea lui, nu s'a putut explica decât prin timiditatea guvernelor noastre și prin inzolența instituției internaționale care ni l-a impus.

Bănuiala aceasta vine să se confirme astăzi prin dovezi directe cel puțin în ce privește nașterea acestui act. Intr'un articol din «Gândirea» de pe luna Martie, despre Vasile Goldiș, dl profesor Nichifor Crainic destăinuește unele amănunte prețioase din agitata luptă subterană care a premers încheierii concordatului. Destăinuirile acestea au tot girul autenticității, de oarece dl Nichifor Crainic a fost pe acea vreme colaboratorul oficial apropiat al lui Vasile Goldiș.

Domnia Sa ne descrie ca martor ocular și ca tălmaciu o discuție «diplomatică» între V. Goldiș, pe atunci ministrul cultelor, și nunțiul papal, monseniorul Dolci, — o scenă care luminează ca un fulger toată fizonomia tratativelor ce-au avut loc în vederea concordatului. De partea guvernelor române vedem politeță, mijloace civilizate în discuție; de partea emisarilor Vaticanului o aroganță și o grosolănie ce nu pot să nu se dea pe față până la sfârșit.

«Bizantini! Ipocriți! Sânteți așa cum v'a pecetluit istoria! Nu vreți să semnați concordatul? Ei bine îl veți semna! Il veți sem-na! Vă spun eu: îl veți sem-na»!

Sunt strigăte de nunțiu într'o discuție «diplomatică». Și acestea se petreceau la noi acasă, în legătură cu o chestiune în care statul nostru n'avea de primit nimic, ci numai să cedeze, cu bunăvoință. Așa ni se tratau în casa noastră reprezentanții statului nostru care știm că e deplin suveran și nu se află în vre-un regim de capitulațiuni față de Vatican.

Ministrul, și cu el țara pe care o reprezenta, a primit palma, fără urmări. (Și să se noteze că palma aceasta n'a primit-o, făcându-și plimbarea, sau în altă îndeletnicire personală, ci în plină funcțiune de reprezentant al statului).

Așa s'a întâmplat atunci, așa se va fi întâmplat aproape la fiecare întâlnire a vre-unui reprezentant al țării cu acest nunțiu umed la nas și nevricos. (Ambele lucruri permise diplomației vaticane când tratează cu România!).

Nunțiul a rămas și mai departe în țară. Iar concordatul s'a semnat peste câteva zile chiar de Vasile Goldiș care înainte nu voia să audă de semnare.

Dl Nichifor Crainic explică miracolul. Regele Ferdinand era bolnav și-și simțea sfârșitul apropiat. Pe patul de moarte voia să se împace cu Vaticanul, făcând ceva pe placul lui, după ce și-l îndușmănise prin botezarea copiilor în legea ortodoxă. *«Prețul acestei împăcări din partea Vaticanului a fost Concordatul! Roma, ca totdeauna, a știut să-și târgue lucrurile sacre; și le-a târguit bine».*

Vasile Goldiș, delicat cu dorința unui suveran și unui muribund, s'a supus călcându-și pe inimă, sugrumându-și strigătul durerii de fiu ce lovește în mama sa bună și iubită.

S'a satisfăcut dorința Regelui, s'au împlinit poftele Vaticanului cinic, care se simte la largul lui în fața astorfel de sentimente și știe să stoarcă cu nesimțire de negustor maximum de profit —, iar jertfa cea grea a suportat-o Vasile Goldiș și, se înțelege, Biserica neamului.

Prin astfel de mijloace ni-a impus Vaticanul concordatul. Tratativele cu guvernul — atâta cât le-a încuviințat — au fost iac'așa o formalitate bună să-i dea oarecare iluzie de importanță. Concordatul nu este un contract rezultat din libera voință a forurilor cari reprezintă națiunea română. El este un contract impus pe căi machiavelice, silnice și dosnice unui guvern aflător într'o situație delicată.

Am voit să scoatem la iveală acest moment caracteristic din geneza Concordatului român și să punem în lumină mijloacele diplomației vaticane aceleași ieri, azi și totdeauna.

Fapta lui Vasile Goldiș, oricâtă înțelegere sufletească am avea față de ea în urma acestor destăinuiri, rămâne pentru Biserica ortodoxă sub pecetea care i s'a aplicat la timpul său. Ea e o faptă condamnată, cu atâtea urmări rele pentru Biserica noastră. Vasile Goldiș are și multe merite pentru Biserica ortodoxă. Acestea i se recunosc. Tragedia lui, delicateța lui față de un Rege, față de prieteni poate fi obiectul simpatiilor personale, al contemplației artistice, dar Biserica în calitatea ei de instituție a catalogat pentru totdeauna fapta aceasta ca o greșală, ca o călcare a datoriei.

Să dea Dumnezeu tărie guvernanților noștri ca după ce cunosc și aceste elemente atât de infamante ale funestului concordat, să asculte glasul conștiinței publice românești și să-l denunțe, restabilind autoritatea statului atât de grav știrbită.

Sf. Sinod

Sesiunea de primăvară a Sfântului Sinod s'a deschis Marți, în 10 l. c. După ce, în paraclisul patriarhiei, s'a săvârșit serviciul religios, înalții ierarhi s'au întrunit în sala de recepție a palatului patriarhiei, unde ședințele sânt prezidate de I. P. Sf. Patriarh *Miron*.

Dl ministru al muncii și sănătății *Ion Nistor*, — dl ministru al cultelor, Al. Lapedatu, fiind reținut în casă, — a cetit mesajul regal de deschidere a sesiunii.

In prima ședință se face pomenirea Prea Sfinților episcopi decedați *Roman* al Orăzii și *Nicolae* al Clujului. Apoi s'au repartizat lucrările pe specialități, în comisiuni.

In ședința de Miercuri, în 11 l. c., P. S. *Tit-Simedrea*, episcopul Hotinului, a făcut un referat cu privire la Maglavit, în vederea unei bune îndrumări a credinței, ca mulțimea care vine acolo, să găsească un adevărat teren de spiritualitate.

Membrii Sf. Sinod au fost de acord să se ridice la Maglavit o mănăstire, care, după legea de organizare bisericească, să fie persoană juridică; în cadrele acestei mănăstiri, să se organizeze celelalte instituții cu caracter samaritean.

Planurile zidirii locașului de închinare la Maglavit se vor întocmi de arhitecți cunoscuți și nu se vor executa fără aprobarea I. P. S. Patriarh Miron și a M. S. Regelui.

Vechea comisie a Maglavitului din partea Sf. Sinod a fost alcătuită din nou astfel: I. P. Sf. Nicolae mitropolitul Ardealului; PP. SS. episcopi Vasile al Caransebeșului și Ghenadie al Buzăului, cari vor lucra de acord cu episcopul locului.

S'a votat regulamentul pentru reglementarea drepturilor preoților pensionați, în parohie, în senzul că preoții ieșiți la pensie păstrează contactul cu poporul în ce privește serviciile religioase, — dar n'au drepturi ca preoții ajutători titulari.

S'a stabilit principiul să nu poată fi hirotoniți diaconi, candidații cari n'au împlinit 23 ani, și preoți cei cari n'au 25 ani.

In ședința de Joi s'a hotărât să se intervină la ministerul instrucției pentru înființarea unei catedre de antichități bisericești și istoria artei creștine, la facultatea de teologie dela nniversitatea din'București.

Problema recăsătoririi preoților s'a rezervat pentru viitorul Sinod ecumenic.

S'a numit o comisie care să meargă la președinția consiliului de miniștri, și ministerul finanțelor, spre a stărui să se ridice curbele în plus care îngreuiază salariile clerului.

Aceaș comisie își va spune cuvântul asupra proectului de modificare a legii bisericești, în ce privește art 19, 20, 21, relativ la salarizare.

Comisia a fost formată din: II. PP. SS. Nicolae al Ardealului, Nicodim al Mol-

FOIȘOARA

VASILE GOLDIȘ

Un om pe care l-am iubit și pe care nu se putea să nu-l iubești. Statură de gigant sculpată în piatră, încununată de un cap brun, cu ochi de jar negru și francă, Vasile Goldiș era făcut să conducă și n'a condus, să domine și n'a dominat. Pe vremea când noi eram încă adolescenți, iar România Mare un contur abia schițat în nemărginirea visului, era unul din zeii pe cari îi urmăream cu suflet fremătat în sbuciumul de dincolo de Carpați. Știam și noi că românii ardeleni sânt ortodocși unii, iar alții uniți, dar de departe îi vedeam un singur bloc de rezistență opus balaurului maghiar.

Și prea mult nu greșam. Partidul național, în împrejurările vitrege de atunci, nu făcea deosebire de confesiune. Cele două biserici ale ardelenilor îl sprjineau de o potrivă; se cofundau cu el. Vasile Goldiș era ortodox militant și «intelectualul partidului». Om de cultură largă, — ceeace era o excepție în generația lui — și de talent, — ceeace era iarăși excepțional, — atitudinile românismului el le formula, protestele și desideratele el le concepea.

La Alba-Iulia, când s'a votat unirea, rolul lui a fost atât de covârșitor, încât a fost ales capul soliei ce trebuia să vină la București. Vasile Goldiș e omul care a pus în mâna Regelui Ferdinand voința Ardealului de unire cu România. Vasile Goldiș e ctitor de țară.

Era deci firesc să cunoască amarul ingratidunii. Confesionalismul ardelean i-a adus acest amar. După unire, dispărând aparent primejdia ce-i ținuse solidari pe ardeleni, coloarea confesională a devenit evidentă în partidul național. Blajul a biruit. Ortodocșii au rămas pe planul al doilea. Mare campanie de injurii împotriva Vechiului Regat, purtată timp de un deceniu, e un merit istoric ce-i revine în special Blajului. Ea avea un substrat confesional îmbrăcat în expresie politică. Ortodocșilor din partidul național, cari știau lucrurile acestea mai bine decât noi, regățenii, nu le convenia atitudinea. Și în 1926, ei au făcut ruptura, intrând în guvernul generalului Averescu. Vasile Goldiș era în fruntea grupului. Gestul a părut cu totul de neînțeles la București, unde i sa spus: «fripturism». Oamenii noștri din vechiul Regat n'aveau de unde să priceapă ce însemnează o luptă confesională. Pentru un act de conștiință ortodoxă jicnită, Vasile Goldiș a fost batjocorit. Ne e cu totul străin gândul de a hrăni vrajba dintre frații de sânge; și dacă spunem lucrurile acestea aici, e numai pentru a explica anumite gesturi politice, care par enigmatice sau meschine, dacă nu ținem seamă de substratul confesional, care e în mare parte un factor determinant în politica ardelenilor.

L-am cunoscut foarte de aproape pe Vasile Goldiș la ministerul cultelor și artelor, unde i-am fost colaborator. Și știu bine ce nenoroc l-a păscut. Nenorocul acesta e concordatul cu Roma catolică. In mod oficial, Vasile Goldiș, ortodoxul militant, e autorul lui. Când el credea că s'a despărțit pentru totdeauna, politicește, de Blaj, soarta a voit ca el să servească, mai mult decât oricine, Blajul. A făcut-o împotriva voinței pro-

dovei, PP. SS. Vartolomei al Râmnicului şi Andrei Magier al Aradului.

In şedinţa de ieri, Vineri, „Sf. Sinod" **a respins recursul preotului Trifa dela Sibiu,** condamnat pentru schismă.

In continuarea şedinţei Sf. Sinod a admis hotărârea congresului naţional-bisericesc de a se înfiinţa la Timişoara o episcopie.

Ajutorarea bisericilor şi fondurilor culturale din Ardeal. — Intr'o recentă şedinţă a Camerei deputaţilor, dl *Leon Scridon* a făcut o comunicare arătând următoarele:

Consiliul de miniştri, impresionat de proporţiile congresului economic ţinut la Cluj în 22 Noemvrie 1935, hotărâse în preziua congresului să despăgubească bisericile, şcoalele şi instituţiile culturale din Ardeal de pagubele suferite la bănci în urma legii conversiunii. Pe la sfârşitul lui Noemvrie, dl ministru Valer Pop, în numele guvernului declarase în parlament, că ministerul de finanţe dispune de fondurile necesare în numerar, şi că sumele vor putea fi lichidate înainte de sărbătorile Crăciunului. De atunci s'au scurs trei luni, fără ca sumele promise să fie lichidate; de aceea dl deputat Leon Scridon cere lămuriri.

Ministrul justiţiei, dl *V. Pop*, răspunde că nu s'a lichidat această chestie înainte de Crăciun, de oarece datele cerute dela forurile bisericeşti au sosit numai după Crăciun, ear acum aceste date sânt în curs de verificare, după care va urma împărţirea ajutoarelor.

Dl *Leon Scridon* observă, că dacă neplata sau nelichidarea sumelor de până acum se datoreşte numai întârzierii lucrărilor de pregătire, se declară mulţumit cu răspunsul dlui ministru; vom mai aştepta o lună — încheie dl deputat Scridon — şi ear ne vom prezenta la tribuna Camerei, până când în sfârşit cred că totuşi vom izbuti...

AVIZ

Se atrage atenţiunea Cucernicilor preoţi, să ia dispoziţii ca, de urgenţă, să se trimită preţul pentru Cărţile de rugăciuni, cari le-au primit.

Consiliul arhiepiscopesc

Scaunul Mitropoliei Ardealului

Deodată cu ivirea vacanţei celor două scaune episcopeşti învecinate ale Mitropoliei Ardealului, a început să circuleze, în coloanele unor ziare atât din provincie, cât şi din capitală, ştirea că unii intelectuali ardeleni ar dorì şi ar stărui ca scaunul Mitropoliei noastre să fie mutat dela Sibiu *la Cluj*, care este „capitala Ardealului".

Mutarea aceasta ar fi necesară, — cum, între alţii, o afirmă părintele prof. *Dr. Şt. Lupşa* dela Academia teologică din Oradea (vezi „Pagina Bisericii" din Universul din 8 Martie 1936), — nu numai pentru înlesnirile de tot felul: comunicaţie, mediu cultural şi social etc. ce le prezintă Clujul, ci şi din punctul de vedere al dreptului canonic, pe temeiul căruia mitropolieste *episcopul din capitală*...

Când Andrei Şaguna, celce purta lupta uriaşă diplomatică în interesul mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, fusese întrebat de forul hotărâtor dela Viena (în anul 1863), că: *unde să fie reşedinţa mitropoliei? şi câte episcopii sufragane să aibă, şi care să fie centrele lor?* răspunsul a fost:

Reşedinţa mitropolitană să fie *în Sibiu; ear episcopii sufragane* ar dorì să fie: cea din Bucovina, apoi la Arad, Timişoara, Caransebeş, Orade şi *Cluj*. (I. Lupaş, viaţa şi faptele mitropolitului Andrei Şaguna, Scriere comemorativă, Sibiu, 1909, pag. 336, 337).

Şapte decenii şi mai bine au trecut, de când scaunul mitropoliei noastre este *Sibiul*, şi de când neuitatul nume al lui Şaguna este strâns legat de mitropolia cu scaunul în *vechea* „capitală" a Ardealului care a fost Sibiul...

Este, de alt fel, numai un fel de a vorbì, când zicem: «*Clujul este azi capitala Ardealului*»; — capitala Ardealului nu este nici Clujul, nici Sibiul, — *au fost*, cândva, şì unul, şì altul. — Dar, capitala Ardealului de azi sânt **Bucureştii,** ceea ce trebue s'o mărturisim în toată sinceritatea şi pe lângă toată dragostea ce o purtăm „provinciei" în care ne-am născut.

Nu putem să uităm, vorbind de vechiul Sibiu, că acest oraş a însemnat, în deosebi pentru viaţa bisericească ortodoxă din Ardeal, *mai mult decât ori care alt centru ardelenesc.*

A-l coborâ dela rangul la care îl ridică un Saguna, şi în care îl menţin toţi urmaşii lui până astăzi, **ar însemna să lipsim Sibiul românesc tocmai de ceea ce are mai preţios.**

Sibiul, dimpotrivă, ca să nu fie stingherit în desvoltarea sa în senz naţional şi patriotic, are trebuinţa neapărată de a fi sprijinit prin creiarea de aşezăminte nouă, şi nu slăbit prin reducerea aşezămintelor, care le are de mult şi care şi-au dobândit îndreptăţirea istorică, — prin un trecut glorios, — de a face parte întregitoare din organismul lui.

Intenţiunea, respândită de unii ziarişti, de a muta scaunul Mitropoliei Ardealului, dăunând Sibiul, nu poate să fie o procedare norocoasă nici decum.

Sibiul ortodox are să-şi păstreze şi mai departe podoaba moştenită, — la care de alt fel n'ar putea să renunţe fără daune şi-o umilire de prisos.

Probleme-Recensii-Comentarii

Invăţatul istoric ardelean părintele *Ştefan Meteş*, a publicat o nouă operă de valoare asupra trecutului nostru. E întitulată: **„Situaţia economică a Românilor din Ţara Făgăraşului"** şi se prezintă ca I volum dintr'o serie întreagă de volume ce vor apărea pe rând, după posibilităţile de editură.

Este şi acest volum o realizare de erudiţie ca toate scrierile părintelui Meteş. In întroducerea de CXI pagini autorul se ocupă temeinic şi documentat de: *I. Izvoarele istorice pentru viaţa economică din vechiul district al Făgăraşului.* E un inventar complect al documentelor publicate sau aflătoare în diferitele arhive, privitoare la această chestiune. *II. Populaţia ţării Făgăraşului.* Capitolul acesta se ocupă în trei secţiuni de: *Preoţimea românească, Boierii făgărăşeni* şi *Iobagii români.* Sunt ştiri preţioase cari zugrăvesc intuitiv starea economică a acestor tagme româneşti, în veacul al 18-lea. *III. Agricultura şi economia de vite în ţara Făgăraşului. IV. Negoţul şi meşteşugurile în ţara Făgăraşului.*

Urmează apoi în cele 387 pagini mai multe conscripţii şi anchete din veacul al 18-lea, toate pentru prima dată publicate, în traducere românească. Şi anume:

I. Conscripţia locuitorilor din districtul Făgăraşului şi oraşul Făgăraş din 1721—22.

II. Tabele conscriptivè despre situaţia materială a domnilor de pământ şi a celorlalţi locuitori ai districtului Făgăraş din 1721—22.

III. Ancheta făcută în 4—16 Iulie 1726 din ordinul împăratului Carol IV în 33 sate din ţara Făgăraşului.

IV. Extras din conscripţia urbarială din 1726 despre situaţia materială a locuitorilor din 33 sate din ţara Făgăraşului.

V. Extrase din conscripţiile urbariale despre situaţia celor 6 sate aparţinatoare curţii fiscale din Porumbacul de jos între anii 1688—1787.

VI. Extras din conscripţia urbarială din 1758 despre situaţia economică a locuitorilor din 25 sate din ţara Fugăraşului.

VII. Răspunsul iobagilor români din Viştea de sus la conscripţia urbarială din 1820.

Cartea e o lectură necesară mai ales pentru preoţii şi intelectualii ţării Făgăraşului, cari trebue să-şi cunoască trecutul satelor lor. Fiecare comună e descrisă în această carte cu locuitorii ei pe nume, cu condiţiile amănunţite ale existenţii lor. Pe scheletul istoriei noastre vine să se aşeze prin astfel de opere detaliile concrete, amănuntele vii. **Preţul** cărţii este 200 lei

*

O operă teologică de vastă erudiţie vine să îmbogăţească literatura şi mijloacele noastre de pregătire prin munca dnilor profesori *S. Bejan* şi *C. Tomescu* dela facultatea de teologie din Chişinău. Este: *Invăţătura creştină în expunere apologetică* a protoiereului *P. Svetlov*, tradusă acum în româneşte. A apărut până acum I volum, celelalte urmând în continuare. Opera aceasta a fost celebră de când a apărut în ruseşte (la sfârşitul veacului trecut). Ea nu lipsea din biblioteca nici unui preot. Căci e un adevărat arsenal teologic. Fiecare dogmă creştină e pusă faţă în faţă cu toate teoriile filosofice, ştiinţifice contrazicătoare, argumentându-se pe larg şi cu mijloace tot filosofice şi ştiinţifice adevărul învăţăturii creştine. Primul volum cuprinde în 648 pagini dogma despre Dumnezeu şi despre creaţiunea lumii, prezentând la dogma despre Dumnezeu toate argumentele pentru existenţa Lui, iar la cea despre creaţiune combătând panteismul, darvinismul şi toată galeria de erori atât de frecvente în lumea de azi.

Cartea deşi a apărut în ruseşte mai de mult, nu e de loc învechită. Apărarea învăţăturilor creştine e atât de serioasă, de logică, de întemeiată pe rezultatele adevărate ale ştiinţii, încât nu apare în ea nimic anacronic, nimic naiv faţă de cugetarea actuală. Argumentele şi teoriile

---

prii. Şi lucrul acesta sânt foarte puţini cari îl ştiu. Discuţiile concordatului durau de ani de zile. Principial, fireşte, nimeni n'avea dece să fie împotrivă. Goldiş însă, din resentimente explicabile, era. Şi tocmai sub ministeriatul lui, chestiunea s'a pus cu neobişnuită putere de presiune. El făcea un joc dublu: trata cu Roma fiindcă era presat, şi tergiversa fiindcă personal era împotrivă. Nimeni nu ştie revoltele şi lupta de conştiinţă ale acestui om. «Decât să semnez, îmi tai mai bine mâna» — urla ministrul cultelor.

O singură dată am fost amestecat în această chestiune: când i-am slujit de tâlmaciu într'o discuţie cu nunţiul papal, monseniorul Dolci. Am văzut atunci ce însemnează politică romano-catolică. Goldiş tergiversa mereu, născocind felurite pretexte. Nunţiul ajunsese în culmea exasperării. Il văd şi acum ridicându-se brusc din fotoliu, cu nasul lui veşnic umed şi strigând la ministru ca un scos din minţi:

— «Bizantini! Ipocriţi! Sânteţi aşa cum v'a pecetluit istoria! Nu vreţi să semnaţi concordatul? Ei bine, îl veţi semna! Il veţi sem-na! Vă spun eu: îl veţi sem-na!»

Şi'n culmea furiei, bătrânul nunţiu a ieşit ca o furtună din cabinetul ministerial, ştergându-şi mereu nasul, care devenise şi mai suculent sub puterea indignării.

Goldiş a rămas interzis. In naivitatea mea, eram sigur că în 24 de ore monseniorul Dolci va sbura ca un fulg peste graniţă. Atâta groaznică injurie adusă statului şi Bisericii noastre cine-ar fi putut s'o tolereze?

Şi totuşi, peste câteva luni, concordatul era semnat! Semnat la Roma, chiar de mâna lui Vasile Goldiş!

Ştiu că ministrul îşi dăduse de câteva ori demisia. I-a fost respinsă. Ce miracol l-a transformat fundamental?

Regele Ferdinand! Sântem în 1927, primăvara. Gloriosul Rege îşi simţea sfârşitul apropiat. Era catolic şi era foarte credincios. Dar era interzis de Vatican fiindcă, leal ca în toate actele sale de monarh român, îşi botezase augustele odrasle în legea ortodoxă. Pe patul de moarte el voia să se ştie împăcat în credinţa-i strămoşească. **Ei bine, preţul acestei împăcări din partea Vaticanului a fost concordatul!** *Roma, ca totdeauna, a ştiut să-şi târgue lucrurile sacre; şi le-a târguit bine. Regele Ferdinand şi-a destăinuit durerea intimă lui Vasile Goldiş şi l-a rugat să meargă să semneze. Intre resentimentele faţă de Blaj şi durerea marelui Rege, leul neînduplecat a devenit miel. Atunci abia am înţeles de ce monseniorul Dolci era atât de sigur că concordatul se va încheia peste voinţa ministrului. Bucuria Regelui a fost marea durere a lui Vasile Goldiş.*

Când a murit, acum doi ani, omul cu statură gigantică şi ctitor de ţară, eram în subteranele Jilavei şi plângându-l, m'am gândit că nu totdeauna e nevoie de Jilava pentru ca soarta să-ţi întemnieze voinţa.

«Gândirea», Martie 1936. **Nichifor Crainic**

Din moarte răsare viaţa

— Părţi dintr'o predică —

I. Atunci când Isus s'a arătat oamenilor ca Dumnezeu adevărat, din Dumnezeu adevărat propovăduindu-le, întâi de toate, dragostea de frate, lumea s'a minunat şi s'a apropiat de El şi de învăţăturile Lui.

Schimbare sfântă!

Dar fiii întunerecului s'au mâniat auzind glasul de bucurie a mulţimii, că sluga este egală cu stăpânul, că înaintea lui Dumnezeu orcine poate merge, cu inima curată... că Isus a arătat fariseilor toată făţărnicia lor.

Un gânditor şi poet spunea:

„Oamenii, când simt, că te-ai născut să le fii domn, că eşti mai nobil decât ei: te omoară; te omoară, ca să nu-ţi cadă la la picioare".

Şi în zadar! Trupul îl puteţi omorâ, — spune Isus — dar sufletul nu! Restignitul a înviat. Din faptele fiilor întunerecului a răsărit căldura îndurării. Din moartea Lui ni-a răsărit viaţa.

II. După învierea lui Isus, fariseii, ca fii ai Satanei, credeau că învăţăturile Lui se vor uita, şi s'au ridicat împotriva bisericii lui Hristos s'o distrugă.

Dar, dacă n'au putut omorâ trupul lui Isus, care s'a ridicat cu mărire la ceruri, nu puteau omorâ nici sufletul Lui căci a spus ucenicilor săi: «*Cu voi sânt până la sfârşitul veacului*».

Biserica s'a întărit. Ajutată de Domnitori a ajuns la strălucire, — dar s'a ridicat dorinţa de întâietate între unii învăţăcei de-ai Lui. Discuţii înăsprite. Credincioşii au început a se persecuta, a se desbina, a se urâ...

Contra credincioşilor advăraţi s'au ridicat tot fiii satanei, ca să le întunece vederile, — şi n'au putut. Căci Duhul lui Dumnezeu a insuflat credinţa celorce au suferit persecuţii, temniţe... şi din cenuşa celor morţi pentru Isus a răsărit credinţa, prin care cerul s'a apropiat de pământ, iar Dumnezeu de om.

III. După toate acestea trebuia să se termine orce luptă contra învăţăturilor lui Hristos. Căci cel mort s'a dovedit mai puternic decât atunci când era viu!

Şi, totuşi vor să-i distrugă învăţăturile...

Ortodoxia a ştiut să apere în toate timpurile învăţăturile date de Cel omorât pe Golgota. Prin ortodoxie, în adevăr Sufletul lui Isus a început să lucreze. Şi iată, grozăvia întunerecului iarăşi a început să-şi ridice capul. O parte din creştini tind către fanatismul fariseilor. Rătăciţii nu caută a trăi conform principiilor creştine; au uitat de dragostea frăţească prin Isus, şi sufletul lor s'a apropiat de iad.

Roatele vremii ne călăuzesc însă pe drumul luminat de Isus, prin credinţa or-

anticreştine sunt aceleaşi şi azi, doar anumite nuanţe dacă s'au schimbat.

Valoarea acestei monumentale opere e augmentată şi de extrem de bogatul indice de lucrări teologice dat la sfârşit, întocmit de Svetlov. El se întinde pe 101 pagini şi cuprinde 1820 titluri de opere teologice, cele mai însemnate cari au apărut până la 1906 în limbile: rusă, germană, franceză şi engleză. Operile acestea sunt indicate după chestiunile teologice. Intr'un capitol se indică operele cele mai importante pentru chestiunea: *Religie şi ştiinţă*, într'alt capitol ce s'a scris mai de seamă în chestiunea darvinismului ş. a. m. d.

Ar fi fost pentru traducători un lucru greu desigur, dar extrem de folositor, acela de-a fi complectat acest indice cu operele teologice capitale ce-au apărut dela 1906 încoace. Dar şi-aşa merită toată recunoştinţa pentru marele serviciu adus teologiei româneşti.

*

Pr. C. Dron: *Canoanele* — Text şi interpretare — II. Sinoadele ecumenice. Bucureşti, 1935. Tip. cărţilor bisericeşti. Pg. 438.—

Iată o carte binevenită. Ii zicem astfel, pentrucă se simţea lipsa ei. — Dar să fim bine înţeleşi şi să nu ni se răstălmăcească afirmaţia de mai sus. Se simţea lipsa unei astfel de cărţi nu pentrucă ni-ar fi cumva necunosute canoanele Bisericii dreptmăritoare, ci *pentrucă nu le aveam tipărite — toate — şi comentate, larg şi documentat, într'un singur volum.* Cărţile de istorie bisericească universală, manualele de drept şi alte culegeri mai vechi de canoane ne-au ajutat şi până acum să cunoaştem respicat cuvântul din legiuirile sinoadelor ecumenice şi spiritul îndrumător întru disciplină creştină al acestora. Acum însă, lucrareă părintelui C. Dron vine să adauge un pas înainte şi să pună cunună unei munci strădalnice a înaintaşilor.

Dar ce cuprinde lucrarea despre care facem pomenire aici?

Mai întâi trebue să spunem că ea cuprinde întreg textul — şi al tuturor — canoanelor elaborate de sinoadele ecumenice. Dar canoanele acestea nu sânt înşirate laconic. Fiecăruia îi urmează un comentar critic, o interpretare serioasă şi documentată. In acest scop, lucrarea părintelui Dron foloseşte mărturiile celor mai autentici scriitori, conturând astfel senzul canoanelor de lumina lor proprie. Interpretările date de diferiţi alţi scriitori, — în afară de cei ortodocşi — sunt puse şi ele la contribuţie spre a lumina cât mai deplin tot ceeace stă în dependenţă de canoane.

O latură însemnată a lucrării este şi aceea că fiecare canon este interpretat în raport cu felul în care şi-a găsit aplicare practică în viaţa şi în disciplina bisericească. Deasemenea, nu este uitat nici modul în care se situează viaţa actuală bisericească, raportată la prevederile canoanelor.

Am comite o mare greşală dacă n'am încresta la acest loc şi aceea că fiecărui sinod ecumenic i se face, în cartea părintelui Dron, un portret istoric şi religios. Fără a fi nevoiţi să consultăm o altă lucrare istorică, din cartea aceasta ne câştigăm o intuiţie clară asupra necesităţilor de tot felul cari au lucrat la convocarea sinoadelor ecumenice.

Pentru preoţime, pentru laicii noştri, dar şi pentru toţi cari ar vrea să cunoască temeinic canoanele Bisericii ortodoxe şi spiritul lor adevărat, cartea părintelui Dron îmbie o călăuză sigură şi nepreţuită. *D. Călugăr*

*

Preotul Petre Chiricuţă: *Studiu asupra textelor evanghelice cu privire la Parusia sau a doua venire.* Bucureşti. Tiparul Românesc, 1935. Pg. 252.

Parusia, adecă „a doua venire a Domnului", este o problemă legată esenţial de creştinism. Importanţa acestei probleme poate fi privită din mai multe puncte de vedere: dogmatic, moral-religios, apologetic etc. In întinderea veacurilor, problema aceasta a şi fost socotită mereu la ordinea zilei şi apreciată sub felurite unghiuri de vedere. Poate tocmai din pricina aceasta s'au format, în dependenţă de Parusia, o mulţime de bisericuţe, cari continuă să existe şi în ideologia cărora stăruie încă ideile greşite despre „a doua venire a Domnului".

Biserica ortodoxă interpretează însă, dintru început, problema Parusiei în conformitate cu expresiunea limpede a sfintei Scripturi. Dela cele ce au fixat sfinţii părinţi în legătură cu această chestiune, ea nu a păşit în lături cu nici o iotă. Ea a înfruntat cu puterea adevărului asalturile sectelor şi, mai în urmă, raţionalismul protestantic. Astăzi, datorită duhului limpede care o stăpâneşte, Biserica ortodoxă rezidă în ogaşa cea adevărată.

Ideile enunţate numai imediat mai sus îşi găsesc expresiunea lor limpede şi documentată şi în cartea recent apărută a părintelui Petre Chiricuţă. Competent şi însufleţit, cunoscător în amănunţime al Scripturii şi bine întrodus în teologia ortodoxă şi în cea apuseană — în general înţeleasă, — părintele P. Chiricuţă se află desigur în rândul celor mai chemaţi ca să discute şi să lămurească o problemă atât de importantă cum e Parusia. Tocmai pentru aceasta, Sf. Sa putea privi chestiunea din ori care punct de vedere. A preferat însă să indice soluţiunea problemei din punct de vedere critic-exegetic. Şi, pentru a expune fiecare cuvânt în ansamblul unei documentări nemărginit de amănunţite, şi-a limitat studiul numai asupra textelor evanghelice cari cuprind idei eshatologice.

Studiul părintelui Chiricuţă analisează aspectul problemei din următoarele trei puncte de vedere: Parusia în critica protestantă raţionalistă, Opiniuni, erezii şi secte eshatologice în relaţie cu Parusia, şi Importanţa problemei Parusiei pentru teologia şi biserica ortodoxă. Urmând firul istoric în desvoltarea problemei, Sf. Sa aduce toate mărturiile de cari se serveşte protestantismul raţionalist în susţinerea erorilor sale. Deasemenea, înşiră aberaţiile şi expresiile subiectiviste ale puzderiei de secte ce trăesc tocmai din specularea unei idei atât de clare şi de măreţe din creştinism. Faţă cu acestea, stă învingătoare Biserica dreptcredincioasă, care ştie că „adevărata instituire a împărăţiei mesianice *eterne* va fi la „a doua venire", la Parusia Domnului" (pg. 232).

Corpul lucrării este alcătuit din prezentarea şi studierea critic-exegetică a textelor evanghelice cu privire la Parusia. Fiecare verset este prezentat simultan cu toate versetele similare din cele patru evanghelii. Adecă, se face o prezentare sinoptică. După această operaţiune, urmează expunerea critică şi exegetică. Expunere clară, vioae, amănunţită şi documentată la tot pasul. Este atâta bogăţie în sistemul de examinare şi în documentarea săvârşită de părintele Chiricuţă, încât rămâi impresionat şi, la urmă, admiri lucrarea şi autorul ei. Dar, desigur, nu aceasta e lucrul cel mai de seamă. Ci acesta: după cetirea — nu o singură dată, căci nu e de-ajuns — a cărţii de care vorbim, Parusia, aşa cum o propovedueşte biserica, apare ca o idee de tot clară şi extrem de strălucitoare în raport cu propoveduirile raţionaliste şi eretice.

Toate cele ce am spus mai sus mărturisesc despre valoarea acestei cărţi. De aceea, mai ales intelectualii noştri, dar şi toţi cei ce simt nevoia după un studiu cu adevărat critic şi exegetic asupra Parusiei, găsesc mult — poate mai mult decât se aşteaptă — în cartea părintelui Petre Chiricuţă. *D. Călugăr*

*

Ierom. Nicodim Sachelarie: *Calendarul şi Pascalia veche şi nouă*, Seminarul Monahal Cernica-Ilfov, 1936. O broşură de 76 pp. Pretul: 24 lei.

Ca rezultat al unei munci obositoare şi conştiincioase, lucrarea părintelui Ieromonah Nicodim Sachelarie dela Seminarul Monahal Cernica (Ilfov) are drept scop să lămurească pe fraţii călugări, preoţi şi credincioşi asupra problemelor ce aparţin teoriilor şi tehnicei calendaristico-pascale.

Cartea precisează ce avem să înţelegem sub numirile de: an ceresc şi an calendaristic, calendar solar şi calendar lunar, pascalie, calendar şi pascalie în cursul vremii. In 15 tabele se cuprind elementele calendaristice şi pascale până la anul 4099. Se dă şi o sinopsă a nouii şi vechii pascalii pentru o sută de ani.

Apreciind folosul broşurii ce vine tocmai în vremea când chestiunea calendarului şi a pascaliei a produs o vie mişcare în cercurile credincioşilor, nu putem decât să o recomandăm călduros acelora pentru cari s'a scris: fraţilor călugări, preoţilor şi credincioşilor mireni, doritori să ajute, în acelaş timp, pe un sârguincios muncitor al condeiului, care pregăteşte şi alte lucrări asemănătoare şi de folos obştesc.

*

Biserica ortodoxă română şi relaţiile cu vecinii, a fost subiectul conferinţei ţinute, săptămâna trecută, de prof. universitar al facultăţii teologice din Chişinău, *I. G. Savin*, în ciclul de conferinţe organizat de societatea „Tinerimea Română" din Bucureşti.

Conferenţiarul scoate la iveală împrejurările prin care trece ortodoxia în timpurile mai nouă.

Biserica ortodoxă *română*, de odată cu unitatea naţională, şi-a dat o bună organizaţie, cu şcoale şi instituţii, şi cu o massă compactă de 13 milioane credincioşi.

Imprejurările politice au fost mai puţin favorabile celorlalte biserici ortodoxe; în special biserica ortodoxă *rusă* a pierdut rolul precumpănitor ce-l avea în ortodoxie, ca şi biserica patriarhală a Constantinopolului.

Au suferit, din cauza situaţiilor speciale produse de evenimente diferite, atât patriarhia din *Constantinopol*, cât şi celelalte patriarhii ale răsăritului: din *Alexandria, Antiohia şi Ierusalim.*

Situaţia nu se dovedeşte favorabilă nici pentru bisericile din *Grecia, Bulgaria, Iugoslavia, Albania, Polonia* şi toate statele unde sânt biserici ortodoxe.

---

todoxă, fără să ne poată împedecă mâna omenească.

Să pricepem semnele vremii! Să întronăm viaţa nouă prin Isus Domnul! Să privim moartea lui Isus, începutul vieţii noastre! Să îngenunchiem la crucea lui, — semnul biruinţei! — să ne plângem păcatele, şi să înviăm cu Domnul, la viaţă curată şi creştină... Pr. **Ion Garcea**

Chemare

Poetului Ioan Al. Bran-Lemeny

Picuri grei, în monotoane
Ritmuri, cad pe ferăstruie,
Nori întunecaţi şiraguri
Peatra Craiului o suie.
Gânduri palide alene-mi
Trec acum prin pragul minţii
Cu cortegiul lor de lacrimi,
Cu povara suferinţii.
Dintr'un colţ de masă scundă,
Cu chemarea ei divină
Biblia, mângăietoare,
Varsă valuri de lumină.
Simt căldura lor. Mireasma
Paginilor cuvioase
Mă cuprinde şi-mi deschide
Orizonturi luminoase.
Ea mă smulge din vârtejul
Lumii crude şi-mi dă darul,
Ca să pot vesti puterea
Celuice beù paharul
Pentru-a crucii biruinţă.
O vestesc, dar vino, frate!
Pune şi tu 'n slujba Crucii
Darurile tale toate!

Prof. VASILE STOICANEA

Impărtăşania din urmă

Vânt tăios străbate crengile arborilor, rărite de frunzişul aşternut sub învelişul argintiu de brumă, şi izbeşte furios în feţele drumarilor.

Printre şuerul de crivăţ se învălue învolburaţi primii fulgi de zăpadă, tremurându-şi argintul neprihănit deasupra humei îngheţate.

Peste căsuţele satului, zgribulite sub un scut gros de nori cenuşii, se lasă noaptea întunecată.

De departe se aude uruitul unei căruţe, spintecând liniştea satului când mai mai puternic, când pierzându-se de tot, după cum îl purta vântul.

— „Să nu scoţi afară un căţel, pe vremea asta", — şopteau sătenii dela gura sobei, ascultând vuetul din comarnic şi ţiuitul ascuţit al schinteilor...

Căruţa se apropie. Intră duduind pe lângă şcoala din capătul satului şi, prin uliţa cea mare, începu a urca spre biserică.

După direcţia în care apucase ghiciră cei de prin case, că era căruţa preotului.

Părintele Dumitru, învelit în ţoale şi cu şapca de miel îndesată peste urechi, îşi strângea păturile în jurul corpului pătruns de răceală. Simţea doar, că nu mai aveau mult de mers, căci urcuşul deveni greu de suit, şi cei doi murgi îşi muiară pasul, lovind apăsat cu potcoavele în pământul îngheţat.

— Stai puţin, Gheorghe, opreşte caii!

Un bărbat voinic cu creştetul descoperit se ivi din gura întunerecului, şi cu glas tremurător întrebă:

— Sfinţia Ta eşti, cucernice părinte?

Un moment fu linişte. Părintele Dumitru se trezi din amorţeală şi dintr'o privire îşi recunoscu creştinul:

— Da, Victore, sântem noi, aproape sleiţi de frig. Dar ce necaz te aduce?

Victor, cu voce înecată, se adresă preotului:

— Părinte, Măria, soţia mea, se simte rău de tot... te aşteptăm mereu de aseară. Dacă nu-i spre greutate, te rog, să intri la noi, să o grijeşti cu cele sfinte.

Părintele se descotorosi repede dintre ţoale, sări peste loitre în dreptul lui Victor, şi se îndreptă spre casa bolnavei.

Intr'o odae ce se părea încălzită peste măsură şi luminată de-o lampă atârnată de-un cui în grindă, se zbeguiau, pe ţărna lipiturii, doi copilaşi gata de culcare. Lângă leagănul din colţul drept al odăii plângea o bătrână, zgâlţâind cu piciorul leagănul celui nou născut. La stânga într'o canapea, cu aşternut curat, zăcea lăuza în agonie. Era o nevastă de 28 de ani, cu ochii negri sticloşi. Când zări pe părintele, gemu şi cu o ultimă sforţare îşi împreună spre rugă amândouă braţele. Bătrânul ei tată dela căpătâi, cu o mână sub perna unde ascundea o luminare de ceară, avu o mişcare nervoasă. Se plecă cu privirea întunecată de durere asupra chipului de ceară a odraslei lui, şi din mişcarea buzelor ei arse ceti şoapta: *Cuminecătură*...

Urmă o cetanie murmurată în taină şi părintele deschise cutiuţa cu pânea sfântă. Turnă într'o linguriţă câţiva stropi de apă; înmuie Cuminecătura şi ajutat de bătrânul căruia îi tremurau braţele, introduse linguriţa între dinţii albi ai bolnavei, rostind cu voce ridicată formula sfintei Cuminecări.

Bolnava prinse patrafirul, aromat de desele tămâeri, şi-l apasă pe buzele-i albe. Palida-i faţă se împurpură, şi un zimbet fericit flutură pe frumosu-i chip...

Părintele Dumitru se îndepărtă dela pat, privind îndurerat la neştiutorii copilaşi din jurul vetrei. Bâtrâna mamă lăsă leagănul şi apropiindu-se de pat se îngrozi de privirea ochilor copilei ei fixaţi în tavanul odăii. Smulse luminarea din mâna bătrânului şi, aprinzându-o dela flacăra cuptorului cu obrazul inundat de şiroaia lacrimilor, puse luminarea în mâna de ceară a muribundei. Un ultim suspin, uşor ca fâlfâitul de aripi, şi Măria îşi dete sufletul. Victor se apropiă, fără să-şi dea seamă în primul moment de începutul văduviei lui şi, privind la flacăra luminiţei rece, rămase pironit locului.

Noua viaţă din leagăn scânci ascuţit şi părintele Dumitru ieşi cu ochii jilavi...

Gemete cumplite răsunară din încăperea liniştită, împreunându-se afară cu şuerul viscolului.

Duhovnicul îndurerat nu mai simţi pleasna crivăţului, căci îi ardeau tâmplele de vaetele care întreceau glasul din furtuna firii... Pr. **Asache Marcoviciu**

Faţă de ele, situaţia cea mai bună o are biserica ortodoxă română; de aceea are şi prestigiul cel mai ridicat, dar şi *datoria de a păşi în fruntea ortodoxiei pentru a-i salva destinele.*

Biserica noastră va trebui să refacă patrimoniul comun al ortodoxiei. Regele ortodox al României este astăzi urmaşul împăraţilor Bizanţului. O politică ortodoxă a României ar putea înfăptui o nouă faimă pentru noi şi ar înscrie un capitol de glorie în cartea ortodoxiei. Pentru răsăritul ortodox, capitala ţării noastre, Bucureştii, ar putea deveni centrul ortodoxiei. —

Sfârşind expunerile, îndelung aplaudate, publicul a făcut o nouă şi vie manifestaţie de simpatie distinsului profesor dela Chişinău.

*

Sluji credincioase... — Aţi auzit să treacă vreo ocazie în care conştiinţa publică românească să revendice niscai drepturi legitime, încălcate încă de unguri, fără ca să azistaţi îndată, nu cum v'aţi aştepta, la protestul prompt unguresc, ci la indignarea unanimă în strana uniată?

Sare îndată nu numai dl Todica din Geoagiu şi Farul Nou al „românilor" catolici, ci şi telefoniştii Blajului şi chiar Agrul în frunte cu marele diplomat în chestia avortului, dl Valer Pop (care trece întâi avortul prin senat, protestează apoi la congresul Agrului din Satu-Mare, ca în sfârşit să-l treacă şi prin cameră).

Să nu cumva să ceară poporul român sistarea acelor privilegii de secole pe seama ungurimii catolice, concretizate în ceeace se cheamă statul romano-catolic, că îndată întâmpină în grupele de foşti bursieri ai Vaticanului cel mai categoric veto. Să nu cumva să ceară acest neam anularea concordatului încheiat împotriva voinţii lui pentru prelungirea altor privilegii considerabiie pe seama ungurimii catolice şi pentru înglobarea românilor uniţi în rândul catolicismului străin; cerberul cel mai îndârjit ce păzeşte încruntat întrarea în sanctuarul boieriei străine e tot amărâta ceată de foşti bursieri ai Vaticanului.

Mai mult chiar: Să nu cumva să ceară acest neam repatrierea „Fundaţiunii Gojdu", ţinută în Budapesta prin sfidarea celui mai elementar simţ de omenie, după ce noi le-am dat tot, şi ce era al nostru; nenorociţii aceştia, cari numai nominal mai sunt români, în loc să facă front comun cu noi, protestează cu gâtlejul umflat ca ieşiţi din minţi şi denunţă forurile româneşti, cari animă poporul în lupta pentru aceste sfinte revendicări naţionale, ca susţinând cine ştie ce idei şi acţiuni condamnabile. Să cetească cine vrea să-şi amărească sufletul „Unirea" din 7 Martie c.

Şi mai vorbesc de dorinţa de-a găsi un teren de colaborare şi de apropiere frăţească cu românii ortodocşi când, în cele mai indiscutabile chestiuni naţionale şi în cele mai curate porniri religioase, românimea ortodoxă trebue să suporte batjocurile veninoase şi opoziţia nătângă a celor cari nu ştiu cum să fie mai mult pe placul Vaticanului. Atitudinea Blajului în chestiunea „Fundaţiunii Gojdu" şi a Maglavitului îi demască toată meschinăria şi nu e de loc proprie de a crea o astfel de atmosferă frăţească; dimpotrivă ea umple sufletele ortodocşilor de scârbă şi de amărăciune.

*

Asociaţia clerului, desp. Târnava mare. — In 2 şi 4 Martie 1936 s'a ţinut în *Dumbrăveni* adunarea despărţământului Târnava mare, al Asociaţiei clerului „Andrei Şaguna", sub prezidenţia P. C. părinte protopop Ioan Dragolea. Prezenţi: preoţii tractului. In prima zi, după ce, s'a oficiat Utrenia şi Sf. Liturghie de un sobor de preoţi, predicând preotul Iustin Sârbu din Seleuşul, preoţii au trecut în sala festivă a primăriei, unde părintele protopop, în cuvântul de deschiderea şedinţei arată cum o credinţă puternică creştină ne poate călăuzi totdeauna pe drumul desăvârşirii.

Rapoartele preşdeinţilor cercurilor religioase învederează activitatea depusă de preoţii tractului în cursul anului precedent, arătându-se rezultatele ei îmbucurătoare.

Despre „Frecvenţa mărturisirii credincioşilor", a conferenţiat Pr. N. Medeşan din Şmig. Conferinţa a fost întregită cu observările făcute de ceilalţi preoţi şi de păr. protopop. Se face apoi apel la preoţimea tractuală să contribue la fondul de zidire a bisericii, ce se va ridica în Dumbrăveni. Se ia act că în acelaş scop, crdincioşii din Dumbrăveni au semnat o donaţiune, de circa 200.000 lei. Înţelegătoare a înfăptuirilor măreţe, preoţimea a hotărât să doneze în total 16.000 lei pentru fondul de zidire a bisericii.

După amiazi s'a oficiat Vecernia de un sobor de preoţi, iar la sfârşit preotul I. Oltean din Criş citeşte meditaţia cu textul: „Dacă zicem că păcat nu avem, pe noi înşine ne amăgim şi adevăr nu este întru noi", o potrivită reculegere sufletească a preoţilor înainte de mărturisire, care s'a făcut în ziua a doua, după Utrenie şi Sf. Liturghie înainte sfinţită, de un sobor de preoţi; la priceasnă a vorbit preotul Ioan Filip din Copşa mare. Terminat serviciul divin, preoţimea a trecut în sala festivă a primăriei, unde s'a continuat desfăşurarea programului: Preotul Ioan Rusu citeşte meditaţia cu taxtul: „Că zic vouă, de nu va trece dreptatea voastră mai mult decât a cărturarilor şi a fariseilor, nu veţi intra întru împărăţia cerurilor", (Matei 5, 20). In discuţiile ce au urmat, se scot în evidenţă mijloacele de perfecţionare spirituală ce le are la dispoziţie preotul; adecă: citirea şi aprofundarea sf. Scripturi, rugăciunea şi postul. Au urmat: conferinţa „*Ortodoxie şi Naţiune*", de preotul Terente Radu din Alma, apoi d. a. conferinţa: „Convertirea Sf. Apostol Pavel", de Pr. Iacob Cantor care arată ce e convertirea în general, care sânt felurile ei, şi încercările de a fi explicate pe cale psihologică.

La sfârşit părintele protopop mulţumeşte cucernicilor preoţi pentru contribuţia dată la reuşita acestei conferinţe, la care au participat toţi preoţii tractului.

I. C.

Pentru o monografie

Săvârşindu-se din viaţă Prea Sfinţitul episcop *Nicolae Ivan* al Clujului, dl prof. *Dr. I. Mateiu*, — conform dorinţei exprimate în testamentul adormitului în Domnul, — şi-a luat sarcina de a scrie biografia regretatului dispărut.

Pentru a putea alcătui o monografie luminoasă şi documentată, care să cuprindă viaţa şi activitatea neuitatului Episcop Nicolae, dl profesor Dr. Ion Mateiu roagă pe toţi numeroşii prieteni, admiratori şi cunoscuţi ai răposatului episcop, să binevoiască a pune la îndemâna celui încredinţat să scrie această lucrare, următoarele:

1. *Scrisori* dela Prea Sfinţitul Nicolae, al căror conţinut interesează în vr'un fel biografia.

2. *Fotografii* personale, sau în grup cu prieteni, la diferite ocaziuni sociale, culturale şi naţionale.

3. *Manuscrise* de articole, predici, conferinţe, cuvântări ale defunctului, indiferent dacă au fost publicate sau nu.

4. *Amintiri* despre întâmplări şi acte, vrednice de însemnat, din viaţa răposatului.

5. *Ştiri* puţin cunoscute din activitatea multiplă desvoltată la Sălişte, Aiud, Alba-Iulia, Orăştie, Sibiu şi Cluj.

6. *Date* despre rolul ce l-a jucat în politica românească de odinioară.

7. *Lămuriri* despre legăturile ce le-a avut cu figuri politice, culturale şi financiare din România de ieri.

8. *Ori ce alte informaţii*, potrivite să aducă o contribuţie nouă la cunoaşterea vieţii Episcopului Nicolae Ivan.

Pentru mai multă siguranţă datele vor fi comunicate în scrisoare recomandată, cel mult până la *1 Mai a. c.*, pe adresa: *Cluj, strada Avram Iancu Nr. 14.*

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat, în 9 l. c., la Bucureşti pentru a lua parte la şedinţele Sfântului Sinod şi a conduce desbaterile pentru modificarea Legii bisericeşti în Comisiunea instituită de Congresul naţional bisericesc în sesiunea sa trecută.

La Ierusalim. Capela românească, ridicată pe malul Iordanului, este terminată. Preoţii noştri de acolo vestesc, că exteriorul capelei, cu stilul ei românesc, este foarte atrăgător şi stârneşte admiraţia tuturor privitorilor. Acum s'au început şi lucrările pentru ridicarea în Ierusalim a căminului şi a bisericii ortodoxe române din preajma mormântului Domnului.

Necrolog. După scurte şi grele suferinte a trecut la cele eterne văd. *Ana Zichil* născ. *Rusu*, — preoteasă în Valeamare, — în etate de 72 ani şi'n văduvie de 13 ani. A fost înmormântată în cimiterul ortodox român din Feldioara Braşovului în ziua de 5 Martie a. c., petrecută fiind la locaşul de veci de fiul ei, părintele Aurel Zichil din Ţopa, protopopiatul Sighişoara, de membrii familiei, Reuniunea femeilor, precum şi de toţi cari au cunoscut-o şi stimat. Veşnică să-i fie amintirea!

Din Mediaş primim: Reuniunea femeilor române din Mediaş şi jur îşi ţine *adunarea generală* în Dumineca din 5 April 1936, ora 3 d. a., în localul şcoalei primare Nr. 1. Cu acest prilej se va face şi alegerea noului comitet pe timpul de trei ani următori.

Preot? Profesorul de religie, preotul romano-catolic Ştefan Fazakaş, la şcoala din Lunca de jos (Braşov) a lovit grav pe un elev care i s'a adresat românește zicându-i «*sărut mâna*». Acelaş preot îndeamnă copiii să nu umble la şcoala de stat şi să nu înveţe limba română «*care strică pe cea ungurească*». — Până când va mai preda numitul preot religia în şcoală?

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 15 Martie 1936, va predica părintele consilier *Tr. Scorobeţ.*

Poşta redacţiunii

Pr. *Ch. M.* şi Pr. *S. G.* Cele trimise au sosit prea târziu pentru anul curent.

Posta administraţiei

Pr. *P. T.* în *O.* Ziarul se trimite pe adresa „Oficiului parohial", din 3 Dec. 1935. Cercetaţi la Oficiul poştal.

Nr. 1265—1936 (6) 3—3

Concurs din oficiu

Pentru întregiree parohiei vacante de clasa III-a **Mada,** protopopiatul Geoagiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, cu următoarele venituri:

1. Intregirea salarului dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială 10 jugăre.
3. Doi dubli decalitri cucuruz cu tulei dela circa 120 familii.
4. Folosirea cimitirului.
5. Locuinţă în natură.
6. Lemne pentru foc.
7. Drept de păşunat.
8. Stola obişnuită.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta cererea de concurs conform regulamentului, în terminul de 30 zile, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoştinţă cu poporul. Candidaţii vor prezenta autorizaţia de concurs dela I. P. S. Sa Arhiepiscopul şi Mitropolitul Nicolae, şi după prealabila încuviinţare a oficiului protopopesc al Geoagiului se vor prezenta şi în parohie.

Sibiu, din şedinţa senatului bisericers, ţinută la 11 Februar 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 51—1935 (8) 2—5

Concurs de cântăreţ

Biserica ortodoxă română din Araci (Arpătac) protopopiatul Sf. Gheorghe, jud. Trei Scaune, publică concurs pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc.

Consiliul parohial asigură noului cântăreţ următoarele venituri:

1. Patru iugăre de pământ arabil calitatea întâia, sesiune cantorală.
2. Venitele stolare reglementare.
3. Zece litri porumb dela fiecare familie, iar dela văduve numai cinci litri.
4. Doi stânjeni de lemne din pădurea parohială, aduşi acasă.

Vor fi preferaţi candidaţii cari sunt capabili de-a instrui corul bisericesc şi al tinerimii „Sfântul Gheorghe".

Candidaţii îşi vor înainta cererile oficiului parohial din Araci, cel mai târziu până la 15 Aprilie 1936 şi se vor prezenta în parohie pentru a-şi arăta dexteritatea în cântări şi tipic.

Cererile candidaţilor, cari nu au diplome de absolvire dela şcoala de cântăreţi, nu vor luate în considerare.

Cu aprobarea noastră:

Silviu Josan
paroh

Văzut:
Oficiul protopopesc

Aurel Nistor
protopop

Banca de industrie şi comerţ
Societate anonimă din Sibiu

Bilanţ încheiat la 31 Decemvrie 1935. Aprobat de adunarea generală din 11 Martie 1936.

Activ: Cassa *a)* Numerar efectiv 2,535,936; *b)* Disponibil la C. E. C. 258,359; Disponibil la bănci în ţară 1,042,942; Portofoliul de titluri: I. Titluri româneşti *a)* Efecte publice V. N. 50,000; 27,500; *b)* Titluri cotate la bursă V. N. 32,000; 30,400; *c)* Titluri necontate la bursă V. N. 617,470; 255,138; II. Titluri străine, V. N. 32,250; 5; Portofoliul de scont: I. Plătibil în ţară *a)* Cambii fără garanţii 6,444,276; *b)* Cambii garantate cu ipoteci 2,765,308; Debitori din ţară: *a)* Cambii fără garanţii 8,295,089; *b)* Cambii garantate cu ipoteci 3,506,290; Debitori în conversiune 8,516,481; Participaţiuni în ţară la întreprinderi industriale 100,000; Imobile: *a)* Necesare comerţului şi pt. funcţionari 1,060,000; *b)* Alte imobile 1,040,243; Mobilier 1; Conturi transitorii 182,938; Total activ 36,060,906;

Conturi de ordine: Cauţiuni statutare 400,000; Debitori în ţară pt. scrisori de garanţie 113,000; Efecte spre încasare 142,090; Ipoteci şi garanţii diverse 9,300,000; Efecte reescontate în conversiune cota răm. 954,010; Total 10,909,100;

Pasiv: Capital social 6,000,000; Rezerva statutară 3,350,000; Depuneri spre fructificare din ţară: *a)* Depuneri vechi pe termen 7,534,411; *b)* Depuneri noi pe termen 17,910,332; Creditori din ţară pe termen 38,543; Angajamente de reescont la B. N. R. 620,000; Dividende neridicate 75,827; Conturi diverse 153,151; Conturi transitorii 62,237; Beneficiul net 316,405; Total pasiv 36,060,906;

Conturi de ordine: Deponenţi de cauţiuni statutare 400,000; Creditori în ţară pt. garanţii 113,000; Remitenţi de efecte spre încasare 142,090; Deponenţi de ipoteci şi garanţii diverse 9,300,000; Angajamente de reescont în conversiune 954,010; Total 10,909,100;

Contul de profit şi pierdere.

Debit: Cheltueli de administraţie. *a)* Salarii 597,800; *b)* Diverse 412,286; Impozite şi taxe 185,265; Dobânzi plătite *a)* la depuneri 694,037; *b)* la reescont 38,015; Decontarea pierderilor 204,498; Beneficiul net 316,405; Total debit 2,448,306;

Credit: Dobânzi încasate *a)* dela portofoliul de scont 783,114; *b)* dela debitori 1,012,286; c) dela debitori în conversiune 462,399; d) dela bănci 15,307; Venitul portof. de titluri 18,246; Venitul imobilelor 156,954; Total credit 2,448,306;

Consiliul de administraţie.
Comitetul de cenzori.

La Librăria Arhidiecezană se află spre vânzare următoarele odăjdii complete:

1. Odăjdii executate de călugării din Muntele Athos; în Brocat bogat ornat cu fir şi execuţie admirabilă:

1 rând, de coloare verde închisă	Lei	7.000
1 rând, de coloare vânătă închisă	„	12.000
1 rând, de coloare violetă închisă	„	15.000

2. Odăjdii ţesute în mănăstirile de maice, cu motive româneşti în mătase, foarte frumoase şi trainice:

1 rând vânăt	Lei	8.800
1 rând roşu	„	11 000
1 rând vânăt	„	12.000

3. Patrafire, în aceiaşi execuţie, cu câte 1700

4. Tot la Librăria arhidiecezană se află şi Potire, Candele, Cădelniţe, Discuri, Steluţe de argint şi de alpaca, Cruci de metal şi de lemn pictate, Clopoţei, Chivote, Garnituri de cuminecat bolnavii, Copii, Linguriţe, Căldăruşi de aramă cositorite şi Icoane pe pânză, pe tablă, pe lemn şi pe hârtie, cu preţurile cele mai convenabile

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 22 Martie 1936 — Nr. 13

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Condiția principală a apropierii dintre Biserica ortodoxă și cea catolică

«Cultura Creștină», revista blăjeană reapărută în anul acesta după o lungă tăcere, aduce pe lângă celalalt material care nu se deosebește nici prin intenția, nici prin calitatea lui de cel al «Unirii», în numărul din Februarie c., și un «*Răspuns la o anchetă în chestia antagonismului dintre cele două Biserici românești*», datorit părintelui Dr. Nicolae Brânzeu. Deoarece autorul face sforțări laudabile să păstreze un ton potolit și o judecată obiectivă, vom face câteva observațiuni în legătură cu părerile ce le enunță.

In ce privește natura antagonismului ce stă la baza rivalităților și fricțiunilor dintre cele două Biserici românești, părintele Dr. N. Brânzeu crede că ea nu e nici dogmatică, nici socială sau culturală, ci pur psihologică. La darea acestui răspuns se constată din șirul ideilor că părintele Dr. N. Brânzeu nu dă o atențiune specială celor două Biserici *românești*, ci are în vedere continuu *catolicismul universal* în raport cu Biserica ortodoxă în întregime privite în decursul istoriei. Nedând o atenție deosebită terenului special în discuție, părintele Brânzeu face mari greșeli în concluzii.

Astfel P. C. Sa făcând un excurs în istoria universală mai veche ne vorbește de ura grecilor contra latinilor, conchizând: «Dispoziția aceasta sufletească: ura, prejudițiul, a trecut dela greci la celelalte popoare de rit oriental, la ruși, la sârbi, bulgari, durere chiar și la noi românii, cari mai puțin motiv am avea». Cu o sinceritate frumoasă, P. C. Sa recunoaște aceeaș vină și catolicismului: «Aș fi nedrept dacă nu aș recunoaște-o, că aceleași prejudiții se găsesc și la catolici față de ortodocși».

In felul acesta rivalitatea dintre ortodocși și uniți se reduce, după părintele Brânzeu, la prejudiții pe cari cei dintâi le-au importat dela greci și slavi, cei din urmă din Europa centrală.

Situația însă nu e tocmai aceasta. «Ura» ortodocșilor contra catolicilor și viceversa e ceva foarte platonic, o teorie lipsită de simțire pasionată, atâta timp cât unii sunt departe de alții, atâta timp cât catolicismul stă în casa lui și nu turbură cu propaganda lui prozelitistă comunitatea ortodoxă.

Grecii i-au urât pe latini numai de când au început aceștia să-i turbure cu amestecul lor inoportun acasă la ei: pretinzând să așeze și să depună patriarhi și încercând să smulgă teritorii din răsărit pentru a le supune jurisdicției Romei. Slavii s'au trezit la această aversiune în împrejurări asemănătoare. Iar la români s'au ivit sentimentele contra catolicismului de când au început să sufere din partea lui, prin persecuții și prin sfășierea unității lui.

Poftească părintele Brânzeu în vechiul Regat, sau în mijlocul Rusiei, sau chiar în Grecia. Aproape că nu va întâlni o «*ură*» *actuală* contra catolicismului. Va constata la teologi doar o pedantă distincție dogmatică, iar în popor o vagă și naivă întrebare: cum or fi papistașii aceia? împreunată cu un adorabil sentiment de compătimire: săracii, Dumnezeu să-i ierte și pe ei.

Tot cam aceleași stări le întâmpinăm și noi ortodocșii la catolicii din apus cari n'au ajuns aici, la granița între cele două Biserici, într'o luptă confesională. Mulți din teologii ortodocși au în inima lor duioase amintiri dela câte un profesor de teologie catolică din apus.

Ca să explici natura antagonismului dintre cele două Biserici românești, trebue să vezi deci *aici*, nu e suficient să te perzi în istorie și în lumea largă, ci-ți mai trebue și o privire dreaptă în împrejurările noastre speciale.

Românii ortodocși sunt plini de indignare împotriva catolicismului și a celor ce-l reprezintă la noi, nu din iluzorii presentimente (din motive «psihologice»), *ci pentrucă el a produs și menține desbinarea sufletească a neamului.* Nu ne trezește nici un sentiment de indispoziție catolicul din Franța, sau chiar un preot catolic german din România de pildă, dar nu ne inspiră de loc sentimente bune un misionar al Vaticanului printre români.

Părintele Brânzeu afirmă că antagonismul acesta nu se bazează de loc pe motive dogmatice. P. C. Sa poate să fie sincer. Cel puțin poporul român rupt din comunitatea bisericească a fraților celorlalți nu știe de o astfel de deosebire. Dar dacă așa judecă în conștiință părintele Brânzeu și ceilalți frați ai P. C. Sale, de ce nu renunță la turburarea poporului și la desbinarea lui pe teren religios? Sau e sincer catolicismul când afirmă că nu există deosebiri dogmatice între catolici și ortodocși, dar atunci e inconsecvent susținând prozelitismul printre cei din urmă, sau nu e sincer în această afirmație.

Noi știm și recunoaștem că există și deosebiri dogmatice între cele două Biserici. Dar suntem de acord că tăișul lor dureros nu se simte decât în rivalitățile de fiecare zi, decât acolo unde cele două Biserici ajung în conflict practic, adecă prin pătrunderea catolicismului pe teritoriu ortodox. La München și la Atena se discută academic, cu delicii intelectuale, distincțiile dogmatice dintre ortodocși și catolici. Noi aici trăim în carnea inimii noastre, ca pe niște adevărate lovituri personale, toate micile deosebiri de dogmă, de cult, de disciplină, pe cari slujitorii Vaticanului se silesc să le streacoare zi de zi în conștiința poporului unit pentru a-l înstrăina tot mai mult sufletește de frații ortodocși. Conflictul practic dă putere deosebirii dogmatice. Înlătură conflictul practic, și deosebirile dogmatice nu mai împedecă reciproca îngăduință și chiar pretinia.

Cu acestea am ajuns la a doua întrebare la care răspunde părintele Brânzeu: cum s'ar putea înlătura antagonismul dintre cele două Biserici. Răspunsul părintelui Brânzeu e nesatisfăcător. Vom da în numărul viitor noi unul, singurul eficace ni se pare, deși, în situația de azi cel puțin, atât de greu de înfăptuit.

Dr. D. STĂNILOAE

Sf. Sinod

Privitor la problema *stilismului în Basarabie*, Sf. Sinod a hotărât, în ședința ținută Luni, să se intervină la ministerul cultelor, spre a se lua măsuri în vederea asigurării bunei ordini, de o parte prin trimiterea de misionari, de altă parte luându-se măsuri atât împotriva călugărilor propagatori ai stilismului, cât și împotriva laicilor propagandiști.

Sf. Sinod face apel la toți șefii de partide, să impună organizațiilor provinciale să nu mai exploateze chestia stilismului în înțeles politic.

Cu raport la cazul profesorului *Constantinescu-Iași*, Sf. Sinod a decis în principiu să intervină la ministerul instrucțiunii să fie destituit, întru cât nu poate admite ca un ateu și comunist să funcționeze la o catedră religioasă.

In ședința următoare, de Marți, Sf. Sinod a luat în cercetare, rezultatele conferinței care s'a ținut dela 1—8 Iunie 1935 între comisiunea bisericii ortodoxe române, în legătură cu recunoașterea *hirotonirilor anglicane.*

FOIȘOARA

Câteva gânduri la praznicul Buneivestiri

„Iubirea niciodată nu cade"

[1. Cor. 13, 8]

Așa grăia corintenilor, Pavel apostolul, acum 19 secole, acela, din a cărui iubire înăpăiată pentru Hristos pleca tot duhul lui misionar, revărsat din belșug în puternice valuri de iubire, față de atâtea binecuvântate suflete, pe care le-a dorit încălzite și împreunate cu Domnul său.

In structura ei, această iubire este efluxul caracteristic spiritualității creștine. Ea trăiește în îmbrățișarea cu căldură a tuturor adevărurilor supranaturale, ale credinții în Hristos, sprijinite pe aripile nădejdii.

Iubirea creștină este cea mai nobilă și sfântă însușire prin care sufletul omenesc rupe legăturile cu lumea înconjurătoare și liber își ia sborul vulturului spre cer, spre patria unde este Mântuitorul său, cu care împreună viețuește și se bucură mai înainte de vreme.

Iar aici pe pământ, ea rămâne piedestalul personalității morale, peatra din capul unghiului, pe care se zidește și perpetuiază adevărata cultură umană.

Ce adevăr mare, într'o lapidară formă, a rostit Sf. Apostol Pavel!

Acest adevăr este cu atât mai profund și vrednic de comentat, cu cât descopere taina că Dumnezeu este iubire; din acest motiv a creiat și ocrotește lumea, pe care o conduce cu adâncă înțelepciune, spre scutul ultim: mântuirea ei și preamărirea Sa.

In aceasta constă taina vieții spirituale, cât și a celei organice — că s'a născut și se menține prin infinita iubire a lui Dumnezeu. Și ea constitue și esența religiunii creștine, a religiunii personalității prin excelență.

Mă opresc la Bunavestire, o clasică revelație în istoria sacră.

Aici iubirea lui Dumnezeu însăși începe opera efectuării „tainei cei din veac ascunsă", cu anunțarea mediată a întrupării lui Emanuil, care apropie „plinirea vremii" mântuirii, prin distrugerea imperiului întunerecului, ce se abătuse peste umanitatea înșelată de diavol.

Dumnezeu găsește momentul ridicării blestămului neascultării, care zăcea asupra lui Adam și Eva.

Ca nici un alt eveniment din istoria sacrei revelațiuni de până acum, Bunavestire ne descopere milă și iertare, îngăduință și îmbrățișare părintească a oamenilor din partea Celui Atotputernic.

Sânt zorile împăcării bunului nostru Părinte ceresc cu lumea, prin coborârea Fiului Său în ea.

Bunavestirea rămâne, astfel, suprema dovadă că iubirea lui Dumnezeu, — din care și prin care toate viețuesc — este mereu vie, curată, sfântă, și fără de sfârșit, ca toată Ființa Lui.

In mijlocul vremii anormale ca cea de azi, mai ales să medităm mai adânc și să înțelegem revelațiunea ce ni-o face praznicul Buneivestiri.

Să ne pătrundem de adevărul că Dumnezeu este iubire, și că aceasta o cere și dela noi.

Să înțelegem că legea armoniei universale, legea atracției în lumea spirituală, este exclusiv iubirea.

Să păstrăm convingerea că Măritul Pavel, afirmând Corintului că „iubirea nici odată nu cade", a spus lumii un adevăr etern.

Imperativul creștin cere să ne silim să respândim în jurul nostru mai multă spiritualitate, care se intensifică prin aceea că ducem în cercurile noastre mai multă iubire creștină.

Numai celce trăește în Dumnezeu, în intimitate organică, întocmai ca mlădița în bucium, — ca oarecândva Pavel apostolul, — poate să intuiască adevăruri mari, pe care trăindu-le, să aibă certitudinea că este „răpit în cer".

Ceice dorim veșnicia, cu fericirea personală și colectivă, să nu le căutăm aiurea, ci în noi: — lăsându-ne purtați în viață pe unda universală a iubirii care ni-o cere Dumnezeu, a „iubirii care niciodată nu cade".

Pr. **Simion Radu**

Fiind necesare explicaţii suplimentare, Sf. Sinod a invitat la această discuţie şi pe membrii comisiunii ortodoxe române în frunte cu preoţii I. Mihălcescu şi H. Roventa, profesori universitari la facultatea de teologie din Bucureşti.

Discuţia asupra raporturilor cu biserica anglicană a urmat, în continuare, şi în şedinţele de Miercuri şi Joi.

Caterisirea preotului Iosif Trifa. Sfântul Sinod a caterisit, în ultimă instanţă, pe preotul Iosif Trifa. Speranţele naive ale lui că Sf. Sinod va da o altă sentinţă decât cea a forului mitropolitan au fost, precum se putea prevedea cu siguranţă, desmințite.

Ar fi de dorit atât pentru mântuirea sufletului său, cât şi pentru mântuirea acelora cari eventual s'ar lăsa seduşi să-l urmeze, să înceteze de-a mai lucra împotriva sfintei Biserici, câştigându-şi prin reale şi statornice dovezi de pocăinţă iertarea.

In urma acestei sentinţe preoţia s'a luat dela dânşul. Nu mai poate săvârşi nici un act liturgic şi nimenea nu-i mai poate acorda cinste de preot.

Regretăm cu mare durere starea la care a fost adus de o prea mare mândrie acela care se bucura odată de o cinste ca puţini alţii în sânul Bisericii şi dela lucrarea căruia Biserica aştepta roade duhovniceşti prea frumoase.

Dumnezeu să-i ajute, să-i dea putere de căinţă ca să nu se peardă în mod definitiv.

Fapt ce se osândeşte dela sine. *Ziarul din Bucureşti, Universul, a publicat în numărul său dela 12 Martie 1936 un articol purtând titlul «Sub umbra crucii», unde se spune că mitropolia greco-catolică din Blaj a refuzat stejarul necesar pentru facerea unei troiţe la mormântul celor 30 de eroi români ortodocşi, omorâţi din ciocnirea a două trenuri, pusă la cale de şeful ungur al unei gări de lângă Valea-Lungă.—*

Opinia publică românească, din toată ţara, nu poate decât să ia act, cu adâncă durere, despre fapta necreştină şi antinaţională a celor ce au refuzat să împlinească o îndreptăţită şi smerită cerere în scopul proslăvirii eroilor căzuţi pentru neam şi ţară.

In jurul salarizării preoţimii. De unde în urma declaraţiilor de curând, ale dlui ministru al cultelor, aveam nădejde că salariile preoţimei pe anul viitor nu vor mai suferi nici o amputare, iată că în ultimele zile situaţia s'a schimbat iarăşi.

Din cele 145 milioane cu cât au fost micşorate salariile preoţeşti în anul trecut, de abia 40 milioane s'au adăugat. Salariile pe anul bugetar viitor vor suferi deci iarăşi o scădere echivalentă cu 105 milioane.

Dl ministru al cultelor îmbolnăvindu-se, o delegaţie de preoţi s'a prezentat dlui ministru al finanţelor, V. Antonescu. Acesta însă a primit delegaţia foarte rece şi mustrător spunându-i că preoţii au un salar mai mare ca perceptorii fiscali. I-a mai spus că nu poate da mai mult de 40 milioane peste salariile anului trecut, iar de modificarea art. 19 şi 21 din Legea bisericească, în senzul ca preotul să primească dela stat salar şi nu congruă, nici nu poate fi vorba, tot din lipsă de bani.

In acelaş timp la ministerul cultelor se lucrează la legea zisă a «*Casei cultelor*» care ar avea să administreze toate averile bisericeşti (inclusiv cele parohiale), pentru a le folosi statul la salarizarea preoţilor.

In faţa acestor măsuri nedrepte Asociaţia generală a clerului din Bucureşti s'a adunat în congres general pe ziua de 18 Martie c. La congres au participat, ducând solidarizarea preoţimii ardelene în chestia salarizării, şi delegaţii Asoc. „A. Şaguna".

Comitetul Asoc. „A. Şaguna" a trimis dlui ministru al finanţelor o telegramă pe care o publicăm în altă parte.

Cerem inzistent On. guvern să nu mai continue a ţinea preoţimea într'o situaţie nedreaptă.

Comunicat

Aducem la cunoştinţa Cuc. preoţi, că Comitetul Asociaţiei clerului, văzând că ministerul de finanţe nu voeşte să bugeteze sumele necesare pentru ameliorarea situaţiei materiale ale preoţilor, conform promisiunei din Senat a Ministrului cultelor, a delegat pe P. C. Sa păr. Ioan Crăciun protopop din Mediaş să ia parte la Congresul Asociaţei generale a preoţimei ce se ţine în Bucureşti la 18 şi 19 Martie a. c. şi să susţină împreună cu ceilalţi preoţi parlamentari şi din partea noastră revendicările preoţilor.

In acelaş timp azi s'au trimis ministrului finanţelor şi al cultelor următoarea telegramă:

Asociaţia clerului ortodox din Mitropolia Ardealului îngrijorată de soartea vitregă a slujtorilor Bisericii neamului, Vă roagă insistent să stăruiţi pentru bugetarea integrală a modestelor salarii preoţeşti; actuala situaţie profund de nedreaptă şi jignitoare se cuvine reparată cu un ceas mai curând.

Preşedinte Protopop CIORAN

Comitetul Asociaţiei

Probleme-Recensii-Comentarii

Teologie indiferentistă. — Procesul profesorului Constantinescu-Iaşi dela facultatea de teologie din Chişinău a descoperit o mentalitate extrem de îngrijorătoare la unii din profesorii acelei facultăţi, chemată să formeze pe viitorii preoţi.

Nu mai vorbim de însuşi eroul trist al acestui proces venit să compromită grav nu numai un înalt aşezământ de cultură teologică, ci şi întreg sistemul de organizare şi de funcţionare al unui învăţământ teologic exterior Bisericii. Profesorul Constantinescu-Iaşi, comunist şi ateu militant, a batjocorit continuu instituţia prin care îşi câştiga existenţa lucrând împotriva scopurilor ei.

Dar cu ocazia desbaterilor au trebuit să-şi spună cuvântul ca martori şi alţi doi profesori dela aceeaş facultate. Dintr'o mentalitate proprie sau dintr'un spirit de solidaritate rău înţeles, cu colegul comunist şi ateu, ferment de pervertire pentru tineretul facultăţii şi piedecă în misiunea ei, aceşti profesori, dintre cari unul e chiar decanul, au arătat o revoltătoare nepăsare, ba chiar oarecare aprobare faţă de acţiunea comunistă şi anticreştină a lui Constantinescu-Iaşi.

Astfel dl decan al facultăţii de teologie, Popescu-Prahova, întrebat de preşedinte dacă este o incompatibilitate între calitatea de profesor de teologie şi aceea de luptător contra religiei, cum e Constantinescu-Iaşi, a răspuns: „Nu ştiu".

Tot aşa de echivoc, cu încercări de-a face distincţii cu ajutorul cărora să scoată pe Constantinescu-Iaşi nevinovat, tot aşa de atent mai mult la textul juridic decât la fondul chestiunii, a fost şi profesorul de pastorală şi catihetică, părintele Popescu-Moşoaia.

I-am văzut înfrăţiţi astfel în silinţa de-a salva pe Constantinescu-Iaşi pe aceşti doi profesori de teologie cu deputatul radical-ţărănist Leanca, care a declarat pe şleau că admite propaganda contra religiei şi consideră necesară desfiinţarea ei.

Iată unde ne-a dus teoria că teologia e ştiinţă şi nu convingere, nu misiune, — teorie susţinută de unii din profesorii facultăţilor de teologie numai pentru a nu admite organizarea lor în cadrul Bisericii.

Dl profesor I. G. Savin, unul din vajnicii apărători ai caracterului de stat al învăţământului teologic, cerea recent Sf. Sinod să intervină în cazul profesorului Constantinescu-Iaşi, stabilindu-i convingerile ateiste şi cerându-i destituirea. Uşor de spus, dar greu de realizat acest lucru.

Legea învăţământului superior şi regulamentul lui nu prevăd la facultăţile de teologie absolut nici un drept pe seama Sf. Sinod.

Trebue să se sesizeze comisia de disciplină, formată din profesori, cu senatul, rectorul, decanul, sau autorităţile judiciare, cu formalităţi îndelungate, cu anchete talmudice. Cui să i se fi adresat Sf. Sinod? Profesorilor? Dar vedem cât de multă silinţă îşi dau să-l scoată nevinovat pe Constantinescu-Iaşi. Nu era jenant pentru Sf. Sinod să riste a i se respinge intervenţia? Ancheta apoi cine s'o facă la un caz ca acesta? Legea prevede în general o comisie formată din profesori dela toate facultăţile. Această comisie ar fi putut cerceta concepţia religioasă a lui Constantinescu-Iaşi?

Dar când profesorul nu-şi propagă prea direct opiniile antibisericeşti, ci printr'o atitudine de nepăsare, prin uşoare aluzii, prin indiferenţă faţă de misiunea de preot, faţă de idealurile Bisericii? cum vei stabili vina printr'o anchetă la care vor depune ca martori sofişti atât de isteţi ca cei doi profesori sus-pomeniţi?

Sf. Sinod a intervenit în sesiunea aceasta la ministerul instrucţiunii. Bine ar fi să poată face ceva ministerul. Dar Legea nu-i dă nici lui alt drept decât să confirme pedeapsa dată de forurile universitare sau judiciare.

In situaţia actuală, faţă de o facultate cu profesori ca cei doi — de Constantinescu-Iaşi nu mai vorbim — ce poate face Biserica? Nimic altceva decât să facă un uz circumspect de dreptul ei de hirotonie, când i se prezintă tineri crescuţi în mediul suspect al unei astfel de instituţii.

*

Pr. Toma P. Chiricuţă: *Religia omului de ştiinţă.* — **Broşura tipărită în a doua ediţie, în teascurile tipografiei „Fântâna Darurilor" Bucureşti, este scrisă cu măiestrie de învăţatul preot Toma Chiricuţă. Intâia oară apăruse în 1910.**

Noua ediţie, revăzută şi întregită, (Preţul 20 lei) umple un gol în literatura noastră apologetică.

Ne bucura şi mai mult faptul, când autorul ne pune în vedere că vor mai apărea şi alte publicaţii periodice de natură aceasta. Drumul acesta e deschis prin broşura prezentă care e Nr. 1 din «*Biblioteca Apologetică*».

E mare trebuinţă de asemenea publicaţii, în deosebi când curente distrugătoare sapă la temelia religiei.

La crucile din hotar

— Povestire veche şi adevărată —

Când cronicarul scria anul 1846, primăvara sosise mai de timpuriu ca altădată. Soarele, din ce în ce mai căldicel, făcea să învie natura văzând cu ochii. Covorul de earbă, prin livezile cu pruni, devenea tot mai verde, pe coaste şi prin păduri ghioceii îşi arătau petalele nevinovate.

Râul Dobrei, desmorţit şi el de odihna iernei, se restogolea în unde sgomotoase aducând cu sine pietriş şi nămol din munţii dela Poiana Rusca. Undele negre loveau cu tărie roţile puternice ale celor trei mori grăniţăreşti dela Dobra, ca apoi după plescăitul cadenţat să se împreune într'o dâră lungă cu apele gălbui şi line ale Murăşului.

Orăşelul Dobra, pe acea vreme, era centru destul de important. Situat la distanţă de $^1/_2$ poştă dela graniţa de vest a Ardealului de atunci, era locul de schimb al mărfurilor ce se transportau pe Mureş, sau pe şoseaua naţională, din Ardeal în Banat şi în ţara ungurească. Ca oraş de graniţă era şi reşedinţa garnizoanei grăniţăreşti, ce făcea paza traseului Murăşului şi a trecătoarelor spre părţile bănăţene.

Imprejurări priincioase au făcut să se stabilească în piaţa pătrată din Dobra şi câţiva negăstori de mărunţişuri, în dughene scunde, oferind târgoveţilor: sapun de Arad, fer, sare, peşte etc. ce se importau dela Arad cu căruţa, sau dela Seghedin pe corăbii de sare, trase pe Mureş în sus până la salinele dela Uioara spre a fi încărcate.

Unul din cei mai sărci dintre aceşti negustori era Şofron Poenaru, care, pripăşit de pe meleaguri îndepărtate, stătea lângă drumul Gurasadei. Toată marfa lui o puteai duce în spinare, — totuşi trăia el şi soţia, împreună cu un copilaş, luptând vârtos cu sărăcia şi nădăjduind zile bune. In toată primăvara se ducea, cu moş Ilie căruţaşul, până la Arad, de unde-şi cumpăra marfă pentru tot anul.

In ziua de 40 de sfinţi, după o chibzuită înţelegere cu Marta, consoarta sa, se îndreptă spre căsuţa lui moş Ilie, din uliţa Roşcanilor, pentru a pune la cale pornirea la Arad, după marfă.

— Moşule, m'am gândit c'ar fi bine să plecăm la noapte la Arad. Vremea-i bună, lună avem, cine ştie mai târziu poate dau ploile de primăvară şi va fi rău.

— Bine, jupâne; să plecăm cu ajutorul Celui de sus, dar aşa ca să ne găsească luceafărul de dimineaţa pe la Peatra lui Filip.

— Aşa am plănuit şi eu, moşule.

Cine a bătătorit vreodată drumul dela Dobra, pe la Peatra lui Filip, până la Zam, nu-l mai uită niciodată. Deadreapta şoselei curge Murăşul măreţ, când apropiindu-se, când depărtându-se, şi formând câte un ocol, ca apoi ear să se întoarcă alipindu-se de drumul străjuit de grilaje. In stânga se înalţă masivul munţilor acoperiţi de goroni şi carpeni seculari; peste toate dominând pliscul aşcuţit al „Pitiguşului"...

In acest defileu străjueşte ca o zeiţă antică „Peatra lui Filip", ridicându-se falnică pe malul stâng al Murăşului şi înfrângând undele furioase, care lovesc granitul puternic şi cotesc la dreapta spre Zam.

Situată pe hotarul dintre Ardeal şi Banat, înconjurată de păduri nesfârşite, îţi produce senzaţia unui loc pustiu, din care călătorii caută să scape cât mai repede. Odinioară acest loc era prielnic tâlharilor de drumul mare cari prin loviturile ce le-au dat au făcut să crească faima „Pietrii lui Filip" şi să se ţese în jurul ei isprăvi pătate cu sânge.

Iată, pe acest drum, negustorul nostru, purtat de caii sprinteni ai lui moş Ilie, trecea cu inima înfrigurată făcându-şi sf. cruce până a trecut de „Peatră". De aici încolo calea era alt fel, satele erau mai dese, şi pădurile mai rari.

După multe popasuri scurte au ajuns în pace la Arad pela miezul nopţii la hanul cunoscut, unde au poposit peste noapte.

Se iveau zorile dimineţii când jupânul Şofron Poenaru se trezi din somn. Se îndreptă spre fântână unde se spălă cu apă rece, spusă o rugăciune, făcu trei cruci cu faţa spre răsărit şi luându-şi rămas bun dela moş Ilie porni spre miezul oraşului.

Era zi de târg săptămânal. Ţăranii veneau cu produsele lor spre vânzare în căruţe mari, cu coviltir, aduceaa pânea albă dela Pecica, alţii, saci cu bucate, butoaie cu vin, ţesături de abă şi colorate, paseri, vite etc. Ca om de comerţ, Poenaru se uita la toate interesându-se de preţul mărfurilor şi al bucatelor. Avea timp, căci dughenile cele mari nu-şi deschiseseră uşile largi şi ferecate.

Iată că deodată, în sgomotul domol de mulţime, aude un sunet neobişnuit: bătăi de dobă. Lumea se îndrepta în paşi grăbiţi, curioasă să audă vestirea panduruului cu sabie şi pinteni. După încetarea dobei se făcu tăcere, toţi aţintind privirile către omul stăpânirii:

— „Se aduce la cunoştinţă, precum că astăzi, în cetate, se vor pedepsi prin ştreang 7 tâlhari osândiţi la moarte de onoratul comandament împărătesc. Poate veni acolo fie cine!" —

Poenaru, impresionat, se hotărâ să meargă şi el la locul de osândă, obişnuit pe acele vremuri.

In cetate pe o platformă puţin mai ridicată erau înfipţi 7 stâlpi înalţi cu câte un braţ orizontal, cari aveau să servească în curând mulţimii ca dovadă că: fapta cere răsplată.

Şofron, mânat de curiositate, abia-şi putu face loc printre mulţime. Voia să fie cât mai aproape de cordoanele de pază,

Această carte ne arăta că bărbaţii de geniu ai omenirii, fizicieni, astronomi, fisiologi, matematicieni, toţi au fost oameni adânc religioşi, şi mărturiseau existenţa lui Dumnezeu şi se temeau de El. Se aduc, drept dovadă, multe şi bine alese exemple. Recomand de aceea cu toată căldura această broşură P. C. preoţi, ca o lucrare de mare preţ şi real folos. *Traian Moşic.*

*

Louis de Launay, membru al Academiei de ştiinţe din Paris: *Creştinismul,* traducere de N. Alexandru, cu o prefaţă de Prof. Pr. T. Chiricuţă, Bucureşti, 1936. Edit. şi tip. „Fântâna Darurilor". O broşură de 120 pp. Lei 20.

Este al doilea volumaş din «*Biblioteca Apologetică*», de care s'a făcut amintire mai sus şi care se datoreşte ostenelei şi sacrificiilor desinteresate aduse de păr. Toma Chiricuţă, şi de tinerii distinşi grupaţi în jurul acestei biblioteci de folos deosebit sufletesc.

Cartea „Creştinismul", ca lucrare de apărare şi justificare a adevărului creştin, nu este scrisă de teolog, ci de mirean, cunoscut autor al mai multor opere de geologie şi filosofie, şi valoros membru al Acedamiei de ştiinţe din Paris; ear traducerea, într'o bună limbă românească, a făcut-o tinărul licenţiat în teologie al universităţii din Bucureşti, dl Nicolae Alexandru.

Cartea este menită să fie dată mai ales în mânile tinerimii noastre liceale şi universitare, în scopul vrednic de laudă şi de tot sprijinul, ca tinerii şi tinerele din aceste şcoale să fie cât mai apărati de „pustiirile necredinţei".

Autorul cărţii „Creştinismul", pornind dela ideea, că omul nu se poate lipsi de o credinţă religioasă, arată: evoluarea religiilor, religia naturii şi reacţiunea în contra naturii, superioritatea creştinismului pentru veşnicie, — toate expuse cu obiectiviitatea scriitorului iubitor, mai pe sus de toate, de adevăr.

— In legătură cu operele scrise sau îngrijite de păr. prof. Pr. Toma Chiricuţă, reamintim la acest loc preţiosul său volum de *Predici şi Omilii,* apăruta înainte cu vreo doi ani, sub titlul de «*Chemări de sus*». Ele sânt de alt fel nu puţin respândite în mijlocul preoţilor Arhiepiscopiei noastre, doritori de a se adânci cât mai mai mult în felul de a lucra cu spor în ogorul cuvântului spre lauda Domnulni şi spre binele credincioşilor. Ceice nu vor fi având Predicile acestea şi voiesc să şi-le procure, se pot adresa Librăriei Arhidicezane, Sibiu, unde se găsesc câteva exemplare. (Preţul, volumului de 302 pagini, este 60 Lei.)

*

Conferinţă. — Duminică 15 Martie 1936 în cadrele despărţământului „Astra" din I. G. Duca, a conferenţiat, la casina română, Pr. *Simion Radu,* tratând despre subiectul: «*O pagină din istoria bisericii ardelene.*»

In faţa unui public intelectual select, profesori, învăţători, funcţionari şi elevi din cursul superior al şcoalei normale, Sf. Sa a expus documentat starea bisericii şi elementului românesc din Ardeal în sec. 15, 16 şi 17-lea; descrie, apoi, actul dela 1700, şi martirii ortodoxiei române, dealungul sec. 18-lea.

In concluzie constatată că rezistenţa noastră în trecut se datoreşte preoţimii şi poporului, între care s'a stabilit din început o legătură organică, cimentându-se pe temelia adevărurilor spirituale, arătate de sf. Biserică. — Şi tot numai ea garantează trăinicia noastră peste veacuri. *Dar.*

*

Dumineca bolnavilor la Mediaş. Reuniunea femeilor ortodoxe române din Mediaş a luat laudabila iniţiativă de-a face colecta de alimente între membrele reuniunii pentru bolnavii români dela spitalul local. In acest scop, Duminecă 8 l. c. după masă, s'a ţinut la spitalul local o impresionantă solemnitate, unde au luat parte toţi bolnavii cari au putut părăsi patul.

In holul cel mare al spitalului s'a oficiat sfinţirea apei şi slujba sf. Maslu de către P. C. părinte protopop *Ioan Crăciun,* asistat de părintele Gh. Simplăceanu, fiind dè faţă doamnele din comitet, personalul de serviciu şi mulţimea de bolnavi fără deosebire de neam. S'au citit rugăciuni pentru sănătatea celor suferinzi, iar la urmă părintele protopop a rostit o cuvântare, scoţând în relief caritatea şi dărnicia creştinească, insistând asupra operei de binefacere intreprinsă de biserica ortodoxă şi de preţiosul ei auxiliar Reuniunea femeilor ortodoxe române.

După ce toţi bolnavii au fost miruiţi cu unt de lemn sfinţit şi stropiţi cu aghiazmă, s'au retras mângâiaţi în camerele lor, iar doamnele din comitetul reuniunii, în frunte cu dna Cornelia Crăciun, au mers la patul fiecărui bolnav, împărţind darurile în alimente la toţi cei 80 bolnavi români.

Coresp.

*

Cerberii concordatului, „Unirea" şi „Farul Nou" al „românilor catolici", adunaţi din toată lumea, au sărit furioşi la dl Nichifor Crainic care nu s'a făcut vinovat cu altceva decât cu aceea că a povestit nişte momente pe cari le ştia în legătură cu geneza acestui act.

„Unirea", şireată ori grosolană cu chestiile sufleteşti, citează nişte cuvinte de-ale lui Vasile Goldiş prin cari îşi arată mulţumirea cu concordatul, făcându-se că uită că acele cuvinte, spuse după semnarea concordatului, le-a scris omul din trebuinţa de-a da o explicaţie onorabilă unui gest ale cărui dedesupturi delicate era jenant să le divulge chiar el.

Mai auster dl Iosif Frollo declamă: „Noi ştim că martiri se numesc nu cei ce săvârşesc infamia cu moartea în suflet, ci aceia care au murit deabinelea, fiindcă n'au voit s'o săvârşească şi nici n'au săvârşit-o". Fără a-l ridica pe Vasile Goldiş pe soclul de martir, atragem totuşi atenţia „Farului Nou", luptător contra permisiunii prin lege a avortului, asupra cazului cu mult mai grav al dlui Valer Pop, ministru de justiţie şi preşedinte al Acţiunii catolice din România.

Suntem curioşi să ştim va aplica dl Frollo aceeaş sentinţă severă şi dlui Valer Pop?

Intr'adevăr situaţia morală a dlui V. Pop e extrem de compromisă. Ziarele catolice, ierarhii, Agrul în frunte cu dl Valer Pop au protestat contra permisiunii prin lege a avortului. Dar dl Valer Pop ca ministru de justiţie are toată răspunderea legiferării acestei permisiuni. Dl Valer Pop sau este personal potrivnic acestei legiferări, dar atunci „săvârşind infamia cu moartea în suflet" e un simplu oportunist, care nu are nici măcar scuza că un suveran muribund îi cere un sacrificiu. (Caracterul oportunist al dlui Valer Pop se confirmă dealtfel prin tot vagabondajul dsale politic care dacă s'a scontat numai cu succese, nu se poate explica altfel decât că a fost susţinut de Acţiunea catolică internaţională).

Sau dl Valer Pop nu e personal potrivnic legiferării avortului şi atunci cum îl menţin cercurile unite şi catolice ale Blajului şi ale „Farului Nou", luptătoare contra avortului în fruntea Agrului, cum îl rabdă ierarhia uniată care protestează în parlament contra legiferării avortului, cum îl ţine Agrul preşedinte, când în congresele sale se arată adversar al aceleaş legi.

Lucrul nu se poate explica în această ultimă alternativă decât aşa că toată opoziţia uniată şi frolistă contra legiferării avortului e o paradă nesinceră prin care vrea să-şi câştige simpatia opiniei serioase româneşti.

Imoralul oportunism uniat şi catolic rânjeşte cinic pe sub masca subţire a îngrijorării de viaţa morală a României.

Aşa cum în Germania centrul catolic se alia cameleonic cu socialismul ajutând aceluia să-şi legifereze principiile şi spiritul ateu şi disolvant, numai ca, în schimbul acestui ajutor pe care îl presta socialismului în paguba naţiunii întregi, să poată ciupi şi el pe seama intereselor izolate şi meschine ale confesiunii catolice mici hatâruri materiale, — tot aşa lucrează şi la noi Acţiunea catolică prin reprezentanţii ei sfidând principiile moralei creştine şi impunând acestui popor legi distrugătoare.

La ce mai serveşte Acţiunea catolică în România dacă principiile moralei creştine nu numai că nu le apără — cum pretinde — ci le calcă în picioare când are ocazie? N'am avut dreptate când am spus că rostul ei stă numai în promovarea sectaristă a uniaţiei în paguba ortodoxiei neamului?

In orice caz noi reţinem şi stigmatizăm faptul că legiferarea avortului s'a efectuat în România de preşedintele Acţiunii catolice.

Invăţământul religiei în şcoala primară

Preotul, în orce ocaziune, fie cu fapta, fie cu vorba, trebue să propoveduiască, căci în propoveduire în găseşte rostul vieţii şi activităţii sale. Cine nu lucrează în această latură cum se cuvine, păcătueşte întâi faţă de sine, a doua oară faţă de aproapele, şi mai mult faţă de sfinţitorul său, Isus Hristos. El a poruncit de mult primilor preoţi, Apostolilor: „Mergând, *învăţaţi* toate neamurile". (Mat. 28, 19.) Preoţii, purtătorii luminii şi căldurii lui Hristos, din faţa altarelor şi în mijlocul credincioşilor, şi-au făcut totdeauna datoria. Cuvântul credinţei luminat de flacăra faptei a croit de veacuri cărări de evanghalizare, înmuind cerbicia necredinţei şi indiferenţei multora.

Totuşi, din când în când, pe orizontul vieţii zilnice mai întâlneşti şi semne de acelea care te fac să te mâhneşti. Iată, de exemplu, într'o circulară a unui Revizorat şcolar ce putem citi: „Ministerul e informat că *unii* preoţi, însărcinaţi de către organele administrative bisericeşti să predea învăţământul religiei în şcolile primare, neglijează această îndatorire, iar *alţii* nu dau destulă atenţie predării materiei prevăzute în programa de învăţământ, astfel că învăţământul religiei şi educeţia religioasă slăbesc în şcoala primară, în loc să tie mai intensificate". (Ministerul Instrucţiunii Publice, No. 28—128/1936.)

Iată o împrejurare care va trebui să dea serios de gândit celor vizaţi. Copilul, omul de mâine, ce-şi plămădeşte tăria credinţii în aceşti ani de sburdălnicie, nu poate fi văduvit chiar în şcoala primară da ajutorul Bisericii şi al lui Hristos. Acum e momentul să clădim trainic edificiul religios de mai târziu; acum a ceasul potrivit în care căldura şi iubirea lui Hristos se poate răsfrânge mai mult asupra copiilor.

Datoria noastră nu trebue stimulată de cârmuitori vremelnici. Metoda noastră — câştigată şi modelată în şcoala iubirii — nu necesită canalizări teoretice. Realitatea,... trăirea ta şi a elevului tău e totul. Nu în tipare reci să turnăm cuvântul şi îndemnul divin, ci în râuri de sfinţenie şi iubire creştinească. Iată secretul propoveduirii Evangheliei lui Hristos!

Peste câteva clipe iată se ivesc de după zidurile groase, sub excortă puternică, figurile celor 7 bandiţi. Toţi ascultară mişcaţi sentinţa de condamnare, după care mulţimea începu să se agite, să şoptească, la apariţia călăului care se apropia de cel dinţâi — să-şi facă datoria...

Atunci unul dintre bandiţi ridicându-se puţin, cu voce puternică spuse următoarele cuvinte către mulţimea din faţă:

— „Fraţilor cari sânteţi dela Săvârşin, Ilteu, Sălciva, Zam sau din satele ardeleneşti, şi ştiţi unde este Peatra lui Filip, mergeţi şi urcaţi-vă dela peatră pe deal în sus 1000 de paşi, veţi găsi acolo un stejar înalt, deacolo daţi la stânga 100 de paşi, veţi găsi o buturugă de carpen, lângă ea de partea dinspre răsărit săpaţi; ce veţi găsi, al vostru să fie! — dar, nu uitaţi de sufletul meu, plin de păcate: să-mi puneţi 3 parastase şi să ridicaţi în hotar 3 cruci la drumul mare, ca milostiv să-mi fie Bunul-Dumnezeu în ceasul când va judeca lumea".

Ar mai fi spus ceva ce-i apăsa inima, însă fu oprit de soldaţi, până ce îi veni şi lui rândul...

Poenaru auzi desluşit cuvintele osânditului. El, drumeţul, trecuse doar de atâtea ori pe lângă acel loc, plin de taină şi despre care se şopteau multe. Impresionat de sfârşitul celor 7 vieţi omeneşti, părăsi locul de execuţie îndreptându-se spre oraş. Cuvintele tâlharului îl urmăreau pas cu pas.

El se gândea ce uşor ar putea să devie negustor cu stare, cu holde şi cu bani daţi pe camătă. Sub impresia acestor gânduri luă o hotărâre curajoasă îndreptându-se spre hanul dela periferia oraşului, unde moş Ilie moţăia proptit de căruţă.

— Moş Ilie, e rău!

— Ce s'a întâmplat, jupâne?

— Când să plătesc negustorului marfa cumpărată, am aflat că punga cu bani nu-i la mine; atunci mi-am adus aminte c'am lăsat-o acasă sub căpătâiul patului. Ştii ce: ar fi bine să prinzi caii la căruţă şi să plecăm.

— Voia dumitale, jupâne, să plecăm.

In timp ce caii se întorceau în fugă mare spre Dobra, ridicând un nor de praf în urma lor, Poenaru privea cu bucurie ascunsă când înainte, când înapoi, văzând că nime nu l-a întrecut, nici nu-i vine în urmă, să-l tulbure în căutarea comorii...

Jupâneasa Marta tocmai deschise uşile dughenei, când iată că intră negustorul Şofron, în timp ce moş Ilie se îndepărta cu caii plini de spume.

— D'a ce s'a întâmplat, Şofroane? Unde-i marfa? V'au prădat tâlharii?

Şi alte întrebări repezi pe care o soţie plină de griji le poate pune în asemenea împrejurări.

Drept răspuns Şofron închise uşile dughenei şi, luându-şi de mână soţia, îi destăinui din fir în păr cele auzite: Marta avea să-l însoţească, în acea noapte, până la Peatra lui Filip.

Luna nu răsărise, când Poenaru cu un târnăcop în desagii din spate, urmat de soţia sa cu un felinar în mână, păşeau tăcuţi şi, lăsând la o parte drumul ce duce prin sate, apucară în pădurea cu fagi şi goroni înalţi. Inimile băteau din ce în ce mai tare. Părul capului li se sbârlea, gândindu-se la locul primejdios unde se aflau, şi la ţipetul strident al bufniţelor, ce ieşiseră din buturugi scorburoase pentru a-şi căuta hrană.

In sfârşit, după frică şi osteneală multă, iată-i la Peatra lui Filip, ce pare că şoptea în şoapte ritmice, purtate la vale de apa Murăşului.

— Am sosit, Marto.

— Şofroane! par'că aud ceva...

— Nu-i nimic, femee, apa loveşte peatra... nu- primejdie.

— Să începem urcuşul. Numără şi tu, să nu greşim număratul până la o mie.

Pe coasta lină, printre crengile arborilor groşi, razele lunii străbăteau ca prin zăbrele, totuşi la licărirea lor Şofron desluşi goronul gros.

— Acesta-i arborele nostru; acum să mergem la sânga numai o sută de paşi. Iată şi buturuga ce se înalţă ca o coroană împărătească.

Trecând la partea de răsărit a tulpinei, scoase târnăcopul din desagă, îl înfipse în coada ce-i servea ca bâtă şi începu să sape. Pământul era moale şi unsuros. Tăişul ferului străbătea uşor sub apăsarea vârtoasă.

Săpă cam de un genunche, când deodată ferul se lovi de o lespede de granit, ce-l împedeca să pătrundă mai adânc.

— Aprinde felinarul, Marto, zise Şofron, ear el se plecă pe genunche cercând să desluşească marginile şi mărimea lespedei. Nu i-a fost greu să le afle, şi cu oarecare opinteală ridică două lespezi ce astupau o gaură pătrată de patru palmi. Marta ridică felinarul care aruncă o dâră de lumină arămie şi lasă să se zărească două vase de pământ, pline cu bani: un ulcior mai mic şi o oală mai mărişoară, pline cu bani de aur şi de argint...

*

Au trecut multe zile dela noaptea aceea, şi viaţa îşi depăna firul potrivit întâmplării aşa de norocoase: Şofron Poenaru se îmbogăţea în văzul întregului orăşel. Cumpără holdă după holdă, îşi zidi case ca lumea, cu ferestri largi. Dugheana lui era cea mai plină de marfă. Pe oameni îi împrumuta cu bani şi gurile neastâmpărate spuneau că mai are mulţi, foarte multi bani, pe cari nevastă-sa Marta îi ţinea într'o ladă ferecată şi pe care o deschidea când şi când să-şi privească scumpa comoară...

Şofron Poenaru, de alt fel a împlinit

Indemnul dat de alţii, să fie şi el ceva ce-ţi aprinde mai mult avântul apostolesc. Fapta ta prin instruirea celor cari eşti chemat să-i înveţi, să arate conducătorilor că nimic nu se poate înfăptui de odată, iar datoria lor e *să ne ajute* şi nu să ne fie numai judecători de moment.

Preoţimea, ca şi dascălimea, îşi va îndeplini cu sfinţenie apostolatul, cu condiţie: *să nu fie stingherită de nici o parte.*

Ioan M. Branea

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s'a întors Sâmbătă seara, în 14 l. c. dela Bucureşti, iar Luni, în 16 l. c., a plecat din nou pentru a participa mai departe la lucrările Sf. Sinod.

Hirotoniri. Au fost hirotoniţi întru presbiteri următorii clerici: Romul Gheaja pentru prohia Buzd [prot. Mediaş]; Iosif Rusu pentru Bozeş [prot. Geoagiu], Gheorghe Cazan pentru Blăjeni Grosuri [prot. Zarand] şi Romul Grecu capelan în Răhău [prot. Sebeş] toţi patru din Arhiepiscopia noastră, iară Nicolae Ghişoiu pentru Inuri [prot. Alba-Iulia] din Eparhia Clujului. Intru diacon a fost hirotonit clericul Dumitru Vestemean.

Căminul preoţesc dela Basna. *Preoţii din protopopiatul Sibiu, cu ocazia întrunirei în conferinţa de primăvară a Asociaţiei clerului, au semnat cu multă însufleţire 30.000 (treizeci mii) Lei ajutor la zidirea acestui cămin.*

Ştiri dela Braşov. In cadrul societăţii religioase „Sf. Gheorghe" a elevilor dela liceul „A. Şaguna", Duminică, 16 Februar 1936, a conferenţiat Pr. *Mihail Şerpoianu* din Bucureşti, despre «*Viaţa creştină de azi*», iar elevii liceului au executat un bogat program artistic.

— Duminică, 1 Martie 1936, Frăţia Ortodoxă Română secţia Braşov, în colaborare cu societăţile religioase Oastea Domnului, Mângăerea şi a soc. „Sf. Gheorghe" a elevilor dela liceul „A. Şaguna", a organizat o impunătoare manifestare religioasă. In cadrul programului a conferenţiat dl *Ioan Moşoiu*, dir. liceului Şaguna şi preşedintele F. O. R. Braşov, despre «*Concepţia ortodoxă de viaţă*». Adunarea a luat sfârşit prin semnarea moţiunii de protest, în care s'a cerut denunţarea *acordului* cu Roma, anularea *Concordatului*, şi restituirea «*Fundaţiunii Gojdu*».

— Duminecă, 8 Martie c., societatea „Sf. Gheorghe" a liceului Şaguna a organizat o şezătoare religioasă la căminul de ucenici „Regele Ferdinand" din cartierul Blumăna. A vorbit părintele catihet, Ioan Brânzea despre «*Suflet şi credinţă*», elevii au recitat pilde şi istorioare, ear corul liturgic şi orchestra liceului au executat un program bine întocmit. — *Corespondent.*

† **Ştefan Moga,** epitrop al catedralei noastre din Sibiu, şi decorat cu ordinul „Coroana României", după o bogată viaţă în muncă rodnică, împărtăşit cu sfintele Taine şi-a dat obştescul sfârşit în 17 l. c. în patriarhala vârstă de 82 de ani, deplâns de o numeroasă familie, rudenii, preteni şi cunoscuţi. Inmormântarea regretatului defunct s'a făcut în 19 l. c. în cimitirul oraşului Sibiu. Odihnească cu drepţii!

dorinţa din urmă a celui ce-l făcuse bogat. A dat trei parastase la cele trei biserici cu pomană şi colaci pentru odihna celui răposat şi a ridicat cele trei cruci.

Trecătorul creştin care trece pe şoselele ce străbat prin comuna Dobra, poate să se închine evlavios la crucile mari de peatră — acoperite azi de muschi şi negrite de timp...

Mă întrebaţi poate: ce s'a ales de eroii povestirii acesteia? Puteţi ghici aproape uşor: Bogăţia *nemuncită* e nestatornică, zice vorba din popor: Copilaşul, singura lor nădejde, a murit de moarte timpurie; Şofron s'a apucat atunci de beutură şi cărţi, iar Marta — spun oamenii bătrâni — «*arsă la faţă de văpaia ce a ieşit din lada cu banii*», a murit săracă şi bolnavă. Casele lor s'au dărăpânat, pe locul lor creşte astăzi iarbă verde, care e mai trainică decât tot ce zideşte pe pământ mâna omului muritor.

Pr. Dr. **Romul E. Iacob**

Ştire ziaristică. Foaie de zidire sufletească, sub numele *Solia*, scoate de sub tipar Episcopia misionară ortodoxă română din America, aducând duh de credinţă religioasă şi de viaţă românească pentru a-l sădi şi întări în familia şi viaţa românilor din lumea nouă, şi anume în linia bunelor tradiţii ale ortodoxiei noastre naţionale. Ingrijită de un comitet, sub ocrotirea Episcopiei, primul număr al foii săptămânale a apărut în Youngstown, Ohio, cu data de 23 Februar 1936. Urăm Soliei viaţă lungă şi activitate rodnică.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 22 Martie 1936, va predica părintele *G. Secaş.*

Conferinţă. Centrul studenţesc „A. Şaguna", Sibiu, organizează pentru azi, Sâmbătă, 21 Martie 1936 ora 6 p. m. în Aula Academiei teologice o conferinţă; va vorbi dl *Ioan I. Moţa*, advocat, despre: „Un alt suflet românesc". Intrarea benevolă. Venitul este destinat pentru sporirea bibliotecii Societăţii.

Duminecă, în 22 Martie 1936, ora 6 seara, va conferenţia în sala mare a judeţului Sibiu, dl profesor universitar *Tudor Vianu* din Bucureşti despre: Artă şi muncă.

Nr. 48—1936

Publicaţiune de arendă

Se arendează pe timp de 5 ani — din 1 Octomvrie 1936 până la 1 Oct. 1941 pământurile Fundaţiunei culturale Dr. Ioan Mihu din Sibiu în mărime de 204 jugăre şi anume:

1. 100 jugăre arător într'un complex, de prima calitate cu casă de locuit şi supraedificate economice: grajd mare, şopru, magazie de bucate etc. toate în bună stare, aflătoare în hotarul comunei *Băcăinţi* (jud. Hunedoara) pe malul stâng al Murăşului, lângă şoseaua naţională, 600 m. depărtare de gara Şibot.

2. 104 jugăre în hotarul comunelor *Vinerea* şi *Cugir* (jud. Hunedoara). Din aceste jugăre sunt 17 jugăre fânaţ şi grădini cu pomi roditori, 10 jugăre fânaţ, iar restul arător, în mai multe locuri.

La Vinerea, în centrul satului, se află o casă de locuit cu supraedificate economice, toate în bună stare.

Ofertele scrise se vor înainta până la la 30 April a. c. *Eforiei fundaţiunei culturale Dr. I. Mihu, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 32.*

Vor fi preferiţi ceice depun garanţii în bani sau efecte de stat.

Informaţiuni se pot lua dela părintele V. Nistor, consilier arhiepiscopesc în Sibiu, secretarul referent al Fundaţiunei.

C. preoţi sunt rugaţi a atrage atenţiunea celor interesaţi asupra acestei publicaţiuni.

Sibiu, 15 Martie 1936.

Eforia fundaţiunei culturale Dr. Ioan Mihu, Sibiu

Publicaţiune

Consiliul parohial al bisericii ortodoxe române din Tărlungeni jud, Braşov, dă în intreprindere prin licitaţie publică cu oferte închise, lucrările de construcţie a casei parohiale.

Licitaţia se va ţinea în ziua de *Joi în 16 April 1936* ora 2 p. m. în localul şcoalei de copii mici din Tărlungeni, în conformitate cu prevederile art. 88—110 din L. C. P.

Valoarea lucrării după deviz este de Lei 217.576.

Planul, devizul şi condiţiunile de licitaţie se pot vedea zilnic la oficiul parohial ortodox român din Tărlungeni.

Tărlungeni, la 18 Martie 1936.

In numele consiliului parohial:

(ss) Preot **Iancu C. Bărbat**
preşedinte

(9) 1—1

(ss) **Ioan Dragu**
epitrop

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Cassa Generală de Economii în Sibiu

Bilanţul încheiat la 31 Decemvrie 1935

ACTIV				PASIV		
Cassa: a) Numerar efectiv		42.493.121		Capital social		82.200.000
b) Disponibil la B. N. R. şi C. E. C.		9.626.327		Rezerve legale		37.407.163
c) Cupoane scăzute		62.207	52.181.655	Fondul de amortisment pentru imobile		3 430.697
Disponibil la bănci: a) In ţară (afaceri noui)		14.691.934		Fondul de pensii al funcţionarilor		13.660.077
b) In străinătate		1.345.598	16.037.532	Fondul de garanţie al scris. fonc.		500.000
Portofoliu de titluri: I. Titluri româneşti:				Fondul Dr. Carl Wolff		100.000
a) Efecte publice v. nom. Lei	2 177.500	1.030.390		Diferenţe de curs nerealizate la portof. de titluri şi devize		7.329.628
b) Titluri cotate la bursă „ „ „	778.500	857.583		Scrisuri fonciare		7.744.357
c) Titluri necotate la bursă „ „ „	42.768.630	29.927.557		Depuneri spre fructificare: I. Din ţară: a) Depuneri noui:		
II. Titluri străine „ „ „	103.500	103.401	31.918.931	1. La vedere în cont-curent — Lei	39.194.435	
Total valoare nominală — Lei	45.828.130			pe livrete de economii „	38.912.470	
Din aceste titluri sunt angajate titluri necotate la bursă: val. nominală Lei	13.989.450	11.110.463		2. Pe termen (livrete de econ) „	15.583.252	93.690.157
Portofoliu de scont: Plătibil în ţară:				b) Depuneri vechi (conv. conform Art. 52 leg. conv.) pe termen		228.158.842
a) Cambii fără garanţii		24.418.785		II. Din străinătate		991.478 322.840.477
b) Cambii garantate cu mărfuri, titluri etc.		21.817.649		Creditori: I. In ţară:		
c) Cambii garantate cu ipoteci		22.618.959	68.855.393	a) La vedere		3.086.494
Din acestea sunt împrumuturi noui Lei	18.740.945			b) Pe termen		4.551.739
Din port. de mai sus se află reescontat „	42.197.537			II. In străinătate		48.072.408 55.710.641
Debitori: Din ţară:				Angajamente de reescont: a) la Banca Naţională		64.458.535
a) Garantaţi cu efecte comerciale		61.972.283		b) la alte instituţiuni		68.000 64.526.535
b) Garantaţi cu titluri		2.837.418		Conturi diverse		7.684.887
c) Garantaţi cu mărfuri		671.655		Beneficiul net: Reportat din anul trecut		367.979
d) Garantaţi cu ipoteci		41.608.108		Din anul curent		851.820
e) Garantaţi cu garanţii diverse		56.646.356		Report pe contul „Pierd. rezultat. din aplicarea legii lich. dat."		1.219.799
Din străinătate		2.261.642	165.997.462			
Din aceştia sunt împr. noui — — Lei	21.740.000					
Debitorii beneficiind de legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934 (cota rămasă)			159.760.631			
Pierderi rezultând din aplicarea legii lichidării datoriilor (după reportarea beneficiului net de Lei 1.219.799)			235.439			
Participaţiuni: In ţară:						
a) La intreprinderi industriale		501.600				
b) La alte intreprinderi		357.500	859.100			
Imprumuturi pe termen lung			9.106.404			
Imobile: a) Imobile necesare exercitării comerţului de bancă şi pentru locuinţele funcţionarilor		32.940.000				
b) Alte imobile		48 070.150	81.010.150			
Mobilier al băncii şi intreprinderilor			8.005.532			
Plasamentul fondului de gar. al scris. fonc.			500.000			
Plasamentul fondului Dr. Carl Wolff			100.000			
Conturi diverse			8.566.233			
		Lei	603.134.462			Lei 603.134.462

Conturi de ordine

Cauţiuni statutare		2.117.820	Deponenţi de cauţiuni statutare	2.117.820
Debitori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă: In ţară		7.972.711	Creditori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă: a) In ţară	1.182.711
Cambii de circulaţiune: a) In portofoliu	163.484.536		b) In străinătate	6.790.000 7.972.711
b) Reescontate	22.260.998	185.745.534	Deponenţi de cambii de circulaţiune	185.745.534
Efecte spre incassare		3.056.307	Remitenţi de efecte spre incassare	3.056.307
Ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj şi garanţii diverse		363.580.852	Deponenţi de ipoteci, ces., mărf. în gaj şi gar. div.	363.580.852
Depozite de titluri şi alte valori în păstrare		90.435.085	Deponenţi de titluri şi alte val. în păstrare	90 435.085
Debitori de titluri împrumutate		362.000	Diverse titluri împrumutate	362.000
Acreditive şi diverse		11.464.381	Acreditive şi diverse	11.464.381
Efecte reescontate în conversiune (cotă rămasă)		64.942.282	Angajamente de reesconi în conversiune	64.942.282
	Lei	729.676.972		Lei 729.676.972

Contul de pierdere şi profit la 31 Decemvrie 1935

DEBIT			CREDIT			
Cheltueli de administraţie: a) Salarii şi pensii	11.394.758			Report din beneficiile anului precedent		367.979
b) Diverse	4.546.764	15.941.522		Dobânzi incassate:		
Impozite şi taxe		1.735.163		a) Dela portofoliu de scont	3.967.408	
Dobânzi plătite:				b) Dela debitori	13.799.234	17.766.642
a) La depuneri şi creditori	2.187.896			Comisioane incassate		1.940.073
b) La reescont	2.095.730	4.283.626		Venitul portof. de titluri		863.138
Comisioane plătite		342.034		Venitul participaţiunilor		45.912
Amortizare la mobilier		850.298		Venitul imobilelor		2.764.290
Beneficiul net:				Beneficii diverse		624.408
Reportat din anul precedent	367.979					
Din anul curent	851.820					
Report pe contul „Pierd. rezult. din apl. legii lich. dat."		1.219.799				
	Lei	24.372.442				Lei 24.372.442

Sibiu, la 31 Decemvrie 1935.

DIRECŢIUNEA:

Dr. Fritz Kasper m. p., director. **Harry Rose** m. p., director. **Dr. Gustav Adolf Klein** m. p., director. Pentru contabilitate: **Wilhelm Schiesser** m. p., procurist, cont. autoriz.

Sibiu, la 16 Martie 1936. Verificat şi găsit în conformitate cu registrele:

PENTRU CONSILIUL CENSORILOR:

Iulius Henrich m. p. **Gustav Binder** m. p. **Herbert Graffius** m. p. **Dr. Heinrich Plattner** m. p. **Hugo Beer** m. p., expert-contabil.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV | Sibiu, 29 Martie 1936 | Nr. 14

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Relațiile bisericești anglo-române

Sfântul Sinod al României a examinat, în recenta sesiune de primăvară, materialul conferinței teologilor anglo-români din vara trecută, pronunțându-se pentru recunoașterea validității hirotoniilor anglicane. E acesta un pas însemnat pe calea apropierii între cele două biserici naționale ortodoxă română și anglicană.

Nu se poate spune că Sf. Sinod dela București a procedat în pripă la acest act, care consacră legături de prietenie, începute în împrejurări, cari nu pot fi uitate.

In toamna anului memorabil 1916, când țară și neam treceau prin cumplite încercări de dezastre, în catedrala din Westminster în Londra, arhiepiscopul de Canterbury reunia un mare număr de credincioși englezi și ortodocși sârbi, implorând ajutorul lui Dumnezeu pentru soartea românilor. Dela acea întrunire, conducătorul bisericii anglicane adresează mitropolitului Moldovei solia admirației și simpatiei: «pentru viteaza armată și bravul popor al noului lor aliat, cu ocazia aderării lui la cauza comună, față cu grave dificultăți și pericole și transmite I. P. S. Sale mitropolitului Moldovei nădejdea de frățească înțelegere și conlucrare între bisericile noastre și încrederea că prin rugăciunile noastre unite, Atotputernicul Dumnezeu va dărui biruință desăvârșită în acest război pentru libertate, naționalitate și religie și va săvârși întregirea bisericii și a poporului românesc».

Iar a doua scrisoare:

«Prea venerate și scumpe frate,

In aceste timpuri ale războiului mondial și de deosebite încercări și răstriști, în ținuturile, în care I. P. S. Voastră, sunteți așezat a conduce turma lui Hristos, țin să Vă asigur în numele Domnului nostru, de profunda simpatie pentru DVoastră și poporul DV., pentru suferințele ce ați fost chemat a le îndura.

Dările de seamă, care ne-au sosit despre acele groaznice încercări, deșteaptă în inima noastră o adâncă simpatie, care este egală cu admirația noastră, pentru curajul și perseverența, cu care poporul român a înfruntat acele pericole.

Sper deci că I. P. S. Voastră îmi va permite să vă exprim, în numele a zecimi de mii de creștini englezi, confraternitatea noastră cu DVoastră, în grijile prin cari treceți și nădejdea noastră, că la timpul cuvenit valoarea DV. va găsi legitima ei răsplată. Apostolul zice: La timpul cuvenit vom aduna rodurile, dacă nu desnădăjduim (Galateni 6, 9).

Iar Dumnezeul păcii, Cel ce a sculat din morți pe Domnul nostru Isus Hristos, marele Păstor al oilor, prin sângele Legii celei veșnice, să Vă facă și pe voi desăvârșiți în tot lucrul bun, pentru îndeplinirea voinții Sale, făcând între voi tot ce este plăcut înaintea lui Isus Hristos, a Căruia slavă este în vecii vecilor (Ev. 13, 20).

Rămân cu frățească considerație și simpatie, al I. P. S. Voastre credincios serv, în Domnul nostru Isus Hristos: Randall Cantuar». —

Din Iașii tuturor nădejdilor s'au dat răspunsuri pline de cordialitate la ambele scrisori din Anglia.

Inceputul era făcut. Pietrele de temelie erau așezate, pe care s'ar fi putut clădi mult și cu chibzueală. Iar începutul venia dela Căpeteniile bisericești, care aveau și calitatea și răspunderea consolidării legăturilor.

Biserica anglicană, după război, a elaborat și pus în aplicare un grandios program de activitate lăuntrică și externă, al cărui centru de gravitație este ideea restabilirii unității bisericii creștine. Teologii și misionarii bisericii anglicane au îmbrățișat ideea cu ardoare și au canalizat-o în psihologia colectivă.

Au venit din Anglia delegațiuni de teologi și soli ai bisericii ca să invite biserica noastră la opera începută, căci ei nu concepeau biserica și pe Hristos în chip domestic, ci ecumenic și cosmic.

Biserica noastră s'a ocupat dela război încoace de probleme interne, administrative. La Stockholm a trimis întâia dată o delegație mai importantă la congresul creștinismului practic, dar raportul asupra celor experiate acolo și propunerile practice ce s'au făcut, au rămas fără urmări.

Din Anglia și din America au venit pe alte căi influențe religioase, de care nu suntem bucuroși.

In taberele de prisonieri din Rusia și din Italia au străbătut misionarii dela Crucea Roșie cu daruri: albituri, alimente și lectură religioasă. Cei mai mulți sectari pe care-i avem azi, sunt ieșiți din taberele de prisonieri. Societatea biblică britanică a răspândit un număr considerabil de exemplare din Sfânta Scriptură printre români. Inmulțirea sectelor în țara noastră și ajutoarele primite din Anglia și din America au creat o atmosferă neprielnică în opinia publică față de legăturile cu anglicanii. De aceasta ei nu sunt câtuși de puțin responsabili.

De altă parte, o împrejurare și mai dificilă pentru apropierea dintre noi și anglicani e simpatia pe care anumite cercuri politice din Anglia o arată revizionismului maghiar și propagandei ungurești în Anglia și dincolo de Ocean.

Cele două biserici naționale, ortodoxă română și anglicană au domenii comune de explorat și de cultivat. Diplomația bisericească nu se reduce la tratative dintre teologi, cari sunt necesare și indispensabile — fără îndoeală, — dar ele trebue să convergeze către apropierea sufletească a celor două popoare.

Recunoașterea validității hirotoniilor anglicane e un pas însemnat, care angajează biserica noastră la crearea unui curent nou de opinie publică asupra anglicanismului și a încercărilor actuale de unire a bisericilor creștine.

Tr. Scorobeț

Vezi: Patriarhia Română: Desbaterile congresului național-bisericesc, București 1930, pg. 101.

In afară de partide...

(=) Un congres extraordinar, recent ținut de clerul ortodox român în sala unui ateneu din capitala țării, a luat o îndrăzneață hotărâre: a cerut adecă, în moțiunea, votată cu generală însuflețire, ca *preoțimea să se retragă din partidele politice*, din toate, fără deosebire, dacă revendicările ei, de atâtea ori afirmate și recunoscute ca deplin îndreptățite, nu vor fi ascultate.

In coloanele acestui organ de publicitate s'au rostit, cu deosebire în anii din urmă, condee de seamă atât din clerul ortodox, cât și din clasa mirenilor, cerând mereu ca preoțimea să stea cu totul departe de-a sprijini orce conducător politic care sistematic nesocotește drepturile bisericii și ale clerului său.

S'a spus și nu vom înceta de-a o spune că: preotul, mai mult decât ori care alt slujbaș, trebue să-și arate destoinicia și nesovăirea d'a se desface de sub robia și slugărnicia politicianistă.

O întâmplare, destul de ciudată, s'a petrecut tocmai la adunarea menționată a clerului: unul din slujitorii altarului, la o biserică din capitală, fusese trimis la congresul extraordinar din partea clubului politic al locului. Preotul, cu râvna sa de credincios supus al șefului său politic, a declarat în fața congresului, că celce l-a trimis are, împreună cu întreg partidul, toată simpatia și dragostea pentru cauza preoțească și că o va deslega, de bună seamă, îndată ce va ajunge — «*la putere*»...

De prisos să adăogăm, că declarația prea zelosului aderent, deși conținea o frumoasă făgăduință, a fost întâmpinată cu sgomot și hohote de râs în toată sala.

Nu putem, prin urmare, decât să ne manifestăm satisfacția și bucuria când clerul, întrunit în adunarea dela București, a adoptat principiul că preoțimea trebue să stea în afară de partide, nesprijinind pe ceice sânt indiferenți pentru soartea bisericii și a slujitorilor ei, sau sânt chiar vrăjmașii lor declarați.

De altă parte însă nu putem fi de acord cu alt punct al moțiunii clerului, care nu s'a mărginit să ia legământul preoților de-a nu se înregimenta în partide cu atitudine indiferentă sau dușmănoasă slujitorilor bisericii, — ci invită în acelaș timp pe toți preoții, membri ai adunărilor eparhiale și ai congresului național-bisericesc, *să demisioneze* din aceste adunări. Și pentru ce? Pentrucă ele, adunările eparhiale și congresul național-bisericesc, sânt — spune moțiunea — „dovedite(?) inutile față de hotărârile luate de ele, dar nerealizate, în ce privește îndreptățirile clerului».

O astfel de hotărâre, luată în focul excesului de râvnă a congresiștilor, n'are absolut nici un rost.

E lucru constatat, și în de obște cunoscut, că adunările eparhiale și congresul național-bisericesc, prin reprezentanții lor cei mai chemați, prin înalții Chiriarhi, au intervenit și au stăruit, pe cât este omenește posibil, la toate prilejurile, atât pentru îmbunătățirile privitoare la situația materială a clerului, cât și pentru apărarea drepturilor lui din orce alt punct de vedere. Prin urmare nu este a lor vina că n'au fost ascultate dorințele și postulatele ce le-au formulat, cum nu este nici vina preoțimii că desideratele ei au rămas nesocotite.

Reținem, ca bine gândită, hotărârea care cere preoților să iasă din partidele vrăjmașe clerului bisericii și credinței creștine.

Ear, dacă tocmai deosebite iluzii nu ne construim că asemenea hotărâri se și traduc imediat în fapt, totuși socotim de bun semn, când înșiși preoții, în întrunirile lor publice, statoresc principiul de-a se pune în afară de partide politice.

Primii pași făcuți, n'au decât să urmeze ceilalți în aceeaș dreaptă linie.

Sf. Sinod terminând, săptămâna trecută, discuțiile privitoare la hirotoniile anglicane, a decis să fie omologate rezultatele conferinței din Iunie 1935 între delegații bisericii ortodoxe române și cei ai bisericii anglicane. Aceste rezultate se vor înainta patriarhiei ecumenice dela Constantinopol, spre a se lua o hotărâre valabilă pentru toate bisericile ortodoxe. —

Având în vedere că apar adeseori cărți bisericești cu greșeli ce contravin dogmelor și tradiției bisericii ortodoxe, Sf. Sinod a adus hotărârea de-a se institui cenzura tuturor cărților ce conțin chestiuni bisericești. —

In sfârșit, membrii Sf. Sinod au luat în desbatere proectul de înființare a *Casei Cultelor* și s'au declarat împotriva unei astfel de instituții.

Reveniri la legea străbună

— Glasul poporului —

Un călător, corespondent al unui mare cotidian din capitală, trecând pe la *Valea Lungă*, — satul ajuns astăzi vestit în Ardeal, ba şi mai departe, — constată, între altele, următoarele, drept dovadă despre chipul cum judecă poporul asupra „legii româneşti" :

„...La Valea-Lungă se petrec evenimente demne de luat în seamă.

Preotul greco-catolic, Crăciuneanu, batjocureşte, într'o după amiazi, pe ciobanul făcător de minuni Petrache Lupu şi Maglavitul. In aceeaş noapte, pe la ora 12, casa parohială se prăbuşeşte din temelii peste preot şi familia acestuia.

Era o casă parohială străveche, având ziduri de un metru grosime şi duşumele de stejar masiv... O adevărată cetăţue...

— Coincidenţă! au zis unii.

— Ba nu! Pedeapsa lui Dumnezeu! au murmurat alţii, făcându-şi cruce.

Cei cu memoria mai vie şi-au amintit pe loc alte întâmplări asemănătoare:

— Ia, gândiţi-vă la păţania de anul trecut, când domnul părinte ne-a scos la seceriş într'o Duminecă...

— ...Iar peste noapte a căzut grindină şi a distrus toată recolta ţinutului.

— S'a supărat Dumnezeu pe noi!

— Drept e, fraţilor!... Să ştiţi că Cel de sus nu mai ţine cu uniţii... Eu, unul, trec din nou la legea veche.

Legea veche este ortodoxia.

— Şi eu, măi frate, mă lapăd de biserica unită!

— Şi eu!... Şi eu!... Dacă-i vorba aşa!...

Locuitorii din Valea-Lungă, ne având în sat parohie ortodoxă, au cerut mitropoliei din Sibiu să delege un preot ca să vină în mijlocul lor şi să organizeze cele de lipsă, întrucât ei vor să fie reprimiţi la sânul bisericii strămoşeşt.

I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* a însărcinat pe părintele profesor Dr. Nicolae Popoviciu, — un strălucit şi vrednic slujitor al lui Hristos, — să vină la Valea-Lungă şi să organizeze o capelă.

Astfel au început, pe valea Târnavelor, revenirile la ortodoxie.

Rând pe rând, sate întregi au reluat drumul bisericii străbune. La Micăsasa şi Şoroştin s'au făcut capele; la Tăuni, Lodroman, Proştea Mare, Sâncel, Tiur, Bucerdea, Iclod şi Ocnişoara oficiile de stare civilă au înregistrat sute de cereri.

Uniţii credincioşi legii lor au prins a se îngrijora. Printre ei s'au găsit chiar fanatici. Aceştia, cu vrăjmăşie neînţeleasă şi vorbe grele, au mustrat pe săteni în chiar localul primăriei:

— Trădătorilor!... Proştilor!... Nemernicilor!...

Şi pentru ca „trădătorii, proştii şi nemernicii" să simtă mai cu temei vrednicia faptei lor, nu li s'au mai dat lemne pentru foc din pădurea comunală:

— Să tremuraţi până v'o lua naiba, păcătoşilor!... Ca să vă'nvăţaţi minte!...

Aşa, până prin Ianuar, când se iscă un scandal mai mare:

O bătrână, de 78 ani, îşi trăgea sufletul:

— Chemaţi, maică, pe domnu părinte, cel ortodox, — se ruga ea pe patul de moarte... *Voesc să-mi dau duhul în legea noastră a veche!*

Dorinţele muribunzilor au tărie de lege: trebue îndeplinite. Preotul Dr. Nicolae Popoviciu a venit, a împărtăşit pe bătrână, a deslegat-o de păcate şi a ajutat-o să-şi dee duhul senină şi împăcată cu Tatul Ceresc şi cu ea însăşi.

Dar, a doua zi, când fost-au să ducă pe bătrână la groapa veşnicei odihne în cimitirul satului. s'a iscat ceartă:

— Nu se poate s'o înmormântaţi aci, pe babă! au zis uniţii.

— De ce?... Doară cimitirul-i al nostru, al tuturor! au replicat ortodocşii.

— Ba nu!... Cimitirul e al nostru, al greco-catolicilor!

— Ba i-al nostru, al obştei, fără deosebire de credinţă!... Că doară n'o să ne aruncăm morţii pe câmp, acuma.

— Treaba voastră!... Cin' v'a pus să vă reîntoarceţi la biserica veche!...

Zarvă mare, tărăboi, ameninţări şi blesteme.

Prim-pretorul, Septimiu Savu, a trebuit să intervină, căutând înţeleapta cale a înţelegerii.

— Uite, să nu fie nici cum zic unii, nici cum vor alţii... Veţi slujì prohodul la poarta cimitirului; apoi, părintele preot se va desbrăca de odăjdii şi va merge să ducă până la groapă pe răposata, în mod simplu. E bine aşa?

— E bine! s'a învoit poporul cuminte.

Doar câţiva mai nărăvaşi, în frunte cu primarul, au luat un cetăţean la cârciumă, l-au îmbătat crunt şi l-au învăţat să se ţină pas cu pas de preotul Popoviciu, ca să-i sfăşie odăjdile de va cuteza să intre în cimitir cu ele.

Cetăţeanul se numea Păculea. Şi a cam păţit ruşinea, pentrucă beat fiind fără măsură, a prins a ameninţa, a scuipa, a spune vorbe de ocară la adresa d-rului Popoviciu. Iară jandarmii l-au arestat, l-au dus la post şi l-au ţinut la răcoare spre a-şi veni în fire.

A doua zi şi în cele următoare, aflând despre acestea toate, poporenii din Valea-Lungă şi din jur, mai vârtos încă, au prins a se lepăda de legea greco-catolică, revenind la ortodoxie...

„Ceice sunt ai lui Hristos, trupul şi-au răstignit împreună cu patimile şi poftele" (Galat. 5, 24)

Peste puţină vreme se apropie din nou sosirea Invierii Domnului nostru Isus Hristos. Este cel mai mare eveniment pe care l-a putut înregistra istoria omenirii vreodată.

Invierea Domnului nu este numai o aniversare a unei minuni, ci este o realitate de care se pot împărtăşì toţi credincioşii într'însa. Ea a dus la mântuire; a fost însuşi instrumentul mântuirii genului uman.

Nimeni nu se va putea bucura cândva de roadele Invierii Domnului, până ce nu-şi va parcurge calvarul ce-i este dat şi povara unei cruci.

Este timpul acum, să ne revizuim un trecut plin de păcat şi să ne încredinţăm unui viitor mare, însuşindu-ne pe Dumnezeu, prin împreunarea cu sfântul său sânge şi trup.

Dacă vrem aceasta, atunci în prealabil „trupul să ni-l răstignim împreună cu patimile şi poftele" [Galat. 5, 24].

Cine voeşte să fie creştin nu numai nominal, acela trebue să ştie că nu poate învia cu Hristos dacă nu a participat şi la patima Sa. Aşa se începe mântuirea noastră, suprimând dualismul din noi — să nu mai fie decât o singură voinţă, o lucrare şi un singur gând.

Atâta vreme cât omul „firesc" din noi este mereu în divergenţă cu cel duhovnicesc procesul mântuirii nu va avea loc.

E necesară deci o operaţie suverană care nu-şi găseşte nicăiri o imagine mai bună ca în răstignirea Mântuitorului. „Ceice sunt ai lui Hristos, trupul şi-au răstignit împreună cu patimile şi poftele".

Trupul care are o menire ideală, de a fi templu al sufletului, este izvorul decadenţii morale; căci „trupul poftește împotriva Duhului" [Gal. 5]. Dar tot adevărat este că acelaş trup poate deveni un colaborator de fiecare clipă al sufletului, cu condiţia de a extirpa poftele şi patimile dintr'însul.

Căci orce poftă sau patimă este un obstacol în calea mântuirii. Ştim însă că buruiana ruptă dă iarăşi mlădiţe, tot asemeni şi păcatul; numai atunci când îl vom scoate radical din sufletul, mintea şi trupul nostru, ne vom putea elibera cu desăvârşire de sub epitropia lui.

De aceea e nevoie de o cunoaştere lăuntrică până în cele mai îndepărtate unghere, pentrucă omul care se cunoaşte pe sine, ştie cum este şi ştie cum ar trebuì să devie.

Ajungând la aceasta nu ne mai lipseşte decât sugestia Duhului sfânt şi a purcede. Cunoaşterea de sine va duce la scop numai atunci când este urmată deaproape de căinţă.

Căci nu ajunge să cunoşti doar starea în care eşti; cunoaşterea aceasta este numai un act al raţiunii [ep. Comşa] dacă nu merge alături de căinţă.

Pretutindeni unde vom umbla şi orce vom încerca să săvârşim, constatăm că în noi se petrece o contradicţie, o luptă care ne separă voinţa. Iar noi asistăm la această sfâşiere de multeori pasivi.

Din fericire Dumnezeu ne-a învrednicit să avem mijloacele de lipsă. Avem sau putem cu ajutorul Lui provoca părerea de rău, postind şi rugându-ne şi reţinându-ne dela ceeace duce la păcat.

Câţi oare dintre noi întrebuinţăm sf. mijloace de mântuire? Cum le întrebuinţăm? Dacă împrejurările ar face ca momentele acestea să fie ultimele din viaţă, am fi oare pregătiţi pentru drumul spre eternitate? Să ne gândim din adânc că „nu putem secera ceeace nu am semănat".

Când întrebările de felul acesta cad însă asupra minţii unuia care va trebuì să dea seama şi de sine dar şi de alţii, atunci ele se vor multiplica şi vor cere neîntârziat răspuns.

Oare preotul care săvârşeşte în altar o jertfă pe care nici îngerii, nici sfinţii, dar nici însăşi Maica lui Dumnezeu nu are puterea de a o săvârşì, are el conştiinţa păcătoşeniei sale? Şi ce măsuri ţine să ia? Nu va întârzia prea mult?

Doctorii când sânt puşi în faţa unui caz de operaţie, cu câtă grijă deosebită îşi fac curăţirea mâinilor şi ale instrumentelor, pentruca nu cumva imprudenţa lor să cauzeze vre-un desnodământ fatal.

Oare preotul care mijloceşte legătura între pământ şi cer, care „umblă" cu Dumnezeu, care este o chee a mântuirii, înţelege să se înfăţişeze curat de pofte şi păcate?

Prin urmare va trebuì să începem a ne mântuì şi să credem că nici un păcat nu este aşa de mare ca să poată înfrânge iubirea lui Dumnezeu. Să ne încredinţăm că starea de păcătoşenie nu este normală, ci este pierderea propriei noastre identităţi. De aceea să începem a părăsì poftele şi patimile, a ne ferì de păcat şi a nu omite ocazia de a săvârşì binele.

Să ne gândim că putem lucra numai până este ziuă, iar dacă vine noaptea, nu vom mai putea adăuga, nici măcar un punct, operii ce fiecăruia i s'a încredinţat pe acest pământ.

FOIŞOARA

Pe marginea unei cărţi despre Augustin

de Dr. NICOLAE BALCA

In anul 1640 a apărut sub titlul «Augustin» o carte a lui Jansenius, în care acesta critică fără nici o milă catolicismul contrareformatoric, considerând învăţătura şi morala iezuită ca pe o aberaţie şi ca o deviere dela adevărata doctrină a bisericii creştine. Influenţa acestei cărţi a fost aşa de mare, încât ea a născut pe Pascal şi cunoscuta mişcare portroyalistă. De atunci şi până astăzi biserica Romei a fost mereu neliniştită de concepţia augustiniană. Şi, aceia cari au combătut întotdeauua nespus de pătimaş augustinismul, au fost iezuiţii. Se cunoaşte cazul istoricului catolic Bounauti, ale cărei studii despre Augustin erau să-l coste libertatea, cât şi cazul lui Max Scheler ale cărui interpretări augustiniene au întâmpinat din partea iezuitismului cele mai categorice desaprobări.

In anul 1934 a apărut sub acelaş titlu, o carte a iezuitului Erich Przywara[1]. Interesant de observat e că chiar în prefaţa acestei cărţi, Przywara consideră pe Augustin ca pe adevăratul părinte al iezuitismului. Din această mistificare se poate foarte uşor întrevedea scopul pe care-l urmăreşte autorul acestei lucrări, şi anume de a interpreta pe Augustin în aşa fel, încât toate elementele din doctrina acestuia, cari ar putea periclita forma actuală a catolicismului, să fie înlăturate. Przywara continuă, din acest punct de vedere, tradiţia iezuită, de a face din Augustin un catolic cât mai desăvârşit. In acest sens se pot interpreta ultimile rânduri din prefaţa cărţii lui Przywara, în care acesta susţine că între Thoma de Aquino şi Augustin n'ar fi nici o deosebire de fond, ci numai una «ritmică».

Interpretarea tendenţioasă a filosofiei lui Augustin mai reiese şi din alte motive ale acestei cărţi. Aşa de exemplu felul în care a ales citatele din diferitele scrieri ale lui Augustin ne dovedeşte cu prisosinţă, ca Przywara a făcut acest lucru după un anumit principiu. El citează numai din operile dogmatice exegetice pe care Augustin le-a scris la bătrâneţe. Dar el nu aminteşte nici o vorbă despre scrierile împotriva pelagianismului — în care sunt expuse ideile augustiniene despre har şi păcat, — despre «Confesiuni» — în cari Augustin povesteşte atât de pătimaş renaşterea lui spirituală prin conştiinţa păcatului şi experienţa harică — şi peste tot, nici un cuvânt despre scrierile din tinereţea lui Augustin, în care cugetarea acestui african pasionat se mişcă între metafizica greacă — a lui Plotin în special — şi între dualismul manicheic.

Că Przywara încearcă să dovedească cu orice preţ catolicitatea lui Augustin, ne-o mai dovedeşte şi faptul că el a eliminat din doctrina augustiniană tocmai aceeace Jansenius îndrăznise să arate iezuitismului timpului său, că este mai profund şi mai esenţial în cugetarea marelui African şi anume fundamentarea experienţii harice în cunoaşterea păcatului, ca un fapt originar al naturii omeneşti, cât şi ideea, care este pentru Augustin faptul fundamental al istoriei mântuirii, că Dumnezeul dreptăţii şi al judecăţii sunt unul şi acelaş. E bătător la ochi că în capitolul «Mensch und Gott» Przywara estompează până la necunoaştere ideile esenţiale augustiniene despre păcat, har şi dreptate. Am putea spune, exprimându-ne puţin cam paradoxal, că Przywara a încercat să şteargă din opera lui Augustin cuvântul diavol, — care se găseşte pe fiecare pagină a scrierilor augustiniene — şi cu aceasta a înlăturat şi neglijat tocmai cauza din care s'a născut această operă neperitoare: tragicul situaţiei în care se află omul în lume; tragicul pe care păcatul l-a născut în fiinţa şi existenţa omenească si care umple veacurile istoriei în lupta uriaşă dintre Dumnezeu şi Satana pentru mântuirea omului.

Dar prin această eliminare voită Przywara nu denaturează numai sensul antropologiei lui Augustin, ci şi concepţia acestuia despre istorie şi biserică. Aşa, de exemplu, despre ideea biblică a împărăţiei lui Dumnezeu, care reprezintă de altfel fondul metafizic al concepţiei istorice augustiniene, despre lupta dintre imperiul lui Dumnezeu (civitas dei) şi acela al Satanei (civitas terrena) pentru stăpânirea în veşnicie a omului şi a lumii, nu găsim în această carte decât prea puţin. Pentru Agustin însă lupta dintre soldaţii lui Hristos şi aceia ai Satanei constitue istoria omenirii: e lupta care se începe cu fiii lui Adam şi se termină la sfârşitul veacurilor. Przywara interpretează această luptă dintre «civitas dei» şi «civitas terrena» numai ca pe o ceartă «der heiligen und unreinen Liebe». Dar pentru Augustin, Dumnezeu şi diavol, veşnicie şi vremelnicie, ceresc şi pământesc, credinţă şi necredinţă sunt marile contraziceri, cari constituesc istoria vieţii spirituale.

[1] Erich Przywara, Augustins, die Gestalt als Gefüge, Leipzig 1934.

Probleme-Recensii-Comentarii

Intregirea scaunelor parohiale. — Pare suprinzător faptul, că deşi numărul candidaţilor la preoţie sporeşte, totuş mai avem parohii vacante, în mare parte slab situate materialiceşte. Să fie oare vinovaţi candidaţii cari poate nu sânt călăuziţi totdeauna de *ideale* la luarea crucii?

In orce caz vinovaţi nu sânt bieţii enoriaşi cari siliţi de nevoi s'au retras prin săpăturile văilor adânci şi, iubitori de glie, acolo au rămas.

Cine poartă vina că aceşti creştini sânt săraci, că sânt îndepărtaţi de „civilizaţie", şi că nu pot asigură existenţa materială pentru a-şi alege sufletescul păstor?

Ce nesocotinţă din partea aceluia care nu înţelege, că adevărata mângăiere ce se poate da năpăstuiţilor sorţii, este cea sufletească. Câtă evlavie se desprinde dintr'inşii în ascultarea slujbei religioase, cât respect neprefăcut în sărutarea icoanei... Cine poartă vina, că aceştia sânt lipsiţi de hrana duhovnicească?

Tinerii, sub fruntile cărora palpită sângele ferbinte al marilor primeniri, după patru ani de pregătire şi făurire de planuri, ar porni să le şi realizeze. Işi dau însă seama că „idealismul" lor cu greu rezistă în faţa crudei realităţi. Grijile vieţii îi „cufundă în rusticitatea fără orizont şi fără noblete spirituală a preocupărilor materiale", precum bine s'a spus în coloanele acestui ziar.

Ideea sugerată de cineva cu sistemul rotativ, pentru întregirea parohiilor vacante, e potrivită, dar nu ştiu dacă e realizabilă. Cu forţa nu poţi trimite pe cineva în o parohie unde salarul e mai mic (sau nu este deloc — fiind extrabugetară) decât la alte parohii. Alt ceva este când voia liberă determină pe cineva pentru luarea „jugului celui bun şi a sarcinei celei uşoare", — în cazul acesta nu este vorba de stagiu aşteptat în nerăbdare să-l treacă.

Cerem sprijin din partea statului, care trebue să înţeleagă că ridicarea păturilor ţărăneşti nu se face de plimbăreţii cu valiza în mână, în interese politice şi personale, ci de către *păstorii de suflete* stabiliţi în slujba lor şi chemaţi să facă educaţie.

Destrămarea morală, dela periferiile oraşelor, caută să se întindă în satele, care neavând păstorul lor se lasă uşor ademenite. Prozeliţii sectelor se înmulţesc... Stăpânirile tot nu-şi dau seamă de pericol?

Noul an bugetar să nu mai treacă nepăsător pe lângă doleanţele îndreptăţite ale preoţimii noastre. Pr. *Ion Sabău*

*

Conferinţă pastorală. — In 17 şi 18 Martie 1936 s'a ţinut în *Brad* adunarea despărţământului Zarand al Asociaţiei clerului „Andrei Şaguna" sub preşedinţia Prea C. părinte protopop Ioan Indrei. Prezenţi: preoţii tractului. In prima zi dimineaţa, după slujba invocării Duhului Sfânt, preoţii au trecut în sala festivă a Căminului cultural, unde păr. protopop, în cuvânt de deschiderea şedinţei, îndeamnă preoţimea să se facă „tuturor toate" pentru o cât mai reuşită pastoraţie şi să tindă mereu la spiritualizarea cât mai intensă a credincioşilor.

Preşedinţii cercurilor religioase îşi citesc rapoartele asupra activităţii pe anul trecut, din care se constată, că s'au ţinut peste 100 de conferinţe, în toate parohiile protopopiatului, cu subiecte religioase şi naţionale.

CC. preoţi I. Boloţiu (Caraci), V. Paul (Bulzeşti), I. Tisu jun. (Birtin), M. Popovici (Mihăleni), A. Florea (Rişca), şi A. Barna (Mesteacăn) au făcut luminoase propuneri cu privire la activitatea viitoare despărţământului. In urma acestor propuneri, s'a decis ţinerea de conferinţe pastorale lunare la sediul protopopiatului pentru discutarea şi aprofundarea tuturor problemelor religioase şi sociale, curente care promovează viaţa religioasă a credincioşilor spre o cât mai sigură înpământenire a împărăţiei cerurilor.

După amiazi s'a oficiat vecernia de un sobor de preoţi, la sfârşitul căreia părintele V. Floruţa (Zdrapţi) ţine o meditaţie, mânecând dela cuvintele sf. apostol Pavel: „Iar cei ce sânt ai lui Hristos Isus au răstignit carnea împreună cu patimile şi poftele ei" (Gal. 5, 24), o duhovnicească pregătire în vederea mărturisirii preoţilor.

A doua zi s'a slujit sfânta liturghie înainte sfinţită de un sobor de preoţi în frunte cu P. C. părinte protopop Ioan Indrei. La priceasnă a predicat părintele I. Birău (Buceş) mânecând dela cuvintele: „Fiindcă o pâne este, un trup sântem şi noi cei mulţi, căci toţi ne împărtăşim dintr'o pâne" (I. Cor. 10, 17). A urmat împărtăşirea preoţilor, cantorilor şi-a membrilor Oştii Domnului din întreg protopopiatul.

Trecându-se în Căminul cultural părintele protopop Indrei ţine o conferinţă, în care arată misiunea cantorilor şi-a membrilor Oştii Domnului, punându-le la suflet alipirea de sfânta biserică şi practicile ei prin cântări bisericeşti şi opere caritative.

In astfel de atmosferă, de înaltă spiritualitate creştină, a luat sfârşit întrunirea preoţilor, cantorilor şi membrilor Oştii Domnilor din întreg protopopiatul Zarandului.

Pr. *Ştefan Corpadea*

*

Aiureala confraţilor dela Blaj. — Trista figură a telefonului *Unirii* blăjene dela 21 Martie c. îşi ia în ajutor, pe întâia sa pagină, un *articol editorial*, în care — cu mult lux de vorbă şi cu repetate necuviinţe adresate Chiriarhului mitropoliei ortodoxe ardelene, — declară, că a descoperit un «*alt roman unitofob*», care s'ar înfiripa în coloanele ziarului *Universul* din Bucureşti. Acest „roman" se formează, după cum spune editorialul Unirii, din impresiile de călătorie publicate acum în acel ziar bucureştean, semnate de dl I. Dragomir.

Ceeace a scos din sărite pe războinicii clarisimi de alt fel profund iubitori ai iezuiţilor, este mai cu seamă tabloul prezentat de dl I. Dragomir despre evenimentele dela *Valea-Lungă*, — tablou alcătuit cum mărturisesc micii iezuiţi, — numai în scopul de a „strecura în inimile cetitorilor, *în loc de iubire, ură, şi în loc de convingere, indiferentism*" (sublinierea este a Unirii).

Ca să se vadă gradul delirului sălăşluit în redacţia organului mitropolitan al Blajului, cititorii n'au decât să frunzărească cele scrise în „romanul" dlui I. Dragomir. O mostră din acest *„alt roman unitofob"* o dăm în altă parte (ca glas al poporului) sub titlul: *Reveniri la legea străbună*. Aşa „romane" şi aşa îndemnuri spre ură şi indiferentism, cât mai multe!

Meditaţie

despre timpul pe care Dumnezeu l-a ales pentru a binevesti şi a executa misterul întrupării

Dumnezeu a putut alege trei timpuri pentru executarea misterului întrupării: întâi, la începutul lumii, adecă îndată după căderea protopărinţilor; a doua oară, la mijlocul duratei acestui timp, pe care profocul Avacum îl numeşte: „când va veni vremea"; (Avac. 3, 2) a treia oară, la sfârşitul acestui timp. Inţelepciunea dumnezeească la începutul acestui timp a promis misterul, în mijlocul timpului l-a executat, pentru a putea aduna până la sfârşitul acestui timp roadele abunde cari ne provin din acest mister.

I. Dumnezeu, îndată ce protopărinţii noştri au păcătuit şi s'au făcut vrednici de pedeapsă, li-a revelat marele mister al întrupăriii care să fie leac şi reparaţiune a căderii lor, manifestând prin aceasta măreţia iubirii şi milei sale infinite faţă de oameni. Această măreţie a arătat-o în însăşi funcţia sa de judecător, când a cerut dare de seamă dela protopărinţii noştri pentru neascultarea lor, şi când a rostit sentinţa de moarte pe care au meritat-o din vina lor; în momentul acela s'a arătat totodată şi ca părinte milostiv făgăduind lor că va trimite un Mântuitor, care prin moartea Sa îi va elibera dela moarte.

Dumnezeu prin această făgăduinţă a voit să întărească pe protopărinţi în credinţa lor despre un Mântuitor şi să aibă nădejde în El; dar totodată a voit ca prin căinţa lor să caute această milă a Sa. Dumnezeu, scoţând pe protopărinţii noştri din rai, întregul gen omenesc a pierdut dreptul la el; de aceea a promis pe Mântuitorul care va deschide nouă iarăşi aceste porţi închise ale raiului. Şi pe când omenirea suferea pedepsele binemeritate pentru greşala sa, Dumnezeu mereu întărea această omenire suferitoare cu promisiunea că va trimite pe autorul binecuvântărilor cereşti.

„Părintele îndurărilor şi Dumnezeule a toată mângăierea" (II Cor. 1, 3) „întru mânie de milă îţi vei aduce aminte" (Avac. 3, 2) că fiind toţi oamenii blăstemaţi în primul Adam, ni-ai promis de a fi binecuvântaţi în al doilea Adam. Fă Doamne şi arată şi cătră noi această milă a Ta ca scăpaţi din ghiarele diavolului, unde prin păcatele noastre am ajuns, să ne umplem şi noi cu binecuvântările Tale pe cari Fiul Tău cel unul născut le-a câştigat nouă prin meritele Sale infinite. Şi Ţie Fiul lui Dumnezeu celui viu, mielul cel destinat morţii dela întemeierea lumii, îţi mulţumim pentru această mare binefacere adusă nouă, rugându-Te să ne faci părtaşi şi pe noi roadelor morţii Tale pentru a putea scăpa dela pedeapsa morţii şi a obţinea prin Tine viaţa harului.

II. Să contemplăm acum plinirea vremii pentru executarea misterului întrupării, pentruca mila lui Dumnezeu infinită să strălucească mai bine. Să ne gândim la starea lumii când Dumnezeu a venit pentru ajutorarea ei. Să confruntăm cuvintele, faptele şi modul de cugetare al oamenilor de atunci cu planurile, cuvintele şi faptele lui Dumnezeu. Şi pentru aceasta ne putem provoca la profetul Isaia 55, 9 unde foarte bine confruntă pe oameni cu Dumnezeeu, când zice: „cât este cerul de departe depământ, aşa sunt de departe căile mele de căile voastre şi cugetele mele de cugetele voastre". Cu ochii fixaţi la cer să ne închipuim pe Sfânta Treime în scaunul măririi Sale, cum se preocupă de restaurarea genului omenesc căzut şi de pregătirea pentru însăşi întruparea Cuvântului. Precum aceste trei persoane dumnezeeşti înainte de crearea lui Adam ziceau: „să facem om după chipul şi asemănarea noastră" (Fac. 1, 26), aşa zic şi

---

Curios mai este apoi şi faptul că Przywara citează foarte puţine locuri, în care Augustin vorbeşte despre biserică. Ceace se spune în aproape zece pagini relativ la problemele «Ein Leib der vielen Glieder» şi «Jerusalem und Babylon», nu poate să ascundă adevărul că ideea augustiniană despre biserică nu mai poate fi apropiată de concepţia catolică a infailibilităţii şi a primatului papal. Augustin vorbeşte despre biserică ca despre corpul mistic al lui Hristos al cărei cap Acesta şi numai Acesta poate fi.

«Biserica catolică este trupul lui Hristos, al cărei cap El însuşi este, mântuitorul trupului său» zice Augustin. Catolicismul contemporan fundamentează biserica pe ideea papalităţii şi a infailibilităţii papale. Papa devine locţiitor al lui Hristos pe pământ şi prin acesta el e socotit, ca fiind fundamentul şi capul văzut al bisericii Acestuia. Ori această pretenţie catolică nu-şi găseşte în opera lui Augustin nici o justificare.

O altă idee care e de mare însemnătate în filosofia augustiniană şi care nu este amintită în cartea lui Przywara, este ideea despre predestinaţie. Pentru Augustin unul dintre cele două imperii e predestinat să domnească cu Dumnezeu în veci, iar celălalt să sufere în veci cu Satana. Eliminarea acestei idei are drept urmare dispariţia întregului problematic al doctrinei augustiniene, care vorbeşte despre pregătirea pentru apropierea împărăţiei lui Dumnezeu şi pentru a doua venire a lui Hristos, care să prezideze judecata cea mai de apoi.

E adevărat că în prefaţa acestei cărţi Przywara încearcă să mascheze sterilizarea operii lui Augustin, prin aceea că el caută să dovedească o teză dublă. Prima teză este că singură biserica Romei ar avea dreptul să-l revindece pe Augustin, şi a doua că sub influenţa lui Augustin spiritul modern s'ar mişca dela reformaţiune spre catolicism. Toate ideile din celelalte opere ale lui Przywara se întâlnesc în această scriere nouă. Faptul că reformaţiunea lui Luther e în mare parte o realizare a ideilor augustiniene e complect negat. Pentru Przywara elementele împrumutate de Luther din doctrina lui Augustin se reduc la «eine revolutionäre Geste Luthers, der alle Gefügtheit zerris, um jenes Blitsaugenblicks willen, worin die Verlorenheit der Kreatur Gottes lodert». Tot asemenea este considerat şi jansenismul care faţă de pelagianismul iesuit, n'ar fi decât «zugespitzter Augustinismus». Şi cu aceasta Pascal este apropiat de Luther. Ba chiar şi Descartes este, din acest punct de vedere, considerat ca fiind tot protestant, căci la acest filosof este «Zug um Zug die Eigenart der lutherischen religiösen Vergewisserungsangst ins Philosophische übertragen».

Linia pascaliană duce la Kierkegaard, iar cea descartiană la Hegel. La amândoi, însă, se realizează — după acest pater iesuit — «die Überwindung des Reformatorischen ins Katholische». In filosofia hegeliană tendinţa specifică luteranâ «Alles zum Heil des Menschen hin zu zentrieren» este «in das grundlegende Katholische überwunden».

Sfârşitul prefeţei acestei cărţi nu apare a fi altceva decât un cuvânt funebru la îmormântarea protentanismului. Vechiul front «catolicism sau protestanism» s'a preschimbat — după Przywara — în «Entweder — Oder zwischen Atheismus und Katholizismus».

Privit din punct de vedere al acestei construcţiuni istorice, catolicismul lui Augustin apare ca fiind o depăşire a lui Hegel şi Kierkegaard. Augustin este acela prin care se desăvârşeşte procesul de catolicizare al cugetării contemporane. Pe planul unor asemenea presupuneri false este construită toată istoria cugetării moderne. Şi, Przywara face eforturi nespus de mari, ca să scoată la iveală presupusa influenţă catolică în filosofia unui Husserl, Brentano, Scheler, Simmel şi Heidegger. In special în consideraţiile făcute asupra lui Scheler, Przywara încearcă să arate, că tragica nestatornicie a acestui suflet, s'ar fi mişcat între catolicism şi ateism «von dem strahlenden Gott der schenkenden Liebe, zum tragischen Gott der Ur-Zerissenheit». Iar fructul acestei nestatornicii ar fi fost o „filosofie religioasă ahasverică".[1]

Tot din punct de vedere al influenţii augustiniene Przywara mai examinează şi metafizica heideggeriană, care e prezentată ca fiind o sinteza între un neoplatonism radical şi un manicheism tot atât de radical. Ideea centrală din filosofia lui Heidegger nu este alta — după Przywara — decât «der Mensch absoluther Dynamik und dynamischer Absolutheit». In elementele izolate augustiniene, cari se găsesc în metafizica contemporană, Przywara crede că descopere o renaştere a filosofiei lui Augustin. Aşa de exemplu, el pretinde că ceeace Husserl numeşte «Grundpathos der Wahrheit», sau Scheler «Grundpathos des Wertes in der Liebe der Gemeinschaft», sau Heidegger «Grundpathos des: das

[1] Przywara înţelege sub cuvântul „ahasveric" „die Unruhe des Hezeens, die] nicht katholisch ist", sau şi mai bine zis „die nicht im katholischen mündet".

acuma: să venim în ajutorul omului pe care l-am creat şi să reparăm în el chipul şi asemănarea noastră. Cu câtă plăcere, dragoste şi armonie, se consfătuesc aceste 3 persoane dumnezeeşti şi fiecare dă concursul ei la opera atât de mare. Dumnezeu-Tatăl prin trimiterea Fiului Său în lume; Fiul venind în lume prin unirea naturei omeneşti cu persoana Sa dumnezeească; Duhul sfânt contribuind la această uniune.

Iţi mulţumim sfântă Treime, că cu atâta plăcere şi bunăvoinţă te-ai îngrijit de leacul nostru, fă ca şi noi să ne ocupăm cu plăcere, bucurie şi dragoste de cele ce sânt în acord cu voinţa Ta.

Dar privind pământul vom vedea toate câte se petreceau atunci în lume. Pare că lumea a ajuns în abisul răutăţilor. Popoarele au mers până acolo în idololatrie încât adorau pe idoli ca pe nişte zei. Iar iudeii se tăvăleau în ipocrizie, lăcomie, sumeţie şi în alte nenumărate păcate. Intreg pământul zăcea înecat ca într'un diluviu al necurăţeniilor şi neruşinărilor, precum zice profetul Osie 4, 1: „Blestem şi minciună şi ucidere şi furtişag şi preacurvie s'a revărsat pe pământ, şi sângiuiri cu sângiuiri se amestecă". Şi Dumnezeu, dela faţa căruia nici o fărădelege nu se poate ascunde, privea toate acestea din cer. Şi toate aceste fărădelegi n'au fost în stare să facă pe Dumnezeu să amâne decretul Său, ci dimpotrivă, precum zice Avacum 3, 2: „întru mânie de milă îşi aduse aminte" şi a arătat către omenire iubirea Sa infinită trimiţând pe Fiul Său ca să aprindă lumea aceasta cu focul iubirii Sale şi să o prefacă, în loc să o nimicească pentru fărădelegile ei, sau cu diluviu sau cu foc asemenea Sodomei şi Gomorei. Iudeea aşa se schimbase în moravurile sale, încât n'a recunoscut şi n'a primit pe Isus Hristos, ca pe un Mântuitor, ci ca pe un seducător al poporului, l-a persecutat până la moarte. Şi prin ura cărturarilor şi fariseilor a trebuit să moară, şi aşa să răscumpere întregul gen omenesc. O, cât de contrară este înţelepciunea lumei acesteia înţelepciunii lui Dumnezeu! O, de câteori şi noi urmând cu orbie pasiunile noastre ne depărtăm dela Dumnezeu prin neasculterea şi nesupunerea la poruncile şi sfaturile superiorilor noştri cari ne vorbesc nouă, fiind puşi dela însuşi Dumnezeu pentru conducerea noastră, şi căutăm numai folosul şi comoditatea refuzând greutăţile, ostenelile şi piedecile întâmpinate în serviciul lui Dumnezeu!

Fă, Isuse Hristoase, ca să dispară aceste înşelăciuni ale minţii noastre şi te rugăm să luminezi mintea şi să întăreşti voinţa noastră prin harul Tău, pentru a putea cu mai multă râvnă şi credincioşie merge pe urmele Tale, nerefuzând nici o osteneală şi greutate în serviciul Tău de apostolat, precum nici Tu n'ai refuzat nimic pentru mântuirea noastră. **Ivo**

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Ist... suche ich», n'ar fi decât idei veritabile augustiniene. Cu aceasta Przywara continuă critica antijansenistă, căutând să dovedească cu orce preţ, existenţa unei renaşteri a ideii catolice în spiritualitatea contemporană a apusului.

Că tezele susţinute de Przywara, în cartea de care ne-am ocupat noi, sunt simple construcţii ideologice, ne-o dovedeşte faptul, că Augustin nu poate îndeplini aceeace autorul îi propune în prefaţă: să refacă unitatea bisericii lui Hristos. Şi el nu poate să realizeze acest lucru tocmai pentrucă e prea iezuit şi deci pentrucă prea seamănă cu un catolic modern. Augustinul lui Przywara are un singur concurent şi acest concurent este acel Augustin, care a trăit din plin tragicul pe care păcatul îl naşte în lume şi în ale cărui opere experienţa primordială creştină va neilnişti mereu iezuitismul şi absolutismul papal aşezat pe erezia infailibilităţii.

Dr. Nicolae Balca

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* călătorind în săptămâna aceasta pentru 3 zile la Mănăstirea dela Sâmbăta de sus, pentru a supraveghea lucrările ce sunt în curs, Miercuri la sărbătoarea Buneivestiri a luat parte la liturghia din biserica parohiei *Sâmbăta de sus.* La sfârşitul liturghiei I. P. S. Sa a predicat poporului număros care umplea biserica despre cum trebue să-şi pregătească creştinul sufletul în timpul marelui post pentru a primi cu vrednicie praznicul sfintei Invieri a Domnului.

Conferinţa dlui advocat I. I. Moţa. Conferinţa «*Un alt suflet românesc*», ţinută de distinsul luptător naţionalist, *I. Moţa*, în „Aula Academiei teologice", Sâmbătă, în 21 Martie, a fost un prilej de înaltă şi curată desfătare sufletească.

Dintr'o temă, căreia greu îi poate rezista vre-un conferenţiar să n'o trateze cu un entuziasm facil, dl I. Moţa a făcut un subiect de sobră şi documentată analiză, ridicându-se ca pe nişte trepte solide până pe culmile de viziune generală a unei alte vieţi româneşti. Cugetare, critică şi cumpănită, graţie şi energie — acestea au fost componentele conferinţei atât de gustate de numerosul auditor.

— Vineri seara, în 27 Martie, a conferenţiat, tot în „Aula Academiei Teologice", dl prof. univ. I. Lupaş despre „Probleme actuale". Cu verva-i însufleţită care-l caracterisează pe acest neîntrecut conferenţiar şi cu multilaterela informaţie, mereu înoită, dl prof. I. Lupaş a prezentat auditorului o serie de probleme din politica internaţională şi din viaţa statului nostru, pledând cu căldură pentru ideea naţională şi creştină. Conferinţa a fost răsplătită de auditorul numeros cu dese şi entuziaste aplauze.

Donaţii pentru ridicarea unui monument lui Gojdu la Oradea din partea foştilor bursieri ai „Fundaţiunii Gojdu" azi locuitori ai Sibiului: Dr. N. Vecerdea, cons. la înalta curte de casaţie, pens. 1000 lei, Jantea Marcu, profesor pens., I. Vătăşianu, dir. băncii Albina, Dr. L. Borcia, advocat, Dr. N. Petra, dir. băncii Oaşia, Dr. E. Piso, advocat, Dr. N. Cristea, notar public, Dr. O. Filipescu, dir. spitalului public, Ing. S. Crăciunaş, insp. gen. industrial, Dr. V. Miter, medic, Dr. L. Ionaşiu, medic, câte 500 lei; I. Preda, contabil la Tip. Arhidecezană, Dr. I. Muţiu, notar public, Dr. L. Bologa, prof. la şcoala Normală, câte 300 lei; Dr. I. Beu, preşed. cons. de adm. al băncii Albina, N. Chisan, funcţ. pens. câte 200 lei; V. Veştemean, prof. la liceul „Gh. Lazăr", Ad. Cristea, dir. de bancă pens. Dr. Gh. Bânda, primpreşed. de tribunal, D. Coltofeanu, cons. arhiepiscopesc, Tr. Preda, dir. şcoalei sup. de Comerţ, Dr. Fl. Vilt, medic, Dr. D. Nicolae, medic, Dr. S. Piso, magistrat, V. Popp, fermacist, Tr. Georgescu, funcţ. sup. la banca Albina, Dr. I. Slavu, medic, S. Savu lt. colonel, Dr. C. Ştefan, advocat, câte 100 lei. Sunt şi câţiva beneficiari ai „Fundaţiunii Gojdu", cari cu toată situaţia bună la care au ajuns, nu s'au simţit obligaţi să-i fie recunoscători. Tuturor donatorilor „Frăţia ortodoxă română", prin intermediul căreia sa făcut colecta, le exprimă sincera mulţumire.

Reveniri dela secta baptiştilor la biserica străbună se vestesc de curând şi dela Caransebeş, unde secta aceasta pare a fi în totală descompunere. Resultatul revenirii la calea cea bună se atribue în deosebi activităţii *Oştii Domnului*, unde câţiva baptişti veniţi ca oaspeţi, alături de membrii organizaţiei Oastea Domnului, au ascultat cuvintele din Sf. Scriptură, luminos tălmăcite de *preotul* conducător al Oştii Domnului, şi primind îndemnul de îndreptare n'au mai stat la îndoeală de a-şi căuta mântuirea în sânul bisericii noastre, ai cărei fii fuseseră şi mai înainte.

In Nr. 12 al ziarului nostru s'a recenzat lucrarea părintelui Dron, care dă în româneşte textul tuturor canoanelor ecumenice cu comentariu. Atragem atenţiunea şi asupra altor lucrări de acest cuprins. Intre altele amintim traducerea din Milaş a părintelui Dr. N. Popoviciu şi Corincici.

Scumpirea are şi unele efecte bune. Se ştie că zilele trecute s'a pus în aplicare scumpirea tutunului cu un leu la pachet. Muncitorii şi ţăranii din regiunea Baia Mare, şi anume din comuna Unguraş şi din cartierul minier Valea Roşie, au hotărât în unaminitate *să nu mai fumeze;* căci deşi se pare puţin un leu la pachet de tutun, pentru omul sărac apasă greu în cumpănă şi scumpirea aceasta. Oamenii s'au şi ţinut de cuvânt, şi de atunci nici unul nu mai fumează, ear licenţa de vânzare a produselor C. A. M.-ului din Unguraş a fost restituită în lipsa de muşterii. N'ar strica o *nouă* scumpire a tutunului, — pentruca obiceiul dela Unguraş să se respândească şi în alte localităţi, iar lumea să mai stăbească din fumatul, care aduce mai multă pagubă fumătorilor, decât câştig statului.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 29 Martie 1936, va predica părintele *M. Neagu.*

Duminecă, în 29 Martie 1936, ora 6 seara, va conferenţia în sala mare a judeţului Sibiu, dl profesor universitar, poetul *Ion Pillat* despre: Romantismul românesc.

Dela Cercul de recrutare Sibiu. Se pune în vedere tinerilor ctg. 1936, că încorporarea se va face pe ziua de *20 April* 1936 (în loc de 1 April 1936.)

—Tinerii clasei 1937, născuţi în Sibiu, cărora li s'a acordat termen pentru 20 şi 21 April 1936, să se prezinte în faţa cons. recrutare după cum urmează: Cei din ziua de 20 April în *6 April*, iar cei din ziua de 21 April în *7 April* 1936. Tot în aceste zile se vor prezenta şi tinerii cari au fost absenţi neprezentaţi în faţa cons. recrutare a clasei 1937.

CARŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică, numărul pentru Martie—April 1936, are cuprinsul următor: Preot Il. V. Felea: Mângâierea Invierii. Dr. N. Terchilă: Hristos a înviat. Pr. S. Radu: Doctrina despre canon sau satisfacţiune la romano-catolici. Preot Nicodim Belea: Personalitatea sfântului apostol Pavel şi sufletul modern. Iosif E. Naghiu: Aspectul dualismului tehnică-religie. Preot Dr. Nic. Terchilă: Misticismul lui Vlad. Solovieff. — T. Bodogae, prof. N. Neaga, Gr. T. M., Pr. Il. V. Felea, N. C., Iosif E. Naghiu şi D. Călugăr: *Mişcarea literară:* De la Destination de l'homme. Einleitung in das alte Testament. Synopse der drei ersten Evangelien. Septuaginta, id est vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes. Un Nou Ev Mediu. Puncte cardinale în haos. Judecata particulară. Pe drumul datoriei. Biserica şi tineretul. Creştinismul. Lourdes şi Maglavit. — I. F., Grigorie T. Marcu şi N. C. Neculce: *Cronică:* Declaraţiile ministrului H. Kerrl. Nemulţumirea catolicilor din Sarre. Suprimarea unui ordin religios. † Ferdinand Kattenbusch. † Episcopul Nicolae Ivan. Sfântul Sinod. Asociaţia generală a presei bisericeşti. Şedinţa comitetului asociaţiei clerului „Andrei Şaguna". — N. C. şi Gr. T. M.: Note şi informaţii.

Poşta redacţiunii

I. Al. B.-L. în *Br.* Intr'un număr apropiat.

Nr. 48—1936

Publicaţiune de arendă

Se arendează pe timp de 5 ani — din 1 Octomvrie 1936 până la 1 Oct. 1941 pământurile Fundaţiunei culturale Dr. Ioan Mihu din Sibiu în mărime de 204 jugăre şi anume:

1. 100 jugăre arător într'un complex, de prima calitate cu casă de locuit şi supraedificate economice: grajd mare, şopru, magazie de bucate etc. toate în bună stare, aflătoare în hotarul comunei *Băcăinţi* (jud. Hunedoara) pe malul stâng al Murăşului, lângă şoseaua naţională, 600 m. depărtare de gara Şibot.

2. 104 jugăre în hotarul comunelor *Vinerea* şi *Cugir* (jud. Hunedoara). Din aceste jugăre sunt 17 jugăre fânaţ şi grădini cu pomi roditori, 10 jugăre fânaţ, iar restul arător, în mai multe locuri.

La Vinerea, în centrul satului, se află o casă de locuit cu supraedificate economice, toate în bună stare.

Ofertele scrise se vor înainta până la la 30 April a. c. *Eforiei fundaţiunei culturale Dr. I. Mihu, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 32.*

Vor fi preferiţi ceice depun garanţii în bani sau efecte de stat.

Informaţiuni se pot lua dela părintele V. Nistor, consilier arhiepiscopesc în Sibiu, secretarul referent al Fundaţiunei.

C. preoţi sunt rugaţi a atrage atenţiunea celor interesaţi asupra acestei publicaţiuni.

Sibiu, 15 Martie 1936.

Eforia fundaţiunei culturale
Dr. Ioan Mihu, Sibiu

Nr. 358—935 (7) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II. **Ormindea,** prot. Băiţa, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Intregirea dotaţiei dela stat, conform coalei B.

2. Sesiune parohială în mărime de 20 jug. cat. arător, fânaţ, păşune, pădure.

3. Venitul stolar obicinuit în comună.

Casă parohială nu este.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc în Băiţa în termin indicat. Candidaţii vor anexa la cererile de concurs documentele necesare, precum şi autorizaţia dela P. Ven. Consiliu Arh. cumcă pot concura la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminică sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Băiţa la 16 Decemvrie 1935.

Oficiul protopopesc ort. rom. Băiţa în înţelegere cu consiliul parohial.

Dumitru Secărea
protopop.

Nr. 51—1935 (8) 3—3

Concurs de cântăreţ

Biserica ortodoxă română din Araci (Arpătac) protopopiatul Sf. Gheorghe, jud. Trei Scaune, publică concurs pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc.

Consiliul parohial asigură noului cântăreţ următoarele venituri:

1. Patru iugăre de pământ arabil calitatea întâia, sesiune cantorală.

2. Venitele stolare reglementare.

3. Zece litri porumb dela fiecare familie, iar dela văduve numai cinci litri.

4. Doi stânjeni de lemne din pădurea parohială, aduşi acasă.

Vor fi preferaţi candidaţii cari sunt capabili de-a instrui corul bisericesc şi al tinerimii „Sfântul Gheorghe".

Candidaţii îşi vor înainta cererile oficiului parohial din Araci, cel mai târziu până la 15 Aprilie 1936 şi se vor prezenta în parohie pentru a-şi arăta dexteritatea în cântări şi tipic.

Cererile candidaţilor, cari nu au diplome de absolvire dela şcoala de cântăreţi, nu vor luate în considerare.

Cu aprobarea noastră:

Silviu Josan
paroh

Văzut:
Oficiul protopopesc

Aurel Nistor
protopop

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80·—
1/2 „ „ 42·—
1/4 „ „ 24·—
1/8 „ „ 12·—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150·—
1/2 „ „ 80·—
1/4 „ „ 42·—
1/8 „ „ 22·—

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

La Librăria Arhidiecezană se află spre vânzare următoarele **odăjdii** complete:

1. Odăjdii executate de călugării din Muntele Athos; în Brocat bogat ornat cu fir şi execuţie admirabilă:

1 rând, de coloare verde închisă . Lei 7.000
1 rând, de coloare vânătă închisă . „ 12.000
1 rând, de coloare violetă închisă . „ 15.000

2. Odăjdii ţesute în mănăstirile de maice, cu motive româneşti în mătase, foarte frumoase şi trainice:

1 rând vânăt . . Lei 8.800
1 rând roşu . . . „ 11.000
1 rând vânăt . . „ 12.000

3. Patrafire, în aceiaşi execuţie, cu câte 1700

4. Tot la Librăria arhidiecezană se află şi Potire, Candele, Cădelniţe, Discuri, Steluţe de argint şi de alpaca, Cruci de metal şi de lemn pictate, Clopoţei, Chivote, Garnituri de cuminecat bolnavii, Copii, Linguriţe, Căldăruşi de aramă cositorite şi **Icoane** pe pânză, pe tablă, pe lemn şi pe hârtie, cu preţurile cele mai convenabile

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 5 Aprie 1936 — Nr. 15

BIBLIOTECA CENTRALĂ ... SIB...

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Condiția principală a apropierii dintre Biserica ortodoxă și cea catolică

II

Părintele Dr. N. Brânzeu crede că antagonismul dintre cele două biserici românești ar putea fi înlăturat printr'un acord în virtutea căruia să renunțăm la *„ura grecească dintre noi, cari suntem un popor* latin» și să colaborăm față de relele cari «ating deopotrivă interesele morale ale ambelor biserici».

Am anunțat în partea I-a articolului nostru că răspunsul părintelui Brânzeu îl socotim ineficace. Pentru a stabili raporturi frățești între cele două biserici românești, trebue să înlăturăm cauza reală a antagonismului. Iar aceasta nu e *ura* grecească, ci amestecul catolicismului în viața religioasă a neamului nostru.

De unde urmează că o potolire în raporturile dintre cele două biserici românești este imposibilă. Nu din vina bisericii ortodoxe. Ei nu-i aparține câtuși de puțin inițiativa în aceste fricțiuni. Ea este continuu în situație de apărare. Dar de apărat, trebue să se apere.

Atâta timp cât există între români o biserică unită, antagonismul este inevitabil. Pentrucă unitismul reprezintă penetrațiunea catolică pe teritorul bisericii ortodoxe și tendința activă de-a desbina neamul nostru. Bisericile creștine pot coexista în liniște și pot colabora pretinește cât timp rămâne fiecare în casa ei. Pasiunea misionară găsește destul teren în ținuturile necreștine. Dar dacă e foarte adevărat; că bisericile creștine s'au făcut vinovate de învrăjbirea creștinilor, slăbind enorm forța creștinismului în fața dușmanilor lui, tot pe atât de adevărat e că biserica ortodoxă n'are din acest punct de vedere nici o pată pe conștiința ei.

Vina o are întreagă catolicismul și protestantismul.

Dar dacă înregistrăm azi la unele ramuri necatolice (d. ex. la anglicanii cari nu mai vreau să turbure pe cei lalți creștini cu prozelitismul lor) renunțarea la aceste păcate împotriva creștinismului, cu atât mai mult ar fi de așteptat această cuminție din partea catolicismului. Mai cu seamă având în vedere că acțiunea lui printre ortodocși nu i-a adus roade serioase. Dimpotrivă, mai mult i-a stricat, îndepărtându-și sufletește enorm biserica ortodoxă. Și chiar dacă a reușit să rupă dela sânul bisericii ortodoxe 3—4 milioane de suflete sub forma hibridă și nesigură de uniți, și-ar putea da seama că aceasta n'a putut-o face decât prin mijlocirea puterii politice a două state catolice pe teritoriul cărora se aflau pe atunci ortodocși: Austro-Ungaria și Polonia. In viitor însă câștiguri de felul acesta nu mai sunt de sperat. Popoarele ortodoxe s'au putut aduna cu ajutorul lui Dumnezeu în statele lor. Catolicismul spera când a inițiat metoda acomodaționistă uniată a câștigării ortodocșilor, că prin primii uniați și printr'o perpetuare a regimului politic de atunci va putea câștiga toată creștinătatea ortodoxă. A dat însă fiasco pe toată linia.

Ce-i este mai scump acuma: să rămână în brațe cu puținele firmitari uniate — nici ortodoxe, nici catolice, — amintitoare ale unei acțiuni prozelitiste de manieră medievală, dar într'o tenziune netrecătoare cu biserica ortodoxă în întregime? Nu e mai onorabil și mai deschizător de perspective frumoase, să abandoneze aceste neînsemnate coji din marele corp ortodox, pentru a deschide calea apropierii de el?

Pentru mult dorita unire dintre cele două biserici e necesar în prealabil crearea unei atmosfere pretinoase, a unei reciproce simpatii. Dar pentru a ajunge acolo catolicismul trebue să înlăture mărul de ceartă, care nu e altul — am vrea să se convingă odată de adevărul acesta orice catolic — decât uniația trebue să se retragă în alvia lui. Cum vrei să te aștepți la unire prin căsătorie a două familii vecine atâta timp cât una a ocupat și ține cu forța o bucată din curtea celeilalte, ba tinde să pună stăpânire pe toată? Dar îndată ce și-a retras vecinul lacom pretențiile de pe teririul alăturat, începe între cele două familii o viață mai pretinoasă care poate duce la înrudire, la unire, încât cele două curți pot deveni una la urmași.

Sau crede catolicismul că va realiza unirea cu ortodocșii mai-degrabă prin mijloace neevanghelice, căutând să-și întindă stăpânirea pe teritoriul ortodox împotriva voinții bisericii ortodoxe? N'are decât să creadă și să continue a lucra și mai departe în consecință. Noi însă suntem datori să ne apărăm. Și să știe că până la biruința finală — în care noi nu credem, căci ce se urmărește prin forță și prin fraudă în domeniul religios, nu se dobândește durabil — toate luptele dintre creștini, toată ura care se strânge în ei în paguba creștinismului, va apăsa pe conștiința catolicismului.

Iar fraților români uniți le spunem: dacă vreți să contribuiți atât la unirea sufletească a neamului nostru, cât și la cea a creștinității, lăsați-vă de situația nefirească și ingrată în care v'a așezat o istorie nefericită. Renunțați la rolul trist de unelte ale învrăjbirii atât naționale, cât și creștine. Intoarceți-vă acasă, ca apoi cu toții să începem a trăi în alte sentimente, mai bune, mai frățești față de confesiunea căreia nu am mai avea de ce să-i fim atât de dușmănoși.

Dr. D. STĂNILOAE

Calvarul crucii

Incepe de azi săptămâna sf. Patimi și ni se dă un nou prilej spre a ne aduce aminte de patimile pe cruce ale Domnului și Mântuitorului Isus Hristos.

Din negura vremii se aud și acum, prin rezonanța creștinescului nostru suflet, neîndurătoarele lovituri de ciocane. Le simțim și noi, bunii creștini de azi, alături de Mântuitorul Hristos, căci numai în acest chip dovedim că înțelegem marea operă de încreștinare a vieții omenești, pe care cu atâta râvnă a realizat-o El în timpul activității Sale pământești.

Se cuvine ca în aceste prea cinstite zile de mare înfrânare duhovnicească să îmbrăcăm haină de doliu și să plângem cu negrăita tânguire pe Acela care de bună voie s'a lăsat batjocorit și răstignit, ca să ne elibereze din ghiarele păcatelor și ale morții.

Mântuitorul Hristos a venit pe lume ca să ne scoată din cătușa morții, iar evreii l-au pironit pe cruce și mormântul cu petri mari l-au întărit.

Mântuitorul a venit pe lume să ne tămăduiască trupul și să ne lumineze sufletul; El s'a coborât din înălțimea cerului în adânca prăpastie a vieții pământești spre a ne ridica la acea neprihănită înălțime, de unde vine «toată darea de cea bună și tot darul desăvârșit».

Cu adevărat bunătatea Mântuitorului este nesfârșită, căci pentru noi a răbdat dureri negrăite. Dar în schimb acelei mari bunătăți, evreii neînțelegători, fariseii fățarnici, stăpânitori neînduraţi dar vremelnici ai claselor sociale din vremea aceea, ademeniți de ispita diavolească, s'au pornit cu ură de moarte împotriva blândului Isus și purtându-l asememenea unui tâlhar dela arhiereul Ana, la Caiafa, apoi dela Caiafa la Pilat guvernatorul și dela Pilat la Irod tetrarhul, l-au declarat vinovat și condamnat la rușinoasa moarte pe cruce.

Negăsind nici o vină asupra Lui, Pilat a încercat de 3 ori să-l èlibereze, dar poporul, îndemnat de cărturari și farisei, a strigat cu mare glas: **„Să se răstignească"!...** *In cele din urmă neputând rezita furiei poporului, Pilat a cerut un vas cu apă și s'a spălat pe mâni, arătând că este nevinovat de sângele acestui drept.*

Poporul îl primește în modul cel mai josnic, îl lovește cu palmele peste față, în semn de batjocură îi pune pe cap o cunună de spini, îi dă trestie în mână în loc de sceptru regesc, apoi îl îmbracă în hlamidă roșie pe care o purtau pe atunci numai regii.

Cu crucea grea pe umeri, Mântuitorul a urcat drumul cel mare spre Golgota. Obosit de povara crucii, a căzut de multeori, până un oarecare Simion Chirineanul, întorcânduse dela lucrul câmpului, i-a ajutat.

Ajuns pe Golgota, Mântuitorul a fost desbrăcat de haine și ridicat pe cruce alături de doi făcători de rele. Pironirea pe cruce s'a petrecut în cele mai crâncene chinuri. Mântuitorul părăsit de toți, afară de iubita Lui mamă, Prea sfântă Fecioară Maria, și ucenicul Său iubit, Ioan, împreună cu câteva mironosițe, în cele din urmă și-a încredințat sufletul în mânile lui Dumnezeu-Tatăl.

Ca o urmare a acestei nedrepte osânde, care nu a cunoscut pereche în lume, soarele s'a întunecat, pământul a fost cuprins de un mare cutremur, iar catapeteasma bisericii din Ierusalim s'a desfăcut în două părți.

Bunătatea Mântuitorului s'a dovedit și de data aceasta cu prisosință, căci El s'a rugat pentru ceice l-au batjocorit. Nu a mustrat nici pe tâlharul din stânga care își bătea joc de El, ci a tăcut și a răbdat. In schimb adresează cuvinte de îmbărbătare tâlharului de dreapta, făgăduindu-i fericirea dumnezeiască a raiului...

Dacă vom încerca să pătrundem realitatea vieții morale de azi, constatăm cu durere că nu sânt puțini oameni care disprețuiesc adevărurile evangheliei pe care le-a răspândit în lume și pentru care Mântuitorul Isus Hristos a suferit mortea pe cruce. Fără îndoială că aceștia negând dumnezeirea lui Isus, sânt socotiți de oameni răi și păcătoși asemenea tâlharului de stânga. Ei sânt lipsiți de ajutorul lui Dumnezeu și de lumina bisericii pe care le nesocotesc, dar nu cu desăvârșire, căci și pentru aceștia mai e timp de îndreprare, chiar și în ceasul al 11-lea, cum spune evanghelia. Să ia aminte toți cei îndepărtați de biserică, la gestul de ultimă pocăință din partea tâlharului de dreapta pe care Mântuitorul l-a iertat și i-a dat nădejdea fericirii raiului.

Să încercăm a ne apropia de Mântuitorul Hristos, în aceste zile de pocăință, căci numai cu sufletul îndreptat putem să ne bucurăm de luminatele sărbători ale Invierii Domnului.

Pr. **Silvestru Garcea-**
Cernatu-Brașov

Notificare oficială

Discul dela Florii pentru fondul de pensiune preoțesc, și discul dela sărbătorile Invierii Domnului pentru Internatul arhidiecezan, se vor purta în toate parohiile din arhiepiscopia noastră, în conformitate cu ordinile noastre Nrii 2962 și 2963 din anul 1931.

Sumele încasate se vor trimite oficiului nostru de cassă, prin oficiile protopopești, până la 15 Mai c.

Sibiu, la 31 Martie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Dl O. Goga — profesor universitar. *Parlamentul român a adoptat proiectul de lege pentru înfiinţarea unei catedre de cultură modernă română la universitatea din Cluj, la care este chemat poetul* **Octavian Goga** *atât din partea senatului universitar, cât şi a facultăţii de litere.*

Faptul onorează în mare măsură nu numai pe cel ales, ci şi pe alegătorii săi, care au învitat ca profesor la înaltul aşezământ cultural din Cluj pe fiul fostului preot Iosif din Răşinariul lui Şaguna, pe maestrul care se dovedeşte zilnic ca o personalitate covârşitoare în viaţa publică a ţării noastre.

Tineretul nostru universitar va avea fericitul prilej să-şi desăvârşească pregătirea adăpându-se din izvorul comorilor sufleteşti ale îndrumătorului cu distinse şi excepţionale calităţi, recunoscute şi admirate de prieteni şi adversari de-o potrivă.

Numai de s'ar aplica exact şi fără întârziere! — Legea *jocurilor de noroc*, pusă la vot în şedinţa Camerei dela 31 Martie 1936, s'a votat în unanimitate.

Articolul unic propus este următorul:

«*Toate jocurile de noroc pe bani, de orce natură, sau sub orce formă de denumire, în care hazardul joacă principalul rol, precum şi cele mecanice, în orce localuri publice sau particulare, pieţe publice etc. sânt interzise, exceptându-se loteria de stat şi pariurile mutuale dela cursele de cai*».

Contravenienţii de orce fel se vor pedepsi cu închisoare dela şase luni la un an.

Catedră pentru arta creştină. — Sfântul Sinod, în şedinţele ţinute zilele trecute, s'a ocupat şi de problema însemnată d'a se înfiinţa o catedră pentru cursuri speciale de artă creştină.

Iniţiativa frumoasă este primită cu însufleţire din partea presei noastre.

In afară de ziarul *Universul*, care îş are o pagină săptămânală închinată chestiunilor bisericeşti, se exprimă aprobător şi ziarul *Neamul Românesc*, care în numărul său dela 30 Martie a. c., cu aceeaş adâncă înţelegere pentru arta religioasă, spune:

Desigur, iniţiativa pornită deschide largi perspective într'o acţiune de culturalizare şi cunoaştere a comorilor artistice din trecutul ţării. Tinerii teologi, formându-şi lesne un bogat bagaj de cunoştinţe în domeniul artei creştine, vor putea face cunoscut tuturor, în păturile poporului, însemnătatea atâtor mărturii vii de simţire şi concepţie originală, desprinzându-se din atâtea influenţe ce au plămădit istoria neamului nostru. Astfel împrăştierea mai departe a luminii asupra valorilor artistice creştine va contribui şi la consolidarea credinţei strămoşeşti prin lămurirea pe care o aduce o înţeleaptă şi sănătoasă pregătire. Arta religioasă, atât de vastă, dela diferitele cântece, obiecte artistice, arhitectură şi până la picturile atât de variate, străbătând vremea, pusă în preţuirea poporului, va constitui astfel un puternic element de educaţie şi ridicare a prestigiului naţional. Realizările ce se aşteaptă vor fi însă determinate numai de modul, în care aceste cursuri trebue să fie înţelese şi organizate prin autoritatea şi valoarea reală a celui ce va ocupa noua catedră ce se impune astăzi.

Pios pelerinaj. — *In Vinerea din Săptămâna Luminată, 17 April c., se va face, şi în anul acesta, un pios pelerinaj la restaurata Mănăstire brâncovenească dela Sâmbăta de sus, — sfânt locaş menit să fie model de credinţă şi de lumină pentru toate veacurile.*

La sfintele slujbe, săvârşite cu acest prilej, de un mare sobor de preoţi, va participa şi I. P. Sfinţitul nostru Mitropolit **Nicolae.**

La Izvorul Tămăduirii va veni, după obiceiul vechi şi bun, mulţimea credincioşilor din ţinutul Făgăraşului, ca să asculte sfintele slujbe şi să ia cu sine apă sfinţită din minunatul izvor de lângă mănăstire, mărturisind în acest chip dragoste pentru Mântuitorul nostru Domnul Isus Hristos şi multă râvnă pentru biserica Lui.

Asociaţia „Andrei Şaguna" a clerului ortodox din Ardeal

Comunicat

Asociaţia clerului „A. Şaguna", ca urmare la hotărârile Congresului general preoţesc dela 19 Martie a. c., declară că-şi însuşeşte aceste hotărâri şi că va continua cu toată energia lupta pentru împlinirea justelor revendicări ale bisericii şi ale clerului ei.

In consecinţă Asociaţia clerului cere preoţilor parlamentari să insiste pe lângă guvernul ţării pentru satisfacerea doleanţelor preoţimii încă prin bugetul anului 1936—37, iar în caz de soluţie nefavorabilă să-şi prezinte demisiunile din partidul naţional-liberal, împreună cu toţi preoţii cari fac parte din acest partid.

Pentru cazul că preoţii vizaţi nu şi-ar face datoria în acest înţeles, Asociaţia clerului va aviza la atitudinea cuvenită faţă de membrii ei, cari nu înţeleg să se solidarizeze într'o cauză aşa de dreaptă a ei.

Preşedinţii secţiilor eparhiale ale Asociaţiei sunt invitaţi să aducă acest comunicat la cunoştinţa întregului cler din despărţămintele protopopeşti.

Biroul Asociaţiei

Ajutorarea fraţilor lipsiţi din Basarabia

In zilele marelui post al sf. Paşti din anul acesta, în zilele de pocăinţă şi de îndreptare pe căile luminii şi adevărului, Arhiepiscopia noastră ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu, a luat măsuri ca, în toate sfintele sale biserici, cucernicii preoţi, citind circulara sa adresată preoţimii şi iubitului nostru popor, să aducă la obştească cunoştinţă îndemnul părintesc de a veni după putinţă *în ajutorul fraţilor lipsiţi din Basarabia*, atât de greu încercaţi, şi ameninţaţi chiar de foamete, după cumplita secetă, care în anul trecut a nimicit toate roadele pământului basarabean.

Pe temeiul măsurilor luate dela centrul arhiepiscopiei, preoţii cu membrii din consiliile parohiale şi cu comitetul reuniunilor de femei au pornit la strângerea de danii pe la familiile creştinilor.

Sumele dăruite în bani, precum şi sumele realizate din vânzarea darurilor în natură, s'au înaintat Consiliului arhiepiscopesc la Sibiu.

Astfel, la sfintele sărbători ale Invierii Domnului, de care ne mai despart abea câteva zile, putem să trimitem fraţilor noştri din vechiul pământ moldovenesc dintre Prut şi Nistru, — odată cu urări de bine şi cuvânt de încurajare din partea credincioşilor din Arhiepiscopia noastră, — şi darul nostru al tuturora, în dorinţa de-a le uşura cât de puţin greutăţile traiului şi a le sporì bucuria lor şi a familiilor lor.

Apărarea drepturilor preoţimii

In şedinţa din 21 Martie c. a camerei, discutându-se chestiunea salarizării preoţilor, dl deputat *Radu Lascu* a arătat condiţiile grele de existenţă ale preoţimii şi ale bisericii strămoşeşti. Intervenţia dlui deputat Radu Lascu arată, că se găsesc deputaţi, cari înţeleg să sprijine biserica dominantă naţională şi pe slujitorii ei, contribuind prin aceasta la întărirea sufletească a poporului românesc.

De asemenea a vorbit în favorul preoţimii d. G. Brătianu.

In apărarea drepturilor preoţimii a intervenit în parlament şi dl *O. Goga*, care a spus:

„Domnilor deputaţi, nu vreau să am un ecou prin cuvintele mele în partidul meu, eu vreau ca aceste cuvinte ale mele să găsească un ecou în sufletele dv. de buni români.

„Nu se poate duce o viaţă de stat, aşa cum o plănuim noi cu un criteriu naţional, fără biserică, şi nu se poate duce o viaţă bisericească cu o biserică cerşetoare.

„Eu, dlor, aş dori ca această problemă să fie discutată cu toată obiectivitatea, acì în cameră să ne grupăm cu toţii argumentele noastre, să arătăm ţării că nu se poate ca preoţimea să fie încontinuu jignită în interesele ei.

„In mine nu este numai un ecou al atmosferei în care am crescut — m'am născcut şi am crescut în atmosfera vieţii bisericeşti — dar eu îmi dau perfect de bine seama că dacă sacrificăm preoţimea, noi nu mai avem alt punct de reazem sufletesc în societatea noastră. De aceea vă rog să binevoiţi să faceţi prin noul buget tot ceeace se poate omeneşte, pentru ca să salvăm prestigiul bisericii noastre: noi considerăm pe preoţi ca funcţionari ai statului, pe care statul trebue să-i plătească la înălţimea slujbei pe care o îndeplinesc".

— In şedinţa următoare a camerei deputaţilor, când s'au votat bugetele ministerelor, a luat cuvântul dl *Dr. C. Angelescu*, ministrul instrucţiunii, care în discursul său rostit la această ocasie a atins nevoile *clerului*, spunând:

„Regret că dl ministru al cultelor, Al. Lapedatu, bolnav fiind, nu este de faţă, ca să răspundă acelora cari au ridicat chestiunea preoţilor dela această tribună. In ce mă priveşte, ţin să declar că sânt absolut de părerea celor cari ai vorbit dela tribuna camerei. Este în interesul acestei ţări, să nu lăsăm clerul nostru să meargă cu căldăruşa... (Aplauze). Trebue să asigurăm situaţia materială a clerului nostru... Am convingerea — încheie dl ministru Dr. Angelescu — că guvernul, care a făcut atâtea lucruri bune în timpuri atât de grele, va găsì mijlocul ca să satisfacă dreptele revendicări ale clerului".

— La rândul său, clerul nu poate decât să ceară insistent On. guvern, ca în conformitate cu aceste declaraţii, să pună capăt cât mai de grabă actualei situaţii profund nedrepte şi jignitoare pentru toată preoţimea noastră. —

In şedinţa camerei dela 2 April c. a fost votată modificarea art. 19 şi 21 din Legea bisericească în senzul că preoţii sunt salarizaţi de stat ca şi funcţionarii, nu primesc numai congruă (adaus la salariu). Dar nu s'a fixat pe scara funcţionarilor locul preoţilor şi pentru anul acesta bugetar, situaţia a fost lăsată nemodificată. Nu sânt prevăzute norme precise de salarizare. Dl ministru al instrucţiunii, *Dr. C. Angelescu*, a declarat totuşi în această şedinţă, că guvernul va căuta, în cursul anului, să suplimenteze ceeace nu este trecut în buget, ca să dea salariul cuvenit clerului...

Nr. 2149—1936

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că părintele Olimpiu Oprea dela parohia Săcărâmb, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc, a ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar, fără nici o reţinere, ajutorul de înmormântare de Lei 15.000 (cincisprezece mii lei) după soţia sa Sabina, decedată la 6 Februar 1936.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 26 Martie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

---

* FOIŞOARA *

Orizonturi spirituale

— Primăvară, primăvară! —

Unui om, ajuns în amurgul vieţii sale, primăvara nu poate să-i sădească în suflet decât o singură văpae: nostalgia după primăverile trecute, după primăverile lui plecate fără întoarcere. E singurul dor pe care primăvara mai poate să-l planteze în inima omului care se găseşte la limita crepusculară a vieţii sale. Pentru el, toate reveriile primăverii rămân aproape fără de'nţeles. Pe când tinărul cu suflet de frondă şi temperament vulcanic, întâmpină sosirea primăverii cu efuziuni lirice, cu chiote de bucurie şi entuziasmul caracteristic vârstei lui. Căci primăvara e anotimpul în care tinerii îşi scaldă sufletele în conul de lumină al supremului adevăr, le lasă să irumpă neptunic spre zările albastre ale cerului. Primăvara e anotimpul cel mai drag, cel mai iubit, e anotimpul în care viaţa oamenilor, dar mai ales a tinerilor, capătă contur de poezie şi limpezime de cristal. Primăvara înfăptueşte atât de minunat sudura între cer şi pământ, unirea transcendentului cu imanentul, coboară cerul pe pământ, cu toată poezia lui, cu toată realitatea lui. Căci cerul acela pe care ni-l îmbia creştinismul, nu poate fi nici o simplă ficţiune, nici o simplă petiţie de principii. Nu poate fi o abstracţiune fără aderenţă cu realitatea, nici o vagă anunţare de dogme fără rădăcină în solul adevărului. Cerul acela e viaţă, e poezie. E cea mai frumoasă, cea mai veridică şi cea mai reconfortantă poezie care s'a scris vreodată în lume. Primăvara pogoară cerul pe pământ. Priviţi la soarele acestei primăveri, la florile ei, la seva ei care se ridică biruitoare şi în cel din urmă fir de iarbă, şi spuneţi-mi dacă s'a mai văzut cândva un cordon atât de puternic şi de masiv, în jurul bisericii, decât acesta pe care-l face primăvara, că cântecele ei, cu florile ei, cu frumuseţile ei, cu toată poezia ei? Pledoariile apologeţilor pentru crucea Mântuitorului sunt firave constructii, sunt încercări suple şi echivoce, pe lângă marea şi elocventa pledoarie pe care o face natura reînviată, în timpul primăverii. Toate bibliotecile din lume nu pot să convertească atât de concludent la credinţă şi nu pot să vorbească atât de ziditor şi de edificator despre Dumnezeu, cum vorbeşte, plăpând şi fraged, un simplu mugur de liliac, un ghiocel imaculat sau o lăcrămioară cu parfumul ei ne întrecut, sau codrul cu stejarii lui, care în tăcere şi persuasiv ne desvăluie tainele lumii şi pe Creatorul ei.

Primăvară, Primăvară! Sosirea ta vesteşte mărirea lui Dumnezeu şi dă viaţă imperativelor sufletului omenesc. Tu, cu pajiştele tale înflorite, ne faci să vedem şi pajiştele de lumină ale vieţii noastre. A vieţii cu ideal integral şi armonic, cu atitudini virile şi eroice. A vieţii cu flacăra mistică a logodirii cu Hristos, cu înalte semnificaţii şi tensiuni interioare, cu rost neperitor. Fiecare colină însorită ne vorbeşte despre ochiul care continuă să vadă şi din colo de mormânt. Fiecare murmur de izvor ne vorbeşte impresionant de sobru, fără etalare de sentimentalism ieftin şi lacrimogen, despre un „izvor de apă vie" pe care, cu toată setea ei nepotolită, omenirea încă nu l-a putut seca. Preopinenţilor noştri cari neagă ipostaza oamenilor de fiinţe bipolare, cu suflet şi trup, nu putem să le opunem alt argument mai convingător şi mai categoric decât graiul primăverii. Primăvara te invită, cu fiecare freamăt de frunză, cu fiecare odihnitoare adiere a zefirului ei, cu fiecare tril de priveghetoare, cu surâsurile ei suave, să părăseşti terenul nesigur şi înşelător al dialecticei sterile şi să-ţi ancorezi sufletul în seva şi binecuvântările ei, ca să prinzi puteri nebiruite de nimeni, după cum odinioară miticul Anteu, de câteori atingea pământul cu picioarele, prindea puteri telurice şi vigoare de neînfrânt. Primăvara te transfigurează, te ilumineză, te desăvârşeşte, te uneşte cu Dumnezeu. Primăvara te purifică, te ridică, cum ridică o ciocârlie, la un echilibru sufletesc ideal. Revolta sufletului tău împotriva tuturor contigenţelor cari îl aservesc, e lavă fierbinte, primăvara. Primăvara îţi impune să ataci pieptiş, fără timiditate, marile probleme ale existenţii şi îţi sădeşte în inimă ideea de a te sacrifica pe altarul idealurilor superioare ale vieţii. Primăvara aduce în stepa sufletului tău floarea înrourată a credinţii, pacea şi seninătatea, bucuria frenetică de a trăi viaţa aceasta de pelerin trecător, în lumina adevăratei ei semnificaţii. Chiar şuviţa de sânge care, în plină primăvară, se prelinge bogat din gura bolnavilor de piept, nu face altceva mai mult decât să vădească un adevăr esenţial, pe care noi îl uităm adeseori: în fiecare zi trăim, în fiecare zi murim. Şi totuşi, niciodată nu murim. Fiindcă chiar morţile acestea triste şi paradoxale, cari fac notă dureros de discordantă cu manifestările de viaţă impetuoasă ale primăverii, nu pot să spună mai mult decât că mormântul este doar un punct de ineluctabilă intersecţie între viaţa de aici de pe pământ şi viaţa de dincolo de hotarul marelui necunoscut.

Poezia nescrisă a primăverii însă nu poate s'o descifreze omul cu sufletul opac. E măreaţă, e seducătoare această poezie. Dar atunci când n'o porţi în sufletul tău, rămâne neînţeleasă pentru tine. „On ne

Probleme-Recensii-Comentarii

Spicuiri din conferinţa dlui profesor I. Lupaş. — *In remarcabila conferinţă pe care a ţinut-o în Aula Academiei teologice, Vineri în 27 Martie, păr. profesor universitar I. Lupaş a „inzistat asupra distincţiei ce trebue făcută între democraţia regizată de marii bancheri — în cea mai mare parte evrei — şi între demofilia ca idee generoasă, creştină. Democraţia ieşită din falsa concepţie a revoluţiei franceze despre uniformitatea oamenilor şi din ideea ateistă că toate puterile din stat emană dela popor, nu e în stare niciodată să se realizeze sincer. Ea însemnează în realitate domnia banului şi a minciunii, amândouă la fel de explotatoare.*

In ultimul timp democraţia a început a fi abandonată de oamenii luminaţi. Constituţiile statelor au început a se clădi pe altă bază, pe ideea că puterile în stat emană dela Dumnezeu, care grăeşte şi se manifestă cu deosebire prin bărbaţii mari, providenţiali. In sensul acesta a iniţiat reforma statului austriac un mare preot, monseniorul Seipel. Constituţia preconizată de el, pusă în aplicare de urmaşii lui, nu mai are nimic din ateismul şi falsul democratism al revoluţiei franceze. Creştinismul, printr'un slujitor obişnuit al lui, a înregistrat astfel un triumf în refacerea unui stat modern. Preoţii pot avea un exemplu de ce poate realiza un preot în domeniul politic atunci, când politica lui e de principii, nu de meschine interese personale, şi când îşi asociază în politica ce-o face studiul *intenziv.*

Distinsul conferenţiar a atacat şi mult desbătuta problemă a Ligii Naţiunilor, a rostului ei în servcciul păcii. Fără a afişa acel optimism naiv care crede că Liga Naţiunilor poate totul şi războiul este deacum imposibil, Domnia Sa a constatat că această instituţie a reuşit în câteva cazuri să înlăture războiul. Folosindu-se de o conferinţă a dlui ministru Titulescu, ţinută la Berlin, despre „Dinamica păcii", *dsa a arătat ce progrese s'a realizat, faţă de timpurile trecute, pe terenul acesta. De unde înainte vreme războiul era un drept indiscutabil al oricărui stat, făcând parte din mijloacele obişnuite prin cari îşi întindea suveranitatea sa, astăzi orice stat se simte dator să-şi pledeze în acel for internaţional îndreptăţirea la un război ce-ar fi dispus să-l facă. Dar prin aceasta se câştigă timp, patimile se moderează şi prin conducerea tuturor se găseşte o soluţie împăciuitoare. Ideea şi obişnuinţa rezolvării pe cale paşnică a conflictelor şi antagonismelor câştigă teren în conştiinţa lumii, un teren care nu se va mai perde definitiv chiar dacă uneori ar mai izbucni câte un război.*

Dar alături de activitatea diplomaţilor, trebue să meargă opera de împăciuire a popoarelor prin biserică. Fără aceasta nu se poate obţinea mare lucru. Biserica singură poate lucra în acest domeniu mai trainic, căci ea se adresează conştiinţelor, opera ei nu e numai tehnică cum e cea a diplomaţilor, ci ea poate reforma conştiinţele.

Inzistând asupra acestui rol al bisericii păr. profesor I. Lupaş a amintit de străduinţele urmate în această direcţie de diferitele biserici, în congresele lor pentru pace.

Am subliniat în rândurile acestea numai câteva din ideile şi sugestiile acestei admirabile conferinţe.

*

„Candela". — Revistă teologică şi bisericească, publicată de profesorii facultăţii de teologie dela universitatea Regele Carol II din Cernăuţi. Anul 46, Ianuar—Decemvrie, Nr. 1—12, 1935. Tiparul „Glasul Bucovinei". Pag. 349. Lei 200.

Infiinţată le anul 1881 de neuitatul vlădică Silvestru Morariu Andrievici, bătrâna revistă „Candela" îşi continuă — deşi cu mari greutăţi materiale — apariţia şi rămâne, în acelaş timp, credincioasă numelui său de candelă răspânditoare de serioasă şi adâncă cultură teologică.

Şirul cuprinsului din acest volum îl deschide articolul părintelui profesor universitar *Dr. V. Loichiţa,* care ne prezintă într'o lumină vie personalitatea aceluia, care a fost „studentul, românul, dascălul şi chiriarhul Nectarie", dispărut dintre noi în 4 Iulie 1935.

In continuare, profesorul universitar *Dr. Nicolae Cotos,* actualul decan al facultăţii teologice cernăuţene, expune alegerea, învestirea şi înscăunarea I. P. Sf. mitropolit Visarion Puiu, urcat de curând pe tronul mitropoliei cu veche tradiţie a Bucovinei.

Urmează studiile semnate de: profesorul universitar *Dr. Vasile Gheorghiu:* Ideea de împăcare şi mântuituire la noi, la romano-occidentali şi la protestanţi.

Dr. S. Reli: „Originea şi evoluţia istorică a costumului preoţesc la românni", (pag. 71—116) cu ilustraţii în text. Acest studiu, apărut întro broşură aparte, a fost semnalat şi subliniat în acest ziar (vezi Nr. 11 din 1936).

Urmează studiul semnat de profesorul universitar *Dr. Valerian Şesan:* „Modificarea legii şi statutului pentru organizarea bisericii ortodoxe române", (pag. 117—185), aprobat de consiliul facultăţii de teologie din Cernăuţi în şedinţa din 13 Ianuar 1936.

In continuare se publică: 1. Proiectul de regulament pentru alegerea şi constituirea organelor reprezentative şi executive în parohiile, protopopiatele şi eparhiile din Patriarhia română; 2. Proiectul de regulament pentru aplicarea articolelor: 2, 12 şi 6 (modificate), din legea generală de pensiuni (din April 1925), privitoare la pensionarea preoţilor.

După conferinţa ţinută de dnul inspector misionar Dr. I. Puiul, la congresul Oştii Domnului în Oct. 1934, urmează sfârşitul minuţiosului studiu al dlui profesor de bizantinologie, *Dr. V. Grecu,* cu 6 planşe în text: „Cărţi de pictură bisericească bizantină". Profesorul N. Cotos îşi continuă publicarea traducerii Apologiei I-a a lui Iustin filosoful şi martirul, iar I. Puiul ne dă o dare de seamă asupra marei serbări dela Putna din 13 Octomvrie 1935.

Urmează patru frumoase predici ale profesorului universitar Dr. Vasile Gheorghiu, alte două cuvântări şi trei recenzii. — Am indicat acest cuprins al „Candelei" pe anul 1935, — sfătuind pe toţi însetoşaţii după cultură să citească revista şi îi asigurăm că vor găsi în ea odihnitoare şi edificatoare lectură.

C. I. Sârbu

*

Ghibu Onisifor: Morminte proaspete de vlădici români. *Extras din revista «Ţara Bârsei». Tip. „Unirea", Braşov 1936. — O broşură de 10 pg. Preţul?*

Dl prof. O. Ghibu, în publicaţia sa care pe învelitoare poartă titlul de: «Pe urmele Impăratului Constantin cel Mare, O datorie imperioasă a zilei de astăzi», aduce, ca de obicei, interesante şi preţioase contribuţii pe seama celorce, mai târziu, vor lua sarcina să scrie istoria vieţii bisericilor româneşti.

In câteva pagini, autorul aşterne pe hârtie o parte din cele ce i-au fost dat să cunoască, din propiul său contact, cu şase dintre vlădicii români, răposaţi cu toţii în răstimp de un singur an. Intre aceşti vlădici 5 sânt ortodocşi şi 1 greco-catolic. Ortodocşi sânt: mitropoliţii Pimen *al Moldovei,* Nectarie *al Bucovinei şi episcopii* Grigorie *al Aradului,* Roman *al Orăzii şi* Nicolae *al Clujului; ear greco-catolic este mitropolitul* Vasile Suciu *al Blajului.*

«Prin moartea lor, aceşti ierarhi, ajunşi în înaltele lor slujbe în timpul dominaţiunii româneşti, au intrat în Istoria neamului, — spune autorul — unii cu o aureolă mai mare, alţii cu una mai modestă». Posteritatea va aşeza negreşit pe fiecare din aceşti slujitori ai altarului şi ai patriei la locul ce li se cade pe bună dreptate.

Caracterizând, în luminoase trăsături, personalitatea şi moştenirea ce ni-au lăsat cei şase vlădici dispăruţi, scriitorul broşurii militează cu toată căldura cuvântului în scopul restaurării mitropoliei durate de Mihai Viteazul la Alba-Iulia şi fărămiţate de Habsburgi în două părţi, «care încă nu s'au putut reintrega până azi în sfânta lor unitate».

Dl prof. O. Ghibu crede că M. S. Regele Carol II, pornind pe urmele împăratului Constantin cel Mare, pentru buna îndrumare a bisericii, trebue să convoace la un Sinod comun *pe conducătorii bisericii ortodoxe române şi pe cei ai bisericii greco-catolice române «şi să-i pună de acord asupra unei formule unitare menite a fi imediat înfăptuită».*

Biserica noastră ortodoxă nu poate sta nici decum împotriva acestui «ceas istoric», dus în vedere prin lucrarea dlui profesor universitar dela Cluj. Din contră, se va bucura, când mitropolia fărămiţată de Habsburgi în două părţi, va fi din nou una şi va sta nedespărţită, aşa cum a durat-o martirul Voevod, cel mai strălucitul domn al Munteniei, Mihai Viteazul.

*

Biblia şi formarea limbii literare. — Profesorul universitar din Bucureşti, părintele Pr. *H. Rovenţa,* s'a ocupat într'o conferinţă de curând ţinută la societatea „Tinerimea Română", de rolul avut de Biblie în cultura şi literatura popoarelor moderne. Biblia, spune conferenţiarul, a fost dela începutul creştinismului, cartea „pin excelenţă de lectură pentru toate neamurile încreştinate. Ca şi la alte popoare, Biblia este temelia limbii noastre literare. După fragmentele de traduceri înainte de Coresi şi pe vremea lui, străduinţele se continuă până la traducerea Bibliei sub Şerban Vodă Cantacuzino (1688), de când limba devine capabilă să exprime, în mod literar, gândiri mai înalte. Conferenţiarul stăruieşte asupra unei bune traduceri a Bibliei, chiar şi în interesul unei directive literare şi a evoluţiei limbii româneşti.

*

Asociaţia clerului „A Şaguna", despărţământul *Haţeg*, şi-a ţinut adunarea de primăvară în 26 Martie 1936 sub preşedinţia P. C. părinte protopop Ieronim Ciocan. Prezenţi: 20 preoţi ai tractului — (lipsesc 6).

Dimineaţa, în sfânta biserică din Haţeg, preoţimea ascultă meditaţia preo-

---

trouve pas de poésie en nul part, quand on n'en porte pas en soi", spune francezul. Această frază lapidară exprimă o mare înţelepciune. Trebue să pornești dela tine, dela sufletul tău, suflet care pentru a avea valenţe de receptivitate pentru poezia naturii, trebue să fie o grădină înflorită, o poemă de simfonii serafice, o frescă în proporţii reduse a minunatului peisagiu pe care Dumnezeu l-a aşezat atât de magnific în univers. Cum nu poţi ceti, în figura spectrală a unui cerşetor, marea lui suferinţă, cum nu poţi înţelege marile dureri cari se consumă în fiecare zi în sufletul aproapelui tău, atunci când n'ai cunoscut tu însuţi foamea şi durerea, aşa nu poţi înţelege, atunci când ai un suflet dur şi rece, poezia, cu tâlcurile ei înalte, pe care o întâlneşti la tot pasul, pe câmpurile înverzite ale primăverii. Chemările primăverii nu poate să le audă decât omul care cunoaşte dinamica poeziei interioare, o trăieşte şi o simte cum pulsează în toate resorturile sufletului său.

Primăvara e anotimpul evadărilor spre culmile senine ale cerului. Să v'o mai cânt? O purtaţi în sufletele voastre.

Primăvară, primăvară!

V. Sămărtinean

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Meditaţie pe marginea Triodului...

— Dintr'o conferinţă preoţească —

de Pr. **VIRGIL PERIAN**

...Ne găsim în aşa numita rânduială a Triodului, care are rol covârşitor în cele zece săptămâni de umilinţă premergătoare sf. Paşti. Pe lângă sf. Evanghelii, cu prea frumoasele pilde ale Mântuitorului, începând cu cea a vameşului şi fariseului, cu minunile şi în fine cu patimile Mântuitorului; — pe lângă paremiile, în care sânt extrase părţi esenţiale din V. Testament, începând cu Creiarea, continuând cu pildele lui Solomon veşnic actuale şi terminând cu profeţiile despre Hristos, — cartea Triodului mai cuprinde numeroase exemple de realizări ale idealului creştin ortodox, din cari e nevoie să ne inspirăm în predicele noastre din acest period, şi în deosebi să ne alimentăm noi înşine, ca să ne deschidem *«ochii duhovniceşti»* şi să ne întărim în frumuseţea credinţii noastre creştine ortodoxe.

Nu întâmplător, ci cu un anumit rost au întocmit pe vremuri sf. Părinţi, ca Dumineca a 2-a din Post — bunăoară — să fie închinată celui dintru sfinţi, Părintelui nostru *Grigore Palama,* arhiepiscopul Tesalonicului, făcătorul de minuni. Câţi din creştinii noştri ştiu ceva din viaţa acestui sf. Părinte?! Gradul de iniţiere în tainele şi puterea rugăciunii la acest sf. Părinte erau foarte profunde. Credinţa lui era atât de puternică, încât s'a făcut vas ales al darurilor Duhului sfânt şi s'a învrednicit să vadă cu „ochii săi duhovniceşti" revelaţii divine. Ca arhiepiscop al Tesalonicului s'a învrednicit a purta ranele Domnului pe trupul său, — minune, care s'a întâmplat şi în zilele noastre şi în faţa căreia ştiinţa stă neputincioasă, tocmai fiindcă îi lipsesc acei „ochi duhovniceşti".

Tot cu anumit rost au aranjat sf. Părinţi, ca Dumineca a 4-a din Post să fie închinată sf. *Ioan Scărarul.* Toate cântările zilei acesteia preamăresc pe acest sf. Părinte Ioan din muntele Sinai. Avea şi acest sf. Părinte „ochi duhovniceşti", căci în pustnicia sa rugăciunea era cea mai plăcută şi principală ocupaţie; dar ce fel de rugăciune?! Aşa se ruga, că era stăpânit şi însufleţit de o căldură extraordinară şi nu pierdea niciodată din vedere prezenţa lui Dumnezeu. Minunată e cartea lui întitulată *«Scara»* (de unde şi-a luat numele), care conduce sufletul creştinului ca pe o scară, din treaptă 'n treaptă, până la cea mai înaltă perfecţiune! Câţi creştini ortodocşi din zilele noastre îi cunosc cuprinsul? Câţi ştiu, cum sânt descrise în aforisme scurte toate virtuţile teologice şi morale şi cum sânt însoţite de exemple trăite şi experimentate de Păr. Ioan Scărarul...

Nu fără rost au aşezat mai departe sf. Părinţi în săptămâna a 5-a din Post frumoasele *Denii* de Miercuri şi de Vineri seara, căci slujbele din periodul Triodului sânt variate şi pline de dulceaţă îngerească.

Miercuri seara e la rând *Canonul cel mare* alcătuit de Păr. *Andrei,* arhiepiscopul Cretei. Deoarece acest Canon s'a compus pe vremea, când marele Sofronie, patriarhul Ierusalimului, a scris viaţa *Mariei Egiptence,* biserica le dedică câte un stih din fruntea acestor tropare.

Cine a fost această *Marie Egipteancă,* pe care o cinsteşte biserica în ziua de 1 April, la Canonul din săptămâna a 5-a şi în Dumineca a 5-a din Post, ni-o spune amănunţit *Sofronie,* patriarhul Ierusalimului în istorisirea scrisă la finea Triodului. Viaţa acestei femei te impresionează adânc. Natural, trebue citită cu „ochi duhovniceşti", nu prin prisma iscoditoare a „ştiinţei", căci atunci stai la îndoială, dacă minunea vieţii ei s'a petrecut aevea, sau e basm. Intr'adevăr minune este pentru noi, muritorii de rând, felul cum şi-a ispăşit Maria Egipteanca păcatele tinereţelor sale. 47 de ani să vieţuească în pustia Iordanului, fără să întâlnească suflet de om, trăind în rugăciune şi în post sever, hrănindu-se cu verdeţuri şi cu rădăcini, dormind pe pământul gol, răbdând gerul nopţii şi arşiţa soarelui.

Dacă trebue să mai reliefez un fapt din viaţa ei, este, că pe lângă toată penitenţa de 47 de ani, la care s'a supus de

tului *A. Străuț*. (Silvașul de sus) — o pregătire în vederea mărturisirii, — mânecând dela cuvintele sfântului Pavel: „noi toți trebue să ne aratăm înaintea divanului lui Hristos, ca să ia fiecare pentru cele ce a făcut, cele ce s'au lucrat prin trup ori bine ori rău" (2 Cor. 5, 10).

Sub impresia meditației preoțimea se mărturisește duhovnicilor tractului, după care se slujește sfânta liturghie de către preoții nou instituiți: Aurel Străuț (Silvașul de sus), Pompiliu Bobeș (Bărăști) și Emilian Benția (Sântămăria de peatră) în frunte cu părintele protopop. La sfârșitul pricestnei părintele Bobeș dă curs meditației pentru împărtășire, purcezând dela pericopa liturgică și evanghelică „Luați mâncați... și beți dintru acesta toți"... în urma căreia preoții s'au împărtășit.

După invocarea Duhului sfânt, tot în sfânta biserică, președintele, în cuvântul de deschidere, făcând reflecții impresionante asupra curentelor ce bântue viața zilelor noastre, trezește în preoți și mai mult simțul datoriei conștiințioase.

Președinții cercurilor religioase prezintă rapoartele despre adtivitatea desvoltată în 1935; după aceasta s'a discutat rolul cercurilor mari ținute în parohii, mărindu-se sfera de activitate a cercurilor religioase.

Apoi membrii adunării află de neapărată trebuință să țină dese adunări intime la centrul despărțământului, ca astfel activitatea preoțimii să poată corespunde cât mai din adins cerințelor apostolice ce i se impun.

Pentru a pune stavilă curentelor greșite din unele parohii, despărțământul „A. Șaguna" va fi convocat în ședința cercului mare pastoral în parohiile unde se resimte necesitatea.

Expunerea de probleme, precum și de mijloace potrivite de pastorație la sate, se va face în apropiatele ședințe ale conferinței preoțești.

Prislopeanu

*

Cu solemnitate impresionantă s'a făcut, în ziua de Bunavestire, instalarea preotului *Romul Gheaja* în parohia Buzd din protopopiatul Mediașului.

La sfârșitul sfintei Liturghii, păr. protopop *Ion Crăciun* a rostit o luminoasă predică, stăruind asupra îndatoririlor creștinești ce le are atât preotul față de păstoriții săi, cât și credincioșii față de păstorul lor sufletesc. Mulțumește, în acelaș timp, parohului din Bratei, părintelui *Miron Maier* pentru râvna dovedită ca administrator al parohiei Buzd, vacante în urma morții preotului Gheorghe Iacob.

Noul paroh, aducând mulțumiri superiorilor săi pentru încrederea ce i s'a arătat, face legământ ca prin dragoste și zel desinteresat să-și conducă credincioșii pe căile propășirii de care are trebuință neamul nostru.

*

---

bună voie, Maria Egipteanca a avut totuși absoluta nevoie, pentru mântuirea sufletului ei, ca înainte de moarte să i se aducă acolo în pustie înfricoșata Taină a sfintei noastre biserici, sf. Cuminecătură.

Nu-mi permite spațiul unei meditații, să mă extind asupra celorlalte rânduieli din periodul Triodului, în deosebi asupra Acatistului Maicii Domnului. Scopul meu este a indica bogăția harului divin, ce se revarsă în biserica noastră ortodoxă prin atâtea exemple de vieți sfinte.

La toți acești sfinți Părinți deosebim — tot după exemplul Mântuitorului — 3 momente distincte: 1. *Retragerea* în pustie într'o contemplare adâncă; 2. *Ispita* diavolului, manifestată în diferite chipuri; și 3. *Biruința*, care a culminat, la Mântuitorul prin Invierea Sa, iar la sfinți prin o transfigurare cu ajutorul rugăciunii și a postului sever. Această transfigurare (spiritualizare) s'a extins la sfinții ortodocși și asupra rămășițelor lor pământești transformate în moaște...

Conferență la Brad. — **Duminecă 29 Martie a. c., în sala de festivități a liceului ort. rom. din Brad, Prea C. S. Părintele *Nicolae Colan*, rectorul Academiei teologice din Sibiu, în cadrul unei festivități organizate de despărțământul local al „Astrei", a ținut o instructivă conferință despre «*Hristos și tineretul nostru*», făcându-ne să cunoaștem cât mai adânc felul cum a privit Mântuitorul tineretul de pretutindeni și din toate timpurile.**

Distinsul conferențiar a contribuit într'un mod magistral la adâncirea ideii religioase și naționale în sufletul ascultătorilor, cari au rămas cu o comoară de gânduri bune în suflet, dorind a-l vedea cât mai des pe P. C. S. în mijlocul lor, unde a fost primit cu toată căldura cuvenită unui adevărat îndrumător sufletesc al tineretului. *Coresp.*

De Florii

„Învățați dela Mine, că sânt blând și smerit cu inima"...

(Matei 11, 29)

Aceste cuvinte caracterisează adânc pe Mântuitorul nostru, care n'a exprimat și n'a cerut cuiva ceeace El însuși n'ar fi îndeplinit, din prilejul activității Sale profetice.

Deplina identificare a vieții Lui cu învățătura este cheea care desvălue extraordinara putere de vitalitate a doctrinei creștine, dealungul veacurilor.

De multe ori Domnul a sfătuit pe ai Săi să nu caute, nici să iubească măririle deșarte ale lumii, nici să se ridice în ei dorul de stăpânire, adus de mândrie. Să învețe dela El, că este „blând și smerit". Să ia pildă de modestie și slujire altora...

Despre sinceritatea îndemnurilor Sale ne încredințează tabloul solemn al Floriilor.

Tabloul revelează marea popularitate a Mântuitorului, crescută mult prin învierea lui Lazăr. Poporul, cu mic cu mare, împărtășește bucuriile prezentului și ale trecutului. Hrănit de speranța realizării iminente a împărăției mesianice „pământești", îi aduce osanale, manifestând sgomotos credința și iubirea față de „noul" Impărat al său.

Apostolii înșiși gustă din păharul sublimei scene, întrecându-se cu mulțimea întru glorificarea Invățătorului lor. Iacob și Ioan nu se vor mai îndoi o clipă că a sosit vremea să primească ceeace au solicitat discret...

Intr'aceste manifestări, impunând tuturor prin înfățișarea „de rob", pășea lin și hotărât, Marele binefăcător al lumii, călare de asin, animalul blândeței și al sărăciei.

In liniștea profundă a sufletului Său senin nimic nu-l agită. Rămâne acelaș, ca însuși Adevărul pe care-l revelează. Cunoaște efemeritatea clipelor și epilogul acestei sfintei drame, în care actorii vor sfârși prin a-l fi răstignitori.

Mântuitorul, înconjurat de osanale, plânge de mila cetății, peste 35 ani distrusă; plânge de credința greșită a poporului, spulberată în vânt peste câteva zile; plânge pentru soarta viitoare a neamului Său după trup...

Ce trăsături de caracter se revelează la Mântuitorul, cu această ocazie! Mulțimea Il proclamă Impărat, și 'n loc de aprobare, plânge cu durere, constatând rătăcirea în înțelegerea rostului Lui. Cine oare dintre oameni s'ar întrista cu lacrimi de greșalele și răutățile propriilor săi ucigători? și lăpădându-se de sine, să implore iertarea lor, când are certitudinea apropiatei sale morți?

Luminatul praznic al intrării în sfânta cetate, stârnește în suflete multe întrebări: Omul de azi, care are privirea întoarsă dinspre cer, înțelege pilda nobilei blândeți și smerenii a Domnului, cari trebue să fie peatra unghiulară în edificiul spiritualității creștine? Pătrunde el în semnificativa încălecare pe asin?

Câtă vreme omul urmărește numai interesele lumii deșarte, solemna intrare în Ierusalim rămâne un fapt fără importanță deosebită pentru sufletul său. El va trece ușor pe lângă acest exemplu de blândețe, smerenie și modestie, cum indiferent s'a obișnuit să treacă pe lângă semnificativa Naștere în staulul din Betleem și spălarea picioarelor la Cina de Taină.

Dar, în măsura în care omul nostru se convinge de puterea acestor adevăruri, nu va mai rătăci după cele deșarte, pradă patimilor aducătoare de rele.

Inceputul se face, pe acest drum, *prin smerenia* creștină, coborând în noi pe Dumnezeu. Ființa ei constă în unirea cu El, desființând din noi elementul păcatului — mândria și disprețul. Ei îi trebue asociată *blândețea, bunătatea și iubirea de oameni*, cari nutreau și sufletul Mântuitorului în permanență.

Omul de azi, care nu cunoaște aceste virtuți, stă departe de înțelesul prasnicului Floriilor.

Va avea oare, măcar acum, înțelepciunea Ninivitenilor, la predica lui Iona profetul? — O va avea în clipa în care, cu încredere în ajutorul Celui de sus, își va pleca inima înaintea Domnului, ca să înțeleagă cuvintele Lui:

„Luați jugul Meu peste voi și vă învățați dela Mine, că sânt blând și smerit cu inima... Cuvântul Meu trebue ascultat, ear plida vieții Mele căutați s'o urmați, căci numai atunci veți găsi odihnă sufletelor voastre"...

Pr. **Simeon Radu**

Meditație

„Și am zis: acum am început"...

...O Doamne, târziu e ceasul când glasul conștiinței mele glăsuește:

«*Acum am început; aceasta este schimbarea dreptei Celui prea înalt... Și voi cugeta întru toate lucrurile Tale, și întru isprăvile Tale mă voi deprinde*», (Ps. 76, 10, 12).

Cu câtă greutate s'a scăpat sufletul meu din vârtejul momelilor și al încercărilor...

Cât de grele i s'au părut sufletului meu poruncile Tale Doamne... Cu câtă nesocotință se întindea mâna mea să cuprindă mărul ispitelor... Cu câtă ușurință sufletul meu era gata să execute porunca duhului amăgitor și viclean!

O Doamne, Tu ne oferi raiul dacă îți slujim Ție purtând pentru scurt timp jugul bun și sarcina cea ușoară... Noi totuși stăm nedumeriți și ne plângem în fața a totputerniciei Tale...

Nenorociți ce sântem! — Nu ne dăm seamă cui slujim și cât de bun și sfânt ești Tu Doamne!. In momente de adânci frământări sufletești: „Cu glasul meu către Domnul am strigat, și El a căutat spre mine"... „Gândit-am la zilele cele de demult și de anii cei veșnici mi-am adus aminte, și cugetam noaptea în inima mea și se măhnea sufletul meu" (Ps 76 1, 5, 6).

Singurul lucru bun, o suflete al meu, pe care îl poți face după ce al păcătuit, este să te lași închis în tăcerea sfântă a pocăinței tale; să stai și să cugeți cât de mult bine a făcut Domnul pentru tine și cât de puțin ești tu destoinic să faci pentru El.

Gândește-te la binecuvântările pe care Domnul le revarsă asupra Ta și zi odată cu Psalmistul: „Doamne, din strâmtoare la loc larg m'ai scos".

Apucă drumul cel bun care duce la Hristos... Numai Tu singur „Doamne, îmi dai bucuria inimii mele", căci gândindu-mă la Tine „în pace mă voi culca și voi adormi, căci numai Tu Doamne, mă faci să locuesc în singurantă".

Deacum întărește-mă, Doamne, ca să pot lupta împotriva contrarilor și a celor ce mă urmăresc, „ca să nu-mi răpească, ca un leu, sutletul meu".

Numai Tu ești scăparea în timp de strâmtoare, în tine se'ncred cei ce cunosc numele Tău, „căci Tu nu părăsești pe cei ce Te caută".

Revarsă, Doamne, asupra noastră binecuvântările și darurile Tale bogate, ca să-ți putem slujì Ție.

Inimă curată zidește întru noi, Dumnezeule, și Duhul Tău cel sfânt să ne călăuzească în toate clipele vieții.

Hrănește-ne, Doamne, cu pânea vieții Tale și du-ne la fântâna cu apă vie, din care bând, să nu mai însetoșăm niciodată, și fă din noi puteri vii, care să lucreze, cu timp și fără timp, în sânul Bisericii Tale...

V. N. Voineag

INFORMAȚIUNI

Hirotoniri. Au fost hirotoniți următorii clerici: Alexandru Popa, profesor la Academia teologică din Sibiu, întru diacon pe seama bisericii catedrale din Sibiu, și Nicolae Cigmăian întru presbiter pe seama bisericii din Simeria veche (prot. Orăștie.)

Conferințe religioase la Brașov. In sala festivă a liceului „A. Șaguna" s'a organizat un ciclu de conferințe religioase cercetate cu mult interes de credincioșii doritori de zidire sufletească. Astfel Duminică, 22 Martie 1936, a vorbit părintele Arhimandrit *Iuliu Scriban* prof. univ. despre: Cu Dumnezeu sau cu omul? iar la 25 Martie (Buna Vestire) a conferențiat dnul *Al. Lascarov-Moldovanu*, scriitor și inspector al fundației culturale „Principele Carol", despre Arme sufletești pentru vremea noastră.

S'a interzis. Consiliul de miniștri a decis interzicerea reprezentațiilor, spectacolelor, demonstrațiunilor, ședințelor, etc., în legătură cu magia sau științele oculte, ca: sugestia, hipnotismul, spiritismul, metapsihismul, telepatia, fakirismul, chiromancia, psihografia, vrăjitoria, prezicerea viitorului etc.

Reducere de 50 la sută pe C. F. R. se acordă călătorilor. Incepând din Dumineca Floriilor, reducerea va dura până la Dumineca Tomii.

Concert religios la Sf. Gheorghe. Corul mixt al bisericii „Sfânta Adormire" din Brașov-Cetate sub conducerea părintelui prof. *Ioan Brânzea*, a aranjat un concert religios în sala teatrului orășenesc din orașul Sf. Gheorghe, Sâmbătă, 21 Martie, ora 6 seara. S'a executat un program bogat, imnologie și piese religioase alese din compositorii: Gh. Dima, G. Musicescu, G, D. Chiriac, D. Bortnianschi, Timotei Popovici și A. Bena. In cadrul concertului a conferențiat dl *Ioan Moșoiu*, directorul liceului „A. Șaguna", vorbind despre viața omenească și concepția pe care i-o imprimă creștinismul. Corul bisericesc a realizat un frumos succes moral prin interpretarea precisă a pieselor musicale, cât și disciplina cu care s'a manifestat.

† **Alexandru Ciura,** directorul liceului „Gh. Barițiu" din Cluj, a încetat din viață în 26 Martie a., în anul al 59-lea al vieții, și a fost înmormântat în cimitirul central din Cluj în 28 Martie. Școala românească, al cărei profesor fusese defunctul timp de peste trei decenii, și nu mai puțin literatura românească, îndură o dureroasă pierdere, prin dispariția timpurie a unui distins pedagog și scriitor.

† **Elena D. Coman,** văduvă preoteasă în Vama Buzăului, a încetat din viață în etate de 77 ani, în ziua de 31 Martie după lungă și grea suferință, împărtășită fiind cu sfintele taine. Inmormântarea i s'a făcut în ziua de 2 April, în cripta familiară din curtea bisericii ortodoxe române din Vama Buzăului. Veșnică să-i fie amintirea!

„Societatea Sfântul Gheorghe" din *Ceru-Băcăinți*, protopopiatul Geoagiu, organizează în fiecare Duminecă câte o șezătoare culturală. In cadrul ultimilor șezători a vorbit parohul Ion Sabău despre: Fenomenul dela Maglavit, Ortodoxia și celelalte confesiuni, Diferite leacuri pentru diferite boli, Cele șapte taine (accentuându-se pocăința, euharistia, căsătoria). Programul a fost de fiecare dată completat cu coruri, solo-uri, citirea de pilde instructive. Deosebit concurs pentru reușită programelor dă regulat dl învățător Ionel Dumitru. — *Corespondent.*

Convocare. Comitetul școlar al școalei normale ortodoxe române „A. Șaguna" din Sibiu își ține adunarea generală Duminecă, 19 April, ora 11·30 în localul școalei cu următoarea ordine de zi: 1. Dare de seamă despre activitatea comitetului în ultimii 4 ani; 2. Aprobarea contului de gestiune pe exercițiul financiar 1 April 1935—31 Martie 1936; 3. Votarea proiectului de buget pe exercițiul 1 April 1936—31 Martie 1937; 4. Alegerea membrilor și censorilor pe durata 1936—1940. Dacă la prima con-

vocare nu se întruneşte numărul reglementar de membri, adunarea generală se ţine Duminecă 26 April ora 11·30 cu oricâţi membri prezenţi ar fi. — Sibiu, 2 April 1936. *Tr. Scorobeţ* preşedinte, *I. Sandu* secretar.

Şezătoare externă. Cercul studenţilor teologi ardeleni „A. Şaguna", dela universitatea din Cernăuţi, a aranjat în 12 Martie c. ora 8 seara o şezătoare externă în Aula universităţii. Cu această ocaziune a conferenţiat distinsul profesor universitar *Dr. Romulus Cândea* despre: „Rolul preotului în istoria naţională a Ardealului". Conferinţa a fost încadrată într'un ales program artistic. — *Coresp.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 5 April 1936, va predica părintele consilier *Tr. Scorobeţ.*

Parastas. Membrii corului bisericesc al „Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu" pun parastas în biserica catedrală din Sibiu, Duminecă în 5 April a. c., după terminarea sfintei liturghii, pentru pomenirea preavrednicilor preşedinţi ai Reuniunii şi ai membrilor corului decedaţi. Onor. familii a celor pomeniţi şi meseriaşii români din Sibiu sânt rugaţi a participa la acest act de pietate.

Membrii corului

Nr. 3246—1936 Ep.

Concurs

Pentru furnizarea a 280 stânjini lemne de foc, de fag prima calitate şi neplutite pe seama instituţiunilor din Sibiu ale Arhiepiscopiei noastre se publică concurs.

Reflectanţii vor înainta oferte închise până la 30 April a. c. la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, unde se pot vedea zilnic condiţiunile de furnizare.

Odată cu depunerea ofertelor, reflectanţii vor depune la Cassieria consiliului arhiepiscopesc o garanţie de Lei 10.000 (zecemii) în numerar.

Oferte fără această garanţie nu se primesc.

Consiliul arhiepiscopesc

Primăria municipiului Sibiu

Nr. 1130—1936 E (10) 1—1

Publicaţiune

Miercuri 29 April 1936, ora 10 dimineaţa, se va ţinea la primăria Sibiu, strada Mitropoliei 2, camera 10, licitaţie publică pentru furnizarea alor 130 stânjini lemne de foc, esenţa fag, pentru Oficiul de infirmi şi Abatorul municipiului Sibiu.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu art. 88—110 inclusiv, din legea contabilităţii publice, regulamentul O. C. L. şi normele publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

Oferenţii vor depune, pe lângă ofertă şi o garantă de 5% din suma oferită, iar oferta se va face numai în conformitate cu caetele de sarcini, cari pot fi văzute zilnic, în orele de birou la primăria susnumită, camera Nr. 4.

Sibiu, la 28 Martie 1936.

Primăria Sibiu

Nr. 270—1936 Ad. (11) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Vorţa** cu filia **Valealungă,** din protopopiatul Ilia, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt următoarele:

1. Casă parohială.
2. Sesie parohială (29 jugăre şi 978 st. □ arător şi fânaţ.
3. Venitele stolare fixate pe protopopiat.
4. Câte 20 litri cereale dela circa 180 familii.
5. Intregirea salarului dela stat.

Cererile de concurs cu toate documentele necesare şi cu binecuvântarea arhierească de a putea candida, se vor înainta în termin oficiului protopopesc ortodox român Ilia, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, pentru a face cunoştinţă cu parohienii

Oficiul protopopesc ortodox român Ilia în înţelegere cu consiliul parohial.

Ilia, la 7 Decemvrie 1935.

Iuliu Josan
protopop.

Nr. 48—1936

Publicaţiune de arendă

Se arendează pe timp de 5 ani — din 1 Octomvrie 1936 până la 1 Oct. 1941 pământurile Fundaţiunei culturale Dr. Ioan Mihu din Sibiu în mărime de 204 jugăre şi anume:

1. 100 jugăre arător într'un complex, de prima calitate cu casă de locuit şi supraedificate economice: grajd mare, şopru, magazie de bucate etc. toate în bună stare, aflătoare în hotarul comunei *Băcăinţi* (jud. Hunedoara) pe malul stâng al Murăşului, lângă şoseaua naţională, 600 m. depărtare de gara Şibot.

2. 104 jugăre în hotarul comunelor *Vinerea* şi *Cugir* (jud. Hunedoara). Din aceste jugăre sunt 17 jugăre fânaţ şi grădini cu pomi roditori, 10 jugăre fânaţ, iar restul arător, în mai multe locuri.

La Vinerea, în centrul satului, se află o casă de locuit cu supraedificate economice, toate în bună stare.

Ofertele scrise se vor înainta până la la 30 April a. c. *Eforiei fundaţiunei culturale Dr. I. Mihu, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 32.*

Vor fi preferiţi ceice depun garanţii în bani sau efecte de stat.

Informaţiuni se pot lua dela părintele V. Nistor, consilier arhiepiscopesc în Sibiu, secretarul referent al Fundaţiunei.

C. preoţi sunt rugaţi a atrage atenţiunea celor interesaţi asupra acestei publicaţiuni.

Sibiu, 15 Martie 1936.

Eforia fundaţiunei culturale
Dr. Ioan Mihu, Sibiu

Nr. 358—935 (7) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II. **Ormindea,** prot. Băiţa, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Intregirea dotaţiei dela stat, conform coalei B.

2. Sesiune parohială în mărime de 20 jug. cat. arător, fânaţ, păşune, pădure.

3. Venitul stolar obicinuit în comună.

Casă parohială nu este.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc în Băiţa în termin indicat. Candidaţii vor anexa la cererile de concurs documentele necesare, precum şi autorizaţia dela P. Ven. Consiliu Arh. cumcă pot concura la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminică sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Băiţa la 16 Decemvrie 1935.

Oficiul protopopesc ort. rom. Băiţa în înţelegere cu consiliul parohial.

Dumitru Secărea
protopop.

La **Librăria Arhidiecezană** se află spre vânzare următoarele **odăjdii** complete:

1. Odăjdii executate de călugării din Muntele Athos; în Brocat bogat ornat cu fir şi execuţie admirabilă:

1 rând, de coloare verde închisă . Lei 7.000
1 rând, de coloare vânătă închisă . „ 12.000
1 rând, de coloare violetă închisă . „ 15.000

2. Odăjdii ţesute în mănăstirile de maice, cu motive româneşti în mătase, foarte frumoase şi trainice:

1 rând vânăt . . Lei 8.800
1 rând roşu . . . „ 11.000
1 rând vânăt . . „ 12.000

3. Patrafire, în aceiaşi execuţie, cu câte 1700

4. Tot la Librăria arhidiecezană se află şi Potire, Candele, Cădelniţe, Discuri, Steluţe de argint şi de alpaca, Cruci de metal şi de lemn pictate, Clopoţei, Chivote, Garnituri de cuminecat bolnavii, Copii, Linguriţe, Căldăruşi de aramă cositorite şi **Icoane** pe pânză, pe tablă, pe lemn şi pe hârtie, cu preţurile cele mai convenabile

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80·—
1/2 „ „ 42·—
1/4 „ „ 24·—
1/8 „ „ 12·—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150·—
1/2 „ „ 80·—
1/4 „ „ 42·—
1/8 „ „ 22·—

„Cassa de păstrare"

institut de credit şi economii s. a. în Sălişte,

CONVOCARE (5) 1—1

Acţionarii institutului de credit şi economii „Cassa de Păstrare" S. A. în Sălişte sunt invitaţi a lua parte la

a 51 adunare generală ordinară

care va avea loc Marţi în 14 Aprilie 1936 ora 11 a. m. iar în aceea zi la ora 11 şi jumătate la

adunarea generală extraordinară

în sala de şedinţe a institutului.

ORDINEA DE ZI pentru:

I. Adunare generală ordinară:

1. Deschiderea şi constituirea adunării generale prin numirea a doi notari şi a doi scrutinători-verificatori, care să facă în prealabil constatările obişnuite şi prescrise în statute.
2. Raportul Consiliului de administraţie, Bilanţul şi Contul Profit şi Pierdere pe anul 1935 şi raportul Consiliului de cenzori.
3. Darea de descărcare pentru gestiunea anului 1935 atât Consiliului de administraţie, cât şi Consiliului de cenzori.
4. Alegerea unui membru în Consiliul de administraţie în locul celui ieşit la sorţi.
5. Intregirea Consiliului de censori.
6. Fixarea bonificaţiunii pentru perderea de timp cu participarea la şedinţe a membrilor organelor de conducere şi de control ale institutului, — cu domiciliul în Sălişte.
7. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

II. Adunare generală extraordinară:

1. Raportul majorităţii membrilor Consiliului de administraţie relativ la modul de executare a concluzului punct. III luat în adunarea generală ordinară la 30 Aprilie 1935 cu privire la lichidarea unor creanţe ulterior verificate de instanţele judecătoreşti.
2. Expunerea administratorului delegat relativ la obiectul cuprins în punctul precedent şi motivarea părerii sale deosebite în chestia de mai sus.
3. Alegerea de membri în Consiliul de administraţie şi Consilul de cenzori în locurile devenite vacante în urma eventualelor renunţări.
4. Raport în chestia cererii unor creditori cu privire la un aranjament noi cu salariaţii institutului, potrivit împrejurărilor.
5. Hotărâre asupra măsurilor ce sunt a se lua pentru funcţionarea în viitor a institutului.

In cazul că la aceste adunări generale, convocate pe 14 Aprilie 1936, nu s'ar depozita numărul de acţiuni, sau n'ar fi prezenţi acţionari conform dispoşitunilor statutare, se convoacă acţionarii la o a doua adunare generelă ordinară şi extraordinară, pe ziua de Marţi 28 Aprilie 1936 ora 11 a. m. în localul sus amintit, putând aceste adunări să aducă concluze valide, fără considerare la numărul acţiunilor depozitate şi numărul acţionarilor prezenţi.

Sălişte, la 18 Februarie 1936.

(ss) Ioan St. Herţa, preşedinte

Notă. Acţionarii cari doresc a lua parte la aceste adunări, sunt invitaţi a-şi depune acţiunile cu trei zile înainte de adunări la cassa institutului, sau la institutul „Albina" din Sibiu, „banca Centrală" din Cluj şi Banca Românească" sucursala Sibiu.

Bilanţul anual încheiat la 31 Decemvrie 1935

ACTIV. Cassa, numerar efectiv Lei 22.821; Portofoliu de titluri: I. Titluri româneşti: a) efecte publice v. n. Lei 208.100, Lei 70.922; b) titluri necontate la Bursă v. n. Lei 1.612.750, Lei 631.205; II. Titluri străine v. n. Lei 712.300, Lei 52.309; Debitori din ţară: a) debitori fără garanţii Lei 250.090; b) debitori garantaţi cu mărfuri Lei 93. 421; c) debitori garantaţi cu ipoteci Lei 1.047.094; Debitori beneficiind de Legea lichidării datoriilor agricole (cota rămasă) Lei 3.281.164; Pierderi din aplicarea legii lichidării datoriilor agricole 4.050.085; Participaţiuni (inventarul Fabricei de tâmplărie) Lei 4.029.951; Imobile: a) necesare comerţului propriu Lei 1.000.000; b) alte imobile Lei 7.714.665; Mobiller Lei 540.573; Conturi diverse Lei 91.037; Pierdere din anul curent Lei 95.806; Totalul activelor Lei 22.971.343. Conturi de ordine: Cauţiuni statutare Lei 9.500; Ipoteci şi garanţii diverse Lei 3.564,165; Titluri şi alte valori în păstrare Lei 411.259; Total Lei 3.984.924.

PASIV. Capital social Lei 1.250.000; Depuneri spre fructificare din ţară pe livrete (pe termen) Lei 11.506.649; Creditori în ţară pe termen Lei 10.147.772; Angajamente de reescont în ţară Lei 37.602; Conturi diverse Lei 29.320; Totalul pasivelor Lei 22.971.343. Conturi de ordine: Deponenţi de cauţiuni statutare Lei 9.500; Deponenţi de ipoteci şi garanţii diverse Lei 3.564.165; Deponenţi de titluri şi alte valori în păstrare Lei 411.259; Total Lei 3.984.924.

Contul profit şi Pierdere

DEBIT. Cheltueli de administraţie: a) salare Lei 110.400; b) diverse Lei 75.798; Impozite şi taxe Lei 85.843; Dobânzi plătite la creditori Lei 8.553; Diferinţă de curs la efecte publice Lei 37.935; Pierderi la fabrică Lei 6.632; Total debit Lei 325.179.

CREDIT. Dobânzi încasate dela debitori Lei 24.373; Venitul portofoliului de titluri Lei 12.667; Venitul imobilelor Lei 192.343; Perderi din anul curent Lei 95.806; Total credit Lei 325.179.

Membrii Coesiliului de administraţie: Preşedinte ss I. Herţia, ss S. Duma, ss D. Comşa, ss Petre Drăghici, ss C. Iosof, ss N. N. Simian, ss N. Bucşian. Verificat şi găsit în conformitate cu codul de comerţ şi legea bancară: Cenzori: ss D. Floaşiu, ss I. Peligrad, ss N. Tămaş. Cenzurat: ss Constantin Popp expert-contabil.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

„POPORUL"

institut de credit şi cassă de schimb, societate pe acţii, Sălişte

CONVOCARE

P. T. Domnii acţionari ai institutului de credit şi cassă de schimb „Poporul" societate pe acţii, se convoacă la

a XXVIII-a adunare generală ordinară

care se va ţine Sâmbătă în 18 Aprilie 1936, la orele 3 p. m. în sala şcoalei primare din loc cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constituirea adunării, constatarea acţionarilor prezenţi şi a voturilor.
2. Raportul Consiliului de Administraţie.
3. Prezentarea Bilanţului pe 1935, raportul Consiliului de Cenzori şi descărcarea Consiliului de Administraţie şi Consiliului de Cenzori de gestiunea anului 1935.
4. Ratificarea reevaluării imobilelor.
5. Ratificarea amortizării pierderilor din conversiune.
6. Alegerea a 3 membri pe 5 ani în Consiliul de Administraţie.
7. Eventuale propuneri.

Domnii acţionari, cari doresc a lua parte la această adunare, cu vot decisiv, au să depună acţiile, titlurile provisorii sau reversele, precum şi eventualele documente de plenipotenţă la cassa institutului sau la următoarele institute încredinţate de Consiliul de Administraţie: „Poporul" filiala C-Turzii, banca Vâlcea, R-Vâlcea, banca „Albina" Sibiu, banca Centrală, Sibiu, şi banca „Oaşia" Sibiu (§ 17 din statute.)

Pentru cazul. că numărul aţionarilor nu ar fi suficient pentru aduceri de concluze valide, prin aceasta se convoacă o altă Adunare generală pe ziua de 26 Aprilie 1936, în acelaşi loc, la aceeaşi oră şi cu acelaşi ordine de zi, când se vor aduce concluze valide, fără considerare la numărul acţionarilor, al acţiilor reprezentate şi al voturilor.

Sălişte, la 28 Martie 1956

Consiliul de administraţie

Bilanţ la 31 Decemvrie 1935.

ACTIV. Cassa: a) numerar efectiv Lei 176.940; b) Disponibil la Banca Naţională a României Lei 1.242; total Lei 178.182; Disponibil la bănci: în ţară Lei 567.224: Portofoliul de titluri: I. Titluri româneşti: Efecte publice v. n. Lei 5.000; Lei 4.400; Titluri necotate la bursă Lei 45.200; II. Titluri străine v. n. Lei 99.100 coroane Lei 1; total 49.601; Portofoliu de Scont; plătibil în ţară: Cambii fără garanţie Lei 161.722; Efecte reescontate: Reescont la Banca Naţională a Rom. (cota redusă) Lei 1.392.607; Reescont la Creditul Industrial (redus) Lei 344.946; total Lei 1.737.553; Debitori: din ţară; Debitori fără garanţie Lei 31.755; Debitori cu garanţie ipotecară Lei 129.218; total Lei 160.973; Debitori beneficiind de Legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934 (cota rămasă): Pierderi rezultând din aplicarea Legii lichidării datoriilor Lei 400.000; Imobile: a) Imobile necesare exercitării comerţului de bancă Lei 746.401; b) Alte imobile Lei 51.417; total Lei 797.818: Mobilier amortizat Lei 1; Conturi diverse Lei 37.094; totalul activului Lei 11 293.638;

PASIV. Capital social Lei 5.000.000; Fond de rezervă Lei 210.436; Rezerve speciale form. conform art. 14 Legea ref credit. 400.000; Fonduri de ajutoare: Fondul D. Banciu Lei 27.000; Depuneri spre fructificare: din ţară (cota rămasă) 2.936.670; Creditori: în ţară a) la vedere Lei 488.480; b) pe termen (Fond de pensii) Lei 487.325; total 975.805: Angajamonte de reescont: în ţară: a) La Banca Naţională a României (cota rămasă) Lei 1.392.607; b) Giruri la Creditul Industrial (redus) Lei 344.946; total Lei 1.737.553; Dividende neridicate Lei 4.886; Conturi diverse 1.282; totalul pasivului Lei 11.293.638.

Conturi de ordine:

DEBIT. Cauţiuni statutare Lei 260.000; Cambii de circulaţiune şi garanţii reescontate Lei 4.018.208; Ipoteci, cessiuni, mărfuri şi garanţii diverse Lei 3.075.700; total Lei 7.353.908.

CREDIT. Deponenti de cauţiuni statutare Lei 260.000; Deponenţi de cambii de circulaţie şi gar. reescontate Lei 4.018.208; Deponenţi de ipoteci, cesiuni, mărfuri şi garanţii diverse Lei 3.075.700; total Lei 7.353.908.

Profit şi pierdere:

DEBIT. Interese depuneri spre fructificare Lei 22.038; Cheltueli de administraţie: Salarii. Lei 83.280; Diverse Lei 29.056; total Lei 112.336; Impozite şi taxe Lei 12.752; Amortizări: din Pierderi din conversiune Lei 27.563: totalul debitului Lei 179.689.

CREDIT. Interese dela Depuneri proprii Lei 2.950; Dobânzi încasate: a) dela Portofoliu de Scont Lei 75.020; b) dela debitori Lei 84.046; total Lei 159.066; Comisioane încasate Lei 17.673; totalul creditului Lei 179. 689. —

Sălişte la 31 Decembrie 1935.

Pentru contabilitate: (ss) N. Hociotă contabil autorizat.

Cosiliul de administraţie: (ss) Dr. M. Lupaş, preşedinte (ss) Dr. I. Cupu (ss) Dr. N. Petra (ss) Ilie Martin (ss) N. N Simian (ss) O. Borcea (ss) N. V. Dădârlat (ss) C. Ţintea (ss) D. I. Herţia (ss) Ioan Manasiu (ss) O. Răcuciu. —Verificat şi găsit în conformitate cu codul comercial şi legea bancară.

Sălişte la 28 Martie 1936

Consiliul de cenzori: Elie Petruţiu preşedinte A. Tâmpănariu, V. Ţiplic expert-contabil [ss] Ioan Dădârlat, [ss] Dumitru Jitian

Au apărut următoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte

ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale

ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

„ALBINA“, institut de credit și de economii, Sibiu

Bilanț încheiat la 31 Decemvrie 1935

ACTIV

		Lei
Cassa:		
a) Numerar efectiv	17.737.208.—	
b) Disponibil la B. N. R. şi la C. E. C.	21.885.758·—	39.622.966·—
Disponibil la bănci:		
a) In ţară	1.347.801·—	
b) In străinătate	1.582.044·—	2.929.845·—
Portofoliu de titluri:		
I. Titluri româneşti.		
a) Efecte publice val. nom. 32.927.250	12.663.512·—	
b) Titluri cotate la bursă V. N. 19.071.550	16.284.286·—	
c) Titluri necotate la bursă V. N. 28.194.600	16.120.172·—	
II. Titluri străine:	12.478·—	45.080.448·—
Din titlurile de mai sus sunt angajate:		
a) Efecte publice val. nom. 8.731.800 v. r. 3.390.204		—·—
b) Alte titluri		—·—
Efectele fondului „Partenie Cosma“		293.000·—
Portofoliu de scont:		
I. Plătibil în ţară:		
a) Cambii fără garanţii	51.339.973·—	
b) „ garantate cu mărfuri, titluri, etc.	1.516.058·—	
c) „ „ „ ipotecă	99.853.229·—	152.709.260·—
II. Din portofoliul de mai sus se află reescontate:		
a) Plătibil în ţară, total 27.399.800·—		
b) Giruri la BNR şi la S. N. de Cred. Ind. 3.521.497·—	30.921.297·—	
Debitori:		
I. Din ţară:		
a) Debitori fără garanţii	4.542.576·—	
b) „ garantaţi cu efecte comerciale	33.211.690·—	
c) „ „ „ titluri	6.312.082·—	
d) „ „ „ ipoteci	75.228.202·—	
e) „ „ „ garanţii diverse	39.692.391·—	158.986.941·—
Debitori beneficiind de legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934 (cota rămasă)		220.525.180·—
Pierderi din aplicarea legii lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934		217.842·—
Participaţiuni:		
In ţară:		
a) La intreprinderi comerciale		5.800.000·—
Imprumuturi pe termen lung		18.038.466·—
Imobile:		
a) Necesare comerţului propriu şi pentru funcţionari	24.924.915·—	
b) Alte imobile	29.633.164·—	54.558.079·—
Mobilier (amortizat)		—·—
Conturi diverse		11.688.188·—
		710.450.215·—

PASIV

		Lei
Capital social		100.000.000·—
Fonduri de rezervă:		
a) rezervă legală		11.188.397·—
Fond de amortisment:		
pentru creanţe dubioase		6.000.000·—
Fonduri de ajutorare:		
a) Fondul „Partenie Cosma“	1.060.300·—	
b) Fondul cultural	1.377.500·—	2.437.800·—
Diferinţe de curs nerealizate la portofoliul de titluri		1.870.348·—
Scrisuri fonciare eşite la sorţi în circulaţiune		17.250·—
Depuneri spre fructificare:		
I. Din ţară:		
a) la vedere	46.687.046·—	
b) pe termen	419.494.574·—	
c) pe livrete de economie plătibile la purtător	227.613·—	466.409.233·—
Depunerea fondului de pensiuni al funcţ. institutului		4.841.696·—
Creditori:		
I. Din ţară:		
a) la vedere	7.959.912·—	
b) pe termen	47.873.526·—	
II. Din străinătate	513.484·—	56.346.922·—
Angajamente de reescont:		
I. In ţară:		
a) la B. N. R.	27.399.800·—	
b) Giruri la B. N. R. şi S. N. de Credit Industrial, Buc.	3.521.497·—	30.921.297·—
Ordine de plată:		
a) cu plata în ţară		2.198.947·—
Dividende neridicate		417.284·—
Conturi diverse		18.195.669·—
Conturi transitorii		3.314.469·—
Beneficiu net:		
a) Din anul curent 9.557.366·—		
minus Fond de amortisment pentru creanţe dubioase 6.000.000·—	3.557.366·—	
b) reportat din anul trecut	2.733.537·—	6.290.903·—
		710.450.215·—

Conturi de ordine

DEBIT

	Lei
Cauţiuni statutare	2.325.000·—
Debitori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă	1.325.482·—
Efecte comerciale în gaj	256.267.137·—
Cambii de circulaţiune	343.770.000·—
Efecte spre incassare	7.611.628·—
Ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj, etc.	77.149.324·—
Titluri în gaj	49.945.960·—
Depozite de titluri şi alte valori în păstrare	89.746.937·—
Debitori de titluri împrumutate	8.731.800·—
Acreditive şi diverse	240.586·—
Efecte reescontate în conversiune	153.330.531·—
	990.444.385·—

CREDIT

	Lei
Deponenţi de cauţiuni statutare	2.325.000·—
Creditori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă	1.325.482·—
Deponenţi de efecte cemerciale în gaj	256.267.137·—
Deponenţi de cambii de circulaţiune	343.770.000·—
Remitenţi de efecte spre incassare	7.611.628·—
Deponenţi de ipoteci, cesiuni, mărfuri, etc.	77.149 324·—
Deponenţi de titluri în gaj	49.945.960·—
Deponenţi de titluri şi alte valori în păstrare	89.746.937·—
Diverse titluri împrumutate	8.731.800·—
Acreditive şi diverse	240.586·—
Angajamente de reescont în conversiune	153.330.531·—
	990.444.385·—

Fondul de pensiuni al funcţionarilor institutului

		Lei
Pensii plătite în anul 1935		2.739.132·—
Starea fondului la finea anului 1935:		
a) în Efecte publice şi acţiuni diverse	19.234.216·—	
b) în depunere la „Albina“ inst. de credit şi de econ.	4.841.696·—	24.075.912·—
		26.815.044·—

	Lei
Starea fondului la finea anului 1934 a fost de	23.940.070·—
Dotaţiuni dela „Albina“, contribuţiunile funcţionarilor institutului, dividende şi dobânzi incassate în anul 1935	2.874.974·—
	26.815.044·—

Contul Profit şi Pierdere

DEBIT

		Lei
Cheltuieli de administraţie:		
Salare şi indemnizaţii	15.947.428·—	
Diverse	4.144.608·—	20.092.036·—
Impozite şi taxe		1.449.674·—
Dobânzi plătite:		
a) La Depuneri	8.742.351·—	
b) „ Reescont	1.164.008·—	
c) „ Alţi creditori	1.512.271·—	11.418.630·—
Fond de amortisment pentru creanţe dubioase		6.000.000·—
Beneficiu net:		
a) al anului curent	3.557.366·—	
b) reportat din 1934	2.733.537·—	6.290.903·—
		45.251.243·—

CREDIT

		Lei
Report din beneficiul anului precedent		2.733.537·—
Dobânzi incasate:		
a) dela Scont	19.399.965·—	
b) „ debitori	14.137.119·—	33.537.084·—
Comisioane incassate		2.422.720·—
Venitul portofoliului de titluri		2.245.997·—
Venitul imobilelor		3.945.296·—
Beneficii diverse		366.609·—
		45.251.243·—

Sibiu, la 31 Decemvrie 1935.

Dr. I. Beu
preşed. Cons. de adm.

I. Vătăşianu
director general.

Pentru contabilitate:
A. Guşu
expert contabil.

Subsemnatul Consiliu de censori am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în consonanţă cu registrele institutului şi cu legea bancară.

Sibiu, la 25 Februarie 1936.

CONSILIUL DE CENSORI: (7) 1—1

Constantin Popp, preşedinte. **Emilian Cioran** **Matei Jiga,** expert-contabil. **Dr. Gheorghe Proca** **Dr. Nicolae Schiau**

Acest Bilanţ şi acest Cont Profit şi Pierdere a fost aprobat de către adunarea generală ordinară, care s'a ţinut în 28 Martie 1928.

„ALBINA“ institut de credit şi de economii
(ss) **Vătăşianu** (ss) **Dr. Veliciu**

Reproducerea nu se onorează.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae **Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane**

Anul LXXXIV | Sibiu, 12 April 1936 | Nr. 16

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 3191/1936 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

„Părinte sfinte, păzește-i pe dânșii întru numele tău, pe cei cari mi i-ai dat mie, ca să fie una, precum suntem noi". Ioan 17, 11.

Bunul Părinte ceresc ne-a ajutat să petrecem în pace și'n cucernică reculegere sfântul și marele post. Iar în săptămâna Patimilor zi de zi și seară de seară ne-am cernit sufletele, privind duhovnicește suferințele fără seamăn îndurate de bunăvoie de Mielul lui Dumnezeu.

Cu El ne-am suit în Ierusalim și am văzut privirile ucigașe ale cărturarilor și fariseilor și am auzit vorbele lor de hulă împotriva Fiului lui Dumnezeu. Cu El am fost în Vitania, în casa lui Simon leprosul, unde o cucernică femeie i-a turnat — spre moarte — pe trupul Lui mir de mare preț. De față am fost la Cina cea de pe urmă, unde Domnul a așezat taina sfintei Împărtășanii. Cu El ne-am suit în grădina Getsimani, ca să ascultăm ruga cu sudori de sânge a Celuice de bunăvoie se apropia de clipa în care urma să goliască până în fund păharul morții — pentru învierea noastră. Cu El ne-am cutremurat și ne-am scârbit de trădarea ucenicului Iuda, iubitorul de arginți. Cu el am fost la Ana și Caiafa, în fața lui Pilat și a lui Irod. Sufletele noastre s'au tulburat de cumplita nedreptate a judecătorilor fără de lege și de cruzimea poporului jidovesc care cerea răstignirea Prorocului celui mare. Iar după rostirea cumplitei osânde — am auzit cu înfiorare bătaia piroanelor în mâinile și'n picioarele Celui așezat în tovărășia tâlharilor și am văzut îngrozitoarea priveliște a sângelui nevinovat curgând șiroaie din rane. Cu zdrobire de inimă am petrecut apoi la groapă pe Celce și-a dat duhul în mâinile Părintelui Său. In mijlocul întunerecului de jale ce ne învăluia, străbătea însă de pe acum raza luminoasă a nădejdii în Inviere.

Și nădejdea nu ne-a rușinat. In sufletele noastre s'a făcut lumină mare, căci Tatăl a 'nviat a treia zi pe Celce „ascultător s'a făcut până la moarte" [Filip. 2, 8], pentru a ispăși toată neascultarea oamenilor.

Astăzi, iubiții mei fii sufletești, inimile noastre se scaldă 'n bucuria prazniculuí Invierii lui Hristos, Domnul nostru.

Ne bucurăm, că sarcina păcatului nu ne mai apasă: ni-a luat-o Hristos. Ne bucurăm, că osânda nu ne mai înfricoșează: ne-a scăpat de ea Hristos. Ne bucurăm, că moartea nu ne mai stăpânește: a biruit-o Hristos.

Hristos a înviat și cerul s'a deschis cu toate îndurările lui, iar iadul s'a încuiat pentru ceice cred în Inviere!

Iată bucuria noastră pe care o mărturisim în cântarea: «*Ziua învierii, să ne luminăm cu prăznuirea și unii pe alții să ne îmbrățișăm; și să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru înviere și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le*" [din Catavasiile Paștilor].

Invierea lui Hristos este, iubiții mei fii, temelia credinții noastre și tainica putere care ne leagă într'o frățească viețuire în sânul sfintei noastre Biserici. Căci zice și sfântul Apostol Pavel: „*Dacă n'a înviat Hristos, ...zadarnică este credința voastră*" [I Cor. 15, 14].

Un Părinte avem în ceruri; *un* Izbăvitor pe pământ și'n cer, pe Fiul său; *un* Duh Sfânt ne chivernisește viața.

De aceea, în sânul *unei singure Biserici* se cade să viețuim; în sânul Bisericii ortodoxe, pe care a întemeiat-o Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos și pe care El o conduce, ca singurul ei cap [Col. 1,18], prin slujitorii Săi sfințiți prin punerea mânilor, dela sfinții apostoli încoace fără întrerupere.

„Păzește-i pe dânșii întru numele tău... ca toți să fie una, precum suntem noi" — așa s'a rugat Mântuitorul, Părintelui ceresc, pentru ucenicii săi și pentru toți dreptcredincioșii creștini, mădulare ascultătoare ale sfintei Biserici. Și așa au și trăit fiii neamului nostru: *una* fiind în credință, în luptă, în nădejde. O singură Maică a avut neamul românesc — Biserica ortodoxă. *Ea* l-a povățuit de-alungul veacurilor, Ea l-a mângâiat în vremuri de răstriște și l-a întărit în luptele cu vrășmașii văzuți și nevăzuți.

Ea l-a dus și la strălucita biruință a unității naționale în bucuria căreia trăiește astăzi.

Și totuși, vrășmașii neamului nostru n'au dormit. Prin viclenii și făgăduieli deșarte au izbutit să rupă — acum vre-o două sute de ani — o seamă de fii dela sânul Maicii Biserici, iar astăzi, îmbrăcați în aceiași haină a fățărniciei, caută să-i ispitească și să-i atragă la pășunea otrăvită a diferitelor *secte*.

Oricum s'ar numi acești mincinoși apostoli ai sectelor — baptiști, adventiști, milenișți, pocăiți, sau altfel — ei rămân ceeace sunt: slujitori ai celui viclean, o primejdie de moarte pentru sufletul obștei dreptcredincioase și pentru mântuirea ei în viața aceasta și în cea viitoare. Fiindcă sunt tăgăduitorii înverșunați ai celor mai sfinte credințe întru care au trăit și s'au săvârșit moșii și strămoșii noștri, sunt tăgăduitorii izbăvitoarelor învățături propovăduite de sfânta noastră Biserică.

Ei tăgăduesc Biserica adevărată a Domnului și nu se supun autorității ei, pe care a primit-o dela Domnul însuși. Ei tăgăduesc valoarea predaniei, a rânduelilor moștenite prin graiu viu dela Mântuitorul nostru Isus Hristos și dela sfinții săi apostoli — până astăzi, și își închipuesc că cred numai în slova Scripturilor sfinte, pe cari le tâlcuesc după capul lor. Dar noi bine știm că întâi a fost Biserica și cărțile sfinte în sânul ei au răsărit, căci sfinții apostoli și evangheliști erau păstorii Bisericii și glasul lor, ca și scrisul lor, Bisericii s'au adresat. Nu numai ceeace au scris ei, ci și ceeace au propoveduit prin graiu viu s'a păstrat în sânul Bisericii ca o comoară sfântă și s'a predat din neam în neam ajungând — în toată curățenia ei — până la noi. Numai Biserica are această comoară, pe care o împărtășește prin propovăduirea ei tuturor sufletelor spre mântuire.

Dar mincinoșii predicatori ai sectelor nici Sfânta Scriptură n'o tâlcuesc după adevărul descoperit de marii învățați și sfinți ai Bisericii, ci după neputincioasa și rătăcita lor înțelegere otrăvită și de scopurile neduhovnicești pe care le urmăresc.

Ei tăgăduesc preoția așezată de Dumnezeu încă în Legea Veche și înoită de Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos — fiecare socotindu-se, la sectari, luișí preot, când știut este că numai apostolilor și urmașilor lor li s'a dat puterea de a săvârși sfintele taine: *„Așa să ne socotească pe noi omul, ca pe niște slugi ale lui Hristos și săvârșitori ai tainelor lui Dumnezeu"* [I Cor. 4, 1]. Ei se mărturisesc și se desleagă de păcate unii pe alții, când iarăși Sfânta Evanghelie scrie la Matei 18, 18: *„Amin grăiesc vouă: oricâte veți lega pe pământ, legate vor fi și în ceruri; și oricâte veți deslega pe pământ, deslegate vor fi și în ceruri"* — ceeace însemnează că numai Apostolii și urmașii lor legiuiți, episcopii și preoții, pot face unele ca acestea.

Ei tăgăduesc puterea sfintei cruci, prin care izbăvire ni-a dăruit Hristos, Dumnezeul nostru și pe care o cinstim ca pe cel mai osebitor semn al legii noastre creștinești.

Ei tăgăduesc sfințenia icoanelor pe care le socotesc idoli, când aceste icoane sunt cele mai scumpe podoabe ale bisericilor și caselor noastre — aducându-ne aminte de Mântuitorul nostru și de sfinții cari prin viața lor ne călăuzesc viața noastră, iar prin rugăciunile lor ne mijlocesc la Tatăl din ceruri iertare de păcate și viață de veci.

Ei tăgăduesc sfințenia Duminecii pe care o prăznuim în cinstea zilei în care a înviat Domnul nostru și prăznuesc, împreună cu jidovii cari L-au răstignit, ziua Sâmbetei rânduită de Dumnezeu numai pentru credincioșii Vechiului Testament.

Ei se socotesc știutori ai soroculuí sfârșitului lumii, și ai celei de a doua veniri a Mântuitorului, când însuși Domnul ne spune că: *„de ziua și ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, fără numai Tatăl"* [Mat. 24, 36].

In trufia lor, acești năimiți se socotesc sfinți și se osebesc de ceilalți credincioși, pe cari nu-i cred vrednici să le fie „frați întru Domnul". Ori noi știm, iubiții mei fii sufletești, că toți oamenii sunt păcătoși și numai Dumnezeu este fără de păcat. De aceea se cuvine să ne smerim și să ne căim de greșelile noastre și să ne rugăm unii pentru alții, ca toți să dobândim iertare de păcate dela Tatăl cel îndurător.

Dupăcum vedeți, iubiții mei fii, mincinoșii apostoli ai diferitelor secte nu umblă nici după mântuirea lor, nici după a celor „vânați" de viclenia lor. Ei umblă după măriri omenești și după plată lumească. Ei vor să se folosească de credulitatea ușuratică a norodului neștiutor.

Dar prin uneltirile și momelile lor ei vor mai ales să despartă sufletește pe fiii neamului nostru și astfel să surpe însași unitatea noastră națională înfăptuită cu atâtea jertfe. Ei vor să ne desbine pentru a ne putea stăpâni. Ei sunt uneltele plătite ale neodihniților revizioniști, cari urmăresc schimbarea hotarelor celor nouă și drepte ale Țării, micșorarea României mari; ei sunt simbriașii comuniștilor ucigași și surpători de biserici.

Legile ţării nu le îngădue să-şi propoveduiască pe faţă diavoleasca lor învăţătură, căci propaganda revizionistă şi comunistă se pedepseşte aspru. De aceea îşi îmbracă învăţătura lor primejdioasă în haina propoveduirii religioase. Ca să înşele pe cei chemaţi să supravegheze pe vrăşmaşii ţării şi ai neamului.

Iubiţi credincioşi: cine trece în tabăra oricărei alte credinţe decât cea mărturisită de sfânta noastră Biserică strămoşească, acela trece în tabăra vrăşmaşilor neamului nostru. Acela este trădător şi faţă de Biserică şi faţă de Neam.

De aceea, în bucuria marelui Praznic al Invierii Domnului, să ne aducem aminte de toţi cei rătăciţi din staulul ocrotitor al sfintei noastre Biserici şi să ne rugăm lui Dumnezeu pentru întoarcerea lor. *Ca toţi una să fim* [Ioan 17, 11], vieţuind frăţeşte la sânul cald al aceleiaşi Maice Biserici, care ne-a ocrotit şi povăţuit neamul în toate vremile de bucurii şi restrişti. Astfel vom asculta şi de părintescul sfat al Sfântului apostol Iacob care zice: „*Fraţilor, de se va rătăci cineva dintre voi dela adevăr şi îl va întoarce cineva pe el, să ştie, că celce a întors pe păcătos dela rătăcirea căii lui va mântui un suflet din moarte şi-şi va acoperi mulţime de păcate*“ [Iac. 5, 19—20].

Cu aceste învăţături şi poveţe am ţinut să Vă aduc, iubiţii mei fii sufleteşti, îmbucurătoarea solie a Praznicului Invierii Domnului, pe care doresc din toată iubitoarea mea inimă părintească să-l petreceţi în pace, cu sănătate şi 'n duhovnicească îndestulare şi să-l ajungeţi cu toţii întru mulţi fericiţi ani.

Hristos a înviat!

Impărtăşindu-Vă arhierească Noastră binecuvântare, am rămas

Sibiu, la sărbătoarea Invierii Domnului din anul 1936

Al Vostru al tuturor de tot binele voitor:

NICOLAE
Arhiepiscop şi Mitropolit.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării Oastea Domnului

Eu sânt lumina lumii

— Spre dreapta înţelegere a creştinismului —

de **HORIA TECULESCU**

Creştinismul însemnează în istoria omenirii momentul celei mai mari încordări sufleteşti. De sub dărâmăturile lumii vechi avea să se nască o lume nouă, cu un ideal etic superior, cu o credinţă nestrămutată, care să aducă un val de'ncredere şi înviorare, ducând mai departe, spre propăşire, viaţa omenirii. Peste ruina imperiilor, precedată de prăbuşirea morală, se înălţa, luminoasă şi mântnitoare, crucea lui Hristos.

Omenirea trecuse prin faza de bâjbâială în întunerecul conştiinţei, stăpânită de frica de necunoscut, străbătuse şi primejdia îndoielilor din clar obscurul lumii precreştine, ş'acum se afla în sfâşietoarea clipă a desnădejdii. Năzuinţa socratică spre cunoaşterea de sine nu aduse un razim destul de puternic sufletului omenesc, trebuiau descoperite adâncurile acestui suflet şi de acolo smuls marele adevăr: Iubeşte pe deaproapele tău... iubiţi chiar pe vrăjmaşii voştri!

Iată noua lumină răspândită în lume!

De această lumină se'mpărtăşesc toţi oamenii; ea nu e numai a unora, dintr'o anumită clasă socială, ci este a tuturor celor cari îşi deschid inima s'o primească. Taina învăţăturii lui Hristos stă în această rostire limpede a marilor adevăruri, accesibile şi învăţaţilor, şi oamenilor de rând.

Pentru a ne apropia de terminologia actuală, ar trebui să spunem că, la venirea Mântuitorului, lumea trecea printr'o cumplită criză morală, printr'o secetă sufletească fără precedent.

Se ridicaseră falnice oraşe, cetăţi puternice şi temple clădite după cea mai mare precizie geometrică, împodobite cu tot ce-a putut născocì iscusinţa neîntrecută a Grecilor... dar omenirea se sbătea în căutarea unui echilibru sufletesc. In vremuri senine ochiul se'mpăca cu farmecul artei, mintea se liniştea cu evidenţele filosofiei şi cu precizările ştiinţei, dar în clipele de furtună omul se simţea singur... Cine-i va da mângăierea întru necazuri, cum va scăpa de loviturile trăsnetului?

Creştinismul apare aşezând în bolta conştiinţei omeneşti crucea mântuitoare, ca un neclintit paratoner. Din noua credinţă isvoreşte încrederea în viaţă, în urma căreia răsar faptele bune. In acest sens, creştinismul a fost nu numai o nouă religie, cu un nou ideal etic, dar o adevărată reformă socială, o schimbare la faţă a sufletului omenesc. Din această premenire morală a rezultat avântul pe care l-a luat cultura, căci nu se datoreşte numai prielniciei mediului natural faptul că popoarele creştine reprezintă forma cea mai evoluată o amenirii. Se ştie, doar, ce-a'nsemnat pentru barbari creştinismul, o adevărată îmblânzire prin iubire, o încadrare într'o ordine socială, o îndrumare spre propăşire.

Faţă de budhismul static şi mohamedanismul fatalist şi inert, creştinismul însemnează o dinamizare a vieţii, un îndemn spre creaţiune. Accentul vieţii cade pe *faptă*, după vorba înţeleaptă a apostolului Iacob: *Credinţa fără de fapte este moartă.* Iată, dar, de ce considerăm religia creştină instituţie de progres uman, iar în morala ei vedem culminând idealul etic. Nu cum, pe nedreptul s'a afirmat, în epoca de luptă între religie şi ştiinţă, de reacţiune faţă de încătuşerile dogmei, argumentându-se în cazuri izolate, că religia ar fi împiedecat libertatea gândirii. Nu putem nega conflictele pe care le-a avut oficialitatea bisericii în alte părţi, osândirile cari s'au adus clericalismului, dar nu doctrina religiei, nu cuvântul lui Hristos s'a găsit stăvilar adevărului, ci interpretarea dată a putut trezì adversităţi. Nu putea fi un protector al întunerecului Mântuitorul, care a spus: *Eu sânt lumina lumii... eu sânt calea,* **adevărul** *şi viaţa... şi veţi cunoaşte* **adevărul** *şi el vă va face liberi; din învăţătura căruia a răsărit sensul adânc al vieţii: Iar tu te luptă pentru* **adevăr** *până la moarte.*

Să ne dăm, dar, bine seama despre valoarea creştinismului pentru propăşirea omenirii, răsfoind vechile aprecieri nedrepte, rezultate din gândirea materialistă a veacului trecut.

Sântem datori s'amintim cuvântul luminos al Mântuitorului, care deschide drum liber spre perfecţionarea fiinţei umane, contrar nedreptelor afirmaţii ale lui Fr. Nietzsche: *Fiţi, dar, voi desăvârşiţi, precum şi Tatăl vostru din ceruri desăvârşit este.* Nu culminează în acest adevăr înălţătoarea predică de pe munte? A fixat cultura modernă vre-un ideal mai frumos pentru viaţa omului decât năzuinţa spre personalitate şi chiar spre desăvârşire? A ajuns cândva altruismul la o mai largă afirmare ca prin creştinism, când însuşi Cel care l-a întemeiat s'a jertfit pentru mântuirea oamenilor?

Dar, pentru noi, românii, creştinismul a fost duhul sfânt care a plutit pe acest pământ la naşterea neamului nostru, iar ortodoxia ni-a fost păstrătoarea tradiţiei şi pavăză în curs de veacuri. Şi azi, când *Lucian Blaga*, fiul preotului Izidor din Lancrămii Sebeşului, ridică ortodoxia alături de catolicism şi protestantism ca un stil original de viaţă, ca o nouă concepţie despre lume, nu tresare sufletul nostru de mândrie? N'a spus, trecând pe la noi, un gânditor german (Keyserling), că numai dacă vom continua *cultura ortodoxă bizantină*, vom putea aduce un aport original culturii umane?

De încheere, putem spune, lămurit, celor îndoielnici că, dacă trecutul nostru a atârnat de păstrarea tradiţiei creştine ortodoxe, viitorul ne pare la fel, neclintit legat de ea. Biserica ni-a păstrat unitatea naţională şi ne-a apărat în trecut, prin *ea* ne vom pune în valoare vrednicia noastră în viitor.

Noi n'am avut cetăţi de apărare în vremi de primejdie, dar ne-am adăpostit măcar sufletul în bisericuţele de lemn. Iar azi, când ţara se încercuie într'un minunat brâu de falnice catedrale, nu ne îndoim că în ele ne vom simţì mai buni, mai drepţi, mai tari, cu ochii fermecaţi de aurul catapitesmei, pe care străluceşte cuvântul Mântuitorului: *Eu sânt lumina lumii!*

Dl ministru al instrucţiunii, *Dr. C. Angelescu* a declarat, în şedinţa Camerei din 2 April 1936, că restituirea drepturilor, ştirbite clerului prin curbele speciale, se va face pe calea creditelor extraordinare.

Drept răspuns la bunăvoinţa arătată, preoţimea ortodoxă română a trimis dlui ministru, prin Asociaţia generală a clerului ortodox român, o telegramă, în care îş exprimă omagiul său întreg pentru căldura cu care dl ministru Dr. C. Angelescu a îmbrăţişat, la Cameră, modestele revendicări ale preoţimii în chestiunea salarizării.

---

* FOIŞOARA *

Un nou volum

— In „Seria Teologică“ a publicaţiilor din Sibiu —

Nicolae Berdiaeff: *Un nou ev mediu.* In româneşte de: prof. *Maria Vartic*, Sibiu. 1936. Preţul broşat 75 lei. Pg. 165. Tipografia arhidiecezană.

„Seria Teologică“, inaugurată de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, a îmbogăţit literatura teologică română cu apariţia în româneşte a unui studiu datorit marelui gânditor rus Nicolae Berdiaeff, unul din falanga filosofilor ortodocşi de mare anvergură în apus.

Stejarul creştinismului ortodox în Rusia de azi este ameninţat de cea mai îngrozitoare furtună, care s'a deslănţuit cândva asupra lui. Furtuna însă, în loc să smulgă stejarul, îl sileşte pe acesta să-şi înfigă rădăcinile mai adânc, şi să-şi întărească coroana. Viforul aruncă sămânţa stejarului la distanţe mari. Glasul celor mai de seamă reprezentanţi ai cugetării ortodoxe răsună azi în centrele mari ale apusului, destăinuind acestuia comorile necunoscute şi neapreciate ale creştinismului ortodox, care, după părerea de până acum, era pietrificat. Aceşti gânditori ruşi prezintă ideile concepţiei ortodoxe în cea mai deplină lumină a filosofiei aspusene, pe care o stăpânesc cu desăvârşire. Dintre aceste personalităţi amintesc pe cele mai des citate la noi: Vladimir Solovieff, Serg. Bulgakoff şi Nicolae Berdiaeff. Fiind vorba de întroducerea lui Nic. Berdiaeff în literatura noastră teologică, aflu necesare câteva informaţii asupra persoanei şi gândirii sale.

Nicolae Berdiaeff este un profund filosof al istoriei şi al religiei. S'a născut la 1874, trăieşte azi la Paris ca profesor la academia teologică rusească. Convingerea eshatologică ce respiră întreaga cugetare rusească însufleţeşte şi pe N. Berdiaeff, care aşteaptă, nu numai sfârşitul culturii apusene, ci şi al întregului proces istoric de până acum.

Din rodnica lui activitate filosofică desfăşurată în Chiev, Moscova, — iar după expulzarea lui întâmplată la 1922 — în Berlin şi Paris, s'a născut un mare număr de studii savante, dintre cari amintesc aici pe cele traduse în limba germană: Der Sinn des Schaffens-Rostul activităţii creatoare, Tübingen, Mohr 1927; Die Weltanschauung Dostoiewsky's - Filosofia lui Dostoiewsky. München, Beck 1925; Der Sinn der Geschichte-Rostul istoriei, 1925; Die russische religiöse Idee in „Kairos“-Ideea rel. rus. în „Kairos“ 1926; Das neue Mittelalter-Noul ev mediu, Darmstadt, Reichel, 1927; Die Philosophie des freien Geistes- Filosofia Spiritului liber, Tübingen, Mohr 1930.

Berdiaeff şi-a început activitatea sa în lagărul marxismului rusesc, unde a îndurat cea mai dureroasă desamăgire a vieţii sale. Această experienţă tristă îl sileşte să dărâme până la temelie şubreda-i concepţie de viaţă bazată pe cultura apuseană, pe care o condamnă şi se îndreaptă spre singura viabilă concepţie, care este aceea a creştinismului ortodox. Filosofia lui religioasă tradează o influinţă destul de puternică din partea slavofililor — un curent filosofic care luptă pentru păstrarea tradiţiei ortodoxe — a lui Solovieff şi Dostoievsky. Prin prizma acestei influinţe apreciază el şi cultura azuseană.

Impreună cu autorul monumentalei opere „Der Untergang des Abendlandes“ O. Spengler, N. Berdiaeff este convins, că puterile spirituale ale apusului sunt istovite. Cauza acestui declin este diformarea chipului şi a firii omeneşti în umanism, pe deoparte prin eliberarea de sub încătuşarea dogmatismului medieval şi catolic, pe de altă parte prin negarea adevărului, că omul dintru începuturi este după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu şi ca atare are o menire supraomenească. De aici rezultă aprecierea omului ca o fiinţă pur naturală. Pe această cale s'a îndepărtat omul dela originea lui dumnezeească, ce fu înoită prin Hristos, s'a îndepărtat dela izvorul adevăratei lui fiinţe. In consecinţă a fost nevoit a se pierde tot mai mult într'o abstracţiune neexistenţială, într'o serie întreagă de sfere ale spiritului omenesc izolate, desbinate de temelia lor comună şi bazate numai pe bunul plac subiectivist şi individualist pur omenesc. In aceste sfere a fost incadrată în definitiv şi religia.

Această evoluţie umanistă a creiat capitalismul, „acest crepuscul al patimei distrugătoare şi destrămătoare“, precum şi socialismul materialist care este contrarul şi totodată consecinţa evoluţiei capitaliste. Ambii sunt expresia subordonării omului în faţa mecanismului ucigător al maşinei, care a fost născocită primordial pentru subjugarea naturii, ca acum să robească pe om. Maşina mecanizează şi atomizează pe om şi prin el însuşi idealul umanist, ducând în general chipul omenesc spre descompunere şi cufundând umanitatea în „colectivităţi sociale, impersonale şi cosmopolite“.

Astfel se transformă umanismul în antiumanism. Prin o intuire întradevăr profetică — zice Berdiaeff — a presimţit Dostoievsky toată această evoluţie a neamului omenesc, desvăluind în opera sa „Demonii“ caracterul absolut necreştin şi anti-

Biblia nouă

Lumea românească așteaptă de ani de zile traducerea cea nouă a Bibliei. Edițiile vechilor biblii și-au împlinit misiunea și s'au epuizat. Ele nu mai corespundeau nici criteriilor științifice avansate nici progresului limbii.

Untul de lemn din candela sufletelor a secat. Lumea s'a înstrăinat mult de biserică iar credința a început să se clatine din temelii. S'a revărsat peste noi un duh de barbarie, care a bântuit în clasele de sus și a pătruns până în păturile de jos ale poporului.

Mai dureros e faptul că generația tinără se resimte de golul sufletesc al Bibliei, pentrucă Biblia întreține la orizonturile vieții focul sacru al idealismului, al misterului din noi și din jurul nostru, iar Biblia nu se poate înlocuì prin nici o contra valoare morală și intelectuală.

Biblia întreține o veșnică primăvară sufletească, atmosferă mistică creatoare și regeneratoare.

Puține neamuri fără Scriptură vor mai fi azi pe întreg rotogolul pământului și ar fi un cumplit dezastru să ajungem și noi în rândurile acelora.

Dar chiar și o Biblie perfect tradusă și tipărită în condiții tehnice excelente, are nevoe de multe alte condițiuni indispensabile, pentruca ea să însemneze un eveniment epocal în istoria vieții noastre religioase, culturale și naționale.

O scenă din Faptele apostolilor (Cap. 8, 30—31) poate avea actualitate ca și atunci: „Și alergând Filip, l-a auzit pe el (Eunucul Candachiei) citind pe prorocul Isaia el a zis: *oare înțelegi cele ce citești?* Iar el a zis: *cum voi putea de nu mă va călăuzì cineva?*»

Deci un comentar e necesar!

Și studiu biblic aprefundat în școlile teologice.

La multe universități din apus sunt catedre speciale de Sfânta Scriptură. Conferințe pentru publicul mare asupra Sfintei Scripturi.

După cum în filosofie și în artă, geniul elin e neîntrecut, tot astfel în religie, experții sufletului sunt profeții evreilor, sfântul evangelist Ioan și sfântul Apostol Pavel.

In epoca de aur a Bisericii creștine, sfinții Părinți au desgropat comorile spirituale ale Bibliei și chiar solemnele liturghii creștine sunt alcătuite în limbagiul Sfintei Scripturi. Creștinismul nostru are substrat biblic, iar Biserica noastră e inseparabilă de Biblie.

Protestanții au înlocuit Biserica cu Biblia. Dar creștinismul constă din Biserică și din Biblie.

Biserica e Societatea divină, iar Biblia e Cuvântul lui Dumnezeu. Biserica învață și Biblia confirmă și prin amândouă se urzește mântuirea sufletului.

Tr. Scorobeț

Dumnezeeasca Euharistie

Biserica noastră mărturisește că în cadrul sfintei Liturghii, când preotul rostește epicleza asupra pânii și vinului pregătit la proscomidie, acestea *se prefac real* dar tainic în Trupul și Sângele Domnului.

Cine poate aduce o rază de lumină sigură pentru înțelegerea acestei *taine*, mai închisă rațiunii noastre decât oricare alta? Incercări de-a o pătrunde au fost totuși. Dar Biserica noastră s'a ferit de-a provedea cu autoritate de dogmă vre-o astfel de încercare și probabil că va avea aceeaș atitudine și față de alte încercări viitoare, cari nu pot fi decât combinații omenești ce nu trebue lăsate să pătrundă în sanctuarul adevărurilor dumnezeești ca să le dilueze caracterul tainic, mai presus de orice pricepere omenească.

Incercările acestea, atâta timp cât se mișcă în cadrul schemei prin care se exprimă dogma, necălcând nici la dreapta nici la stânga peste hotarul ei precis, sunt permise însă de Biserică, dar ca simple teorii, ca nu adevăruri de crezut.

In această calitate ele sunt chiar folositoare ca ilustrări, ca mijloace de intuiție, *poate* din alt plan, al adevărurilor dogmatice. Ele presupun și promovează o efervescență a vieții spirituale și o preocupare lăudabilă a cugetării cu cele mai înalte realități.

In legătură cu dumnezeeasca Euharistie număram până acum o singură încercare rămasă oarecum în limitele revelate ale dogmei, încercare proclamată, din păcate, de Biserica romano-catolică de dogmă.

Este *teoria transubstanțiațiunei.*

Biserica noastră nu a ridicat această teorie omenească la rangul de dogmă, deși unii teologi au avut simpatii pentru ea. Alții însă au criticat-o aspru. Incă Dosofteiu, patriarhul Ierusalimului, și-a auzit reproșuri pentru întrebuințarea termenului *transubstanțiațiune* în Mărturisirea sa, iar în timpul mai nou doi teologi însemnați, *C. Diobuniatis* și *S. Bulgakov* combat această teorie cu toată energia. Ei spun că teoria *transubstanțiațiunei* se bazează pe o ipoteză din filosofia lui Aristotel că lucrurile se compun din substanță și accidente, ipoteză părăsită azi în filosofie. In orice caz Biserica nu-și poate angaja autoritatea ei în consacrarea ca dogmă a unei ipoteze filosofice și nu poate lega soartea unei dogme de un element omenesc atât de șubred.

In deosebi Păr. S. Bulgakov dă acestei teorii lovituri grele. (Dogma euharistică, rev. »Puti« No. 20—21, 1930). P. C. Sa spune că teoria că fiecare lucru are o substanță ca un sâmbure al lui și cu schimbarea necontenită a lucrurilor între ele se schimbă și acești sâmburi, aceste substanțe, — »este, privită pur filosofic, într'așa măsură grosolană și incompatibilă cu conștiința filosofică contimporană, încât a o lua ca evidență, cum face dogma catolică despre transubstanțiațiune, înseamnă a comite o siluire directă cu totul inutilă asupra ei. Cel mult poate fi luată ca una din posibilitățile cele multe ale cosmologiei, în rând cu altele, deși și aceasta e greu de admis, dar nu a o face normă unică obligatoare«.

Păr. S. Bulgakov mai aduce împotriva acestei teorii două obiecțiuni pe cari le redăm cu cuvintele P. C. Sale: »Pe de-o parte *transubstanțiația* e privită ca o înlocuire a substanței unui lucru prin substanța altuia, de unde urmează că *ambele se află în unul și același plan ontologic.* De altă parte, accidentele pânii și vinului rămân, deși lipsite de substanțialitatea lor, fără subiect, totuși în realitatea lor, cu caracterul lor de pâne și vin, adecă, sumar vorbind, rămân ele înșișì, pâne și vin, în cari în oarecare chip tainic se sălășluește Hristos, dându-se pe Sine »în pâne, cu pâne și sub pâne». Aceasta este ceeace a exprimat direct (și desigur, mai consecvent, Luther în teoria *impanației* care a respins cu pasiune teoria aristotelică a transubstanțiațiunii formulată mai hotărât de Toma d'Aquino) Transubstanțiațiunea ca și impanațiunea neagă prefacerea, n'o afirmă (cum cred chiar unii dintre teologii ortodocși).»

Precum se vede Păr. S. Bulgakov neadmițând existența unei substanțe în pâne și vin, dincolo de complexul lor fizico-chimic care rămâne după teoria transubstanțiațiunii neschimbat, reduce transubstanțiațiunea la impanațiunea luterană. Intr'adevăr e greu de afirmat că ar exista o substanță naturală a lucrurilor, în planul naturii create, și e greu de spus în ce-ar consta aceea și cum s'ar referi la complexul lor fizico-chimic. Teologia catolică însaș n'a spus, pe cât știu, nimic serios în chestiunea aceasta. Și dacă ar exista o astfel de substanță naturală a lucrurilor, e jenant de cugetat că Trupul Domnului ar intra în ordinea aceasta a substanțelor naturale, luând locul uneia dintre ele.

*

Dar Păr. S. Bulgakov nu rămâne numai la respingerea teoriei transubstanțiațiunii și la afirmarea generală, indistinctă, a tainei prefacerii euharistice. Ci încearcă însuși o explicație.

Prefacerea euharistică, după P. C. Sa, nu e un eveniment fizic ce se petrece în lumea naturală. Prefacerea e de alt ordin, metafizic, spiritual, care nu atinge stihiile naturale ale lucrurilor. Trupul omenesc din punct de vedere fizico-chimic, pentru simțuri, e acelaș fie că e sufletul în el, fie că nu mai e (comparația e imperfectă, dar tot ajută puțin). Deosebirea e de ordin sufletesc, spiritual. La fel pânea și vinul, fizico-chimic, structural sunt aceleaș și în Euharistie, atât când nu sunt, cât și când sunt Trup și Sânge al Domnului, fără a se schimba în structura lor naturală. Dar ele sunt acum așa zicând *însuflețite*, înduhovnicite prin aceea că și le-a însușit intim, cum își însușește sufletul trupul, Subiectul Isus Hristos.

«Pânea și vinul în această lume și pentru viața acestei lumi rămân pâne și vin, prefacerea lor nu este fizică, ci metafizică, ascunsă acestei lumi. Pentru această lume prefacerea pur și simplu nu s'a realizat, pentrucă sf. Daruri și după prefacerea lor păstrează toate însușirile unor lucruri naturale. Dar aceste lucruri devin *nemijlocit, ca atare, fără nici o transformare*, corp al lui Hristos«. »*Nu e necesară nici o* **transformare** *pentru prefacere*, pentrucă după voia lui Dumnezeu, în această lume, în loc anumit, pe un altar anumit, Trupul și Sângele lui Hristos sunt tocmai această pâne și acest vin, așa cum sunt ele, și ele

---

umanist al socialismului materialist. Prin el se va transforma libertatea în robie, și pe socoteala unei libertăți, ce aduce suferințe și duce spre Golgota, vrea el să sature și să fericească neamul omenesc prefăcut în massă amorfă.

In renumita sa legendă despre marele inchizitor, Dostoievsky — precum susține Berdiaev — atrage atenția asupra tendințelor Romei, cari sunt identice cu ale materialismului socialist anticreștin. Acesta doar nu reprezintă altceva decât continuarea desvoltării eudaimonismului burghez. Ambii vor să-l facă cu deasila fericit promovându-l în raiu neamul omenesc unificat. In marele inchizitor se desvălue minciuna necreștină a colectivismului lipsit de dragoste, impersonal și neomenesc: Aici se prezintă socialismul ca o religie nouă — precum zice Berdiaev — nu ca un sistem de reforme sociale, nici ca o organizație economică.

Presimțirea dureroasă a lui Dostoievsky și trista experiență alui N. Berdiaev zace în faptul, că boala apuseană se manifestă în Rusia în forme apocaliptice. Inclinarea rusească spre realizarea absolutului fără nici un compromis duce în Rusia la o realizare nihilistă a ideilor apusene. Fiecare teorie apuseană îmbracă pentru rus forma unei dogme, naște proroci și fanatici, devine un ideal absolut, care exclude pe orcare altul.

Pentruca să înțelegem acest absolutism, sau maximalism al spiritului rusesc, trebue să ținem seama de următorul fapt psihologic: Conștiința, că nu poate fi realizat idealul absolut, care neîncetat plutește în fața ochilor spirituali, și care ideal tocmai în ortodoxia rusească, în cultura rusească are o deosebită intensitate, această conștiință depreciază existența empirică și orce „apropiere“ de ideal. Această conștiință se transformă într'o indiferență față de tot ce este relativ, în indolență și lenevire. Orce lucru „neîndoielnic“ își pierde valoarea, pentrucă este numai aproximativ, relativ. Rusul nu-și poate închipui o morală lipsită de temelia religioasă. Fără credința în nemurire este permis orce. Slăbind religiositatea, slăbește și dispare și moralitatea. Viața socială și popularitatea, cari s'au consolidat în religiositate, vor fi depreciate și distruse. „Intelectualii“ ruși sunt lipsiți de popularitate. Poporul rus nu este înclinat de loc să se împace cu un compromis, cu așanumitul „burjui“, adecă cu „apusul șubred“. El din fire este maximalist „bolșevic“ chiar dacă nu întotdeauna activ. El visează un ideal, care trebue să se realizeze numai decât. Iar dacă este activ se mulțumește, din nerăbdare, cu un ideal simplificat până la extrem, cu idealul bolșevicilor comuniști, al socialiștilor ruși, sau cu idealul lui Leo Tolstoi. Și acesta este împreunat cu pasivitate și inerție. O ieșire unilaterală dovedește totdeauna neputința de a îmbrățișa complexitatea vieții. Dar această neputință este totdeauna voită, deci păcătoasă.

Cu revoluția mondială a ajuns Europa la un sfârșit, în care este târâtă și Rusia. Tocmai în fața unei astfel de situații — zice Berdiaev — creștinismul apusean, care s'a contopit cu cultura uitând de sfârșitul apropiat și de noul început, apusenii pot învăța foarte mult dela Rusia creștină care posede o puternică conștiință eshatologică, asemenea primilor creștini. Dela ea pot învăța să aștepte împărăția lui Dumnezeu care nu se va realiza nici într'o biserică văzută și nici în continuitatea evoluției istorice. Dela ea pot învăța, prin urmare, să țină seama de realitatea lui Dumnezeu în toate sferele vieții și de a supune totul sub teonomia ei. Rusia — marii ei cugetători și soarta ei — ne poate spune și avertiza, că există un adevărat sfârșit al istoriei, un sfârșit după o aparentă eșuare a aceleia. Un asemenea sfârșit ne îndrumă spre rostul istoriei, care zace deasupra ei, — spre o mărginire a procesului temporal prin o realitate concretă, care, ca furul noaptea, se poate năpusti asupra noastră pe neașteptate.

Catolicismul și protestantismul este vlăguit de forțele sale prin o supraorganizație clericală, prin justificare și raționalizare și în sfârșit prin un activism peste măsură în grăbite sinteze cu statul și cultura. In opunere cu ei Rusia creștină prin pasivitatea sa și prin potențialitatea ortodoxiei și-a păstrat puterile pentru o activitate spirituală, care — după credința lui Berdiaev — se va împreuna cu periodul apocaliptic al istoriei creștinismului, period al istoriei finale, care va pregăti a doua venire a lui Hristos.

Cuvintele biblice, cari zac la temelia acestei credințe sunt: „Și muierea a fugit în pustie, unde are loc gătit dela Dumnezeu, ca acolo să se hrănească“ (Apocal. 12, 6). Aceste cuvinte sunt interpretate astfel: Rusia a fost pentru biserică acest loc în pustie, unde exilată trăia sub pavăza lui Dumnezeu. Dar acum s'a sfârșit vremea exilului, biserica se întoarce în patria ei, chiar rușii o aduc acasă: Rusificarea Europei... Europeizarea Rusiei a fost un fapt inevitabil, rusificarea Europei este un eveniment miraculos. Natural înțelegând va birui Europa, supranatural înțelegând va birui Rusia, adecă nu Rusia, ci Hristos. In urma pseudomorfosei moderne Rusia va deveni europeană, iar Europa se va încreștina. Europa rămâne, — dar se va începe o epocă absolut nouă în istoria sa.

Această epocă nouă o așteaptă Berdiaiev respingând categoric orce chemare

n'au lipsă de nici o schimbare, dimpotrivă e necesar să se păstreze natura lor, căci prin nimicirea ei își perde puterea și taina».

Cu alte cuvinte o anumită pâne și vin capătă prin consacrarea euharistică a preotului o altă funcțiune, depășesc starea lor de independență și capătă suprema funcțiune de Trup și Sânge al Domnului, nu numai ca un titlu, ci prin aceea că sunt atrase în raza specială a Subiectului divino-omenesc.

Această teorie și-o bazează Păr. S. Bulgakov pe ideea că Trupul Domnului după înviere și mai ales după înălțare nu mai constă într'o corporalitate spațială, ci într'o putere a Lui de-a se întrupa în tot momentul luându-și ca trup orice materie și orice formă voiește; Domnul în cer are numai un trup dinamic, spiritual. «Dar această stare dinamică a trupului nu este numai o potențialitate, ca o lipsă de putere de-a fi actual, ci dimpotrivă ea are deplină stăpânire peste corporalitate în general («datu-mi-s'a Mie toată stăpânirea în cer *și pe pământ*«), care nu mai e legată în mod necesar de vre-o formă *particulară* a trupului, fiind trupul în deobște. Ea are puterea să se îmbrace într'o formă trupească potrivită cu trebuințele spiritului, o formă care e totdeauna individuală...Ființa trupului constă nu în părticelele materiale cari intră și ies din el (chiar și în senzul acesta trupul nu e închis în sine, ci e deschis lumii), ci într'o putere specială pe care o are spiritul pentru întrupare«. Aceasta nu înseamnă că Mântuitorul a anulat prin Inviere și mai cu seamă prin Înălțare întruparea Sa, redevenind numai Dumnezeu, sau numai Spirit. Spiritualizarea trupului nu înseamnă desîntrupare. Mântuitorul păstrează pentru vecie trupul potențial, puterea care se actualizează când vrea în trup vizibil. »Cerul, în care s'a înălțat, nu este un loc în spațiul astronomic. Dimpotrivă Înălțarea constă într'o deplină părăsire a lumii; ea e întovărășită de o trecere a trupului lui Hristos în starea spirituală, liberă de materialitatea cosmică. Aceasta nu e desîntrupare, ci într'un anumit înțeles dematerializare«.

Dar despărțindu-se de lume Mântuitorul nu perde legătura cu ea. »Iar această legătură se realizează nu numai spiritual, prin sălășluirea lui Hristos în om (»nu mai viețuesc eu, ci Hristos viețuește în mine«), ci și *corporal*«. Ne mai având trup material, El primește ca atare forma care o voește.

Iar dumnezeeasca Euharistie este forma regulată în care apare în mod tainic. —

Se înțelege că în această sumară expunere am ciuntit și schematizat mult interesantele și argumentatele idei ale Păr. S. Bulgakov. Cred totuși că am redat fidel sâmburele lor.

Intr'un număr viitor vom însemna câteva considerații critice pe marginea lor și vom vedea dacă nu e posibil și vre-un alt mod de-a ne apropia și cu cugetarea de această mare taină, fără a ieși peste cadrele ei misterioase, vre-un mod mai adecvat cu ea.

Dr. D. STĂNILOAE

Nr. 3265/936. Pres.

Comunicat

Aducem la cunoștința tuturor clericilor, spre știre și conformare, următoarea adresă a Ministerului Apărării Naționale, Nr. 23102/1936 către Consiliul Central Bisericesc, comunicată nouă cu adresa Consiliului central bisericesc Nr. 3631 din 30 Martie a. c. cu privire la concediile ce se acordă teologilor aflați sub arme:

«*On. Consiliu Central Bisericesc,*

La Nr. 1759/936:

«*Avem onoare a Vă comunica, cum că dl Ministru al Apărării Naționale a aprobat să se acorde concedii de câte 60 (șasezeci) zile teologilor aflați sub arme cari dovedesc că sunt numiți ca preoți sau diaconi și au nevoie de acest timp pentru pregătire și hirotonire.*

Dacă cei-ce obțin aceste concedii nu vor dovedì până la expirarea lor că au fost hirotoniți, vor fi din nou încorporați pentru continuarea serviciului militar și vor fi menținuți sub arme peste termenul pentru care au fost încorporați un timp egal cu durata concediului.

Pentru obținerea concediului, teologii în cauză vor depune dovezile de numire dela Chiriarhiile respective la unitățile în care se află încorporați, pentru ca aceștia să poată intervenì la M. A. N. pentru aprobare». — Directorul Comand. teritoriale. General (s) L. Bârzotescu». —

Sibiu, 3 April 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Pelerinaj la Sâmbăta. *Vineri, după sfintele Paști, în 17 April a. c. se va face obișnuitul pelerinaj la sfânta mănăstire Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus, jud. Făgăraș. Onor. preoțime din județ va anunța credincioșii și societățile religioase să participe la acest act de cucernicie. La ora 9'30 se va începe sfânta liturgie în sobor, după care se va sluji sfântul Maslu. Dela centrul eparhial va participa o delegațiune ca și în trecut.*

Probleme-Recensii-Comentarii

Conferințe religioase ținute în cadrele F. O. R-ului, secția Sibiu. — In timpul sf. și marelui Post s'au ținut în Aula Academiei Teologice, o serie de conferințe cu conținut religios, care au fost ascultate de numeros public. Ele au avut desigur menirea de a zidì sufletele ascultătorilor și de a sădì în sufletele credincioșilor bisericii noastre convingeri tari, pe care să nu le poată sgudui valurile lumii.

Așa, conferința dlui *Dr. Gh. Preda*, întitulată: «*Religia omului de știință*», a avut menirea de a sămâna în inimi convingerea că credința în Dumnezeu este aceea care ne înalță și ne dă avântul pentru creații în toate domeniile de activitate. Acest lucru l-a ilustrat conferențiarul prin diferite dovezi scoase din istoria științii, din care se poate vedea cum spiritele creatoare au trăit cu credința în Dumnezeu.

Prin conferința: «*Ortodoxia și nevoile zilei de azi*», *a părintelui profesor Dr. Nicolae Terchilă*, s'a arătat viața trăită în ortodoxie. Ortodoxia, cum a spus conferențiarul, este „viața în Hristos și prin Hristos" și această viață o cunosc numai aceia cari trăesc în biserica ortodoxă și cari sunt pătrunși de duhul acestei biserici.

Conferința a treia, a Părintelui profesor *Dr. Nicolae I. Popoviciu*, aduce un bogat material scos din istoria carității creștine prin care autorul a lămurit problema carității creștine, problema ce trebue să se rezolve și pentru zilele noastre.

Conferința Păr. prof. *A. Nanu*, a avut o notă istorică, reușind să ne arate superioritatea religiei creștine față de cele păgâne.

Ultima conferință, a dlui *Dr. Eugen Dobrotă*: «*O călătorie în țara sfântă*", ne-a transpus cu sufletul la lucrurile pe unde a umblat și propoveduit Mântuitorul.

Publicul asistent a luat notă cu plăcere și bucurie de activitatea binefăcătoare desfășurată de o instituție religioasă, care îș înțelege însemnătatea și rostul. *D. P.*

*

Conferință preoțească la Brașov. Cercul preoților din protopopiatul Brașov s'a întrunit în conferință de primăvară, Marți în 31 Martie 1936. Au participat 28 preoți în frunte cu protopopul *Dr. Iosif Blaga*. După slujba de invocare a Duhului Sfânt, săvârsită în biserica „Sf. Nicolae" din Schei, a cuvântat părintele catihet *Ioan Brânzea* pornind dela cuvintele: „De acum nu vă mai zic vouă sluji... ci pe voi vă numesc prieteni" (Ioan XV, 15), tălmăcind înțelesul tainic al acestor slove divine adresate de Mântuitor ucenicilor săi în ajunul patimilor Sale. Urmează apoi mărturisirea.

La ora 10 a. m. preoțimea tractului se întrunește în conferință în cancelaria oficiului protopopesc sub președința prot. Dr. Iosif Blaga. La deschiderea ședinței, președintele elogiază trecutul de cinste și de muncă devotată pusă în serviciul bisericii și a neamului de către părintele *Ioan Broșu* din Dârste-Brașov timp de 50 an de preoție, pe cari îi împlinește la 4 April 1936.

Mai vorbesc preoții Zenovie Pópovici și Ioan Ludu, apreciind calitățile sărbătoritului. Părintele Broșu, mișcat de manifestația de simpatie a conferinței, răspunde prin amintirea impresionantelor momente de viață pastorală și sbucium prin cari a trebuit să treacă prin cei 50 ani cari s'au scurs.

La conferință participă și lt.-colonel *Petrescu*, comandantul instrucției premilitare din jud. Brașov. Dsa cere concursul preoților în ce privește educația morală-religioasă a tineretului premilitar. Accentuiază în special asupra prețioasei colaborări ce o poate da premilitarilor societatea „Sfântul Gheorghe". După mai multe discuții se ajunge la o înțelegere deplină de colaborare.

In programul conferinței s'a prezentat și un raport al părintelui Brânzea, cu privire la felul cum trebue să se facă întrunirea societăților „Sf. Gheorghe" din protopopiat, — raport aprobat în întregime.

După ce se dă citire mai multor circulare și acte oficiale, conferința ia sfârșit la ora 1 p. m., după care a urmat o masă frățească în cinstea veteranului părinte Ioan Broșu.

*

Conferință preoțească.— Preoțimea ort. rom. din tractul Mediaș, s'a întrunit în conferință de primăvară conform art. 6 din Reg. Asociației clerului „A. Șaguna", în ziua de 20 Martie 1936 în Mediaș.

La 7'30 dim. s'a început serviciul Utreniei, la sfârșitul căreia Pâr. V. Cheșcuși a cetit meditația „Cei ce sânt ai lui Hristos trupul și-au răstignit împreună cu patimile și poftele" (Galateni 5. 24).

---

la teocrația evului mediu, sau la ordinea industrială-capitalistă. Doar aceasta din urmă a născut din sine toată suferința neamului omenesc. El așteaptă noua epocă, ce se va începe cu revelația libertății creatoare omenești întemeiată pe Dumnezeu și cu o schimbare purificatoare a vieții omenești. Aceasta va fi epoca viitoare a colectivismului religios.

Precum vedem, Berdiaev vorbește foarte mult despre importanța Rusiei pentru viitor. Aceasta însă nu o face în senzul unui naționalism slavofil, pentrucă devenind de fapt soarta Europei soarta Rusiei și a Rusiei, a Europei, nu mai poate fi vorba nici de un slavofilism, nici de un europenism! —

Unele dintre aceste idei revin și în „Un nou ev mediu", al cărui cuprins este următorul: Autorul începe cu descrierea dezastrului spiritual contemporan care își are începutul în umanismul din secolul al 15-lea. In evul mediu omul era religios, era stăpânit de nostalgia ceriului, de simțul că-i străin și vremelnic pe acest pământ. Chiar caracterul magic pe care-l ia creștinismul evului mediu, dovedește acest lucru. Deodată însă cu cele descoperiri ale omului, deodată cu primele invenții, omul câștigă atât de mare încredere în puterile sale, încât începu încetul cu încetul să se admire mai mult pe sine, să piardă centrul de gravitate, îndreptându-se din sufletul său tot mai spre exterior. Natura fu un mediu, unde-și încercă omul puterile sale. La început un Newton și un Keppler își descopereau capul în fața frumuseților naturii și le socoteau ca expresiuni ale maiestății divine. Mai târziu însă nu se mai văzu în natură o făptură și o oglindă alui Dumnezeu, ci ceva autonom. Natura de atunci deveni străină omului și acesta porni un războiacerb împotriva ei pentru a o domina. S'a pierdut astfel sensul vieții adevărate; omul se vedea numai pe sine, și pentrucă-i apunea conștiința de existența unui Dumnezeu, vedem pe un Nitzsche identificând pe acest Dumnezeu cu un supraom barbar, iar pe Karl Marx îl vedem găsind această putere absolută și scopul absolut în abstracțiunea moartă a socialismului.

Omul s'a văzut căzut în neputință, însă voia să se afirme tot mai mult. Această autoafirmare își află expresie în „proclamarea drepturilor omului" (1789), această origină e democrației, acest fals idol modern, ce înseamnă cramponarea cu toată puterea de scoarța acestui glob. Până atunci omul se socotea, că nu prea are drepturi, ci numai datorii; acum însă își strigă drepturile sale. Și ca să și-le „câștige" omul inventează minciuna parlamentară, care ar vrea să fie o suveranitate a poporului, dar care nu răușește. Pe această bază se clădesc greșit toate statele moderne, atunci, când de fapt nu există o suveranitate a poporului, ci a unora cari conduc aparatul de stat făurit de ei. Acest simulacru, care este statul, nu se interesează de viața sufletească a cetățenilor săi, și de aceea e azi o atât de grea și nevindecabilă criză guvernamentală. Este sfârșitul autorității omenești.

Mai bine se poate ilustra acest adevăr în experiența rusă dela sfârșitul secolului trecut și începutul celui prezent. Poporul rusesc așa a fost format sufletește prin trecutul său, încât se socotea trecător pe acest pământ, nelegat de bunurile acestei lumi. De aceea burghezia este o formă, care n'a avut loc în Rusia, căci ea însemna practic negarea unei alte vieți. Acum însă, când din vina tuturor, a venit peste ruși încercarea comunistă, care a adus o slăbire a moravurilor bune, mulți ruși au început să se lege de iluziile acestei vieți — și aici este locul unde rânjește opera lui antihrist. Este însă numai o încercare trecătoare, căci acolo unde este negarea lui Dumnezeu, se află și distrugerea personalității și apropierea de neființă în senz colectiv, de anarhie. Spiritul de jertfă și puterea sufletului va naște o omenire nouă ce se va desăvârși în teocrație adevărată, în teonomia lăuntrică, o omenire crescută în duhul libertății.

Vremurile noastre tulburi, prin criza lor de autoritate, sunt un semn în plus, că zorile acestei lumi nu sunt departe. Deocamdată însă zvârcolirile satanice ale comunismului au produs un haos, ce se aseamănă cu cu cel ce-a precedat evul mediu. Azi e o barbarie socială și o dizordine sufletească ce nu-și mai au echivalent decât în epoca năvălirii barbarilor. Terenul cedează sub picioarele omului de azi, ce se afundă tot mai mult în noroiul păcatelor. Dar omenirea se va înoi lăuntric și extern. Ea își va da seama de decadența în care a ajuns și de aceea își va urâ trecutul tocmai ca fiul rătăcit și se va întoarce la sânul tatălui ceresc. —

Traducerea a reușit pe deplin. Claritatea expunerii, simplitatea în construirea frazelor, stilul curgător și expresiile bine alese storc cetitorului recunoștință pentru osteneala iscusitei traducătoare, contribuind prin munca sa la realizarea frumosului plan al I. P. Sfințitului Mitropolit Nicolae, pentru „desvălirea comorilor ortodoxiei și răspândirea lor în sânul preoțimii și al intelectualilor noștri mireni"... („Ortodoxia" pg. IV.)

Pr. **Dr. Nicolae Terchilă**

A urmat mărturisirea preoților și a credincioșilor. La ora 10 a. m. s'a slujit sf. Liturghie înainte sfințită de către P. C. S. Păr. protopop I. Crăciun, înconjurat fiind de păr. T. Holerga și Ion Popovici. Răspunsurile liturgice le-a dat corpul preoților din tract.

La priceasnă a predicat păr. T. Holerga [A. Sever] având ca temă: „O pâne și un trup sântem noi cei mulți, căci toți dintr'o pâne ne împărtășim" [I. Cor. 10, 17]. Predica și meditația au fost ascultate în cea mai mare liniște.

Trecând la sediul protopesc la ora 12 a. m. P. C. S. păr. Protopop I. Crăciun prin cuvântul său de deschidere îndeamnă pe preoți să-și îndeplinească datoria nu din ordin, ci din sentimentul de dragoste și al datoriei cu atât mai mult cu cât trecem astăzi prin grele încercări.

Intrându-se în ordinea de zi păr. Ioan Dordea și Ioan Popoviciu fac referat asupra temei: „Cum trebuie să facem mărturisirea și ce canoane să dăm penitenților?" Ambii preoți și-au făcut datoria deplin.

Președinții cercurilor religioase au citit rapoartele despre activitatea cercurilor.

La urmă Păr. Protopop I. Crăciun dă citire mai multor ordine și îndeamnă preoțimea la muncă și dragoste față de Biserica lui Hristos și poporul încredințat spre păstorire. După aceste cuvinte declară ședința închisă. —

Se observă o adâncă mâhnire printre preoți pentru felul cum sunt tratați de către conducătorii acestei țări, scumpă tuturor, exceptis excipiendis, — cari aseamănă pe preoți cu perceptorii Administrației.

„Dar trebuie să se știe că „...drumurile spirituale ale acestui neam au fost tăiate în sălbatic hățiș de preot". Preotul a învățat descifrarea destinului național și tot el l-a rotunjit în viziune de foc..

„Preotul n'a lipsit din inima nici unei clipe istorice a acestei țări. El — preotul — a fost grăuntele din care a crescut stejarul spiritualității românești, până la care perceptorul dlui ministru Victor Antonescu nu se va înălța nici peste o duzină de veacuri, dar va primi în schimb un salariu mai rumen".

„...A crede că o instituție care a tutelat permanent istoria unei țări, și i-a fecundat din plin și luminos cultura și întreaga ei spiritualitate, poate fi coborâtă până la streașina unei percepții, dintr'un derizoriu motiv de ridicole economii bugetare, refuzăm să o tolerăm".

„Frângâdu-se demnitatea preotului pe genunchii mizeriei, vreau să surpe biserica. Dar Biserica în sine nu o vor putea surpa căci „nici porțile iadului nu o pot birui". Dar vor să întunece conștiința poporului, ca într'o clipă de confuzie istorică să se poată întâmpla ca ieri în Rusia, azi în Spania, unde sub ruine proaspete fumegă încă altarele.

Ca să ne apărăm țara, tregue să ne apărăm altarele mai întâi. Fiindcă o țară nu se apără numai cu tunuri de răsboi, ci mai mult cu tunul sufletului. Și acest tun nu-l toarnă perceptorul, ci preotul în Biserică.

Bunul Dumnezeu să dee sănătate și putere iubitului nostru mitropolit Dr. Nicolae Bălan, ca să ne poată câștiga — cu autoritatea-I cunoscută — împreună cu ceilalți ierarhi, toate drepturile noastre, mai ales celor tineri cari trecem printr'o agitație și sbucium, din cauza unui tratament jignitor de inferiorizare, ce oficialitate laică ne aplică.

Noi todeauna vom asculta glasul „mai marilor noștri".

Pr. *Miron Maier*-Brătei

*

Creștineasca revistă „Gândirea", îngrijit condusă de dl Nichifor Crainic, a apărut, pentru April c., cu bogat material în proză și versuri. In fruntea acestui număr de sărbători cetim studiul semnat de dl *Vasile Băncilă*, sub titlul de *„Duhul Sărbătorii"*, studiu care se termină cu luminoase încheeri, ca de pildă:

Timpul prepascal și Paștile înseși alcătuiesc ceeace e mai prețios în creștinism. Acum mai mult ca oricând se introduc în lume sensuri și funigei biblici. Apoi, odată cu postul, începe marea campanie de purificare, pe care creștinul o așteaptă cu o sete anticipată. În acest timp el trăiește mai mult pentru Dumnezeu decât pentru el, ceva înalt lunatic și totuși adânc realist intră în viața lui. Acum se poate vedea cum plasma umană, inspirată de creștinism, caută să evadeze din pământescul trecător și să se tragă către dumbrăvile duhului, printr'un proces care atinge o expresivitate de revoluție quasi geologică. Acum creștinul se închină în fața tainelor luminii veșnice, cum alunecă apa la vale; acum sufletul său e torturat de nevoia curățirii, care-l zguduie, așa cum vântul puternic răsucește arborii; acum nădejdea lui cată spre cer, ca florile spre soare. Nu există păcat cât de groaznic, pe care creștinul să nu-l recunoască în vremea aceasta: «...fără de legea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea... întru fărădelegi m'am zămislit și în păcate m'a născut maica mea» (Psalm 50). «Pierdut-am frumusețea, cu care am fost zidit întâi, și nevinovăția mea; și acum zac gol și mă rușinez». «Cu lut mi-am amestecat gândul eu tiălosul. Spală-mă, Stăpâne, în baia lacrimilor mele» (Triod). Dar recunoașterea zbuciumată a păcatelor e însoțită de o nădejde profundă. Căci umilința creștină își are corelatul într'o mare demnitate, dupăcum se vede în aceste cuvinte adânci și sintetice ale sfântului Simeon Metatrastul: «miluește-mă, Doamne, că nu sânt numai neputincios, ci și zidirea Ta sânt». Nădejdea creștină principiar motivată e însă susținută de fapte bune, post («să ne răstignim mădularele prin postire», Triod) și rugăciuni. În vremea aceasta, biserica înalță către cer cele mai frumoase și mai puternice rugăciuni, ca niște flacări veșnice ce-și ard inima sângerândă, cum ar fi rugăciunea sfântului Efrem Sirul...

Iar când se apropie și se arată Paștile, apare taina necuprinsă, care e la temelia creștinismului. Dacă Paștile sânt cea mai însemnată sărbătoare, nu e numai fiindcă a înviat Isus, nu e numai fiindcă această sărbătoare cade în primăvară, ci e mai ales fiindcă Isus **a suferit.** *Suferința lui, mai ales cea sufletească, n'a fost atinsă de nici o altă ființă și tocmai prin imensitatea acestei suferințe s'a învins păcatul omenesc. Taina suferinței și învierii lui Isus constitue esența creștinismului. Mai mult: chiar serviciul religios în orce sărbătoare a omului nu e, sub forma ceremoniilor religioase, decât repetarea sacrificiului Mântuitorului și împărtășirea cu El. Dar nu numai atât. Insăș biserica a fost întemeiată și oarecum organizată de Isus, în epoca timpului pascal. La Cina cea de taină, Mântuitorul a dat apostolilor săi la mână împărăția, așa cum Tatăl o dăduse Lui (Luca 22, 29), iar când s'a arătat întâiaoară ucenicilor, după Inviere, i-a trimis în lume să provovăduiască adevărul, așa cum fusese trimis și El (Ioan 20, 21). Esența doctrinară și organizarea culturală a creștinismului, sânt deci în legătură cu sărbătoarea Paștilor. Aceste adevăruri au fost cunoscute și în orce caz adânc bănuite de către poporul nostru, mult mai mult decât se întâmplă azi la intelectuali. De aceea sensurile creștine au pătruns în zona cea mai înaltă a spiritului țărănesc și i-au înălțat viziunea și trăirea sărbătorii.*

Omul din popor știe profund că totul trece, cunoaște înțelepciunea Eclesiastului, dar și-a integrat-o într'o atitudine mai vitală și mai diferențiată. Țăranul trăește trecerea timpului, însă o trăește vital și armonios, fiindcă a făcut din viață o punte de sărbători, și când depășește timpul, e pentru a intra în eternitate. Orășanul cele mai adesea caută să uite timpul, «să-l omoare», se revoltă contra lui, și când îl depășește, e pentru a intra în neant. Prin crearea și trăirea puternică a sărbătorii, care e un moment luminos de punere în legătură cu existența generală și absolută, cu transcendentul sau măcar cu direcții spre transcendent, poporul a învins ori a valorificat timpul.

Timpul nu mai e o înșirare de clipe deșarte, aducătoare de easne sau distrugătoare de bucurii, ci e înălțat la rangul de majestate, fiindcă pe făgașul lui sânt prinse sărbătorile. Acum, se înțelege ușor de ce poporul nostru, a creat ori și-a însușit atâtea sărbători. N'a făcut-o din «lene«, cum au crezut unii. Aceasta a putut fi cel mult o cauză cu totul secundară, cum tot cauză secundară a fost moștenirea noastră bogată dela alte popoare sau fantazia vie a Românului sau chiar mijlocul de a mai scăpa de impilatorii sociali ai trecutului, cari îi cereau prea multe zile de muncă. Cauza principală a fost nevoia spirituală de a colora și valorifica timpul. De aici a rezultat pentru poporul nostru o mare **densitate sărbătorească,** *care dă vieții un preț înalt. Această învingere sau valorificare a timpului prin sărbători, are o valoare filosofică demnă de a fi luată în considerație. Poporul nostru, dacă a ajuns la ea, împreună cu celelalte popoare, nu a făcut-o deliberat, ci mai mult instinctiv. Dar instinctul puternic și just orientat dovedește gradul în care un individ sau o colectivitate participă la misterul armonios al existenței generale. Așa că sărbătorile, în ultima analiză, sânt creația acestei participări. Sărbătorile sânt voința adâncă de a trăi a popoarelor, manifestată prin înlăturarea zădărniciei timpului și coborârea în efemer a sensurilor adânci și luminoase ale existenței.*

*

Pr. N. V. Hodoroabă: *Tainele Bisericii Creștine Ortodoxe*, — cu deosebirile dintre noi, catolici și sectanți. Iași. Tip. „Opinia", 1936. Lei 20.

Broșura, de 64 pp., a părintelui profesor dela Iași, *N. V. Hodoroabă*, face parte, — ca și celelalte publicații, destul de numeroase ale neobositului scriitor, — din literatura teologică populară.

Lucrarea, de curând apărută, este o scurtă și lămurită expunere, potrivită pentru știutorii de carte, doritori să cunoască învățăturile bisericii ortodoxe despre Sf. Taine și deosebirile ce există dintre noi și alte culte, socotind aici și pe sectari.

Cărticica, tipărită pe contul propriu al autorului, socotim că merită o bună primire, în deosebi acolo, unde astăzi propaganda sectară își sporește aderenții.

*

Cele două lucrări, apărute în «*Seria Didactică*» și imprimate în Tipografia Arhidiecezană din Sibiu, și anume volumele I și II: **Tânărule, ție îți zic, scoală-te!** de *Dionisie Făgărășanu*, sânt apreciate cu bune sentimente în recenziunea publicată de curând în revista Sf. Sinod, *Biserica Ortodoxă Română* (Nr. 1—2 din 1936).

După câteva cuvinte despre personalitatea lui D. Făgărășanu, fost profesor de religie la liceul nostru din Brașov, recenzentul Pr. V. N. Popescu redă ideile cuprinse în diferitele capitole ale cărții unui autor, care a vrut să arate tineretului *Evanghelia* ca cel mai frumos drum pentru tineri. *Vedem*, — sfârșește părintele Popescu, — *în publicarea exortațiunilor lui Dionisie Făgărășanu o frumoasă inițiativă și totodată un mare serviciu adus tineretului, dacă le va cetî.*

*

Tulbure Gh. *Sate și dascăli.* **Editura revistei „Școala Noastră". Zălau (1936). Un volum de 147 pg. Prețul 45 Lei.**

Cartea *Sate și dascăli* **se prezintă ca un omagiu adus, de redacția revistei din Zălau „Școala Noastră", inspectorului general, dlui Gh. Tulbure, din prilejul împlinirii celor 30 de ani ai activității sale publicistice, sărbătorind în acelaș timp și pe îndrumătorul merituos al învățământului școlar în părțile dela granița de vest a țării.**

In 25 de articole, — alese, cu învoirea sărbătoritului, din mai multe publicații literare și didactice, având subiecte din viața școlară, închinate învățătorimii, — se cuprind chemări și îndemnuri, cu juste aprecieri și chibzuite observații, spuse de un bun cunoscător al meșteșugului pedagogic.

*

Răspuns „Chemării")*

P. C. protopop V. STOICANEA

Mi-ai trimis răvaș, părinte,
Plin de duh și armonie
Și-ai creiat frumos, cuminte,
Un mărgean de poesie.
Simt un văl cum ți s'așterne
Melancolic peste vers,
Suferințele eterne
Cum te'mpiedecă în mers.

O, le știu eu, frățioare,
Am avut parte de ele,
Știu cum sufletul te doare
Când privești prea mult spre stele.
Căci aici, pe huma noastră,
In vâltoarea astei vieți,
E trudită și sihastră
Soartea bieților poeți.

Saltimbanci, fără de harfă,
Te provoacă prin unghere,
Cartea lor e azi o marfă
Fabricată'n ateliere.
Unde mai e poesia
Ce te'nalță și te'ncântă,
Sufletului dând tăria
Mărilor ce se frământă.

Sufletului dând seninul
Cerului de primăvară.
Și'ndrumând spre zări destinul
Trudnicilor sub povară.
Patrioții de paradă
Tot prin bâlciuri se adună
Șleahta-aleargă ca să-i vadă;
Iată clopoțelul sună.

Și-o paiață desmățată
Strigă cât o ține gura, —
Lumea asta e'mbuibată
Și nu-i chip să-i schimbi făptura.
Azi femeea e ca fumul,
Rătăcită pe cărări
A evaporat parfumul
Caldelor îmbrățișări...

Unul sufere și luptă,
Altul strânge și culege
Și nemernicul se 'nfruptă
Incălcând și drept și lege.
Tu, părinte, ai dreptate,
Când mă chiemi în slujba Crucii,
Sânt al tău și astazi, frate, —
Dar sânt tari încă haiducii
Ce ne sapă și ne fură;
Turma noastră e flămândă,
Pe când ei plesnind de ură
La răspântii stau de pândă.

Camarade, azi sau mâne,
Să gonim, pe bun temei,
Toate liftele păgâne,
Trădători și farisei....
Căci acuma este ora
Biciului Celui mai sfânt,
Ce vestise aurora
Invierii pe pământ.
Când la cârmă va fi omul
Iubitor de Dumnezeu,
Se va 'nfiora atomul
Cel nemernic și ateu.
Evanghelia-i scăparea,
Voi popoare și voi țări!
Și Hristos este cărarea
Astrului din depărtări....

IOAN AL. BRAN-LEMENY

**) Vezi Telegraful Român Nr. 12 din a. c.*

Maiorul Gh. S. Buzescu: *Reconstituiri istorice privind neamul Buzeștilor din veacul XV până în veacul XVIII.* Partea II. Sibiu, 1936. Tip. „Dacia Traiană". Prețul: ?

Volumul de 116 pp. al dlui maior Gh. S. Buzescu, comandant al legiunii de jandarmi la Sibiu, cuprinde numeroase documente, hrisoave, note și acte, din care se va putea reconstitui istoria vestitului neam al Buzeștilor, de origine curat românească, ai cărui membri s'au deosebit prin religiositatea lor, prin ctitorie de mănăstiri, și prin alte mari calități.

Din cele publicate până acum de neobositul autor, în ale sale „Reconstituiri istorice", se constată că urmași din vitejescul neam al Buzeștilor mai trăesc și astăzi.

Viaţa Ilustrată *este revista sibiană binevenită în toate creştineştile familii care însetează de lumină pentru suflet şi desfătare pentru ochi. Cetitorii, de orce vârstă, se pot apropia cu încredere de paginile ei, care slujind credinţei într'un misionarism al său, stau departe de ale revistelor de senzaţie ieftină şi otrăvitoare de suflete naive.*

Credincioasă atitudinii ce şi-a ales la început şi urmată cu stăruinţă până astăzi, în al treilea an de existenţă, **Viaţa Ilustrată**, *în numărul său din April c.,* — **număr de Sf. Paşti**, — *apare cu un material îngrijit ales şi împodobit cu multe ilustraţii artistice, — icoane frumoase, cărora nu le lipseşte decât bogăţia* **culorii** *dătătoare de viaţă. Atârnă, de altfel, dela sprijinul material mai puternic al numeroşilor cetitori cu dare de mână ai revistei noastre, ca pe viitor ochiul lor să se poată desfăta privind reproducerea nu numai în negru, ci şi colorată a tablourilor celebrilor pictori bisericeşti şi profani, a căror artă, ca formă şi culoare, nu este alt ceva, decât prinosul închinat Ziditorului lumii.*

Recomandaţi cu atât mai vârtos, în cercurile cunoscuţilor şi prietenilor dv., unica bună revistă de familie, Viaţa Ilustrată.

*

Pr. Teodor Lăzărescu: *Izvoare pentru predicile şi omiliile mele din Dumineci şi sărbători* **sau expunere exagetică şi omiletică a textelor biblice, vol. I. Tip. Şcoalei de arte şi meserii, Roman. 1936. Preţul 150 Lei.**

Volumul I, de 352 pagini, al preotului Teodor Lăzărescu din eparhia Romanului, ofere confraţilor în preoţie şi în Domnul o lucrare menită să le uşureze, într'o măsură oarecare, studiul cu privire la sf. Scriptură şi la predicile sau omiliile ce urmează a le rosti în zilele de sărbători. De altă parte şi alţi pioşi cetitori ar putea să-şi întregească, din această carte, cunoştinţele religioase.

Sfintele evanghelii, explicate în volumul părintelui Teodor Lăzărescu, încep cu sf. Evanghelie din ziua de Buna Vestire, şi se sfârşesc cu sf. Evanghelie dela liturghia din Dumineca a treisprezecea după Pogorârea Duhului Sfânt, — cu totul 21 de evanghelii tâlmăcite.

Explicarea, la fiecare capitol, constă din textul biblic, urmat de comentarii [făcute după autori cunoscuţi, ale căror cărţi consultate se arată la sfârşitul volumului], ear după aceste se scot învăţăturile sau ideile generale din pericopa evanghelică respectivă.

Cartea aceasta se prezintă astfel ca o lucrare de folos deosebit preoţilor şi altor cetitori, pe cari de alt fel autorul îi roagă să răspundă comunicându-i: ce impresie li-a făcut volumul izvoarelor pentru predici, ce defecte au aflat într' însul, şi eventual alte observaţii ce vor crede de cuviinţă, — răspunsurile acestea, cerute pentru a ţinea seamă de ele la tipărirea volumului următor, se trimit pe adresa: Preot *Teodor Lăzărescu,* **la** *Gârleni,* **j. Bacău.**

*

Ierom. **Nicodem Ioniţă:** *Ortodoxia în Occident,* **impresii şi propuneri. Imprimeria Chişinău, 1936. Preţul?**

Formează, pe 23 pp., întâiul număr din „Biblioteca misionarului ortodox".

In expunere sumară sânt înşirate numele ţărilor occidentale care au ortodoxie, cu numărul, uneori aproximativ, al ortodocşilor de acolo şi cu atitudinea confesiunilor faţă de ortodoxie, care este răspândită în mai toate ţările apusene şi se bucură, în multe părţi, de mare simpatie şi dragoste, ca b. o. în Elveţia, în Germania, în Anglia cu puternice colonii de ortodocşi [greci], în *Franţa,* **— cu** *50 mii de români,* **între cari la** *Paris* **trăiesc** *zece mii de români;* **tot la Paris se află apoi 5 sute de mii de ruşi, şi 29 mii de alţi ortodocşi: iugoslavi, bulgari, greci etc.**

Numărul mare al ortodocşilor ruşi în Paris a înfiinţat două aşezăminte însemnate de cultură ortodoxă: *Academia rusă de teologie ortodoxă* **[în strada Crimeii] condusă de** *I. Bulgacov,* **[cunoscutul autor al cărţii** *Ortodoxia,* **tradusă româneşte şi apărută în „Seria Teologică" a Tipografiei noastre arhidiecezane din Sibiu]; al doilea aşezământ dela Paris este:** *Academia de filosofie creştină ortodoxă,* **condus de prof.** *Nicolae Berdiaev,* **autorul cărţii** *Un nou ev mediu,* **[lucrarea aceasta, asupra căreia revenim în alt loc, formează al şaselea volum în „Seria Teologică" menţionată].**

In jurul aşezămintelor de cultură ortodoxă, la Paris s'au grupat celebrii profesori: Bulgacov, Berdiaev, Florovski, Vâşeslavţev, Iliin, Fedotov, Cartaşov, Bezobrazov, Zernov şi alţi înstrăinaţi din Rusia, bine apreciaţi în ţările apusene.

Broşura sârguitorului ieromonah Nicodem Ioniţă e vrednică să fie recomandată în deosebi tinerilor clerici spre a trezi într'înşii vocaţii misionare.

*

Inoire şi „progres". — **Acel fals evoluţionism sau „progres legitim" ce-l profesează catolicii de pretutindenea, când e vorba de vreo inovaţie — din orce domeniu, — se practică de bună vreme şi de uniaţia din Blaj.**

Râvna cu care muncesc — în deosebi cei dela „Unirea" — pentru a trasa o linie demarcaţională şi hotar înstrăinător între ortodoxie şi gr.-catolicism, în loc de frăţească şi creştinească apropiere, e deadreptul o boală îngrijorătoare.

Amintesc doar calificarea dlui prof. O. Ghibu, drept „maniac" pentru faptul, că a demascat, sub mantia fariseică a catolicismului ungur, revizionism şi iredentism. Acesta e naţionalismul lăudăros al celor dela „Unirea".

Moralismul lor, etalat cu emfază, îl cunoaştem. Aportul adus religiosităţii prin atitudinea nefastă şi condamnabilă faţă de minunea dela Maglavit, e pur şi simplu: imoral. Spoiala lor merge până a numi cartea dlui prof. univ. Gr. Marinescu — „Lourdes şi Maglavit", carte de „savantlâcărie raţională". Atmosfera creiată de unirişti şi consoţii lor acestei minuni, a adus mândre roade (în Blaj): obiect de ocară în gura unora la fiecare pas, şi dispreţ în ochii multor uniţi.

Dragostea de frate îi face pe clarisimi să privească plagă şi calamitate „împănarea satelor de conf. gr.-cat. cu dascăli ortodocşi"... — Apoi, pentruce d. Dragomir e hoinar? Un laic — misionar al durerilor şi realităţilor omeneşti şi naţionale româneşti — e hoinar şi aiurist? Atunci unui »*mon père*« catolic-misionar al vrajbelor şi al pescuirii de suflete, pe orce cale, cum îi zici? Dl Dragomir a văzut „lucruri *ascunse* şi neadevărate", se zice, — dar ceeace s'a întâmplat deunăzi, nu-i ascuns, nici neadevăr, necum aiureală. E progres, se va zice. Da, progres — muzical: Duminecă, 29 Martie c., catedrala Sf. Treime, pentru a doua oară a fost onorată de muzică instrumentală: Adecă, între „marginile aşezămintelor apostolice ale răsăritului", — cum declarau ritos de atâtea ori şi „reaminteau" în juruinţa dela sinodul din 22 Nov. 1899 — gravat şi în păretele din dreapta a catedralei, — au găsit de cuviinţă să introducă *viori* la răspunsurile corale dela sf. liturgie. Cântecele vocale, pe semne, nu mai satisfac îndeajuns evlavia uniatismului, ci le trebue diplă în biserică. Sau, aşa se vor ispiti „rătăciţii" dela Valea-Lungă? — Poate se vor fi speriat şi blăjenii...

I. Al. I.

Nr. 3246—1936 Ep.

Concurs

Pentru furnizarea a 280 stânjini lemne de foc, de fag prima calitate şi neplutite pe seama instituţiunilor din Sibiu ale Arhiepiscopiei noastre se publică concurs.

Reflectanţii vor înainta oferte închise până la 30 April a. c. la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, unde se pot vedea zilnic condiţiunile de furnizare.

Odată cu depunerea ofertelor, reflectanţii vor depune la Cassieria consiliului arhiepiscopesc o garanţie de Lei 10.000 (zecemii) în numerar.

Oferte fără această garanţie nu se primesc.

Consiliul arhiepiscopesc

PELERINAJ RELIGIOS la Sf. Mănăstire Brâncoveanu, din Sâmbăta de sus, se va face, ca şi în anii precedenţi, în Sâptămâna luminată, şi anume în ziua de 17 April c., când însuşi I. P. Sf. nostru Mitropolit NICOLAE va conduce sfintele rugăciuni ce se fac la mănăstire. Cucernicii credincioşi ai Bisericii noastre vor fi primiţi şi de astădată cu toată duhovnicească dragoste.

In suferinţă şi în răbdare...

...Exemplul Mântuitorului, pe drumul Golgotei, de îndelungă răbdare, apare deosebit de strălucitor pentru toţi, prin felul în care suferinţa este dusă la deplină biruinţă.

Hristos Domnul a arătat, în faţa morţii cumplite, că o operă cu cât e mai sublimă, cu atât cere mai mare jertfire de sine.

Tâlmăcind dar graiul „spre Golgota» pentru viaţa noastră, să ne întipărim în minte că, Impărăţia lui Dumnezeu, mântuirea sufletului, o câştigăm numai urcând cu Mântuitorul pe drumul Crucii.

Spre acest scop măreţ se cade să ne pregătim totdeauna, şi nici o suferinţă, nici o durere, nici o uneltire diavolească să nu ne înspăimânte. Toate să le îmbrăcăm în zalele răbdării nesdruncinate, şi vom birui.

Să ne păstrăm echilibrul moral şi atunci, când faptelor noastre creştineşti li se răspunde cu nepăsare sau cu prigoană, sau când ai noştri înşişi ne părăsesc în clipe supreme.

Iată, toate acestea le-a încercat Mântuitorul, ca să ne spună să rămânem neclintiţi în slujba vieţii cu adevărat creştineşti, ca stânca în bătaia valurilor mării, — pătrunşi de certitudinea că suferind toate pentru numele Lui, întru sfântă bucurie vom primi dincolo roadele bogate duhovniceşti, drept răsplată a ostenelilor noastre. Aşa a zis El, şi noi credem în cuvintele Lui: «Cel ce va răbda toate până la sfârşit — pentru Mine — acela se va mântui» (Mat. 24, 13). Şi earăş: »Intru răbdarea voastră — pentru numele Meu, — veţi dobândi sufletele voastre» (Luca 21, 19).

Oţeliţi în aceste virtuţi, care fac să purtăm cu iubire Crucea, aşa ca şi Domnul pe Golgota, cu voia şi mila Lui, odată cu Invierea Sa sfânta din morţi, se face şi învierea minunată a fiinţei noastre la o viaţă nouă, desrobită de păcatele de ieri şi azi, şi trăită în Domnul.

Pr. **Simeon Radu**

INFORMAŢIUNI

La Sfintele Paşti. *Sfânta Inviere a Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, marele praznic al serbării neamului omenesc, să fie prilej de curată bucurie, de reculegere şi înălţarea sufletească pentru toţi bunii şi iubiţii noştri cetitori.*

Hristos a înviat!

Conferinţă religioasă la Braşov. Duminecă, 29 Martie, a conferenţiat în seria de conferinţe dela liceul „A. Şaguna", părintele *Toma Chiricuţă,* profesor la Bucureşti, despre: In lumina Golgotei.

Cu prilejul comemorărilor... Anul acesta s'a comemorat centenarul naşterii lui Bogdan Petriceicu Haşdeu, al filologului, istoricului, profesorului, conferenţiarului, filosofului care a încercat să tâlmăcească tainele mari ale vieţii şi morţii. Presă, conferinţe, discursuri festive, s'au grăbit să-şi aducă prinosul admirării, închinat amintirii acestui strălucit cărturar. Nu s'a găsit însă, la acest prilej, nici o instituţie culturală, care să retipărească, într'un volum îngrijit, părţi alese din marea operă a sărbătoritului.

† Octavian Popa. Sâmbătă, în 4 Aprilie a. c., a avut loc în cimitirul central din Sibiu înhumarea rămăşiţelor pământeşti ale tânărului învăţător Octavian Popa. Au participat la înmormântare, dând pildă de-o frumoasă solidaritate de corp, multă învăţătorime aducându-i cununi, cuvântări de adio şi cântările duioase ale corurilor noastre funebrale.

Dumnezeu să-l aşeze cu dreptii!

Post de cassier. «*Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român*»«*Astra*», *Sibiu,* **publică concurs,** *cu termenul de 25 Aprilie 1936,* **pentru ocuparea unui post de cassier, cu un salar global de Lei 4500 lunar. Concurenţii vor avea să depună o garanţie egală cu salarul pe un an. La acest post pot reflecta numai persoane sub vârsta de 50 ani. Cel ales va avea să-şi ocupe postul la 11 Maiu 1936 sau cel mai târziu la 2 Iunie 1936. Alegerea se face pe un an de probă. Cererile, însoţite de documentele necesare, se vor înainta Comitetului central al „Asociaţiunii" str. Şaguna Nr. 6, Sibiu,** *cel mai târziu până la 25 Aprilie 1936.*

Societatea Naţională de Cruce Roşie a României, filiala Sibiu, aduce sincere mulţumiri, Onor. Firme şi tuturor donatorilor, cari au contribuit cu obiecte, sau în bani, pentru tombola dela serata din 15 Februarie 1936. Indeosebi mulţumeşte armatei pentru preţiosul sprijin ce ne-a dat, precum Stim. Doamne, care prin muncă neobosită au contribuit la buna reuşită a seratei. — Venitul curat a fost de Lei 41,684, cu care sumă s'a sporit fondul Societăţii. *Comitetul.*

Nr. 270—1936 Ad. (11) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Vorţa** cu filia **Valealungă,** din protopopiatul Ilia, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt următoarele:

1. Casă parohială.
2. Sesie parohială (29 jugăre şi 978 st. □ arător şi fânaţ.
3. Venitele stolare fixate pe protopopiat.
4. Câte 20 litri cereale dela circa 180 familii.
5. Intregirea salarului dela stat.

Cererile de concurs cu toate documentele necesare şi cu binecuvântarea arhierească de a putea candida, se vor înainta în termin oficiului protopopesc ortodox român Ilia, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, pentru a face cunoştinţă cu parohienii

Oficiul protopopesc ortodox român Ilia în înţelegere cu consiliul parohial.

Ilia, la 7 Decemvrie 1935.

Iuliu Josan
protopop.

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80·—
1/2 „ „ 42·—
1/4 „ „ 24·—
1/8 „ „ 12·—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150·—
1/2 „ „ 80·—
1/4 „ „ 42·—
1/8 „ „ 22·—

La Librăria Arhidiecezană se află spre vânzare următoarele odăjdii complete:

1. Odăjdii executate de călugării din Muntele Athos; în Brocat bogat ornat cu fir şi execuţie admirabilă:

1 rând, de coloare verde închisă . Lei 7.000
1 rând, de coloare vânătă închisă . „ 12.000
1 rând, de coloare violetă închisă . „ 15.000

2. Odăjdii ţesute în mănăstirile de maice, cu motive româneşti în mătase, foarte frumoase şi trainice:

1 rând vânăt . . Lei 8.800
1 rând roşu . . . „ 11.000
1 rând vânăt . . „ 12.000

3. Patrafire, în aceiaşi execuţie, cu câte 1700

4. Tot la Librăria arhidiecezană se află şi Potire, Candele, Cădelniţe, Discuri, Steluţe de argint şi de alpaca, Cruci de metal şi de lemn pictate, Clopoţei, Chivote, Garnituri de cuminecat bolnavii, Copii, Linguriţe, Căldăruşi de aramă cositorite şi Icoane pe pânză, pe tablă, pe lemn şi pe hârtie, cu preţurile cele mai convenabile

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stănilae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 19 April 1936 — Nr. 17

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

În ajun de renaștere

In anii de după răsboi am asistat la multe isprăvi, cari trebuiesc socotite drept rezultate ale unui desechilibru moral. La acest lucru a contribuit în bună parte și desorientarea în care vieţuia generația postbelică. Așa că omenescul din om a trebuit să se ghemuiască sub talpa prea lumescului dintre noi, și efemerul a pus stăpânire asupra preocupărilor de fiecare zi. In această situație a fost mai mult decât firesc ca spiritul să fie încălcat și materialismul să-și poată croi un drum de liberă manifestare și de huzură.

Conglomeratul acesta de situații turburi a făcut pe om să-și piardă vechea cârmă, să se depărteze, chiar în mod inconștient, de Biserică. In acest punct critic al vieții, întunericul a căutat să dea asalt asupra luminii. Și, întrucâtva, a recoltat roade. Căci numărul celorce alergau spre folosul sfințitor al Tainelor se micșoră, iar bisericile erau tot mai goale.

Atmosfera aceasta s'a tot prelungit și, mai ales în anii ultimi, devenise oarecum apăsătoare. Dar cu cât părea mai atotstăpânitoare, cu atât transpira din ea ceva greu și îmbâcșitor. Semn că nu putea fi proprie pentru trunchiul moral și spiritual al neamului românesc și că trebuia să ajungă a fi socotită ca un abces infecțios. Ceeace s'a și întâmplat.

Nu-i vorbă... Așa ceva trebuia să vină pe capul unui neam. Ba, după toate aspectele, trebuia ca acest neam să experimenteze un fenomen trist, pentru ca, mai mult, să poată asista integral la bucuriile unei renașteri sigure.

Și, iată, renașterea se arată. Luminișurile ei au început să apară și să se contureze în sprânceana vremii de acum. Se limpezesc cărărui, se durează poteci și, nu peste mult, vom sălta cu siguranță într'un făgaș nou și sănătos. Nu reies clar aceste lucruri până și din manifestările tineretului și ale muncitorilor?

Dar ni s'ar putea reproșa că vorbim pe un plan prea teoretic, că realitatea unui fenomen trebuie confirmată și de ceva practic. Ceeace numai adevărat poate fi.

Din fericire, faptele au ajuns să glăsuiască mult mai evident decât principiile. Căci celece s'au petrecut numai la Sibiu, cu ocazia sf. Paști, sunt fapte clar doveditoare despre reîntoarcerea fraților noștri către Biserică. In săptămânile marelui post, catedrala noastră a fost zilnic tixită de ceice au voit să se mărturisească și să cuminece. Numărul acesta a impresionat în adevăratul înțeles al cuvântului. Căci este cel dintâi an, după răsboi, când alergarea după sf. Taine se dovedește atât de nestăpânită. Mii de credincioși și-au ușurat sufletul în fiorul spovedaniei și s'au împreunat cu Impăratul măririi — cu Hristos.

Desigur, nu este indiferent să știm chiar vârsta, situația materială și cea socială a celorce au dovedit, recent, că sunt hotărîți să rupă cu un trecut sterp și să se reîntregreze în viața noastră de creștinism bimilenar. Ei nu sunt, dupăcum se obicinuia a se crede în anii trecuți, oameni bătrâni și neputincioși. Majoritatea o formează tineretul. Ceeace înseamnă arvuna biruinții binelui. Ei nu sunt, ca altădată, numai cei săraci. Dimpotrivă, cei mai mulți sunt bine înstăriți. Ceeace dovedește că materialismul i-a desiluzionat și că altceva sunt siliți să caute. Ei nu sunt nici numai oameni simpli, ci, majoritatea dintre ei, sunt intelectuali. Ceeace chezășuiește că nici o cultură fără creștinism nu este satisfăcătoare.

Alt comentar în preajma acestor acte ar contribui numai la întunecare unor adevăruri atât de isbitoare. Decât că trebuie să adăogăm o întrebare: Poate fi noroasă și tristă ziua de mâne, când zorile ei se întrevăd atât de limpezi și de sănătoase?

D. Călugăr

După un proces

(=) Sf. Sinod, intervenind în procesul de curând terminat al profesorului comunist Constantinescu-Iași dela facultatea de teologie din Chișinău, a înaintat ministerului instrucțiunii o adresă prin care declară că nu admite funcționarea mai departe, la școala teologică, a unui profesor osândit de consiliul de răsboi, la doi ani și jumătate închisoare și zece ani interdicție, pentru motive de acțiune comunistă.

Intervenire, de felul acesta, în scopul înlăturării din învățământul teologic a unui notoriu ateu și comunist, se încercase și altădată: Adresa de acum, a Sfântului Sinod către ministerul instrucțiunii, arată anume, că la timpul cuvenit I. P. S. Patriarh s'a opus și a protestat la numirea pomenitului Constantinescu-Iași drept profesor la o facultate de teologie, unde n'are ce căuta un dușman declarat al bisericii.

Opunerea — nu s'a luat în seamă. Și, cu toată necompatibilitatea evidentă între teologie și comunism, ateul Constantinescu-Iași este însărcinat să pregătească, *la facultatea teologică* din Chișinău, pe viitorii slujitori ai *bisericii* noastre din Basarabia și de aiurea...

Abuzul și prostia sânt învederate. Și totuși, dacă nu s'ar fi rostit recenta sentință de condamnare împotriva celui ce s'a făcut vinovat și de agitație în dauna siguranței *statului*, îndrăznețul dascăl al facultății dela Chișinău avea toată larga libertate să «pregătească» mai departe generația preoției noastre de mâine.

Când doi colegi, propuși ca martori ai profesorului acuzat, și-au manifestat o *îngăduință* neexplicabilă față de comunistul des amintit, nu-i mirare că președintele consiliului de răsboi a răspuns indignat apărătorilor improvizați: *Dvoastră, domnilor, ați face bine să ștergeți de pe firma edificiului cuvintele de:* **Facultate Teologică!**

Dar, aberații asemănătoare nu ni se par excluse nici de aici înainte, *câtă vreme învățământul teologic superior este scos din cercul de înrâurire a autorității bisericești*, care este neapărat cea mai chemată să-și cunoască trebuințele și să-și crească oamenii potriviți.

O *facultate* de teologie, unde însă teologia nu este așezată în primul plan, rămâne inferioară *academiilor* teologice (ce le avem în Ardeal), unde nici o catedră nu se împănează cu specialități de liber cugetători pentru a da creștere în duh *creștin* studenților acelora, cari la rândul lor vor avea să ne dea, ca preoți, credincioși echilibrați sufletește.

In toate academiile noastre de teologie, biserica are cuvânt hotărâtor la numirea profesorilor, la disciplinarea lor, la examenele tinerimii adăpostite în internate proprii bine organizate, — ca și la alcătuirea de programe de învățământ, regulamente și la tot ce aparține bunului mers al instituției bisericești.

Dar, dacă învățământul religios superior se va împărtăși mereu de conducerea directă a ministerelor, — așa cum s'a făcut și se face la facultățile teologice, — cazuri ca sentința

FOIȘOARA

Anglicanii și ortodocșii

Semnificația recunoașterii hirotoniilor anglicane de către români, de canonicul S. A. DOUGLAS

Exceptând mult iubita și martirizata biserică a Rusiei, care, sub strâmtorarea bolșevismului ateist, abia poate să existe, biserica ortodoxă a României este cea mai mare între cele unsprezece biserici autocefale ortodoxe.

Ea este progresivă și caracterizată prin zel activ misionar, având foarte competenți cugetători științifici și teologi. Legături strânse frățești s'au desvoltat între conducătorii ei și anglicani în răstimpul celor douăzeci de ani din urmă.

In tot cazul recunoașterea validității hirotoniilor anglicane, pronunțată la 21 Martie a. c. de către Sf. Sinod al României, constitue un eveniment de mare importanță, prin care viața mistică, sacramentală a bisericii anglicane este considerată asemenea celei ortodoxe. In rezumat, atitudinea bisericii ortodoxe în general față de hirotoniile anglicane se definește astfel că prin recunoașterea românească am ajuns la ultimul capitol spre soluția finală și favorabilă a chestiunei validității.

Până către sfârșitul veacului al 19-lea, chestiunea aceasta era puțin cunoscută de către ortodocși. Faptul că Papa Leo XIII a declarat invalide hirotoniile anglicane, a determinat pe profesorii ruși Bulgacov și Socolov să examineze faptele petrecute și ei în mod independent unul de altul au ajuns la concluzia că succesiunea apostolică canonică externă s'a păstrat în anglicanism și că înainte de ce Biserica ortodoxă ar fi să recunoască validitatea hirotoniilor anglicane, ar trebui să se clarifice că doctrina hirotoniei anglicane în esență este aceeași ca și cea ortodoxă. In consecință, fiecare și-a formulat întrebările ajungând la acelaș rezultat că Episcopatul este organul suprem al Bisericii în chestii de credință și de disciplină, tot astfel cu privire la ființa treptelor ierarhice, a sfintei Euharistii etc. Răspunsurile satisfăcătoare la aceste întrebări aveau să premeargă rezolvirii definitive.

Prin anii 90, ca o măsură de precauțiune, patriarhul ecumenic a dispus noua hirotonire a unui negru american fost metodist, care fusese hirotonit de anglicani. O decizie asemănătoare dase Sf. Sinod al Rusiei fostului patriarh Tihon, pe atunci episcop în insulele aleutice.

Urmarea a fost că un grup de preoți anglicani din America s'a adresat Patriarhului ecumenic în 1902, rugându-l să arate condițiile în care hirotoniile anglicane ar putea fi recunoscute ca valide. Sf. Sinod al patriarhiei ecumenice a instituit o comisiune care să studieze această întrebare; și în anul 1903 răposatul Dr. Chrestos Androutsos a publicat studiul său: Validitatea hirotoniilor anglicane — pe care comisia și l-a însușit. In această lucrare memorabilă — după cum mi-a comunicat autorul în 1904 — că nu avusese cunoștință de concluziile la care ajunseseră Bulgacov și Socolov în cercetările lor — autorul formulase aproape *totidem verbis*, aceleași patru întrebări ca și teologii ruși că e necesar ca răspunsurile să fie date de totalitatea episcopatului anglican.

Din partea anglicanilor, intervenind răsboiul mondial, — nu s'a mai intreprins nici un pas. In anul 1921, patriarhul ecumenic Meletie a reînoit comisia, adăugându-i pe fostul profesor Komnenos ca secretar. Komnenos, care a făcut parte ca teolog mirean din delegația patriarhiei ecumenice la conferința din Lambeth dela 1920 și care studiase temeinic problema în discuție, a înaintat un raport, arătând că concluziile lui Androutsos erau satisfăcătoare și propunea ca fără amânare patriarhia ecumenică să considere hirotoniile anglicane în aceeași categorie cu hirotoniile romano-catolice.

† P. S. Episcop Nichita al Argeşului

Biserica noastră ortodoxă română pierde din nou un arhiereu dintre cei mai merituoşi.

In ziua de Joi, din Săptămâna luminată, în 16 April 1936, a încetat din viaţă, în palatul său de reşedinţă dela Curtea de Argeş, unde era bolnav de mai mult timp, P. S. Sa Episcopul **Nichita Duma** *al Eparhiei Argeşului, aparţinătoare Mitropoliei Ungro-Vlahiei.*

Vreme de 13 ani cât a condus această eparhie, vrednicul chiriarh a desfăşurat o binecuvântată activitate, care lasă bogate urme atât sub raport cultural şi spiritual, cât şi gospodăresc. Lui i se datoreşte zidirea seminarului din apropierea episcopiei, înzestrând eparhia sa şi cu alte aşezăminte folositoare, care vor contribui şi de aici înainte la progresul ei.

Ca date biografice însemnăm:

Episcopul Nichita al Argeşului s'a născut în 26 April 1864 în comuna Săcelul de Munte, din judeţul Mureş, aşa că peste câteva zile avea să împlinească 72 de ani.

A absolvit liceul în 1883 la Năsăud, după care a studiat teologia în Sibiu.

În 1885 a fost numit învăţător la Săcelul de Munte, în 1906 profesor de religie la liceul din Reghin, unde a fost numit paroh, apoi în 1912 protopop.

În 1923 a fost ales episcop al Argeşului.

Înmormântarea regretatului chiriarh se va face mâne Duminecă, la mănăstirea Turnu, rezidită de înaltul defunct. —

Rugăm pe Atotputernicul Dumnezeu să-i facă parte de binemeritata odihnă între drepţii Săi!

---

de condamnare dela Chişinău îş au drumul deschis şi surprinderile dureroase nu vor mai fi isolate.

Cine are urechi de auzit, să audă şi să înţeleagă faptul firesc, că problemele strict bisericeşti nu le resolvă un minister ori cât ar fi de binevoitor, ci *biserica însaşi prin fruntaşii săi răspunzători şi înzestraţi cu puterea întreagă la care sânt îndrituiţi după legi date şi de Dumnezeu, şi de muritorii de rând, înţelepţi şi înţelegători.*

Sfintele slujbe *desfăşurate anul acesta în catedrala mitropolitană din Sibiu, cu ocazia săptămânii Patimilor şi a marelui praznic al Invierii Domnului, au fost ascultate de mulţimea evlavioşilor credincioşi veniţi în număr cu adevărat impunător. Marea catedrală şi curtea ei păreau neîncăpătoare pentru a cuprinde massa întreagă a cucernicului popor din românescul oraş al Sibiului.*

La Inviere, la sf. Liturghie din ziua primă şi la slujbele divine începând de Joi seara a servit I. P. Sfinţitul Mitropolit **Nicolae,** *asistat de preoţimea din centrul mitropoliei.*

Inaltul Chiriarh a rostit, la Inviere şi la sfârşitul sfintei Liturghii, cuvântări izvorâte din luminată minte şi dintr'o încercată viaţă de înţelept arhipăstor, cu învăţături şi îndrumări răscolitoare de suflete, poveţe cuprinse şi în frumoasa Carte pastorală dată clerului şi poporului de sfintele sărbători ale Invierii din acest an.

Răspunsurile liturghice le-a dat, impresionant ca totdeauna, corul mixt al catedralei, condus de prof. Pr. T. Popovici.

A doua zi de Sf. Paşti a slujit Sf. Liturghie P. Sf. Arhiereu Vicar Vasile, înconjurat de un sobor de preoţi. Predica, rostită cu acest prilej de Pr. Mihail Neagu, a fost urmărită cu atenţie cucernică de numerosul public.

Congresul naţional-bisericesc este convocat pe zilele de *28 şi 29 April* 1936 pentru alegerea de episcopi în scaunele devenite vacante prin moartea regretaţilor şi vrednicilor episcopi Roman al Orăzii şi Nicolae al Clujului.

In 28 April se va alege episcopul Orăzii, iar în 29 April al Clujului. —

Fie ca Domnul să învrednicească Biserica noastră, încredinţând conducerea reînfiinţatelor eparhii ale mitropoliei Ardealului, în mânile adevăraţilor chemaţi să continue opera măreaţă a ctitorilor trecuţi la binecuvântata odihnă!

Promisiuni repede călcate. In ajunul Paştilor preoţimea s'a trezit din partea guvernanţilor de azi cu un cadou funest la care nu s'ar fi putut aştepta oricât de multă experienţă tristă a acumulat în ce priveşte cunoaşterea oamenilor politici.

Cadoul constă în reînfiinţarea celor două curbe speciale asupra salariilor clerului. Dupăce se stabilise formal că bugetul clerului va fi mai mare cu 40 milioane ca anul trecut şi după promisiuni ministeriale recente în plin parlament că se vor adauga şi celelalte 105 milioane pentru a şterge ultimul rest din fostele curbe speciale, iată că cele 2 curbe sunt reînfiinţate în toată întregimea lor, salariile preoţeşti având să fie amputate în anul bugetar care începe şi mai mult decât în anul trecut.

Sărmană preoţime! cât eşti de puţin preţuită! Nici măcar când ţi se face o promisiune, nu află de necesar cel care ţi-a făcut-o să şi-o îndeplinească.

Dar vina e puţin şi a corpului clerical. Lipseşte solidaritatea aceea care să-l mişte ca pe un singur om în apărarea drepturilor sale. Poate că experienţele tragice ce se tot acumulează îi vor face în sfârşit pe preoţi să se scuture de alianţa periculoasă cu partidele politice dispreţuitoare de Biserică.

Sărbătorirea dlui Stelian Popescu

Directorul celui mai mare cotidian românesc, dl **Stelian Popescu,** *a împlinit în luna aceasta a lui April douăzeci de ani, de când cu vrednicie conduce ziarul* **Universul,** *care are astăzi o existenţă de peste o jumătate de veac.*

În restimpul conducerii de 20 de ani, organul de publicitate cu modeste începuturi s'a schimbat într'o formidabilă instituţie, care înregistrează la activul său opere dintre cele mai merituoase. Amintim, între altele, activitatea directorului şi a colaboratorilor dela Universul pe terenul problemelor naţionale în deosebi în legătură cu înfiinţarea Ligii antirevizioniste, al cărei iniţiator şi preşedinte este dl Stelian Popescu.

Ziarul din strada Brezoianu s'a dovedit totdeauna apărător neşovăitor al bisericii noastre ortodoxe naţionale şi al clerului ei nedreptăţit de atâtea ori.

Fapta mai recentă a Universului este ridicarea «Casei studenţilor», un admirabil palat, cu săli spaţioase, având pentru tineret peste 1500 locuri, cu birouri de lucru, cantine, dormitoare, sală de spectacole ş. a.

Toate aceste înfăptuiri se datoresc conducătorului înţelept şi colaboratoilor săi distinşi, cari au crezut şi cred **„în puterea virtuţilor muncii".**

Nu putem astfel, decât să ne asociem cu bucurie la urările de bine ce se aduc marelui confrate Universul, dorind dlui Stelian Popescu îndelungime de zile bune, ca să poată continua viguros, prin condeiul şi graiul său, lupta sfântă pentru neam şi biserică.

In misiune de laudat

— Profesori şi elevi visitează regiunea secuizată —

Un grup de elevi ai liceului «Sf. Petru şi Pavel» din Ploeşti în frunte cu directorul liceului, dl Stoica Teodorescu, însoţit de profesori şi de alţi fruntaşi ploeşteni, au venit zilele acestea în satul Porumbenii Mari din judeţul Odorhei, spre a duce ca dar, din partea liceului, un prea frumos candelabru pentru vechea biserică, din 1787, a parohiei ortodoxe, precum şi un iconostas, care să înlocuiască pe cel învechit şi împodobit cu culori ungureşti.

Localnicii, autorităţi şi popor în mare număr, au făcut o entuziastă primire vizitatorilor, întâmpinându-i pretudindeni cu urale şi flori, ca semne ale dorului de a revenì cât mai curând la cele strămoşeşti. Preotul nostru din Odorhei, păr. Sebastian Rusan, a spus, la acest prilej, următoarele:

«Tradiţionalele rugăciuni nu le mai ştiu rosti aceste biete suflete în limba strămoşilor lor. Dar conştiinţa lor naţională e trează până în ziua de astăzi şi sânt mândri de originea lor românească. Din nenorocire însă, şi azi sânt terorizaţi de secui, şi nici azi nu îndrăznesc să revină în matca neamului lor.

Stăpânitorii de azi, şi cei de mâne ai statului nostru naţional, au îndatorirea să vină în ajutorul lor, să-i scape de orce persecuţii, să-i aducă pe linia simţirii româneşti. Au răspundere faţă de naţie şi faţă de istorie.

Biserica ungurească a lucrat pentru desnaţionalizare, la umbra legilor vechei stăpâniri.

Readucerea acestor elemente preţioase la credinţa noastră strămoşească şi la neamul nostru, tot prin biserică se va face.

Liceului Sfinţii «Petru şi Pavel», care a început această frumoasă operă de înfrăţire prin contopirea sufletelor, îi aduc cele mai frumoase laude şi doresc ca fapta lui să fie o frumoasă pildă pentru toate şcoalele secundare din ţară».

— Dl Stoica Teodorescu, directorul liceului, a răspuns: «Nu poate fi durere mai mare, decât să vezi oameni cari poartă, pe figură şi în îmbrăcăminte, aspect de români şi cari, totuşi, nu pot grăi româneşte.

Vitregia soartei nemiloase i-a mânat către această uitare a neamului, a credinţei şi a culturei româneşti. De aceea,

---

Urmarea a fost că în August 1922, patriarhul ecumenic Meletie a putut înştiinţa pe arhiepiscopul Davidson că Patriarhia ecumenică s'a declarat pentru recunoaşterea hirotoniilor anglicane şi că a scris şefilor celorlalte zece biserici surori autocefale ortodoxe, invitându-le să-şi dea adeziunea la acea deciziune. Că invitaţia a fost primită numai de către bisericile din Ierusalim şi Cipru, se datoreşte multor cauze. Cei din Atena, Bucureşti şi Belgrad erau de părere că acceptarea definitivă a hirotoniilor anglicane să se amâne până ce teologii tuturor bisericilor autocefale ortodoxe îşi vor spune cuvântul lor. Şi în special — un Sinod ecumenic al bisericii ortodoxe, care se plănuia — va avea să aducă o decizie unanimă şi colectivă. Insă regimul bolşevic a triumfat în Rusia, turcii s'au reîntors în Constantinopol, iar stările tulburi din răsărit au împedecat întrunirea Sinodului ecumenic contemplat.

Alţi paşi nu s'au mai făcut până în 1930, când patriarhul şi Sf. Sinod al României au încredinţat pe răposatul mitropolit Nectarie, ca reprezentant al României în delegaţia ortodoxă la conferinţa din Lambeth, să ridice chestia hirotoniilor anglicane şi să insiste ca episcopatul anglican să facă declaraţii asupra celor patru puncte — identice cu cele formulate de Androutsos. Aceasta s'a şi făcut — deşi cu oarecare şovăire, — de către fostul patriarh Meletie, care în 1927 a urcat scaunul patriarhiei din Alexandria.

Declaraţiile episcopilor cari trataseră cu delegaţia ortodoxă au fost ratificate de către plenul conferinţei de Lambeth. Iar delegaţia ortodoxă a decis în unanimitate să recomande bisericilor de-acasă să se pronunţe asupra recunoaşterii validităţii hirotoniilor anglicane.

Patriarhia Alexandriei a şi făcut-o în acel an, dar celelalte bisericii autocefale ortodoxe iarăşi au amânat deciziunea până se va pronunţa Prosinodul panortodox, care urma să se întrunească în 1931 la Athos, dar care iarăşi a trebuit contramandat din cauza intransigenţei turceşti faţă de patriarhia ecumenică.

Timpul trecea, şi deoarece era de dorit ca biserica ortodoxă în întregime să aducă o decizie înainte de ţinerea conferenţei de Lambeth dela 1940, Patriarhul român a invitat pe arhiepiscopul de Canterbury să trimită o delegaţie a bisericii anglicane să confereze cu comisia teologică românească.

Rezultatul acestei vizite la Bucureşti, în Iunie 1935 şi al lucrărilor cu comisia românească este raportul care conţine agrementul doctrinar, acceptat unanim de ambele părţi şi recomandaţia din partea românilor ca biserica ortodoxă română să primească hirotoniile anglicane fără condiţii. Această recomandaţie a fost primită cu întreg raportul de către Sinodul român.

Situaţia prezentă e, astfel, că dintre cele 11 biserici ortodoxe autocefale, cinci — anume: Constantinopolul, Alexandria, Ierusalimul, Ciprul şi România s'au pronunţat pentru validitatea hirotoniei anglicane; cinci biserici adecă, Antiohia, patriarhia sărbească şi bisericile Greciei, Bulgariei şi a Poloniei nu s'au pronunţat, iar marea biserică a Rusiei nu e în situaţia de a lua vreo decizie. (După The Church Times, Londra 3 April 1936). **Tr. Scorobeţ**

Filosofia existenţială şi influenţa acesteia asupra protestantismului contemporan

de Dr. N. Balcă

Filosofia contemporană se găseşte în faţa unei răspântii epocale, în faţa unei întoarceri hotărâtoare: e întoarcerea dela problematicul conştiinţei, la problematicul existenţei omeneşti.[1] Şi gândirea contemporană a ajuns în faţa acestei răspântii în urma totalului faliment al aşa zisei filozofii a conştiinţei. Filosofia aceasta îşi are obârşia în acel vestit: „cogito ergo sum", al lui Descartes. Pentru acest filosof cugetarea, gândirea era un dat absolut, piatra din capul unghiului pe care se fundamentează întreaga existenţă.[2] „Cuget deci exist", şi ca atare cugetarea devine un for de judecată suprem şi absolut care singur are să hotărască cui îi revine atributul existenţei; căci „a gândi" şi „a fi" e unul şi acelaş lucru, gândirea şi existenţa fiind identice. Dar mai e necesar să amintim că Descartes înţelegea sub noţiunea de gândire „totul ceeace e în noi ca un conţinut al conştiinţei, întrucât noi suntem conştienţi de acest tot".[3] Descartes trăgea totul la îndoială, afară de conştiinţa acestei îndoieli, în care el credea că a descoperit stânca de granit a certitudinei absolute. Gândire şi conştiinţă sunt deci identice.

Cu această descoperire a lui Descartes, problema raportului dintre conştiinţă şi existenţă, devine preocuparea fundamentelă a filosofiei moderne. Şi dacă noi cercetăm istoria filosofiei moderne, vom găsi că axa în jurul căreia se învârt toate sistemele filosofice, este raportul dintre conştiinţă şi existenţă.

Şi acest raport e gândit ca fiind un raport epistemologic, ca un raport al cunoaşterii. Aşa de exemplu, în veacul luminilor,[4] conştiinţa înţeleasă ca noţiune, e ridicată la rangul de principiu absolut al existenţei. Identitatea carteziană dintre gândire şi existenţă e interpretată de filosofia acestui veac în sensul că raţiunea e principiul absolut al cunoaşterii lumii. Iar din această interpretare s'a născut credinţa în nemărginita putere a raţiunii omeneşti, care caracterizează atât de evident acest veac.

Descartes făcuse din gândire, din conştiinţă, o existenţă absolută. Idealismul german[5] reia acest motiv şi înlocuind termenul de conştiinţă cu acela de spirit, de Eu spiritual, face din acesta din urmă centrul cosmosului şi obârşia întregei existenţe. Aşa de exemplu e de ajuns, cred, să arătăm, că filosoful Fichte absolutizează Eul raţional, prin aceea că-i atribue acestuia o siuaţie în afara timpului. Eul este pentru acest filosof un pol neobiectiv; el se găseşte în afara timpului, pe ţărmul pe lângă care curge veşnicul şuvoi al relativului.[6] Eul devine prin aceasta o dimensiune în

[1] Vezi Fr. Hainemann, Neue Wege der Philosophie, Geist Leben Existenz, Leipzig, 1929.

[2] Existenţă (sein) însemnează predicatul cel mai general, absolut al unui obiect, faţă de care orice alt predicat înseamnă o mărginire.

[3] Descartes, Princ. I. 9.

[4] Sub veacul luminilor se înţelege în istoria filosofiei epoca dintre anii 1700–1800.

[5] Idealismul german cuprinde sistemele filosofilor Kant, Fichte, Schelling, Hegel.

[6] Fichte, Anweisung zum selligen Leben, Leipzig, 1922.

liceul din Ploeşti s'a simţit dator, mânat de imperativul suprem al conştiinţei naţionale, să se coboare în mijlocul dv., pentru a contribui, după putere şi împrejurări, la marea ofensivă a reromânizării regiunii secuizate. Şcoala noastră a înţeles că această operă se poate începe prin cultură, dând ani de ani: cărţi pentru premii, rechizite, tablouri istorice şi, făcând o bibliotecă, pe care o dorim să fie cercetată cât mai mult. In slovele unei bune cărţi româneşti se pot găsì cărările care duc spre cunoaşterea neamului românesc, a sufletului său ales, atât azi, cât şi în trecut. Am înţeles să ajutăm sfânta biserică, spre a fi reînviată; deoarece pierzând credinţa şi uitând pilda bisericii v'aţi îndepărtat fără vrere şi pe nesimţite dela legea noastră. Cu ajutorul ei, şi prin ea, dealungul secolelor aţi putut dăinui ca neam, faţă de impilarea amarnică şi foarte lungă ce aţi îndurat-o în trecut.»

Biserica şi lumea*

Ortodocşii şi catolicii, în ceeace priveşte „graţia", au o noţiune deosebită. In ortodoxism graţia este privită ca lucrarea Duhului Sfânt. In catolicism, lucrarea graţiei este îngrădită de organizarea legală a bisericii. Aşa că, învăţătura despre „Duhul Sfânt" şi cea despre „graţie" sânt aproape identificate. Natura Duhului Sfânt, ca ipostază independentă în Trinitate şi a „Graţiei" nu sânt puse în adevărata lumină. Conştiinţa creştină, peste tot, vede lucrarea Duhului Sfânt. Ortodoxia, în adâncul ei, este în mod esenţial religia Duhului Sfânt. Ideea sacrificiului şi răscumpărării — atât de scumpă catolicismului — îi este străină. De aici, reiese o altă concepţie despre lucrarea Duhului Sfânt, prin care se înţelege, această lucrare, ca transfigurarea naturii omeneşti, ca o iluminare, naşterea unei creaturi noui, ci nu ca o împăcare cu Dumnezeu, nici drept justificarea omului în faţa lui Dzeu.

Graţia, în realitate, poate schimba omul, însă nu-l poate justifica, deoarece ea este o lucrare gratuită a energiei divine, ce acţionează asupra naturii omeneşti. Dar, justificarea omului este necesară lui Dumnezeu? Aici se pare că avem de a face cu o noţiune juridică, creiată de gândirea omenească, limitată şi incapabilă de a primi în ea adevărul creştinismului. Şi în ortodoxism teologia şcolărească este contaminată de ideea justificării, însă mult mai puţin decât în catolicism. Invăţătura teologică crede că omul se mântuieşte prin Hristos, că se împacă cu Dumnezeu prin sacrificiul lui Hristos. Adevărul adânc, este că, omul nu se mântuieşte prin Hristos, ci în Hristos, în noua generaţie spirituală ieşită din Hristos, în natura şi viaţa nouă spirituală. Hristos, mai înainte de toate, este descoperirea acestei vieţi noui, a împărăţiei lui Dumnezeu. Justificarea şi mântuirea nu sânt decât momente secundare ale acestei vieţi spirituale. Conştiinţei ortodoxe îi este mult mai uşor a întrezări aceasta, decât conştiinţei catolice. Occidentul tinde, mai mult decât Orientul, să se despartă de Dumnezeu şi umanitate, afirmându-se în felul acesta mai mult misiunea umanităţii izolate. Din cauza aceasta a pornit activitatea intensă a „principiului antropologic" în instituirea papalităţii. De aici s'a născut „umanismul" ce desparte în mod definitiv pe om de Dumnezeu. Găsim aici un nestorianism de o fire cu totul specială. A critica sistemul dogmatic al papismului este uşor, însă de obicei se uită că există un „mit" creiat în istorie de lumea creştină a occidentului, şi acest mit a devenit forţa puternică a procesului istoric, care nu a fost negativă.

Creştinii orientali prin structura lor spirituală sânt platonicieni, în timp ce occidentalii sânt aristotelicieni. Aşa că, avem nu o diferenţă de doctrină sau teorie, ci o diferenţă de viaţă şi experienţă. Starea naturală după concepţia aristotelică şi thomistă nu este pătrunsă de energii divine; ea viază după legea sa, şi nu este supusă decât acţiunei organizate a graţiei — din afară. Am mai demonstrat că întreg drumul occidentului, nu numai al catolicismului, ci al întregei culturi occidentale se bazează pe concepţia aristotelică, a raportului dintre formă şi materie, dintre potenţă şi act. Importanţa, valoarea materiei şi a potenţei fiinţei aici este micşorată. Materia sau potenţa, în sensul grecesc al cuvântului, constituesc nefiinţa. Fiinţa adevărată nu este, după această concepţie, decât materia supusă formei. Actul înseamnă viaţă desăvârşită în mod integral; viaţa în stare de potenţialitate înseamnă imperfecţiune. De aici decurge actualizarea, desăvârşirea, organizarea catolicismului şi a întregei culturi occidentale.

In orient, în ortodoxie forţele spirituale nu sânt actualizate, desăvârşite în mod integral; ele n'au o formă sau alta determinată, şi sânt încă în stare potenţială, nerealizate, ascunse şi interioare. Insă din acest motiv nu ne considerăm a fi într'o stare de imperfecţiune sau de nefiinţă. Orientul este înclinat a crede că ceeace este interior, intim, tainic, constitue fiinţa, ce are o valoare mult mai mare decât ceeace este manifestat în afară. Aceasta este marea deosebire: Drumul orientului nu se poate concepe în senzul categoriilor aristotelismului. Pentru conştiinţa religioasă orientală, naturalul este înrădăcinat în supranatural; energia divină străbate lumea şi o îndumnezeieşte. Lumea empirică este înrădăcinată în lumea ideilor, ce sânt în Dumnezeu. Şi afirmăm aceasta pentrucă există un cosmos ceresc, o lume şi o biserică cerească, o lume a esenţelor inteligibile, o lume a ideilor unind Creiatorul cu creatura, pe Dumnezeu cu lumea.

Caracterul militant al catolicismului se prezintă prin izbânda formei implinite, a actului desăvârşit; adică organizarea fiinţei prin subordonarea materiei, formei, prin actualizarea potenţialului. Viaţa omenirii este privită, deci, ca materie ce trebuie să ia o formă determinată.

Biserica catolică, în ierarhia sa, este concepută ca „principiu al formei" căruia trebuie să i se supună materia, haosul vieţii. Toate potenţele vieţii trebuie actualizate; numai atunci apare fiinţa adevărată; iar scopul vieţii constă în această nesfârşită actualizare. Occidentul concepe viaţa atât ca act, cât şi ca realitate, din care motiv rezultă valoarea atribuită organizaţiei în catolicism şi în cultura occidentală. Organizaţia înseamnă triumful formei, ea reprezintă actualizarea forţelor potenţiale. Ierarhia este privită ca o arma, biserica e concepută ca o cetate şi sufletul omenesc, prin urmare, trebuie să fie organizat aci. Această armă şi această cetate trebuie apărate de haosul materiei, deci să supună viaţa, formei. Astfel este spiritul catolicismului latin. Occidentul este de o varietate nesfârşită; acesta este, totuşi, spiritul ce-l predomină.

Ortodoxia nu e militantă, nu e actualizată. Ea crede mai mult în forţele spirituale interioare şi neorganizate. Predominarea formei şi a actului asupra materiei şi a potenţei ce este jumătate fiinţă şi jumătate nefiinţă, e un pathos antic. Grecii concepeau infinitul ca materie şi haos; la fel îl înţelege lumea catolică şi întreaga cultură occidentală.

Noi găsim aci, explicarea identificării împărăţiei lui Dumnezeu şi a vieţii bisericii în rostul său pământesc şi istoric. Impărăţia lui Dumnezeu ia o formă, se organizează şi actualizează în viaţa bisericii. Conştiinţa istorică anulează conştiinţa eshatologică. Impărăţia lui Dumnezeu nu se mai aşteaptă ca o miraculoasă transfigurare a lumii, împlinită la sfârşitul veacurilor. Ortodoxia a păstrat mult mai adânc sentimentul eshatologic al împărăţiei lui Dumnezeu; pentru ortodoxie, biserica nu e încă împărăţia lui Dumnezeu, deoarece Impărăţia cerească nu se va instaura decât la sfârşitul veacurilor, e legată de a doua venire a lui Hristos. Aceasta, pentrucă în centrul ortodoxiei se găseşte credinţa în reînviere, sărbătoarea Paştilor, atinsă prin transfigurarea lumii. Biserica catolică aşteaptă mai puţin venirea lui Hristos în putere şi glorie, deoarece nu afirmă puterea şi gloria lui Hristos în biserică, fără transfigurarea lumii.

Ortodoxia şi catolicismul mărturisesc împreună realitatea ontologică a lui Dumnezeu, a cosmosului, a omului, a bisericii. Când conştiinţa ortodoxă sau catolică pronunţă circonlocuţiunea „credinţă în Dumnezeu", accentul cade nu pe cuvântul credinţă ci, pe cuvântul *Dumnezeu*. Dumnezeu este anterior şi mai real decât credinţa mea în El. Biserica este o realitate ontologică, şi nu o comunitate de credincioşi. Realismul şi obiectivismul acesta, în catolicism a degenerat într'un formalism şi autoritarism exterior, ce tinde să se substitue ontologismului viu.

Protestantismul a fost revolta lumii subiective a omului, împotriva autorităţii constrângătoare impusă din afară. Aşa că, centrul de gravitate al vieţii religioase acì, s'a mutat în „credinţă", în

* Vezi Telegraful Român Nr. 10, 1936.

---

care se află întreaga existenţă a cosmosului.

Această idee o găsim desvoltată şi urmărită până în cele mai mici amănunte şi la Hegel. Acesta face din conştiinţă, din Eul spiritual, realitatea absolută şi organul prin care Absolutul, Dumnezeu, revine la sine. Pentru acest filosof conştiinţa omului este punctul central al lumii, căci ea nu numai că leagă lumea spirituală cu aceea a materiei, ci graţie ei abia spiritul poate să devină aceea ce el trebue să fie: spirit absolut.

Natural noi nu putem intra în amănuntele filosofiei idealiste, ci credem că e suficient dacă spunem că această concepţie despre lume şi viaţă este o credinţă în nemărginita putere a raţiunii şi a Eului omenesc. Idealismul detronează pe Dumnezeul revelat de Evanghelie şi aşează în locul acestuia Eul omului. De aceea această filosofie e o atitudine nespus de optimistă, întrucât ea crede, că ceeace face existenţa adevărată a omului, ar fi autonomia şi libertatea absolută a acestuia. Negarea unei existenţe absolute şi transcendente duce la concluzia că legea supremă, care trebue să normeze viaţa omului, pentruca acesta să reelizeze existenţa adevărată, nu-i este dată omului de un legiuitor transcendent, ci ea este imanentă spiritului omenesc. Ceeace idealiştii numesc aşa de subtil „devenirea dialectică a spiritului către sine însuşi", nu este altceva decât un progres continuu al conştiinţei legilor imanente raţiunii omeneşti. Totul poate realiza omul în lume, dacă el trăeşte şi activează după aceste legi.

Pe această concepţie e aşezată viaţa şi spiritualitatea omului modern, care poate fi caracterizată ca o încercare nebună a acestui om, de a se elibera din lanţurile existenţiale date lui prin actul creaţiei. Criza în care se află veacul nostru este tragicul pe care-l trăeşte omul modern deşteptat din somnul în care-l cufundase iluzionismul idealist. Semnul spiritualităţii contemporane este năprasnica luptă care ne duce împotriva idealismului, în apusul luminat. Şi aceia cari se găsesc în primele rânduri în această luptă, sunt filosofii realişti, reprezentanţii filosofiei existenţiale şi reprezentanţii teologiei dialectice.

Filosofii cari reprezintă concepţia existenţială despre lume şi viaţă, sunt Martin Heidegger,[7] Karl Iaspers,[8] Eberhard Grisebach,[9] iar în teologia protestantă Karl Barth,[10] Gogarten,[11] Brunner,[12] Bultmann şi K. Heim.[13]

[7] Profesor de filosofie în Freiburg. A scris, Sein und Zeit, Halle 1926, Vom Wesen des Grundes 1929 şi Was ist Metaphysik 1930.

[8] Vezi Iaspers, Philosophie, 3 volume. I. Philosophische Weltorientierung, II. Existenzerhellung, III. Metaphysik, Berlin, 1932.

[9] Fost profesor de filosofie în Jiena. A scris Gegenwart, eine kristische Ethik, Halle 1928.

[10] Vezi Römerbrief, 1918, Theologie und Kirche, 1928.

[11] Die religiöse Entscheidung, 1921, Illusionen. 1926, Glaube und Wirklichkeit, 1928, Politische Ethik, Iena, 1933.

[12] Denken und Erleben, 1919, Erlebnis, Erkenntnis und Glaube, 1921, Die Grenzen der Humanität, 1922, Philosophie und Offenbarung 1925. Acestea sunt scrierile în care se poate urmări mai bine influenţa dintre filosofia existenţială şi teologia protestantă contemporană.

[13] Glaube und Denken, 1931.

Şi pentrucă ne-am propus să arătăm ce influinţă a exercitat filosofia existenţială asupra protestantismului contemporan, va trebui să arătăm mai întâi, întrucât a fost posibilă această influinţă. Filosofia existenţială s'a născut pe pământ protestant, ca o reacţiune împotriva titanismului idealist, descris mai sus, pe care să fundamentează viaţa şi spiritualitatea omului contemporan. Filosofia idealistă ajunsese să se încuscrească cu credinţa reformaţilor şi să dea naştere acelui amestec de erezie şi de ideologie filosofică, ce se numeşte protestantism liberal. Filosofia existenţială a demascat dedesupturile iluzioniste ale idealismului, a fundamentat o nouă concepţie despre om şi lume, şi prin aceasta a făcut problematice şi poziţiile protestantismului liberal. Urmarea a fost că filosofia existenţială a determinat un curent existenţial, antiidealist şi antiliberal în teologia contemporană, cunoscut sub numele de teologie dialectică.[14]

Pentru a lămuri complet problema pe care ne-am propus-o, mai este apoi necesar să facem fenomenologia filosofiei existenţiale, sau cu alte cuvinte să expunem ideologia acestei noi concepţii despre lume, om, şi viaţă, pentruca la urmă să arătăm direcţia în care filosofia existenţială a influenţat protestantismul.

[14] Vezi W. Koepp, Die gegenwärtige Geisteslage und die Theologie, Tübingen, 1 30. A. Keller, Der Weg der dialekktischen Theologie durch die kirchliche Welt, München, 1931. S. Marck, Die Dialektik in der Philosophie der Gegenwart, Tübingen 1929.

I. Motivele fundamentale ale filosofiei existenţiale[15]

Problematicul filosofiei existenţiale îl constituesc trei probeme pe cari le-am putea împărţi în modul următor:

1. Problema cunoaşterii; 2. Problema fiinţei existenţii noastre; 3. Problema obârşiei şi scopul adevăratei existenţe.

1. *Problema cunoaşterii şi filosofia existenţială.*

Filosofia existenţială se ridică împotriva ereticei credinţe a filosofilor idealişti după cari omul ar dispune de adevăruri raţionale, ideale, de idei şi de norme veşnice, cari şi-ar avea obârşia în adâncurile spiritului său şi pe cari acesta şi-ar putea clădi viaţa sa. Idealiştii pretind că omul are raţiune şi ca atare el este în posesia adevărului absolut, căci raţiunea cuprinde în sine tot adevărul. Acest fel de a gândi e numit de filosofii existenţiali „Überheblichkeit" (îngâmfare) iar de teologii dialecticieni „Gottlosigkeit" (ateism) pentrucă — zic aceşti teologi — omul încercând să facă din raţiunea sa un idol, detronează pe Dumnezeu. Dar nu numai atât, ci iluzionismul idealist falsifică şi sensul, şi realitatea vieţii. Căci în realitatea vieţii noi nu ştim ce este binele şi deaceea noi nu putem şti niciodată cum să activăm pe baza principiilor generale în cazuri concrete, în cari ne aruncă viaţa. Intotdeauna când noi voim să săvârşim sau nu ceva, ne aflăm în faţa întunerecului hotărârii (Dunkelheit

[15] Vezi Fritz Hainemann, op. cit.; I. Pfeiffer, Existenzphilosophie, Leipzig, 1934, Hans Reiner, Phänomenologie und menschliche Existenz, Halle, 1931, S. Marck, op. cit.

atitudinea interioară a omului faţă de Dumnezeu. Există şi în aceasta un adevăr incontestabil. Dar această protestare nu a ajuns să se ridice deasupra opoziţiei subiectului faţă de obiect. Găsim la Luther predominarea nominalismului şi individualismnlui. Energia religioasă e secularizată şi orientată spre creiarea culturii. Urmările culturale ale reformei au fost, în parte, importante, şi urmările religioase din sec. XVIII—XIX, nu au mai corespuns deloc energiei şi geniului religios al lui Luther. In viaţa religioasă s'au manifestat procese de descompunere. In protestantismul liberal, religia creştină s'a diformat şi transformat într'o ştiinţă a religiei. Protestantismul, pe bun drept, s'a ridicat împotriva autoritarismului şi eteronomoniei în religie afirmându-se adevărul libertăţii spiritului, libertăţii conştiinţei; dar imediat s'a angajat şi în direcţia ruperii cu tradiţia bisericii. Elementul de protestare predomina peste reforma creiatoare.

Dealtfel trebue notat că individualismul este firesc nu numai protestantismului, ci întregului creştinism occidental. Ideea mântuirii individuale a sufletului, ca şi ideea predestinării unui număr mic, la mântuire, constitue un individualism ceresc şi metafizic. Acestui individualism i se împotriveşte spiritul ecumenic, ideea caracterului colectiv a căilor mântuirii. In biserică ne mântuim împreună cu toţi fraţii noştri. Noi nădăjduim în mântuirea universală, adecă spre transfigurarea cosmosului. Aşa că spiritul ecumenic este mai bine exprimat în ortodoxie, decât în catolicism. Ortodoxia, în mod rezolut, este antiindividualistă. Şi aceasta nu o pot înţelege catolicii. Acest ecumenism cosmic nu şi-a găsit expresie conformă, nici în teologia şcolărească, nici în literatura ascetică. Nu a găsit-o decât în gândirea religioasă a veac. XX-lea la Komiakov, Dostoievski, Buharev, Soloviev şi la Nic. Feodorov.

In româneşte de: **Pr. C. Zoican**

Probleme-Recensii-Comentarii

Presa de Paşti. — *In ziarele şi revistele apărute la marele praznic al Invierii Domnului au semnat articole cei mai buni publicişti pe care îi are presa românească. Este interesant de semnalat că toate articolele acestea pledează pentru un creştinism realizat prin fapte. Creştinismul acesta ar face să dispară toată suferinţa din lume, tot egoismul, toată răutatea. Nu pot înşira aici decât câteva din ele. In primul rând, amintesc articolul de subtilă şi seducătoare poezie «Hristos a înviat», publicat în revista «Viaţa Ilustrată». Autorul articolului e profesorul Nicolae Colan, directorul acestei reviste. Articolele acesui om care, de ani de zile de când trăieşte în penumbra bisericii, desfăşoară o prodigioasă activitate, te vrăjesc şi te înviorează mai mult ca orce altă lectură. Ele ilustrează elocvent profilul moral al teologului şi publicistului în plină ascensiune, N. Colan, Voiu contura cândva în verb de cristal portretul spiritual al talentatului ziarist-director de revistă, pe care cine-l cunoaşte nu-l mai uită, şi voiu arăta toată bogăţia sufletului său răvăşită în minunatele sale articole literare şi teologice. Aici am inserat, în treacăt, unul din cele mai frumoase articole pe care le-a scris. Un alt articol de puternică resonanţă lirică, masiv şi unic în presa românească este fără îndoială articolul dlui Nichifor Crainic «Isus printre noi», publicat în revista cu caracter de intransigenţă naţionalistă şi văpae combativă «Sfarmă-Piatră». Un articol mai mare, pe două pagini, care în rezumat spune că învăţatura creştină nu poate să rămână o simplă manifestare platonică, ci trebue să fie o realitate trăită zi de zi, dovedită prin fapte de caritate şi de iubire faţa de semenul nostru. Isus e şi astăzi printre noi. Prezenţa Lui o simţim în fiecare gest al nostru prin care ajutăm pe un sărac, îmbrăcăm pe un gol, cercetăm pe un bolnav, facem dreptate celui asuprit etc. Autorul recentului volum al «Punctelor cardinale în haos» ne jalonează şi de data asta cu condeiul său fermecat drumul pe care trebue să-l urmeze un bun creştin. Un creştinism teoretic n'are nici un sens. Trebue fapte. Altminteri se va spune cu drept cuvânt că lumea n'a putut fi schimbată nici chiar de Fiul lui Dumnezeu. Lumea asta păcătoasă trebue totuşi arsă din rădăcini.* **Trăiţi** *creştinismul, nu-l predicaţi. E strigatul pe care îl auzim dela divinul său întemeetor. In cotidianul de dreapta «Porunca Vremii» a semnat un articol de Paşti dl Ioma Vlădescu. E întitulat «Vieţile şi viaţa lui Isus». Viaţa lui Isus a scris-o Pascal, Renan, Papini, Mauriac, şi alţi mulţi comentatori, exegeţi şi poeţi. Dar adevărata viaţă a lui Isus n'a putut fi încă descifrată în toată amploarea ei de nimeni. Ea rămâne o taină dumnezeească. Un alt articol interesant şi bine scris este cel al dlui Nicolae Roşu din «Curentul» «Isus necunoscut». Titlul articolului l-a împrumutat dela cartea cu acelaş nume a lui Merejkovski. E cea din urmă «viaţă a lui Isus». Se deosebeşte de ceilalţi autori prin faptul că acest autor rus se sprijină numai pe documente. N. Roşu în articolul său înserează câteva din ideile principale cuprinse în «Isus necunoscut». Au mai fost scrise în ziarele de Paşti multe articole frumoase pe care, din lipsă de spaţiu, sântem siliţi să le trecem sub tăcere.*

V. S.

*

Număr festiv. — Gazeta din Odorhei, *Glas Românesc,* în regiunea secuizată, organ de luptă românească şi de documentare asupra problemei românilor secuizaţi, a apărut, de sfintele sărbători ale Invierii, în haină festivă, cuprinzând pe 30 de pagini, numeroase contribuţii spirituale semnate, pe lângă fondatorul redactor Octavian M. Dobrotă, de mai mulţi distinşi reprezentanţi ai scrisului românesc, atât mireni, cât şi preoţi.

Găsim articole de seamă, trimise de: prof. N. Iorga, O. Ghibu, I. Mateiu, G. Popa-Lisseanu, Horia Teculescu, consilierul arhiepiscopesc Tr. Scorobeţ, Pr. Ion Garcea, Sabin Opreanu etc.

Toate problemele atinse de ziarul românesc, — cel dintâi apărut, înainte cu 11 ani, în partea locului, — cu reflexiile şi propunerile ce se fac, merită specială luare aminte din partea oricărui creştin şi român de bine.

Păr. consilier *Tr. Scorobeţ* dela Sibiu spune, cu titlul «*Lumina la plug*», următoarele:

Tolstoi are o duioasă povestire despre un ţăran rus, care a fost silit să iasă cu plugul la ţarină, în ziua de Paşti. În cea mai luminată zi a anului, n'a avut parte de mânqăierea să se bucure, cu ceilalţi creştini, la slujba Invierii. Împrejurări dureroase l-au făcut să fie la plug. Dar, pentruca durerea lui să fie întru câtva alinată, a lipit o luminare de grindeiul plugului şi astfel ţarina i s'a părut transformată în biserică.

Luminarea era un simbol. Şi-l făcea să aibă iluzia, că aratul însuşi este un fel de închinare. Astfel, din zorile ziei până când umbrele înserării s'au coborât pe pământ, toată truda lui a fost transformată, prin luminarea ce ardea pe plug, într'o strădanie sfinţită.

Ţăranul acesta reprezintă pe omul iluminat prin sfinţenia muncii sale. Luminările, care ard pe prestol, sânt simboale pătrunzătoare în taina lucrării slujitorului lui Dumnezeu.

O lumină aprinsă trebue să însoţească pe orce muncitor, pe toate cărările vieţii. La orce muncă este câte o candelă nestinsă. Cine priveşte la ea, îşi vede munca binecuvântată, apărată şi ocrotită de Cel de sus.

Propaganda naţională, desfăşurată de dl Oct. M. Dobrotă în Săcuime, este o lumină aprinsă. Ea nu se mai poate stinge. Razele ei au străbătut prin suflete, trezindu-le la o viaţă nouă.

Dar, în acelaş timp, au atras luarea aminte asupra unui colţ de pământ năpăstuit în trecut, care nu merita să fie lăsat în părăginire. Un pioner, dl Oct. Dobrotă, a împlântat plugul său în această ţarină. Tae brazda şi în ziua de Paşti, cu luminiţa aprinsă pe plugul său. Brazde adânci, în pământ pietros, răscolind pulberile celor închişi în morminte pecetluite.

În Regiunea Secuizată s'a înmormântat graiul şi sufletul nostru. Munca de redeşteptare e grea şi anevoioasă Dar luminiţa de pe plugul dlui Dobrotă străluceşte biruitoare.

Lumina lui Hristos să lumineze tuturor!

*

Revue de Transylvanie, publicaţia franceză, de sub auspiciile „Astrei" şi îngrijirea dlor S. Dragomir şi D. D. Roşca, a apărut pentru lunile Martie-April 1936 cu un sumar excelent documentat şi de interes deosebit pentru cărturărimea noastră şi în deosebi, firește, pentru informaţia obiectivă a străinătăţii.

Volumul se deschide cu articolul: *Pe marginea declaraţiunilor făcute de M. Sa Regele Carol II în străinătate* cu prilejul călătoriei recente în occident, când Suveranul României s'a rostit asupra marilor probleme şi asupra chestiunilor importante ce preocupă viaţa internă a statului nostru suveran, — declaraţiuni care au avut profund răsunet în opinia publică a apusului.

După acest articol, semnat de profesorul universitar din Cluj, dl *G. Sofronie,* urmează studiile temeinice şi minuţioase ale dlor: *C. Petranu, I. Crăciun, Manciulea, Petrinca* şi *I. Rusu,* — cu preţioase constatări şi lămuriri, de interesant conţinut, toate critic expuse.

Favorabilă recensiune se aduce voluminoasei scrieri a părintelui *Dr. Gh. Ciuhandu* dela Arad, despre episcopii Samuil Vulcan şi Gherasim Raţ, prezentaţi de valorosul scriitor bisericesc într'o nouă lumină, până acum necunoscută.

Aprecieri, calde şi pioase, ilustrând virtuţile de curând răposaţilor noştri episcopi Roman al Orăzii şi Nicolae al Clujului, semnează părintele profesor *I. Lupaş* în paginile ce închee acest număr al minunatei reviste transilvane.

*

Grija pentru tineret. — **Problemă de actualitate deosebită este creşterea** *tineretului.* **Toate popoarele străbătute de suflul aspiraţiilor către forme nouă de viaţă, au ca preocupare fundamentală această problemă. Începând cu Italia lui Mussolini şi Germania lui Hitler, şi sfârşind cu Rusia lui Stalin, lumea îşi dă seamă că tineretul este chezăşia zilelor de mâne pentru toate statele.**

La noi, la români, conducătorii par a fi tot mai convinşi că nu este deajuns felul educaţiei ce se dă în şcoala secundară, din care şcolarul pleacă orientat mai mult în teoriile materialiste ale programei analitice actuale, decât în cerinţele sufleteşti ale vieţii închinate unor ideale pure. Aceeaş rece atmosferă, a ştiinţei şi lipsă de preocupare intensă în sbuciumul vremurilor noastre, apasă asupra studenţilor la universităţi.

Profesorul îşi face cursurile anunţate, dar se abţine de comun dela educaţia studenţimii, nu se amestecă în frământările ei, nu-i cercetează dezideratele şi nu o îndrumă în tihnă şi dragoste creştinească.

Sufletul tânăr stă în faţa întrebărilor mari ale vieţii, fără a şti ce răspuns să le dea. Dacă are fericirea ca singur să apuce pe calea mântuirii, cale indicată de biserica lui, este salvat şi va ajunge poate un element folositor societăţii.

Autorităţile şcolare, dacă nu sânt complet indiferente, când e vorba să dea o directivă clară spre enigma zilei de mâne, totuşi manifestă o toleranţă largă faţă de mijloacele de corumpere a tineretului.

Literatură, presă, radiofonie, cinematograf, excelente mijloace de educaţie, la noi sânt prea puţin şi prea greşit întrebuinţate.

In librării şi în chioscurile de ziare tot mai abundă zi de zi cartea indecentă, care în alte ţări este interzisă sau arsă în pieţele publice.

Ce măsuri se iau la noi contra factorilor disolvanţi ai ordinei morale? Se dau, din când în când, ordine de supraveghere, — ce nu se prea execută.

Dar, problema trebue să-şi găsească şi la noi fericita deslegare cât mai neîntârziat.

Cei chemaţi a conduce creşterea tineretului sânt rugaţi să gândească la avertismentul Sf. Scripturi:

„Părinţii au mâncat aguridă, şi dinţii fiilor s'au străpezit". (Ier. 31, 29).

I. F.

INFORMAŢIUNI

Societatea Principele Mircea, Sibiu, îşi ţine adunarea generală anuală Duminecă în 26 April, ora 11, în sala de şedinţe a „Astrei", — la care sânt invitaţi să participe membrii şi sprijinitorii Societăţii. *Comitetul*

Concurs literar. Comitetul central al Asociaţiunii „Astra" a hotărât publicarea unui concurs literar. Sânt invitaţi scriitorii noştri a trimite, până la 1 Iunie a. c., manuscrisul, scris citeţ, pe câte o singură pagină, pentru o broşură de a „Bibliotecii poporale a Asociaţiunii". Premiul va fi de 2000 (douămii) de Lei. Materialul cerut are să fie întitulat: «*Zile mari*» şi va da o broşură de *cel mult zece coale de tipar,* formatul bibliotecii; se va compune din *cinci lucrări, în formă de conferenţe poporale,* în care se vor comemora zilele de: 24 Ianuar, 10 Mai, 8 Iunie, Înălţarea Domnului (ziua eroilor), şi 1 Decemvrie. Fiecărei conferinţe îi va urma un scurt istoric al zilei, apoi câte 2—3 poezii, potrivite pentru ziua respectivă. Materialul poate fi inedit, dar a putut fi tipărit şi în ziarele şi revistele noastre, înainte de a fi înaintat societăţii, pe adresa: *Asociaţiunea «Astra-Culturală»,* Sibiu, strada Şaguna Nr. 6 (pentru premiul literar).

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 19 April 1936, va predica părintele consilier *Tr. Scorobeţ.*

Nr. 79—1936 (12) 1—1

Publicare de licitaţie

Parohia ort. rom. din Odorheiu în ziua de *3 Maiu 1936, la ora 11 a. m.* în baza ordinului P. V. C. Arh. No. 2974 din 26. III. 1936, dă în întreprindere prin licitaţie publică, lucrarea tâmplei şi a mobilierului din biserica cea nou zidită.

Licitaţia va avea loc în biserică, după S-fta Liturghie, în prezenţa cons. parohial.

Planul şi devizul se pot vedea la Oficiul Parohial ort. rom. din Odorhei.

Licitaţia se face pe bază de oferte închise, se va putea continua însă şi pe bază de oferte verbale.

Parohia va da lucrarea aceluia, în care va avea mai multă încredere.

Se va depune garanţie de 5% în numerar sau în hârtii de valoare.

Suma de 1500 (unamiecincisute) Lei, pentru facerea planului, o va plăti cel căruia i se va adjudeca lucrarea.

Spesele de deplasare privesc pe concurenţi, nu pe parohie.

Odorheiu, la 16 April 1936.

Oficiul parohial ortodox român:

Pr. **Seb. Rusan,** paroh

der Entscheidung) care însemnează „risc". In faţa hotărârii, a riscului, adevărurile raţiunii nu ne pot fi de nici un folos. Ceeace suntem noi, nu ne poate spune nici o teorie raţională despre om şi viaţă. Ci acest lucru noi nu-l putem afla decât în fiecare acţiune şi hotărâre a noastră. Reflexiunea raţională nu determină activitatea, hotărârea şi deci existenţa noastră, ci invers, ceeace noi suntem, prin riscul hotărârii, determină cunoaşterea noastră. Deaceea pe primul plan, în filosofia existenţială, se găsesc cuvinte ca „Fragwürdigkeit", „Gefragtsein", „Krisis", „Erschüterung", „Weltangst", „Lebensangst", „Sorge".[16] Nimic nu poate fi asigurat în viaţă cu ajutorul raţiunii, ci totul este problematic.

[Urmează]

[16] Vezi Jaspers, op. cit. şi Heidegger, op. cit.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV | Sibiu, 26 April 1936 | Nr. 18

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Spre statul român creștin

Trăim vremuri de răspântie. Viața noastră socială și politică a ajuns la un impas care ne silește să constatăm că drumul parcurs până acum a fost greșit, iar continuarea în direcția lui ar însemna o nenorocire națională.

Politicii statului nostru i-a lipsit până acum elementul cel mai esențial pentru consolidarea unei țări, pentru întărirea ei sufletească și tehnică: credința religioasă. Cu programe pur raționale, fie în ele preponderantă preocuparea economică, sau cea pedagogică, miște-se ele în direcția socializării sau a celui mai integru liberalism, nu se pot trezi în suflete forțele uriașe și nobile ale muncii în folosul general, ale cinstii, ale entuziasmului patriotic și național.

Teza că politica e un domeniu cu totul izolat de cel al credinții religioase a dat un faliment evident. Dimpotrivă, se verifică cu exemplul indiscutabil al unor state cari au pus în timpul mai nou la baza lor credința religioasă că puterile creatoare ale națiunii și sănătatea ei morală nu găsesc un mediu mai prielnic decât cel al credinții. Politica din credință e cea mai bună politică. Nu se poate recomanda o deviză mai sănătoasă unui om politic care vrea să lase urme binecuvântate în istoria neamului său, care vrea să facă istorie nu politică meschină și căpătuială egoistă.

Să avem în considerare din neajunsurile vieții noastre românești numai tot mai îngrijorătorul fenomen al depopulării Banatului, care a început în anii din urmă și în alte regiuni ale țării. Ce soluții oferă politicianii noștri atât de guralivi? Raționalizarea nașterilor prin permiterea avortului? Dar măsura aceasta arată și mai mult marasmul moral de care sunt chiar ei covârșiți. Raționalizarea repartiției bunurilor, încurajarea materială a familiei și în special a celor numeroase? Nu vor fi în stare s'o facă cu psihologia lor contaminată de individualismul comod. Dar chiar dacă ar putea să aducă astfel de legiuiri, cu ele tot nu ar putea umplea leagănele. Care părinte își ia asupra-și nenumăratele greutăți ale creșterii de prunci, dacă nu-l apasă conștiința poruncii divine?

Nu mai vorbim de fraudele uriașe cari devastează sistematic avutul țării, de incapacitatea politicianilor noștri de-a restabili respectul principiilor morale, de-a opri vântul de disoluție și de meschin egoism din viața noastră publică.

La cârma statului român trebue să se facă simțită azistența lui Hristos. Acest ideal trebue să ne mobiliseze toate străduințele noastre, ale preoților. Guvernele unor țări fixează pe un număr imediat de ani o problemă de rezolvat. Conducerea noastră bisericească ar face bine să fixeze slujitorilor altarului ca obiectiv nemijlocit: încreștinarea politicii, încreștinarea statului.

Altfel în zadar ne muncim în colțuri izolate, particulare, să sămânăm ceva. Până nu vom îndigui fluviul vieții de stat ca să nu-și mai trimită valurile lui stricăcioase peste micile noastre straturi, vom roboti fără spor, ba chiar va spori dezastrul. Să organizăm râul, să-l cuminții, ca în loc să ne strice munca noastră, să colaboreze cu ea.

Din fericire zori mai bune se arată. Din direcții diferite se ivesc tot mai mulți luptători pentru idealul statului creștin. In special tineretul aproape întreg se arată decis să rupă cu tradiția, nu prea veche, a unei politici fără orizont spiritual.

Cine urmărește presa — nu cea cotidiană, căci aceea în cea mai mare parte e străină de acest ideal — în care vorbește acest tineret, se umple de nădejdi și de bucurie. Perspectivele ce se deschid cititorului, te inundă cu bogata lor lumină.

Intr'un articol de sărbători un tânăr profesor, analizând corporatismul ca formă de stat, arăta în cuvinte convingătoare că și el e tot numai o aranjare tehnică, de suprafață, a raporturilor sociale, ca și celelalte forme de stat. In toate aceste forme domină ideea că puterile în stat vin de jos, dela massă, și judecata massei este ultimul criteriu pentru a adopta o formă de stat sau alta, precum massa este ultimul scop al politicii.

Tinărul profesor, care nu e teolog, opune acestui fel de politică, concepția că și massa are un scop mai presus de sine: Dumnezeu. Orce politică trebue să ducă națiunea spre Dumnezeu. «Puterea publică derivă din Dumnezeu. Și atunci în loc să zicem că singura bază pe care se poate clădi azi, e un stat de corporații, trebue să spunem: singura bază pe care se poate clădi un stat, e Dumnezeu. Dumnezeu origine, Dumnezeu punct de ajungere... Dumnezeu e singurul criteriu, singura realitate care ca *ideal* poate polariza în direcții convergente aspirațiile națiunilor; ca atare, singura posibilitate de înfrățire a popoarelor»... Și închee tânărul profesor: «*Fără Dumnezeu, orice sistem social, fie el cât de perfect ca formă, e un uriaș sicriu în care rânjește moartea*».

Intr'un alt ziar creștin și naționalist, un tânăr și talentat romancier semnează un articol de-o remarcabilă și originală cugetare, brodat în fond pe aceeaș idee. Constatând că toată politica apusului a dus omenirea la un faliment sufletesc, pentrucă începând dela Renaștere ea s'a desvoltat într'o direcție de îndepărtare dela Dumnezeu și semnalând caracterul creștin al mișcării tineretului român, autorul desemnează perspectiva luminoasă a unei regenerări a popoarelor prin neamul nostru, ales, pare-se, de Dumnezeu, în sfârșit, și el pentru o misiune universală.

«Așadar criza de azi e o criză sufletească — răsfrântă în toate planurile vieții dela cultural la economic — una din cele mai tragice crize sufletești pe care le-a încercat omenirea. Cauza ei e veche și lentă, e în însăși temelia pe care au pornit să fie zidite vremurile de azi și se cheamă: depărtarea noastră de Dumnezeu».

«Revenirea către Dumnezeu se petrece azi cu puteri adânci cu mari rezonanțe colective, numai în neamul românesc... Va să zică politica determinată *creștinește* e un fenomen românesc. Și acest fenomen a ajuns astăzi la un relief maxim. Căci în năzuința de azi a tineretului românesc spre Dumnezeu stă toată pilda lui Hristos». Tineretul de azi se roagă, postește, primește sfintele taine și toate acestea le practică nu ca acte autopedagogice, raționale, ci ca antene prin cari întră în mediul tainic al puterilor dumnezeești. Tineretul de azi practică religiositatea iarăși mistic, după cea mai genuină ortodoxie.

«De aceea se chinue azi omenirea: pentrucă s'a depărtat de taină, pentrucă *nu mai acceptă taina*. Acest proces sufletesc e vechi și banal în istoria omenirii. De multeori până azi, proasta lor trufie i-a făcut pe oameni să se creadă aidoma lui Dumnezeu sau înlocuind pe Dumnezeu».

Analizând astfel fenomenul cel mai nou românesc în opoziție cu stările apusului, autorul ne face să întrezărim un timp apropiat când nu numai că vom crea o cultură originală *alături* de celelalte culturi naționale, ci vom fi învățătorii apusului și salvatorii lui prin introducerea într'o măsură și o formă unică a spiritului creștin în viața statului.

«Tot ce-a putut să conceapă mai îndrăzneț actuala năzuință românească, a fost originalitatea unei culturi românești alături de alte culturi originale ale omenirii. Dar de-o perspectivă de supremație a sufletului românesc peste toate celelalte suflete ale neamurilor, de-o așezare cardinală a sufletului nostru care va fi semn și îndrumare pentru căutarea altora, de o poziție de axă a sufletului românesc pentru orânduirea vârtejului sufletesc al omenirii, de această așezare de *învățători*, în care au stat până acum neamurile apusene, nici cei mai romantici dintre vizionarii noștri nu au îndrăznit să ne vorbească. Și totuși noi îndrăznim să vorbim».

Bine că a descoperit Dumnezeu unei părți din intelectualii noștri cheia de aur spre viața cea frumoasă și originală a neamului. Credința e cheia de boltă a adevăratului stat românesc.

---

* FOIȘOARA *

Filosofia existențială și influența acesteia asupra protestantismului contemporan

(2) de **Dr. N. Balcă**

Spre acest fel de a gândi vrea filosofia existențială să fie educat omul contemporan. Natural, această tendință educativă nu poate fi socotită ca un scepticism, căci scepticismul face imposibilă orce existență adevărată. Existența adevărată însemnează viabilitatea interioară; acea stare în care omul nu poate ajunge niciodată la o liniște oarecare, ci e mereu în criză și frică. Prin această conștiință a nesiguranței omul trebue ținut gata pentru noi întrebări și noi hotărâri. Mai departe, pentru filosofia existențială de mare importanță nu este faptul, că noi cunoaștem adevăruri general-valabile, ci faptul că noi ne aflăm în adevăr. S'ar părea că afirmația aceasta și-ar avea obârșia în doctrina biblică creștină. Dar din respect pentru adevăr, trebue să spunem, că trăirea în adevăr, așa cum o înțelege filosofia existențială, nu înseamnă trăirea în adevărul Aceluia cari a zis „Eu sânt adevărul", ci afirmația de mai sus e înțeleasă în sensul că omul să trăiască în problematicul existenței, că fiecare om să fie în adevărul lui propriu, sau altcum exprimat să fie în realizarea personalității lui.

La aceasta mai putem adăoga și protestul existențilismului împotriva omului modern, care, după părerea filosofilor existențiali, nu mai știe să asculte de un altul, ci trăește în eretica credință a autonomiei absolute și a nemărginitei puteri a rațiunei. In încercarea pe care o face Heidegger, de exemplu, de a analiza profunzimile ultime ale structurii existențiale omenești, ajunge la concluzia că omul nu e o existență „prin sine" și „pentru sine" ca ceva absolut autonom, ci el este o existență angrenată în lumea externă (In-der-Welt-sein). De aceea și cunoașterea omului nu se poate fundamenta pe o intuiție obiectivă, ci pe grije (Sorge); pe grija cu care omul întrebuințează mediul înconjurător pentru a-și asigura existența lui proprie. Structura fundamentală a existenței condiționează deci cunoașterea omenească, făcând din ea o atitudine oarecare în fața lumii, și din această cauză ea nu se poate ridica niciodată la obiectivitatea adevărului absolut. Și acest lucru înseamnă, altcum exprimat, că gândirea omenească este mărginită, pentrucă omul este mărginit și pentrucă existența noastră, mereu amenințată de mărginire, „este" numai în grije. Faptul că omul se refugiază din conștiința clară a mărginirii lui într'o presupusă „obiectivitate" a adevărurilor veșnice ale filosofiei și ale științei, e o dovadă că omul e chinuit de neliniștea existenței. Cu aceasta Heidegger lasă omului o singură posibilitate, aceea de a recunoaște realitatea existenței sale și de a trăi conștient destinul „morții".[1]

2. *Problema existenței omenești.*

Acei cari sânt mai mult sau mai puțin orientați în filosofia contemporană, știu că toate cercetările filosofice din ultimele decenii se întâlnesc într'un singur punct:

[1] Heidegger, Sein und Zeit, p. 382.

Pelerinajul dela Sâmbăta de sus

— O zi de reculegere sufletească —

In viaţa de toate zilele, plină de preocupări şi de griji, pelerinajul la o mănăstire este ca un balsam înviorător pentru suflet. In atmosfera mânăstirii nimic nu te revoltă; totul este în linişte, în reculegere. Sgomotul obişnuit al zilei se îndulceşte schimbându-se acì în şoapte de rugăciune cucernică care pătrunde sufletele credincioşilor. Acì toţi stau în linişte ascultând slujbele dumnezeeşti cari le înviorează sufletele şi le dau curaj şi tărie. Par'că şi natura cu toate ale ei, codrul cu verdeaţa lui, păsărelele cu ciripitul lor iau parte la ceremonia sfântă care se petrece la mânăstire. O astfel de atmosferă spirituală predomină şì la străvechea mânăstire din Sâmbăta de Sus, ctitoria vrednicului domn Constantin Brâncoveanu. Aşezată par'că în chip simbolic la poalele munţilor cari ni-au străjuit neamul dealungul veacurilor, ea stă ca o mărturie a credinţei noastre ortodoxe, mereu persecutate, dar biruitoare. Ea ne vorbeşte şi nouă, după cum a vorbit şi părinţilor noştri, despre tăria şi eroismul credinţei, singura putere biruitoare şi nebiruită.

Glasul ei răsună şi astăzi, chemând, an de an, pe fiii neamului la rugăciune sfântă şi la izvoarele ei tămăduitoare, cari pot da alinare şi înviorare pentru sufletele credincioase.

Şi în anul acesta ca şi anii trecuţi s'a săvârşit un creştinesc pelerinaj, sub conducerea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit **Nicolae** *la acest lăcaş de închinare.*

Ziua din Vinerea luminată, când a avut loc pelerinajul, a fost o adevărată zi de sărbătoare. Des de dimineaţă lumea alerga grăbită spre mânăstire, unde urmau să se săvârşească Sf. Slujbe. Bătrâni şi tineri, duşi parcă de o vrajă sfântă, mergeau spre localul tămăduirilor. In jurul mânăstirii şi al izvorului tămăduirii erau atât de mulţi, încât cu mare greutate puteai răsbate.

Slujbele religioase au început la ora 8 dimineaţa, când s'a săvârşit utrenia de către mai mulţi preoţi, urmând ca la Sf. Liturghie să servească însuşi Inalt Prea Sfinţitul cu un sobor de preoţi. Aerul curat al primăverii, verdeaţa din jur a pădurii, împreunate cu cântările vestitoare ale învierii, îţi produceau în suflet o înviorare de necuprins. Răspunsurile la sf. Liturghie au fost date de corul studenţilor în teologie din Sibiu, sub conducerea dlui prof. C. Popa şi de corul bisericii din Făgăraş.

După Sf. Liturghie Inalt Prea Sf. a rostit o frumoasă cuvântare în care a arătat setea sufletului după Dumnezeu. Luând ca punct de plecare cuvintele Psalmistului:

«In ce chip se doreşte cerbul după izvoarele apelor, aşa se doreşte sufletul meu după Tine Dumnezeule» (Ps. 41, 1). I. Prea Sfinţia Sa a arătat setea religioasă din zilele noastre. Această sete a sufletului după Dumnezeu se potoleşte numai când sufletul cunoaşte pe Dumnezeu şi trăeşte după voia Lui cea sfântă. Participarea credincioşilor într'un număr atât de mare la acest lăcaş de închinare, este dovada cea mai bună despre setea lor sufletească, pe care o constată cu multă bucurie Inalt Prea Sf. Sa. Aceeaş sete după Dumnezeu a stăpânit şi sufletele părinţilor noştri. Arată apoi istoricul mânăstirii lui C. Brâncoveanu şi câte a suferit ea în timpul stăpânirilor străine. Duşmanii noştri de ieri au căutat de multe ori să o nimicească, dar n'au reuşit. Temeliile ei erau prea tari pentruca ele să fie nimicite. I-au rămas într'un timp numai zidurile, cupola fiind nimicită, — dar locul ei l-au ţinut arbori falnici cari au crescut pe zidurile străvechi — voind parcă să vestească ziua învierii ei. Şi această zi a învierii a sosit, fiind mânăstirea restaurată de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae.

Inalt Prea Sf. a spus că va lucra an de an pentru înstărirea şi înfrumuseţarea ei, căci nu se cuvine ca un lăcaş atât de sfânt şi scump nouă să rămână în uitare.

Îi asigură pe cei cari vor veni în anul viitor, că vor vedea multe lucruri frumoase la această mânăstire. Va aşeza în clopotniţa, care acum se clădeşte, clopote mari, cari să cheme pe credincioşi la rugăciune şi reculegere. Aceste idei au format subiectul cuvântării care a fost ascultată cu multă atenţiune de mult popor. După predică, Inalt Prea Sfinţitul a săvârşit sfinţirea apei la fântâna ce-a primit numirea de Izvor al tămăduirii. Ca la un izvor al tămăduirii s'au astrâns credincioşii în jurul acestei fântâni, voind să fie stropiţi cu apa ei sfinţită. Toţi au fost stropiţi cu apă sfinţită de I. P. Sfinţitul. In acelaş timp unii preoţi săvârşeau sf. maslu pentru bolnavi, — iar în biserică spovedeau şi împărtăşeau.

De altă parte Ostaşii Domnului sub conducerea păr. Gh. Secaş îşi petreceau timpul în rugăciune şi cântări. Aşa au descurs slujbele sfinte din Vinerea luminată, sub impresia cărora am scris aceste câteva rânduri. Scrisul e prea material şi neputincios pentru a puteà exprima atmosfera înaltă de spiritualitate care a domnit în tot timpul petrecerii la mânăstire. Cei cari au fost, au desigur întipărite în sufletele lor puternice impresii; iar cei cari vor merge de aici înainte, se vor întoarce întăriţi sufleteşte.

D. P.

Şi în orice caz până la înfăptuirea lui, acesta e scrisul care ne trebue. Scris de viziune mesianică ce trezeşte uriaşile puteri latente ale neamului şi le pune la lucru în flacără de bucurie şi de entuziasm. Nu scriă de imundă, rece şi perversă analiză a gunoaielor, scris care corupe şi blazează tineretul.

Statul român creştin: iată imaginea-ideal care trebue să ne domine visurile şi să ne încoroneze puterile spre a o face cu un ceas mai curând realitate. Iată haina cea potrivită a sufletului românesc pe acest pământ!

Dr. D. STĂNILOAE

Probleme-Recensii-Comentarii

Pe marginea Pastoralelor arhiereşti, date cu prilejul sfintelor sărbători ale Invierii din anul acesta, un foileton al organului de publicitate *Ţara noastră*, spune, sub semnătura distinsului publicist G. M. Ivanov, despre cartea pastorală a I. P. Sfinţitului Mitropolit *Nicolae* al Ardealului următoarele cuvinte de încheere:

Găsesc prea importante **cugetările de fond** *ale I. Prea Sfinţitului arhiereu dela Sibiu, ca să le concentrez în câteva expresiuni de sfârşit de foileton. Dimpotrivă, — aşa cum pune problema încreştinării universale, şi cum se poate ajunge aici, ca apoi cu sufletul său integral încreştinat să poată omenirea să-şi continue istoria spre ţintele sale creştine, — gânditorul arhiereu dela Sibiu obligă pe toată intelectualitatea spiritualistă de azi să se ocupe febril cu ştiinţă, cu multă râvnă şi dragoste şi cu multă conştiinciositate naţională şi ortodoxă.*

Vom face şi noi acest lucru, fiindcă ni se pare că am intrat în faza în care s'a formulat în faţa conştiinţelor noastre o tragică dilemă: Sau ni se vor da de către Biserica creştină toate posibilităţile şi toate forţele pentru a ne creia şi a ajuta să se creieze sufletul creştin ca să ne salvăm prin spiritualism ortodox, sau nu ni se vor da aceste condiţii, — şi atunci?

Şi atunci, materialistă şi ireligioasă, cum este epoca aceasta, va veni şi mai aproape de noi Satana, carè prăbuşind sufletele în beznă, ne va zvârli şi pe noi — să zicem — în bezna marxistă.

Dilema nu rămâne teoretică; ea condiţionează astăzi toată istoria, toată viaţa şi se rezolvă pe nesimţite într'un fel oare care: pozitiv, sau negativ. Călăuziţi de gândirea superioară a I. P. S. Mitropolit Nicolae, ne vom ocupa mai apropiat cu problemele pe care le pune şi le impune intelectualului nostru ortodox prin opera sa ca teolog, ca păstor, ca filosof şi — întrucât este un gânditor — ca tovarăş de gândire.

*

Intre meritele excepţionale prin care naţiunea maghiară s'ar fi ilustrat în istoria naţiunilor europene, ar fi acela de *a fi împiedecat* răspândirea ortodoxiei, — aşa declarase delegatul papal, cardinalul *Aloisio Sincero*, trimis ca reprezentant al Vaticanului la serbările, de colorit politic iredentist, organizate nu tocmai demult la Budapesta în amintirea lui Emeric, fiul celui dintâi rege al Ungariei.

Părintele profesor universitar *Ion Lupaş* şi-a luat sarcina de-a analiza puţin excepţionalele merite atribuite de cardinalul Sincero aşa zisei „Ungarii milenare", — şi sub titlul de *Rectificări istorice*, apărute săptămâna aceasta într'un cotidian din capitală, profesorul Lupaş arată pe temeiul constatărilor obiective chiar ale istoricilor *maghiari*, că „naţiunea maghiară n'a fost în stare să împiedece răspândirea ortodoxiei; *tocmai dimpotrivă, creştinii ortodocşi, deci românii, au împiedecat, prin îndârjita lor rezistenţă seculară, neîntreruptele tentative ale imperialismului maghiar de a-şi întemeia o stăpânire perpetuă în teritorul Daciei de odinioară».—

Şi aşa, cardinalul Sincero, cu toată sinceritatea sa, n'a făcut decât afirmaţii potrivnice adevărului, explicabile şi prin simpatia ce o poartă atât latifundiarilor dela Budapesta, cât şi limbii maghiare, pe care, ca prelat înaintat în vârstă, s'a trudit s'o înveţe în deosebi de dragul excelentelor gazde, aşa de prevenitoare, în capitala de pe cele două maluri ale Dunării.

*

---

antropologie. Şi năzuinţele antropologice ale filosofiei contemporane îşi au obârşia în îndoiala care a cuprins pe omul modern în ceeace priveşte adevărul concepţiei antropologiei idealiste. Filosofia idealistă — plecând dela concepţia cartesiană — consideră problematicul existenţei şi al fiinţei omeneşti ca fiind complet lămurit, făcând din Eul raţional omenesc punctul absolut al tuturor certitudinilor. Existenţa omenească nu era pentru această filosofie o realitate, un dat, ci un ideal, o idee, o problemă. Şi urmare acestei idealizări a realităţii existenţiale omeneşti a fost falsificarea completă a vieţii omului contemporan. De aceea întrebarea de adâncuri cari chinue fiinţa acelora cari poartă răspunderea conducerii acestui om, este dacă mai e posibil, ca omul acesta raţionalizat până la saturaţie să fie readus din stadiul reflexiunii şi al vieţii în exterior, în interiorul lui „in die Innerlickeit des Beisich-seins der Ummittelbarkeit".[2] Toată cugetarea modernă e însufleţită şi preocupată de problema existenţei omeneşti.

Şi ca să ne întoarcem iarăşi la problema noastră, trebue să spunem, că drumul care a adus filosofia contemporană în faţa răspântiei de care vorbeam mai sus, îşi are începutul în veacul al 19-lea în încercarea făcută de Kierkegaard[3] de a găsi drumul care să ducă dela abstracţiunea gândirii înapoi la realitatea existenţială a omului.[4] Kierkegaard se ridică împotriva filosofiei idealiste. Ţinta atacurilor teologiei kierkegaardiene a fost în special filosofia hegeliană, după care gândirea omenească ar cuprinde categoriile realităţii. Kierkegaard demască eroarea aceasta hegeliană, care n'a putut să se nască decât prin aceea că Hegel a făcut abstracţie de realitatea concretă existenţială a omului în favoarea existenţei ca noţiune abstractă. A trage însă concluzii dela gândire la existenţă, e o contrazicere, căci gândirea lasă la o parte tocmai existenţa realităţii, gândind această existenţă numai ca pe o posibilitate. Acestei erori Kierkegaard îi opune fraza „Singur în sine ceeace nu poate fi gândit, este existenţa". Cu această idee teologul Kierkegaard devine iniţiatorul mişcării antiidealiste, care culminează în filosofia existenţială şi teologia dialectică.

Filosofia idealistă făcuse din Eu o mărime absolută, dându-i omului iluzia că el poate — asemenea lui Icar — să se elibereze din mărginire pentru a deveni identic cu Dumnezeu, iluzia născută din credinţa că cugetarea şi existenţa ar fi identice. Filosofia existenţială — urmând pe Kierkegaard — a întors fraza carteziană „cogito, ergo sum", în „sum, ergo cogito". „Cogitare" nu poate fi forma fundamentală de existenţă, din cauză că existenţa este înaintea lui „cogito". Eu trebue mai întâi să exist şi numai după aceea pot cugeta. „Esse" se află dincolo, înapoia lui „cogitare" şi deaceea nu cel dintâi depinde de cel din urmă, ci invers cugetarea depinde de existenţă. Filosofia existenţială caută să pătrundă înapoia lumii cunoştiinţei, înapoia gândirii, la existenţa Eului care este dată mai înainte de a lua fiinţă cunoaşterea obiectivă.[5] Şi această concepţie de viaţă contemporană găseşte — după cum am amintit mai sus — că ceace face existenţa reală a omului, este faptul că acesta este în lume. Existenţa omului este aşa dar „In-der-Welt-sein", ceeace înseamnă a fi în mărginire. Idealismul german credea că omul poate fi existent cu adevărat numai întrucât acesta e fiinţă raţională şi cetăţean al unei lumi veşnice. Filosofia existenţială crede din contră că omul este o existenţă în mărginire, o fiinţă situată în realitatea temporală-spaţială. Existenţa adevărată a omului constă tocmai în faptul legăturii lui cu pământul, cu timpul, cu lumea, cu istoria, cu mediul în care trăeşte şi cu toată mărginirea. De aceea putem spune că existenţialismul contemporan este o doctrină antropologică realistă, pentrucă el înţelege existenţa omenească ca pe o realitate angrenată existenţial în realităţile lumii şi ale vieţii.

Noţiunile „a exista", „a fi existent", „existenţă" nu sunt noţiuni noi. Acestea au mai fost întrebuinţate în limba filosofică, exact în senzul în care ele sunt întrebuinţate în vorbirea comună, pentru care a exista însemnează: a fi în lume, a fi dat, sau a fi real. Existenţa este deci înţeleasă ca fiind o categorie, care defineşte modul de a fi, adecă de a fi real, spre deosebire de existenţa ideală pură. In acest senz sunt şi lucrurile în timp şi în spaţiu, şi în acest mod există şi omul real.

Înţelesul acesta al noţiunii existenţă e păstrat şi în filosofia existenţială. Omul nu este decât o existenţă reală în timp şi în spaţiu, o fiinţă sortită să rămână în veşnicie prizoniera colbului. El se regăseşte în lume ca un dat, asemenea celorlalte obiecte; el e aruncat în existenţă ca ceva condiţionat şi mărginit, el e angrenat în realitatea şi mărginirea lumii din care nu există nici o posibilitate de evadare.

Ideea identităţii dintre existenţă şi mărginire este reprezentată în special de Heidegger.[6] Omul e reprezentat de acesta

[2] Fritz Hainemann op. cit. p. 347.
[3] Teolog şi filosof danez (1813—1855).
[4] Vezi Anders Gemmer, Sören Kierkegaard, Stuttgart 1926.
[5] Vezi Heidegger, Sein und Zeit, p. 117.
[6] Vezi Heidegger, Sein und Zeit. Deacesa filosofia heidegeriană este o metatizică a mărginirii. Vezi Lehmann, Die Ontologie der Gegenwart în ihren Grundgestalltungen, Halle 1933 şi S. Mark op. cit.

Conferinţe preoţeşti. — In 23 şi 24 Martie 1936 s'a ţinut conferinţa de primăvară a preoţimii din protopopiatul *Sighişoara*, sub conducerea P. C. Sale părintelui Em. Stoica, în fruntaşa parohie *Boiu* (T.-Mare), unde părintele G. Dănilă păstoreşte de peste 35 ani.

După Te-Deum cu invocarea sfântului Duh în biserica parohială, s'au ţinut lecţii practice, reuşite, la şcoala primară, cl. V. „Despre post", de părintele S. Radu (I. G. Duca) şi cl. VII. despre „Andrei Şaguna", de părintele Z. Rucăreanu (Vidacut).

La ora 10 a. m. s'a deschis conferinţa în şcoala primară de părintele protopop E. Stoica, care îşi exprimă bucuria de a avea acum toate parohiile completate cu preoţi, — (din cari numai doi lipsesc azi, plus catiheţii şcoalei secundare), — tot atâţia pioni şi misionari ai Impărăţiei lui Dumnezeu, iniţiatori şi conducători ai mişcărilor spirituale şi răspunzători în faţa Celui de sus pentru turma cuvântătoare.

Expune mijloacele de desăvârşire în munca duhovnicească pentru Hristos: vocaţie, cultură teologică, conştiinţa responsabilităţii de misiunea noastră, contactul cu sfântul Prestol, cu rugăciunea, şi meditaţia.

Urmează darea de seamă despre cărţile de rugăciune, publicate de I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, a părintelui N. Hantău (Teleag), la care iau cuvântul părintele S. Radu şi părintele protopop E. Stoica.

In continuare, se arată activitatea despărţământului şi a cercurilor pastorale din tract, în anul 1935, cu expunerea, de toţi preşedinţii, a programului de activitate pe 1936.

Părintele preşedinte face dare de seamă despre activitatea pastorală a fiecărui paroh din tract, din care vedem că s'au rostit în anul 1935 de C. preoţi peste 1000 (una mie) predici: liturgice, la sf. taine, ocazionale, etc. toate evidenţiind munca stăruitoare ce se desfăşoară de slujitorii lui Hristos.

Mai departe, se prezintă darea de seamă despre activitatea societăţilor religioase-culturale din parohii, de părintele S. Rusan (Odorhei) cu interesante comunicări şi propuneri. Părintele A. Stoicovici (Sighişoara) arată rolul covârşitor al pelerinagiilor tinerimii adulte şi cere ca ele să fie făcute cu program studiat la timp.

Se fac, apoi, mai multe comunicări prezidiale, între care şi a ridicării căminului la Basna; C. preoţime, cu tot salarul ei mizer, subscrie, în acest scop, aproximativ *12.000 lei* anual.

La vecernie părintele R. Pulca (Saschiz) a ţinut meditaţie pentru sfânta Mărturisire, cu textul: „Ceice sânt ai lui Hristos, trupul şi-au răstignit, împreună cu patimile şi poftele" (Gal. 5, 24). Se spovedesc elevii de şcoală, preoţi şi mult popor participant.

A doua zi, în sobor, s'a slujit Liturghia înainte sfinţită, iar părintele S. Radu a rostit meditaţia pentru sfânta Impărtăşire, mânecând dela cuvântul sfântului apostol Pavel, 1 Cor. 10, 7: „O pâne şi un trup sântem noi cei mulţi, căci toţi dintr'o pâne ne împărtăşim".

Redeschisă conferinţa, la ora 11 a. m. C. preoţime îşi exprimă tot regretul şi indignarea pentru îndrăzneaţa jignire a legitimelor ei drepturi în materia salarizării preoţilor. Ea roagă, şi la acest loc, Chiriarhii sfintei noastre Biserici, să intervină energic contra celorce dovedesc că n'au frică nici de oameni, nici de Dumnezeu pe care-L slujim noi, preoţii, cu credinţă şi devotament... Pr. *S. R.*

*

— Preoţimea tractului *Olt* şi-a ţinut reglementara conferinţă pastorală de primăvară Luni 23 Martie a. c. în parohia centrală *Şercaia*, sub preşedinţia P. C. părinte protopop Valeriu Judele. Participă toţi fraţii preoţi tractuali, afară de părintele Lazăr Popa-Sinca-nouă, absent din motive de sănătate. La ora 7 a. m. se începe oficierea serviciului divin de dimineaţă, în sobor, succedat de predica părintelui Aurel Uria-Mărgineni. La sfârşitul serviciului divin întreaga asistenţă e mărturisită de duhovnicii tractuali. La ora 10 a. m. Cucernica preoţime se concentrează în cancelaria oficiului protopopesc, unde P. C. părinte prot. deschizând şedinţa îşi citeşte instructiva cuvântare, în care tratează despre „Ştiinţă şi creştinism", făcând o lămurită prezentare a ţelurilor urmărite de acestea şi indicând calea ce trebue urmată de reprezentanţii lor, pentru o fericită conlucrare în vederea propăşirii în bine, frumos şi util. Cucernica preoţime, ascultând cu atenţiune cuvântarea părintelui protopop, îi mulţumeşte călduros pentru preţioasele îndrumări împărtăşite. Se poartă apoi vie discuţie asupra serviciului divin oficiat şi asupra predicii rostite, făcându-se de unii preoţi bune observaţiuni şi recomandări în scop de uniformizare.

Părintele Dumitru Ciulei-Hârseni îşi citeşte conferinţa ce i-a fost dată în studiu, tratând documentat despre „Prestigiul şi autoritatea pastorală a preotului", — la care fac diferite şi nimerite observări şi completări părintele protopop, preoţii Ilarie Cocan-Mândra, Ioachim Călin-Recea, D. Chiujdea-Şinca-nouă, Oct. Cocan-Berivoiimari, şi Sp. Cosma-Vineţia de sus.

Preşedinţii celor cinci cercuri religioase din tract citesc rapoartele despre activitatea respectivelor cercuri în anul 1935. In legătură cu acestea şi 'n vederea îmbogăţirii p ogramului ce se va desfăşura în viitor, în aceste cercuri religioase, se fac propuneri, care se primesc de bune şi aplicabile. Se înscriu apoi ca noui membri ai asociaţiei clerului „Andrei Şaguna", despărţământul „Oltul", nouii preoţi Octavian Cocan şi Aurel Uria, după care se procedează la alegerea a 2 delegaţi la viitorul congres al asociaţiei, în persoana Cuc. preoţi D. Chiujdea şi Vasile P. Răduleţ. Părintele protopop dă citire mai multor ordine de-ale autorităţile superioare, spre luare la cunoştinţă şi strictă conformare. Terminată ordinea de zi P. C. Sa apelează din nou la fraţii întru Hristos, să nu precupeţească nici o jertfă şi trudă, când e vorba de îndeplinirea datorinţelor impuse de sfânta misiune ce avem în mijlocul societăţii, spre reîntronarea virtuţilor străbune.

Pr. *Ioachim Călin*

*

Conferinţa de primăvară a Asociaţiei clerului „A. Şaguna", despărţământul *Agnita*, s'a ţinut în 31 Martie şi 1 April 1936 în Agnita.

După invocarea Duhului sfânt, P. C. Sa păr. protopop Emil Păcală deschide şedinţa, — prezenţi fiind 31 preoţi din protopopiat.

In ordinea zilei, Pr. *Laurian Neagu*-Prostea citeşte lucrarea „Din viaţa pastorală". Lucrarea părintelui Neagu izbuteşte să trezească în preoţime viu interes faţă de problemele pastorale ce ne preocupă zi de zi în parohiile noastre.

După amiazi şi-a citit meditaţia Pr. *Ieronim Suciu* din Dealul-frumos, mânecând dela „Rugăciunea înainte de spovedanie" a Sfântului Ioan Gură de Aur. Apoi s'au mărturisit în biserică toţi preoţii şi mai mulţi credincioşi din popor.

Intruniţi din nou în şedinţă Pr. *Rosalim Boca* citeşte lucrarea sa despre francmasonerie, arătând pericolul societăţii masonice pentru biserica şi ţara noastră.

In ziua următoare, la sfârşitul Sf. Liurghii înainte sfinţite, s'au împărtăşit preoţii precum şi mulţi credincioşi. Pricesnei i-a urmat meditaţia „Acum puterile cereşti împreună cu noi nevăzut servesc", lucrată de Pr. *Vasile Cinezan* din Hosman, care prin felul expunerii sale a impresionat adânc inimile ascultătorilor.

In şedinţa redeschisă s'au cercetat mai deaproape meditaţiile ţinute şi s'au dat, din partea preşedintelui, potrivite sfaturi preoţilor. Pr. *Mihail Leicu*

Nou episcop romano-catolic la Alba-Iulia. Abatele dela parohia romano-catolică din Sibiu, preotul *Adolf Vorbuchner*, este numit, de papa dela Roma, episcop locţiitor de Alba-Iulia.

Alegerile de episcopi

In zilele de 28 şi 29 April 1936 se întruneşte în Bucureşti Colegiul electoral pentru alegerea episcopilor la eparhiile vacante Oradea şi Cluj. După cuvenita slujbă religioasă în Paraclisul sfintei Patriarhii, se va face deschiderea Colegiului electoral în palatul Camerei deputaţilor şi se va proceda la alegere.

Duhul stăpânitor al ortodoxiei să inspire pe reprezentanţii celor două eparhii, să ne dea şi la acest prilej persoanele distinse care să întrunească toate calităţile necesare propăşirii unor eparhii ca Oradea şi Clujul, şi să fie astfel demni urmaşi ai iluştrilor ierarhi antecesori, Roman şi Nicolae.

Alegerea în scaunul episcopiei de Argeş, devenit vacant în 16 l. c. prin moartea P. S. Sale Episcopului Nichita Duma, se va face tot conform dispoziţiilor legii şi statutului de organizare bisericească, în ziua de Joi 30 April c.

† Preotul Aron Flucuş

Preotul Aron Flucuş, din parohia Săcel, protopopiatul Săliştei, a trecut la cele eterne în dimineaţa Floriilor, în vârstă de 65 de ani şi 37 de preoţie, şi a fost înmormântat în ziua de 7 April 1936 în cimitirul bisericii din Săcel.

Prohodul a fost condus de şeful tractului, părintele Dr. D. Borcea, înconjurat de 10 preoţi.

Răspunsurile cantorale le-au dat învăţătorii adunaţi la această tristă sărbare.

Păr. protopop Borcea, prin o frumoasă vorbire funebrală, a descris activitatea desfăşurată pe teren bisericesc, şcolar şi economic de preotul decedat. Născut în Şinca nouă, judeţul Făgăraş, în anul 1871, Aron Flucuş a studiat în liceul din Braşov unde a luat bacalaureatul. Studiile teologice le-a terminat în institutul andreian din Sibiu. A funcţionat întâi ca învăţător în comunele Sadu, Vineţia inferioară, Poiana Mărului, Cacova Sibiului şi în Braşov, în anii 1892—1898. Din căsătoria sa cu Maria Cloaje din Boiţa a avut 8 copii, dintre cari trăesc 2 fii şi 4 fete. Un fiu este profesor la liceul nostru „Andrei Şaguna" în Braşov, celalalt e absolvent al Academiei teologice din Sibiu. In anul 1899 a fost ales şi instalat în parohia Săcel, unde timp de aproape 4 decenii a funcţionat conştiinţios până la sfârşitul vieţii sale.

A vorbit apoi dl Al. Bârsan, arătând, că în timpul păstoriei preotului Aron, prin conducerea sa înţeleaptă s'a zidit acest sfânt locaş ce face fală comunei, apoi a căutat

---

nu ca o fiinţă raţională, ca homo sapiens, ci ca homo faber, ca o fiinţă a cărei principală preocupare este asigurarea existenţei. Senzul gândirii omeneşti constă, după acest filosof, în acea că omul caută să-şi asigure cât mai trainic existenţa. Intreaga viaţă omenească e caracterizată de grijă (Sorge) pentru existenţa omenească.

Interesant e că Heidegger priveşte existenţa omului ca ceva care n'ar avea nici o legătură cu Dumnezeu. Senzul vieţii trebue, zice acesta, să fie dedus din formele pure ale mărginirii acesteia, fără să fie raportat la existenţa unei valori absolute. Şi din această cauză filosofia heideggeriană are un colorit ateist.[7] Că Heidegger va reveni asupra acestei lacune a filosofiei sale, pe care o semnalăm noi aici, nu putem prevedea nimic, dar aşa cum se prezintă concepţia acestui filosof din lucrările publicate până în prezent, putem spune că este o încurajare a ateismului.

3. *Problema obârşiei şi a scopului adevăratei existenţe.*

Heidegger accentuiază că omul, ca o existenţă „în lume", este guvernat de puterile anonime ale lumii. El numeşte aceste puteri „die Mächte des Manns", ceeace însemnează puterile anonime convenţionale cari stăpânesc şi normează activitatea omului. Omul trebue să se supună anumitor grupe, ordini şi societăţi convenţionale. Prin această supunere omul îşi pierde ceeace Heidegger numeşte „die Eigentlichkeit des Daseins", existenţa omului pierde ceeace are ea mai propriu. Deaceea senzul vieţii omeneşti constă, după Heidegger, în aceea că omul trebue să-şi găsească existenţa lui proprie în existenţa lumii, să se adune la sine spre a deveni o existenţă proprie şi adevărată. Revenirea omului la existenţa sa proprie, nu poate însemna însă desrădăcinarea acestuia din realitate, ci tocmai contrarul, cu cât omul trăieşte mai profund în realitatea vieţii, cu atât existenţa lui e mai adevărată şi mai proprie. Revenirea la sine despre care vorbeşte Heidegger însemnează întâi, că fiecare om poartă în sine obârşia lui proprie, care se poate realiza în libertate; şi al doilea, că realizarea aceasta nu se întâmplă prin reflecţie şi cugetare, ci prin activitatea continuă a omului în lume şi prin hotărârea acestuia spre existenţă. Numai prin această activitate omul îşi poate cunoaşte aptitudinile şi posibilităţile lui. Şi al treilea, ea mai însemnează şi că omul nu este singur în lume, ci cu semenii săi. Căci în faptul că există un „tu" şi că acest „tu" pretinde ceva dela „eu", eul poate reveni la sine. Intre „eu" şi „tu" se află aşa dar o legătură existenţială.

Ceeace mai face posibilă revenirea omului la existenţa lui proprie, este şi moartea. Dacă omul este o existenţă în mărginire, atunci trebue să spunem că ceeace constitue mărginirea, este categoria timpului, graniţa timpului: moartea. De aceea zice Heidegger că existenţa omenească este o „existenţă spre moarte".[8] Moartea este graniţa cea mai extrem posibilă a existenţei omului şi ca atare ea reprezintă desăvârşirea acestuia. Graţie morţii omul îşi câştigă punctul unde începe adevărata lui existenţă, căci frica morţii îl aruncă pe om în faţa nimicului, dincolo de orce existenţă, acolo unde el devine liber de a se hotărâ spre existenţă.[9] Libertatea „spre existenţă" în faţa nimicului este ceeace face temeiul existenţei omeneşti. De tragicul şi seriozitatea pe care această libertate o dă vieţii omului, nu poate scăpa nimeni. Ea este după Heidegger un destin, o fatalitate.

„A reveni la sine" în senz existenţial nu înseamnă ceeace însemna acest termen pentru flosofia idealistă, o absolutizare a Eului empiric. Antropologia filosofică idealistă este un cult al personalităţii creatoare absolute. Antropologia existenţială consideră omul ca o existenţă în lume; o existenţă angrenată în existenţa cosmosului şi a omenirii, o creatură mărginită între naştere şi moarte, o fiinţă vinovată care abia în chemarea morţii îşi câştigă posibilitatea existenţei ei proprii. A reveni la sine însemnează că omul îşi ia pe umeri sarcina hotărârii spre existenţa lui proprie. S'ar părea că şi filosofia existenţială heideggeriană dă în aceeaşi greşală ca şi idealismul german, şi anume în greşala de a face din Eu o entitate absolută. Această tendinţă a existenţialismului heideggerian caută s'o analiseze filosoful Jaspers cu ajutorul noţiunilor „transcendenţă" şi „transcendare".

Jaspers pleacă în consideraţiile lui filosofice dela aceeaşi problemă ca şi Heidegger şi anume dela problema existenţei omeneşti. Pentru ateismul nihilist al lui Heidegger existenţa adevărată a omului însemna hotărâre spre existenţă în faţa Nimicului, perzistarea eroică în necredinţă şi în părăsirea totală a lui Dumnezeu. La Jaspers din contră omul îşi câştigă existenţa adevărată tocmai prin aceea, că acesta are posibilitatea transcendării, adecă posibilitatea de a se ridica deasupra Eului său empiric la transcendenţă, în care el vede spaţiul posibilităţii adevăratei lui existenţe. E adevărat că şi Heidegger vorbeşte despre transcendenţă, dar acesta înţelege sub această noţiune un mod onto-

[7] Karl Heim şi învinueşte pe Heidegger de ateism. Vezi Karl Heim, Glaube und Denken, 1934.

[8] Heidegger, Sein und Zeit, p. 464.

[9] Sein und Zeit, p. 309.

Hotărâre ilogică

Comitetul Asociaţiei generale a clerului întrunit în 22 Aprilie a. c. în Bucureşti, constatând că în pofida promisiunilor date de forurile competente preoţimea a fost supusă din nou sub regimul nedrept al celor două curbe speciale, a luat două hotărâri: una ca preoţii cari sunt membri ai partidului liberal să se retragă din acest partid, iar a doua ca membrii clerici ai adunărilor eparhiale şi ai congresului naţional-bisericesc să se retragă, deasemenea, din aceste corporaţii bisericeşti.

Cu prima hotărâre nu ne ocupăm la acest loc.

Dar ce logică este în a doua hotărâre: Protestezi contra guvernului, lovind în corporaţiile bisericeşti?!

Comitetul Asociaţiei clerului îşi pretextează această hotărâre curioasă cu aceea că cuvântul acestor corporaţii bisericeşti şi angajamentele luate de factorii cu răspundere, în faţa lor, n'au fost îndeplinite. Dar printr'o astfel de argumentare s'ar putea ajunge la concluzia, că şi Asociaţia clerului însaşi ar trebui să se autodesfiinţeze, pentrucă nici ale ei intervenţii şi cereri n'au fost luate în considerare. Se poate o mai falsă argumentare? Nu-şi dă seama comitetul Asociaţiei clerului că situaţia s'ar face şi mai grea pentru Biserică printr'o eventuală văduvire a ei de aceste foruri cari să lupte pentru drepturile ei?

Desigur că lipsa de senz a acestei hotărâri în cadrul luptei pentru salariu a sesizat-o şi comitetul Asociaţiei clerului. Dacă totuşi a luat-o, a făcut-o cu un alt scop, nemărturisit: să boicoteze Legea de organizare bisericească.

In moţiune se cere în mod special preoţilor membri ai congresului electoral pentru alegerea de episcopi la scaunele dela Oradea şi Cluj, să se abţină dela aceste alegeri. Tâlcul antiardelenesc al hotărârii se poate deci uşor desprinde. Părinţii din Comitetul Asociaţiei clerului vreau să lase poate Parlamentului sau altui factor nebisericesc designarea acestor episcopi cu ce scop, se poate ghici.

Ne mirăm numai cum s'au putut lăsa prinşi în reţeaua acestui vicleşug şi doi protopopi din mitropolia noastră: părintele Crăciun dela Mediaş şi părintele Oana dela Sebeş.

Căci se înţelege hotărârea acestora nu poate fi acceptată de preoţimea din mitropolia Ardealului. Pentru noi această hotărâre cu tâlc e pur şi simplu neavenită.

---

că atât biserica aceasta, cât şi mormintele fiilor, părinţilor, moşilor şi strămoşilor noştri din cimitirul parohiei să fie împrejmuite cu zid de peatră; a înfrumseţat Casa Domnului şi a căutat să o înzestreze cu odoarele şi cărţile necesare serviciului divin, ca să fie un model locaş de închinare şi reculegere sufletească; tot la stăruinţele sale, cu mari jertfe, s'a reparat şcoala confesională pentru luminarea tinerimii; prin intervenţia lui s'au luat dispoziţii şi pentru câştigarea unei case parohiale; cu tact şi înţelepciune a condus comitetul şi sinodul parohial, ţinând conferinţe folositoare...

Veşnică să-i fie pomenirea!

Pr. **Al. Vlad**

Meditaţie

„Cine ne va prăvăli peatra de pe uşa mormântului"?

In zorii dimineţii, cu sufletele tălăzuite de simţiri nedumerite, mironosiţele femei alergau de sârg în spre grădina lui Iosif din Arimateea, pentru a aduce ultim omagiu iubitului lor Învăţător, acum pus în mormânt. Intreaga lor dramă sufletească se polariza în jurul întrebării: „Cine ne va prăvăli nouă peatra de pe uşa mormântului?" In aceste cuvinte mironosiţele au rostit, într'o formă comprimată, chinuitoarea întrebare a omului de totdeauna. Astfel, prin simbolismul lor, aceste cuvinte simple se ridică la înălţimea unei formulări universale în care îşi exprimă durerea şi îndoiala locatarul acestui pământ, stăpânit de nesiguranţă.

Durerea după pierderea iubitului lor Dascăl era atât de profundă, încât sufletele lor au ajuns un imens cimitir în care şi-au îngropat cele mai bune speranţe. Astfel, peste idealurile acestor femei pline de devotament s'a aşezat acum o masivă peatră funerară. Totul era răvăşit în sufletele lor; — dar floarea imaculată a pietăţii faţă de cei morţi mai înfloreà încă, aşa încât un bloc de peatră, şi mai greu decât cel de pe uşa mormântului, apăsa sufletele femeilor purtătoare de mir. Ele îşi dădeau perfect de bine seamă că, cu puţinele lor energii, nu vor putea biruì. Este aici atinsă tragica limită a puterilor omeneşti...

De atunci şi până azi cât de mult s'a mai adâncit această experienţă a tragediei omului, — care, prin propriile lui forţe, înfăptueşte aşa de puţin. In deosebi cât de sugestiv pentru zilele noastre este acest episod evanghelic petrecut în grădina lui Iosif din Arimateea! Niciodată, această îngrijorare a mironosiţelor n'a avut poate o mai profundă însemnătate ca 'n vremea de azi.

Intr'adevăr, nu apasă sufletul omenirii, atâtea imense blocuri de peatră, în faţa cărora ea priveşte buimacă şi incapabilă să cuprindă gestul de eliberare? Şi pietrele ce apasă sufletul omenirii se multiplică, apăsarea lor devine tot mai mare, ear de sub povara lor răsună strigarea: „O nenorocit om ce sânt! Cine mă va scăpà de moartea aceasta?" (Rom.).

Cine va răsturna nouă peatra de pe suflet? Numai acela care a răsturnat-o şi de pe sufletele mironosiţelor. Acela care a răsturnat pietre de pe uşa mormântului, acela care dintr'o peatră funerară a făcut stânca de granit a învierii noastre.

O! câte lespezi de peatră grea a răsturnat Mântuitorul şi câte suflete înviforate a eliberat El!

Şi de-atunci şi până azi, şi de acì până 'n vecie, mila Domnului să fie, că mereu ne ridică şi ne va ridica pietre de pe sufletele noastre. Faust, simbolul omului modern, a scăpat de peatra sinuciderii auzind clopotele din noaptea Invierii.

Vom reuşì ca să ne eliberăm de sub greutatea diferitelor pietre, care ne apasă sufletul, dacă vom proceda ca mironosiţele care „uitându-se în sus, zăresc că peatra este prăvălită". Mironosiţele nu s'au uitat nici înainte, nici înapoi, nici în dreapta nici în stânga, ci drept «*în sus*». Inţelegem dar de ce „peatra este prăvălită". Da! să privim mereu în sus, la Isus cel înviat şi atunci El ne va prăvăli orce peatră ce ne apasă sufletul.

„Vai nouă, celor din vremile de fiere,
„Ce dureroasă-ar fi orce durere,
„De n'am mai crede în Inviere!"...

Pr. **Aurel Radu-Teliu**

Asociaţia clerului „A. Şaguna" — secţia Sibiu

Convocare

Potrivit art. 24 din Statutele asociaţiei clerului „A. Şaguna", — având arhierească binecuvântare, convocăm adunarea anuală ordinară a secţiei la Făgăraş pe ziua de Joi, 7 Mai a. c. cu următorul

PROGRAM:

1. Ora 8 dimineaţa: Slujba Sf. Liturgii, şi chemarea Duhului Sfânt. Predica: Prot. V. Stoicanea.
2. Ora 10. Deschiderea adunării.
3. Raportul general. — Masă comună.
4. Ora 3. „Sf. Taine ca mijloace de păstorire", conf. de preoţii: Pavel Borzea şi T. Ciocănelea.
5. Raportul cassierului.
6. Căminul dela Bazna.
7. Situaţia preoţimii ort. în bugetul Cultelor (Moţiune).
8. Propuneri (se vor anunţa în scris comitetului cu cel puţin 3 zile înainte de adunare).
9. Inchiderea adunării.

(Notă: Membrii comitetului sunt convocaţi la şedinţă pe ziua de 6 Mai, ora 6 d. a.)

Pentru incuartiruire, preoţii, se vor adresa direct păr. T. Ciocănelea, Făgăraş.

Sibiu, la 18 April 1936.

E. Cioran preşed. — **I. Bânda** secretar.

Reuniunea culturală naţională a meseriaşilor români din Sibiu

CONVOCARE

Membrii „Reuniunii culturale naţionale a meseriaşilor români din Sibiu" se convoacă la

Adunarea generală ordinară

ce se va ţinea *Duminecă în 3 Maiu* a. c., la ora 3 d. a., în localul Reuniunii din strada Brukenthal Nr. 17, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Constatarea membrilor prezenţi.
3. Raportul general al comitetului şi raportul despre încheierea socotelilor pe anul 1935.
4. Luarea la cunoştinţă a raportului general, aprobarea socotelilor şi darea absolutorului comitetului.
5. Eventuale propuneri.
6. Alegerea comitetului.

În preziua adunării generale (Sâmbătă, 2 Maiu a. c.) la ora 8 seara va avea loc în localul Reuniunii o consfătuire pentru alegerea comisiei de verificare a Raportului general şi al Raportului cassei. Este de dorit să participe la această consfătuire cât mai mulţi membri.

Sibiu la 16 April 1936.

Prot. E. Cioran preşedinte. — **Stefan Duca** secretar.

Intrucât nu se prezintă membri în număr suficient după statute la ora 3 d. a., adunarea generală se ţine cu ori câţi membri prezenţi ar fi în aceiaşi zi şi în acelaş local la ora 4 d. a.

Propunerile din afară trebue trimise comitetului Reuniunii cel puţin cu cinci zile înainte de adunarea generală.

INFORMAŢIUNI

Meritată dinstincţie. *Păr. protopop* **Dr. Gheorghe Ciuhandu,** *consilier referent la secţia culturală a Sf. Episcopii din Arad, — apărător iscusit şi neînfricat al drept măritoarei noastre credinţe ortodoxe, conducător distins al Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna», — a primit în 12 April 1936, în catedrala ort. rom. din Arad, prin punerea mânilor Preasfinţitului Episcop Andrei, hirotesia întru* **Iconom Stavrofor.**

Felicitări părintelui consilier din Arad, căruia îi dorim o lungă viaţă, spornică în rezultatele muncii duse neclintit pentru binele ortodoxiei şi al neamului.

† Pr. Ambrosie Tătaru, parohul ortodox român al comunei Hetur, prot. Târnava Mare, a adormit în Domnul, împărtăşit fiind cu Sf. Taine, în 14 April, 1936 în al 79-lea an al vieţii, 50 al preoţiei şi 25 al văduviei. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au aşezat spre veşnică odihnă, în cimitirul bisericii ortodoxe din Hetur, 17 April ora 10 a m. Odihnească cu drepţii!

Act de mulţumire. Subsemnatul, paroh al bisericii ortodoxe române din comuna Dridif (Făgăraş), în numele Consiliului parohial şi al enoriaşilor acestei biserici, aduc călduroase mulţumiri dlui Gheorghe Pascu, antreprenor, domiciliat în Bucureşti şi originar din comuna Toarcla (Făgăraş), care călăuzit de mare dragoste pentru cele sfinte a dăruit pe seama bisericii noastre următoarele: un potir de argint cu disc, copie, linguriţă şi steluţă, un prapor, o cădelniţă, 5 candele, o păr. de cununi împărăteşti, o cruce mare cu Răstignirea Mântuitorului pentru sf. Altar, şi 9 Minee ale lunilor April-Decemvrie, toate în valoare de peste 14000 Lei. Bunul Dumnezeu să-i răsplătească darul cu binecuvântarea Sa cea cerească. — Pr. *Nicolae Opriş.*

In Palestina se produc grave turburări între arabi şi jidovi. Arabii cer ca jidovii să fie opriţi de-a cumpăra pământuri în Palestina; mai cer ca imigraţia de jidovi în Ţara sfântă să fie oprită. In ciocnirile de până acum sânt morţi 17 jidovi şi 4 arabi, ear răniţi peste 100.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 26 April 1936, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Conferinţă. Părintele profesor univ. *I. Lupaş* a conferenţiat în 23 l. c. în Sibiu, în cadrele armatei, tratând subiectul *Semnele vremii.* Asupra interesantei conferinţe vom reveni, în numărul apropiat.

Festival artistic-cultural. Cercul studenţilor sibieni dela universităţile din Bucureşti şi Cluj au aranjat în seara zilei a 3-a de Paşti un reuşit festival artistic-cultural în sala de gimnastică a liceului „Gh. Lazăr" din localitate. S'a reprezentat piesa «*Vremuri de restrişte*», iar Păr. *Dr. D. Stăniloae* a conferenţiat despre: *Creştinismul ca atitudine socială.*

Poşta redacţiunii

Pr. *C. Z.* în *P.* Vor fi bine primite. Asemenea probleme pot fi citite cu interes şi folos şi de preoţi, şi de mireni.

Dlui *L.* în *B.* Verbul *a suferì* aparţine conjugării a *patra*; prin urmare zicem la indicativ: „sufer, suferi, sufere", ca şi b .o. „eu aud, tu auzi, el aude" (şi nu „el audă"). Confraţi din capitală, — cu excepţia poate singură a dlui prof. N. Iorga, — trec verbul „a suferi" la conjugarea *întâi* (ceea ce e greşit) şi scriu consecvent „suferă." — Foaia s'a trimis.

---

logic de existenţă.[10] Jaspers înţelege însă transcedenţa ca ceva care există în afara mărginirii, şi existenţa adevărată constă tocmai în ridicarea omului peste graniţele timpului. Omul devine o existenţă adevărată numai în transcendare, numai în întâlnirea cu transcendenţa. Natural transcendenţa în sens jasperian nu este identică cu aceea ce creştinismul înţelege sub acest cuvânt, ci o construcţie, căci pentru aceasta în existenţă totul este îndoelnic atât transcendenţa, cât şi Nimicul.[11]

In ceeace priveşte posibilitatea de transcendare a omului, Jaspers vorbeşte despre aceasta ca despre o religie, căci pentru el şi religia este un fel de viaţă, care şi-ar avea obârşia în existenţă. El accentuează că religia este fundamentul vieţii filosofice. Dar concepţia religioasă a lui Jaspers nu poate fi apropiată de concepţia creştină, ci mai de grabă de concepţia kantiană despre religie. Ca şi Jaspers, Kant consideră religia creştină ca un bun pentru popor numai, pe când pentru omul cult singura religie valabilă este religia în marginile umanului, în marginile raţiunii. Ceeace mai rămâne valabil din religia istorică creştină, este definit de raţiunea practică. „Cine caută drumul spre conştiinţa absolută din obârşia proprie şi fără o garanţă obiectivă împotriva fricei... acela trăeşte filosofic... Iar cui îi sunt sigure garanţiile obiective (cult, revelaţie) acela trăeşte religios.[12] Amândouă acestea se exclud aşa cum se exclud viaţa din libertate şi viaţa din autoritate.[13] Dependenţa de Hristos îndepărtează pe om de viaţa existenţială.[14] Dacă cineva ar vorbi către noi în numele lui Hristos, atunci ar trebui să nu zică: „Urmează-mi mie!" ci „Urmează-ţi ţie!" adecă urmează-ţi originii tale proprii.[15]

Deaceea concepţia lui Jaspers despre Dumnezeu, se apropie de teologia pozitivă naturală. Jaspers caută să dovedească, că conştiinţa transcendentului ca o dăinuire în Absolut, sau cufundarea mistică în Nemărginit, nu este religie. Pentru Jaspers religia revelată nu poate fi decât contrazicerea filosofiei. Intre religie şi filosofie nu poate fi înţelegere, ci numai tensiunea contrazicerii ultime.

Filosofia existenţială a influenţat nespus de mult protestantismul contemporan. Fără această influenţă poate nu s'ar fi născut aşa zisa teologie dialectică protestantă, care a influenţat atât de mult spiritualitatea apusului luminat.

[10] Vezi Heidegger, Sein und Zeit, p. 316,
[11] Vezi Jaspers Bd. III Metaphysik, p. 46.
[12] Jaspers, Philosophie Bd. II (Existenzerhellung) p. 267—68.
[13] Jaspers, ibid. Bd. I p. 301—2.
[14] Vevi acelaş Bd. II p. 273.
[15] Acelaş Bd. II p. 437.

Biserici tixite în — Moscova. Se vesteşte din Moscova: Şi în acest an a stăpânit o mare îmbulzeală de credincioşi la serbătorile Invierii. Inainte de revoluţie oraşul avea peste opt sute de biserici, din care au dispărut mai mult de jumătate; dar, din cele rămase, abea 36 sânt deschise poporului. La sfânta Inviere massele de credincioşi, mai ales tineri şi bărbaţi, au crescut atât mari, încât în faţa sfintelor locaşuri nu se mai putea circula de mulţimea adunată să asiste la marea sărbătoare. Din an în an numărul credincioşilor, cari îndrăznesc să-şi mărturisească pe faţă credinţa, sporeşte mereu.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae — Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 3 Mai 1936 — Nr. 19

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 3971/1936 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

Pe temeiul articolelor 132 și 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, prin aceasta convocăm și declarăm convocată **Adunarea eparhială** a Arhiepiscopiei noastre, în sesiune ordinară, pe ziua de **Duminecă, 17 Mai** a. c. ora 9 dimineața, în biserica catedrală din Sibiu, când se va oficia sfânta Liturgie și invocarea Duhului Sfânt, după care va avea loc deschiderea Adunării în localul designat spre acest scop.

Dat în Sibiu, la 30 April 1936.

NICOLAE
Arhiepiscop și Mitropolit.

Darul Academiei teologice Andreiane

Prin votul Congresului național-bisericesc doi distinși profesori ai Academiei noastre teologice sunt chemați la catedrele mai înalte cari sunt cele două scaune de episcopi rămase vacante prin trecerea la cele veșnice a PP. SS. LL. Roman Ciorogariu și Nicolae Ivan.

Instituția noastră de creștere a clerului poate fi mândră de această apreciere de care s'a bucurat încă odată profesorii ei în fața celor cari reprezintă conștiința Bisericii ortodoxe române.

Atmosfera ei spirituală ca și cea a întregului Sibiu bisericesc s'a dovedit potrivită să formeze o serie numeroasă de personalități capabile să treacă în roluri de conducători ai vieții bisericești.

Recunoștința se cuvine, mai ales în cazul noilor aleși, în mare măsură Inaltului nostru ierarh a cărui reliefată personalitate de conducător bisericesc a influențat în bine formarea spirituală a PP. CC. LL., pe cari tot I. P. S. Sa I-a ales și I-a trimis la studiu.

Făcând și de astădată un sacrificiu mare, prin trimiterea a destoinicului ei rector și a unui vrednic profesor în slujbă mai înaltă, Academia noastră teologică nu se poate mângâia în melancolia ei decât cu bucuria ce-o face Bisericii în întregime și pe această cale, precum și în convingerea că cu ajutorul lui Dumnezeu, prin luminata îndrumare a Inaltului nostru Ierarh și prin munca și mai intenză din Academia teologică se vor umplea pe nesimțite marile goluri rămase după cei plecați.

*

La Cluj se duce se continue și să amplifice activitatea spornică a realistului și râvnitorului vlădică Nicolae Ivan, rectorul Academiei noastre, P. C. prot. Nicolae Colan. In acest centru de lumină al Ardealului, în care o lume de învățați și de tineret studios sondează misterele firii și ale sufletului omenesc, P. C. Sa e chemat să apere și să mărească prestigiul unei instituții care reprezintă elementul cel mai adânc și mai important al vieții. Forțele bisericii vor avea să-și declanșeze toată puterea lor într'o mare acțiune culturală și spiritual-creștină. Noul episcop e cum nu se poate mai potrivit pentru această funcție de animator și de organizator al acțiunilor culturale. O activitate îndelungată și bogată lasă în urmă sub acest raport.

Noul episcop e un factor cultural în senzul plin al cuvântului atât prin iscusința cu care mânuește însuși condeiul, cât și prin mișcarea culturală ce știe s'o stârnească în juru-I.

Spirit frumos orânduit, priceput și dotat cu simțul nuanțelor, cordial și discret, P. C. Sa e făcut să adune în juru-I și să vrăjească oarecum și pe cei culți și pe cei de condiție modestă, și pe credincioșii ferveniți și pasionați și pe cei cari concep creștinismul mai legat și mai acomodat vieții contimporane, dezarmând pe adversari, încălzind pe indiferenți, scoțând din pasivitate pe cei puțin îndrăzneți, punându-i pe toți la lucru.

Dumnezeu să-I ajute într'o păstorire pe care o începe cu inimă bună, fără orgoliu, numai pentru sfânta noastră Biserică.

*

La Oradea opera înțeleptului și veneratului vlădică Roman Ciorogariu se duce s'o continue profesorul Academiei noastre teologice, Dr. Nicolae Popoviciu. Avem motive puternice și obiective să ne bucurăm de această alegere și să așteptăm cu încredere o activitate care va fi binefăcătoare pentru viața religioasă a eparhiei bihorene.

Părintele Dr. Nicolae Popoviciu este un om în care o serie de calități frumoase se țin într'un echilibru fericit. E tânăr, dar nu e un pasionat al extremelor; nu exagerează o idee sau o pornire în paguba alteia, se ferește de-a merge până la capătul care uneori transfigurează dar de multeori deformează. Ascultă părerile și dintr'o parte și dintr'alta, mai ales dela cei mai în vârstă ca să-și formeze la sfârșit o convingere cât mai potrivită cu aspirațiunile generale, dar în care se cuprinde și esență din idealul statornic duhovnicesc al Cucerniciei Sale. Aceasta-i dă o notă de așezată cumințenie.

Pregătit în mod serios și inițiat în toată cultura teologică apuseană, nu e tentat totuși să relaxeze cu o iotă disciplina de idei și de viață a tradiției ortodoxe, domeniu în care Cucernicia Sa e un riguros ireductibil.

Spirit temeinic, vrea să facă totul solid, rotund, fără grabă; dar aceasta nu-i anulează căldura sufletului care tinde să dea accent misionar păstoririi și să facă din creștinism izvor de caritate și de viață.

Păstorirea Cucerniciei Sale va fi o păstorire înțeleaptă, blândă și cu reale roade duhovnicești.

Pe drumul adevărului

(=) Unele fericite apariții, petrecute în vremea recentă, ne-au îndemnat să constatăm, — ceea ce o repetăm cu bucurie, — că în mijlocul tineretului român se sălășluește o pătrundere mai vie și mai conștientă a vieții creștine bimilenare.

Avem un tineret universitar care, păstrându-și independența de gândire, dovedește că poate să lucreze și să se manifeste în conformitate cu învățăturile evanghelice, valabile pentru toate veacurile.

Nădejdi bune trebue să legăm de făgăduința acestui tineret.

Firește, nu-i de ajuns cu făgăduința, ci mai ales — trebue să te ții de făgăduință.

Sântem deplin înțelegători, când tineri coborâtori din țărani, din muncitori sau din cărturari, înstăriți sau săraci, dar crescuți de acasă în oarecare disciplină și într'o sănătoasă atmosferă, de omenie și moralitate, îș cer dreptul la viață, înțelegând să-și statornicească atitudinea în vremile schimbate de astăzi, ca o avangardă a mișcării sociale și culturale creștinești.

Studentul român, care nu calcă pe alături cu drumul, nu mai poate fi împăcat că strășniciile teoriilor comunismului și ale unei descendențe din maimuțe. Chibzuința lui serioasă îl face ca, întors pe calea bună, să mărturisească preceptele bisericii sale, să se supună poruncilor ei, să privească în totdeauna, cu dragoste și respect, la slujitorul bisericii, care nu-i pretinde alt ceva decât atitudine creștină și românească în toate acțiunile sale.

In prisosința de entusiasm și de mare avânt tineresc, studentul, din or ce țară, este expus ademenirilor de multe feluri, întinse din partea celorce au interesul de a sămăna aventură și nerânduială. Agenți, profitori și intriganți, de acest soi au izbutit uneori să amețească pe unii sau alții mai slabi de minte, cari au comis acte de nesocotință tinerească...

Faptele acestea însă, ori cât vor fi de condamnabile, n'au să fie exagerate, și n'au să fie cu atât mai puțin atribuite întregii studențimi, a cărei majoritate copleșitoare este și vrea să fie naționalistă și creștină.

Trăim, negreșit, și în epoca așa zisei «*democrații*», o formă de cârmuire dintre cele ma izbăvitoare — *ca teorie.* In practică e altceva: realizările «democratice» la noi, dar și la alții, sânt or ce voiți, dar nu sânt izbăviri, nici binefaceri obștești.

«Democratul» nostru, care se respectă, e dominat de pornirea *de-a ajunge*, dacă nu prim-ministru, cel puțin un mic proprietar al unei moșioare ca lumea.

Incolo, ce ni-a dăruit «democrația»? Ni-o spune un cunoscător mai adânc al ei: ni-a dăruit «grâu cu 40 la sută corpuri străine»; ni-a dăruit porumb stricat și boale la sate; ni-a dăruit, ca instituții, o biurocrație vastă, adevărat chin pentru funcționari și public, administrație la fel, cu lipsa de respect pentru averea publică, și cu o ceată de paraziți, a căror întreținere stârbește mereu bugetul statului și-l face refractar când e vorbă b. o. de îmbunătățirea sorții materiale a celor mulți și nedreptățiți, între cari preoții sânt puși — la loc de frunte.

Massa studențească se depărtează tot mai mult de-o astfel de ciudată «democrație»; se depărtează de doctrinele internaționalismului ateu și pășește tot mai fierbinte către Mântuitorul Hristos, întărind Biserica și sporind autoritatea și prestigiul ei.

Acestui tineret, pornit pe drumul adevărului, îi aparține ziua de mâne, pentru care se pregătește *sub steagul crucii lui Hristos*, temelia și tăria țării întregite și libere. —

Drept încheere, citâm și cuvintele, despre studențimea de azi, ale unuî vechi și ilustru luptător naționalist, care zice:

Căutând să nu jertfească cu nici un preț idealul naționalist și creștin al înaintașilor ei, hotărându-se a că-

Alegerile de Episcopi

Membrii Colegiului electoral s'au adunat în ziua de Marţi, 28 April c., având să aleagă pe noul episcop al văduvitei eparhii a Orăzii.

S'a ţinut dimineaţa serviciul religios în paraclisul Patriarhiei, ear după aceea s'a deschis şedinţa colegiului electoral în sala Adunării deputaţilor, sub preşedinţia I. P. S. Patriarh *Miron*. In cuvântarea de deschidere, I. P. S. Patriarh, arătând scopul convocării colegiului electoral, face elogiul memoriei regretatului episcop Roman, al bunului păstor de suflete şi distinsului patriot dela graniţa de vest a ţării.

Trecându-se la actul alegerii, scaunul prezidenţial îl ocupă I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, întrucât eparhia pentru care se face alegerea, cade în jurisdicţia mitropoliei Ardealului.

Dintre 154 membri prezenţi au votat 143.

A obţinut: *Prof. Pr. Dr. Nicolae Popoviciu 106 voturi;* alte voturi s'au dat pentru: Arhim. Iuliu Scriban, prof. Dr. I. Mihălcescu, Arhim. Atanasie Popescu şi Pr. I. Felea.

Preşedintele alegerii, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, proclamă ales pe păr. profesor Dr. Nicolae Popoviciu pentru scaunul vacant al episcopiei Orăzii.

Noul episcop rosteşte următoarea cuvântare:

Inalt Prea Sfinţite, PP. SS. Voastre, Mărit congres,

Cu adâncă smerenie mă plec în faţa hotărârii providenţei divine, care prin graiul autorizat al măritului Congres, mă cheamă la cârma vieţii duhovniceşti a dreptcredincioşilor noştri din de Dumnezeu păzita eparhie a Oradiei, dela graniţa de vest a scumpei noastre patrii.

Prin această hotărâre sunt pus în faţa unei răspunderi morale decât care alta mai mare nu poate exista în această viaţă, căci nimic nu poate egala în valoare şi importanţă lucrarea pe care trebue să o împlinească cu frică şi cu cutremur acela, pe care Dumnezeu îl alege să poarte în vasul de lut al fiinţei sale darurile lui Hristos cele mântuitoare în mijlocul unei lumi năcăjite şi bântuite de mari şi cumplite crize — cum este cea de astăzi.

Sentimentul acestei răspunderi creşte la gândul, că cel care a împlinit această sublimă misiune până acum în eparhia Oradiei a fost stralucitul ctitor şi marele ierarh de pioasă aducere aminte Roman Ciorogariu prin a cărui păstorire plină de înţelepciune şi iubire scaunul vlădicesc de acolo a fost încărcat de glorie morală.

Imi dau seama, că nu meritele şi vredniciile unei vieţi abia începute, cum este a mea, ci mai vârtos încrederea şi nădejdile legate de smerita mea persoană — şi pentru care Vă exprim cele mai respectuoase mulţumiri — au fost acelea care au îndreptat privirile Domniilor-Voastre spre mine. Această încredere şi nădejde mă obligă mult.

De aceea dupăce această alegere va întâmpina aprobarea Sf. Sinod al bisericii noastre şi va primi înalta întărire a iubitului nostru Suveran, a Majestăţii Sale Regelui Carol II, după ce voiu fi primit darul sfânt al arhieriei şi după datinele ţării voiu fi trimis să păstoresc în eparhia îndepărtată a Oradiei — vă făgăduesc solemn, că îmi voiu împlini după cea mai bună ştiinţă şi conştiinţă toate îndatoririle misiunii mele sfinte. Ajutat de colaborarea înţeleaptă şi sistematică, binevoitoare şi neprecupeţită a tuturor clericilor şi mirenilor, voiu căuta să fiu propoveduitorul entuziast al unui creştinism dinamic, al unui creştinism care să dospească toată frământătura sufletului românesc, al unui creştinism creeator al celei mai superioare forme de cultură. Nu voiu uita nici o clipă apărarea drepturilor imprescriptibile ale neamului asupra teritoriilor cuprinse în fruntariile de astăzi ale ţării, fruntarii croite cu jertfa vieţii celor opt sute de mii eroi, cari se odihnesc în acest pământ.

Voiu fi paznicul neadormit şi neînfricat al bisericii şi al neamului meu la graniţa de vest a ţării.

Aşa să-mi ajute Dumnezeu!

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului mulţumeşte Congresului pentru alegerea fericită şi declară şedinţa ridicată.

*

In ziua de Miercuri, 29 April c., congresul şi-a continuat lucrările în vederea alegerii noului episcop al Clujului, în locul rămas vacant prin moartea P. S. episcop Nicolae Ioan.

I. P. S. Patriarh *Miron* deschide şedinţa şi, subliniind în culduroase cuvinte lucrarea constructivă a osârdiosului episcop răposat Nicolae al Clujului, urează Colegiului electoral bună inspiraţie în alegerea noului ierarh.

Alegerea se face sub preşedinţia I. P. Sfinţitului Mitropolit *Nicolae* al Ardealului.

Din 143 voturi a întrunit Prot. rector al Academiei teologice din Sibiu, Nicolae Colan 120 voturi.

S'au mai dat voturi pentru: Arhimandriţii Iuliu Scriban şi Chezarie Păunescu, şi pentru Arhiereul Veniamin Ploeşteanu.

Conform rezultatului votului I. P. Sf. Mitropolit proclamă ales pe părintele Prot. *Nicolae Colan*, şi-i urează cea mai rodnică păstorire.

Noul ales episcop rosteşte următoarele:

Cer ertare onoratului Congres, dacă cuvântul meu va fi fragmentat de emoţia clipei. Obârşia acestei emoţii este, pe deoparte, cinstea pe care mi-o acordaţi, indicându-mă vrednic de înalta slujbă de păstor sufletesc al eparhiei Clujului, ctitorită cu atâta înţelepciune şi jertfelnicul de neuitatul episcop Nicolae Ivan. Pentru această cinste Vă aduc respectuoasele şi caldele mele mulţumiri. A doua obârşie a emoţiei este conştiinţa clară a sarcinei grele pe care bunul Dumnezeu mi-o pune pe umeri.

Desigur, numai cu puterile mele n'aş putea nici măcar încerca să port această sarcină. Ceeace mă încurajează este credinţa pe care am avut-o totdeauna că Dumnezeu nu dă nimănui sarcini, fără să-i îmbie şi sprijinul Său hotărâtor.

Îmi dau seama că sarcina la care mă chiamă Dumnezeu, prin graiul încrederii dv., este deosebit de grea. Se spune că preotul trebue să fie îngerul satului.

Atunci vlădica trebue să fie arhanghelul unui colţ de ţară, vestitorul Evangheliei lui Hristos şi al mântuirii naţiei româneşti: cu cuvântul, cu fapta şi cu pilda vieţii sale integrale, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel pildă făcându-se obştei credincioase în toate cele bune.

Îmi sporeşte nădejdea în putinţa de a purta cu demnitate vrednicia de episcop şi împrejurarea fericită că ştiu că mă aşteaptă în eparhia Clujului o preoţime disciplinată şi cu râvnă în chemarea sa.

Şi mai ales îmi pun toată nădejdea în marea oaste a luminaţilor intelectuali pe care-i îmbie bisericii noastre strămoşeşti tânăra şi totuşi glorioasa universitate «Regele Ferdinand» din Cluj, oaste al cărei ajutor i-a fost atât de preţios şi în veci pomenitului vlădică Ivan în măreaţa operă bisericească şi naţională pe care a înfăptuit-o.

Şi în sfârşit îngăduiţi-mi să mă încred şi în puterea propriului meu devotament faţă de biserică şi neam, devotament care isvoreşte din credinţa creştină, că nimeni nu poate fi domn decât în măsura în care s'a hotărât să fie slugă.

Fiindcă la asemenea ocazii sunt îndatinate şi mărturisirile de credinţă, le fac şi eu în faţa domniilor voastre şi în faţa bunului Părinte ceresc:

Cred în mesianismul bisericii ortodoxe în mijlocul neamului nostru şi chiar dincolo de graniţele lui. Fiindcă această biserică a fost în toate veacurile nebiruita cetate a sufletului românesc.

Cred în destinul de mărire al neamului meu de sub domnia înţeleaptă a Majestăţii Sale Regelui Carol II.

Acestui crez o să-mi închin viaţa pe care mi-o va dărui Dumnezeu, silindu-mă să-mi fac slujba deplin.

Aşa să-mi ajute Dumnezeu!

*

Joi, în 30 April 1936, a fost ziua din urmă a lucrărilor Colegiului electoral, chemat să aleagă nou episcop pentru eparhia Argeşului devenită vacantă prin moartea P. Sfinţitului Episcop Nichita Duma.

S'a ţinut întâi slujba religioasă, după care I. P. Sf. Patriarh Miron, deschizând şedinţă, face elogiul regretatului Episcop Nichita, adormit în Domnul.

Se procedează la alegerea noului episcop. Votează 139. *P. S. Sa arhiereul Grigorie Leu Botoşăneanu, vicarul Arhiepiscopiei Iaşilor, obţine 90 de voturi, şi este proclamat ales.*

Noul episcop, mulţumind pentru încrederea acordată, făgăduieşte să lupte pentru întărirea bisericii noastre spre îndeplinirea rosturilor ei veşnice şi spre desăvârşirea — prin ea — a unificării neamului nostru. —

Episcopul Grigorie Leu e născut în comuna Tuţcani, judeţul Covurlui, la anul 1881. Urmează facultatea teologică din Chiev, apoi la cea din Bucureşti. După războiu este numit director la seminarul din Ismail, ear în 1924 e înălţat la rangul de arhiereu vicar la Arhiepiscopia Iaşilor, unde funcţionează până în prezent.

*

Vestea alegerilor, celor trei noi episcopi ai Bisericii ortodoxe a României, a fost primită cu nespusă bucurie atât în cercurile clericale, cât şi în cele mireneşti ale eparhiilor acestei Biserici.

Toţi cei aleşi se prezintă deplin pregătiţi pentru a fi urmaşi distinşi ai înaintaşilor de pioasă amintire.

Urând, mult făgăduitorilor noui episcopi, păstorire lungă şi bogată în bune roade, rugăm ca prea bunul Dumnezeu să-i ajute şi să-i ocrotească şi mai departe, în demnitatea înaltă la care sânt chemaţi.

ştiga revendicările pe care le are de adus la îndeplinire, numai pe căile legale, singurele permise într'o ţară de ordine ca a noastră,... studenţimea română are datoria de a rămânea neclintită la postul ei de onoare, indicat de o tradiţie, pe care dânsa, cea dintâi, n'o poate despreţui, servind astfel ţara şi pe Regele ei.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

---

* FOIŞOARA *

Filosofia existenţială şi influenţa acesteia asupra protestantismului contemporan

(3) de **Dr. N. Balcă**

II. Forma în care filosofia existenţială a influenţat teologia protestantă contemporană

Ceeace e interesant de observat, e faptul că existenţialismul n'a influenţat mai întâi filosofia contemporană, ci teologia protestantă în forma teologiei dialectice. Am arătat mai sus că existenţialismul îşi are obârşia în antiteza kierkegaardiană împotriva filosofiei hegeliene. Hegel înţelegea lumea ca pe o mişcare proprie dialectică a spiritului absolut, iar pe individ ca pe un moment care face posibilă această mişcare. Kierkegaard opune acestei concepţii părerea că existenţa omului nu poate fi transformată în essenţia, că adevărul constă într'un individualism existenţial pur. Important pentru acest teolog este faptul existenţei ca existenţă a insului. In această existenţă îşi are obârşia orce gândire.

Aceia cari cunosc vestita lucrare a lui Barth «*Der Römerbrief*», vor înţelege uşor că concepţia existenţială a lui Barth îşi are rădăcinile înfipte în existenţialismul lui Heidegger şi al lui Kierkegaard.[1] Chiar în prefaţa cărţii amintite Barth încearcă să valorifice concepţia existenţială, căutând să cerceteze până unde mai poate fi protestantismul contemporan de folos existenţei omeneşti şi existenţei Bisericii. Aşa că prima influenţă a filosofiei existenţiale în protestantism s'a produs sub forma unei încercări de revizuire a lucrului teologic.[2] Această revizuire era fatal să se întâmple din motivele pe cari le vom arăta mai jos.

Kant a încercat să arate — prin critică făcută celor patru argumente despre existenţa lui Dumnezeu — că Dumnezeu nu poate fi obiect al cunoaşterii raţionale. Cu aceasta teologii protestanţi au crezut că teologia şi-a pierdut obiectul ei şi că ea şi-a pierdut deci şi caracterul de ştiinţă. Schleiermacher a crezut că poate scoate teologia protestantă din acest impas numai dacă i-se dă acesteia un nou obiect. Şi fiindcă Schleiermacher era adept al filosofiei idealiste — în special al lui Hegel — a acelei filosofii care făcea din conştiinţă organul prin care Dumnezeu devine spre sine, a crezut că această conştiinţă este şi obiectul adevărat al teologiei. Dumnezeu este pentru acest teolog conţinutul sentimentului religios şi ca atare El se află imanent conştiinţei omeneşti. Dumnezeu n'ar fi deci real „în sine", ci El e real numai în conştiinţa omului. Deaceea obiectul adevărat al dogmaticei îl formează conştiinţa religioasă. Dar fiindcă această conştiinţă îşi are istoria desvoltării şi a transformării sale în forme psihologice, ea poate fi cercetată şi lămurită cu mijloace psihologice. Aşa dar, conştiinţa religioasă era un obiect care putea fi cercetată cu aceleaşi metode ştiinţifice, cu cari se cercetează orce domeniu al ştiinţei. Aşa s'a născut teologia protestantă aşa zisă „ştiinţifică" a secolului al XIX-lea, teologia cu pretenţii de ştiinţă autonomă şi absolut obiectivă, care consta în analiza filosofică a Bibliei, în istoria dogmelor, în istoria religiei şi în psihologia religiei. Metodic, teologia aceasta nu se deosebea întru nimic de celelalte discipline ale ştiinţei. Tot asemenea şi în ceeace priveşte scopul, ea nu era altceva decât o funcţiune a culturii. Valoarea ei se măsura după cultura pe care o producea. Şi urmarea acestui culturalism religios, a fost liberalizarea completă a protestantismului. Teologia protestantă era o teologie a conştiinţei, nu protestantism cultural şi complet secularizat.

Aceasta era situaţia tragică din care s'a născut teologia dialectică, căci această teologie e o insurecţie năprasnică împotriva liberalismului protestant şi al individualismului cras cari au produs haos în biserica reformatorilor. Căci conform concepţiei care domnea printre teologii protestanţi liberali, teologul era purtător al aparatului raţional ştiinţific şi ca atare el putea teologisi absolut liber. Aşa că în Germania fiecare profesor îşi are teologia lui proprie. E un titlu de onoare să fie fiecare profesor cât mai original. Câte catedre sânt la fabultăţi, atâtea sisteme teologice. Fiecare universitate îşi are şcoala ei teologică, fapt care face ca protestantismul să fie fărâmiţit într'o mulţime de direcţii teologice ca şcoala dela Marburg, şcoala dela Erlangen, şcoala lui Troeltsch, şcoala lui Ritschl etc.

Teologia dialectică a început un războiu învierşunat împotriva idealismului, care a invadat protestantismul, împotriva liberalismului, a individualismului şi a culturalismului, cari au falsificat complet doctrina reformatorilor. Şi cu aceasta, protestantismul a intrat într'o criză din care nu se ştie cum va ieşi.[3] Primul semn al acestei crize a fost vestita carte amintită mai sus a lui

[1] Vezi şi Theologische Blätter, 1928 p. 58 şi Zwischen den Zeiten 1925, p. 357.

[2] Vezi Barth, Römerbrief; p. XIII—XIV.

[3] Vezi Reisner, Die Krisis d. protestantischen Theologie, Blätter für deutsche Philosophie, Heft 4. 1933. Teologia dialectică mai poartă şi numele de teologia „crizei".

Poate ţinea un mirean cuvântare în biserică?

De mai mulţi ani de zile, fiind cunoscute ideile noastre de strânsă alipire la biserica ortodoxă, am ţinut la invitarea preoţilor noştri, zeci de scurte cuvântări medico-religioase, care să arate credincioşilor legătura nebănuită între principiile medicinei moderne şi între învăţăturile şi viaţa Mântuitorului divin. Am nestrămutata convingere, că două principii sânt salvatoare pentru individ şi pentru neam: 1. *tindé mai întâi spre împărăţia cerurilor,* şi *toate celelalte vor venì dela sine,* şi 2. *tinde mai întâi spra biruinţa naţionalismului integral, şi toate celelalte vor venì dela sine.*

Am avut totdeauna biserici pline, la toate aceste conferenţe, la Cristian ca şi la Zârneşti, la Feldioara ca şi la Măeruş, la Făgăraş, la Voila, la Satu-lung, la Baciu, Stupini, Codlea, Holbav etc. Odată ce credincioşii sânt adunaţi la biserică, cu urechea şi inima gata pentru a asculta sfaturi izvorâte din dragoste pentru ţară, biserică şi neam, e greu să-i mai aduni încăodată pentru orele de după masă, când şi la sate, pe la diferite nunţi şi şezători, dar mai ales la oraşe, lumea se împrăştie.

La dorinţa mea de a ţinea câteva scurte cuvântări medico-religioase care ar fi atât de folositoare şi necesare şi la populaţiunea din oraş şi mai ales din Şcheii-Brador, oficiul protopopesc al bisericii Sf. Nicolae şi-a exprimat nedumerirea, că orce cuvântare în biserică ar putea-o ţinea numai preotul. Spre a lămuri definitiv această chestiune m'am adresat celui mai competent for: *I. P. S. Sale Mitropolitului Ardealului,* care mi-a dat următorul răspuns la 31 Decemvrie 1935:

Mult preţuite Domnule doctor,

M'aţi întrebat în scrisoarea Dvoastră din urmă, dacă puteţi ţinea cuvântări pentru luminarea credincioşilor noştri şi în biserică. Vă răspund următoarele:

In cadrul sfintei liturghii şi al altor slujbe religioase, săvârşite de preoţi în biserică, regula canonică este că mirenii nu pot ţinea cuvântări, ci numai preoţii. Cuvântarea, în asemenea cazuri, face parte din slujba religioasă, şi cum aceasta este rezervată exclusiv preoţilor, regula este, ca numai ei să cuvinteze. Dar, după terminarea sfintei liturghii şi mirenii pot să ţină poporului în biserică cuvântări folositoare, mai ales dacă au subiect religios ori sânt aduse în legătură cu credinţa religioasă. In cazul acesta cuvântarea nu face parte din slujba religioasă, rezervată funcţiunii sacerdotale, prin urmare este admisă.

Dar sânt ocaziuni speciale: ca bunăoară sărbătorile naţionale, comemorările, parastasele pentru bărbaţi binemeritaţi, rugăciuni la anumite congrese, adunări etc., când şi mirenii pot să cuvinteze.

Dvoastră, care şi chestiunilor de igienă ştiţi să le daţi cu o deosebită şi convingătoare argumentaţie un suport religios, după cum aţi dovedit cu vorbă şi în scris, cu conştiinţa liniştită puteţi lua cuvântul în biserică spre edificarea credincioşilor.

Regula canonică de care am vorbit are scopul de a oprì abuzul ce s'ar face, când oricine ar cere să vorbească în biserică.

Vă rog să primiţi din parte-mi, odată cu arhiereşti binecuvântări, calde urări de sănătate şi spor la muncă în Anul nou.

NICOLAE
Arhiepiscop şi Mitropolit.

Duminecă în 8 Martie, biserica celebrând Dumineca bolnavilor, având şi noi îndrumări de activare din partea Frăţiei ortodoxe urma să vorbesc în biserica Sf. Nicolae despre un subiect potrivit cu această ocaziune: «*Mântuitorul în lumina igienei moderne*». Ce se întâmplă însă? După serviciul sfintei liturghii a urmat un parastas cu ieşirea la mormânt, şi cuvântul mi s'ar fi dat numai după revenirea credincioşilor în biserică. Dar ora era târzie şi n'a mai revenit nimeni în biserică. Imi permit întrebarea: Oare dacă ni s'ar fi dat cuvântul după terminarea slujbei religioase, dar înaintea parastasului care nu făcea parte integrală din sfânta liturghie, am fi călcat legea canonică şi interpretarea dată de I. P. S. Sa? Eu nu pot să fiu propriul meu judecător — las să aprecieze cititorul şi pe dl Dr. Sextil Puşcariu, valorosul preşedinte suprem al F. O. R.

Dr. Mircea Suciu-Sibianu

O conferinţă

— Academicianul, profesor I. Lupaş în mijlocul armatei din Sibiu —

Pentru Şcoala de Aplicaţie a Infanteriei din Sibiu, ziua de 23 April 1936 a fost prilej de rară înălţare sufletească.

In seria conferenţelor, organizate de către Comandantul acestei şcoale, un loc de cinste şi-a fixat înţeleptul purtător de cuvânt, îndrumătorul de conştiinţe, profesorul *I. Lupaş,* prin interesantul său subiect: „Semnele vremii".

Intr'o atmosferă sărbătorească, străbătută de duhul praznicului închinat slăvirii memoriei ostaşului mucenic, Sfântului Gheorghe, între apostolul propoveduitor şi între cei, peste 500 ofiţeri prezenţi, în frunte cu Generalul Cristea Vasilescu Comandantul Diviziei a 18-a şi Colonelul Hăşigan, Comandantul şcolii, asistat de întregul corp profesoral, dela început se stabileşte o caldă legătură sufletească, astfel încât cuvintele într'aripate ale vorbitorului, fixează pentru întreaga durată a conferinţei atenţiunea selectului auditoriu, care, pătruns de însemnătatea problemelor expuse, meditează asupra semnelor vremii, ce nu pot lăsa indiferent nici poporul, nici oştirea noastră.

Iscusitul orator, după ce descrie cu măestria-i cunoscută, crizele morale, sociale, politice şi materiale cari au desconcentrat şi au sguduit temelia pe care erau aşezate organizaţiile de stat ale popoarelor de după răsboi, arată ororile şi rezultatele falselor lozinci politice şi sociale ce îşi au rădăcinile în aberaţiile idealurilor umane liberaliste, propovăduite de inconştienţii reformatori ai secolului al XIX-lea, şi care ne-au dat, în secolul nostru, drept rezultat, cea mai insuportabilă tirănie în care trăesc azi cei peste 150,000,000 ruşi, conduşi de o mână de jidovi.

Drept reacţiune naturală a mişcărilor de stânga, mişcări disolvante şi destructive, a societăţii şi a fericirei omeneşti, conferenţiarul ne prezintă documentat şi convingător originea şi îndreptăţirea mişcărilor de dreapta, din Italia, Jugoslavia şi Austria, mişcări chemate să salveze sufletul, fiinţa etnică şi caracterul naţional al popoarelor.

Adevărat, spune conferenţiarul, aceste tendinţe sănătoase de salvare a tot ce compune tezaurul sufletesc al popoarelor, conştii de misiunea lor culturalizatoare pe acest pământ, au fost plătite cu jertfe scumpe atât de Jugoslavia, cât şi de Austria, dar cari jertfe stau astăzi la baza mişcărilor însuflate de un naţionalism creator de noi energii pretutindenea în ţările unde naţionalismul sincer şi profund opune forţele sale demagogiei destructive.

Vorbitorul descrie apoi emoţionant pericolul ce rezultă din falsa credinţă îmbrăţişată de partidele demagogice, cari au răsărit după răsboi în toate ţările, deci şi la noi. Nimic mai desastruos, spune conferenţiarul, decât să laşi picioarele să conducă capul, şi vai de statul unde capetele luminate trebue să se închine în faţa conştienţei votului universal, care este un cuţit în mâna copilului neştiutor şi nici decum un bisturiu în mâna unui chirurg probat.

Arată apoi cum în Austria, abatele Seipel, în noua constituţie austriacă, porneşte şi fixează dela început ideia călăuzitoare şi anume: Toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit *de sus* este, pogorând dela Părintele luminilor, şi că prin urmare numai lumina cerească ce se manifestă prin capetele luminate şi însuflate de Duhul Sfânt, singură această lumină, poate găsi drumurile pe care apucând omenirea, va găsi fericirea şi mulţumirea dorită de toţi aici pe pământ.

Conferenţiarul trece apoi la expunerea pericolului ce rezidă şi pentru noi în nerespectarea tratatelor de către cei ce calcă în picioare astăzi tratatul dela Locarno.

Arată apoi mişcarea revizionistă ungurească, descriind instabilitatea şi pericolul pentru pacea lumii, ce rezultă din această mişcare.

Documentează faptul, că Ardealul n'a fost stăpânit de unguri, decât abia dela 1866 încoace, deci drepturile „milenare" invocate de unguri asupra Ardealului sânt o ficţiune.

In faţa pericolului revizionist, alături de marii noştri aliaţi de eri şi de azi, stă ferma hotărâre a „Micei Antante" de a apăra şi de a ţinea intacte hotarele fixate prin pacea dela Trianon, şi de a înăbuşi orce tendinţă de readucere pe tronul Ungariei a habsburgilor.

Dupăce conferenţiarul face un călduros apel de a ne organiza eroismul moral, pentruca evenimentele în curs să nu ne găsească nepregătiţi, pune problema: Avem să alegem între o pace plătită cu bucăţi din ţara întregită, sau într'un răsboi organizat sufleteşte, pentru apărarea hotarelor României întregite fixate prin pacea dela Trianon.

Sala întreagă aplaudă cu entuziasm cuvintele rostite de către preşedintele secţiei antirevizioniste din Ardeal, distinsul conferenţiar I. Lupaş.

† Prot. Oliver V. Goron

Vrednicul protopop ortodox român al tractului Geoagiu, Pr. *Oliver Goron,* a trecut la cele veşnice, în ziua de 29 April c., în al 51-lea an al vieţii, în al 26-lea an al fericitei sale căsătorii şi preoţii, şi în al 15-lea an al protopopiei, după grele şi lungi suferinţe, fiind împărtăşit cu Sfintele Taine.

Inmormântarea rămăşiţelor pământeşti ale regretatului decedat s'a făcut în Geoagiu, Vineri 1 Mai 1936.

Cu moartea protopopului nostru dela Geoagiu, *O. V. Goron,* stâns în puterea bărbăţiei, Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu pierde un preţios element, care s'a distins prin alese virtuţi sufleteşti creştine, slujind bisericii şi neamului cu râvnă şi dragoste ca povăţuitor şi îndrumător al unui mare protopopiat, dăruit dela Dumnezeu cu toate bogăţiile firii.

Răposatul în Domnul şi-a făcut ca preot datoria cu prisosinţă, întruchipând pe adevăratul apostol în toate lucrările sale.

Domnul să-i resplătească munca, iubirea şi credinţa!

Karl Barth, în care acesta pune problema deosebirii calitative existenţiale absolute între Dumnezeu şi om.

Influenţată de filosofia existenţială, teologia dialectică relativizează până la absolut — ca să ne exprimăm poate paradoxal — existenţa omenească. Pentru Heidegger această existenţă e o existenţă în mărginire „In-der-Weltsein". Teologia dialectică îşi însuşeşte — urmând de altfel lui Kierkegaard — această concepţie, adăugându-i acesteia numai corectivul teologic că existenţa omenească este o existenţă în mărginire numai întrucât Dumnezeu este existenţa absolută. Graniţa morţii, care la Heidegger era desăvârşirea existenţei omeneşti, devine la Barth, Bultmann şi Gogarten graniţa care închide înăuntrul ei nimicul şi nonsensul acesteia. Deoparte Dumnezeu, iar de celaltă parte omul, deopare Absolutul, veşnicia, iar de cealaltă mărginirea, timpul, Nimicul. „Dumnezeu este în cer şi tu pe pământ", zice Barth în vestita lui lămurire din prefaţa cărţii „Der Römerbrief".[4] Contrazicerea între Dumnezeu şi om este veşnică. Graniţa morţii nu poate fi trecută de spiritul omului, căci dela omenesc nu duce nici un drum peste această graniţă. Tot ce se cuprinde înlăuntrul acestei graniţe, poartă semnul negaţiei şi al nimicului, toate valorile culturale, toată spiritualitatea, tot lucrul social, toată trăirea religioasă, toată filosofia şi toată viaţa omului. In ceeace priveşte mântuirea omului, nu există nici un drum care să ducă dela om la Dumnezeu, ci numai dela Dumnezeu la om.[5] Dacă din lumea relativă nu duce nici un drum spre Dumnezeu, nici prin gândire şi nici prin trăire, dacă omul nu se poate ridica prin puterile sale câtuşi de puţin spre Dumnezeu, atunci nu devine oare Dumnezeu negaţia totală a omului şi a lumii? Intrebărei acesteia — întrebare la care filosofia existenţială nu poate răspunde — teologii dialecticieni îi răspund prin aceea că ei fac din revelaţie punctul central al teologiei.[6] Teologia veacului al XIX-lea, de care vorbeam mai sus, concepea religia ca pe o mărime psihologică-istorică, ca pe o religie a umanităţii şi a omului,[7] şi deaceea ea era o teologie a conştiinţei omeneşti. Teologia dialectică însă este o teologie a revelaţiei. In faţa liberalismului protestant, născut din încuscrirea teologii lui Luther cu filosofia idealistă germană, teologii dialecticieni susţin că teologia nu poate fi fundamentată pe nici o filosofie, ci numai pe revelaţia lui Dumnezeu în Isus Hristos. Tot asemenea nici teologul nu poate teologisì autonom şi absolut liber, ci el este heteronom, el se găseşte sub „absoluta heteronomie a cuvântului lui Dumnezeu.[8]

Dar teologia dialectică nu înţelege revelaţia lui Dumnezeu ca un fapt istoric, prin care Dumnezeu a devenit om, ca să ridice natura omenească acolo unde acesta a fost înainte de a cădea în păcatul originar, ci ea este numai cuvântul vorbit al lui Dumnezeu prin care acesta ne descopere deosebirea calitativă dintre noi şi El. Revelaţia este fapta proprie a lui Dumnezeu, care, ca o vestire în cuvânt şi ca graniţa omenescului, distruge moartea şi dă viaţă, dar nu în înăuntrul vieţii omeneşti, ci înafara acesteia.[9] Descoperirea divină este mărturia cea mai exidentă a veşnicei distanţe dintre om şi Dumnezeu. Mântuitorul nu este un mijlocitor între restul nepervertit al naturii omeneşti şi Dumnezeu, El nu este puntea care leagă pe om cu Dumnezeu, ci el a fost un simplu organ prin care Dumnezeu şi-a arătat veşnica lui depărtare, absoluta lui suveranitate. De aceea revelaţia nu a lăsat nimic în sufletul omului, prin care acesta s'ar putea trezi la mântuire. Suveranitatea şi autonomia omului e complet înlăturată de suveranitatea lui Dumnezeu, — acesta este senzul revelaţiei divine. Omul apare din acest punct de vedere ca un „Hohlraum"[10] pentru absolut, pentru revelaţia Absolutului. Ceeace înseamnă — conform principiului „sola fide", care e fundamentul teologiei dialectice — că existenţa omenească este o non-existenţă în faţa existenţei absolute a lui Dumnezeu şi că deaceea omul n'are nici o posibilitate de a găsi pe Dumnezeu cu puterile lui proprii. Posibilitatea aceasta constă numai ca o găsire a lui Dumnezeu prin Dumnezeu însuşi „von Gott her", căci pentru noi revelaţia rămâne mereu „die denkbar stärkste Verhüllung", ea poate „von uns her" să fie numai crezută.[11] Aşadar credinţa omului e din acest punct de vedere necredinţă. Credinţa este un dar al lui Dumnezeu; un dar pe care omul nu-l posedă ca pe un „dat", ci pe care îl dărueşte numai Dumnezeu. Teologia dialec-

[4] Vezi şi K. Barth, Gesammelte Vorträge I „Das Wort Gottes und die Theologie, p. 146.

[5] Acelaşi lucru îl susţine şi Fr. Gogarten, vezi Von Glauben und Offenbarung, p. 30; revista, Zwischen den Zeiten II p. 14, 17 şi VII, 13; Religiöse Erfahrung, p. 34; vezi şi Dr. Nic. Balcă, Die Bedeuntung Gogarthens und seines Krises für die Pädagogik der Gegenwart, Weimar 1934, p. 19, 21.

[6] Vezi Barth, Prolegomena, p. 232 şi 237.

[7] Barth, Gesammelte Vorträge, I pag. 81; Brunner, Erkenntnis und Glaube, 2 Aufl. p. 1.

[8] Barth, Prolegomena, p. 448.

[9] Barth, Zwischen den Zeiten, II p. 55. Gogarthen, Von Glauben und Offenbarung, pg. 2; Bultmann, Der Begriff der Offenbarung im N. T. 1929.

[10] Barth, Der Römerbrief, la 3, 19, 1, 16.

[11] Römerbrief, la 2, 7; 3, 22. Vezi şi Brunner, Zwischen den Zeiten, VIII, p. 49, Erlebnis, Erkenntnis und Glaube, p. 38; Gogarten, Glaube und Offenbarung, p. 39.

Nr. 4030 Pres.

Circulară

către oficiile protopresbiterale şi parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă-română de Alba-Iulia şi Sibiu

Se aduce la cunoştinţa tuturor, că prin „Legea privitoare la crearea şi administrarea «Fondului pentru modernizări de drumuri naţionale», publicată în Monitorul Oficial Nr. 73 din 27 Martie a. c. s'au impus pe carnetele de circulaţie pe C. F. R. următoarele *taxe anuale:*

1. Pentru carnetele cl. cu 50% reducere, 150 lei.
2. Pentru carnetele cl. II 120 lei.
5. Pentru carnetele cl. III 20 lei.

Carnetele invalizilor, văduvelor şi orfanilor de războiu sunt scutite de aceste taxe.

Aceste taxe se varsă la administraţiile financiare respective pentru „Fondul drumurilor naţionale", iar recipisa se va prezenta la eliberarea carnetelor noui şi la viza anuală la pensionări şi la viza trimestrială la cei în funcţiune.

In urmare P. C. Ta eşti poftit a da ordin tuturor preoţilor şi cântăreţilor să achite aceste taxe de fiecare carnet, şi să nu aplice viza până nu se va prezenta chitanţa despre achitarea taxei menţionate. P. C. Ta nu vei viza carnetele preoţilor, până nu vor observa dispoziţia de sus.

Chitanţele eliberate de administraţie vor fi ataşate la carnet — pentru control în caz de călătorie.

Ceice vor fi aflaţi călătorind fără recipisa de achitare a taxei, — vor fi amendaţi, li se vor confişca carnetele şi vor avea să plătească taxa de călătorie întreagă.

Atragem în deosebi atenţiunea P. C. protopopi şi Cuc. preoţi pentru observarea întocmai a acestor dispoziţii.

Pe viitor nu se va face viza carnetelor P. Cuc. protopopi până nu vor prezenta recipisa despre achitarea acestei taxe.

Sibiu, 28 April 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Moartea unui Suveran. Regele *Fuad*, primul Suveran constituţional al Egiptului, a încetat din viaţă, la 28 April 1936, în vârstă de 68 de ani, în palatul regal dela Kubbek.

Când în toamna anului 1925 cei 154 români, din toate colţurile ţării, făcuseră, sub conducerea I. P. Sfinţitului Mitropolit *Nicolae*, întâiul pelerinaj mai mare la Ierusalim, au vizitat la înapoiere şi Egiptul; în ziua de 5 Octomvrie, înainte de amiazi, când călătorii români au ajuns în Alexandria, au fost întâmpinaţi de reprezentanţii autorităţilor egiptene, iar un ceas mai târziu I. P. Sf. Mitropolit, împreună cu regretatul episcop Teculescu şi cu dna general Văitoianu au fost primiţi în audienţă, de aproape o oră, din partea regelui *Fuad* în palatul său din Alexandria. Ziua de Vineri la mohamedani nu-i zi de audienţe, totuş regele Fuad s'a grăbit să facă această excepţie ca o atenţie deosebită faţă de ţara şi biserica noastră.

In timpurile furtunoase ale ţării sale, decedatul Suveran s'a dovedit bărbat de mare caracter.

Nr. 12.040—1936

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după părintele Dumitru Bunea din Sadu, decedat la 24 Decemvrie 1935, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc, au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 50.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 8 Februar 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

---

tică radicalizează principiul „sola fide" şi devalorizează prin aceasta până la absolut fiinţa omenească, aşa că, în ceeace priveşte cel puţin teologia bartiană, noi nu găsim nici o deosebire între aceasta şi filosofia lui Heidegger.

Probleme-Recensii-Comentarii

Marele cărturar al neamului dl profesor N. Iorga, *invitat de Şcoala de aplicaţie a infanteriei, Sibiu, a ţinut Duminecă, în sala teatrului sibian, u magistrală conferinţă despre: Rolul moral şi social al ofiţerului.*

Ilustrul conferenţiar, schiţând un istoric al armatei în diferitele timpuri, arată cum ofiţerii alcătuesc elementul esenţial pentru curăţenia şi înălţarea neamului, în deosebi în ţinuturi locuite şi de minoritari; rolul ofiţerimii este de a nu se desprinde de societatea civilă, ci de a conlucra la desăvârşirea ei, întărind caracterul cetăţenesc şi sădind în sufletele tinere ale ostaşilor sentimentul de umanitate şi de legătură socială.

Conferinţa a fost ascultată de un auditor numeros, în frunte cu I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, Generalul V. Economu, comandant de corp şi alţi fruntaşi ai Sibiului.

*

Conferinţa dlui O. Goga în cadrele Şcoalei de aplicaţie a Infanteriei din Sibiu. — *Am semnalat cetitorilor noştri laudabila iniţiativă din partea comandamentului şcoalei de aplicaţie a infanteriei din Sibiu de a solicita pogorârea în mijlocul alor şase sute de ofiţeri elevi ai săi a unora dintre cele mai proeminente şi reprezentative figuri culturale ale românismului de astăzi pentru a înviora conştiinţa şi a îmbogăţi sufletul şi cunoştinţele tinerilor noştri ofiţeri de infanterie.*

După cuvântul îndrumător al profesorului I. Lupaş a urmat conferinţa dlui Iorga, pentru-ca la 27 April seria acestor conferinţe să se închee şi să se încoroneze prin vraja cuvântului de Arharghel vestitor de zile mari pe seama întregului românism.

Cântăreţul durerilor şi crainicul tuturor izbânzilor noastre, dl Octavian Goga, a avut cu acest fericit prilej bucuria să împărtăşească din potirul său spiritual şase sute tineri ofiţeri cu o cuminecătruă ce a străbătut din plin sufletele, voinţa şi conştiinţa morală a acelora, care poartă pe umerii lor destinul ţării întregite.

Justificarea Ideii Naţionale ce-şi adapă rădăcinile sale fecunde din instinctul de conservare al neamului românesc — aceasta a fost tema pe care a rezolvat-o în chip magistral dl Octavian Goga în faţa armatei din Sibiu.

Un şir de mărgăritare înşirate pe fibrele vibrante ale fiinţei tuturor ascultătorilor săi; perle din care fiul cucernicului slujitor de altădată la altarul Domnului din Răşinari, acest clasic interpret al simţirii unui naţionalism şi patriotism verificat prin pasiunea faptelor sale din prezent şi din trecut; dl Goga a vrăjit sub ochii noştri diadema spirituală ce încununează începând cu ziua de 27 April 1936 fruntea înseninată de un nou crez naţional a ofiţerilor armatei din Sibiu — iată sinteza conferinţei dlui Goga.

Apostolul era aşteptat Lumina sufletului auditorului, lumină ruptă din sufletul său şi împărtăşită cu atâta dărnicie într'o viaţă de om cheltuită numai pentru înfăptuirea idealnrilor noastre naţionale, — această lumină ce ardea de astădată ca făclia Arhiereului din ziua Invierii, lumina drumul, pe care trebue să păşească cu paşi siguri toţi cei ce sunt aleşi, chemaţi şi unşi din partea Domnului ca să miresmuiască cu sângele lor de eroi biruinţele românismului de azi şi mâine.

Din vraja acestei lumini, care îi arată calea la 1514 preotului Laurenţiu spre eşafod pentru biruinţa românismului de atunci, din această lumina, care luminează drumul voevodului Mihai spre câmpia Turzii, din această lumină, care strălucea în ochii lui Ferdinand cel Loial în drumul Său spre Alba-Iulia, din această lumină este împletită aureola ce încununează fruntea poetului Octavian Goga, când vorbeşte armatei despre demnitate, despre mândrie şi despre conştiinţa naţională ca despre tot atâtea izvoare, din care trebue să ţâşnească apa vie sortită să pătrundă, până în adâncurile ei cele mai ascunse, toate problemele de ordin naţional, pe care trebue să le rezolve azi un neam, care vrea să-şi stăpânească ogorul său şi vrea să-şi salvaze sufletul şi fiinţa lui etnica, dela ruina ce i-o pregăteşte inconştienţa unei demagogii derutate de lozinci improprii şi neprielnice structurii noastre sufleteşti.

Cine s'a aşteptat ca în cadrele vibrantei sale expuneri să vorbească armatei, şeful de partid Octavian Goga, s'a înşelat. Prin graiul lui Octavian Goga, de astădată, ca de atâtea ori altădată, în vremuri de grele răspântii ale neamului românesc, ni-a vorbit tuturora un trecut plin de glorie, un trecut însă scăldat într'o mare de sânge, amestecat cu fluvii de lacrimi vărsate de cucernicul nostru popor pentru ivirea zorilor tuturor libertăţilor româneşti, libertăţi azi grav ameninţate de coaliţia duşmanilor noştri de ieri.

Bilanţul sincer şi real făcut de dl O. Goga în ceeace priveşte dezastrul românismului, pe teren spiritual, politic şi material, a avut darul să ne trezească dintr'o păcătosă amorţeală instinctul de conservare, căruia cuvântul lui Octavian Goga i-a dat graiu viu şi putinţa de a-şi afirma în faţa lumii dreptatea sa.

Vrem să fim stăpâni în ţara noastră şi nu putam tolera ca într'o Românie mare cineva să-şi adape sufletul din izvoare de dincolo de hotare nutrind idealuri opuse sufletului şi năzuinţelor noastre naţionale — iată ca a spus dl Otavian Goga.

Sau este păcat, domnilor, care nu înţelegeţi comandamentele spirituale ale prezentului, ca purtătorii de uniforme să cunoască acest imperativ categoric al neamului? Ori, credeţi că fără vraja unui nou ideal naţional e posibil ca cineva să devie erou şi martir? Nu, şi de aceea armata română de azi şi de mâne va servi cauzele superioare ale Neamului, numai dacă va solicita luarea contactului sufletesc din partea tuturor celor egali dlui Octavian Goga, cu sufletul Armatei, pentruca Corpul nostru ofiţeresc să fie în timp de pace îndeajuns hrănit sufleteşte cu elixirul, din care se cristalizează încă azi, izbânda Românismului de mâne.

Laureatul şi alintatul fiu al conştiinţei româneşti de pretutindenea, a plecat extrem de mulţumit din mijlocul nostru şi această mulţumira a Sa, a fost una din cele mai intime bucurii a noastre din ultimul timp. D.

Nr. 270—1936 Ad. (11) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Vorţa** cu filia **Valealungă,** din protopopiatul Ilia, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt următoarele:

1. Casă parohială.
2. Sesie parohială (29 jugăre şi 978 st. □ arător şi fânaţ.
3. Venitele stolare fixate pe protopopiat.
4. Câte 20 litri cereale dela circa 180 familii.
5. Intregirea salarului dela stat.

Cererile de concurs cu toate documentele necesare şi cu binecuvântarea arhierească de a putea candida, se vor înainta în termin oficiului protopopesc ortodox român Ilia, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, pentru a face cunoştinţă cu parohienii

Oficiul protopopesc ortodox român Ilia în înţelegere cu consiliul parohial.

Ilia, la 7 Decemvrie 1935.

Iuliu Josan
protopop.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a fost săptămâna aceasta la Bucureşti unde a prezidat colegiul electoral pentru alegerea episcopilor de Cluj şi Oradea. Azi, Sâmbătă seara, la ora 22 I. P. S. Sa s'a întors la reşedinţa din Sibiu.

Manifestare în cinstea noilor aleşi episcopi. Azi, Sâmbătă, la ora 6 d. a. noii aleşi episcopi ai Clujului şi Orăzii, PP. CC. Lor Păr. Nicolae Colan şi Dr Nicolae Popoviciu au sosit în Sibiu. La gară au fost întâmpinaţi şi salutaţi cu coruri şi cuvântări de profesorii şi studenţii Academiei teologice Andreiane, de profesorii şi elevii Şcoalei Normale, ai Şcoalei de cântăreţi, de reprezentanţii Astrei, de Reuniunea Meseriaşilor români şi de mult public sibian.

După aceea s'a oficiat în catedrala mitropolitană o slujbă de mulţumită lui Dumnezeu.

Fundaţia Gojdu, pentru a cărei repatriere conducătorii bisericii noastre continuă a depune repetate străduinţe, a format obiect de discuţie şi în congresul recent al Asociaţiei generale a profesorilor secundari din România, precum şi în congresul dela Tg. Mureş al studenţimii. Moţiunile votate în aceste congrese cer guvernului să facă toate intervenirile necesare, pentru ca Fundaţia Gojdu dela Budapesta să ajungă în posesiunea adevăratului ei propietar, care e biserica noastră.

Luna Bucureştilor. Implinindu-se în acest an 70 de ani dela întronarea regalităţii în România, se va organiza, în cadrul Lunii Bucureştilor, un *Pavilion al Regalităţii,* unde se vor arăta comorile de artă şi cultură, pe care le-au sprijinit şi desăvârşit neuitaţii noştri Suverani Carol I şi Ferdinand I, precum şi M. S. Regele Carol II.

— Pentru vizitatorii Lunii Bucureştilor se dau *reduceri* pe c. f. r. între 8 Mai şi 9 Iunie 1936. Reducere de 75 la se dă începând cu fiecare *Vineri,* sau ajun de sărbătoare, şi până *Luni,* sau prima zi după sărbătoare; 50 la sută se acordă în toate zilele de lucru. Viza biletelor pentru înapoiere se face în interiorul expoziţiei *Luna Bucureştilor* în baza carnetelor de participare.

Act de mulţumire. Oficiul parohial ortodox român I. G. Duca aduce călduroase mulţumiri: a. Reuniunii *Femeilor ortodoxe române* din localitate, pentru serbarea deplin reuşită din 8 Februar 1936, dată în folosul bisericii noastre, când, pe lângă afirmarea demnă a prestigiului său moral, a realizat un venit de 15.000 lei, din care 14.000 lei au fost vărsaţi fondului de construcţie; — b. Mult stimatului domn *Nicolae D. Popa,* din Iaşi, strada Sărăriei Nr. 108, care a răspuns apelului nostru, dăruind 3000 lei şi colectând printr'o listă suma de 4000 lei; în total 7000 lei. Numele dsale şi al tuturor binefăcătorilor ieşeni au fost trecute în cartea de aur a bisericii; — c. Mulţumim, în sfârşit tinerimii şcolare, elevi şi eleve, dela şcoalele secundare din *Sighişoara,* care la îndemnul profesorului lor, dl Ion Limbeanu, ni-au trimis, pentru ridicarea bisericii ortodoxe, suma de 1924 lei. Pr. *Simeon Radu.*

„ALBINA" institut de credit şi de economii plăteşte dividendul pentru anul de gestiune 1935, contra cuponului Nr. 63, începând cu 1 Mai 1936. Dividendul face Lei 15 brutto de cupon, sau Lei 12·50 după detragerea impozitelor.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 3 Mai 1936, va predica părintele *Gh. Maior.*

Conferinţă publică organizează Centrul studenţesc „Andrei Şaguna" Sibiu, Duminecă, în 3 Mai c., ora 6 d. a. în sala mare a prefecturii judeţene. Conferenţiază profesorul Pr. Dr. N. Terchilă despre: Tineret şi Biserică. Studenţii Academiei teologice vor executa cu acest prilej câteva coruri. Intrarea benevolă.

Organizaţi Reuniuni de femei

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 10 Mai 1936 — Nr. 20

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 — **... Andreiu Şaguna**

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe
se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor
un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Sibiu
Str. Şaguna 8

Despoporarea Bănatului

Slujitorilor bisericii ortodoxe române din Bănat li se impune, în primul rând, datoria de a studia în amănunte cauzele despoporării Bănatului şi a afla mijloacele potrivite pentru curmarea acestui rău.

Interesantele studii pe care le pune la cale în privinţa aceasta institutul social din Timişoara, ne desvălue încetul cu încetul întreg complexul de influenţe, de natură economică şi de natură sufletească, pe urma cărora Bănatul a ajuns în situaţia tristă de azi.

Trebue să recunoaştem, că dacă factorul economic nu explică tot, totuşi el lămureşte, în mare parte, descreşterea poporaţiei româneşti în Bănat.

O simplă cercetare a hărţii economice a Bănatului înainte şi după răsboi ne spune multe: Nicăiri nu avea aristocraţia ungurească mai întinse şi mai mănoase proprietăţi ca în Bănat, — şi fireşte că posedând bogăţiile, dispunea şi de forţa politică, socială şi culturală, prin care întocmea lucrurile de aici după reţetele şovine primite dela Budapesta.

Biserica şi şcoala românească, cu preoţii şi învăţătorii ei, care formau cetăţile de rezistenţă românească, erau ţinute în aspră evidenţă. La baza oricărei acţiuni româneşti, de orce natură, se bănuia intenţia de a lucra «împotriva patriei maghiare».

La persecuţia aristocraţimei şovine se adauga şi pacostea numeroaselor neamuri străine, care secondau pe cei de sus în toate planurile lor duşmănoase elementului românesc bănăţean.

Situaţia economică în Bănat înainte de răsboi era cam următoarea: In fruntea proprietarilor de pământ stăteau aristocraţii, după ei veneau «naţionalităţile» străine de noi, ear în urmă de tot veneam noi, românii.

După răsboi, prin legea agrară, pământul românesc de aici a ajuns earăşi, în considerabilă parte, în mâni străine, fortificând economiceşte păturile de jos ale neromânilor.

Bănăţenii noştri şi înainte, şi după răsboi, deşi în general mai slabi economiceşte decât străinii, în faţa ispitelor au căutat să-şi trăiască viaţa pe picior egal cu străinii, cari aveau de unde să trăiască bine şi chiar luxos. Pentru a putea imita pe cei bogaţi, bănăţenii, pe măsura ce au cunoscut bunătăţile civilizaţiei, au început să-şi — sacrifice copiii. Civilizaţia, lucru prea frumos, cere bani; ţăranul bănăţean, civilizat deabinele, a judecat, că pentru copii nu mai sânt gologani de cheltuit: Iată un adevăr foarte trist! Oamenii spun, adese şi pe dreptate, că oricât ar fi de apăsătoare forţa economică a străinilor şi oricât ar fi cu două tăişuri civilizaţia, un neam de oameni nu este permis să se clatine dela datoria de a trăi natural şi conform cu marile tradiţii ale neamului lor. Practica însă deocamdată e alta. Rugina mănâncă şi ferul, — obiceiurile rele, adoptate de ori unde, secătuesc vlaga unui popor pe nesimţite.

De aceea, biserica ortodoxă română din Bănat până la ultimul ei om se ridică şi cere un regim deosebit pentru o parte de pământ românesc îmbolnăvită la suflet de acţiunea distrugătoare a celor de alt neam.

Biserica ortodoxă română din Bănat cere pentru acest ţinut, cu pământ aşa de preţios şi cu români înzestraţi cu atâtea frumoase însuşiri, o politică culturală deosebită.

Interesele superioare ale neamului cer şi azi imperios ca în faţa multelor oraşe tixite de străini, să transplantăm cortegiul de şcoale şi de alte aşezăminte publice, în *marile sate româneşti*, care prin o muncă asiduă de 20—30 de ani să se transforme în curate oraşe româneşti, de unde va iradia o cultură şi o putere de viaţă veritabil românească. Preoţii şi învăţătorii, oricât ar fi de distinşi, nu pot realiza singuri deparazitarea sufletească a poporului bănăţean căzut, fără să-şi dea bine seamă, la dispoziţia celor străini de dânsul. Cu o trâmbiţă două n'am făcut mare lucru; pentru învierea neamului românesc din Bănat trebue să răsune sute şi mii de glasuri.

Prin satele noastre bănăţene aşa de frumoase, dar atinse la suflet de bruma duşmanilor, a trecut înainte cu vreo 60—70 de ani marele mitropolit *Şaguna* cu delejanţul către Carloviţ; — de atunci grosul poporului bănăţean n'a mai zărit nici un mitropolit. Pe la şcoale întreb totdeauna pe elevi şi eleve: «Ştiţi voi cum îl cheamă pe I. P. Sfinţitul nostru Mitropolit?» Mi se răspunde: «Noi nu l-am văzut niciodată»...

Ce bucuroşi am fi cu toţii, noi, bănăţenii, dacă de sărbătoarea simbolică a Pogorârii Duhului Sfânt, iubitul nostru Părinte Mitropolit ar venì în mijlocul sătenilor bănăţeni, ca să sune trimbiţa învierii duhului strămoşesc, — duh în toată fiinţa lui *religios.**

Ce îmbărbătare ar însemna această venire pentru preoţii, învăţătorii şi sătenii bănăţeni! Ce iniţiative puternice, pentru trezirea vieţii religioase, s'ar putea lua cu această ocazie!

Sâmburele depopulării Bănatului zace, pe lângă maştere împrejurări externe, în sufletul bănăţean care cere deosebite eforturi ca să fie trezit şi pus pe calea cea bună.

Drapelul reînvierii vieţii româneşti, înmânat ţăranului bănăţean de însuşi *Mitropolitul său*, ar reaprinde flacăra tradiţiei româneşti, în care au suflat cu gură de gheaţă străinii şi duşmanii neamului.

Prot. **Dr. Ştefan Cioroianu**

* I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae a fost în repetite rânduri în Bănat: în toamna trecută a fost la inaugurarea bustului Episcopului Popazu, la adunarea generală a FOR-ului şi a Asociaţiei clerului ardelean, în Caransebeş. *N. Red.*

Biruinţa vredniciei

— Cu prilejul alegerii rectorului N. COLAN ca episcop al Clujului —

de HORIA TECULESCU

Sânt aproape 30 de ani de atunci...

In clasa a II-a a liceului «Andrei Şaguna» din Braşov apare un nou coleg, speriat o clipă de svăpăierile neastâmpărului nostru, al celor mai vechi şi, deci, mai îndrăzneţi. Tinereţea, stăpânită de sinceritate, ne-a îmbiat repede la împrietinire. Privirile noasrte s'au întâlnit abia de câteva ori şi sufletul ni s'a deschis.

Faptul că învăţase întâia clasă la un liceu unguresc şi răspundea fluent la limba maghiară, ne-a trezit admiraţia. Apoi, am fost nevoiţi să observăm că băiatul ăsta cumpănit ne dă de gândit şi la celelalte studii. Se părea un adversar periculos, dar ni-a devenit un bun prieten, căci nimic din trufia celui care ştie mai mult nu-l stăpânia. Dimpotrivă, săritor la necazuri şi surprinzător de cald în privire, el îşi asigură în grabă prietenia tuturor colegilor. Şi, dacă L. Blaga, neputându-şi stăpânì ironia la adresa neputinţei pretenţioase, era temut şi respectat, N. Colan *era iubit de toţi.*

Fără să-şi dea seama, el se făcea, încă de-atunci, tuturor toate, lăsând să se întrevadă misiunea lui de azi.

Aşa l-am observat 7 ani de zile. Nu numai ca elev harnic, răspunzând limpede la orice lecţie banală, ci ca tânăr care ştia să dăruiască, la societatea literară, ceva din prisosinţa sufletului. Nu mai ştiu titlul unei nuvele care provocase o aprinsă discuţie, dar o adiere de parfum de viorele păstrez în amintire şi astăzi.

Toamna anului 1914 ne-a întâlnit din nou, la Sibiu. N'aş putea spune că toţi aveam pasiunea răsfoirii Bibliei lui Şaguna. Dar amicul Colan era un zelos cetitor al scrisului «cu potcoave» şi poate numai plăcerea lecturii cronicarilor a fost la aceeaş înălţime, dovadă pseudonimul lui, «Neculce», cu care începuse să iscălească cronicele din «Revista Teologică», de sub conducerea celui mai apreciat şi mai iubit profesor, N. Bălan. Societatea literară «Andrei Şaguna» trezia închinarea adâncă a celor cu vocaţie pentru cuvântul lui Hristos, iar N. Colan era şi acì mereu prezent.

Furtuna marelui răsboi l-a purtat prin Basarabia, contribuind şi acolo la răspândirea luminii, prin colaborarea la «România Nouă». Pentru completarea cunoştinţelor i-au slujit anii de temeinică pregătire la universitatea din Bucureşti şi spre 'ncoronare studiile speciale de teologie făcute în Germania.

Acum, tânărul teolog, profesor şi rector al Academiei din Sibiu, observat de ochiul ager al arhiereului înţelept Nicolae, îşi pune plugul în brazdă şi ară adânc...

După aproape 20 de ani de muncă, iată biruinţa vredniciei: cărturarul transfigurat de înalta misiune a evangheliei lui Hristos e ales episcop al Clujului. Şi iată cum îşi înţelege el misiunea: «Se spune că preotul trebue să fie îngerul satului. Atunci vlădica trebue să fie arhanghelul unui colţ de ţară, vestitorul evangheliei lui Hristos şi al mântuirii naţiei româneşti cu cuvântul, cu fapta şi cu pilda vieţii sale».

Calităţile noului arhiereu fiind cunoscute, iar idealul lui aşa de limpede precizat, spre episcopia ortodoxă din Cluj putem privi cu linişte şi cu încredere. Arhanghelul păzitor e de-acum acolo şi el crede în «destinul de mărire a neamului, sub domnia Regelui Carol II-lea», şi acestui crez îşi va închina viaţa.

Acum începe zidirea cea mare la Cluj, în oraşul universităţii, care trebue, alături de biserică, să afirme şi justifice prin fapte de cultură drepturile noastre de stăpânire asupra acestui pământ, căci nu-i de-ajuns să se îndrepteze turnurile mândrei catedrale spre cer, şi e de mai mare preţ înălţarea sufletelor spre Dumnezeu... iar vrednicia cinstită va birui din nou.

Ortodoxia se organizează în Germania

Cine a spus că un necaz nu vine niciodată singur, n'a avut deplină dreptate. Ca să fie complet, îi mai trebuia curajul să adauge că şi veştile cele bune se îmbulzesc toate deodată. Adecă întocmai după istorioara biblică, cu cei şapte ani slabi şi cei şapte ani graşi. Experienţa o fac eu acum; dar nu acum pentru prima dată.

In zilele în cari Radio România vesteà până dincolo de fruntariile scumpei noastre ţări că la Oradea şi Cluj înţelepciunea românească a rânduit doi stegari ai legii strămoşeşti despre ale căror vrednicii norodul ardelenesc poate povesti multe, gazetele nemţeşti aduceau la loc de frunte o veste de mare senzaţie pentru străini, iar pentru noi ortodocşii de pretutindenea, o solie de-o neînchipuită bucurie: guvernul Reichului, ale cărui sentimente creştineşti au fost speculate în ultimul timp de atâtia amatori de senzaţional, dăruieşte ortodoxiei răsăritene, poposite pe aceste meleaguri străine şi ospitaliere, scaun de cinste alături de celelalte două mari biserici confesionale de pe pământul german.

Faptul e mult prea însemnat ca să-l maltratăm înghesuindu-l în câteva rânduri de ştire zorită. El merită cel puţin atenţiunea de care-i facem parte aici.

Am în mână ediţia de dimineaţă a cotidianului local Breslauer Neueste Nachrichten, din 29 April. O telegramă din Berlin, datată cu ziua de azi, sună astfel:

«Pe baza Constituţiei alcătuite de Sinodul episcopesc din Sremski-Karlowzi în zilele de 15—28 Octom-

vrie anul trecut, pe seama Diecezei ortodoxe din Germania, ministerul de stat al Prusiei, a acordat Diecezei ortodoxe ruseşti a episcopului ortodox de Berlin şi Germania toate drepturile de cari se poate împărtăşi o instituţie publică în faţa legilor germane. Prin acest act, obţine şi Biserica ortodoxă din Germania calitatea de instituţie recunoscută şi proteguită de stat, în cadrele căreia credincioşii ei vor putea vieţui în strânsă comunitate cu fraţii lor de credinţă din alte ţări, — în deosebi din ţările balcanice, — cari locuesc în Germania. Totodată, Sinodul episcopesc ortodox rusesc din Sremski-Karlowzi, în înţelegere cu ministrul de culte al Reichului şi Prusiei, a confirmat pe episcopul *Tihon* ca episcop ortodox al Berlinului şi întregei Germanii».

Aşa glăsueşte ştirea cu care ne-a dăruit ziua de azi.

Inainte cu aproximativ o lună de zile, primeam vestea că Sinodul episcopesc ortodox rusesc din Diaspora a hotărât definitiv orânduirea administrativă a bisericii sale, prin crearea celor două mitropolii: una pentru ţările apusene, iar cealaltă pentru ţările de peste ocean. Chemarea la viaţă a episcopiei pentru Germania e un pas câştigat în opera de închegare a frontului ortodox din împrăştiere.

Ne-am bucurat, firește, când am citit că s'a sălăşluit buna înţelegere în mijlocul năpăstuiţilor noştri fraţi fugiţi din Rusia şi maicuseamă ne bucurăm acum când vedem ivindu-se roadele acestei bune înţelegeri. Căci ele sânt cel mai bun răspuns pe care adânca pietate a sufletului pravoslavnic rusesc îl poate da ororilor ce se săvârşesc astăzi în patria lor de ieri.

Nu pot rezista ispitei de a-mi descoperi o părere care poate fi numai a mea. Actuala ordine de stat din Germania, cum bine se ştie, a fost totdeauna — şi va fi cât va dura regimul politic de astăzi — pe picior de războiu cu bolşevismul anarhic şi ateu. Să nu mergem mai departe decât la ecoul pe care isprăvile sângeroase ale comuniştilor din Spania îl au în opinia publică de aici: ziarele, fără nici o deosebire, se întrec în a înfiera energic acele sălbatice deslănţuiri ale barbarismului hrănit de flamura roşie şi de mistria masonă. De sfintele sărbători cari au trecut, tot presa germană a fost aceea care a cules şi răspândit cele mai copioase reportagii privitor la modul impresionant în care au fost prăznuite sfintele Paşti la Moscova. Chipul în care guvernul Reichului a îmbrăţişat şi soluţionat problema episcopiei ortodoxe a Germaniei, e deadreptul un *anti-bolşevitism de faptă*. Prin gestul dela 29 April el instituește biserica ortodoxă de aici nu ca a treia confesiune în stat, ci ca una din cele trei confesiuni de stat. Biserica ortodoxă din Germania e aşadar nu în situaţia de cult tolerat, ci întocmai cu celelalte culte conlocuitoare.

Hotărât cum s'a arătat totdeauna în toate actele sale — în paranteză fie spus: spre spaima întregii Europe — guvernul Germaniei de azi nu s'a mărginit numai la recunoaşterea formală a nouei biserici, ci a dat semne mişcătoare ale simpatiei cu care cinsteşte legea noastră răsăriteană. Iată-le:

Aceeaşi telegramă, într'o redacţiune mai largă, ne informează că P. S. episcop Tihon, care păstoreşte la Berlin din anul 1924, se bucură de deplina încredere a guvernului Reichului.

Tot acolo se vesteşte că ministrul de culte al Reichului şi Prusiei a dăruit în Berlin-Wilmersdorf un loc de zidire, pe care se va înălţa o măndră catedrală ortodoxă, sortită să înlocuiască lăcaşul necorespunzător în care se săvârşeau până acum sfintele slujbe.

Dar cum construcţia unei catedrale cere sume însemnate, ministerul respectiv a îngrijit şi de acestea. Căci iată ce mai spune telegrama numită, de încheere:

«Pe locul de zidire din Berlin, va fi construit un demn lăcaş dumnezeesc *din contribuţia* **credincioşilor ortodocşi, a guvernului Reichului şi Prusiei şi a Frontului muncii“.**

Această ultimă hotărâre nu mai are nevoe de nici un comentar. Darul guvernului german, va recunoaşte oricine, e deadreptul mişcător. Mai ales că se ştie bine cu câte greutăţi de ordin economic se luptă actuala Germanie.

E aproape de prisos să mai spun, că odată ce guvernul german şi-a dat cuvântul, e bun dat: catedrala ortodoxă din Berlin se va înălţa ca o minune.

Cunoaştem până acum centre de puternică viaţă ortodoxă în ţările apusene, la Paris şi Londra. Amândouă răsărite din jertfelnicia aceloraşi refugiaţi ruşi cari acum îşi strâng rândurile în Germania.

Nucleul ortodox care se încheagă astăzi aici, porneşte la propovăduire sub cele mai promiţătoare auspicii. In curând vom culege veştile îmbucurătoare ale roadelor sale. Lucru de care nu mă îndoesc o clipă.

Şi dacă aşa stau lucrurile, aceasta se datoreşte — repet — bunei înţelegeri care s'a sălăşluit de curând şi definitiv între pribegii noştri fraţi de credinţă şi guvernului german de astăzi, care deşi dăduse, în primii doi ani ai domniei lui, îngrijorătoare semne de şovăială privitor la problema religioasă în statul naţional socialist, are marele merit în faţa istoriei de a fi împedecat în ceasul al doisprezecelea odiosul atentat al teroarei moscovite ce voia să alunge pe Dumnezeu dintre hotarele Germaniei, cum a făcut în Rusia, cum face azi în Mexico şi Spania.

Faptul, că ortodoxia se organizează în Germania, constitue o bucurie.

Iar gestul guvernului Reichului e o mare lecţie a vremii ce-o trăim.

Breslau, 29 April 1936.

GRIGORIE T. MARCU

Ministru sărbătorit

Din iniţiativa Asociaţiei clerului s'a dat, la Bucureşti, în 29 April 1936, o masă în cinstea domnului Dr. C. Angelescu, ministrul instrucţiunii şi interimar la culte, care în consiliul de miniştri a susţinut călduros intervenţia Sf. Sinod în chestiunea salariilor preoţeşti.

La această sărbătorire au participat, pe lângă dl ministru Dr. C. Angelescu, PP. SS. LL. Episcopii Andrei al Aradului, Nifon al Huşilor, Tit al Hotinului, Dionisie al Cetăţii Albe, noii aleşi episcopi Nicolae Colan al Clujului şi Dr. Nicolae Popoviciu al Orăzii, şi alte distinse persoane.

Cel dintâi a vorbit P. S. Episcoop Andrei al Aradului, care în numele Sf. Sinod mulţumeşte dlui ministru pentru gestul făcut întru ajutorarea preoţimii noastre ortodoxe, sprijinind cu toată tăria justele ei cereri.

In numele clerului din Ardeal a cuvântat părintele consilier episcopesc Dr. Sebastian Stanca dela Cluj.

Au mai vorbit: părintele decan al facultăţii teologice I. Mihălcescu, părintele prot. V. Iordăchescu dela Chişinău, părintele prof. Şesan dela Cernăuţi ş. a., exprimând calde omagii dlui ministru, apărătorului energic al revendicărilor preoţeşti.

Tuturor le mulţumeşte sărbătoritul ministru, dnul Dr. C. Angelescu, pentru călduroasele cuvinte cu care este întâmpinat. Eu am — declară dl ministru — o concepţie despre biserică, nu ca alţii: Biserica are un rol înalt şi sfânt; nu trebue să diminuăm biserica; datoria statului este să asigure situaţia materială a preoţimii în aşa fel, ca s'o pună la adăpostul tuturor nevoilor, şi atunci să cerem preoţilor să-şi îndeplinească misiunea în mod desinteresat. Să formăm oameni adevăraţi creştini: acesta este rolul Dv., şi de aceea nu trebue să fiţi puşi în inferioritate. Dacă veţi fi solidari, — a terminat dl ministru, — am convingerea, că nici un guvern nu va putea să vă respingă cererile.

Zece Mai, *ziua în care comemorăm măreţele înfăptuiri în istoria neamului, — urcarea pe tron a marelui domnitor Carol I, proclamarea independenţei naţionale, şi încoronarea primului rege al României, — se prăznueşte şi de astă dată în cadre impunătoare, care însă nu ne vor putea împiedeca să ne întoarcem luarea aminte asupra datoriilor mari ce avem de îndeplinit faţă de ţară, neam şi lege, astăzi mai vârtos, când orizontul politic al continentului nostru pare tot mai ameninţător.*

Inconjuraţi de mulţi duşmani, răi şi neastâmpăraţi, razimul nostru este şi de astă dată: ocrotirea celui Atotputernic, puterea de viaţă a poporului românesc, şi înalta grijă pe care iubitul Suveran, M. Sa Regele Carol II, o poartă scumpei noastre ţări şi vitezei sale armate.

Răzimaţi pe astfel de temelii, vom ţese mai departe firele ursitei noastre istorice ca români ortodocşi, purtători de lumină şi păzitori de bună rânduială în orientul european.

Nr. 2787—1936

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că părintele Nicolae Dura dela parohia Deal, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc, a ridicat dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reţinere, ajutorul de înmormântare de Lei 15.000, (Lei cincisprezecemii) după soţia sa Maria, decedată la 4 Februar 1936.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 21 April 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

FOIŞOARA

Filosofia existenţială şi influenţa acesteia asupra protestantismului contemporan

(4) de **Dr. N. Balcă**

Dar aceia cari au fost mai mult influenţaţi de filosofia existenţială, sunt Bultmann şi Gogarten. Şi Bultmann face din existenţa omenească noţiunea centrală a concepţiei lui teologice. Pentru acesta teologia nu este altceva decât „die begriffliche Darstellung der Existenz des Menschen als einer durch Gott bestimmten“.[12] Cu aceasta teologia lui Bultmann — ca de altfel şi a lui Gogarten — devine antropologie. Obiectul teologiei nu mai e conştiinţa religioasă în care s'ar găsi realitatea lui Dumnezeu, ci „situaţia concretă a omului, ceeace înseamnă existenţa acestuia. Deaceea adevărurile teologiei n'au valabilitate absolută, ele nu pot să determine naşterea credinţei. Adevărurile cuprinse în Cuvântul lui Dumnezeu pot să-l lovească pe om din istorie în situaţia lui concretă în istorie.[13] Ele lovesc pe om ca răspuns la o întrebare premergătoare; ca justificarea păcătosului prin Dumnezeu (sola fide). Cuvântul lui Dumnezeu ne descopere că, după fiinţa ei, existenţa noastră e o existenţă păcătoasă: Simul peccator et justus“.[14] „Adevărata credinţă se naşte din problematicul existenţei, şi de aceea această credinţă nu poate fi învăţată, ci trăită în fiecare zi mereu din nou“.[15] „Credinţa în Dumnezeu nu este un adevăr general valabil, asupra căruia eu să pot dispune sau să-l pot aplica, ci ea este tot aceea ce este, ceva care mereu se naşte“.[16]

Năzuinţa spre antropologie a făcut ca Bultmann să pună şi problema: credinţă şi filosofie. Credinţa şi filosofia se deosebesc fundamental una de alta. Concepţia filosofică este întotdeauna „o teorie despre lume şi viaţă, despre unitatea lumii, despre originea şi scopul şi valoarea acesteia. O asemenea concepţie teistă creştină ar face din Dumnezeu un principiu al înţelegerii lumii, sau o idee“.[17] Pentru credinţă însă, Dumnezeu rămâne „o putere neînţeleasă şi misterioasă, care mărgineşte viaţa mea concretă“.[18] Cu ajutorul speculaţiei filosofice omul caută „să fugă de realitatea existenţei lui“, care nu e reală decât în mărginire — Heidegger şi Jaspers susţin acelaş lucru — în problematic şi în hotărâre. „Năzuinţa după o concepţie despre lume şi viaţă e înţeleasă ca fuga omului din faţa misterului şi a problematicului pe care-l naşte hotărârea în faţa clipei, ca o fugă a omului din faţa lui însuşi şi ca o năzuinţă de a se asigura cu ajutorul gândirii în faţa acestui problematic. Dar fiinţa existenţei omeneşti e caracterizată de o nesiguranţă absolută“.[19] Concepţia filosofică tinde să depărteze pe om de tragicul şi sarcina pe care o naşte hotărârea. In clipa când izbucneşte nesiguranţa în conştiinţa omului — de exemplu într'un conflict moral — atunci acesta se refugiază într'o teorie etică. „Deaceea teoriile filosofice se găsesc în contrazicere cu credinţa în Dumnezeu“.[20]

Sub influenţa filosofiei lui Heidegger, Bultmann combate orce fel de mistică. „Credinţa ştie că toate încercările omului de a fugi de realitatea sa sunt zadarnice, căci el rămâne în toate aceste încercări mistice ceeace el este: un om creat“. „Credinţa mai ştie că tot ceeace a făcut şi face omul, hotărârile lui, îl constituesc în această existenţă, că această existenţă e în temporal (Zeitlichkeit) şi că a încerca să fugi din faţa timpului înseamnă să fugi din faţa propriei tale realităţi: aşa dar să fugi din faţa lui Dumnezeu, pe care nu-L poţi întâlni decât în această realitate temporală“.[21] Credinţa vorbeşte despre un om întreg, care se află în lume şi în timp trăind într'o comunitate de care-l leagă legătura răspunderii şi a chemării în faţa lui Dumnezeu.[22]

Din acestea se poate vedea nespus de lămurit influenţa filosofiei existenţiale asupra teologiei lui Bultmann. Ca şi pentru Heidegger, tot asemenea şi pentru Bultmann adevărat există numai omul care-şi ia asupra tragicul hotărârii în faţa seriozităţii vieţii şi a clipei în care omul îşi câştigă sau pierde existenţa lui.[23]

Am putea să spunem că atât teologia lui Barth, cât şi aceea a lui Bultmann, nu reprezintă din punct de vedere filosofic nici un progres faţă de teologia lui Kier-

[12] Das problem der theologischen Exegese des N. T., Zwischen den Zeiten, 1925 p. 355

[13] Bultmann „Theologische Blätter“, 1928; Zwischen den Zeiten 1925, p. 357.

[14] Idem, Zwischen den Zeiten, 1926, p. 42.

[15] Bultmann, Krisis des Glaubens, 1931, pag 10.

[16] Ibid, p. 10. Atât Barth, Gogarten cât şi Bultmann neagă posibilitatea revelaţiei generale. Excepţie face numai Brunner. Vezi polemica dintre Barth şi Brunner în jurul acestei probleme Emil Brunner, Natur und Gnade, Zum Gespräch mit K. Barth, Tübingen 1934 şi K. Barth, Mein Antwort an Emil Brunner, Theologische Existenz heute N. 14, Keisr, München 1934.

[17] Bultmann, Krisis des Glaubens, p. 10.

[18] Ibid.

[19] Ibid.

[20] Ibid p. 11.

[21] Bultmann, ibid, p. 12.

[22] Ibid, p. 18.

[23] Vezi Traub, Heidegger und die Theologie, Zeitsef. für syst. Thelogie, IX, p. 4.

Biserica şi lumea*

[Sfârşit]

Voinţa noastră a creştinilor este imposibil să nu fie îndreptată spre *unirea bisericilor*, ridicându-ne peste fragmentarea lumii creştine. Dar, înseamnă aceasta, că trebuie să părăsim confesiunea noastră, şi să trecem într'o stare de „interconfesionalism"? Astfel de situaţie va fi o simplă abstracţiune fără viaţă, ca şi internaţionalismul. Cuvântul „inter" nu are nici-o semnificaţie, nu determină o sferă a „fiinţei". Starea de spirit interconfesională este lipsită de orce energie creiatoare. Şi atunci, nu înseamnă decât ca fiecare să rămână în tipul confesional, al său, să-l adâncească şi să-l lărgească, în loc ca să se îndrepte spre „universalism" şi „supra confesionalism". Altfel spus, nu te poţi mişca decât în „adâncime" şi în „înălţime", nu periferic. Aceasta o spunem, deoarece problema unităţii lumii creştine, trebuie să se pună din lăuntru, nu din afară, în mod superficial.

Bisericile nu se vor unì niciodată prin tratate semnate din partea guvernelor lor, prin convenţiuni şi concordate. Pentru ca să se facă unirea adevărată a bisericilor, poate că nici n'ar trebuì pusă ca scop ce trebuie urmărit. Punctul de vedere al lui Soloviev actualmente e învechit, şi în cele din urmă el n'a trăit niciodată experienţa spirituală a catolicismului. Incercările de unire a bisericilor nu au făcut altceva, decât au înveninat neînţelegerile şi antagonismele dintre biserici. Numai Duhul Sfânt poate unì bisericile, şi acest eveniment inaccesibil eforturilor omeneşti nu poate fi decât rezultatul graţiei divine. Guvernele sânt cele mai puţin capabile de a unì creştinătatea, deoarece ele mai totdeauna au fost izvorul desbinărilor.

Dar ni se deschide alt drum spre unire: drumul unirii interioare şi spirituale a creştinilor de toate confensiuniie, al unei atitudini înflăcărate de dragostea ce înlesneşte cunoaşterea dintre unii şi alţii, precum şi trăirea în sfera spirituală a celorlalte confesiuni. La reunirea lumii creştine duce numai drumul interior al unirii spirituale, şi nu al organizaţiei şi dogmei; trebuie, înainte de toate, să se forţeze schimbarea raporturilor reciproce dintre ortodocşi, catolici şi protestanţi, ci nu ale bisericilor lor.

In felul acesta va lua naştere o nouă formă de creştinism universal. Dincolo de diferitele confesiuni creştine se afirmă unica „biserică ecumenică" şi ai conştiinţa ei cu toate că ai rămas credincios confesiunii tale. Marginile bisericii ecumenice nu coincid cu marginile bisericii văzute în istorie. Duhul bisericii este unul, şi în El rămân nu numai cei ce aparţin diferitelor confesiuni, şi chiar aceia care sânt în afară de biserica văzută. Există o familie mare spirituală compusă de creştinii bisericilor Orientului şi Occidentului, la care se alătură şi toţi aceia ce au voinţa lor îndreptată spre Dumnezeu şi aspiră spre o înălţare spirituală. Doresc să mă unesc cu spiritul Janei d'Arc, însuşi, nu cu episcopul Cauchon care a ars-o; vreau să mă unesc cu Sf. Francisc d'Asisi, dar nu cu ecleziarhii care l-au persecutat. Mă unesc cu Iacob Böhme, marele mistic ce avea simplicitatea inimii de copil, însă nu mă pot unì cu clerul lutheran care l-a condamnat. Şi aşa peste tot. In lucrare de unire a bisericilor creştine, adâncirea mistică a creştinismului are rol preponderant, prin care pozitivismul şi materialismul va fi depăşit.

VI

Viaţă religioasă a lumii are două isvoare: massa religioasă a poporului, şi marii inovatori religioşi — profeţii. Acestea sânt cele două mijloace prin care se transmite lumii acesteia forţa şi energia divină. Lucrul acesta ni-l dovedeşte întreaga istorie religioasă.

Viaţa religioasă începe în stadiul social, are o natură socială, înfloreşte în naţionalitate, se grefează pe viaţa raselor, a popoarelor, pe viaţa lumii naturale. Insă în destinul istoric al vieţii religioase survine o epocă subiectivă, în momentul când apare personalitatea religioasă, care se desprinde din conştiinţa socială, şi se opune acestei conştiinţe. Atunci pentru prima dată se manifestă „religia spiritului", spre deosebire de religia naturală.

Marii înţelepţi religioşi şi profeţii au fost promotorii religiei spiritului. Religia spiritului a luat naştere prin individualităţile religioase profetice, şi nu prin massa poporului. Poporul a fost inclinat, totdeauna, să menţină religia într'o stare obiectivă şi naturalistă. Geniul profetic schimbă viaţa religioasă de pe baza ei naturală şi colectivă, rupe orce legătură cu aceasta şi alătură religia statului; în el se manifestă un individualism şi universalism religios, legate în mod indisolubil. Una dintre aceste mari individualităţi profetice, unul dintre primii înţelepţi religioşi a fost Zoroastru. In religia lui spiritul a început să stăpânească natura. Dar, cele mai mari individualităţi profetice au fost — fără îndoială — vizionarii din „Vechea Alianţă", cari au marcat un nou stadiu în revelaţia biblică.

Profetul se deosebeşte de sacrificator — de preot — prin faptul că el este întotdeauna solitar. El trece — în mod necesar — printr'o dureroasă ruptură cu religia massei. Profetul, după tipul său spiritual, se afirmă ca purtător al principiului subiectiv în viaţa religioasă, pe când massa, colectivitatea religioasă, se arată ca deţinătoare a principiului obiectiv. Numai târziu „principiile spirituale" exprimate prin individualitatea profetică, câştigă valoarea lor obiectivă, şi viaţa religioasă intră întrun stadiu obiectiv. In timp ce viaţa religioasă răsare în profetism, apune în preoţie. Individualitatea profetică e orientată prin însaşi natura ei, nu spre trecut sau prezent, ci spre viitor. Vizionarul, totdeauna, este nemulţumit de prezent, arată răul din lumea înconjurătoare, şi aşteaptă în viitor triumful principiilor spirituale superioare, ce se descoper în el, în viziunea profetică.

In spiritul profetic se află totdeauna oare care milenarism, o nădejde în venirea împărăţiei lui Dumnezeu în lume. Profetul aşteaptă ziua judecăţii şi triumful dreptăţii. Elementul, substanţa profetică este substanţa eternă din viaţa spirituală a lumii; e izvorul mişcării creiatoare, ce nu admite nici osificarea, nici amorţirea vieţii religioase. Profetul respiră într'o atmosferă de libertate, sparge gheaţa ce a împietrit lumea, visează continuu o lume spirituală ce trebue să pătrundă lumea aceasta de jos, pe care o înconjură o atmosferă înăbuşitoare. Profetul întrezăreşte soarta omului şi a lumii, cuprinde evenimentele lumii empirice prin contemplarea lumii spirituale. *Gnoza profetică este totdeauna o filosofie a istoriei, dar numai într'atât cât ea rămâne profetism liber.*

Profetul — contrar Sfântului — e adâncit în viaţa lumii şi a poporului său, împărtăşind destinul lor. El însă neagă această viaţă a lumii, o condamnă şi îi prezice sfârşitul fatal. In aceasta stă tragedia vieţii profetului. El e condamnat la suferinţă, nefericire, şi adesea omorât cu pietri. Se deosebeşte şi de preot prin aceea că el trăieşte în furtună şi revoltă, disprefuieşte liniştea.

Profetismul adesea e duşman preoţiei; el nu e religie rituală, nici sacerdotală. Profetul se deosebeşte de preot prin aceea că nu aparţine rânduelei omeneşti, ierarhiei omeneşti; e un inspirat de Dumnezeu. Profetul nu aspiră la perfecţiune, la sfinţenie şi mântuire personală, cu toate că poate atinge cea mai înaltă treaptă a desăvârşirii spirituale; el poate fi un sfânt, precum poate să nu fie. El nu părăseşte lumea pentru mântuirea sufletului său, dar cere desăvârşirea lumii, nu numai a individului.

In profetism se află totdeauna un spirit revoluţionar, ceeace nu există în sacerdoţiu. Profetul nu aduce „pacea" în suflete. Elementul profetic nu poate fi elementul unic şi predominant al vieţii religioase. Lumea n'a suportat profetismul aprins ce învolbura sufletul, şi a luptat contra dominaţiunii lui exclusive. Insă fără acest „spirit" viaţa spirituală ar dispărea din lume. Luther a avut natură profetică, si „spiritul" său a fost mai larg decât concepţia lui religioasă. In secolul al XIX-lea reapare elementul profetic la Dostoievski, Soloviev, Feodorov, J. de Maistre, Carlyle, Nietzsche, Leon Bloy, Kierkegaard... Fără categoria aceasta de oameni, întreaga mişcare spirituală ar fi stagnat.

In luma există un profetism care nu aparţine bisericii. Aici se pune una din cele mai sguduitoare probleme a conştinţei bisericii. Cum se justifică misiunea profetică? Poate este necesar, înceeace priveşte scopul „Providenţii divine" în lume, ca această misiune să nu fie recunoscută că se împlineşte în biserică; ea este în adevăr o „funcţiune", nu un „sacerdoţiu". Numai din superficialitate se crede, că profetul este în conflict cu religia colectivităţii, cu conştiinţa ecumenică a bisericii, pe când în adâncul lui nu este decât un organ al lor. Faptul acesta adesea rămâne ascuns şi nu se poate cunoaşte cu uşurinţă.

Geniul este intim legat de „spiritul profetic". Soarta lui e la fel de tragică şi dureroasă ca a profetului: în ei lucrează un spirit universal. Solitudinea profetică nu are nimic comun cu individualismul. Profetul e în acelaş timp solitar şi social.

Creştinismul viitor — întreaga lui posibilitate de renaştere — depinde de faptul, dacă profetismul va fi sau nu recunoscut şi apreciat în creştinism. Renaşterea creştină presupune nu numai spirit sacerdotal de sfinţirea vieţii, ci şi „spirit profetic" de transfigurare reală. Mişcarea creştină are la bază nu numai colectivitatea poporului, ci deopotrivă şi individualităţile profetice cu toate treptele ierarhice. Ierarhia sacerdotală e elementul indispensabil creştinismului, însă nu poate domina în mod exclusiv pe seama profetismului. Intoarcerea spre a „Doua Venire a lui Hristos" constitue elementul profetic al creştinismului, ce nu i se poate luà. Creştinismul în obiectivarea lui, în scurgerea veacurilor, s'a împietrit într'o religie ereditară, naţională şi colectivă, condusă în mod exclusiv prin sacerdoţiu, iar „spiritul profetic" s'a ofilit în în ea, ba de multe ori a fost considerat ca eretic. In catolicism „spiritul profetic" e reprezentat exclusiv prin femei: Sfta Hildegarde, Maria de Vale, Caterina Emmerik...

In creştinism subsistă elemente naturaliste din religii naturale, şi nu spirituale. Profetismul, orientat întodeauna spre „religia spiritului", s'a ridicat împotriva acestor elemente. Se pot întâlni oemeni cari cu toate că fac parte dintr'o confesiune creştină, sânt foarte puţini creştini, din cauză că ei nu au interiorizat şi spiritualizat confesiunea lor. Ei au primit credinţa printr'o natură exterioară. Şi aceştia sânt acei oameni care pun la îndoială „spiritul profetic", fiindcă le ameninţă religia lor naturalistă şi tradiţională, exterioară şi autoritară. Chiar Apocalipsa N, Testament poate fi interpretată nu ca fapt interior, ca simbol al spiritului, ci dintr'o latură naturalistă, sau chiar materialistă. Insă în felul acesta nu se apreciază la adevărata valoare „spiritul profetic" şi creiator din viziunile apocaliptice, ceeace înseamnă o superstiţie şi negaţia „vieţii" ce triumfă.

Două figuri sânt ce se ridică pe culmile vieţii spirirituale a omenirii: figura sfântului şi figura profetului. Omul de rând nu le-a atins niciodată. Sfântul şi profetul sânt indispensabili lucrării divine în lume, venirii împărăţiei lui Dumnezeu. Aceste două drumuri spirituale, al sfinţeniei şi al profetismului, fac parte din venirea definitivă a Dumnezeului-Om, reintră integral în viaţa bisericii, şi iau parte la desăvârşirea şi împlinirea ei.

A fost un timp când, după gândul nepătruns al lui Dumnezeu, profetismul a putut lucrà în afară de corpul văzut al bisericii; dar a sosit ceasul să recunoaştem acest „spirit profetic", că îi aparţinem şi să lucrăm pentru adâncirea lui în viaţă. Soarta religioasă a lumii nu se împlineşte decât prin sfăşieri şi lupte sbuciumate, printr'o adevărată tragedie. Acesta e momentul ce înseamnă că lumea s'a îndreptat spre „plyroma", spre îndumnezeire, spre împărăţia lui Dumnezeu.

Două principii se luptă şi se înfruntă pe pământ: „împărăţia lui Dumnezeu" şi „împărăţia lumii" acesteia, din care cauză e indispensabil a face operaţia de deosebire între ele. Milenarismul se poate concepe sub o formă tangibilă şi materială, şi atunci devine

* Vezi Nr. 17 din 1936

---

kegaard. Acest lucru îl găsim însă la Gogarten.[24] Gogarten reia teza deosebirii calitative dintre Dumnezeu şi om, pe care caută s'o fundamenteze mai filosofic. Ceea ce nu-l mulţumeşte pe Gogarten în dogmatica lui Barth, este lipsa unei antropologii. Deaceea, toatenă zuinţele lui Gogarten se îndreaptă spre o antropologie teologică care să fie în opoziţie cu orce antropologie idealistă; o antropologie creştină.[25] Şi această antropologie nu poate fi concepută decât „vom Schöpfungher". Antropologia gogarteniană vede creaţia şi credinţa într'o corelaţie de neînlăturat. „Intrucât omul se lasă să fie privit de Dumnezeu în ochi, vechile ordini ale creaţiei se revelează iarăşi".[26] Gogarten vrea ca şi Grisebach — de acesta din urmă îl leagă o prietenie foarte strânsă — să cunoască realitatea concretă a omului.[27] Şi realitatea concretă a omului, nu este decât acea pe care o descrie istoria biblică a creaţiei; omul creat şi căzut în păcat şi care a pierdut drumul spre Dumnezeu, spre sine însuşi şi spre semenii săi. In opoziţie cu antropologia idealistă şi aprobând pe Heidegger şi Grisebach, Gogarten înţelege realitatea omului ca a fi aşezată de Dumnezeu în lume, a fi creată de Dumnezeu. Omul este o creatură a lui Dumnezeu „El trebue să se înţeleagă pe sine ca o existenţă aşezată în lume de un creator, ca o creatură mărginită de o altă putere, pe care el o numeşte Veşnicie". Gogarten face problematică nu numai cultura şi spiritualitatea omului apusean, ci umanitatea însăşi. Şi tocmai das In-Frage-gestellt-sein das Unter-dem-Gericht-Gottes-Bis-an-das-Ende-des-Lebens-stehen e realitatea omului.[28]

[24] Cel mai filosof dintre teologii dialecticieni, este E. Brunner.

[25] Gogarten este cel mai mare duşman al idealismului german. Vezi Dr. N. Balcă, Die Bedeutung Gogartens und seines Kreises für die Pädagogik der Gegenwart, Weimar 1934 kap. Die Auseinendersetzung Gogartens mit dem deutschen Idealismus. Vezi şi Gogarten, Ilusionen, Jena 1926.

[26] Gogarten. Religiöse Entscheidung p. 34.

[27] Gogarten, ibid, p. 43.

[28] Dr N. Balcă, op. cit. p. 52.

Cereţi, dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, cartea acum apărută:

ISTORIA BISERICII şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, — lucrare datorită distinsului scriitor şi istoric Ştefan Metes.

Intelectualii noştri, preoţi şi mireni, precum şi bibliotecile poporale, au prilej de-a procura această preţioasă carte ce li se recomandă cu toată căldura.

o utopie pământească, o minciună. Așa s'a înțeles zidirea Turnului Babel.

Și în realitate este „împărăția lui Anticrist", pseudo-milenarismul pe care îl întâlnim în comunism. In nădejdea milenaristă se află însă o așteptare reală a „Noului Ierusalim", o realizare pozitivă a procesului universal relativ la venirea împărăției lui Dumnezeu.

Profeții creștini nu sânt optimiști, nu îndreptățesc teoria progresului, ei condamnă răul ce va veni în lume. Nu sânt însă nici pesimiști, și ei se ridică deasupra optimismului și pesimismului omenesc, prin faptul că sânt îndreptați și privesc spre „Venirea lui Hristos" în toată puterea și gloria lui.

In **românește** de:

Pr. **C. Zoican**

Pe marginea unei justificări

Prea cucernicii protopopi I. Crăciun și V. Oana ne trimit o adresă prin care încearcă să justifice hotărârea — suspendată în urmă — a Comitetului Asociației generale a clerului de-a se retrage toți preoții membri ai corporațiunilor bisericești, din acele corporațiuni, precum și aderarea PP. CC. LL. la această hotărâre, pe care ziarul nostru a declarat-o ilogică.

PP. CC. LL. justifică acea hotărâre ca pe-o măsură extremă pentru satisfacerea justelor revendicări ale preoțimii, după ce toate celelalte măsuri au fost încercate fără rezultat și dupăce chiar și „hotărârile adunărilor eparhiale și ale Congresului național bisericesc n'au fost traduse în fapt de către membri mireni ai acestor corporațiuni, cari ajungând membri ai guvernelor țării românești, au avut posibilitatea să vină în ajutorul vieții bisericii și al slujitorilor ei". Hotărârea aceea n'a avut „scopuri nemărturisite" ci „a ținut să trezească la realitate pe toți conducătorii vieții noastre publice".

Mărturisim că nu constatăm în această adresă nici un argument care să dovedească logica acelei hotărâri. Desigur, lupta preoțimii pentru drepturile ei atât de crud și de îndelungat nesocotite, e justă și necesară. Ziarul nostru a sprijinit cu toată puterea acestă luptă. Iar ca mijloace în această luptă preoțimea e în drept să folosească orice mijloc care nu aduce vre-un prejudițiu bisericii. Poate să iasă din partidele politice cari dau guverne ce nesocotesc drepturile ei, poate să lupte pentru a nu mai ajunge membri ai corporațiilor bisericești acei oameni politici cari nu-și țin promisiunile luate în fața acelor corporațiuni. Dar nu putem să înțelegem de ce sunt vinovate corporațiunile bisericești înseși dacă moțiunile lor nu sunt ascultate sau dacă unii din membrii lor, ajungând miniștri uită de promisiunile luate în fața lor?

De ce să lovești în organele bisericii, într'o luptă al cărei obiectiv e în altă parte? Se vor sinchisi oamenii politici, membri trecători ai acelor corporațiuni, de pericolul desființării lor? Poate că unii da, dar cu siguranță că unii se vor bucura, căci o Biserică fără corporațiuni cari să intervină pentru drepturile ei e și mai mult la discreția celorce nu prea îi doare de ea.

Hotărârea în chestiune a fost hotărâre și ilogică, și periculoasă prin precedentul ce l-a creat: corporațiunile bisericești se vor vedea la orice ocazie de nesatisfacere a revendicărilor preoțești din partea statului, amenințate în existența lor de însași preoțimea care ar trebui să le apere.

In nici un caz însă, autoritatea bisericească nu va putea rămânea indiferentă, când preoții înșiși vor milita, dincolo de marginile competenței lor, împotriva normalei funcționări a corporațiunilor sfintei noastre biserici. De câteori ar încerca cineva din clerul nostru să se facă vinovat de asemenea încercări, se va lovi de correctivul care va trebui neapărat aplicat pentru a păstra disciplina bisericească, cu deosebire când e vorba de — *preoți*. Răspunsul l-a dat I. P. Sf. Patriarh delegației ce i s'a prezentat.

De altfel, buna credință a celor doi P. C. protopopi ai noștri nu o tragem la îndoială.

APEL

In 12 Februarie 1937 se împlinesc 100 de ani dela nașterea lui Partenie Cosma, fost director executiv al „Albinei".

Conducătorii actuali ai institutului „Albina", întru cinstirea memoriei lui Partenie Cosma, pe lângă alte dispoziții menite să pregătească după cuviință aniversarea dela 12 Februarie 1937, au luat și hotărârea să încredințeze două persoane cu tacerea biografiei vrednicului îndrumător și conducător de altă dată al vieții economice românești din cuprinsul Transilvaniei și Banatului.

O bună parte din materialul documentar (în special corespondența lui Partenie Cosma) se află în posesiunea diferitelor persoane și instituțiuni din Vechiul Regat, Ardeal și Banat.

Pentru a putea strânge cât mai în grabă acest material prețios, sunt rugate toate persoanele și instituțiile cari ar poseda astfel de material, să binevoiască a-l trimite *recomandat* — cu titlu de împrumut — pe adresa: Ilie Olteanu, Sibiu, Banca Albina.

Toate documentele, ce vor fi împrumutate în scopul amintit, vor fi păstrate în cea mai bună stare și vor fi restituite — cu mulțumită — proprietarilor îndată după terminarea lucrării de biografie.

Pentru păstrarea și restituirea lor în bună stare garantează institutul „Albina" din Sibiu.

Deasemenea sunt rugate toate persoanele, cari — trăind în legături de prietenie, de afaceri, sau chiar și numai cunoscând anumite momente mai de seamă din viața lui Partenie Cosma — să binevoiască a face (pe aceeaș adresă) comunicările lor bazate pe fapte, documente sau mărturii vrednice de încredere.

Sibiu, 7 Mai 1936.

Constantin Popp
director executiv i. p.

Conferința de primăvară a Asociației clerului „Andrei Șaguna" despărțământul *Oituz* și adunarea protopopească s'au ținut în zilele de 30 și 31 Martie 1936 în *Târgu-Săcuesc*.

In ziua primă, în biserica evocatoare de dureri ale trecutului, s'a oficiat chemarea Duhului sfânt. Părintele protopop Ioan Rafiroiu, după deschiderea adunării, a citit raportul general, în care constată cu satisfacție că activitatea preoțimii tractului, în anul 1935, a fost încoronată cu roade mai îmbelșugate față de trecut, pe toate terenele.

In cadrele asociației s'a făcut raportul asupra activității culturale. Părintele I. Aldeșiu desvoltă darea de seamă asupra cărții: „Tânărule, ție-ți zic scoală-te", de D. Făgărășanu, vol. II — referat în legătură cu educarea tineretului. Pavecerniței a urmat meditația părintelui Eremie Ticușan, cu mărturisirea preoților și mirenilor asistenți.

In ziua a doua s'a săvârșit liturghia înainte sfințită, la sfârșitul căreia a predicat părintele Aurel Radu, apoi s'au împărtășit toți cei de față.

După discuții, de ordin pastoral, preoțimea cu noui puteri s'a reîntors la ai săi, ca să răspândească mai departe împărăția lui Dumnezeu pe pământ. — Pr. *I. Aldeșiu*

*

Realizări. — Unul dintre preoții din Arhiepiscopia *Bucureștilor* scria înainte cu câțiva ani, — cu raport la bunele realizări izvorâte din aplicarea legii pentru unificarea bisericii naționale, — următoarele:

«*Ceea ce s'a făcut în șase ani* (din 1925 până în 1931), *în biserica din Vechiul regat, nu s'a făcut în 30 de ani sub vechea legiuire bisericească*».

Mai de curând un alt slujitor al bisericii, de astădată al Arhiepiscopiei *Iașilor*, scrie în foaia oficială („Mitropolia Moldovei", April, 1936), de sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit *Nicodem*, în felul următor:

Prețioase sânt adunările eparhiale anuale, când toți membrii săi, clerici și mireni, în frunte cu înaltul ierarh, se întrunesc pentru a rezuma realizările și a se angaja pentru viitor cu noui eforturi înzecite în puteri, să împlinească ce-a fost cu lipsă și să lărgească orizontul de activitate efectivă în Biserica pe care ei o reprezintă. Clerul înfrățit cu poporul la munca de consolidare a Bisericii noastre, eată care e rațiunea acestor adunări parohiale și eparhiale. Aceste adunări eparhiale, atunci sânt pe linia de chemare a lor, când dau tărie de fapte tuturor idealurilor și dorurilor de bine, pe care le nutresc credincioșii față de Biserică, și pe cari **ei** — membrii adunărilor — *îi reprezintă.*

Se arată apoi una din faptele ctitoricești ale dlui primar Racovitză, un vrednic membru al Adunării eparhiale și părinte al municipiului Iași.

Astfel se consolidează ideea că nu numai preoții, ci și *mirenii*, de toate categoriile și din toate regiunile țării, sânt chemați să-și desfășoare munca binecuvântată în cadrele lărgite bisericești și, pe temeiul unei culturi creștine, să ridice tot mai mult conștiința ortodoxiei la toți dreptmăritorii credincioși ai bisericii noastre.

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1	Kg.	Lei 80·—
1/2	„	„ 42·—
1/4	„	„ 24·—
1/8	„	„ 12·—

Smirnă de prima caliate

1	Kg.	Lei 150·—
1/2	„	„ 80·—
1/4	„	„ 42·—
1/8	„	„ 22·—

INFORMAȚIUNI

In vederea acordării creditelor. Din București se anunță, că la începutul acestei săptămâni, dl ministru Dr. C. Angelescu a avut cu dl primministru G. Tătărescu o întrevedere, în care s'a pus la punct chestiunea salariilor clerului în sensul acordării creditelor necesare.

† Maria Popovici. Miercuri 6 Mai, sa făcut la Sibiu înmormântarea venerabilei matroane Maria Popovici, soția marelui român și adânc cugetătorului bărbat politic, bănățeanul *Aurel C. Popovici*, decedat în anul 1917 în Elveția. In capela din cimitirul central, slujba prohodului s'a săvârșit de preoții: Trandafir Scorobeț, Mihail Neagu și I. Boiu, fiind de față P. S. S. Arhiereul Vasile și alți fruntași din localitate și din depărtări. Veșnică să-i fie amintirea!

Mulțumită. Aducem dnei *Elena Pop* din București viile noastre mulțumiri pentru donația făcută sfintei noastre biserici din Lepindea, protopopiatul Târnava, dăruind de ziua Invierii Domnului un candelabru de bronz cu 12 luminări și alte obiecte pentru altar, a căror valoare în total reprezintă suma de 10.000 lei. Bunul Dumnezeu să răsplătească bunei creștine însutit din visteriile Sale cerești. — In numele parohiei ortodoxe române Lepindea:

Pr. *A. Marcoviciu.*

Invitare. Membrii Asociației Pensionarilor civili din județul și orașul Sibiu sânt invitați să participe la *Adunarea generală* anuală, ce se va ține în *19 Mai 1936, ora 16, în sala mare dela prefectura județului Sibiu, strada Șaguna Nr. 10.*

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 10 Mai 1936, va predica părintele protopop *I. Dăncilă.*

Primăria municipiului Sibiu aduce la cunoștință, că vaccinările și revaccinările copiilor, pentru anul 1936, se țin în zilele de: 11 până 16 Mai, ora 3–6 p. m. în sala mare a primăriei. Toți părinții, ai căror copii s'au născut în intervalul dela 1 Martie 1935 și până la 29 Februar 1936, precum și aceia ai căror copii au rămas nevaccisau revaccinați din anii trecuți, se vor prezenta cu ei, sub urmăririle legale, pentru a fi vaccinați sau revaccinați.

Poșta redacțiunii

Pr. *A. M.* în *L.* Articol potrivit pentru o foaie pedagogică.

Licitație (9) 1—

Școala normală „Andrei Șaguna" Sibiu având nevoe de paturi de fier, bănci sistematice și lemne de foc, publică licitație pentru livrarea:

1. 100 paturi de fier pentru internat;
2. 80 bănci sistematice, de școală;
3. 200 stânjini lemne de foc, esență fag, clădite în curtea școalei.

Caietul de sarcini se poatea vedea în cancelaria școalei între orele 8—12 și 15—17.

Ofertele reglementare vor fi înaintate până la 15 Mai 1936 la Direcțiunea școalei.

Citiți, sprijiniți și respândiți ziarul
Telegraful Român

„FRUMOASA", intreprindere industrială de lemne s. a. din PETREȘTI

CONVOCARE

Domnii acționari ai s. a. „Frumoasa", intreprindere industrială de lemne, din Petrești, prin aceasta se convoacă la

a XII-a adunare generală ordinară

care va avea loc la sediul societății în Petrești în ziua de 30 Mai 1936, la ora 3 p. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Deschiderea adunării generale.*
2. *Raportul Consiliului de Administrație și al Comitetului de Cenzori.*
3. *Bilanțul pe anul 1935.* (10) 1—1
4. *Darea absolutorului.*
5. *Alegerea Consiliului de Administrație.*
6. *Alegerea Comitetului de Cenzori.*
7. *Eventuale propuneri.*

Domnii acționari, cari vor să participe la adunarea gererală, sânt invitați a depune acțiile la cassieria societății din Petrești, cel puțin cu trei zile înainte de adunare.

Petrești, la 25 April 1936.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

Activa **Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1935** **Pasiva**

Cassa în numerar		104.110·—	
Fabrica de cherestea și instalațiuni		884.485·—	
Imobile		100.000·—	
Lemn rotund		3.050.853·—	
Marfă fasonată		4.672.539·—	
Articole tehnice		52·924·—	
Debitori		4.140.532·—	
Perdere: din anul 1934	189.265·—		
„ „ „ 1935	220.682·—	409.947·—	
		13.415.390·—	
			Capital social 900.000·—
			Fond de rezervă statutar 119.125·—
			Fond de rezervă pt. creanțe dubioase 216.330·—
			Cont Transitoriu 74.502·—
			Creditori 12.105.433·—
			13.415.390·—

Cheltueli **Contul Profit și Perdere** **Venite**

Cheltueli generale		862.991·—	
Pierdere din anul 1934		189.265·—	
		1.052.256·—	
			Beneficiu brut la marfă 642.309·—
			Perdere: din anul 1934 189.265·—
			„ „ „ 1935 220.682·— 409.947·—
			1.052.256.—

Petrești, la 31 Decemvrie 1935. Pentru contabilitate: **Toma Preiss** m. p.

Verificat și găsit conform cu registrele.

Comitetul de supraveghiare:

Sergiu Medean m. p., președinte. **Ioan Muntean** m. p. **Iuliu Gazdik** m. p.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 17 Mai 1936 — Nr. 21

BIBLIOTECA GENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Chemarea preoțimii de azi

— Pe urmele lui Șaguna — Un ostrov înflorit — Spre limpezirea zărilor — Frânturi din cuvântarea I. P. S. Sale Nicolae, la conferința pastorală din Sighișoara, 26 April 1933 — Duhul ortodoxiei, stil superior de viață — Hristos, veșnicul îndreptător la răspântiile vieții —

de **HORIA TECULESCU**

I

Problema misiunii preoțimii noastre s'a pus mai întâi de I. Creangă (Columna lui Traian, 1872). Preotul, spunea Creangă, pentru a-și putea împlini chemarea cu demnitate, trebue să fie mai înainte de toate econom bun, apoi: învățător blând și conștiențios, doftor idealist și judecător imparțial. Fără a presupune vreo sugestie, amintim că I. Slavici a scris «Popa Tanda» la 1873.

Ea a fost reluată la 1907, într'o faimoasă și rodnică polemică, între profesorul N. Bălan și Oct. Goga. Această discuție a pasionat opinia publică a Ardealului, stârnind nesfârșite comentarii, mai ales că cei care-și încrucișaseră condeiele se'ntreceau în limpezimea argumentării, în eleganța atacului și în distincția verbală. Adversarii de-atunci săpau la același tunel, din direcții opuse, căci fiecare nizuia cu râvnă aprinsă spre același ideal, arătând cărarea pe care s'o urmeze preoțimea, pentru a sluji cu mai multă vrednicie neamul.

Este neîndoielnic faptul că, în monotonia vieții sufletești a slujitorilor altarului, publicarea «Revistei Teologice» a adus o adiere de primenire. La vremuri noui, se cerea un preot cât mai temeinic pregătit, cât mai luminat. Intr'adevăr se deschideau zări noui...

Firele de aur ale năzuințelor lui Șaguna se destrămau în noroi și trebuia să apară un întregitor al aspirațiunilor marelui arhiereu, care să le împletească din nou, înălțându-le strălucitoare în razele unui ideal.

In acest scop apare revista amintită, organ pentru știința și viața bisericească, cum și-a zis, grupând pe cei mai luminați protoierei și pe cei mai vrednici preoți sub conducerea profesorului N. Bălan, ajutat de prof. S. Dragomir. Deasupra lor, ca un tainic îndemn, străjuia umbra lui Șagun, pe care l-au actualizat, răscolind prof. I. Lupaș tot ce a fost de preț în viața și opera lui.

Șaguna — scria prof. N. Bălan — a fost cea mai frumoasă expresie și cea mai puternică întrupare a geniului creștin al poporului nostru. Dar să nu uităm, că numai atunci îl vom sărbători cu demnitatea și pietatea cuvenită (se împlineau 100 de ani dela nașterea arhiereului), dacă ne vom pătrunde sufletele de duhul lui, ne vom însufleți de idealul lui și vom face făgăduința sinceră, că-i vom păstra și cultiva scumpa moștenire, cu aceeaș credință, dragoste și înțelepciune, cu care el ne-a câștigat-o. (R. T. Nr. 9—10, 1909).

Avântul noului curent în biserica noastră răsărea din zestrea morală rămasă dela Șaguna, iar programul de muncă era precizat: Inainte, pe urmele marelui ierarh, spre vechiul altar al neamului, curățit de păienjeniș și praf, ca icoana lui Hristos să strălucească tot mai vie.

Originea religiunii, scepticismul religios, probleme din trecutul bisericii noastre, contactul cu literatura religioasă din alte țări, necesitatea de-a aduce cultura preoțimii noastre la nivelul celei din apus și în ritmul actualității; iată chestiuni cari au frământat pe îndrumătorii noului curent, cari priveau cu durere «fondul creștinesc» destul de redus față de largile forme de organizare bisericească pe cari le aveam. Acest fond trebue sporit, căci în el stă prosperitatea internă și tăria externă a bisericii, scria prof. N. Bălan. Apoi, o mulțime de probleme religioase și bisericești așteaptă să fie discutate cu competință, ca soluțiile bune să pătrundă în conștiința bisericii vii și să o fructifice; ochii preoțimii trebue îndreptați spre principiile și problemele de viață ale bisericii, ca fiecare păstor de suflete să știe cum să-și plaseze însuflețirea și dragostea de muncă în realitatea vieții; numai în acest chip se poate porni o lucrare vie pentru trezirea unei intensive vieți interne bisericești.

II

Entuziasmul cu care a pornit la drum mănunchiul de tineri, încercând să cureție de fum vechea catapiteasmă a bisericii lui Șaguna, a trezit multe conștiințe ațipite, dar și unele nedumeriri.

In «Luceafărul» din 1 Feb. 1907 (la o lună după apariția R. T.), Oct. Goga deschide focul, analizând: Chemarea preoțimii noastre.

Sufletul românesc, spunea Oct. Goga, a simțit totdeauna poezia mare a celor necuprinse, fără să-i determine credința erudiția preoțimii, care nu și-a bătut capul cu interpretări științifice de dogme, ci a dat hrana trebuincioasă poporului citindu-i din cărțile sfinte. Credința religioasă ne-a rămas neatinsă, ca un ostrov înflorit, ferit prin minune de mânia furtunilor (frământările bisericești din apus), florile păstrându-și orânduirea firească sub grija soarelui și fără meșteșugul grădinarilor. Preotul, cel mai vechi și mai puternic stâlp al vieții noastre de veacuri, n'a fost numai un tâlcuitor al psaltirei, ci și singurul sfetnic bun în toate trebile poporului necăjit, singurul element de conducere și îndrumător politic. Pe lângă propoveduirea credinței, preotul avea și o chemare cultural-politică. Șaguna, afirma Oct. Goga, n'a dat preoțimii o deosebită cultură, ci i-a arătat mijloacele de alinare ale năcazurilor zilnice. Poezia senină și înțelepciunea bună a vechiului molitfelnic aduc încă și astăzi deplina alinare a trebuințelor sufletești. Dar, mai ales îndrumările practice, sfaturile de economie sunt de mare nevoie și, deci, de mare preț pentru poporul nostru. Deaceea «Popa Tanda» va rămânea încă multă vreme prototipul chemării preoțești.

Atacul puternic n'a rămas fără răspuns. Și, fiindcă a fost citat Șaguna ca unul care s'ar fi mulțumit cu «înțelepciunea molitvelnicului», replica viguroasă a sosit prompt: Marele arhiereu n'a fost numai un dibaciu organizator al bisericii, ci și un cărturar harnic. Traducătorul Bibliei dorea să aibă un cler cât mai luminat, cât mai temeinic pregătit și mai pătruns de duhul Scripturii. Condeiul lui n'a cunoscut zăbavă, ba-i slujia chiar de mângâiere în vremuri grele și-l știa ține 'n încordare de arc atunci când era atacat pe nedreptul. Dovadă, răspunsul dat lui Eliade Rădulescu (1858), în legătură cu traducerea Bibliei, pe care-l încredințează să-l ducă peste Carpați — «cinstitul nostru preot

In preajma adunării eparhiale

Dumineca viitoare se întrunesc la Sibiu reprezentanții clerului și ai mirenilor, spre a lua cunoștință și a examina darea de seamă a Consiliului arhiepiscopesc asupra situației vieții religioase, culturale și sociale a credincioșilor noștri și a condițiilor generale, în care se găsesc așezămintele noastre bisericești și slujitorii lor.

Ne găsim sub regimul aspru al multor crize: economice, politice, culturale și sociale. Lumea dela țară și cea dela orașe, muncitorii ogoarelor și ai atelierelor, funcționarii, tineretul, familia etc. toate străbat printr'un sbucium crâncen.

Acest sbucium dovedește înainte de toate golul în suflete, teama de neprevăzut și nevoia de siguranță. Teologia simte trebuința turnării în forme nouă, accesibile celor ce însetează după cunoaștere și mai ales după convingere religioasă, în fața negațiunii conștiente ori cinice.

In biserici continuă furtuna. In afară de biserici, ravagiile unui materialism înfiorător. Lumea aleargă spre zona mântuirii, a certitudinii și a autorității, care să nu se clatine. Poporul nostru e conservativ. El așteaptă și azi mântuire dela biserica sa. El vrea să vadă biserica pășind cu experiența ei, cu întreg prestigiul ei și cu întreagă influența ei spirituală efectivă, la construirea unei societăți mai bune.

La noi în Ardeal, biserica n'a trăit pe linia sihastră a vieții contemplative. Și-a păstrat locul în centrul frământărilor vieții. N'a fost rigidă ca ortodoxia din alte părți. Și-a păstrat elasticitatea, potrivit nevoilor multiple ale vieții. Imprejurările nu i-au permis să scormonească toate adâncimile vieții. Pentru observatorul superficial, ea apare laicizată, un ponos des pomenit dar nejustificat.

In centrul vieții noastre sufletești a fost și este Hristos, Isus cel Istoric, personalitatea divină creatoare și regeneratoare, care umbrează cu prezența sa viața bisericească, însufletește cultura și este cheagul coeziunilor sociale creștine.

E necesar să aibă cineva disciplina informației obiective ca să-și poată da seama de bunurile spirituale concretizate în așezămintele noastre bisericești, înființate de biserică și atașate de ea în mod organic. Adevărul religios se propagă pe două căi. Una este calea organizării și alta a contactului personal. Ele sunt complimentare iar nu esclusiviste, după cum au încercat unii să evidențieze deosebirea între catolicism și protestantism, înfățișând raportul între Dumnezeu și om în funcție de legătură între biserică și credincios și același raport în funcție de legătură între Hristos și individ.

Calea organizației este a pregătirii cadrelor sociale, pentru utilizarea energiilor răslețe, a utilizării harurilor penticostale pururea active într'o viață dinamică religioasă.

Insași biserica este vasul harurilor penticostale. Câtă varietate de metode educative, contemplative, filantropice și sociale a creat biserica dealungul vremii, pentruca să-și evidențieze misiunea sa în lume!

Biserica creștină a apărut pe scena istoriei ca organizație și ca inspirație.

Dela obârșia ei este o tovărășie sacră pentru a creia o lume nouă. Credința Mântuitorului, care păstrează viziunea lui Dumnezeu e răsadul vieții glorioase. Când această credință e sămânată în suflete, oamenii își închină viața cauzei divine și pe urma ei răsare viața cea nouă.

Credincioșii, cari au această experiență, de Dumnezeu răspândesc o lumină binefăcătoare în jurul lor.

Filosoful de odinioară Pythagora considera tăcerea și concentrarea ca o condiție indispensabilă pentru ceice aveau să se introducă în tainele filosofiei, de oarece începutul filosofiei e să te deprinzi a vedea invizibilul.

Iar pentru ceice doresc a aduce o contribuție la nevoile religioase ale vremii, condiția fundamentală este ca ei să poată deslușì în cele vremelnice ceeace este etern și în cele materiale ceeace e spiritual.

In atmosfera înăbușitoare a zilelor de azi, spiritualul și eternul ne inspiră nădejde. Razele lor să se pogoare asupra adunării eparhiale și a lucrărilor ei!

Tr. Scorobeț
asesor consistorial

în parohia Rășinari, Ioan Bratu», — moșul poetului O. Goga.

Ca întotdeauna, din ciocnire a ieșit scânteia adevărului, lămurindu-se rostul preoției, care nu putea lăsa țăranul fără sfaturi economice, dar, în acelaș timp, nu se putea dispensa de lumina cărții. Iar în fața rătăcirilor provocate de secte, simțindu-se seceta și năpădind buruienile în ostrovul înflorit, preotul luminat ajunse o necesitate de viață pentru neam. Trebuia să vină grădinarul iscusit, care să smulgă buruienile și să ude florile.

III

Precizându-și rostul, Revista Teologică a continuat să apară până astăzi (sub conducerea rectorului N. Colan), aducând înviorare în viața sufletească a preoției și o adiere primăvăratecă în biserică. Astfel, noul curent ajungând la biruință, prin alegerea în fruntea bisericii a îndrumătorului, merge spre limpezirea zărilor...

Duhul lui Șaguna se înscăunează din nou la cârmă, viața creștinească se intensifică prin îndrumări luminate, prin trimiterea la studii superioare a clericilor merituoși, prin năzuința statornică de-a ridica prestigiul preoției, pregătind-o la nivelul cerut de vremurile de azi, prin transformarea fundamentală a climatului moral al bisericii noastre. Hristos a fost adus din nou în mijlocul nostru, iar Biblia a ajuns cartea de fiecare zi a preotului. Un alt ritm, o altă concepție despre menirea slujitorilor altarului a început să străbată pretutindeni, dinamizând viata bisericii. Reverenzile înverzite au fost scuturate, iar conștiințele adormite au tresărit.

La vremuri noi, preoți noi, slujind vechile altare, spre limpezirea sufletelor.

IV

Cu acest gând socotim că s'a ținut conferința pastorală din Sighișoara, la 26 April 1933, fiind de față 100 de preoți. S'a desfășurat atunci un steag și din cutele lui a răsărit chemarea preoției de azi. Am păstrat însemnările făcute, frânturi din vorbirea de deschidere a Inalt Prea Sfinției Sale Nicolae care, între altele, a spus:

Dogmele nu sunt supuse schimbării, dar metodele pastorale sunt legate de nevoile vremii, cu cari preoția, conștientă de misiunea sa, trebue să stea în continuu contact. Căci, dacă cei păstoriți ar lucra pământul ca acum 100 de ani, cu plugul de lemn, n'ar putea ține concurență cu cei cari folosesc tractorul. Deaceea, trebue să vă perfecționați metodele de păstorire, din zi în zi, trebue să vă adânciți conștiința misiunii. Și, dacă înaintașii noștri interpretau misiunea preoțească în mod mai mult ritualist, azi, numai cu ajutorul molitvelnicului, nu putem purta cârma vieții sufletești a poporului nostru, pe care tot noi trebue s'o purtăm.

Mai înainte poporul nostru de plugari ducea o pașnică viață patriarhală, trecând prin puține schimbări. Viața satelor până la războiul cel mare a rămas în vechile tipare. Războiul a venit ca o mare sguduire a acestei vieți. Sute de mii de credincioși au fost duși din satele lor, au văzut alte țări, au cunoscut alte feluri de a se manifesta viața religioasă, iar în tranșee au stat în fața morții.

Aceste împrejurări și consecințele războiului au schimbat, în mare parte, mentalitatea țăranului nostru. Trebue să ne dăm seama de fenomenul acesta și să ne schimbăm formele de păstorire, căci el iese de sub patrafir și nu-l mai putem convinge cu vechile molitve.

S'a terminat războiul cu un spirit democratic, care mai mult strică, căci împrăștierea votului universal ar trebui să coincidă cu o răspândire a spiritului de răspundere. După fiecare alegere se văd ravagiile aduse în viața satelor. Dar, chiar dacă ți se dărâmă tot ce ai zidit ca păstor de suflete, cu atât mai neînduplecată va trebui să fie lupta noastră.

Deodată cu întregirea neamului s'a schimbat rolul preotului. Inainte era el conducătorul poporului, în toate, și a îndeplinit un rol frumos. Făcând atâtea, s'o recunoaștem, a cam lăsat din cele bisericești. Schimbându-se referințele, rostul lui economic s'a îngustat, iar rolul lui religios încă nu-i destul de bine lărgit.

Am pornit s'arăt calea de urmat...

Să ne lărgim brazda vieții noastre religioase, să ne adâncim conștiința de slujbași ai bisericii, și s'avem credința că idealul evangheliei are și azi aceeaș putere de convingere. Astfel, și între noile împrejurări poți să porți cu demnitate cârma vieții religioase, căci de nimic nu are mai multă nevoie poporul nostru ca de credință. Ultimele depresiuni, economice, financiare, etc. sunt mai mult crize ale sufletului, deși unii cred că se pot rezolvi problemele vieții cu nesocotirea factorului moral. Ceeace vedem noi este aparența unei boale mai profunde: pretutindeni sufletul omului e bolnav. Sunt puteri demonice la lucru... Pe baza îngustei concepții marxiste, care crede că numai factorii economici conduc istoria, sunt cârmuite 160 milioane de oameni. Este o tristă experiență.

Noi trăim sub raportul vieții de stat într'o dureroasă sărăcie de idei. Programele politice fiind mici cârpeli, nu sunt salvatoare.

Atunci, noi, cari stăm pe culmea de cugetare a evangheliei, noi trebue să chemăm și pe ceilalți la înălțimi, căci prin acestea trăește un popor. Ce însemnează calculele mărunte, față de problema mare a înoirii de conștiință a unui popor. Noi trebue să facem să fie străbătută viața de alt duh, ca poporul să pășească prin credință spre un viitor de aur.

Dar aceasta o poate face numai omul care are un ideal, numai slujitorul altarului, căruia i-au fost încredințate sufletele să le întoarcă la lumină și credință. Noi suntem purtătorii acestei sinteze vitale între cultură și credință și, prin munca noastră, să nu nel săsăm înlăturați din mijlocul curentelor vieții. Să aruncăm tot aurul și razele ce se desprind din idealul nostru ca ele să formeze frământătura. Clopotul sună bine când în metalul topit arunci ultimul ban de argint, ca să dea resonanță creștinească întregului neam.

Trebue să avem o mai largă înțelegere a misiunii preoțești, să ne adâncim conștiința misiunii, altcum nu mai poți trezi alipirea sufletească față de biserică. Trebue să fii un apostol devotat misiunii tale și un purtător de cultură în acelaș timp, ca să nu ajungi o piesă de muzeu. Biserica a purtat până acum steagul culturii și, în complexul vieții de azi, nu putem reprezenta idealul evanghelic fără să fim și exponenți ai culturii. Cultura singură nu poate mântui, ci credința în Dumnezeu cu puterile ei tainice. Reprezentanții credinței trebue să meargă și pe teren cultural «cu crucea 'n frunte». A fost o vreme când conștiința preoției se înălțase, pe timpul lui Șaguna, care a ridicat preoțimea din epoca de umiliri de pe la 1848.

Tipografia, Telegraful Român, editarea Triodului, a Mineelor, primul congres bisericesc...

Au venit, apoi, vremuri mai apăsătoare.

Au fost profesori cu merite, cari făceau pedagogie, dar teologie nu. Dacă teologie n'ai învățat, dacă Biblia n'ai cetit-o, atunci... Iar când preotul mergea în sat, nu mai cetea, nici cu studii pastorale nu se îndeletnicea, și nici pagini de teologie morală nu răsfoia. Certificatul de balaureat credea că-l dispensează de orce efort. Era, ca preot, lipsit de arme. Preotul n'avea contact cu Hristos, cu cuvântul Lui.

Să predicăm, fără Hristos?

De acî morala burgheză a lui «nu», morala codului penal. Asta-i morala lui Hristos? Pentru altceva a murit El pe cruce, nu pentru morala sterilă burgheză. Apostolii vorbeau despre vestea cea bună, despre Dumnezeu, despre suflet, acestea erau realitățile vieții religioase. Sufletele le răscolește numai credința.

Trebue deosebită religia de morală. Religia te leagă de Dumnezeu, te ridică pe culmile nemărginirii, e apropierea de Dumnezeu prin Hristos. Morala te leagă de semenii tăi. Fă-l pe om credincios și nu va mai fi imoral; căci, dacă ai altoit pomul, produce fructe nobile. In zadar vei striga pomilor pădureți: Faceți poame bune! Ei trebue altoiți. Tot așa, altoește-l pe Hristos în sufletul omului, fă-l pom nobil prin seva coborâtă dela Dumnezeu, asta-i calea s'aduci pe oameni la fapte bune.

Preotul nepregătit a vestit morala burgheză cu accente naționale, iar vechile conferințe pastorale, cari discutau unificarea serviciului liturgic, îmblăteau pleava în zadar.

Nu mai merge așa!

Nu mai putem salva biserica noastră cu această metodă întârziată și cu astfel de conștiință scăzută.

Iată de ce am venit! Să spun realitatea, spre îndreptare, nu spre descurajare. Tagma noastră trebue să aibă mai multă autocritică, să se smerească înaintea sa și a lui Dumnezeu. Numai omul care-și deschide larg ferestrele sufletului pentru a primi impulsul de viață nouă, numai acela va fi factor de propășire.

Azi trebue să ne ridicăm la o altă conștiință. Ne trebue o largă pregătire religioasă, altcum nu corespundem chemării. S'avem setea religioasă de-a asculta cuvântul lui Dumnezeu, să nu fie zi lăsată de El în care să nu fi citit măcar ceva. Ori câte necazuri am avea, să nu ne dăm odihnei până n'am stat de vorbă cu Dumnezeu, ca să ne strângem noi puteri și să încheiem frumos ziua. Trebue să medităm asupra misterelor religiei creștine, căci dogmele și învățătura religioasă nu sunt teorii în nori, cum se credea, ci putere de viață, o putere dinamică a sufletului. Invățătura Mântuitorului nu-i teorie, ci tot ce te leagă mai strâns, să-ți cheme sufletul în profunzimile vieții religioase, trăită cu Hristos.

După cum s'a desvoltat o pedagogie științifică în contact cu sufletul, clădită pe experiență, s'a creat și o știință pastorală. Nu se poate să nu mai citești, căci fără teologie nu poți fi preot. Ne trebue biblioteci parohiale, cu munca cugetătorilor teologi, căci câtă sudoare de râvnă pastorală e în cărțile lor. Și, tocmai fiindcă e criză, vă oblig să cetiți cât mai multe cărți bune. Azi nu te mai poți face preot din cântăreț, iar preotul ideal, pretins de vremea de azi, va trebui să fie cât mai luminat, căci el este gura prin care vorbește biserica.

V

Programul vremurilor noi, precizat în frânturi de flacări de I. P. S. Sa, va trebui să fie prilej de revizuire a conștiinței pentru preoțimea noastră, mai ales că, tocmai acum, L. Blaga, cel mai original gânditor român al timpului nostru, dă o adâncă explicare și o înaltă justificare ortodoxiei.

Tresare de mândrie sufletul nostru de români ortodocși, iar șovăelile noastre se toarnă în stâlpi de beton armat. Feciorul preotului Izidor din Lancrămul Sebeșului înalță la demnitatea cuvenită ortodoxia noastră.

Iată legăturile conștiente și subconștiente ale marelui «poet român contimporan» cu duhul ortodoxiei, în cuvinte răspicate:

Spiritualitatea creștină este ramificată în catolicism, protestantism și ortodoxie, căci, alături de orientarea sa originară spre lumea de dincolo, ea dobândì și direcționarea spre vremelnicie. Duhul creștin s'a împletit cu duhul local, luând înfățișarea unei orientări bipolare a vieții spirituale. Astfel avem la catolici: transcendență și autoritate, la protestanți: transcendență și libertate, iar în viața spirituală ortodoxă găsim o pendulare între transcendență și categoriile «organicului». Tot ce este organic (viața, pământul, firea) e înălțat în ortodoxie la rangul unui al doilea pol al vieții spirituale. Aceste deosebiri se manifestă mai bine în modul cum comunitățile confesionale concep feluritele realități și probleme implicate de viața religioasă. Catolicismul înțelege biserica drept stat universal, protestanții ca o comunitate a indivizilor asociați prin propria hotărâre, iar ortodoxia privește biserica drept un «organism», în care e cuprins nu numai omul, ci și viața și creatura vegetală; individul participă la totalitatea bisericii ca membrul unui organism. Apoi, pentru catolicism (având directivele unei internaționale) națiunea este realitatea tolerată, pentru protestantism națiunea este obiectul unei optări morale, iar pentru ortodoxism națiunea e un organism. Noi, răsăritenii, ne putem mândrì cu un sentiment mult mai lămurit al etnicului, și câteodată cu o idee mai limpede și mai firească despre națiune, derivând-o din aceea de neam. Sinteza cosmicului și etnicului se cuprinde minunat în expresia «lege românească», cu care românul își numește credința.

Sub unghiul culturii, catolicismului îi revine în deosebi paternitatea culturii monumentale, atmosfera protestantă a priit în genere mai mult marei creațiuni individuale, iar ortodoxia a favorizat creația de naturală spontaneitate, anonimă, populară, folclorică. Cele mai complexe culturi populare din Europa aparțin popoarelor ortodoxe, ele nici n'ar fi putut lua ființă decât ocrotite de atmosfera duhului ortodox. Pentru catolici amvonul e o tribună militantă, la protestanți o catedră, iar pe seama ortodoxiei o anexă a ritualului, căci ea e bucuroasă de oaspeți, dar nu militează, fiind de părerea că credința trebue să crească în om ca o floare și să prindă prin puterea ei proprie, ca un descântec. Credința nu trebue impusă cu ispita unor străluciri exterioare, sau cu forța argumentului, ea se naște dela sine. Ortodoxul e organic înrădăcinat în credința sa, iar massa credincioasă e de o impresionantă stabilitate. Intr'un grad mult mai mare decât catolicul și evanghelicul, ortodoxul e creștin prin structura sa subconștientă. Ortodoxia nu acceptă inovații, de aici insuccesul reformațiunii în Ardeal și a tendințelor de catolicizare. Acceptând o parte a românilor catolicismul, nu au putut fi înduplecați să jertfească nimic, dar absolut nimic — subliniază L. Blaga — din toată tradiția, atmosfera și organicismul ortodox, transplantând toată substanța ortodoxă în sânul catolicismului, unde stărue și astăzi ca un corp înghițit, dar neasimilat. Concesiile făcute de români nu alterau nimic stilul vieții și esența spiritualității ortodoxe, ei n'au cedat în fond, și catolicismul venit la ei și-a relaxat propriul stil. (Spiritualități bipolare, Gândirea, Februar 1936).

Minunatul studiu al d. L. Blaga continuă (Perspectiva sofianică, Gândirea, Martie, 1936), schițând o filosofie a culturii ortodoxe. Unghiul sofianic deschide ortodoxiei un tărâm original și proaspăt de gândire, sfera existenței se lărgește cu regiunea so-

fianică (între Dumnezeu şi lume), de unde rezultă o diferenţă de stiluri spirituale. Arhitectura sf. Sofia dă expresie concretă sentimentului metafizic al unei transcendenţe care coboară şi se face vizibilă. Sofianicul (orice creaţie spirituală, fie artistică, fie de natură filosofică, ce dă expresie unui atare sentiment, sau orice preocupare etică, ce e condusă de un asemenea sentiment) ni ne revelează ca o potenţă stilistică de supremă anvergură, şi L. Blaga crede a fi descoperit cea mai importantă determinantă stilistică în substratul profund al ortodoxiei, care poate va fi integrat într'o vastă sinteză culturală.

VII

Am înseilat ideile acestor gânditori, pentrucă îmi par, în timpul din urmă, cele două evenimente vrednice de remarcat în ortodoxia noastră. Drapelul desfăşurat de I. P. S. Sa Nicolae va trebui s' adune pe toţi cei cu dor de bine pentru biserică şi neam, iar scăpărările de gândire ale lui L. Blaga vor lărgi orizonturile sufleteşti ale preoţimii noastre.

Chemarea preoţimii de azi?

Regenerarea naţională prin cuvântul lui Hristos, prin ridicarea nivelului etic. Familia, şcoala, armata şi biserica sunt stâlpii de granit pe care se va înălţa neamul românesc. Să străbată pretutindeni duhul lui Hristos, căci o schimbare la faţă a sufletului românesc nu se poate face fără primenire morală.

Rolul economic şi politic al preoţimii a scăzut, dar cu atât a crescut rolul cultural şi misiunea religioasă-morală.

Ne trebue preotul tâlcuitor de evanghelie, care să altoiască pe Hristos în suflete, să răspândească mângâiere şi înseninare. Ne trebue preotul luminat care să descreţească frunţi de ţărani şi de cărturari, să svânte lacrimi şi să închidă răni. Ne trebue preotul care să dea echilibru sufletului ce se sbate între instinct şi raţiune, între svâcnirile haotice de jos şi chemarea spre zările limpezi. Ne trebue fanaticul pătruns de credinţa care să ne lege cu trecutul şi cu cei cari vor veni, de credinţa care trebue să fie factor hotărâtor în viaţa individuală şi în viaţa neamului. Ne trebue preotul care să nască mândria de a crede, de-a ne pleca genunchii pentru a ne înălţa sufletul, nu numai în clipe de sărbătoare şi în vremuri de primejdie, ci statornic, adânc, tragic, dela leagăn până la mormânt. Ne trebue cuvântul fermecat care să strecoare în sufletul nostru nestrămutata credinţă, că Isus este veşnicul îndreptător la toate răspântiile vieţii.

De Ziua Eroilor dela Înălţarea Domnului

Pe mormântul Necunoscutului Erou

Din codri,poene, dealuri verzi şi măguri,
Din spumoase valuri de văi şi de râuri
Strâns-am la un loc
Cu inimi de foc:
Gânduri răvăşite, lacrimi presărate,
Sânge, os şi carne, trupuri deşirate;
Vaete, suspine, urlete de fiară,
Horcăit de moarte din chipuri de ceară,
Intr'o rece urnă, conţinut de aur,
Al Neamului nostru sfânt şi scump tezaur.

Asta ţi-e simbolul, muşuroi de lut,
Iar menirea-ţi iat-o dintru început:
Să vesteşti prin veacuri celor mici şi mari,
Celor darnici tocmai ca celor avari,
Trudnicilor săraci şi celor bogaţi
Soldaţilor viteji ca şi la 'mpăraţi:
Că'n tine veghează un duh neclintit
Al Eroului cel veşnic ne adormit;
Că lespedea rece, cu flori presărată
De noi şi de alţii, cu lacrimi udată,
E vie, nu-i moartă, căci sub ea trăeşte
Neştiutul Erou ce nu putrezeşte.

Pr. **A. Marcoviciu**

Asociaţia clerului „Andrei Şaguna" la Făgăraş

— Adunarea din 7 Mai 1936 —

Pe plaiuri istorice

De astă dată, ceice mânuiesc spade Duhului în lupta cu adversităţile acestei lumi, s'au adunat la sfătuire în cetatea legendarului descălecător de ţară Negru Vodă. Acolo, unde trăieşte viu amintirea voevodală şi unde străjuesc din plin ctitoriile lui Brâncoveanu, clerul Arhiepiscopiei ortodoxe de Alba Iulia şi Sibiu s'a strâns ca să-şi spovedească necazurile, să-şi sporească puterile de muncă şi rezistenţă, să se oţelească întru ale apostolatului şi să trăiască măcar o singură zi din an în fiorul celei mai curate bucurii frăţeşti.

E mare numărul celor ce s'au grăbit la adunare. Şi sunt aici reprezentanţi din toate colţurile Arhiepiscopiei. Privindu-i, trăieşti deodată în credinţa că mucenicii şi înfruntătorii tuturor opiniilor vrăjmaşe au venit, în număr atât de frumos, pe plaiurî istorice, ca să ia dar şi prospeţime pentru activitatea apostolească din viitor.

La sfânta liturghie

Alt început nici nu se poate... De aceea, preoţii se strâng în casa slavei lui Dumnezeu şi ascultă cu smerenie şi cucernicie liturghia slujită în sobor de PP. CC. părinţi: Nicolae Colan, noul ales pentru scaunul vlădicesc dela Cluj, Dr. V. Oană, I. Crăciun, P. Borza şi preotul Tr. Ciocănelea. Liturghia impresionează şi înalţă. La fel şi predica documentată şi însufleţită a părintelui protopop V. Stoicanea, predică prin care s'a arătat mila şi preţul răscumpărării noastre dela păcatul strămoşesc. Preoţii şi intelectualii mireni au putut învăţa din cuvântul luminat al părintelui protopop Stoicanea, cât de mult se spiritualizează viaţa omului care ştie să preţuiască venirea şi jertfa Mântuitorului.

Deschiderea adunării

Se face în sala festivă a liceului „Radu Negru". Dl Demian, directorul acestui aşezământ de cultură, rosteşte cuvintele de bine ale gazdei. Un fior de mulţămire se strecoară în fiinţa tuturor, când, din salutul acestui om cult şi treaz, se desprinde propoziţia plină de simţire şi de realitate: „Biserica a salvat neamul şi graiul, iar viitorul poporului românesc ni-l poate asigura tot numai această instituţie fundamentală".

O creionare de artist, asupra împrejurărilor actuale, se desprinde din cuvântul de deschidere al părintelui protopop şi preşedinte E. Cioran. Justificarea adunărilor anuale preoţeşti, obiectivul acestora, împrejurările vulcanice cari frământă lumea credincioşilor, lipsa de stabilitate în ordinea morală a poporului, necesitatea unor noui metode de pastoraţie, trezirea neamului la o viaţă conştientă, — toate problemele acestea se succed clar şi precis în expunerea părintelui preşedinte.

La sfârşit, cuvintele părintelui protopop Cioran se rostogolesc în sufletul preoţimii ducând cu ele o svâcnire duioasă. Căci se adresează P. C. Sale părintelui N. Colan, omului care va părăsi în curând clerul Arhiepiscopiei, pentru a lua în mână toiagul arhieresc dela Cluj.

Dar sentimentul de mândrie, care se naşte la gândul că Sibiul trimite un misionar atât de vrednic într'un loc atât de înalt, contrabalansează duioşia. Printr'un act de spontaneitate, membrii adunării aclamă furtunos pe noul păstor al Bisericii şi pe I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, în al cărui nume asistă la Făgăraş P. C. Nicolae Colan.

Cum era şi firesc, în acest moment a ridicat glasul P. C. părinte N. Colan. Cu verva-i cunoscută, într'un limbaj cronicăresc, cu accent duios, cu o seriozitate totdeauna plăcută, părintele N. Colan a reînviat toate clipele trăite în sânul vieţii preoţeşti din Arhiepiscopie. Rezumând imboldul din care a răsărit Asociaţia clerului şi izbânzile de care s'a făcut părtaşă aceasta, P. C. Sa a stăruit cu deosebire asupra faptului că activitatea de viitor a preoţimii trebue să-şi soarbă puteri noui din comoara bogată a trecutului.

Aducând şi binecuvântarea I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, P. S. Sa face promisiunea că distanţa şi noua chemare în care e aşezat, nu vor fi în stare să rupă legăturile cimentate într'un răstimp de 17 ani.

Un sentiment de satisfacţie curată se înfiripează şi creşte în sufletul preoţilor şi la cuvintele rostite de dnii: Frâncu, în numele prefectului, Jiga, primar, I. Dragoş, în numele F. O. R. Căci toţi aceştia au ţinut să accentueze importanţa deosebită a preoţimii în viaţa neamului şi au promis sprijinul nelimitat al credincioşilor mireni în lupta Bisericii pentru întremarea morală a neamului românesc.

După aceste cuvântări calde, adunarea primeşte cu însufleţire să se expedieze telegrame omagiale: M. S. Regelui Carol II, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, dlui primministru Gh. Tătărescu, dlui ministru Dr. C. Angelescu şi Ligii antirevizioniste.

Simpla înşirare a acestor nume exteriorizează dragostea şi alipirea de totdeauna a preoţimii către ceice reprezintă disciplina morală, naţională şi politică, în România creştină.

Popas de ascultare şi reculegere

Altfel nu s'ar putea numi conferinţa: „Sfintele Taine ca mijloace de păstorire", lucrată de preoţii P. Borzea şi Tr. Ciocănelea. Par'că se revarsă peste ascultători o tămâiere cuvioasă. Toţi păşesc alături de conferenţiari şi, — fiecare în altarul său — slujesc sfintele taine. Toţi urmăresc expunerea vie, simţită şi extrem de instructivă. Căci conferinţele aduc în sala de şedinţă toate amănuntele din jurul sf. Taine, tot rostul lor sfinţitor, toată măreţia lor purificatoare şi educativă.

E linişte. Când se închee conferinţele, liniştea par'că stăruie să se prelungească. Pentrucă forma şi conţinutul lor au aşezat peste toţi ascultătorii haina reculegerii. Ce moment binefăcător!

Abia după câteva momente s'a iscat discuţie în jurul celor două conferinţe. Şi s'au adus însemnate contribuţii de ordin practic, din partea următorilor preoţi şi protopopi: I. Ludu, V. Stoicanea, Dr. V. Oana, L. Ciocan, I. Rafiroiu, etc.

Toţi au subliniat că sf. Taine ne sunt de cel mai preţios ajutor întru moralizarea credincioşilor.

La biserica Brâncoveanu

O răsturnare peste zile multe: preoţii ortodocşi îşi îndreaptă paşii pe cărarea ce duce la ctitoria voevodală a lui Brâncoveanu. Are gestul acesta un nimb simbolic şi tresare din el o notă impresionantă. Cei ce au fost alungaţi din templul lor cu ordin necurat şi cu sabia unui general hain, fac acum calea întoarsă.

Cât de măreaţă este biserica Brâncoveanu! Un adevărat monument de artă. Apreciind viforniţele din trecut, afli o oarecare explicaţie faptului că a fost luată din mâna dreptcredincioşilor creştini şi dată în stăpânire celor din strana stângă. Dar azi, când situaţiile au aşezat ortodoxismul românesc în ale sale, oare n'ar fi cu cale să se întoarcă la matcă o podoabă înstrăinată fără nici un drept?

Preoţii intră în biserică, admiră popoaba ei, se închină şi rostesc un „Tatăl nostru". Apoi ies. Ies din casa zidită anume pentru slujba ortodoxă...

Se vor mai întoarce cândva în ctitoria Brâncoveanu? Se vor rugă iarăşi cândva tot numai în calitate de oaspeţi? Viitorul va soluţiona şi situaţia din preajma acestor semne de întrebare...

Raportul general

Adecă răbojul unui an de activitate. Un punct foarte important în cadrul unei adunări generale.

Alcătuirea acestui raport general revine părintelui secretar I. Bânda. Privit din oricare punct de apreciere, raportul are calitatea unui chenar bine fixat la toate colţurile. Intre liniile chenarului stă zugrăvită o icoană reprezentând evenimentele mai de seamă din viaţa Bisericii şi direcţiile de activitate pastorală. Astfel, vezi din el hărnicia preoţilor, realizările cercurilor preoţeşti, înrâurirea binefăcătoare a misiunilor religioase, progresele societăţilor religioase: Sf. Gheorghe, Reuniunea de femei, Oastea Domnului, Casele culturale, etc. De asemenea, se desprinde din raport activitatea preoţimii în ale catehizaţiei, în sprijinirea Ligii antirevizioniste, a cercetăşiei, strejăriei, premilităriei, etc.

Aşa fiind, totul vorbeşte despre activitatea mare şi grea a preoţimii.

Par'că s'ar fi exprimat gândirea fiecăruia din cei de faţă. Căci iată aşa au tălmăcit ceice s'au ridicat şi au apreciat raportul general. PP. CC. părinţi N. Colan, I. Crăciun, V. Oana, P. Borza şi părintele Tr. Ciocănelea, toţi s'au exprimat în senzul celor de mai sus.

Secuimea

P. C. părinte protopop, Rafiroiu, poartă asistenţa prin Secuime. Acolo sunt fraţi de-ai noştri, cari şi-au perdut graiul şi credinţa ortodoxă. Dar adâncul fiinţei lor strigă după o reîntoarcere la cele mai de demult. Şcolile normale din toată ţara vin să răspundă acestui strigăt. Viitorii dascăli duc în judeţele şi în satele secuizate câte o troiţă şi un clopot, ca să fie mângâiere celor adormiţi şi îndemn celor vii.

Preoţimea ascultă cu suflet deschis şi vede cu ochi limpezi situaţia din Secuime.

Din sufletul ei iese următorul răspuns la ecoul ce-l produce strigătul fraţilor secuizaţi: alături de acţiunea şcoalei şi de propaganda intensă a ziarului „Universul", să se continue cât mai intens misionarismul cald şi binefăcător al Bisericii şi slujitorilor ei.

Alte discuţii şi rapoarte

Vine la rând şi se aprobă raportul comisiei financiare. Apoi părintele consilier V. Nistor citeşte moţiunea privitoare la bugetul cultelor, moţiune în care se cuprind toate desideratele clerului în chestiunea salarizării sale. Un ropot de aplauze izbucneşte de fiecare dată când se pomeneşte numele dlui Dr. C. Angelescu, omul care a ştiut să revendice cu demnitate dreptate pentru clerul ortodox al României.

Află primire bună şi rapoartele privind ridicarea unui cămin preoţesc la Basna, fondul pe pensii şi cel de ajutorare. Mai ales după lămuririle şi complectările aduse de PP. CC. V. Nistor, E. Cioran, I. Rafiroiu.

Problema strângerii rândurilor între asociaţiile preoţeşti de pe întreg cuprinsul ţării — adusă în discuţie de păr. protopop V. Oană — primeşte şi ea aprobare, dar sub rezerva ca Asociaţia clerului „Andrei Şaguna" să nu-şi sacrifice spiritul şi libertatea sa.

In cele din urmă, pentru rezumarea cristalizarea tuturor problemelor discutate la Făgăraş, preoţimea votează cu entuziasm următoarea

Moţiune:

Asociaţiunea „A. Şaguna" a clerului ortodox român, secţia Sibiu, întrunită în adunare generală anuală la Făgăraş în 7 Mai 1936, îşi exprimă viile sale sentimente de recunoştinţă faţă de dl Dr. C. Angelescu, ministru al Instrucţiunii publice şi ad interim al Cultelor, ca şi faţă de întregul guvern al ţării pentru înţelegerea şi bunăvoinţa cu care a împlinit cel puţin o parte din justele revendicări ale Bisericii şi ale clerului ei, acordând suma de 75 milioane lei pentru ştergerea celor 2 curbe speciale şi îşi mărturiseşte nădejdea, că On. Guvern va dovedi aceeaşi înţelegere şi bunăvoinţă în împlinirea tuturor doleanţelor pe care le mai are Biserica noastră dreptmăritoare şi slujitorii ei.

Asociaţia clerului «A. Şaguna» constată totodată cu bucurie, stăruitoarea luptă pe care o duce Asociaţia generală a clerului ortodox român pentru revendicările Bisericii şi ale preoţimii şi se declară şi pe mai departe solidară în această luptă.

Preoţimea cere Onor. guvern:

1. Să se achite gradaţiile şi ajutoarele familiare restante şi curente din prima a lunei ce urmează după data la care s'a făcut anunţarea, ca şi la corpul didactic. Gradaţiile nu sunt un ajutor, ci fac parte integrantă din salar.

2. Legiferarea armonizării salariilor conform pregătirii.

3. Să se acorde salar şi cântăreţilor din Ardeal, cel puţin absolvenţilor şcolilor de cântăreţi, celor din Săcuime, unde este o situaţie excepţională, precum şi celor dela oraşe.

4. Să se acorde salar tuturor preoţilor instituiţi dela 28 Februar 1935 încoace.

5. Să se ia în buget parohiile vacante la 28 Martie 1936 ca să se poată întregi în decursul anului şi să se achite preoţilor noui instituiţi salarul cuvenit, deoarece în păstorirea sufletelor nu poate fi vacanţă. Aceasta cu atât mai vârtos, cu cât leafa preoţilor decedaţi acopere necesităţile de plată a salariilor preoţilor începători.

6. Preoţimea din Ardeal să fie înscrisă la Casa Generală de Pensiuni a Statului.

7. Să se renunţe la proiectul de lege cu privire la înfiinţarea «Casei Cultelor», prezentat de Ministerul Cultelor şi retras apoi, neaflând adeziunea Sf. Sinod. Acest proiect înseamnă o nouă secularizare a averilor bisericeşti.

8. Să se respecte arondarea protopopiatelor existente din Mitropolia Ardealului, şi protopopilor titulari să li-se acorde diurna legală.

9. Repararea integrală a nedreptăţilor trecutului în conformitate cu art. 31 din Legea Cultelor: numărul sufletelor, a averii şi a nevoilor reale a diferitelor culte, fără a le face pendente de situaţia bugetului.

10. Să se repare nedreptăţile din trecut ale Bisericii ortodoxe faţă de celelalte culte în ceeace priveşte numărul protopopilor, consilierilor, funcţionarilor bis. etc.

11. Să se acorde şi preoţilor favorurile care — conform legii din Monitorul Oficial Nr. 73 din 1935 — se acordă învăţătorilor din Săcuime şi din zona culturală.

12. Intrucât absolvenţii Academiilor Teologice din Ardeal au o pregătire egală cu a absolvenţilor Facultăţilor de teologie, să li se acorde dreptul de a se prezenta la examenul de capacitate pentru religie prevăzut pentru şcolile secundare, aşa cum s'a acordat absolvenţilor Academiilor gr.-catolice din Ardeal.

13. Să se intervină cu toată energia pentru aducerea în ţară cât mai de vreme a Fundaţiunii Gojdu, pe care o deţine în mod arbitrar statul maghiar.

14. Denunţarea Concordatului şi acordului cu Roma, fiind cu totul dăunător interesului Statului şi al Bisericii deopotrivă.

15. Desfiinţarea cât mai urgentă a tuturor organizaţiilor francmasone din ţară, ele fiind anticreştine şi antinaţionale.

16. Să nu se mai anuleze sumele prevăzute în buget pentru trebuinţele Bisericii ortodoxe.

Preoţimea roagă insistent pe II. PP. SS. şi PP. SS. chiriarhi să binevoiască a repeta intervenţiile solidare la forurile în drept, până la realizarea integrală a dreptăţii Sfintei noastre Biserici.

Preoţimea roagă On. Guvern, şi în special pe dl Ministru al Cultelor, să ia în dreaptă judecată justele doleanţe ale ei şi să le soluţioneze după dreptate cât mai urgent, căci nedreptăţile pe care le îndură de mulţi ani, o dor şi jignesc nespus de mult. —

Inviorați unul dela altul, cu prospeţime în suflet şi, desigur, cu un dor de muncă sporit, preoţii se risipesc prin satele şi cătunele Ardealului, ca să ţină şi pe mai departe, în văzul tuturor, candela spiritualităţii creştineşti şi româneşti.

Dumnezeu să le ajute!

Diacon **D. Călugăr**

Telegrame

La telegrama trimisă de Asociaţia clerului, secţia Sibiu, la Făgăraş, în ziua de 7 Mai c. Majestăţii Sale Regelui — s'a primit următorul răspuns:

«Protopop Cioran, preşedintele adunării preoţimii, Majestatea Sa Regele mulţumeşte adunării generale a preoţimii ortodoxe din Arhiepiscopia Sibiului pentru sentimentele de devotament exprimate. Mareşalul Curţii, General adj. Ilasievici».

*

Dela dl ministru Dr. C. Angelescu:

Vă mulţumesc foarte mult pentru cuvintele ce mi-aţi adresat în numele preoţimii ortodoxe din arhiepiscopia Sibiului, şi prea fericit că am putut să le fiu folositor vă rog a-i asigura de întreaga mea solicitudine: Ministrul instrucţiunei, Dr. Angelescu.

Al 5-lea Congres al societăţii „Oastea Domnului"

Societatea religioasă, patronată de sfânta noastră Biserică dreptmăritoare, OASTEA DOMNULUI, se adună, cu arhierească binecuvântare, şi în anul acesta, în oraşul de reşedinţă al Mitropoliei Ardealului, în zilele de Rusalii, la 31 Mai şi 1 Iunie 1936.

Rugăciunile şi adunările ce se vor face în acest al cincilea congres al Oştii Domnului, vor fi conduse de însuşi I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE.

S'au anunţat şi până acum multe grupări doritoare de-a veni la marea adunare din Sibiu, şi anume dela: Timişoara, Arad, Orade, Braşov, Caransebeş, Sighişoara şi din părţile Făgăraşului.

C. F. R. dau reducere de 50 la sută participanţilor la congres.

Se prevede o întrunire numeroasă a membrilor societăţii Oastea Domnului.

Cucernicii preoţi vor organiza în parohiile lor pelerinajul, venind în fruntea credincioşilor, la sărbătoarea Pogorârii Duhului Sfânt, în cetatea Sibiului.

Programul amănunţit al congresului îl vom publica în numărul apropiat.

APEL

Comitetul Central al Astrei a lansat un apel, prin care invită publicul românesc să sprijinească această instituţie veche de cultură ca să-şi poată continua activitatea sa binefăcătoare.

In vremuri de năpăstuire, Astra alăturea de Biserică şi de şcoală a tras brazde adânci în ogorul cultural al poporului nostru din Ardeal. Ea este şi azi instituţia de cultură, care uneşte populaţia satelor şi a oraşelor într'o singură simţire şi năzuinţă de progres.

Comitetul central al Asociaţiei a hotărât ca a doua zi de Rusalii, în fiecare an, să organizeze în despărţăminte şi cercuri culturale serbări, închinate celor ce au muncit în ogorul culturii noastre naţionale.

In vederea serbării „Astrei" din 1 Iunie a. c. invităm on. Cler să arate poporului însemnătatea acestei instituţii şi să-l îndemne să sprijinească năzuinţele ei, înscriindu-se în şirul membrilor Asociaţiei şi aducând orice contribuţie la realizarea scopurilor pe care ea le urmăreşte.

Consiliul arhiepiscopesc

Mari serbări religioase la Sibiu

La Rusalii vor avea loc la Sibiu mari serbări religioase cu ocazia hirotonirii noilor aleşi episcopi ai Clujului şi Orăzii. Vor participa: **I. P. S. Sa Patriarhul Miron, I. P. S. Sa mitropolitul Moldovei Nicodem,** *PP. SS. episcopi de Caransebeş şi Arad, PP. SS. episcopi Ghenadie al Buzăului, Vartolomeu al Râmnicului etc. Va fi o mare manifestare a ortodoxiei româneşti, un prilej de afirmare a frăţiei ce animă toată suflarea ortodoxă română. Sibiul va îmbrăca haină sărbătorească şi se va bucura de noul şi măreţul act pe care-l înscrie în istoria ortodoxiei româneşti.*

E un prilej rar, aproape unic, când în Sibiu se ridică la slujba arhierească deodată doi slujitori ai instituţiilor lui bisericeşti. Fiii arhiepiscopiei noastre, preoţi şi credincioşi, vor sublinia toată importanţa acestui moment grăbindu-se să participe.

Tot la Rusalii se va ţinea la Sibiu congresul Oastei Domnului şi marile manifestaţii ale Astrei.

Ziua întâi şi a doua de Rusalii vor fi zile neasemânate în măreţia lor duhovnicească.

Zece Mai la Sibiu

Duminecă, după Sf. Liturghie din catedrala mitropoliei, s'a oficiat un Te-Deum, slujit de P. S. Sa arhiereul-vicar **Vasile,** *înconjurat de un sobor de preoţi.*

La înălţătorul serviciu religios asistă: I. P. Sf. nostru Mitropolit **Nicolae,** *dl general comandant de corp V. Economu, toţi şefii autorităţilor civile şi militare locale, şi un mare număr de alţi sibieni.*

Protoiereul militar, păr. I. Dăncilă, a rostit, cu această ocazie, o frumoasă şi pătrunzătoare cuvântare.

Terminat serviciul divin, numerosul public s'a îndreptat spre Piaţa Regele Ferdinand. Aici, în faţa dlui general V. Economu, s'a desfăşurat defilarea impozantă a trupelor din garnizoană, a căror ţinută ostăşească a fost mult admirată de enormul număr al publicului asistent.

După defilare a urmat recepţia în sala prefecturii judeţene, unde urările pentru înaltul Tron şi pentru guvern au fost primite de dl general V. Economu şi de dl N. Regman, prefectul judeţului. In numele bisericii noastre ortodoxe a vorbit P. C. părinte consilier arhiepiscopesc, Dr. A. Gâlea.

A răspuns felicitatorilor dl general Economu, subliniind faptul că astăzi, ca totdeauna, în zile bune şi rele, românii de pretutindeni stau strâns uniţi în jurul iubitului nostru Suveran, M. Sa Regele Carol II, şi că nimeni, pe lângă toate uneltirile duşmane, nu va fi în stare să ne răpească nici o singură brazdă din patrimoniul naţional.

O nouă operă apărută în Tipografia Arhidiecezană. — In zilele acestea Tipografia Arhidiecezană a scos la iveală în seria didactică o nouă operă de mare valoare a Păr. Ştefan Meteş: *Mânăstirile din Transilvania şi Ungaria.* In extindere de aproape 500 pagini ea cuprinde, în expunere erudită şi temeinică, viaţa cuiburilor vechi ale credinţii noastre. Invăţatul şi fecundul istoric al Bisericii ardelene şi-a nemurit înc'odată numele prin această operă. Vom reveni în curând asupra ei. Preţul e 250 lei.

Nr. 3875—1936

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după părintele Aron Flucuş din Săcel, decedat la 5 April 1936, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc, au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reţinere, ajutorul de de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 12 Mai 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Conferinţa dlui prof. Nae Ionescu în Sibiu. *Centrul studenţesc «A. Şaguna», Sibiu, organizează Sâmbătă, 16 Mai 1936, ora 18½ (6½ p. m.) în aula Academiei teologice o conferinţă. Subiectul: «Intre universalism şi ortodoxie». — Intrarea benevolă.*

Se convoacă, la *Şedinţă plenară de sfârşit de an,* **domnii membri activi şi corespondenţi ai Secţiunilor literare-ştiinţifice ale „Astrei", pentru ziua de** *Miercuri. 20 Mai a. c., ora 6 p. m., în localul dela Căminul de ucenici, Calea Moţilor, Cluj.*

Mare *şezătoare, închinată Sibiului cultural organizează gruparea intelectuală «Thesis», cu prilejul Săptămânii Cărţii, în ziua de Duminecă, 17 Mai 1936, ora 6 d. a. în sala prefecturii judeţului. Se vor face interesante cetiri din partea unor iscusiţi reprezentanţi ai scrisului românesc. Publicul este invitat să participe în număr cât mai mare.*

† Pr. Nicolae Hinţa, parohul Sebeşelului din protopopiatul Sebeş, după scurte şi grele suferinţe şi-a dat sufletul în mânile Creatorului, Miercuri 13 Mai 1936, în etate de 78 ani, după ce a servit 25 ani ca învăţător şi alţi 34 ani ca preot. Rămăşiţele pământeşti ale venerabilului defunct s'au aşezat spre veşnică odihnă în 15 Mai, în cimitirul bisericii din Sebeşel. Răposatul în Domnul s'a distins prin bunătatea şi dragostea sa faţă de enoriaşii săi şi prin buna îngrijire faţă de o numeroasă familie. Odihnească cu drepţii!

† Văd. Preoteasă Victoria Aron n. Frateş, după lungi şi grele suferinţe, şi împărtăşită cu Sf. Taine, şi-a dat sufletul în mânile Creatorului, în 9 Mai 1936, în al 67-lea an al vieţii şi a 5-a lună a văduviei. Rămăşiţele pământeşti ale defunctei s'au înmormântat în 11 Mai 1936, în cripta familiară din cimitirul ortodox român al comunei Galaţi, jud Făgăraş. Binecuvântată să-i fie memoria!

Serbare de înfrăţire în Sibiu. Societăţile române organizate în oraşul nostru sub preşedinţia dlui Dr. Nicolae Comşa, invită cu dragoste la obişnuita *Serbare de înfrăţire,* ce sa ţine Duminecă în 24 Mai 1936 în Dumbrava oraşului. Plecarea la ora 8 şi jum. din Piaţa Regele Ferdinand.

Jurământ de a nu mai fura. Intr'una din Duminecile trecute s'a întrunit la Lugoj congresul convocat de Reuniunea romilor din România. S'au adunat ţiganii noştri în mare număr şi au protestat cu tărie împotriva celorce îi consideră drept hoţi. In acelaş timp congreşiştii au făcut jurământ sărbătoresc de a nu mai fura niciodată; ear dacă totuşi cineva dintre dânşii nu se va ţinea de jurământ, va fi predat judecătoriei şi înlăturat din comunitatea romilor. — Să fie adusă, această frumoasă hotărâre, într'un ceas bun!

Obiceiul bacşişului, care bântue rău şi în Ungaria actuală, e pe cale de a se desfiinţa. Un ordin dat de ministerul de comerţ, dispune, ca începând din luna aceasta, a lui Mai 1936, să se desfiinţeze bacşişul la restaurante, hoteluri, birturi, pensioane, etc. şi în locul lui să se încaseze un anumit procent. Personalul de serviciu este oprit să ceară, în orce formă, bacşiş. Dispoziţia aceasta are să fie afişată, în toate localurile publice, scrisă în cinci limbi. Opinia publică a primit cu mulţumire hotărârea ministerului.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 17 Mai 1936, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Rescumpărare. Văd. Elena Nistor achită la Mila creştină 200 Lei, drept rescumpărare a zilei onomastice.

Un iconostas

Constătător din 42 icoane artistic lucrate şi bine conservate se află de vânzare la parohia ortodoxă din Mediaş pe lângă condiţiuni favorabile.

Ofertele se vor înainta oficiului parohial în termen de 15 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Mediaş, 11 Mai 1936.

Oficiul parohial ortodox

(14) 1— **Prot. I. Crăciun**

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ
a „ASOCIAȚIUNII"
SIBIIU

anul LXXXIV — Sibiu, 24 Mai 1936 — Nr. 22

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 4817/1936 Pres.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

Cu deosebită bucurie facem cunoscut iubitului Nostru cler și popor, că la Sfintele sărbători ale Pogorârii Duhului Sfânt din anul acesta se împlinesc treizeci de ani dela târnosirea bisericii catedrale din Sibiu.

Cu acest luminat prilej în orașul de reședință al Arhiepiscopiei Noastre se vor desfășura serbări de-o deosebită însemnătate religioasă și națională.

Praznicul va fi cinstit prin prezența Prea Fericitului Patriarh **Miron,** a Inalt Prea Sfințitului Mitropolit **Nicodem** al Moldovei și Sucevei, a Prea Sfinților episcopi *Vartolomeu* al Râmnicului-Noului Severin, *Ghenadie* al Buzăului, *Andrei* al Aradului, *Vasile* al Caransebeșului, *Grigorie* al Argeșului și a Arhiereului *Vasile*, vicarul sfintei noastre Mitropolii, precum și a unui mare număr de credincioși din toate părțile Țării.

In prima zi de Rusalii se va săvârși sfințirea întru arhiereu a Inalt Prea Cuviosului Arhimandrit Nicolae Colan, nou alesul episcop al eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, iar a doua zi de Rusalii se va face sfințirea întru arhiereu a Inalt Prea Cuviosului Arhimandrit Dr. Nicolae Popoviciu, nou alesul episcop al eparhiei Orăzii.

Tot în această zi va avea loc la Sibiu și Congresul „Oștii Domnului" din întreaga Țară.

Vestind iubitul Nostru cler și popor despre toate acestea, dispunem următoarele:

1. Cucernicii preoți vor sfătui pe credincioșii cari fac parte din „Oastea Domnului", precum și pe ceilalți credincioși, să participe în număr cât mai mare la praznicul dela Sibiu; vor organiza din vreme pelerinajul și vor pregăti sufletește pe ceice vor avea putința să participe la el, mărturisindu-i, ca la sf. Liturghie din catedrală să se poată împărtăși.

2. Din parohiile în cari avem doi sau chiar trei preoți, *obligăm* ca, luând înțelegere întreolaltă, cel puțin unul să participe în prima sau a doua zi de Rusalii, la praznicul dela Sibiu — împreună cu delegați ai Societății Tinerimii „Sf. Gheorghe" și ai „Reuniunii femeilor ortodoxe", cari vor veni cu steaguri.

3. In deosebi preoții și credincioșii din părțile mai apropiate de centrul Mitropoliei noastre nu trebue să lipsească — cel puțin a doua zi de Rusalii — dela marele praznic, care va adeverì odată mai mult duhul de profundă evlavie al iubitului Nostru popor și însufleția lui alipire către sfânta noastră Biserică strămoșească.

Cu arhierești binecuvântări

Sibiu, la 23 Maiu 1936

NICOLAE
Arhiepiscop și Mitropolit.

Cuvântarea

— Rostită de I. P. Sfințitul Mitropolit NICOLAE, la deschiderea Adunării eparhiale din Sibiu, în ziua de Duminecă 17 Mai 1936 —

Hristos a înviat!

Prea Cucernici părinți,

Domnilor deputați,

In urma unui aviz al Consiliului central bisericesc V'am convocat pentru ziua de astăzi — prin urmare cu întârziere de o săptămână dela terminul statutar — în sesiunea din acest an a adunării noastre eparhiale. Amânarea aceasta s'a făcut pentru a da posibilitate membrilor din adunările tuturor eparhiilor sfintei noastre biserici, să serbeze fiecare acasă marele praznic național al zilei de 10 Mai.

Din rapoartele amănunțite ce le va prezenta Consiliul nostru arhiepiscopesc veți binevoi să luați cunoștință despre desfășurarea vieții bisericești a arhiepiscopiei noastre dela ultima noastră întrunire încoace. Nu mă îndoiesc că dragostea DVoastre de biserică va găsi, ca și până acum, soluțiunile cele mai potrivite la problemele ce ne stau în față și din sfătuirile noastre vor rezulta hotărâri salutare pentru progresul așezămintelor noastre bisericești. Cu această încredințare, mulțumindu-vă că ați urmat invitării ce V'am făcut, vă zic: Bine ați venit!

Onorată adunare eparhială,

Trăim într'un timp de prefaceri și frământări în toate domeniile vieții. Mie îmi place să interpretez zbuciumul și crizele de tot felul ale epocei noastre ca dureri ale nașterii unei noui vieți. Să dea Domnul, ca această *nouă viață* să se înfățișeze pentru neamul nostru — nu în rândul din urmă prin silințele sfintei noastre biserici — străbătută în măsură cât mai mare de duhul credinței religioase și al nezdruncinatelor noastre tradițiuni naționale.

Dar oricât de îngăduitor am interpreta desele schimbări și frământări la cari am asistat, am avut totuși momente când nu ne-am putut sustrage impresiunii, că suferim de o prea mare *instabilitate* în viața noastră publică. De un lung șir de ani încoace prea ne-am obișnuit să vedem puse în discuțiune, la intervale destul de scurte, schimbarea aproape a tuturor legilor de organizare a serviciilor publice dela noi. Cu ocaziunea fiecărei schimbări de guvern — și s'a întâmplat să fie atât de dese — erau anunțate și defilau pe dinaintea ochilor noștri, în șiruri lungi, proiectele de reformă și de modificare în toate rezorturile vieții noastre de stat. Impresiunea, dureroasă, pe care o lăsau în urma lor, era, că la noi nimic nu e sigur și bine așezat, ci totul e improvizat de azi pe mâne. Pașnicii cetățeni ai țării nici n'aveau timp să iee cunoștință de cutare lege — și ea se și schimba. Intre astfel de împrejurări, evident, se surpă în suflete respectul față de legi și nu se poate stabili, prin exercițiul unei practici mai îndelungate, o tradițiune de interpretare, o ordine de drept în stat și mai ales o conștiință publică de drept, pe care să se sprijinească respectul legilor.

Nu știu, temperamentul nostru mai vioi ne împinge spre schimbări atât de dese, ori încă n'am reușit să ne cristalizăm o concepțiune politică unitară și bine definită a vieții noastre de stat? Desigur ideile politice ale guvernelor pot varia dela om la om, pe o întinsă gamă de nuanțe, ce-și au începutul în jocul perpetuu al intereselor sociale și al armonizării lor. Există însă anumite *principii fundamentale*, rezultând cu o necesitate imperturbabilă din însăși ființa intimă a unui popor, din aspirațiunile și concepțiunile lui tradiționale de viață, asupra cărora opiniunile guvernelor nu pot să varieze și mai ales nu se pot contrazice, fără să cauzeze profunde turburări și violente reacțiuni. Viața popoarelor nu poate constitui în nici un caz un câmp de experimentare pentru activarea unor sisteme de guvernământ, ce-și au sorgintea numai în jocul trecător al pasiunilor politice. Este de datoria tuturor oamenilor cu răspundere să ferim țara noastră, ca să ajungă un simplu teren de experiențe și de încercări incoherente, cari i-ar slăbi puterea de rezistență și ar încuraja poftele nesăturate ale dușmanilor ei ireductibili. Trăinicia unui sistem de guvernământ și de legiferare se manifestează mai bine în perfecta *unitate de concepție politică și în continuitate logică și stăruitoare.*

Am dat expresiune acestor considerațiuni generale — mai mult chiar decât doream cu această ocaziune — nu pentru a critica opera legislativă a diferitelor guverne cari s'au succedat la cârma țării noastre, ci pentru a semnala *instabilitatea* de care suferim și pentru a-mi arăta temerea că începem a ne molipsi de această instabilitate și în domeniul legislațiunii noastre bisericești.

D-Voastre cunoașteți agitațiunea pornită din anumite cercuri, care tindea la o nouă reformă a Legii și Statutului de organizare a bisericii noastre. In sesiunea din toamna anului trecut a congresului național-bisericesc ni s'a și prezentat un *„Proiect de modificare a Legii și Statutului pentru organizarea bisericii ortodoxe române"*. Valul instabilității amenință, deci, să dea năvală și în ogorul bisericii.

Vorbind principiar, Legea și Statutul de organizare a bisericii, ca orice alcătuire omenească, sunt supuse perfecționării, deci modificarea lor este posibilă. Numai *constituția de bază* a bisericii, așa cum a fost stabilită în principiile ei de ordin divin, nu este supusă schimbărilor. Ea face parte din însăși substanța spirituală a bisericii. Dar în cadrele largi ale acelei constituțiuni cu caracter permanent, pe care nu-l poate modifica nici o autoritate omenească, organizațiunea bisericii, având în vedere împrejurările și necesitățile timpurilor, e susceptibilă de adaptări cari trebue să întrunească criteriul de a servi cât mai eficace realizarea scopurilor spirituale ale bisericii. Această operă am îndeplinit-o când am dat, înainte de aceasta cu 11 ani, actuala Lege și Statutul de organizare unitară a bisericii noastre.

După trecerea unui timp atât de scurt, este oare *necesară* modificarea Legii și Statutului de organizare bisericească?

Ceice am lucrat ani de zile la alcătuirea lor știm câte greutăți a trebuit să învingem până ce am găsit formula cea mai fericită, ca din patru organizațiuni diferite ale provinciilor bisericești, cari formează astăzi marea Biserică ortodoxă română, să facem *una singură* pe întreg cuprinsul țării și prin această unitate în jurul altarului strămoșesc să facem cât mai strânsă și indestructibilă unitatea sufletească a neamului nostru. Nu cred să se fi pus în lucrare la alcătuirea altei legi din țara noastră atâta chibzuință și răbdare, atâta

înţelepciune şi dragoste ca la elaborarea Legii şi Statutului de organizare a bisericii noastre.

Şi acum, până ce încă n'a fost aplicată integral şi peste tot locul, până ce n'am adunat experienţele făcute cu aplicarea ei şi n'am cules toate roadele ei — ni se şi propune să o modificăm! Dar a întâmpinat cineva vreo pedecă, din partea actualei organizări bisericeşti, în munca ce o desfăşoară pentru progresul bisericii şi al instituţiunilor ei? Nu ne vine să credem una ca aceasta. In schimb au fost semnalate din diferite părţi foloasele cari au izvorât din buna ei aplicare, acolo unde mai înainte n'a fost cunoscută. Este netăgăduit interesul viu pe care noua organizare bisericească l-a trezit în păturile largi ale obştei credincioase faţă de viaţa bisericii. Legătura sufletească a poporului cu biserica e mai strânsă de când i s'au acordat drepturi de a-şi spune şi el cuvântul în anumite chestiuni bisericeşti. Prin corporaţiunile bisericeşti, începând dela parohie până la forurile centrale de conducere a bisericii, s'au creat tot atâtea *organe* cu atribuţiuni bine definite şi cari angajează la o armonioasă colaborare întreg clerul şi poporul sfintei noastre biserici. Din sfătuirile lor au răsărit iniţiative laudabile şi s'au pornit realizări frumoase pentru clădiri de biserici, pentru adunarea de fonduri cu diferite scopuri cari tind la întărirea bisericii.

Astfel pentru ierarhia bisericii de jos până sus, aceste organe de împreună lucrare între cler şi popor sunt un razim puternic de afirmare a bisericii şi constituesc un statornic îndemn pentru o mai susţinută activitate.

Autonomia bisericii, care se tălmăceşte nu numai ca dreptul bisericii de a se conduce ea însaşi prin organele sale, dar şi ca conştiinţa răspunderii obşteşti faţă de problemele mari şi faţă de scopurile spirituale ale bisericii, găseşte teren de afirmare şi de sprijin în actuala organizare bisericească.

Iată dece, noi nu ne putem împăca cu propunerile ce ni se fac în proiectul prezentat, ca numărul membrilor corporaţiunilor noastre bisericeşti să fie redus la jumătate, iar alegerea lor să se facă prin delegaţie. Fără îndoială trebuesc înlăturate şi pedepsite abuzurile ce se săvârsesc cu ocaziunea alegerilor, dar nu trebuesc micşorate corporaţiunile bisericeşti, căci prin aceasta am aduce scăderi importanţei lor în sânul bisericii. Abuzurile electorale şi presiunile obişnuite în viaţa politică n'au ce căuta în viaţa bisericească, dar ele mi se par mai uşor de exercitat asupra unei masse electorale mai reduse, cum ar fi alegerile prin delegaţie propuse în noul Proiect, decât în sistemul actualei organizaţiuni. Pentru înlăturarea lor va trebui să facem operă sistematică de educaţie a poporului prin biserică, ca să trezim conştiinţa creştină şi prin ea simţemântul de răspundere al tuturor credincioşilor faţă de sfânta instituţie chemată să-i conducă la mântuire.

Prin urmare, nu modificarea Legii şi a Statutului de organizare a bisericii, ci *o bună aplicare a lor* şi o conştienţioasă operă de educaţie a poporului -- iată ce ar trebui să cerem în actualele împrejurări. Tocmai aceste împrejurări destul de tulburi ar trebui să ne servească ca arvertisment serios, să nu mai desgropăm pricini de învrăjbire şi pe terenul bisericesc, când avem destule în alte domenii ale vieţii noastre publice.

Sesiunea din 1936 a Adunării eparhiale

Sibiu 17—19 Mai —

In cetatea isbânzilor noastre

In Sibiu. In punctul de sprijin al suişurilor ardelene, spre piscul tuturor izbânzilor noastre religioase, culturale şi naţionale. In colţul luminos unde zvâcneşte mai cu vioiciune şi mai curat spiritualitatea organizatoare şi vizionară a mitropolitului A. Şaguna:

Aici s'a adunat din nou soborul luminat al clericilor şi mirenilor din arhiepiscopie. S'a strâns aici din imperativul celor mai înalte rosturi. Căci în fiecare an, odată, aleşii clerului şi poporului vin la Sibiu ca să întindă ochiana scrutătoare peste lungul unui ogor sfânt şi să caute de-un bun grădinărit pe viitor.

Să caute cu nădejdea isbândirii?!... Dar, oare, când n'au isbândit iniţiativele mari pornite, în Sibiu, din inima celor aleşi? Nu este Sibiul cetatea isbânzilor noastre?

La sfânta liturghie

In catedrala mitropoliei ardelene. Toţi deputaţii eparhiali stau la slujbă. Ca să ia dar sfinţitor, înţelepciune şi înţelegere, temere de Dumnezeu şi limpezimea sfatului. Slujeşte chiar I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, înconjurat de soborul preoţilor şi diaconilor.

Slujbă măreaţă!... Ca la prasnicele anului. Şi nici n'ar putea fi altfel. Căci e peatra unghiulară la temelia sesiunii din 1936 a Adunarii eparhiale.

Ancora în tradiţia şagunianâ

A aruncat-o I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* prin cuvântul de deschidere rostit, în catedrală, după terminarea sfintei liturghii. Numai aşa poate vorbi oricine a auzit, ori citeşte cuvântarea înaltului ierarh. (O publicăm în fruntea ziarului).

Recepţia: pe aceeaş linie

Momente pline de căldură. Vin deputaţii eparhiali să aducă omagii I. P. Sf. Mitropolit. Gândul tuturor îl tălmăceşte luptătorul Dr. N. *Comşa*. Dsa schiţează paşii făcuţi de I. P. Sf. Mitropolit Nicolae pe drumul tras de Şaguna. Ca aprig susţinător al statutului şagunian, înaltul ierarh l-a impus cu vrednicie la baza actualei legi de organizare bisericească. Această orânduire a adus roade fericite chiar şi în viaţa publică, nu numai în cea religioasă.

Dacă mici revizuiri ale unor dispoziţiuni din actuala organizare bisericească ar putea fi discutate şi chiar admise, credem că nu e lucru înţelept şi prudent ca, din cauza lor, să rostogolim din nou întreaga problemă a organizaţiunii bisericii noastre. Noi cei din Ardeal în decursul multor decenii n'am schimbat nici o iotă din Statutul organic şagunian şi suntem neliniştiţi în faţa instabilităţii care ne ameninţă patrimoniul bisericesc. Rugăm deci pe fraţii noştri din celelalte părţi ale sfintei noastre biserici să iee în dreaptă consideraţie dorinţa noastră de a fi păstrătorii legii, nu pripiţi modificatori ai ei, căci instituţiumile mari, îndeosebi biserica, progresează prin respectul tradiţiunilor şi prin continuitatea aşezămintelor.

Convins că această dorinţă este expresiunea convingerii adunării noastre eparhiale, declar deschisă sesiunea ei din anul 1936.

Răspunzând, I. P. Sf. Mitropolit a accentuat încă odată că tradiţia moştenită dela Şaguna însemnează un adevărat obligământ pentru cei de azi. Fericit poporul care a moştenit tradiţii atât de luminoase. Biserica noastră nu reprezintă numai o instituţie. Ea e trupul mistic al lui Hristos. De aceea, în desvoltarea ei, trebue să existe o continuitate între trecut şi viitor. Continuitatea se asigură şi prin legiuiri durabile.

Statutul şagunian asigură şi legătura dintre cler şi popor. Cât timp există această legătură, Biserica merge cu paşi siguri spre realizarea ţintelor ei spirituale.

*

Deputaţii se retrag. Ca să se pregătească în vederea şedinţelor de a doua zi.

*

La lucru

In sala festivă a Prefecturii de judeţ. Veghiază şi conduce I. P. S. Mitropolit Nicolae, la dreapta asistă P. S. arhiereu-vicar Vasile de Răşinari. P. C. consilier Dr. Gh. Proca, bătrânul secretar general, orânduieşte cele de cuviinţă. Păr. prot. V. Oană îndeplineşte funcţiunea de secretar al primei şedinţe.

In linia primă urmează «*Raportul comisiunii de organizare*». Raportor este dl I. Sandu.

Conţinutul acestui raport închide în sine o activitate bogată. El glăsuieşte pe larg despre: festivităţile jubilare dela Caransebeş, autonomia şi constituţia Bisericii, mânăstirea Brâncoveanu, pelerinagiile la această mânăstire, Şcoala normală «A. Şaguna», paraclisul Academiei teologice, biblioteca mitropolitană cea nouă, «Duminecа Ortodoxiei», reuniunile de femei, activitatea F. O. R., vizita la Sibiu a I. P. S. Mitropolit Nicodem al Moldovei, vacanţele episcopale dela Oradea şi Cluj, adunările protopopeşti, organizaţiile şi societăţile religioase şi statul personal.

La rândul său dl I. Sandu reaminteşte progresele uimitoare pe care le-a făcut şi le face ştiinţa, dar — adaogă — că aceste progrese sunt binefăcătoare numai aduse în armonie cu credinţa, pentruca altfel, aceste două surori — ştiinţa şi credinţa — să contribuiască la fericirea omenirii colaborând în bună înţelegere.

Intr'o limbă aleasă, dl *I. Sandu* se exprimă elogios asupra raportului prezentat Adunării generale.

Constituţionalism şi autonomie

Adecă fundamentul statutului şi legii de organizare a bisericii ortodoxe române. Om treaz şi cunoscător în această direcţie, dl I. Sandu dă expresiune îngrijorării pe care o simt cei mai conştienţi dintre fiii bisericii ardelene în faţa tendinţei de a se modifica actuala legiuire bisericească. Şi de aceea apasă cu tărie asupra necesităţii ca principiile constitulionalismului şi autonomiei să fie apărate în faţa oricui.

Gândul celorlalţi deputaţi curge în aceeaş alvie. Căci iată aşa-l tălmăceşte îndată dl A. Popa (Oradea). Dsa preconizează chiar o luptă aprigă pentru menţinerea în întregime a statutului de organizare bisericească.

Privind în trecut, vorbitorul constată că menţinerea noastră, ca români, se datoreşte chipului în care a fost organizată biserica ardeleană.

Prin statutul şagunian se cimentează legătura dintre cler şi popor. Azi, această legătură este mai necesară decât oricând. Fiindcă ea sprijineşte Biserica în războirea ei contra vânturilor de stânga. Numai biserica mai poate înfrânge comunismul şi bolşevismul.

De aceea, actualul statut de organizare trebue menţinut cu orice preţ. Deasemenea, el se cere aplicat, în toate părţile ţării, cu toată autoritatea lui de decenii.

Astfel, glasul Adunării eparhiale a răsunat în unison cu al I. P. Sf. Mitropolit în privinţa constituţionalismului şi autonomiei.

Realizări de viitor

In cadrul acestora intră şi alcătuirea unei monografii asupra vremii de păstorire a mitropolitului Ioan Meţianu. Pentru anul 1941, când se împlineşte un sfert de veac dela moartea harnicului ierarh, monografia va fi în mâna publicului credincios.

Chiar în campania de lucrări a acestui an intră şi terminarea măreţei clădiri a Şcoalei normale. Spre bucuria tuturor, I. P. Sf. Mitropolit desvăluie împrejurarea că toţi cei în drept au promis sprijinul spre desăvârşirea ctitoriei lui Şaguna.

Tot în domeniul realizărilor de viitor intră şi intensificarea luptei pentru denunţarea grabnică a Concordatului cu Vaticanul şi pentru rezolvarea definitivă a chestiunii fondului Em. Gojdu.

Aici, glasul I. P. Sf. se uneşte din nou cu al adunării şi cere o hotărâre energică pentru a se pune capăt unor stări atât de dăunătoare bisericii şi statului. «Caci — constată înaltul nostru ierarh — cu cât trece mai mult timp, că atât se adevereşte mai clar că concordatul este dăunător statului nostru. De aceea, el trebue grabnic denunţat».

Va mai trece mult până la înfăptuirea acestor desiderate? Nu e de crezut. Doar încă n'a ajuns neamul nostru să-şi nesocotească interesele sale cele mai preţioase...

Clipe duioase

Sunt acelea în cari numele vlădicilor Roman al Orăzii şi Nicolae al Clujului sunt chemate în mijlocul Adunării. Atunci deputaţii se ridică, tăcerea se face stăpână în sala de şedinţe şi, mai apoi, cuvintele I. P. S. Mitropolit, sub chip de omagiu postum, tălmăcesc o durere adânc simţită pentru trecerea la cele veşnice a celor doi bătrâni.

Fie-le partea cu drepţii, cari din veac au plăcut Domnului. Căci vrednici sunt de aceasta.

Clipe de înălţare

Pe acestea le încearcă Adunarea deodată cu vestirea alegerii PP. CC. părinţi Nicolae Colan şi Nicolae Popoviciu în scaunele văduvite dela Cluj şi Oradea. Deputaţiii aplaudă frenetic, iar modeştii viitori vlădici se înclină cu plăcută smerenie.

Şi aici, glasul Inalt P. S. Mitropolit tălmăceşte simpatia Adunării, urează celor noi ucenici ai lui Şaguna păstorire lungă şi bogată'n roduri duhovniceşti şi subliniază că alegerea celor doi vlădici tineri este în conformitate cu interesele sănătoase ale bisericii româneşti.

Fie-le alegerea spre bucurie. Păşească la primirea harului dumnezeiesc cu sănătate. Intre în slujba vlădiciei Lor cu aceeaş hărnicie pe care au dovedit-o ca dascăli neîntrecuţi în şcoala dela Sibiu.

Un nou raport: al comisiunii bisericeşti

Raportor este P. C. părinte protopop *I. Duma* (Petroşani). In partea

introductivă, raportul constată că asistăm la desfăşurarea unui curent nou şi că trăim o epocă fericită.

Sentimentul religios se exteriorizează azi prin ridicarea atâtor biserici şi catedrale. Corpul raportului este constituit din următoarele puncte luminoase: Cartea de rugăciuni scoasă prin grija şi râvna I. P. Sf. Mitropolit, trecerile religioase, întoarcerea la ortodoxism a credincioşilor din Valea-Lungă, Secuimea, situaţia preoţilor hirotonisiţi anul trecut, Academia teologică, bursierii arhiepiscopiei, şcoala de cântăreţi, mărturisirea şi cumineCarea credincioşilor, chestiuni disciplinare, cazul fostului preot Iosif Trifa, şi starea personalului (cler şi popor).

Toate capitolele acestea au fost prezentate într'o haină proprie şi prin ele s'au zugrăvit actualele stări din biserica noastră. A reeşit clar că trecerile religioase sânt în favorul ortodoxismului, că în Valea-Lungă credincioşii n'au putut fi opriţi dela reîntoarcerea în sânul bisericii străbune nici chiar prin prigoane deosebit de semnificative, şi că în Secuime se duce o luptă cu sorţi de izbândă pentru triumful ortodoxismului românesc.

Salarizarea preoţilor tineri şi a cântăreţilor

Două chestiuni legate una de alta prin firea lucrurilor. Cei dintâi — preoţii — n'au fost plătiţi dela stat în primul om al păstoririi lor. Ceeace a provocat multe greutăţi. Un strop de alinare li s'a adus prin sacrificiul făcut de cei salarizaţi. De aceea, I. P. Sf. Mitropolit ţine să aducă mulţumiri publice preoţimii care a ştiut răbda, şi celei salarizate, care a dat din puţinul său pentru ajutorarea fraţilor întru propoveduire.

Cântăreţii bisericeşti n'au fost plătiţi deloc. Ei nu sunt încă bugetaţi deşi, în Arhiepiscopie, sunt abia 76 cântăreţi diplomaţi, — statul n'a găsit mijloacele necesare pentru salarizarea lor.

In această chestiune, I. P. S. Mitropolit Nicolae desvăluie Adunării câte intervenţii s'au făcut şi câte asigurări s'au primit. Işi exprimă şi mirarea pentrul faptul că în aceeaş biserică se aplică două măsuri diametral opuse: cântăreţii din regatul vechi — câte doi la o biserică — sunt salarizaţi de stat, iar în Ardeal nici unul nu e plătit, deşi toţi ar trebui să beneficieze de aceleaşi drepturi.

Adunarea eparhială a designat o delegaţie constătătoare din membrii acestei Adunări şi anume: Dnii Octavian Goga, Petre Groza, Aurel Vlad, Iosif Iancu, Gheorghe Dubleş şi Vasile Glăjaru senator, ca aceştia să intervină la Minister şi în numele Adunării eparhiale întru apărarea şi soluţionarea cât mai urgentă în mod favorabil a situaţiei salarizării preoţilor.

Raportul comisiunii şcolare

Raportor este dl *A. Popa* (Oradea). După ce constată o înfrângere a curentului utilitarist şi secularist si o întoarcere a lumii spre Evanghelie, raportul stăruie asupra următoarelor puncte: *Apostolatul laic:* Casele culturale, reuniunile de femei, societatea Sf. Gheorghe, F. O. R., Apoi: conlucrarea între biserică şi stat, conferinţa profesorilor dela şcoala normală sub preşedinţia I. P. Sf. Mitropolit, catehizaţia, şcoala normală de băieţi şi fete, şcoala de aplicaţie, liceul «A. Şaguna» din Braşov, liceul din Brad, şi şcoala primară «I. Popasu» din Braşov.

In toate instituţiile acestea, raportul vede adevărate focare de cultură şi viaţă creştinească. Ele fac progrese din an în an.

P. C. părinte *E. Stoica* se pronunţă pentru tipărirea acestui raport bine întocmit, ca să poată lua şi preoţii cunoştinţă despre cele ce cuprinde.

Deputatul *Al. Lucescu* constată deasemenea, că ortodoxismul merge din isbândă în isbândă şi că prin el se poate afirma neamul românesc între celelalte pepoare. Ceice s'au rupt cândva din trunchiul bisericii strămoşeşti, vor trebui să se reîntoarcă, deoarece azi sânt alte împrejurări.

In legătură cu raportul comisiunii şcolare s'au formulat încă trei cereri drepte şi importante: absolvenţii Academiei teologice să fie admişi la examenul de capacitate pentru profesori, ca să poată fi întregite posturile de suplinitori; să se creieze catedre de religie şi în învăţământul primar, acolo unde există un număr mai mare de ore, şi statul să plătească o chirie potrivită pentru clădirile fostelor şcoli confesionale.

Nimic nedrept în aceste revendicări! Pentru aceea, ele ar trebui satisfăcute neîntârziat.

Raportul comisiunii financiare

Raportor este dl *Olariu*. Raportul aduce date precise şi clare asupra situaţiei financiare a aşezămintelor Arhiepiscopiei.

Prin faţa asistenţei se deapănă limpede: salariile preoţilor, fondul de ajutorare preoţesc, congresul economic dela Cluj. Apoi averea sporită prin: ridicraea unei noui şcoli normale, terminarea capelei şi a bibliotecii mitropolitane, mânăstirea Brâncoveanu, drumul până la mânăstire, biserica din Blaj, nouile biserici din Săcuime, alte biserici şi case parohiale.

Toate titlurile enumărate aici ascund sub ele probleme deosebit de importante. Cărora li s'a trasat drum fericit. Doar asupra salarizării preoţilor şi a congresului dela Cluj s'a propus şi s'a admis să se facă intervenţii stăruitoare pentru traducerea în faptă a tuturor promisiunilor.

Ceeace lasă drum liber pentru înţelegerea şi grija Adunării eparhiale faţă de situaţia materială a bisericii şi slujitorilor ei.

Jertfelnicie

Cuvânt frumos şi cu sens înalt. Dar cam puţin preţuit pentru unii oameni ai vremurilor noastre. Nu şi pentru cei din arhiepiscopia Sibiului. Căci iată, într'un singur an numai, averea acestuia a crescut cu peste *zece milioane lei* din *donaţiuni*. In rândul întâi al donatorilor stă cu mândrie societatea «Mica», cu peste Lei 800.000. Urmează apoi alte societăţi, şi nu lipseşte nici dinarul văduvei.

Se poate o dovadă mai vie despre creşterea spiritului de jertfă al credincioşilor, pentru biserică şi pentru instituţiunile sale.

O mânăstire de maici la Sibiu

Realizarea ei a pătruns adânc în programul de lucru pentru viitorul apropiat. Şi se va duce la bun sfârşit. Pentru izbânda ortodoxismului.

Mânăstirea va pregăti şi va da surori de caritate pentru spitalele noastre. Ca să fie îngrijiţi bolnavii ortodocşi de surorile lor.

Iniţiativa luată produce mulţumire în sufletul deputaţilor eparhiali dnii Dr. Dubleş şi Dr. V. Ştirbeţiu tălmăcesc în cuvinte simţite măreţia acestei acţiuni şi rotunjesc însemnătatea deosebită a unei mânăstiri de maici.

Dar biserica n'a stat în pasivitate nici până acum cu privire la soartea bolnavilor din spitale şi din familiile ortodoxe. I. P. S. Mitropolit remarcă măsurile ce s'au luat în ultimi anii. Astfel: capelele, «Duminecа bolnavilor», cărţi de folos duhovnicesc, colecte. etc. Desigur — precizează înaltul ierarh — prin întemeierea unei mânăstiri de maici şi prin pregătirea unor surori ortodoxe, organizarea filantropică merge cu paşi repezi spre desăvârşire.

Bilanţuri

Se citesc apoi diferitele bilanţuri ale fondurilor şi fundaţiunilor din centrul Arhiepiscopiei, precum şi câteva rapoarte speciale. Fondurile Arhiepiscopiei sunt într'o situaţie fericită. Afară de cel administrativ, care, deşi foarte bogat, nu are totdeauna la dispoziţie numerar suficient pentru realizarea unei lucrări mari. Această scădere se datoreşte şi faptului că realizările după *sidoxie* reprezintă o sumă extrem de redusă. Şi cu drept cuvânt.

De aceea, Adunarea hotăreşte majorarea sidoxiei până la 200 lei de cap de familie. Desigur, fiindcă nu toţi credincioşii bisericii noastre sunt în stare să achite o asemenea sumă, ci vor fi grupaţi în zece categorii de contribuabili variind între 2—200 lei

O măsură bună şi dreaptă. Plătind puţin, dar plătind în orce caz, credincioşii noştri învaţă a şti câtă preţuire trebue să dea instituţiunilor la întemeierea şi întreţinerea cărora contribue şi ei efectiv. Şi învăţământul acesta nu e lipsit de folos moral şi material. Mai ales pentru vremea ce va să vie..

Un act de recunoştinţă

Faţă de memoria fundatorului *Ioan Mihu*. Celui ce a donat întreaga sa avere în folosul bisericii, i se va ridica un mansoleu impozant chiar în inima averilor dăruite. Ca actul să fie deplin, biserica va da publicităţii toate memoriile politice ale acestui mecenate. Spre a avea ocazia să privim din plin în sufletul curat al unui om dăruit cu totul instituţiei lui Hristos.

Un îndemn pentru mulţi şi un act de inspiraţie fericită. Se 'mpreună amândouă ca să ne fie mântuitoare de suflet.

Un membru nou în senatul şcolar

In locul regretatului Dr. I. Bunea este ales harnicul profesor şi inspector şcolar Silviu Ţeposu.

Il ştim şi ne ştie. Pentru aceea, alegerea ne face bucurie. Şi nouă şi altora.

Inchiderea adunării

Se face prin cuvântarea I. P. Sf. Mitropolitul Nicolae. Care s'a rostit astfel: «Am constatat în cursul lucrărilor Adunării eparhiale interesul viu manifestat de membri ei faţă de viaţa religioasă şi de situaţia instituţiunilor din Arhiepiscopie. Aţi putut urmări şi vedea din rapoartele prezentate, ceeace am realizat, dar şi ceeace rămâne să realizăm în viitor.

Biserica se află în faţa unor mari probleme de ordin sufletesc. Pentru rezolvarea fericită a acestora trebue să ne încordăm toate puterile. Mă plec în faţa acestor probleme. Ştiu că sunt grele. Dar ştiu şi aceea că sprijinit de cler şi popor şi cu încredere nemărginită în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, toate greutăţile se învinge.

Duceţi poporului vestea bună, că cei din fruntea bisericii se străduiesc ca să menţină toate aşezămintele ei pe linia progresului şi a tradiţiei».

In numele deputaţilor a răspuns dl Dr. Gh. *Dubleş*, remarcând atmosfera de înaltă spiritualitatea în care au trăit membri Adunării eparhiale în cele trei zile ale sesiunii din 1936.

Şi aşa, Adunarea s'a închis. Dea Domnul să secerăm spic de aur pe urma semănăturii celei bogate ce s'a aruncat cu dragoste în ogorul sfintei noastre biserici.

Diacon **D. Călugăr**

In semnul recunoştinţei

— Un apel al Comitetului central al „Astrei" —

Asociaţia culturală «*Astra*», prin Comitetul său central, alcătuit din fruntaşii vieţii publice ardelene, a luat hotărârea, ca *a doua zi de Rusalii*, în fiecare an, să se organizeze în toate despărţămintele şi cercurile culturale, serbări în cadrul cărora *să ne amintim cu recunoştinţă de ceice au muncit şi muncesc jerfind pentru cauza culturii româneşti şi, lăsând la o parte tot ce ne-ar putea desbina, să strângem rândurile în jurul acestei Asociaţii culturale şi să-i dăm tot sprijinul în orce formă.*

In anul acesta, 1936, Asociaţiunea „Astra", numită la înfiinţarea ei «*Asociaţiune transilvană*», împlineşte *75 de ani de rodnică existenţă.*

Astfel ziua de 1 Iunie 1936, a doua zi de Rusalii, va fi prăznuită în tot Ardealul, în chip deosebit.

Comitetul central adresează prin urmare tuturor acelora cari, cu frăţească dragoste, înţeleg rostul străduaniilor sale, rugămintea să dea tot sprijinul unei activităţi, al cărei scop final este binele neamului românesc întreg şi al patriei noastre scumpe, —

Preoţimea noastră ortodoxă română să nu lipsească dela datorie nici cu prilejul acesta.

Ziua Eroilor. — Evlavioasa comemorare anuală, a Eroilor întregitori de ţară între frontierele ei firești, s'a serbătorit în Sibiul nostru, şi în întreg întinsul pământului românesc, cu sentimente de profundă recunoştinţă, înoită an de an, prin slujbe religioase săvârşite în sfintele locaşuri, precum şi în faţa mormintelor şi a crucilor funerare înălţate cetelor de ostaşi legendari. Pentru tot ce ni-au dăruit, cu jertfa vieţii lor pământeşti, li se aduce, în cucernice rugăciuni, laudă şi mărire.

La serbarea din cimitirul eroilor, în Dumbrava *Sibiului*, unde toate mormintele erau împodobite cu flori şi coroane de stejar, a săvârşit slujba religioasă P. Sf. Sa arhiereul vicar *Vasile*, ear răspunsurile le-a dat corul studenţilor dela Academia teologică «Andreiană». Din partea bisericii noastre ortodoxe a cuvântat părintele protoiereu *Iosif Serafin*, ear tinerimii şcolare i-a vorbit dl general *D. Gheorghiu*, îndemnând tineretul să-şi cinstească eroii şi să fie demn de ei. A urmat apoi, în faţa dlui general *V. Economu*, comandant de corp, defilarea tinerimii şi a trupelor.

Pelerinaj. — La îndemnul necontenit al I. P. S. Mitropolit Nicolae dela Sibiu, membrii cercului studenţilor teologi ardeleni „A. Şaguna" dela Universitatea din Cernăuţi au făcut — Duminecă 3 Mai 1936 — un pios pelerinaj la sf. mânstiri *Putna* şi *Sucevița*.

Ajunşi la sf. mânăstire Putna tocmai la începutul sf. Liturgii, membrii cercului au participat activ la sf. slujbă, şi răspunsurile la Liturgie. După ce preşedintele cercului a depus o cunună de flori pe mormântul vrednicului voevod Ştefan cel mare, — s'a slujit o panahidă în aminţirea acestui mare ctitor de vechi lăcaşuri dumnezeeşti. S'a vizitat apoi muzeul sf. mânăstiri, precum şi toate frumuseţile ei. La masa ce s'a dat în cinstea pelerinilor — I. P. C. Sa părintele Stareţ Atanasie Prelipcean, răspunzând cuvântului de mulţumire al preşedintelui, — a elogiat în cuvinte frumoase pe ierarhii Bisericii ardelene, accentuând în deosebi activitatea binecuvântată a I. P. S. Mitropolit Nicolae dela Sibiu şi arătând legăturile bisericeşti dintre bucovineni şi ardeleni.

Dela Putna membrii cercului au trecut la sf. mânăstire Sucevița vizitând şi aici mănăstirea, care excelează prin pictură admirabilă şi încă bine păstrată, precum şi muzeul ei. După acestea, studenţii teologi ardeleni s'au reîntors la alma mater, mulţumiţi, înălţaţi şi premeniţi în sufletele lor de frumuseţile încântătoare ale Ţărişoarei fagilor.

Probleme-Recensii-Comentarii

Este ştiută furia cu care foile catolice au întâmpinat mărturisirile dlui Nichifor Crainic privitoare la împrejurările în cari Vasile Goldiş a semnat concordatul. Intr'un ton vulgar, devenit la catolicii noştri de ambele rituri obicei, ele tăgăduiau că concordatul ar fi fost preţul împăcării regelui Ferdinand cu Vaticanul şi-l acopereau pe dl Crainic cu toate epitetele injurioase ce le pot inventa nişte minţi grosolane.

Dl Nichifor Crainic răspunde în Nr. din Mai al revistei „Gândirea", într'o formă demnă care ar putea face să roşească oricare alte obrazuri decât cele cari fac prin presă educaţia catolicilor noştri.

Răspunsul e zdrobitor, căci dl Nichifor Crainic afirmă că posedă o lungă scrisoare dela Vasile Goldiş în care sunt fixate toate aceste lucruri. Dl Crainic spune:

Din aâiguelile lor un singur argument se poate lua în seamă. Eu susţin că preţul împăcăriii Regelui Ferdinand cu papa a fost concordatul. Ei răspund: Nu e adevărat, fiindcă Regele se împăcase cu papa cu şapte ani mai înainte de încheierea concordatului!

Şi au dreptate şi ei. Dar, corecţi aşa cum îi arată felul de-a ataca, uită să adauge că: exact cu şapte ani mai înainte se începuseră şi tratativele de concordat între România şi Vatican. Adecă imediat după împăcarea regală, ca o consecinţă şi ca o condiţie a ei. Vasile Goldiş a mers la Roma cu o scrisoare a Regelui, care zăcea pe patul de suferinţă fatală. ***Iar eu posed o lungă scrisoare dela Goldiş în care sunt fixate toate aceste lucruri,*** *plus rugămintea de a-l apăra când va fi atacat de ortodocşi. Ceeace am şi făcut, după atacurile vehemente ale dlui Onisifor Ghibu.*

Credem că nu mai e necesar nici un comentariu.

*

Memoriile fruntaşului ardelean Dr. Ioan Mihu. — Dl profesor Silviu Dragomir a făcut, în 8 l. c., o comunicare în şedinţa publică a Academiei Române, arătând că pregăteşte pentru tipărire, din însărcinarea mitropoliei Ardealului, opera: *Memoriile fruntaşului ardelean, Dr. Ioan Mihu,* care în 1910 a condus tratativele cu contele Ştefan Tisza şi cu guvernul ungar în cauza conflictului româno-maghiar. Conţinutul memoriilor este dintre cele mai interesante. Ele se sfârşesc cu istorisirea audienţei, acordate lui Dr. Ioan Mihu din partea Regelui Carol I, cu care a discutat problema românilor din Ardeal.

*

Iaşul cultural, bătrâna capitală a Moldovei, oraşul cu măreţe locaşuri sfinte, a comemorat în luna aceasta a lui-Mai, împlinirea celor 75 de ani dela întemeerea societăţii «*Junimea*», în jurul căreia s'au grupat personalităţi ca Titu Maiorescu, Petre Carp, A. D. Xenopol, Eminescu, Slavici, Creangă, C Meissner (trăeşte încă) şi mulţi alţi fruntaşi ai scrisului şi ai vieţii culturale româneşti.

Societatea *Junimea*, ca gruparea literară-ştiinţifică, nu s'a preocupat de politica zilei. N'avea, în „statutele" sale altă regulă, decât aceasta: „Intră cine vrea, rămâne cine poate".

Pe vremea întemeerii societăţii dela Iaşi, în Ardeal stăpânea şi înflorea concepţia şcoalei latiniste a Blajului, care stăruia să ne fericim cu o cultură cât mai apropiată de haina limbii latine.

Junimea, dimpotrivă, şi-a însuşit concepţia unei culturi *româneşti*, izvorâte din sufletul poporului nostru.

Concepţia junimistă a fost adoptată în Ardeal mai întâi de tinerii adunaţi în jurul „Foişoarei" *Telegrafului Român*, în frunte cu Ioan Bechnitz, Dr. Barcianu, Comşa, fraţii Brote, Crişanu etc., şi continuată apoi, în 1884, în viguroasa *Tribună* a lui Slavici... Şi-a biruit, în urmă, chiar la Blaj.

Organul de publicitate al Junimii, revista *Convorbiri Literare*, îş continuă activitatea şi astăzi, cu bune roade pentru literatura şi cultura neamului; — la rândul său, obştea română, cu prilejul împlinirii celor trei sferturi de veac, a adus venerabilei *Junimi* meritate omagii.

*

Prozelitism şi revizionism. In comuna *Bobâlna*, protopopiatul Geoagiului, — ne comunică o persoană din partea locului, — s'a petrecut, către sfârşitul marelui post al Paştilor din acest an, un fapt vrednic de toată osânda.

In numita comună, cu locuitori în majoritate ortodocşi, preotul «*catolic de rit grec*», pornind dela biserica sa în procesiune, cu icoane etc., a străbătut, dela o margine până la cealaltă, întreg satul, oprindu-se în mai multe locuri, în scop ca la la fiecare popas să predice cu glas mieros mulţimii sătenilor curioşi, că: Mântuirea neamului românesc nu poate să vie de nicăiri, *ci numai şi numai dela Roma papilor...* Indemnul, adresat fireşte *ortodocşilor*, de a-şi părăsi legea şi a îmbrăţişa uniaţia, a provocat în sufletele lor îndreptăţitul resentiment.

— Dacă aşa se lucrează la catolicii preoţi „de rit grec", ceilalţi preoţi, cei „de rit latin", nu se lasă mai pe jos, ci merg mai departe; — drept exemplu cum se respectează, din această parte catolică, statul român, înregistrăm cazul recent dela *Arad*, când preotul «*catolic de rit latin*», paterul minorit Gellert Pongratz, la înmormântarea unui enoriaş al său, în 27 April c., a predicat zicând: «*Stăm lângă cadavrul tău, cu inimile* **roşii,** *cu sufletul nostru* **alb,** *în primăvară* **verde;** *când tu vei ajunge în cer, să spui vechilor maghiari, că aici, pe pământul* **unguresc,** *se sbate generaţia nouă maghiară asuprită de autorităţile româneşti!*»... şi aşa mai departe.

Cazul dela Arad, cu pofte revizioniste, se cercetează însă din partea autorităţilor civile. Cazul dela Bobâlna, cu pofte prozelitiste, va avea oare ceva ecou la fel, pe la autorităţile bisericeşti dela Blaj?

*

Date statistice de reţinut. *In recentul număr al organului «Astrei» culturale,* **„Transilvania",** *(Nr. 2 din 1936), la partea de material informativ şi cronici, se arată, cu date statistice, contribuţia diferitelor tagme sociale la «Asociaţiune». Şi anume se precisează: câţi intelectuali erau* **membri,** *ai societăţii acesteia, în 1 Iulie 1905?*

Se constată că erau membri: 334 preoţi; 91 protopopi; 30 vicari, canonici, asesori consistoriali; 26 consistoriali; alţi 7 funcţionari consistoriali; 6 arhierei, precum şi 22 parohii; — va să zică **clerul şi bisericile din Ardeal şi Bănat erau reprezentate în Asociaţiune prin 516 membri.**

Alte profesiuni prezintă următoarele cifre: 178 advocaţi şi candidaţi de advocat; 122 proprietari; 77 funcţionari de bancă; 76 profesori, 59 învăţători, 55 medici, 45 (din 110) bănci româneşti, 37 negustori, 17 meseriaşi; — alte profesiuni în număr şi mai redus; — cu totul **917 mireni** *intelectuali, faţă de cei 516 membri ai clerului amintiţi mai sus; procentul dat la* **preoţime** *este astfel mult covârşitor, asămănat cu al ori cărei alte tagme.*

Şi mai favorabil pentru preoţime se înfăţişează raportul cifrelor, când e vorba de **preşedinţii** *despărţămintelor Asociaţiunii. Acelaş număr din «Transilvania» ne aduce adeca pentru anul 1921 următoarea statistică interesantă: Preşedinţi* **preoţi** *au fost: 1 asesor consistorial, 3 canonici, 16 preoţi şi 29 protopopi, — la olaltă 49 preşedinţi* **din cler.** *— Din alte profesii: 18 advocaţi, 6 directori de liceu, 3 profesori, 6 primpretori etc.; abea toate aceste profesii, la olaltă dau numărul de 49 preşedinţi dintre mireni.*

Se învederează, prin urmare, că tagma preoţească a stat, cel puţin în anii memoraţi, la locul de frunte în listele membrilor bătrânei societăţi. Dacă şi intelectualii, aparţinând altor tagme sociale, ar face acelaş lucru, vechea şi cinstita noastră instituţie culturală naţională nu s'ar mai putea jălui de puţinătatea numărului membrilor săi.

INFORMAŢIUNI

Societatea *religioasă «Sf. Gheorghe» a elevilor dela liceul «Andrei Şaguna» din Braşov a aranjat în seara zilei de 26 April 1936 în sala festivă a liceului o şezătoare religioasă. In cadrul unui program bogat s'au executat mai multe coruri religioase de Soc. Sf. Gheorghe din Braşov-Tocile, iar elevii liceului au recitat poezii, pilde şi istorioare morale. In prezenţa unui public numeros şi a elevilor a vorbit părintele catihet, Ioan Brânzea, despre virtuţile care au împodobit viaţa mucenicului Gheorghe, recomandându-le tineretului zilelor noastre, ca tot atâtea izvoare de înviorare, de întărire, de îndrumare şi de sfinţire a vieţii. A mai vorbit dl Dr. Suciu-Sibianu, apreciind activitatea frumoasă desfăşurată de soc. «Sf. Gheorghe» a liceului Şaguna, sfârşind programul şezătoarei cu sfaturi de higienă medicală armonizate cu înţelepciune Sfintei Scripturi.*

Inmormântarea protopopului V. Goron al Geoagiului. In ziua de 1 Mai c. am petrecut la locul de veşnică odihnă osemintele regretatului protopop V. Goron, un vrednic păstor în via Domnului. Născut în unul din satele Someşului, descendent din o familie de preot, după terminarea studiilor secundare şi după trecerea bacalaureatului, urmează cursurile teologice la Sibiu. Activitatea pastorală o începe în calitate de capelan pe lângă tatăl său, apoi ca preot în un fruntaş sat de pe valea Murăşului (Uroiu). Deacolo este chemat la văduvitul scaun protopopesc al Geoagiului, pe care l-a condus 15 ani cu demnitate. A ştiut să se identifice cu chemarea pe care o avea. Ultima dorinţă i-a fost să i se facă înmormântarea cât se poate de simplă, cu un singur preot. — Pe regretatul nostru protopop odihneşte-l, Doamne, întru fericirea cea neîmbătrânitoare! — *Un participant.*

Testament. In vremea când atâta lume se sbuciumă în dobândirea celor materiale, păstrându-le apoi pentru sine şi poate pentru urmaşi risipitori, trebue să înregistrăm cu satisfacţie că se mai găsesc şi oameni cu mintea mai luminată şi cu inimă în adevăr nobilă şi generoasă. Dintre aceştia făcea parte şi de curând defunctul *Trandafir Djuvara*, al cărui testament, depus la tribunalul Ilfov, cuprinde dispoziţii asupra averii sale de patru milioane lei, destinate diferitelor aşezăminte de înălţare săfletească, de cultură şi binefacere. Intre legatele testatorului sânt: Lei 500.000 *Societăţii ortodoxe a femeilor române;* Lei un milion pentru zidirea unei *biserici* în comuna Etna, jud. Brăila; Lei 500.000 societăţii „Vatra Luminoasă"; Lei un milion Ateneului Român, pentru premii de câte 25 mii lei, acordate anual celor mai bune două conferinţe, rostite în cursul fiecărui an la acel Ateneu, şi. a. — Imitatori cât mai mulţi!

Universitatea populară „Nicolae Iorga" din Vălenii-de-Munte îşi deschide cursurile de vară între 15 Iulie şi 15 August 1936, sub conducerea directă a dlui profesor Nicolae Iorga. Inscrierile se fac pe adresa următoare: Universitatea populară „Nicolae Iorga", b-dul Schitul Măgureanu Nr. 1, Bucureşti I. Costul căminului este 200 lei, iar cantina 1000 lei pe tot timpul cursurilor, şi se trimite prin mandat poştal, scriindu-se pe cotor: „Pentru cantină şi cămin".

Anunţ. Adânc îndurerată, şi pe această cale aduc mulţumiri tuturor acelora cari au participat la înmormântarea regretatului meu soţ *Oliver Valer Goron*, protopopul Geoagiului şi indeosebi cucernicilor preoţi prezenţi în număr atât de frumos. Totodată mulţumesc şi acelora cari şi-au exprimat respectul şi dragostea faţă de el prin depunere şi răscumpărare de cununi. Anunţ totodată şi parastasul de 6 săptămâni, pe ziua de 14 Iunie a. c. ora 11 a. m. în biserica centrală din Geoagiu.

Văd. Rozalia protopop V. Goron.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 24 Mai 1936, va predica părintele *M. Neagu.*

Conferinţa dlui prof. Nae Ionescu. Sâmbătă seara, în 16 Mai, dl prof. univ. Nae Ionescu a ţinut o frumoasă conferinţă în Aula Academiei teologice, vorbind despre, „Universalism şi ortodoxie". Cu puterea-i cunoscută de analiză şi de despicare a problemelor şi situaţiilor, conferenţiarul a arătat că universalismul adecă mentalitatea care individualizează, uniformează şi raţionalizează totul, e pe sfârşite, apărând la orizont un nou moment istoric, în care se vor recunoaşte drepturile organicului, al colectivului şi al particularului în toate domeniile de viaţă alespiritului. Noua mentalitate e mai adecvată ortodoxiei sobornicesti. Conferinţa a fost mult apreciată de numerosul şi selectul public.

Conferinţă publică în Sibiu. Centrul studenţesc „A. Şaguna", Sibiu organizează Sâmbătă, 23 Mai 1936 ora 18½ (6½ p. m.) în aula Academiei teologice o conferinţă. Va vorbi poetul şi prof. *Radu Demetrescu Gyr.* Subiectul: «*Intoarcerea lă credinţă*». — Intratea benevolă.

Şezătoarea grupării intelectuale „Thesis". Gruparea intelectuală „Thesis" din localitate a aranjat Duminecă în 17 Mai la ora 6 în sala Prefecturii o reuşită şezătoare cultural-literară cu ocazia săptămânii cărţii. Pr. Dr. D. Stăniloae a prezentat publicului aspectul religios actual al Sibiului, dl Dr. I. Popescu-Sibiu pe cel ştiinţific-medical iar dl prof. Ilie Licu Popescu pe cel cultural şi literar. Apreciaţii scriitori sibieni, dnii: Mircea Alexiu, Emil Cioran, Ionel Neamţu, Giuseppe Cifareli şi Al Dima au cetit bucăţi din operele Domniilor lor. A fost o frumoasă şi mult gustată şezătoare.

Poşta redacţiunii

Pr. *I. S.* Cereţi, la locul competent, să se facă cercetare în cauza ce vă priveşte.

Un iconostas

Constătător din 42 icoane artistic lucrate şi bine conservate se află de vânzare la parohia ortodoxă din Mediaş pe lângă condiţiuni favorabile.

Ofertele se vor înainta oficiului parohial în termen de 15 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Mediaş, 11 Mai 1936.

Oficiul parohial ortodox

(14) 2—2 **Prot. I. Crăciun**

Oficiul parohial ortodox român, Aita-mare

Nr. 90—1936 (15) 1—1

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 31 Mai se va ţinea licitaţie publică, în localul Casei culturale a bisericii ortodoxe române din Aita-mare, cu oferte scrise şi sigilate pentru darea în întreprindere a edificării bisericii ortodoxe române din comuna Aita-mare.

Valoarea lucrărilor după deviz aprobat de Consiliul arhidiecezan ortodox rom. este de 230.000 lei. Intreg materialul este dat şi depozitat la locul de construcţie de biserica ortodoxă română.

Concurenţii, pentru a putea fi admişi la această licitaţie, vor trebui să depună o garanţie de 5% din valoarea lucrărilor. Deviz, plan şi caet de sarcină se pot vedea la Oficiul parohial ortodox român, Aita-mare.

Pr. **Ioan Bunuş** preşedintele of. paronial — **Pozsa Mihai** epitrop-cassier

Nr. 73—1936 [16] 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Pentru văruirea bisericii ortodoxe române din comuna Ilimbav judeţul Sibiu şi a turnului pe dinafară, şi decorarea bisericii pe dinlăuntru, Consiliul parohial publică darea acestei lucrări, iar doritorii de a lua lucrarea, să-şi înainteze ofertele lor până în 1 Iunie a. c. Spre a cunoaşte ce e de lucrat, să pot deplasa în comună în orice zi până la 1 Iunie.

Spesele cu deplasarea nu obligă pe parohie ca să li se plătească.

Staţiunea trenului mic este Marpod, acum Miclescu. Dela staţiune până la comuna Ilimbav sânt 6 klm. şi se trece prin comuna Marpod. Este şi cursă din Sibiu seara la 5 ore (17.)

Consiliul parohial îş rezervă dreptul a alege dintre oferenţi pe care îl va crede mai apt şi va garanta lucrarea că va fi solidă şi durabilă.

Decorarea se va face cu motive româneşti.

pentru Consiliul parohial
Pr. **Ioan Alexandru**
paroh şi preşedinte

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXXXIV — Sibiu, 31 Mai 1936 — Nr. 23

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Bine ați venit!

Sibiul, focarul spiritualității românești a Ardealului, s'a îmbrăcat în haine de sărbătoare ca să primească oaspeți înalți și iubiți. In șirul lung al momentelor mari din trecutul Sibiului ortodox, atât de fecund în realizări naționale și religioase, momentul împreunat cu sărbătoarea pogorârii Duhului Sfânt din anul acesta, vine să se adauge, cu o strălucire și o însemnătate unică.

Intreagă Biserica neamului, prin cei mai străluciți și mai autorizați reprezentanți ai ei, vine să comemoreze fapte mari realizate odinioară în această cetate a spiritului românesc și să-i dea lauda cuvenită pentru vredniciile de azi.

Catedrala mitropolitană a Ardealului, împlinind acum treizeci de ani de când se înalță în ea rugăciuni pentru neamul nostru și se oțelesc puteri pentru slujba cea mare în serviciul românismului, va avea în zilele Rusaliilor slujitor la altarul ei pe însuși *Patriarhul Bisericii ortodoxe a întregei Românii, pe I. P. S. Sa Dr. Miron Cristea.* Inconjurat de-a dreapta și de-a stânga de II. PP. SS. LL. mitropoliții Nicodem al Moldovei și Nicolae al Ardealului, și de episcopii vechiului Regat și ai Ardealului, vom vedea simbolizată întreaga Țară românească, definitiv închegată, aducând mulțumită lui Dumnezeu lângă izvorul ceresc de unde primea putere rezistența noastră religioasă și românească și străduințele pentru unirea Ardealului cu Țara mamă.

Românimea dreptcredincioasă a Ardealului, a cărei Biserică a trecut prin grele furtuni și restriști, vede acum, la pogorârea Duhului Sfânt, episcopatul Bisericii sale puternice și în plină expansiune evanghelică, întrunit frățește la rugăciune și la sfat spre binele duhovnicesc al neamului.

Prin rugăciunea urmașului mitropoliților de odinioară ai Ungro-Vlahiei, împletită cu rugăciunea unei bogate pleiade de ierarhi din toate ținuturile românești, se va coborâ harul episcopesc peste cei doi vlădici nou aleși, al Clujului și al Orăzii. Peste prăpastia de durere deschisă la 1700 se aruncă puntea legăturii frățești restabilite prin voia lui Dumnezeu mai tare ca voia dușmanilor.

«Astra» culturală ardeleană, cu cei 75 de ani ai ei de glorioasă împrăștiere a luminii și a puterii sufletești în inimile românești de dincoace de Carpați, se va bucura și ea în popasul festiv pe care-l face de binemeritata încurajare și apreciere din partea ierarhiei bisericești a României.

«Oastea Domnului», cu rândurile ei dese și entuziaste de suflete luptătoare pentru înoirea spirituală a neamului, cu steagurile ei fremătând de fiorul Duhului dumnezeesc care le străbate, se adună și ea să asculte cuvântul de îndemn și de îndrumare al Părinților ei.

Căci momentul dela Rusalii nu e numai un popas de reprivire peste trecut și de mângâiere a sufletului pentru cele ce s'au putut face până acum cu ajutorul lui Dumnezeu, ci mai ales o încordare a puterilor pentru noui avânturi duhovnicești și naționale.

Inalt Prea Sfinției Sale primului Patriarh și înțeleptului cârmaciu vizibil al Bisericii române, Inalt Prea Sfinției Sale învățatului Mitropolit al Moldovei, Prea Sfinției Sale luminatului și strădalnicului episcop Vartolomeiu al Râmnicului-Noului Severin, Prea Sfinției Sale episcopului Ghenadie al Buzăului care ne este vecin nu numai cu eparhia, ci și cu sufletul, Prea Sfinției Sale harnicului nou alesului episcop al Argeșului Grigorie, și Prea Sfinților Lor episcopilor ardeleni Vasile al Caransebeșului și Andrei al Aradului, — Sibiul le strigă din sufletul său iubitor, un românesc și frățesc: Bine ați venit!

Oastea Domnului la Sibiu

— In al 5-lea Congres al său —

PROGRAMUL SERBĂRILOR

Ziua I-a de Rusalii, 31 Mai

Ora 6 dimineața: *Mai mulți duhovnici vor fi în catedrală și în capela mitropolitană pentru mărturisirea fraților și surorilor.*

Ora 9: *Liturghie slujită de I. P. Sfințitul Patriarh Miron, cu mare sobor de ierarhi și preoți. Hirotonirea episcopului de Cluj. Cuvântarea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului; cuvântarea noului hirotonit Nicolae al Clujului.*

Impărtășirea celor mărturisiți cu sfintele taine. Binecuvântarea credincioșilor din partea I. P. S. Sale Miron, patriarhul României, împreună cu o cuvântare.

Din catedrală, lumea ostașilor, va trece în curtea Academiei teologice, unde se va cânta Domnului, bucurându-ne pentru cea de-a 5-a întâlnire a societății religioase.

Ora 3—6 după masă: *Adunarea frățească în sala festivă a Academiei teologice, unde fiecare grupare reprezentată de Rusalii la Sibiu, își va putea spune cuvântul. Va fi un prilej, de-a se sfătui duhovnicește, de-a se rosti răspicat asupra mersului în viitor a lucrării legate atât de strâns de Biserica ortodoxă și de conducătorii ei legiuiți.*

Ora 6: *Priveghere în catedrala mitropolitană, cu toți ierarhii prezenți, în frunte cu I. P. S. Sa Patriarhul Miron.*

Ziua a II-a de Rusalii, 1 Iunie

Ora 7—9: *Mărturisirea celor sosiți numai Duminecă.*

Ora 9: *Sfânta liturghie, cu mare sobor de arhierei și preoți, în frunte cu I. P. S. Sa Miron, Patriarhul României.*

Hirotonirea episcopului de Oradea, împreună cu vorbirile de cuviință. Vorbirea P. S. Sale Nicolae al Orăzii, ca unul care a activat în ogorul Oștii, va fi de o deosebită însemnătate pentru lumea ostașilor.

Ora 11½: *După obiceiul din anii trecuți, cortegiul, drapelele și cu praporii în frunte, va purcede spre sala «Thalia», unde va avea loc adunarea sărbătorească.*

Ora 12: *In sala «Thalia» se vor ține cuvântările conducătorilor mișcării duhovnicești. —*

Mare însemnătate va avea cuvântul pe care-l va rosti I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului. Asemenea bucuria adunării va fi deosebită, putându-se împărtăși de binecuvântarea I. P. S. Sale Miron, Patriarhul țării, și de a celorlalți mitropoliți și episcopi prezenți.

Dintre vechii luptători, vor cuvânta I. P. C. Sa arhimandritul Iuliu Scriban din București, fratele Dr. Suciu-Sibianu din Brașov, P. C. Sa părintele Ioan Alexandrescu din Șarânga-Buzău, și alții după cum va îngădui timpul.

Ora 4 după masă: *Adunarea de despărțire a fraților.*

Ziua „Astrei"

— Cu prilejul festivalurilor de Rusalii —

Conducerea „Astrei" a luat inițiativa de a organiza, prin despărțămintele sale, a doua zi de Rusalii, la orașe și la sate, în cuprinsul tuturor despărțămintelor sale, festivaluri culturale. Pentru anual acesta ziua Astrei are dublu scop: de a pregăti publicul pentru adunarea generală jubilară dela Blaj — 75 ani de activitate, și de a aduna mijloace materiale pentru munca ce o desfășoară în mijlocul poporului.

Aceste mijloace, mai ales în situația financiară economică de azi, sânt foarte modeste. Cotizațiile de membri sânt destul de neînsemnate; capitalul fundațiunilor, plasat în acțiuni ale institutelor bancare și în depozite, — a avut soarta cunoscută de toți; veniturile festivalurilor ici și colo — sânt puține.

Regretatul *Vasile Goldiș* văzând situația grea a „Astrei" a preconizat o politică culturală care ar fi fost mântuitoare pentru „Astra", dacă ar fi fost urmată la ministerul cultelor și artelor. Anume de a da toate concesiunile de cinematograf din Ardeal și Banat „Astrei". Ar fi fost un bun și românesc control asupra filmelor, și prin orânduirea concesiunilor „Astra" și-ar fi asigurat mijloace materiale suficiente pentru marea ei misiune care nu e încă sfârșită.

FOIȘOARA

Cuvântare

la sfințirea temeliei bisericii din Odorhei (19 April 1936)

„Domnul a zis, că vrea să locuiască în nor", (Cartea III, Impărațiior 8, 12).

Venim astăzi aici, Iubită obște creștinească, din porunca Inalt Prea Sfințitului nostru Părinte, Mitropolitul Nicolae, pentru ca să sfințim temelia acestui nou lăcaș dumnezeesc, și prin rugăciunile înălțate către Tatăl ceresc, să-I cerem ajutorul, să-I cerem să pogoare în inimile voastre însuflețire și putere, ca să terminați cât mai curând această casă a Domnului.

Și venind aici ne aducem aminte de cuvântul împăratului Solomon, care zidind și el pe muntele Sion casă de rugăciune și văzând tot muntele acoperit de nor, zicea cu sufletul său inspirat: „Domnul a zis, că vrea să locuiască în nor. Și eu am zidit casă sfântă Ție, ca să locuești într'însa *în veac*».

Nor, negură și întuneric a fost pentru noi prin părțile acestea, multe veacuri dearândul, și din acești nori groși adeseori ni-au venit fulgere și trăznete, care au aprins satele noastre și au decimat pe credincioșii bisericii noastre dreptmăritoare.

De mult, în vremuri pe care nu le scrie istoria, eu văd aici soare, mult soare. Văd așezări de oameni blânzi și harnici, îmbrăcați în portul nostru românesc, dar închinându-se lui Zamolxe, muncind liniștit pământul și păscându-și turmele pe dealuri și văi.

Aud sunet de fanfară, pași grei zgudue pământul. E armata romană, care face drumuri, zidește cetăți și aduce o civilizație mai înaltă.

Răsar cruci de biserici, pe case, pe morminte și pe câmpuri și dealuri, și sub protecțiunea și umbra crucilor se naște poporul român.

Văd prin sate juzi și cnezi, cari fac dreptate, țin rânduială și cheamă poporul sub arme la vreme de primejdie, juzi și cnezi, cari au dat acestor munți, acestor dealuri, acestor văi nume, ce au rămas până azi ca o vie și neîndoelnică mărturie a persistenței noastre pe aceste plaiuri.

Dar au venit furtuni și puvoaie din răsărit și ne-au apăsat și ne-au copleșit. A fost pentru noi aici veșnic nor, ceață, negură și întuneric.

In zilele luminate de azi ne aducem, ca de un vis urât, aminte de prigoana religioasă, din pricina căreia ni s'au rărit aici credincioșii. Noi nu vom evoca acum toate suferințele, tot martiragiul strămoșilor noștri; nu putem trece însă sub tăcere hecatomba de preoți martiri, îngropați la băile Homorod, pe contele Haller din Ferihaz, „ucigătorul de popi valahi" (vezi Barițiu: Părți alese din Istoria Transilvaniei, vol. II).

De aici au pornit, în 1848, devastările și incendierile satelor românești Agoștin, Paloș și Albești; atâtea sate de aici au ajuns morminte de drept credincioși, iar în 1916—1918 temnițele de aici au fost martore schinjuirilor, de care s'au împărtășit bogat preoți și mireni de-ai noștri.

Un nor negru a acoperit aceste plaiuri vreme de 16 veacuri.

Dar, azi zările s'au luminat.

Azi Dumnezeul dreptății vrea să lo-

Dar, acest drum românesc nu a fost urmat. „Astra" a rămas cu 5—6 concesiuni de cinema, antreprenorii străini continuă să beneficieze singuri de cinematograf.

Pe de altă parte statul, cu îndatoririle şi poverile lui multiple, n'a mai ajuns, în anii din urmă, să poată da vreo subvenţie Astrei.

Conducerea Astrei s'a gândit, — văzând de altfel însufleţirea cu care şi azi activitatea Asociaţiunii e privită pretutindenea, — să afle alt mijloc pe care să-l pună la îndemână celorce vor să o ajute: să hotărască o zi pe an, în care să se facă festivaluri culturale în toate oraşele şi satele despărţămintelor, când fiecare poate să-şi dea obolul său.

Dar ziua Astrei va fi necesar să rămână ca o prăznuire culturală statornică mai ales din cel de al doilea motiv care i-a dat naştere: deasupra desbinărilor actuale să rămână o zi de înfrăţire şi solidarizare a sufletului românesc din Ardeal şi Banat.

Pentru acest praznic se va da în fiecare an un program unitar, vor fi puse în aceeaşi zi aceleaşi probleme asupra cărora se va stărui la toate festivalurile. Se vor pune la îndemâna despărţămintelor conferenţe poporale model asupra problemei respective.

Iată pentru ce iniţiativa conducerii trebue să fie sprijinită de ori care român conştient, şi la oraşe, şi la sate, şi fiecare să contribue — după posibilităţi, — şi la sporirea mijloacelor materiale pentru propaganda culturală şi educaţia naţională a Astrei în mijlocul poporului.

*

Serbările «Astrei» culturale **la Sibiu** *vor fi prezidate, în 1 Iunie 1936, de I. P. Sfinţitul Mitropolit* **Nicolae** *al Ardealului.*

Se va ţinea o şedinţă festivă la ora 5 d. a. în sala Teatrului, unde se va desfăşura un program ales, alcătuit din cuvântări, cântece cu orchestră şi coruri.

Toţi binevoitorii Asociaţiei «Astra» sânt invitaţi să participe la serbări.

Marele Voevod Mihai, *însoţit de colegii săi de şcoală şi de domnii profesori, călătorind în excursiune de studii, s'au oprit în 25 şi 26 l. c. la Sibiu, unde au vizitat catedrala mitropoliei, muzeul Asociaţiunii «Astra» şi alte aşezăminte de seamă ale Sibiului.*

Măria Sa voevodul Mihai şi însoţitorii săi au vizitat şi comuna Răşinari, cu vechea reşedinţă a episcopilor ortodocşi. La mormântul lui Şaguna, Voevodul, intrând în mausoleu, a presărat flori, ear unul din profesori a vorbit despre faptele măreţe ale lui Şaguna.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

cuiască *statornic* în acest nor, pe care vrea să-l lumineze.

Iar noi am venit aici să punem temelie de granit, *pentru eternitate*, acestui izvor de credinţă şi încredere, de dragoste şi pace, de lumină şi strălucire a lui Hristos, Domnul nostru.

Am venit aici să strigăm împreună cu prorocul Ezechil morţilor noştri:

„Duhule, vino din cele patru vânturi, suflă peste morţii aceştia, ca să învieze. Iată voiu deschide mormintele voastre şi vă voiu scoate din mormintele voastre, voiu pune duhul meu în voi şi veţi trăi; vă voiu aşeza iarăşi în *ţara voastră*, şi veţi cunoaşte, că Eu, Domnul, am vorbit şi am şi făcut" (Ezechil 37, 9, 12, 14).

Venim aici în numele credinţei şi încrederei în Hristos, ca să strângem oasele risipite, zdrobite, răstignite, să le înviem şi să le aşezăm în vrednicia şi cinstea cea de demult.

Nu venim să răpim dreptul nimănuia.

Ortodoxia românească nu are în trecutul său nici o pată de prozelitism, de persecuţie a altor credinţe. Tolerantă până la extrem, ea a fost teren de experienţă pentru propaganda confesională o tuturor vecinilor ei.

Ea vine în numele păcii lui Hristos şi voeşte ca prin dragostea evanghelică să armoniseze toate interesele şi să afle un *modus vivendi* onorabil pentru toţi cei aşezaţi de soarte aici spre a-şi duce viaţa împreună.

Ea vine, ca prin biserica de aici şi prin şcoala de peste drum să răspândească lumina şi ştiinţa purificată prin botezul credinţei.

Veniţi deci cu toţii să ne întoarcem către Dumnezeul părinţilor noştri, care vrea să locuiască în nor şi aşa să-l rugăm:

Doamne, Doamne, caută din cer şi vezi, şi cercetează casa aceasta, pe care a întemeiat-o dreapta Ta şi o desăvârşeşte pe ea. Amin. Prot. **Emilian Stoica**

Probleme-Recensii-Comentarii

Consiliul Legislativ, *Zece ani de activitate, 1926—1936.* Instit. „Luceafărul". Bucureşti, Un volum de 463 pg. Preţul?

Ţara noastră, ca alte multe ţări, a simţit necesitatea creerii unui organ care să cerceteze şi să coordoneze lucrările de legislaţie ale diferitelor departamente ministeriale, înainte de a fi supuse Corpului legiuitor. A instituit, prin urmare, cu data de 1 Ianuar 1926, când începe funcţionarea Consiliului, organul menit să-şi dea avizul asupra tuturor legilor supuse discuţiunii şi votului parlamentului.

De atunci şi până astăzi au trecut, — cum se arată în volumul acum apărut, — 1623 legi şi 429 regulamente „prin filtrul instituţiei", creiate înainte cu zece ani, al cărei prim-preşedinte a fost, şi este încă, dl *Alex. N. Gane.*

Din paginile voluminoasei cărţi se desprinde activitatea întreagă desfăşurată de Consiliul Legislativ în timpul de un deceniu de când fiinţează. Este o muncă enormă, împreunată cu mari greutăţi, — pe care însă a biruit-o, în mare parte, răbdarea şi priceperea, împreunate cu stăruinţa de fier a membrilor Consiliului.

Noi, ca cetăţeni paşnici şi buni patrioţi, ce putem pretinde mai mult, decât ca parlamentul să ne dea *legi mai puţine şi mai bune, «legi, care nu se contrazic, legi care să nu dea loc la şicane, legi care, într'un cuvânt, să fie drepte şi aplicabile»*, — aşa cum prevăd înşişi membrii Consiliului Legislativ, alcătuit din cele mai valoroase elemente ale vieţii noastre parlamentare.

*

Pr. Dr. Nicolae Terchilă: *Idei de filosofie religioasă la Vladimir Soloviev,* Sibiu, 1936. Tip. Arhidiecezană. Pg. 96. Lei: 30.

Drept întroducere, părintele Nic. Terchilă fixează, în câteva linii, viaţa şi activitatea gânditorului rus Vladimir Soloviev, născut în 1853 la Moscova şi răposat în vârstă de 47 ani, lăsând în urma sa o vastă operă de filosofie religioasă creştină.

Studiul părintelui Terchilă insistă asupra metafizicei, misticei şi apocalipsei lui Soloviev. Interesant în deosebi este capitolul despre *misticul* Soloviev, când vorbeşte despre: rugăciune, jertfă şi faptele milosteniei, post, creştinism, revelaţie, sfintele Taine, biserică, statul şi societatea creştină.

In încheere se constată concepţia spiritualistă şi profund religioasă a lui Soloviev, — o concepţie destoinică de a da ajutor apreciabil cugetării contimporane ce se sbuciumă pentru a rezolvi problema existenţei. Autorul studiului ne pune în vedere, că cercetarea celorlalte probleme, din opera lui Soloviev, va forma subiectul altui studiu întregitor, spre a putea adânci cum se cuvine lucrarea acestui cugetător.

*

Anuarul Liceului „A. Şaguna". — A apărut Anuarul al 71-lea al Liceului ortodox român „Andrei Şaguna" din Braşov, pe al 85-lea an şcolar 1934—1935, publicat de *Ioan Moşoiu,* director. Tip. „Astra" Braşov.

După cuvântul de deschidere, semnat de directorul Ioan Moşoiu, anuarul aduce, într'un articol datorit profesorului Candid C. Muşlea, câteva preţioase contribuţii la istoricul şcoalei româneşti din Braşov şi Ţara Bârsei.

Corpul didactic, cum ne arată anuarul, s'a alcătuit din 22 persoane. Numărul elevilor a fost 450, între cari 321 ortodocşi români, (mozaici 73, maghiari 40).

Elevii ortodocşi ai liceului „Andrei Şaguna", constituiţi în societatea religioasă „Sf. Gheorghe", sub conducerea profesorului de religie, a părintelui *I. Brânzea,* au ţinut, în fiecare Duminecă şi sărbătoare, şedinţe, în cadrul exortaţiilor religioase, cu program corespunzător. Intre elevi s'a distribuit un însemnat număr de broşuri, foi şi reviste religioase, a căror scris sănătos a oferit o aleasă hrană sufletească.

Din celelalte date şi informaţiuni, mai reţinem că Masa şcolară „V. Oniţiu", în al 36-lea al existenţei sale, a dat amiază la Cantina şcolară pentru opt elevi (à 500 lei, din Octomvrie până în Iunie, în total 40 mii lei), — cu toate că fondurile acestei mese au pierdut, prin legea conversiunii, considerabile sume.

*

Pr. I. Mihălcescu: *Teologia şi filosofia.* Extras din revista „Studii teologice", anul V, Bucureşti 1936, Tipografia Seminarului monahal, Cernica-Ilfov, pag. 31. Preţul (?),

Vorbind de teologie şi filosofie, se pune numaidecât, în mod implicit —, şi problema raportului dintre revelaţiune şi raţiune, dintre credinţă şi conştiinţă. Problema aceasta s'a pus în primele veacuri creştine, şi deşi şi-au spus cuvântul cei mai competenţi în această chestiuna, — sfinţii Părinţi, începând cu sfântul Iustin filosoful şi martirul — şi după ei şi teologia modernă, totuşi problema este încă în desbatere.

Astfel nu e mirare, că apare la noi studiul părintelui I. Mihălcescu, care-şi propune să rezolve această problemă. Teologia şi filosofia stând în acelaş raport una cu alta în care stă revelaţiunea cu raţiunea, autorul arată mai întâi, care este raportul dintre revelaţiune şi raţiune. „Lumina credinţei nu stinge lumina raţiunii, ci numai îi împrăştie întunericul şi-i dă strălucirea ei originală, înălţând-o la locul ce i se cuvine". Revelaţiunea şi raţiunea se întregesc reciproc. Aceasta din urmă nu este izvor, ci numai mijloc de cunoaştere a adevărului; izvorul adevărului este mai presus de cugetare. Ştiinţa dogmatică este ceva mărginit şi astfel credinţa rămâne „fundamentul sigur şi rădăcina vie a oricărei cunoştinţe". Credinţa nu exclude ştiinţa, ci din contră o caută. Ea poate subsista alături de ştiinţă în unul şi acelaşi spirit şi trecerea dela credinţă la ştiinţă nu implică în sine cu necesitate o ruptură.

Autorul trece apoi la însaşi esenţa problemei puse. La început filosofia şi teologia au mers îndelungat pe unul şi acelaş drum; apoi s'au separat.

Până când filosofia este pură teorie, teologia este mai presus de toate ştiinţa vieţii. „Filosofia şi-a împlinit misiunea de îndată ce a parvenit să găsească o explicaţiune suficientă a fenomenelor şi să înjghebeze o teoria a universului, care satisface cerinţele cugetării raţionale; teologia însă merge mai departe, ea arată drumul ce conduce la împăcarea cu lumea şi cu viaţa prin restabilirea adevăratei noastre relaţiuni cu Dumnezeu; drumul nu către o fericire egoistă, ci către adevărata pace a sufletului..."

Teologia şi filosofia trebue să stea într'un raport de reciprocitate amicală. Ea nu poate exista fără filosofie, fără metafizică. Teologia este strâns legată de filosofie; ambele trebue să meargă mână în mână.

In concluzie autorul spune: „Teologia bisericii noastre ortodoxe nu este înhămată — nici ca cea protestantă la carul reformatorilor şi robită filosofiei kantiene, nici ca cea romano-catolică la carul Aquinatului cu vizitii socotiţi infalibili, — ci ea a ţinut totdeauna mijlocia — aurea mediocritas — între una şi alta, dar purtând grija de a nu desfigura prin adause artificiale frumusetea şi armonia originală a doctrinii creştine".

Iată câteva spicuiri sumare din studiul părintelui I. Mihălcescu, care este — după cât ştim — primul teolog, care s'a

---

Orizonturi spirituale

— *Evadare!* —

Când te găseşti într'un cimitir cu cruci de lemn sau de piatră, unde odihnesc sub glie şi în Domnul cei cari au fost odată oameni, ai impresia că deasupra capului tău plutesc funigeii morţii, într'o sumbră şi continuă urzeală. Citeşti cu melancolie şi cutremur epitafele mormintelor. Toate vorbesc, laconic şi impresionant, despre o viaţă care s'a stins. O viaţă din care n'a mai rămas decât amintirea şi pulberea de sub lespedea mormântului. Zădărnicia zădărniciilor! Şi te gândeşti în aceste momente când stai de vorbă cu tine însu-ţi, că şi tu eşti om, că şi pe tine te aşteaptă, nu se ştie când, aceeaşi ineluctabilă soarte. Dar iată că deodată, aici în imperiul morţii şi al tăcerii, un fulgerător reviriment, un proces de mare iluminare se produce în sufletul tău chinuit: întrezăreşti, fericit, şi înviorat, ca o ultimă finalitate, învierea ta din morţi. De-acum nu mai eşti atât de tulburat. Poţi să şi mori. Cunoşti moartea, dar şi învierea. Enigmele vieţii tale au fost deslegate prin coordonatele unui suflet nemuritor. Astfel un cimitir cu cruci de lemn sau de marmoră, în care odihnesc în linişte şi uitare cei mutaţi la Domnul, poate să te înveţe tot ce nu ştii, poate să-ţi aline pustiul şi urâtul sufletului şi poate să-ţi descopere întreg destinul. Un cimitir, în care singurătăţile cântă poemul veşniciei...

Eşti un copil al plaiurilor de munte. Ai crescut cu stejarii şi gorunii. Ai crescut din rădăcinile şi poezia munţilor şi porţi în trupul şi sufletul tău vigoarea lor telurică. La umbra şi frunzarul cetinei de brazi a găsit sufletul tău întărire şi ai băut viaţă din potirul florilor. A florilor din paiştile însorite. Eşti mulţumit. Eşti fericit. Totuşi un mare dor îţi arde inima: ai vrea să colinzi lumea, ai vrea să vezi şi alte locuri, necunoscute, pe unde n'ai umblat. Nostalgia necunoscutului. Căci ce folos de pământul acesta, îţi spui tu, atât de mare şi de fermecător, dacă omul e condamnat să trăiască o viaţă întreagă într'un singur loc, captiv, fără putinţă de evadare? Ai vrea, de pildă, să-ţi porţi paşii către o mare de azur. Dorul acesta nu ţi-l poţi potoli cu iluzia mării, a valurilor şi zbuciumului ei, pe care ţi le dă cavitatea unei scoici de mare, atunci când o pui la ureche. Iluzia nu poate niciodată înlocui realitatea. Insă în măsura în care un cimitir te poate învăţa, măcar aproximativ, ceeace ai vrea să ştii asupra rostului vieţii, şi o scoică de mare îţi poate da cel puţin imaginea vagă a unei mări reale. Dar, în amândouă cazurile suntem departe de adevăr. Cu singura deosebire că pe câtă vreme dorul unei evadări către o mare de azur ni-l putem potoli oricând, dorul evadărilor în transcendent, nu putem să-l potolim niciodată aşa cum am vrea noi. E un ideal inaccesibil pentru noi. Fiindcă noi muritorii, suntem legaţi, suntem ferecaţi iremediabil şi de pământul acesta care mai poartă urmele blestemului adamitic, şi casa de lut a trupului nostru nu ne îngăduie suprema şi difinitiva evadare spre cer. Suntem prizonieri eterni, prizonierii efemerului, cum spune foarte sugestiv subtilul filosof Maurice Maeterlinck în cartea sa «Avant le grand silence». E o carte grea de gânduri şi bogată în reflexii adânci, cum rar întâlneşti astăzi în arena slovei ziditoare de suflet. Tema vremelniciei omului şi a corsetelor pământeşti pe care un destin ingrat îl co-

ocupat la noi în mod serios cu această problemă. Scrisă cu multă competenţă, obiectiv, cumpătat şi într'un stil clar şi atrăgător, lectura broşurei acesteia procură cetitorului deplină clarificare într'o problemă, care, deşi veche, este încă în discuţie. Autorul îşi expune aici punctul său de vedere în această chestiune şi tocmai în aceasta constă valoarea de căpetenie şi noutatea studiului său. *C. I. Sârbu*

*

Candid C. Muşlea: *Protopopi de altădată ai Braşovului.* Protopopul Bratu Baiul (1760—1831) şi fiul său Nicolae („Coconu Baiu") (1782—1855). Tipografia Unirea Braşov, 1936. 86 pg. 50 Lei.

Părintele C. Muşlea, distins profesor la liceul „A. Şaguna" din Braşov, scoate la iveală o nouă lucrare, arătând pe bază de documente, viaţa sbuciumată şi strădaniile vrednicului protopop braşovean B. Baiul şi ale fiului său Nicolae. Broşura de faţă, extrasă din excelenta revistă „Ţara Bârsei", unde autorul este un apreciat publicist şi colaborator, nu este primul rod al silinţelor P. C. Sale. Sub titlul „Protopopi de altădată ai Braşovului", părintele prof. Muşlea pare a fi început o foarte interesantă publicaţie periodică. După ce în alte două broşuri anterioare s'a ocupat de viaţa altor doi bravi protopopi braşoveni, urmează acum a treia la rând, în şirul publicaţiilor cu titlul de mai sus. P. C. Sa este un iscusit şi neobosit cercetător al trecutului nostru bisericesc şi naţional din ţinutul Bârsei şi toate afirmaţiile şi le sprijineşte pe bază de documente serioase, scoase mai ales din arhiva municipiului Braşov.

Autorul începe prin a ne face o frumoasă descriere a Zârneştilor, comună mare, aşezată la poalele Pietrii Craiului, unde s'a născut, într'a doua jumătate a veacului al 18-lea, prot. Baiul. Zârneştii se numără şi azi printre localităţile de frunte ale Ardealului cari au dat neamului nostru o serie de bărbaţi aleşi, cari în vremurile de după unirea cu biserica Romei au avut un rol însemnat în viaţa noastră bisericească şi naţională.

Acest bărbat luminat, prin vrednicia sa personală, a ajuns mai apoi protopop al Braşovului şi în această calitate a lucrat mult pentru binelei şcoalei şi al bisericii ortodoxe. A trăit într'o continuă luptă cu saşii, cărora nu le convenea ca 'n fruntea bisericii să ajungă oameni aşa de destoinici şi, împreună cu fiul său Nicolae, a dat mult de lucru magistratului braşovean. Om energic si hotărât „el a lăţit moralitatea şi religiozitatea printre credincioşii săi şi a înfiinţat o şcoală poporală, unde românii din Bran şi alte părţi îşi trimeteau copiii la învăţătură". Idealul lui era: „ridicarea şi prosperarea naţională, economică şi culturală a neamului său".

Nicolae Baiul era cu mult mai învăţat decât tatăl său. După ce a terminat şcoala din satul natal, a făcut studii strălucite la liceul evanghelic din Braşov, apoi la Sibiu, Cluj, Pesta şi Viena, unde studiază filosofia şi dreptul. Tatăl său voia să-l vadă preot, dar tânărul Nicolae, având înclinare către avocatură, începu să lupte pentru drepturile poporului său. Vremurile de-atunci erau foarte grele şi apăsarea bieţilor români devenea tot mai de nesuportat. Ei nu mai erau stăpâni nici măcar pe glia lor de pământ şi pe truda lor, dar asupritorii erau aşa de orbiţi că nu puteau să vadă norii revoluţiei din 1848.

N. Baiul a fost un bun român şi şi-a pus tot sufletul pentru ca să câştige drepturi pe seama poporului său năcăjit.

Cel mai mare merit al său a fost că îndemna pe părinţii mai înstăriţi să-şi dea copiii la şcolile mai înalte. El a fost în Ardeal, ceeace M. Nicoară a fost în părţile arădane: un idealist în adevăratul înţeles al cuvântului, care „de toată lumea se îngrijea, numai pe sine însuşi se uita".

Cartea părintelui Muşlea, scrisă cu multă căldură şi obiectivitate, este pusă înaintea noastră cu mult folos duhovnicesc. Pentrucă, după cuvântul apostolului Pavel, trebue să luăm pildă dela înaintaşii noştri, să le urmăm credinţa şi faptele mari.

Anul trecut părintele Muşlea, în colaborare cu dl profesor Mărculescu, a tradus din limba franceză cartea eruditului profesor dela Sorbona şi director al observatorului astronomic din Paris, Ecslangon, întitulată: Zece lecţiuni de astronomie.

De sigur că pentru râvna şi munca depusă i se cuvine toată lauda. Lucrarea P. C. Sale, pe care o recomandăm cu toată dragostea; se află de vânzare la autor.

Pr. *Ioan Ilie*

*

Dr. Vasile Lăzărescu, episcopul Caransebeşului. *Pârga Darului,* Cuvântări, 1936. Tip. Diec. Caransebeş. — Un vol. de 111 pg. Preţul?

Cartea Prea Sfinţitului episcop *Vasile* al Caransebeşului cuprinde cuvântările Sale rostite în cursul celor doi ani de arhipăstorire, publicate în scop ca binecredincioşii şi bineintenţionaţii să cunoască mai de aproape modul cum Arhipăstorul înţelege şi doreşte să-şi facă datoria la care a fost chemat, — astfel, negreşit, împreunălucrarea, pentru binele bisericii şi al neamului, va putea să fie mai lesnicioasă şi mai bogată în roade duhovniceşti.

Toate aceste cuvântări, pastorale şi predici, se prezintă ca o lucrare dintre cele mai meritorii în literatura noastră omiletică, — fapt care ne îndeamnă să recomandăm călduros acest nou volum al P. Sf. episcop Vasile, tuturor slujitorilor altarului şi altor binecredincioşi cetitori.

*

Problema *românilor secuizaţi prezintă azi deosebit interes nu numai pentru localnici şi instituţiile lor, ci şi pentru alţi factori din cuprinsul ţării noastre.*

Pentru a readuce pe acei fraţi de sânge la patrimoniul naţional, în locurile bântuite de vitregia vremii, numeroase şcoale din ţară au început o acţiune de reînviere şi de mândrie românească drept răspuns la chemarea, tot mai reînoită, a celor ce nu sânt străini de sufletul nostru, a fraţilor cari stăruesc să revie la credinţa şi la limba lor strămoşească.

Primele şcoale care au început asemenea acţiune, de multă laudă vrednică, sânt între altele: Şcoala normală de fete «Madona Dudu» din **Craiova,** *sub conducerea doamnei directoare E. Paşalega, şi Şcoala normală de băeţi dela* **Tg. Jiu,** *de sub direcţia dlui C. Mihăilescu.*

Serbările, din acest prilej, s'au ţinut, într'una din trecutele Dumineci, la Malnaş, Tamaşfălău şi Bixadul Oltului, — şi s'au desfăşurat în mod cât se poate de impresionant.

La **Malnaş** *s'a sfinţit, în mijlocul unei distinse asistenţe, troiţa şi clopotul dăruite de şcoala dela Craiova. Slujba sfinţirii a săvârşit-o un sobor de 5 preoţi, în frunte cu păr. protopop Aurel Nistor din Sf. Gheorghe. Răspunsurile liturghice le-a dat corul şcoalei Normale craiovene, dirijat de profesorul N. Ionescu. Păr. protopop Nistor, dl prelect al judeţului Dr. V. Bidu, dna directoare Paşalega, dl P. Ghiţescu director general şi reprezentant al ministerului instrucţiunii, au rostit luminoase cuvântări spre mângâerea şi bucuria locuitorilor comunei Malnaş, — comună adoptată de şcoala normală dela Craiova, care şi-a luat obligaţia de-a pune toată stăruinţa în scop să se înceapă şi ridicarea unei sfinte biserici în acest ţinut.*

După solemnitatea dela Malnaş asistenţa întreagă s'a îndreptat spre comuna **Bixad;** *aici s'a făcut inaugurarea şcoalei primare de stat, o măreaţă clădire, închinată culturii poporului din satul secuizat. Bisericuţa ortodoxă din deal, zidită din peatră şi găsită în 1919 fără credincioşi, dovedeşte că a existat aici o viaţă românească, ce trebue redeşteptată şi consolidată.*

In acelaş timp Şcoala normală «Spiru Haret» din **Tg. Jiu,** *luând iniţiativa de-a adopta sufleteşte înstrăinata comună* **Tamaşfalău** *din plasa Covasna, a trimis un numeros grup de elevi, cu fanfară şi cor, conduşi de dl director C. Mihăilescu.*

Şi aici un sobor de preoţi, în frunte cu păr. protopop al Oituzului Ion Rafiroiu, a făcut slujba sfinţirii dăruirilor aduse, a **clopotului** *şi a* **troiţei,** *o lucrare artistică executată în stil gorjean de tinerimea şcoatei normale a Gorjului.*

Vorbiri înălţătoare şi o şezătoare culturală au tălmăcit însemnătatea zilei. —

Pentru ziua de Duminecă, 31 Mai 1936, se anunţă inaugurarea capelei şi sfinţirea drapelului şi a troiţei din comuna **Dalnic,** *adoptată de Şcoala normală de învăţători «Mihai Viteazul» din Ploeşti.*

Alte inaugurări sânt pe cale de-a se înfăptui.

Să dea bunul Dumnezeu, ca troiţele şi clopotele sfinţite, şi aduse cu atâta iubire frăţească, inspirată de căldura şi entusiasmul tinereţelor, să ajute celor înstrăinaţi să-şi lumineze mintea şi sufletul, în care tot mai dăinueşte schinteia dragostei de lege şi neam.

*

Cerc religios. — In ziua de sfântul Gheorghe, în parohia *Ceru-Băcăinţi,* protopopiatul Geoagiului, s'a ţinut anualul cerc religios al preoţilor din împrejurime. Liturghia a fost săvârşită în sobor de 5 preoţi; la priceasnă a predicat părintele C. Doroga (Băcăinţi), arătând întâmplări minunate din viaţa plină de bărbăţie a sfântului zilei şi dând îndrumări tineretului să-şi urmeze patronul. La finea sfintei liturghii a predicat părintele E. Todea (Mermezeu) despre Rugăciune şi puterea ei, captivând atenţia credincioşilor. La locul pregătit în preajma bisericii s'a săvârşit sfântul maslu, — slujbă faţă de care credincioşii au deosebită atracţie. A predicat părintele M. Popescu (Homorod-Suseni) despre virtutea iubirii; ascultătorilor ei a dat, ca exemplu de iubire, pe Acela care era iubirea întruchipată. In numele credincioşilor a mulţumit credincioşilor preoţi, parohul locului. Pr. *I. S.*

*

Conferinţe. — Cercul pastoral preoţesc *Gârbova,* protopopiatul Mercurea, şi-a început conferinţele cu ziua de 23 April 1936, în comuna *Boz,* printr'o conferinţă combinată cu a învăţătorilor din cercul cultural Cunţa.

Favoriţi de o zi plăcută cu cer brăzdat de nori uşori, preoţii au început a sosi dimineaţa după ora 8 în aceasta comună, unde poporul, înainte anunţat, aştepta îmbrăcat sărbătoreşte.

Parohia ortodoxă în frunte cu părintele G. Buzea, om cu mână harnică şi râvnă de apostol, se poate bucura de propăşirea enoriaşilor săi în cele duhovniceşti şi materiale. Aceasta se vede şi de pe înfăţişarea sfântului locaş. Reparat temeinic în anul trecut, vopsit pe dinafară şi zugrăvit pe dinăuntru cu gust, împodobit cu tot ce

---

mandă să le poarte, e desbătută, erudit şi clar, în paginile neuitate ale acestei cărţi. Patru cincimi din viaţa noastră se cheltuiesc pentru satisfacerea trebuinţelor de ordin fiziologic. Pentru suflet ce mai rămâne? Nimic, sau aproape nimic. Altarele sufletului nostru zac într'o desolantă părăsire. Aceasta e viaţa adevărată? Coviltirul care acopere misterele vieţii omeneşti nu poate fi dat la o parte în întregime. Rămâne mereu în sufletul tău un dor neîmplinit, o enigmă nedeslegată, o aspiraţie arzătoare. Dar nimeni şi nimic nu ne poate constrânge să admitem că viaţa adevărată se reduce la o fadă şi tristă parodie, la un simulacru de viaţă. Revolta permanentă a sufletului nostru împotriva tuturor contingenţelor pământeşti cari îl aservesc, e o dovadă peremptorie că viaţa adevărată trebue căutată în altă parte, nu în satisfacţii trecătoare, Unde? Să întrebăm sufletul. Să-l descătuşăm şi să vedem încotro se îndreaptă? Să-l lăsăm să evadeze spre culmile însorite ale cerului.

Dorul evadărilor spre culmile senine ale cerului îl simţim în piepturile noastre mai intens în timpul primăverii. Strigările de evadare din cotidian, strigările sufletului nostru, sunt mai puternice ca niciodată în timpul primăverii. In zilele de primăvară sufletul nostru respiră cu nădejdea profundă de a se încadra în transcendent. Vrea să sboare de pe pământ. Primăvara ne revelează mai mult ca orice cărările adumbrite şi tăinuite ale sufletului. Zilele de primăvară, zile de lumină şi de fericire, sunt prilejuri minunate de largă destindere pentru suflet şi de puternice vibraţii lăuntrice. Sunt popasuri de odihnă, de reculegere şi fecunde reflexii metafizice. Melodiile inimii ne transfigurează şi ne fac să trăim, cel puţin câteva clipe, sub cupola odihnitoare a idealurilor eterne ale vieţii. Graiurile primăverii, cu covoarele ei de iarbă şi de flori, ne desvăluie strălucitor sensurile luminoase şi înalte ale vieţii. In primăvară sufletele noastre îşi regăsesc adevărata lor axă, se apropie mai mult de Dumnezeu, se încălzesc la flacăra vieţii veşnice. Fiindcă e cu neputinţă să vezi o primăvară de lumină şi viaţă şi să nu aduci închinare Celui care ni-o dăruieşte. Şi dacă vălul misterelor nu poate fi ridicat de tot, ele, aceste mistere ale vieţii, în timpul primăverii capătă contur de dulce şi covârşitoare poezie. După cum în ochii unui părinte poţi descifra toată adânca lui dragoste filială, tot astfel în poezia fermecătoare şi elocventă a primăverii poţi descifra pe divinul ei Creator. După cum maternitatea împrumută femeii un chip de sfântă, tot astfel un suflet care se scaldă în lumina primăverii, renaşte şi se sfinţeşte.

E primăvară! Nu simţiţi dorul evadărilor în sufletul vostru?

V. Sămărtinean

Filosofia existenţială şi influenţa acesteia asupra protestantismului contemporan

(5) de **Dr. N. Balcă**

Opoziţia dintre antropologia idealistă şi acea a lui Gogarten poate fi redusă la formula om creat şi om creator. Idealismul german învaţă că omul este, graţie spiritului său, o putere creatoare şi ca atare ceva „în sine" şi „pentru sine". De nimic nu este idealismul mai mândru, ca de libertatea şi autonomia lui. El pretinde a fi singurul creator al vieţii şi al ordinei în lume. De aceea trebuia să înceapă lupta între Creator şi creatură, între libertate şi autoritate, între raţiune şi credinţă. Scrierile lui Gogarten sunt pătrunse de suflul acestei lupte năprasnice. Pentru acest teolog omul este o creatură a lui Dumnezeu „er ist vom Gott her".[1] „Das uns-selbst-als-Geschöpfwissen" în credinţă este punctul de plecare al întregei gândiri şi argumentări gogarteniene.[2]

Concepţia aceasta antropologică, care vede obârşia existenţei omului în creaţia lui Dumnezeu, este îndreptată împotriva nebunei credinţe a omului modern în raţiunea şi spiritul său. Increzut în spiritul său creator, acest om a încercat să detroneze pe Dumnezeu şi să se facă pe sine creator al existenţei sale. Gogarten şi toţi ceilalţi teologi dialecticieni se ridică împotriva acestui titanism prometeic al omului modern apusean.[3] Gogarten face în cele dintâi scrieri ale lui o deosebire radicală între activitatea omenească şi cea dumnezeiască. Căci, deşi omul e creat de Dumnezeu, el a căzut prin păcatul originar „in die totale Nichtigkeit". Pentru filosofia idealistă, păcatul era inexistent. In religia acestui sistem filosofic, — ca religia umanităţii, — noţiunea de păcat era exclusă din motivul că această noţiune făcea imposibilă construcţia revenirii la sine a spiritului absolut. Pentru Gogarten, din contră: „Die religiöse Betrachtung hat nur Sinn, wenn in ihr nichts bleibt als Gott, wenn alles Menschliche schwindet, wenn das Menschen Handeln aufhört und Gottes Tun beginnt". Gogarten accentuiază, ca şi Barth, prăpastia dintre Dumnezeu şi om: „Deosebirea radicală trebue dusă până la rădăcină, până la absolut; aici creatura, acolo Creatorul; aici omul, acolo Dumnezeu.[4] Aici nu mai e nici o posibilitate „eines Einswerdens". Dumnezeu e sfinţenia absolută, iar omul e total căzut în păcat. Cu această deosebire, Gogarten tinde, să redea în faţa omului modern onoarea care se cuvine lui Dumnezeu şi să arate în ace-

[1] Gogarten, Politische Ethik, Jena 1934, pag. 69.

[2] Gogarten, Ich glaube an den dreinagen Gott, Jena, p. 68. Acelaşi, Illusionen, Jena p. 137.

[3] Şi nu cum susţine Lucian Blaga în „Gândirea" din Mai 1936 Nr. 4, că teologia dialectică ar fi tocmai expresia acestui spirit prometeic.

[4] Gogarten, Religiöse Entscheidung, p. 19.

poate da un popor sărac şi darnic, îţi arată că parohia noastră şi-a primit păstorul cel bun, care sufletul şi-l pune pentru păstoriţi.

La ora 9 s'a început sfânta liturghie în sobor, slujită de cei şase preoţi ai cercului. Imediat şi-au făcut apariţia în biserică şi învăţătorii veniţi la conferinţă, cu vrednicul lor preşedinte I. Dancu din Ungurei.

Învăţătorul sublocotenent I. Rigăr, din Şpring, sosește în biserică cu o echipă de tineri premilitari, români, saşi şi unguri, postându-i în 2 coloane de-a stânga şi de-a dreapta.

Tinerimea adultă era aşezată în podiul bisericii, de unde atârna steagul tricolor al Reuniunii femeilor din localitate. Curăţenia în biserică, decorurile şi aranjamentul, arată mâna pricepută a femeilor din reuniune, de sub conducerea soţiei preotului.

Răspunsurile, la sfânta liturghie, au fost date de învăţătorii din strane şi de corul unison al tinerimii adulte din foişor. Rugăciunea Domnească a fost cântată de studentul dela academia comercială din Cluj, I. Stoicuţă, care cu voce puternică de bas impresionează adânc inimile ascultătorilor.

La priceasnă a predicat preşedintele cercului preoţesc, parohul I. Muntiu din Cărpiniş, comentând evanghelia zilei şi arătând personalitatea şi suferinţele sfântului mucenic Gheorghe. Se adresează apoi tinerilor premilitari, să ia exemplu de conduită dela tinărul şi viteazul călăreţ, împodobit cu mari calităţi; iar societatea creştinească a „Oştii Domnului", condusă de parohul local, să se desăvârşească sufleteşte tot dela acest mucenic, strângându-se în jurul sfintei noastre biserici.

La finea liturghiei preoţii au făcut sfinţirea apei în mijlocul bisericii, şi întreg poporul a fost miruit şi stropit cu apă sfinţită.

La ora 3 jum., după vecernie, s'a început conferinţa publică în curtea şcoalei, fiind sala şcoalei neîncăpătoare.

Preşedintele cercului preoţesc, în cuvântul de deschidere, arată rolul bisericii şi al şcoalei în educarea poporului, precum şi armonia ce trebue să existe între preot şi învăţător, recunoscuţi conducători fireşti ai poporului.

Învăţătorul P. Dumitraşcu din Şpring, printr'o cuvântare frumoasă arată ce fel de activitate are să desfăşoare poporul nostru, spre a se putea ridica economiceşte la o stare superioară.

Conferenţiază apoi părintele C. Hăşcău din Reciu, arătând criza morală în care se sbate omenirea de azi, indicând şi mijloacele de asanare.

Preşedintele cercului învăţătoresc, I. Dancu, în cuvinte alese stăruește asupra colaborării mai înteţite între învăţătorul de azi şi între preoţime, şi îşi exprimă bucuria sufletului de a fi putut sta alături de lucrarea slujitorilor altarului.

Preoţii, trecând apoi la locuinţa parohului local, constituiţi în conferinţă intimă, discută chestiunile profesionale. Fixând la urmă programul conferinţei viitoare, şedinţa se ridică. *Raportor*

Programul

festivităţilor cu ocaziunea aniversării alor 30 de ani dela sfinţirea bisericii catedrale şi a sfinţirii noilor episcopi ai Clujului şi Orăzii

Sâmbătă 30 Mai 1936

1. Ora 17[59] primirea în gara Sibiu a I. P. S. Sale Preafericitului Patriarh Miron, a I. P. S. Sale Mitropolitului Nicodim al Moldovei şi Sucevei şi a celorlalţi ierarhi.

2. Plecarea dela gară la biserica catedrală, unde se va face rugăciune de mulţumită.

3. Ora 18[30] Slujba vecerniei şi a privegherii în biserica catedrală în legătură cu hirotonirea de episcop din ziua următoare.

Duminecă, ziua I-a de Rusalii, 31 Mai 1936

Ora 8[30] dimineaţa: Sfânta liturghie săvârşită în biserica catedrală de către I. P. S. Sa Preafericitul Patriarh Miron, împreună cu II. PP. LL. Mitropoliţii Nicodim al Moldovei şi Nicolae al Ardealului, PP. SS. LL. episcopii Vartolomeu al Râmnicului-Noului Severin, Ghenadie al Buzăului, Vasile al Caransebeşului, Andrei al Aradului, Grigorie al Argeşului şi arhiereul Vasile, vicarul Mitropoliei Ardealului — înconjuraţi de un mare sobor de preoţi. In decursul sfintei liturghii se va face sfinţirea întru episcop a I. P. C. Sale arhimandritului Nicolae Colan pentru scaunul eparhiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

Ora 13. Masa festivă pentru invitaţi în Aula Academiei teologice.

Ora 17. Slujba vecerniei şi a privegherei în biserica catedrală în legătură cu hirotonirea de episcop din ziua următoare.

Luni, ziua a II-a de Rusalii, 1 Iunie 1936

1. Ora 8[30] dimineaţa, sfânta liturghie — ca şi în ziua primă de Rusalii — în decursul căreia se va face sfinţirea întru episcop a I. P. C. Sale arhimandritului Dr. Nicolae Popoviciu pentru scaunul eparhiei Orăzii.

2. După terminarea sfintei liturghii Congresul general al Oastei Domnului în sala Thalia.

3. Ora 17. Serbarea jubilară a Astrei în Teatrul orăşenesc cu vorbirea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae şi conferinţa dlui profesor Mihail Manoilescu, cu mai multe cântări executate de corul liceului «Gh. Lazăr».

In ajutorul celor desnaţionalizaţi

Ministerul instrucţiunii publice a luat o importantă hotărâre, ce priveşte readucerea la naţionalitatea de origine a românilor din ţinutul secuizat şi dela graniţele ţării.

Şcoalele statului, de orce grad, şi şcoalele particulare cu limba de predare română, sânt obligate să vină în ajutorul acestor români desnaţionalizaţi.

Fiecare şcoală va lua sub ocrotire *câte o comună din aceste regiuni* şi va da concurs efectiv bisericii prin procurarea unui *clopot, vestminte, vase sacre şi a unei troiţe.*

Fiecare şcoală se va îngriji de procurarea câte unei *biblioteci* române pe seama şcoalei din comuna respectivă.

Fiecare şcoală va lua sub îngrijirea sa şi va întreţinea în internatul său câte 2—5 elevi, copii de români desnaţionalizaţi din comuna respectivă.

Fiecare şcoală va întreţinea o propagandă culturală şi naţională, în comuna ce şi-a ales-o, prin echipe de profesori şi elevi, care vor merge în tot anul cel puţin de două ori la faţa locului.

Opera, intreprinsă de ministerul instrucţiunii, grăeşte dela sine; ea va fi întâmpinată, fără îndoială, cu mare bucurie de toţi bunii români.

Nr. 4625—1936.

Notificare oficială

Comunicăm, că la 20 Iunie c. se va ţinea o sesiune extraordinară de examene de capacitate preoţească. Se pot prezenta la aceste examene absolvenţii Academiei teologice «Andreiane» şi licenţiaţii facultăţilor de teologie de origine din Arhiepiscopia noastră, cari ne vor înainta până la 18 Iunie c. cereri de admitere însoţite de actul de botez şi de diploma de absolvire resp. de licenţă.

Sibiu, din şedinţa bisericească ţinută la 25 Mai 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. Inalt Prea Sfinţitul nostru mitropolit *Nicolae* a călătorit în 25 c. la Bucureşti, iar a doua zi, Marţi în 26 c., s'a prezentat împreună cu P. Sf. episcop *Nicolescu al Lugojului*, cu dnii *Dr. A. Vlad, Dr. Ilie Beu* şi *A. Oltean*, ca delegaţie a Congresului economic ţinut în 28 Noemvrie 1935 la Cluj, la Presidenţia Consiliului de Miniştri, unde a avut loc o convorbire cu Dl *Prim Ministru Gh. Tătărăscu*, Dl *Antonescu*, Ministrul Finanţelor, şi Dl *A. Lapedatu*, Ministrul Cultelor şi Artelor, privitor la despăgubirea bisericilor şi instituţiunilor culturale, cum şi privitor la refacerea aşezămintelor de credit din Ardeal şi Banat. Delegaţiunea, în privinţa despăgubirii bisericilor pe urma crizei instituţiunilor de credit, a primit o soluţiune favorabilă, iar chestiunea ajutorării creditului a format obiectul unei conferinţe speciale în zilele următoare.

Inalt Prea Sfinţia Sa s'a întors Miercuri în 27 dimineaţa la reşedinţa Sa.

Investitura noilor episcopi. *Pentru ceremonia Investiturii noilor episcopi, al eparhiei Clujului şi al eparhiei Orăzii, a fost fixată ziua de Marţi, în 2 Iunie. Investitura va avea loc în Palatul Regal din Bucureşti.*

Biblia *în traducerea I. P. Sfinţitului Mitropolit Nicodim al Moldovei şi a preoţilor Gala Galaction şi V. Radu, a fost prezentată oficial Sfântului Sinod în 27 l. c. Lucrarea de traducere şi tipărire a durat 6 ani (1930—1936). Biblia, în noua ediţie a Sfântului Sinod, constitue un fapt epocal pentru biserica neamului. Ea e tradusă pentru prima oară din textul original.*

Hirotoniri. Următorii clerici au fost hirotoniţi întru presbiteri: Zichil Enescu pentru parohia Peştera (prot. Băiţa), Partenie Popa pentru Ocna Sibiului (prot. Sibiu) din Arhiepiscopia noastră, şi Grigorie Cucerzan pentru Găbud (prot. Ludoş) din eparhia Clujului.

Noi academiciani. *In şedinţa dela 25 l. c. Academia Română, întrunită în sesiune generală, a ales printre membrii activi pe dl* **A. C. Cuza,** *profesor onorar al universităţii din Iaşi, la secţia istorică. In aceeaş şedinţă a fost ales ca membru de onoare dl* **Ioan Al. Lapedatu,** *prof. la Academia de înalte studii comerciale din Cluj.*

O însemnată danie. Comitetul „Fondului săracilor din Răşinari" aduce şi pe această cale cele mai profunde mulţumiri dnei Ileana Dr. Ilariu Hoadrea din Sibiu, pentru însemnata danie de Lei 100.000 (100 bucăţi acţii) pe seama susnumitului fond de binefacere, care activează neîntrerupt în sens evanghelic, de peste 80 de ani, dând ajutoare lunare celor săraci, — ca legat pe numele: „Dr. Ilariu Hoadrea fost notar public în Sibiu şi soţia sa Ileana n. Hamzea", cu scopul, de a se întreţinea în căminul zidit, săracii cari cer ajutorul deaproapelui. Fericitul în Domnul Dr. Ilariu Hoadrea, fiu al comunei Răşinari şi văd. soţie Ileana, prin această danie se situiază în rândul fondatorilor de odinioară ai acestui fond cari prin iniţiativa lor, urmată cu prisosinţă de un mare număr de binefăcători, au şters atâtea lacrimi din ochii celor necăjiţi şi lipsiţi. Domnul să răsplătească binefacerea cu roua milosteniei sale!

Conferinţa poetului Radu Gyr. Conferinţa «*Intoarcerea la credinţă*» ţinută de poetul şi prof. Radu Gyr în Aula Academiei teologice, Sâmbătă seara în 23 cor., a fost o încântare, o poezie, un imn frumos închinat credinţii şi tineretului care a aflat calea spre ea.

O conferinţă care ar trebui să facă ocolul ţării, un minunat exemplu de apostolat laic, un „Genie du Christianisme" al zilelor noastre.

Sfinţire de steag. Vechea reuniune a femeilor ortodoxe române pentru înfrumseţarea bisericii, din Sibiu (Iosefin), voind să-şi cimenteze existenţa şi printr'un semn văzut, şi-a alcătuit un steag frumos, care a fost sfinţit în 3 Mai c. Dl senator Anastasie Boiu şi dl Dr. I. Maftei, advocat, au fost naşi. Sfinţirea steagului s'a făcut într'un cadru solemn şi a prilejuit o adevărată revărsare de bucurie şi însufleţire. In predica rostită cu această ocazie, părintele I. Boiu a subliniat că reuniunea din suburbiul Iosefin se situează printre cele mai vechi organizaţiuni din Transilvania. Un accent de înviorare a produs şi cuvântarea dlui senator A. Boiu, care a arătat într'o lumină deosebit de vie rolul jucat totdeauna de femeia şi mama română în lucrările de binefacere creştinească.

Conferinţă. In cadrul festivităţilor sărbătorii naţionale de 10 Mai, aranjat anul acesta cu deosebită atenţie — cu ocazia împlinirii a 7 decenii dela întronarea Dinastiei române, — în orăşelul secuizat I. G. Duca (Cristur) a conferenţiat părintele *Simion Radu*, în asistenţa unui public mare şi select, din loc şi chiar din Odorhei. Sf. Sa a evidenţiat însemnătatea istorică a momentului, cu aplicare la datoria clipei prin care trec înfrigurate de teama războiului, toate popoarele. Cuvântarea, în piaţa orăşelului, a lăsat o impresie deosebit de profundă. — *Coresp.*

Rusia Sovietică a interzis avortul. Dacă e adevărată ştirea ce-o aduc ziarele, Rusia Sovietică pregăteşte o lege pentru interzicerea avortului şi pentru sporirea ajutorului ce-l acordă statul lăuzelor şi mamelor cu mai mulţi copii.

Se înţelege că Sovietele nu pot fi conduse la acest pas decât de motive pământeşti: înmulţirea neamului. Şi că până nu vor cultiva sentimentul religios, numai cu măsuri poliţieneşti nu vor reuşi să umple leagănele.

Dar nu e mai puţin adevărat că până şi un stat ateu lasă de ruşine pe guvernanţii noştri, superficiali şi nepăsători de destinele neamului atunci când legiferează permisiunea avortului, în loc să urmeze o politică prin care să încurajeze şi să consolideze familia.

Ultime ştiri

In ultimul moment aflăm cu părere de rău că din motive neprevăzute I. P. Sf. Sa Patriarhul MIRON nu poate lua parte la festivităţile religioase cari vor avea loc în zilele de Rusalii la Sibiu.

Programul acestor festivităţi rămâne aşa cum a fost stabilit şi publicat.

Sosirea înalţilor oaspeţi la Sibiu. Vineri seara a sosit la Sibiu, venind cu maşina, *Prea Sfinţia Sa Ghenadie, Episcopul Buzăului*, însoţit de P. C. Sa prot. Grigore Popescu, revizor eparhial, şi de C. diacon Alexandru Marinescu, profesor sem. Prea Sfinţia Sa, şi suita, este găzduit la reşedinţa mitropolitană.

In decursul zilei de azi sunt aşteptaţi ceilalţi înalţi oaspeţi, cari toţi şi-au anunţat sosirea la festivităţile dela Sibiu.

laşi timp acestui om, care este realitatea lui adevărată.

Gogarten arată mai departe că omul nu poate avea alt raport cu realitatea, decât sau conducând, sau fiind condus. Asta înseamnă că „sau ne ia în stăpânire realitatea şi noi devenim servitorii ei, sau noi luăm în stăpânire realitatea voind să devenim stăpânii ei". Căci viaţa care ne este dată nouă să o trăim, ne pune înainte hotărâri de mai sus. Noi trebue să ne hotărâm din clipă în clipă pentru una din aceste posibilităţi, căci o a treia nu există. Din acest punct de vedere istoria mai nouă a spiritului omenesc apare ca o încercare a omului de a se face pe sine domn al realităţii. Şi el crede că poate face acest lucru, dacă îşi aşează Eul său raţional în centrul cosmosului, dacă atribue acestui Eu puteri creatoare absolute, considerând totul în lume numai ca pe un mijloc al evoluţiei lui personale. Totul ceeace există şi se întâmplă în lume „este o istorie a Eului, a Eului care revine la sine, care se eliberează devenind autonom. Evoluţia Eului pur şi supratemporal din nemărginita bogăţie a apariţiilor lui temporale".[5] Aşa că spiritul omenesc se află în centrul istoriei. Pentru o asemenea concepţie „toată istoria are un subiect numai. Şi acest subiect este spiritul omului, căci în toată înţelegerea apariţiilor istorice e vorba de o cunoaştere proprie a spiritului omenesc". Spiritul omenesc nu este aşa dar numai subiect, ci şi obiect. In totul el se cunoaşte pe sine, căci el nu poate să cunoască în realitate decât pe sine însuşi.

[5] Gogarten, Ich glaube an den drei eigen Gott.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 7 Iunie 1936 — Nr. 24

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cuvântare

— Rostită de I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE în biserica catedrală din Sibiu, în ziua de Rusalii 1936 —

„Aceasta este porunca lui: ca să credem în numele lui Isus Hristos Fiului lui și să ne iubim unul pe altul. Celce păzește poruncile lui, întru dânsul petrece și acela întru el. Și dintru aceasta cunoaștem că petrece întru noi, *din Duhul care a dat nouă*». (I Ioan 3, 23, 24).

Astăzi prăznuim sărbătoarea Pogorârii Duhului Sfânt, a acelei fapte minunate a lui Dumnezeu, care stă la începutul bisericii și la temelia ei și este izvorul de inspirație a preoției și a apostolatului creștin pentru toate veacurile.

A fi creștin însemnează a accepta în concepțiile de viață și 'n convingerile tale cele mai profunde primatul duhului, a crede în puterea și 'n biruința duhului, a lupta cu armele duhului pentru lucrul lui Dumnezeu în lume; a fi creștin însemnează a te înșira ca ostaș credincios sub drapelul cel sfânt al duhului.

Duhul este, iubiții mei, criteriul, este măsura de judecată a oamenilor, a popoarelor și a timpurilor. Epoca noastră nu va fi judecată după bogăția bunurilor materiale ce le-a agonisit, nici după mulțimea născocirilor și invențiilor ei de tot felul, nici după progresele ei științifice, nici după legile și reformele ce le-a realizat în toate domeniile, ci se va judeca *după duhul* în care a îndeplinit și în slujba căruia a pus toate înfăptuirile sale. Și valoarea fiecăruia dintre noi nu se judecă după numele ce-l purtăm, nici după averea mai mare ori mai mică ce o posedăm, nici după poziția socială mai înaltă ori mai smerită ce o avem între oameni, nici chiar după știința ce ne-am putut-o agonisì, ci după duhul în care ne trăim viața, de care ne inspirăm și călăuzim în toate gândurile și simțemintele, în toate străduințele și faptele noastre. Dreptul Judecător, când vom fi chemați să ne dăm seamă în fața Lui, nu ne va întreba ce am mâncat și cu ce ne-am îmbrăcat, ci *în ce duh* ne-am depănat firul vieții în toate zilele noastre. Fost-a acela un duh bun și sfânt, ori a fost un duh rău și necurat? Fost-a Duhul lui Dumnezeu, Duhul Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, Duhul Sfânt, pentru care ne-am deschis inimile, l-am primit de sus înlăuntrul nostru și și-a pus pecetea lui pe toată ființa noastră, — ori a fost duhul cel rău, duhul lumii și al păcatului? Unde se vestește Hristos Domnul și Mântuitorul nostru și unde evanghelia se înstăpânește pe viata oamenilor, acolo se pogoară Duhul Sfânt. Iar unde se pogoară Duhul Sfânt, acolo gânduri înalte și sfinte, gânduri ale veșniciei și ale împărăției lui Dumnezeu iau stăpânire peste sufletele oamenilor.

Nu putem spune că epoca noastra ar fi săracă în idei și planuri, în probleme și programe de tot felul. Invinuirea aceasta nu i-o putem aduce. Dar e stăpânită ea de Duhul Sfânt?! Frământările, sbuciumul și mulțimea crizelor prin cari trecem, de unde vin ele, dacă nu din pricina că nu Duhul Sfânt, ci duhul egoismului, duhul răutății și al patimilor oarbe călăuzește lumea?

Unde însă Duhul Sfânt se coboară și află întrare în sufletele oamenilor, acolo o nouă viață se trezește, o atmosferă proaspătă de primăvară cheamă din toropeală puterile bune ale sufletului, acolo oamenii prind curaj și însuflețire pentru adevăr și dreptate, pentru pace și iubire. Numai Duhul Sfânt este în stare să creeze adevăratul climat pentru suflet. El este în stare să scoată pe oameni din robia puterilor întunecoase, să-i desmorțească din somnul nepăsării și trândăviei și să aducă la biruință înlăuntrul lor iubirea și viața cea deplină. Așa cum s'a întâmplat în Dumineca celor dintâi Rusalii, când Duhul Sfânt pogorându-se în chipul limbilor de foc peste apostolii și învățăceii Domnului, le a dat curaj și putere să iasă la propovăduire, i-a făcut eroi neînfricați mărturisind în fața lumii pe Hristos și viața cea întru El. Nici o putere de pe lume nu i-a putut opri în drumul lor. Căci nu din lut, nici din carne, ci din Duhul Sfânt a voit Domnul să se nască vestitorii evangheliei Sale. Foc dumnezeesc și flacără de sus a revărsat în sufletele lor, ca luminați și întăriți să-i trimită la propovăduire. Printr'ânșii Duhul Sfânt pornește să cucerească lumea. Nu s'a mai văzut nici când, dealungul întregei istorii a omenirii, o asemenea ridicare de conștiință ca la acei simpli pescari de pe țărmurii lacului Ghenezaret. Alexandru-împărat a pornit cu cincizeci de mii de ostași să cucerească lumea; Napoleon-împărat cu cincisute de mii; un alt împărat în decursul marelui război din urmă cu cincimilioane de ostași — dar nici unul n'a izbutit. Ce s'a ales de împărățiile lor? Intr'adevăr acei simpli pescari au avut curaj și îndrăzneală, când au pornit, unsprezece la număr, să aducă lumea întreagă la picioarele Invățătorului lor! Și împărăția pentru care ei au luptat din Ierusalim și până la marginile pământului, printre lupte și jertfe fără de număr și-a întins din ce în ce hotarele și a pus stăpânire asupra popoarelor. O viață nouă a răsărit pe urma propovăduirii lor, oameni noi, familii nouă, generațiuni nouă s'au succedat una după alta în valul de mișcare duhovnicească care și-a luat începutul dela Hristos-Domnul și a rodit în ogorul larg al Bisericii prin puterea de sus a Duhului Sfânt.

In acest ogor sfânt a întrat chiar dela originile sale și neamul nostru românesc. In plămada ființii noastre ca popor am primit credința ortodoxă și prin puterile ei am biruit vitregia vremurilor prin care am trecut. In biserică ne-am adăpostit sufletul neamului și toate comorile lui. Prin biserică ne-am făurit și păstrat unitatea sufletului național. Când sfânta noastră biserică dreptmăritoare ne-a învățăt să ne rugăm la fel deoparte și de cealaltă a Carpaților, atunci s'a închegat *același front sufletesc* «dela Nistru pân' la Tisa», iar în zilele noastre dorobanțul cu vitejia și jertfa lui a tras pe veci granițele politice până unde s'a întins acel front suflesc al nostru.

Grea a fost soartea noastră atunci când, vechea noastră Mitropolie a fost desființată și când turma rămasă fără păstor, ni-a fost împinsă cu sila spre altar străin. Totuși, cu ajutorul Celui de sus, ne-am păstrat unitatea sufletească, iar când zorile s'au mai luminat, prin străduințele marelui și înțeleptului *Mitropolit Andrei Șaguna*, ne-am reînființat Mitropolia, înzestrându-o cu o bună organizație și cu așezăminte cari să-i garanteze viitorul. Tot acest mare păstor al nostru, în anul 1857 a luat inițiativa pentru clădirea unei biserici catedrale, aici în centrul Mitropoliei noastre. Greutatea vremilor însă nu i-a îngăduit să și realizeze gândul, dar prin străduințele vrednicilor săi urmași, mitropoliții *Miron Romanul* și *Ioan Mețianu*, au fost sporite mijloacele, și prin inițiativa și stăruința celui din urmă, ajutat de harnicii săi consilieri, biserica noastră catedrală a fost ridicată din jertfele și truda întregului nostru popor și în ziua de Rusalii a anului 1906 a fost târnosită și închinată sfintei sale misiuni. Zidirea bisericii noastre catedrale a fost considerată ca o încoronare a marei opere de restaurare a vechei noastre Mitropolii.

Astăzi prăznuim, prin urmare, *împlinirea alor 30 de ani dela sfințirea bisericii noastre catedrale*, maica bisericilor din Mitropolia noastră. Darul Domnului a fost în tot timpul cu ea și a binecuvântat cu răsplată jertfele înaintașilor. Astăzi suntem biserica liberă a unui popor liber pe pământul nostru strămoșesc.

La împlinirea alor 30 de ani dela sfințirea bisericii noastre catedrale, ea s'a umplut din nou de lumină de sus, când prin rugăciunile Inalt Prea Sfințitului și mult veneratului *Mitropolit Nicodem* al Moldovei și Sucevei, precum și ale celorlalți frați ierarhi veniți la praznicul nostru, am chemat darul Preasfântului Duh peste doi noui păstori — azi peste cel dela Cluj, mâne peste cel dela Orade — ai sfintei noastre biserici.

Vai, câte veacuri nu ne-am putut întâlni, căci ne despărțiau nedreptele granițe, trase de vrășmași în vârful Carpaților. Totuși, și 'n acele grele vremuri, am primit lumină și încurajare în necazurile noastre, dela Mitropolia Moldovei pe care Inalt Prea Sfințite cu vrednicie o păstoriți și dela celelalte scaune vlădicești ale bisericii mame. Vă suntem deosebit de mulțumitori că ați venit astăzi să cinstiți praznicul nostru și noi să ne bucurăm cu Inalt Prea Sfinția Voastră.

Inalt Prea Sfințitul și Prea Fericitul nostru *Patriarh Miron* mi-a trimis vorbă că e cu tot sufletul între noi și regretă că piedeci de neînlăturat i-au stat în calea venirii la noi. Asemenea și Prea Sfințitul *Episcop Lucian* al Romanului și Prea Sfințitul *Episcop Grigore* al Argeșului au regretat că n'au putut veni astăzi la noi.

Suntem fericiți că luminatul păstor al eparhiei vecine a Râmnicului-Noului Severin *Prea Sfințitul Vartolomeu* și vrednicul ierarh al eparhiei Buzăului, megieșă cu noi dinspre răsărit, *Prea Sfințitul Ghenadie*, ne-au făcut bucuria și cinstea de a veni la noi. Mulțumesc și Prea Sfințitului *Episcop Andrei* al Aradului și Prea Sf. *Episcop Ioan* al Armatei, că au urmat cu dragoste invitării ce le-am făcut.

Astfel sărbătoarea noastră de astăzi este un simbol viu al unității noastre de credință și neam. Atât în numele meu, cât și al Prea Sfințitului Arhiereu *Vasile* de Rășinari, precum și al clerului și poporului arhiepiscopiei mele, mulțumesc tuturora pentru dragostea ce ni-au arătat venind la noi.

Iar Tu iubite frate mai tinăr, P. Sf. *Episcop Nicolae* al Clujului, care te-ai învrednicit a primì astăzi darul arhieriei, păstrează-l în cămara sufletului Prea Sfinției Tale și fă-l să rodească pentru binele bisericii și al poporului nostru. Toată taina slujbei noastre plină de grea răspundere zace în devotamentul și 'n sfinția gândurilor cu care ne punem puterile întru îndeplinirea ei. Când vei întâlnì obstacole și greutăți în calea misiunii ce ai primit-o, să ceri în cucernice și fierbinți rugăciuni ajutorul Celui de sus, căci El întărește și însuflețește pe cei care-i slujesc cu credință și cu inimă curată. Să fii tălmăcitor vrednic al voiei Lui înaintea poporului care-ți va răspunde cu iubire la iubirea ce-i vei arăta.

Noi cu toții să rugăm pe Mângăitorul și Duhul adevărului, carele pretutindenea este și toate le împlinește, să se sălășluiască întru noi și din vistieria bunătăților Sale să-și trimită harul său cel sfințitor și luminător peste slujitorii altarelor Sale, peste poporul cel dreptcredincios al scumpei noastre țări, peste Tronul ei și peste înțeleptul nostru Domnitor Carol II-lea. Amin.

Sfânta Scriptură în noua traducere

Cu generală însuflețire, pretutindeni unde străbate, este îmbrățișată noua traducere a Cărții cărților, o operă înfăptuită în excelente condiții.

Biblia care apare astăzi, vede lumina zilei după o lucrare grea și îndelungată, depusă de oameni învățați și cunoscători ai limbilor vechi originale, ca I. P. S. Mitropolit **Nicodim** *al Moldovei și Preoții* **Grigore Pișculescu** *și* **Vasile Radu,** *profesori la facultatea teologică din Chișinău și recunoscuți măestri ai scrisului românesc.*

Marile serbări religioase din zilele Rusaliilor

In ogaşia realizărilor epocale

Se află Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Nu demult, când a cugetat să dăruiască Academia teologică „Andreiană“ cu o capelă, a purces la lucru şi a realizat în inima Sibiului un neîntrecut monument de artă; când a plănuit un sălaş pentru adăpostirea şcoalei normale „A. Şaguna“, a făcut să se ridice un palat care poate sta cot la cot cu ce are ţara mai măreţ în sălaşuri de cultură; iar acum, când catedrala din Sibiu împlinea tocmai 30 de ani dela sfinţirea sa şi când urma să fie ridicaţi în dregătoria episcopatului doi făclieri din oastea cea aleasă a bisericii, credincioşii ortodocşi şi-au scăldat sufletul şi mintea în bogăţia unor serbări epocale.

In pulsul vremii şi în crângul ales al evenimentelor bisericeşti din Ardeal, serbările ce s'au desfăşurat în Sibiu la Cincizecimea din 1936, ocupă cu adevărat o poziţie istorică. Şi viitorul va trebui să se întoarcă mereu asupra măreţiei lor.

Sosesc crainicii blândeţelor şi ai bunelor vestiri

Adecă ierarhii ţării. Grăbesc spre cetatea şaguniană, ca răspuns la invitaţia ce le-a făcut I. P. Sf. Nicolae al Ardeaţului. Iată-l pe P. Sf. Ghenadie dela Buzău însoţit de P. C. prot. Gr. Popescu şi C. diacon Al. Marinescu. Poposeşte cel dintâi în cetatea ortodoxismului ardelean şi aduce aici amintirea măreaţă a lui Mitrofan. Iată-l şi pe P. S. Vartolomeu al Râmnicului însoţit de păr. consilier Cristescu şi C. diacon Enoiu. Par'că aduce la noi o carte sfinţitoare de suflet şi în cârjă apărarea naţionalismului luminat. Mai sosesc aici P. S. Ioan, cel ce binecuvintează oastea în strădaniile ei şi P. S. Andrei dela Arad, urmaşul multor slujitori vrednici în apărarea credinţei prin partea Crişurilor dragi.

Toţi sunt întâmpinaţi cu suflet întreg şi încărcat de gragoste.

Mai în urmă — Sâmbătă în ajunul Rusaliilor — soseşte păstorul Moldovei, însoţit de C. diacon Dr. Ilie Gheorghiţă, I. P. S. Nicodem aducând în Sibiu toată tradiţia culturală şi religioasă a Iaşilor. Când îl priveşti, când ai în faţă figura de patriarh a I. P. S. Sale, par'că-ţi răsar înaintea ochilor toţi ierarhii cărturari. Din colbul istoric vin şi poposesc în Sibiu: Varlaam, Dosoftei, Iosif Naniescu şi alţii.

Ierarhul Moldovei este întâmpinat în gară de toţi ierarhii amintiţi mai sus, de toate autorităţile orăşeneşti, de publicul cel mai ales, de reprezentanţii cultelor minoritare, de şcoli, etc.

Cuvânt de bineventare pentru I. P. S. Nicodem rosteşte însuşi I. P. S. Mitropolit Nicolae, dând, prin el, expresie nu numai satisfacţiei pe care o simte poporul credinciosului Ardeal, dar conturând şi sensul ce-l are venirea la noi a celui mai de seamă mitropolit al ţării: unitatea în credinţă şi în simţeminte româneşti.

Răspunzând, I. P. S. Nicodem mulţumeşte tuturor pentru grandioasa primire, asigurându-i de toată dragostea.

Şi aşa, în Sibiu, două zile la rând, aproape toate provinciile României vor slujì împreună, prin ierarhii lor, la întărirea aceleiaşi credinţe în rostul Bisericii şi în viitorul neamului românesc.

Doamne, primeşte slujba lor! —

Seara la ora 6 se slujeşte în catedrală un Tedeum pentru oaspeţi, apoi slujba vecerniei şi a privegherii cu ipopsifierea nou alesului episcop al Clujului.

Ziua întâia de Rusalii

Străzile oraşului sunt împodobite cu flori şi drapele. Catedrala mitropoliei geme de lume. Toţi aşteaptă săvârşirea sfintei liturghii şi sfinţirea întru arhiereu-episcop a I. P. C. Sale Nicolae Colan.

Clopotele sună. Soborul, nemaivăzut în o aşa mărime şi frumuseţe, iese întru întâmpinarea celor doi mitropoliţi. Dupăce vin, liturghia solemnă începe. Slujesc în sobor toţi ierarhii, Inalt Prea Cuvioşii arhimandriţi Nicolae Colan nou alesul episcop al Clujului şi Dr. Nicolae Popoviciu alesul episcop al Orăzii şi mai mulţi preoţi dintre oaspeţi şi din Sibiu.

Impresionantă ceremonie dela începutul liturghiei cu întrebările ierarhilor adresate I. P. C. Sale arhimandritului Nicolae Colan şi răspunsurile acestuia cu privire la credinţa ce-o mărturiseşte şi la felul cum va cârmui eparhia pentru care cere hirotonia.

La sfârşitul sfintei liturghii I. P. S. Sa mitropoitul nostru *Nicolae* rosteşte minunata cuvântare ce-o publicăm în fruntea foii.

După aceea a vorbit P. S. Sa *Vartolomeu* al Râmnicului arătând rostul descălicărilor istorice şi legăturile Ardealului cu Principatele. Subliniază faptul că poporul nostru este puternic prin ortodoxie. Prin această unire, putem face să devină a noastră proprietatea străbună, şi să biruim pe vrăjmaşii interni şi externi, ajungând un exemplu pentru toate popoarele lumii.

La urmă nou hirotonitul episcop al Clujului P. Sf. *Nicolae Colan*, luând loc în scaunul arhieresc îşi rosteşte frumoasa şi prima cuvântare de arhiereu, din care redăm ce-am putut prinde în notele noastre:

Praznicul Rusaliilor însemnează momentul în care s'a pecetluit pasiunea apostolatului creştinesc, pasiunea tuturor propoveduitorilor creştini de pe faţa pământului. La acest praznic s'a plinit făgăduinţa dată de Domnul nostru Isus Hristos apostolilor, că se va pogorâ Duhul Sfânt peste ei şi vor lua putere şi curaj spre a-l mărturisi până la marginile pământului, chiar dacă această mărturisire va fi împreunată cu jertfe. Duhul Sfânt a schimbat complect pe ucenici. Din descurajaţi cum au fost înainte, s'au văzut plini de îndrăsneală de viaţă nouă şi de pasiunea propoveduirii după pogorâre. — Apostolii au primit în acelaş moment şi puterea, darul de a propovedui Evanghelia în toate limbile pământului. Faptul acesta a vrut să pecetluiască pentru veacuri dreptul la limba proprie şi la viaţa liberă a neamurilor pământului.

Solia praznicului de azi e şi solia libertăţii noastre naţionale. Căci şi naţia noastră după multe jertfe, a ajuns la deplină libertate, întrând abia de curând în zodia luminoasă a adevăratei sale vieţi.

Rusaliile sunt praznicul propoveduirii, al apostolatului. Chiar la acest mare praznic am avut bucuria de a primi darul arhieriei. Voi împrumuta din tâlcul lui toată înţelepciunea, spre a fi cât mai de folos Bisericii şi neamului.

II. PP. SS. Stăpâni,
PP. SS. Voastre,

Punându-mi la inimă toată învăţătura şi îndemnurile ce mi-aţi dat, cu acest sărbătoresc prilej, aduc mai întâi mulţumiri Părintelui ceresc, că m'a chemat la această înaltă slujbă.

Mulţumesc I. P. S. mitropolit Nicodem care n'a pregetat să se ostenească până aici şi care venind a adus la sfinţirea mea toată bogăţia tradiţiei religioase şi culturale a glorioasei Moldove.

Mulţumesc I. P. S. meu părinte mitropolit Nicolae, care mi-a fost totdeauna un bun părinte sufletesc, un povăţuitor şi îndrumător fără odihnă. Mă voi ruga mereu lui Dumnezeu să-l ţină, întru zile îndelungate.

Mulţumesc tuturor împreună slujitorilor ierarhi, cari au venit să cinstească cel mai mare praznic al vieţii mele.

P. S. Sa îşi încheie cuvântarea cu o frântură din impresionanta rugăciune a lui Efrem Lirul:

„Doamne şi Stăpânul vieţii mele, duhul trândăviei, al grijei de multe, al iubirii de stăpânire şi al grăirii în deşert nu mi-l da mie. Iară duhul curăţeniei, al gândului smerit, al răbdării, şi al dragostei dăruieşte-mi-l...“

Hrăneşte-mi, Doamne, flacăra credinţii şi-a iubirii, ca să pot aprinde cu ea inimile credincioşilor pe cari i-ai încredinţat pazei mele, spre veşnica slavă a Ta şi a sfintei Tale Biserici.

*

După sfânta Liturghie a avut loc în Aula Academiei teologice o masă, la care au luat parte toţi ierarhii prezenţi şi mai mulţi învitaţi.

In cadrul acestei mese au rostit frumoase cuvinte: I. P. S. Mitropolit *Nicodem* pentru slăvitul trecut al bisericii noastre ardelene şi în special pentru M. S. Regele Carol II; I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului şi-a arătat deosebita bucurie pentru faptul că atâţi ierarhi s'au întrunit la Sibiu cu prilejul acestor serbări; P. S. Episcop *Andrei* al Aradului a preamărit armata şi pe glorioşii ei reprezentanţi; în numele femeilor ortodoxe române a vorbit dna *Săulescu*, în al armatei dl general *Cristea Vasilescu*; P. S. Episcop *Ghenadie* al Buzăului a elogiat personalitatea P. Sfinţitului nou Episcop al Clujului Nicolae Colan. Mai cuvintează: păr. *Dr. V. Bologa*, în numele „Astrei“ culturale, păr. consilier *Tr. Scorobeţ*, păr. consilier din Cluj *Dr. I. Stanca*, dl prefect al judeţului Sibiu *N. Regman*, păr. *Moga* dela Orade, *Dr. D. Stăniloae* în numele colegilor profesori; dl *Nichifor Crainic*, într'un avântat cuvânt, caracterisează realizările de seamă ale Inaltului chiriarh dela Sibiu...

Seara s'a ţinut slujba privegherii în vederea hirotonirii întru arhiereu a I. P. C. Sale arhim. Dr. Nicolae Popoviciu.

A doua zi de Rusali

Dupăce în prima zi de Rusalii la ora 6 s'a ţinut slujba Vecerniei şi a Privegherii pentru ipopsifierea I. P. C. Sale Arhim. Dr. Nicolae Popoviciu pentru scaunul de episcop al Orăzii, a doua zi de Rusalii s'a slujit în faţa unei azistenţe de mii de persoane, dintre cari mulţi au trebuit să rămână prin curtea catedralei, sf. Liturghie cu hirotonia I. P. C. Sale.

Am avut bucuria să vedem apărând la începutul sf. Liturghii şi întrând în soborul liturghisitor şi pe I. P. C. Sa Arhim. Scriban.

La stârşitul sf. Liturghii a vorbit dulce, patriarhal şi biblic I. P. S. Sa Mitropolitul Nicodim despre valoarea preoţiei. Spicuim din cuvântarea admirabilă a înaltului ierarh atâta cât am putut nota:

Ieri aţi fost martori cu toţii la hirotonirea, la sfinţirea unui arhiereu, unui episcop, unui mare preot, azi aţi asistat din nou la hirotonirea, la sfinţirea unui alt arhiereu, alt episcop, alt mare preot.

Azi trăim zile de glorie, căci după veacuri ne-am unit sub un singur sceptru, al M. S. Regelui Carol; dar trăim şi zile de frământări, căci duşmanii noştri de ieri tot mai trăiesc şi ei şi caută să afle cum ar putea zădărnici unirea, cum ar putea să întunece zilele noastre frumoase. Ei nu se gândesc numai la arme de război, ci se gândesc la arme cari lucrează ascuns. Ei caută să strecoare între locuitorii oraşelor şi mai ales între muncitori, socialismul, înstrăinarea de Dumnezeu, comunismul, etc. In poporul de jos au născocit sectele religioase, care nu sunt altceva decât uneltirile străine ce vreau să ne înşele, să ne desfacă, să ne ducă la o războire între noi. In fruntea acestor secte se află învăţătorii nechemaţi, preoţii mincinoşi. Preoţii adevăraţi au chemare publică, în văzul tuturor, cum aţi văzut ieri şi azi aici.

În schimb preoţii mincinoşi răsar aşa întâmplător şi cu adevărat nu pot fi numiţi preoţi.

In continuare I. P. S. Mitropolit arată cum au luat ierarhii din toate provinciile ţării noastre dar direct dela Apostolii Domnului. Acest dar s'a dat azi asemenea şi noilor episcopi.

Feriţi-vă deci de preotii cei mincinoşi — încheie înaltul ierarh — de ceice n'au darul Duhului Sfânt, prin apostolul Domnului.

Felicită cu toată căldura pe noul episcop al Orăzii şi îi urează păstorire rodnică. —

Şi-a ţinut apoi predica P. S. Sa nou hirotonitul episcop al Orăzii Dr. Nicolae Popoviciu. A fost un cuvânt plin de toată solemnitatea, energia şi căldura datorite acestei clipe măreţe.

Il lăsăm să urmeze:

Spicuiri din cuvântarea P. S. Sale Dr. Nicolae Popoviciu al Orăzii:

II. PP. SS. Voastre!
PP. SS. Voastre!
Prea Cucernici Părinţi!
Domnilor Generali!
Iubiţi credincioşi!

Greu este sufletului meu să exprime credincios şi deplin, în această clipă atât de sărbătorească pentru mine, sentimentele pe care le cearcă şi zbuciumările lăuntrice prin care trece — zbuciumări care îşi au izvorul în actul sfinţirii mele întru arhiereu, ce s'a săvârşit astăzi în această sfântă catedrală, în care de treizeci de ani se slujeşte neîncetat spre mărirea lui Dumnezeu. Arhieria este cel mai mare şi mai înfricoşat dar, pe care-l poate primi un om pe pământ. De acest dar sunt legate răspunderi mari atât înaintea lui Dumnezeu, cât şi înaintea oamenilor, Şi mă cutremur când mă gândesc deoparte la aceste răspunderi, şi la vârsta mea tânără şi lipsită încă de toată experienţa necesară, iar de altă parte la împrejurările excepţional de grele între care îmi va fi dat să păstoresc la graniţa de vest a ţării.

Voiu avea să păstoresc în locuri unde sunt atâţia preoţi şi apostoli mincinoşi. Voiu avea să vestesc cuvântul lui Dumnezeu — pentru a vorbi cu graiul Scriptuii — în *Galileia neamurilor şi a tuturor credinţelor din ţara românească*. Merg acolo unde, la o palmă de loc, sunt gra-

---

Lucrarea s'a început la 5 Mai 1930 şi s'a terminat definitiv la 21 Mai 1936, deci a durat **şase** *ani, din care 3 ani traducerea textului şi 3 ani imprimarea. Volumul cuprinde 96 coale sau 1528 pagini, în zece mii de exemplare.*

Noua Biblie prezintă, fără îndoială, faţă de trecut un mare progres din orce punct de vedere. Dar, de altă parte, traducerea, ca orce lucrare săvârşită de oameni, e capabilă de a fi şi mai perfecţionată. Din acest motiv, Sf. Sinod a publicat ediţia de faţă ca o **ediţie de probă,** *rugând pe toţi cei ce se ocupă cu cercetări biblice şi pe ceice sânt buni cunoscători ai limbii noastre vechi bisericeşti ca şi ai graiului frumos din popor şi din bătrâne cronice, să-şi facă observările şi îndreptările cuvenite şi să le comunice Sfântului Sinod spre a fi examinate şi eventual urmate în viitoarele ediţii ale Bibliei.*

Ediţia prezentă, încuviinţată de Sf. Sinod, a fost tradusă din iniţiativa şi sub îngrijirea I. P. S. Patriarh **Miron,** *care a dat la acest prilej un* **Cuvânt pastoral** *asupra nouei Biblii, spunând clerului şi poporului dreptcredincios din Patriarhia Română cuvinte de mare bucurie atunci* **când a văzut ieşită din tiparniţa patriarhiei noastre întreaga Nouă Sfântă Scriptură, tradusă în limba noastră de-a dreptul din limbile originale, în care au fost scrise cărţile ei.**

Inaltul ierarh închee cuvântul pastoral zicând:

„Deschideţi deci toţi clericii, toţi intelectualii şi fruntaşii poporului, ai oraşelor şi satelor, bărbaţi şi femei, tineri şi bâtrâni, uşa şi punga, ca să intre în casele voastre această „Carte a cărţilor“ şi în sufletele voastre învăţăturile ei divine“.

Sfântul Sinod al bisericii ortodoxe române, în legătură cu marele eveniment bisericesc şi cultural al apariţiei sfintei Cărţi, va îngriji să scoată şi **o ediţie populară** *cu un preţ cât se poate de moderat, pentru ca Sf. Scriptură să fie cumpărată de orce bun creştin însetat de cuvântul dumnezeesc, dar sărac în mijloace băneşti.*

Până atunci bibliotecile parohiale, cărora li se trimite noua ediţie a Bibliei, o vor îngriji ca pe o comoară sufletească pusă la dispoziţia credincioşilor.

niţele unor vecini, cari lucrează din întunerec împotriva Bisericii şi a neamului nostru — vecini cari ne-au asuprit un mileniu şi a căror apăsătoare robie, deşi tânăr, am apucat totuşi să o cunosc şi eu.

Şi când plec în acele părţi mă întreb: Voiu reuşi oare să împlinesc nădejdile tuturor acelora, cari m'au ales şi ale celor cari astăzi m'au sfinţit?

Sfânta Evanghelie, care s'a cetit astăzi vorbeşte despre oaia cea pierdută, a suta din turmă. Eu desprind din această Evanghelie un înţeles adânc pentru misiunea mea de mâine. Mântuitorul Hristos pare a-mi spune prin ea: Vei merge într'un loc unde vei găsi multe oi rătăcite şi ai chemarea grea să le aduci pe toate în staulul Bisericii celei adevărate prin puterea darului ce l-am trimis astăzi peste tine.

Inaintea lui Dumnezeu un singur suflet omenesc preţuieşte mai mult decât toate bogăţiile şi strălucirile acestei lumi. De aceea va trebui să lucrez cu osârdie şi grijă sfântă la mântuirea tuturor sufletelor încredinţate mie spre păstorire, pentruca astfel şi eu să mă mântuesc. Voiu face acest lucru *propoveduind* Evanghelia, prin grai viu şi scris şi prin pilda vieţii mele, *pogorînd* darul lui Dumnezeu peste suflete prin sfintele taine de El aşezate şi *cârmuind* cu bătrânească înţelepciune a cunoscătorului de suflete.

O nădejde îmi arde în suflet. Plec la graniţa de vest a ţării pentruca să zidesc solid şi indestructibil frontul sufletesc al neamului, alături de acela al armelor, pentruca ambele, când ceasul cel mare al istoriei va bate din nou, să poată face zid nebiruit şi aşa să se repete cuvântul: *„Pe aici nu se trece"*.

Mulţumesc lui Dumnezeu, că mi-a hărăzit fericirea deosebit de rară să primesc darul sfânt al arhieriei prin rugăciunile I. P. S. Mitropolit *Nicodim*, împreunate cu ale I. P. S. Mitropolit *Nicolae* şi ale PP. SS. Lor *Vartolomeu, Ghenadie, Andrei, Ioan, Nicolae* şi *Vasile*. Acesta este un *moment istoric* din bucuria căruia eu am sorbit din plin.

Sunt deosebit de mulţumitor mai întâi I. P. S. *Nicodim* al Moldovei, care cu toţi anii cei mulţi pe care i-a dăruit Dumnezeu — ani umpluţi cu muncă încordată şi neîntreruptă pentru Biserică şi neam — n'a stat la îndoială să ia asupra sa ostenelile drumului lung dela Iaşi până aici şi să-şi împreune rugăciunile cu ale I. P. S. Mitropolit Nicolae, spre a mă trimite episcop la graniţa de vest a scumpei noastre ţări.

Văd întrupată în persoana I. P. S. Mitropolit *Nicodim* întreaga tradiţie ortodoxă şi cărturărească a bisericii moldoveneşti — începând dela Mitropolitul *Varlaam* care în zile grele pentru noi ne-a trimis minunata *„Carte de învăţătură"* şi acele *„Răspunsuri la catehismul calvinesc"* prin care căuta să ne apere de veninul ereziilor, ce s'au scurs din apus până la noi, căutând să ne ucidă sufletul neamului nostru, trecând la *Dosofteiu* cel cu măiastra tâlcuire în versuri a Psaltirii, care a trecut munţii şi s'a prefăcut în izvor de apă vie pentru sufletele credincioşilor noştri, apoi la *Veniamin Costache*, care la vârsta de 24 ani a ajuns episcop şi din ale cărui izbândiri s'au revărsat binecuvântări până în părţile noastre şi în sfârşit la *Iosif Naniescu* cel blând şi bun, ierarhul milosteniei, care a jertfit totul pentru alinarea suferinţelor celor oropsiţi.

I. P. S. *Nicodem* s'a integrat în această tradiţie de glorie cărturărească şi de jertfă şi a făcut daruri dintre cele mai însemnate pe seama Bisericii noastre. Darurile acestea le-a încununat I. P. S. Sa astăzi prin aceea, că a pus în mâna poporului nostru dreptcredincios Biblia — într'o haină nouă şi curată, frumoasă şi românească. Acestea sunt motivele pentru care mă plec cu adâncă smerenie şi recunoştinţă în faţa I. P. S. *Nicodem*. Îi mulţumesc şi pentru cinstea ce mi-a făcut dându-mi cârja de păstorire a eparhiei Oradea şi îi făgăduiesc, că o voiu purta spre vremelnica şi vecinica mântuirea credincioşilor mei.

Sunt mişcat până'n adâncul sufletului meu când vine rândul să pomenesc numele I. P. S. Nitropolit *Nicolae* al cărui fiu duhovnicesc sunt, în înţelesul cel mai propriu şi mai real al acestui cuvânt. M'a luat din fragedă tinereţe în grija sa părintească şi a fost darnic cu mine în toate, îngrijindu-se de buna mea creştere mai mult chiar decât părinţii mei cei după trup. In această clipă sfântă a despărţirii şi în faţa acestui sfânt altar unde m'am rugat douăzeci de ani, Vă mulţumesc I. P. Sfinţite din adâncul inimii pentru dragostea cea mare şi pentru ocrotirea ce mi-aţi arătat.

Să mă iertaţi dacă mă opresc aici cu exprimarea sentimentelor de recunoştinţă şi trec să mulţumesc şi celorlalţi PP. SS. Părinţi, care au alergat la sfinţirea mea.

Îi mulţumesc P. S. episcop *Vartolomeu* al Râmnicului. Prezenţa P. S. Sale îmi aduce aminte de ierarhii mari, care i-au precedat în scaun, de *Damaschin, Chesarie* şi *Filaret*, cari şi-au câştigat merite nepieritoare pentru limba românească pe care au răspândit-o în bisericile de pe ambele părţi ale Carpaţilor. Aduc în această clipă toată recunoştinţa Ardealului desrobit, care în clipe grele s'a întărit cu cartea adusă la noi de călugării umili ai episcopiei Râmnicului.

Mulţumesc P. S. Episcop *Ghenadie* al Buzăului ai cărui antecesori au făcut aceeaşi slujbă sfântă pentru neamul românesc. Imi aduc aminte de vrednicul episcop *Mitrofan* „meşterul tiparniţelor", în care se tipăreau cărţi pentru ortodoxia ecumenică. Aduc recunoştinţa Ardealului pentru cărţile primite, ca o sfântă cuminecătură, dela episcopia Buzăului, pe care cu vrednicie o păstoreşte astăzi P. S. Sa.

Mulţumesc P. S. Episcop *Ioan* al Armatei, celui dintâi vlădică al oştirii româneşti întregitoare de ţară — care binecuvintează azi, în zile de pace, şi, ca mâine, în zile de grea cumpănă armele pururea biruitoare ale scumpei noastre armate — pentrucă a alergat la sfinţirea mea.

Mulţumesc pentru conlucrarea la hirotonia mea şi P. S. episcop *Andrei* al Aradului, care mi-a păstorit credincioşii din eparhia Oradiei într'un îndoit fel: întâi prin şirul lung al înaintaşilor P. S. Sale, care le-au purtat de grijă când ei nu aveau păstorul lor propriu şi'n al doilea rând prin păstorirea de zece ani de zile a P. S. Sale în calitate de vicar arhiereu al eparhiei mele. In numele credincioşilor mei şi al meu personal aduc P. S. Sale toată calda mea recunoştinţă.

Mulţumesc P. S. Episcop *Nicolae* al Clujului, cel mai nou sfinţit ierarh şi nu voiu uita că l-am avut dascăl vreme de patru ani la Academia teologică, iar apoi alţi patru ani coleg şi rector luminat la aceeaşi academie. Il rog să primească toată veneraţiunea mea şi dragostea care va trebui să ne unească în munca pe care împreună va trebui să o depunem la graniţa de vest a ţării.

Mulţumesc şi P. S. Arhiereu *Vasile*, sub a cărui duhovnicească călăuză am trăit cinci ani de zile — timp în care am învăţat multe lucruri, cari îmi vor fi de mare folos în opera de conducere a eparhiei ce mă aşteaptă şi-i exprim cele mai alese sentimente de cinstire şi consideraţiune...

Voiu fi pururea mulţumitor lui Dumnezeu, că a rânduit sfinţirea mea întru arhiereu tocmai astăzi când „Oastea Domnului" îşi ţine cel de-al cincilea congres al ei. Mă bucur de această fericită coincidenţă, pentrucă eu am lucrat în cadrele acestei societăţi religioase, străbătând în lung şi'n latul ei arhiepiscopia şi ţara şi vestind evanghelia Domnului. Mărturisesc, că misiunile făcute în cadrul Oastei Domnului au fost acelea care mi-a dat, pe lângă unele dureri, bucuriile cele mai mari, alături de cele avute la catedră, de unde strecuram în sufletele viitorilor slujitori ai altarelor învăţăturile cele dumnezeeşti ale Mântuitorului.

Iubiţi ostaşi!

Aţi auzit spuindu-vi-se azi limpede şi răspicat din partea I. P. S. mitropolit *Nicodim* în ce stă preoţia adevărată şi în ce stă cea mincinoasă. Cuvintele acestea să le ascundeţi în taina inimilor voastre şi să le păstraţi acolo vii, pentru când s'ar întâmpla să vină clipe de ispite şi de îndemnuri la cădere. Feriţi-vă de a cădea din ascultarea preoţiei celei adevărate aşezată în lume de Dumnezeu pentru mântuirea voastră. Să vă cinstiţi în toate numele de ostaşi şi să fiţi luptători buni pentru mântuirea sufletească şi a celor rătăciţi. Să fiţi cei dintâi lângă preoţii voştri în lupta pentru întoarcerea fraţilor, aducându-vă pururi aminte de cuvântul apostolului Iacob care zice: „Fraţilor, de se va rătăci cineva între voi dela adevăr, şi îl va întoarce cineva pe el; Să ştie că celace a întors pe păcătos dela rătăcirea căiei lui, va mântui suflet din moarte şi va acoperi mulţime de păcate" (Iacob 5, 19—20)...

Iar Tu, Doamne, care ai voit să mă chemi astăzi la slujba cea grea a apostoliei, prin rugăciunile apostolilor bisericii româneşti, trimite-mi de sus, caşi odinioară împăratului Solomon, lumina nestinsă a înţelepciunii Tale, spre a putea slui călăuzit de ea în toată viaţa mea spre slava Ta — a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, Amin!

După ce P. S. Sa noul episcop a împărţit credincioşilor anaforă şi a fost condus la reşedinţa mitropolitană de preoţii liturghisitori, a urmat:

Congresul „Oştii Domnului"

Publicăm cuvântarea plină de miez duhovnicesc şi de căldură părintească pe care a rostit-o I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* la deschiderea congresului, îndreptând pe cititori să ia cunoştinţă de celelalte cuvântări dela acest însufleţit congres din foaia „Oastea Domnului":

Cu mare bucurie vă văd întruniţi din nou în adunarea anuală a scumpei noastre fraţii religioase „Oastea Domnului". Credincioşi din toate eparhiile sfintei noastre Biserici, fraţi din tot cuprinsul ţării, v'aţi dat întâlnire la rugăciune în sfânta noastră Biserică Catedrală şi aţi căutat prilejul pentru duhovnicească zidire a sufletelor voastre în această adunare. Cu părintească iubire vă salut pe toţi de bun venit şi rog pe Bunul Părinte ceresc să binecuvinteze întâlnirea noastră.

Dar bucuria noastră de astăzi este cu totul covârşitoare, având fericirea rară şi cinstea deosebită de a primi în mijlocul nostru pe veneratul, marele şi iubitul păstor sufletesc al Moldovei *I. P. S. Sa Mitropolitul Nicodem* şi pe ceialalţi Prea Sfinţiţi Episcopi pe care-i vedeţi de faţă.

I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei, pe lângă scumpa persoană a I. P. S. Sale, ne-a adus şi un dar deosebit, rod binecuvântat al ostenelelor I. P. S. Sale: *un exemplar al Bibliei*, Cuvântul cel sfânt al lui Dumnezeu, tălmăcit din partea I. P. S. Sale în dulcele nostru graiu şi în duhul Tradiţiei ortodoxe.

Această Biblie de curând apărută este de mare preţ mai ales pentru voi iubiţii mei fii sufleteşti din Oastea Domnului.

De aici vă veţi hrăni şi vă veţi adăpa sufleteşte, de aici vă veţi înţelepţi şi veţi cunoaşte poruncile sfinte ale lui Dumnezeu pe care le veţi urma în viaţa voastră. (I. P. S. Sa arată adunării exemplarul cel nou al Bibliei apărută de curând).

Mulţumind I. P. S. Sale Mitropolitului Nicodem pentru acest dar duhovnicesc pe care l-a făcut Bisericii noastre şi poporului nostru îi doresc, ca, drept răsplată pentru lucrul şi osteneala I. P. S. Sale, să-i hărăzească Dumnezeu bucuria de-a vedea răspândit Cuvântul Domnului în toate casele dreptcredincioşilor noştri creştini.

Cu cinstea şi cu calda iubire a inimilor noastre salutăm în mijlocul nostru pe Prea Sfinţiţii Episcopi *Vartolomeu* al Râmnicului, *Ghenadie* al Buzăului, *Andreiu* al Aradului, bun sprijinitoral Oastei Domnului, *Ioan al Armatei* şi pe cei doi nou sfinţiţi episcopi: *Nicolae* al Clujului şi *Nicolae* al Orăzii, în fine pe P. S. Sa *Vasile*, vicarul nostru care acum doi ani a prezidat Congresul Oastei.

Iată în felul acesta adunarea noastră de acum se arată o mare *frăţie ortodoxă şi românească* cum nu s'a mai văzut până acum.

Mulţumim lui Dumnezeu pentru aceasta şi în aceste clipe de *sărbătoare* în numele vostru al tuturora înoesc făgăduinţa de-a fi ostaşi buni ai lui Hristos, ascultători şi supuşi Bisericii, ştiind că aceasta este calea mântuirii.

Să nu uităm din prilejul întâlnirii noastre nici pe aceia cari au plecat din această viaţă în decursul anului trecut.

Astfel pomenim cu evlavie pe *I. P. Sf. Sa Nectarie*, Mitropolit al Bucovinei, pe PP. SS. Lor *Roman* al Orăzii, *Nicolae* al Clujului şi *Nichita* al Argeşului, cari ca nişte vrednici păstori au călăuzit turma cuvântătoare.

Dumnezeu să-i odihnească cu dreptii precum şi pe toţi fraţii Ostaşi adormiţi.

Iubiţii mei fii sufleteşti, în auzul vostru şi al întregului nostru popor rostesc învitaţia Domnului din Evanghelia ce s'a cetit la praznicul zilei de eri: *„De însetează cineva, să vină la Mine şi să bea"*.

Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos a rostit aceste cuvinte de pe treptele catedralei celei mari din cetatea Ierusalimului, în ziua cea din urmă a sărbătorii corturilor, dar ele au ieşit din cadrele timpului şi locului în care au fost rostite şi se adresează tuturor timpurilor şi locurilor, pătrunzând astfel cu glasul lorpână la noi.

Cu mare bucurie văd astăzi o mare *sete duhovnicească* trezită în sufletul poporului nostru. Biserica cu conducătorii ei se bucură de aceasta şi îşi dă toată silinţa să stâmpere această sete după cele sfinte cu apă din izvorul evangheliei.

Iată din mijlocul praznicului Rusaliilor chemăm pe toţi fii poporului nostru: *„de însetează cineva, să vină la Mine şi să bea"* la izvorul cu apa cea vie, care curge din veşnicie şi pe care Domnul şi Mântuitorul ne-a adus-o, ca din ea să se adape sufletele noastre.

E drept că nu toţi oamenii însetează după această apă. Sunt unii cari aleargă la alte fântâni, la plăceri stricătoare de trup şi de suflet, alţii însetează după onoruri şi cinstire, iar alţii după putere şi bogăţie.

O, dar acestea sunt fântâni cari nu pot să potolească setea religioasă a sufletelor şi nu duc pe oameni la fericirea duhovnicească.

Cu adevărat fericiţi sunt numai aceia cari însetează după Dumnezeu şi după darurile de sus, aduse nouă de Mântuitorul Hristos.

Nu este alt nume sub cer în care să ne mântuim, decât acest nume al Fiuluiui Dumnezeu; nu este mai mare fericire pe pământ decât a trăi în legătură cu El, nu este mai mare bucurie pentru om decât de-a se şti vieţuind în fiecare zi în lumina lui Hristos şi adăpându-se din apa de viaţă pe care ne-o dă Domnul.

„Veniţi!" — îi cheamă El la sine pe toţi; veniţi, aşa cum este fiecare, cu sufletul lui, cu năcazul şi durerea lui, chiar cu slaba credinţă a lui. El nu pune altă condiţie decât aceasta una: *să înseteze*.

Incă nimeni nu s'a apropiat înzadar de Hristos. Pe nimeni nu l-a lăsat dela sine fără de nici un dar, ci pe toţi i-a adăpat, i-a hrănit şi i-a îmbogăţit în sufletele lor. Deschideţi-Vă şi Voi, dragilor mei, larg porţile inimilor Voastre şi primiţi înlăuntrul Vostru pe Hristos, duceţi-L în casele Voastre, la fraţii Voştri, la rudeniile şi la toţi cunoscuţii Voştri.

Dacă în sufletul tuturor fiilor ţării noastre ar fi Hristos, n'ar fi ţară mai fericită şi popor mai fericit ca poporul nostru. Drept aceea Biserica rosteşte din nou cuvintele Domnului: *„De însetează cineva, să vină la mine şi să bea“*, iar fiecare dintre ostaşii din Oastea Domnului să primească această invitaţie pentru sine şi să o facă fraţilor săi.

In ţinuturi deşerte şi lipsite de apă este obiceiul ca ceice călătoresc pe acolo, dând peste un izvor cu apă răcoritoare, să strige în gura mare: *Veniţi!* ca şi alţi călători, auzind chemarea, să se apropie şi să-şi stâmpere setea.

Voi, iubiţii mei dinOastea Domnului, să faceţi asemenea şi chemaţi pe toţi fraţii Voştri la izvorul cu apa cea vie a Domnului, care ţâşneşte întru viaţade veci.

Apa cea vie o îmbie sfânta noastră *Biserică* tuturor celorce cu credinţă primesc învăţăturile ei, poveţele ei, sfintele taine ale ei, darurile duhovniceşti şi binecuvântările ei.

Vom duce mişcarea religioasă „Oastea Domnului“ cu dragoste de Biserică şi cu însufleţire întărită de darul Duhului Sfânt — *tot înainte!* —

I. P. Sf. Sa salută de încheiere pe I. P. C. Sa *Arhim. I. Scriban*, marele sprijinitor al Oastei şi pe alţi oaspeţi, ca: Dl *Mihail Manoilescu*, fost Ministru şi Dl *Prof. N. Crainic* din Bucureşti.

Declară apoi adunarea deschisă.

Festivalul „Astrei“

La ora 5 s'a ţinut în Teatrul orăşenesc frumosul festival al „Astrei“. Au participat înalţii ierarhi, dl Mihail Manoilescu, fost ministru, dl Nichifor Crainic, profesor universitar şi un ales public sibian.

Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a deschis festivalul cu următoarea cuvântare:

Venerabila **„Asociaţie pentru literatura română şi cultura poporului român“** *împlineşte anul acesta frumoasa vârstă de trei sferturi de veac. Pentru prăznuirea acestui însemnat eveniment cultural trebue răscolit întreg elanul sufletesc al neamului nostru de dincoace de Carpaţi. Fiindcă, afară de Biserică şi de şcoală, naţia noastră n'a avut un aşezământ care să fi cheltuit atâta osteneală şi atâta însufleţire întru luminarea poporului şi buna lui îndrumare, câtă a cheltuit «Astra».*

Răsărită din geniul marelui „dătător de legi şi datini“ care a fost în veci neuitatul nostru arhiepiscop şi mitropolit Andrei Şaguna, această asociaţie a strâns într'o devotată oaste pe cărturarii noştri, trimiţându-i pe frontul luminării şi povăţuirii satelor şi oraşelor din întreg cuprinsul Ardealului nostru robit de odinioară.

Prin apostolatul pe care l-a săvârşit cu ajutorul credincioşilor săi misionari, ea a încălzit şi a solidarizat inimile Românilor obijduiţi de dincoace pe Carpaţi, făcându-le să bată veşnic în acelaş ritm vioiu şi pentru izbânda aceluiaşi **ideal al unităţii noastre naţionale.**

Iată, Doamnelor şi Domnilor, incomparabila operă înfăptuită de venerabila societate culturală Astra, cu sediul în oraşul nostru.

După realizarea unităţii noastre naţionale, condiţiile de viaţă ale neamului nostru s'au schimbat. Bucuria izbânzii a ispitit şi a abătut pe unii fraţi de pe drumul idealismului unei tradiţii de aprige lupte. Criza morală a răvăşit şi la noi sufletele, cum le-a răvăşit în toate părţile lumii bântuite de cumlitul războiu prin care am trecut. Şi cu toate că devotaţii ostaşi ai Astrei n'au depus armele culturale nici după unire — ci au luptat vitejeşte mai departe pe frontul luminării poporului, s'au ivit totuşi oameni, cari să creadă că misiunea acesteia s'a terminat odată cu surparea graniţelor pe cari le alcătuiau mai nainte Carpaţii.

In felul acesta o oarecare toropeală s'a înstăpânit pe nesimţite asupra sufletelor şi o oarecare lipsă de interes pentru „Astra“ a luat locul izbăvitorului elan de care erau purtaţi până acum misionarii ei strădualnici.

Evident, rostul glorioasei noastre societăţi culturale în viaţa neamului însă nu s'a terminat, iubiţii mei. Dimpotrivă, vremurile nouă îi impun sarcini şi mai mari decât acelea pe cari le-a purtat cu atâta cinste în decursul celor 75 de ani ai existenţei sale. Alături de Biserică, de şcoală, de armată şi de celealalte mari aşezăminte ale Ţării noastre întregite, ea e chemată să lucreze şi de aci înainte la consolidarea şi sporirea zestrei sufleteşti a neamului nostru, la luminarea poporului nostru prin cuvântul scris şi vorbit şi prin tot mai temeinica zidire a sufletului naţiei noastre care trebue pregătită pentru marile lupte şi încercări cari o mai aşteaptă în viitor. Căci numai cu un asemenea suflet — zidit pe temelia evangheliei Mântuitorului nostru Isus Hristos şi pe stâlpii încercatelor virtuţi naţionale — va fi în stare neamul românesc să-şi păstreze zestrea ce i s'a încredinţat de bunul Părinte ceresc prin jertfa înaintaşilor noştri.

Porunca păstrării hotarelor ţării croite pe veci, prin păstrarea nealterată a sufletului românesc «întreg, cinstit, sănătos», cum l-a lăsat Dumnezeu, cheamă la luptă nouă pe toţi bunii fii ai neamului nostru şi în cadrele venerabilei „Asociaţii pentru literatura română şi cultura poporului român“. Noi, departe de a ne îndoi, credem cu tărie, că floarea sfântă a însufleţirii pentru această societate culturală va învăluì din nou sufletele cărturarilor noştri şi cu ajutorul lor moral şi material — într'o frăţească împreună lucrare — vom întări casa neamului nostru în aşa fel, că nici porţile iadului nu o vor putea surpa vr'odată.

Legământul pe care-l facem astăzi cu toţii în faţa lui Dumnezeu este — sunt sigur — şi al tuturor fraţilor noştri din întreg cuprinsul Ardealului şi Banatului liber. Noi însă îl facem într'o atmosferă deosebit de înălţată şi prin împrejurarea că avem marea bucurie de a saluta cu tot respectul şi cu toată veneraţia în mijlocul nostru pe **Inalt Prea Sfinţia Sa Nicodem, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei,** *un mare cărturar al neamului; pe Prea Sfinţiţii episcopi* **Vartolomeu** *al Râmnicului-Noului Severin,* **Ghenadie** *al Buzăului,* **Grigore** *al Argeşului,* **Andrei** *al Aradului — toţi luminaţi povăţuitori prin credinţă şi cultură a dreptcredinciosului nostru popor.*

Prezenţa înalţilor şi scumpilor noştri oaspeţi are semnificaţia unui simbol viu al unităţii noastre naţionale, în slujba căreia vom sta până la sfârşitul vieţii noastre.

Asemenea salut pe fratele nostru iubit, Dl **Mihail Manoilescu** *şi-i mulţumesc pentru dragostea cu care a primit invitaţia noastră de a ne vorbì în adunarea noastră de astăzi.*

Salutându-Vă şi pe Domniile-Voastre — pe toţi — cu toată părinteasca mea iubire şi împărtăşindu-Vă arhiereasca mea binecuvântare, declar adunarea noastră deschisă. —

Între cântări executate excelent de corul şi orhestra liceului „Gh. Lazăr“, dl *Mihail Manoilescu* şi-a desvoltat conferinţa vioaie şi bogată în idei, în care a caracterizat minunat spiritul de odinioară al Ardealului, spirit de solidaritate socială şi naţională, care ar trebui să înceapă din nou a pulsa între Români dacă voim să fim stăpâni în ţara noastră.

A arătat marele rol ce l-ar putea avea „Astra“ în această direcţie. Conferinţa a fost urmărită cu mare încordare şi plăcere.

*

După două zile îmbelşugate în trăiri înalte, Înalţii oaspeţi au părăsit Sibiul Luni seara la ora 9 şi 40. Au plecat deodată cu I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae şi cu PP. SS. Lor episcopii Clujului şi Orăzii, cari s'au dus la Bucureşti pentru investitura regală. La gară au fost întovărăşiţi de PP. CC. consilieri arhiepiscopeşti, de profesorii şi studenţii Academiei teologice, de profesorii, profesoarele, elevii şi elevele Şcoalei normale, de delegatele Soc. naţionale a femeilor ortodoxe şi de mult public sibian. Trenul s'a pornit din gară în cântările corului Academiei teologice.

Investirea noilor episcopi

Cu ceremonialul îndatinat s'a făcut în 2 l. c. la Palatul regal din Calea Victoriei solemnitatea investirii celor trei noi episcop, a PP. SS. LL. *Grigore Leu* al Argeşului, *Nicolae Colan* al Clujului şi *Dr. Nicolae Popoviciu* al Orăzii.

La ora 12 jum. şi-a făcut apariţia în sala Tronului *M. S. Regele*, urmat de casa civilă şi militară.

Dl ministru al instrucţiunii şi adinterim la culte, *Dr. C. Angelescu*, a cetit decretele de înălţare la rangul de episcopi a celor aleşi.

Apoi I. P. S. Patriarh *Miron* a încredinţat cârjele pastorale Suveranului, care la rândul Său le-a înmânat noilor episcopi.

După înmânarea cârjelor au vorbit noii aleşi episcopi.

P. S. Sa *Grigore Leu* al Argeşului a zis:

SIRE,

...M'aţi întărit în păstoria unei eparhii, mică în întindere şi număr de credincioşi, mare însă ca însemnătate istorică, şi, indeosebi, scumpă Majestăţii Voastre.

Curtea de Argeş întruchipează istoria bisericii şi a neamului românesc. Aicea se înfiripează prima conducere voivodală şi mitropolitană a Munteniei...

Evlaviosul ctitor *Neagoe Basarab*, cu înţelepţii, viteji şi mari regi *Carol I* şi *Ferdinand I*, ca şi poeta regină *Elisabeta* înaintaşii şi părinţii Majestăţii Voastre, înmormântaţi la Curtea de Argeş, străjuiesc mănăstirea, arătând începuturile şi drumurile neamului românesc, pornite de aici şi bătătorite cu cereştile virtuţi, cu care, ei înşişi împodobindu-se, ni-au lăsat moştenirea de care ne-am învrednicit.

Mi-a fost hărăzită şi mie datoria de a fi paznicul acestei sfinte comori.

Făgăduesc că voi străjui-o cu credinţă şi voi pomeni în toată vremea şi în tot ceasul pe cei cari au adunat-o cu eroismul creştinesc de altă dată.

Voi fi buciumaşul şi al trecutului glorios, dar şi al viitorului victorios.

Călăuzindu-mă în toată viaţa mea de învăţămintele sf. Scripturi, care între altele multe, spune: «*Dă Dumnezeu să Vă temeţi, şi pe rege să-l ascultaţi*» (I Petr. 2, 17), ruga slujbelor mele va fi, ca Domnul şi Dumnezeul părinţilor noştri să Vă dăruiască domnie paşnică întru mulţi ani, ca neamul românesc, întru liniştea Majestăţii Voastre, viaţă lină şi fără gâlceavă să vieţuiască, în toată buna credinţă şi curăţire.

*

Cuvântarea P. S. episcop *Nicolae* al Clujului este următoarea:

SIRE,

Părintele ceresc, prin glasul trimişilor clerului şi poporului dreptcredincios din întreg cuprinsul Ţării, m'a ales păstor sufletesc al eparhiei Vadului, Feleacului şi Clujului, eparhie gospodărită cu înţelepciune şi jertfelnicie un deceniu şi jumătate de neuitatul episcop Nicolae Ivan. Dupăce această alegere a primit legiuitele încuviinţări şi dupăce eu am primit darul hirotoniei arhiereşti — potrivit strămoşeştii datini — mă înfăţişez, plin de cel mai profund respect, înaintea slăvitului Scaun Domnesc, pentruca depunând aici omagiile credinţei mele neclintite, să primesc din mâna Majestăţii Voastre — Voevodul Ţării şi Culturii Româneşti şi Patronul sfintei noastre Biserici — cârja arhipăstorească a deplinelor puteri, dar şi a deplinelor răspunderi legate de înalta slujbă întru care voiu fi aşezat.

Imi dau seama, SIRE, că plec să cârmuiesc creştineasca şi românească ctitorie reînviată a Voevodului Ştefan cel Mare şi Sfânt. Şi această conştiinţă, într'un glas cu îndemnul Scripturilor Sfinte, îmi porunceşte să ţin izbăvitoarele predanii ale ortodoxiei naţionale. Numele slăvitului Voevod, de care e legat scaunul vlădicesc al Vadului, Feleacului şi Clujului, îmi aşează rostul meu misionar în alvia tradiţiei sfintei noastre Biserici, care mă va păzi de primejdia rătăcirilor, adeseori atât de ispititoare, ale veacului acestuia.

Dar tot atât de limpede îmi dau seama că sunt chemat să propovăduesc din cetatea Universităţii care poartă numele marelui Rege Ferdinand I, ai cărui dascăli şi ucenici — ca şi ostenitorii luminaţi ai celorlalte aşezăminte culturale din aceeaşi cetate — aşteaptă, după cuvântul Domnului, să nu pun petec vechiu la haină nouă (Matei 9, 16), ci să-mi îmbrac apostolatul în haina veacului nostru şi după măsura vrăjmaşului de azi să-mi primenesc armele de duhovnicească luptă pentru izbânda crezului ortodox şi naţional în Ţara întregită.

Vă rog să-mi îngăduiţi, SIRE, mărturisirea că nu mi-e prea greu să ascult de pomenitele două îndemnuri: al tradiţiei şi al actualităţii. Fiindcă în conştiinţa mea aceste două îndemnuri nu se vrăjmăşesc şi nu se ciocnesc întreolaltă, ci dimpotrivă, ele se îmbină şi se întregesc organic. Căci tradiţia nu e o sumă de cunoştinţe, de credinţe şi de datini moştenite, pe cari suntem chemaţi să le predăm generaţiilor viitoare, ca pe nişte rămăşiţe ale unei alte vieţi. Tradiţia e râul de energie spirituală care curge prin întreaga viaţă istorică a neamului pe care o sporeşte, o hrăneşte şi o face rodnică de fapte mari. Astfel, noi cei de astăzi ne hrănin din merindea sufletească a înaintaşilor noştri şi, în acelaş timp, din aluatul cel vechiu pregătim pânea proaspătă din care se vor ospăta urmaşii noştri. Trăim în atmosfera caldă a trecutului, dar cu ochii vioi fixaţi în viitor; nu încremeniţi în adorarea statică a trecutului nostru de aur, ci iscodind cu încordare cărările spre tot mai luminosul viitor al neamului nostru. Căci — după cuvântul Evangheliei — nimeni punând mâna pe plug nu se uită înapoi (Luca 9, 62). In acest înţeles Majestatea Voastră, cu intuiţia profetică a marilor adevăruri, a subliniat de repetite ori covârşitoarea importanţă şi necesitatea unei Biserici vii, care prin propovăduirea ei entuziastă să mul-

ţumească trebuinţele poporului credincios, pe care ea e chemată să-l însufleţească pentru marile idealuri ale vieţii naţionale şi să-l îndrepteze pe drumul marilor biruinţe.

SIRE,

Dupăcum aţi spus la solemnitatea învestiturii unui înalt ierarh, „Biserica este a lui Dumnezeu, dar şi a poporului". Este a lui Dumnezeu, fiindcă El a întemeiat-o prin Fiul Său, pe care L-a trimis în lume „ca să se nască şi să crească, să ne mântuiască" şi fiindcă El o conduce şi o sfinţeşte prin Duhul Său cel Sfânt, pregătindu-i vrednicia pentru nespusa strălucire care o aşteaptă dincolo de tărâmul terestru. Dar Biserica este şi a poporului, fiindcă slujitorii Ei devotaţi pe *el* sunt chemaţi să-l lumineze, să-l mângâie şi să-l povăţuiască. In slujba *lui* sunt chemaţi să stea şi spre fericirea *lui* sunt chemaţi să se ostenească. Cu *el* să sufere, că *el* să se bucure, cu *el* să lupte. Cu *el* să învingă sau să cadă.

Aşa a şi înţeles preoţimea sfintei noastre Biserici să-şi facă datoria dealungul istoriei neamului nostru: veşnic nedeslipită de poporul în a cărui slujbă devotată a stat, după îndemnul şi pilda dumnezeescului ei Invăţător — şi aşa făgăduiesc să-mi împlinesc şi eu datoria slujbei la care m'a chemat Părintele ceresc şi întru care mă aşează astăzi Majestatea Voastră.

Mă voi sili deci să zidesc sufletele credincioşilor de sub canonicească mea oblăduire în aşa fel, ca să cresc din ei ostaşi vrednici ai împărăţiei lui Dumnezeu pentru viaţa ce va să vină, iar pentru această viaţă ostaşi devotaţi ai împărăţiei româneşti de sub puternicul sceptru al Majestăţii Voastre.

Incredinţat că purcezând astfel dau lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu şi Chezarului ce este al Chezarului, rog pe bunul Părinte ceresc să-mi ajute ca să-mi fac slujba deplin, iar Majestăţii Voastre, ca şi scumpului nostru vlăstar regesc, Marelui Voevod Mihai, să-i dăruiască viaţă îndelungată şi stăpânire încărcată de fericire şi glorie.

Să trăiţi, SIRE,

Să trăiască Măria Sa Marele Voevod Mihai,

Trăiască ţara şi neamul!

*

P. S. episcop *Nicolae* al Orăzii a rostit următoarele:

SIRE,

Chemat fiind, prin voia lui Dumnezeu, Celui ce toate le cârmuieşte, la vrednicia înaltă şi plină de mari răspunderi a episcopiei, mă prezint astăzi, potrivit vechilor datini bisericeşti ale ţării, înaintea Majestăţii Voastre spre a primi cu omagială supunere, ca cel mai tânăr ierarh, cârja eparhiei Orăzii, căzută din mâna curată şi destoinică a celui mai bătrân şi venerabil păstor al bisericii ortodoxe române de astăzi, a episcopului Roman Ciorogariu de pioasă şi vrednică pomenire.

Dupăce ieri — la praznicul cel mare al Cincizecimii — Domnul cerului m'a îmbrăcat, în foişorul Ierusalimului ceresc, care este altarul bisericii, cu puterea de sus a Duhului Său Celui Sfânt, am venit astăzi în Ierusalimul neamului românesc, pentruca în foişorul lui, care este acest domnesc palat, să mă îmbrac şi cu puterea oblăduitoarei încrederi şi buneivoinţe a Majestăţii Voastre a Domnului pământesc şi cu lumina cuvântului Vostru Regesc — care să-mi slujească drept încurajare şi călăuză în mijlocul frământărilor legate de misiunea grea ce mă aşteaptă.

Cu sufletul profund mişcat şi stăpânit de sentimentul unei adevărate veneraţiuni religioase primesc această cârjă binecuvântată şi sfinţită prin sângele nevinovat al venerabilului meu antecesor şi făgăduesc sărbătoreşte, că o voi purta spre vremelnica şi veşnica mântuire a păstoriţilor mei, spre mărirea neamului meu şi spre aleasa cinstire şi mulţumire a Majestăţii Voastre, care astăzi mi-o încredinţaţi.

SIRE,

In drumul lung al unei istorii aproape bimilenare neamul românesc a fost crescut şi ocrotit, mângâiat şi întărit, îndreptat şi povăţuit neîncetat de către Biserica noastră dreptmăritoare, care a ştiut să se identifice totdeauna cu toate aspiraţiunile lui firești şi drepte şi să le ducă la strălucită izbândă. Ea e fost *îngerul păzitor* al neamului românesc. Ea voieşte să rămână şi deacum înainte — şi va rămânea, fiindcă trebue să rămână — acelaşi înger păzitor al lui, pentrucă numai astfel va putea străbate, cu acelaş pas hotărât şi ducător spre ţinta din urmă, drumul necunoscut şi plin de taine al viitorului, pe care i l-a croit providenţa divină.

Rămânând pe linia tradiţiilor ei sănătoase şi de atâtea ori verificate în ceasurile mari ale istoriei, Biserica — stăpânită de duhul iubirii, care niciodată nu cade — va căuta şi astăzi, în mijlocul împrejurărilor noui de viaţă liberă ale neamului, să facă cât mai active, cât mai roditoare aceste tradiţii şi să asigure prin ele şi pentru mai departe desvoltarea organică şi trainică a neamului.

SIRE,

Zilele fericite de libertate pe care le trăim astăzi, sunt zilele de descătuşare şi de unire a tuturor energiilor neamului, zăvorîte veacuri dearândul de vitregia trecutului nostru. Ele trebue să devină însă, din ce în ce mai mult, zilele realizărilor mari, zilele acţiunilor puternice şi originale, zilele muncii constructive în toate domeniile.

La această lucrare de activare şi grandioasă afirmare a energiilor neamului Biserica ţine să-şi aducă — ea în primul rând — toată contribuţia ei preţioasă şi imposibilă de înlocuit. Şi înţelege să aducă această contribuţie, punând în funcţiune, prin apostolatul slujitorilor ei devotaţi, întreg dinamismul propriu Evangheliei Mântuitorului Hristos, dinamism capabil să schimbe fizionomia morală a lumii întregi. Dinamismul evanghelic, singurul lucru ce ne trebueşte astăzi, însemnează creştinism viu şi activ, creştinism practic care se întrupează în mari realizări ce se pun în slujba culturii în genere şi a caritătii publice în special, creştinism care singur poate da adevărata pace şi mulţumire socială. Dinamismul evanghelic duce la întronarea lui Hristos în viaţa publică şi privată a fiilor neamului şi implicit la crearea condiţiilor optime pentru rodirea continuă a sufletului neamului. Dinamismul evanghelic aduce cu sine tinereţea fără bătrâneţe, trăinicia netrecătoare a neamului nostru.

In lumina acestui postulat al vremii de astăzi înţeleg să-mi împlinesc cu sfinţenie şi devotament nestrămutat faţă de Majestatea Voastră, Suveranul nostru iubit, faţă de Biserica şi neamul meu, misiunea la graniţa de vest a scumpei noastre ţări, graniţă la a cărei nevăzută şi nebiruită întărire voi lucra neîncetat, chip având şi pildă de urmat întru aceasta pe înaintaşul meu venerat, Episcopul Roman, cel pururea gata cu jertfa vieţii pentru binele neamului său.

SIRE,

Stăpânit de aceste sentimente, aştern la picioarele Tronului prinosul devotamentului meu profund şi rog pe Majestatea Voastră să primească încredinţarea tare, că la graniţa de vest a ţării are un slujitor credincios, deopotrivă de credincios între cele ce sunt ale lui Dumnezeu şi întru cele ce sunt ale Chesarului.

Să trăiţi, Sire, spre binele şi fericirea scumpei noastre ţări!

Să trăiască, Măria Sa Marele Voevod Mihai, nădejdea de mâine a neamului!

Să trăiască întreagă iubita noastră Dinastie!

Să trăiască scumpa noastră ţară şi sfânta Biserică cea întemeiată în ea!

*

Tuturor le răspunde *M. S. Regele* în următoarea cuvântare:

Prea Sfinţiţi Părinţi,

Tin dintru început să mulţumesc Prea Sfinţiilor Voastre pentru cuvintele ce le-aţi rostit atât pentru Mine, cât şi pentru ai Mei, pentru făgăduinţele ce le-aţi făcut înaintea Mea şi înaintea Stăpânului vostru ceresc, de a păstori Eparhiile ce vi s'au încredinţat, cu adevărată frică de Dumnezeu şi cu o desăvârşită iubire de patrie şi de neam.

Astăzi, urmând vechile datini domneşti, şi conform cu legile României moderne, vă înmânez cârja episcopală şi vă întăresc în scaunele arhiereşti, în care aţi fost aleşi de voinţa lui Dumnezeu, exprimată prin glasul celor bine credincioşi.

Sunteţi trimişi în eparhiile voastre ca să îndepliniţi o frumoasă şi rodnică misiune: «întărirea sufletească a poporului românesc», şi prin această întărire a sufletului să consolidaţi puterea de religiositate şi să sporiţi calităţile naturale ale neamului.

In tot trecutul nostru, şi cu atât mai vârtos azi, şi de azi înainte, Biserica noastră se confundă chiar cu fiinţa neamului; ea a fost puterea supremă împrejurul căreia au roit toate năzuinţele, toate răbdările şi împlinirile poporului românesc.

Am fost un neam trudit în trecutul căruia, semnul împrejurul căruia s'au unit toate puterile lui, a fost crucea de pe turlele bisericilor strămoşeşti.

Acum când România este chemată la altă viaţă, când hotarelor ei li s'au tras pentru vecie brazda firească, biserica trebuie să fie aceea care în primul rând să priceapă năzuinţele ei de azi, să le întărească şi să le sporească cu un complect şi desăvârşit patriotism.

Biserica, după cum am mai spus-o, nu e cuprinsă înăuntrul a patru ziduri, împodobite cu scumpe icoane, ci este o putere vie, care să iasă la aer liber, să cunoască prin forţa ei tot ce-i stă în cale, şi să se împodobească cu strălucirea sufletească a credincioşilor ei.

Puterea sfintei noastre Biserici se razimă ca orice organism pe puterea membrilor săi, deci unul din rolurile de căpetenie al Prea Sfinţiilor Voastre este de a întări preoţimea voastră, de a o supraveghia, de a o îndruma, aşa ca să devie adevărata îndrumătoare a sufletului neamului românesc.

Viaţa contemplativă şi discuţiile teologice sunt folositoare mănăstirii, în aşezăminte de cultură bisericească; dar pentru acel slujitor al altarului, care-i menit să fie îndrumătorul de fiece clipă a vieţii credincioşilor, i se cere o cunoaştere mai apropiată a vieţii de toate zilele, ca să poată să-şi împlinească, cu real folos, misiunea ei.

Biserica noastră nu trebue să fie un organism administrativ, sau numai îndeplinitoarea unor formule rituale, ea trebue să fie un organism de luptă şi de misionarism, care să cucerească, să întărească şi să păstreze sufletele, după marea lege a Domnului nostru Isus Hristos.

Mergând în eparhiile Prea Sfinţiilor Voastre, veghiaţi deci, la această întărire a sufletelor, la întărirea sufletelor de Români ale neamului nostru.

Prea Sfinţite Grigorie, Episcop al Argeşului,

Chemat eşti să păstoreşti această Domnească eparhie, care a fost la înfiinţarea ei, în 1359, prima mitropolie a Ungro-Vlahiei şi dela primul ei titular Iacint, venit din Ţarigrad, a avut un lung şir de vrednici ierarhi, cărora astăzi le urmezi Prea Sfinţia Ta.

Da, Argeşul, după cum prea bine aminteşti, are o altă însemnătate pentru noi: Nu eşti numai vlădica unei frumoase eparhii de munte, dar eşti păzitorul sfintelor morminte ale neamului: Neagoe Basarab, Regele Carol, Regele Ferdinand.

In Biserica Domnească nu vii numai să te închini la altarul lui Dumnezeu, dar te mai închini şi la acele pietre de mormânt, scumpe sufletelor noastre, care sunt altarele neamului.

Ce splendid prilej de educaţie naţională ai!

Acele lespezi vor fi călăuza ce trebue s'o urmezi în munca de luminare şi de întărire a sufletului celor peste care eşti chemat să păstoreşti, căci, în pilduitoarele vieţi ale trecutului trebue găsite puterile de regenerare şi de întărire ale neamului.

Şi grijă, trebue să ai acolo, în acele frumoase pajişti de munte, de acea populaţie, care din nenumărate cauze n'a ştiut totdeauna să urmeze cele mai bune pilde.

Ispite sânt multe, dar acest neam de munteni, atât de frumos are calităţi atât de mari, încât prin grija Prea Sfinţiei Tale şi a preoţimei eparhiei ce o vor avea, o veţi putea ridica, întări şi îndruma spre fericirea ei.

Aci, în aceste colţuri de ţară, Biserica vie îşi are rolul precumpănitor; sate uitate de oameni în fundul văilor cu grele şi rare legături cu restul ţării, nu pot fi uitate de Dumnezeu şi de preoţi.

Pentru această muncă ce astăzi devine cea mai de căpetenie a slujitorilor bisericii, ai pildele frumoase ale înaintaşilor Tăi, cum a fost Iosif de Argeş, mare cărturar, care a priceput năzuinţele neamului, ţinând strânse legături cu ortodoxii din Ardeal, şi după el Ilarion de Dealul, susţinător al lui Tudor Vladimirescu.

Aşa, cum aceşti ierarhi au priceput nevoile vremurilor lor, aşa şi episcopul de actăzi, sânt convins că va pricepe nevoile vremurilor de faţă.

Prea Sfinţite Nicolae al Clujului, Vadului şi Feleacului,

Eparhia pe care o vei păstori, este aşa de strâns legată de istoria neamului nostru, încât a devenit un adevărat simbol al stăpânirei fireşti a României în Ardeal.

Ea a înflorit în diferitele ei forme, odată cu înflorirea Domnitorilor români care au stăpânit prin părţile ardeleneşti; ea a dispărut cu întărirea stăpânirii străine, ca să reapară definitiv odată cu unirea veşnică a tuturor românilor. Ştefan al Moldovei, Petru Rareş, Mihai Viteazul, Ferdinand I, iată numele Domnitorilor care vor fi veşnic legaţi de această episcopie.

Chiar înflorirea şi despărţirea ei vremelnică ne arată importanţa ce o are pentru neamul românesc.

Iată de ce Prea Sfinţia Ta, primind acest toiag păstoresc, ai datoria de a face ca această episcopie să înflorească şi să se întărească, întărind astfel şi România.

Te urci pe acest scaun ce ţi-a fost încredinţat după trecerea dintre cei vii a vrednicului episcop Nicolae Ivan, om de mare cuminţenie şi un vrednic gospodar.

El a început, fiind primul episcop al nouei eparhii româneşti, să croiască drumul; Prea Sfinţia Ta trebue să desăvârşeşti acest drum.

Pregătirea o ai prin frumoasele studii ce le-ai făcut şi prin faptul că ai fost propagandist în Basarabia şi rector la Academia dela Sibiu.

Voinţa o ai, şi sânt fericit de a vedea prin cuvintele ce Mi le-ai rostit, felul în care înţelegi să-ţi împlineşti datoria.

In eparhie ai pe lângă intelectualitatea universitară a Clujului şi o populaţie rurală de care va trebui să ai o grijă deosebită, s'o luminezi şi s'o ajuţi cu sfatul cel bun.

Intărirea sufletească a poporului, prin o constantă şi neîncetată educare, iată chezăşia de progres, iată ţinta, pe care toţi care ne iubim neamul, trebue s'o avem veşnic înaintea ochilor.

Şi în acest apostolat preoţimea are un rol de căpetenie. In desvoltarea metodică şi rodnică a păturii ţărăneşti, trebue să ne bizuim pe două elemente de frunte ale satelor: «preotul şi învăţătorul».

Dacă aceştia doi îşi fac pe deplin datoria, îndeplinindu-şi fără şovăială menirea, vom putea să ridicăm în puţini ani nivelul păturei noastre rurale la o viaţă mai sănătoasă, atât trupească, cât şi sufletească.

Sânt convins că Prea Sfinţia Ta, pricepând aceste probleme, vei râvni să faci din eparhia Clujului un model demn de imitat.

Prea Sfinţite Nicolae al Orăzii,

Eşti cel mai tânăr dintre episcopii Bisericii noastre şi Domnul te-a hărăzit să păstoreşti cea mai tânără episcopie a României, dupăce în decursul anilor din urmă ai făcut frumoase studii, atât în ţară, cât şi în străinătate.

Ai fost şi profesor la Academia din Sibiu. Iată titluri ce sânt o chezăşie că

poți să îndeplinești cu prisosință noua-ți chemare.

Avântul tinereței și ferma hotărîre ce Mi-ai exprimat astăzi, îți vor netezì calèa de acum înainte.

Pe lângă oștire și școală, ești cea mai de căpetenie veghe a românismului la granița de Vest.

Intărirea elementului românesc, prin aceea că-l vei face mai vrednic, mai silitor, mai bun decât ceialalți, iată misiunea de căpetenie ce ai de îndeplinit în acele ținuturi ale Bihorului.

Episcopiile dela graniță sânt cetăți de care trebue să se spargă valurile dușmane.

Ești ostaș al Domnului, dar să nu uiți niciodată că ești acolo și ostaș al neamului Tău.

Fii vrednic în toate, cum vrednic a fost acel mare suflet și mare român pe care ești chemat a-l înlocuì, mult regretatul adormit întru Domnul, Roman Ciorogariu, primul episcop ortodox al Orăzii.

A fost una din acele figuri de legendă. Prin rana dobândită dela elementele dușmănoase țării, a devenit un martir al neamului și a rămas, cu toate suferințele fizice, ferm hotărît să stea veșnic neclintit la datorie, așezându-se astfel la rând cu marii părinți ai începuturilor Bisericii.

Aceasta este pilda vie care a deschis calea vlădicilor orădeni. Prea Sfinția Ta, fii deci vrednic de Roman Ciorogariu.

Prea Sfinți Părinți,

Luminarea sufletului, luminarea minții, întărirea trupească, iată astăzi drumul pe care trebue să călăuziți Biserica și slujitorii ei.

Eu, Regele Vostru, și ca Mine toți acei cari cred în puterea sufletească a Bisericii noastre, avem ochii ațintiți asupra conducătorilor eparhiilor.

Mergeți cu binecuvântarea Celui de Sus și păstoriți întru Domnul pentru întărirea neamului nostru!

Probleme-Recensii-Comentarii

Revista Teologică, *anul al 26-lea, Nr. 5—6 pentru Mai și Iunie 1936, conține bogat și cuprinzător material în articole, cronice, note și informații, semnate de: Prof. Nicolae Colan, directorul revistei, Prof. O. Ghibu, Gr. T. Marcu, Pr. Il. V. Felea, P. V. Gh. Sibiescu, I. E. Naghiu, I. Faur, T. Bodogae, D. Călugăr, Prof. L. Bologa. In acelaș număr îș spune cuvântul duios al despărțirii directorul de până acum al revistei, Prof. N. Colan, noul episcop al Clujului, mulțumind tuturor celor ce l-au ajutat timp de 14 ani în conducerea organului de știință și viață bisericească,* **Revista Teologică,** *amvonul de pe înălțimea căruia a vestit «cu tinerească însuflețire cuvântul Domnului și a chemat, prin îndemnuri și povățuiri, la propoveduire puterile proaspete ale tinerilor generații preoțești, ca și încercatele iscusințe ale mai vechilor purtători de condei bisericesc»...*

Dorim viguroasei reviste să-și poată continua munca ziditoare de suflete sub conducerea unui director vrednic de merituoșii înaintași cari, punând talent și muncă, au izbutit să dobândească, organului de publicitate dela Sibiu, o mare vază în presa noastră teologică.

*

Cerc pastoral. — In cadre modeste s'a strâns în ziua de 17 l. c. cercul pastoral Odorhei, în parohia Feleag, unde cu râvnă întru cele duhovnicești și cu vrednicie păstorește părintele Nicolae Hantău. Cercul s'a ținut din prilejul adunării cercului cultural învățătoresc I. G. Duca.

Demn de remarcat este faptul că la sfânta liturghie au participat aproape toți cei 24 învățători ortodocși și minoritari, în frunte cu bătrânul și harnicul învățător ortodox Petre Poștoiu, președinte.

In fața lor și a unui covârșitor număr de suflete, bărbați și femei, tineret și copii, a predicat la sfârșit înălțător și cu bogate exemple, părintele *Simion Radu* paroh în I. G. Duca, despre *credința religioasă* și puterea ei mântuitoare de totdeauna și pentru toți și despre *urmările dezastruoase ale necredinței.*

După ședința intimă, la masa comună din casa parohului local, părintele S. Radu a ținut să sublinieze deobita însemnătate instructivă și educativa a acestor ședințe, în care ambii factori cultural ai satelor se întâlnesc să-și dea maximul de aport în slujba neamului. Această comună ședință e prima în cercul I. G. Duca și poate în Săcuime. Să le generalizăm în satele românești deocamdată și apoi în cele secuizate, alăturându-se în opera ce trebue intensificată și al treilea factor — *notarul.*

S'a desfășurat un bogat program, al soției parohului, înv. Eug. Hantău, compus din cântece, poezii, dansuri naționale și teatru școlar.

Feleganii, blânzi și harnici, au avut astfel o zi de mare bucurie și duhovnicească reculegere, din care au învățat multe pentru viață.

E un fapt însemnat, pentru această comună ortodoxă și românească, care poate în pofida vicisitudinilor și asupritorilor de ieri a rezistat cu încăpățînare, menținându-și curat: limba, credința, portul, obiceiurile cu întreg specificul e' românesc și creștinesc. *Dar.*

*

Becescu Florin: *Francmasoneria,* crimă — spionaj — anarhie. — Edit. „Porunca Vremii", București, 1936. Un volum de 117 pg. Lei 50.

Studiul dlui Florin Becescu înfățișează, concis și temeinic, problema iudeo-masoneriei sub toate aspectele ei, desvăluind o primejdie în fața căreia nici țara noastră nu poate rămânea indiferentă.

Masoneria, alături de celelalte secte, mai mult sau mai puțin secrete și bine subvenționate din afară, este dușmana neîmpăcată a ideii de stat național, dușmană a principiului monarhiei și dușmană a credinței creștine.

Autorul, ca fost elev al profesorului mult regretat *Dr. N. C. Paulescu,* memoriei căruia este închinat studiul prezent, aduce o puternică lumină în toată munca răufăcătoare a masoneriei.

Se descrie lămurit organizația și activitatea ei revoluționară internațională în deosebitele țări, inclusiv *România,* unde funcționarea francmasoneriei este examinată mai amănunțit în toate grupările sale.

Bunii creștini și bunii români au tot interesul să citească și să respândească această operă a talentatului și îndrăznețului cercetător, care merită întreg sprijinul lor.

*

Hățieganu—Goia, *Tratat elementar de Semiologie și Patologie medicală,* în colaborare cu Dr. M. Hăngănuț, șef de lucrări și Dr. T. Spârchez, asistent. Volumul II. Cluj, Tip. „Cartea Românească", 1936. — Pag. 652. Prețul?

Profesorii dela Universitatea românească a Ardealului, cu cele patru facultăți ale sale, — de Drept, de Medicină, de Litere, și de Științe, — au tipărit, în timp mai puțin de două decenii, un considerabil număr de tratate și manuale pentru științele ce se învață la acest așezământ de înaltă cultură.

Trecută abea la anul 1919 în stăpânirea Statului român, Universitatea dela Cluj, — care în semn de adâncă recunoștință pentru întemeetorul României de astăzi, îș ia în 1927 numele de *Universitatea Regele Ferdinand I,* — dispune astăzi de un corp profesoral, a cărui activitate științifică și de cultură generală depășește cu mult contribuția modestă adusă de profesorii dela 1872—1919 ai fostei Universități *maghiare* dela Cluj, înființată de altfel — cum o spune chiar un profesor ungur al universității — *din motive de politică.* Ear politica aceasta nu urmărea alt ceva, decât desnaționalizarea forțată a poporației române majoritare a Ardealului.

Profesorii Universității din Dacia superioară năzuesc să dea instituției ce o conduc o adevărată viață științifică, conform cerințelor moderne și a progreselor ce se fac an de an în diferitele ramuri ale manifestărilor minții omenești.

Acestei necesități încearcă a răspunde și cartea acum apărută a profesorilor Hățieganu—Goia, carte menită să aducă lumină și folos atât studenților în medicină, cât și publicului medical român din toate provinciile țării. Volumul I al tratatului, redactat de distinșii profesori, s'a bucurat, la apariția sa în 1934, de-o entuziastă primire. Academia Română l-a încurajat prin acordarea unui mare premiu.

Sântem convinși că și al doilea mare volum se va împărtăși de aceleași binevoitoare aprecieri ale specialiștilor, doritori să cunoască mai de aproape felul cum se muncește în clinica medicală a Clujului românesc.

*

P. N. Panaitescu: *Insemnătatea economică a Mocanilor în istoria Țăriiromânești,* Cluj, Inst. „Ardealul", 1936. Broșură de 35 pp. Prețul?

Lucrarea dlui inginer inspector general, *P. N. Panaitescu,* ne aduce prețioase amănunte din viața de păstori a poporului român, autorul broșurii ocupându-se în special de însemnătatea economică a păstorilor din regiunea Brașovului, anume a *mocanilor,* precum și de rolul lor în *facerea* istoriei țărilor române.

Se arată, clar și cuprinzător, ce sânt mocanii păstori, drumurile și produsele lor, cum trebue socotită activitatea mocanilor, și care e însemnătatea ei modestă, dar strâns legată de trecutul neamului românesc.

Astăzi, când fapt este că «*mocanii se duc*», citim cu toată duioșia paginile acestea, închinate trecutului economic al Ardealului.

*

Viața Ilustrată, Anul al 3-lea, Nr. 6 din Iunie 1936. Director: *Nicolae Colan,* episcopul Clujului. Abonamentul pe un an 200 lei. — Sumarul, ca de obicei, ales și interesant, cu multe ilustrații, se recomandă tuturor familiilor românești iubitoare de lectură sănătoasă. Semnează articole dnii: Gr. T. Marcu. Gh. Noveanu, Ing. Brânduș, Dafna-Blagaiana, I. Maniț, A. Nanu, Prof. I. Martin, Dr. Eugen Nicoară, Ax. Creangă, Dr. E. Dobrotă, L. Bologa, D. Călugăr.

Numărul viitor al *Vieții Ilustrate* va apărea tot la Sibiu. După 1 Iulie 1936 revista se va muta la Cluj, unde va continua să apară în aceleași pilduitoare condiții.

Biserica „Invierea Domnului", biserică creștină ortodoxă zidită în Suceava Bucovinei la 1550 de Elena, Doamna lui Rareș Petru Vodă, fusese răpită de guvernul austriac din 1781 și cedată *romano-catolicilor* imigrați în Bucovina și apoi la 1836 cedată *rutenilor* uniți.

Ministerul instrucțiunii, direcția cultelor, din Regatul României, a hotărât de curând *să se restabilească dreptul de proprietate, istoric și juridic, asupra acestui sfânt locaș ortodox moldovenesc, redându-l în stăpânirea și jurisdicția canonică a Sfintei Mitropolii a Bucovinei.*

Deși biserica aceasta dela Suceava n'a aparținut și nu aparține greco-catolicilor români, totuși clarissimii noștri dela foaia bisericească *Unirea* blăjană, în fața hotărârii ministeriale și în râvna de-a apăra pe „frații" ruteni, cunoscuți ca încăpățînați iredentiști, — și-au pierdut atât de mult cumpătul scrisului, încât nu se sfiesc a trimite, — la adresa ministrului instrucțiunii publice, a autorităților civile locale, precum și la adresa preoților ortodocși cari au târnosit din nou biserica dela Suceava, — o colecție de invective dintre cele mai „alese", ca b. o. *gangsteri, mistificatori, neroniani, criminali,* și altele și mai deochiate, — ca după toate acestea clarissimii să ceară să se mai facă — pupăză pe colac — „cercetare" și să se dea „lămurire", din partea cui? Din partea *ministerului* pe care l-au ocărât în termeni de neiertat. [V. Unirea, Nr. 22 din a. c.]

INFORMAȚIUNI

Știre personală. Inalt Prea Sfințitul nostru mitropolit *Nicolae* a plecat Joi dimineața în 4 Iunie la băile Carlovy Vary în Cehoslovacia pentru căutarea sănătății. Inaltul ierarh va rămânea acolo până la 28 Iunie, când se va întoarce în țară spre a face în acea zi instalarea episcopului de Oradea, iar a doua zi a celui de Cluj.

Intre oaspeții cari au participat la festivitățile din Sibiu, mai amintim pe reprezentanții eparhiei Clujului: PP. CC. Lor Păr. consilieri episcopești Dr. Sebastian Stanca, Dr. Sava, profesorii dela Acad. teol. Dr. I. Vască, Dr. Liviu Muntean, Dr. G. Stănescu și Dr. Buzdug, prot. de Alba-Iulia, Baba; pe reprezentanții eparhiei Orăzii: PP. CC. Lor Păr. consilieri episcopești Z. Moga, Evuțian și C. Magier, profesorii Acad. teol. Dr. I. Petreuță și Givulescu, dl Teodor Neș dir. al lic. E. Gojdu, dl Pompiliu Dan președintele „Oștii Domnului" din eparhia Orăzii și dl Maliță vicepreșed. „Oștii Domnului".

† **Pr. Gavril Simedrea,** paroh ort. rom. în Bulzeștii de Sus, protop. Zarand, a încetat din viață în 27 Mai 1936, înal-68-lea an al vieții și al 45-lea an al preoției sale, după lungi și grele suferințe, împărtășit fiind cu Sfintele Taine. Rămășițele sale pământești s'au așezat spre veșnică odihnă la 29 Mai în cimitirul ort. rom. din Deva. Odihnească cu drepții!

Preoții, *cum se anunță astăzi din București, vor primì zilele acestea salariile rectificate pe lunile April și Mai.*

Act de mulțumire. Consiliul parohiei ortodoxe române filiala *Cărpiniș,* prot. Geoagiului, aduce dlui *Eduard Shnabel* din Deva mulțumiri pentru suma de Lei 3000 (trei mii), donată pe seama bisericii noastre. Dumnezeu să răsplătească marinimosului donator! — *Consiliul parohial.*

In atențiunea părinților cari au copii orbi. In așezământul pentru ocrotirea orbilor din Cluj, Calea Regele Carol II, Nr. 25, se primesc pentru educație și învățământ copii orbi (numai băeți) în etate dela 7—12 ani, educabili și sănătoși. Cererile timbrate legal, însoțite de actul de naștere, certificatul medical și certificatul de paupertate (sărăcie) se adresează așezământului de orbi din Cluj, până la data de 1 August 1936.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 7 Iunie 1936, va predica părintele *M. Neagu;* ear în 8 Iunie (Ziua Restaurației) va predica păr. *Gh. Secaș.*

Nr. 4798/936. Școl. 1—3

Concurs

La Școala Normală Ort. „Andrei Șaguna" din Sibiu, cu începerea anului școlar 1936 37, sunt vacante următoarele catedre:

A) Secția de băieți:

1. Catedra de limba franceză.
2. Catedra de științe pedagogice cu practică pedagogică.
3. Catedra de muzică vocală și instrumentală.
4. Catedra de științe agricole cu practica agricolă.

B) Secția de fete:

1. Catedra de limba franceză și drept.
2. Catedra de lucru de mână și țesut.

Doritorii de a ocupa vre-una dintre aceste catedre vor înainta până la 30 Iunie crt. Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu, cereri însoțite de actul de botez și de diploma de specialitate și de eventuale alte acte rocomandatoare.

Sibiu, din ședința secției culturale ținută la 25 Mai 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 168—1936 (17) 1—1

Concurs

Consiliul parohiei ortodoxe rom. Gheorgheni-Ciuc, publică concurs pentru facerea iconostasului, a stranelor și tetrapodului în biserica nouă. Reflectanții vor înainta oferte în scris până la 25 Iunie 1936 la oficiul parohial ortodox român Gheorgheni-Ciuc, unde se pot lua informațiuni.

Preot **Aurel Negoescu**
paroh ortodox român

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 14 Iunie 1936 — Nr. 25

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Misiunea preotului

La investitura recentă a celor trei ierarhi, M. S. Regele a formulat, ca la toate toate ocaziile identice, minunat de just și de clar programul de lucru al Bisericii pentru zilele noastre. Se vede în cuvântările M. Sale despre misiunea actuală a Bisericii o cugetare personală și asiduă și o concepție hotărâtă, precisă. Biserica trebue să fie activă, apropiată de realitățile sufletești și sociale ale poporului nostru, misionară, expansivă; ea «*trebue să fie un organism de luptă și de misionarism, care să cucerească sufletele după marea lege a Domnului nostru Isus Hristos*».

Biserica nu se poate mărgini la repetarea apatică și automată a rânduielilor de cult, nici la rezolvarea pedantă a chestiunilor de cancelarie și de contabilitate. Viața de azi cere eforturi cu mult mai mari dela slujitorii Domnului. Peste hârtiile cancelariei și dincolo de țărmurii slujbelor, *trimișii* lui Dumnezeu între oameni trebue să privească personal și drept în fața și în sufletul oamenilor, să le cunoască năcazurile și metehnele și să-i ajute să le învingă. Sigur, nu bagatelizând slujbele, ci ducând spiritul lor de rugăciune și de încredere în Dumnezeu mai departe, purtându-l nu numai în foșnetul patrafirului și în psalmodierea glasurilor, ci în suflet și în relațiile de fiecare clipă cu oamenii.

Preoții trebue să aibă deci *o personalitate religioasă*. Slujbele și administrația se pot îndeplini și de ceice sunt lipsiți de puterea personalității, de șterse păpuși vorbitoare. Ajunge să învețe anumite formule cari se repetă fără sfârșit. Dar pentru a fi *preot* și după ce-ai recitit în odăjdii formularul slujbii, pentru a fi preot în toate împrejurările vieții se cere *o personalitate religioasă*. Nu pur și simplu *o personalitate;* căci în cazul acesta poți să fii un foarte important factor comercial, politic, sau economic, ci o personalitate religioasă. Numai atunci ești *factor* determinant în viața sufletească a credincioșilor. Numai atunci ești *cineva*, ești *o cauză*, un *agent* sufletesc. Numai atunci poți lumina, întări, cuceri, anima sufletele pentru idealurile frumoase.

Vorbim mereu de apostolat în limbajul religios. Apostol înseamnă *trimis, trimis de Dumnezeu*. Dumnezeu nu trimite pe cineva numai să facă slujbe și să rezolve hârtii. Trimiterea are un caracter universal; Dumnezeu trimite pe slujitorii Lui în toate împrejurările și frământările vieții, oriunde se găsește un om sau mai mulți preocupat să rezolve o întrebare, o frământare a vieții, să depășească un moment al ei. Dumnezeu trimite pe slujbașii săi către sufletul omenesc oriunde s'ar afla și oricum ar fi.

Să nu ne scuzăm comoditatea, hulind pe Dumnezeu că în cutare împrejurare n'am ce căuta, Dumnezeu nu m'a trimis. Un preot are oriunde ce căuta; caută sufletele după care e trimis. Sigur, n'are ce căuta dacă își închipue că unde se duce trebue să se contopească cu cei deacolo.

De *misiunea universală* a preotului în viața poporului nostru a vorbit repetat și insistent și M. S. Regele la investitura recentă. Preotul e factorul de frunte în viața satelor. El trebue să lupte pe toate planurile vieții sătești pentru un unic scop: îndrumarea poporului în direcția ascendentă, pentru întărirea și inobilarea lui sufletească.

Misiunea preotului în viața neamului, înțeleasă astfel, covârșește enorm misiunea oricărei alte tagme. Cine este zi de zi în mijlocul poporului sfătuindu-l în fiecare împrejurare mică și mare a vieții, luminându-l în toate problemele directe sau indirecte de care se lovește, mângâindu l, întărindu-l și ajutându-l la năcaz, dacă nu preotul? Cine are autoritatea de natură nu numai omenească și toate mijloacele sufletești și harice, să cârmuiască viața zilnică a credincioșilor pe care o are preotul? Și cine are o țintă atât de clară, de sigură, spre care să cârmuiască viața credincioșilor ca preotul?

Pedagogul principal și universal al satului nu poate fi altul decât preotul. Invățătorul singur îi poate fi un ajutor important. Ceilalți voiajori culturali, domni delicați și pretențioși ce se abat Dumineca prin sat în credința că ei aduc toată lumina, împestrițează doar cu accidente distractive o operă ce se realizează prin muncă încordată și netrîmbițată de fiecare zi.

M. S. Regele a recunoscut acest rol uriaș al preoției când a spus: «*In acest apostolat preoțimea are un rol de căpetenie. In desvoltarea metodică și rodnică a păturii țărănești trebue să ne bizuim pe două elemente de frunte ale satelor: preotul și învățătorul*».

Dar aceasta numai în cazul când preotul e activ și plin de râvnă, când se apropie în fiecare clipă de sufletul credincioșilor pentru a-i cunoaște și ajuta: «*pentru acel slujitor al altarului, care-i menit să fie îndrumătorul de fiece clipă a vieții credincioșilor i se cere o cunoaștere mai apropiată a vieții de toate zilele ca să poată să-și îndeplinească cu real folos misiunea ei*».

De aceea M. Sa le pune noilor episcopi la inimă să se ocupe de preoțime, de întărirea și înviorarea ei. Aceasta socotește M. S. că este misiunea de frunte a episcopilor: să îngrijească de armata lor, de forța Bisericii, de aceia prin cari se realizează totul sau nimic în Biserică.

«*Unul din rolurile de căpetenie al Prea Sfinților Voastre este de a întări preoțimea voastră, de-a o supraveghia, de-a o îndruma, așa ca să devie adevărata îndrumătoare a sufletului neamului românesc*».

Reținem cu recunoștință înalta și justa apreciere ce-a făcut-o M. Sa cu privire la rolul preoției în viața neamului nostru. E pentru preoțime o satisfacție care o răzbună de anumite cuvinte nepretinoase cari i s'au spus în anii din urmă din locuri de sus.

Conștiința că Regele Țării privește cu interes, cu dragoste și cu justă înțelegere la misiunea ei, îi întețește râvna pentru o și mai vioae activitate.

D. S.

Intre profesori și elevi

Intr'o conferință recentă ținută la Brașov, dl N. Iorga, acest titan de muncă și cugetare, accentua importanța legăturilor cât mai strânse între profesorii și elevii școalelor de orce grad și categorie. E un fapt din cele mai dureroase, spunea dsa, acela al distanței și răcelii în care trăesc profesorii și elevii întreolaltă. Păcatul intelectualismului searbăd și unilateral, care scoate din ceice termină liceul sau universitatea jumătăți sau bucăți de oameni, își are cauza tocmai în această mentalitate păcătoasă care face din profesor o simplă morișcă, un simplu «proferator», anunțător de cunoștințe disparate. Nefăcându-și din profesiune un apostolat și o datorie de conștiință, profesorul zilelor noastre explică lecția și-atâta tot. Nu-l interesează educația, viața lui intimă, aceste lucruri «neînsemnate» rămânând în sarcina profesorului de clasă, a celui de religie sau mai ales a... nimănui. El își face datoria pe catedră și cu aceasta și-a împlinit datoria.

Intr'adevăr, constatările dlui prof. Iorga constitue un fenomen din cele mai interesante. Tânărul vlăstar rupt din viața lui intimă în care a trăit liber si normal cei 10 ani din familie și din școala satului lui natal, se vede deodată străin și «petrificat» în preocupări strict intelectuale, trebuind să renunțe la linia de viață pe care a dus-o până atunci, naivă, e drept, dar plină de sens și plăcere, fiindcă instrucția, predarea cunoștințelor se făcea (în școala primară) în cea mai strânsă legătură cu viața lui intimă. Acum el trebue să renunțe la joc, trebue să devină serios nevoe mare, căci așa cere regulamentul. Că are și el nedumeriri și lipsă de sfaturi părintești iar nu numai de porunci seci, aceasta prea puțini o înțeleg din «dascălii mai mari» ai școalelor noastre. Tânărul nu mai are sufletul cald de mamă căreia să-i destăinuiască gândurile și necazurile; locul ei l-a luat «superiorul» străin și neînțelegător, în fața căruia sau tremură, sau se preface că ascultă pentru ca imediat să-l bârfească și rar de tot are parte de ataşamentul cald și părintesc al vreunui strădalnic adept de al lui Pestalozzi. Deaceea elevul va învăța pe dinafară lecția dictată de profesor fără să-i trezească nici predarea, nici figura profesorului nici o rezonanță de caldă amintire, care să-l subjuge cu frumusețea morală a pildei demne de urmat. Memorarea materialului va ocupa un colțișor de undeva din pragul sufletului lui, dar după examen îi va rămânea doar amintirea vagă a unui chestionar superficial, osmoza dintre aceste cunoștințe și capitalul lui sufletesc întârziind să se facă, în orce caz nereușind să-l facă mai bun, mai crescut duhovnicește. Câți oare dintre noi profilăm asupra vieții post-liceene și post-universitare stilul de viață și puterea pilduitoare a celor ce ni-au fost maeștrii sufletului, profesorii? Ne-a înălzit vreodată parada de știință a profesorului de istorie ce venea cu hârțoage vechi și citea din ele pentruca ora viitoare să ne ceară să știm nu duhul vremii aceleia, ci litera și chițibușeriile ei? Sau pe care ne-a mângâiat în momente de grea cumpănă declinarea cu aere de dogmă a întregului arbore geneologic haekelian, stârpitor de credință? Ne-a fericit sau ne-a făcut într'adevăr oameni de știință declarațiile apodictice ale profesorului de științe că nu există Dumnezeu? Sau ne-au făcut mai culți și mai echilibrați sufletește toți acei fanfaroni și moderniști cari își băteau joc de credințele noastre populare, alungând din noi par'că sistematic și ultimele resturi?

E și elevul de multeori de rea credință (în urma educației de-acasă sau a mediului) dar și profesorul prea puțin și-a deschis sufletul să-l încapă acolo cu toate slăbiciunile și calitățile lui, transformându-l după chipul și asemănarea idealului lui de viață. Unde mai e azi profesorul-apostol, părinte sufletesc de fiecare zi al tânărului ce i-e dat spre creștere? Avem, e drept, și de aceștia, dar prea puțini. Prea se ia ușor și «această profesiune», iar ceice o exercită prea sunt anchilosați în acea indiferență ucigătoare în ce privește orientarea vieții sufletești a tineretului! Unde e sacrificiul? unde e pilda de părinte pe care trebue s'o dea profesorimea tineretului nostru? Ni-ar trebui și nouă un «sistem Oxford» de educație, unde profesorul ia în familia lui pe tânăr și-i servește, pe lângă lecția de pe catedră, pilda unei vieți creștinești și superioare de fiecare zi. Dar pentru a ajunge la această normă de educație părintească din partea profesorului, ni-ar trebui și nouă schimbată mentalitatea profesională, de biurocratism sec și strein. Ar trebui să urmeze și studentul nostru, cum face cel englez, niște cursuri la facultatea de teologie concomitent cu studiile lui de specialitate, pentru a-și stila creștinește concepția lui de viață și credința lui despre rostul divin al chemării lui profesionale. Atunci nu vom mai avea profesori indiferenți de «chemarea ce este între ei», materialiști, darviniști, marxiști, comuniști, atei, etc. și atunci și elevul va avea

altfel de profesor. Dar până când profesorul nu-i ofere pilda unei vieţi cinstite şi până când nu se va câştiga acest simţ familial, că adecă el e tată duhovnic şi e responsabil în parte de odiseia vieţii sufleteşti a tineretului, profesorul va rămânea tot străin şi distant de sufletul elevului, îngropat în uitare sau condamnat de conştiinţa acestuia după-ce a terminat şcoala, iar binele neamului va întârzia încă multă vreme. **T. Bodogae**

Ziua de 8 Iunie, consacrată regalităţii şi tineretului, s'a comemorat în acest an, în capitala ţării, într'o caldă atmosferă, cum nu s'a mai făcut până acum.

Un tablou uriaş şi însufleţitor, înfăţişând 25 mii de elevi şi eleve din toate oraşele ţării, s'a desfăşurat la Bucureşti în fiinţa de faţă a *Suveranului, a Familiei Regale române*, a Regentului Prinţul *Paul* al Jugoslaviei şi a Excelenţei Sale dlui preşedinte al Republicii cehoslovace, *Eduard Beneş*, cei doi şefi ai statelor din Mica Inţelegere, cari au onorat cu Inalta lor prezenţă festivităţile capitalei.

Serbarea tineretului s'o început în mijlocul admiraţiei miilor de privitori.

Bucuria lor a trebuit totuş să fie întunecată printr'un accident adânc întristător, prin prăbuşirea unei tribune publice, defectuos construite, care a acoperit sub dărâmăturile ei câteva sute de spectatori, omorând 3 oameni şi rănind, mai grav sau mai uşor, un mare număr de persoane...

S'au luat îndată măsuri pentru a veni în ajutorul tuturor răniţilor; — ear justiţia va sancţiona, aşa cum se cuvine, pe toţi vinovaţii antreprenori sau arhitecţi, responsabili de acest accident, care a produs atâta jale în nenumărate suflete.

Manifestare naţională, *în cadre neobişnuit de măreţe, s'a desfăşurat în recenta adunare generală a* **Ligii Antirevizioniste Române.**

Au luat parte, la această a doua adunare generală ţinută Duminecă în sala de festvităţi a marelui şi neînfricatului organ de publicitate **Universul,** *public numeros din capitală şi provincie şi toţi preşedinţii comitetelor regionale din întreagă ţara.*

Chemată la viaţă de luminatul patriotism al veneratului luptător naţional **Stelian Popescu,** *actualul ei preşedinte activ, Liga Antirevizionistă Română îş urmează marea şi sfânta sa operă de-a aduce la cunoştinţa tuturor popoarelor îndreptăţirea actualelor graniţe ale ţării româneşti şi hotărârea nestrămutată, a tuturor românilor, de-a aduce orce jertfe în apărarea acestor graniţe ale pământului românesc. După cuvântarea de deschidere, rostită de ilustrul preşedinte activ, a luat cuvântul I. P. S. Patriarh* **Miron,** *preşedintele de onoare al Ligii Antirevizioniste. Capul sfintei noastre biserici ne face băgători de seamă, că «nimic nu este mai necesar astăzi, pentru neamul nostru şi pentru asigurarea viitorului său, decât ca toţi fiii neamului nostru să se angajeze în lupta pentru apărarea acestei ţări... Prima noastră îndatorire de Ligă Antirevizionistă trebue să se îndrepteze, deci, într'acolo, ca în ţara noastră nimeni să nu îndrăznească să învenineze sufletul neamului românesc».*

In faţa atacurilor violente, pornite de presa jidovească şi jidovită împotriva Universului şi a directorului său, I. P. S. Patriarh Miron ţine să asigure pe vrednicul preşedinte activ al Ligii noastre, pe dl Stelian Popescu, «că, în măsura în care se vor înteţi atacurile împotriva lui, în aceeaş măsură va creşte dragostea noastră pentru el», — cuvinte acoperite de aplauzele furtunoase şi omagiile asistenţei.

Urăm şi din partea noastă, distinsului conducător al Ligii şi apărătorului energic al neamului şi al bisericii noastre ortodoxe, mulţi ani fericiţi şi rodnici în biruinţe!

Sărbătorirea zilei de 8 Iunie la Sibiu

Comemorarea împlinirii de şase ani de domnie a M. Sale Regelui Carol II s'a sărbătorit, cu multă strălucire şi îndreptăţită bucurie, în vechea cetate a ortodoxiei noastre, în oraşul Sibiu.

Ziua Restauraţiei, fiind destinată şi ca sărbătoare a tineretului, a dat prilej şcoalelor primare şi secundare, din oraş şi judeţ, premilitarilor, unităţilor străjereşti, cercetaşilor şi societăţilor sportive, ca într'o desăvârşită armonie să-şi manifesteze sentimentele profund dinastice şi marea dragoste pentru Suveranul nostru, supranumit **Voevod al culturii.**

Dimineaţa, după terminarea slujbei religioase în catedrala mitropolitană, trupele tineretului s'au întrunit în piaţa Regele Ferdinand. La ora 10 tribuna din această piaţă este ocupată de reprezentanţii autorităţilor. Sânt de faţă: dnii general de divizie Cristea Vasilescu, prefectul N. Regman, alături de fruntaşii bisericilor locale şi alte distinse personalităţi. S'a săvârşit un scurt De-Teum, ear păr. protoiereu I. Dăncilă a rostit tineretului o inimoasă vorbire, tălmăcind însemnătatea momentului când M. S. Regele Carol II a urcat pe tronul marilor Săi înaintaşi.

In vreme ce muzica intonează Imnul regal, străjeri şi cercetaşi arborează, pe stâlpul din piaţă, falnicul pavilion naţional.

Luând cuvântul, dl general Vasilescu adresează tinerimii îndemnuri de-a fi totdeauna gata să lucreze cu dragoste şi credinţă în folosul obştesc al ţării noastre întregite.

Defilarea tinerilor, ce a urmat după aceasta, a durat timp de un ceas şi jumătate, în care au trecut în revistă peste şapte mii de elevi şi eleve, străjeri, cercetaşi, premilitari şi sportivi.

După ameazi s'au ţinut, pe terenul O. N. E. F., producţiile tineretului în aer liber, împreunate cu jocuri naţionale, în prezenţa unei numeroase asistenţe care a acoperit cu aplauze însufleţite manifestaţia tineretului. Seara, la ora 8, cercetaşii au scoborât pavilionul naţional, după-ce întreaga serbare s'a bucurat de un succes desăvârşit.

De-ale sectelor zise religioase

In repetate rânduri ni s'a dat ocazie de-a atrage atenţia autorităţilor chemate asupra extremei toleranţe acordate mişcării destrămătoare a sectelor din ţara noastră.

Se cunoaşte de ajuns acţiunea de subminare, desfăşurată de această mişcare a sectelor de eretici; ştim că avem sectanţi cari refuză cu încăpăţinare îndeplinirea îndatoririi serviciului militar, precum şi depunerea de jurământ în faţa justiţiei; ştim că se face propagandă stăruitoare în acest senz; acum, de curând ziarul Universul, *ocupându-se în mai multe numere de răul sectelor care bântue netulburat în sate ardelene, constată că munca sectanţilor noştri nu este numai «religioasă», ci şi* politică, *şi anume o muncă de caracter învederat* revizionist, *desvoltată îndeosebi pe la graniţele ţării.*

Forurile noastre bisericeşti au intervenit şi intervin neîntrerupt la locurile chemate să acţioneze energic şi neîntârziat în faţa manifestărilor dăunătoare şi primejdioase ale celorce urmăresc pe toate căile slăbirea organizaţiei statului român şi a bisericii sale ortodoxe.

Lipsa acestui fel de acţionare, — lipsa de-a lua grabnice măsuri din partea guvernanţilor noştri, — ar însemna că sectele rătăciţilor de tot felul, cuibăriţi în toleranta şi binecuvântata ţară românească, sânt încurajate, în lucrarea lor dărâmătoare, de înşişi conducătorii statului...

Societatea ortodoxă naţională a femeilor române

S'a ţinut, Dumineca trecută, la Fundaţia Carol I din Bucureşti, al 25 congres al societăţii de sub conducerea înţeleaptă şi merituoasă a dnei prezidente *Alexandrina Cantacuzino.*

Au participat la congres: I. P. S. Patriarh *Miron*, **PP. SS. LL. Episcopii** *Nifon Criveanu* **al Huşilor,** *Nicolae* **al Clujului,** *Nicolae* **al Orăzii, reprezentanţii celorlalte episcopii din ţară, şi peste 200 delegate din provincie.**

S'au relevat, în şedinţele congresuale, frumoasele înfăptuiri din cursul anului: clădiri de biserici şi de capele, şi creiarea mănăstirii Sf. Elisabeta a surorilor de caritate române ortodoxe.

Sentimente omagiale s'au adus societăţii ortodoxe a femeilor şi dnei Al. Cantacuzino din partea tuturor reprezentanţilor civili şi bisericeşti de faţă la acest congres.

In cuvântarea sa, I. P. S. Patriarh *Miron* **stărueşte asupra însemnatului rol al femeilor în misiunea de a menţinea sufletul ortodox al neamului; fetele crescute de Societatea ortodoxă a femeilor, spune oratorul, au să fie primele misionare. Inaltul Chiriarh constată, aducând grăitoare pilde, că în viaţa religioasă femeile au dovedit mai multă îndrăzneală decât bărbaţii.**

Au mai cuvântat: dna Al. *Cantacuzino* **despre activitatea societăţii în anul expirat, PP. SS. LL.** *Nifon* **al Huşilor şi** *Nicolae* **al Clujului, care aduce societăţii mulţumiri şi arhiereşti binecuvântări din partea I. P. Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Ardealului, pentru opera naţională şi religioasă săvârşită de societate în această mitropolie; P. S.** *Nicolae* **al Orăzii, cel mai tinăr Chiriarh, declară că leagă mari nădejdi de munca viitoare a societăţii ortodoxe naţionale a femeilor, îndeosebi la** *graniţa* **de vest, unde sprijinul valoros al societăţii, în misiunea ce are de împlinit, nu poate să lipsească nici decum.**

Filialele, în număr de 57 din toată ţara, şi-au cetit apoi rapoartele prezentate de prezidentele lor.

Se hotăreşte, terminându-se desbaterile, ca viitorul congres să fie ţinut la *Sibiu.*

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

---

* FOIŞOARA *

Regulamentul

Fondului de ajutorare preoţesc a clerului şi funcţionarilor bisericeşti, precum şi a soţiilor acestora, din arhiepiscopia ortodoxă-română de Alba-Iulia şi Sibiu

ART. 1. Pentru a feri familia preoţească de lipsurile dureroase la care poate fi expusă cu prilejul trist al morţii preotului sau a soţiei sale, preoţimea de Alba-Iulia şi Sibiu, inclusiv profesorii Academiei teologice „Andreiane" şi funcţionarii Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu, cu asentimentul şi concursul binevoitor al Consiliului arhiepiscopesc, creiază prin contribuţiuni obligatorii un fond, numit „Fondul de ajutorare preoţesc", din care să se dea ajutoare imediate familiilor membrilor decedaţi ai acestei asociaţii.

ART. 2. Membri ai acestui fond sânt şi vor fi în mod obligatoriu toţi preoţii, profesorii Academiei teologice şi funcţionarii Consiliului Arhiepiscopesc de azi şi din viitor în funcţie sau pensionari, *precum şi soţiile lor*, în baza datoriei lor morale la ajutorare reciprocă şi a declaraţiunii lor de aderenţă integrală la cele cuprinse în acest regulament, care se verifică de aceşti membri (soţii reprezintă interesele soţiilor lor) în congresul lor general şi se aprobă de Consiliul Arhiepiscopesc.

Inscrierea oamenilor de serviciu, precum şi a soţiilor lor, este facultativă.

ART. 3. Acest fond formează proprietatea membrilor lui enumăraţi în articolul precedent.

ART. 4. Cotizaţiile obligatorii de membrii sânt:

a) o cotizaţie unică de fondare de Lei 200 la înscriere pentru preoţi, profesorii Academiei teologice şi funcţionarii Consiliului Arhiepiscopesc.

b) o cotizare unică de fondare de Lei 100 la înscriere pentru soţiile membrilor dela punctul a).

c) cotizaţiile lunare de regie de câte Lei 100 *timp de 40 ani* consecutivi, respective numai până la moartea membrului contribuabil dela punctul *a)* dacă aceasta survine mai de grabă.

d) cotizaţiile lunare de *câte Lei 50 timp de 40 ani consecutivi, respective numai până la moartea membrei* dela punctul *b)* dacă aceasta survine mai degrabă.

Aceste cotizaţii se achită la casieria Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu prin reţinere din salarul sau pensiunea membrului atât pentru el, cât şi pentru soţie, sau prin achitarea directă.

ART. 5. La moartea unui membru contribuabil dela art. 4. punctul *a)* familia sau persoana încredinţată cu înmormântarea lui ridică imediat dela casieria Consiliului arhiepiscopesc în baza dovezii despre deces şi a chitanţei vizată de autoritatea imediat superioară, un ajutor preoţesc în sumă de Lei *50.000 în cazul când decedatul a achitat cotizaţiile în decurs de cel puţin 10 ani; Lei 40.000 în cazul când decedatul a achitat cotizaţiile în decurs de cel puţin 5 ani; iar dacă le-a achitat mai puţin de 5 ani, un ajutor de Lei 30.000.*

Pentru ridicarea ajutorului de înmormântare cuvenit, persoana încredinţată va prezenta: o cerere de lichidare către Consiliul Arhiepiscopesc la care va anexa următoarele acte: 1. Extras din matricola morţilor; 2. Una chitanţă despre suma ce-i compete, semnată de văduvă sau de preot după cum e cazul de moarte, sau în lipsa acestora, de toţi erezii şi vidimată de oficiul protopopesc; 3. Una procură din partea văduvei sau a preotului, sau în lipsa acestora din partea tuturor erezilor, făcută în faţa of. protopopesc, designându-se persoana încredinţată cu ridicarea sumei, iar la ridicarea ajutorului cuvenit după decesul unui membru activ, se va anexa şi o adeverinţă dela oficiul protopopesc, în care se va arăta, că atât of. parohial cât şi biblioteca parohială s'a preluat în bună ordine, sau se vor specifica eventualele lipsuri de cărţi procurate pe seama bibliotecii, pentru a fi reţinut costul lor din acest ajutor.

Fără aceste acte, ajutorul nu se lichidează.

La moartea unei membre dela art. 4 punctul *b)*, îndeplinind formalităţile de mai sus, soţul său sau persoana designată ridică dela cassieria arhiepiscopească, un ajutor de Lei 25.000 în cazul când s'au achitat cotizaţiile în decurs de cel puţin 10 ani, Lei 20.000 dacă s'au achitat cotizaţiile în decurs de cel puţin 5 ani, iar dacă le-a achitat mai puţin de 5 ani un ajutor de Lei 15.000.

ART. 6. Calitatea de membru al acestui fond încetează: *a)* prin deces; *b) prin părăsirea confesiunii ortodoxe; c)* prin neachitarea cotizaţiilor lunare de regie scadente — indeferent de cauză — timp de 6 luni consecutive, şi *d)* prin ieşirea membrului din serviciul bisericesc al arhiepiscopiei. In acest caz din urmă îi stă deschisă respectivului alternativa de a-şi cere şi reprimi cotizaţiile lunare de regie solvite de el până atunci, dar fără dobânzi sau de a continua să rămână membru al fondului şi pe mai departe, obligându-se la achitarea regulată acotizaţiilor sale lunare.

Membrii celibatari, membrii văduvi nu contribue cu cota de Lei 50 la augumentarea acestui fond.

Despărţământul Sibiu al „Frăţiei Ortodoxe Române"

Adunare generală

Membrii societăţii noastre ortodoxe şi aderenţii săi sânt invitaţi a lua parte la I adunare generală a Despărţământului nostru, care se ţine **Duminecă 14 Iunie 1936 în Aula Academiei teologice, la ora 11½, (după sf. Liturghie).**

Program: 1. Cuvânt de deschidere, rostit de vice-preşedintele secţiei eparhiale, **Dr. Nicolae Comşa.**

2 şi 3. Darea de seamă asupra activităţii, şi asupra situaţiei financiare a Despărţământului, pe anii 1933—36.

4. Eventuale propuneri.

Sibiu, la 9 Iunie 1936.

Dr. N. Comşa Vice-preşedinte al Secţiei eparhiale — **Dr. L. Bologa** Secretar general

*

— La sfârşitul Sf. Liturghii se va rosti o rugăciune pentru odihna sufletului primului preşedinte al Despărţământului, *Dr. I. Bunea* şi a membrului din comitet *Victor Lazăr.*

— In acelaş loc, înainte de adunarea generală, se va face *încheierea anului şcolar* al Academiei Teologice, la care de asemenea sânt invitaţi să participe toţi binevoitorii aşezămintelor noastre bisericeşti şi culturale.

*

Din raportul comitetului, către On. Adunare generală, desprindem următoarele:

Despărţământul Sibiu al «Frăţiei Ortodoxe Române», de 3 ani de când există, în urma unor împrejurări nefavorabile nu a putut ţinea nici o adunare generală. De aceea vom încerca, în darea noastră de seamă, să schiţăm situaţia şi activitatea desfăşurată pe tot acest interval de timp.

Despărţământul nostru a luat fiinţă în ziua de 1 Mai 1933, în urma invitării Comitetului Eparhial făcută Oficiului protopopesc de a proceda la organizarea lui. Sub auspicii mult promiţătoare s'a constituit un Comitet din elementele laice ortodoxe cele mai de seamă ale vieţii noastre publice de aici. Munca al cărei program a fost întocmit în prima şedinţă după constituire (3 Nov. 1933), avea în vedere o seamă de probleme şi mijloace prin ajutorul cărora se aducea o contribuţie din cele mai importante întăririi vieţii religioase ortodoxe. In acest senz s'a luat hotărârea înfiinţării *comitetelor parohiale* ale F. O. R.-ului din Despărţământul protopopiatului Sibiu, cari să formeze nucleele întregii organizaţii. S'a propus şi s'a acceptat iniţierea unei serii de conferinţe cu caracter religios şi moral pentru credincioşii satelor noastre. Pentru a nu apărea că lucrăm în defavorul altor societăţi religioase şi culturale, s'a ajuns la concluzia ca activitatea noastră să se desfăşoare în colaborare cu: Societăţile femeilor ortodoxe, societăţile sf. Gheorghe, şi Comitetele parohiale. Tot pentru acest motiv s'a oferit despărţământului judeţean al „Astrei" colaborarea noastră. Urmă ca deodată cu conferenţiarii Astrei să se deplaseze şi câte un conferenţiar de al nostru care să trateze probleme religioase ortodoxe.

Din programul de lucru, elaborat pe baze largi, puţin s'a putut realiza în primii doi ani de existenţă a Despărţământului nostru. —

Raportul arată, după aceasta, motivele acestui resultat redus, — motive privitoare la o serie de inconveniente administrative şi la alte obstacole, în deosebi: la lipsa de fonduri. In continuare raportul spune:

In privinţa acţiunii de redeşteptare morală şi religios ortodoxă am crezut de bine să plecăm de aici, *din Sibiu.* In acest scop am organizat 2 serii de conferinţe, una în postul Crăciunului şi alta în al Paştilor. Fiecare conferinţă a fost încadrată într'un program artistic de coruri şi declamări cu subiecte religioase. Conferinţele au fost de natură religioasă-morală.

In prima serie au conferenţiat:

Păr. cons. *Tr. Scorobeţ,* despre Infrăţirea între biserici. — Dl prof. *S. Cosma,* Confesiunile în imperiul roman. — P. S. S. Ep. *N. Colan,* Icoane de tineri din N. T. — Ing. *Gh. Brânduş,* Marginile puterilor omeneşti. — Dir. *I. Sandu,* Din trecutul Bisericii ortodoxe.

In a doua serie:

Insp. gen. *Dr. Gh. Preda,* vice-prez. Astrei, Credinţa religioasă şi cea ştiinţifică. — P. S. S. Dr. *N. Popoviciu,* Ep. Orăzii, Mila creştină. — Pr. prof. Dr. *N. Terchilă,* Insemnătatea cultului ort. pentru viaţa noastră. — Pr. prof. *A. Nanu,* Hristos în lumea necreştinilor. — Dr. *E. Dobrotă,* medic, O călătorie la Ierusalim.

Partea artistică a fost executată de corurile: Academiei Teologice, a şcoalelor normale de fete şi băieţi, şi a şcoalei primare de aplicaţie, iar poeziile de către studenţii şi elevii acestor instituţii.

In Sala Prefecturii a ţinut 2 conferinţe dl prof. univ. *I. D. Stefănescu,* despre: *a)* Cetăţile Bisericii noastre şi *b)* Precursorii artei creştine.

Toate aceste conferinţe au fost ascultate de mulţi credincioşi dornici de hrană sufletească.

In Dumineca Ortodoxiei (1 Martie 1936) s'a organizat, în colaborare cu Societatea femeilor ortodoxe, filiala Sibiu, un festival demn de relevat pentru preamărirea ortodoxiei. Au vorbit P. S. S. Ep. al Clujului *N. Colan,* despre însemnătatea zilei şi păr. *P. Chiricuţă,* despre: Ortodoxia, o nouă putere de viaţă. Câteva eleve ale Liceului Domniţa Ileana au declamat, iar corul Şcoalei Normale a încadrat în coruri acest program. — Cu această ocazie s'a înaintat Ministerului de externe şi un Memoriu de protest contra încetinelii cu care înţeleg organele în drept să rezolve chestiunea Concordatului cu Roma şi a repatrierii Fundaţiunii Gojdu. Problema a fost clarificată mai întâi de către dl vice-preşedinte al F. O. R.-ului eparhial, Dr. *N. Comşa,* printr'o cuvântare potrivită. Astfel s'a realizat şi chestiunea colaborării cu celelalte societăţi ortodoxe.

Am renunţat deocamdată la organizarea sistematică a F. O. R.-ului pe parohii, precum şi la o propagandă religios-morală aci.

Existenţa unei societăţi este asigurată de numărul membrilor activi. Conştienţi de acest fapt, membrii Comitetului eparhial au adus hotărârea să reducă taxa anuală de membru activ dela 100 lei, cât prevăd statutele, la 20 lei.

S'a mai luat hotărârea de a distribui elevilor, cu pronunţate înclinări religioase şi morale din şcolile secundare şi primare, cărţi cu conţinut religios-moral.

Pentru viitor vom continua să desfăşurăm o muncă din ce în ce mai rodnică punând în practică cât mai multe din punctele preconizate de antecesori. Vom încerca totodată să facem faţă nevoilor zilei prin altele noua.

Religia în politica Rusiei Sovietice

Corespondentul dela Moscova *al ziarului vienez N. Fr. Pr. descrie, într'o scrisoare a sa din Mai a. c., felul cum s'au desfăşurat anul acesta sărbătorile Invierii la Moscova şi în împrejurimi.*

Redăm, în cele ce urmează, câteva părţi din pomenita scrisoare:

S'a brodit, în anul curent 1936, — scrie corespondentul, — ca ziua de repaus sovietic să cadă pe Dumineca Paştilor, în 12 April. In preajma sărbătorilor, toate prăvăliile de alimente erau tixite de cumpărători, în deosebi la periferia oraşului. In Sâmbăta mare, după amiazi, puteai vedea cum mulţimea locuitorilor, în mână cu colăceii de paşti înveliţi în cărpă albă, înaintau în şiruri dese spre puţinele biserici unde se mai slujeşte la Moscova de astăzi, şi unde colăceii urmau să fie sfinţiţi de preoţime.

Am pornit la ţară, spre biserica unui mare sat. Era noaptea Invierii. Cu cât ne apropiam de periferia oraşului, cu atât mai tare creştea numărul mulţimii, ce mergea la sfintele locaşuri. In drumul nostru zărim una din marile biserici ale Moscovei, biserică păstrată întreagă şi servind drept catedrală, dupăce vechile catedrale în Kremlin fură prefăcute în muzee mute, — pe care nimeni nu le cercetează. In jurul bisericii catedrale se mişcă o mare de oameni. Eată-ne, afară de oraş, de-a lungul drumului pentru auto, lumea se grăbeşte spre Casa Domnului. D'asupra Moscovei, pe o colină, se înalţă biserica noastră, înconjurată de mult popor credincios, în mâni cu lumînări aprinse. Şi lucru curios: vedeam numai tineret! *Corul de asemenea răsună de voci tinereşti. Uşa aurită dela altar se deschide, şi preotul încă tinăr, vesteşte:* Hristos a înviat!

Bătrânii prapori sânt purtaţi afară, sute de luminiţe lucesc în mânile credincioşilor, şi până în depărtări răsună cântarea repetată: Hristos a înviat din morţi...

S'ar părea, că astăzi stăpâneşte alt duh, în statul Rusiei Sovietice, cu raport la confesiunile religioase. S'a observat că la Moscova, după un lung interval, se vindeau earna earăşi pomii de Crăciun, ear la Paşti vopseli de roşit ouă, — lucruri mai nainte cu totul oprite. Acum înseşi întreprinderile statului au vândut bisericilor lumînări de sărbători. Ear mitropolitul Moscovei a mers la biserică într'una din trăsurile pe care statul *i-a pus-o la dispoziţie. Propaganda antireligioasă este mai puţin militantă. Totuşi, nu putem trece cu vederea, că biserica ortodoxă a fost crunt nedreptăţită: din cele 1600 biserici ale Moscovei* n'au mai rămas nici o sută. *In celelalte s'au deschis cinematografe, biblioteci, birouri, cluburi, — multe dintre biserici au fost dărâmate. Trasul clopotelor este interzis. Administratorul patriarhiei, mitropolitul Petru, se află în exil, preoţii tot mai sânt deţinuţi pentru motive de propagandă antisovietică, sau pentru instrucţiune dată minorilor.*

In lagăre de concentrare se găsesc numeroşi preoţi ortodocşi, dar şi pastori protestanţi, câţiva rabini, mai puţini pateri catolici.

Seminarele sânt admise prin lege, dar numai ca şcoale particulare. Invăţământul religiunii poate fi predat persoanelor trecute de optsprezece ani. Astfel există şi istitute de teologie ortodoxă.

Rusia sovietică, deşi duşmană convinsă a religiei, se teme astăzi mai puţin că preoţimea ar putea să-i fie primejdioasă; cu toate acestea, bolşevicii ignorează faptul că într'o parte a poporaţiunii Rusiei s'a deşteptat mai viu setea religiei şi că o parte a tinăretului începe să se apropie din nou de religie.

Bisericile sânt tolerate, dar lupta împotriva lor se urmează. Nu prin propagandă provocătoare şi prin aspre măsuri administrative, ci prin aplicarea strictă a legilor de religiune şi prin şurupul impozitelor.

ART. 7. După moartea preotului, soţia acestuia continuă plata cotizaţiei de Lei 50 din pensia cuvenită ei.

Intrucât nu are drept la pensie, cotizaţia plătită de soţul ei, la cerere i se restituie fără dobândă, sau va continua cu plata cotizaţiei achitând direct la cassă suma cuvenită bucurându-se şi pe mai departe de drepturile asigurate prin prezentul regulament.

ART. 8. „Fondul de ajutorare preoţesc" cu toate evidenţele lui despre membrii contribuabili, decese, ajutoare, fond de rezervă etc. se conduc şi administrează în mod gratuit în registre speciale şi după normele de administraţie bis. în vigoare, de Consiliul arhiepiscopiei în colaborare cu un comitet special compus din 3 reprezentanţi autorizaţi ai congresului membrilor contribuabili.

ART. 9. Fiecare caz de deces de membru, de ajutor preoţesc, precum şi fiecare bilanţ de gestiune anuală încheiată a fondului, se publică în organul oficial „Telegraful Român".

ART. 10. Modificarea acestui regulament sau eventuala desfiinţare a „Fondului de ajutorare preoţesc" se va putea face numai la cererea şi în baza a două treimi din numărul total al membrilor contribuabili la aceea dată, vot exprimat nominal în congresul general al membrilor anume convocat în acest scop.

ART. 11. In cazul desfiinţării „Fondului de ajutorare preoţesc" în condiţiunile prevăzute la art. precedent, din întreaga lui avere, inclusiv „Fondul de rezervă", se vor restitui întâi, proporţional sau integral dacă se va putea, cotizaţiile lunare de regie solvite până atunci de membrii contribuabili încă în viaţă la aceea dată, iar eventualul rest va rămânea în administrarea Consiliului arhiepiscopesc ca un fond de caritate pe seama familiilor preoţeşti avizate la ajutor din arhiepiscopie.

ART. 12. Acest regulament, respectiv „Fondul de ajutorare preoţesc" astfel modificat, se activează cu începere dela 1 Ianuarie 1936.

Acest regulament s'a aprobat prin concluzul § 64 al Adunării Eparhiale dela 19 Mai 1936.

Nr. 4748—1936

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Părintele Nicolae Hinţa din Sebeşel, decedat la 13 Mai 1936, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reţinere, ajutorul de de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 5 Iunie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Probleme-Recensii-Comentarii

Studenţii Academiei teologice „Andreiane" din Sibiu au săvârşit de curând o frumoasă operă de propagandă religioasă şi naţională, prin concertele reuşite date în diferite centre ale Arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu.

Sâmbătă şi Duminecă, 23, 24 Mai 1936, au descins în oraşul *Odorhei,* unde prin cântările lor au produs o vie mişcare naţională şi religioasă în cercul societăţii româneşti de acolo. Toată suflarea românească din acest oraş, în parte înstrăinat, a vibrat la vestea sosirii oaspeţilor, invitaţi de părintele *Seb. Rusan,* care a folosit acest prilej pentru afirmarea cauzei româneşti pe aceste meleaguri.

Ajunşi în oraş, studenţii au vizitat monumentul Eroilor, unde au rostit o scurtă rugăciune pentru odihna eroilor morţi pentru patrie.

Sâmbătă seara, la ora 9½ s'a ţinut un reuşit concert, cu program alcătuit din cântece religioase şi patriotice, sub conducerea păr. prof. *N. Topolog,* iar păr. prof. Dr. *N. Terchilă,* a desvoltat un substanţial subiect, cu titlul: „Ortodoxia şi neamul". P. C. părinte a arătat principiile de viaţă ale ortodoxiei, — principii care dau directive sigure în viaţă.

Atât conferinţa, cât şi cântările au produs o vie impresie publicului select care a ţinut să asiste în mare număr la acest concert.

Ziua următoare, Duminecă, studenţii au participat la serviciul divin, unde au dat răspunsurile la sf. Liturghie, iar păr. Dr. N. Terchilă a predicat despre cultul nostru ortodox.

S'a dat apoi o masă comună la care au luat parte reprezentanţii diferitelor instituţii. După masă, în sala festivă a liceului, s'a interpretat de către elevi piesa „Doctorul fără voe" de Molière, în cinstea oaspeţilor.

Ori cât de înstrăinat ar fi orăşelul Odorhei, — dacă fraţii noştri de acolo vor continua să lucreze solidari pentru cauza cea bună, sântem siguri că ei vor birui.

Un asistent.

*

Din protopopiatul Târnava. — Două evenimente fericite a sărbătorit la 1 Iunie 1936 (a doua zi de Rusalii) preoţimea tractului întrunită în conferinţă de primăvară la Diciosânmărtin: *sfinţirea caselor tractuale din loc,* şi punerea *pietrii fundamentale a bisericii ortodoxe române din parohia Cuştelnic.*

Casele tractule sunt rodul unor preocupări îndelungate; pentru cumpărarea lor şi-au dat contribuţia atât parohia centrală, cât şi toate parohiile din tract. Renovată această casă constitue o mândrie a tractului şi formează o nouă verigă în lanţul de realizări efectuate sub păstorirea păr. protopop Gh. Opreanu.

In dimineaţa zilei s'a servit Utrenia şi sf. Liturghie în sobor la capela ortodoxă, care s'a dovedit neîncăpătoare pentru mulţimea poporului din oraş şi împrejurimi, sosit cu cântăreţii în frunte.

La sfârşitul sf. Liturghii a predicat impresionant păr. *Ion Oprea,* din Bahnea, apoi preoţi şi popor încolonaţi am plecat în procesiune dealungul stradei principale la casele, care aşteptau gata de sărbătoare să fie sfinţite şi predate destinaţiunii.

După sfinţirea apei şi stropirea caselor şi a întregului popor cu aghiasmă şi după iscălirea unui pergament de ocazie a luat cuvântul păr. *Vasile Ţetcu,* din Cetatea de Baltă, care tălmăceşte bucuria întregului tract, cler şi popor, de a vedea de azi încolo pe şeful tractului instalat în aceste case, urându-i ani îndelungaţi de rodnică păstorire.

Răspunde mişcat păr. protopop *Gh. Opreanu.*

La ora 4 d. m. preoţimea ne-am transportat în comuna *Cuştelnic,* sătuc situat la 1 km. în sus de oraş, pe malul drept al Târnavei-Mici.

Case boite în alb, gospodării ordonate, curate, plantaţii de pomi în jurul ogrăzilor, amintesc de hărnicia şi simţul de ordine al acestor săteni, care luptă din greu pentru traiul zilei. Interesându-ne mai deaproape, am aflat că credincioşii de aici, în dorinţa ferbinte de a-şi ridica o nouă biserică şi nedispunând de mijloace materiale, au lucrat pe la diferite fabrici din Diciosânmărtin până ce au făcut rost de banii necesari la procurarea întregului material de edificare.

Am intrat să ne închinăm şi în vechea bisericuţă, construită din lemn înainte cu 185 ani, pe o ridicătură de deal. Istoria acestui sfânt lăcaş este aceea a tuturor bisericilor vechi din Ardealul robit, ridicate prin eforturile enoriaşilor iobagi. Şi-a îndeplinit rolul cu prisosinţă. A ţinut trează, aproape două secole, conştiinţa acestui popor evlavios într'un viitor mai bun. A fost o citadelă de care s'au frânt, la timpul său, şi stăruitoarele încercări prozelitiste ale unaţiei.

Au sosit apoi timpuri noui. Biserica ce încurând va lua locul celei vechi ridicându-se în centrul comunal, va grăi de puterea de rezistenţă a unui popor blând şi bun, care îşi afirmă drepturile la viaţă.

Am fost primiţi de parohul local, *Vasile Popa,* cu adânc simţite cuvinte de bună primire.

După sfinţirea apei şi stropirea întregului popor s'a iscălit de asistenţă un pergament, aşezat în piatra fundamentală deasemenea sfinţită.

Păr. protopop Gheorghe Opreanu dă sfaturi părinteşti şi îndemnuri la muncă statornică. Mai vorbeşte păr. Ion Oprea, despre solidaritatea creştinească întru învingerea greutăţilor împreunate cu ridicarea noului Sion. *Coresp.*

*

Dela cercurile preoţeşti. — Cercul preoţesc Chişcădaga, jud. Hunedoara, a ţinut în 24 Mai 1936, o conferinţă pastorală în parohia *Sulighete.* Programul s'a început cu săvârşirea în sobor a Utreniei zilei şi Sf. Liturghii, la care a predicat Pr. *Al. Vâjdea,* din Chişcădaga, preşedintele cercului. In şedinţa intimă: Pr. *L. Lazăr,* a citit recenzia asupra lucrării: „Nulitatea Concordatului dintre România şi sf. Scaun", de prof. *Onisifor Ghibu,* distinsul scriitor şi luptător, a cărui activitate neobosită, de luminare şi de apărare a poporului nostru credincios, s'a scos la iveală şi la acest prilej.

Pr. *Ar. Muntean* din Bejan, luând cuvântul, cere o mai dreaptă resplătire a activităţii preoţimii noastre.

Se trece apoi la stabilirea itinerarului pentru anul în curs. La ora 3 p. m. s'a slujit Vecernia, după care Pr. Ar. Muntean a ţinut o conferinţă publică despre: „Concubinaj şi urmările-i dezastroase". Programul s'a încheiat cu participarea la adunarea „Oştii Domnului"; aici s'au tălmăcit mai multe locuri din Sf. Scriptură şi s'au dat îndrumări referitoare la atitudinea ce trebue păstrată faţă de sectanţi.

Pr. *L. L.*

*

— Comuna *Jimbor,* situată în marginea regiunii secuizate, singura comună în care nu s'a desăvârşit nefasta operă a desnaţionalizări elementului românesc, a avut prilejul, a 3-a zi de Rusalii, să se bucure de câteva momente înviorătoae, cu ocazia adunării cercului preoţesc de sub conducerea Pr. *P. Pintea* din Caţa, protopopiatul Cohalm.

Scopul acestui cerc preoţesc, de-a desvăluì rătăcirile sectare, a fost atins în mare parte. Indată după Sf. Liturghie, săvârşită în sobor de cei 5 preoţi, Pr. Pintea a vorbit despre originea şi rătăcirile sectarilor, combătând pe temeiul bibliei doctrina lor eronată.

Deasemenea, după masă, la vecernie Pr. *S. Brotea* din Mateiaş a desvoltat aceaş, temă accentuând în deosebi puterea creatoare şi dinamică a ortodoxismului în desvoltarea vieţii poporului românesc.

Tuturor, li-a mulţumit la sfârşit preotul din loc, Pr. S. Popa.

Din mijlocul credincioşilor, pe ale căror feţe se putea citì o mare bucurie, căci, după spusele lor — nici când n'au mai văzut asemenea manifestaţie religioasă, — preoţii s'au despărţit frăţeşte mergând fiecare la ale sale.

Pr. *Sorin Popa.*

*

Luminarea de ceară în cultul creştin, *de Pr.* Alex. Ciuhureanu, *licenţiat în teologie, Galaţi, Tip. G. Jorică, 1936. Preţul 14 Lei.*

O mică broşură, de 24 pagini, în care se lămureşte însemnătatea luminării de ceară din mai multe puncte de vedere.

Preoţii pot lua cunoştinţă, din această broşură, despre unele citaţii din Biblie şi dovezi, potrivite pentru a fi folosite în predici şi la alte ocazii, în scop ca bunii credincioşi să-şi poată da mai bine seamă de cultul nostru religios.

(De vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu).

Pagina pastorală

Judecata de apoi

„Şi se vor aduna înaintea Lui toate limbile şi-i va despărţi pe dânşii unul de altul, precum desparte păstorul oile din iezi", Mat. 25, 32.

E ziua cea mare şi sfântă a judecăţii...

Îngerii Domnului, umblând pe nuorii cerului încunjuraţi de mărire, în trâmbiţe şi surle vestesc judecata.

Pare că întrezăreşti în zare pe muntele ispăşirii tronul de foc, ceresc şi divin, al Impăratului împăraţilor, al lui Isus Dumnezeu. Pare că auzi chemarea-I blândă:

— Veniţi la mine, binecuvântaţii Tatălui, (Mat. 25, 34), Veniţi, toţi cei osteniţi, toţi cei însărcinaţi (Mat. 11 28). Veniţi de vă odihniţi, veniţi să vă ridic sarcina de pe umerii voştri. Veniţi de vă săturaţi cei flămânzi şi setoşi după dreptate, veniţi cei milostivi, veniţi cei ce aţi suferit pentru Mine. Veniţi martirii veacurilor, veniţi, căci luptă bună aţi luptat, calea cea bună aţi ales... Veniţi la mine, veniţi dea dreapta mea, căci a voastră este împărăţia cerurilor şi plata voastră multă este la ceruri.

Şirul celor chemaţi la judecată curge, curge neîncetat; iar tu, creştine, stând deoparte şi privind vei gândì:

— Oare cine este acela, care mă priveşte cu milă şi compătimire? Este săracul pe care l-am alungat, când mi-a cerut o fărâmă din prisosul prânzului meu. Faţa celuilalt îmi pare cunoscută. O! da, este sărmanul care zăcea gol pe un morman de pae şi-mi cerea o haină să-şi acopere goliciunea. Uite, toţi, toţi privesc cu milă la mine.

Şi şirul lor curge prin faţa tronului ceresc, curge tără sfârşit.

Adevăr zic vouă, ceeace aţi făcut unuia dintr'aceşti fraţi mai mici ai mei, Mie mi-aţi făcut (Matei 25, 40), glăsuieşte blândul Isus.

Toate acestea le vezi, creştine. Vezi cum chemătorii cheamă la ospăţ, şi ceice au haină curată de nuntă sânt primiţi şi aşezaţi la masă. Oare tu putea-vei intra? Haina ta au curată este?

Iată că Impăratul împăraţilor intră în sala ospăţului. Privirea Lui alunecă peste toţi. Oare nu înspre tine şi-a ridicat privirea când zice:

Cum a îndrăznit acesta să intre neavând haina nunţei? Cum poate acesta să stea de faţă cu divina curăţenie? „Legându-i lui mânile şi picioarele, luaţi-l pre dânsul şi-l aruncaţi în întunerecul cel mai din afară; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor" (Matei 22, 13).

Aproape este clipa căci nu ştiţi nici ziua, nici ceasul (Matei 25, 13), — când toate acestea vor fi realitate.

Creştine, nu pierde clipele!

Hristos te cheamă. Hristos îţi întinde coasta Sa şi mânile Sale sângerânde să le pipăi. El este lângă tine; de pe divina-i frunte, din rănile cauzate de spini, cad picături de sânge pe faţa ta.

Nu le simţi căldura? Nu le simţi dumnezeirea?

Privirea Sa blândă te roagă, degetul Său bate la uşa inimii tale, — au nu auzi?

Ridică-ţi ochii tăi spre Isus, rupe cu trecutul, deschide-ţi inima, aşterne ce ai mai de preţ în calea Lui, căci intră Isus, — stâlpul de foc, — să te conducă prin pustiul acestei vieţi, pe calea mântuirii la limanul cel mai neviforât.

Doamne al puterilor, fii cu noi, căci pe altul afară de Tine ajutor întru necazuri nu avem! **Pr. Valer Boeriu**

INFORMAŢIUNI

Ziua copilului şi Ziua mamei în Sibiu. In cadrul sărbătorii Zilei copilului organizată de Soc. Principele Mircea în sala Prefecturii din Sibiu în 29 Mai a ţinut o frumoasă conferinţă *P. C. Sa Păr. Prot. I. Dăncilă* întitulată: *Părinţi, iubiţi-vă copiii,* iar la festivalul de Ziua mamei, organizat de Soc. naţ. a femeilor ortodoxe tot în sala Prefecturii, în 7 Iunie, a conferenţiat duios *P. C. Sa Păr. Gh. Maior despre «Mama».*

Păr. Dr. D. Stăniloae, profesor la Academia teologică Andreiană şi redactorul responsabil al ziarului nostru, a primit delegaţie să poarte agendele oficiului de rector al acestei Academii, până la noi dispoziţiuni.

Act de pietate s'a săvârşit, zilele acestea, în comuna bănăţeană *Hodoni,* unde au fost reînmormântate rămăşiţele pământeşti ale fruntaşului bărbat al neamului şi bisericii noastre ortodoxe, *Vincenţiu Babeş,* răposat şi înmormântat, înainte cu 29 ani, în Ungaria. Un sobor de preoţi, în prezenţa autorităţilor şi a numeroşilor intelectuali din Timişoara şi alte localităţi, a făcut slujba reînmormântării în numita comună, locul de naştere a regretatului dispărut. Un act de pietate la fel, sperăm să se facă şi cu privire la osemintele neuitatului mare mecenate Emanuil Gojdu.

Act de mulţumire. „Societatea Ortodoxă Naţională a Femeilor Române, filiala Sibiu", cu recunoştinţă aduce respectuoase mulţumiri Prea Sf. episcop *Dr. Nicolae Popoviciu* al Orăzii, pentru numeroasele broşuri religioase ce ni-a donat, contribuind astfel la posibilitatea de a premia elevii claselor primare din Sibiu. — *Comitetul.*

Invitare. Implinindu-se 50 ani dela despărţire, subscrişii rugăm pe toţi colegii cu cari am terminat studiile teologice în a. 1886 la „Seminariul Andreian" din Sibiu, ca în ziua de 29 Iunie 1936 la 8 ore a. m. să se presinte în locul despărţirii, spre a luá parte la serviciul divin în catedrală şi-apoi a ne înţelege asupra celor de urmat. Toate celelalte jurnale eparhiale sunt rugate a publica aceasta învitare. Pr. Victor Vulcan, paroh în Oprea Cârţisora, jud. Făgăraş. Preot. Iosif Ognean paroh, Săvârsin jud. Arad.

Sectele — în alte ţări. Din Berlin se anunţă, ca guvernul german a hotărât interzicerea sectei *adventiştilor* şi confiscarea bunurilor acestei comunităţi religioase. Când alte ţări pot suprima sectele, — cu atât mai vârtos ţara noastră mică şi mai puţin înaintată, are datoria de a ieşì din indolenţă şi a lua măsurile impuse de interesele superioare ale statului şi ale bisericii noastre.

Nr. 5010/1936 Şcol. 1—1

Concurs

La liceul ort. român „Andrei Şaguna" din **Braşov** sânt vacante următoarele catedre:

1. Religia.
2. Româna Nr. 3.
3. Româna Nr. 4.
4. Filosofie-Drept.
5. Matematica-Fizico-Chimice.

Condiţiunile de numire sânt normate în Art. 10 din Legea asupra raporturilor dintre şcoalele secundare confesionale române şi Ministerul Instrucţiunii.

Cererile de concurs se vor înainta până la cel mai târziu 30 Iunie 1936 pe adresa: *Consiliul arhiepiscopesc ortodox român, Sibiu,* însoţite de următoarele acte în original sau în copie autentică:

1. Extras de botez.
2. Certificatele de studii (bacalaureat, licenţă, examen pedagogic, examen de capacitate).
3. Certificat de serviciu.
4. Alte eventuale certificate.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 25 V. 1936.

Consiliul Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu

Nr. 4633/936 Şcol. 1—1

Concurs

La Liceul ort. român „Avram Iancu" din **Brad** sânt vacante următoarele catedre:

1. Limba română clasele cu soţ.
2. Limba română clasele fără soţ.
3. Limba latină şi elină.
4. Limba germană.
5. Filosofie-Drept.
6. Matematică-Fizică.
7. Caligrafie-Desemn.
8. Educaţie-fizică.

Condiţiunile de numire sânt normate în Art. 10 din Legea asupra raporturilor dintre şcoalele secundare confesionale române şi Ministerul Instrucţiunii.

Cererile de concurs se vor trimite până la cel mai târziu 30 Iunie 1936 pe adresa: *Consiliul arhiepiscovesc ort. român Sibiu,* însoţite de următoarele acte în original sau în copie autentică:

1. Extras de botez
2. Certificatele de studii (bacalaureat, licenţă, examen pedagogic, examen de capacitate).
3. Certificat de serviciu.
4. Alte eventuale certificate.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 25. V. 1936.

Consiliul Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu.

Nr. 4798/936. Şcol. 2—3

Concurs

La Şcoala Normală Ort „Andrei Şaguna" din Sibiu, cu începerea anului şcolar 1936/37, sânt vacante următoarele catedre:

A) Secţia de băieţi:

1. Catedra de limba franceză.
2. Catedra de ştiinţe pedagogice cu practică pedagogică.
3. Catedra de muzică vocală şi instrumentală.
4. Catedra de ştiinţe agricole cu practica agricolă.

B) Secţia de fete:

1. Catedra de limba franceză şi drept.
2. Catedra de lucru de mână şi ţesut.

Doritorii de a ocupa vre-una dintre aceste catedre vor înainta până la 30 Iunie crt. Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu, cereri însoţite de actul de botez şi de diploma de specialitate, şi de eventuale alte acte recomandatoare.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale ţinută la 25 Mai 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr 168—936 (17) 1—1

Concurs

Consiliul parohiei ort. rom. **Gheorgheni-Ciuc,** publică concurs pentru facerea iconostasului, a stranelor şi tetrapodului în biserica nouă. Reflectanţii vor înainta oferte în scris până la 25 Iunie 1936 la oficiul parohial Ort. Rom. Gheorgheni-Ciuc, unde se pot lua intormaţiuni.

Preot **Aurel Negoescu**
paroh ortodox român

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Tiparul şi Cliseul Tipografiei arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXIV — Sibiu, 21 Iunie 1936 — Nr. 26

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — întemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Fortăreţele credinţii noastre

Mănăstirile au avut în tot trecutul un rol însemnat în ortodoxie. In ansamblul vieţii religioase a Bisericii, ele au reprezentat totdeauna o splendidă instransigenţă în cele ale credinţei şi moralei.

Pe scara cu nenumărate trepte sufleteşti pe cari se situiază în biserică slujitorii şi credincioşii ei, dela laicismul cel mai secularizat până la ardoarea şi mistica religioasă, mănăstirile au ocupat treapta cea mai de sus. Nicăiri nu ai mai curat, mai întreg, mai ferit de compromisurile cu lumea duhul şi preocuparea religioasă, ca în mănăstiri. Dacă în general biserica cu slujbele ei reprezintă în fapt fereastra deschisă a pământului spre cer, mănăstirile îndeplinesc, pentru conştiinţa credincioşilor, într'un mod mai senzibilizat această funcţiune: ele coboară prin spiritualitatea lor îngerească, o bucată de cer în mijlocul lumii.

Mănăstirile tocmai în această funcţiune sunt un element organic în ortodoxie. Nu se poate închipuì ortodoxie plină fără mănăstiri. Catolicismul nu închide în fiinta lui mănăstirea, protestantismul o respinge deadreptul. Mănăstirea catolică nu e mănăstire propriu zis, mănăstire în senzul ortodox şi genuin al cuvântului. In catolicism mănăstirea e o *instituţie socială*, atrasă cu totul în sfera pământescului, chiar dacă acel pământesc e eclesiastic. Mănăstirile catolice se ocupă de lume, nu de Dumnezeu, de meşteşugul de-a te insinua în diferitele domenii ale lumii, nu de urcuşul spre Dumnezeu.

Mănăstirea catolică e biruită de spiritul laicist al confesiunii căreia îi aparţine. Ea a devenit utilă societăţii, dar de-o utilitate pe care o poate satisface orice altă instituţie.

Mănăstirea ortodoxă a rămas antiteza secularismului mereu prezent într'o oarecare măsură în viaţa credincioşilor şi mereu treaz şi gata de ofensivă. Mănăstirea ortodoxă duce lupta cu acest spirit tocmai prin fixitatea sa într'o poziţie care depăşeşte integral laicismul, într'un transcendentalism vizibil am zice, în starea îngerească dar corporală. Mănăstirea ortodoxă slujeşte astfel societăţii, dar nu prin meşteşuguri detailate, distribuite după diferitele trebuinţe sociale, ci impresionând în general spiritul societăţii, făcând religios sâmburele vieţii.

Ar fi interesant de determinat ortodoxia şi după această indisolubilă legătură a ei cu mănăstirea, cu mănăstirea opusă radical laicismului. E aci o dovadă de viabilitatea impulsului după o altă lume, după exhatologic, nemulţumirea cu lumea aceasta; în ortodoxie au trăit totdeauna şi trăiesc încă mari puteri adversare laicismului.

Mănăstirile s'au bucurat de o veneraţie nemărginită şi la poporul nostru din Ardeal. Şi au reprezentat şi la noi aceeaş instransigenţă în credinţă; au fost aceleaşi adversare ale compromisului, aceleaşi admirabile «naive», aceleaşi splendide «surde» cari n'au voit să audă nimic de privilegiile materiale cu cari au momit puternicii zilei pe atâţia dintre conducătorii bisericeşti ai poporului nostru la 1700.

Ele au fost fortăreţele în cari n'a putut pătrunde inamicul şi din cari se înteţea lupta pentru dreapta credinţă în satele noastre. Neputându-le câştiga, inamicul a recurs la un mijloc barbar: le-a distrus cu tunul, iar pe luptători neputându-i înghenunchia i-a exilat. Dar la luptă tot n'au renunţat vitejii dreptei credinţe. Ţinuţi de credincioşi în loc ascuns, ei sfătuiau şi încurajau, jar când venea momentul se aşezau în fruntea oastei nearmate decât cu armele nevăzute ale Duhului şi răpuneau pe puternicii zilei.

Călugării ne-au salvat ortodoxia în Ardeal la 1760 şi o avem astăzi în plin mers triumfal.

Călugării hrăneau poporul cu hrana cea dulce a credinţei prin graiul şi traducerile de cărţi religioase. Ei ţineau legătura credinţii între noi cei din Ardeal şi cei de peste munţi, zădărnicind voia duşmanilor noştri cari voiau să sfârtice trupul sfânt al unui neam străbătut de aceeaş credinţă.

Cât de îmbibate erau mănăstirile în viaţa neamului nostru din Ardeal, se vede după densitatea lor: în ţara Oltului, pe sub munte, aproape nu era sat lângă care să nu fie şi o mică mănăstire.

Părintele *Ştefan Meteş*, a cărui vrednică şi entuziastă muncă ne-a dat recent monografia mult aşteptată a mănăstirilor ardelene într'un splendid şi impunător volum de erudiţie şi vibraţie sufletească, *Mănăstirile româneşti din Transilvania şi Ungaria*, ne prezintă date despre vreo 165 de astfel de cuiburi ale credinţii.

Nu se putea aduce un omagiu mai meritat dârzelor luptătoare pentru păstrarea rasei şi a credinţei noastre pe aceste plaiuri, decât o rememorare amplă şi pioasă ca această operă a părintelui Şt. Meteş.

Preoţii şi mirenii noştri, citind-o, se vor umplea de recunoştinţă faţă de modeştii călugări cari au făcut pentru neamul nostru aşa de mult. Şi vor trage concluzia că absenţa actuală a mănăstirilor în viaţa religioasă a Ardealului e o mare şi păgubitoare lipsă pe care ni-a provocat-o spiritul laicist al apusului venit la noi prin pacostea uniaţiei. Lipsa aceasta trebue s'o înlăturăm cât mai grabnic.

Despre opera părintelui Ştefan Meteş, ce să spun? E erudită şi vioaie, străbătută de dragostea autorului pentru sfintele locaşuri, e împodobită cu ilustraţii, e prevăzută cu o hartă a tuturor mănăstirilor şi are toţi indicii trebuitori pentru orientarea uşoară. Frumuseţea şi valoarea ei nu se pot gusta integral decât cetind-o, ceeace dorim din toată inima cât mai multora.

Dr. D. STĂNILOAE

Incheerea anului şcolar la Academia teologică Andreiană

Duminecă în 14 Iunie la ora 11 jum. a avut loc în Aula Academiei teologice, într'o atmosferă deosebit de duioasă şi de solemnă, încheerea anului şcolar la această Academie. Atât evenimentul acesta, cât şi al adunării anuale generale al FOR-ului din despărţământul Sibiu, a atras un public numeros din oraşul nostru. S'au aniversat totodată şi 125 ani dela întemeerea şcoalei.

P. Sf. Sa Părintele Rector *Nicolae Colan* a rostit o cuvântare despre însemnătatea acestei şcoale în viaţa neamului din trecut şi de azi, şi a terminat luându-şi rămas bun dela un amvon dela care a propovăduit în decurs de 14 ani.

Părintele *Dr. D. Stăniloae* a scos în relief duioşia acestui moment, în care doi luminaţi dascăli ai şcolii se despart de ea. A mulţumit atât P. Sf. Părinte episcop al Clujului, Nicolae Colan, cât şi P. Sf. Păr. episcop al Orăzii, Dr. Nicolae Popoviciu, pentru munca desfăşurată în serviciul Academiei, pentru dragostea cu care au lucrat în ea.

Studentul *Gh. Bica* a mulţumit celor doi dascăli, cari se depărtează, în numele studenţilor, iar P. C. Sa Păr. consilier arhiepiscopesc *Dr. Gh. Proca* în numele I. P. S. Sale mitropolitului nostru Nicolae şi al Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc.

După aceea dl *Dr. N. Comşa* a deschis, printr'o frumoasă cuvântare, adunarea FOR-ului, aducând omagiile acestei asociaţii, Academiei teologice cu prilejul împlinirii a 5 sferturi de veac de existenţă şi celor doi profesori ai ei ridicaţi la demnitatea de episcopi.

Dl profesor *Lucian Bologa* a citit darea de seamă asupra activităţii FOR-ului în anul încheiat.

---

* FOIŞOARA *

Filosofia existenţială şi influenţa acesteia asupra protestantismului contemporan

(6) de **Dr. N. Balcă**

Acest fel de a gândi, zice Gogarten, a falsificat complet realitatea vieţii omeneşti, făcând pe om să nu mai recunoască „ordinile" în care el este aşezat prin creaţie şi nici graniţele cari îi mărginesc fiinţa. Şi urmarea a fost că s'au nesocotit şi s'au rupt toate legăturile, cari fac posibilă viaţa în comunitate; viaţa a fost descompusă în o mulţime de vieţi singulare, individuale. Această schimbare n'a fost numai de natură ideologică, ci ea a transformat întreaga viaţă a omului modern. Dar, zice Gogarten, individualismul acesta este o iluzie, căci: „în realitate omul ca un iudivid abstract nu există, ci el este numai ca omul care aparţine în felurite moduri feluritelor forme ale comunităţii de care el este legat prin ascultare şi răspundere [1] şi în care el a fost aşezat de Dumnezeu.

Idealismul privea existenţa omenească ca fiind „von Menschen her", Gogarten o priveşte „von Gott her" „von dem Andern her".[2] Cu această teză antropologică teologică Gogarten se apropie de ideea „prezentului" pur a lui Grisebach.[3] Prezent însemnează hotărâre şi esenţial acest prezent nu se poate repeta niciodată.[4] Dar prezent mai însemnează şi comunitate, căci hotărârea presupune mereu un partener. Omul n'are nici o realitate decât „in seinem Angesprochen sein durch den Andern"; omul trebue să se hotărască sau pentru sine, sau pentru un altul.[5] Căci omul îşi are existenţa sa dela un altul, dela Dumnezeu. Şi fiindcă Dumnezeu a creiat şi pe ceilalţi semeni ai mei, înseamnă că „das Andere" este şi semenul meu, ca o creatură concretă a aceluiaşi Creator. „Ich Glaube das mich Gott geschaffen hat samt allen Kreaturen", zice Gogarten. „Numai ca nişte creaturi ştim noi despre Creator. Că noi ne ştim creaturi, este singura ştiinţă despre Creator". Această ştiinţă, dacă ea este credinţă în Dumnezeu, arată omului poziţia lui precisă în creaţiune. „Şi că eu sunt creatura lui Dumnezeu, că Dumnezeu este creatorul meu, nu pot să recunosc decât dacă eu zic „Tu" [6] şi numai întrucât eu recunosc legătura necesară care mă leagă de acest „Tu"; numai întrucât eu cred în răspunderea pe care eu o am faţă de acest „Tu". Deaceea nu există Eu şi nici credinţă în Dumnezeu, decât în „der unbedingten verantwortlichen Bindung an das Du".[7] Conţinutul credinţei este după Gogarten „întâlnirea cu acel „Tu" concret ca o creatură a lui Dumnezeu". Ceeace înseamnă că credinţa este înţeleasă ca fiind expresia unui raport existenţial între Eu şi Tu. Aşa că acest „Ich-Du-Bezihung" (raport existenţial între Eu şi Tu) ne spune „că nu există credinţă care crezând în Dumnezeu, să nu creadă şi în om, în Tu — Biblia zice în aproapele nostru — ca o creatură a lui Dumnezeu prin care Dumnezeu vorbeşte către noi şi de care tocmai pentru aceea suntem indestructibil legaţi".

Impotriva acestui existenţialism teologic gogartenian s'au ridicat multe obiecţiuni.[8] Dar aceste obiecţiuni sunt în parte greşite, căci ele pleacă dela părerea că Gogarten ar pune problema omului în sine.

[1] Gogarten, Einheit vom Evanghelium und Volkstum, Hamburg 1933 p. 18. Ilusionen, kap. „Der protestantische Mensch, p. 128.

[2] Termenul de „das ganz Andere" cu care teologia dialectică caracterizează pe Dumnezeu, a fost întrebuinţat mai întâi de R. Otto în vestita lui carte „Das Heilige" 1917.

[3] Vezi Grisebach, op. cit.

[4] Ilusionen, p. 17.

[5] Gogarten, Ich Glaube an den dreinnigen Gott, p. 23, 144, 60.

[6] Inchis de mine în ghilimele.

[7] Vezi Gogarten, Politische Ethik. p. 3, 18, 19, 177. Glaube und Wirklicheit. p. 65, şi Dr. Nic. Balca, op. cit. p. 61.

[8] Vezi Löwith, das Individuum in der Rolle des Mitmenschen. p. 135 şi K. Heim, Glaube und Denken. p. 429.

Un mare şi nobil Ierarh

Sub acest titlu, citim în „Nota zilei", din ziarul *Ţara Noastră* (13 Iunie 1936), următoarele aprecieri despre activitatea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit *Nicolae* al Ardealului:

Cel mai frumos elogiu care s'ar fi putut aduce nouilor episcopi de Cluj şi Oradea, cu ocazia alegerii lor în scaun, este acela de a fi fost discipolii spirituali ai mitropolitului Nicolae.

Mitropolitul Ardealului reprezintă în biserica noastră principiul celor mai severe existenţe de ordin spiritual. El măsoară totul după însuşirile lui extraordinare, pretinzând fiecăruia să strălucească ca el, să muncească intens şi rodnic ca şi el, să trăiască viaţa cu devotament interior şi sacrificiu, pentru legea creştină.

Cine n'a admirat la el gândirea elegantă şi pătrunzătoare, ţinuta demnă a atitudinilor şi farmecul cuceritor al elocinţei sale mesianice. In adunările religioase, în senat sau în Sf. Sinod, cuvântările mitropolitului Nicolae, se remarcă prin claritatea gândului şi sobrietatea formei literare, plină de reliefuri clasice. Aceste cuvântări sânt momente memorabile şi pline de răsunet, iar ecoul lor se prelungeşte departe şi pentru multă vreme, în conştiinţa auditorilor. Cine l-a auzit vorbind pe mitropolitul Nicolae a rămas definitiv cucerit, de forţa impetuoasă a avântului său interior şi de farmecul personalităţii sale, bogată în resurse impresionante, de elan artistic şi de emoţie religioasă.

Prin mitropolitul Nicolae a reînviat în biserica Ardealului spiritul grandios al lui Andrei Şaguna. Amintirea acestuia este însoţită de un cult plin de veneraţie şi de recunoştinţă. Ea este în fiecare zi reînoită şi dusă cu aceeaşi demnitate, de fapta şi cuvântul mitropolitului Nicolae. Biserica ardeleană are aceeaşi tărie şi autoritate ca şi în timpul lui Şaguna. Mitropolitul Nicolae a veghiat la organizarea ei, a înzestrat-o cu tot ce-i necesar ofensivei mesianice, a creat şcoli teologice foarte reputate, a creiat cea mai puternică presă bisericească şi mai presus de toate i-a dat conştiinţa rolului ei spiritual. Preoţii ardeleni sânt mai bine pregătiţi ca oriunde. Mitropolitul Nicolae a avut grijă să asigure viitorul bisericii prin pregătirea severă a preoţilor, cari constituesc reazămul ei activ. El a sprijinit cu o generozitate impresionantă zeci de tineri la studii în străinătate, în care a văzut o inteligenţă strălucită şi un devotament susţinut pentru credinţa creştină. Din rândul acestora fac parte şi cei doi episcopi dela Cluj şi Oradea.

Mitropolitul Nicolae este unul dintre cei mai remarcabili teologi ai noştri. Opera lui, risipită prin reviste teologice sub forma unor studii vaste, ca şi teza lui de doctorat, sânt mărturia unui spirit înzestrat cu cele mai alese calităţi intelectuale.

Testamentul lăsat de Şaguna este realizat de mitropolitul Nicolae cu toată rigoarea datoriei adânc simţite. Pilda marelui ierarh nu-l copleşeşte, ci-i serveşte de măsură pentru un apostolat care trebue dus mai departe. Biserica ardeleană este azi reprezentată cu demnitate, iar cârja lui Şaguna o poartă cel mai vrednic dintre urmaşii lui.

Cu solemnitate deosebită se va face aşezarea în scaunele vlădiceşti a noilor episcopi din mitropolia noastră.

In ziua de 28 Iunie 1936 va fi înscăunat P. Sf. Sa episcopul *Dr. Nicolae Popoviciu* al Orăzii, ear în 29 Iunie P. Sf. Sa episcopul *Nicolae Colan* al Clujului.

Asociaţia clerului „A. Şaguna" — secţia Sibiu

Comunicat

Asociaţia generală a clerului va da o agapă în cinstea dlui ministru al instrucţiunii şi ad interim la culte, Dr. C. Angelescu, în ziua de 25 Iunie a. c. ora 20 la Seminarul central din Bucureşti, Bulev. Maria 75, şi ne invită să participăm prin o delegaţie mai numeroasă de preoţi la această sărbătorire.

Având în vedere solicitudinea arătată de dl ministru Angelescu faţă de Biserică şi slujitorii ei, graţie căreia s'au şters cele două curbe nedrepte şi reţinerile veniturilor din parohie, rugăm Cuc. preoţime să binevoiască a participa în număr cât mai mare la această agapă.

Costul tacâmului este 220 Lei de persoană.

Biroul Asociaţiei clerului ortodox român „A. Şaguna"

Nr. 5032—1936

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Păr. Alexandru Stan din Poeniţa Tomii, decedat la 21 Mai 1936, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reţinere, ajutorul de de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 5 Iunie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Fondul de ajutorare preoţesc

I

Acum vreo câţiva ani am studiat posibilitatea înfiinţării unui fond de ajutorare în caz de deces al preoţilor. Ideea aceasta m'a obsedat mult timp, până am încercat prin coloanele «Telegrafului Român», încă în cursul anului 1931, să atrag atenţiunea colegilor asupra importanţei acestei probleme. Dar transformarea ideilor în practică fiind de obicei foarte grea, astfel şi apelul meu cu argumentele care au militat în favoarea dorinţei exprimate deşi au avut ecou în sufletele tuturor colegilor, el s'a izbit, la punerea lui în aplicare, de calculul matematic.

Fondul, dela înfiinţare până'n prezent, şi-a îndeplinit cu prisosinţă rolul pentru care a fost creiat. Obligaţiile sale în forma iniţială ar fi continuat fără sguduiri timp de 25 ani consecutivi dela înfiinţare, cât ar fi durat contribuţia tuturor membrilor. Cu împlinirea timpului de 25 ani însă rămânând numai jumătate membri solvenţi (conform vechiului statut), iar restul cu timpul de plată împlinit, capitalul fondului s'ar fi epuizat. Trebuia să presteie aceleaşi obligaţiuni ca în prezent, ba mai multe chiar, pentrucă atunci beneficiari cu suma de 30.000 Lei nu ar mai fi fost nici unul în viaţă, deci le decesul tuturora, familiile ar fi ridicat totalul sumei de 50.000 Lei.

După terminul de 25 an împliniţi, mai rămânând 300 membri solvenţi, suma încasată anual ar fi fost de 360.000 Lei, iar în urma alor 12—14 decese anual din fond s'ar fi ridicat dela 600.000—700.000 Lei. Fondul în scurt timp ar fi dat faliment, nedreptăţind chiar pe acei preoţi, cari au cotizat cu mai mare sumă şi timp mai îndelungat. Statutul vechi nu mai putea rămânea deci în vigoare, pentrucă ar fi devenit insolvabil chiar faţă de aceia, cari au contribuit mai mult la augmentarea lui.

Dar pe lângă dânşii, care era situaţia colegilor trecuţi de 60 ani? Să vedem! Sânt mulţi dintre preoţii mai în etate cari ajung vârsta de 80 şi mai mulţi ani. Ei conform vechiului statut ar fi cotizat circa 20 ani. La decesul lor, familia — după 20 ani de contribuţie — ar fi primit numai 30.000 Lei; până când familia celui tinăr şi după 1 sau 2 ani de cotizaţie primea suma de 50.000 Lei. Iată o nedreptate care trebuia cu orce preţ reparată...

Intre timp, în înţelegere cu P. C. părinte protopop Emilian Cioran, preşe. Asociaţiei Clerului (Sibiu), am iniţiat înfiinţarea, paralel cu fondul de ajutorare preoţesc şi fondul de ajutor pentru caz de deces a soţiilor de preot. Şi atunci s'a ajuns la concluzia ca deodată cu înfiinţarea noului fond să se remedieze răul şi nesiguranţa vechiului statut. Am avut cinstea să fiu încredinţat cu referirea cauzei la adunarea generală a Asociaţiei Clerului ţinută la Mediaş în ziua de 23 Septemvrie 1935. Adunarea cu totalitatea voturilor, minus unul, a admis noile paragrafe ale statutului, dintre care două diferă esenţial de ale vechiului statut: Art. 4 şi 5. (A se vedea în Nr. 25 al T. R.)

Prin aceste două articole fondului i sa creiat un fundament solid de viere perpetuă. Prin ele nedreptăţile trecutului s'au reparat. Calculul după noile articole va da rezultate strălucitoare şi progresive. Astfel în primii ani de funcţionare, în condiţiuni normale, o sumă însemnată se va putea economisi care măreşte averea comună, pentru timpul când 70—80% vor fi ajutoare de 50.000 Lei.

Eu sânt convins că nici un preot nu este nemulţumit, când contribuind la fondul cu suma de maximum 5.900 Lei în cei dintâi 4 ani şi 11 luni, familia sa va primi la moartea lui 30.000 Lei, sau după 9 ani şi 11 luni la o contribuţie de 11.900 Lei familia la moartea lui va primi suma de 40.000 Lei. Nici o instituţie financiară nu ofere o mai mare rentabilitate pentru economiile noastre. Membrii cari contribuie până la împlinirea terminului de 40 ani, pe lângă fericirea că se bucură de o viaţă îndelungată, împlinesc golul suferit de fond la plata ajutorului familiar al preoţilor ce nu au cotizat decât unul sau doi ani.

In curs de 50 ani dela înfiinţarea fondului se primenesc în total cadrele membrilor. Aproape totalitatea preoţilor, cari au fost la înfiinţarea fondului vor fi morţi, deci tot atâtea ajutoare de 30.000, 40.000, 50.000 Lei. Balanţa între minimul şi maximul de contribuţie (1000—48000 Lei) la augmentarea fondului între timp este alimentată de intrarea şi contribuţia noilor membri asigurându-se viabilitatea şi progresul lui.

Fondul este acum în al 4-lea an de existenţă. Membrii dela înfinţarea lui, peste un an trec în treapta a doua de primă la deces, primind la moartea lui familia 40.000 Lei, iar peste 6 ani într'a treia cu o primă 50.000 Lei la deces.

Tot în acest senz s'a redactat, dar cu **jumătate** *cotizaţie şi* **jumătate** *primă, asigurarea pentru caz de deces a* **soţiilor** *de preot. Dela data fiinţării acestui de al doilea fond până în prezent a dat ajutoare de câte 15.000 Lei alor doi preoţi,*

Pe Gogarten îl interesează nu atât individul în sine, cât mai ales raportul acestuia cu realitatea, poziţia acestuia înăuntrul creaţiei dumnezeeşti, care pentru credinţa creştină e fundamentul gândirii şi al vieţii. Prin credinţă, omul încetează de a mai „fi" un ins izolat, pentrucă el recunoaşte în deaproapele lui o creatură a aceluiaşi Creator. Credinţa în Dumnezeu înlătură şi distruge deci credinţa în independenţa şi suveranitatea Eului omenesc, a personalităţii aşa zisă liberă şi creatoare. Credinţa în Dumnezeu omoară credinţa în atotputernicia gândirii Eului, care se consideră domn şi stăpân al întregii realităţi.

Graţie acestei concepţii existenţiale, după care existenţa omenească nu mai este înţeleasă „als Heraustreten der Idee aus sich selbst", ci ca: „von Gott Geschaffensein"[9] Gogarten încearcă — şi întrucâtva îi şi reuşeşte acest lucru — să dea un sens creştin şi mai real noţiunilor comunitate, societate, familie, popor şi stat. In special îl preocupă pe Gogarten problema comunităţii.[10] Idealismul german cu capii lui spirituali, liberalismul, individualismul şi democraţia considerau comunitatea ca pe o operă a voinţii libere a personalităţii omeneşti. La fundamentul comunităţii se găseşte, după idealism, voinţa liberă a indivizilor, care e îndreptată spre un scop, o valoare, o idee sau un interes. Ceeace face aşadar coeziunea, solidaritatea dintre indivizi, poate fi o idee sau un interes, care leagă între ele voinţele libere ale mai multor indivizi. Comunitatea despre care vorbeşte idealismul şi liberalismul, este o comunitate a voinţelor libere individuale sub imperiul unei valori sau idei.[1] Deaceea zice Bauch, sintetizând această idee idealistă: „comunitatea este întotdeauna comunitate de valori".[2] Idealismul şi liberalismul confundă comunitatea cu societatea, lăsând să se creadă că ceeace ar face posibilă viaţa în comun, ar fi numai ideea sau un interes.[3] Şi chiar dacă această doctrină filosofică întrebuinţează două noţiuni pentruca să caracterizeze viaţa în comun, noţiunea de „Gesellschaft" şi aceea de „Gemeinschaft", senzul acestor noţiuni este acelaş. Comunitatea în sens idealist se deosebeşte de societate, numai întrucât în societate solidaritatea dintre indivizi se bazează pe idei şi scopuri mai inferioare, pe când în comunitate această solidaritate se bazează pe idei veşnice. In acest sens societatea este un punct de plecare pentru realizarea comunităţii. De aici prietenia lui Encken, care a lansat lozinca: „Von der Gesellschaft zur Gemeinschaft", tocmai pentrucă comunitatea nu e ceva devenit, ceva real, ceva dat, ci o problemă, o veşnică devenire, căci ideea — care trebue să fie fundamentul comunităţii — este o „ewige Aufgabe„ (Kant).[4] Deaceea şi susţin idealiştii, că de viaţă în comunitate nu se împărtăşesc decât personalităţile libere şi autonome, — acestea sunt purtătoare ale ideii[5] — indivizii cari şi-au realizat al lor „An-und-für-sich-sein" (a fi în sine şi prin sine).

Dacă am voi să arătăm stadiile pe care trebue să le parcurgă indivizii pentru a realiza trăirea în comun în sens idealist, ar trebui să spunem că primul stadiu este stadiul în care individul e complet heteronom, al doilea este stadiul social în care voinţa individului e determinată mai puţin, iar al treilea stadiu este stadiul autonomiei absolute a individului, care a devenit personalitate; este stadiul comunităţii ca o creaţie şi solidarizare a voinţelor libere ale personalităţilor care trăesc sub imperiul aceloraşi valori şi idei.

Idealismul înţelege comunitatea „Vom Individuum her" ca pe o operă a voinţii libere omeneşti şi deci comunitatea este după individ. Pentru Gogarten din contră, comunitatea este înaintea individului, ca obârşie a acestuia. Comunitatea în sens gogartenian nu se fundamentează pe un raport ideologic sau economic, ci pe unul existenţial, ceeace însemnează că comunitatea nu poate fi o problemă, eine Aufgabe, a cărei rezolvire ar depinde de voinţele indivizilor autonome şi absolut egale, ci ea este un dat, o realitate antecendentă indivizilor, creată de o voinţă suverană supremă din legăturile existenţiale dintre indivizi.[6] Căci nu prin voinţa lui omul „este" român, turc, bulgar, german, etc., adecă omul nu aparţine prin voinţa lui comunităţii româneşti, turceşti, bulgăreşti sau nemţeşti, ci el se naşte în această comunitate, graţie voinţei dumnezeeşti.[7] De

[9] Dr. Nic. Balca. op. cit p. 63. şi Gogarten, Politische Ethik, p. 78—79.

[10] Gogarten, op. cit, capit. „Das Problem der Gemeinschaft", şi Dr. Nic. Balca op. cit. p. 61.

[1] Comp. Dr. Richard Hönigswald, Die Grundlagen der Pedagogik, München 1927 p. 58—86; Th. Litt, Individum und Gemeinschaft 1922.

[2] Bruno Bauch, Systematische Selbstdarstellung, Berlin 1933. p. 269.

[3] Comp. Helmuth Schumann Wahre Gemeinschaft, Die Tatwelt, 10 Heft. 3, 1934, p. 154—155.

[4] Comp. şi Bruno Bauch. op. cit.

[5] Compară Bauch, Wahrheit, Wert und Wirklicheit, Leipzig 1923; Die Idee Leipzig 1926; Persönlichkeit und Gemeinschaft, Beiträge zur Philosophie des deutschen Idealismus 1921. R. Hönigswald, Die Grundlagen der Pedagogik, München 1927.

[6] Prin aceste legături Gogarten înţelege legăturile etnice cari constitue structura fiinţială a unui popor.

[7] Din acest punct de vedere aşa zisa „naturalizare" înscrisă în constituţiile liberal-democrate apare ca o eroare profundă.

unul din tractul Deva, iar celalalt din al Sebeşului.

Astăzi fondul este într'o stare înfloritoare. Prin primele de deces (30.000 Lei) în cei dintâi 5 ani se poate capitaliza o sumă însemnată, iar după trecerea alor 10 ani dela înfiinţare când aproape toate primele vor fi de 50.000 Lei, el devine un fond apreciabil care poate rezista ori căror eventualităţi de plată, fără a sĕ resimţi, şi îşi poate îndeplini în întregime misiunea pentru care a fost creiat.

II

Toată lumea e nevoită să recunoască, că preoţimea trece printr'o grea criză economică. De aceea sânt sigur, că între noi nu se va afla nici unul care să nu înţeleagă, că criza de astăzi ne impune şi mai mult necesitatea strângerii rândurilor, cu deviza: toţi pentru unul şi unul pentru toţi. In vreme de sguduiri sociale sântem lăsaţi aproape la puterile noastre proprii, deci mântuirea **prin noi înşine** *ne vine. Sânt multe cazuri, când mizeria în toată goliciunea ei şi-a făcut drumul la casa preoţească, altă dată model de gospodărie, belşug şi bună stare vestită.*

Izvorul acestui neajuns trebuie căutat în lucrarea aceluiaş duşman comun al bisericii: francmasoneria la oraşe şi sĕctele la sate. Din cauza uneltirilor acestui duşman comun, preoţii luptă cu atâtea lipsuri, şi cu jertfe eroice îşi împlinesc chemarea. In timp ce confesiunile celelalte căştigă tot mai multe favoruri, noi am rămas în aceeaş stare de mizerie. Atacaţi de toate părţile am suferit cu resemnare în aşteptarea unor timpuri mai prielnice. Până la ivirea razelor de lumină îmbucurătoare, preoţimea şi-a strâns rândurile, înmănunchiindu-şi slabele-i forţe materiale sub forma ajutorului reciproc pentru caz de deces a preoţilor şi soţiilor lor.

Dela începutul fiinţării acestui fond — rod al înfrăţirii noastre — şi până în prezent, a şters atâtea lacrimi de pe faţa văduvelor şi orfanilor rămaşi ai colegilor răposaţi.

Dacă aproape toate categoriile de funcţionari îşi au cooperativele lor, cassele de economii proprii, cum este aceea a corpului didactic, a ofiţerimii, a funcţionarilor admistrativi, ba chiar muncitorii manuali dela diferitele întreprinderi particulare îşi au cassele de înfrăţire proprii, cari în caz de lipsă sar în ajutor tovarăşului lipsit, — să nu rămânem noi preoţii deoparte de interesul economiei şi al înfrăţirii!

Ca un corolar al fondului de ajutorare pentru caz de deces să ne năzuim a realiza, din munca şi banul nostru cinstit câştigat, o **Cassă de economii şi credit a clerului ort. rom. din eparhia Sibiului,** *care ar putea lua naştere fără prea multe jertfe din partea noastră.*

In caz de bineprimire a prezentei propuneri şi după binecuvântarea primită din partea bunului nostru Părinte şi Arhipăstor, fiecare preot şi funcţionar laic din serviciul bisericii ar fi de dorit să fie membru al cassei de economii şi credit. Acţiile cu care contribuie la alimentarea fondului sânt în valoare de 2.400 Lei.

Fiecare preot şi funcţioear, timp de 2 ani, din leafa lui va contribuì cu câte 100 Lei lunar la augmentarea fondului cassei de economii şi credit. După doi ani încetează contribuţia. Dela totalul de 650 persoane câte sânt în serviciul eparhiei Sibiu, în curs de 2 ani se va incassa suma de 1.560 000 Lei. Iată capitalul suficient, care va ferì preoţimea să bată la uşile băncilor.

Banii sânt ai noştri, avere comună, şi se vor administra de preoţi împreună cu reprezentantul autorităţii bisericeşti. Imprumuturi de 5—10—20.000 Lei se vor putea obţinea fără prea multe formalităţi de preoţii lipsiţi, pe garanţia salariului dela stat, cu procente minimale. La mortea vr'unui membru, erezii ridică împreună cu banii fondului de ajutorare preoţesc şi capitalul scăzut din leafă 2 ani. In locul membrului decĕdat va intra altul care îi ocupă locul şi astfel fondul va avea garanţia funcţionării în condiţiuni normale, putând totdeauna sărì în ajutorul celora cari reclamă împrumut. Replătirea va începe prin scădere din salar în luna următoare ridicării împrutului şi nu va putea fi mai mare o rată lunară decât un sfert din salarul dela stat.

M'am mărginit să lămuresc, în linii generale, noţiunea de funcţionare a unui nou factor de progres în domeniul binelui comun. Doresc ca ideea să se înscrie adânc în sufletele tuturora.

Să concentrăm adeziunile la preacucernicul preşedinte al Asociaţiei Clerului, pentruca dorinţa unanim exprimată să devină în scurt timp realitate. Dela opinia majorităţii preoţeşti, care militează pentru înfăptuirea idealului de solidaritate depinde perspectiva unor efecte salutare pe altarul binelui comun.

Pr. **Coriolan Drăgan**

Probleme-Recensii-Comentarii

Problema naţionalizării românilor secuizaţi preocupă cercuri tot mai largi în mijlocul celor înţelegători.

Mai de curând, o delegaţie a Şcoalei normale de fete din *Turnu Severin*, compusă de: directoara dna S. Simon, cu mai multe profesoare şi profesori şi cu un număr de 75 eleve, a adus comunei *Pava*, jud. Treiscaune, o troiţă şi un clopot ca daruri din partea Şcoalei normale, pentru comuna adoptată, conform hotărârilor ministerului instrucţiunii.

Pr Er. Ticuşanu din Covasna şi Pr. G. Rusu din Zăbala-Pava au săvârşit, cu această ocazie, slujba religioasă la care răspunsurile le-a dat corul Şcoalei normale de fete din Turnu Severin. Când s'a sfinţit troiţa şi s'a tras întâia oară clopotul, multe lacrimi s'au ivit în ochii fraţilor noştri oropsiţi pe vremuri de vitregie şi readuşi astăzi la credinţa strămoşească.

Fraţilor şi surorilor noastre de pe Dunăre li s'a făcut o entuziastă şi strălucită primire atât din partea autorităţilor administrative, cât şi din partea poporului din comunele prin care au trecut.

*

Moldovan Iosif: *Legea românească în oglinda sufletească a unui învăţător bătrân*, Tip. Diec. Arad, 1936. — Broşură de 35 pp. Preţul: 5 Lei.

Cărticica dlui învăţător veteran dela Arad, Iosif Moldovan, preşedintele FOR-ului secţia eparhiei Arad, conţine o fugară privire în istoria neamului, începând „din negura vremilor" şi până la „plinirea vremii a doua", când se înfăptueşte încoronarea dela Alba-Iulia a primului Rege al tuturor românilor.

Impresiile „învăţătorului bătrân", care a trăit şi a muncit având drept călăuză crucea lui Hristos, se citesc cu multă duioşie de ştiutorii de carte ai satelor noastre, între cari trebue respândite cât mai mult publicaţiile de acest fel, apărute sub îngrijirea „Frăţiei Ortodoxe Române".

*

Berdiaev Nic.: *Omul şi maşina, traducere de Iosif E. Naghiu*, Tip. „Minerva", Cluj, 1936. — O broşură de 32 pp. Preţul?

Şeful institutului teologic ortodox dela Paris, filosoful şi teologul *Berdiaev*, ale cărui opere se traduc în mai toate limbile, înfăţişează în studiul de faţă problema raportului dintre cultură şi tehnică.

Informaţiuni despre persoana şi gândirile ortodoxului filosof Berdiaev am publicat în Nrul. 16, din 12 April 1936, în legătură cu darea de seamă asupra volumului *Un nou ev mediu*, apărut în „Seria Teologică" dela Sibiu, inaugurată de I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului.

Alte informaţiuni, despre cărţile expatriatului rus care trăeşte şi lucrează azi la Paris, se dau în prologul la traducerea făcută de dl Iosif E. Naghiu, — o traducere isbutită a unei interesante probleme din lumea actuală, — o lume care «*nu se mulţumeşte a se descreştină, dar se desumanisează*» prin puterea monstruoasă a maşinismului. Dar, spune Berdiaev, „maşina creiată de om nu e responsabilă, şi înseamnă a fi de reacredinţă dacă se aruncă vina asupra ei; omul e dator să se desfacă de teribila hegemonie a maşinismului, care i-a luat sufletul; problema trebue transpusă din exterior spre interior; lumea se desumanisează şi maşina nu e decât o proectare a procesului". Problema poate fi rezolvată numai prin „conştiinţa care va pune pe om deasupra naturii şi a societăţii; — care va pune sufletul uman d'asupra tuturor forţelor sociale şi cosmice, care îi vor fi supuse. Ceea ce liberează pe om, trebue să fie acceptat; ceea ce îl aserveşte, trebue dat de-o parte".

Eată adevăruri de reţinut.

*

Protoiereul Sergiu Bulgakov: *Dogma Euharistică*, traducere din ruseşte de Pr. *Paraschiv Angelescu*. Ed. Librăriei Pavel Suru, Bucureşti, pag. XVI+98. Lei 60.

Prefaţa traducătorului aduce unele lămuriri critice despre înţelesul cuvintelor folosite în limba română pentru a exprima taina sfintei Cuminecături.

In studiul marelui cugetător ortodox Bulgakov, Dogma euharistică, apărută în 1930, este vorba de o prefacere *metafizică* a Sfintelor Daruri, în opoziţie cu *transsubstanţierea* romano-catolică şi cu *împânirea* protestantă. Pentru *prefacerea metafizică* autorul întrebuinţează terminul de *transpunere*, care este mai adecvat terminului din limba liturgică greacă şi slavonă.

Ziarul nostru, în Nrul 16 din 12 April 1936, a expus, în articolul „Dumnezeiasca Euharistie", felul de gândire a protoiereului Sergiu Bulgakov cu interesantele sale idei şi dovezi, care, în cartea părintelui P. Angelescu, pot fi cetite în întregime, traduse într'o bună limbă românească.

*

„Revista Studiu", apare în tipografia „Minerva", Turnu-Severin, şi e redactată de profesorul *Alex. Resmeriţă*.

Programul revistei, din care au apărut până acum mai multe numere, este apărarea legii strămoşeşti a românilor şi unificarea bisericilor.

---

aceea obârşia comunităţii şi a existenţei omeneşti este actul creaţiei dumnezeeşti. In acest senz omul „este", tot ceeace el este, dela comunitate (von Andern her) şi prin comunitate, tocmai pentrucă comunitatea este ceva „Urgegebenes". Fiecare om „steht vom Ursprung her auf Gemeinschaft; das ist die mit dem Leben gesetzte und untrennbar vereinte Seinsgegebenheit für alle Menschen". [8]

Ieţeleasă ca o trăire în comun a indivizilor a căror existenţă are aceeaşi obârşie, comunitatea nu mai poate fi, după Gogarten, o comunitate a personalităţilor absolut libere şi creatoare — asemenea personalităţi sunt simple construcţii ideologice, — ea este o comunitate a indivizilor heteronomi, dependenţi de Dumnezeu şi de semenii lor. Fundamentul comunităţii nu-l mai constitue libertatea şi egalitatea „pe care şi-o câştigă oamenii ca An-und-für-sich-Sein", ci neegalitatea naturală dintre părinţi şi copii, bărbat şi femee, domn şi slugă, conducător şi condus".[9] Legea supremă a comunităţii nu mai „este legea libertăţii individuale, ci legea neegalităţii", căci noi oamenii nu suntem legaţi între noi ca egali, ci ca neegali.[10]

[8] Petersen, Pädagogik, Berlin p. 45. Gogarten, Wider die Ächtung der Autorität, p. 43.

[9] Gogarten, Wieder die Ächtung der Autorität, p. 36.

[10] Gogarten, ibid, p. 36.

Gogarten înglobează teoria aceasta despre comunitate într'o concepţie mai largă despre aşazisele „ordine" existenţiale. Senzul acestor „ordini" (Ordnungen) este „de a face posibilă viaţa omenească în al ei Für-einander-da-sein und Von-einander-her-sein, împotriva tendinţei pe care aceasta o are de a se risipì în haos".[1] Ordinile sânt opera lui Dumnezeu; în ele se întâmplă veşnica voinţă a Creatorului. Ele constituesc existenţa politică a omului „în care omul nu mai dispune asupra sa liber",[2] ci el trebue să fie prin existenţa sa în slujba comunităţii, spre deosebire de social, care priveşte raportul omului cu obiectele şi în care omul să fie liber. Societatea este un produs şi o formă a activităţii omeneşti... Politicul din contră se află înaintea oricărei activităţi, el este o condiţie sine qua non a socialului.[3]

Ordinea, care cuprinde oarecum toate ordinile vieţii omeneşti, este poporul. Poporul — după Gogarten — e o totalitate supraordonată tuturor formelor comunităţii:

[1] Gogarten, Politische Ethik, p. 106 şi 109.

[2] M. von Tiling, Grundlagen pädagogischen Denkens, p. 24. Ordinile acestea sunt familia, poporul, statul.

[3] E. Reisner acuză pe Gogarten că ar încerca cu această concepţie să justifice şi să fundamenteze etic ordinile burgheze. Die Krisis der Protestantischen Theologie. Blätter für deutsche Philosophie H. 4. 1933.

el este o comunitate originară; puterea creatoare care poartă în sine întreaga viaţă omenească.[4] Pentru idealism poporul era o idee, pentru romantism un mit, pentru Gogarten el este o realitate, ca o totalitate a acelora cari sunt legaţi prin legătura sângelui, a gliei şi a tradiţiei spirituale de veacuri. El cuprinde în sine toate comunităţile spirituale şi ale sângelui în cari se naşte insul şi fără de care acesta nu este nimic. „Noi avem dela poporul nostru întreaga noastră existenţă; noi aparţinem lui cu totul ceeace noi sântem şi avem. Noi avem obârşia dela el, noi venim din el".[5] Individul îşi are întreaga lui existenţă şi destin dela popor şi viaţa insului n'are valoare decât în măsura în care acesta se înrădăcinează în adâncurile poporului său şi îşi îndeplineşte datoria faţă de comunitatea înăuntrul căreia el îşi trăieşte viaţa, aşadar faţă de acel „Tu" dela care el îşi are existenţa lui. In clipa în care omul nu-şi îndeplineşte această datorie, el îşi neagă existenţa sa adevărată şi el păcătueşte nu numai în faţa semenului său, ci mai ales în faţa lui Dumnezeu.[6] Căci omul este creat ca o fiinţă dependentă, asupra căruia dispune un altul. Această voinţă creatoare a lui Dumnnezeu e interpretată ca o veşnică voinţă de iubire numai în nădejdea şi credinţa dăruită de Dumnezeu. Ea este ascultarea în faţa chemării clipei ca dragoste necondiţionată către deaproapele.

[4] Gogarten, Einheit vom Evanghelium und Volkstum, p. 10.

[5] Ibidem, p. 16.

[6] Concepţia aceasta antropologică gogarteniană a influinţat nespus de mult asupra pedagogiei religioase protestante şi a determinat un curent pedagogic realist creştin opus idealismului. Aşa, de exemplu, ţinem să amintim aici aşa zisa „Kritische Pädagogik auf reformatorischer Grundlage", reprezentată de dna M. von Tiling în revista „Schule und Evanghelium", Steinkopf Stuttgart. Deasemenea scrierea aceleiaşi: Grundlagen pädagogischen Denkens, Stuttgart 1932. Apoi Fr. Schulze, Bildung und Religion, 1930; Erziehung und Evangelium, 1932 H. Schreiner, Pädagogik und Glauben, 1930. R. Hupfeld, Dar Erziehungsideal einer evangelischen Pädagogik, 1930. W. Koepp, Die Erziehung unter dem Evangelium Berlin 1931. K. Frör, Was ist evangelische Erziehung?, 193. Dr. N. Balca, op. cit. M. Rang, Biblischer Unterricht, 1936.

Aviz. Se aduce la cunoştinţă, că termenul pentru înaintarea manuscriselor la concursul literar publicat în diferite ziare pentru broşura „Zile mari" care urmează să fie premiată de către comitetul central al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român" şi publicată în „Biblioteca poporală" a acestei instituţiuni, se amână până la *1 Septemvrie 1936*. Concurenţii vor binevoi a trimite manuscrisele lor până la această dată la adresa: „Asociaţiunea" etc., strada Şaguna Nr. 6, Sibiu. — *Dr. Gh. Moga*, vicepreşedinte, *N. Băilă*, secretar.

In năzuinţa aceasta, revista se adresează către cetitori cu îndemnul să nu înceteze a crede şi a ruga pe Dumnezeu pentru izbânda unei cauze drepte, care este unitatea credinţei şi a bisericii noastre.

Pentru deslegarea problemei se fac apoi diferite propuneri, — care se pot discuta.

Din partea noastră, nu putem decât să ne bucurăm, când binecredincioşii noştri mireni sânt adânc preocupaţi de asemenea probleme, care privesc interesele mari atât ale bisericii, cât şi ale neamului.

† Prot. Nicolae Borzea

Venerabilul protopop ortodox român al tractului Făgăraş, P. C. părinte *Nicolae Borzea* s'a stâns din viaţa pământească, după lungă suferinţă, în ziua de 11 Iunie 1936, în al 80-lea an al vieţii, împărtăşit cu Sf. Taine.

Slujba înmormântării rămăşiţelor pământeşti ale veneratului decedat s'a făcut în 14 Iunie în biserica ortodoxă română din Făgăraş, cu ceremonialul cuvenit, ear înhumarea în aceeaş zi în cimitirul bisericii ortodoxe române din Viştea de jos, locul de naştere, acum şi de veşnică odihnă al răposatului în Domnul.

Născut în această fruntaşă comună din ţinutul Făgăraşului, Nicolae Borzea terminând studiile secundare şi luând bacalaureatul la liceul nostru din Braşov în 1877, a urmat cursurile de teologie la Sibiu.

Ca preot şi protopop al Făgăraşului a fost animat de idealismul ortodoxiei.

Cu blândeţe, şi creştinească bunătate, şi-a condus păstoriţii, cari pierd într'însul un grijitor şi înţelegător părinte sufletesc, învrednicit dela Dumnezeu cu o viaţă lungă de luptă dârză pentru lege şi neam.

Dragostea cu care Prea Cucernicul protopop, om din alte vremuri, a îmbrăţişat credinţa strămoşească, s'a învederat la toate prilejurile, biruind numeroase şi felurite greutăţi ce i se puneau în cale în deosebi sub stăpânirea străină. A binemeritat astfel cinstea cu care a fost condus la locaşul de veci.

Dumnezeu să-l aşeze în ceata dreptilor Săi!

Ştiri din protopopiatul Zarandului

Abuzul unui funcţionar. — *Dela* Bradul *din protopopiatul Zarandului se vesteşte următorul fapt, petrecut de curând:*

In 5 Iunie 1936, organele percepţiei acestui orăşel au umblat cu o listă **trimisă de dl inspector financiar Jeleriu din Deva,** *pe la toţi comercianţii şi meseriaşii din localitate, cu scopul de a incassa bani pentru o biserică* **greco-catolică** *din Deva.*

Drept lămurire, pentru necunoscători, e de ajuns să adaogăm că în Brad, jud. Hunedoara, trăesc astăzi 3538 de români ortodocşi (845 familii stabile), şi abea 25 **(douăzecişicinci)** *de greco-catolici sau, cum se mai numesc acum, «catolici de rit grec», (familii stabile au* **trei**).

Dl inspector financiar dela Deva se serveşte astfel de funcţionarii subalterni, pentru a aduna bani dela cetăţeni, în parte cu totul covârşitoare, **ortodocşi,** *cari însă, de teamă să nu vie în conflict cu organele fiscului, de silă bucuros subscriu lista cu pricină...*

Nu este primul caz, când se comit îndrăzneli de acest soi, care nu sânt alt ceva decât o constrângere deghizată, făcută cu putere arbitrară de unii funcţionari ai statului.

Impotriva acestor funcţionari ultrazeloşi, cetăţenii năpăstuiţi au tot dreptul să ceară, şi prin glasul presei, ca Ministeriile de finanţe şi de culte să ia măsuri urgente, domolindu-le prisosul de râvnă, greşită şi primejdioasă, şi chemându-i la realitate.

Alt caz tot de acolo. — *Misionari catolici de rit grec, propagandişti recenţi, şi-au pus de gând să construiască, în Bradul fără parohie greco-catolică, pe seama celor* **trei** *familii, cu 25 de suflete greco-catolice, o biserică. Ii priveşte. S'o facă.*

S'o facă însă nu cu jignirea şi nedreptăţirea ortodocşilor din localitate.

Ortodocşii, deşi cu două parohii, au **o singură** *biserică în Brad, cu totul neîncăpătoare pentru numărul credincioşilor. De aceea, au cerut un teren, proprietatea judeţului sau a plasei cu 95 la sută ortodocşi, — va să zică o proprietate ortodoxă, — pentru a-şi construi acolo biserica necesară.*

Catolicii de rit grec cer şi ei acelaş teren, pentru clădirea unei biserici greco-catolice pe seama pomenitelor 25 de suflete.

Cu cât e mai mare stăruinţa în direcţie catolică de-a avea şi la Brad un centru de unde să fie susţinut prozelitismul uniat, cu atât sporesc şi motivele de duşmănie şi vrajba între ortodocşi şi greco-catolici.

Să se ştie însă că nu ortodocşii sânt provocatorii, nu ei sânt ceice atacă. *De apărat însă, au datoria sfântă să se apere, de orce lovituri, cu toată tăria izvorâtă din credinţa noastră creştină ortodoxă.*

Incheierea anului la şcoala de cântăreţi. In 13 Iunie s'a făcut încheierea festivă a anului şcolar 1935—36 la Şcoala noastră de cântăreţi bisericeşti din Sibiu. Festivitatea a fost onorată cu prezenţa P. C. consilier arhiepiscopesc Dr. G. Proca.

In prezenţa corpului didactic şi a elevilor, părintele director Ştefan Morariu a rostit cuvântul ocazional, arătând că şcoala face progrese din an în an şi că numărul elevilor creşte mereu. Aduce mulţumiri adânc simţite I. P. Sf. mitropolit Nicolae pentru grija ce o poartă şcoalei, Prea. Ven. Cons. arhiepiscopesc, părintelui consilier G. Proca şi corpului didactic pentru strădaniile dăscăleşti. Anunţă că anul viitor, când şcoala împlineşte un deceniu de existenţă, vor avea lor serbări aniversare.

A răspuns P. C. consilier Dr. George Proca, arătând rostul frumos al şcoalei de cântăreţi, misiunea importantă care îi aşteaptă la sate pe absolvenţii ei şi aducând binecuvântarea I. P. Sf. Mitropolit Nicolae.

Din partea elevilor a vorbit Ion Furnică, absolvent, care a arătat mulţumirea sufletească a celor ce şi-au luat misiunea de a lăuda pe Dumnezeu în cântec şi a exprimat sentimentele frumoase ale colegilor săi pentru părinţii lor sufleteşti.

Manifestaţii pretutindeni pentru marele ziar Universul. — *Acţiunea românească, naţională şi anti-comunistă, a ziarului de sub direcţia marelui luptător Stelian Popescu, în scop ca munca cinstită să-şi ia în sfârşit locul cuvenit în ţara aceasta, este tot mai mult omagiată atât în capitală, cât şi în oraşele din provincie.*

Faţă de îndrăsneala presei jidoveşti a Sărindarului, care nu încetează cu atacurile sale mârşave împotriva Universului şi a neînfricatului său conducător, poporul din centrele ardelene şi bănăţene reacţionează în măsura în care se intensifică şi propaganda comunistă a pomenitei prese. Ziarele «Dimineaţa», «Adevărul», «Lupta», aduse de public cu grămezile, sânt date pradă focurilor curăţitoare. Românii din Sibiu au manifestat în acest senz, cu toată însufleţirea, în seara zilei de 13 Iunie 1936, când au trimis salutul lor dlui Stelian Popescu, pe lângă încredinţarea că se solidarizează deplin cu acţiunea de purificare ce o reprezintă Universul şi alte ziare româneşti creştine.

Ad. Nr. 4030—1936

Comunicat

La Consiliul arhiepiscopesc se primesc dela oficiile protopopeşti şi parohiale multe cereri pentru **carnete cu 50% reducere pe C. F. R.** pe seama preoţilor şi cântăreţilor bisericeşti fără să se anexeze la ele pe lângă recipisa dela C. F. R şi fotografie şi chitanţa dela administraţia financiază despre achitarea taxei anuale de fiecare carnet, şi anume: 150 lei pentru carnete de clasa I, 120 lei pentru carnete de cl. II, şi 20 lei pentru cele de cl. III, conform dispoziţiunilor din circulara Nr. 4030—1936 publicată în Telegraful Român din 3 Mai a. c.

Atragem din nou atenţiunea P. C. protopopi şi Cuc. preoţi asupra acestei circulare, cunoscând că nu se va rezolvi nici o cerere ce nu va fi însoţită de actele menţionate, ci va fi trecută la arhivă.

Sibiu, 17 Iunie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc de Alba-Iulia şi Sibiu

INFORMAŢIUNI

Hirotoniri. Următorii clerici au fost hirotoniţi întru presbiteri: G. Tohăneanu pentru Braşov-Blumâna (prot. Braşov), Traian Moşic pentru Petroşani II (prot. Jiu) şi G. Cerbu pentru filia Iarăş (prot. Sfântul Gheorghe).

Trecere la ortodoxie. Dumineca trecută s'a făcut, la biserica Amza din Bucureşti, trecerea la ortodoxie a unui tiner teolog, a preotului romano-catolic *Dr. Ioan Gertel*, fost vicar parohial al catedralei catolice „Sf. Iosif" din Bucureşti, secretar al arhiepiscopului Cisar şi profesor la seminarul teologic de pe lângă arhiepiscopia romano-catolică din capitală. Slujba religioasă de trecere la ortodoxie a săvârşit-o P. C. părinte *I. Mihălcescu*, decanul facultăţii de teologie din Bucureşti, care, într'o scurtă cuvântare, a arătat însemnătatea acestei treceri la ortodoxie şi a urat distinsului teolog Dr. Ioan Gertel rodnică artivitate intelectuală şi misionară în sinul ortodoxiei române.

„Societatea ortodoxă naţională a femeilor române", filiala Sibiu, a încheiat activitatea din anul acesta cu frumoase rezultate; membrele societăţii şi în special membrele comitetului activ au contribuit şi sprijinit cantina cu bani şi alimente pentru susţinerea a 25 eleve, dintre care 3 au luat frumoase premii pe ţară şi pe şcolile locale la „Concursul tinerimii române". Au mai contribuit la premierea elevelor, a căror lucrări s'au citit la ziua „Mamei", şi la premierea elevilor şcoalelor primare din Sibiu. Adresăm mulţumirile noastre tuturor binevoitorilor noştri şi în special comitetului activ, pentru munca prestată, pentru bani şi alimente donate. — *Eugenia Tordăşianu*, prezidentă.

Sibiul se poate lăuda că nu mai are nici un şomer manual. La lucrările de şosele începute, toţi foştii şomeri din acest oraş găsesc de lucru.

Legiuitul jurământ e obligator. Inalta Curte de casaţie a casat de curând hotărârea instantei de fond, ce scutise pe un martor de îndatorirea de a jura, spre a chezăşui sinceritatea depoziţiei sale, pe temeiul că fiind... *ateu* nu poate fi îndatorat la jurământul pe sfânta cruce. Inalta Curte a hotărât că, potrivit prevederilor art. 342 proc. penală, martorul este strict obligat să depună legiuitul jurământ fără de care mărturisirea lui e nulă. Persoanele care sânt dispensate de a fi ascultate ca martori, sânt arătate în disp. art. 347 c. proc. pen. o printre acele persoane — adaugă decizia Inaltei instanţe — nu figurează şi aceia cari sânt... atei". In faţa justiţiei va să zică nu există atei.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 21 Iunie 1936, va predica părintele *M. Neagu.*

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Nr. 4798/936. Şcol. 3—3

Concurs

La Şcoala Normală Ort. „Andrei Şaguna" din Sibiu, cu începerea anului şcolar 1936 37, sânt vacante următoarele catedre:

A) Secţia de băieţi:

1. Catedra de limba franceză.
2. Catedra de ştiinţe pedagogice cu practică pedagogică.
3. Catedra de muzică vocală şi instrumentală.
4. Catedra de ştiinţe agricole cu practica agricolă.

B) Secţia de fete:

1. Catedra de limba franceză şi drept.
2. Catedra de lucru de mână şi ţesut.

Doritorii de a ocupa vre-una dintre aceste catedre vor înainta până la 30 Iunie crt. Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu, cereri însoţite de actul de botez şi de diploma de specialitate, şi de eventuale alte acte recomandatoare.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale ţinută la 25 Mai 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Concurs de cântăreţ bisericesc

In parohia filială **Păpăuţ,** ataşată la parohia materă Zagon, protopopiatul Oituz, jud. Treiscaune, se publică concurs cu termin de 30 zile, în Telegraful Român, de cântăreţ bisericesc.

Retribuţiile împreunate cu postul de cântăreţ sânt:

1. Locuinţă în natură cu 2 camere şi 2 cămări cu dependinţe: grajd, şopron şi coteţ de porci, în stare bună.
2. Grădină productivă în jurul casei, în întindere de 800 st. □.
3. Cimitirul din curtea bisericii, cu pomi roditor în întindere de 200 st. □.
4. Treimii (3000 lei) în numerar din cassa bisericii, care se va achita în rate lunare.
5. Treizeci (30 lei) numerar dela fiecare cap de familie (circa 103) şi jumătate dela văduve.
6. O jumătate ferdelă de bucate de 25 l. ferdela dela fiecare cap de familie şi jumătate dela văduve.
7. A treia parte din venitele stolare obişnuite.

Cererile de concurs, instruite cu documentele necesare şi diploma de capacitate dela Şcoala de cântăreţi Sibiu, se vor înainta oficiului parohial Zagon jug. Treiscaune, iar candidatul cu ştirea parohului din Zagon se va prezenta în parohie, pentru a face cunoştinţă cu poporul. Preferiţi vor fi cei cu dexterităţi muzicale.

Din şedinţa consiliului parohial ţinută la 3 Mai 1936 în parohia filială Păpăuţ.

Pr. **Ioan Ciora**
preşedinte.

Ioan Comşa, notar
Dumitru Dia
epitrop cassier.

Văzut:

Ioan Rafiroiu
protopop.

(18) 1—3

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80·—
1/2 „ „ 42·—
1/4 „ „ 24·—
1/8 „ „ 12·—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150·—
1/2 „ „ 80·—
1/4 „ „ 42·—
1/8 „ „ 22·—

La **Librăria Arhidiecezană** se află spre vânzare următoarele **odăjdii** complete:

1. Odăjdii executate de călugării din Muntele Athos; în Brocat bogat ornat cu fir şi execuţie admirabilă:

1 rând, de coloare verde închisă . Lei 7.000
1 rând, de coloare vânătă închisă . „ 12.000
1 rând, de coloare violetă închisă . „ 15.000

2. Odăjdii ţesute în mănăstirile de maice, cu motive româneşti în mătase, foarte frumoase şi trainice:

1 rând vânăt . . Lei 8.800
1 rând roşu . . . „ 11.000
1 rând vânăt . . „ 12.000

3. Patrafire, în aceiaşi execuţie, cu câte 1700

4. Tot la Librăria arhidiecezană se află şi Potire, Candele, Cădelniţe, Discuri, Steluţe de argint şi de alpaca, Cruci de metal şi de lemn pictate, Clopoţei, Chivote, Garnituri de cuminecat bolnavii, Copii, Linguriţe, Căldăruşi de aramă cositorite şi Icoane pe pânză, pe tablă, pe lemn şi pe hârtie, cu preţurile cele mai convenabile

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 28 Iunie 1936 — Nr. 27

BIBLIOTECA CENTRALĂ A „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Materia studiilor teologice

Sântem în preajma examenelor și a închiderii anului școlar. Acum se închee bilanțul instrucției și educației din învățământul primar, secundar și academic. E vremea secerișului duhovnicesc. De aceea, un cuvânt asupra folosului practic, pastoral și misionar, al studiilor teologice, adresat din partea unui preot ucenicilor învățământului teologic, nu poate fi decât folositor.

Era un timp, când își avea și școala ereziile ei, pe vremea când era la modă adagiul că «*ori înveți, ori nu înveți, popă tot te faci*». Ceva din erezia acestei propoziții s'a mai păstrat până azi în părerea unor învățăcei, cărora la place să-și îngroape talantul primit, — cari nu arareori se miră că e necesar să se facă atâtea studii teologice când, mai ales în parohiile rurale, n'ai ce face cu știința agonisită în școală. Ba, adeseori se aude mărturisirea, că școala nu pregătește pe preoți pentru parohie, și studiile, în afară de cultura pe care o dau studentului, nu au destulă utilitate practică. Ca și când în parohie nu ar mai fi de nici un folos nici Dogmatica, nici Apologetica, nici Istoria, și așa mai departe. Este un cântec cunoscut acesta. Dar e un cântec fals.

Preotul care nu face uz în activitatea lui pastorală și misionară de întreg cuprinsul materiilor teologice, nu-și înțelege deplin chemarea. Un astfel de preot se epuizează repede, și tot așa de repede se plictisește și se plânge colegilor că nu mai știe ce să predice credincioșilor. Ori, vastul material al științelor teologice tocmai folosul acesta îl are: împrospătează continuu cugetarea si însuflețirea apostolului. Științele teologice sânt ca o fântână miraculoasă, din care tot mereu scoatem apa cea vie a învățăturilor sacre, fără ca vreodată să poată seca izvoarele ei. Nici nu bănuim cu câtă atenție ascultă credincioșii câte un subiect nou de predică, mai ales că pentru ei e nou aproape tot ce este în afară de cuprinsul moralei creștine. Vorbește aici experiența, nu teoria. Câte o conferință, sau câte o predică cu subiect apologetic, sau dogmatic, — căci morala singură nu mai prinde, — expusă sistematic, ca o lecție, este pentru ei o revelație. De exemplu, despre Sf. Treime, despre întreita slujire a Mântuitorului, fiecare subiect e parte pentru o predică sau pentru o conferință, — despre religie, despre Dumnezeu în natură, în știință, în Scripturi, sau în sufletul omenesc, despre religie, ca revelație și nu invenție, cum prea mult se crede azi, — și altele — subiecte tot așa de grele, pe cât de însemnate, sânt așteptate și ascultate cu nerăsuflare.

Azi fel și fel de teorii și idei eretice au intrat în massele poporului, grație mișcărilor subversive ce umplu azi lumea. Poporul stă buimăcit și așteaptă lumina. Dela cine ar putea-o primi, dacă nu dela îndrumătorii lui firești... Dar, dacă lumina din noi este întunerec, ce să mai zicem de întunerecul afară de noi...

In multe sate și orașe au prins curentele subversive și sectele religioase tocmai din pricina că a lipsit știința teologică. Da, *știința teologică*, — deoarece acolo unde se predică cu toată puterea adevărurile întregi ale credinței ortodoxe, sectele, ca prin minune, se opresc și-și pierd terenul pe care-l exploatează cu atâta iscusință — ignoranța oamenilor.

Iată de ce e necesar să se spună nu numai dela catedră, ci și din gura satelor adevărul, că nimic din ce se studiază în școala teologică, nu e de prisos. Și tot așa de limpede se cuvine să spunem, că din tot ce se învață pe băncile Academiilor, *nimic nu trebue să se peardă, ci totul să se transforme*, după gradul de pricepere a poporului.

Pr. Il. V. Felea

Intre profesori și elevi

II

Dacă distanța și influența profesorului prejudiciază asupra elevului, în senzul că-l fac posac și-l lipsesc de o educație integrală, nu mai puțin lipsa de triere, prin filtru religios, a materialului de predat, va avea aceleași rezultate asupra vieții sufletești a tânărului, dacă nu chiar mai rele. Dacă prima slăbiciune, care constitue așa zicând partea formală, de atitudine, a profesorului față de fiii săi sufletești, ne dă exgerări unilaterale și tipuri sociale lipsite de viață afectivă și de înțelegere largă a vieții, a doua, care ar însemna «didactica» învățământului, nu va întârzia să imprime în cutele sufletului fraged și primitor al copilului stigmatul stârpiciunii și al lipsei de echilibru. Să ne explicăm.

In clasa I-a de liceu se poate auzi uneori dela elevi că «însăși Sf. Scriptură (Psalmii) spune că omul se trage din maimuță» — aceasta sigur fiindcă le-a spus-o dl profesor. Chiar dacă nu se vede în concepția generală, intuitivă, a copilului urmarea dezastruoasă a acestor monstruozități ce i se propun — sufletul lui fiind populat aproape întreg cu credințe și basm — totuși nelimitata încredere ce-o acordă copilul spuselor părintelui spiritual — jurare in verba magistri — are drept urmare roaderea neîncetată la temelia moralului și a echilibrului sufletesc al tânărului, mai ales dacă aceste spuse ajung să se conjuge, în sufletul lui, cu lipsa de disciplină morală a mediului. Dela o naivitate «sfătoasă», cum se prezintă primadată argumentarea ce ți-o aduce, copilul ajunge îndată la trivializare credinței și adevărului creștin, mai ales că un întreg cortegiu de deprinderi rele și exemple demoralizatoare caută tocmai o astfel de justificare.

Ce să mai vorbim de acele «apodictice» afirmații pe care le face uneori câte un profesor de istorie că Hristos nici n'a existat în timp, afirmații care la fel vor sfredeli sufletul tânăr și credincios, după cum picătura continuă reușește să pătrundă și prin piatră? Par'ca e ceva în aceste fenomene din cinismul și sadismul «ideologic» pe care numai nu păgân sau un ateu rău intenționat le pot avea. Fiindcă astfel de cazuri situiază pe «eroii» lor nu numai în lagărul «posedaților ideologici» ai marxismului ateist și demodat, dar îi preface în «satiri» spirituali cari atentează la însăș creșterea duhovnicească a omului dinăuntru, chip și imagină a Dumnezeirii. Sunt adevărate plăgi spirituale aceste muște columbace ale ateismului inconștient sau ale comunismului desmățat, care fac uneori ravagii prea mari prin unele școli. Insemnează să fii lipsit de cel mai elementar simț familial (familie spirituală-școala) a face astfel de afirmațiuni. Deaici, din aceste slăbănoage stihii va pleca, sigur, acel stil neopăgânesc de viață, atunci când oferim tot felul de compromisuri elevilor — drept hrană spirituală. Căci doar nu vei putea culege «struguri din ciulini». Vrem, nu vrem, dar «din prisosința inimii vorbește gura» (Mat. 12, 34).

Răul e organic și purcede din lipsa de intuire a idealului creștin de transfigurare a naturii omenești și a lumii întregi, din prea puțina trăire a adevărului veșnic al reînvierii

FOIȘOARA

Filosofia existențială și influența acesteia asupra protestantismului contemporan

(7) de **Dr. N. Balcă**

[Sfârșit]

Din considerațiile acestea antropologice putem deduce, că Gogarten face din Eu o simplă funcțiune a unui Tu substanțial. Așa că la Gogarten Tu primește primatul față de Eu. Eul e coborât la un simplu obiect, care, în fața subiectului suveran, devine non-Eu. Convorbirea dintre Eu și Tu se transformă într'un monolog al lui Tu. Căci atitudinea religioasă a subiectivului mărginit nu numără în fața Obiectului transcendental nimic. Omul se trezește la credință printr'o întâmplare în care el nu este un subiect activ, ci un obiect. Credința nu este posibilă decât pe temeiul unei revelații prin care Dumnezeu se arată și se descopere omului. Căci tocmai acesta este senzul revelației divine că în ea Dumnezeu se revelează ca singurul subiect, ca suveranitatea absolută și ca negația oricărei pretenții omenești. Căci, consecvent principiului „sola fide" și al deosebirii calitative dintre Dumnezeu și om, Gogarten ajunge la aceleași concluzii ca și Barth: „Numai acolo unde omenescul dispare e posibil ca Dumnezeu să fie recunoscut ca singurul stăpân și creator". Dumnezeu este singura realitate față de care toate celelalte realități sânt nimic. El e realitatea tuturor realităților relative", și tocmai de aceea realitatea dumnezeească este acestora din urmă o veșnică criză. Heidegger și cu Jaspers negau realitatea acestei entități transcendente și absolute afirmând ca singură posibilă existența în mărginire. Teologia dialectică afirmă și recunoaște ca singura realitate realitatea transcendentă, Dumnezeu, tocmai pentru a lămuri mai bine aceeace filosofia existențială înțelege prin „a fi în lume". Deaceea teologia dialectică nu vrea să fie „o teologie a realității de dincoace de granița morții", ci o teologie a realității absolute și ca atare teologie a revelației.[1]

Cu această deosebire Gogarten tinde să zădărnicească orce încercare de a face din credință un crâmpeiu din viața interioară a omului. Teologia protestantă din ultimii o sută de ani transformase religia creștină într'un idealism cultural și într'un misticism panteist speculativ, pentru care regăsirea spiritului în lume era interpretată ca fiind revelația lui Dumnezeu însași. Așa că revelația generală nu era altceva decât revelația spiritului omenesc, religia devenind o mărime psihologică istorică: o religie în granițele umanului ca o năzuință a omului de a ajunge prin puterile lui la Dumnezeu.

Teologia dialectică se ridică împotriva acestei păreri făcând din Cuvântul revelat punctul central al oricărei teologisiri. Numai cât „Cuvântul" nu mai este pentru Gogarten „o aptitudine a sufletului omenesc", ci el este fapta proprie a lui Dumnezeu. Revelația nu este altceva decât o descoperire a deosebirii absolute dintre Dumnezeu și om. Deosebirea calitativă dintre Dumnezeu și om este „Die Erfahrung der Nichterfahrbarkeit Gottes auf Menschenweise beim Glaubenserfahren am Wort von Christus".[2] Și credința depinde de această revelație, ea depinde de Tu, de Cuvântul pe care eu îl aud, pe care mi-l spune un altul. Nu omul își spune sieși adevăruri veșnice, ci lui i se spun aceste adevăruri de către Dumnezeu. Dumnezeu nu poate fi nici cunoscut și nici înțeles, El nu poate fi decât ascultat, căci El nu se descopere decât în Cuvântul său. Revelația sa rămâne cuvânt și nu poate deveni nici trăire mistică, nici experiență harică sau morală

[1] Gogarten, Teologische Tradition und theologische Arbeit, p. 4.

[2] W. Köepp, Die gegenwärtige Geistelage und die dialektische Theologie, p. 55.

spirituale, din acea secetă duhovnicească ce face din noi simple moriști ce vântură pleavă și nu putem oferi *personal* nici o contribuție la zidirea și creșterea duhovnicească a generațiilor date în seamă. Deaceea se impune o revizuire a conștiințelor, căci altfel naturalistul va crește tot maimuțe cari vor imita slăbiciunile lui, iar omul de știință (improvizat ca atare, nu realmente) va perora ca mașina lui «adevăruri» veșnic nestabile și contrazicătoare. Omul școalei trebue să-și ungă fruntea cu mirul credinței care înalță și transfigurează, și deaceea i se și cere ca ceeace spune de pe catedră și de pretutindeni, să lumineze și să fericească într'adevăr viața elevului.

Sigur că problema noastră deschide capitolul mai vast al culturii moderne laicizate și contrare duhului religios. Iar acest proces e prea complex și nu ne privește aici în deosebi, pentru a-l sesiza. Cred însă că o didactică creștină e posibilă, în parte măcar, chiar și cu elementele acestei culturi anarhizante și atee dacă există simțământul și stimulul pe care un părinte trebue să le aibă față de fiii săi, când e vorba să se transpună pe sine în traiectoria viitoare a vieții lor sufletești, intelectuale și morale. Când există această conștiință că tu te permanentizezi dealungul generațiilor prin această nobilă filieră a exemplului tău timid, dar în stare să întărești pe pozițiile lui sufletul tânăr, vom fi coborât și noi ceva din reflexul bucuriei și fericirii curate în sufletul lumii. Și abia atunci ne vom fi făcut datoria.

T. Bodogae

CUVANT

către Prea Sfinției episcopi ai Clujului și Orăzii la despărțirea de Academia teologică Andreiană (în 14 Iunie 1936)

Frea Sfinției Părinți,
Prea Cucernici Părinți și colegi,
Doamnelor și Domnilor,
Iubiți studenți,

Aniversarea celor 125 ani de existență vrednică și merituoasă a școalei noastre ar fi fost potrivit să ne afle într'o stare sufletească de calmă, mângâiată și mândră contemplare a trecutului și de senină și plină de nădejdi ochire spre viitor. Dar s'a nimerit ca ultimul moment al acestor 125 ani, momentul de acum, să fie încărcat nu numai de toată gloria pentru Academia noastră, ci și de un potențial atât de mare de emoție, încât înzadar am vrea să-l străbatem fără turburare sufletească; degeaba am vrea să-i facem bărbățește vânt la vale, spre trecut; toată simtirea ni s'a mobilizat și a pus în tremur și gândul și graiul și privirea noastră.

E o clipă greu de trecut. Și suntem siguri că anevoie ne vom putea elibera de emoția ei.

Și cum n'ar fi așa, când două mădulare de frunte ale trupului spiritual care este școala noastră, se rup din el, când două lumini din cele mai strălucitoare se depărtează, ca să lumineze pe alte meleaguri.

Prea Sfințite Părinte episcop al Clujului,

Ai împrăștiat timp de 14 ani lumină și căldură din sufletul Prea Sfinției Tale în sufletele celor ce-au ucenicit pentru slujba Domnului între zidurile acestui locaș.

Ai frânt cu entuziasm și cu inimă largă pânea cea bună a sufletului Prea Sfinției Tale și ai împărțit-o ucenicilor spre creștere și întărire sufletească.

Șase ani ca profesor iubit, alți opt și ca profesor și ca rector luminat, blând și părintesc.

Rândurile de preoți crescuți sub conducerea înțeleaptă a Prea Sfinției Tale, au dus cu ei icoana scumpă a unui părinte bun, a unui pedagog iscusit, icoană care îi poate îndruma și mai departe în mijlocul împrejurărilor vieții.

Iar noi colegii am ascuns în sufletele noastre amintirile frumoase de caldă colegialitate, amintirile unor sfaturi luminate și îndemnuri pretinoase; vom ține minte toată atmosfera de frăție, de noblețe, de înălțime sufletească a raporturilor dintre noi în acest timp.

Prea Sfințite Părinte episcop al Orăzii,

Patru ani de activitate tinerească și intensivă ai dăruit Academiei noastre, după ce alți patru te-ai împărtășit din învățătura și din duhul ei.

Patru rânduri de preoți începători și-au îmbogățit mintea și sufletul cu învățăturile și sfaturile dăruite din belșug și cu măestrie de Prea Sfinția Ta.

Ai fost în această Academie un dascăl admirabil și un coleg cu suflet cald, apropiat, înțelegător și ajutător.

Măestru în cuvânt, pilduitor în faptă, solid în gândire, nu Te vor putea uita cei pe cari i-ai îndrumat cu toată căldura unui suflet părintesc.

Rămânem nemângâiați că te duci din mijlocul nostru.

Prea Sfințiți Părinți,

Academia teologică Andreiană vă mulțumește cât se poate de mult pentru munca ce i-ați închinat-o, pentru energia ce-ați cheltuit-o în slujba ei, pentru iubirea de care ați fost însuflețiți față de ea.

Ați lăsat în zidirea spirituală a ei ceva din sufletul Prea Sfinților Voastre pentru veci. Viața din fiecare clipă a acestei Academii poartă în sine ca **într'un torent** *ceva din sufletul tuturor cari au trecut prin ea.*

Și cu cât personalitatea cuiva e mai puternică și cu un rol mai important, cu atât viața ulterioară a Academiei se resimte mai mult de ideile, de directivele, de obiceiurile, de atmosfera ce acea personalitate a fost în stare să-i imprime.

Prea Sfinților Voastre ați dat o pecete bine reliefată vieții acestei Academii.

Ea se va recunoaște totdeauna.

Și par'că văd cum timpul care trece va îmbrăca amintirile cari rămân dela Prea Sfinților Voastre, predate din generație în generație, în ramă de legendă. Dar nu numai că ați dat spiritualității acestei școale, ci ați și primit din ceeace formează tradiția ei vie în care s'au vărsat toate contribuțiile spirituale ale dascălilor ei din trecut. Ființa Prea Sfinților Voastre s'a imbibat de această spiritualitate, sufletul Vi s'a structurat după ea.

Și așa oricât vă depărtați acum de noi, conștiința Academiei teologice Andreiane vă va socoti totdeauna ai ei și sunt sigur că și Prea Sfinții Voastre veți socoti această școală și ca a Prea Sfinților Voastre.

Deaceea cu cât Vă va fi mai glorioasă activitatea în noul teren de muncă, cu atât Academia noastră va fi mai mândră.

Și acum când se scurge ultima clipă în care mai aparțineți formal Academiei noastre, primiți asigurarea că plecarea Prea Sfinților Voastre e întovărășită de toate urările și rugăciunile familiei spirituale din care plecați, ca Dumnezeu să vă încununeze străduințele cu o coroană bătută din aurul masiv al faptelor neperitoare, din nestematele unui nume iubit și venerat și din aureola bunăvoinții și a binecuvântării divine. **D. S.**

Inalt Prea Sfințitul Patriarh Miron în străinătate

In vremea când Bisericii ortodoxe a răsăritului i se dă o deosebită atențiune în țările occidentului, mai cu seamă în Anglia și în Germania, I. P. S. Patriarh al României **Miron** *a plecat să viziteze mai multe centre din aceste țări europene.*

Inaltul chiriarh a plecat din București în 18 Iunie 1936. La **Paris** *se va întâlni cu misiunea compusă din P. S. episcop* **Andrei** *al Aradului, I. P. C. Sa arhimandritul* **Iuliu Scriban** *și Pr. Găldău (dela biserica Bălașa).*

Trecând peste Calais și Douvres, I. P. S. Sa și însoțitorii Săi vor merge la Londra, Lincoln și Gloucester.

Misiunea aceasta a Bisericii ortodoxe, în frunte cu Prea fericitul Patriarh al României, întoarce vizita episcopilor englezi, cari au fost, anul trecut, în țara noastră. In cinstea reprezentanților Bisericii otodoxe vor fi mai multe recepții.

La înapoere, I. P. S. Patriarh va trece prin Olanda, Belgia, Germania, apoi prin Austria, Cehoslovacia, în țară, — având prilej să cunoască astfel la fața locului starea ortodoxiei în țările din occident, precum și tendințele de apropiere între biserici.

Nr. 5394

Aviz

Având în vedere dispozițiile art. 15 și 19 din regulamentul apărării pasive contra atacurilor aeriene, Onor. cler ortodox face parte din comisiunile instituite în comune și orașe. Se îndrumă prin aceasta parohii, și la orașe protopopii noștri, ca delegați ai bisericii să ia parte la lucrările comisiunilor de apărare pasivă, de câteori cere trebuința.

Sibiu, din ședința bisericească ținută la 18 Iunie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 4162—1936

Comunicare

Se aduce la cunoștință că erezii după Părintele Nicolae Aron din Galați, decedat la 24 Decemvrie 1935, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoțesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reținere, ajutorul de de Lei 30.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 8 Febr. 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

și nici o profesiune a omului pios. Revelația lui Dumnezeu rămâne în cuvânt o vestire pură „Anrede", „Anruf".[3]

Aici e poate locul să amintim că și Gogarten întrebuințează noțiunea de „hotărâre",[4] care are o importanță așa de mare în filosofia existențială. Deosebirea constă numai în aceea că atât la Heidegger cât și la Jaspers hotărârea era un act omenesc, prin care omul își câștiga sau pierdea existența lui proprie, pe când la la Gogarten această hotărâre e un act dumnezeesc, un act al dăruirii harului lui Dumnezeu. In acest senz hotărârea este o activitate al cărui subiect nu poate fi decât Dumnezeu. Omul n'are posibilitatea să se hotărască, ci asupra lui se hotărăsc. „Rechftertigung allein durch den Glauben" nu poate fi decât ultima concluzie a deosebirii calitative dintre Dumnezeu și om. Tot ceeace am spus până acum despre om, are valoare numai din acest punct de vedere. Căci raportul existențial dintre Eu și Tu, om și Dumnezeu, nu este posibil decât din partea lui Dumnezeu. Teologia didactică neagă că întâlnirea dintre Mărginit și Nemărginit s'ar putea face cu ajutorul științei, al gândirei sau al eticei. Acestea ne rătăcesc pe cărări care nu numai că nu duc în întâmpinarea lui Dumnezeu, — acest lucru nici nu e posibil — ci ne îndepărtează și mai mult făcând orce întâlnire cu El imposibilă. Omul nu se poate afirma în fața lui Dumnezeu nici prin intelect, nici prin activitate morală și nici prin „unio mistica", toate acestea nu reprezintă decât „tufa după care s'a ascuns Adam după ce a păcătuit". Prin întâlnirea existențială însă Dumnezeu îi pune omului înspăimântătoarea întrebare: Adam unde ești?, aruncându-l în tragicul prezentului. Religia și etica fundamentată pe atotputernicia Eului rațional sânt considerate de Gogarten ca niște portițe, pe cari omul încearcă să fugă din fața lui Dumnezeu.

In ceeace privește etica, Gogarten e de părere, că ea trebue să se bazeze pe credință. Desigur nu în senzul că noi să întrebăm mai întâi: ce trebue să credem? și numai după aceea: ce trebue să facem? Căci credința nu este o concepție nouă despre realitate, ci un raport nou cu realitatea, care cuprinde în sine și activitatea etică. Gogarten neagă posibilitatea construirii unui sistem de principii etice-raționale general valabile, cu ajutorul cărora omul și-ar putea norma activitatea lui cotidiană. Filosofia idealistă extrem de optimistă și de încrezătoare în atotputernicia rațiunii omenești, credea că spiritul omenesc e să producă din adâncurile lui acest sistem de principii, după care să formeze realitatea. Teologia dialectică e de comun acord cu filosofia existențială în ceeace privește neputința gândirii omenești de a cuprinde adevăruri etern valabile. La Heidegger gândirea omului era condiționată de structura fundamentală a existenței în senzul că cunoașterea nu se fundamentează pe o intenție obiectivă, ci pe grije. Aceasta înseamnă, altcum exprimat, că existența noastră, mereu amenințată de mărginire, „este" numai în grije și că și gândirea e dependentă de această realitate. Tot asemenea nizuește să dovedească și Gogarten că nu gândirea stăpânește realitatea, ci tocmai invers: gândirea e în dependență de realitate. Căci aceasta este în ultima analiză concluzia antropologiei gogarteniene. Acolo unde Eul se pune pe sine în centrul lumii, viața apare ca fiind nemărginită și cu posibilități infinite, din care insul poate să aleagă pe acelea cari îi convin mai bine. Mândria omului modern constă tocmai din credința nemărginitei lui libertăți grație căreia el se poate ridica până la identitatea cu Dumnezeu. Conștiința omului devine punctul unde această identitate se realisează complect. Credința despre care vorbește Gogarten, din contră, îl așează pe om în realitatea vieții, învățându-l pe acesta să vadă că legea nu se află „într'o așa zisă conștiință", ci că ea îi este dată de Dumnezeu prin Cuvântul său. Adevărul mântuitor nu e imanent conștiinții sau rațiunii omenești, ci el e veșnic transcendent: el nu se descopere omului decât numai grație harului divin. Conștiința și harul divin formează o antinomie. „Das Gewissen sagt nicht ja zu der Vergebung, sondern allein der Glaube sagt ja und er tut es gegen das Gewissen".[5]

Cu aceasta Gogarten devalorisează complet umanul și tot ceeace se întâmplă în marginile acestuia. Dumnezeu este în cer, iar omul pe pământ total căzut în colbul păcatului din care el nu se poate salva decât prin harul și credința dăruite de Dumnezeu. Titanismului idealist al filosofiei idealiste Gogarten îi opune completa negare a umanului: Dumnezeu devine negația absolută a omenescului. Considerațiile religioase n'au sens decât dacă acestora nu le mai rămâne decât Dumnezeu, dacă omenescul dispare, dacă activitatea omenească încetează și începe activitatea lui Dumnezeu". (Gogarten) Teologia protestantă liberală era purtată de credința că omul e înstare, ca prin ascultare, să-și însușească voința divină. Teologia dialectică neagă acest lucru prin „finitum non capax infiniti". Nu numai omul natural, dar chiar nici creștinul nu e capabil să facă voința lui Dumnezeu. Așa că scopul eticei ar fi, după această teologie, desnădejdea și nesiguranța existenței omenești prin Dumnezeu.

[3] In acest sens Biblia nu poate fi identificată cu Cuvântul lui Dumnezeu, căci ea este ca fapt istoric supusă criticei, și chiar și Mântuitorul întrucât e un fapt e părtaș la problematicul istoriei.

[4] Comp. Gogarten, Die religiöse Entscheidung; Ich glaube an den dreieinigen Gott, p. 60 și 144.

[5] Gogarten, Ethik des Gewissens oder Ethik der Gnade. Zwischen den Zeiten, II.

Anuarul XII, 1935—36, al Academiei teologice „Andreiane" ortodoxe române din Sibiu, publicat de Episcopul **Nicolae Colan,** rector. Tip. Arhid. Sibiu, 1936.

Academia teologică de astăzi şi-a luat începutul dela un smerit *curs clerical,* înfiinţat în anul 1811 de episcopul *Vasile Moga,* dupăce încercarea dela 1783 a episcopului *Ghedeon Nichitici,* de-a întemeia o şcoală de bogoslovi, nu reuşise. Primii dascăli ai cursului clerical dela Sibiu au fost: apostolul neamului, Gheorghe Lazăr, întemeetorul de şcoale naţionale, împreună cu Ioan Moga şi Moise Fulea. Dar cursul acesta, care nu dura decât abea câteva luni, fu lărgit prin marele arhiereu *Andrei Şaguna,* în 1846 la un an, în 1852 la doi ani, ear în 1861 la trei ani, şcoala preoţească luând numele de *Seminar.*

Din Seminarul şagunian, unde se învăţau toate materiile teologice principale, precum şi unele discipline pedagogice, au ieşit slujitori destoinici să facă faţă împrejurărilor grele ale vremii şi să pregătească Ardealul ortodox şi naţional pentru zilele mari ce aveau să urmeze.

Infăptuită unitatea naţională, potrivit cerinţelor nouă s'a reorganizat şi învăţământul nostru teologic, cu patru ani de studiu şi cu profesori pregătiţi temeinic la şcoalele superioare din ţară şi străinătate, unde sânt trimişi ca bursieri, pentru desăvârşirea studiilor.

Noua organizare, din 1924, dată **Academiei teologice „Andreiane",** este, cum se ştie, resultatul grijii şi activităţii I. P. Sfinţitului Mitropolit **Nicolae.**

Timp de o sută douăzeci şi cinci de ani, din 1811 până în 1936, şcoala pregătitoare de preoţi, astăzi Academie teologică, a dat sfintei noastre Biserici aproape *patru mii* de preoţi.

Implinindu-se 125 de ani dela întemeerea aşezământului de creştinească şi românească învăţătură, vrednicul său rector, acum episcop, P. S. Sa Nicolae Colan al Clujului îş împlineşte o frumoasă îndatorire când în frunteaa Anuarului XII al Academiei teologice Andreiane cinsteşte după cuviinţă râvna înaintaşilor de mult dispăruţi, slăvindule amintirea în luminoase şi avântate cuvinte. —

Anuarul se prezintă cu un conţinut tot aşa de îngrijit şi bogat, ca şi în anii precedenţi. Păr. profesor *I. Beleuţă* scrie despre: Cele 39 articole de credinţă ale bisericii anglicane, însoţite de comentar ortodox; Păr. prof. Dr. N. Neaga, despre Antisemitism biblic, cu grăitoare probe din cartea sfântă; Păr. prof. Dr. I. Hradil despre Indemnuri duhovniceşti. — Date şcolare şi cronica anului, cu activitatea societăţii „A. Şaguna" a studenţilor Academiei, şi cu mai multe ilustraţii, închee Anuarul vechiului şi merituosului aşezământ de teologie ortodoxă.

Dela fraţii de peste mări

Un an de activitate misionară în America

Se împlineşte încurând un an de activitate a *Episcopatului român ortodox din America,* — când biserica noastră va înscrie în paginile ei un nou capitol, — capitol sbuciumat, care pentru cei mai mulţi din ţară a trecut neobservat.

Episcopia misionară din America a fost încredinţată Prea Sfinţitului *Policarp,* fostul stareţ al Sf. Mănăstirii Hodoş-Bodrog, în Ianuar 1935, de Sf. Sinod. Sosit în America, împreună cu un arhimandrit şi un diacon, a fost instalat în scaunul vlădicesc in 4 Iulie 1935, în oraşul Detroit, unde se află cei mai mulţi români, — vre-o 45.000. P. S. Sa a început misiunea de propoveduire a Cuvântului Sf. Evangelii îndată după înscăunare.

Convins fiind că cei 300.000 de români imigraţi în America nu puteau potoli arşiţa sufletului lor decât la izvoarele înviorătoare ale Sf. Evanghelii, P. S. Sa Episcopul *Policarp* a întreprins, începând cu 15 Iulie 1935, o largă activitate misionară.

Numeroasele colonii româneşti au fost vizitate rând pe rând. O mare operă de redresare spirituală şi de trezire a conştiinţei ortodoxe şi naţionale a românilor de peste ocean se impunea cu necesitate.

P. S. Sa episcopul s'a achitat cu vrednicie de misiunea grea. Pentru a se edifica asupra situaţiei reale a bisericii ortodoxe din U. S. A., P. S. Sa a străbătut mii de kilometri, a vizitat toate bisericile româneşti ortodoxe din centrul şi partea răsăriteană a Americii, precum şi pe cele din Canada. Pretutindenea a fost primit cu bucurie de credincioşii români, cari în viaţa lor n'au găsit altă alinare decât la sânul bisericii. Aceşti fii pribegi ai neamului nostru îşi aveau acum îndrumătorul lor spiritual suprem. Bisericile ortodoxe române, răsleţite pe întreg cuprinsul pământului american, îşi aveau de acum înainte ierarhul după o veche dorinţă a lor. Vizitele canonice ale P. S. Sale formează prima etapă a lucrării de organizare a bisericii ortodoxe române din America.

Reîntors din vizitele canonice către sfârşitul lunei Octomvrie 1935, Prea Sf. episcop a rămas mai mult timp în Detroit, pentru a pune la punct unele chestiuni de organizare şi pentru a edita calendarul „Solia", o podoabă atât din punct de vedere tehnic, cât şi al cuprinsului. In timpul iernii a stat la Cleveland, noua sa reşedinţă.

Alte greutăţi se puneau acum în calea activităţii sale. Din cauza strâmtorării financiare, a fost nevoit să-şi plaseze arhimandritul într'o parohie şi să-şi trimită diaconul înapoi în ţară.

Din cele de mai sus se poate vedea că situaţia Episcopatului nostru misionar din America este destul de grea. Totuşi P. S. Sa episcopul Policarp lucrează cu multă speranţă In curând va începe o nouă serie de vizite canonice, la coloniile care n'au fost cercetate anul trecut. Iar în luna Septemvrie 1936 se va ţinea un congres bisericesc în Youngstown, Ohio.

Roadele activităţii unei păstoriri de un an de zile sânt destul de grăitoare. Indrumările pe care P. S. Sa le dă credincioşilor prin foaia „Solia", sânt bine primite. Bisericele sânt cercetate de un număr mare de credincioşi. Tineretul, în mare majoritate, a fost adus în alvia bisericii. In Postul Paştilor s'au mărturisit şi cuminecat mulţi credincioşi, mai mulţi ca niciodată. S'au înfiinţat şcoale parohiale, biblioteci, coruri bisericeşti, societăţi culturale şi religioase. Datorită apostolatului P. S. Sale episcopului, viaţa românească şi ortodoxă din America este în plina propăşire.

Făcând acest bilanţ sumar al activităţii de un an de zile a Episcopiei misionare din America, facem constatarea că acolo se lucrează cu rezultate tot mai bune pe tărâmul bisericesc şi naţional.

Vasile Hăţegan

Inălţătoarea solemnitate dela Şcoala militară de infanterie

Mercuri, în 24 Iunie, a avut loc, la Şcoala militară de infanterie din localitate, într'un cadru deosebit de festiv solemnitatea sfinţirii unei troiţe în curtea şcolii şi închiderea anului şcolar.

Au participat PP. SS. LL. episcopii Clujului şi Orăzii, P. S. Sa arhiereul Vasile Stan, dnii generali Vasilescu-Cristea şi Gheorghiu, dl prefect al judeţului Nicolae Regman, dl primar al oraşului Piso, corpul ofiţeresc şi mai mulţi invitaţi.

Slujba de sfinţire a troiţii a fost săvârşită de P. Sf. arhiereu *Vasile,* înconjurat de P. C. protopop militar I. Dăncilă şi preot M. Neagu.

La sfârşitul slujbei P. C. protopop *I. Dăncilă* a rostit o energică şi frumoasă cuvântare despre însemnătatea crucii în viaţa ostaşului român.

După ce s'a făcut premierea elevilor distinşi şi predarea steagului dela promoţia care termină şcoala la cea următoare, dl comandant al şcoalei, colonel *Sibiceanu* a rostit o cuvântare de îndemn şi de sfat către elevii cari termină şcoala, peste câteva zile ofiţeri de infanterie. La sfârşit a vorbit dl general Vasilescu-Cristea, întemeietorul şcoalei la 1920 şi fostul comandant al ei vreme de 8 ani. Dsa a lăudat munca şi rezultatele apreciabile pe cari le-a constatat în şcoală, în pregătirea viitorilor ofiţeri.

Solemnitatea a fost un splendid şi reconfortant spectacol de energie, disciplină şi ordine.

Pagina pastorală

Bucuraţi-vă totdeauna în Domnul! Iarăşi zic: Bucuraţi-vă! Filipeni 4, 4

Posesorii puterii lumeşti au pus în lanţuri pe apostolul Pavel nădăjduind că prin acest mijloc vor pune capăt vestirii cuvântului Evangheliei. In această captivitate, suferinţa se transformă în propoveduire convingătoare. Ţinut locului de împrejurări, sf. Pavel înregistrează veşti din cetăţile prin cari a trecut ca cel mai neînfricat sămănator de cuvinte sfinte.

Filipenii, ataşaţi fiind mai mult de sufletul apostolului Pavel, şi-au concretizat iubirea lor întrun dar pe care au socotit să-l trimită aceluia ce i-a născut la o nouă viaţă, şi care acum se afla în lanţuri.

Dragostea îmbrăcată în această haină ajunge la temniţa din Roma şi revarsă mângâiere în sufletul apostolului sechestrat, dându-i posibilitatea să-şi scalde sufletul în lacrimile unei bucurii duhovniceşti. Din această stare purcede scrisoarea către Filipeni, stropită cu lacrimile iubirii şi ouioşiei ce leagă sufletele fraţilor întru Isus Hristos.

Sfaturile cari se desprind şi de astă dată din condeiul sf. Pavel, sunt fireşti şi pline da putere care convinge şi duce pe om spre progres pe calea cea grea a vieţii. Din ceata acelor sfaturi tace parte zi îndemnul cuprins în cap. IV: 4 „Bucuraţi-vă totdeauna în Domnul! Iarăşi zic: Bucuraţi-vă".

Fapt cert este că Filipenii au cunoscut toate bucuriile lumii, iar de amărăciunea fructelor lor s'au săturat. Drept aceea dumnezeescul Pavel îi îndeamnă să guste o nouă bucurie: Bucuria în Domnul, adevărata bucurie.

Sfatul izvorât dintr'o intuiţie intensă a vieţii religioase se îndreaptă spre noi prin aceeaş voce a marelui apostol.

Bucuriile noastre? Bucuria unei situaţii, bucuria argintului, bucuria stomacului încărcat, bucuriile unui trup pofticios etc. Multe sunt bucuriile în braţele cărora ne purtăm zilele unei vieţi căreia nu vrem să-i dăm nimic din veşnicie. In toate părţile se vede acelaş narcotic al bucuriilor vremelnice menit să înăbuşe cerescul din noi.

Trăim ca nişte salahori ai bucuriilor efemere măcinând la energii pe seama pământului, neputând struni animalitatea din noi. Ne gudurăm în fiecare zi pe lângă binefacerile pământului şi din plăceri ne-am plăsmuit un zeu căruia ne-am dăruit.

Incercuiţi cu astfel de bucurii, neam zăvorât sufletul pe seama păcatului şi ne-am înveninat viaţa.

Bucuriile străine de Hristos ni-au zăpăcit sufletul şi ne-au făcut robi ai celor neînsufleţite.

Bucuriile veacului epuizează forţe, năruie vieţi, anihilează orice gând bun, depărtează de omenie şi de o aprofundare în problema rostului nostru.

Ceeace mai uneşte pe teologii dialecticieni cu filosofii existenţiali, este aversiunea pe cari aceştia o au pentru filosofie şi filosofia istoriei. Ca şi filosofii existenţiali Gogarten susţine că existenţa omenească nu e o problemă a filosofiei. „Numai credinţa ne poate învăţa să vedem realitatea şi nu gândirea filosofică".[6] Realitatea omului e constituită din credinţă. Şi filosofia trebue să recunoască această realitate.

Din acest punct de vedere subiectul filosofiei nu poate fi Eul gânditor, căci acest Eu n'are nici o realitate. Omul n'are altă realitate decât în raport cu un altul. Şi de aceea filosofia nu poate să construiască sisteme „und ewige Wahrheiten als allgemein-gültige Denkgesetzlichkeiten zu suchen". Căci „nici o necesitate de gândire nu poate fi o dovadă pentru adevăr.[7] Adevărurile filosofiei nu pot fi decât cel mult „logische Richtigkeiten".[8] „Eul raţiunii pure e ceva abstract, formal şi nereal".[9] Şi din această cauză filosofia n'are dreptul să cerceteze fundamentele existenţei omeneşti.[10], căci prin aceasta ea sileşte realitatea, iar Eul se ilusionează în „unerhört raffinirter Selbsttäuschung, weil es nur die eigene unendliche Ichhaftigkeit sich erhellen will".[1]

Grija nespus de mare cu care teologia tinde să asigure lui Dumnezeu suveranitatea absolută face imposibilă orce filosofie a istoriei, care ar interpreta istoria ca pe o mişcare neîntreruptă dela spiritul mărginit spre spiritul absolut. In filosofia idealistă a istoriei se revelează credinţa în unitatea indisolubilă a spiritului raţional, în coherenţa universală a vieţii istorice în care conştiinţa absolută se regăseşte iarăşi devenind personalitate. In concepţia istorică idealistă e sintetizată credinţa în posibilitatea pe care conştiinţa mărginită o are de a deveni conştiinţă nemărginită. Istoria este procesul „des An-und-für-sich-werden der an sich seienden ewigen Idee" şi ca atare ea este devenirea lui Dumnezeu spre sine însuşi, un proces prin care omul devine Dumnezeu, iar Dumnezeu om. Procesul istoriei reprezintă „mersul raţional necesar al spiritului lumii",[2] sau cu alte cuvinte revelaţia ideii, a lui Dumnezeu în lume.[3] Idealismul identifică evoluţia istorică cu evoluţia lui Dumnezeu spre sine, care nu „este" la începutul istoriei, ci — graţie acestei deveniri — la sfârşitul acesteia. Istoria vieţii spirituale este istoria devenirii spre sine a lui Dumnezeu. „Totul ceeace se întâmplă în cer şi pe pământ, se întâmplă veşnic, este viaţa lui Dumnezeu, şi tot ceeace se face în timp, tinde la aceea ca spiritul să se recunoască, să se obiectiveze pe sine însuşi, să se regăsească pe sine, să devină numai pentru sine, să se împreune cu sine însuşi".[4]

Teologia dialectică, sprijinindu-se pe Luther şi Kierkegaard, combate nespus de vehement titanismul istorismului idealist. In special Gogarten refuză să facă orce apropiere între teologia creştină şi filosofia istoriei. Pentru acesta cercetarea istorică se reduce la simpla constatare a existenţialităţii şi a nimicniciei istoricului faţă de absolut. Omul e închis în mărginire, în lume, din care nu poate evada. Interpretarea istorică idealistă este „expresia unui adânc ateism, care stăpâneşte gândirea şi activitatea noastră şi pe care idealiştii caută să-l mascheze prin interpretări subtile". De aceea istorismul idealist îi apare lui Gogarten ca o încercare nesăbuită a omului, de a face din Eul său stăpânul istoriei. Eul raţional se aşează pe sine în centrul lumii, iar gândurilor şi faptelor sale el le dă o importanţă cosmică cu scopul de a coborâ totul ceeace se află în lume la un simplu mijloc al evoluţiei lui. De aici eroarea profundă că tot ceeace se întâmplă „ar fi istoria Eului, care revine la sine, care se eliberează... Ar fi evoluţia Eului pur şi veşnic din nemărginirea apariţiilor sale" (Gogarten). Pentru idealism istoria e procesul temporal „al raţiunii care stăpâneşte lumea",[5] şi al cărui scop final nu este altul decât „das Fürsichsein des objectiven Geistes, sein zu-sich-selbst-Gelangen, sein Sichbegreifen".[6] E procesul care indică mişcarea pe care o parcurge Eul raţional dela conştiinţa de sine relativă la conştiinţa absolută, dela heteronomie la autonomie nemărginită, căci procesul istoric „este progresul în conştiinţa libertăţii.[7] Gogarten — ca de altfel şi ceilalţi teologi dialecticieni — se ridică cu toată vehemenţa împotriva acestei interpretări istorice, în care Eul omenesc e atât de încrezut în puterile sale încât visează închipuiri fantastice, în loc de a înţelege, că rostul şi senzul vieţii lui constă în a recunoaşte realitatea în care l-a aşezat Creatorul său. Aşa că ţinta supremă e vieţii omeneşti nu poate fi independenţa şi suveranitatea absolută a omului, ci heteronomia sau dependenţa absolută a voinţii omeneşti de voinţa lui Dumnezeu. Faţă de Eul absolut Eul omenesc este un non-Eu. De aceea privită din punctul de vedere al principiului „sola fide" şi al deosebirii calitative dintre Dumnezeu şi om, istoria apare ca fiind

[6] Gogarten, Glaube und Wirklichkeit, p. 5
[7] Ibid., p. 13.
[8] Ibid., p. 74.
[9] Ibid., p. 33.
[10] Ibid., p. 140.

[1] Ibid., p. 194.
[2] Hegel, Philosophie der Geschichte, W. W. IX. p. 12.
[3] Comp. A. Liebert, Die geistige Krisis der Gegenwart, Berlin 1923, p. 58.
[4] Hegel, op. cit.
[5] Hegel. Philosophie der Weltgeschichte, (Lasson) I. 4.
[6] Nic. Hartmann, Die Philosophie des deutschen Idealismus, Bd. 8. II. Teil: Hegel, Berlin 1929, p. 351.
[7] Hegel, op. cit. p. 40.

Momente duioase

Intelectualii sibieni s'au întrunit Joi seara, în 25 cor., la o agapă de despărţire de PP. SS. LL. episcopii Clujului şi Orăzii. Intr'o atmosferă de duioşie s'au rostit mai multe cuvântări dându-se expresie sentimentelor ce încearcă sufletul pretinilor în momentele de despărţire.

A vorbit din partea «Astrei» dl **Dr. Gh. Preda,** *din partea Academiei teologice Părintele* **Dr. D. Stăniloae,** *din partea bisericii unite P. C. protopop* **Aron,** *din partea armatei dl general* **Gheorghiu,** *din partea profesorilor dl director* **I. Sandu,** *din partea FOR-ului dl* **Dr. N. Comşa** *şi din partea primăriei oraşului Sibiu dl* **Dr. Gh. Bărbat.**

Tuturor le-a răspuns emoţionant, cald, pretinos, P. S. Sa episcopul Clujului **Nicolae Colan** *şi sărbătoreşte şi românește P. S. Sa episcopul Orăzii* **Dr. Nicolae Popoviciu.**

Apostolul Pavel prin răvaşul trimis Filipenilor ni se adresează şi nouă chemându-ne la o bucurie mai superioară: Bucuria în Domnul.

Să lăsăm bucuriile înşelătoare şi să ne altoim viaţa cu bucuria în Domnul. Această bucurie se împărtăşeşte sufletelor cari se hrănesc din adevărurile Evangheliei lui Hristos. Bucuria în Domnul se recoltează dintr'o viaţă trăita în apropiere de Domul nostru Isus Hristos.

Prin această bucurie se potenţează munca, înmulţindu-se dragostea de viaţă şi de oameni. Bucuria în Domnul este tonic contra tuturor aberaţiilor de cari se fac părtaşi aceia cari nu-şi află în viaţă rost mulţumitor.

Purtătorii adevăratei bucurii se cunosc după faptele lor. Subjugaţii Evangheliei caută să o adeverească prin fapte. Aceste fapte creştineşti amplifică şi hrănesc bucuria în Domnul.

Să ne evacuăm sufletul de bucuriile cari poartă caracterul contigentului, întronând dumnezeiasca bucurie.

Pentru uşurarea începutului ni se îmbie din împărăţia Cerului harul lui Dumnezeu, drept ajutor celor ce ne socotim neîndemânatici şi străini de bucuria în Domnul.

Preot Gheorghe Şerbu

INFORMAŢIUNI

Intrunire colegială după 40 de ani. *Luni, în 29 Iunie 1936, se întrunesc în Sibiu, la Academia de teologie, absolvenţii aflători în viaţă ai Seminarului teologic Andreian seria din 1895|96. Sf. liturghie solemnă va fi servită de toţi colegii capabili, în frunte cu Prea Sf. Arhiereu-vicar* **Vasile,** *care de asemenea face parte din seria celor ce, înainte cu patru decenii, au absolvit şcoala aceasta. Dintre cei 26 absolvenţi, — cum ne comunică Cucernicul părinte Pr.* **I. Dăian** *din Sângătin, — mai trăesc astăzi 14.*

Aviz. Se aduce la cunoştinţa preoţimei noastre, că Onor. Consiliu de miniştri prin Jurnalul Nr. 1071/1936 a admis întregirea salariilor preoţilor, cu începerea dela 1 April 1936, oprindu-se sporul pe prima lună la fondul de pensiuni. Statele de plată după aceste norme sânt în lucrare, după care vor fi înaintate spre verificare şi ordonanţare la Cluj. Din cauza aceasta plăţile vor mai întârzia vre-o 8—10 zile.

Apel. Anul acesta împlinindu-se un sfert de veac dela moartea pedagogului *Dr. P. Şpan*, unul din numerele viitoare ale Revistei Asociaţiei învăţătorilor din oraşul şi jud. Sibiu, «*Luceafărul*», va fi închinat memoriei acestui dascăl, care timp de 19 ani a răspândit neîntrerupt cultura şi a pregătit neamului românesc generaţii de luminători devotaţi. Pentru cunoaşterea cât mai intimă a *omului* şi a *dascălului* Şpan, rugăm stăruitor pe toţi foştii lui elevi, prieteni sau pe aceia cari au trăit aproape de el, să prindă, în cuvinte puţine, scene şi atitudini, care îl caracterizează sub orce latură sufletească şi să le trimită cât mai în grabă pe adresa: *Dr. L. Bologa*, profesor, Şcoala normală „Andrei Şaguna", *Sibiu*. Ele vor fi publicate sub titlul comun de: «*P. Şpan omul şi dascălul în lumina amintirilor elevilor, prietenilor şi cunoscuţilor săi.* — Rugăm redacţiile revistelor învăţătoreşti să reproducă acest apel, iar învăţătorii, profesorii şi preoţii să-l răspândească în cercuri cât mai largi. — Profesor *Dr. L. Bologa*, Sibiu, Şcoala normală „Andrei Şaguna".

Student teolog făcându-şi datoria. Dl *Grigorie T. Marcu*, student în teologie, bursier al Mitropoliei Ardealului şi colaborator al ziarului nostru, a ţinut de curând la cercul universitar din *Breslau* (în Silezia Germaniei) o conferinţă despre *latinitatea românilor*. Expunerile teologului ardelean, producând asupra auditorului o excelentă impresie, în ziua următoare conferenţiarul a fost invitat din partea direcţiei dela postul de Radio-emisiune să rostească pe undele hertziene o conferinţă despre „Silezia văzută de un român". Tinărul student şi-a rostit conferinţa spre satisfacţia deplină a direcţiei.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă 28, şi Luni 29 Iunie 1936, va predica părintele *G. Secaş.*

Licitaţie publică

pentru **văruitul** localului Şcoalei normale „Andrei Şaguna", 10.000—11.000 metri □, se va ţinea în biroul direcţiunii în ziua de *1 Iulie 1936.* (20) 1—1

Concurs de cântăreţ bisericesc

In parohia filială **Păpăuţ,** ataşată la parohia materă Zagon, protopopiatul Oituz, jud. Treiscaune, se publică concurs cu termin de 30 zile, în Telegraful Român, de cântăreţ bisericesc.

Retribuţiile împreunate cu postul de cântăreţ sânt:

1. Locuinţă în natură cu 2 camere şi 2 cămări cu dependinţe: grajd, şopron şi coteţ de porci, în stare bună.

2. Grădină productivă în jurul casei, în întindere de 800 st. □.

3. Cimitirul din curtea bisericii, cu pomi roditor în întindere de 200 st. □.

4. Treimii (3000 lei) în numerar din cassa bisericii, care se va achita în rate lunare.

5. Treizeci (30 lei) numerar dela fiecare cap de familie (circa 103) şi jumătate dela văduve.

6. O jumătate ferdelă de bucate de 25 l. ferdela dela fiecare cap de familie şi jumătate dela văduve.

7. A treia parte din venitele stolare obişnuite.

Cererile de concurs, instruite cu documentele necesare şi diploma de capacitate dela Şcoala de cântăreţi Sibiu, se vor înainta oficiului parohial Zagon jug. Treiscaune, iar candidatul cu ştirea parohului din Zagon se va prezenta în parohie, pentru a face cunoştinţă cu poporul. Preferiţi vor fi cei cu dexterităţi muzicale.

Din şedinţa consiliului parohial ţinută la 3 Mai 1936 în parohia filială Păpăuţ.

Pr. **Ioan Ciora**, preşedinte. — **Ioan Comşa,** notar. **Dumitru Dia**, epitrop cassier.

Văzut: **Ioan Rafiroiu**, protopop.

(18) 2—3

Nr. 144/1936. (19) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. Hetur, din protopopiatul Târnava Mare, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt următoarele:

1. Salar dela stat.
2. Sesie parohială 12 jugăre 1209 st. pătraţi, arător, fânaţ şi grădină.
3. 4 stânjini lemne de foc, anual.
4. Stola stabilită de Consiliul parohial din Hetur la 24 Mai 1936.
5. Chirie pentru casă parohială în sumă de 2000 lei anual, până la edificarea casei parohiale.

Cererile de concurs, cu toate documentele necesare şi cu binecuvântare arhierească de a candida, se vor înainta în termin oficiului protopopesc ortodox român Târnava Mare, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopopesc ortodox român Târnava Mare în înţelegere cu consiliul parohial.

Dumbrăveni la 24 Mai 1936.

Ioan Dragolea
protopop

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80·—
½ „ „ 42·—
¼ „ „ 24·—
⅛ „ „ 12·—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150·—
½ „ „ 80·—
¼ „ „ 42·—
⅛ „ „ 22·—

lipsită de orce valoare, iar interpretarea istorică a idealismului ca o încercare nebună a omului, de a evada din nimicul care-i constitue fiinţa.[8] Iar devalorizarea istoriei duce la completa devalorizarea a omului. Omul, nici chiar creştinul, n'are nici un fundament etic sub picioare. „Er schwebt über siebentausend Faden Tiefe". El n'are nici o posesiune religioasă pe care să se bizue în clipe de desnădejde. El nu posedă nimic, căci a poseda înseamnă a stăpâni, posesiune însemnează suveranitate şi omul e total căzut în sclăvia păcatului. Optimismului nemărginit al filosofiei idealiste, teologia dialectică îi opune un pesimism desnădăjduitor, după care dumnezeescul nu este dat nici în istorie şi nici în psihologie. Un dat dumnezeesc, pe care omul l-ar putea avea, nici nu există. Lumina cea veşnică nu pătrunde nici în istorie şi nici în psihologie, ci expresia adevărului este dualismul absolut: deoparte Dumnezeu, iar de cealaltă Nimicul.

*

Către sfârşitul acestui studiu, — care n'are pretenţia să fie desăvârşit[9] — trebue să spunem, că atât filosofia existenţială, cât şi teologia dialectică sânt copii născuţi din durerile crizei în care se găseşte veacul nostru. De aceea, cine nu simte în sufletul lui desnădejdea şi tragicul crizei în care trăeşte omul acestui veac, să nu citească cărţile acestor filosofi şi teologi, căci nu le va înţelege. In special teologia dialectică e o apariţie a crizei religioase prin care trece apusul Europei şi ca atare ea este o criză a protestantismului liberal ajuns la faliment. Această mişcare ne tradează impasul mare în care o anumită filosofie a aruncat pe omul veacului acesta de apocalipsă şi o sete arzătoare a acestui om după o reînoire şi renaştere religioasă şi după o întoarcere la obârşia curată a învăţăturii creştine. In teologia dialectică s'au adunat toate puterile care s'au răsvrătit împotriva idealismului luciferic, a individualismului şi a liberalismului necredincios, împotriva humanismului prometeic, cere identifica omenescul cu Dumnezeu, cât şi împotriva culturalismului eretic, care făcuse din religie o apariţie culturală.[10] Atât în filosofia existenţială, cât şi în scrierile lui Barth, Bultmann şi Gogarten se resimte scepticismul şi pesimismul cel mai cras în faţa pretenţiilor creatoare ale spiritului omenesc, cari au acoperit revelaţia lui Dumnezeu. Asemenea unui medic chemat la căpătâiul unui bolnav în agonie, şi teologia dialectică arată cauzele adânci ale boalei de care sufere omul apusean şi prescrie nespus de serios şi radical măsurile de îndreptare ale acestuia. Şi ea vede obârşia acestor cauze în concepţia antropologică idealistă, iar salvarea într'o nouă antropologie care pune în locul omului autonom şi creator un om creat şi total căzut în păcat şi căruia îi este luată orce posibilitate de creaţie, orce posibilitate de a depăşi graniţele umanului.

Noi recunoaştem, că motivele care au determinat revolta teologiei dialectice şi a filosofiei existenţiale, sânt justificate. Căci idealismul humanist a fost acela care a ademenit pe omul veacului nostru pe culmile trufiei, unde acesta — asemenea lui Lucifer — s'a crezut identic cu Dumnezeu. Şi credinţa aceasta a putut să dăinuiască în timpuri de linişte şi huzureală în care omul, deslegat de grijile existenţii, a putut să viseze despre sine cel mai fantastic şi mai donquichotesc dintre vise. Dar în clipele de sbucium şi de desnădejde care au urmat cataclismului mondial, iluziile idealismului nu i-au mai putut fi de nici un folos. Aşa a început apunerea idealismului şi desnădejdea crizei. Şi meritul teologiei dialectice este tocmai că a scuturat pe omul contemporan, pentruca să-l trezească din somnul măririi sale şi să-i arate în toată goliciunea tragicul situaţiei în care se află.

Lupta mare pe care filosofia existenţială şi teologia dialectică o duc împotriva idealismului, pentru desiluzionarea omului contemporan de toate fantasmagoriile, a fost necesară, pentru a arăta acestui om adevărata lui realitate care se descopere numai în credinţă. In focul luptei, însă, această teologie a crezut că nu există altă poziţie mai nimerită, de unde să distrugă titanismul filosofiei idealiste, decât acel „sola fide" al reformatorilor. De aici concluzia că credinţa este negaţia raţiunii — paradox —, de aici radicalizarea negaţiei şi ruptura transcendentă dintre Dumnezeu şi om, care falsifică complet doctrina creştină. Căci afirmarea dualismului radical dintre Dumnezeu şi om, cu totala negare a acestuia din urmă, duce la negarea revelaţiei. Cristologia creştină nu mai are nici un sens în clipa în care revelaţia lui Dumnezeu în Isus Hristos e înţeleasă ca negaţia absolută a omului, ba chiar ca o completă nimicire a omenescului. „Mesia e sfârşitul omului" zice Barth, „Dumnezeu n'are loc în lume atâta timp cât omul nu se nimiceşte" zice Gogarten. Aşadar teologia dialectică nu admite existenţa istorică a unui Mijlocitor între Dumnezeu şi om, o punte care să lege peste abis cele două tărâmuri: veşnicia cu mărginirea. Istoria n'are nimic comun cu metaistoria, iar veşnicia nimic comun cu timpul. Şi atunci concluzia este că nu numai dela om nu duce nici un drum la Dumnezeu, ci nici dela Dumnezeu la om, căci un om total căzut în păcat n'ar putea să înţeleagă niciodată descoperirea lui Dumnezeu. Teologia dialectică confundă „die Allwirksamkeit Gottes" cu „Aleinwirksamkeit Gottes".

Filosofia idealistă construise o noţiune falsă despre om şi Dumnezeu, teologia dialectică înlocueşte această construcţie cu o altă noţiune tot atât de falsă. Idealismul făcea greşala de a atribui spiritului omenesc posibilităţi creatoare absolute, teologia dialectică face greşala de a devaloriza până la absolut spiritul omenesc şi de a contesta acestuia orce posibilitate creatoare. De aceea măsurile de îndreptare preconizate de filosofia existenţială şi de teologia dialectică nu numai că nu-l scot pe om din impasul în care se găseşte, ci ele intensifică până la tragic criza şi desnădejdea acestuia. Căci dela această teologie nu duce nici un drum spre un liman liniştit şi însorit în care omul să-şi poată găsi fericirea şi norocul vieţii şi al existenţei lui. Ea distruge orce năzuinţă şi orce nădejde mare în sufletul omului şi-i închide viaţa în marginile Nimicului şi ale non-sensului.

Din aceste consideraţii teologia aceasta a veşnicei crize a omului în faţa lui Dumnezeu e poate ceva necesar în situaţia spirituală actuală a omului apusean. Dar, pentru a putea contribui la salvarea omului contemporan, nu e deajuns negativismul şi pesimismul ucigător al acestei teologii, ci e nevoie de o depăşire pozitivă a acesteia. Cum e posibilă această depăşire, vom arăta în lucarea amintită mai sus.

Iena-Germania.

[8] Comp. Gogarten, Illusionen.

[9] În curând vom publica o lucrare mai amplă, cu titlul „Teologia dialectică şi Biserica ortodoxă".

[10] Graţie „teologiei crizii" şi a filosofiei existenţiale s'a născut în Apus o formidabilă mişcare antiidealistă: o mişcare realistă creştină. Dăm aici câteva lucrări în care se reoglindeşte iureşul antiidealist: W. Lütgert. Die Religion des deutschen Idealismus und ihr Ende, 3. Bd.; Em. Hirsch, Die idealistische Philosophie und das Christentum, Gütersloh 1926; Forsthoff, Das Ende der humanistischen Illusion, Berlin 1928; K. Heim, Glaube und Denken, 1931; Dr. Nic. Balca, op. cit.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV | Sibiu, 5 Iulie 1936 | Nr. 28

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cuvântarea

Inalt Prea Sfinției Sale mitropolitului NICOLAE la instalarea P. S. Sale episcopului Nicolae al Orăzii, 28 Iunie 1936

„Nimeni să nu defaime tinerețele tale, ci te fă pildă credincioșilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu credința, cu curăția". [I Timotei 4, 12].

In ziua de 18 Decemvrie, ce-a trecut, P. Sf. Episcop Roman al Orăzii mi-a trimis prin arhiereul-vicar de atunci, astăzi P. Sf. Episcop Andrei al Aradului, o scrisoare în care-mi cerea să-i dau «mână de ajutor în aflarea unui vrednic urmaș».

«Acest ajutor îmi poate da între împrejurările de astăzi — zicea Prea Sfințitul în scrisoarea sa — numai părintele Nicolae Popovici. Te rog a aduce jertfa de a te învoi să vina la Orade și a-l convinge că aici este locul lui lângă mine cât trăesc și după moarte, dupăce nu voi mai fi. Datorez această îngrijire de eparhia mea de venerabil trecut și de înalte nădejdi pentru viitor. Dă-i binecuvântarea și-l trimite de sărbători la noi, ca să vadă cu ochii că aici este locul lui a fi».

La această scrisoare care se încheia cu urări de sfintele sărbători ale Crăciunului, eu i-am răspuns printr'o telegramă, urându-i din parte-mi sănătate și bucurii duhovnicești de sfintele sărbători.

Cu data de 27 Decemvrie, deci a treia zi de Crăciun, am primit dela Prea Sfinția Sa a doua scrisoare din șirele căreia transpiră presimțirea sfârșitului apropiat și grija de succesiunea la scaunul episcopesc.

«Mulțumesc — îmi scria Prea Sfințitul — pentru urările de bucurii. Dar, Inalt Prea Sfinția Ta, pentru mine nu mai există decât o singură bucurie: să-mi văd asigurată succesiunea onorabilă la scaunul episcopal din Oradea, omul capabil să zidească Sionul românesc la granița de vest pe temelia pusă de mine. Pe acest om vi-l'am cerut în scrisoarea trimisă prin Andrei la București... anume pe profesorul de teologie Nicolae Popovici din Sibiu, singurul care corăspunde așteptărilor mele și ca curățenie a vieții și ca pregătire teologică... Eu socotesc că ar fi păcat să fiu lăsat a mă prăbuși la sfârșitul vieții, când toată viața mi-am petrecut-o în jertfă de sine pentru neam și lege. De aceea te rog să nu lași să apună anul acesta peste durerea mea, ci să-mi vestești intrarea în anul nou cu cuvântul *da* și *să trimiți pe Nicolae la mine*».

Cu această ultimă dorință de binecuvântată amintire vrednicul Episcop Roman, la puține zile după aceea — s'a săvârșit din această viață.

El își doarme somnul de veci în această biserică și cu duhul lui este de față între noi. Lui mă adresez, din mijlocul praznicului nostru de astăzi, ca să-i împărtășesc vestea bună: Dorința Prea Sfinției Tale, prea fericite Episcop Roman — s'a împlinit! Am adus astăzi pe Nicolae la Oradea, unde ai spus că-i este «locul lui a fi», ca să-ți fie urmaș vrednic și să primească cu pietate moștenirea scumpă ce i-ai lăsat-o.

Oricât de grea îmi este despărțirea de fiul meu duhovnicesc pe care l-am crescut să-mi fie de ajutor în centrul mitropoliei noastre — totuși «jertfa» mea, pe care mi-o cerea P. Sf. Roman, mi-a fost ușoară, când am văzut cum întreg clerul și poporul eparhiei Orăzii, într'un glas, s'a identificat cu dorința cea mai de pe urmă a venerabilului Episcop care l-a păstorit. Hotărârea mea a fost ușoară și pentrucă știam că în persoana Prea Sfințitului Nicolae eparhia Orăzii va primi un păstor destoinic și înarmat cu calități la înălțimea misiunii mari la care era chemat.

Prea Sfințite Episcop Nicolae, vei avrea să duci mai departe opera începută cu o rară experiență și vrednicie de primul ei episcop, după reînființarea eparhiei Orăzii. Viața întreagă a Prea Sfințitului Roman a fost un program, având ca puncte centrale în jurul cărora s'a desfășurat activitatea Sa: întărirea ortodoxiei și înălțarea neamului românesc. Acest program Prea Sfinția Ta îl primești astăzi ca pe un steag purtat cu glorie în luptele bisericii și ale neamului, ca să-l duci, cu ajutorul Domnului și al turmei ce-ți este încredințată, din biruință în biruință. Vei lărgi și adânci acest program, cu înțelepciune, în conformitute cu nevoile actuale ale bisericii și neamului, și cu stăruință și devotament îl vei coborî, zi cu zi, în realitățile vieții. Te așteaptă cu iubire un popor blând și bun, care în focul unor aprige lupte seculare și-a dovedit neînduplecata sa alipire către biserica strămoșească. Cu râvnă sfântă să-i împărtășești luminile ortodoxiei și binefacerile culturii naționale, ca prin conștiința sa și, când ar trebui, prin brațele sale, să fie străjerul neadormit aici la granița apuseană a țării.

Nu mă îndoesc că toate acestea și mai mult decât acestea le vei face, știind să dai credinții Prea Sfinției Tale probleme mari de rezolvit. Tinerețea îți va fi un avantagiu care-ți va da putința să urmărești cu răbdare și cu sistem soluțiunile cari reclamă oameni pregătiți anume și împrejurări favorabile de înfăptuire. De aceea îți repet cuvintele sf. apostol Pavel, adresate învățăcelului său Timotei: «Nimeni să nu defaime tinerețele tale, ci te fă pildă credincioșilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu credința, cu curăția».

Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos, mai Marele Păstorilor, căruia îi închinăm viața noastră, să te întărească pe drumul slujbei celei sfinte, pe care pornești cu ziua de astăzi, pentru a fi părinte bun al clerului și poporului din această de Dumnezeu păzită eparhie a Orăzii.

Când prorocul Ilie, împovărat de bătrânețe, și-a luat rămas bun dela Eliseiu, îi zise acestuia: «Cere ce vei să-ți fac mai înainte de ce mă voi lua dela tine? Și a zis Eliseiu: «*Să fie Duhul care este în tine îndoit întru mine*».

Această cerere o fac eu pentru Prea Sfinția Ta în clipa aceasta: Să fie duhul credinții și al jertfei, duhul dragostei și al înțelepciunii, care a călăuzit pe înaintașul Prea Sfinției Tale Episcopul Roman, îndoit întru Prea Sfinția Ta și să te povățuiască spre o păstorire îndelungată și rodnică spre binele sfintei noastre biserici și al patriei române.

Cuvântarea

Inalt Prea Sfinției Sale mitropolitului NICOLAE la instalarea P. S. Sale episcopului Nicolae al Clujului (în ziua sfinților Apostoli Petru și Pavel)

„Domnul a zis lui Pavel noaptea în vedenie: Nu te teme, ci vorbește și nu tăcea. Pentrucă eu sunt cu tine și nimeni nu va cădea asupra ta, ca să te vateme. Căci am mult popor în orașul acesta" [Fapt. Ap. 18, 9—10].

Ieri am așezat în scaunul eparhiei Orăzii pe Prea Sfințitul episcop Nicolae, — astăzi are aceeaș bucurie eparhia de Dumnezeu păzită a Vadului, Feleacului și Clujului care-și primește pe noul ei păstor în persoana Prea Sfințitului Nicolae.

Dumnezeu a voit ca Prea Sfinției Lor să primească darul arhieriei la sărbătoarea Pogorârii Duhului Sfânt și să intre în misiunea la care sunt chemați la sărbătoarea sfinților apostoli Petru și Pavel, pentruca amândouă aceste praznice, cu specialele lor semnificații duhovnicești, să-i întoarcă cu gândul la originile apostolatului creștin și să-i oblige a considera acest apostolat, în a cărui succesiune neîntreruptă s'au învrednicit a se înșira, ca un factor fundamental pe care se sprijinește, prin care se desvoltă și prosperează în toată vremea Biserica lui Hristos. Mai ales astăzi însă, când atâtea curente protivnice credinții se învălmășesc în viața lumii și în viața poporului nostru, apostolatul Bisericii trebue să vestească cu nou curaj idealurile spirituale ale Evangheliei și să păstreze viața poporului român în alvia marilor și încercatelor tradițiuni cari l-au călăuzit la mântuire, printre grele primejdii și năpăstuiri, în tot trecutul său.

Iți repet Prea Sfințite și prea iubite episcop Nicolae, cuvintele pe cari le-a adresat Domnul apostolului Pavel pe când se găsea în Corint: «*Nu te teme, ci vorbește și nu tăcea... căci am mult popor în orașul acesta*». Intr'adevăr, ai mult popor dornic să primească lumina lui Hristos, în orașul acesta și în eparhia ce-Ți este încredințată spre păstorire. Cu dragoste mare el Te așteaptă să reverși peste suflete binecuvântarea învățăturii evanghelice, să-l chemi la rugăciune lângă altarul strămoșesc unde găsește astâmpărare sufletească.

Prima fază din istoria reînființatei episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului, a fost o fază de organizare și de înzestrare cu așezămintele necesare pentru desvoltarea ei mai departe. Neuitată are să rămână amintirea primului episcop, *Nicolae Ivan*, că a știut să înzestreze eparhia cu instituțiunile cele mai trebuincioase.

Faza a doua care trebue să înceapă cu venirea Prea Sfinției Tale la conducerea ei, va fi o fază de lărgire a programului de activitate, o fază de aprofundare a problemelor vieții spirituale, o epocă de misionarism vioiu pentru a da vieții credincioșilor un cuprins mai duhovnicesc. Aceasta e cu atât mai necesar cu cât în zilele noastre se simte nevoia unei urgente refaceri a întregei vieți publice. Iar această refacere n'o poate realiza decât Biserica noastră care este o emanațiune a revelațiunii divine, care nu lucrează cu mijloace omenești, ci este o fântână a darului de sus, a apei celei vii ce așteaptă să se reverse în toate sufletele.

In scopul acestei refaceri sunt adânc convins că Prea Sfinția Ta cu tinereasca putere ce o ai, cu cultura superioară ce Ți-ai câștigat-o și cu dragostea curată de care ești pătruns față de Biserică, vei porni la lucru spornic netemându-te de nici o oboseală. Vei chema preoțimea, pe cei mai în vârstă ca mai buni de sfat, pe cei mai tineri ca mai plini de energie, la munca de luminare a poporului nostru. Te vei îngriji de școala teologică a eparhiei ca astfel preoțimea noastră să fie și în viitor la culmea chemării sale, ridicându-se la înălțimea pretențiunilor și problemelor vremii de azi. Vei face ca tinerii ucenici ai Domnului să alterneze audierea cursurilor cu rugăciunile în fața altarului acestei mărețe catedrale, din care trebue să izvorască pentru viața întregului oraș și a întregei eparhii cât mai mult dar și binecuvântare cerească.

Vei chema tineretul universitar și pe intelectualii din capitala Ardealului ca să le arăți că știința și credința trebue să fie strâns însoțite, căci numai așa vom putea așeza viitorul pe temelii puternice. Cultura cea adevărată, capabilă să înalțe viața la un stil sănătos și superior atât în ce privește pe indivizi, cât și în ce privește popoarele, cuprinde în sine nedespărțite și armonizate atât credința cât și știința. Cu deosebire viața sufletească, atât de nobilă și de împodobită cu alese virtuți a poporului nostru, nu s'ar putea menține și desvolta dacă ar dispărea din cultura noastră românească factorul credinții.

Te vei interesa de muncitorii din ateliere, de toate clasele sociale, căci toţi sunt mădulare scumpe ale neamului şi ale Bisericii noastre.

Neuitând problemele sociale, vei sprijini ideea naţională pe toate terenele. Trăim într'o epocă de renaştere religioasă şi de întărire a ideii naţionale pe baze religioase ortodoxe. Acest fenomen confirmă odată mai mult legătura strânsă dintre ortodoxie şi neamul nostru. Şi astăzi ca şi în trecut, noi preoţii suntem purtătorii de steag ai neamului românesc. Noi ajutăm neamului să-şi desvoalte puterile sale, făcându-l tare prin virtuţile şi prin credinţa evanghelică.

Spun de aici, ca să se audă în toată ţara, că Biserica noastră este sprijinitoarea *naţionalismului românesc*, a cărui vatră caldă a fost ea în totdeauna. Avem convingerea profundă că precum în numele ideii naţionale a fost întregit statul român, tot prin puterea naţionalismului înfrăţit cu ortodoxia se va consolida el. *Dar naţionalismul pentru biserică nu este partid, ci este suflet.* Naţionalismul este sufletul românesc pătruns de conştiinţa drepturilor şi a misiunii sale pe acest pământ, de conştiinţa că nu trebue să se lase sufocat de alte neamuri, căci însuşi Dumnezeu îi porunceşte, odată ce l-a aşezat pe acest pământ, să trăiască.

Cu un cuvânt, să fii Prea Sfinţite al tuturor fiilor duhovniceşti ai Prea Sfinţiei Tale, luminându-i, mângăindu-i, ajutându-i pe toţi.

Iţi aduc sincere mulţumiri pentru ajutorul ce mi l-ai dat la Sibiu. Deşi despărţirea nu-mi este uşoară, mă bucur că dela vatra şaguniană am putut da capitalei Ardealului un bărbat în adevăr vrednic. Ştiu că vei împlini toate cele ce sunt spre mărirea lui Dumnezeu. El are să Ţi stea într'ajutor, are să Te lumineze în toate lucrările şi are să Te judece odată.

Eu rog pe Tatăl ceresc să povăţuiască paşii Prea Sfinţiei Tale spre o rodnică şi lungă păstorire. Doresc să Te bucuri de sprijinul şi colaborarea şi de cea mai deplină încredere a tuturor, cler şi popor, intelectuali şi oameni de bine.

Intră în slujba Prea Sfinţiei Tale, cea nouă, ocupă tronul ce Te aşteaptă şi pune-Ţi toată nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu, pentrucă El ne spune şi nouă, ca apostolului Pavel, a cărui zi o prăznuim astăzi: «Eu sunt cu tine şi nimeni nu va cădea asupra ta ca să te vateme». Amin.

Biserica şi naţionalismul

Serbările de instalare ale celor doi episcopi plecaţi din Sibiu s'au desfăşurat atât la Oradea, cât şi la Cluj într'un cadru de impunătoare festivitate si bogat în momente sufleteşti înălţătoare. Primirile grandioase şi entuziaste de cari s'au bucurat ambii vlădici începând dela marginile eparhiilor lor şi până la oraşele de reşedinţă, prezentarea lor demnă şi părintească, cuvântările lor calde, clare şi pline de tot duhul evanghelic, impresiile excelente ce le-au făcut asupra tuturor, — ar reclama un condeiu de maestru al scrisului ca să poată fi împărtăşite celorce n'au fost de faţă.

N'ar trebui să se omită dintr'o prezentare îndestulitoare a acestor serbări nici însufleţirea şi aprobarea ce-au trezit-o, la Cluj, între participanţi bunele şi româneştile cuvinte ce le-a adresat P. S. Sa episcopul Iuliu Hossu noului vlădică ortodox, precum şi răspunsul frăţesc, plin de satisfacţie, al P. S. Sale episcopului Nicolae al Clujului.

Dar noi vrem să insistăm aci puţin mai mult asupra unui moment plin de semnificaţia cea mai actuală şi mai generală.

Ne gândim la declaraţia atât de solemnă pe care a făcut-o I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului în legătură cu atitudinea Bisericii noastre faţă de naţionalism. E o declaraţie deosebit de importantă atât prin calitatea ei intrinsecă, cât şi prin personalitatea celui ce-a făcut-o şi prin locul de unde s'a rostit. De pe amvonul catedralei din capitala Ardealului, cel mai autorizat reprezentant al Bisericii ardelene a ţinut să declare, într'un moment atât de potrivit, că Biserica noastră este alăturea de naţionalismul românesc aşa cum a fost întotdeauna animatoarea lui. «*O spun de aici, ca să se audă în toată ţara, că Biserica noastră este sprijinitoarea naţionalismului românesc, a cărui vatră caldă a fost întotdeauna. Avem convingerea profundă, că precum în numele ideii naţionale a fost întregit statul român, tot în puterea naţionalismului înfrăţit cu ortodoxia se va şi consolida*».

Pentru a preîntimpina atât de obişnuita şi superficiala obiecţiune «umanitaristă», că Biserica se abate dela legea iubirii universale susţinând naţionalismul, Inaltul ierarh a formulat cu o irezistibilă logică esenţa naţionalismului care nu e altceva decât *apărarea dreptului la viaţă al unui popor*, **care are, împreună şi alăturea cu celelalte popoare, o misiune de împlinit pe acest pământ. Nu lupta împotriva altor popoare este esenţa naţionalismului, ci împedecarea acelor popoare de-a înăbuşi viaţa poporului în sânul căruia te-a aşezat Dumnezeu. Biserica ortodoxă română, rază din marele soare duhovnicesc care este Biserica şi iubirea lui Dumnezeu pentru lume îndeobşte, are să se îngrijească de floarea către care e trimisă: s'o apere de încălecarea din partea altor plante şi să-i promoveze deplina desvoltare.**

«*Naţionalismul este sufletul românesc pătruns de conştiinţa drepturilor sale şi a misiunii sale pe acest pământ*», **a spus magistral Inaltul ierarh.**

Dar a mai ţinut I. P. S. Sa să facă o precizare. Şi aceasta este clasică. Ea scoate definitiv pe slujitorii altarului din nedumerire în faţa atâtor partide şi curente naţionaliste, cari toate reclamă aderenţe. E una din acele distincţii concise şi definitive asupra cărora nu mai poţi discuta, ele rămân bun definitiv câştigat pentru cultura timpurilor.

«*Dar naţionalismul pentru noi nu este partid, ci este suflet*».

Slujitorii altarului propovăduesc naţionalismul, educă pe credincioşi în spiritul lui, dar ei nu se angajează în toată bucătăria de detalii şi de obligaţiuni a unui partid sau altul. Biserica propovăduieşte o concepţie pe care o scaldă în razele spirituale ale harului şi ale credinţii. Şi această concepţie vrea să fie a tuturor credincioşilor, a tuturor românilor, ca toţi să-şi iubească neamul şi să lupte pentru înălţarea lui.

Declaraţia dela Cluj rămâne pentru Biserica noastră ca un punct cardinal de orientare în problema atât de importantă a naţionalismului.

D. S.

Solemnitatea instalării noilor episcopi de Oradea şi de Cluj

Două din eparhiile Mitropoliei Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramureşului, eparhiile de Dumnezeu păzite a **Orăzii,** şi a **Vadului, Feleacului şi Clujului,** au trăit, în 28 şi 29 Iunie 1936, zile de mare şi negrăită fericire.

In aceste zile s'a desfăşurat solemnitatea instalărilor noilor noştri episcopi, unul al Orăzii, în persoana Prea Sf. Sale **Dr. Nicolae Popoviciu,** şi altul al Clujului, în persoana Prea Sf. Sale **Nicolae Colan,** aleşi de Dumnezeu şi de voinţa clerului şi poporului dreptcredincios din eparhiile mitropoliei noastre.

Credincioşii acestor eparhii au făcut Prea Sfinţiţilor vlădici o primire strălucită şi plină de evlavioasă dragoste, primindu-i ca pe trimişi ai Cerului ce ne ocroteşte.

*

Dăm cetitorilor noştri câteva crâmpee din felul cum au decurs impresionantele sărbătoriri:

La Oradea

Prea Sfinţitul Eepiscop **Dr. Nicolae Popoviciu** a plecat din Sibiu în 26 Iunie d. a., însoţit de: consilierii mitropolitani Tr. Petrişor şi Ier. Grovu, rectorul Academiei teologice Dr. D. Stăniloae, I. Sandu dir. şcoalei normale, Gh. Maior profesor, Dr. N. Schiau advocat, şi diaconii I. Dinu, Circov şi Vestemean.

Delegaţi speciali i-au întâmpinat la gara din Cluj, în dimineaţa din 27 Iunie, ear în gările de pe teritorul eparhiei Orăzii miile de credincioşi, din satele bihorene, în frunte cu conducătorii lor, au salutat cu însufleţire pe învăţatul şi tinărul episcop, care a găsit cuvinte potrivite spre a răspunde şi a mulţumi pentru călduroasa primire ce i se face din partea nenumăratei mulţimi de oameni, asupra cărora Prea Sfinţitul coboară arhiereşti binecuvântări.

La ora 12 şi jum. trenul îşi face apariţia în Oradea. Corul studenţilor în teologie, condus de profesorul C. Givulescu, întonează „Pre Stăpânul", ear mulţimea de pe peron izbucneşte în urale. De faţă sânt reprezentanţii autorităţilor civile şi militare, urând tradiţionalul „Bine aţi venit!" Păr. consilier *Zaharie Moga*, preşedinte al consiliului eparhial, rosteşte o frumoasă bineventare spunând şi următoarele:

Sânteţi fiu al poporului, personificaţi în modul cel mai autentic virtuţile lui de inteligenţă, muncă şi spiritualitate, virtuţi pe care prin necontenită străduinţă personală, le-aţi dus până la cea mai înaltă strălucire. Aceste virtuţi V'au indicat a fi omul cerut de momentul istoric prin care trece Bihorul nostru, la această răscruce de hotare, de confesiuni şi erezii. Alegerea de episcop pe care V'a făcut-o marele congres naţional bisericesc şi întărirea primită dela iubitul nostru Suveran, M. Sa Regele Carol II-lea, n'au fost decât recunoaşterea cea mai spontană şi mai competentă a înaltelor însuşiri ce personificaţi şi a misiunei spre care Dumnezeu V'a îndrumat mai dinainte. La vârsta când Domnul Nostru Isus Hristos şi-a încheiat activitatea Sa pământească, sosiţi episcop al nostru, ca să-L reprezentaţi între noi şi să-I continuaţi dumnezeeasca operă, —

Eparhia noastră, poporul românesc şi ortodox din Bihor, Vă primeşte astăzi în sufletul său, bogat în izvoare de credinţă şi Vă aşteaptă să-l conduceţi pe căile creştinismului viu, în a cărui practică V'aţi născut, aţi crescut şi V'aţi oţelit — şi să faceţi din acest popor credincios o victorie a spiritului evanghelic asupra materiei. —

P. S. episcop *Nicolae* răspunde:

— *Cu sufletul plin de emoţie am călcat cu un ceas mai în urmă pe pământul eparhiei, pe care Dumnezeu mi-a hărăzit s'o păstoresc. Emoţia mea a mers în continuă creştere, pe măsură ce mă apropiam de reşedinţa eparhială. Motivul acestei crescânde emoţii îl constitue desigur manifestările de caldă şi nefăţărită dragoste arătate pe tot drumul şi încununate de primirea de aici. Eu apreciez în lumina evangheliei această frumoasă primire şi o tălmăcesc în senzul dragostei mari cu care întâmpinaţi pe păstorul sufletesc al acestei eparhii. Primirea aceasta însă îşi are şi laturea ei de obligativitate. Ea, în adâncul ei, este un semn de întrebare. Căci toţi vă puneţi nădejdi noui în mine. Vă mărturisesc, că am venit cu gândul — mărturisit în faţa oamenilor şi în faţa altarului lui Dumnezeu — de a sluji în înţelesul cel mai propriu al cuvântului pe Hristos şi neamul meu. Voi fi un slujitor de zi şi de noapte la altarul lui Hristos şi al neamului.*

Mulţumeşte apoi atât dlui primar *Dr. V. Bledea*, dlui general *Ilcuş*, dlui *Mihăescu* prim-preşedinte al Curţii de apel, cât şi celorlalţi reprezentanţi ai autorităţilor, pentru cuvintele de bun sosit ce le-au rostit.

După aceasta s'a servit doxologia în catedrală; sfârşindu-se slujba religioasă P. S. Sa este condus la reşedinţa episcopală.

*

La ora 5 şi jum. soseşte în gara Orăzii I. P. Sfinţitul mitropolit **Nicolae** al Ardealului, însoţit de dl secretar general al ministerului cultelor *Stancu Brădişteanu*. Capii autorităţilor, în frunte cu P. S. episcop Nicolae, generalul Ilcuş, etc. întâmpină pe Inaltul ierarh, care este salutat prin cuvântul ţinut de părintele consilier Z. Moga.

Inal Prea Sfinţitul mitropolit *Nicolae* răspunde:

Cu inima plină de bucurie vin la solemnitatea instalării noului episcop al eparhiei Orăzii, în persoana P. S. Sale Dr. Nicolae Popoviciu, ales de Dumnezeu şi de adunarea congresului naţ. bisericesc şi cu voinţa clerului din acest colţ de ţară. Fiul meu duhovnicesc, Dr. Nicolae Popoviciu, va ridica mersul lucrărilor la acelaş grad de prosperitate la care această eparhie a ajuns sub oblăduirea mult regretatului episcop Roman Ciorogariu.

Această înaltă misiune trebue să îmbogăţească patrimoniul lăsat de răposatul Roman Ciorogariu.

Instalarea

La ora 9·30 s'a oficiat în catedrala ortodoxă liturghia de către I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, P. S. Sa episcopul Dr. Nicolae Popoviciu, asistaţi de un sobor de preoţi.

După terminarea Sf. liturghii dl *Stancu Brădişteanu*, în faţa capilor autorităţilor, reprezentanţilor tuturor societăţilor culturale şi naţionale, a dat citire decretului de numire, — semnat de M. Sa Regele Carol II, — în scaunul de episcop al Orăzii.

Păr. consilier mitropolitan I. Petrişor a dat citire gramatei semnate de I. P. S. Sa mitropolitul Ardealului.

I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* rosteşte cuvântarea pe care o publicăm în fruntea ziarului.

Cuvântarea noului episcop

Clipa de faţă este una din cele mai sărbătoreşti din viaţa mea. Ea mă desparte de viaţa de pregătire pentru a sluji Domnului şi îmi pune înainte adevărata viaţa de slujitor al Domnului. Şi ce cuvinte aş putea scoate acum la începutul unui drum pe care nu-l văd de loc presărat cu flori şi trandafiri? Mântuitorul adesea folosea haina pildelor. Şi eu, în ziua de azi, mă voi folosi de această haină: Eu sânt păstorul cel bun; păstorul cel bun iş pune sufletul pentru voi. Cel ce voieşte să slujească cu vrednicie în duhul lui Hristos, în sensul Evangheliei Lui, acela trebue să se identifice cu acest adevăr. Eu sunt păstorul cel bun. Nu este o simplă întâmplare că aceste cuvinte au fost rostite şi scrise în evanghelie, de apostolul Ioan.

Eu voi şti să fiu slujitor vrednic al Stăpânului pământului, dacă mă voi identifica cu cuvântul Domnului. Am spus-o şi la frumoasele întâmpinări de eri, că singurul meu gând va fi acesta de a mă jertfi cu toate puterile mele

trupeşti şi sufleteşti pentru binele poporului ce mi-a fost încredinţat. Spre a te jertfi, trebue să ai o inimă largă. Pildacea mai strălucitoare de jertfă ni-a dat-o Mântuitorul Isus Hristos. Viaţa lui întreagă n'a fost alt ceva decât renunţare de sine şi risipa de binefacere pentru aproapele său.

In eparhia ce mi s'a încredinţat sunt atâtea de făcut, încât mi-aş jertfi toate puterile sufleteşti şi trupeşti, ca să fac ceeace trebue să fac înaintea Domnului.

In faţa sfântului altar spun că gândul meu este gândul de jertfă. Imi vin în minte cuvintele unui preot militar rostite cu ocazia sfinţirii unei troiţe la şcoala militară din Sibiu, care mi-a spus: Prea Sfinţite, pleci la Oradea, de aici din Sibiu, dela umbra alor trei cruci: Şelimbăr, Răşinari şi cea pe pe care am sfinţit-o azi. Pleci la Oradea cu viziunea crucii în suflet. Intrebarea pe care mi-o pun acum e: cum voi purta crucea luptând pentru consolidarea statului şi a bisericii naţionale? Una din cruci mă învaţă cum să preţuiesc crucea neamului. In crucea dela Răşinari, unde odihneşte mitropolitul Şaguna, văd ce trebue să fac pentru biserica ce mi s'a încredinţat. Voiesc să slujesc două altare: altarul lui Hristos, şi altarul neamului.

In această clipă solemnă, gândul meu se îndreaptă către M. S. Regele Carol II-lea, în mâinile Căruia Dumnezeu a aşezat destinele neamului. Şi cu adâncă veneraţiune şi deosebită solicitudine şi devotament mulţumesc pentru încrederea ce mi-a acordat-o atunci, ca eu să fiu păstor la Oradea. In al doilea rând îmi îndrept gândul către I. P. S. S. Nicolae, părintele meu sufletesc cel adevărat, de care azi mă despart. I. Prea Sfinţite Stăpâne, Dumnezeu a voit ca pe acela pe care l-aţi crescut să fie ajutor la centru, azi este episcop al Orăzii. Am înţeles din cuvântarea I. P. S. Voastre că veneratul episcop Roman v'a cerut o jertfă şi că această jertfă a fost făcută în smerita mea persoană.

Prea Sfinţite Roman, bucură-te cu duhul, că aci se află episcopul pe care l-ai dorit, care te va pomeni şi care va căuta să urmeze frumoasa Ta cale.

In al treilea rând, mă adresez către scumpa mea preoţime, cu care voi duce la izbândă: să ai încredere tare că azi a venit în fruntea ta un părinte adevărat. Primeşte-l cu dragostea cu care el vine la tine. —

Adresându-se credincioşilor, noul episcop a spus: eparhia Orăzii este linia avansată de luptă pentru lărgirea ortodoxismului; de aceea, rogu-vă, primiţi pe noul păstor cu toată încrederea în izbândă. —

Recepţia festivă s'a făcut în sala episcopală, la care au participat delegaţi ai tuturor autorităţilor şi societăţilor culturale şi naţionale.

In seara aceleiaşi zile I. P. S. mitropolit *Nicolae*, însoţit de P. S. episcop Nicolae, a venit la Cluj, pentru instalarea ce avea să se facă Luni, în 29 Iunie.

La Cluj

P. S. Sa episcopul *Nicolae Colan*, venind dela Sibiu, sosește la Cluj Duminecă d. a. la ora 5. In drum spre oraşul de reşedinţă este întâmpinat în diferite gări de un mare număr de credincioşi, în frunte cu delegaţii parohiilor veniţi să-şi arate stima şi iubirea ce o poartă noului ierarh.

In gara Copşa mică P. S. Sa a fost întâmpinat de delegaţii eparhiei Cluj, Dr. Vasile Sava şi Dr. Ioan Vască, la Teiuş de protopopul Alex. Baba din Alba-Iulia şi prefectul judeţului Dr. Simion Vulcu, la Aiud de protopopul Iosif Popa şi dl general Nicolau, iar la Câmpia Turzii de protopopul Jovian Mureşanu şi prefectul judeţului Turda dl Ion Modrigan.

In gara Apahida P. S. Sa a fot întâmpinat de protopopul Nicolae Vasiu al Clujului şi dl Dr. Eugen Dunca prefectul judeţului Cluj,precum şi de un mare număr de credincioşi veniţi din comunele din împrejurimi.

La Cluj, pe peron, se găseau reprezentanţii autorităţilor militare, civile şi eclezіastice, mulţi profesori universitari, precum şi un public foarte numeros.

P. S. Sa episcopul Nicolae Colan a fost primit cu urale, apoi întreaga asistenţă a trecut în sala de recepţie a gării, unde primul a luat cuvântul părintele consilier eparhial Dr. Sebastian Stanca, preşedintele consiliului eparhial, care a urat în câteva cuvinte bun sosit noului episcop în numele credincioşilor din Cluj.

Corul teologilor ortodocşi sub conducerea dlui profesor Vasile Petraşcu a cântat apoi „Mulţi ani trăiască".

Dnul profesor *N. Drăganu*, primarul oraşului, a spus:

„Clujul se închină cu smerenie arhiereului cu aleasă pregătire teologică, cu mare şi sfântă dragoste pentru biserică, cu pasiune pentru amvon şi cuvântul menit să samene sămânţa cea bună în sufletele celor dreptcredincioşi".

Alte cuvântări au rostit dnii: general *Gh. Florescu*, profesorul *Sextil Puşcariu*, *Ştefan Peneş*.

Tuturora le răspunde mulţumind noul episcop.

Dela gară P. S. Sa e condus la catedrală, unde este întâmpinat de părintele consilier referent *Andrei Ludu* şi de clerul catedralei. După serviciul religios, P. S. Sa se îndreaptă spre reşedinţă.

Duminecă seara cu acceleratul de 9 a sosit la Cluj, venind dela Oradea I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, însoţit de P. S. Sa episcopul *Dr. Nicolae Popoviciu* al Orăzii. In gară arhiereii sânt salutaţi de părintele *Dr. Sebastian Stanca*.

Luni dimineaţa s'a oficiat în catedrală sfânta liturghie de către I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* şi PP. SS. LL. *Nicolae Popoviciu* al Orăzii şi *Nicolae Colan* al Clujului, înconjuraţi de un sobor de preoţi. La sfânta liturghie au asistat pe lângă reprezentanţii tuturor cultelor, a corpului didactic, consular, autorităţilor civile şi militare, şi dl *Al. Lapedatu* ministrul cultelor. Răspunsurile liturgice au fost date de către corul mixt al catedralei şi de către corul teologilor.

După terminarea sfintei liturghii s'a desfăşurat actul solemn al instalării noului episcop al Clujului. S'a dat citire înaltului decret regal de confirmare, apoi gramatei dată de I. P. Sf. Mitropolit Nicolae P. S. Sale episcopului Nicolae Colan.

Luând cuvântul I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, într'o frumoasă cuvântare, a făcut elogiul personalităţii noului ierarh, amintind problemele care aşteaptă rezolvire dela noul păstor al Clujului. Cuvântarea o publicăm în fruntea ziarului după notele luate cu acest prilej.

In numele guvernului a vorbit dl ministru *Al. Lapedatu*, care a spus următoarele.

„Urci, Prea Sfinţite, treptele unui scaun arhieresc de pe care a coborât, încărcat de ani şi lauda înfăptuirilor sale neperitoare, ctitorul, adevăratul ctitor al acestei de Dumnezeu păzite eparhii a Clujului şi despre care nici noi, contimporanii, nici urmaşii nu vor putea spune cuvânt mai drept şi mai potrivit, decât că, prin piatra de temelie ce a aşezat acestei eparhii, a pregătit şi înlesnit, ca nimeni altul, calea şi lucrarea urmaşilor.

Ori, prin voinţa clerului şi poporului drept credincios, prin consacrarea Sf. Sinod şi prin graţia M. S. Regelui, Prea Sfinţia Ta eşti, azi, urmaşul său nemijlocit, rânduit, deci, să duci mai departe, pe aceleaşi căi, dar cu noui puteri şi mijloace, opera sa şi căutând, ca şi dânsul, să o creşti şi sporeşti necontenit, pe seama şi în profitul eparhiei, care prin aşezarea şi rostul său, îşi are o însemnătate aparte, nu numai pentru viaţa bisericească şi culturală a ţării, ci şi pentru viaţa politică şi naţională a statului.

Şi nu ne îndoim că vei fi acest vrednic urmaş. Ni-o garantează vigoarea vârstei încă tinere a Prea Sfinţiei Tale, lumina minţei, împodobită cu bogate şi înalte învăţături şi râvna sufletului închinat idealurilor vieţii creştineşti şi româneşti. Ni-o garantează, apoi iubirea şi încrederea cu care eşti încunjurat din toate părţile, de sus, dela înălţimea Tronului ceresc, până jos, în straturile adânci ale poporului din sânul căreia ai ieşit şi Te-ai ridicat Prea Sfinţia Ta. Ni-o garantează, în sfârşit, părintele sufletesc şi stăpânul duhovnicesc, — sub a cărui conducere şi îndrumare a crescut şi s'a format, ca păstor şi îndreptător de suflete, Prea Sfinţia Ta, — Inalt Prea Sfinţitul arhiepiscop şi mitropolit Nicolae.

Aşa fiind, nu ne rămâne, în aceste momente solemne ale instalării Prea Sfinţiei Tale în scaunul de episcop al Clujului, Vadului şi Feleacului, decât să-Ţi facem, cele mai vii şi calde urări de viaţă cât mai îndelungată şi de puteri mereu reînoite, ca ajungând la vârsta patriarhală a fericitului înaintaş al Prea Sfinţiei Tale, să fii, ca şi dânsul, acoperit de iubirea şi recunoştinţa obştească, pentru toate câte vei fi făcut şi îndeplinit spre binele şi propăşirea Bisericii şi neamului. Aceste urări nu sunt numai ale mele, ca ministru al cultelor, ci şi ale guvernului din care fac parte şi care, prin glasul meu, îţi zice, după strămoşeasca şi creştineasca datină:

Intru mulţi ani, Stăpâne! —

P. S. Sa episcopul *Nicolae Colan* a rostit apoi următorul discurs:

Mâna lui Dumnezeu a voit ca hirotonirea mea întru arhiereu să se întâmple la Rusalii, în ziua constituirii primei comunităţi creştineşti în Ierusalim. Am simţit atunci că sunt şi eu alesul comunităţii, alesul poporului şi mi-am dat seama de marea sarcină ce se aşează pe umerii mei. Atunci mi s'a luminat gândul, aducându-mi aminte de cuvintele sfântului apostol Pavel: «Vai mie, de nu voi propovădui!» In adevăr, acel praznic reaminteşte slujitorilor altarului datoria predicării cuvântului lui Dumnezu fără şovăială şi cu apostolească râvnă. Cu focul sufletului său, slujitorul sfântului altar va trebui să aprindă sufletele credincioşilor. La această muncă sfântă îl cheamă biserica şi neamul. M'am gândit la câmpul sufletesc al neamului nostru, la acest câmp doritor de sămânţa învăţăturilor dumnezeieşti, la acest câmp care înseteşează după apa cea vie a credinţei în Dumnezeu. Văd cu ochii că adeseori îndemnurile rele, îndemnurile păcătoase îşi au efectele lor; cu atât mai vârtos vor putea să aibă efecte binefăcătoare îndemnurile cele bune. Omul legat de Dumnezeu care lucrează în numele lui Dumnezeu, poate să facă cel mai mare bine semenilor săi. Sufletele se aprind ia focul credinţei curate. Neamul nostru cere cu insistenţă această credinţă. Fiecare fiu al neamului îşi dă seama de inconsestabilul adevăr că numai cel ce crede în Dumnezeu poate fi cu adevărat fericit. Credinţa e suportul de granit al vieţii sociale. De multe ori şcolarul e aplecat să nu împlinească tot ceeace spune

* FOIŞOARA *

Reflexii în legătură cu scopul educaţiei

(1) Prof. **O. Dragoş**

„Chestiunea pedagogică fundamentală este să ştii ce vrei când începi să faci educaţia" (Herbart). In pedagogie, mai ales în timpul din urmă, s'a scris foarte mult şi totuşi chestiunea fundamentală a pedagogiei, chestiunea scopului educaţiei, este încă tot nelămurită. Educatorul stă buimăcit în faţa răspunsurilor variate şi contrazicătoare pe care le poate primi la întrebarea: care este rostul educaţiei? Voiu aminti în treacăt numai câteva din curentele pedagogiei moderne, care au luat naştere tocmai în urma neînţelegerii asupra rostului educaţiei. Pedagogia socială şi pedagia individuală pun chestiunea dacă individul trebue educat numai în vederea unei societăţi căreia trebue să i-se subordoneze cu toate interesele sale (ped. soc.), sau, dacă el trebue educat şi cultivat ca o individualitate considerată ca scop în sine şi independentă (ped. ind.). In opoziţie cu cerinţele pedagogiei laice stau cerinţele pedagogiei creştine. In opoziţie cu educaţia bazată pe principii idealiste stă educaţia bazată pe principii naturaliste. Educaţiei naţionale i se opune educaţia cosmopolită. Materialismului didactic i se opune cultura formativă. Se vorbeşte de cultivarea voinţei, a inteligenţei, a sentimentelor, de pedagogia muncii, de educaţia cetăţenească, de pedagogia culturii, de pedagogia personalităţii. Toate aceste direcţii fac dovada haosului care domneşte în pedagogie în ce priveşte scopul educaţiei. Aderenţii unei direcţii trag la îndoială sau combat scopul fixat de aderenţii altor direcţii.

Marele pedagog Förster, reflectând mai adânc asupra rostului şi posibilităţii vieţii umane, şi-a dat seama că nici unul dintre scopurile fixate până acum de alţi pedagogi nu poate fi superior scopului formării unei personalităţi morale sau unui caracter moral. Cine ia în serios formarea caracterului, trebue să aibă în vedere haosul de azi şi să caute din răsputeri să iasă din situaţia tragică de şovăire între un scop sau altul. *Formarea caracterului presupune formarea unei conştiinţe clare a rostului vieţii, formarea unei concepţii de viaţă fundamentală pe adevăruri obiective, eterne.* Educatorul trebue să se preocupe de scopurile ultime ale activităţii sale şi anume nu numai de adevărurile morale singuratice, ci şi de scopul scopurilor, de sensul suprem, dela care îşi vor primi toate năzuinţele măsura şi rangul lor. Fără un principiu suprem, dominant, organizator, înfăptuirile mărunte ale educatorului (organizaţia şi disciplina externă, metoda etc.) nu vor avea o valoare prea mare. Conştiinţa scopului suprem al vieţii este de o importanţă fundamentală, deoarece numai prin aceasta poate să triumfe caracterul, adecă energia, consecvenţa şi unitatea voinţei personale asupra tuturor influinţelor externe şi interne. Numai acela care s'a decis odată pentru totdeauna asupra rostului superior al vieţii, este la adăpost de diferitele capricii şi influenţe din interiorul şi din afara lui, care tind să-i întunece personalitatea.

In scurt, pentru Förster, fundamentul ultim al personalităţii morale este trăirea permanentă şi intensă a adevărurilor religioase morale, trăirea cu Dumnezeu. Ca atare, vom vedea ce atitudine are el faţă pedagogii inividualişti extremişti, cum ar fi Ellen Key, Ludwig Gurlitt, Paul Östreich, Leon Tolstoi etc., al căror crez e cu totul diferit de acela al lui Förster. Aderenţii individualismului modern extremist pun accentul în deosebi, ca să nu zic exclusiv, pe desăvârşirea individului, conform felului său propriu de a fi, desăvârsirea lui în ceea ce **are** propiu, unic, specific, *fără a se ţine* seamă de pretenţiile vieţii sociale, sau de alte consideraţii în afară de *natura* sa. Pentru ei individualitatea naturală a copilului este considerată ca sacrosanctă, ca tabu, astfel încât educatorul i-se supune ei conştient sau inconştient (dictactura individualităţii), evită ori ce fel de influinţă, *ori ce fel corectură* a aceluia, vrea să lase totul pe seama *spontaneităţii* (cuvântul favorit al pedagogiei de azi) sale, pe seama creşterii dinăuntru în afară, iar de teamă ca nu cumva să aducă vre-o ştirbire felului ei propriu de a fi, nu numai că neglijează influenţa intenţională, dar îngrădeşte cât mai mult şi influenţa funcţională. Ca nişte credincioşi urmaşi ai lui Rousseau, consideră drept o crimă îngrădirea desvoltării «*libere*», spontane a copilului prin influenţele exercitate de educator asupra acestuia pentru a-l constrânge, mai bine zis, pentru a-l ajuta să se apropie de idealul **„revelat"**. Ideea viitorului, după aceştia, nu trebue să întunece bucuriile prezente ale copilului. „Maiestatea sa copilul" cum spune Ellen Key în opera sa „Secolul copilului", nu trebue să cunoască sau să simtă imperativul cerinţelor societăţii, ale culturii şi ale creştinismului. Pedagogia individualismului extremist se fundamentează pe ideea optimistă a lui Rousseau, că un *copil vine pe lume cu un suflet bun, adecă numai cu predispoziţii spre bine* şi numai societatea în care trăieşte îl strică. Dacă-l ferim însă de societatea coruptă, putem avea deplină încredere în «*libera*» lui desvoltare. Liberalismul şi anarhismul nu sunt decât o consecinţă a acestei idei **eronate.**

dascălul; dacă însă el crede în Dumnezeu, atunci în sufletul lui răsare conştiinţa datoriei, atunci îşi dă seama că de controlul profesorului poate scăpa, dar nu şi de controlul lui Dumnezeu. Acelaş principiu îşi evidenţiază puterea la toate vârstele şi în rândurile tuturor claselor sociale. Iată de ce se cuprinde atâta adevăr în cuvintele Sf. Pavel: «Vai mie, de nu voi propovădui!».

Iubiţii mei fraţi şi fii — eu fac făgăduinţa că voiu pune toată râvna, tot devotamentul pentru explicarea scripturilor sfinte, mă voiu strădui să fac acest lucru cu şi mai mare ardoare de cum am făcut până azi.

Făcând această făgăduinţă, mulţumesc, înainte de toate, Părintelui ceresc care conduce pe cei mari şi pe cei mici, pentru tot ajutorul ce mi-a dat până azi. Aduc cele mai călduroase mulţumiri clerului şi poporului care şi-a pus încrederea în mine. Mă voiu strădui să corespund aşteptărilor I. P. S. Sale mitropolitului Nicolae, căruia mult îi datoresc şi faţă de care voiu nutri totdeauna sentimentele celei mai vii recunoştinţe.

In clipele acestea solemne mă mai gândesc că atât la sarcina, cât şi la făgăduinţa mea, nu mă razim pe propriile mele puteri. Sf. Apostol Pavel mă învaţă că adeseori tocmai atunci când slăbeşti, în realitate eşti mai tare, atunci te legi de nădejdea în Dumnezeu, care îţi înzeceşte puterile. Mă încred în sprijinul preoţilor şi mirenilor; sunt convins că ei îmi vor da acest sprijin începând dela cei tineri până la cei mai bătrâni. De dragul lor rostesc sfânta rugăciune ce Fiul lui Dumnezeu a rostit-o într'un moment solemn al activităţii sale pământeşti: «Părinte, păzeşte pe toţi acei pe cari mi i-ai dat, ca să fie una, precum tu întru mine şi eu întru tine»; bunul Părinte să păstreze solidaritatea sufletească a tuturor fiilor mei, căci aceasta este garanţia triumfului sigur pe toate fronturile. Şi mă mai rog, în această clipă, ca acel Părinte ceresc, care până acum a condus neamul românesc, să-l conducă şi în viitor pe cele mai bune şi mai luminoase cărări, să ţină cu sănătate pe M. S. Regele Carol II şi să păzească ţara de uneltirile interne şi externe, cari tind spre prăbuşirea ei. Credinţa în sfânta biserică, să preamărească pururea sfântul nume al Tatălui ceresc.

Mulţumesc tuturor acelora, cari prin prezenţa lor au ţinut să cinstească acest mare praznic al eparhiei Vadului, Feleacului şi Clujului; mulţumesc celor ce în timpul vacanţei au purtat grija eparhiei şi doresc ca Dumnezeu să răsplătească munca şi râvna lor; călduroase mulţumiri aduc **Dlui Ministru al cultelor,** *acestui fruntaş vrednic al bisericii noastre pentru cuvintele frumoase ce mi-a adresut, mulţumesc Prea Sfinţitului frate Nicolae Popoviciu al Orăzii pentru mulţumirea sufletească ce mi-a făcut-o, participând la praznicul instalării mele. Suntem vecini cu eparhiile, iar eu cunosc adevărul că mult pot puţini buni împreună. Sunt convins însă că mulţi buni împreună pot şi mai mult.*

Iubiţi fraţi şi fii, vă rog să primiţi cu toţii binecuvântarea mea. —

La *recepţia* dela reşedinţa episcopală au luat parte: reprezentanţii autorităţilor civile şi militare, reprezentanţii bisericilor şi ai diferitelor societăţi religioase şi culturale.

Părintele consilier *Virgil Nistor* dela Sibiu a tălmăcit noului păstor salutul Asociaţiei clerului ortodox din Ardeal. Au vorbit apoi: reprezentanţii consiliilor din Sibiu, Arad, Cluj şi Oradea, după care a urmat salutul reprezentanţilor celorlalte culte; general *Gh. Florescu* în numele corpului 6 armată, profesorul *Dr. I. Matei*, profesorul *Ştefănescu-Goangă*, rectorul universităţii din Cluj, dna *Alexandrina Cantacuzino* în numele femeilor ortodoxe, dna *Sofia Meteş* în numele F. O. fliala Cluj, prefectul judeţului Cluj *E. Dunca*, *I. Mănescu* preş. S. I. a curţii de apel Cluj, profesorul universitar *Iuliu Haţieganu* în numele „Astrei" şi alţii.

In numele bisericii române unite a vorbit P. S. Sa episcopul *Dr. Iuliu Hossu*, care a adresat noului episcop cuvinte pline de dragoste creştinească şi românească.

Tuturor li-a răspuns P. S. Sa episcopul *Nicolae*, care a mulţumit fiecăruia în parte pentru cuvintele frumoase adresate.

S'a dat apoi o masă în sala festivă a palatului băncii „Albina".

I. P. S. Sa Patriarhul Miron al României *s'a bucurat de o impresionantă primire la Londra. A fost salutat la sosire de înalte personalităţi ale vieţii bisericeşti şi politice din Anglia.*

La gara Victoria, în timp ce se făceau prezentările, un cor bisericesc a întonat cântări religioase, ear mulţimea aclama pe trimişii bisericii noastre ortodoxe.

Dela gară, I. P. Sf. Patriarh a fost condus la catedrala Westminster Abbey, unde s'a ţinut o slujbă religioasă.

I. P. S. Patriarh a rostit în limba română o rugăciune la mormântul Soldatului Necunoscut, peste care a presărat flori; după aceasta a fost condus, cu multă pompă, la palatul arhiepiscopului de Canterbury.

In 29 Iunie c., la biserica ortodoxă Sf. Sofia din Londra slujba religioasă a fost săvârşită de I. P. C. Sa arhimandritul **Scriban,** *păr. Antal şi diaconul Goldan, asistaţi de clerul grec. Răspunzând urării de bun venit adresat de clerul ortodox al bisericii, I. P. S. Patriarh Miron a spus:*

Binecuvintez şi mă rog lui Dumnezeu pentru sănătatea Regelui Eduard VIII şi pentru marele şi gloriosul popor englez, care în vremuri grele ne-a ajutat să ne ajungem ţinta supremă: unitatea naţională a tuturor românilor. Poporul român n'a urmărit şi nu urmăreşte decât pacea şi creştineasca prietenie. Biserica anglicană ne-a ajutat şi ea, a fost singura care a dat sprijin fraţilor noştri emigraţi în Statele-Unite până ce au putut şi ei să aibă bisericile lor. Aduc prietenia creştinească a poporului român şi mulţumirea lui pentru ajutorul primit dela puternicul popor britanic. Rog pe bunul Dumnezeu să odihnească în pace sufletele eroilor cari şi-au vărsat sângele pentru noi toţi. —

Reprezentanţii bisericii noastre sânt primiţi pretutindeni cu mare cinste şi li se arată deosebită simpatie.

Un protest al creştinilor ortodocşi din Oradea

Dl *Dr. Ionel Moldovan* din Oradea ne trimite un protest în legătură cu instalarea P. S. Episcop Dr. N. Popoviciu.

Acest protest s'a înaintat, în formă de scrisoare, în 27 Iunie 1936, Prea Sfinţitului episcop gr. cat. din Oradea, *Dr. Valeriu Traian Frenţiu, care nu a înţeles să arboreze stindardul tricolor cu ocazia instalării P. Sfinţitului episcop ortodox român din Oradea, Dr. Nicolae Popoviciu.*

Atitudinea Prea Sfinţitului episcop Frenţiu a stârnit în sufletele credincioşilor ortodocşi o îndreptăţită durere şi revoltă. Cu aprobarea şi consimţământul acestor credincioşi, dl Dr. Ionel Moldovan a înmânat scrisoarea-protest Episcopiei greco-catolice române din Oradea, în acelaş timp aducând protestul şi la cunoştinţa obştei.

Nr. 5439—1936

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Păr. Gavril Simedrea din Bulzeştii de sus, decedat la 27 Mai 1936, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 27 Iunie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Un om din cei vechi

Dl profesor *Nicolae Iorga* semnează, în *Neamul Românesc* din 2 Iulie c., următoarele:

S'a stins la Făgăraş un om din cei vechi ai Ardealului, voinic şi inimos, frământând viaţa până la optzeci de ani pe cari i-a împlinit, cald la pretenie, gata la faptă, bucuros să ajute oriunde, **protopopul Nicolae Borzea.**

Generaţia aceasta care se duce cu totul a avut un indescriptibil farmec în care intrau multe elemente pe care le mai poţi găsi unul câte unul, dar care s'a dus acuma.

Intâi de toate, erau **oamenii unui anume loc şi ai unui anume rost.**

Locul acela îl iubiau şi-l îngrijau, dând un exemplu de bună gospodărie tuturora. La Viştea, în satul protopopului Borzea, simţiai pretutindeni stăpânul. El era sfătuitorul şi conducătorul, **domnul** *oamenilor săi. Şi era bucuros, când o băgai de samă. In ospitalitatea lui, de care m'am bucurat când eram foarte tânăr, simţiai şi mândria creatorului, a stăpânitorului.*

In acelaşi timp generaţia aceea minunată ţinea cu toată iubirea şi cu toată puterea, ea servia cu toată munca o profesiune. Dacă era om al Bisericii, apoi popă era. Popă în toate: în purtări, în cuvinte, în acţiune. Astfel asupra întregului Ardeal aceşti «popi», «popi» adevăraţi, au răspândit o întreagă atmosferă de rânduială, de bunătate şi de sfinţenie.

Să nu uităm: şi un cult al cărţii, pentru care din ce în ce se află mai puţini închinători, şi o adâncă pietate a trecutului.

In loc, ni vin oameni cari locuiesc în trenul Cluj-Bucureşti şi al căror singur gând e să treacă prin toate profesiile pentru a ajunge prin politică...

Nr. 5385/936. Şcol.

Concurs

pentru primirea elevilor în Internatul arhidiecezan pe anul şcolar 1936/7.

Pentru primirea elevilor în internatul arhidiecezan din Sibiu pe anul şcolar 1936/7 se publică concurs.

Vor fi primiţi *gratuit* orfanii de preoţi săraci şi silitori, iar ca solvenţi copiii de preoţi şi ai altor părinţi mireni.

Orfanii de preoţi, cu spor slab în studii, vor fi supuşi la plătirea unei taxe după situaţia materială a părinţilor.

Taxa de întreţinere va fi 7000 Lei anual, care se va plăti în 4 rate egale: la înscriere, la 1 Noemvre, 1 Februarie şi 1 April.

Taxele plătite pentru cvartalul început nu se restitue în caz de repăşire.

Cererile de primire scrise de părinţi sau tutori vor avea să fie înaintate Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu până la 15 August a. c.

Orfanii de preoţi vor anexa la cerere: certificat şcolar, de sărăcie şi familiar.

Elevii primiţi vor avea să aducă cu sine: cele necesare pentru pat, lingeria de corp şi pat, hainele şi încălţămintea necesară. Rufăria trebuie să fie însemnată cu numele elevului.

Intrucât în decursul anului s'ar dovedi că taxa statorită nu este suficientă, ea se va majora după împrejurări, având elevii a achita diferinţa statorită.

P. Cucernici protopopi şi Cuc. preoţi sânt rugaţi să pună în vedere orfanilor de preoţi şi altor elevi să înainteze la timp cererile de primire, însoţite de toate actele, căci fără de acestea nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale a Consiliului arhiepisceopesc dela 18 Iunie 1936.

Consiliul Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu

INFORMAŢIUNI

Act de mulţumire. In legătură cu mulţumirile aduse în *Telegraful Român*, Nr 47 din 10 Noemvrie 1935, de subsemnatul conducător al oficiului parohial ort. român din *Idiciu*, jud. Târnava-Mică, adânc recunoscător aduc călduroase mulţumiri generoşilor donatori, cari au înţeles apelul nostru contribuind cu obolul lor pentru sf. biserică. In special aduc mulţumiri dlor: Emil Pavlovici, Emanuil Paul, advoc. Dim. Toncescu, cari au donat câte 8000 Lei; Dimitrie Demetrescu, Eugeniu Vătan, au donat câte 6000 Lei; Remus Demetrescu, a donat 4000 Lei; toţi din Bucureşti. Col. Prot. Iosif Serafim, Sibiu, I. Gheja înv., Indiciu, câte 500 Lei; Divizionul 2 Artilerie, Rădăuţi, 260 Lei; Col. R. Iordăchescu, Rădăuţi, 200 Lei; Plut. Major Macavei, Bălăuşeri, 100 Lei; Primăria oraşului Târgu-Mureş, 1000 Lei; Avram Istrate, Ioan Precup, Frederic Bocicor, Gheorghe Mailat au donat câte 100 Lei; Ioan Porime, 40 Lei; toţi din Idici. In sume mai mici s'au dăruit Lei 8500; total 51.500 Lei; Suma anterioară 6339 Lei; Total general 57839 Lei.

Pr. *Iosif Gh. Roman*

Promovat cu distincţie. Dl *Corneliu I. Sârbu*, fiul vrednicului ţăran Ilie Sârbu din comuna Apoldul-de-sus, jud. Sibiu şi preşedinte al cercului studenţilor teologi ardeleni „A. Şaguna" dela universitatea cernăuţeană, a urmat cursurile facultăţii de teologie din Cernăuţi ca bursier al Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba Iulia şi Sibiu, iar în ziua de 20 Iunie 1936 a fost promovat licenţiat în teologia ortodoxă, cu distincţie.

Act de mulţumire. Subsemnatul paroh al bisericii ortodoxe române din Cărpeniş, protopopiatul Braşov, în numele consiliului parohial şi al parohienilor acestei biserici, aduc călduroase mulţumiri dlui *Dr. Ioan Popa*, deputat, din Sf. Gheorghe, pentru suma de 5000 lei (cincimii) donată pentru renovarea sfintei noastre biserici. Numele dsale a fost trecut în cartea de aur a bisericii noastre. Bunul Dumnezeu să-i răsplătească darul cu binecuvântarea Sa cea cerească! — Pr. *Gheorghe Maxim.*

Amânări de studii. Cercul de Recrutare, Sibiu, anunţă, că tinerii clasei 1937 însumaţi cu termen redus, cari doresc a fi amânaţi de serviciul militar pentru continuare de studii, au să înainteze cerere timbrată la *Cercul de Recrutare* respectiv până la 15 August 1936. Ceice nu depun, la Cercul de Recrutare, cererea de amânare până la acest termen, vor fi încorporaţi la 1 Noemvrie 1936. — Alte amănunte se dau la Comand. Cercului de Recrutare.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 5 Iulie 1936, va predica părintele *G. Secaş.*

Nr. 144/1936. (19) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. **Hetur,** din protopopiatul Târnava Mare, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt următoarele:

1. Salar dela stat.
2. Sesie parohială 12 jugăre 1209 st. pătraţi, arător, fânaţ şi grădină.
3. 4 stânjini lemne de foc, anual.
4. Stola stabilită de Consiliul parohial din Hetur la 24 Mai 1936.
5. Chirie pentru casă parohială în sumă de 2000 lei anual, până la edificarea casei parohiale.

Cererile de concurs, cu toate documentele necesare şi cu binecuvântare arhierească de a candida, se vor înainta în termin oficiului protopopesc ortodox român Târnava Mare, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopopesc ortodox român Târnava Mare în înţelegere cu consiliul parohial.

Dumbrăveni la 24 Mai 1936.

Ioan Dragolea
protopop

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV Sibiu, 12 Iulie 1936 Nr. 29

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Întemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Rugăciunea și cântarea

Formele cultului divin sânt: cetirea, predica, rugăciunea și cântarea, între care cele două din urmă ocupă loc de căpetenie. Una cu alta se sprijinesc și se întregesc, pentru a da cultului liturgic forma cea mai înălțătoare.

Intr'o broșură recentă (*Prière et Musique,* Editions Spes) membrul institutului Franței, A. D. Sertillanges, ne dă unele formulări și reflexii interesante ce merită să fie cunoscute acolo unde se slăvește prin rugăciuni și cântări numele, lucrările și mărirea atotputernicului Dumnezeu.

Rugăciunea, spune autorul amintit, este în chip firesc muzicală. Cuvântul pasionat cuprinde în sine un element muzical, cum statua operă de artă se cuprinde închisă în blocul de marmoră. Muzica prin intuiții geniale descopere armonia lucrurilor și trezește simțirile sufletului. Rugăciunea tinde spre Dumnezeu, și tocmai prin aceasta ea este îndreptată pe calea dicțiunii muzicale. Muzica trezește inconștientul și exprimă în forme artistice sonore mișcările interioare ale sufletului. Asociată cuvântului biblic și liturgic, muzica devine sacră, un ajutor al grației. Prin rugăciune și cântare sfântă intrăm în starea de har. Cântarea religioasă este viața rugăciunii.

Cântarea, adaptată rugăciunii, cuprinde rugăciunea în esența ei. Ea ne dă «avant-gustul cerului». Devierile artei muzicale sânt o mare piedecă în calea înălțării spre Dumnezeu, (ex. muzica de cârciumă, de baluri, ospețe etc.).

Cântarea religioasă este «o artă eminamente socială», fiindcă înfrățește oamenii înaintea lui Dumnezeu. Ea închipue Biserica mistică, unită interior prin armonia și melodia cântecelor sfinte. Primii creștini trăiau în cântece sacre și exaltați de harul cântării preamăreau jertfa și primeau cu seninătate moartea pentru Hristos Mântuitorul.

Isus Invățătorul nostru, în Nazaret și pe drumurile Galileii, Iudeii și spre Ierusalim a cântat psalmi, iar în Joia Mare a intonat imnul pascal. Intru toate s'a incadrat în armonia cântecelor davidice cari răsunau în sinagoge și mai ales în templu de dimineața până seara. Așa încât e o măre cinste pentru arta muzicală de a ști că ea mijlocește să pătrundă «viața sufletului în Dumnezeu» și viața divină în suflet (p. 17), favorizând astfel circulația grației și raporturile sfinte ale omenescului cu divinul.

Biserica a sprijinit totdeauna cântecul sacru, pentru a da splendoare muzicală cultului liturgic (p. 19). Mai mult: Cântarea își are origine divină. Sf. Evanghelie spune: «*La început era Cuvântul;* la începutul muzicei religioase este cuvântul emanat din Logos, cuvântul biblic cu tălmăcirea și prelungirea lui liturgică» (p. 24). In biserică se întrebuințează cântarea monodică, — în care se dă mai multă atenție înțelesului cuvintelor, și polifonică în care claritatea cuvintelor adeseori sufere în folosul armoniei muzicale.

Evident, în cântarea bisericească nu poate fi vorba de principiul artei pentru artă, care, dacă nu totdeauna este un păcat, este prea adeseori «o inferioritate religioasă» (p. 29). In Casa de rugăciune cântarea se roagă. Muzica teatrală în biserică, trebue osândită. Concertul, opera, muzica de paradă și marșurile militare își au terenul lor propriu unde se pot desfășura.

Liturghia este un serviciu adus lui Dumnezeu, o concentrare pe un loc sfânt, — «o absorbțiune în Dumnezeu». De aici necesitatea ca imnurile ei să fie un «*maximum de rugăciune și un minimum de muzică*», ca astfel, cântarea cu viața și cu ideologia religioasă să stea în raport de compatibilitate.

Arta religioasă este o artă umană care se consacră lui Dumnezeu. Elementul de plăcere pe care îl conține, nu trebue să corupă și să coboare în întunecimile infernului, ci să înalțe în zările luminoase ale cerului. Arta adevărată și sensualitatea merg în sens contrar.

Există în creațiunea și în audiția muzicală trei feluri de plăceri, admise. O plăcere a sunetelor, pur sensorială, ce stă pe planul material al artei; o plăcere intelectuală, produsă din combinația armonică, melodică și ritmică a cântecelor, și în fine o plăcere afectivă, ce învălue și înalță sentimentele în cea mai curată atmosferă de spiritualitate. De sigur, nime nu cântă și nu se roagă pentru plăcere, ci pentru «valoarea obiectelor divine, a căror recunoaștere și apreciere provoacă plăcerea» (p. 54). Așa încât plăcerea provocată de cântarea religioasă este o adevărată mărturisire a sublimului divin, o fuziune a sufletului iubitor cu obiectul iubit, o beatitudine în Dumnezeu.

Unii oameni pot pune întrebarea: de ce se admite cântarea în locul rugăciunii? Dar după cele spuse răspunsul e simplu: pentru a trezi sufletele slabe, de o parte, iar de alta pentru a ne umplea sufletul de fiorul adorării și de sfințenia bucuriei; rugăciunea însași fiind cântare și cântarea rugăciune.

Este bine de însemnat că vocile corurilor — sopran, alt, tenor, bariton, bas, — precum și tonurile instrumentelor muzicale, își au sunetele lor corăspunzătoare în natură. Cântecul pasărilor, suflarea vântului, vuetul valurilor mării, murmurul izvoarelor, vocea pădurii, sgomotul cascadelor, trăznetele furtunilor, timbrul și răcnetele animalelor, — sânt tot atâtea glasuri și sonorități ale naturii, pe care omul imitându-le și-a alcătuit scripturi corale și instrumente muzicale prin care cântă deopotrivă misterele naturii și ale bisericii (p. 70—71).

In cântările sfinte ale bisericii, ca și în rugăciuni, creștinul se înalță și viiază în atmosfera harului. *Cer nou* și *pământ nou* ni se arată în cântare și rugăciune. De aceea creștinismul a aflat și va afla totdeauna în ele nu numai niște forme de cult, ci și cele mai nobile mijloace de purificare și înălțare a sufletelor spre Dumnezeu...

Iată un lanț de cugetări interesante, care pot să ne fie tot așa de instructive.

Pr. **Il. V. Felea**

I. P. Sf. Patriarh Miron la Londra. Majestatea Sa Regele **Eduard al VIII-lea** a primit în l. c., în audiență particulară pe I. P. S. Sa Patriarhul *Miron* al României, cu care a avut o lungă conversație. Suveranul Angliei, de aproape înrudit cu Suveranul României, poartă cel mai viu interes țării românești.

Credincioșii sfintei noastre biserici, cler și popor, sânt cuprinși de o mare bucurie, când pot să constate numeroasele semne de cinste și simpatie, de care țara, neamul și biserica sa, se bucură în Marea Britanie, care în momente grele a dat României puternic sprijin întru realizarea unității sale politice naționale, — și aceasta *nu se uită.*

FOIȘOARA

Orizonturi spirituale

— Atitudini creștine eroice —

Nu pot concepe o stare de hibernare a sufletului atunci când stă în conul de lumină neînserată al adevărurilor evanghelice.

O trăire aproximativă și marginală a sufletului în umbra adevărurilor de credință mântuitoare e un nonsens și o mare amăgire. Sufletele cari au cucerit pozițiile spirituale de cremene arătate de Evanghelia Domnului, trebue să fie harfe providențiale de cântare și văpae mistică. A ținea sufletul în bolta rece a conceptelor teoretice ale credinței creștine, oricât ar fi de impresionantă arhitectura lor, înseamnă a te pune deacurmezișul vieții și a te mistifica cu simple și trecătoare paliative. Nu ajunge să te găsești pe linia concepțiilor de viață dela care nimeni și nimic nu poate să te mai abată. Pe linia supremelor și adevărarelor regăsiri sufletești. Nu ajunge să-ți faci un vad timid spre inima cerului. Dacă sufletul tău nu cunoaște iureșul năvalnic spre înalturile cerului și nu poartă în fiecare fibră roua lui dumnezeească, dacă sufletul tău nu cunoaște încordările intense și ardoarea de fiecare clipă de a se încadra în transcendent, dacă nu cunoaște culmile de lumină siderală, dacă nu se afirmă demiurgic și cu maximă vitalitate pe făgașul unde și-a deslegat destinul, înseamnă că orizonturile sale sunt invadate de umbre și idealurile sale neperitoare nu sunt realizate integral. Sufletele cari și-au găsit axa lor mântuitoare trebue să cunoască revărsările prăvălitoare de viață, să fie lavă fierbinte, să trăiască fiorul marilor evadări spre tăriile de azur, să evolueze impetuos și incandescent spre infinitul insondabil.

Dumnezeu bate la fereastra sufletului nostru. O bătae dulce, ca o reverie din miezul verilor cu tei înfloriți. Ca suvenirul scump al zilelor de tinerețe. Stau la ușă și bat, spune Sf. Scriptură. De fiecare dată îți aduce aminte această bătae discretă și revelatoare că firul timpului se va rupe cândva și pentru tine, și necunoscuturile spre care te vor purta pașii tăi de mâne te invită stăruitor să te oprești și să asculți chemarea divină. Credințele tale religioase însă nu trebue să fie o metamorfoză sufletească de circumstanță și ca atare condamnate la sterilitate. Credințele și convingerile tale religioase acceptate la o vârstă matură, când ești obligat să lichidezi în mod irevocabil cu toate naivitățile vieții, sunt rodul unor obositoare frământări lăuntrice și constitue pentru tine cel mai înalt bun spiritual. Stiluri și formule ieftine și fade de viață zac asvârlite la pământ, ca o mărturie eternă a drumurilor de amară bejanie sufletească pe cari ai umblat.

Sunt multe drumurile cari duc la adevărurile relative și fiecare din ele are interesante și ispititoare arabescuri. Dar e unul singur drumul care duce la adevărul suprem și traectoria lui e ineluctabilă: invățătura creștină. Adevărul acesta însă, pentru a aduce în sufletul tău harul de sus care alungă suferința și obidirea, trebue trăit cu cea mai mare tensiune. Iți impune atitudini eroice și totalitare. Evanghelia Mântuitorului e categorică. Ea nu cunoaște formele transacționiste și de compromis. Ea nu cunoaște aproximativul și fragmentarul.

Evanghelia Mântuitorului e susceptibilă de o singură interpretare: interpretarea totală, fără nici o rezervă, fără nici o reticență. Nu poți fi slugă la doi stăpâni și nu poți concilia niciodată două atitudini diametral opuse, pământul cu cerul, păcatul cu sfințenia, lumina cu întunerecul, binele cu răul, adevărul cu minciuna. A concepe creștinismul fără jertfe, fără eroismul virtuților supreme, fără crucea abnegațiilor și privațiunilor, fără o definitivă despărțire de toată întinarea, înseamnă a te îndoi de incomensurabila lui valoare spirituală, a-i contesta puterea de transformare și transfigurare interioară. A fi creștin de suprafață, fără aderențe adânci și indelebile în solul Evangheliei, este o încercare tristă de a împăca drepturile imprescriptibile ale sufletului cu simplele cerințe trecătoare ale trupului. Nu-i destul să ai o altă viziune a lumii, o altă înțelegere a vieții și a idealurilor ei. Nu-i destul să dai precădere sufletului și să subordonezi materia. Trebue să te despărțești definitiv de eul tău, iar materia să cunoască fecundările de fiecare clipă ale spiritului. Acesta este eroismul creștin și totodată cea mai superioară formă de eroism. Fie-

Din ţinutul zărăndean

După abuzuri şi alte păcate, un glas cuminte

Intr'un număr precedent ne-am ocupat de felul în care organele percepţiei din oraşul *Brad* al fostului Zarand, vechi centru ortodox naţional, au colindat, la începutul lui Iunie a. c., cu o listă trimisă de inspectorul financiar din Deva, pe la comercianţi şi meseriaşi, români ortodocşi din Brad, cerându-le bani pentru o biserică *greco-catolică* în Deva.

O colectă, în asemenea condiţii, nu este prin urmare alt ceva decât o presiune oficioasă şi un evident abuz de putere din partea organelor administrative; forurile competente au în consecvenţă, datoria să-şi cheme la ordine subalternii, scutind paşnicii contribuabili de năpăstuiri de prisos, — năpăstuiri care ar putea deveni primejdioase pentru extrazeloşii slujbaşi şi patronii lor.

Am mai relevat recenta *propaganda a misionarilor catolici de rit grec* de a-şi construì şi la Bradul ortodox un cuibuşor de unde să-şi susţină prozelitismul uniat, *vârând vrajbă şi vrăjmăşie între românii localnici, nedoritori de prozelitiste îndeletniciri.* (A se vedea Nr. 26 din 21 Iunie a. c. al ziarului nostru, la «*Ştiri din protopopiatul Zarandului*»). —

*

De ziua Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel din acest an, în comuna cu respectabil trecut istoric, *Crişcior*, tot lângă Brad, frontul, aşa zis „popular-democrat", şi-a ţinut o adunare în curtea unui declarat *comunist* — sânt şi din aceştia la Crişcior — cu numele Ioan Tomodan, unde conform ştirilor ce primim, au participat vreo 60 de persoane în frunte cu deputatul de Hunedoara, dl *Ghiţă Pop*; — n'au participat însă nici mineri, nici ţărani de regiune. Adunarea, mai mult comunistă, decât democrată, dupăce a „vestejit" cu uşurinţă mişcarea naţionalistă-creştină şi pe conducătorii ei, s'a simţit fericită să aducă tămâieri făptuirilor comuniste mai nouă din alte ţări, sfârşind cu încurajări şi mângâieri închinate presei „independente" din capitală, adecă gazetăriei de scandal iudeo-comunist dela noi.

Cu acest prilej, ca de obicei, n'au lipsit unele agresiuni regretabile, datorite desmăţului de extremă stângă, ce ameninţă din vreme în vreme liniştea şi ordinea în această comună, cu locuitori harnici, evlavioşi şi muncitori.

Un crişciorean de origine, care azi nu mai e în Crişcior, dl *Dr. Sabin Dan*, a rămas adânc impresionat, când a aflat că în satul său, cu oameni de cinste şi omenie şi cu scaun la cap, astăzi se face un fel de propagandă comunistă atee, aşa b. o. unul din locuitorii săi cerea mai de unăzi ofiţerului stării civile să-i înscrie băiatul pe numele de — *Lenin*... fostul mare şef al celor din iadul bolşevic.

Dl Dr. Sabin Dan adresându-se, din acest prilej, crişciorenilor, le spune [în organul naţional din valea Crişului Alb, *Zarandul*, Nr. 22 din a. c.] câteva cuvinte, pornite din gând curat, creştin şi românesc, zicându-le:

Vreau să vă amitesc că îndată ce veţi ieşì dimineaţa din casele voastre, veţi vedea trei turnuri de biserici, unul în ruină.

Pe vremuri intravilanul bisericii era unul singur, al bisericii ortodoxe române. Cu timpul însă s'au făcut trei: voivodul român **Bâlea** *a edificat pe cea românească; urmaşii lui, după sute de ani, au edificat pe cea reformată, căci ei şi-au lăsat religiunea ortodoxă română şi s'au maghiarizat, devenind* **Kristyori.** *Tot din acest intravilan au rupt şì catolicii unguri, după consolidarea domniei habsburgice în Ardeal, şi au edificat biserica cea catolică.*

Urmaşii Bâlea, adecă **Kristyoreştii,** *au devenit, din conducători, cei mai mari asupritori; biserica lor care a fost biserica răzbunării, unde ei au învăţat duhul cel rău, azi se consideră de închisă, căci familia Kristyori a devenit cenuşă în prada vântului, iar catolicii care au luat din intravilanul bisericii noastre nu au mai putut să-şi refacă biserică, arsă în 1848.*

Biserica ortodoxă română ca edificiu resistă, după cât ne spune istoria, dela 1340, adecă de 600 ani. In această biserică asupriţii neamului românesc s'au rugat în continuu şi fierbinte. Dumnezeu a ascultat rugăciunea lor. Din familia Kristyoreştilor praf s'a făcut, din casele lor arse în 1848 nu mai găseşti decât cărămizi prin curţile şi grădinile oamenilor. Averile lor care formau 3/4 din teritorul comunei, azi sânt ale Bocăneştilor, Făureştilor, Măcrăieştilor, Dăneştilor, Moţeştilor, Vanculeştilor etc., iar minele de aur, fosta proprietate a familiei **Baternay,** *azi sânt în mâna celei mai româneşti societăţi a României, societatea* **Mica,** *iar din familia Baternay au mai rămas oasele de sub biserica catolică în ruină, ca semn că ori şi ce mărire omenească, cè nu este bazată pe legi dumnezeeşti, este pieritoare.*

Cum s'a putut ajunge la toate acestea? Desigur numai prin fierbinţile rugăciuni care s'au ridicat în biserica cea de 600 de ani: glasul popei Turcin cel care a botezat pe catolicii şi reformaţii păgâni în timpul revoluţiei lui Horea, glasul şi lumina împrăştiată de popa Munteanu, glasul dumnezeiesc al preotului Perianu, care timp de 50 ani nè-a adunat la biserică, spiritul lui ager şi desăvârşita sa ţinută patriotică, ne-au condus şi ni-au arătat căile spre Dumnezeu şi spre fericire ca neam, ear asupritorii s'au făcut praf şi pulbere cu toate privelegiile, averile şi, ce e mai presus, cu întreaga lor sămânţă.

Prin urmare şì aici mâna lui Dumnezeu...

Crişciorenii vor pleca pe calea indicată de moşi şi strămoşi, căci aceea e calea fericirii. —

Eată cuvinte şi îndemnuri ce trebue luate în seamă de vrednicii crişcioreni, dar şì de forurile datoare să nu mai tolereze propaganda nesăbuită a celor fără ruşine de oameni şi fără frică de Dumnezeu.

† Pr. PETRU LULA
dela Bobâlna

Luni, în 22 Iunie 1936, a încetat din viaţă Pr. *Petru Lula*, parohul Bobâlnei din protopopiatul Geoagiu.

Adormitul în Domnul făcea parte din generaţia luptătoare pentru ideea de românism zidit pe ortodoxie dătătoare de viaţă.

Născut în 1875 din o respectabilă familie de ţărani din Turdaşul menit înstrăinării, urmează şcoala primară în comuna sa natală, cursul secundar la Orăştie şi Braşov. Terminând şase clase de liceu, se înscrie la institutul nostru pedagogic-teologic, unde se pregăteşte pentru cariera de învăţător şi preot, între anii 1895—1898. După absolvire este numit învăţător în comuna Rapolt. După 3 ani de dăscălie se preoţeşte pentru parohia Bobâlna. Aici începe adevărata lui activitate apostolească. Tendinţele de desnaţionalizare ale guvernelor ungare din anii 1900—1918 întâmpină în adormitul în Domnul o rezistentă stavilă. Alături de vajnicii luptători naţionali, Dr. A. Vlad, preoţii Moţa din Orăştie, Costescu dela Boi, Bontescu dela Haţeg şi alţii, el ştie să se afirme ca un element din cele mai valoroase ale vremii.

Biserica recunoscătoare, ca şi Inaltul guvern, au răsplătit după cuviinţă ostenelele adormitului în Domnul.

A încetat din viaţă în al 61-lea an, după o rodnică păstorire de 35 ani. Inmormântarea i s'a făcut în 24 Iunie. Slujba înmomântării, începută în biserica din Bobâlna, a fost săvârşită de un sobor de 12 preoţi şi continuată în biserica din Orăştie, în al cărei cimitir a fost îngropat. Cuvântările ocazionale le-au ţinut P. C. adm. protopopesc *Inocenţiu Tiruţă*, Dr. Ioan Todea, C. preot Vasile Florea; ear în Orăştie au cuvântat P. C. prot. *Moţa*, directorul *A. Demian* dela liceul din Orăştie, arătând din nou vrednicia preotului Petru Lula. La mormânt Pr. T. Glodeanu-Geoagiu îşi ia rămasul cel din urmă dela adormitul în Domnul.

La înmormântare au participat mulţi intelectuali, meseriaşi şi credincioşii săi din Bobâlna şi satele învecinate.

Veşnică să-i fie pomenirea!

Coresp.

Din activitatea AGRU-lui cu raport la biserica ortodoxă

Asociaţia generală a românilor uniţi, secţia eparhială a Orăzii, şi-a ţinut congresul anual în 6 şi 7 Iunie 1936 la Tăşnadul din Sălaj, sub patronajul Prea Sfinţitului episcop greco-catolic al Orăzii Dr. Valeriu Traian Frenţiu.

Credincioasă trecutului său, tinera Asociaţie şi-a dovedit, şi de astă dată, în şedinţele sale, mai mult sau mai puţin solemne, spiritul războinic de care sânt conduşi membrii săi, de câte ori vorbesc de: *biserică «dominantă» alături de Biserică unită.*

Astfel congresul agrist din anul acesta a repetat, în moţiunea sa, cunoscutele preocupări, că: „Biserica unită este înlăturată dela sărbătorile naţionale„ (deşi nici un singur cetăţean, de orce confesiune ar fi, nu este oprit — ba e chiar îndemnat — să participe la toate sărbătorile naţionale); că se aruncă impozite nedrepte asupra uniţilor şi a celor de altă religie, în beneficiul ortodocşilor; că se întrebuinţează puterea de stat „în scopuri de prozelitism ortodox".

Motivările aduse, întru apărarea acestor preocupări, au fost susţinute în termeni dintre cei mai agresivi. (Se pot citi în organul eparhial *Vestitorul*, din 15 Iunie 1936, la pagina 110).

Inainte de marele răsboi, grecocatolicii români, în atingerile lor cu noi ortodocşii, se fereau de agresiuni sălbatice şi de a-şi impune supremaţia cu orce preţ acolo unde nu li se cade, — ear faţă de puterea statului de atunci se manifestau cu simţul perfectei cuviinţe.

Comunitatea de limbă între „uniţi şi neuniţi" era destul de puternică întru a

---

care creştin ar trebui să fie un erou şi fiecare creştin trebue să tindă spre idealul desăvârşirilor ultime. Teza aceasta a eroismului creştin, pentru care începem să pledăm astăzi aici, este elocvent ilustrată în cuvintele Mântuitorului: Cine vrea să vină după Mine, să-şi ia cruce şi să-mi urmeze. Să-mi urmeze! Să nu se mai uite înapoi.

E atât de necesară această formă superioară de creştinism şi atât de evidentă încât, credem, ea nu mai are nevoe de nici o argumentare. Dar e posibilă oare această formă superioară de viaţă creştină? Intrebarea aceasta va primi răspunsul într'unul din foiletoanele mele viitoare. Citiam odată în ochii albaştri ai unei călugăriţe un poem de adâncă evlavie şi iluminare sufletească. Copila aceasta de 19 ani avea ceva serafic în toată făptura ei şi purta în obrajii ei, albi ca zăpada, trandafirii sfinţeniei. Era o floare de seră în pridvorul unei mănăstiri. O frumuseţe cum n'am mai întâlnit în viaţa mea. Cele vreo 5 ore de rugăciune şi de meditaţii pe care le făcea zilnic în genunchi, n'au putut să-i răpească această frumuseţe cerească. Aleşii aceştia ai lui Dumnezeu, cari au căutat o lume care să fie numai a lor, dar mai cu seamă miresele Mântuitorului nostru Isus Hristos, au ceva deosebit de noi în toată fiinţa lor, au farmecul de nedescris al apariţiilor singulare. Multă vreme n'am putut pricepe rostul şi semnificaţia marilor însingurări şi refugii. Mi se părea un lucru atât de anacronic în zilele noastre să te izolezi de lume, departe, în inima pădurilor. Am citit în ochii acestei umile slujitoare a Domnului întreg destinul nostru transcendental.

Am cunoscut în clipa aceia dorinţa arzătoare de a mă găsì şi eu în comuniune continuă cu Dumnezeu. Iată dece, de atunci, în atâtea rânduri, am adus ofrandă de cinste şi de admiraţie celor mai devotaţi servitori ai altarelor-eroilor credinţei. Cu această mică paranteză am anticipat în parte răspunsul la întrebarea pusă mai sus: e oare posibilă o trăire totală a credinţei creştine? E oare posibil de realizat acel „restitutio in integrum" al sufletului, adecă o repunere integrală în toate drepturile lui? Omul renăscut prin jertfa de pe Golgota, poate să refacă integral chipul şi asemănarea lui Dumnezeu pe care le avea în starea lui primordială, înainte de păcat?

Nu vreau să mă erijez în grele şi subtile discuţii dogmatice. Adeseori problematica vieţii sufleteşti nici nu poate fi rezolvată cu texte de speculaţie dogmatică. Problematica vieţii o poţi descifra mai bine şi pentru totdeauna în ochii adânc grăitori ai călugărului fără nume, fără nimburi... Eu vreau să vă duc departe de biblioteci... la izvoarele vieţii.

V. Sămărtinean

Din cuvântarea

— Rostită la înmormântarea preotului PETRU LULA, 24 Iunie 1936, de adm. prot. al Geoagiului *Inocenţiu Tiruţa* —

Jalnici ascultători, — Ţărâna ce acopere mormântul din apropierea bisericuţii noastre din Geoagiu, în care-şi doarme somnul veşniciei vrednicul protopop *Valer Goron*, întâi stătătorul tractului nostru, nici n'a dat a prinde coajă, — şi iată că, prin moartea preotului *Petru Lula*, parohul Bobâlnei, un alt stâlp, al aşezământului nostru bisericesc din aceste părţi, se năruie la pământ.

Trecerea la cele veşnice a acestor doi preoţi ai protopopiatului Geoagiu, bărbaţi oţeliţi în vâltoarea vieţii noastre bisericeşti şi naţionale, este o mare pierdere pentru noi, mai ales azi când patrimoniul, câştigat prin osârdiile înaintaşilor, din curs de zeci de ani, reclamă muncă lungă şi pricepută spre a-l consolida.

Le vom simţì absenţa, dela munca noastră de azi şi mâne. Pentrucă povăţuitorii încercaţi se răresc.

Preotul Petru pleacă dintre noi, pentru veşnicie. Lasă o familie cu inimă zdrobită de durere, fraţi de păstorire cu ochi înlăcrimaţi şi o biserică nou zidită, văduvită. Lasă în urma sa mulţimea fiilor lui sufleteşti, pe cari cu demnitate şi grijă i-a păstorit timp de 35 ani.

Şi totuşi, întristarea noastră va trebui să se prefacă în bucurie duhovnicească atunci când privim la firul făptuirilor adormitului în Domnul, şi când constatăm că viaţa sa a fost o viaţă de apostol.

In familie, părinte devotat şi iubitor, convins de sfinţenia aşezământului familiei. In biserică, preot cu râvnă pentru lucrul în via Domnului. In viaţa socială, pildă de urmat.

Născut în anul 1875, dintr'o familie de ţărani cu trecere, în satul Turdaş, urmează şcoalele din Orăştie şi Braşov. Moartea părintelui său ii dă o grea lovitură. Harnicul şcolar dela Turdaş trebue să se mulţumească cu cele 6 clase de liceu, ca să treacă la Institutul pedagogic-teologic „Andreian" din Sibiu, unde între anii 1895—1898 se pregăteşte pentru cariera de apostol menit a muncì în mijlocul acestui popor pe vremuri de restriste. După absolvire este numit învăţător la şcoala din Rapolt, funcţionând trei ani în această fruntaşă parohie de pe valea Murăşului.

In anul 1899 se căsătoreşte şi se preoţeşte pentru parohia Bobâlna.

Rezultatele activităţii sale sânt instituţiile înfiinţate şi refăcute de dânsul în această parohie. Drept recunoştinţă biserica l-a distins între preoţii purtători de brâu roşu, iar guvernul decorându-l cu „Răsplata muncii pentru biserică".

Probleme-Recensii-Comentarii

Profesor pensionar. — *Dl profesor* **D. G. Boroianu,** *care timp de 35 ani a ilustrat o catedră a facultăţii teologice din capitală, cu începutul anului şcolar viitor va ieşi din cadrele active ale învăţământului universitar, şi anume... pentru «limită de vârstă»...*

Dl prof. Boroianu, directorul revistei bisericeşti şi didactice **Viitorul,** *se bucură de o perfectă sănătate — pe care noi, împreună cu toţi stimătorii săi, i-o dorim să fie cât mai statornică. —*

Astfel, pe lângă toată «limita de vârstă», nu ne îndoim că distinsul profesor pensionar va găsi bune prilejuri de-a fi şi mai departe o mândrie a bisericii sale ortodoxe şi a slujitorilor ei.

*

Cercuri preoţeşti. — Cercul preoţesc „Valea Secaşului", din protopopiatul Mercurea, s'a întrunit în comuna *Broşteni* la 24 Mai c., unde păstoreşte părintele Nicolae Secăşan. Sfânta liturghie a fost săvârşită în sobor de preoţii: Moise Popovici din Bogatul român, preşedintele cercului, Ioachim Marcu din Tău, Valeriu Stănilă din Păuca, Ioachim Evi din Armeni, Ioanid Merişescu din Cinade, Nicolae Popa din Secăşel, Marcu din Lupu şi Nicolae Secăşan parohul locului. La sfârşitul sfintei liturghii a predicat părintele *Moise Popovici*, tălmăcind Evanghelia zilei, prin exemple pe care credincioşii le ascultau cu deosebită atenţie. După masă, la vecernie, a vorbit Păr. *I. Merişescu* despre „Dreapta credinţă şi roadele ei", arătând superioritatea ortodoxiei faţă de alte credinţe. In partea a doua a conferinţei a lămurit felul cum s'a făcut unirea dela 1700 şi urmările ei din punct de vedere religios şi naţional.

A doua întrunire a cercului „Valea Secaşului" s'a ţinut în 14 Iunie c., în comuna *Păuca*, unde păstoreşte părintele Valeriu Stănilă. Sfânta liturghie a fost săvârşită în sobor de toţi preoţii cercului. Răspunsurile liturghice au fost date de corul tineretului ţărănesc, bine instruit şi condus de învăţătorul local, Tăuşan, absolvent al şcoalei normale „Andrei Şaguna" din Sibiu.

La sfârşitul liturghiei a predicat părintele *N. Popa*, explicând frumos evanghelia zilei. După facerea vecerniei, a conferenţiat poporului părintele *I. Merişescu* despre: „Pericolul ce-l prezintă sectele pentru biserică şi neam". Pentru înlăturarea primejdiei, tot mai ameninţătoare, este necesară reglementarea strictă a regimului sectelor; în acest senz avem să atragem atenţiunea factorilor chemaţi să ajute preoţimea în misiunea ei.

Folosul întrunirilor în cercuri preoţeşti nu se poate tăgădui. Slujba în sobor impresionează profund pe credincioşi, întărindu-i în bunele lor însuşiri; iar preoţii au fericită ocazie de a discuta probleme de interes general şi a se îndruma şi lumina reciproc. Părintele *Ioanid.*

*

— Preoţimea cercului religos I *Mediaş* a ţinut prima conferinţă anuală în ziua de 28 Iunie 1936, în parohia *Ighişul nou.*

Sfânta liturghie a fost oficiată de un sobor de 7 preoţi. La priceasnă a predicat părintele *P. Pătărău* din Mojna, comentând evanghelia zilei, cu bogate exemple, despre credinţa religioasă şi puterea ei mântuitoare.

La vecernie, oficiată tot în sobor, a conferenţiat părintele *Aurel Băcilă* din Curciu, vorbind despre importanţa bisericii în mijlocul frământărilor zilelor de azi.

Preşedintele cercului, părintele *D. Filimon* din Dârlos, evidenţiază importanţa cercurilor religioase, şi dragostea cu care preoţii lucrează în slujba Domnului.

Fostul administrator parohial, părintele *Valeriu Scutea*, laudă statornicia parohienilor în credinţa ortodoxă.

Tuturor le mulţumeşte părintele *N. Bălăban* din loc.

După acestea, preoţimea a trecut la locuinţa parohială, şi, constituindu-se în şedinţă intimă, constată că predicatorul şi conferenţiarul, şi-au făcut datoria deplin.

Fixând locul şi programul conferenţei viitoare, şedinţa se ridică. *Raportor.*

*

Părintele Nicolae: *Ne piere néamul,* **triste poveşti din Petreşti, Tip. Naţională, Cluj, 1936. — O broşură de 69 pp. Preţul:?**

Invăţăturile, cuprinse în această folositoare broşură, sânt cum mărturiseşte la sfârşitul ei păr. canonic dela Lugoj, Dr. Nicolae Brânzeu, potrivite nu numai pentru satul Petreşti, ci şi pentru alte sate în „care s'a întins răul ce roade tulpina mândrului nostru Bănat", unde numărul naşterilor, în familiile ţăranilor români, este înspăimântător de scăzut.

Citind povestirile acestea, întemeiate pe cele mai grăitoare dovezi, să nădăjduim că bănăţenii noştri, bărbaţi şi femei, ca şi alţi români din oraşe şi sate bântuite de aceeaş meteahnă, se vor deştepta la timp şi se vor la timp şi se vor mândri şi bucură de copiii lor sănătoşi şi frumoşi. Altfel, s'ar putea adeverî vorba părintelui Nicolae din Petreşti: «*ne piere neamul*».

De primejdia aceasta cumplită, ce tot mai stăruitor ne ameninţă în temeliile de existenţă, Dumnezeu prea bunul şi mintea cea din urmă a poporului nostru să ne scape ocrotindu-ne!

*

Buletinul *activităţii Spitalului de boale mintale şi nervoase, Sibiu, pe anul 1935.* **Cluj, Tip. „Cartea Românească", 1936. — Un vol. de 162 pp. Preţul:?**

In cuprinsul buletinului despre lucrările din anul 1935, săvârşite în acest spital, cu un întins teritoriu şi un respectabil trecut, — a fost construit în anul 1863, — se pot citi mai multe preţioase articole şi dări de seamă, datorite personalului medical al acestei bine conduse organizaţii psihiatrice ardeleneşti, care are în fruntea sa ca director pe neobositul şi pricepătorul medic primar, inspector general sanitar, dl *Dr. Gh. Preda,* **vicepreşedintele „Astrei", cunoscut, în deosebi sibienilor, şi în calitate de conferenţiar distins şi strădalnic colaborator al revistei creştineşti pentru familii,** *Viaţa Ilustrată,* **ale cărei pagini le-a ilustrat prin numeroase contribuţii cu subiecte de psihologie individuală şi socială.**

Buletinul de acum, pe 1935, tipărit românește, franţuzeşte şi nemţeşte, arată că spitalul dela Sibiu, călăuzit de puteri medicale alese şi probate, dispune de un bogat material clinic şi experimental, pe lângă toate greutăţile, multe şi mari, ce se pun la noi în calea funcţionării institutelor spitaliceşti, de obicei gata de năvală la bugetul statului.

Astfel, aşezământul psihiatric de pe malul Ţibinului, unde astăzi sânt îngrijiţi peste 500 de bolnavi, nu numai îş păstrează vechea sa bună reputaţie ci, pe lângă toată neîndestularea izvoarelor băneşti date din partea autorităţilor superioare, institutul acesta continuă, şi cu mijloace restrânse, a aduce multe şi bune servicii ştiinţei medicale moderne şi preţioase învăţăminte unei azistenţe psihiatrice cât mai folositoare.

*

Problema catolicismului şi românismului a fost tratată de un fruntaş greco-catolic la o conferinţă publică, ţinută cu prilejul congresului din zilele trecute dela Tăşnad, unde se întruniseră membrii asociaţiei greco-catolice „Agru", din eparhia Orăzii.

Conferenţiarul, cum raportează presa din partea locului, a arătat că aceste două idei — românism şi catolicism — «*nu numai că se împacă foarte bine, dar ele nu pot să existe una fără alta*»...

Cum se vor fi împăcând cele două idei, una internaţională, cealaltă naţională, — şi cum catolicismul şi românismul nici nu pot exista unul fără altul, (ce aberaţie la unii domni oratori!), rămâne secretul, până acum nedesvăluit, al conferenţiarului dela Tăşnad.

*

Viaţa Ilustrată. — *A apărut Nr. 7, pentru luna lui Iulie 1936. Director: Nicolae Colan, episcopul Clujului.*

Ultimul număr apărut în Sibiu publică în frunte articolul, semnat de director, «Ne mutăm», în care luându-şi bun rămas dela colaboratori şi dela personalul tehnic al tipografiei arhidiecezane, speră că şi la Cluj va întâmpina aceeaş râvnă şi bunăvoinţă din partea vechilor şi noilor lucrători literari.

Numărul din Iulie mai conţine contribuţii aduse de dnii A. Nanu, Dr. E. Dobrotă, Dr. Gh. Preda, Mircea Alexiu, Dr. E. Nicoară, Pr. I. Felea, Gr. T. Marcu, D. Călugăr ş. a. Revista **Viaţa Ilustrată,** *cu abonament anual de 200 Lei, se recomandă tuturor familiilor româneşti. Redacţia şi administraţia:* **Cluj,** *Episcopia Ortodoxă.*

*

Mare operă rânduită de papa. Instrăinare de adevăraţii sfinţi ai bisericii. — Cu aprobarea dată Statutelor în 5 Decemvrie 1935, în palatul «*S. Congr. de Propaganda Fide*» al Romei papale, s'a început organizarea «*Operei Pontificale pentru Propagarea Credinţei în România*», şi anume: prin mijlocirea bisericii greco-catolice române, ai cărei protopopi, canonici etc., — între dânşii găsim şi pe inevitabilii domni: Dr. Nic. Brânzeu dela Lugoj şi Dr. I. Georgescu dela Oradea, — alcătuesc diferitele comitete şi subcomitete ale organizaţiei, sprijinite de călugări franciscani şi din alte ordine catolice, — persoane străine aduse şi trimise în propagandă pe sate româneşti din partea autorităţilor bisericii unite.

Deşi opera aceasta ar fi să aibă în vedere propagarea credinţei numai «*între catolici de rit oriental ai României*«, totuşi Art. 11 al Statutelor pentru România spune: «*Ca membri la Operă se înscriu creştini cari să aibă cel puţin doisprezece ani*»...

Se înscriu **„creştini",** va să zică nu numai „catolici de rit oriental", ci or ce creştini.

Acelaş articol 11, în scop de-a înstrăina cât mai mult pe aceşti creştini de adevăraţii sfinţi ai bisericii lor, cere dela membrii Operei ca, recitând odată la zi un *Tatăl Nostru* şi o *Născătoare,* să spună şi rugăciunea: **„Sfinte Francisce Xaver, roagă-te pentru noi"...**

---

oprì separarea şi desbinarea fraţilor; — după răsboi însă, duhul separatist al celor uniţi cu biserica Romei a început, *sub înrâurirea romano-catolicismului,* să-şi croiască drumul, pare că tot mai larg, înstrăinându-se treptat de vechile datini ale bisericii răsăritene.

AGRU-ul şi congresele sale desvoltă, cum vedem, o primejdioasă activitate, — o adevărată risipă de muncă pentru satisfacerea scopurilor Acţiunii catolice universale, la care se ataşează conducătorii asociaţiei uniţilor noştri. Nu credem însă, că pe calea aceasta se vor servì şi interesele mari ale ţării şi neamului românesc.

Pe teren politic se afirmă, aşa pre cum cereau interesele naţionale din 1900—1918, prin curăţenia moravurilor şi convingerea lui neclintită în realizarea visului secular.

Preotul Petru a avut virtuţile evanghelice care fac pe adevăratul preot: Cu râvna pentru casa Domnului, blând în pastoraţie, condus de prevăzătoare dragoste şi nădăjduind o singură răsplată: aceea care i se va da dela mai marele păstorilor, Hristos, sus în slava cerului...

Adormitul în Domnul a veghiat ca bun ostaş al bisericii lui Hristos, în lupta sfântă pentru El şi casa Lui, înarmat cu sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu, aşa cum cere cuvântul psalmistului: „Preoţii Tăi se vor îmbrăca întru dreptate şi cuvioşii Tăi se vor bucura" (Ps. 131, 9).

Iar acum, noi cei întruniţi în acest sfânt locaş, să împreunăm glasul nostru şi aşa să ne rugăm:

„Stăpâne Doamne, Dumnezeul nostru, pe Tine te rugăm, primeşte sufletul acestui vrednic slujitor al Tău Petru şi-l odihneşte pe dânsul în sânurile lui Avram, ale lui Isac şi ale lui Iacob, şi-i dă lui cununa dreptăţii Tale, ca pentru cele ce a ostenit în lumea aceasta pentru numele Tău să ia multă plată în locaşurile sfinţilor Tăi totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor, Amin".

Reflexii în legătură cu scopul educaţiei

(2) Prof. **O. Dragoş**

La întreaarea, dacă individul (omul) poate să ajungă la desăvârşire morală *prin sine însuşi,* am văzut că pedagogii individualişti extremişti sau naturalişti, cum mai sunt numiţi, răspund afirmativ. Förster însă, dimpreună cu toţi pedagogii creştini, cunoscând mai bine **„natura"** (dualitatea sufletului omenesc), susţin că individul-om nu este competent să ajungă *prin sine însuşi* o personalitate morală — fără ajutorul divin. Mijlocul individului de a se depăşi ca fiinţă naturală, de a se ridica deasupra unei vieţi pustii, sterpe, îngrozitoare, constă în participarea la viaţa spirituală trăită şi revelată de Mântuitorul nostru Isus Hristos. E o mare eroare a crede că personalităţi se pot forma prin aceea că cerinţele vieţii spirituale cedau în favoarea slăbiciunii, capriciilor, impulsiilor naturale ale copilului. După cum suntem de siguri că posibilitatea unei legiferări morale prin bunul plac este o iluzie, tot aşa de siguri trebue să fim că condiţiile necesare vieţii sociale şi individuale nu sunt oferite de impulsiunile arbitrajului individual, ci de cultura religigioasă. Inţelegerea adâncilor adevăruri de viaţă, cu alte cuvinte înţelepciunea, nu se poate dobândì numai printr'o reflexie conştientă şi prin spiritul ştiinţific, ci printr'un ataşament absolut faţă de divin, care e posibil numai prin autoînvingere, prin renunţarea la vanitatea omenească. Dacă ne încredinţăm unei conduceri superioare, trebue să ne liberăm de propria noastră îngustime.

Pedagogul german Gaudig H. în mult considerata sa operă: „Şcoala în serviciul personalităţii în devenire", (Die Schule im Dinste der werdenden Persönlichkeit) defineşte personalitatea, care trebue să fie scopul ultim al şcoalei, astfel: „Personalitatea este omul care este stăpân pe sine, care îşi organizează puterile naturii sale pentru realizarea idealului individualităţii sale şi care în domeniile vieţii se determina «*liber*», din imbold propriu (auf den Gebiten des Lebens sich frei aus sich heraus bestimmende Mensch, pag. 51), ar fi putut pune întrebarea pe care şi-o pune şi Förster: *Cum ar fi compatibilă recunoaşterea unei autorităţi cu libertatea personală şi conştiinţa individuală?* „Eu pot să-mi fac haina la un croitor, dar concepţia mea de viaţă pot să o mai comand la un specialist"? Pedagogia timpului nostru are în adevăr nevoie de o pedagogie a autorităţii „care să ştie să se coboare până la cele mai intime rezistenţe ale sufletului individual şi să traducă ascultarea în limba libertăţii şi a vieţii personale,[1] dar cum se poate soluţiona dilema aceasta: dacă recunesc autoritatea îmi pierd independenţa mea spirituală, iar dacă nu o recunosc nu mă pot ridica deasupra orizontului meu îngust.

Pedagogul modern ar putea spune: „eu recunosc personalităţile geniale în contactul cărora eu mă pot instrui şi înălţa; eu mă plec şi în faţa autorităţii lui Hristos, dar nu admit o autoritate absolută". Din învăţăturile lor eu nu iau decât ce-mi convine. Ei bine, dar aceasta nu însemnează adevărată conformare unei autorităţi, ci refuzul recunoaşterii unei înţelepciuni superioare, căreia trebue să-i supui judecata ta particulară. Dilema nu se soluţionează prin conceptul autodeterminării persoanei, căci chiar dacă admitem că noi nu suntem determinaţi de vanităţile noastre, de invidiile noastre, de pasiunile noastre, ci de ceeace este mai bun în noi „de eul nostru ideal",[2] cum vom putea noi distinge ceeace este mai bun în noi? Oare eul nostru superior nu este înhămat la eul nostru inferior? De câte ori nu credem noi că ascultăm de eul nostru ideol, atunci când suntem determinaţi de simţurile noastre, de slăbiciunea noastră? „Libera determinare nu poate

[1] Förster: Autoritè et libertè, pag 56.

[2] Gaudig: Die Schule im Dienste de werdenden Persönlichkeit, pag. 3.

Un preot greco-catolic, nedumerit şi îngrijorat de asemenea dispoziţii, scrie directorului canonic N. Brânzeu următoarele: «*nu ştiu cum se vor obişnuì credincioşii mei cu recitarea numelui* **Sf. Francisc Xaver**?"... Dar părintele director nu se dă îndărăt, îl mângâe, răspunzându-i (în foaia sa „Misionarul" Nr. 1—2 din 1936): *Numai bunăvoinţă să fie! Şi treaba se face...*

Toate acestea spre mărirea lui Dumnezeu şi pacea între fraţi! Căci, e aproape firesc, ca Francisc Xaver, sfântul bisericii catolice, prietenul şi ucenicul lui Ignaţiu de Loyola şi evanghelizatorul necredincioşilor Aziei orientale din veacul al 16-lea, trebue să facă minuni şi între „vinovaţii de ortodoxie" ai României de astăzi.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sfinţitul mitropolit *Nicolae*, întors dela băile Carlovy Vary şi dela instalarea Prea Sfinţiţilor episcopi de Orade şi Cluj, a vizitat săptămâna trecută Mănăstirea Sâmbăta de Sus şi lucrările ce se fac acolo, — de unde s'a înapoiat Luni, în 6 l. c., la reşedinţa Sa.

Serbare culturală-religioasă. Dela şcoala normală din Craiova au venit Joia trecută 12 profesori şi 44 elevi la băile dela *Malnaş* pentru a dărui parohiei din această comună un clopot de biserică şi o troiţă. Un sobor de preoţi a săvârşit slujba sfinţirii acestor frumoase, ear părintele protopop *A. Nistor* a rostit cuvânt de mulţumire pentru creştineasca initiativă a şcoalei normale craiovene. Au mai vorbit, la acest prilej, dl *M. Costescu*, harnicul director al acestei şcoale, şi dl primpretor *Păcuraru* în numele prefecturii judeţene. Elevii au dat apoi o reuşită producţie, primită cu mare însufleţire.

Donaţiunea unui medic român. Medicul oculist dl *Dr. Valeriu Mitter*, Sibiu, str. Regina Maria, No. 59—61 (Palatul Prima Ardeleană) a donat suma de: **Lei 130.000.**— Unasutătreizecimii Lei (cota-parte ce i-a revenit din câştigul unui loz dela Loteria de Stat), pentru scopuri de binefacere, şi anume: *Massa studenţilor*, înfiinţată de banca „Albina", Sibiu, Lei 50.000, din care vor primì masă gratuită 5 elevi săraci şi merituoşi, până la epuizarea acestui fond. «*Asociaţiunea*» pentru literatura română şi cultura poporului român, Sibiu, 10.000 Lei. Societatea sportivă română «*Şoimii*», Sibiu 40.000 Lei. Societatea *Ortodoxă a Femeilor Române*, filiala Sibiu, pentru cantina şcolară 10.000 Lei. Societatea «*Principele Mircea*», filiala, Sibiu 10.000 Lei. Reuniunea «*Sf. Maria*» a Femeilor gr. cat., Sibiu, pentru copii orfani şi săraci 5.000 Lei. Reuniunea culturală şi naţională *a meseriaşilor* români din Sibiu 3.000 Lei. Reuniunea română de *înmormântare* din Sibiu 2.000 Lei. Total: Lei 130.000. — Actul grăeşte dela sine. Facă şì alţii aşa.

Sfinţirea drapelului premilitarilor din Subcentrul P. P. Bazna s'a făcut în 28 Iunie a. c. în staţiunea Baznei. Au participat la serbare premilitarii din mai multe comune, împreună cu comandanţii lor: dl *Petru Marcu*, înv.-director şi sublocotenent de rezervă şi alţi numeroşi comandanţi, în frunte cu dl maior *Marin-Bărbulescu*. Servicîul religios a fost îndeplinit de un sobor de preoţi. Preotul *Zenovie Popovici* a rostit premilitarilor o frumoasă cuvântare, îndemnându-i să iubească şi să cinstească drapelul ţării. In ziua următoare, la sărbătoarea Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, premilitarii au desfăşurat pe platoul sportiv diferite exerciţii, jocuri naţionale, şi coruri de cântece patriotice. — Unul dintre organizatorii sărbării, dl învăţător P. Marcu, ajutat de alte persoane din localitate, a luat, încă din anul trecut, iniţiativa unei colecte de bani pentru a se zidì o biserică ortodoxă română la Bazna, adunând până acum aproape 60 de mii de lei în acest scop. Bunul ortodox şi harnicul învăţător merită toată lauda şi încurajarea.

Nou episcop reformat a fost ales la Cluj în 30 Iunie a. c., în urma demisiei episcopului Al. Makkai, plecat în Ungaria. S'a ales, cu unanimitate de voturi dl Ioan *Vásárhelyi*. Noul episcop fusese până acum locţiitor episcopal.

Invitare. Cercul studenţilor ardeleni „Andrei Şaguna" Cernăuţi aranjează în seara zilei de 19 Iulie 1936 la *Geoagiu-Băi* o serată dansantă, la care invită şi pe această cale Onoratul public să binevoiască a lua parte. Venitul este destinat pentru biserica ortodoxă din Geoagiu-Băi. Inceputul ora 22. Ţinuta simplă. *Comitetul.*

La fondul căminului pentru bătrâni al societăţii române de înmormântare din Sibiu s'au făcut dela 1 Ianuarie până la 30 Iunie 1936 următoarele dăruiri: 1. *La Legatul Reveca Stăniloae*, întemeiat de dl rector al academiei teologice Andreiane din Sibiu Dr. D. Stăniloae, în memoria scumpei sale mame Lei 100; 2. *La Legatul Iosif şi Paraschiva Marcu* întemeiat de dl Ioan Marcu, dir. librăriei arhidiecezane din Sibiu în memoria iubiţilor săi părinţi, întemeietorul a dăruit cu prilejul zilei numelui său Lei 200; 3. *La Legatul Dumitru şi Paraschiva Sârbu* întemeietorul, dl Dumitru Sârbu din Sibiu a dăruit Lei 200; 4. *La Legatul Preotul Ioan Perian* întemeiat de dl Romul Perian, şeful contab. Consiliului arhiepiscopiei din Sibiu în memoria iubiţilor săi părinţi, întemeietorul a dăruit Lei 100; 5. *La Legatul Eugenia Bucşa* întemeiat de preotul Romul Bucşa din Sibiu în memoria scumpei sale soţii întemeietorul a dăruit Lei 100; 6. *La Legatul Maria Borcia* a dăruit fiul întemeietor Dr. Lucian Borcia, advocat, Lei 100; 7. Dl Dr. *Valeriu Mitter* medic în Sibiu a dăruit societăţii suma de Lei 2000, cu care s'a întemeiat pe numele nobilului dăruitor un *legat* aparţinător fondului căminului pentru bătrâni al societăţii. Pentru toate aceste creştineşti daruri mulţămeşte cu recunoştinţă Comitetul societăţii prin preşedintele ei: Prof. *Timotei Popovici.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 12 Iulie 1936, va predica părintele consilier *Tr. Scorobeţ.*

Un grup de 60 învăţători din judeţul *Buzău*, constituiţi în societate corală, sub conducerea dlui profesor *Ioan Mihail* dela liceul „Dr. C Angelescu" din Buzău, s'au oprit, în 8 Iulie c., şi în oraşul *Sibiului*, unde li s'a făcut o frăţească şi colegială primire din partea corpului didactic sibian, în frunte cu dnii: T. Popovici profesor, I. Dragomir revizor şcolar, P. Olariu şi alţi învăţători. Vizita dela Buzău a fost un bun prilej de înfrăţire între învăţătorii doritori d'a se cunoaşte şi a conlucra la consolidarea ţării.

Poşta redacţiunii

Pr. *S. G.* în *C.* Mai nimerit ar fi să o exprimaţi de-a dreptul familiei, la ocazie potrivită.

Dlui *Z. B.* în *Cl.* Istoria pare că se repetă: Mitropolitul Atanasie, purtat pe la Viena de Kolonics, s'a înapoiat în Ardeal aducând pe teologul iezuit Szunyog. Urmaşul lui Atanasie *Alexandru* de azi, purtat pe la Bucureşti de Kolonics-ul zilei, s'a înapoiat, sau e pe cale de-a se înapoia, cu — *Aloisie*, teolog de felul lui Szunyog. Vremurile deşi s'au schimbat, oamenii — cel puţin unii — au rămas aceiaşi.

Licitaţie publică

pentru aprovizionarea internatelor Şcoalei normale „A. Şaguna" Sibiu, cu **coloniale** pentru anul şcolar 1936/37. Oferte reglementare până la *20 Iulie 1936.*

(21) 1—1 **Direcţiunea**

Nr. 5660.

Notificare oficială

referitoare la primirea în Şcoala de cântăreţi din Sibiu

Şcoala de cântăreţi din Sibiu, înfiinţată din partea Adunarii eparhiale a Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu înainte cu 9 ani, în urma unei simţite necesităţi, pregăteşte pe cântăreţii bisericilor noastre şi conducătorii de cor, şi-i înzestrează şì cu alte multe cunoştinţe religioase şi practice, ca să poată devenì fruntaşii comunelor noastre. Sânt introduse şì cursuri de învăţătură pentru albinărit, pomărit şi lemnărit, care poate devenì o ocupaţie laterală profitabilă.

Şcoala de cântăreţi se recomandă atenţiei fiilor de credincioşi, cari doresc să-şi creeze o carieră de viaţă frumoasă.

Ceice doresc să fie primiţi în această şcoală, pentru anul şcolar 1936/37, vor avea să-şi înainteze până la 1 Septemvrie cererile lor Direcţiunii Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, însoţite cu următoarele documente:

1. Carte de botez şi certificat de naştere;

2. Certificat şcolar (cel puţin 4 clase primare);

3. Certificat de moralitate şi recomandare dela parohul locci;

4. Certificat medical, dovedind că nu sufere solicitatorul de boli contagioase şi că nu are nici alte defecte corporale.

In această şcoală se primesc numai fii ai Bisericii noastre, în etate 15 ani împliniţi, dar nu trecuţi de 30 ani, cari au prestat examenul de primire. Acest examen se va ţinea în zilele de 29 şi 30 Septemvrie.

Elevii vrimiţi vor fi obligaţi să aducă cu sine: două rânduri de schimburi, şi haine de pat: saltea cu străjac, ţol, perină şi cuvertură de pat, 2 ştergare, cuţit, furculiţă, lingură şi ceaşcă pentru ceai.

Toţi elevii vor locuì în Internatul Şcoalei.

Taxa de întreţinere este de Lei 8000 anual, plătibilă în trei rate: rata primă de Lei 3000 cu ocaziunea înscrierii, rata II Lei 2500 la Crăciun, iar rata din urmă de Lei 2500 la Paşti.

Cursurile se vor începe la 1 Octomvrie a. c. şi durează doi ani de teorie şi unul de practică.

După absolvirea cursului se eliberează diploma de de cantor.

Onorata preoţimè e poftită a cetì acest aviz credincioşilor noştri în sfânta biserică în trei Dumineci consecutive şi a îndemna părinţii cu fii buni să îmbrăţişeze frumoasa carieră de cântăreţi bisericeşti.

Pe lângă aceasta mai dispunem oficiilor parohiale spre ştire şi conformare următoarele: *a)* parohiile cari angajează absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi din Sibiu să le asigure din casieria parohială şi un *salar pe lângă uzufructul sesiunei cantorale, obţinut din reforma agrară;*

b) cântăreţii cu diplomă, din parohiile cu cântăreţi bătrâni, să fie angajaţi ca auxiliari pe lângă vechii cântăreţi, având consiliul parohial obligaţia a le asigura remuneraţie corespunzătoare şi parte la uzufructul sesiei cantorale;

c) la bisèricile unde postul de cântăreţ devine vacant, nu se va mai putea întregì decât cu absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi.

Unde parohiile noastre dispun de numerar şi se vor afla tineri săraci dar doritori de-a ajunge cântăreţi bisericeşti, preoţimea noastră în înţelegere cu consiliul parohial să voteze taxa de întreţinere din lada bisericii.

Sibiu, din şedinţa bisericească ţinută la 7 Iulie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

AVIZ

La liceul ortodox român „Avram Iancu" din *Brad*, au mai devenit vacante prin transferare următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 4 Latină,
2. Catedra Nr. 6 Franceză,
3. Catedra Nr. 9 Geografie,
4. Catedra Nr. 11 Matematici.

Cererile pentru numire se vor trimite pe adresa Consiliului arhiepiscopesc, Sibiu.

Sibiu, 7 Iulie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu

Concurs de cântăreţ bisericesc

In parohia filială **Păpăuţ,** ataşată la parohia materă Zagon, protopopiatul Oituz, jud. Treiscaune, se publică concurs cu termin de 30 zile, în Telegraful Român, de cântăreţ bisericesc.

Retribuţiile împreunate cu postul de cântăreţ sânt:

1. Locuinţă în natură cu 2 camere şi 2 cămări cu dependinţe: grajd, şopron şi coteţ de porci, în stare bună.
2. Grădină productivă în jurul casei, în întindere de 800 st. □.
3. Cimitirul din curtea bisericii, cu pomi roditor în întindere de 200 st. □.
4. Treimii (3000 lei) în numerar din cassa bisericii, care se va achita în rate lunare.
5. Treizeci (30 lei) numerar dela fiecare cap de familie (circa 103) şi jumătate dela văduve.
6. O jumătate ferdelă de bucate de 25 l. ferdela dela fiecare cap de familie şi jumătate dela văduve.
7. A treia parte din venitele stolare obişnuite.

Cererile de concurs, instruite cu documentele necesare şi diploma de capacitate dela Şcoala de cântăreţi Sibiu, se vor înainta oficiului parohial Zagon jug. Treiscaune, iar candidatul cu ştirea parohului din Zagon se va prezenta în parohie, pentru a face cunoştinţă cu poporul. Preferiţi vor fi cei cu dexterităţi muzicale.

Din şedinţa consiliului parohial ţinută la 3 Mai 1936 în parohia filială Păpăuţ.

Pr. **Ioan Ciora** preşedinte. **Ioan Comşa,** notar **Dumitru Dia** epitrop cassier.

Văzut:

Ioan Rafiroiu protopop.

(18) 3—3

Nr. 5385/936. Şcol.

Concurs

pentru primirea elevilor în Internatul arhidiecezan pe anul şcolar 1936/7.

Pentru primirea elevilor în interarhidiecezan din Sibiu pe anul şcolar 1936/7 se publică concurs.

Vor fi primiţi *gratuit* orfanii de preoţi săraci şi silitori, iar ca solvenţi copiii de preoţi şi ai altor părinţi mireni.

Orfanii de preoţi, cu spor slab în studii, vor fi supuşi la plătirea unei taxe după situaţia materială a părinţilor.

Taxa de întreţinere va fi 7000 Lei anual, care se va plăti în 4 rate egale: la înscriere, la 1 Noemvrie, 1 Februar şi 1 April.

Taxele plătite pentru cvartalul început nu se restitue în caz de repăşire.

Cererile de primire scrise de părinţi sau tutori vor avea să fie înaintate Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu până la 15 August a. c.

Orfanii de preoţi vor anexa la cerere: certificat şcolar, de sărăcie şi familiar.

Elevii primiţi vor avea să aducă cu sine: cele necesare pentru pat, lingeria de corp şi pat, hainele şi încălţămintea necesară. Rufăria trebuie să fie însemnată cu numele elevului.

Intrucât în decursul anului s'ar dovedi că taxa statorită nu este suficientă, ea se va majora după împrejurări, având elevii a achita diferinţa statorită.

P. Cucernici protopopi şi Cuc. preoţi sânt rugaţi să pună în vedere orfanilor de preoţi şi altór elevi să înainteze la timp cererile de primire, însoţite de toate actele, căci fără de acestea nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale a Consiliului arhiepiscopesc dela 18 Iunie 1936.

Consiliul Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu

---

muri decât la şcoala respectului". E o mare eroare şi aroganţă să-şi închipue cineva că prin raţiunea omenească e capabil să înţeleagă înţelepciunea supremă. Şi totuşi este posibil, dar nu fără a trece prin şcoala umilinţii şi a purificării morale. „A fost posibil să se fixeze prin fotografii stele abia perceptibile telescopului, dar numai dacă placa fotografică a fost expusă nopţi dearândul şi luminile artificiale au fost stinse". Acelaş lucru e şi cu adevărurile tradiţiei noastre religioase. „Trebue să te expui luminii lor timp îndelungat şi într'o intensă concentrare, trebue să îndepărtezi toate luminile artificiale, să devii foarte impresionabil şi atunci ele devin în sfârşit perceptibile fiinţei noastre interioare şi pot trezì în noi veşnicul lu viaţă.[3]

[3] Förster: Autorité et liberté, pag. 64.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV | Sibiu, 19 Iulie 1936 | Nr. 30

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 6100—1936

Notificare oficială

In Academia teologică „Andreiană" din Sibiu se primesc absolvenți de liceu cu bacalaureat și absolvenți cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1936/37 se vor adresa Consiliului Arhiepiscopesc până la 20 August 1936, însoțite de următoarele documente:

1. Extrasul de naștere dela oficiul stării civile;

2. Extras din matricola botezaților;

3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;

4. Certificatul medical despre starea sănătății dela medicul de circumscripție;

5. Alte eventuale documente recomandatoare.

Toți studenții sunt obligați a locui în internatul Academiei, unde contribuind cu suma de 8000 Lei anual, vor avea toată întreținerea.

Inscrierile la Academie se vor face în zilele de 23 și 24 Septemvrie, în 25 și 26 Septemvrie studenții se vor mărturisi și cumineca.

Deschiderea solemnă a anului academic se face Duminecă 27 Septemvrie, iar începerea cursurilor Luni, 28 Septemvrie, ora 8 dimineața.

Studenții cari nu se vor prezenta la timp la înscriere, vor fi considerați retrași din Academie.

Inainte de înscriere fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului Arhiepiscopesc suma de Lei 3000 ca primă rată din taxa de întreținere în internat, plus Lei 200 didactru. Rata a doua de Lei 3000, și rata a treia de Lei 2000, se plătesc în prim zi de școală după vacanța Crăciunului și a Sfintelor Paști. La rectorat studenții anului I vor achita, la înscriere, taxa de Lei 925 plus 1058 pentru cărți didactice; an II Lei 790 plus Lei 1512 pentru cărți didactice; an III Lei 790 plus Lei 513 pentru cărți didactice; an IV Lei 790 plus Lei 1251 pentru cărți didactice.

Inmatricolarea se face la Rectoratul Academiei, după-ce studenții vor dovedi cu chitanțe că au achitat rata I din taxa de întreținere. Tot la înscriere studenții anului I sunt obligați să prezinte o declarație subscrisă și de părinți ori tutori la oficiul parohial, în care se obligă, că după absolvirea cursurilor teologice vor intra și vor servi cel puțin 5 ani în clerul arhiepiscopiei, — în caz contrar, vor restituì ajutoarele de cari vor fi beneficiat în Academie.

Cei primiți în Academia teologică (an I) de către Consiliul Arhiepiscopesc, vor fi supuși înainte de înmatricolare, în ziua de 22 Sept. a. c. ora 9 dimineața, unei vizite medicale și unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu. Primirea definitivă în Academie este deci în funcție de rezultatul favorabil al acestei vizite și al acestui examen.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară (obligator reverendă), precum și hainele de pat și anume: o saltea, două cearceafuri, o perină cu două fețe de perini și o învelitoare de pat.

Părinții protopopi, preoții și profesorii de religie sunt învitați a sfătui pe tinerii buni, ieșiți din școlile secundare, ca să îmbrățișeze chemarea preoțească.

Preoția a fost slujba cea mai de cinste și mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este și astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viața unui om. Pentru omul de studiu teologia deschide cele mai vaste și mai atrăgătoare perspective cu problemele ei vitale, cu realitățile cele mai esențiale spre care se îndreaptă preocuparea omului. Pentru omul de acțiune care vrea să joace rol important în direcționarea vieții neamului și a societății, preoția oferă marile ei posibilități și necesități misionare cu cuvântul și cu fapta.

Nu există nici azi o misiune mai nobilă căreia să-și închine omul viața, ca preoția și studiul teologic.

Studenții merituoși și cu mijloace puține de acasă se vor bucura în cursul anului de reduceri la taxele școlare.

Sibiu, din ședința secției bisericești dela 7 Iulie, 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Biserica și protecția muncitorilor

De o vreme încoace grevele muncitorilor se țin lanț. In toată lumea. Și la noi. Unii oameni sânt gata să le osândească, — alții le îndreptățesc. Fapt e că unele greve și revendicări sânt juste, altele sânt exagerate, iar altele sânt de caracter politic, revoluționar. Ne ocupăm aci numai de grevele cu revendicări juste.

Cine trăește printre muncitori și cunoaște starea lor morală și materială, ușor se poate convinge de cauzele nemulțumirilor lor. Nu există muncitor cinstit care să se plângă contra legilor țării. Toți recunosc cu dreptate, că statul român are legi bune, care asigură protecția muncii și a muncitorilor. Există legi pentru repaosul dumenecal, pentru asigurări, pentru concedii, ajutoare familiare și sanitare și pentru pensionări, care au rezolvat cât se poate de echitabil problema socială și morală a muncitorului, *în principiu*. In practică însă, legile se aplică lamentabil. Căci prea lacomii patroni ai intreprinderilor industriale și comerciale ale țării — se cam știe cine sânt — se folosesc de tot felul de apucături, inechitabile și imorale, ca să se substragă integral de sub prevederile legilor muncitorești. Formal stau sub lege, însă în fond nu au nici o legătură cu legea și cu moralitatea. De pildă: pe motivul că uneori au comande multe și urgente, unele intreprinderi lucrează și în sărbători cu o frenezie asurzitoare și fără odihnă, ziua și noaptea; — o imoralitate. După terminarea comandelor, urmează imediat altă imoralitate: concedierile, — ca după câteva săptămâni să vină iarăși comandele și iarăși angajările de muncitori. Apoi iarăși lucru frenetic și iarăși concedieri și așa mai departe. Și ce-i mai interesant e că *de regulă concedierile se fac atunci, când muncitorul ar avea dreptul să se bucure — conform legii — de câteva zile concediu plătit.*

— N'avem de lucru, — concediu. Scuză legală.

— Nu lucrezi în continuu ani de zile, nu te poți bucura de favorurile legilor, de concediu, pensionare etc. Iarăși scuză legală.

Apoi bine, cum poate trăi liniștit bietul muncitor, care și-a făcut din meseria lui o profesiune, când nici pentru asigurarea bătrâneților, nici pentru pânea zilei de mâne, nu are nici o siguranță!... Inimă de peatră să aibă cineva, și tot trebue să simtă nedreptatea pe care patronii hrăpăreți și egoiști o fac muncitorilor.

Omul nu-i deavol. Dar când vede cu ochii cum se clădește muntele de nedreptate în fața lui și cunoaște cum crește bogăția intreprinderii prin brațele lui fără ca să participe și el la binefacerile ei, atunci înger de-ar fi, și se preface în deavol. Când mai ales omul nu are asigurată nici pânea zilnică, atunci se folosește de *toate mijloacele* ca să și-o asigure.

Și e firesc să fie așa. Om sănătos și cu stomacul gol, lângă o întreprindere ce realizează câștiguri enorme din specula brațelor muncitorești, va admite orcine că nu poate sta mulțumit de sine și de ceea ce vede și constată.

Iată de ce, am crezut că problema muncitorească nu interesează numai organele statului și direcțiunile întreprinderilor comerciale și industriale, ci și biserica. Revoltele muncitorești au mai mult substrat moral, decât material. E drept că ele pornesc din necesități materiale, dar ele *au la baza lor păcate strigătoare la cer.* Mai mult și mai grav: am ascultat glasuri de muncitori care învinuesc fățiș ierarhia bisericii că se desinteresează de soartea lor, sau că face slujbă capitalismului egoist și nu intervine cu autoritatea ei să se respecteze spiritul și litera legilor.

Nu e lucru de glumă. Biserica trebue să impună respectarea legilor. *Să pretindă* patronilor de întreprinderi, *să aibă inimă* și să rezolve creștinește problema muncii și a muncitorilor, fie prin intervenții directe, fie prin parlament, fie prin denunțuri la autoritatea de stat, fie în ultima ratio prin apel la judecata sănătoasă a poporului. Șomajul, la noi în țară, nu există. Deci e cu atât mai ușor de împlinit revendicările muncitorilor, fără a le specula brațul de lucru. Omul nu este mașină, pe care o alimentăm cu uleiuri și combustibil până la uzare, ca apoi s'o aruncăm la magazia de vechituri. Omul are și suflet și prin prisma sufletului cinstit trebue să i se organizeze munca și să i se asigure viața.

Și mai e ceva. Școalele își au catiheții lor, armata confesorii ei, ceferiștii la fel.

De ce tocmai fabricile sânt lăsate fără nici o asistență religioasă?!... Dar sânt și preoți în colonile muncitorești, — vor zice unii. — Sânt și nu sânt... In cele mai multe fabrici, preotul nu e primit și nu e văzut cu ochi buni, nici de patroni, nici de muncitori. Nici o educație, nici un așezământ de cultură și distracție pentru muncitori. Există ici colo câte un casinou, dar pentru ingineri, — sau câte o muzică ce mai puțin servește trebuințele muncitorilor, deși, de regulă, e plătită din cotizațiile lor. Câți patroni și câți ingineri și de câte ori își adună echipele de muncitori la sfat, ca să discute cu ei părintește chestiuni profesionale și sociale? Câți dintre ei dau concurs preoților să le satisfacă trebuintele sufletești fără de care, de bine de rău, nu poate trăi nici un om, nici muncitorii?...

E în interesul superior al bisericii, — ca și al marilor intreprinderi comerciale și industriale, — să-și aibe preoți-confesori cât se poate de bine pregătiți și inițiați în tainele problemelor muncitorești, — și să le dea tot concursul să se apropie de sufletul muncitorilor, ca să-l cureță, să-l lumineze și să-l salveze din mizeria în care trăește astăzi.

Dar, problema este atât de importantă și actuală, încât abia se poate schița, într'un articol de ziar.

Pr. Il. V. Felea

Delegația bisericii noastre, terminându-și misiunea în Anglia, se înapoiază în țară. I. P. S. Patriarh Miron, plecând dela Londra, a vizitat capitalele Bruxelles, Berlin și Viena și s'a interesat de viața ortodocșilor din aceste locuri.

Acoperire de pagube. *Prin decret regal, din 1 Iulie 1936, ministerul finanţelor este autorizat a emite o rentă în valoare nominală de maximum* **230 milioane lei** *pentru acoperirea pagubelor suportate de organizaţiile bisericeşti şi culturale din Ardeal şi Banat, în urma aplicării legii pentru lichidarea datoriilor agricole şi urbane din 7 April 1934.*

Titlurile sânt de următoarele valori: 500, 1000, 2500, 5000 şi 10.000 lei. Dobândă de 4½% anual, plătibilă la 1 April al fiecărui an. Titlurile se amortisează în 10 ani prin tragere la sorţi în fiecare an şi se achită pe valoare nominală. Dobânzile sânt scutite de impozite elementare şi supracotă.

Cifra definitivă a pagubelor suferite de organizaţiile bisericeşti şi culturale din Ardeal şi Bănat, în urma aplicării legii pentru lichidarea datoriilor agricole şi urbane din 7 April 1934, va fi stabilită de ministerul finanţelor pe baza actelor justificatoare cè vor fi prezentate de acele instituţii.

*

In jurul numirii noului mitropolit al Blajului, ziare din Cluj şi Bucureşti au anunţat, că alegerea de mitropolit a episcopului Alexandru Nicolescu dela Lugoj *este aprobată ;* dar, în acelaş timp, se constată că viitorului mitropolit al Blajului **i se dă un coadjutor,** în rang de arhiepiscop, în persoana canonicului dela Oradea *Aloisie Tăutu,* un tânăr de 34 ani, care face parte, dacă nu ne înşelăm, din ordinul iezuiţilor.

Viitorul mitropolit Alexandru Nicolescu a căzut la învoială, primind pe Aloisie drept coadjutor.

Foaia *Unirea,* a mitropoliei blăjene, nu scrie până acum nimic *preciz* în chestia numirii noului mitropolit al Blajului. Ca admiratoare declarată a obiceiurilor iezuitice, foaia blăjană o scaldă în două ape şi se sbate în generalităţi şi vorbe mari, cu toate că în chestia numirii noului mitropolit dela Blaj **s'a făcut târgueală şi compromis,** cum se făcuse pe vremuri cu nenorocitul Atanasie, ajuns să fie controlat de teologul iezuit Szunyog. Reînvie astfel trecutul cu bunătăţile uniaţiei...

Nr. 5466—1936

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Păr. prot. Valer O. Goron din Geoagiu, decedat la 29 April 1936, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 27 Iunie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Probleme-Recensii-Comentarii

„Desnaţionalizarea românilor din secuime". — Intr'o şedinţă recentă a Academiei Române, dl prof. *N. Iorga* a precizat problema desnaţionalizării românilor din ţinutul locuit de săcui.

Dl prof. N. Iorga, vizitând zece sate în secuime, a găsit un preţios material informativ, păstrat de preoţii noştri locali. Dintr'un manuscris de peste două mii de pagini se desprinde istoricul unui proces desbătut în 1779—1781, în vremea împăratului Iosif II; din acest proces reiese caracterul *românesc* al celor 400 de locuitori cari au luat parte la judecată. Se poate constata, pe baza acestor izvoare, că românii din secuime şi-au pierdut limba abea pe la 1850, — şi nu în veacul al 13-lea, cum s'a spus în anumite locuri. Românii au fost asimilaţi, din punct de vedere al limbii, de secui, din cauza avantagiilor de libertate de care aceştia dispuneau. *Secuii, — cari urau pe unguri,* socotiţi ca uzurpatorii drepturilor lor, — prin poziţia lor grănicerească se bucurau de o înălţare socială însemnată, ca şi de dreptul de a fi militari. Românii, intraţi în serviciul secuilor, se bucurau de aceleaşi drepturi.

In studiul cărţilor bisericeşti, dnul prof. N. Iorga găseşte pecetea numelor şi obiceiurilor româneşti.

Acţiunea desnaţionalizării începând pe la 1850, până la această dată legătura în special cu Moldova se făcea prin pasurile munţilor, pe unde soseau *călugării* purtători de cărţi bisericeşti scrise româneşte. In încheere, dl prof. N. Iorga propune să se pornească pretutindeni o cercetare a tuturor documentelor ce ar putea să aducă lumină desăvârşită asupra acestei probleme de interes naţional.

*

Omagiu Arhiereului. — Numărul mai nou din revista arhiepiscopiei Iaşilor, «*Mitropolia Moldovei*», cu preţioase contribuiri, este închinat I. P. Sfinţitului mitropolit *Nicodim,* din prilejul apariţiei Bibliei, ca un respectuos omagiu, adus în numele clerului şi credincioşilor, luminatului ierarh şi ilustrului traducător al Sfintei Scripturi.

In articolul „Scriptura unei vieţi" părintele arhimandrit *Scriban* scrie: Cum pomenesc nemţii de Biblia lui Luther, pomenim şi noi de cea a lui Şerban Cantacuzin; tot aşa pomenim, ca de clipe însemnate, de data când a ieşit Biblia lui Clain, de Noul Testament dela Alba-Iulia, de Biblia dela Petersburg, *de Biblia lui Şaguna,* de cea dela Buzău; cea din urmă tipărire a Bibliei la noi — lăsând la o parte pe cele ale Societăţii Biblice — a fost cea sinodală dela 1914. Eată-ne acum cu o nouă Biblie... la care au lucrat trei obraze bisericeşti, fiecare cu armătura sa: I. P. S. mitropolit Nicodim, Părinţii Grigorie Pişculescu (Gala Galaction) şi Vasile Radu, amândoi preoţi de înaltă învăţătură...

Pe lângă părintele arhimandrit, mai semnează articole, în numărul omagial al revistei, fruntaşi distinşi ai condeiului, cum sânt scriitorii M. Sadoveanu, Ionel Teodoreanu, Sandu Teleajen ş. a.

In concluzie se arată, că I. P. S. Nicodim şi-a consacrat viaţa întreagă, timpul şi munca, Bibliei, urmând ca nu peste multe zile să ne dea, din tiparele Neamţului, şi *Biblia Ilustrată,* precum şi o serie de *Comentarii la Biblie.* Pe drept cuvânt se spune astfel, că I. P. S. Nicodim e omul Bibliei, Mitropolitul Bibliei.

Biserica noastră ortodoxă din Ardeal, la rândul ei, aduce şi de astă dată omagiu pentru toţi ceice au muncit la tipărirea Sfintei Cărţi într'o nouă ediţie.

*

Anuarul XVI al Liceului de stat „Gheorghe Lazăr" din Sibiu. Anul şcolar 1934—35. Publicat de *Gh. I. Ionescu,* director. Sibiu, 1936. Tip. Dacia Traiană.

In fruntea anuarului se aduc, sub titlul „Pro memoria", calde cuvinte de apreciere a muncii şcolare şi naţionale desfăşurate de întâiul director şi organizator al liceului, de vrednicul bărbat al şcoalei româneşti, *Dr. Ioan Bunea,* care venind dela liceul nostru ortodox din Braşov, a funcţionat în calitate de director al liceului „Gh. Lazăr" în timpul dela 1919 până în 1934, când a ieşit la pensie după o lungă activitate profesorală de peste 40 de ani. Anuarul scoate la iveală în deosebi opera frumoasă, realizată de directorul Bunea: construirea în Sibiu a celui mai modern internat, „care poate rivaliza cu ori care internat din ţară şi străinătate".

Partea literară a Anuarului cuprinde, în trei articole, diferite şi interesante probleme de pedagogie şi psihologie, tratate de directorul actual al liceului şi de alte persoane în serviciul acestui institut, al cărul numeros corp didactic s'a distins, în anul şcolar expirat, şi prin o remarcabilă activitate extraşcolară.

In 7 clase, liceul a avut 521 elevi, între aceştia 408 ortodocşi. Promovaţi 335 elevi, corigenţi 149, repetenţi 37. *Internatul* şcolar a adăpostit 96 elevi (taxa de internat a fost de 10.480 Lei anual); ear *cantina* şcolară a oferit la ameazi hrană substanţială pentru 30 elevi, cu cheltuială acoperită din fondul „Veturia I. Lapedatu" şi din fondul băncii „Albina".

Socotind numărul respectabil de mare al elevilor *ortodocşi* dela liceul „Gheorghe Lazăr", este aproape de sine înţeles că acest tineret, după exemplul dela alte institute similare, *s'a constituit în societatea religioasă «Sf. Gheorghe»,* care, sub conducerea părintelui profesor *Marcu Jantea,* a depus multă râvnă în urmărirea scopului său educativ moral, prin ţinerea de sedinţe cu programe bine întocmite.

*

Reli S.: *Rolul învăţătorului laic în educaţia morală-religioasă a tinerimii,* Cernăuţi, 1936, Tip. Mitrop. Silvestru. Broşură de 27 pp. Preţul:?

După studiul informativ şi călăuzitor „Originea şi evoluţia istorică a costumului preoţesc la români" [vezi: Tel-Rom. Nr. 11 din anul curent], păr. Dr. *S. Reli,* profesor la facultatea teologică şi la seminarul pedagogic universitar din Cernăuţi, ne prezintă, în noua sa broşură, un curs ţinut cu prilejul „Săptămânii Pedagogice", organizate de seminarul amintit.

Studiul acesta, extras din „Revista de Pedagogie" 1936, cercetează rolul sau contribuţia învăţătorului laic în educaţia morală-religioasă a tinerimii. Pentru a realiza asemenea educaţie, sânt chemaţi nu numai catiheţii, ci şi toţi învăţătorii laici creştini, colaborând împreună cu preoţimea la făurirea unui ideal de viaţă creştină şi românească. O prielnică atmosferă în scopul indicat, se poate creia atât în şcoală, cât şi în societate, „prin îndemnuri, sugestii, exemplu propriu, prin luminarea maselor în direcţie religioasă morală, prin organizare, conducere sau măcar colaborare în asociaţii creştine-ortodoxe, cu scop educativ-religios, al tineretului şi prin combaterea tuturor curentelor şi organizaţiilor potrivnice religiei, moralei şi bisericii creştine ortodoxe (comunismul, masoneria ş. a.)"

Părintele profesor S. Reli arată modul, cum învăţătorul şi învăţătoarea ar putea aprofunda adevărurile credinţei şi moralei creştine în sufletele copiilor la diferitele materii de învăţământ: la predarea Limbii române, la Istorie, la Geografie, la Ştiinţele fizico-chemice, la Cântare şi chiar la Desemn.

Ca bun mijloc pentru promovarea educaţiei religioase morale a tinerimii, se amintesc şi *asociaţiile creştine ale tineretului,* introduse cu succes în mai toate ţările apusului.

*

Petra N. Nicolae: *Băncile româneşti din Ardeal şi Banat.* Edit. „Cartea Românească", Sibiu, 1936. Tip. Vestemean. — Un vol. de 211 pp. Preţul: 145 Lei.

---

* FOIŞOARA *

Orizonturi spirituale

— Eroismul creştin —

Am conturat în foiletonul meu din săptămâna trecută, anemic şi nepretenţios, peisagiul de lumină al sufletelor mari. Am spus atunci şi am arătat, în linii şi jaloane generale, că desăvârşirea spirituală şi sfinţenia, în accepţia superioară a cuvântului, vor rămâne pentru totdeauna apanajul, dreptul imprescriptibil şi inalienabil al oamenilor cari trăesc în umbra sfântă a marilor idealuri evanghelice de viaţă. Acolo sus, pe colinele însorite ale harului divin, se sfinţeşte sufletul, cunoaşte expansiunea fiorului mistic şi se purifică de toată întinarea. Pe oamenii aceştia, cari poartă cerul în sufletele lor, îi vei găsi în tot locul şi nicăiri pe pământ. Fiindcă în tot locul şi nicăiri sfinţenia, rodul discret al sufletelor curate, nu se poate etala ca celelalte lucruri omeneşti. In umbra marilor idealuri evanghelice de viaţă însă nu sunt chemaţi să trăiască decât oamenii cari pot să se jertfească şi pot să jertfească tot ce le aparţine. Figurile şterse şi decorative sunt excluse. Omul care trăeşte intens şi din plin viaţa spirituală, care se reduce la neînsemnatul rol de recipient pasiv, fără contur precis şi lipsit de personalitate, nu va putea justifica niciodată trăirea sa în slujba acestor idealuri superioare de viaţă. Fără aderenţă totală, fără indentificare completă cu idealul căruia te-ai consacrat, rămâi pe linia dubioasă a echivocurilor şi aproximativului. Voi trasa de data asta, fără să depăşesc cadrul unei timide încercări, calea care ar putea duce la rezolvarea mulţumitoare a eternei şi vitalei probleme: e posibilă oare o integrală înfăptuire a creştinismului în lumea aceasta trecătoare, în care totul se petrece sub semnul şi egida implacabilă a relativului? Se poate oare suprima distanţa incomensurabil de mare dintre absolut şi relativ? Mesagiul evanghelic al Impărăţiei lui Dumnezeu, magnific şi neperitor, e dat pe măsura puterilor noastre de înfăptuire, sau le depăşeşte, e o himeră care, cel mult, ne poate obseda, dar la care nu vom putea ajunge niciodată?

Fiecare întrebare ridică o mulţime de puncte nevralgice. „Impărăţia mea nu este din lumea aceasta", a spus Mântuitorul în faţa procuratorului roman. Dar tot El a spus: „Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu, şi toate celelalte vi se vor adaoge vouă". „Fiţi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru din ceriuri este desăvârşit". Oare Mântuitorul n'a vrut să spună cu acestea că împărăţia sa de lumină şi de împăcare sufletească poate fi înfăptuită aici pe pământ, că noi cari credem în învăţătura Sa putem să ne desăvârşim în viaţa noastră pământească? Desigur perfecţiunea pe care a atins-o Mântuitorul nu vom putea-o ajunge, atâta vreme cât viaţa noastră se va desfăşura pe două planuri diametral opuse: cel spiritual şi cel fizic. Dar ne rămâne pentru veşnicie deschisă calea desăvârşirilor supreme spirituale, desăvârşiri concepute şi înfăptuite din punct de vedere omenesc, cu puterile noastre slabe şi cu ajutorul harului dumnezeesc. Putem afirma deci că nimic nu poate împiedeca realizarea celei mai ideale şi mai superioare concepţii de viaţă: creştinismul real, integral şi sincer.

Din atâtea milioane de oameni cari populează pământul acesta, se va găsi măcar un număr infim de aleşi cari să înfăptuiască împărăţia lui Dumnezeu în lume. Să vrem numai. Atâta ni se cere. Uneori, totuşi această împărăţie a drepţilor lui Dumnezeu ni se pare atât de departe de noi, un vis inaccesibil, o nostalgie... Când privim fenomenele cari se produc în lume şi căutăm să le pătrundem semnificaţia lor sibilină, rămânem deconcertaţi şi fără răspuns. Impărăţia lui Dumnezeu e fără 'ndoială incompatibilă cu lumea noastră, cu pământul acesta în care toate lucrurile se petrec în virtutea unor legi dure şi ineluctabile. Aici jos totul contrazice împărăţia de dreptate, de iubire, de bunătate a lui Dumnezeu.

Priviţi de pildă moartea enigmatică a tinărului, ce se găseşte abia în pragul vieţii, Un copil desculţ în toiul iernii lasă dâre de adâncă durere în sufletul meu. Un cerşetor sfârşit, ce poartă pe drumuri de obidă, în ochii săi plângători şi stinşi, infinit de trista poveste a calvarului său, mă îndurerează şi mă face să mă gândesc că poate şi eu şi toţi acei cari avem o soarte mai puţin ingrată, suntem vinovaţi de suferinţele lui.

Dar moartea paradoxală şi atât de inexplicabilă a tinărului, cu atâtea doruri şi visuri nerealizate încă, mă impresionează profund, oricât de mult aş fi convins de adevărul irefutabil că după moarte sufletele noastre trec în eternitate, nu în neant. Tot atât de mult mă impresionează tragediile cari se pot consuma în fiecare zi, în timpul verii mai ales, în lumea satelor noastre. Un vifor năpraznic, urmat de ploaie cu ghiaţă, o deslănţuire oarbă şi telurică a forţelor naturii, aduce mare jale şi poate preface într'o clipită în scrum şi cenuşă toată truda şi toată recolta bietului ţăran. Holdele distruse şi culcate la pământ, porumbul nimicit, viile stricate, iar pe deasupra tuturor marea durere şi desnădejde

Problema bancară, în ţara noastră, continuă a fi neresolvită, pe lângă toate discuţiile, hotărârile şi desideratele ce le-a provocat, şi pe lângă toată constatarea că viaţa economică românească în Ardeal şi Banat atârnă mai ales dela *refacerea* băncilor româneşti din aceste părţi ale ţării întregite.

Autorul, dl N. N. Petra, arătând admirabilul trecut al institutelor ajunse azi în grea situaţie, face un act de dreptate băncilor ardelene şi bănăţene; ear când, după aceasta, cere o resolvire dreaptă şi urgentă a problemei, apără nu numai interesele băncilor, ci şi ale clientelei instituţiilor cu misiunea de-a ajuta ţărănimea de-o parte, ear de alta de-a promova comerţul şi industria ardeleană în senz românesc

Este uşor de prevăzut că cu cât va întârzia mai mult refacerea băncilor noastre româneşti, cu atât mai vârtos îşi vor face loc în Ardeal băncile minoritare, a căror situaţie mai bună nu va contribui de sigur la opera de ajutorare şi de sacrificiu pentru ţărănimea română din Ardeal şi Banat...

Congresul Economic dela Cluj, din 28 Noemvrie 1935, în frunte cu ierarhii ţării şi cu fruntaşii vieţii culturale şi politice ardelene, deşi a avut un impresionant efect, n'a adus însă, cum spune autorul, rezultatele dorite.

Faţă de această afirmare a dlui Petra, ne facem unele rezerve, şi reproducem, după *Monitorul Oficial* Nr. 157, (a se vedea la alt loc al foii noastre), cuprinsul decretului regal, prin care ministerul finanţelor este autorizat a emite renta în valoare nominală de maximum 230 milioane lei, pentru acoperirea pagubelor suportate de organizaţiile bisericeşti şi culturale din Ardeal şi Bănat, în urma aplicării legii pentru lichidarea datoriilor agricole şi urbane din 7 April 1934.

Vor fi oare norocoase, întru a produce resultate şi mai bune, publicaţiunile de felul lucrării foarte merituoase a dlui Nicolae N. Petra, — rămâne de văzut.

*

Dr. Costache Dăniţă: *Evanghelia în faţa ştiinţei*, IV. Eu sânt calea, adevărul şi viaţa, 1936. Tip. Alecsandri, Alexandria. — broşură de 126 pp. Preţul: 40 Lei.

A patra broşură a luminatului şi bunului creştin ortodox, care e doctorul C. Dăniţă, vine să întregească tot mai mult pe cele trei broşuri precedente, cu care ne-am ocupat în coloanele acestui ziar (Tel. Rom. Nr. 18—19).

Se citesc cu interes capitole ca: Darwinismul şi critica lui; nu mai puţin capitolele despre instincte la om şi la animale, cu multe şi interesante exemple.

Când sectanţi de toate culorile, susţinuţi de prieteni din ţară şi din afară, îş vând sau dăruesc „literatura" pentru a respândi rătăciri şi a sămăna neîncredere şi nesupunere faţă de autorităţile statului, adevăruri expuse în publicaţiuni cum sânt ale doctorului Dăniţă, trebue respândite; — în schimb colportajul, tot mai îndrăzneţ al sectanţilor, are să fie urmărit cu atenţiune şi agenţii lor pedepsiţi.

*

Pr. Vasile Gh. Sibiescu: *Călugării Sciţi.* Sibiu, 1936. Tip. Arhid. Broşură de 24 pp. Preţul?

Studiul acesta, despre călugării sciţi, extras din *Revista Teologică*-Sibiu, schiţează istoria călugărilor din veacul al şaselea, originari din Scythia Minor, Dobrogea noastră. Cine sânt, ce acţiune au pornit la Constantinopol, apoi la Roma, — care erau legăturile lor cu africanii, — ce rol are împăratul Iustinian în istoria călugărilor sciţi, — toate acestea sânt expuse clar şi documentat, în capitole scurte, ce merită să fie citite atât pentru a cunoaşte acţiunea ortodoxă a călugărilor pomeniţi, cât şi pentru a încuraja pe tinerii studioşi, — între cari numărăm şi pe harnicul autor al studiului de faţă.

*

Cercul preoţesc Chişcădaga, judeţul Hunedoara, a ţinut în 28 Iunie 1936, o conferinţă pastorală în parohia *Câinelul de jos.* Programul s'a început cu utrenia zilei şi sfânta liturghie, săvârşite în sobor. După evanghelie a predicat părintele *L. Lazăr* din Sulighete despre: „Datorinţele stăpânilor faţă de slugi şi a slugilor faţă de stăpâni". După priceasnă a cuvântat părintele *Al. Vâjdea,* preşedintele cercului, despre: „Educaţia religioasă a copilului în familie". La sfârşitul sfintei liturghii a vorbit părintele *Ar. Muntean* despre: „Sărbătorile băbeşti şi cele bisericeşti".

In şedinţa intimă: părintele *P. Aslău* a citit o lucrare bine reuşită despre: „Scaunul mărturisirii". In jurul acestei expuneri s'a discutat despre sfânta taină a mărturisirii şi despre sfânta împărtăşanie.

Tânării slujitori ai sfintelor altare aduc mulţumiri fratelui întru Hristos P. Aslău, pentru lămuririle împărtăşite cu această ocazie întru săvârşirea dumnezeeştilor taine.

Coresp.

AVIZ

La liceul ortodox român „Avram Iancu" din *Brad,* au mai devenit vacante prin transferare următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 4 Latină,
2. Catedra Nr. 6 Franceză,
3. Catedra Nr. 9 Geografie,
4. Catedra Nr. 11 Matematici.

Cererile pentru numire se vor trimite pe adresa Consiliului arhiepiscopesc, Sibiu.

Sibiu, 7 Iulie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu

Creştinismul şi activitatea omului[1]

I

Literatura sovietică anti-religioasă a adunat toate argumentele posibile formulate împotriva creştinismului. In ea se găseşte tot ceace s'a afirmat şi susţinut, într'o formă vulgară, de adversarii creştinismului ca, Voltaire, Holbach, Dupuy, Feuerbach, Marx şi alţii. Nici Lenin, doctrinarul marxismului sovietic, n'a produs dovada unei reînoiri sau originalităţi doctrinare privitor la religie; a întrecut numai, pe predecesori, prin invectivele la adresa religiei. Din această frazeologie literară, un singur argument pare a fi esenţial şi mai tare, care prin impresia de verosimil ce o produce, cu uşurinţă poate convinge pe acei oameni cu puţin interes faţă de problema religioasă, şi care i-au adâncit în mod insuficient esenţa. Argumentul e acesta: religia în general, şi în special religia creştină, exclude activitatea omului, predică pasivitatea, supunerea oarbă în faţa destinului şi resemnarea în faţa nedreptăţii sociale, justificând, în felul acesta, chiar opresiunea omului faţă de semenul său: Impresia ce o ai în religia creştină este că numai Dumnezeu este activ, iar datoria omului constă numai în a se rugă, a se resemnă, a-i aduce cântări de laudă şi mulţumire, aşteptând de sus pogorârea graţiei divine.

Afirmaţiunile acestea au fost ilustrate în literatura anti-religioasă sovietică prin exemple elementare, din care să reiese inutilitatea contactului cu misterul, a rugăciunilor şi a lucrării graţiei divine, până şi în ceace priveşte obţinerea unei recolte mai bune, care după ei se datoreşte numai oportunităţii, adaptării economiei rurale, tehnicei perfecţionate. Cu un cuvânt, tractorul a fost pus să înlocuiască rugăciunea. Aci s'a sconţat starea de primitivitate, ignoranţa şi caracterul superstiţios al maselor religioase, unde creştinismul — adică religia spiritului — nu s'a desfăcut de magia păgână.

Creştinii trebuie să observe, că această interpretare asupra religiei ce se face adesea, tinde să umilească omul, să-i nege activitatea şi creiaţia lui. Chiar manualele teologice catolice şi protestante micşorează valoarea omului, îi nimicesc deliberarea, îi înlătură posibilitatea de acţiune ocrotitoare în lume, în natură şi societate, evidenţiind în felul acesta numai un sentiment de conservare al vieţii.

Această umilire a omului, această îngrădire a posibilităţilor lui de creaţie, se bazează pe doctrina naturii păcătoase a omului. Şi pornind dela principiul că omul este o fiinţă decăzută, ale cărei puteri au fost iremediabil nimicite prin căderea în păcat, şi că binele ce-l face vine numai din graţia divină, deoarece omul nu mai e capabil decât să facă răul, s'a ajuns la concluzia că omul este incapabil, din toate punctele de vedere, de a creia societăţii omeneşti o orânduire dreaptă şi liberă. In felul acesta, doctrina căderii în păcat s'a exploatat şi s'a folosit foarte mult pentru a menţinea omul în stare de sclavie şi pentru a consfinţi vieţii omeneşti un regim nedrept.

Pentru a se înţelege provenienţa unei asemenea interpretări a creştinismului, şi a unui astfel de abuz de «ideia păcatului», trebue să se ţină seamă totdeauna de faptul că, în viaţa religioasă, coexistă două principii: principiul divin şi principiul omenesc; revelaţia luminii ce vine dela Dumnezeu, şi «cuprinderea» acestei lumi din partea omului, pe care o răsfrânge în întunecimile sufletului lui, deformându-o după interese personale şi sociale, din cauză că omul, de cele mai multe ori, este incapabil să se ridice până la înălţimea concepţiei spirituale a creştinismului.

Omul a înţeles ca o stare de umilinţă doctrina creştină, şi deci negarea activităţii omeneşti a rezultat dintr'o activitate rea; umilirea a fost o deformaţiune omenească a creştinismului. Doctrina creştină care în realitate n'a suferit nici-o alteraţie, ne pune în faţă înainte de toate învăţătura despre «demnitatea omului», şi în loc de a-l coborâ, de a-l înjosi, îl ridică la o înălţime fără precedent. Esenţa evangheliei se rezumă în aceste cuvinte: «Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu». Acesta este miezul esenţial al creştinismului. Sfânta evanghelie ne învaţă că aceasta «împărăţie» nu este dată şi impusă; dar câştigarea ei corespunde unei vieţi desăvârşite, unei plenitudini de viaţă, în care să se cuprindă toată dreptatea. Deci ea nu ne indică o supunere în faţa minciunei şi nedreptăţii prin faptul că natura omenească este păcătoasă. Păcatul a fost înfrânt prin căutarea «împărăţiei lui Dumnezeu», a unei vieţii mai bune, mai desăvârşite, mai integrale. Se poate spune că, creştinul adevărat este un veşnic revoluţionar, ce nu satisface nici un regim de viaţă, pentrucă el caută «împărăţia lui Dumnezeu» şi dreptatea Lui, aspiră spre o transformare radicală a omului, a societăţii şi a lumii. Dacă creştinul se deosebeşte de revoluţionarii periferici, aceasta nu este cătuş de puţin prin radicalismul ideilor lui, ci prin do-

[1] Nicolas Berdiaev, „Christianisme et réalité sociale".

---

a plugarului, coşmarul şi sceptrul nemilos al foamei. Nu ne revelează oare toate acestea că trăim într'o lume flagrant opusă împărăţiei lui Dumnezeu proclamată de mesagiul evanghelic? Se poate oare adapta absolutul şi radicalismul supraterestru al adevărurilor de credinţă şi morală, acestei lumi care îşi are structura sa specifică, legilei ei, destinul ei?

Nu-i o îndrăzneală prea mare din partea omului să se încumete să le realizeze în lume şi pentru sine, atunci când însuşi Mântuitorul a spus că împărăţia Sa nu este din lumea aceasta? Şi nu constitue oare destinul omului de fiinţa bipolară, cu trup şi suflet, o piedecă insurmontabilă în calea desăvârşirilor spirituale? Dacă sântem condamnaţi iremediabil să ne târâm în pulbere, dece ne-a poruncit Mântuitorul să fim desăvârşiţi, precum Tatăl nostru din ceruri este desăvârşit? Dece ne-a pus în faţa acestei dileme, cu una din alternative blestemate?

De ce ne-ai pus în inimi, Doamne, dorul nestins după paradisul pierdut, dacă ne-ai legat atât de tare de pământul acesta imund şi păcătos? Dacă Mântuitorul a ştiut că noi nu ne vom putea ridica niciodată pe culmile ultimei desăvârşiri, la gradul de perfecţiune morală pe l-a atins El, dece ni-a dat poruncă să-L urmăm în toate? Seria întrebărilor de asemenea natură poate fi continuată la infinit şi eşafodajul lor impresionant poată să desorienteze pe cei cari se dovedesc incapabili să descifreze senzul unic şi luminos al învăţăturii creştine. Nu trebue însă să plecăm dezolaţi şi cu chinul îndoelilor în suflet dela izvoarele pure şi înviorătoare ale Sf. Evangheliі. In drumul vieţii noastre, străjuită în şir de spini, nu găsim popasuri mai odihnitoare şi mai ziditoare de suflet, nu găsim ostroave mai senine şi mai pline de lumina nespusă a cerului, decât învăţăturile cuprinse în sfânta Evanghelie. Răsadul idealurilor neperitoare îl găsim în această carte a cărţilor, care spintecă valurile cu adevărurile ei eterne şi prăvălitoare. Orizonturile sufletului nostru îşi primesc lumina din izvorul nesecat şi răcoritor al cuvântului dumnezeesc... Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu, şi toate celelalte vi se vor adaoge vouă. Comandamentul acesta evanghelic, care produce rezonanţe infinit de chemătoare în sufletele noastre, e cea mai mare realitate şi nimeni n'are cutezanţa să afirme că postulatul acesta divin este caduc, este irealizabil. Fără îndoială este greu de realizat. Dar nu-i imposibil.

Oamenii înzestraţi cu puteri spirituale superioare, oamenii zămisliţi din aluatul firilor eroice, vor putea înfăptui împărăţia lui Dumnezeu pe pământ, integral, fără recitenţe şi oamenii aceştia vor aduce în sufletele noastre rotocoale de lumină şi nădejde şi ne vor purta paşii noştri şovăitori spre înalturile cerului. In concluzie afirmăm ceeace am mai afirmat odată mai sus: credem cu toată convingerea în posibilitatea desăvârşirilor morale. Cu o singură condiţie: această împărăţie nu trebue concepută tangenţial, fizic, material. Viaţa absolută a împărăţiei lui Dumnezeu, care este cvintesenţa creştinismului, atât de deosebită de viaţa relativă a lumii, e imposibil s'o adaptezi unei lumi în care totul se petrece sub semnul relativului, cum spune marele filosof rus Nicolae Berdiaev. Dar atunci când concepem această împărăţie, în spiritul Evangheliei, ca o împărăţie spirituală, nimic nu mai poate închide drumul spre înfăptuire ei. Evanghelia Mântuitorului vizează omul interior, nu omul social, exterior. Renaştere sufletească cere Mântuitorul. Această renaştere, realizată la focul cerului şi cu ajutorul harului divin, duce cu siguranţă la piscurile de azur ale deplinei spiritualităţi creştine, la atitudinile creştine eroice.

V. Sămărtinean

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Reflexii în legătură cu scopul educaţiei

(3) de Prof. **O. Dragoş**

[Sfârşit]

Faptul că supunerea unor pescari simpli persoanei Mântuitorului a făcut din ei puternice personalităţi, este pentru Förster o dovadă de ce poate produce umilinţa din viaţa unor suflete atât de simple. Individualismul modern împiedecă progresul individual şi social tomai fiindcă pentru el nu există această autoritate. De aceea lipseşte adevărata cultură unde formele vieţii sociale, efemerul, nu este pătruns de semnificaţia unei vieţi superioare. „Epocile religioase ale istoriei sunt acelea, unde personalităţile geniale şi de plenitudine sufletească supraumană siliră masele la respect. In timp ce omul în timpul Renaşterii nu trăieşte decât din el şi din ceeace este după măsura sa, din ceeace poate înţelege în chip spontan, omul marilor epoci învaţă să privească cu ochi mai mari şi să vrea cu o voinţă mai consecventă; prin supraumanul este smuls din limitele sale şi în virtutea umilinţei sale participă la o viaţă superioară şi este binecuvântat cu cugetări cari nu sunt în proporţie cu fiinţa sa mărginită... In epocile individualiste, chiar şi lucrul pe care omul credea că-l poate atinge liberându-se de

rinţa nestrămutată a unei armonizări între mijloace şi scopuri, adică prin negaţia urei şi violenţei, însuşite de alţii drept drum ce ar duce la realizarea unei vieţi desăvârşite.

Creştinismul nu corespunde absolut unei «aşteptări» continuie a miracolului, care, ca fenomen ce vine din afară, se realizează în om independent de el. O astfel de pasivitate a fost chiar condamnată drept tentaţie. Insă chiar numai posibilitatea miracolului în viaţă, implică activitatea spirituală a omului.

Vladimir Soloviev spunea că, este o impietate să aştepţi dela Dumnezeu ceeace poate îndeplini o simplă jurisdicţiune. Şi se poate spune la fel, că este o impietate să se lase numai în seama lui Dumnezeu obţinerea unei recolte superioare, atunci când tehnica omenească şi perfecţiunea economiei rurale sânt desăvârşit de susceptibile spre a o realiza. Şi tot aşa se poate spune în toate lucrările. Dumnezeu însuşi, cere ca ştiinţa şi civilizaţia, medicina şi tehnica să contribue la obţinerea unei vieţi mai desăvârşite. Totuşi, desăvârşirea interioară a vieţii, transformarea sufletelor omeneşti, nu se poate realiza nici prin tehnică, nici prin ştiinţă, ci ea presupune atitudinea spirituală a omului faţă de Dumnezeu.

A afirmà că creştinismul este ostil activităţii omului, înseamnă să contrazici mai înainte de toate faptele istorice. Vedem că cea mai mare activitate s'a desfăşurat în decursul perioadei creştine, şi că dinamismul cel mai intens a fost firesc numai popoarelor ce primiseră creştinismul, adică popoarelor din Occident. Creştinismul este o forţă creiatoare şi motrică în istorie, şi chiar adversarii lui vor trebuì să se convingă de aceasta.

Popoarele vechei civilizaţii a Orientului (China, Indiile, Persia), care n'au primit creştinismul, sânt detaşate de istoria universală, îşi slăesc puterile şi trăiesc în trecut. Pe când creştinismul, dintre toate religiile, este cel mai capabil de a îndrepta privirea şi aspiraţiile popoarelor spre viitor. Faptul acesta se explică prin caracterul său mesianic, prin credinţa în «împărăţia lui Dumnezeu», spre care se îndreaptă toată lumea. Aceasta este valoarea creştinismului, ce-l ridică deasupra concepţiei istorice, ca proces dinamic, ce are un senz şi se mişcă spre un scop suprem.

Această valoare rezultă din faptul că la mijlocul istoriei a apărut Hristos Mântuitorul lumii, adică senzul procesului universal s'a încarnat. O astfel de concepţie [a istoriei,] a fost străină grecilor şi întregii civilizaţii antice, de oarece conştiinţa lor nu era orientată spre viitor; lor le era propice numai noţiunea «mişcării ciclice». Grecul antic era contemplativ şi nu activ, admira dintr'o manieră estetică frumuseţea cosmosului, armonia universală, si religia lui era legată de miturile trecutului. Cele mai importante evenimente se raportau la trecut.

In rom. de Pr. **C. Zoican**

INFORMAŢIUNI

Şedinţă plenară. Consiliul arhiepiscopesc a ţinut în 14 Iulie a. c. şedinţă plenară sub presidiul I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae* rezolvind mai multe chestiuni curente, dintre care amintim numirea de administrator protopopesc al protopopiatului Făgăraşului a preotului *Pavel Borzea* din Viştea de jos.

Societatea ortodoxă naţională a femeilor române, filiala Sibiu, în posesiunea frumosului dar de 10.000 Lei (zecemii Lei), primit dela dl *Dr. Mitter* pentru susţinerea cantinei, mulţumeşte călduros distinsului altruist cu suflet de adevărat român.

Pentru o biserică. Credincioşii ortodocşi din comuna *Daia*, judeţul Sibiu, în scopul de a-şi clădì o biserică, au izbutit până acum să adune: un fond de 45 mii de lei (depuşi la băncile „Albina" şi „Banca Românească" din Sibiu), precum şi o parte din materialul necesar zidirii, cărămizi şi cherestea. Pentru a putea începe construirea casei Domnului, oficiul parohial ortodox român din numita comună apelează la binevoitorul sprijin bănesc al bunilor creştini din cuprinsul arhiepiscopiei noastre, rugându-i să-şi trimită obolul la adresa: Oficiului parohial ortodox român din *Daia*, judeţul Sibiu, poşta Cornăţel.

Pelerinajul obişnuit, la sfânta mănăstire dela *Izvorul Miron* din hotarul comunei Românești, p. u. Margina, protopopiatul Făget, se face la sărbătoarea sf. Proroc Ilie, Luni în 20 Iulie 1936. Se va celebra sfânta Liturghie în sobor, ear lângă izvor se va face sf. maslu cu şapte preoţi şi se vor cetì rugăciuni.

La primăria noastră din Sibiu funcţionează, pe lângă registratură, un *birou de petiţii şi reclamaţii*. Orce reclamaţie sau cerere trebue înaintată la acest birou, care îngrijeşte de rezolvire în cel mult 30 zile. Accesul la diferitele servicii şi birouri este cu desăvârşire oprit.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 19 şi Luni 20 Iulie 1936, va predica părintele *M. Neagu*.

Nr. 6166—936 Ep.

Circulară

către oficiile protopresbiterale şi parohiale din Arhiepiscopia ort. română de Alba-Iulia şi Sibiu

Atragem atenţiunea oficiilor noastre protopopeşti şi parohiale asupra strictei executări a dispoziţiunilor cuprinse în ordinul nostru circular Nr. 6693—930 Ep. din 12 Iulie 1930 cu privire la procedura ce este de urmat în cazuri de reparaţii necesare la bisericile zidite înainte de anul 1834, cari sunt declarate monumente istorice.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 5489—1936.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că Preotul Nicolae Costea dela parohia Sibişeni jud. Alba în baza §-lui 5 din Regulamentul tondului de ajutorare preoţesc, a ridicat dela Cassa arhidiecezană din Sibiu în numerar fără nici o reţinere, ajutorul de îmormântare de Lei 15.000.— (Lei cincisprezece mii) după soţia sa Maria, decedată la 8 Iunie 1936.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 27 Iunie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 144/1936. (19) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. **Hetur,** din protopopiatul Târnava Mare, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt următoarele:

1. Salar dela stat.
2. Sesie parohială 12 jugăre 1209 st. pătraţi, arător, fânaţ şi grădină.
3. 4 stânjini lemne de foc, anual.
4. Stola stabilită de Consiliul parohial din Hetur la 24 Mai 1936.
5. Chirie pentru casă parohială în sumă de 2000 lei anual, până la edificarea casei parohiale.

Cererile de concurs, cu toate documentele necesare şi cu binecuvântare arhierească de a candida, se vor înainta în termin oficiului protopopesc ortodox român Târnava Mare, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopopesc ortodox român Târnava Mare în înţelegere cu consiliul parohial.

Dumbrăveni la 24 Mai 1936.

Ioan Dragolea
protopop

Nr. 6217—1936. 1—3

Concurs

La secţia de fete a *Şcoalei Normale Ortodoxe «Andrei Şaguna» din Sibiu* este vacant cu începere dela 1 Septemvrie crt. *un post de învăţătoare la Şcoala de aplicaţie.*

Pentru ocuparea acestui post se va ţinea la începutul anului şcolar concurs, în conformitate cu dispoziţiile în vigoare ale Ministerului Instrucţiunii, la Şcoala Normală „Andrei Şaguna" din Sibiu, secţia de fete.

Învăţătoarele, care doresc a ocupa acest post, vor înainta cerere *până la 15 August* crt. *Direcţiunei Şcoalei Normale «Andrei Şaguna» secţia de fete Sibiu,* cu următoarele documente:

1. Certficat dela Direcţiunea Şcoalei Normale cu media notelor examenului de capacitate;
2. Certificat dela inspectorul regional cu media notelor obţinute la examenul de definitivat;
3. Recomandarea Direcţiunei Şcoalei Normale unde a învăţat.
4. Certificat dela inspectoratul regional de notele obţinute la inspecţiile organelor de control în timpul funcţionării în învăţământ. Media examenului de capacitate şi definitivat nu poate fi mai mică de 8.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 14 Iulie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Primăria Municipiului Sibiu

Nr. 6453—1936 (22) 1—1

Publicaţiune

Joi 30 Iulie 1936 ora 11 dimineaţa se va ţinea la Primăria Sibiu, Strada Mitropoliei 2, camera 10 a doua licitaţie publică pentru darea în arendă a bufetului dela Teatrul Municipal, pe timp de 5 ani.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu art. 68—110 inclusiv, din legea contabilităţii publice, regulamentul O. C. L. şi normele publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

Oferenţii vor depune, pe lângă ofertă şi o garanţă de 5% din arenda oferită pt. toţi cei cinci ani la olaltă, iar oferta se va face numai în conformitate cu caetele de sarcini, cari pot fi văzute zilnic, în orele de birou la Primăria susnumită, camera Nr. 4.

Sibiu, la 9 Iulie 1936.

Primăria

Concurs

Parohia ortodoxă rom. Orăştie, dă în întreprindere prin licitaţiune publică, cu oferte închise, edificarea bisericii sale noi, a cărei etapa I: zidirea din roşu, are să fie terminată până la 30 Noemvrie 1936.

Această primă parte a lucrării va costa, după deviz, Lei 3.566.690.—

Terminul de înaintare a ofertelor: 30 Iulie 1936, la oficiul parohial ort. Orăştie.

Cauţiune 5%.

Planurile, devizul şi caetul de sarcini, ca şi condiţiile speciale, se pot vedea la oficiul parohial.

Orăştie, 14 Iulie 1936.

Oficiul parohial ortodox rom. Orăştie

[23] 1—1

Ad. Nr. 92—936 (24) 1—1

Anunţ de licitaţie

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 6 August 1936, ora 2 p. m. se dă în întreprindere — prin licitaţie publică — construcţia Bisericii noui din Reciu — Sibiu.

Licitiţia se va ţinea în localul fostei şcoale confesionale din localitate, în prezenţa Consiliului parohial.

Planul şi devizul se pot vedea — în orice zi — la oficiul parohial ort. român din Reciu.

Licitaţia se va face pe bază de oferte închise, se va putea continua însă şi pe bază de oferte verbale.

Ofertele vor fi însoţite de o garanţă de 5%, în numerar, din suma devizului, care va rămânea ca o garanţie definitivă până la terminarea lucrărilor. Antreprenorul care va lua lucrarea, este obligat a suporta cheltuelile împreunate cu planul şi devizul acestei lucrări.

Cheltuelile de deplasare privesc pe antreprenorii respectivi. Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a alege dintre antreprenori pe acela în care are mai multă încredere.

Reciu—Sibiu, 3 Iulie, 1936.

Pr. Const. Hăşcău
preşed. Consil. paroh.

Ioan Radu
Epitrop cassier

---

autoritatea religioasă: *cultura personalităţii, devine imposibilă.* Căci cum poate să devină cineva personalitate în adevăratul sens al cuvântului, dacă a pierdut contactul cu cele mai înalte izvoare ale vieţii personale"?[1] *Adevărata desvoltare a personalităţii nu este garantată, aşa dar, de cultura individualistică şi conştient independentă, ci de un raport de dependenţă faţă de o voinţă suprapersonală, după care se poate orienta individul.* Abea atunci când cineva a recunoscut o autoritate superioară sieşi, poate să se depăşească pe sine. Această autoritate este persoana lui Hristos. „Scopul oricărei adevărate educaţii trebue să fie depăşirea forţelor *naturale* în lumina unui ideal supranatural, prin care ele ajung la cunoaşterea sensului adânc".[2]

Numai creştinismul are aptitudinea de a unì „bogăţia şi ordinea, plenitudinea vieţii şi tăria caracterului, idealismul şi realismul" şi „tocmai în această putere a armonizării desacordurilor aparente zace neîntrecuta putere de viată organizatoare — în viaţă şi educaţie" (pag. 109).

In legătură cu problema pusă: care este scopul educaţiei, nu putem trece cu vederea nici înţelepciunea acelor pedagogi cari, împreună cu G. Kerschensteiner, cred că nu poate fi altul decât să formezi buni cetăţeni. Noi ştim că cei mai buni cetăţeni sunt adevăraţii creştini. „Care teză este adevărată: Trebue să stea sufletul ca instrument al statului, sau statul trebue să fie instrument sufletului? Statul nu este ultimul ideal pe această lume. Oricât de mult iubim statul — şi sântem gata să ne dăm pentru el tot, — dar el este numai un instrument în slujba sufletului. Să nu facem din stat un fetiş. Idealul creştinismului coboară o lumină cerească şi asupra statului — şi numai fiind bun creştin eşti de folos statului tău".[3] Cetăţeanul format la şcoala liberalismului modern nu este capabil de respect în faţa unei autorităţi superioare. Iar fără respect nu e posibil să se nască virtutea ascultării. Omul modern se grăbeşte să grămădească legi peste legi şi să-şi aleagă singur guvernul, dar nu se prea grăbeşte să asculte de acesta sau să păzească legea pe care însuşi şi-a dat-o. Dar statul modern nici nu poate reclama respect şi ascultare câtă vreme nu este un organ al spiritului. Fără coborârea luminii cereşti asupra statului, acesta rămâne pur şi simplu un stat al ordinei, sau, cum spune fericitul Augustin, *o ordine a păcatului.* Poate oare cetăţeanul să asculte fără sovăire de un astfel de stat? Virtutea eroică a ascultării se aprinde în sufletele cetăţenilor numai faţă de acel stat care a fost sfinţit de religie ca ordine a lui Dumnezeu. Dar atunci trebue să dispară ideea necugetată a reducerii religiei la propria sa sferă pură. Intreagă viaţa trebue să fie supraveghiată, umbrită, pătrunsă de duhul sfânt. Devotamentul şi jertfelnicia cetăţenilor — şi faţă de stat — nu poate isvorâ decât din „credinţa în Dumnezeu şi din conştiinţa destinaţiei supraterestre a sufletului. Biserica a fost ziditoarea acestor caractere eroice. Crede statul că azi poate culege roade din pomul uscat, adecă smochine din ciulini? Tocmai de aceea îndrăsnesc să afirm, că n'are statul nostru şi poporul nostru astăzi mai mare nevoie de nimic, ca de Biserica lui şi de credinţa lui.[4]

Virtuţile cetăţeneşti, despre cari vorbeşte G. Kerschensteiner, spiritul de jertfă, simţul responsabilităţii, curajul moral, cinstea etc., nu ne putem închipuì niciodată că s'ar putea naşte în sufletele viitorilor cetăţeni, numai prin exerciţiul muncii colective (în cadrul comunităţilor de muncă, cari prin ordinul ministerului s'au înfiinţat anul acesta şi la noi, şi al autoconducerii de sine a şcolarilor) fără o credinţă neclintită, fără un impuls superior, fără o concepţie superioară de viaţă. Pedagogiei lui Kerschensteiner, care a început să aibă influinţă şi în ţara noastră, îi lipseşte, cum spune Förster, „orientarea religioasă necesară" (Pol. Ethik pag. 442).

Respectul faţă de bunurile spirituale supreme este singura raţiune de stat.

[1] Förster: Aut. et Lib. pag. 71

[2] Förster: Erziehung u. Selbsterziehung pag. 107.

[3] Dintr'o cuvântare rostită de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae şi publicată sub titlul: Idealul educaţiei, în Revista Teologică, Decemvrie 1932.

[4] Cuvântarea citată.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV | Sibiu, 26 Iulie 1936 | Nr. 31

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASTRA SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Prietenul și patronul muncitorilor

Se știe, din informațiunile ce s'au putut afla despre viața nouă din U. R. S. S., că în propaganda contra religiei sovietele se folosesc, cu foarte slab rezultat, între alte mijloace și de muzeele antireligioase. Foarte multe biserici monumentale din Rusia pravoslavnică au fost transformate în muzee, ce servesc acum scopuri tocmai contrare scopului pentru care au fost zidite și înfrumsețate. Se adună în ele tot felul de obiecte care pot compromite viața și învățătura creștină, ca vizitatorii lor să descopere în ele «opiul» cu care a fost până acum îmbătat poporul.

In special se caută prin aceste muzee să se arate că religia e contra muncii, că creștinismul socotește munca omului ca o pedeapsă, ca așa cu atât mai mult să poată slăbi concepția creștină a vieții, față de cea socialistă-sovietică.

Ciudat lucru! Dar și mai ciudat este faptul cum au ajuns muncitorii să fie, în general, dușmanii bisericii și Mântuitorului lumii... Mai de grabă ar trebui să se mândrească ei cu El, și să-L revendice din toate puterile lor, în primul rând pentrucă după profesiune și El a fost un muncitor manual, în rândul al doilea fiindcă nimeni nu a stigmatizat minciuna și a luptat contra ei cu mai neînduplecată hotărâre, ca El. Și totuși,... s'au lepădat de El în foarte bună parte.

Neagră recunoștință și tristă orbire și tâmpenie spirituală. Păcat neiertat și prin nimic justificat.

Nimeni nu tăgăduește mizeria morală și materială în care se sbate muncitorimea. Toți oamenii de bună credință sânt de acord că dorințele juste și durerile lor trebue lecuite în conformitate cu dreptatea și cu adevărul. Dar *nu prin ură*, căci ura distruge, ci prin iubire și înțelegere frățească.

O mașină care funcționează fără ca toate piesele ei să fie strâns legate deolaltă prin șuruburi sănătoase, se distruge singură. La fel se distruge și viața și fericirea oamenilor, când dragostea este înlocuită cu ură. Numai dragostea zidește. Ura desbină și ucide. Dacă pietrile sau cărămizile unei clădiri ar putea într'un moment dat să se urască, într'o clipă toată clădirea s'ar preface în praf și pulbere. La fel se otrăvește și distruge și viața oamenilor, prin ură. De aceea muncitorii sânt chemați să-și verifice din nou pozițiile pe care se află cugetarea lor actuală.

Mai ales trebue să recunoască și să înțeleagă că au căzut în idolatrie. Să-și deschidă ochii și să vadă că se închină la *idoli mincinoși*, la conducătorii neamului care răstignește și azi pe Mântuitorul Hristos, — la un Marx, Engels, Lenin, Trotchi și alții — toți jidovi, dintre cari nici unul n'a trăit din munca dinstită a brațelor proprii, ci din banii și munca *altora*.

Pentru muncitori ar trebui să constitue cea mai mare fericire faptul, că Isus — ca Om — a fost un muncitor. Unul care *a trăit din munca brațelor Sale* și pe apostolii prin cari și-a întemeiat, răspândit și organizat Biserica Sa, și-i i-a ales tot dintre muncitori.

Dar nu numai din punctul acesta de vedere se cade să cinstească muncitorii pe Hristos. Isus a fericit sărăcia, a trăit în ea și a răbdat până la moarte nedreptatea oamenilor. El a fost cel mai mare luptător contra egoismului și a osândit în cuvinte aspre pe bogații nemilostivi și bogățiile imorale. Isus Hristos este cel dintâi și cel mai bun prieten și ocrotitor al muncitorilor. Evanghelia și Biserica Lui nu are un singur cuvânt, care ar putea să-i jignească. Din contră, nicăiri nu vor afla muncitorii sprijin mai sincer și mângâieri mai bogate, ca sub aripile Evangheliei și a Bisericii Mântuitorului Hristos.

De aceea, când luptă ei pentru vindecarea rănilor de care sufăr, se cade să se pună mai întâi sub scutul lui Hristos și din el să facă patronul vieții, muncii și luptei lor. Să-și convertească ura în iubire, și pe brațele lor să-și ridice conducători cari să fie muncitori vrednici, nu paraziți, — români buni, nu străini, și creștini adevărați, nu necredincioși, cu sufletul negru de ură și de tot felul de patimi. Altfel, distrug ceea ce alții au creiat cu capitaluri de muncă și jertfă.

Idealul acesta pare a-și face apariția la orizontul vremii noastre, în mișcarea muncitorilor legionari, organizați în diferite cuiburi de sindicate național-creștine, pe care biserica, prin organele și harurile ei, este chemată să-i lumineze și să-i îmbărbăteze.

Pr. Il. V. Felea

O conferință teologică

Pe la începutul lunii Mai 1936 s'a ținut în localitatea Mirfield (Anglia) o interesantă conferință teologică, participând la ea mai mulți profesori ortodocși dela Facultatea rusă de teologie din Paris, iar din partea anglicanilor câțiva episcopi, călugări și alți bărbați luminați ai bisericii Angliei.

S'a ajuns, cu acest prilej, la următoarele concluzii și constatări, — pe care le redăm din revista *The Church Times*, valorosul organ de publicitate al bisericii anglicane:

Diferența între tradițiile teologice ortodoxe și anglicane, mai ușor se poate simți, decât definì.

Ceeace are mai caracteristic teologia occidentală, derivă dela fericitul Augustin, susțin apusenii. Ortodocșii, însă, pretind că fericitul Augustin datorează mult din ceeace are el mai important, mai scăpărător în gândirea sa, *orientului ortodox*.

De altă parte, rușii recunosc că teologia rusească contemporană a fost înrâurită nu numai de tradiția școlastică a bisericii din apus, ci chiar și de protestantismul veacului al 18-lea.

Gândirea răsăriteană este profund simbolică.

Pentru cugetătorul apusean, simbolurile sânt o născocire a omului; dar pentru teologul din răsărit, ele sânt o creațiune divină, intervenții sau manifestări ale lui Dumnezeu în această lume.

S'a afirmat de către un teolog anglican, că teologia apuseană este mai adânc monoteistă. Ea pleacă dela expresia marei revelații din Exod, din decalog: **Eu sânt.**

Gândirea apuseană, conform tradiției semite pornește dela realități faptice, concrete; pe când ortodoxul mai mult caută să explice, să interpreteze și să abstractiveze adevărurile de credință.

Adevăratul punct mediator, — s'a spus din partea anglicană, — este a se găsì în doctrina despre Incarnațiune și despre trinitate a Sf. Atanasie cel Mare și Ciril Alexandrinul.

Teologii ruși au răspuns prin a afirmà, că pe apuseni îi preocupă mai ales problema ființii în general, rezultatele în lume ale Incarnațiunii.

Libertatea gândirii

A doua discuție avù de obiect *libertatea gândirii teologice*.

Anglicanii, în privința aceasta, arată o abținere întru a-și însușì un sistem hotărât. Atitudinea lor a fost mai mult de critică, în deosebi a teoriilor care nu izbutesc să îmbrățișeze sau să acopere toate realitățile sau faptele.

Pentru ortodocși libertate însemnează o participare a omului la lucrarea dumnezeească în biserică și în lume, de-a împărtăși viața care provine dela Dumnezeu-Omul pentru a viețuì cu adevărat creștinește.

Biserica Angliei, peste tot, evită orce imixtiune în dogmele fundamentale ale credinței creștine. Pretinsa ei varietate dogmatică este foarte mult exagerată.

Pe când ortodoxismul înțelege și permite *libertate* înlăuntrul unei tradiții rigid determinate, anglicanismul admite o libertate într'un cerc cu mult mai larg, al unei tradiții mai «liber» determinate.

Teologia „aplicată"

A doua zi a conferinței a fost consacrată aspectelor variate ale teologiei «aplicate»: implicările sociale ale Incarnațiunii, legătura dintre ascetism și umanism și relațiile bisericii cu statul în vremurile actuale.

Anglicanii susțin că au o idee despre biserică și Incarnațiune ce provine mai degrabă dela greci, decât dela latini. Ei învață că Incarnațiunea nu este condiționată de către scopul Ispășirii omenești, ci ea este desăvârșirea planului lui Dumnezeu în opera Sa creatoare. Iar biserica, fiind extensiunea sau prelungirea actului Incarnațiunii în istoria lumii acesteia, este instrumentul consfințirii orcărei vieți umane ca un rezultat al Intrupării Mântuitorului.

Din partea ortodocșilor s'a spus că Liturghia răsăriteană este de natură adânc socială și că ea fiind întemeiată pe doctrina omenirii lui Hristos-Dumnezeu, întreaga umanitate se va transforma în Trupul Mântuitorului Isus. Iată acì idealul unei libere și darnice teocrații.

Ascetism și umanism

Discuția asupra ascettsmului și umanismului provocă mai multe apoftegme[1] iluminătoare.

Adevărata legătură între ascetism și umanism se află în transformarea valorilor umane prin **cruce** într'o normă de conduită supranaturală.

In veritabilul umanism și ascetism creștin noi totdeauna nutrim o dragoste nealterată față de Dumnezeu și față de om.

Intr'un ascetism și umanism fals, iubim mai mult ideologiile proprii ale omului, și în cazul acesta sântem de un nedemn egoism.

Umanismul este un ideal de libertate și activitate creatoare; el trebue să fie înrădăcinat în ascetism, care nu este altceva decât împărtășirea jertfei lui Hristos pentru cauza sau considerația consacrării vieții omenești lui Dumnezeu.

In ceeace privește relațiile bisericii cu statul, s'a căutat să se țină seamă de actuala situație a lumii. Biserica este pusă față în față cu o filosofie de «totalitarianism monden», un resultat al umanismului fals, neserios, care are o doctrină despre om lipsită de consistență cu doctrina despre biserică. Intr'un stat totalitarian, a vorbi despre Credință și despre Tatăl Nostru însemnează a instigà la răscoală. Biserica rămâne în convingerea nestrămutată că statul nici când nu poate fi mai mult decât o comunitate social-politică de indivizi buni și leali, cetățeni desăvârșiți cari să-și facă datoria ce le incumbă față de patrie.

Spre și în viața de dincolo, cea a veșniciei, singură biserica este în drept și poate să marcheze norme de conduită creștinească.

Sergiu Bulgakov, cunoscutul militant ortodox, luând cuvântul, prezintă în culori vii un mișcător tablou al sucombării bisericii ruse, dar și certitudinea restabilirii ei. In Rusia țaristă, biserica a fost focarul a două despotisme: autocrația conducerii *guvernului* peste episcopi, ear de altă parte autocrația *episcopilor* peste preoțime. Și, ca firească urmare, «intelli-

[1] Sentințe alese.

gentia» luptând pentru libertate s'a înstrăinat cu desăvârşire de o astfel de biserică.

Isbucnirea revoluţiei desmeteci biserica rusă silind-o să caute posibilitatea unei mai demne atitudini, — dar instaurarea regimului comunisto-bolşevic însemnă că fiecare drept creştin va avea de acum să vieţuească într'o conştie adăstare a martirajului. Biserica a fost îngenunchiată, însă spiritul mucenicesc al creştinului rus este chezăşia unei sigure şi rapide învieri.

Cucernicia răsăriteană

In ultima zi conferinţa dela Mirfield a abordat problema cucerniciei, a pietăţii creştine, în privinţă căreia răsăritenii ortodocşi dovedesc o necontestată superioritate.

In săvârşirea actului liturgic, răsăritenii văd procesul mistic al Incarnaţiunii perpetue a Mântuitorului întru venerarea sfintei biserici.

Liturghia înseamnă divinizarea membrilor comunităţii bisericeşti, ea este cerul pe pământ. In fiecare act, în fiecare cuvânt şi în fiecare lucru simbolic divinul şi umanul se întâlnesc. Cultul sanctifică. Ortodoxismul nu poate separà luarea sf. cuminecături de împărtăşirea prin actul preoţesc a Trupului lui Hristos. Sf. Euharistie nu însemnează numai primirea lui Hristos în tine, ci ea este *şi îndumnezeire.* Celce se împărtăşeşte, devine adevărat fiu al lui Dumnezeu prin harul cerescului Părinte. El va fi nedeslipit de Dumnezeu. Inainte de a se cuminecà, el îşi cere iertare dela toţi, — nu numai dela preot, ci şi dela părinţi, şi dela prieteni şi dela servitori. Această sfântă Taină este deci şi un puternic factor social.

Cu aceasta, conferinţa teologică dela Mirfield a luat sfârşit.

Ion Suciu

La ziua onomastică a M. Sale Regina Maria, Miercuri, în 22 Iulie 1936, s'au ţinut servicii religioase, ascultate cu multă evlavie, în toate bisericile Arhiepiscopiei noastre.

In catedrala mitropolitană din *Sibiu* au participat, în această zi, alături de un mare număr de credincioşi, toate autorităţile civile şi militare la sfânta slujbă, săvârşită de păr. Consilier Tr. Scorobeţ, Prot. I. Dăncilă, Pr. M. Neagu şi diaconul I. Dinu.

O companie, cu drapel şi muzică, a dat onorurile militare.

Sfinţirea bisericii din Vecerd

Duminecă, în 12 Iulie c., parohiile din protopopiatul Agnitei au îmbrăcat haină de sărbătoare.

In această zi P. S. Sa arhiereul *VASILE,* **însoţit de consilierul** *Dr. George Proca* **şi diaconul** *Ioan Dinu,* **a descins la Vecerd pentru târnosirea noului lăcaş dumnezeesc.**

La marginea protopopiatului Agnita, în Nocrich, a fost salutat de protopopul *E. Păcală* **în fruntea mulţimei de credincioşi, în mijlocul comunei unde era ridicată o poartă triumfală.**

La marginea judeţului Târnavamare a fost întâmpinat de prefectul *Dr. Ştirbeţ, Dr. Curta* **membru al adunării eparhiale, deputatul** *Dr. Savu* **şi dl judecător** *Diaconescu* **şi un banderiu de 50 călăreţi.**

In capul Vecerdului e întâmpinat de notarul comunei, înaintea primăriei de primar, apoi de preotul greco-cat. şi în fine înaintea bisericii noastre de parohul local.

Prea Sfinţia Sa a oficiat actul târnosirii încunjurând biserica, după ceremonialul prescris, cu mare pompă, asistat de consilierul G. Proca, protopopul Păcală, 10 preoţi din protopopiat şi diaconul I. Dinu.

După intrarea în biserică, sfinţirea internă şi pregătirea prestolului în care s'au aşezat sfintele moaşte, P. Sf. Sa Arhiereul *Vasile* **a rostit o magistrală cuvântare. Citând cuvintele dela troparul utreniei: «***In biserica măririi Tale, în cer ni se pare că stăm***», a arătat însemnătatea mare a bisericii, mulţumind la fine credincioşilor pentru jertfa adusă întru ridicaree noului Sion, tuturor donatorilor şi sprijinitorilor cari au contribuit cu obolul lor, în frunte cu dnul prefect judeţean** *Dr. Ştirbeţ.*

Predica arhierească a făcut adâncă impresie asupra mulţimei de credincioşi.

După aceea a oficiat Sf. liturghie. La sfârşit a stropit cu apă sfinţită pe cei prezenţi şi a împărţit anaforă.

Atât la încunjurarea bisericii, cât şi la sfânta liturghie cântările au fost executate de corul bine instruat al bisericii din Ighişul-vechi, condus de harnicul învăţător.

După ieşirea din biserică, s'a dat o masă frăţească în edificiul şcoalei.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

După vizita dela Londra

Am anunţat, că delegaţia sfintei noastre biserici, în frunte cu I. P. S. Patriarh *Miron,* terminându-şi cu bine misiunea în Anglia, s'a întors în ţară.

Atitudinea sufletească a poporului englez, cu prilejul acestei vizite, este caracterizată în nimerite cuvinte, scrise de Pr. Prof. *M. Bulacu,* în coloanele Paginei Bisericii (Universul din 19 l. c.), din care desprindem următoarele:

Spiritul conservator al poporului englez, mult deosebit de al celorlalte popoare creştine ale apusului, a distins cu o clară viziune istorica însemnătate a Ortodoxismului, care păstrează cu sfinţenie tradiţia învăţăturii creştine, cristalizată prin cele şapte soboare ecumenice. Căci singur Ortodoxismul mai poate fi ţărmul de salvare a multelor bărci ale comunităţilor creştine ale apusului, ce s'au desprins de biserica mamă, prin marea greşală a bisericii papale, la 1054.

Deaceea vizita I. P. Sf. nostru Patriarh, «cel mai reprezentativ dintre patriarhii ortodocşi ai timpurilor noastre», cum mărturiseşte mitropolitul Thyatiriei în catedrala ortodoxă Sf. Sofia din Londra, a dat prilejul poporului englez să-l salute cu toată veneraţia, dela capul încoronat al M. S. Regelui Eduard al VIII, până la bătrânii, ce exclamau cu acest prilej învăţături din sfinţii părinţi ai răsăritului ortodox.

Nostalgia ierarhiei anglicane, după tradiţia creştină a Ortodoxismului, a făcut pe bătrânul episcop din Lincoln să roage pe I. P. Sf. nostru patriarh Miron, să rostească «crezul ortodox Niceo-Constantinopolitan», la sfânta liturghie dela catedrala din Lincoln. Iar la sfârşitul sfintei liturghii, episcopii şi poporul au cerut şi au primit în genunchi binecuvântarea I. P. S. patriarh, ca o adevărată mângâiere sufletească. Cu acest prilej s'a adeverit în cea mai simţită formă, dorinţa sufletului omenesc, de a asculta şi a urma credinţa creştină a timpurilor primare, nealterată de oameni, ori în ce împrejurări s'ar fi făcut aceasta.

Deasemenea un moment de seamă a fost acela, când ierarhul suprem al bisericii noastre ortodoxe române, I. P. S. patriarh Miron, a înmânat episcopului de Canterbury, Biblia tipărită în ultimul timp şi tradusă în româneşte după textele originale, de teologii noştri ortodocşi români.

Un alt moment este mărturisirea pe care un bătrân egnlez, de peste 82 de ani vârstă, o face susţinând că învăţăturile Sfinţilor Părinţi pot fi de mult folos poporului englez şi că, numai pe temeiul acestor învăţături, s'ar putea ajunge la apropierea dorită dintre bisericile ortodoxe şi biserica anglicană. Cu acel prilej a citat interesante texte, din sfântul Ioan Gură de Aur, Sf. Grigorie de Nazianz şi Sf. Ioan Damaschin, părinţi bisericeşti ai răsăritului.

Poporul englez a intuit situaţia privilegiată a bisericii ortodoxe care rămâne în permanenţă «apostolică şi sobornicească», aşa cum se mărturiseşte în simbolul de credinţă.

Pentru poporul nostru românesc, acest prilej trebue să fie o întărire mai mult în credinţa strămoşească ce i-a călăuzit viaţa.

Unii s'au încercat să interpreteze apropierea bisericii anglicane de ortodoxism ca o slăbiciune din partea noastră, de a ne gândì să cedăm ceva din patrimoniul credinţei noastre strămoşeşti. O greşală fundamentală pentru ei şi o turburare sufletească zadarnică pentru acei cărora caută să le formeze această convingere. Căci dacă noi, ca români în România mare, ne exprimăm neîncetat hotărârea să nu lăsăm nici o brazdă de pământ luată de vreun vecin, asemenea, păstrători ai credinţei strămoşeşti, nu vom lăsa nici o iotă să ni se ia din cele ce am moştenit dela strămoşii noştri. Iar pentru aceasta ne sânt garanţi ierarhii bisericii noastre în frunte cu I. P. Sf. patriarh şi teologii bisericii noastre.

Şi acum vine fireasca întrebare: să fie oare aceste momente, preludiul îndreptării creştinătăţii apusene către biserica ortodoxă, pe care a părăsit-o la 1054? Noi deocamdată credem că ele sânt momente istorice, iar Dumnezeu, căruia sânt descoperite toate tainele, singur ştie când se va împlinì rugăciunea pe care o facem în sfintele biserici, pentru «unirea tuturor bisericilor».

Nr. 5739—1936

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Păr. prot. Nicolae Borzea din Făgăraş, decedat la 11 Iunie 1936, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 27 Iunie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

* FOIŞOARA *

Orizonturi spirituale

— Ideal neperitor —

Cu foiletonul de azi, voi încheia seria studiilor mele mici şi nepretenţioase, începute încă acum doi ani de zile şi tipărite rând pe rând, în limitele spaţiului disponibil şi sub titlul „Orizonturi spirituale" în subsolul acestui vechi organ de publicitate creştinească şi românească. Aceste scurte eseuri de edificare sufletească şi orientare spirituală le-am scris la îndemnul şi sub directa povaţă a subtilului şi talentatului redactor responsabil al acestei gazete şi rector al Academiei teologice „Andreiane", Pr. Dr. D. Stăniloae. Dacă timpul şi împrejurările îmi vor permite, voi amplifica, cândva mai târziu, aceste prime încercări ale mele în arena slovei şi beletristicei creştine, în cari am tratat interesanta şi palpitant de actuala temă a eroismului creştin fără veleităţi de erudiţie şi fără obişnuitul arsenal documentar, uneori incoherent şi fără acea impecabilă stringenţă logică a ideilor, care trebue să caracterizeze un bun articol de gazetă, dar totdeauna convins în adevărurile pentru care am pledat şi totdeauna încălzit de flacăra unui sincer şi robust optimism. Supleţea şi volubilitatea gândurilor mele, în măsura în care acestea au fost posibile, v'au purtat paşii pe aleia fermecătoare şi pururi înfloritâ a idealismului creştin de viaţă. Obscur şi devotat muncitor în şantierele sfinte ale bisericii, nu m'am abătut o singură clipă măcar dela linia învăţăturilor pe cari le propovăduieşte ea. V'am vorbit despre cele mai frumoase lucruri din grădina Domnului. Am arătat cum cea mai măreaţă epopee creştină se ridică se scrie în genunchi, înaintea crucii Mântuitorului. Dacă un singur suflet a fost cucerit pentru împărăţia lui Dumnezeu, împărăţia aceea de iubire, de dreptate şi de lumină, aşa cum am conceput-o eu în spiritul sfintei evanghelii, aş radia de bucurie şi aş depune împăcat din mână uneltele de lucru.

In ultimele două foiletoane, apărute recent, am făcut împreună cu cetitorii cari m'au urmărit o plimbare estivală de desfătare sufletească pe platourile albe ale atitudinilor eroice creştine şi ale desăvârşirilor spirituale. Am respirat aici aerul purităţilor creştine. Astăzi, pentru a încheia ciclul „orizonturilor spirituale", voi stărui o clipă asupra covârşitor de importantei probleme în viaţa spirituală a omului: idealurile neperitoare stabilite de biserică şi precăderea care se cuvine acestor idealuri faţă de orce alte idealuri stabilite de oameni. Ideal neperitor! Iată ceva care ar părea că depăşeşte puterile de înţelegere ale minţii noastre şi care pare inutil de discutat atâta vreme cât ne limităm orizonturile vieţii la o lume de trecătoare contingenţe. Dar atunci când încercăm să pătrundem, în tot adâncul şi toată amploarea lui, rostul nostru transcendental, care constitue fără 'ndoială armătura întregei noastre vieţi, vom constata că nimic nu e mai demn de preocupările noastre şi nici un lucru din lume nu-i în stare să ne polarizeze atenţia mai durabil şi mai ispititor. Atunci când vom reuşi să deslegăm enigmele din fiinţa noastră de făpturi create de Dumnezeu, nu ne va fi greu să deslegăm şi enigmele cosmice, cari ne împresoară la tot pasul. Viaţa noastră externă, socială, e ceva cu totul secundar, cu totul subsidiar, pe lângă viaţa noastră interioară, sufletească.

Idealurile noastre omeneşti rămân în umbră ori dispar în întregime când le comparăm şi le judecăm în raport cu marile idealuri fixate de biserică. Fără 'ndoială, nu ori de câte ori ridicăm privirea spre slavă, vedem cerul deschis. Dar cerul acesta binecuvântat, odată deschis, deşi pare greu de înţeles, ne impune ireductibile resentimente faţă de lume şi faţă de cultul idealurilor ei deşarte. Nu o simplă refulare a instinctelor imunde care ne întunecă zarea cerului, ci o despărţire definitivă. Aici, în sfera senină a purităţii divine însă, lumea cu idealurile ei nu poate să prindă glas, dispare tot ce-i pământesc.

Biserica ne desleagă toate misterele vieţii. Biserica ne arată drumul care duce spre ostrovul deplinei împăcări sufleteşti, ne jalonează cu litere de foc calea ce duce spre idealul nostru deapururi neperitor: Dumnezeu. Omul a fost, este şi se va găsi mereu, până la sfârşitul veacurilor, în căutarea unui piedestal de cremene, care să nu i se clatine sub picioare. Se cramponează de repere fragile şi instabile, cu infinită nostalgie, cu violenţă, cu desnădejde dusă uneori la paroxism. Experimentează cu sete concepţiile de viaţă pe care i le poate oferi filosofia, literatura, arta, ştiinţele şi alte domenii de cercetare şi de afirmare ale spiritului omenesc. Insă toate aceste firave zămisliri ale minţii omeneşti, cu eflorescenţă de câteva clipe, cari se apropie de noi cu şerpuiri de încântătoare odaliscă, nu pot satisface cerinţele şi imperativele inexorabile ale sufletului omenesc. Pe vastul fundal al concepţiilor de viaţă se proectează suverană, armonică şi neperitoare, o singură concepţie: concepţia de viaţă religioasă creştină.

Numai din această concepţie de viaţă ne putem creia platformă de ascensiune veridic spirituală şi turn de veghe spre cele veşnice. Numai prin acceptarea integrală a învăţăturii Mântuitorului şi îndeplinirea postulatelor pe cari le cuprinde această învăţătură, putem să ajungem acolo unde ne poartă dorul chemărilor noastre superioare, pe culme, la fericirea după care însetează sufletul nostru.

Dar toate sforţările noastre de a în-

Probleme-Recensii-Comentarii

Resultatele examenelor de *bacalaureat*, cum s'a constatat şi în vara de acum, continuă în mersul lor, — care, durere, numai învеselitor nu este, nici pentru şcolari, nici pentru părinţi şi nici pentru domnii examinatori. Astfel, problema bacalaureatului vine mereu la ordinea zilei în fiecare an.

Ce este bacalaureatul? Răspunde dl prof. *N. Iorga*, în cuvântul prin care a deschis, în 15 Iulie 1936, cursurile Universităţii populare din Vălenii de Munte, când a zis, în aplauzele auditorului, că:

Intre şcoala primară şi universitate există cununa de spini şi pae: bacalaureatul, **o invenţie a iezuiţilor din secolul al 16-lea, care a durat până astăzi...**

O reformă urgentă a „invenţiei" acesteia, — chiar dacă invenţia n'ar fi de origine iezuitică, — se impune prin urmare cu atât mai vârtos.

Ear dl ministru al instrucţiunii, Dr. *C. Angelescu*, prezent la deschiderea cursurilor amintite, şi cunoscut pentru însufleţirea nestinsă ce o poartă culturii naţionale în senz creştin, se va gândi negreşit la mijloacele de-a stavili şi a vindeca răul produs de felul învăţământului secundar actual, în care bacalaureatul nu este altceva decât «*cununa de spini şi pae*»... în pragul învăţământului universitar.

*

Cercuri preoţeşti. — In 28 Iunie 1936, cercul preoţesc Gârbova şi-a ţinut conferinţa, în parohia *Şpring*, prot. Mercurea. S'au prezentat preoţii Ioan Muntiu din Cărpiniş, Vasile Buta din Cunţa, Gheorghe Buzea din Boz, Constantin Hăşcău din Reciu, Nicolae Opriş din Gârbova şi preotul din loc Ilie Jeleriu.

S'a servit Sfânta liturghie în sobor, răspunsurile liturghiei fiind date de un admirabil cor bărbătesc, format din ţărani. La priceasnă a predicat, în legătură cu evanghelia zilei, păr. *Const. Hăşcău*. După terminarea Sfintei liturghii s'a făcut sfinţirea apei; ear după masă s'a servit Vecernia, la sfârşitul căreia păr. *I. Muntiu*, preşedintele cercului, deschide conferinţa, arătând rostul acestei întruniri. Vorbeşte apoi păr. *Nicolae Opriş* despre „Păcatele zilelor noastre", stăruind asupra căii de urmat în înlăturarea acestora. Pr. *Gh. Buzea* din Boz în vorbe calde schiţează viaţa câtorva sfinţi, îndrumând pe cei de faţă să fie următori ai lor prin viaţă neprihănită. * *Coresp.*

— Parohia *Vidacutul*, în protopopiatul Sighişoarei, o comună rămasă neştirbită în graiul, portul şi obiceiurile curat româneşti, a avut mare bucurie cu ocazia adunării cercului preoţesc de sub conducerea părintelui *Gh. Dănilă* din Boiu.

In dimineaţa zilei de 5 Iulie a. c. s'a servit utrenia şi sfânta liturghie în sobor, credincioşii dând răspunsurile, lăudând şi cerând ajutorul lui Dumnezeu în cântări înălţătoare. Predica părintelui Gh. Dănilă despre: „Primirea în suflete, în case şi gospodării a Domnului nostru Isus Hristos", a fost ascultată în mare evlavie.

După masă s'a servit sfântul Maslu pentru bolnavi, iar în continuare a vorbit părnitele *A. Zichil* despre „Datoria de a fi bun român şi bun creştin", îndemnând pe ascultători a fi supuşi stăpânirii şi următori învăţăturilor sfinte.

După terminarea conferinţei, preoţii şi întreg poporul, în sunetul clopotelor, s'au urcat la mormântul regretatului preot Ioan Popa, cerând prin rugăciuni ca Dumnezeu să-i dăruiască odihna pe care în viaţa pământească n'a cunoscut-o, căci neîncetat a ostenit în ajutorul credincioşilor săi, desfăşurând munca de naţionalizare a judeţului, în a cărui capitală a înfiinţat şcoale româneşti, iar satele botezându-le cu numiri de-ale noastre şi întocmindu-le o bună administraţie.

Credincioşii s'au întreţinut cu folos, în conversaţii creştineşti, cu păstorii lor sufleteşti şi mulţumiţi s'au întors la ale lor.

Pr. *Z. Rucăreanu*

*

Misiuni religioase. — In zilele de 28—29 Iunie a. c. preoţimea despărţământului Geoagiu, din asociaţia clerului „A. Şaguna", îngrijată de spòrul concubinajelor în parohia *Renghet*, protopopiatul Geoagiului, a alergat la faţa locului.

In ajunul sărbătorii Sf. Petru şi Pavel, credincioşii s'au adunat să asculte o vecernie în sobor de preoţi şi să se mărturisească, după-ce absolventul de teologie Ilie Stoica li-a ţinut o predică „despre mărturisire". A doua zi C. preoţi T. Glodean, I. Tiruţa, V. Glodean, E. Todea, I. Sabău şi I. Rusu, înconjurând pe venerabilul bătrân părintele locului S. Filimonescu, — au servit utrenia şi sfânta liturghie în sobor. La priceasnă a predicat, stârnind emoţii, Pr. *I. Rusu*, mânecând dela cuvintele „Atunci vor vedea pe Fiul Omului, venind pe un nour cu putere şi cu slavă mare", (Luca 21, 27). S'au împărtăşit mulţi credincioşi. In procesiune, mulţimea, în cântările „Oştii Domnului", a ieşit la hotar, unde o frumoasă troiţă de lemn aştepta să fie sfinţită. Aici s'a săvârşit şi Sf. Maslu. Părintele *T. Glodeanu*, preşedintele despărţământului, arătând cu mâna spre cruce, a rostit dumnezeeştile cuvinte care cu câteva veacuri în urmă s'au arătat pe cer, dedesuptul unei cruci, împăratului Constantin cel Mare: «*in hoc signo vinces*», şi cu aceleaşi cuvinte şi-a încheiat predica, în cursul căreia a arătat rolul crucii în trecut şi imperativul ei din prezent.

Programul de după masă a stârnit momente de şi mai multă înălţare sufletească. După vecernia zilei s'au încolonat 10 perechi de „miri", în încăpătoarea biserică, pentru a se face părtaşi de marea taină a creştinismului: căsătoria. Ochii unui septuagenar mire erau mai scăldaţi în lacrimi decât ai celorlalţi. Implorările de viaţă fericită din ocazionalele rugăciuni, el nu le sorbea din plin, — lacrimi de durere că nu s'a făcut părtaş acestei vieţi mai de mult, lacrimi de bucurie că măcar în acesta al 11-lea ceas s'a pregătit să exclame: „Acum slobozeşte pe robul Tău...". A predicat Pr. *I. Sabău*, despre „Concubinaje, divorţ şi păcatul lipsei de prunci".

Sf. misiuni dela Renghet ni-au prilejuit bucuria tatălui fiului risipitor din Evanghelie, iar credincioşilor momente de viaţă creştină.

Corespondent

*

Un strigăt. — Aşa este intitulat un articol al părintelui *Toma Chiricuţă*, în revista „Fântâna Darurilor" Nr. 6—1936. Credem folositoare pentru cei ce n'au citit acest articol o scurtă dare de seamă.

Valul comunist este azi pentru biserică un duşman înarmat; este citatela din care vrea să ne atace diavolul, este tot ceeace spiritul uman a produs din inspiraţia satanică mai ademenitor pentru josnicia omului. In Rusia, poporul credincios este torturat de furia comunistă; în Spania bisericile sânt distruse de urmaşii lui Marx; Franţa îşi construeşte premisele comunismului prin socialismul ce acolo domneşte; la porţile multor state bate pentru deschidere.

Care să fie cauza?

Părintele Toma o găseşte în „Mânia lui Dumnezeu care se descopere din cer împotriva ori cărei necinstiri a lui Dumnezeu, împotriva oricărei nelegiuiri a oamenilor, care înăbuşe adevărul în nelegiuirea lor (Rom. 1[18]) Comunismul aşa dar ar fi „pedeapsa unei vieţi trăite în afară de adevăr". Comunismul îş are originea lui în materialism; conflictul între materie şi spirit a existat întotdeauna; caracteristica primei este ura, a spiritului iubirea, care în creştinism este legea fundmentală, însuş Dumnezeu „fiind dragoste".

„Biserica, depozitara harului sfinţitor, ce a marcat ofensiva de a preface lumea, trebue să păstreze într'însa, neştirbită şi pururea proaspătă puterea de a iubi".

Tocmai această dragoste ne lipseşte.

„Am lăsat să ne cuprindă din nou robia materiei, să ne pătrundă spiritul urii, cu nerăbdarea, cu trufia şi cu minciuna lui... Din noi, cei care conducem biserica, vidul spiritual s'a extins tot mai departe în masse. Iar cum natura nu poate suferi cu niciun preţ existenţa vidului, deaceea în locul, lăsat gol prin plecarea din noi a domniei Spiritului, se aşează materia cu exponentul ei logic şi oarecum metafizic, numit comunismul, întovărăşit şi aceasta la rândul lui, de toate dezastrele fatale, legate de fiinţa lui".

Soluţia de ieşire din greul impas este: *întoarcerea la fiinţa religiunii, aşezarea lui Dumnezeu — Iubirea — earăş în inimile noastre; pocăinţa universală a creştinilor.*

Pr. *Ion S.*

*

Căutând drumul fericirii... — Anii curg pe neobservate, şi abia târziu, la adânci bătrâneţe, ne dăm seamă de timpul dispărut, fără să-l folosim, şi atunci ne căim amarnic după ceea ce-am pierdut.

Binele nu-l preţueşte decât celce a gustat amarul.

Te stăpâneşte dorinţa de a fi fericit? E omeneşte şi creştineşte admis să nutreşti astfel de dorinţă; lucrul principal e să nimereşti drumul care duce la fericire.

Pentru a fi fericit, trebue să fii o fiinţă vrednică de numele de om care iubeşte să muncească.

Numai munca poate să-ţi aducă fericirea pământească.

Deşi în mişcarea numită *comunistă* stăpâneşte ideea contrară, — că adecă munca este un rău şi un blăstem pentru omenire, — eată că tocmai acum, în Iulie 1936, când comunismul se lăfăeşte tot mai îndrăzneţ, ne vine ştirea din Londra, că în comitetul central al partidului muncitoresc din Anglia s'a luat poziţie energică *împotriva partidului comunist* englez şi împotriva internaţionalei a treia. Declaraţia comitetului muncitoresc osândeşte în modul cel mai hotărât năzuinţele pentru alcătuirea unui front unitar al poporului; experienţa dovedeşte lămurit, — declară mun-

---

ţelege graiul de mamă ocrotitoare al bisericii şi de a ne odihni sub cupola idealurilor ei eterne, vor rămânea inoperante şi fără rezultat, atâta vreme cât vom persevera să concepem Biserica pe cale raţională, drept o entitate obiectivă şi străină de noi. Biserica este viaţă în Hristos şi cu Hristos, spune distinsul teolog rus Sergiu Bulgakov. Iar noi, oamenii, suntem mădularele vii ale acestei Biserici, suntem membrele trupului mistic al Domnului nostru Isus Hristos. Biserica înseamnă viaţă, trăire intensă. E logic, prin urmare, ca Biserica să nu poată fi definită. Cea mai ideală definiţie a Bisericii ieşită dintr'un creer omenesc ar purta girul implacabil al tuturor vremelniciilor şi imperfecţiunilor omeneşti. Atunci sunt zadarnice toate încercările noastre de a defini Biserica, nu? De ce să nu trăim în Biserică? Căci, înc'odată, Biserica înseamnă viaţă. Trebue să sesizăm, odată pentru totdeauna, acest mare adevăr: Biserica e viaţă în Hristos, bătae caldă de inimă, în ritm trepidant şi frenetic, şi sincronizarea continuă şi eternă a acestei calde bătăi de inimă cu bătăile de inimă ale Mântuitorului nostru Isus Hristos. Viaţa Bisericii e vrajă, e reverie spirituală, e colind entuziast şi pribegie siderală. Viaţa Bisericii e cer deschis, e flacără nestinsă, e sondare şi cufundare în adâncurile şi rosturile fiinţei omeneşti, e popas duminecal, e fericire şi reabilitare. Biserica nu poate fi niciodată încorsetată în formule docte şi stereotipe. Biserica nu-i o simplă enunţare de principii, nu-i susceptibilă de inutile erijări în abstract. E viaţă. Şi viaţa trebue trăită din plin, intens. E suficient să adaogăm la toate acestea faptul că atunci când cineva se hotăreşte să trăiască în umbra sfântă a Bisericii şi să accepte idealurile ei neperitoare, trebue să trăiască cu toate fibrele sufletului său viaţa creştină, cu cea mai mare intensitate şi cu voluptatea ultimei arderi. Creştinismul nu e parodie, nu e simulacru. Creştinismul e cea mai mare şi cea mai vie realitate din lume. Care trebue pătrunsă şi trăită adânc. E singura modalitate de a explica şi concepe creştinismul. Nu simpla sete de inedit şi şnobism ne face să strigăm după binecuvântările cerului. Mai cu seamă, în mijlocul dezaxărilor şi desorientărilor de astăzi. Ca niciodată, astăzi, primatul spiritualităţii creştine se cere afirmat cu energie, nu din simplă manie de divertisment, ci dintr'o profundă necesitate de redresare sufletească. Intoarcere la izvoarele vieţii! Iată consemnul zilelor noastre. Trebue ridicată din pulbere crucea Mântuitorului şi trebue să proclamăm ralierea tuturor inimilor calde în jurul acestei cruci. Numai ea ne poate lumina cărarea vieţii în haosul de astăzi. Numai viaţa creştină, cu idealurile ei neperitoare, ne poate duce la limanul verde al deplinelor împăcări. Viaţa creştină, *trăită*.

V. Sămărtinean

Câte ceva despre căminul cultural şi rolul preotului în cadrele lui

[1] de **IOAN MIHAIL BRANEA***

Cum să întocmim *o bibliotecă?*

Tablouri pentru bibliotecă sânt b. o. următoarele:

Tabloul de *provenienţa* cărţilor;

Tablou de cărţile citite *pe profesii;*

Tablou de cărţile ce *s'au citit mai mult;*

Tablou de cărţile citite *pe vârste* ş. a.

(Cum se întocmesc astfel de tablouri, precum şi unele registre ale bibliotecii, se arată amănunţit în lucrările citate, scrise de Al. Săndulescu, şi Em. Bucuţă).

In cadrele bibliotecii aranjezi şi cabinetul cu ziare şi reviste pe care îl deschizi seara, deoarece atunci e liber ţăranul. In loc de a-l îndrepta la cârciumă, deschide-i larg porţile casei culturale spre, a citi ce e nou în lume, spre a nu fi străin de diferitele evenimente zilnice. Să selecţionezi însă ziarele şi revistele şi să nu pui în mâna săteanului orce, ca nu cumva el să se lase influenţat de vr'un curent rău. Să faci din el, prin revista şi ziarul ce-l citeşte, un naţionalist care când i se cere îşi va afirma drepturile lui, ştiind cu date să lovească obrăznicia multor politiciani. Revistele şi ziarele ţi le procuri fie în mod gratuit, fie din fondurile ce le poţi avea la dispoziţie, pe care însă să le măreşti folosindu-te de mijloacele amintite până acum. Să nu descurajezi de ai puţin, ci lucrează cu cât ai, şi pe încetul vei ajunge departe.

Astfel concepută o bibliotecă cu cărţi, cetitori, reviste, ziare, toate bine îngrijite, cu depozit ce funcţionează şi cu conducători pricepuţi, este una din cele mai bune arme şi mai sigure cu care se poate sparge coaja neştiinţei, se poate despica carapacea inculturii. Impletindu-ne acţiunea în ea, vom putea da fraţilor noştri aceea ce politica de până acum n'a dat, cu toate că mulţimea a cerut şi cere necontenit, — vom putea da lumină. Ajutând cu ea slăbiciunea nevinovată a săteanului, ne ajutăm pe noi înşine, ajutăm biserica şi şcoala, ajutăm satul şi statul, şi împăcăm pe aceia cari s'au jertfit pentru o Românie Mare altcum visată de ei.

b) Farmacia şi baia căminului.

O altă parte a căminului cultural, în sate unde nu există nici doctor, nici farmacie, o va forma *mica farmacie*. La ea va alerga orcine în caz de nevoie. Această farmacie are de scop: *a)* „să dea primul ajutor în cazuri de accidente; *b)* să distribue medicamentele cele mai întrebuinţate la câteva boli întâlnite mai ales la ţară; şi *c)* să îndrepte în cazuri grave bolnavii la medic sau la spital".[1] Ea va fi aceea care va însoţi sfaturile medicale cu

* Vezi şi Nr. 39, din 1935.

[1] Dr. I. Bordeianu: „Farmacia căminului cultural", Rev. cit. Nr. 4. pg. 107.

citorul englez, — că pe lângă tot sbuciumul *comunismul n'a izbutit decât să dea naştere caosului, disordinei şi ruinei.*

Fericirea nu se câştigă decât luptând din tinereţe cu ispite şi necazuri. Sfinţii Părinţii noştri, prin mari nevoinţe şi chinuri, au devenit sfinţi.

Lucrând cu silinţă la cultivarea sufletului, la formarea calităţilor alese, vom face faţă relelor şi ispitelor, vom avea dorita răsplată dela Dumnezeu, şi fericirea ne va încununa, salvându-ne din mrejele păcatului.

Pe calea dreaptă şi spinoasă a muncii, având credinţă, iubire şi frică de Dumnezeu, vom câştiga ceeace dorim.

Timpul sboară, — dar semne ni-a trimis Tatăl sfânt, să ne grăbim, să nu ne ajungă ceasul din urmă, când vor fi plânsete şi scrâşnirea dinţilor...

De aceea: Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înoeşte întru cele dinăuntru ale mele, (Ps. 50, 12).

Pr. *Miron Maier*-Brătei.

INFORMAŢIUNI

Distins şi premiat. Preotul nostru din parohia Boz-Târnăviţa, protopopiatul Ilia, *Ioanichie Opreanu*, a fost distins din partea camerei de agricultură a judeţului Hunedoara prin conferirea diplomei de onoare şi 300 lei premiu, *pentru pomărit;* ear din partea uniunii camerelor de comerţ prin diplomă de onoare cu medalia de aur, *pentru albinărit*, — această distincţie, pe terenul stupăritului, este a patra ce se se acordă, în curs de două decenii, harnicului preot.

Act de mulţumire. Oficiul parohial ortodox român *Vidacutul*, judeţul Odorhei, protopopiatul Sighişoara, aduce călduroase mulţumiri donatorilor: *Gh. Coman*, Mediaş. pentru o cruce de argint, cu lemn sculptat, în valoare de lei 1400 dăruită sfintei noastre biserici; dlui *Alexandru Medrea*, Brăila, pentru suma de Lei 2000 şi doamnei *Maria Tănase*, Poiana-Sibiului pentru un sfânt Potir în valoare de 2400 lei. Dumnezeu să le binecuvinteze şi întărească dragostea faţă de locaşurile sfinte şi să-i răsplătească. Pr. *Z. R.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 26 Iulie 1936, va predica părintele *M. Neagu.*

Poşta redacţiunii

Pr. Z. în R. Trimiteţi apelul, redactat scurt şi preciz.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Indrumări

pentru primirea elevilor la şcoala normală ortodoxă română „Andrei Şaguna" din Sibiu

Inscrierea elevilor se face între 1—14 Septemvrie, cursurile încep regulat la 15 Septemvrie. Examenul de admitere în cl. I se ţine la 10 Septemvrie ora 8 dim. Elevii vor trece examen în scris la Română şi Aritmetică, oral la Română, Aritmetică, Geografie, Istorie şi Religie (materia cl. IV primară). Pentru a fi primit la examen, se cer actele: 1. Certificat de naştere şi botez; 2. Certificat de cl. IV primară; 3. Certificat de vaccină; 4. Certificat de paupertate (cei cari doresc să obţină bursă).

Examenele de corigenţă, integrale şi de admitere (cl. II—IV) se ţin din 10—12 Septemvrie după ordinea afişată la şcoală.

Se primesc elevi dela liceu în cl. II—IV, dacă au media anuală cel puţin 7, ei sunt obligaţi să treacă un examen de admitere din materiile principale.

Sunt libere următoarele locuri:

Cl. I 20 burse, 5 semiburse, 15 solve
„ II 2 burse, 2 semiburse
„ III 3 burse, 1 semibursă, 2 solve
„ IV 2 burse, 6 solve
„ V 1 bursă
„ VII 1 bursă
„ VIII 2 burse

Elevii solvenţi plătesc anual 6500 lei, taxă de întreţinere în internat şi 1500 lei taxă de înscriere. Bursierii plătesc anual 4000 lei, taxă de internat şi înscriere. Elevii nou înscrişi plătesc odată pentru totdeauna 500 lei pentru instalare.

La înscriere elevii solvenţi sunt obligaţi să plătească 3000 lei, în care sumă intră şi taxa de înscriere, iar bursierii 2500 lei. Restul taxei se poate plăti lunar, aşafel ca până la Paşti toată taxa să fie achitată. Toţi elevii sunt obligaţi să plătească 100 lei pentru stricăciuni, număr şi material didactic la lucrul manual.

Elevii primesc în internat hrană substanţială şi de bună calitate.

Procurarea cărţilor şi rechizitelor priveşte pe elevi.

Fiecare elev e dator a avea la întrarea în internat următorul inventar: 4 cămăşi, 4 părechi ismene, 4 ciarciafuri, 2 feţe de perină, o pătură groasă, o saltea de lână, o pernă, o cuvertură de pat, 4 ştergare, 4 părechi ciorapi, 6 batiste, 2 şervete, 2 părechi de ghete, perie de haine, de ghete, pieptene, perie de dinţi, un pahar etc.

Şcoala a înlocuit paturile cu scânduri cu paturi cu somieră. Saltelele cu paie nu se mai potrivesc, de aceea părinţii elevilor sunt rugaţi să facă saltele de lână cari sunt mai călduroase, mai practice şi mai durabile.

Uniforma şi chipiul sunt strict obligatorii, elevii nu vor fi înscrişi până nu vor proba că le au. Este interzis elevilor de a aduce în internat haine civile şi pălărie.

Elevii cari nu se vor înscrie până la 15 Septemvrie, se consideră ca repăşiţi dela şcoala noastră.

Direcţiunea

Nr. 6312—1936 Ep.

Concurs pentru furnizarea de alimente

Se publică concurs pentru aprovizionarea internatelor Academiei teologice şi Şcoalei ortodoxe de cântăreţi din Sibiu pe durata anului şcolar 1936—37, cu următoarele alimente:

a) Pâne din făină integrală de grâu curat;
b) Făină de gătit;
c) Făină calitatea I;
d) Coloniale;
e) Carne de vită, viţel, porc, oaie (miel), untură topită, slănină crudă, slănină afumată, — toate de prima calitate;
f) Mezeluri.

Reflectanţii vor înainta oferte închise la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu până la 1 Septemvrie a. c.

Ofertele pentru carne vor fi însoţite de garanţie de Lei 10.000 (zecemii) în numerar.

Consiliul arhiepiscopesc îşi rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanţi.

Sibiu, 21 Iulie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Licitaţie publică

pentru livrarea a **6 vagoane grâu** din recolta anilor 1935—36 de 78—82 kg. la Hl cu cel mult 1—2% corpuri străine.

Ofertele închise şi cauţiunea de 10%, conform caietului de sarcini, se vor înainta până la *27 Iulie 1936*, Şcoalei normale „Andrei Şaguna", Sibiu (26) 1—1

Nr. 224—1936 (25) 1—3

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Rom., pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Haşdău,** cu filiile **Dobâca** şi **Goleş** din protopopiatul Hunedoara.

Veniturile parohiale:

1. Locuinţă parohială corăspunzătoare.
2. Câte 2 măsuri porumb nesmicurat (măsura à 30 litri), sau preţul pe piaţă al unei măsuri de porumb smicurat, dela fiecare familie din materă şi filii.
3. Stola obişnuită în parohie.
4. Salarul dela stat.

Cererile dn concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererea de concurs şi concesiunea dela Prea V. Consiliu arhiepiscopesc că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficului prptopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 24 Iunie 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Nr. 6217—1936. 2—3

Concurs

La secţia de fete a *Şcoalei Normale Ortodoxe «Andrei Şaguna» din Sibiu* este vacant cu începere dela 1 Septemvrie crt. *un post de învăţătoare la Şcoala de aplicaţie.*

Pentru ocuparea acestui post se va ţinea la începutul anului şcolar concurs, în conformitate cu dispoziţiile în vigoare ale Ministerului Instrucţiunii, la Şcoala Normală „Andrei Şaguna" din Sibiu, secţia de fete.

Învăţătoarele, care doresc a ocupa acest post, vor înainta cerere *până la 15 August* **crt.** *Direcţiunei Şcoalei Normale «Andrei Şaguna» secţia de fete Sibiu,* **cu următoarele documente:**

1. Certficat dela Direcţiunea Şcoalei Normale cu media notelor examenului de capacitate;

2. Certificat dela inspectorul regional cu media notelor obţinute la examenul de definitivat;

3. Recomandarea Direcţiunei Şcoalei Normale unde a învăţat.

4. Certificat dela inspectoratul regional de notele obţinute la inspecţiile organelor de control în timpul funcţionării în învăţământ. Media examenului de capacitate şi definitivat nu poate fi mai mică de 8.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 14 Iulie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80·—
1/2 „ „ 42·—
1/4 „ „ 24·—
1/8 „ „ 12·—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150·—
1/2 „ „ 80·—
1/4 „ „ 42·—
1/8 „ „ 22·—

La Librăria Arhidiecezană se află spre vânzare următoarele odăjdii complete:

1. Odăjdii executate de călugării din Muntele Athos; în Brocat bogat ornat cu fir şi execuţie admirabilă:

1 rând, de coloare verde închisă . Lei 7.000
1 rând, de coloare vânătă închisă . „ 12.000
1 rând, de coloare violetă închisă . „ 15.000

2. Odăjdii ţesute în mănăstirile de maice, cu motive româneşti în mătase, foarte frumoase şi trainice:

1 rând vânăt . . Lei 8.800
1 rând roşu . . . „ 11.000
1 rând vânăt . . „ 12.000

3. Patrafire, în aceiaşi execuţie, cu câte 1700

4. Tot la Librăria arhidiecezană se află şi Potire, Candele, Cădelniţe, Discuri, Steluţe de argint şi de alpaca, Cruci de metal şi de lemn pictate, Clopoţei, Chivote, Garnituri de cuminecat bolnavii, Copii, Linguriţe, Căldăruşi de aramă cositorite şi Icoane pe pânză, pe tablă, pe lemn şi pe hârtie, cu preţurile cele mai convenabile

prafuri, pansamente şi medicamentul necesar lor, ca pe această cale să se evite boala sau moartea ce-ar putea rezulta pe urma unui accident. „Medicamentul, mai mult ca sfatul, va fi la început cel mai bun element de atracţie, de practică şi de convingere în propaganda sanitară, ţinând seamă de mentalitatea poporului nostru. Cu ajutorul leacului poţi strecura orce vrei; fără el, cu greu se va prinde ceva din străduinţele pentru trezirea unei cunoştinţe la sate".[2]

Alături de carte, dar cu rezultat mai rapid, leacul este mijlocul cel mai potrivit ce aduce pe om la cămin, ce face pe sătean să alerge la tine. Dar şi aci să nu căutăm a specula necazul ţăranului, ci să-l ajutăm cu largă bunăvoinţă, îmbiindu-i medicamentul necesar.

Farmacia căminului desigur nu va fi etalată ca o farmacie adevărată, ci va fi doar o farmacie în mic, cu medicamente puţine, în formele cele mai simple, şi astfel dozate ca să poată fi uşor luate şi fără pericol. Spre a evita neplăcerea de-a vedea c'am provocat omului — prin leacul dat — un rău şi mai mare, farmacia are absolută trebuinţă de un conducător priceput, conducător rupt din massa ţărănească. Omul care va umbla cu medicamentele, să fie câtuşi de puţin iniţiat în cele ale medicinei. In vederea acestui scop, dela început — de când păşeşti în parohie — după ce cunoşti personal pe săteni, îţi vei alege unul sau doi tineri desgheţaţi, iubitori de carte, buni şi iubitori faţă de alţii, cari trebue să meargă la armată. Pe aceştia, prin intervenţii, îi vei plasa în timpul serviciului militar la un spital (militar). (Nu pe amândoi la un loc). Lor să le explici de ce faci acest lucru, cerându-le de mai 'nainte consimţământul, ca ei să-şi dea tot interesul de a-şi însuşi şi învăţa tot ceeace văd şi li se explică. Ajunşi la spital, rogi me medicul şef şi pe ceilalţi doctori, — spunându-le scopul cu care i-ai adus, — să-i iniţieze câtuşi de puţin în această ramură spre a-ţi putea fi de folos în caz de nevoie, atât ţie, cât şi satului întreg. După satisfacerea stagiului militar îi mai ţii un an sau doi la un spital civil — cu acelaş scop de a-i forma într'un fel mai restrâns pentru trebuinţele şi conducerea farmaciei. Aceştia vor deveni un fel de infirmieri ai satului, cari la orce necaz ce se va ivi vor sări, dând ajutorul posibil şi necesar. De ei să nu uiţi nici înainte de pregătirea ce le-o intenţionezi, nici în timpul ei şi nici după aceea, ci pururea să-i ai sub privirile tale. Le vei canaliza lectura mai mult spre laturea ce vrei s'o atingi cu ei, punându-le în mână cărţi de medicină şi igienă populară, cu un cuvânt tot ce poţi găsi bun şi nimerit pentru scopul ce-l preconizezi.

[2] Mugur şi Voiculescu, op. cit. pg. 237.

Sanatorul dela Schitul Păltiniş

Frumuseţile impresionante ale staţiunii dela Păltiniş sânt redate, în marele cotidian *Universul* din 17 l. c., în următorul tablou:

Din darul lui Dumnezeu, ţara noastră este împânzită cu o mulţime de staţiuni balneare şi climaterice. Printre ele, la loc de frunte, merită să fie amintit *Păltinişul.*

Acolo, deasupra satului Răşinari, la 30 km depărtare de minunatul oraş Sibiu, natura s'a arătat deosebit de darnică. Iar mâna priceputâ a omului s'a asociat, rânduind nişte aşezăminte vrednice nu numai de pomenit, ci mai ales de invidiat.

Aşezămintele acestea care au răsărit pe culmile dătătoare de sănătate şi linişte, la 1400 metri înălţime, din buna chivernisire a Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, sânt cunoscute sub numele de «*Sanatorul dela Schitul Păltiniş*» şi sânt proprietatea Arhiepiscopiei ortodoxe a Sibiului.

Clădit artistic, din lemn de brad, având 21 camere cu tot confortul modern: conductă de apă în fiecare cameră, lumină electrică, instalaţie telefonică. Sanatorul dela Schitul Păltiniş rivalizează până şi cu cele mai de frunte staţiuni climaterice din străinătate.

La o mică depărtare de sanatoriu străjueşte cu demintate şi cu sfinţenie un schit. In el se slujeşte pentru preamărirea lui Dumnezeu şi pentru întremarea celor ce se adăpostesc prin partea locului. Vizitatorii îl pot cerceta şi-şi pot îndeplini cu regularitate îndatoririle creştineşti.

Pe lângă toate acestea se cade să mai adăogăm, că mâncarea ce se serveşte, curăţenia exemplară care tronează în toate camerele şi, faţă de acestea, preţul de cost sânt nişte împrejurări atractive. O atracţie deosebită li se oferă vizitatorilor şi prin excursiile pe care le pot întreprinde zilnic în pădurile de brad.

De altfel, în fiecare vară sanatorul este onorat cu prezenţa unei clientele dintre cele mai distinse. In prezent, la sanatorul dela Schitul Păltiniş se odihnescu, cu satisfacţia celor ce au aflat multul căutat: dl Alexandru Romanescu director în ministerul de finanţe, advocat Victor Raţiu Bucureşti, dl Ioan Dobrescu consilier la Curtea de apel Bucureşti, etc. etc.

Toate informaţiunile se primesc dela *Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu,* unde se pot anunţa toţi ceice doresc să se recreeze la Păltiniş.

Nu fi înţelept întru tine singur, ci te teme de Dumnezeu şi te fereşte de tot răul.

Atunci va fi vindecare trupului tău şi odihnă oaselor tale. *Pilde 3, 7, 8*

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV | Sibiu, 2 August 1936 | Nr. 32

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cinematograful în slujba credinții

Mijloacele cele mai eficace și rapide de convertire a sufletului omenesc, pe lângă puterea Cuvântului lui Dumnezeu, sânt cele intuitive. O scriptură, scrisă și presărată cu scene și momente din viața Mântuitorului, lasă adânci urme în aluatul nedospit încă al credinții. De aceea cu toată propaganda deșanțată a sectarilor împotriva veneratiei icoanelor, sfintele imagini pictate vor rămânea pentru veșnicie scriptura scrisă a neștiutorilor de carte și scara ce înalță spiritualitatea tuturor credincioșilor către sferile mai înalte cerești.

Chipul Mântuitorului, al Maicii Domnului, momente mai însemnate din viața Fiului lui Dumnezeu, brăzdează cu mult succes de rodire ogorul sufletesc al crediincioșilor. Și dacă, noi, chivernisitorii tezaurului sufletesc, am rămas în credința neclintită despre valoarea incomensurabilă a icoanelor în promovarea religiosității, această piatră nestemată a cultului nostru trebue adaptată mediului în care trăim astăzi.

Picturile antice, comori de veche credință adunate cu sfințenie în tezaurele muzeelor bisericești, evocatoare de adânc simțită religiositate a strămoșilor noștri, sânt cercetate și adâncite de prea puțini credincioși. Aceste comori ale gloriosului trecut al vieții noastre bisericești, — din epocile când sufletele credincioșilor se mulțumiau cu puțină hrană pentru a aduce rod însutit pe altarul mântuirii, — astăzi mai vârtos ni se impune a le cultiva și încuraja.

Da, chiar astăzi, când curente diametral opuse mersului normal al vieții spirituale se încrucișează în sufletele multor creștini, iar dușmanii lui Hristos și ai bisericii Sale s'au cramponat de mijlocul practic al cinematografului de a răsturna ideologia creștină și a întemeia pe ruinele ei «împărăția lumii acesteia».

Când în inima țării creștine și ortodoxe se rulează filme cu un vădit substrat de propagandă comunistă și atee, pentru conservatorii strămoșeștei credințe a sunat alarma. Se impune deci, imperioasa necesitate de acumulare a tuturor forțelor dinamice, în alvia aceluiaș curent regenerator al vieții religios-morale. Cu mânile încrucișate, nepăsători să mai privim deșanțata incursie a uzurpatorilor bisericii, în domeniul care nu le aparține, nu se mai poate. Trebue, cu aceleași mijloace de propagandă, să le rezistăm neclintiți, fără abatere din drumul ce duce către scopul final, — și biruința cu siguranță va fi de partea noastră.

Necredincioșii în centru sprijiniți de filme, sectarii cu literatura otrăvitoare de suflete pe la periferii, operează subversiv și fără scrupul. Cinematografului însă, îi putem răspunde tot cu cinematograf.

Filmele cu conținut religios-moral și educator al sentimentelor nobile, trebue neapărat rulate înaintea mulțimii credincioșilor de către preoți misionari. Dacă s'au făcut încercări izolate și rezultatele au fost mai mult decât satisfăcătoare, măsura trebue generalizată. In țările, cu cultură înaintată și vastă experiență misionară, cinematograful ambulant își găsește aplicația pe o scară întinsă, atât în școală, cât și în biserică. Durere, la noi se folosește pentru distracții și promovarea senzaționalului.

Biserica deci, nu poate rămânea pe mai departe impasibilă față de progresele științei, pentrucă orce întârziere poate să aducă pentru ziua de mâne pagube ireparabile. In ritmul vremii, zidită pe aceeaș temelie de stâncă a canoanelor, biserica are totuș libertatea dea se adapta mediului înconjurător. Dacă electricitatea, cea mai curată lumină — produs al științei omenești — este întrebuințată ca mijloc de iluminat sfintele lăcașuri, dacă pe undele radiolui plutesc prin văzduh predicile amvoanelor și cântările de preamărire la adresa lui Dumnezeu, și cinematograful poate ocupa un loc de cinste în vestirea Evangheliei mântuitoare.

Prin cinematograf putem duce în cele mai depărtate parohii și filii contaminate de virusul sectar, vestea cea bună a Evangheliei lui Hristos, propoveduită de biserica lui adevărată. Icoanele și obiectele sfinte din muzeele bisericilor, cu istoria lor întreagă, sfintele lăcașuri al căror trecut se confundă cu negura vremurilor strămoșești; mănăstirile care împodobesc în chip minunat binecuvântatul pământ al țării noastre, cu viața patriarhală dintr'însele; viața și patimile Domnului, Maglavitul, scene apologetice și de combatere a sectarismului, prin acest mijloc pot străbate până la cele mai îndepărtate parohii, pentru a le cunoaște și înțelege toți credincioșii sfintei noastre biserici.

In faptul serii, în liniștea solemnă a satului, învitați toți credincioșii, precum și sectarii rătăciți, rulându-se filmul, pe lângă conferința misionarului, produce o impresie colosală asupra auditorului. Doi ani de predici moralizatoare nu au efect mai salutar, decât o singură ședință religioasă de cinematograf. Prin ei se desțelenește ogorul sufletesc al împietriților, incumbându-i apoi sfânta datorință parohului local a cultiva pe mai departe răsadul binefăcător al credinții.

In postul Paștilor, adus fiind la un cinematograf din parohia mea filmul «Viața și patimile Mântuitorului« a fost nevoe ca proprietarul să-l ruleze într'o singură zi de 4 ori, — la ora 2, 4, 6 și 8 — pentru ca *toți* credincioșii să-l poată vedea. Nu exagerez când afirm, că într'o sală neîncăpătoare, de fiecare dată 4—500 spectatori erau, din ai căror ochi curgeau șiroaie de lacrimi. Intreaga sală se zguduia de suspinele și plânsul mulțimii, dovadă că filmul a avut efectul dorit. Proprietarul cinematografului într'o singură zi a câștigat nu mai puțin de 8000 lei.

Dar asupra câștigului material nu voesc să inzist. Preocuparea mea în prezentul articol este cu totul de altă natură. Câștigul moral, recucerirea creștinilor înstrăinați de biserică, trezirea sufletelor din somnul indolenței și al nepăsării, sabotarea propagandei sectare, cultivarea simțului religios și promovarea interesului dreptcredincioșilor față de biserică și așezămintele sfinte ale ei.

Prin cinematograf s'ar ajunge îndoitul scop: de a putea conferența în fața tuturor credincioșilor și sectarilor chiar din parohie (la cinematograf ar lua și ei parte), și de a-i putea înmănunchia într'o singură simțire chiar în ziiele de peste săptămână, fiindcă la cinematograf se adună ori când.

Cu un inventar de 3—4 filme, scrupulos selecționate, în cursul mai multor ani s'ar putea cutreera întreg teritorul arhiepiscopiei și cerceta toate parohiile în subordine. Mijloacele de finanțare ale acestei acțiuni ar mai rămânea de studiat, care și ele vor fi ușor învinse cu un suflet larg înțelegător al tuturor preoților, cu o ravnă potențată în realizarea scopului urmărit, cu convingerea că rezultatele morale vor fi mult, mult superioare în raport cu eforturile materiale reclamate de înfăptuirea acestui deziderat, ce nu mai sufere nici amânare, nici discuții interminabile.

Fiecare clipă întârziată va fi o pierdere ireparabilă, iar istoria viitorului va fi necruțătoare față de indolența noastră, că nu am știut canaliza binecuvântările științei — înțelepciunea este dela Dumnezeu — în folosul

---

* FOIȘOARA *

Figuri de preoți în literatura română

In arena slovei constructive și zidi-toare de suflete trebue să fie așezate și operile literare profane cari conturează personalitatea preotului. Lectura unor asemenea cărți binefăcătoare constitue fără 'ndoială un prilej de largă destindere pentru suflet și de puternice vibrații lăuntrice. Desigur, e absolut necesar să precizăm literatura profană nu poate singură să ne ofere razimul și merindea duhovnicească de care au nevoe sufletele noastre. Și nu totdeauna această literatură poate să fie folositoare sufletului. Căci, alături de cărțile bune și cu fecunde roade spirituale, întâlnim în această literatură o serie întreagă de cărți cari exercită o influință nocivă asupra sufletului, îl destramă, îl macerează, îl devastează și-l abate, uneori iremediabil, dela făgașele lui neperitoare. Alături de cărțile cari ne înfățișează o icoană fidelă și veridică a preotului și ridică pe culmi de seninătate misiunea sa sfântă, găsim atâtea cărți cari desfigurează, denaturează și deformează oribil profilul moral al preotului și-l târăsc în pulbere și noroiu. Alături de elogiile cele mai frumoase din poeziile cari cristalisează în verb de văpae și suflu dinamic portretul preotului, întâlnim o mulțime de poezii, dar mai ales de romane, cari ne prezintă pe acest slujitor al Domnului în culorile cele mai defavorabile, îl zeflemisează și-l supun în mod sistematic și strigător de nedrept la cele mai virulente și mai crunte rechizitorii. O carte bună de literatură care încearcă să ne zugrăvească icoana preotului de mir — aici nu va fi vorba decât de preotul de mir — în mod obiectiv și sincer, fără părtinire și resentimente, e un sprijin bun pentru suflet; pe câtă vreme o carte care exploatează, comercial și cinic, imperfecțiunile, deficiențele și păcatele preotului, e otravă și venin.

Literatura românească, încă tinără și în plină ascensiune și eflorescență, numără câteva capodopere cari ne prezintă figuri reprezentative de preoți de mir. In general, această literatură, atunci când își alege subiectele din lumea preoților, păstrează o conduită cuviincioasă și o atitudine favorabilă preoților, abătându-se arar asupra defectelor cari sânt inerente firii omenești și de cari nu scapă nici preoții. In literatura românească, clasică și modernă, găsim atâtea figuri de preoți magistral conturate, atâtea suflete de cremene minunat redate, atâtea siluete de „popi" descrise într'un chip de neuitat. Cu întreaga claviatură a sufletului lor nobil și bun, cu întreg elanul lor inepuizabil, cu întregul lor eroism și întreaga lor vitalitate. Galeria preoților de mir în literatura românească e destul de bogată și de atrăgătoare. Aspectele și laturile din cari sânt priviți preoții sânt iarăși destul de multe și de variate. In literatura românească întâlnim pe preotul erou național. Pe preotul ca factor social de primul rang, pe preotul misionar înflăcărat. Poezia, drama, dar mai ales romanul și nuvela sânt genurile literare cari ne înfățișează cu predilecție icoana preotului, cu variatele ei aspecte. Vom analiza în chip succint și sintetic numai câteva din operile literare de o reală și necontestată valoare cari zugrăvesc portretul preotului de mir. Pe cele mai importante, cari poartă paternitatea celor mai mari scriitori ai literaturii române. Nu mă voi extinde asupra literaturii srtăine, iar în literatura românească voi stărui mai mult asupra operelor scriitorilor ardeleni. Căci scriitorii noștri din Ardeal au redat cu multă amploare și multă sinceritate în scrierile lor icoana totalitară a preotului, icoana lui sfântă, rolul central pe care l-au avut preoții din Ardeal în istoria neamului românesc, istorie de pătimiri și de jertfe. Nu mă voi mărgini să fac un simplu oficiu de înregistrare, dar nu voi putea să redau pe larg și să amintesc pe toți scriitorii cari prin creațiile lor literare din lumea preoților au lăsat în urma lor dâre de luceafăr și neperitoare rotocoale de lumină.

Cari sânt aceste opere? Voi enumera pe cele mai principale, în ordinea lor cronologică.

Nr. 6100—1936

Notificare oficială

In Academia teologică „Andreiană" din Sibiu se primesc absolvenți de liceu cu bacalaureat și absolvenți cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1936/37 se vor adresa Consiliului Arhiepiscopesc până la 20 August 1936, însoțite de următoarele documente:

1. Extrasul de naștere dela oficiul stării civile;

2. Extras din matricola botezaților;

3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;

4. Certificatul medical despre starea sănătății dela medicul de circumscripție;

5. Alte eventuale documente recomandatoare.

Toți studenții sunt obligați a locuì in internatul Academiei, unde, contribuind cu suma de 8000 Lei anual, vor avea toată întreținerea.

Inscrierile la Academie se vor face în zilele de 23 și 24 Septemvrie, în 25 și 26 Septemvrie studenții se vor mărturisì și cumineca.

Deschiderea solemnă a anului academic se face Duminecă 27 Septemvrie, iar începerea cursurilor Luni, 28 Septemvrie, ora 8 dimineața.

Studenții cari nu se vor prezenta la timp la înscriere, vor fi considerați retrași din Academie.

Inainte de înscriere fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului Arhiepiscopesc suma de Lei 3000 ca primă rată din taxa de întreținere în internat, plus Lei 200 didactru. Rata a doua de Lei 3000, și rata a treia de Lei 2000, se plătesc în prima zi de școală după vacanța Crăciunului și a Sfintelor Paști. La rectorat studenții anului I vor achita, la înscriere, taxa de Lei 925 plus 1058 pentru cărți didactice; an II Lei 790 plus Lei 1512 pentru cărți didactice; an III Lei 790 plus Lei 513 pentru cărți didactice; an IV Lei 790 plus Lei 1251 pentru cărți didactice.

Inmatricolarea se face la Rectoratul Academiei, dupăce studenții vor dovedì cu chitanțe că au achitat rata I din taxa de întreținere. Tot la înscriere studenții anului I sunt obligați să prezinte o declarație subscrisă și de părinți ori tutori la oficiul parohial, în care se obligă, că după absolvirea cursurilor teologice vor intra și vor servì cel puțin 5 ani în clerul arhiepiscopiei, — în caz contrar, vor restituì ajutoarele de cari vor fi beneficiat în Academie.

Cei primiți în Academia teologică (an I) de către Consiliul Arhiepiscopesc, vor fi supuși înainte de înmatricolare, în ziua de 22 Sept. a. c. ora 9 dimineața, unei vizite medicale și unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu. Primirea definitivă în Academie este deci în funcție de rezultatul favorabil al acestei vizite și al acestui examen.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară (obligator reverendă), precum și hainele de pat și anume: o saltea, două cearceafuri, o perină cu două fețe de perini și o învelitoare de pat.

Părinții protopopi, preoții și profesorii de religie sunt învitați a sfătui pe tinerii buni, ieșiți din școlile secundare, ca să îmbrățișeze chemarea preoțească.

Preoția a fost slujba cea mai de cinste și mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este și astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viața unui om. Pentru omul de studiu teologia deschide cele mai vaste și mai atrăgătoare perspective cu problemele ei vitale, cu realitățile cele mai esențiale spre care se îndreaptă preocuparea omului. Pentru omul de acțiune care vrea să joace rol important în direcționarea vieții neamului și a societății, preoția ofere marile ei posibilități și necesități misionare cu cuvântul și cu fapta.

Nu există nici azi o misiune mai nobilă căreia să-și închine omul viața, ca preoția și studiul teologic.

Studenții merituoși și cu mijloace puține de acasă se vor bucura în cursul anului de reduceri la taxele școlare.

Sibiu, din ședința secției bisericești dela 7 Iulie, 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Probleme-Recensii-Comentarii

Misiuni pastorale religioase și conferință preoțească în Hunedoara. — In protopopiatul nostru Hunedoara se lucrează cu zor și stăruință. Părintele protopop *Nicolae Suciu*, valoros urmaș al înaintașilor săi A. Ludu și V. Oană, desfășoară o muncă neobosită întru propășirea în cele bune ale protopopiatului.

Pe lângă lucrările pastorale obișnuite, se țin regulat și acum misiunile religioase pastorale introduse de venerabilul protopop V. Oană încă la anul 1930.

Dintre misiunile proectate pentru anul curent, — una la Teliuc, alta la Peștișul mare, — cea dintâi s'a ținut în 18 și 19 Iulie a. c. După pregătirea prealabilă a credincioșilor dela vecernia din 18 Iulie, Duminecă, în 19 Iulie, s'a dat o festivitate religioasă impresionantă în fața unui public numeros.

Liturghia în sobor de 9 preoți, cumînecarea credincioșilor, predica Prot. *Nicolae Suciu* despre „mântuirea prin credință", litia afară la câmp și sfințirea apei, împreunată cu „rândueala rugăciunilor pentru ploaie", cuvântul Pr. *George Rain*, despre marea rătăcire a celorce și-au lăsat biserica și credința, trecând la sectari... toate acestea au înălțat în mare măsură inimile celor câteva sute de ascultători.

După masă se continuă șirul rugăciunilor, prin servirea vecerniei, împreunată cu sfaturi creștinești date prin cuvântul părintelui *C. Gociu*.

Urmează *conferința preoțească de vară*. Instructivul discurs de deschidere al părintelui protopop *N. Suciu* întrețese și îmbucurătorul moment pentru biserică și neam, în urma vizitei dela Londra, a delegației bisericii noastre ortodoxe, în frunte cu I. P. S. Sa Patriarhul *Miron*.

Se cetesc apoi reușite dări de seamă asupra operelor: „Nulitatea concordatui" de O. Ghibu — din partea părintelui *G. Rain*, „Evanghelia în școală" de N. Tărchilă — din partea părintelui *I. Țintu*; apoi darea de seamă asupra catehizației din anul școlar 1935—36, din partea Păr. protopop *N. Suciu*.

După un ales mănunchi de măsuri pastorale pentru anul viitor, arătate tot din partea părintelui protopop, — urmează ventilarea mai multor chestiuni administrative bisericești, care cer trezvia, interesul și preocuparea păstorului sufletesc din zilele noastre.

De încheere notăm două momente: 1. Slujbele misionare religioase au ridicat mult evlavia credincioșilor și prin faptul că *biserica*, în care s'au desfășurat, este o podoabă a tractului nostru. Târnosită acum trei ani de către I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, ea este fructul ostenelelor părintelui local Gheorghe Turcan și ale enoriașilor săi.

Alt moment, dar nu îmbucurător, ni l-a îmbiat lipsa de atențiune, la aceste misiuni religioase, a FOR-ului din Hunedoara: afară de veneratul domn G. Dănilă, — notar public, deputat sinodal și congresual, — de astădată n'am observat alți membri.

Interesul și sprijinul prețios al membrilor FOR-ului îl dorim în interesul bisericii strămoșești și al neamului nostru românesc.

R.

*

Cercuri preoțești. — In zilele de 28 și 29 Iunie c. s'a ținut la Hoghilag a 3-a conferință religioasă, 1-a și-a 2-a s'au ținut la Alma și Idiciu, a cercului preoțesc Dumbrăveni, protopopiatul Târnava-Mare.

Duminecă după masă s'a oficiat vecernia cu predică despre: Lipsa sufletului de-a se ușura de sub povara înăbușitoare a păcatelor, prin taina St. mărturisiri, de părintele Ioan Chișiu din Ernea, președ. cercului.

A urmat, până'n faptul înserării, spovedirea credincioșilor.

A 2-a zi, „Sf. Apostoli Petru și Pavel", hramul bisericii din loc, la glasul tainic al clopotelor, pâlcuri, pâlcuri de credincioși au alergat sub cupola modestei bisericuțe, dornici de-a se împărtăși din apa cea vie „care să se facă în ei izvor de apă izvorâtoare întru viața veșnică." Un sobor de preoți a slujit utrenia și Sf. liturghie cu predică de părintele Terente Radu-Alma. Sf. Sa pornind dela cuvintele „Tu ești Petru și pe această piatră voiu zidi biserica mea"... Mateiu 16 18, dovedește în mod clasic, că biserica lui Hristos s'a înălțat pe piatra credinței mărturisită de Petru, ca cel dintâi între egali, în numele celorlalți Apostoli ai Mântuitorului, și că această biserică una este, precum și capul ei este unul, Isus Hristos.

La sfârșit, credincioșii pregătiți s'au împărtășit cu Sf. taine.

E de observat că aproape toți credincioșii s'au spovedit și cumînecat, fapt prodigios al reconfortării sufletelor în credințate păstoririi noastre.

Infăptuită însă și această latură importantă a misionarismului bisericii ortodoxe, răul distrugător de suflete al comunismului și sectarismului va fi șarjat cu o putere îndoită din toate direcțiunile, iar triumful cauzei va fi prețul năzuințelor noastre în realizarea «Impărăției lui Dumnezeu» în sufletele credincioșilor noștri.

Pr. **Coriolan Drăgan**

Incep cu Ioan Luca Caragiale, autorul nemuritoarelor piese teatrale. Cine nu cunoaște pe Ioan Luca Caragiale din minunatele sale creații dramatice în cari întâlnim o întreagă tipologie de oameni din lumea interlopă și pestriță a maidanului și mahalalei bucureștene? Cine n'a râs de verva lui Caragiale presărată cu desinvoltură și dărnicie în comediile sale fără egal în literatura română: Conul Leonida față cu reacțiunea, D'ale Carnavalului, O noapte furtunoasă, O scrisoare pierdută? Dar câți își mai amintesc că acest scriitor de geniu are și câteva nuvele, unice în literatura românească? Dintre aceste nuvele cele mai importante sânt două: O făclie de Paști și Păcatul. Această din urmă nuvelă ne redă într'un stil fără pereche figura preotului Tudor. O mare și impresionantă tragedie sufletească, un conflict zguduitor și dramatic alcătuește subiectul acestei frumoase nuvele, care dacă ar fi avut extensiunea cerută, ar fi putut fi un roman. „Păcatul" e o nuvelă de subtilă analiză și disecare psihologică. In ea se descifrează tainele sufletului preotului Tudor, un suflet ros de amare remușcări și chinuit de coșmarul unui păcat săvârșit în tinerețe. Pe când era seminarist, preotul Tudor a avut o legătură sentimentală cu o fată pe care o iubea mult. O idilă, în anii frumoși ai tinereții. Un episod romantic. Fructul acestei legături sentimentale a fost un copil din flori. E mult de atunci. In pragul unei seri de vară, părintele Tudor evoca cu melancolie și regrete greșala sa din tinerețe. Când brusc, aceste clipe de dulce nostalgie sânt tulburate de apariția unui vagabond cu chip extenuat și obosit de pribegie. Ochiul vigilent al preotului Tudor recunoaște în pribeagul acesta de vrea 18—19 ani, fructul păcatului său din tinerețe. Un sentiment de adâncă compasiune îi cuprinde sufletul când vede pe tinărul acesta umblând pe drumuri, gonit de lume, fără adăpost.

De-acum, îl va ocroti la casa lui. Primejdia mare începe însă abia în momentul când între tinărul acesta, copilul nelegitim al preotului, și fata lui legitimă se înfiripă o dragoste pătimașe. Incepe jocul sumbru al incestului. Zadarnice sânt toate sforțările părintelui Tudor de a oprì nelegiuirea. Tinerii cari poartă în vinele lor sângele aceluiași tată, continuă să se iubească intens și se afundă tot mai mult în genuna păcatului. Preotul însă nu mai poate răbda și într'un moment de mare zguduire lăuntrică își împușcă propriul său copil, suprimă păcatul său din tinerețe. Acesta este preotul Tudor din nuvela „Păcat" a lui Caragiale. E preotul cu sufletul profund tulburat, preotul plin de remușcări. Conștiința îi înfige țărușul ei nemilos în inimă, încât până la urmă preotul își pierde echilibrul, se pierde pe el însuși. Pe preotul acesta, cu vie și intensă viață interioară, îl vom întâlnì și mai bine zugrăvit în scrierile romancierilor Ioan Agârbiceanu și Gala Galaction.

La Ioan Creangă îl întâlnim pe popa Ioan Humulescu. E plin de vervă și se ține de ghidușii ca toți eroii lui Creangă. Creangă ni-l prezintă în felul acesta: „Părintele Ioan Humulescu avea o mână de învățătură, un car de minte și multă bunătate de inimă, Dumnezeu să-l ierte!". Preot de viță veche. Preot de sat, ancorat în tradițiile, datinile și poezia satului moldovenesc. Preot de o robustă sănătate sufletească, fără prea mari pretenții cărturărești, dar nu agramat.

Cu inima sa caldă bătând alături de bucuriile și suferințele oamenilor din sat. E o admirabilă frescă de păstorire rurală icoana părintelui Humulescu. Il cunoștea bine Creangă pe acest preot, fiindcă el însuși era un preot răspopit.

In amintirile sale din copilărie ne istorisește, cum plictisit și sătul de filiera de formalități stereotipe și stupide pe care i le impunea stăpânirea bisericească, într'o bună zi își făcu rasa și potcapul buccea si le-a pus la picioarele acestei stăpâniri. Popa Ioan Humulescu e o figură pitorească de păstor sufletesc, desprinsă din peisagiul idilic al vieții dela țară.

Tot în lumea satelor îl găsim și pe „Popa Tanda" a lui Ioan Slavici. Nuvela aceasta e fără 'ndoială cel mai autentic și mai elocvent manual de pastorală practică. Aici întâlnim pe preotul model de hărnicie, pe preotul faptelor și exemplelor. Pe preotul inițiativelor, pe preotul care nu cedează și nu capitulează în fața celor mai grele obstacole, și fiecare zi din viața lui e luptă dârză de a se scoate pe sine și pe enoriașii săi din sărăcie, din indolență și rugină. Preotul cu judecată sănătoasă, cu logică inflexibilă, cu râvnă necurmată de afirmare și de înfăptuire, de realizare a tot ce trebue pentru binele oamenilor și parohiei. Ioan Slavici face parte din falanga de scriitori entuziaști cari s'au coborât în lumea satelor și au explorat toate acele comori de spiritualitate cari zac în fundul sufletului țăranului român din Ardeal. Ioan Slavici a fost un poporanist, un semănătorist convins. Toate nuvelele sale își recrutează eroii lor legendari din satele pitorești ale Ardealului. Este explicabil deci ca și preotul lui Slavici să fie luat tot din cuprinsul satelor. „Popa Tanda era un om bun, a învățat multă carte și cânta mai frumos decât chiar răposatul tatăl său, totdeauna vorbește drept și cumpănit ca și când ar citì din carte". Așa ni-l zugrăvește Slavici pe părintele Trandafir. Dacă a văzut părintele Trandafir că nu vin oamenii la biserică, și-a zis în sine: „aștept-tați, dacă nu veniți voi la mine, mă duc eu la voi". Și mergea Popa Tanda la fiecare acasă, și-l spovedea, și-l lumina, și-l îndruma părinteste. In amurgul vieții sale părintele Tanda se uita cu mândrie la roadele unei păstoriri de o viață întreagă. Sa-

ce dovedește că poporul nostru simte mereu nevoia hranei duhovnicești, și el așteaptă această hrană ca pe un balsam inviorător, ca pe o întărire a sufletului împotriva viforului ispitelor și-al păcatelor acestei vieți. Semne îmbucurătoare în învălmășala zilelor grele pe care le trăim.

După masă, în cadrul unei prea frumoase procesiuni la câmp, s'a făcut sfințirea apei, după care a predicat părintele Cantor din Dupușul îndemnând pe credincioși să-și orienteze viața potrivit frumoaselor pilde care se desprind din sărbătorirea celer doi luceferi ai Apostolilor Domnului. A urmat apoi conferința părintelui, Filip-Copșa-Mare despre „Apicultură". Intr'o succintă expunere pr. Filip arată folosul mare ce rezultă din această prea plăcută îndeletnicire. Sfătuește pe toți să se ocupe, cât mai intens, cu albinăritul, întrucât este accesibil, cu puțină trudă, atât celor mai instăriți, cât și celor cu mai puțină dare de mână.

Tot în acest loc ținem de-a noastră datorie să relevăm osteneala, întru cele duhovnicești, depusă de dl Schiau, dir. școl. în Dumbrăveni care, spre cinstea Domniei Sale, n'a pregetat nici timp nici oboseală ci, veșnic prezent pe frontul propagandei creștine, a tost și de data aceasta în mijlocul nostru vorbind, în cuvinte adânc simțite, credincioșilor, punându-le la inimă vorbele pilduitoare auzite dela slujitorii altarelor Domnului Hristos. La sfârșit a vorbit părintele I. Chișiu, președ. cercului, povățuind toată suflarea să strângă rândurile în jurul bisericii noastre dreptmăritoare, singura izbăvitoare și mântuitoare de suflete.

A urmat conferința intimă la care s'au luat în discuție predicile rostite, scoțându-se în evidență părțile bune, precum și lipsurile observate. S'a stabilit ca viitoare conferință să se țină la Giacăș.

Intr'o atmosferă de înaltă spiritualitate creștină conferința a luat sfârșit.

Asistent

*

— Joi, 23 Iulie 1936, din depărtările ca și din apropierile tractului *Hațeg*, venit-au cu multă însuflețire preoții la conferința ținută în sediul oficiului protopopesc.

Grabnici la adunare au fost toți preoții, semn că toți își înțeleg chemarea și se adună ca să ia dar și prospețime pentru munca viitoare. La ora 10 a. m., Duhul sfânt a strâns preoțimea în casa Tatălui ceresc, ca începutul să fie în numele Domnului.

Toți în genunchi ascultă cu adâncă smerenie sobornica slujbă a C. părinți mai vârstnici în frunte cu P. C. protopop *I. Ciocan.*

Deschiderea adunării se face în sala profesorală a gimnaziului Berthelot-Hațeg, unde președintele rostește cuvinte calde de bineventare impresionând asistența prin felul său de a cucerì sufletele, transpunându-le spre culmile misterului.

Intr'un moment ochiul distinge ținuta școlărească a preoțimii, când fiecare se vede cu Cartea sfântă și cre-

ionul în mână, la masa sa, ascultând și urmărind conferința preotului *A. Străuț*, despre: *biserică, cruce, icoane, luminări, tămâie și smirnă*, o lucrare întemeiată pe citate din Sf. scriptură în legătură cu combaterea sectelor, — citate pe care fiecare preot le urmărește în sfânta Scriptură, adnotându-le după chestiuni. Aspectul lucrării e practic, cum să mânuiască fiecare preot sfânta Scriptură pentru potolirea și stângerea focului sectar.

Rostul conferinței nu poate fi altul decât de a împrospăta și sporì puterile de muncă și rezistență, de a oțelì preoțimea în frontul apostolatului de fiecare zi.

Se ascultă conferința Pr. *P. Bobeș* despre Taina mărturisirii, practicarea ei și aplicarea canoanelor.

Toți preoții urmăresc cu interes expunerea conferențiarului. Fiecare se vede la altarul său, administrând sfânta Taină a mărturisirii și aplicând-o. O expunere bogată care a stârnit, după o mică pauză, vii și aprinse discuții referitoare la practicarea tainei. Iau cuvântul P. C. S. păr. *I. Ciocan, O. Medrea, Păcurar, Fărcaș* etc.

Președintele dă *îndrumările necesare subliniind firul roșu*, — practica uniformă a bisericii, — de care să se țină administratorii tainei și deosebita grijă la aplicarea canonului, de care e în funcție îndreptarea penitentului. După diferite ordine administrative se face propunerea înființării unui fond de ajutorare pe tract, pentru care se compune un comitet însărcinat cu formularea statutelor.

Cuvântul de încheere face ca preoții să plece după ò zi de bucurie mai antrenați, vioi și mai conștienți de misiunea apostolească, — urmări ale conferinței de perfecționare. Pr. *A. S.*

*

— In 21 Iunie 1936 cercul II religios, protopopiatul Mediaș, și-a ținut conferința în parohia *Vorumloc.*

S'au prezentat preoții: T. Holerga, A. Suciu, Ioan Telea, Vasile Cheșcu, I. Doroga, I. Bucur și I. Morariu.

S'a servit sfânta liturghie în sobor, La pricesnă a predicat părintele *Vasile Cheșcu*, desvoltând citatul dela (Matei 6, 1—10): „Căutați împărăția lui Dumnezeu, iar celelalte toate vi se vor adauge vouă".

După masă s'a servit vecernia împreunată cu sfințirea apei, la sfârșitul căreia vorbește părintele *Ambrosie Suciu*, despre: Mântuirea sufletului prin Biserica ortodoxă, — scoțând în relief toate mijloacele de mântuire a sufletului creștinesc.

Președintele cercului, *T. Holerga*, la sfințirea apei vorbește poporului despre scopul întrunirilor cercurilor religioase, arătând ținta care se urmărește și vorbind despre pacea lui Hristos. Poporul asistent a urmărit cu luare aminte pildele și sfaturile părintești ce i s'au dat.

Pr. *I. Telea*

*

De curând s'au adunat la *Râmnicul Vâlcea*, în congresul „Alianței universale pentru înfrățirea popoarelor prin Biserică", delegații români, iugoslavi și bulgari, ai ortodoxiei, între cari un număr de tineri creștini din țările balcanice, profesori de teologie și înalte fețe bisericești, în frunte cu I. P. S. arhiepiscop *Irineu* al Novisadului din Iugoslavia.

Tuturor li s'a făcut o călduroasă și frățească primire atât din partea clerului din eparhia Râmnicului-Noului-Severin și a P. Sfințitului episcop *Vartolomeu*, cât și din partea credincioșilor eparhioți.

Intre *resoluțiile* de seamă ale congresului dela Râmnic Vâlcea, în scop de a promova pietatea tineretului, se numără următoarele:

Creiarea de grădinițe parohiale pentru copii;

predarea învățământului religios de către preoți în școlile primare din toate țările ortodoxe;

introducerea învățământului religios în toate categoriile de școale secundare;

predarea unui curs de filosofia religiunii pentru studenții universitari cari nu fac teologia;

crearea unei sărbători a tineretului școlăresc creștin, cum s'a făcut în Bulgaria;

cântece religioase pentru copii, în afară de serviciile bisericești;

cărți de rugăciuni pentru viața particulară a copiilor, cărți care să lămurească pe tineri asupra atitudinii bisericii ortodoxe în fața problemelor lumii moderne, teatru, concert, cinema;

reviste speciale pentru copii și tineret, — în fine o întreagă pedagogie religioasă modernă, pentru a pregătì sufletele creștine de mâne, capabile să opună războiului un *veto* hotărât.

*

Femeea, în Evanghelia Domnului nostru Isus Hristos, și-a căpătat înaltă misiune: din sclavă ce fusese în păgânism, ea în creștinism devine stăpâna multor virtuți.

Prin însușirile firii sale: *blândețe și bunătate*, nici nu s'ar fi putut să nu ocupe loc de frunte în religia ce propagă aceste virtuți.

Unei femei i-a descoperit Mântuitorul un mare adevăr, prin răspunsul ce i-l dă la fântâna lui Iacov: «*Duh este Dumnezeu, și cel ce se închină Lui să se închine cu Duhul și cu adevărul*» (Ioan 4, 24).

Femeile, prin firea lor, L-au înțeles mai bine în învățătura ce o propovăduia; ele nu L-au părăsit nici în momentele de lepădare ale lui Petru, ele L-au petrecut cu lacrimi spre culmea Golgotei. Veronica I-a șters sudorile de pe față; femeile au urmărit scenă de scenă procesul răstignirii; ele au avut curajul să arunce cuvinte de mustrare ucigătorilor; ele nu l-au părăsit nici după ce s'a rostit cuvântul: „Săvârșitu-s'a".

Pentru toate acestea o mare răsplată morală le aștepta: aceea de-a fi văzut, ele în primul rând, pe Mântuitorul după înviere.

Femeea numai în cadrele Sf. Evangheliì va putea fi acëea, față de care Domnul nostru Isus Hristos a avut o admirație.

Fenomenul deplasării muncii femeii în afară de cămin nu poate aduce fericire familiei, ci mai degrabă desființarea ei; remunerația muncii ei deasemeni nu va îmbogăți familia, — deoarece greutatea cea mai mare nu constă atât în strângerea banului, cât în buna lui chivernisire.

Sistemul economic capitalist-industrial, adoptat în acest veac al materialismului, care trimite femeea dela căminul familiar la uzină și birou, nu este în favoarea prosperității vieții umane. Nu avem trebuință de femeea emancipată a Rusiei, femee ai cărei copii sânt crescuți în crescătoriile publice. Avem trebuință de femeea gospodină, femeea credincioasă, evlavioasă, femeea iubitoare de biserică, de adevăr, bine și frumos, femeea care să-și cinstească bărbatul, — precum Sf. Grigorie de Nazianz spunea, — femea care să crească copii, alăptându-i cu învățătura Sf. Evangheliì, hrănindu-i cu porunca bisericii și cultivându-i cu dragostea de neam, — femee, a cărei conduită să fie cea trasată de Evanghelie, — femeea Mironosiță. — *Alexandrina Sabău.*

*

Un liceu model. — In vechiul oraș *Orăștie* ființează din a. 1919 liceul românesc „A. Vlaicu". Cu ocazia, când anul acesta (1936) la examenul de bacalaureat, a fost clasat primul pe țară, é bine să amintim cele de mai jos. Aceasta o facem cu modestul scop ca din pilda vieții acestui liceu să se înfrupte cât mai multe din școlile noastre românești.

Liceului A. Vlaicu din Orăștie, dela început, i-s'a imprimat un spirit clasic și religios. Corpul didactic compus din harnici și modești profesori a dus cu persistență munca sa până la faptul, că elevii săi ajunși la bacalaureat au trecut examenul aproape $^{100}/_{100}$.

Dar mai pe sus de instrucția didactică, în acest liceu se face și o ideală educație *religioasă și morală*. Viața morală a elevilor e îndeaproape, pas cu pas, supravegheată de profesorii-pedagogi. Iar viața religioasă e viu propoveduită de profesorii-preoți, cari adeseori transformă catedra în amvon.

---

tul Sărăceni era acum bogat. Oamenii aveau așezări frumoase și erau înstăriți. Misiunea părintelui Tanda era terminată. Acum se putea duce la Tatăl său din ceriuri, acolo unde a știut să ducă și durerile și obidele fiilor săi sufletești, ca să-l răsplătească pentru tot binele pe care l-a săvârșit. Icoana acestui preot e plină de duioșie și de mult adevăr. El poate servi chiar și astăzi ca model de păstorire la sate. Pietate, simțire creștină și românească, gânduri alese, tot ce alcătuește podoaba unui suflet mare, era sădit în sufletul popei Tanda. Evident, tactica lui de lucru și de luptă va trebui revizuită, va trebui să sufere corectivele impuse de viața socială de azi și de spiritul vremii noastre. Dar focul din inima părintelui Tanda e suficient de mare și de intens pentru a încălzi inima oricărui preot din zilele noastre. Popa Tanda a fost un preot ideal. Preot de care avem nevoe și azi. Căci și astăzi satele noastre, plugarii noștri, au nevoe de repere sufletești, și astăzi în satele noastre e încă multă beznă, mult obscurantism și așteaptă făclieri și îndrumători spirituali pătrunși de marea și sfânta lor chemare, entuziaști, plini de râvnă și elan.

[Sfârșitul urmează] **V. Sămărtinean**

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

Câte ceva despre căminul cultural și rolul preotului în cadrele lui

[2] de IOAN MIHAIL BRANEA*

Vei trimite tinerii la cursurile speciale ce se organisează de „Fundație" în vederea ajutorării satelor noastre. (Iată d. ex., în ceeace privește îndrumările pentru educația sanitară a satului, cursurile de îndrumări culturale ținute la Breaza jud. Prahova în Iulie 1934 ce-au făcut: „Au adus dela București dulapul model cu mica farmacie a căminului cultural, acele medicamente de întâi ajutor ce se pot da fără prescripțiunea doctorului. Lista lor s'a pus la dispoziția cursiștilor. Prezentarea medicamentelor cu modul lor de întrebuințare s'a făcut în câteva ședințe... S'au făcut ședințe demonstrative cu aplicații despre întrebuințarea pansamentelor, despre ajutorul dat în caz de accidente (scrânturi, fracturi, înnec, leșinuri, tăeturi, înțepături, arsuri, insolații, degerături, opăreli etc.); despre desinfectație. Igiena casei și a gospodăriei sătești, igiena publică a satului. Câteva boale epidemice (cunoașterea și tratarea lor); boalele sexuale; s'a vorbit cursiștilor despre lehuzie, despre boalele femeești (cu arătări de muleje) etc.").[1]

Astfel, acești tineri cu puținul câștigat din carte, cu experiența alor 3 sau 4 ani de spital, cu îndrumările date la cursurile speciale și cu experiența din satul lor, vor ajunge cei mai buni propagatori ai culturii igienice și propagandei sanitare.

In acest scop să nu te dispensezi de foloasele pe care ți le poate aduce o moașă iscusită și priceputâ, ci să le apreciezi căutând a le utiliza când i se cer.

Medicamentele ți le procuri sau prin ministerul sănătății, — care ar fi de dorit să dea o importanță mai mare acestor opere de binefacere, — sau dintr'o farmacie sau depozit de medicamente. Spre a fi ferit de neplăcerea de-a avea farmacie fără medicamente sau cu medicamente puține, pentru procurarea lor poți folosì următorul procedeu: Munții, dealurile și ogoarele satelor noastre sânt pline cu o sumedenie de buruieni de leac, care scoase și uscate pot fi vândute pe un preț foarte bun oricărei farmacii, sau în schimbul lor — în valoarea prețului, — se poate căpăta orce medicament. Câți sânt aceia cari se ocupă cu așa ceva?

Puțini, foarte puțini. De aceea clarificarea chestiunii cu buruienile de leac (cum sânt ele, ce se întrebuințează dela ele în medicină, cum trebue uscate și păstrate etc.) ni se impune. Rezolvându-o nu ferim numai farmacia satului de cheltuială prea multă în procurarea medicamentelor, ci dăm multora un izvor de câștig (mai ales în regiunile de munte și deal). Acțiunea noastră să nu se mărginească numai la atâta, ci să capacităm pe țăran ca în locul bălăriilor și buruienilor ce-i înfrumsețează curtea și grădina, să cultive diferite plante de leac din care să scoată banii după cari se frământă atâta. Noi, pentru trebuința farmaciei adunăm cu copiii de școală sau cu tineretul plante medicinale, iar în grădina căminului le rezervăm și lor câteva straturi.

Toate acestea ne vor ușura în câștigarea și cumpărarea medicamentelor, ne vor face să economisim ceva din bugetul sărac de care dispunem. Țăranului, spre a-l ajuta la plată — când are nevoe de leac, i-l dăm în schimbul buruienilor de leac și nu a banilor. De nu le are, medicamentul ce i se potrivește se va da pe prețul cumpărării și nicidecum cu prețul mărit. Celor lipsiți se vor împărți medicamente gratuite. Să înțelegem un lucru: în necazul și durerea lui noi să nu-l exploatăm, fie chiar pentru interesele căminului, ci să-l ajutăm.

Medicamentele se vor ținea într'un dulap închis ermetic, iar fiecare medicament va avea indicat pe sticla sau cutia unde se află, numele său, prețul și de se poate (pe scurt) și modul de întrebuințare. Ar fi bine ca dulapul cu medicamente să fie din trei în trei luni, și și mai des, cercetat de medicul plasei, care va întregì sau va da indicațiuni de leacurile ce lipsesc, îndrumând și sfătuind totodată cu ce se poate pe conducătorul farmaciei.

[1] Ap. D. Culea: „Cursurile de îndrumări culturale etc." Rev. cit. Nr. 1. pg. 17.

Viaţa spirituală dintre bancă şi catedră curge cu atâta familiaritate, încât viaţa şcolară a devenit un adevărat cămin familiar.

Lauda şi vrednicia acestui liceu o certifică îndeajuns şi seriile de absolvenţi cari prin munca lor în Universităţi aproape toţi şi-au câştigat înalte situaţii sociale şi frumoase roluri culturale.

Din punct de vedere naţional şi cultural, liceul A. Vlaicu a devenit cetadelă a românismului din Valea Mureşului.

Din acestè fapte putem considera lic. A. Vlaicu din Orăştie alături de lic. confes. ort. rom. „Andrei Şaguna" din Braşov, ca cele mai creatoare şcoale de valori spirituale pentru viitorul neamului românesc.

Pr. *Iosif Vinţan*-Orăştie

Ce spune dl Alex. Vaida-Voevod în chestia moralei creştine şi în chestia îndatoririlor unor arhierei?

La *Dej* s'a ţinut Luni, săptămâna aceasta, întrunirea comitetului judeţean şi a preşedinţilor şi delegaţilor organizaţiilor comunale ale «*Frontului Românesc*» din judeţul Someş.

Luând cuvântul dl *Dr. Alex. Vaida-Voevod* a rostit, în mijlocul aplauzelor generale, un mare discurs, în care se cuprinde şi următoarea „spevedanie" în chestia de morală creştină:

Fraţilor, eu sânt un om căruia îi place spovedania în public. Eu am fost şi francmazon! Eram cu Ionel Brătianu la Paris, şi pentru că majoritatea delegaţilor la conferinţa păcii erau masoni a trebuit de circumstanţă să îmbrac şi eu pielea lor. Acolo am văzut cu ochii mei că francmasoneria este jidovită, că ea trăeşte în frăţie de cruce cu Moscova şi cu marele capitalism internaţional evreesc.

Eu, fraţilor, am fost monogam toată viaţa mea şi ridic de aici întrebare: ştie cineva vreun fapt care ar desminţi această mărturisire a mea? Nu ştie nimeni şi nici nu poate şti. Prin urmare, dacă este vorba de morala creştină, atunci eu sânt acela care ar fi îndreptăţit ca să critice pe alţii sub acest raport. Dar eu ştiu că şi sfinţii au greşit şi mai ştiu că tot de morala creştină se ţine să fii iertător... De aceea să-mi daţi voie să vă întreb atunci când toată morala creştină a unora se reduce la chestia sexuală: oare domnii cari ţin discursuri şi publică pe ascuns pamflete, sânt morali?

...Şi acum să revin la o altă chestiune importantă care reclamă o precizare din partea mea. Când am pornit mişcarea «Frontului Românesc» la Cluj, m'a binecuvântat din loja P. Sf. Sa episcopul Iuliu Hossu şi reprezentantul P. S. Sale Ivan, care nu a putut veni în persoană pentrucă era bolnav în pat. La Arad a făcut la fel episcopul Comşa, la Iaşi mitropolitul Nicodim, la Chişinău mitropolitul Gurie, la Cernăuţi P. S. Sa Puiu al Bucovinei, la Bucureşti Patriarhul României, I. P. S. Sa Miron.

Toţi aceşti arhierei au răspuns cu drag invitaţiilor mele, numai P. Sf. Sa Frenţiu dela Oradea s'a scuzat spunându-mi: «nu pot veni la conferinţă, pentru că mâne seară plec la Bucureşti».

Şi atunci dacă treburile stau aşa, cu toţi aceşti ierarhi, cum mai poate încerca P. S. Sa Rusu dela Baia Mare ca să otrăvească sufletele românilor dela graniţă? De unde şi-a luat dsa îndrăzneala de a opri pe preoţi ca să participe la mişcarea noastră naţională? Ruşine, nemaipomenită ruşine, pentru un păstor cu răspunderea lui. Căci dacă el nu o ştie, trebue să i-o spun eu de aici: Se face culpabil de trădare de neam şi de lesemajestate, sprijinind la graniţa de vest o mişcare ce sgudue unitatea politică a statului.

A trebuit să le spun toate acestea pentrucă dvoastră preoţii, nu puteţi să le spuneţi şi cu atât mai mult cu cât prin faptul de a fi participat la conferinţa mea din Cluj, P. Sf. Sa Hossu a fost supus la toate intrigările preoţilor, pentru a fi împiedecat de a ajunge în ternar cu ocazia alegerii de mitropolit la Blaj. Şi aceasta de ce? Pentru ca la urmă să fie numit Sf. Sa Niculescu cu un coadjutor, blamându-se astfel nu numai nunţiul din Bucureşti, dar şi biserica cu noi toţi.

Inainte de a-şi încheia cuvântarea, dl Al. Vaida s'a ocupat de activitatea P. Sf. episcopului Frenţiu dela Oradea.

In călătorie de studii

La 24 Iunie 1936 au sosit în ţară doi oaspeţi din biserica anglicană, Profesorul **Victor Shearburn** *şi* **R. Nelson.** *Simpaticii oaspeţi au întreprins o călătorie de studii, mai ales asupra monahismului ortodox şi a vieţii bisericeşti de azi.*

Deoarece aşezările monahale sânt semănate prin pitoreştile plaiuri, în locurile de singurătate ale munţilor, cercetarea lor i-au făcut să cunoască frumuseţile nebănuite ale ţării noastre, în faţa cărora mai ales englezii, iubitori de natură, rămân fermecaţi.

Nu odată în cursul acestei călătorii i-am văzut pe prietenii noştri închinându-se la Dumnezeu ca în clipe de profundă concentrare când preotul îngenunchează la prestol.

In Moldova, în Bucovina, la Nistru şi pe la mănăstirile din Oltenia au cules bogate informaţiuni din trecutul monahismului şi a vieţii religioase a neamului nostru. Voevozii vechi şi boerimea de altă dată au simţit o datorie şi o ambiţie nobilă ca să sprijine aşezămintele religioase. Dar în acelaş timp oaspeţii englezi au căutat să cunoască o seamă de ierarhi ai ţării, profesori şi fruntaşi ai clerului, ca dela aceştia să afle preocupările, ideile şi realizările bisericeşti din prezent şi oarecari planuri de viitor în viaţa bisericească şi naţională.

In Transilvania, călătorii englezi n'au avut de cercetat mănăstiri ortodoxe, dar îi interesează viaţa religioasă a poporului, activitatea clerului şi raportul bisericii cu întreagă viaţa neamului. La Sălişte, Răşinari, Avrig, au rămas adânc impresionaţi de ceeace a realizat biserica noastră asuprită de stăpânirea maghiară, dar îmbrăţişată cu toată căldura şi dragostea poporului ca pe anghira cea mai puternică a sufletului românesc şi a comorilor lui.

Ei sânt convinşi că biserica ortodoxă naţională e chemată şi în prezent şi în viitor a avea un rol hotărâtor asupra destinelor ţării şi ale neamului.

In câteva localităţi au vizitat biserici unite şi au observat că la ţară nu se deosebesc de cele ortodoxe, pe când la oraşe ele caută să întroducă deosebiri în aranjamentul interior, de icoane, bănci, statuete etc. după model catolic. Apoi au constatat cu regret şi la noi propaganda sectară, originară din Anglia şi America, împărtăşind aceleaşi sentimente ostile faţă de ea, întrucât pretutindeni sectele vizează rosturi şi ţinte cu totul străine de cele religioase.

Oaspeţii englezi, impresionaţi de cele trăite şi văzute la noi, au de gând să scrie spre a face cunoscute în Anglia stările religioase şi bisericeşti dela noi. Pe teren bisericesc noi nu putem rivaliza cu starea din Anglia. Monahismul lor e activ şi misionar; acesta apelează şi azi la elementele cele mai selecte şi capabile de înaltă consacrarè personală şi de convertire la Hristos, în special a generaţiilor tinere.

Din toate câte observă şi descoper călătorii englezi, au convingerea că ortodoxia şi-a strămutat centrul de gravitate în ţara noastră şi de aceea şi-au propus a aprofunda stările şi condiţiile vieţii bisericeşti din România. Ei aşteaptă ca şi Biserica noastră să înceapă un curent de cunoaştere şi înţelegere a stărilor din Biserica anglicană.

Mircea Scorobeţ
stud. teol.

INFORMAŢIUNI

Inalţi oaspeţi la Sibiu. P. S. Sa episcopul *Nicolae* al Clujului a fost două zile la Schitul Păltiniş oaspele I. P. S. Sale mitropolitului Nicolae.

Ca întregire la raportul nostru, din numărul precedent, despre Sfinţirea bisericii din *Vècerd*, adăogăm, că P. Sf. Arhiereu *Vasile* şi însoţitorii săi, ajungând în parohia *Alţina*, au fost întâmpinaţi de un mare număr de credincioşi, în frunte cu parohul local, Pr. *Pompei Trif*, care la cuvântul şi binecuvântarea arhierească a rostit o bine simţită cuvântare, ear un cor de eleve, condus de o normalistă a şcoalei noastre normale „A. Şaguna", a întonat creştinescul salut datorit Arhiereului.

† **Pr. Lazăr Popa** din parohia Şinca Nouă, protopopiatul Oltul, a încetat din viată, acum câteva zile, în venerabila vârstă de 84 de ani, după un serviciu de 62 de ani, închinaţi bisericii şi şcoalei. Născut în 1853, în Şinca Nouă, dintr'o familie preoţească, a rămas credincios satului său şi l-a slujit, ca bun român ortodox, peste şase decenii. Lângă zidurile bisericii, ridicate prin vrednicia lui, îşi doarmel somnul de veci, jălit de cinci fii ai săi şi de toţi enoriaşii parohiei. Veşnică să-i fie pomenirea!

La şcoala de conductori tehnici minieri şi metalurgi în *Baia-Mare* se primesc, pe bază de concurs, 30 elevi în anul prim, pentru anul 1936—37. Inscrieri se fac până la data de 25 August 1936. Informaţiuni se pot cere dela: Direcţia şcoalei de conductori tehnici din Baia-Mare.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 2 August 1936, va predica părintele protopop *E. Cioran*.

Nr. 6510—1936 Ep. 1—3

Moşie de vânzare

In baza dispoziţiunilor testamentare ale fundatorilor Galacteon Şagău şi soţia, se va vinde prin licitaţie publică averea imobiliară a Fundaţiunei „Galacteon Şagău şi soţia Maria Şandor", situată în hotarul comunelor: Murăreni, Pietriş, Deda, Dumbrava şi Filea — din judeţul Mureş.

Averea ce se va vinde se compune din:

I. *In hotarul comunei Murăreni*

a) Pământ arător şi cositor în suprafaţă de circa 2 jugăre 900 st. □.

II. *In hotarul comunei Pietriş*

a) Arător şi cositor în suprafaţă de circa 28 jugăre;

b) Casă de peatră cu clădiri economice şi grădină;

c) Competinţele de pădure şi păşune dela composesorat.

III. *In hotarul comunei Deda*

a) Arător şi cositor în suprafaţă de circa 55 jugăre 829 st. □;

b) Competinţă de păşune dela composesorat.

IV. *In hotarul comunei Dumbrava*

a) Arător şi cositor în suprafaţă de circa 16 jugăre 1322 st. □;

b) Competinţă de păşune dela composesorat.

V. *In hotarul comunei Filea*

a) Pădure de fag având şi lemne de brad, în suprafaţă de circa 277 jugăre. —

Pământul arător şi cositor se va licita după parcelele constituite în diferite table.

Licitaţia orală se va ţinea în ziua de *Sâmbătă în 24 Octomvrie 1936* la ora 10 dimineaţa în cancelaria Oficiului parohial ortodox român din comuna Pietriş, judeţul Mureş.

Tot până la 24 Octomvrie 1936 se pot înainta şi oferte închise la Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, pentru cumpărarea în bloc a întregei averi imobiliare mai sus specificate, având ofertanţii a declara în ofertele lor, că cunosc condiţiunile de vânzare şi le acceptă.

Participanţii la licitaţie sânt obligaţi să depună la licitaţie în numerar 10% asupra preţului de strigare a obiectelor ce se licitează.

Eventualele oferte închise ce se vor înainta la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, pentru cumpărarea în bloc a întregei averi, încă vor fi însoţite de vadiu de 10% în numerar, asupra preţului oferit.

Condiţiunile de licitare se pot vedea la Oficiul parohial ortodox român în comuna Pietriş, precum şi la Consiliul arhiepiscopesc ortodox română în Sibiu, unde se dau şi informaţiuni.

Sibiu, 21 Iulie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român

(Modèle de farmacie sătească se pot găsì schiţate în „Cartea misionarului" a dlor Mugur şi Voiculescu, pg. 237—257 şi în revista „Căminul Cultural" Nr. 4 anul I pg. 107—115, cu indicaţiuni speciale asupra medicamentului, înfăţişării lui, costul, când se întrebuinţează, cum şi cât, împreună cu câteva sfaturi pentru conducătorul farmaciei." Acì se mai poate aminti ca un ajutor însemnat în conducerea farmaciei cartea dlui Voiculescu „Toate leacurile la îndemână". Tot în vederea acestui scop, lămuriri şi ajutoare se pot câştiga dela Fundaţie. Un lucru rămâne însă: trebuinţele satului cer poate medicamente ce nu se găsesc indicate în acestea locuri, dar priceperea conducătorilor le va aduce şi întrebuinţa.)

O farmacie astfel înfăptuită, cu conducător priceput şi medicamente necesare, va ajuta foarte mult căminului în opera sanitară la care trebue să muncească, va ajuta satul întreg.

Vorbind de farmacie şi sănătatea ce-o promovează ea vrând nevrând trebue să ne ducem cu gândul la curăţenia corporală a săteanului nostru. Aceasta, fiindcă cele mai multe boale din satele noastre sânt un rezultat al necurăţeniei, împotriva căreia trebue să luptăm cu ultima energie posibilă. Ţăranul nostru — să fim drepţi — în privinţa curăţeniei corporale nu se găseşte acolo unde cere igiena, şi deaceea să-i dăm posibilitatea să ajungă acolo. Ca preot trebue să ai în vedere, pe lângă curăţenia sufletească a credincioşilor, şi cea trupească. Pentru promovarea ei vei utiliza orce sfat şi îndemn, dar pe deasupra tuturora vei creia mijlocul cel bun prin care să o alungi. El nu este altul decât *baia satului*, baia căminului. De e posibil o vei face fie în pivniţă (sub scenă) fie într'o parte mai dosnică, ori aparte de construcţia principală. La început numai două camere, şi după aceea când vei avea de unde şi instalaţia, care va consta din cazanul de fiert apa, din câteva duşuri cu apă, tot atâtea lavoare fixe pentru picioare şi câteva cuiere pentru haine. Pentru bae pui o taxă de intrare de câţiva lei, cu care să-ţi acoperi cheltuelile. Fundaţia, pentru uşurarea construcţiilor de acest fel, prin organul său: „Căminul cultural" aminteşte că va publica în curând tipuri de bae. Ceice sânt interesaţi au datoria a le folosì.

c) Muzeul căminului.

Pe lângă bibliotecă, farmacie şi bae partea cea mai însemnată a căminului o formează *muzeul*. El este podoaba cea mai aleasă a satului, podoabă ce vorbeşte şi reliefează munca educatorilor lui. El nu face parte din lumea basmelor, ci e ceva real ce se întâlneşte în câteva sate de-ale noastre, datorită priceperii preotului şi învăţătorului. Mulţi sânt însă cari sub pavăza unor scuze şubrede, şi 'n această lature se eschivează dela lucru. Aceştia zic: n'avem bani, local şi ce aduna; nu ne pricepem la strânsul şi păstrarea lucrurilor. Dar să se ştie odată: nu întotdeauna, spre a face ceva, trebue să ai bani. Să nu condiţionăm munca noastră de parale, ci de o bunăvoinţă ce va realiza multe şi va câştiga parale. Muzeul nu e în funcţiune de bani sau de priceperea cuiva, ci de voinţa lui. In strângerea obiectelor singurul lucru ce necesită bani, e naftalina şi dulapurile în care să se adăpostească ce-ai adunat. Avându-le pe acestea poţi înfiripa muzeul satului tău prin culegerea ce-o începi. Muzeul va fi o povară pentru ceice se duc cu gândul la muzeele oraşelor vizitate în viaţa şcolară. Muzeul sătesc va fi cu totul diferit de acelea, va fi ceva în mic cu un specific individual şi local. Una va fi coloratura şi bogăţia muzeului dela oraş şi alta, — uneori cu totul deosebită în nuanţare — va fi cea dela sat.

Nu numărul obiectelor are importanţă, ci calitatea şi vechimea lor; nu spaţiul pe care-l cuprinde e dătător de ton, ci ceeace aşezăm în el. Mai întâi ne trebue obiecte şi doar mai târziu, când ele s'au înmulţit, vine localul. Deaceea la început muzeul se va organiza în cancelaria căminului şi ar fi de dorit ca, dacă nu poţi face rost de cameră specială, tot acolo să rămână şi pe mai departe.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV | Sibiu, 9 August 1936 | Nr. 33

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Munca în lumina Bibliei

Adversarii cei mai hotărâți ai creștinismului, ideologii și agenții comuniști, ca să aducă cât mai multe dovezi compromițătoare la adresa doctrinei creștine, afirmă, între altele, că munca, după Biblie, este un blestem.

In propaganda lor ateistă printre muncitori nu se sfiesc să spună, că biserica în loc să laude munca, o ponegrește. Că adecă, primii oameni au fost scoși din rai și pedepsiți cu blestemul muncii. Despre Mântuitorul mărturisesc că a fost contra muncii și a îndemnat pe oameni să nu lucreze, să trăiască pe nemuncite, ca paserile cerului și crinii câmpului.

Toate aceste aberații, pe lângă o largă publicistică, își află expresia în felurite obiecte și inscripții așezate în muzeele antireligioase ale U. R. S. S., ca vizitatorii lor să le poată aprecia și să tragă din ele concluziile dorite de autorii și patronii lor.

Evident, pentru a răspunde unor astfel de agenți și ideologi atei, nu se poate decât să luăm *Biblia* în mână, să o cetim și să vedem dacă spiritul și litera ei este contra, sau pentru muncă; să ne convingem dacă, după Scripturile sfinte ale creștinismului, munca este un blestem, o pedeapsă, sau e altceva, — ceea ce de bună seamă nu se poate cere unor oameni cari nu cetesc Biblia, sau dacă o frunzăresc, apoi se grăbesc să scoată din ea concluzii ce nu rezistă în fața adevărului.

Poate un cetitor atent al Bibliei să afirme că munca este osândită de sfânta Scriptură? In întregimea ei este Biblia un cod care vrea să întunece, sau să lumineze viața omenească?

Să trecem la prezentarea câtorva texte și fapte biblice, din care să putem trage concluziile cuvenite.

In primul capitol din Biblie se scrie, că Dumnezcu, după ce a făcut prima pereche de oameni, i-a așezat în raiul fericirii și i-a binecuvântat grăindu-le: *Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și* **stăpâniți-l** (Facerea 1, 28). Se poate stăpâni pământul fără muncă? Hotărât că *nu!* Deci munca, la origine, este din rai; e binecuvântare dumnezeiască și lege cerească, — nu osândă, nici pedeapsă, nici blestem.

Mai târziu, este adevărat, găsim și cuvinte de osândă la adresa *lucrătorului* (Fac. 3, 17—19), dar ele sânt o consecință a căderii omului din grația lui Dumnezeu. Omul prin neascultare s'a nefericit singur. Dar de acì nu urmează că munca e pedeapsă sau blestem dela Dumnezeu. Nu! *Omul singur*, prin călcarea legii și poruncii lui Dumnezeu, *și-a făcut viața nefericită și munca blestem.*

Prin graiul profeților și aleșilor săi Dumnezeu a continuat să descopere oamenilor frumusețea hărniciei și moralitatea muncii. In decalog Moise scrie: Șase zile *să lucrezi* și să-ți faci faci lucrul tău. Iar ziua a șaptea este ziua de odihnă închinată Domnului, Dumnezeului tău (Eșirea 20, 9—10; Deuter. 5, 12—14).

Înțeleptul Solomon grăește: Du-te, leneșule, la furnică și vezi munca ei și învață minte... Sau mergi la albină și vezi cât e de hainică și ce lucrare iscusită săvârșește. Munca ei o folosesc spre sănătate și regii și oamenii de rând (Pilde 6, 6—11. Vezi și Eclezíast: 4, 5; Pilde 12, 24 și 27; 24, 33; 26, 14—16).

Mântuitorul Hristos restabilește noblețea și obligativitatea muncii. Pe lângă faptul că a profesat din pruncie munca manuală, a osândit lenevia — în parabola talanților (Luca 19), și furtul muncii, — în parabola lucrătorilor viei (Matei 21, 33—41) și a proclamat *principiul muncii plătite* echitabil: *Vrednic este lucrătorul de plata sa* (Luca 10, 7). Timpul muncii este ziua; noaptea nimeni nu poate să lucreze (Ioan 9, 10). Și El lucrează — «și Eu lucrez» — și pe apostoli îi trimite la lucru, în câmpul Evangheliei.

Cel mai mare apostol al Mântuitorului, sfântul Pavel, a fost un lucrător de corturi. Cât de categoric scrie el Tesalonicenilor: Să lucrați cu mânile voastre precum v'am poruncit... ca să nu aveți trebuință de nimic (I, 4. 11); Cine nu lucrează, acela să nu mănânce (II Tes. 3. 10); iar cine treeră, să se bucure de rodul muncii sale (I Tim. 5, 18; I Cor. 9, 9—10).

Când ne gândim că astfel de cuvinte au fost scrise și predicate pe vremea când munca era numai apanajul sclavilor, — o, atunci cum mai putem învinui Creștinismul că nu apreciază just valoarea și noblețea ei!?... Din contră, trebue să constatăm că *Biblia mai întâi* formulează și proclamă principiile fundamentale ale muncii, pe temeiul cărora:

1. Munca este o binecuvântare (Fac. 1, 28), nu un blestem.

2. Muncitorul are pe lângă zilele de lucru și dreptul la zile de sărbătoare (Eșire 20, 9—10).

3. Leneșul este îndrumat să învețe hărnicìa dela furnică și albină (Pilde 6, 6—11), ori, dacă nu lucrează nici să nu mănânce (2 Tes. 3, 10).

4. Munca trebue răsplătită echitabil (Luca 10, 7).

Ce vrem mai mult?...

Iată cum ni se prezintă munca în lumina textelor și faptelor biblice: *Identificată cu virtutea.* Cine vorbește altfel despre ea, dovedește că ori nu cunoaște și nu a citit niciodată Biblia, ori este un om de rea credință. Și într'un caz, și într'altul adevărul trebue descoperit oamenilor și vestit dela ureche la ureche, și la vreme de lipsă chiar și de pe coperișurile caselor.

Pr. Il. V. Felea

Nr. 6834—936

AVIZ

Prăznuind la 15 August Patronul marinei și al Ligii navale, se invită Onor. oficii parohiale și protopopești a intercala la sf. Liturghie ecteniile pentru călătorii pe ape și pentru marinarii căzuți la datorie în războiul pentru întregirea neamului.

Liga navală română apelează la credincioși să contribue cu obolul lor la strângerea de fonduri în vederea desăvârșirii operei acestei instituții.

Sumele colectate în acest scop se vor trimite oficiului de cassă arhidiecezan până la 30 August spre a fi înaintate la destinațiune.

Sibiu, 4 August 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

FOIȘOARA

Figuri de preoți în literatura română

Scriitorul boer Duiliu Zamfirescu ne prezintă în romanul său „Viața la țară" un preot adumbrit de păcate, lipsit cu desăvârșire de nimb misionar. Părintele Vasile Buză — acesta e numele lui — era isteț la mâncare și lacom la beutură, iar înfățișarea lui avea ceva hilar într'însa: părintele umbla cu pulpana antereului prinsă în brâu și cu ciubotele scâlciate. Din cauza mizeriei probabil. Ori poate dintr'o totală lipsă de deferență față de alții și față de sine. Exteriorul omului nu prețuește atât de mult, de aceea noi sântem dispuși să acordăm părintelui Vasile Buză, cele mai largi circumstanțe atenuante în această privință. Dar nu putem să nu pretindem ca slujitorii sfintelor altare să umble pe căile rectilinii și categorice ale moralei creștine. Nu putem să pricepem însă de ce Duiliu Zamfirescu etalează în romanul său numai scăderile părintelui Vasile Buză, fără să scoată la lumină, măcar în treacăt, și calitățile lui, oricât de neînsemnate ar fi fost ele? Acelaș lucru îl putem constata și la contemporanul său, Alex. Vlahuță. Acest scriitor, care era totuși îndrăgostit de lucrurile lui Dumnezeu, ne înfățișează în nuvela sa „Din durerile lumii" un tip de preot plin de răutate și de lăcomie, arivist și fără pic de milă față de suferințele oamenilor. O, desigur acest Gervescu era un preot nevrednic. Fierul roșu pe care l-a aplicat scriitorul Vlahuță pe fruntea lui nu poate să revolte pe nimeni. Loviturile îndreptate însă împotriva slujitorilor altarelor se repercută și asupra instituției sacre pe care o servesc ei. E mai bine, de aceea, ca preoții să fie lăsați să se judece de către Stăpânul lor din cer.

Scriitorii cari au știut să sondeze, în tot adâncul lui, sufletul preotului, sânt fără îndoială Gala Galaction și Ioan Agârbiceanu. Poate și pentru motivul că amândoi acești scriitori consacrați și cunoscuți în câmpul literelor românești, ca două talente mari, sânt preoți. Cine n'a citit „Bisericuța din Răzoare" a lui Gala Galaction și cine n'a lăsat o lacrimă de duioșie pe paginile acestei cărți frumoase? Cine n'a făcut cunoștință cu preotul Tone din nuvela lui Gala Galaction „Dela noi la Cladova"? In luptă cu instinctele imunde cari își reclamă zgomotos drepturile, preotul găsește un puternic și ultim razem în sfânta cuminecătură pe care o duce, în noapte, la căpătâiul unuui muribund. Invinge păcatul, biruește patima din sângele său, rămâne mai departe preotul curat și fără prihană. Preotul acesta e tipul preotului liturghisitor. In scrierile lui Gala Galaction întâlnim și alte figurl de preoți cari în luptă cu ispitele vieții știu să iasă totdeauna învingători și știu să dea un sens mai înalt, mai luminos și mai adânc chemării lor. Dar cel mai înalt pisc de spiritualitate creștină mi se pare că l-a atins preotul Tone. De aceea din Gala Galaction nu voi mai aminti și alte portrete de preoți.

Ioan Agârbiceanu a scris mult, mult și bine, din viața preoților dela țară. A fost el însuși preot de sat și cunoaște din proprie experiență întreg destinul păstorului de suflete din satele ardelenești. Ioan Agârbiceanu a scris o mulțime de schițe și nuvele, o mulțime de romane psihologice și sociale. In aproape fiecare din scrierile sale, Ioan Agârbiceanu ne prezintă câte o figură de preot. „Arhanghelii", Legea trupului", „Legea minții", „In clasa cultă", „Două iubiri", „Datoria", „Desamăgire", „Trăsurica verde", atâtea volume pe cari le-a scris cu condeiul său seducător Ioan Agârbiceanu și în care ne prezintă într'un cadru sănătos, într'o atmosferă sănătoasă un preot cu suflet curat, entuziasmat și îndrăgostit de misiunea lui sfântă, în viața socială cu multiplele ei aspecte, în viața familiară. In mijlocul enoriașilor săi și în mijlocul copiilor săi, preot patriarhal, bun la suflet și plin de energie spirituală, cu atitudini virile și uneori eroice, cu conștiința sacerdoțiului său totdeauna trează, preotul apostol, în accepția superioară a cuvântului. In prestolul sufletelor lor curate preoții lui Ioan Agârbiceanu poartă cerul cu toată seninătatea și toată infinita lui nostalgie. Când citești o carte de Agârbiceanu simți în suflet o revărsare de farmec și de bunătate, în bogate efluvii, uiți că lumea aceasta e plină de ură și de nedreptate, te cufunzi în tainele unei lumi mai bune. Din activitatea de scriitor a lui Ioan Agârbiceanu, atât de fecundă și de prodigioasă, am putea desprinde o serie întreagă de fermecătoare siluete de păstori sufletești.

Evoc aici una singură: figura blajinului Andrei Pascu din romanul „Legea

Creştinismul şi activitatea omului

II

Creştinismul, nu se mărgineşte la trecut, el priveşte spre viitor, spre a doua venire a lui Hristos, Impărăţia lui Dumnezeu, scopul suprem al lumii în care s'a realizat senzul divin. Dinamismul înfiltrat de creştinism societăţii omeneşti se bazează pe această «căutare» a împărăţiei lui Dumnezeu, sau altfel zis, pe o viaţă desăvârşită. Această căutare intensă, această nemulţumire de sine a lumii, sânt proprii numai creştinismului; numai el inoculează sufletului omenesc această nelinişte ce nu se poate satisface decât printr'o desăvârşire a vieţii, după «chipul şi asemănarea» lui Dumnezeu.

Toate utopiile sociale ale veac. XIX-lea, secolul tuturor ideologiilor unui regim social perfect şi drept nu puteau fi elaborate decât într'un mediu creştin; toate ofereau o transplantare în mediu social a noţiunii creştine despre «împărăţia lui Dumnezeu». Şi ideia lui Marx, privitoare la mesianismul proletariatului, are deasemenea origine religioasă, cu deosebirea că este mai mult iudaică, decât creştină. Civilizaţia greco-romană, aristocratică în principiu, despreţuia munca şi-o considera drept apanaj al sclavilor. Civilizaţia creştinismului şi a Evangheliei ridică munca la treapta sfinţeniei. Insuşi Hristos Mântuitorul a fost lucrător, muncitor. El a spus cuvintele «vrednic este lucătorul de hrana lui», iar Sf. apost. Pavel a spus «dacă cineva nu vrea să muncească, să nu mănânce». Parabolele evanghelice referitoare la «împărţirea talanţilor», «lucrătorii viei», evoacă munca grea, activitatea, darurile creiatoare ale omului. Omul este dator să înmulţească «talanţii» ce i-a primit dela Dumnezeu. Munca şi activitatea omului trebuie să aducă roade. Omul a fost hotărât să lucreze pământul, şi totdeauna să dea mai mult decât i s'a dat. Pasivitatea lui nu poate fi justificată în nici o parte din evanghelie.

Se ştie că creştinismul confirmă demnitatea întregii fiinţe omeneşti, ca «chipul lui Dumnezeu». El deschide înaintea omului infinitatea drumurilor desăvârşirii lui, dar nu considerat ca «înger individual», deoarece are şi o reală latură socială. Creştinismul vede în om o fiinţă spirituală. Ori spiritul fiind activ prin definiţie, fiinţa nu aspiră decât spre nemărginire, spre desăvârşire, spre plenitudinea vieţii. Păgânul antic vedeà în natură demoni, spirite rele, de care se temea şi tremura în faţa lor, având conştiinţa că e aservit lor. Creştinismul a eliberat omul de frică ancestrală ce i-o inspira haosul şi puterile întunecoase demonice ascunse în natură, l-a scăpat de tortura acestui spirit copleşitor, închinându-i destinul lui Dumnezeu prin procesul unei acţiuni din lăuntru în afară.

Omul nu ar fi putut cunoaşte natura în senz ştiinţific, nici să o stăpânească cu ajutorul tehnicei, atât timp, cât ea îi părea populată de demoni şi spirite, de care depindeà însăşi viaţa lui. De fapt acesta este adevărul ce-l cuprinde desvoltarea ştiinţelor naturale şi tehnice în lumea veche. Omul scăpând de această concepţie pandemonistă, creştinismul a pregătit spiritualiceşte posibilitatea desvoltării ulterioare a ştiinţelor, a stăpânirii naturii şi supunerea ei — omului.

Nu trebue, fireşte, să ne închipuim, că la această stare de lucruri s'a ajuns dintr'odată. Omul a trebuit să treacă, în epoca medievală, printr'o mare luptă ascetică şi spirituală, în care a găsit legăturile cu natura în el însuşi. Ştiinţele pot lua atitudine adversă faţă de creştinism, dar atunci când fac acest lucru, ele uită faptul, că n'ar fi văzut niciodată lumina zilei fără lucrarea preliminară a creştinismului; uită că dacă au cunoscut o desvoltare considerabilă în timpurile moderne, se datoreşte înainte de toate desrobirii spiritului omenesc pe care a adus-o credinţa creştină.

Lumea nu o poate biruì şi stăpâni decât acea «fiinţă» care se ridică deasupra lumii, deoarece ea nu este o fracţiune infinitesimală din această lume, nu este numai produsul şi reflexul proceselor ei, ci această «fiinţă» posedă un izvor de putere deosebită, interioară. Nu se poate biruì lumea văzută ce înconjoară şi ne strânge din toate părţile, dacă această «fiinţă» nu face parte din lumea nevăzută în care avem originea şi din care ne tragem energia creiatoare şi transfiguratoare. Aceasta este învăţătura ce ni-a adus-o creştinismul; şi dacă cei ce atacă creştinismul în numele activităţii omului, nu o iau în considerare şi nu o observă, aceasta o fac din cauză că ei rămân în judecata lor numai la suprafaţa lucrurilor, fără a face eforturi să pătrundă în adâncul problemei.

In rom. de Pr. **C. Zoican**

Probleme-Recensii-Comentarii

Arhim I. Scriban, *Privelişti din câmpul omileticii*, Bucureşti, Tip. Cărţilor Bis, 1936. Vol. de 176 pp. Preţul?

Mult străduitorul scriitor bisericesc şi profesor la facultatea de teologie din Chişinău, păr. Arhimandrit *Scriban*, a întrunit în volumul *Privelişti din câmpul omileticii* cursurile sale ţinute la această facultate, în scop ca materia omiletică să poată fi de folos atât studenţimii, cât şi preoţilor şi teologilor doritori de astfel de studii.

Din bogatul cuprins al cărţii, amintim capitolele: despre vechile omiletici româneşti; predica în ziua de astăzi; predicatorii vechi şi noi; cum să te pregăteşti pentru predică; despre vorbirea pe nepregătite sau improvizaţie; predica pentru copii, şi predica la Radio, cu noul chip al propoveduirii creştineşti.

Păr. Arhimandrit Scriban, care a cercetat şi a studiat numeroase izvoare de literatură bisericească veche şi nouă, a dobândit competenţa necesară d'a se pronunţa în asemenea materie şi a da indicaţii cu toată autoritatea omului de meserie, stârnind viul interes al cetitorului atent şi potolindu-i setea de-a cunoaşte şi a se desăvârşì sufleteşte.

Priveliştile expresive, din câmpul omileticii, zugrăvite în minunate culori de condeiul meşter al autorului, cu îndrumări atât de sănătoase, merită tot sprijinul şi încrederea clerului pentru care sânt alcătuite şi date la lumină.

*

Conferinţe preoţeşti. — In 22 Iul. 1936 s'a ţinut, în parohia *Deva*, a doua conferinţă anuală a preoţilor din protopopiatul Deva, sub preşedinţia Păr. protopop Iosif Morariu, administratorul protopopiatului. Prezenţi: toţi preoţii din tract.

La ora 9 a. m. preoţimea s'a adunat în cancelaria oficiului protopopesc, unde după invocarea sfântului Duh, Păr. protopop deschide conferinţa prin o frumoasă cuvântare.

Urmează prezentarea rapoartelor de către preoţi despre cărţile de valoare cetite în decursul anului.

Se ceteşte darea de seamă asupra cărţii „Tineretul Romăniei" a fericitului episcop Grigorie Comşa, ţinută de părintele *A. Guga* din Hondol. Referentul arată însemnătatea acestei cărţi de mare folos în munca preoţimii pentru ridicarea tineretului.

In darea de seamă asupra cărţii „Un nou ev Mediu", de N. Berdiaev, ţinută de păr. *A. Muntean* din Bejan, se învederează rolul bisericii creştine ortodoxe în luptă cu mişcarea ateistă-comunistă din Rusia şi alte ţări.

Se citeşte apoi din rapoartele prezentate: raportul păr. *Al. Oprea* din Săcărâmb, asupra cărţii „Convertirea creştină", de Il. Felea.

Tuturor le răspunde păr. protopop pentru îngrijitele rapoarte făcute, constatând că preoţimea protopopiatului nostru munceşte cu râvnă şi spor în via Domnului. Pr. *A. Guga*

*

Adevărata ortodoxie şi calendarul, de *Mai mulţi creştini ortodocşi de răsărit*, Folticeni, 1934. — Vol. de 105 pp. Preţul 35 Lei.

Cartea de propagandă a mai multor creştini ortodocşi de răsărit se ocupă de chestiunea calendarului, a cărui îndreptare, cum ştim, s'a făcut fără a aduce nici o ştirbire canoanelor şi orânduirilor Sfinţilor Părinţi.

In combaterea rătăcirii calendariştilor răsvrătiţi din nepricepere sau din rea credinţă, lucrarea publicată înmănunchiază o seria de lămuriri culese din Sfintele cărţi şi din diferiţi autori, cu explicările trebuincioase.

Mireni şi preoţi, cari se interesează de asemenea operă, cetindu-o pot găsì într'însa multă hrană duhovnicească şi răspuns la unele îndoeli ce vor fi având.

*

Costăchescu Mihai: *Arderea Târgului Floci şi a Ialomiţei în 1470*, un fapt necunoscut din luptele lui Ştefan cel Mare cu Muntenii. Iaşi, Inst. „Brawo", 1935. — Un vol. de 208 pp. Preţul?

Profesorul dela Liceul Naţional din Iaşi, dl *Mihai Costăchescu*, este un cunoscut şi mult apreciat desgropător şi tâlmăcitor de vechi documente din trecutele vremi.

Despre *Ştefan Vodă cel Mare* ştim, cum arată şi autorul, că s'a scris destul de mult. „Monahii cei vechi — spune în prefaţă dl profesor dela Iaşi, — în chilìi smerite, unii şi uneori nu prea de-

---

minţii". Cine nu-l cunoaşte pe părintele Andrei şi cui nu i s'a întipărit în suflet icoana cuminte şi blândă a acestui popă ideal? Preot model de virtuţi creştine. Ne stăruie în minte încă şi azi, după ani de zile dela cetirea romanului, icoana părintelui Andrei. El duce idealismul până la paroxism. Dealtminteri, toate operile lui Ioan Agârbiceanu ne înfăţişează numai preoţi înzestraţi cu virtuţi frumoase şi cu multă dragoste faţă de chemarea lor înaltă şi sublimă. Preoţii lui Ioan Agârbiceanu, ca şi Popa Tanda a lui Slavici, pot să ne jaloneze şi azi drumul unei păstoriri ideale şi cu bogate roade spirituale.

Am ajuns la Octavian Goga. Feciorul de popă din Răşinari a dat rezonanţă lirică şi suflu dinamic icoanelor de preoţi pe care le găsim în opera sa poetică. Preotul lui Octavian Goga e, mai presus de toate, un adevărat erou naţional. El luptă din răsputeri alături de poporul asuprit, pentru revendicarea drepturilor lui politice, pentru dreptate, pentru înfăptuirea visului milenar al desrobirii şi al unităţii naţionale. Preotul lui Octavian Goga e un mucenic al pătimirii naţionale, e un vizionar, e un apostol cu suflet de flacără.

Norodul a cuprins podmolul
Lângă frăgarul din uliţă,
De cârjă sprijinit răsare
Bătrânul preot la portiţă.
Moşneag albit de zile negre
Aşa îl pomenise satul,
Pe pieptărelul lui de lână
Purtând un ban dela 'mpăratul.
Domol în mijloc se aşează,
Şi sprijinind încet toiagul,
Clipind din genele cărunte
Incepe-a povesti moşneagul.
Bătrânul mag înalţă fruntea
Ce sfânt e graiul gurii sale,
Din el va răsărì norocul
Acestui neam sfârşit de jale.
Frăgarul îşi îndoaie coapsa
Iar de prin văi purcede vântul
Prin largul albelor văzduhuri
Să ducă cerului cuvântul...
Cuvine-se hirotonirea
Cu harul cerurilor ţie
Drept vestitorule apostol
Al unei vremi ce va să vie...

Aşa ni-l descrie Octavian Goga. Acelaş venerabil mag al luptei naţionale aşterne şi jalba la împăratul:

Patru inşi la popa 'n casă
Ţin azi sfat de vreme lungă.
Intr'un sfeşnic ard pe masă
Patru lumânări de ceară.
Plin de grijă, pană nouă,
Moaie popa 'n călimară.

Şi mai departe:

Am trimis această carte
Şi precum ca să se ştie
Scris-am eu Popa Istrate
In ziua de Sfânt Ilie...

Ce rezonanţe profunde produc în sufletele noastre aceste neperitoare creaţii lirice, în cari cel mai viguros şi mai talentat poet al Ardealului, strigă destinul trist al unui neam impilat de o stăpânire străină, prin glasul de aur al unui preot! Pentru a caracteriza mai bine poezia lui Goga în care întâlnim figuri de preoţi, e destul să amintim că toţi aceşti preoţi nu sânt creaţii fictive, ci sânt preoţi reali, au trăit cândva, au avut o viaţă reală, au fost desprinşi din realităţile politice şi sociale ale poporului românesc din Ardeal. E constelaţia de preoţi eroi şi martiri din istoria glorioasă a luptelor duse pentru desrobirea naţională. Ce păcat că celalalt mare poet al Ardealului, Gheorghe Coşbuc, poetul ţărănimii, nu s'a oprit mai mult asupra celui mai important factor social şi politic din Ardealul robit: asupra preotului. In poeziile lui Coşbuc nu întâlnim decât palid şi incidental redată figura preotului. Amintesc poeziile: Sub patrafir şi Moartea lui Fulger.

Ca să rămân tot la scriitorii din Ardeal, voi insera câteva rânduri şi despre poetul filosof Lucian Blaga. Scriitorul acesta care este o revelaţie prăvălitoare pentru patrimoniul spiritual al românismului, pentru descifrarea misterelor ontice ale etnicului românesc, a zugrăvit în drama sa „Avram Iancu" un popă de vifor şi văpae. Pe Popa Păcală. E acelaş preot-erou temerar al cărui profil sufletesc l-am sesizat mai sus în poezia lui Octavian Goga. Popa Păcală, nume de legendă. Iată fragmentul care zideşte cu verb de jăratec figura impunătoare şi eroică a preotului Păcală... In şedinţa comitetului naţional, Popa Păcală îşi afirmă vigoarea sufletească prin această impetuoasă ieşire: „Eu n'am împlinit 40 de ani". Adecă e gata de luptă. Dar scena cea mai frumoasă este aceia dintre Dragoş şi Popa Păcală. Vorbeşte Dragoş, coadă de topor în mâna ungurilor şi român renegat: „Unde-ai învăţat teologia, părinte? Patru semestre în codru şi două la diavoli? Eu ştiu că popilor nu li se cuvine să pună mâna pe armă". La acest afront, Popa Păcală răspunde categoric: „Asta a fost cândva. Acu s'au pornit alte canoane. Acu suflă vântul din patru părţi şi ni s'a ales vlădică nou, care se cheamă Avram Iancu. Vlădică al plaiurilor şi gorunilor... Intr'un loc întâlnim acest pasagiu impresionant. E locul cel mai patetic al dramei. Vorbeşte Iancu: „Noi ne apărăm numai ograda şi sufletul şi graiul şi oasele şi vecernia şi utrenia şi muma pădurii. Deschide Doamne noua împărăţie, curată ca floarea dimineţii, neperitoare ca sămânţa vieţii". La aceste vorbe ale Iancului, Popa Păcală spune cu glasul întretăiat de lacrimi: „Las, fiule, că împărăţia care ne-a înşelat se va dărâma ca Babilonul. In locul ei s'a ridica aici împărăţia noastră, o minune, numai lumină şi numai a noastră!" Iar când îl vede pe Iancu nebun, în etern colind pe plaiurile munţilor săi dragi, Popa Păcală rosteşte cu vocea stinsă: „Doamne, cum s'a împrăştiat sufletul Iancului!"... Acesta e Popa Păcală al lui Lucian Blaga. E preotul din ţara de jale a Moţilor care se identifică până la ultima fibră a vieţii sale cu suferinţele poporului iobag. In revărsările impetuoase ale revoluţiei dela 1848, preotul acesta luptă pe moarte şi viaţă cot la cot cu flăcăii de cremene ai lui Avram Iancu.

In opera lui Mihail Sadoveanu preotul este caricaturizat. Sadoveanu rămâne mare pentru evocările trecutului nostru istoric, pentru duioasele peregrinări pe drumurile patriarhale ale pământului moldovenesc. Incolo, literatura sa e imorală şi fără nici o valoare reală. Preotul lui Sadoveanu e

parte de sgomotul luptelor, au însemnat, pe scoarţele şi foile cărţilor sfinte, ori pe pomelnice, pentru pomenire nepoţilor şi strănepoţilor, răsunetele ostenelilor lui. Din veac în veac, odată cu cărţile s'au prefăcut şi veştile de lupte, ca şi cele despre zidirile de mănăstiri, de viteji şi mânii cumplite, care toate, în depărtarea de izvor, au căpătat aroma şi dulceaţa basmelor. Aceste veşti istoricii, oamenii timpurilor noastre, le scutură de rugina mitului, căutându-le chipul dela început, aşa cum au fost, în adevăr, faptele de care sânt strâns împletite".

In arhiva dela Soleşti, a dlui T. Rosetti, dl M. Costăchescu a găsit, între vechi hârtii şi pergamente, un *uric* [act cu pecete domnească] inedit dela Ştefan cel Mare. Actul, probabil din anul 1473, — cuprinde elemente lămuritoare pentru istoria Moldovei şi luptele lui Ştefan cel Mare cu Muntenia. Lucrarea istoricului dela Iaşi urmăreşte sbuciumul dintre Moldova şi Muntenia la anii 1470—1475, „ani triste de lupte şi de sfăşieri, cu focul şi cu sabia".

Preţioasa carte, tipărită cu cheltuelile Fundaţiei „Regele Ferdinand I", Iaşi, merită să fie găsită în toate bibliotecile publice şi particulare.

*

Nanu A. pr.: *La zile mari*, Sibiu, 1936. Tip. Arhid. — Broşură de 38 pp. Preţul: 8 lei.

Apărută ca Nr. 6 din biblioteca poporală „Popasuri Duhovniceşti", cuprinde *şase* lucrări, în care sânt comemorate zilele de: 24 Ianuar 1859, 10 Mai 1866, 1 Decemvrie 1918, 8 Iunie 1930, Arhanghelul Mihail, Ziua Eroilor.

Comemorarea acestor *zile mari* se face în duh naţional creştin, aducându-se slavă Celui Atotputernic, care în marea Sa iubire de oameni a binecuvântat neamul românesc să le trăească atât de măreţe şi fericite.

Expunerile inspirate ale autorului preot pot face parte şi din programul conferenţelor menite pentru popor sau pentru tinerimea şcolară, cu ocazia conferenţelor organizate la asemenea serbări naţionale.

*

Librăriile împotriva pornografiei. — Drept urmare a sănătoasei acţiuni, — întreprinse de *ministerul de interne polonez*, în scop de exterminare a pornografiilor, — uniunea *librăriilor* poloneze a hotărât, ca nici o carte, revistă, ilustraţie, *care terfeleşte morala şi credinţa*, să nu fie pusă în vitrine şi nici luată în vânzare, de nici o librărie...

Eată un potrivit mijloc de a respinge tipăriturile murdare acolo, unde mulţimea cititorilor n'a ajuns în starea de-a deosebi valorile cărţilor şi nu ştie să le judece aşa cum trebue.

Librăriile din ţara noastră românească, înţelegem librăriile *cele creştineşti*, vor şti — sau nu, să urmeze exemplul librăriilor din Varşovia?

Anchetă — tendenţioasă

In ziarul *Curentul* dela 1 August 1936 a apărut o „anchetă" despre «*Blajul, Mica Romă*», şi felul «*Cum s'a făcut Unirea cu Roma*».

Anchetatorul Curentului se întemeiază pe „un documentat şi bine susţinut studiu al dlui Dr. Nicolae Brinzeu, apărut în revista Cultura Creştină din Blaj [Anul XVI, Nr. 5]".

După acest lăudat „studiu" al dlui Dr. N. Brinzeu, canonic greco-catolic în Lugoj şi cunoscut apologet al «*sfintei uniri*», în anchetă se spune, că «*actul unirii cu Roma s'a făcut în toată liniştea şi cu respectarea formelor legale...* şi că „unirea" *n'a păgubit nimănuia, decât — sârbilor din Bănat...*

Din punct de vedere al intereselor *catolice*, s'ar părea că poţi să aşterni pe hârtie şi asemenea... îndrăzneli, care însă, din nenorocirea celui ce le aşterne, stau cu totul departe de drumul adevărului istoric.

Unirea cu Roma papilor s'a făcut fiindcă aşa cerea *politica religioasă habsburgică*, ear „formele legale" au fost atât de bine păstrate, încât *braşovenii* au protestat energic contra lui Atanasie chiar în ziua instalării lui [25 Iunie 1701] în biserica mitropolitană din Alba-Iulia; ear împreună cu *făgărăşenii* au înaintat [în 27 Iunie 1701], în scris, la protonotarul Sárosi, protest solemn contra unirii. Pilda o urmară protopopii, preoţii şi mirenii din comitatul *Hunedoarei*... Negreşit pentrucă nu s'au respectat, ci s'au desconsiderat „formele legale".

Cât pentru «*liniştea*» în care s'a săvârşit binefăcătoarea unire, e de ajuns să amintim tulburările religioase din Septemvrie 1701, chiar în Alba-Iulia în nemijlocita apropiere a lui Atanasie, ear preoţimea şi ţărănimea noastră a opus unirii cea mai dârză rezistenţă în tot decursul secolului al 18-lea.

Toate faptele şi întâmplările acestea sânt arătate, pe temei de numeroase documente, în volumul prim al importantei monografii istorice publicate în 1920 la Sibiu, sub titlul *Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul al 18-lea*, de *Silviu Dragomir*, profesor universitar.

Celce doreşte să afle în adevăr cauzele şi urmările „sfintei uniri", le poate citi în această foarte reuşită lucrare a istoricului şi academicianului profesor dela Cluj. —

Cu raport la „nefastele urmări ale unirii ierarhice a ortodoxiei române cu aceea a *sârbilor*», cari ne-ar fi ameninţat cu o totală slavizare dacă nu cumva intervenea unirea cu Roma salvatoare, — afirmările acestea din studiul canonicului apologet sânt puse la punct de alţi istorici ai noştri din Ardeal şi Banat.

INFORMAŢIUNI

Bustul preamăritului dascăl şi apostol al neamului, *Gheorghe Lazăr*, se va desveli la *Avrig* în a doua jumătate a lunii Septemvrie 1936. Cu prilejul serbării, între alte manifestaţii, vor fi aranjate expoziţii, care vor învedera specificul comunelor din partea locului.

Aniversarea *a 20 de ani, dela intrarea României în războiul pentru întregirea neamului românesc, va fi sărbătorită în Octomvrie 1936, cu prilejul desvelirii Arcului de triumf din capitala ţării.*

Să li se aplice legea cultelor. Dl profesor universitar *O. Ghibu* a făcut de curând, în ziarul Universul, istoricul înfiinţării episcopiilor maghiare reformate din Arad şi din Oradea. Pe temei de acte oficiale se dovedeşte, că aceste episcopii sânt creiate cu totul împotriva prevederilor din legea cultelor. Legea însă trebue aplicată şi pentru pomenitele episcopii, focare de iredentism la frontiera ţării.

Dela despărţământul asociaţiei clerului „Andrei Şaguna", Geoagiu. Cuc. preoţi ai despărţământului sânt convocaţi la *misiunile sfinte* şi *şedinţa solemnă* pentru comemorarea marelui român şi creştin: Prof. *N. C. Paulescu*, ce se ţin în 14 şi 15 August 1036, la *Geoagiu-Băi*.

Programul începe, în 14 August, ora 4 d. a., cu vecernie şi predică. Se continuă, în 15 August, cu utrenie şi liturghie, slujită în sobor, şi predică, ear la ora 12—13 sf. Maslu. La ora 15 vecernie şi predică, urmată de programul *Oştii Domnului*, sub conducerea părintelui *Gh. Secaş*. Vor vorbi părintele Gh. Secaş, dl *Dr. Iosif Indrieş* din partea FOR-ului, şi dl *I. Stoica* din partea organizaţiilor tineretului „Sf. Gheorghe". — Ora 21, şedinţă solemnă pentru comemorarea profesorului N. C. Paulescu: Cuvânt de deschidere de păr. *T. Glodeanu*, preş. despărţământului; Conferinţa comemorativă despre prof. N. C. Paulescu a dlui profesor *A. Demian*, dir. liceului „A. Vlaicu" din Orăştie; Prof. N. C. Paulescu, apologet creştin, disertaţie de Pr. *A. Băilă*, Cuvântările vor fi încadrate de coruri religioase şi patriotice sub conducerea păr. V. Glodeanu jun. Cuc. preoţi vor aduce cu sine odăjdii pentru servit.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 9 August 1936, va predica părintele *Gh. Secaş*.

CARŢI ŞI REVISTE

Revue de Transylvanie, minunata revistă ardeleană, publicată sub auspiciile Astrei culturale şi îngrijirea dlor S. Dragomir şi D. D. Roşca, a apărut ca tom II, Nr. 4, cu preţios material, în format tehnic ales. Acest număr conţine articole, note şi dări de seamă. Şi anume: Contele Ştefan Tisza şi românii, de S. Dragomir; Este Ardealul nelocuit? de L. Someşan: Sănătatea publică în Transilvania, de Dr. L. Daniello; Un paradis al turismului, de Dr. V. Puşcariu, etc. Preţul unui număr 6 franci francezi.

„Cassa de păstrare"

institut de credit şi economii s. a. Sălişte

Bilanţul semestrial per 30 Iunie 1936

ACTIV. Cassa numerar efectiv Le 9187; Portofoliul de titluri: Titluri româneşti: Efecte publice în val. nom. 260.600 Lei 71.422; Titluri necotate la bursă val. nom. 1.614.250 Lei 631.205; Titluri străine 712.300 Lei 9; Debitori din ţară: Debitori fără garanţii Lei 223.590; Debitori garantaţi cu mărfuri Lei 93.421; Debitori garantaţi cu ipoteci Lei 989.264; Debitori beneficiind de legea lichidării datoriilor (cota rămasă) Lei 3.224.146; Pierderi rezultând din aplicarea legii lichidării datoriilor agricole Lei 4.072.996; Participaţiuni (Inventarul fabricei de tâmplărie) Lei 3.973.396; Imobile: *a)* necesare comerţului propriu Lei 1.000.000; *b)* alte imobile Lei 7.708.250; Mobilier Lei 540.573; Conturi diverse Lei 125.896; Cheltueli Lei 810.166; Totalul Activului Lei 23.473.521.

PASIV: Capital social Lei 1.250.000; Depuneri spre fructificare din ţară pe livrete de economii plătibile la purtător 11.500.474 Lei; Creditori în ţară pe termen 10.583.158 Lei; Angajamente de reescont în ţară la alte instituţiuni Lei 37.602; Conturi diverse Lei 29.320; Dobânzi şi beneficii diverse Lei 72.967; Totalul Pasivului Lei 23.473.521.

Conturi de ordine: Debit: Cauţiuni statutare Lei 11.375; Ipoteci şi garanţii diverse Lei 3.564.155; Titluri şi alte valori în păstrare Lei 413.759; Totalul Debitului Lei 3.989.289.

Conturi de ordine: Credit: Deponenţi de cauţiuni statutare Lei 11.375; Deponenţi de ipoteci şi garanţii diverse Lei 3.564.155; Deponenţi de titluri şi alte valori în păstrare Lei 413.759; Totalul Creditului Lei 3.989 289.

(11) 1—1 **Consiliul de adminisraţie**

viguros, are pumn de Sfarmă-Piatră, dar prea legat cu sufletul de cele vremelnice. Prea robit idealurilor terestre, trecătoare. E desbrăcat de orice eroism al existenţii, e vulgarizat, e ultragiat. Virtuţile din pieptul lui sânt înlocuite cu vicii şi tot felul de păcate. Amintiţi-vă de părintele Triboi, care cunoştea atât de bine cărările adumbrite ale crâşmei lui Moş Precu. Acolo, pe pervazul crâşmei lui Moş Precu, la hanul acesta ispititor, îşi făcea părintele Triboi chefurile sale, cu răsunet în toată împrejurimea. Acolo era locul sindrofiilor şi petrecerilor sale zgomotoase sfârşite la revărsatul zorilor. După chipul şi asemănarea părintelui Triboi, sânt zidiţi şi ceilalţi preoţi din scrierile lui Mihail Sadoveanu.

Tot pe solul Vechiului Regat a crescut humorul lui Teodor Speranţă. In anecdotele lui Speranţă găsim atâtea spirite debitate le adresa preoţilor, spirite frumoase, de cabinet, subtile, dar şi spirite grosiere, îndrăzneţe şi uneori chiar obscene. Preotul din anecdota lui Speranţă se ţine de aventuri şi de alte ghiduşii. Prezentarea preotului în anecdota lui Speranţă este însă de cele mai multeori superficială. fadă şi fără analiză psihologică. Speranţă a fost un scriitor de suprafaţă, un scriitor al întâmplărilor şi faptelor diverse. El a făcut lumea să râdă. Nu s'a gândit să contureze figura preotului mai trainic, mai durabil.

Doi scriitori contimporani de mare talent s'au oprit mai mult asupra vieţii bisericeşti: Tudor Arghezi şi Damian Stănoiu. Amândoi au fost călugări. Amândoi sânt azi scriitori consacraţi. Subiectele lor sânt luate mai mult din lumea mănăstirilor. Tudor Arghezi în volumul „Icoane de lemn" ne prezintă mănăstirile ca pe nişte cuiburi de imoralitate. Călugări păcătoşi şi proşti. In poeziile sale găsim câteva figuri de preoţi însă de mică însemnătate. Iar romanele lui Tudor Arghezi, cari i-au creat o reputaţie de mare şi unic scriitor în literatura română, „Ochii Maicii Domnului" şi „Cimitirul Buna Vestire" nu şi-au mai implântat rădăcinile în solul bisericii. Damian Stănoiu, acest prozator plin de umor şi vervă inepuizabilă, e povestitorul prin excelenţă al vieţii din mănăstiri. Toate volumele sale de nuvele şi schiţe, toate romanele sale, afară de câteva, sânt o elocventă şi reală frescă a vieţii din mănăstiri. Damian Stănoiu nu biciueşte călugărimea. El o înfăţişează mai mult sub aspectele ei hilare. Literatura lui destinde şi reconfortează. Nu ne interesează mai de aproape opera lui Damian Stănoiu, fiindcă ea nu cuprinde figuri de preoţi de mir. Amintim pe părintele ieremonah Ghedeon din romanul „Necazurile părintelui Ghedeon", care umblând în căutarea unei parohii, ne revelează atâtea resurse de sincer şi robust optimism sufletesc.

Victor Papilian în lucrarea sa teatrală „Cerurile spun" ne zugrăveşte o figură de preot, pe părintele Pavel, într'o atmosferă de luminoasă poezie. Părintele Pavel apără dârz şi se ridică ca o flacără dogoritoare împotriva lui Ştefan Cornea, voevodul cnejilor ardeleni, care din motive politice dă ordin să se întrerupă zidirea bisericii din ţinutul Bârgăului. „Doamne, clădirea lui Dumnezeu e cuvântul cel adevărat care se întruchipează în lemn, zid şi vopsea. Ca şi evangheliştii care n'au fost decât nişte pene ale lui Dumnezeu, scriind cu putere omenească o învăţătură cerească, şi aceşti meşteri nu sânt decât nişte unelte ale poruncii dumnezeeşti". Iar când voevodul dă poruncă categorică ca zidirea bisericiii să înceteze şi meşterii să plece, părintele Pavel le spune cu vocea scăldată în lacrimi: „Strângeţi meşteri buni... strângeţi meşteri dragi... şi luaţi înapoi drumul cărărilor tăinuite de frunzarul cetinei. Fiţi dăruiţi de înger cu întărirea de lipsă. Şi nu vă zdrobiţi inima nici cu durere, nici cu scârbă, ci aceste patimi lăsaţi-le să coacă în spuza sufletului meu, drept canon de mântuire. Plecaţi... şi florile pajiştilor şi cetina brazilor să vă aline urâtul sufletului. Eu rămân să mai veghez în biserică". Câtă dragoste în sufletul acestui preot faţă de biserică!

Ne oprim aici. Am omis mulţi scriiteri cari au creat icoane de preoţi în operele lor. Scopul nostru a fost să înserăm aici numai figurile reprezentative de preoţi din literatura română. **V. Sămărtinean**

O carte despre ciobanul Cârţan

(=) A apărut de curând lucrarea scrisă de: ***Stroe Stroescu:*** Amintariu despre Badea Cârţan, *O viaţă împlinită ca o poveste, 1936. Tip. «Bucovina», Bucureşti. — Un. vol. de 182 pp., pe copertă chipul ciobanului Cârţan. Preţul: 60 Lei.*

In acest aşa zis «Amintariu», cuvânt necunoscut dicţionarelor româneşti, cronicarul vieţii lui badea Gheorghe Cârţan încearcă, în formă de povestiri, să redeştepte figura dispărută şi atmosfera în care a trăit acest neastâmpărat drumeţ în întinsul «împărăţiei lui Traian».

«Amintariul» dlui Stroe Stroescu, admirator entuziast al eroului său, are trei părţi, cu mai multe capitole, — poate chiar prea multe, — în care, întrebuinţând vorbe din graiul particular al ţăranului din părţile făgărăşene alături de cuvintele literare, povesteşte pe larg: scene caracteristice din copilăria lui Gheorghe Cârţan, petrecută în satul Oprea Cârţişoara, pe la anul 1865; arată apoi cum, din mijlocul oilor sale, învăţând să citească, oierul e copleşit de patima călătoriilor. Ciobanul ardelean porneşte la drum, mai mult pe jos, ca să ajungă în cetatea ciobanului Bucur, şi chiar la — Roma, («să chipăi tu cu deştu tău Columna lui Traian ...şi să simţeşti, să ştii şi tu că cine o fost moş-to şi strămoş-to», — *cum grăeà însuşi sfătosul Cârţan gata de drum); se duce şi a doua oară la Roma; pe urmă, — îmbrăcat totdeauna ţărăneşte — prin Budapesta, la Viena cu jalbă la împărat, pentru nedreptăţi suferite acasă. După fiecare călătorie, inspirat de alta nouă, vedem pe Cârţan la* Paris *(în 1896); trece prin Belgia, în Germania, la München şi* Sigmaringen, *unde e primit de prinţul Leopold, fratele Regelui Carol I; ear în anii ultimi, 1896—1911, cu cărţile în desagi, cumpărate şi căpătate, cutreeră mereu munţii, îndurând, în ţara lui robită, mult amar şi grele necazuri, — dar care nu l-au înfrânt niciodată*

Nr. 6603—936 Şcol.

Concurs

La şcoala normală ortodoxă „Andrei Şaguna", secţia de băieţi din Sibiu a devenit vacantă, prin transferare, catedra de *ştiinţe fizico-chimie.*

Doritorii de a o ocupa vor înainta cerere Consiliului arhiepiscopesc, Sibiu, cu actele ce posed şi o dovadă că sânt de religia ortodoxă, *până la 25 August c.*

Sibiu, 3 August 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Banca de industrie şi comerţ
s. a. din Sibiu

Bilanţul brut încheiat la 30 Iunie 1936

ACTIV. Cassa 3.374.325; Disponibil la bănci în ţară 1.910.095; Portofoliu de Titluri: *a)* Titluri româneşti, Efecte publice (v. n. 50.000) 27.500; Titluri cotate la bursă (v. n. 32.000) 30.400; Titluri necotate la bursă (v. n. 617.470) 255.138; *b)* Titluri străine (v. n. 32.250) 5; Portofoliu de scont plătibil în ţară: Cambii fără garanţii 6.857.740; Cambii garantate cu ipoteci 2.860.000; Debitori din ţară: garantaţi cu cambii 8.102.859; garantaţi cu ipoteci 3.408.000; Debitori în conversiune 8.066.674; Participaţiuni în ţară: la intreprinderi industriale 100.000; Imobile: *a)* necesare pentru comerţ şi funcţionari 1.060.000; *b)* alte imobile 1.040.243; Mobilier 1; Cheltueli de administraţie: *a)* salarii 543.492; *b)* diverse 123.520; Impozite şi taxe 171.760; Dobânzi plătite la depuneri 15.791; Dobânzi plătite după reescont 9081; Total Activ 37.956.624.

Conturi de ordine: Cauţiuni statutare 400.000; Debitori în ţară pentru scrisori de garanţie 89.000; Efecte spre incassare 182.090; Ipoteci şi garanţii diverse 9.300.000; Efecte reescontate în conversiune (cota răm.) 892.010; Totalul Conturilor de ordine 10.863.100.

PASIV. Capital social 6.000.000; Rezerva statutară 3.366.000; Rezerva legală 32.000; Depuneri spre fructificare din ţară: vechi pe termen 5.761.614; noi pe termen 21.556.521; Dividende neridicate 102.546; Creditori în ţară la termen 36.189; Conto pro diversi 73.221; Dobânzi încassate: *a)* dela portofoliul de scont 497.267; *b)* dela debitori 307.818; *c)* dela debitori în conversiune 124.564; Venitul portof. de titluri 16.435; Venitul imobilelor 82.449; Total Pasiv 37.956.624.

Conturi de ordine: Deponenţi de cauţiuni statutare 400.000; Creditori în ţară pentru garanţii 89.000; Remitenţi de efecte spre incassare 182.090; Deponenţi de ipoteci şi garanţii diverse 9.300.000; Angajamente de reescont în conversiune 892.010; Totalul Conturilor de ordine 10.863.100. (12) 1—1

Farkas m. p., director; Simonis m. p. contabil autorizat; Pentru Consiliul de administraţie: Dr. Jickeli m. p., R. Göbbel m. p, Dr. Fograscher m. p.

Nr. 224—1936 (25) 2—3

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Rom., pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Haşdău,** cu filiile **Dobâca** şi **Goleş** din protopopiatul Hunedoara.

Veniturile parohiale:

1. Locuinţă parohială corăspunzătoare.
2. Câte 2 măsuri porumb nesmicurat (măsura à 30 litri), sau preţul pe piaţă al unei măsuri de porumb smicurat, dela fiecare familie din materă şi filii.
3. Stola obişnuită în parohie.
4 Salarul dela stat.

Cererile dn concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererea de concurs şi concesiunea dela Prea V. Consiliu arhiepiscopesc că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului prptopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 24 Iunie 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Nr. 6217—1936. 3—3

Concurs

La secţia de fete a *Şcoalei Normale Ortodoxe «Andrei Şaguna» din Sibiu* este vacant cu începere dela 1 Septemvrie crt. *un post de învăţătoare la Şcoala de aplicaţie.*

Pentru ocuparea acestui post se va ţinea la începutul anului şcolar concurs, în conformitate cu dispoziţiile în vigoare ale Ministerului Instrucţiunii, la Şcoala Normală „Andrei Şaguna" din Sibiu, secţia de fete.

Învăţătoarele, care doresc a ocupa acest post, vor înainta cerere *până la 15 August* crt. *Direcţiunei Şcoalei Normale «Andrei Şaguna» secţia de fete Sibiu,* cu următoarele documente:

1. Certificat dela Direcţiunea Şcoalei Normale cu media notelor examenului de capacitate;
2. Certificat dela inspectorul regional cu media notelor obţinute la examenul de definitivat;
3. Recomandarea Direcţiunei Şcoalei Normale unde a învăţat.
4. Certificat dela inspectoratul regional de notele obţinute la inspecţiile organelor de control în timpul funcţionării în învăţământ. Media examenului de capacitate şi definitivat nu poate fi mai mică de 8.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 14 Iulie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 5660

Notificare oficială
referitoare la primirea în Şcoala de cântăreţi din Sibiu

Şcoala de cântăreţi din Sibiu, înfiinţată din partea Adunarii eparhiale a Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu înainte cu 9 ani, în urma unei simţite necesităţi, pregăteşte pe cântăreţii bisericilor noastre şi conducătorii de cor, şi-i înzestrează şi cu alte multe cunoştinţe religioase şi practice, ca să poată deveni fruntaşii comunelor noastre. Sânt introduse şi cursuri de învăţătură pentru albinărit, pomărit şi lemnărit, care poate deveni o ocupaţie laterală profitabilă.

Şcoala de cântăreţi se recomandă atenţiei fiilor de credincioşi, cari doresc să-şi creeze o carieră de viaţă frumoasă.

Ceice doresc să fie primiţi în această şcoală, pentru anul şcolar 1936/37, vor avea să şi înainteze până la 1 Septemvrie cererile lor Direcţiunii Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, însoţite cu următoarele documente:

1. Carte de botez şi certificat de naştere;
2. Certificat şcolar (cel puţin 4 clase primare);
3. Certificat de moralitate şi recomandare dela parohul locel;
4. Certificat medical, dovedind că nu sufere solicitatorul de boli contagioase şi că nu are nici alte defecte corporale.

In această şcoală se priesc numai fii ai Bisericii noastre, în etate 15 ani împliniţi, dar nu trecuţi de 30 ani, cari au prestat examenul de primire. Acest examen se va ţinea în zilele de 29 şi 30 Septemvrie.

Elevii vrimiţi vor fi obligaţi să aducă cu sine: două rânduri de schimburi, şi haine de pat: saltea cu străjac, ţol, perină şi cuvertură de pat, 2 ştergare, cuţit, furculiţă, lingură şi ceaşcă pentru ceai.

Toţi elevii vor locui în Internatul Şcoalei.

Taxa de întreţinere este de Lei 8000 anual, plătibilă în trei rate: rata primă de Lei 3000 cu ocaziunea înscrierii, rata II Lei 2500 la Crăciun, iar rata din urmă de Lei 2500 la Paşti.

Cursurile se vor începe la 1 Octomvrie a. c. şi durează doi ani de teorie şi unul de practică.

După absolvirea cursului se eliberează diploma de de cantor.

Onorata preoţimé e poftită a ceti acest aviz credincioşilor noştri în sfânta biserică în trei Dumineci consecutive şi a îndemna părinţii cu fii buni să îmbrăţişeze frumoasa carieră de cântăreţi bisericeşti.

Pe lângă aceasta mai dispunem oficiilor parohiale spre ştire şi conformare următoarele: *a)* parohiile cari angajează absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi din Sibiu să le asigure din casieria parohială şi un *salar pe lângă uzufructul sesiunei cantorale, obţinut din reforma agrară;*

b) cântăreţii cu diplomă, din parohiile cu cântăreţi bătrâni, să fie angajaţi ca auxiliari pe lângă vechii cântăreţi, având consiliul parohial obligaţia a le asigura remuneraţie corespunzătoare şi parte la uzufructul sesiei cantorale;

c) la bisericile unde postul de cântăreţ devine vacant, nu se va mai putea întregi decât cu absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi.

Unde parohiile noastre dispun de numerar şi se vor afla tineri săraci dar doritori de-a ajunge cântăreţi bisericeşti, preoţimea noastră în înţelegere cu consiliul parohial să voteze taxa de întreţinere din lada bisericii.

Sibiu, din şedinţa bisericească ţinută la 7 Iulie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

în tot timpul cât a vieţuit, cinstit, cumpătat, evlavios şi vorbăreţ.

Lucrarea dlui Stroescu, redactată pe temeiul unei bogate colecţii de informaţii, se poate citi cu interes, în deosebi dacă s'ar omite prolixităţile şi măruntele întâmplări cu improvizaţii de anecdote, adunate într'o atitudine duioasă de îndrăgostit al subiectului, — dar care n'au rost să fie desgropate.

Câteva îndreptări, la o eventuală nouă ediţie a cărţii de amintiri, n'ar fi de prisos.

Bună oară:

La pag. 31 se spune, că în Oct. 1784 pâlcuri de moţi se adună în pădurea Horasbanya (sic!), unde Vasile Nicolae Ursu (Horia) este proclamat **Traian,** *în înţeles de* **Impărat al Daciei..**

Horasbanya va fi probabil ungurescul Körösbánya (românește însă e **Baia de Criș**); *dar «pădure» cu numele acesta nu există, ear Horia n'a fost proclamat* **Traian,** *nici* **împărat al Daciei,** *în nici una din adunările ţăranilor răsculaţi. Titluri de suveran valah i-au dat* **alţii.**

La pag. 35: «Acolo, în catedrala dela Blaj, trei zile în şir glasul lui Bărnuţ a sun(a)t vajnic ca o trâmbiţă din Ceriuri, zguduind până în rărunchi pe cei 40.000 de români...»

Patruzeci de mii *de români,* **în catedrală** *şi un glas sunând timp de* **trei zile în şir?...** *Prea e spus pe negândite.*

Pe aceeaş pagină se înşiră ca religiuni recunoscute şi privilegiate pe vremuri în Ardeal: romano-catolică, lutherană, calvină **«şi încă un rit magyar numit unit».** *— Va fi poate* ***unitar.***

Craiul Munţilor este înmormântat la umbra gorunului din **Ţebea** *(nu din «Corbea», pag. 34).*

Rătăcim prea departe, dacă pentru a tâlcui necazurile şi suferinţele ciobanului nostru din munţii Făgăraşului, autorul ne invită (la pag. 45) să facem drumul, cu trenul, până la Valladolid şi să cercetăm biblioteca şi arhiva spaniolă dela Mănăstirea **Simancas,** *unde se păstrează vestitul pergament, care cuprinde* **sentinţa de condamnare a Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos.** *Sentinţa se reproduce în traducere (pag. 45—48). — Socotim că este un exces de râvnă, dacă nu mai mult, a pune sentinţa în legătură cu povestirea liberă şi familiară a vieţii unui muritor distins prin modestie.*

La pag. 119, cititorul e rugat să citească de ***«o mie de ori»*** *capitolul II. De ce tocmai de «o mie de ori», când poate şi* **de două ori** *ar fi prea de ajuns. Numerotarea ciudată a capitolelor cărţii, în care vedem şi un capitol cu un* **singur** *cuvânt (la pag. 177) — nu face, — pentru o lucrare ce nu vrea să fie umoristică.*

Cu aceste mici rezerve, paginile de amintiri despre ciobanul Cârţan pot contribui la luminarea celor ce doresc să cunoască, în amănunţimile ei, o trudită viaţă de ţăran visător şi erou în felul lui.

Câte ceva despre căminul cultural şi rolul preotului în cadrele lui

[3] de **IOAN MIHAIL BRANEA**

E regretabil şi dureros ce se vede uneori pe satele noastre. Lucruri vechi şi podoabe de toată frumuseţea se pierd fără de urmă din cauza leneviei unora mulţumiţi cu puţinul ce-l au şi-l văd. Ni se duc bisericuţele de lemn; icoanele afumate dar îmbătrânite în casele oamenilor se aruncă cu inconştienţă; cărţile vechi sânt lăsate sub povara prafului ca hrană şoarecilor în podurile bisericilor, şcolilor şi caselor multora; crucile şi troiţele învechite în bătaia ploilor cad şi se putrezesc; mor veteranii noştri fără să le avem chipurile; se pierd fotografiile eroilor, fruntaşilor şi conducătorilor satelor noastre; se putrezeşte în fundul lăzilor portul vechi românesc; se aruncă canele şi obiectele casnice ale ţărancii noastre; se pierd lucrurile ieşite din mâna săteanului; se sparg ouăle frumos încondeiate; se aruncă în foc lăzi bătrâne, blidare, porţi încrustate, furci de toată frumuseţea, scaune, ploşti şi fluiere lucrate 'n cuţit; se duc covoarele şi podoabele decorative româneşti ce ne fac fală în lumea largă; dispar poeziile, basmele, cântecele, credinţele şi toată creaţiunea poporului nostru; ni se duce aurul amintirilor ce-l mai avem, pentrucă nu ne dăm seamă mai de vreme de ceeace pierdem. Va veni vremea când se va răscoli totul spre a găsi ceva, dar ce păcat că ce-a fost s'a dus fără urmă. Numai atunci ne vom trezi la realitate, atunci vom putea preţui ce-am pierdut. De aceea „toate obiectele câte sânt rare şi lămuresc adânc sufletul poporului nostru, să se adune şi azi şi mâne, şi aşa mereu, în muzeul ce s'a pus la cale, în el să se citească lămurit sufletul clipelor care s'au stins — sufletul trecutului." [1]

„E mare lucru când te gândeşti la înjghebarea unui muzeu, ce să strângi, cum să strângi, cum să orânduești materialul, cum să-l păstrezi şi mai ales cum să-l faci să fie o şcoală vie pentru locuitorii unui sat. Muzeul nu este un depozit de lucruri vechi, cu lăcate, pe care să-l dai succesorilor în primire, cu sau fără proces verbal de predare. E lăcaşul unde se înmănunchează trecutul cu prezentul, pentru cultura minţii şi a sufletului celor ce sânt în viaţă."

Ce să strângem?

I. Ceeace se găseşte în pământ: metale, pietre, minerale etc.

II. Ceeace creşte din pământ: plante, copaci, ierburi etc.

III. Ceeace trăeşte deasupra pământului: animale, pasări, insecte.

IV. Orce produs al mânii omeneşti, vrednic să nu se piardă: o cusătură, o icoană veche, un toiag sculptat, un tron, o furcă, un plug de lemn, o împletitură etc.

V. Orce produs ales al spiritului omenesc: poezii, basme, legende etc. Să nu ne speriem că se cer multe. S'o luăm uşor, uşor, cu cele ce le avem la îndemână, căutând, mai ales să stăvilim pierderea obiectelor ce dispar, din neştiinţă sau cu bună ştiinţă". [2]

Un astfel de muzeu va reprezenta în ansamblu casa ţărănească a locului, cu tot ce are ea, cu ornamentele şi frumuseţile ei, cari uimesc pe mulţi. El e oglinda satului, e locul unde se vede de minune toată creaţiunea săteanului nostru, unde se întâlnesc cele mai frumoase relicve ale trecutului. Preţuind muzeul ne preţuim pe noi dând adevărată valoare comorilor ce le avem.

Muzeului spre a fi atrăgător trebue să i se dea viaţă. In vederea acestui scop, obiectele vor fi păstrate în cadrul în care au fost ele în casă, spre a impresiona pe oricine. Cu puţin gust aranjat, el va fi la nivelul unui muzeu sătesc ce face fală oricărui sat ce-l are.

Vorbind de muzeu, de podoabele lui, am amintit ceva despre folklor. Cred că e locul potrivit să insist mai mult asupra acestui punct. Spre o mai bună clarificare în ceeace priveşte folklorul şi culegerea lui, dau cuvânt unui adânc cunoscător în astfel de materie — dlui Mugur. Iată ce zice el: „Culegerea folklorului e o sarcină misionară pentru toţi. Lăsându-l să se piardă, ne pierdem pe noi. E de mirat pasivitatea obştească pentru folklor. Nimeni nu se interesează de această producţie a vechei vieţi spirituale.

[1] Mugur şi Voiculescu, op. cit. pag. 73.

[2] Valeriu Măgureanu: „Muzeele săteşti". Rev. cit. pg. 94, Nr. 3.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV | Sibiu, 16 August 1936 | Nr. 34

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Lupta de clasă și aprecierea creștină

Lupta de clasă a jucat rol important în istoria omenirii.

Istoria societăților omenești ne pune în față lupte dintre diversele grupuri omenești, ca de exemplu: lupta rasistă, naționalistă, lupta între generații, școale filosofice, precum și lupta dintre clase sociale, care azi a luat o formă crudă de exterminare.

O simplă observație în viața socială de azi e suficientă pentru a ne forma convingerea, că ideologia care susține această luptă e numai o răsbucnire a unor tendințe psihologice de mai bine, de fericire, a claselor oprimate și încătușate în activitatea lor, concretizate în revolta împotriva claselor privilegiate și conducătoare.

Elementul esențial ce se evidențiază în aceste tendințe, este răsbunarea, ura și răsturnarea ierarhiei sociale, coborând clasele supra-puse și ridicând pe cele de jos, automat. Ceeace susține acest fanatism al luptei e autocrația clasei de sus și mitul mesianic al proletariatului, al clasei muncitorești, ambele nefiind decât rezultatul unei concepții *materialiste* despre lume și viață, concepție care nu interpretează fenomenele vieții decât ca simple manifestări ale procesului economic, înlăturând în felul acesta, «tipurile psihologice» și însăși valoarea persoanei umane.

Bazați pe acest fapt evident, vedem că însăși constituția clasei nu e rezultatul unei asocieri de interese spirituale superioare, ci o îngrămădire de apetituri de parvenire materială.

Burghezia și proletariatul sânt două «vedete economice» adverse, care au la baza conformației lor același scop: *stăpânirea bunurilor pământești și negația valorilor spirituale.*

Burghezul, prin puterea capitalului, vrea să-și creeze un «paradis pământesc»; proletarul, în virtutea muncii și îmbătat de mirajul acestui «paradis», vrea să-l cucerească pentru sine. Deci «idealul», atât al burgheziei, cât și al proletariatului, e unul și același, al omului economic, omul care și-a pierdut sufletul, personalitatea, absorbit în organizația mecanică a vieții.

Atmosfera spiritului burghez creiată de capitalismul ateu, precum și mentalitatea muncitorului desrădăcinat din senzul vieții spirituale prin o demagogie a exponenților intereselor muncitorești, sânt o negație a culturii, a creiației spirituale, a libertății umane, adecă a esenței creștinismului, a religiunii crucii.

Privită în senzul acesta, problema socială a luptei de clasă devine problemă spirituală, mai bine zis de renaștere creștină. O renaștere de suflete, care să opună atât «paradisului pământesc» al burgheziei atee și exploatatoare, cât și «mesianismului» proletariatului, bazat pe ură și parvenire materială, *concepția senzului spiritual și etern a vieții omenești*, valoarea calitativă a activității spirituale și aprecierea persoanei omenești ce deține vocația realizării «Impărăției lui Dumnezeu».

*

Mântuitorul n'a venit în lume ca să întemeieze un sistem economic și politic universal valabil, ci ca să elibereze sufletul omenesc din robia păcatului și să-l orienteze spre împărăția cerurilor.

Creștinismul ridică valoarea persoanei și a sufletului, și condamnă orce luptă în care omul e considerat ca obiect de negustorie, ca simplu derivat al procesului economic.

Creștinismul nu admite exploatarea omului de către om și transformarea lui în obiect economic pus în circulație de egoismul nemilos al concurenței de parvenire.

Categoriile economice sânt efemere în construcția socială a vieții, singură persoana și sufletul sânt veșnice și constitue baza reală spirituală a societății. Căci, din punct de vedere axiologic, persoana e superioară clasei și economicului. Clasa e ceva tranzitoriu, bunurile economice sânt trecătoare.

Așa că, ceeace primează în problema socială este persoana omului, sufletul lui. Numai sufletul este veșnic și va sta înaintea lui Dumnezeu spre a-și da seamă de ceeace a săvârșit în viață, pe baza conștiinței, care este în om glasul lui Dumnezeu.

Creștinismul nu se poate împăca niciodată cu adormirea conștiinței și subjugarea libertății omului. Respectul demnității omului e singura forță de reformă socială, pașnică și temeinică. Fiecare om este chemat la viața veșnică, în fața căreia cad toate situațiile materiale și politice, deoarece fiecare purtăm în noi, fie bogat, fie sărac, chipul lui Dumnezeu, toți sântem fiii spirituali al aceluiași Părinte ceresc, legitimându-ne această paternitate prin setea nepotolită a sufletului de a pătrunde în adâncul vieții și prin dorința neastâmpărată de a trăi în adevăr și dreptate.

Prin urmare iată, că problema luptei de clasă, înainte de a fi o chestiune economică-politică, e o problemă morală-spirituală a unei atitudini creștine de renaștere religioasă.

Vremea noastră, de puternice zguduiri morale, nu e lipsită de suflete însetate după adevăr. Omul este sătul de «minciuni convenționale», care au adus numai transformări periferice în viață. In atmosfera sbuciumată spirituală se conturează un nou ev de un realism efectiv și transfigurare totalitară a omenirii. Sufletul se vrea, se cere pus în fața misterului vieții și morții, își caută originalitatea. Ori aceasta nu i-o poate da nici sistemul capitalist burghez lipsit de criteriu și valoare etică, nici mitul mesianismului proletarian, care este o simplă ficțiune ce a fascinat mentalitatea muncitorului.

Biserica trebue să rămână, ca în trecut, păzitoarea și păstrătoarea acestui mister în care se vrea sufletul și își revendică paternitatea lui spirituală și veșnică. Biserica creștină trebue să coboare jos în frământarea vijelioasă a vieții sociale, aducând pacea și binecuvântarea sa. Ea trebue să nimicească egoismul și ura de clasă ce a otrăvit sufletul și să dea valoare etică luptei de clase, pe care nu o întâlnim în nici-o construcție a teoriilor sociale.

Biserica trebue să lupte pentru realizarea creștinismului integral în omenirea înecată în păcat, salvându-o pentru viața veșnică, înălțându-o de pe pământ la cer.

Acesta este senzul mesianic al Bisericii și esența creștinismului, de a unì pe cei buni cu cei răi, de a împreuna veșnicia cu vremelnicia, cerul cu pământul, divinul cu umanul, — aducând, «pe pământ pace și între oameni bunăînvoire». **Pr. C. Zoican**

FOIȘOARA

Câte ceva despre căminul cultural și rolul preotului în cadrele lui

[4] de **IOAN MIHAIL BRANEA**

Revistele de folklor sânt neajutate. Puținii folkloriști se sbat îndureraţi. Muzeele etnografice nu întreprind anchete. Factorii de lucru sânt neiniţiaţi, iar ceice poartă în țeastă și în inima lor creaţia basmului, datina, obiceiul, lumina vremii care a fost folklorul și aurul lui, aceștia se sting, adorm sub sălcii și sub buruieni și cu ei intră în muţenia și în veșnicia groapei creaţia populară, colectivă, sufletul și spiritualitatea unui neam.

Culegerea folklorului nu mai îndură aşteptare. Cere pripă.

Dintre cărturarii satelor cei mai chemaţi pentru culegerea folklorului nostru sânt aceia cari se găsesc în permanent contact cu oamenii și cu copiii: preoţii și învăţătorii. Ii ajută și îi îndeamnă întru aceasta și capacitatea lor, pregătirea lor sufletească, știința folklorică și grija de păstrare a tuturor vestigiilor sufleteşti care deslușesc viaţa și geniul unei naţii. Culegerea materialului folkloristic nu e lucru uşor, mai ales culegerea lui sistematică și atentă, culegerea lui exactă.

Culegătorul trebue să caute în deosebi pe cei vârstnici, pe cei bătrâni. Cele mai bune păstrătoare sânt femeile. Sufletul lor e numai datină și folklor. Când se întreabă sau se culege ceva, să se caute ceasul prielnic pentru răspuns liniștit. Să nu se întrebe omul când e în toi de muncă, agitat sau necăjit. Să se caute atunci când e tihnit și voios. Mai mult seara decât ziua. Neștiutorii de carte trebue să fie mult mai căutaţi de folkloriști de cât oamenii cu știinţă de carte. Ei nu strică ceeace știu, ci păstrează întocmai cum li s'a spus. Ei nu schimonosesc sau prefac.

Culegătorul trebue să se silească apoi să meargă cât mai adânc în cercetarea lui, mereu către obârșia lucrului și a creaţiei.

Ori dela cine s'ar culege ceva să se noteze: numele, vârsta și ocupaţia celui dela care se culege. Știe sau nu știe carte. Numele satului, comunei și judeţului. De unde a auzit vorba sau lucrul? Dar acela? Și așa mai departe. Să se transcrie spusa sau cuvântul întocmai. Culegătorul să nu prefacă nimic. In folklor sgura aurului are același preţ ca și aurul. Când se culeg descântecele, să nu se scrie numai versurile lor, ci să se descrie practica acestor descântece cu toate gesturile, căscăturile și tot ce se leagă de aceste descântece. Tot astfel și la datinile sociale. Odată cu cântecele legate de ele să se descrie amănunţit scenariul și dinamica datinei.

Să se desemneze lucrurile când e vorba de unelte și altele. Să se ia fotografii. Să se ceară sprijin pentru cinematografierea unor anumite datini sociale care sânt amenințate să dispară. Să se ceară concurs pentru înregistrarea fonografică a unor cântece rare și caracteristice mai ales din instrumente care nu se mai folosesc: cobză, bucium, tulnic, cimpoi.

Să se dea explicaţii cuvintelor neîntrebuinţate ori prea puţin cunoscute în limba zilnică a omului.

Culegătorul să nu se grăbească, adunând pripit fără atenţie și fără suficiente și stăruitoare întrebări. Această culegere de material cere îndelungată vreme și răbdare multă. Să nu se culeagă materialul din 10 capitole de chestionar deodată, ci să se ia capitol cu capitol, până când culegătorul are impresia că a colecţionat tot ce era păstrat în sufletul localnicului. Un răspuns să se complecteze cu altul. Cât de multe variante.

Dupăce s'a strâns materialul, culegătorul să-și păstreze o cópie, cu cerneală, depe materialul colecţionat. Să-l asigure, să-l lase în grija urmașilor lui, ca lucru de preţ. Materialul folkloristic e mai preţios de cât sculele vechi păstrate în colţul tronului de zestre. El e suflet, viaţă, creaţie și putere".[1]

Autorul mai departe arată câmpul de pe care să se culeagă materialul folkloristic indicând și enumerând partea esenţială a problemei. In cadrul alor 50 de pagini (pg. 354—435) în 44 de capitolașe înșiră esenţialul ce trebue reliefat într'o cercetare folkloristică. Felul cum prezintă domnia sa partea aceasta, este de admirat și ea serveşte pentru orce misionar ca un bun îndreptar în munca ce-o întreprinde, muncă ce se uşurează astfel pe jumătate. De aceea celce porneşte pe acest drum, are datoria a consulta cele spuse, fiind rezultatul unei acţiuni întreprinse de un om iubitor faţă de popor și faţă de problema cea mare, culturalizarea lui.

[1] Mugur și Voiculescu, op. cit. p. 351—354.

Jamboreea *cercetăşească, a patra în ţara noastră, s'a deschis, anul acesta, în Poiana Braşovului, cu delegaţiile cercetăşeşti venite din douăsprezece ţări.*

La inaugurarea de Duminecă cercetaşii au avut prilej de-a se bucura de augusta prezenţă a M. Sale Regelui, a A. S. R. Principelui Nicolae, de faţă fiind şi înalţii sfetnici ai Tronului, dnii miniştri, Inalt Prea Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi alte distinse persoane.

Suveranul a vorbit cercetaşilor zicând:

Sânt foarte mulţumit de organizaţia voastră şi cred că vă veţi îndeplini şi mai departe datoria către ţară. Deviza este să continuaţi toată viaţa de a fi cercetaşi şi de a face în fiecare zi o faptă bună.

Deschizând jamboreea, M. S. Regele adresează tineretului următoarele călduroase cuvinte:

Iubiţi cercetaşi, — Intrunindu-vă în această frumoasă serbare cercetăşească, sânteţi chemaţi ca, ducând o viaţă comună în aer liber, să vă întăriţi sufletele în puternicul simţimânt al camaraderiei.

In acest splendid peisaj de munte să vă duceţi viaţa cercetăşească, sub conducerea comandanţilor voştri, să vă întăriţi sănătatea, aşa ca mergând la voi să fiţi mai plini de dorul de viaţă, de muncă şi sănătate.

In aceattă zi, în care se deschide oficial jamboreea, sufletul Meu vă spune: Sănătate! —

Ploaia torenţială, deslănţuită în ziua aceasta asupra regiunii Braşovului, a făcut ca fermecătoarea Poiană să nu-şi poată desvelì cu adevărat podoabele sale. Jamboreea totuşi s'a deschis; ear cercetaşii, pui de şoimi, au dovedit din nou, că «sânt gata oricând».

Credincioşi totdeauna bisericii noastre. *Am scos la iveală nu odată înţelegerea profundă manifestată de* **M. S. Regele,** *când e vorba de rolul şi rostul Bisericii ortodoxe române.*

Exemplul Suveranului este urmat şi de alte personalităţi înalte ale vieţii publice din această ţară.

Astfel, ministrul de externe, dl **N. Titulescu,** *din prilejul plecării din România a reprezentantului Vaticanului, a zis următoarele:*

...Sânt, Monseniore, un credincios; aparţin Bisericii ortodoxe autocefale române şi înţeleg să nu mă abat niciodată dela doctrinele şi disciplinele ei.

Despre vizita I. P. S. Mitropolit Nicodim în Ardeal

I. P. S. Sa Arhiepiscopul şi Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, *Nicodim*, învitat de I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului, a luat parte la hirotonia celor doi episcopi: de Cluj şi Oradea, când Sibiul ortodox a fost martor la slujbe săvârşite cu fast, cum rar s'a pomenit în vremea noastră.

Revista oficială a Arhiepiscopiei Iaşilor, *Mitropolia Moldovei*, în numărul său mai nou (August 1936), descrie în cuvinte însufleţite vizita înaltului chiriarh, spunând:

I. P. Sf. Mitropolit Nicodim a fost salutat în Ardeal ca: «sol al Moldovei lui Ştefan cel Mare; ca «reprezentant tipic al monahismului şi al Bisericii moldoveneşti»; ca «continuator vrednic al ierarhilor moldoveni cărturari din trecut» şi în sfârşit, ca «tălmăcitor neîntrecut al Sfintei Scripturi din vremea noastră».

La toate acestea, I. P. Sf. Mitropolit Nicodim a răspuns, de multeori cu lacrimi în ochi, mulţămind pentru frumoasa primire ce i s'a făcut în Ardeal de către preoti şi popor, dar mai ales a arătat cu câtă plăcere a primit invitaţia I. P. Sf. Mitropolit Nicolae dela Sibiu, de care îl leagă o prietenie veche şi nedesminţită.

Cele două zile care au urmat, au fost cu adevărat zile de sărbătoare; de mare şi înălţătoare serbare, nu numai pentru biserica ortodoxă din Ardeal, ci pentru întreaga noastră Biserică ortodoxă română.

Peste tot, I. P. S. Sa a fost primit şi salutat ca un oaspe rar şi mult preţuit. Dar şi I. P. S. Sa li-a spus cuvinte bune, sincere şi înţelepte, care au mers la inima tuturor.

Pe cât de frumoasă a fost primirea, tot pe atât de frumoasă a fost organizată şi despărţirea de Cetatea ortodoxiei, Sibiul. Luni 1 Iunie, în amurgul serii, când trenul s'a pus în mişcare, acelaş cor neobosit, al vrednicilor studenţi din Academia şaguniană, răsuna din mijlocul mulţimii: «Intru mulţi ani, Stăpâne», pentru ca în schimb să primească o ultimă binecuvântare dela ierarhul moldovan, pe care timp de 3 zile l-au înconjurat cu atâta dragoste.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Probleme-Recensii-Comentarii

Cercuri preoţeşti. — Cercul preoţesc „Plopi", din protopopiatul Haţeg, s'a întrunit în anul curent în următoarele parohìi: *Silvaşul de sus, Silvaşul de jos* şi *Gânţaga.*

Credincioşii din întâia parohie, şi din filia ei Lingina, au avut prilej de adevărată zidire sufletească, în ziua când preoţimea cercului a desfăşurat acolo un bogat şi instructiv program alcătuit din slujbe în sobor, urmate de parastase, procesiuni şi conferinţe în legătură cu trebuinţele sufleteşti actuale ale localnicilor.

După această întrunire — care se făcu încă la 17 Mai, — a urmat în 21 Iunie vizitarea parohiei Silvaşul de jos, ear în 2 August 1936 vizitarea parohiei Gânţaga.

In *Silvaşul de jos* am servit tot în sobor utrenia şi sfânta liturghie, ale cărei răspunsuri au fost date de cei doi cântăreţi tineri instruiţi de parohul locului Ion Susman. La pricească a predicat preşedintele locului, Pr. *O. Medrea* explicând rostul cercurilor preoţeşti în viaţa creştinească. După liturghie conferenţiază Pr. *Roman* despre dragostea creştinească. Deşi e timpul verii şi dogoreala soarelui e mare, poporul înţelege să răspundă chemării sale încălzindu-şi şi sufletul la flacăra credinţii lângă altarele Domnului. —

Observ aici, că preoţimea tractului Haţeg, întrunită la conferinţa a doua de vară din 23 Iulie a. c., a hotărât şi următoarele: Sărbătorirea preotului *Mihail Popovici* dela parohia Gânţaga, în 2 August, şi facerea unei *excursiuni* de către preoţime în frunte cu P. C. protopop *I. Ciocan*, — vizitând la ducere sfintele mănăstiri Lainici şi Tismana, iar la întoarcere câteva staţiuni balneare.

La *Gânţaga* au descins preoţii din cercul „Plopi" în ziua fixată, la 2 August. De dimineaţă s'a început slujba utreniei urmată de a liturghiei — în sobor — după care a predicat Pr. Stancu [Vălcelele bune], trezind în credincioşi sentimente de profundă religiositate.

A urmat programul de cântări al „Oştii Domnului", — şi sărbătorirea parohului local Mihail Popovici. La ora 3 se continuă programul cu slujire în sobor a vecerniei şi conferinţa rostită de Pr. *A. Străuţ* despre: Cinstirea bisericii. S'a făcut sfinţirea apei celei mici de soborul preoţesc în frunte cu P. C. protopop *I. Ciocan*, care într'o vorbire bine simţită a arătat poporului rostul venirii sale în parohia Gânţaga, apoi reliefează cei 56 ani de preoţie ai părintelui Mihail Popovici, caracterizând bisecuvântata lui viaţă de peste 80 ani, petrecută în frică şi dragoste în Domnul şi reuşind să-şi edifice credincioşii în aşa măsură, încât sectarismul cu toate sforţările sale n'a fost în stare să-şi înfigă rădăcinile în sufletul credincioşilor săi. In sfârşit face călduros apel la credincioşi să respecte şi să sculte pe venerabilul lor părinte, căruia îi urează deplină sănătate ca să-şi ducă planurile sale de duhovnicească muncă la bun sfârşit. Din partea preoţimii tractului l-a felicitat Pr. R. Ciocan. Preoţimea asistentă aclamă viu pe cel sărbătorit, care adânc emoţionat mulţumeşte părintelui protopop şi tuturor preoţilor, şi le doreşte ca bunul Dumnezeu să-i învrednicească pe toţi de bătrâneţele sale: 56 ani de preoţie şi 80 ani de viaţă...

Pr. *A. Străuţ*-Silvaş.

*

O cassă de economii. — In problema infiinţării cassei de economii a clerului, părintele C. Drăgan din Petrila-Brad, (vezi *Telegraful Român* Nr. 26 a. c.) face câteva bune propuneri.

Chestiunea atinsă, care merită toată atenţiunea preoţimii, este oarecum la ordinea zilei. Aşa, în Tel. Român Nr. 32, la darea de seamă despre mersul conferenţei preoţeşti din tractul Hăţeg, între alte preocupări aflăm, că „se face propunere pentru înfiinţarea unui fond de ajutorare pe tract, în care scop să numeşte un comitet însărcinat cu formarea statutelor".

Noi, preoţii tractului Zarand, — cari avem de luptat cu grele neajunsuri, văzând tratamentul maşter la care sântem supuşi an de an cu ocazia alcătuirii bugegetelor, — încă în luna Martie a. c. am înfiinţat un fond de ajutorare tractual. La acest fond, din 33 preoţi până acum 26 colegi am contribuit lunar cu câte 100 lei, dispunând azi de un fond de vreo 12 mii lei. Cotizaţia se va face deocamdată în decurs de 3 ani, după care termin se vor lua hotărâri nouă.

Bazaţi pe acest început de ajutor reciproc, acum când n'am fost plătiţi 3 luni

---

d) Biroul de asistenţă generală.

In legătură cu nevoile satului, în cadrele căminului, va fi aşezat biroul de asistenţă generală. El va fi locul unde ţăranul va alerga oricând în caz de nevoe. Dacă nu înţelege o lege, nu poate să-şi faca un act, are lipsă de-o intervenţie pentru o chestiune oarecare, vrea să scrie o scrisoare şi nu ştie cum, vrea să se adreseze unor foruri conducătoare înalte, vrea să capete unele lămuriri gospodăreşti etc. intră aci şi cu o bunăvointă gratuită i se va satisface dorinţa. Când nu poţi să-l clarifici în chestiunea ce el o doreşte din necunoştinţă de cauză, atunci te adresezi „Fundaţiei" care dă prin corespondenţă, cu totului tot gratuit celui ce apelează la ea consultaţii juridice, medicale şi alte informaţii.

„Biroul asistenţei generale e acela după care se va măsura zilnic umanitatea căminului. El trebue să ştie că adevărata prosperitate a unei instituţii ca şi a unui popor se măsoară totdeauna după umanitatea şi niciodată după bogăţia lor. Căminul prin bunăvoinţa şi binefacerile lui trebue să deslege limba încleştată a oamenilor, să înlăture jena lor şi să-i deprindă a se informa, a întreba mereu şi a cere deslușiri pentru tot ce e nelămurit, haotic şi înegurat în mintea lor.

Binefacerile asistenţii trebue să alipească pe oameni de cămin şi să aprindă în sufletul fiecăruia flacăra sacrificiului şi a iubirii de aproapele său".[2] In acest birou de asistenţă generală s'ar putea aşeza şi cancelaria căminului.

e) Alte părţi şi podoabe ale căminului.

Pe lângă acestea, căminul trebue să aibă o sală spaţioasă de spectacole şi şezători sau serbări, cu scena stabilă sau demontabilă. Ar fi de preferat ca în cadrele scenei să se îngrijească puţin şi de ornamentele cu cari ea va fi înfrumseţată (după necesităţile ce le reclamă diferitele piese sau serbări şi manifestaţii de ordin cultural). Pentru greutatea preocupărilor, acolo unde comuna are fii cari se pricep în cele ale picturii e mai uşor, fiindcă cu puţină cheltueală se poate face de aceştia orce. E mai greu unde ei lipsesc, şi spre a ieşi din inconvenientul de-a aranja o piesă într'un cadru cu totul nepotrivit, într'o scenă cu altă semnificaţie decât subiectul, ne vom folosì de împrumutul ornamentelor. S'ar putea chiar 5—6 comune laolaltă să-şi procure cele necesare şi cu ele să se folosească pe rând împrumutând unele altora ornamentele. In tot cazul, în limitele posibilităţii să dăm scenei coloritul minim ce-l cere piesa şi reuşita ei. In privinţa aceasta satele noastre sânt foarte depărtate de puţinul ce li se cer. Chiar covoarele cu cari se fac scenele pentru piese, de multeori sânt în aşa fel aranjate încât sânt direct respingătoare. Deaceea cu puţină grijă şi cu puţin gust estetic, prin orce mijloace ce le credem potrivite să înfrumseţăm şi să aranjăm scenele teatrelor săteşti în aşa fel ca ele să contribue câtuş de puţin la reuşita pieselor.

Sălile şi coridoarele căminului vor fi împodobite cu icoane, tablouri istorice şi patriotice, maxime şi citate scripturistice. Toate vor fi încadrate în rame simple dar frumoase (cu modèle româneşti pe ele). Ce s'a amintit până acum, trebue ţinut într'o curăţenie exemplară, curăţenie ce în mod indirect şi tacit să vorbească şi să înveţe pe celce intră în cămin.

Desigur, pe lângă podoabele amintite, *o grădină* mare şi frumoasă nu strică să înfrumseţeze un cămin cultural şi chiar e de lipsă. Ea va fi locul de unde se va vedea cu fapta putinţa sau neputinţa realizării teoriei. In ea se vor planta pomi fructiferi, din rodul cărora nu se va împărtăşi nimeni, ci fructele se vor vinde, iar din banii ieşiţi se va forma un mijloc de întreţinere a căminului. Pomii nu se vor cumpăra mari, ci vor creşte în grădina căminului altoiţi fiind de preot dacă ştie sau de învăţătorul satului care a urmat cursurile de vară în această privinţă. Aceasta nu numai pentruca să nu coste bani, ci cu scopul bun de-a învăţa şi deprinde pe săteni cu plantarea şi altoirea pomilor. Grădina pentru ei să fie o şcoală, un model de urmat. Ea să fie bine îngrijită spre a face fală satului. Tot în ea se vor creşte şi altoi cari se vor vinde ţăranului, aducându-se astfel un câştig destul de însemnat în veniturile căminului, câştig ce ajută la desvoltarea şi activitatea mai intensă a lui. Ar fi de dorit ca altoii căminului — o parte din ei — să se distribue gratuit ca premii celor mai destoinici şi mai zeloşi săteni în gospodărie şi căsnicie, lucru ce-ar stârni emulaţia şi-ar conlucra totodată la întemeierea de grădini frumoase, ce ca mâne vor aduce un ban mai mult în punga săracă a ţăranului nostru. Distribuirea lor să se facă nu după ochi, ci după merit şi într'un cadru sărbătoresc care să impresioneze. Grădina căminului, pe lângă pomi fructiferi, ar mai trebui să aibă şi straturi bine îngrijite de flori şi plante medicinale (ce se pot cultiva de orcine). Pentru lucrarea lor vei folosì ajutorul gratuit al sătenilor.

Iar ca ultimă podoabă a grădinii e necesar a amintì *stupina căminului*, Ea va fi pe lângă un exemplu viu de învăţătură pentru cei nepricepuţi în arta stupăritului şi un mijloc bun prin care fondul de întreţinere a căminului se va mări. Când vei ajunge să ai peste 40—45 de stupi, atunci vei începe să vinzi plusul de coşniţe cu albine, neuitând niciodată că din când în când să distribui ca premii şi stupi diferiţilor gospodari harnici ai satului.

Şi acum la urmă de tot, vorbind de ce cuprinde un cămin cultural, nu trebue să uităm *pavilionul de joc*. El este o necesitate a tinereţei, este mijlocul prin care tineretul se încadrează în viaţa căminului. E tristă situaţia tinerilor noştri de-a juca la cârciumă sau de-a colinda satul spre a găsì o şură sau o cameră de joc. Această pată ruşinoasă trebue ştearsă cât mai repede. Pavilionul de joc va fi aparte de construcţia generală. In el flăcăii şi fetele noastre îşi vor face apariţia în dumineci şi sărbători la horă şi alte jocuri naţionale. El va fi ridicat cu strădania şi munca spe-

[2] Idem, pag. 78.

de zile, părintele protopop cu banii încassaţi a putut da unor colegi preoţi avansuri, în contul salarului.

Nici un aşezământ din statul nostru nu întâmpină atâtea greutăţi ca biserica ortodoxă dominantă.

E timpul dar ca tot noi preoţii, cei cari contribuim azi cu 20 lei lunar pentru ca să facem un prea modest salar colegilor în funcţie cari nici azi nu primesc salar dela stat, — să ne gândim şi la ajutorul nostru. Avem fondul de pensii, fondul de ajutor în caz de deces, — dar e bine să fim înarmaţi şi pentru alte eventualităţi.

E timpul să ne solidarizăm şi în chestia înfiinţării unei casse de economii a clerului şi sămânţa aruncată de părintele C. Drăgan să prindă rădăcină în rândurile noastre. Cei cu experienţă în cele financiare să-şi spună cuvântul, pentru ca noua Cassă de economii, ori fondul de ajutorare reciproc, să ia fiinţă cu un ceas mai de vreme.

Pr. *Alexandru Fugătă*

*

Să luăm aminte! — Când lumea este tot mai îngrijorată de ceea ce se petrece pe pământul Spaniei, diplomaţii ţărilor de pretutindeni ţin consfătuiri, formând tabere de apărare împotriva izbucnirilor revoluţionare, care-şi fălfăe draperiile înmuiate în sânge.

Teascurile tipografiilor ne vestesc pericolul ce ameninţă pacea între oameni şi arată *motivele* care alimentează criza şi revolta. Purtătorii cuvântului încearcă, dela tribune şi catedre, dela amvoane şi balcoane, să ridice cortina ce ascunde în dosul ei putregaiul societăţii: Risipă materială, goană după acumulare de averi, decadenţă morală şi alte rele sociale.

Curente distrugătoare se încuibă în multe inimi ale cetăţenilor, cari amăgiţi de îndemnul pescuitorilor în apele tulburi, se asociază inconştienţi la acte de nesocotinţă.

Cunoaştem izvoarele răului şi-i ştim pe autori, căci după cuvântul stântului apostol Pavel:

„Mormânt deschis este gâtlejul lor; gura lor e plină de blestem şi amărăciune; iuţi sânt picioarele lor spre vărsare de sânge; prăpăd şi nenorocire sânt în drumurile lor şi calea păcii nu au cunoscut“ (Romani 3, 13).

Să luăm aminte, preoţimea lui Isus, la starea lumii de azi şi să strângem rândurile cu un ceas mai de vreme.

Să fim deştepţi, preoţi români din această ţară, „ca să nu intrăm în ispită. Căci duhul este osârditor, dar trupul neputincios“.

Să ne silim fiecare a îndruma turma lui Dumnezeu pe calea dreaptă, ferindu-o de poftele care nasc prăpăd şi pieire.

Să deschidem ochii poporului încredinţat nouă, arătându-i cu orce ocazie, că duşmani interni şi externi ne pândesc casa şi avutul, să ne răpească libertatea şi bucata de pâne românească, dobândită cu trudă şi jertfă uriaşă... Să luăm aminte!

Pr. *A. Marcoviciu*

Adunare generală

Membrii «*Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român — Astra*» se convoacă în adunare generală, ce se va ţinea în oraşul *Blaj*, în zilele de 13—14 Septemvrie 1936.

In preziua adunării, 12 Septemvrie, se întrunesc în şedinţe preşedinţii despărţămintelor şi secţia medicală şi biopolitică, făcând mai multe referate.

Duminecă, în 13 Sept., după serviciul divin, se deschide şedinţa întâi, la ora 11, cu raportul general al Comitetului central pe 1935/36 şi alegerea comisiunilor.

La ora 18 şi jum. va conferenţia dl ministru al cultelor, *Al. Lapedatu*, despre: La a 75-a aniversare a Asociaţiunii, constatări şi reflexii.

Luni, în 14 Septemvrie, şedinţa a doua, cu rapoartele comisiunilor etc.

La jubileul cultural al Asociaţiunii *va participa şi M. Sa Regele*, preşedintele de onoare al societăţii.

INFORMAŢIUNI

Punerea pietrii fundamentale a bisericii ortodoxe române la *Aita-mare* din Treiscăune, în ziua de 29 Iulie 1936, s'a săvârşit cu rară solemnitate, participând la acest act un număr însemnat de credincioşi din Aita şi împrejurime.

Pilda din comuna Aita Mare este dintre cele mai grăitoare, ce ne sosește din acele părţi ale ţării, unde, cu ajutorul lui Dumnezeu şi iniţiativa oamenilor de bine, se înalţă an de an locaşele de închinare ortodoxe.

Dorim ca şi biserica dela Aita să fie terminată în vremea cea mai scurtă, spre întărirea credinţei şi a bunelor datini strămoşeşti.

† **Elisaveta C. Popa**, soţia revizorului şcolar pensionar Candid Popa în Sibiu, împărtăşită cu sfânta taină a cuminecăturii, după scurte suferinţe a repausat în Domnul în 9 August 1936, în etate de 59 ani. Inmormântarea regretatei defuncte, deplânse de nemângâiatul soţ şi de o numeroasă familie, s'a făcut în cripta familiară din Porumbacul-de-sus-răsăritean în 11 August c. Odihnească cu drepţii!

La Academia de muzică şi artă dramatică, în Cluj, se vor ţinea examene de admitere în 21—26 Septemvrie 1936. Taxa de examinare e de 300 Lei. Taxa de frecvenţă 2000 Lei, alte taxe 700 Lei. Cursurile încep la 1 Octomvrie. Alte informaţii se pot cere dela Academie.

Internatul de fete al Asociaţiunii culturale *Astra* din Sibiu aduce la cunoştinţă că taxa pentru elevele interne este de Lei 11.500 anual. In internat se primesc eleve şi de altă naţionalitate sau religie; aceste eleve pot urma studiile la orce şcoală sau curs special din Sibiu. — Pentru ore de pian, vioară sau limbi străine sânt angajate profesoare specialiste cu taxe moderate. Pentru informaţiuni a se adresa *Direcţiunii Internatului de fete al Asociaţiunii «Astra»*, Sibiu, strada Şaguna Nr. 8.

Mulţumită. Din tristul prilej al împlinirii a 10 ani, în 6 August a. c., dela repausarea regretatului Dr. Ioan Fruma, fost advocat în Sibiu, fiul dsale Dr. Ioan Fruma, advocat în Sibiu, în amintirea acestui trist aniversar, dărueşte suma de 10.000 Lei fondului Dr. Ioan Fruma pentru ajutorarea ucenicilor dela meserii, întemeiat de Comitetul şcolar al şcoalei de ucenici pin Sibiu, al cărei preşedinte era Dr. Ioan Fruma şi administrat de comitetul Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu. — Pentru generosul dar mulţumeşte donatorului: *Comitetul reuniunii meseriaşilor români din Sibiu.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Sâmbătă 15 August (Adormirea Născ. de Dumnezeu) va predica părintele protopop *E. Cioran*; ear Duminecă, 16 August 1936, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Poşta redacţiunii

Pr. *M. M.* în *Br.* Mai încercaţi, fără a vă mărgini la meditaţii. Coborâţi aproape de sufletele credincioşilor, luminând mintea şi întărind credinţa lor în Dumzezeu, prin pilde luate din mijlocul lor.

Nr. 6510—1936 Ep. 2—3

Moşie de vânzare

In baza dispoziţiunilor testamentare ale fundatorilor Galacteon Şagău şi soţia, se va vinde prin licitaţie publică averea imobiliară a Fundaţiunei „Galacteon Şagău şi soţia Maria Şandor“, situată în hotarul comunelor: Murăreni, Pietriş, Deda, Dumbrava şi Filea — din judeţul Mureş.

Averea ce se va vinde se compune din:

I. *In hotarul comunei Murăreni*

a) Pământ arător şi cositor în suprafaţă de circa 2 jugăre 900 st. □.

II. *In hotarul comunei Pietriş*

a) Arător şi cositor în suprafaţă de circa 28 jugăre;

b) Casă de peatră cu clădiri economice şi grădină;

c) Competinţele de pădure şi păşune dela composesorat.

III. *In hotarul comunei Deda*

a) Arător şi cositor în suprafaţă de circa 55 jugăre 829 st. □;

b) Competinţă de păşune dela composesorat.

IV. *In hotarul comunei Dumbrava*

a) Arător şi cositor în suprafaţă de circa 16 jugăre 1322 st. □;

b) Competinţă de păşune dela composesorat.

V. *In hotarul comunei Filea*

a) Pădure de fag având şi lemne de brad, în suprafaţă de circa 277 jugăre. —

Pământul arător şi cositor se va licita după parcelele constituite în diferite table.

Licitaţia orală se va ţinea în ziua de *Sâmbătă în 24 Octomvrie 1936* la ora 10 dimineaţa în cancelaria Oficiului parohial ortodox român din comuna Pietriş, judeţul Mureş.

Tot până la 24 Octomvrie 1936 se pot înainta şi oferte închise la Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, pentru cumpărarea în bloc a întregei averi imobiliare mai sus specificate, având ofertanţii a declara în ofertele lor, că cunosc condiţiunile de vânzare şi le acceptă.

Participanţii la licitaţie sânt obligaţi să depună la licitaţie în numerar 10%, asupra preţului de strigare a obiectelor ce se licitează.

Eventualele oferte închise ce se vor înainta la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, pentru cumpărarea în bloc a întregei averi, încă vor fi însoţite de vadiu de 10% în numerar, asupra preţului oferit.

Condiţiunile de licitare se pot vedea la Oficiul parohial ortodox român în comuna Pietriş, precum şi la Consiliul arhiepiscopesc ortodox română în Sibiu, unde se dau şi informaţiuni.

Sibiu, 21 Iulie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român

---

cială a tineretului. Prin o bună chibzuire pavilionul va aduce în falanga membrilor căminului o mulţime de tineri cărora li se va face o educaţie aleasă. El va fi făcut spaţios, deschis, la un loc frumos, împrejmuit cu arbori, pomi şi flori, iar de jur împrejur cu pălan de laţi.

Cu acestea mă apropiu de încheerea capitolului. Desigur aci am relatat maximul, şi nimănui nu i se cere totul deodată, ci pe încetul. Fiecare analizând rostul însemnat al părţilor amintite se va strădui în activitatea lui misionară să înfăptuiască cât se poate mai mult şi cât se poate mai bine. „Am făcut totul“ nu va putea spune nimeni, fiindcă numai având observi lipsurile. Munca niciodată nu se va sfârşi. De aceea fiecare după putinţa sa şi a satului se va strădui să realizeze cât poate, nerămânând niciodată în pasivitate şi lenevire care e condamnabilă şi dezastruoasă.

Ca încheere a acestei părţi, voi reda instrucţiunile date de Fundaţie pentru întemeierea unui cămin, afilierea la ea şi recunoaşterea lui ca persoană juridică, recunoaştere ce-i aduce o serie de foloase, scutirea de taxe poştale, taxe de spectacole, ajutorul continuu al Fundaţiei etc. „In vederea acestui scop urmează să se trimită următoarele acte Fundaţiei:

a) Un proces-verbal de constituire a căminului, specificându-se numele lui, numele membrilor (cu ocupaţia, vârsta şi atribuţiunile lor în cămin) în dublu exemplar;

b) Lista sfatului căminului, care trebue să cuprindă cel puţin 9 membri majori, dintre cari 4 (un censor şi 3 membri) vor fi numai propuşi de dvoastră şi vor fi confirmaţi direct de ea. Lista va fi în dublu exemplar;

c) Un proect de buget pe anul în curs; în dublu exemplar;

d) O cerere de scutire de taxe de spectacol;

e) Un tablou complet al tuturor membrilor (cari pot fi şi elevi de clase primare) căminului, în care se arată numele, vârsta, studiile, ocupaţia şi activitatea culturală trecută a lor;

f) O listă a tuturor intelectualilor din sat;

g) O listă a tuturor fiilor satului, profesori, intelectuali şi care s'au ridicat în treptele sociale, departe de sat.

Fundaţia vă poate procura la cerere, contra ramburs, următoarele registre: un chitanţier, un borderou à câte 50 lei fiecare, cărţi de membru à câte un leu bucata, plus 10 lei pentru expediere, fişe de cetitori, registru-inventar, foaie statistică anuală a bibliotecii şi un statut al căminelor culturale“.[3]

III. Activitatea preotului în căminul cultural

Partea cea mai grea de care depind şi roadele activităţii noastre pastorale, este aceasta. Cum vom rezolva-o, astfel va fi rezultatul. E drept, nevoile şi mijloacele în general sânt aceleaşi, dar în special ele diferă după trebuinţele particulare ale sătenilor. Eu voi da (pe scurt) ceeace se poate da.

[3] Poşta căminelor. Rev. cit. Nr. 1, pg. 37.

Inainte de toate, înainte de-a te apuca de realizări vei face o amănunţită analiză a tuturor problemelor care cu un imperativ categoric cer o rezolvare de nu momentană cel puţin grabnică. Vei vedea care sânt rănile satului, — fie ele de ordin sufletesc, trupesc, economic sau intelectual, — alegând mijloace potrivite pentru vindecarea lor. Urechea ta să fie astfel îndreptată spre durerea săteanului, încât să priceapă şi să audă şi nevoi neîmpărtăşite. Ochiul tău să privească atât de adânc în ţesătura satului, încât să descopere lucruri învăluite sau chiar închise, cari de multe ori — fără a şti — sapă la temelie tot ceea ce tu zideşti. Această muncă să n'o începi numai atunci când ai în fiinţă căminul cultural, ci ea să fie primul punct ce-l înfăptueşti.

Cum vei vindeca o boală când nu o cunoşti? Chiar de ai medicamentele cele mai bune, ele nepotrivindu-se la bolnav, de nu se vor îmbunătăţi lucrurile, cel puţin le va ţinea la acelaş nivel. Deci întâi constatare şi apoi vindecare. „Trebue să înţelegem că, oridecâteori munca ne este zadarnică, de vină este nu numai îndărătnicia oamenilor, ci şi faptul că noi nu am ştiut ce să le dăm şi cum să le dăm. Aşa dar, munca noastră nu trebue să fie pe apucate şi cum a da Dumnezeu, ci trebue să fie sistematică şi raţională. După cum un gospodar îşi face bugetul gospodăriei sale, ca să ştie care îi este inventarul, uneltele şi vitele, braţele de muncă şi gurile de hrană, veniturile şi datoriile, tot aşa gospodăria bună a muncii culturale trebue să înceapă cu o cunoaştere desăvârşită a grupului social în care activezi.

Un cămin cultural trebue să ştie deci, câţi locuitori are în priveghere, câţi copii şi câţi oameni maturi, câţi bărbaţi şi câte femei, strânşi în câte familii. Trebue să ştie care sânt bolile de cari ei sufăr, chipul cum şi le îngrijesc, greutăţile şi nepriceperile lor. Trebue să le ştie tradiţiile, viaţa sufletească, ce cred, ce le place şi ce nu, de ce duc lipsă şi ce li se pare de prisos, care sânt iniţiativele bune şi îndărătniciile“[4] etc. Se va face cu un cuvânt monografia comunei. Ea este necesară, fiindcă numai descoperind ceeace este, ştim ce trebue să facem, numai descurcând iţele putem ţese o pânzătură nouă. (Date referitoare la alcătuirea monografiei se găsesc în: „Teoria monografiei sociologice“ de H. H. Stahl şi „Cartea misionarului“ a dlor Mugur şi Voiculescu — capitolul „Monografia comunei“ — pg. 283—342).

După ce am cunoscut satul, începem acţiunea. Ea va avea în vedere *sufletul* ţăranului, *sănătatea* lui, *munca* şi *mintea* sa. Spre aceste patru direcţii — care toate îngemănate dau aşa zisa cultură, — în capitolul de faţă caut să-mi aţintesc atenţia, arătând pe scurt, mijloacele prin care s'ar putea îndrepta răul.

a) Sufletul.

Mai întâi mă voi opri la partea cea mai sensibilă a omului, la *suflet*. El, prin o viaţă religioasă pronunţată, va fi în stare să schimbe forma veche de trai în care

[4] Henri H. Stahl, „Rostul cercetărilor monografice pentru cămine“, Rev. cit. Nr. 1, pg. 9.

Nr. 224—1936 (25) 2—3

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Rom., pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Haşdău,** cu filiile **Dobâca** şi **Goleş** din protopopiatul Hunedoara.

Veniturile parohiale:

1. Locuinţă parohială corăspunzătoare.
2. Câte 2 măsuri porumb nesmicurat (măsura à 30 litri), sau preţul pe piaţă al unei măsuri de porumb smicurat, dela fiecare familie din materă şi filii.
3. Stola obişnuită în parohie.
4. Salarul dela stat.

Cererile dn concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererea de concurs şi concesiunea dela Prea V. Consiliu arhiepiscopesc că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficului prptopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 24 Iunie 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80.—
1/2 „ „ 42.—
1/4 „ „ 24.—
1/8 „ „ 12.—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150.—
1/2 „ „ 80.—
1/4 „ „ 42.—
1/8 „ „ 22.—

La **Librăria Arhidiecezană** se află spre vânzare următoarele **odăjdii** complete:

1. Odăjdii executate de călugării din Muntele Athos; în Brocat bogat ornat cu fir şi execuţie admirabilă:
1 rând, de coloare verde închisă . Lei 7.000
1 rând, de coloare vânătă închisă . „ 12.000
1 rând, de coloare violetă închisă . „ 15 000

2. Odăjdii ţesute în mănăstirile de maice, cu motive româneşti în mătase, foarte frumoase şi trainice:
1 rând vânăt . . Lei 8.800
1 rând roşu . . . „ 11.000
1 rând vânăt . . „ 12.000

3. Patrafire, în aceiaşi execuţie, cu câte 1700

4. Tot la Librăria arhidiecezană se află şi Potire, Candele, Cădelniţe, Discuri, Steluţe de argint şi de alpaca, Cruci de metal şi de lemn pictate, Clopoţei, Chivote, Garnituri de cuminecat bolnavii, Copii, Linguriţe, Căldăruşi de aramă cositorite şi Icoane pe pânză, pe tablă, pe lemn şi pe hârtie, cu preţurile cele mai convenabile

„ALBINA“ institut de credit şi de economii, Sibiu

Inregistrat în Reg. Bancar sub Nr. 1 din 1934

Bilanţ-brut la 30 Iunie 1936

ACTIV

			Lei
Cassa:			
a] Numerar efectiv		9.624.929	
b] Disponibil la B. N. R. şi C. E. C.		29.693 327	39.317.656
Disponibil la bănci: a] In ţară		868.217	
b] In străinătate		1.492.118	2.360,335
Portofoliul de titluri: I. Titluri româneşti:			
a] Efecte publice val. nom. 40,022,850	15.972.238		
b] Titluri cotate la bursă val. nom. 20.386,550	16.918.993		
c] Titluri necotate la bursă val. nom. 30,864,150	706,450	17,954,884	50.846.115
II. Titluri străine:			6.422 50.852.537
III. Din titlurile de mai sus sunt angajate:			
Efecte publice val. nom.	8,464.800	3.501.926	
Alte titluri val. nom.		—.—	
		3.501.926	
Portofoliul de scont: I. Plătibil în ţară:			
a] Cambii fără garanţii		61.205.469	
b] Cambii garantate cu mărfuri, titluri, etc.		5.416,273	
c] Cambii garantate cu ipoteci		110.677.574	177.299.316
II. Plătibil în străinătate:			
III. Din portof. de mai sus, se află reescontate:			
a] Plătibil în ţară total		22.704.390	
b] Plătibil în străinătate total		—.—	
	Total	22.704 390	
Debitori: I. Din ţară:			
a] Debitori fără garanţie		43.561.807	
b] Debitori garantaţi cu titluri		6,360,943	
c] Debitori garantaţi cu ipoteci		80.794 486	
d] Debitori garantaţi cu garanţii diverse		20.775,059	
		151,492.295	
II. Din străinătate:		17.985	151.510.280
Debitori beneficiind de legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934 (cota rămasă)			208.817,967
Pierderi din aplicarea legii lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934			43,454
Participaţiuni: I. In ţară:			
a] La intreprinderi industriale		—.—	
b] La alte intreprinderi		5.800.000	5.800.000
Imprumuturi pe termen lung			16,662.700
Imobile: a] Necesare com. propriu şi pentru funcţ.		24,925,839	
b] Alte imobile		28.106.134	53.031,973
Mobilier: Amortizat			—.—
Conturi diverse			29.805.430
Cheltueli: a] Salare		7,850.315	
b] Cheltueli dievrse		1,239.637	
c] Impozite		950.720	
d] Chirii		347,853	
e] Jetoane		412.200	
f] Dobânzi după reescont		794.839	
g] Dobânzi la depuneri		4,353.597	
h] Dobânzi la alţi creditori		1.654,430	17.603.591
			753.105.239

PASIV

			Lei
Capital social			100,000.000
Fonduri de rezervă: a] Rezervă legală		12.145.699	
b] Rezervă specială		2.527,266	14.672,965
Fonduri de amortisment: a] Pt. creanţe dubioase			6,738.750
Fond de pensii şi ajutoare al funcţionarilor			23.619.622
Diferenţe de curs nerealizate la portofoliul de tilturi			2.559.802
Obligaţiuni proprii în circulaţiune:			17.000
Depuneri spre fructificare: I. Din ţară:			
a] La vedere		77.182,293	
b] Pe termen		391.617.267	
		468.799,560	
II. Din străinătate:		—.—	468.799,560
Creditori: I. Din ţară:			
a] La vedere		16,700.440	
b] Pe termen		48.972.409	
		65,672,849	
II. Din străinătate:		187·589	65.860.438
Angajamente de reescont: I. In ţară:			
a] La B. N, R.		26,204.390	
b] La alte instituţiuni		21.497	
		26,225.887	
II. In străinătate:		—.—	26.225,887
Cecuri şi ordine de plată emise:			
a] Cu plata în ţară		1,005.020	
b] Cu plata în străinătate		—.—	1.005.020
Dividende neridicate:			760.546
Conturi diverse:			15.897,605
Conturi transitorii:			1.242,238
Beneficii brute:			
a] Report din beneficiile anului precedent		1.535 167	
b] Ale anului curent			
Dobânzi dela scont	2,853.166		
Dobânzi dela credite camb: hipotecare	3.570.323		
Dobânzi dela conturi curente debit.	8.465.919		
Dobânzi dela creanţe în prev. legii	3.183.588		
Dobânzi dela portofoliul de titluri	2.661.093		
Comisioane	2.124,079		
Chirii	1.025 096		
Diverse	287.375	24.170,639	25.705.806
			753.105.239

Conturi de ordine

			Lei
Cauţiuni statutare			2,625.000
Debitori pt. aval şi scrisori de garanţie date de bancă: a] In ţară		1.661.482	
b] In străinătate		—.—	1.661.482
Efecte comerciale în gaj: a] In portofoliu		262,870.261	
b] Reescontate		—.—	262.870.261
Cambii de circulaţiune: a] In portofoliu		36.871.100	
b] Reescontate		—.—	36.871.100
Efecte spre încasare			1.228.932
Ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj şi garanţii div.			221.826.026
Titluri în gaj: a] In portofoliu val. nom.		14.333.245	
b] Regajate val. nom.		—.—	14.333,245
Depozite de titluri şi alte valori în păstrare			122.012,489
Debitori de titluri împrumutate			11.117.800
Acreditive şi diverse			6.662.750
Efecte reescontate în conversiune			142.275.061
			823.484.146

			Lei
Deponenţi de cauţiuni statutare			2,625.000
Creditori pentru aval şi garanţii date de bancă: a] In ţară		1.661.482	
b] In străinătate		—.—	1,661.482
Deponenţi de efecte comerciale în gaj			262,870.261
Deponenţi de cambii de circulaţiune			36.871.100
Remitenţi de efecte spre încasare			1,228.932
Deponenţi de ipoteci, cesiuni, mărf. în gaj şi garanţii diverse			221.826,026
Deponenţi de titluri în gaj			14,333 245
Deponenţi de titluri şi alte valori în păstrare			122,012,489
Diverse titluri împrumutate			11.117.800
Acreditive şi diverse			6.662,750
Angajamente de reescont în conversiune			142.275.061
			823.484.146

Sibiu, 30 Iunie 1936.

Preşedintele Consiliului de Administraţie: ss **Dr. I. Beu** Director general: **I. Vătăşianu** Pentru contabilitate: **N. Petruţiu** expert-contabil.

Verificat şi găsit în conformitate cu codul de comerţ şi legea bancară

C E N Z O R I:

ss. **C. Popp**, preşedinte ss. **E. Cioran** **Dr. N. Schiau** ss. **Matei Jiga**, expert contabil.

dăinuise până acum omul, va putea să transforme în bine tot ce era mai 'nainte rău. Pentru trezirea unei vieţi religioase ne trebue un mediu religios, mediu căutat atât de mult de ţărănimea noastră şi speculat îndeajuns de sectele nenumărate ce s'au încuibărit la noi. Ele în detrimentul bisericii, aflând teren bun au aruncat sămânţă rea, care, nesesizându-se nimeni, a prins rădăcini aducând pe încetul roade nefolositoare şi vătămătoare.

Tabloul stării religioase la noi nu e întunecat numai de această pată, ci şi de alte multe. Azi sătenii, în mare parte, şi-au uitat de biserică, de tainele ei, înjură, blestemă, mint, se ceartă, se bat, trăiesc în concubinaj şi desfrânări, divorţează, sânt frecvenţi ai cârciumelor, cluburilor politice, judecăţilor, sânt lipsiţi de frica lui Dumnezeu, înşală dacă pot etc. Apoi superstiţiile, problemele noi de conştiinţă ce se pun omului modern, curentele sociale şi politice, descoperirile şi invenţiile ştiinţifice, formează iarăş o piatră de poticneală în calea vieţii sufleteşti a multora. Iar de voim, această înşiruire de fapte — ce arată nivelul nostru moral-religios scăzut — o putem prelungi mult. Noi desprindem numai constatarea: ţăranul de azi nu e identic cu cel de ieri. Sufletul lui crescut în bătae de tun şi ţiuit de şrapnel s'a transformat, în mult rău, transformare de care biserica şi slujitorii ei să-şi dea bine seama. Viaţa religioasă, deci se cere educată şi îngrijită. Fiindcă prin educaţie credinţa se curăţă de elementele parazitare, se luminează, se adânceşte şi astfel ţine făgaşul cel drept după voia lui Dumnezeu. „Trebue, grăia Suveranul, printr'un apostolat de fiece clipă, să cucerim cetatea interioară a fiecărui individ. Când ...toţi slujitorii altarului vor reuşi pe deplin în această operă, atunci vom putea fi mândri c'am reuşit să dobândim pentru Stăpânul nostru de sus o victorie definitivă asupra păcatelor vremurilor. Cu cât preoţii vor cuceri astfel sufletul fiecărei parohii, cu atât vom vedea răspândindu-se pe întinderea României, lumina strălucitoare a bucuriei, lumina binefăcătoare a binelui. Biserica nu trebue să rămână închisă în ea însăşi, ea trebue să pătrundă în viaţă unde are de jucat marele rol de frâu moral, de îndrumător al credinţei“.[5]

„Toţi conducătorii sfintei noastre biserici trebue să pornim la muncă organizată şi sistematică. Iubirea frăţească nu ne lipseşte, să facem deci începutul organizării misionarismului şi să pregătim creştinii faptelor. Bossuet a spus: „Providenţa a hotărât că pentru vestirea lui Hristos nu ajung cuvintele“.

[5] Tit Simedrea: „Educaţia moral-religioasă a satului“, Rev. cit. pag. 8.

Să pornim la fapte care sânt demonstraţia practică a valorii ortodoxiei noastre. Să nu uităm ceeace spunea învăţatul francez M. Clemenceau: „înlocuiţi creştinii cu numele, cu creştinii faptelor“.[6]

In vederea educaţiei moral-religioasă a satului, iată cum vei lucra: In primul rând plugul cu care vei desţeleni brazda neştiinţei va fi Evanghelia. „Ea e cartea cu care trebue să înceapă cultura orcărui creştin“.[7] Din ea vei face citiri la toate ocaziile însoţind totul cu comentariile necesare. Vei reliefa virtuţile creştineşti, jertfa Mântuitorului, dragostea Lui de lume, ce cere El dela noi, ce datorii avem noi faţă de El, datoriile faţă de Dumnezeu, aproapele şi noi înşine etc. Vei face cunoscut fiecăruia viaţa sfinţilor dându-i ca pilde de urmat, viaţa mucenicilor, mucenicelor, a mărturisitorilor şi a tuturor acelora pe cari istoria îi aşează la loc de cinste pentru rolul lor cel mare în viaţa bisericească. Vei aşeza în casa fiecărui creştin Sfânta Scriptura care să-nu rămână dosită şi acoperită de praf, ci răsfoită zilnic ca cel mai nesecat izvor de viaţă adevărată. Vei arăta rolul acestei cărţi sfinte în viaţa omenirii, scoţând la iveală valoarea ei neîntrecută până azi, valoare pe care veacurile ce s'au scurs a arătat-o din deajuns. Vei vorbi poporului despre fazele istorice prin care a trecut Biserica până azi, căutând a accentua loviturile ce le-a primit în cursul veacurilor spre a primi o biruinţă. Vei arăta însemnătatea ortodoxiei şi-a mănăstirilor ei în trecutul nostru, reliefând munca lor neîncetată pentru unirea românilor. In ea, cu ajutorul ei, am ajuns aceste zile de glorie, şi datorie sfântă avem ca tot alături de ea, ca şi strămoşii, să păşim pe drumul vieţii.

[6] Dr. Grigorie Comşa, op. cit. pg. 28.
[7] Mugur şi Voiculescu op. cit. pg. 163.

Vei folosi în bine cercurile protopopeşti. Vei lămuri prin prizma scripturistică puterea nebiruită a credinţei; rolul cel mare al abstinenţei şi înfrânării fie ea de orce natură. Vei promova spiritul de jertfă pentru binele comun. Vei lucra la ridicarea vieţii morale în tineret şi familie. Pentru promovarea acestui deziderat vei căuta să fereşti pe tineri de bolile sexuale, şi aceasta prin lămurirea şi arătarea dezastrului ce le aduc ele. Vei aduce pe tineri şi tinere în spitale şi case de nebuni, unde fiecare poate verifica cele spuse. Tot aci vor privi ei ravagiile plăgii urâte ale alcoolismului. Să ferim tineretul de excesul sportiv, căutând a face o nivelare şi limitare a desvoltării lui în detrimentul sufletului. Să reglementăm în aşa fel acest mijloc de educaţie, încât el să nu fie un loc de brutalităţi, ci de creşterea virtuţilor frumoase cu care se poate împodobi ceva.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 23 August 1936 — Nr. 35

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

În fața ofensivei comuniste

(=) Asistăm la o mișcare tot mai înrăită a comunismului sguduitor și răsturnător de vechi așezăminte sociale, — așezăminte pe care s'au răzimat și se razimă structura ori cărui stat, ca pe cele mai necesare valori morale și de propășire.

Emisari de-ai colosului dela nord, simțind că la noi și în alte țări nu pot deocamdată constitui așa zisul «*Front comunist revoluționar*» după tipicul moscovit, se mulțumesc și cu un front mai subțirel, formând — cu participarea partidelor democratice — așa numitul **„Front popular"** sau **„Front antifascist"**, — firește ca o punte de trecere la frontul neaoș comunist revoluționar, care ca sistem politic știm că și-a înscris pe stindardul roșu și cu seceră de foc: *dictatura proletariatului prin înfăptuirea revoluției universale.*

Ce ispravă a pus la cale frontul dirijat din afară, se vede în frumoasa și sbuciumata peninsulă iberică, unde se dărâmă altare și se suprimă slujitorii lor; și se vede și în Franța, unde partidul radical democrat s'a unit cu socialiștii și comuniștii atei și stă azi în fruntea țării.

Cheltuind sume uriașe de bani și de făgădueli și mai uriașe, propaganda pervertită se desfășoară și în afară, și în lăuntrul țării noastre; — căci, fără stări anarhice, cât mai dese și respândite, comunismul ar avea soartea peștelui ce se sbate pe uscat.

Dar, cu toată însușirea lui dospitoare de nerânduieli și pregătitoare de conflicte, revoluții și războaie, viforul bolșevismului, care ne amenință întregitatea teritorială și unitatea națională, trebue să se prefacă în aburi... Poporul român, conștient de marele pericol, răspunde acțiunii iudeo-comuniste cu arma puternică a *naționalismului creștin.*

Acest popor, cu sentimentul național redeșteptat împotriva celorce încearcă să-l stângă, vrea să stăpânească neatârnat și liber pământul său românesc și să-și valoriseze drepturile firești asupra lui.

In aspra luptă ce se deslănțue între naționalism și comunism, omul cu scaun la cap nu poate decât să se simtă solidar cu ceice susțin ideea de patrie, de ordine, de cultură morală și de credință religioasă.

Constatăm cu multă bucurie, că mișcarea națională de însănătoșire își strânge tot mai mult rândurile împotriva primejdiei de rafinată și diabolică destrămare, născocită și propagată, în prima linie, de ucenicii jidovului comunist Karl Marx.

Se impune cu atât mai vârtos și *preoțimii* noastre necesitatea unei împotriviri hotărâte în fața dușmanului răsturnător de tot ce este rânduială în viața publică și particulară din patria noastră.

Preotul ortodox român, în noul său apostolat, ca făuritor al viitorului de mâne, nu se va încadra în grupări ce se hărțuesc între ele, dar va năzui, de-asupra lor, cu neadormită râvnă, ca toți păstoriții săi să fie pătrunși de duhul evanghelic și conduși de neschimbatele învățături creștine, care singure pot păstra și promova pacea și cinstea și bunăstarea unui neam în orce vreme.

Datoria preotului este a se pune în serviciul acestei mișcări sănătoase, tâlmăcindu-o lămurit și cerând să fie sprijinită de ori care plugar și muncitor român, care nu vrea să cadă pradă străinului exploatator, ci dorește să fie împărtășit de un trai mai omenesc.

Și atunci, într'o țară creștină, care vrea să fie și să rămâie a românilor, și numai a românilor, drapelul roșu, cu toate secerile lui de foc, n'are să iasă triumfător.

Cunoaștem și recunoaștem iubirea de patrie și alipirea de tron a țăranului nostru ardelean: rămâne ca, prin faptă și cuvânt, slujitorul altarului să-i întărească tot mai mult o luminată conștiință națională cu toate roadele ei binefăcătoare.

În luptă pentru triumful adevărului

Intr'un articol precedent (din Nr. 32) am semnalat deșanțata ofensivă a pretinșilor îndrumători (pe linia moartă) a credinței, cari asaltează zilnic credincioșii pașnici ai strămoșeștei ortodoxii. Impărțind, prin broșuri tendențioase, un fals elixir mântuitor, — unelte ale străinismului, recrutați din drojdia societății românești, cari ocolesc munca cinstită, iar cei mai mulți străini de neam și lege, dușmani văzuți și oculți, — își întind limbile înveninate pentru a distruge cultura milenară a răsadniței creștinești din biserica ortodoxă.

La orașe, prin centrele modernei culturi profane, francmasonii în văzul zilei recrutează prozeliți pentru dughenele oculte, folosind mijloace de un fals altruism pentru discreditarea clerului și îndepărtarea credincioșilor de biserică. Elemente dubioase, samsari ai blidului de linte, se înalță în vremile de acum pentru a răsturna orânduiala țării, tulburând biserica lui Hristos și armonia păcii sociale.

Din zi în zi, o mână ascunsă în întunerec se simte tot mai mult la volanul vrăjmaș bisericii și naționalității noastre... Și era firesc, pentru uzurpatorii unității spirituale, să-și înfigă ancora desmățului mai întâi în trupul neprihănit al unității credinței noastre, în biserică, — ea fiind și centrul naționalității, istoria a eternizat-o deasupra vremelniciilor lumii, ca pe o citadelă sacră și neînvinsă care ni-a păstrat ființa etnică, limba și credința.

Firului urzirii viclene însă, armata de elită a bisericii, preoțimea, este chemată a-i sta împotrivă. Secondată de toți fiii buni și ascultători, cu căldura convingerii, să intervină cu stăruință acolo unde primejdia pândește și curente protivnice credinții adevărate se furișează în inimile îndoielnice.

Pe frontul adevărului etern să fie veșnic în gardă; pentrucă sectarii înălțând un steag fals în numele Mântuitorului, uimesc sufletele simple și curioase, printr'o atmosferă de părută evlavie. Ce înșelăciune optică! Prorocii mincinoși, ca să câștige proseliți, împart broșuri cu conținutul doctrinei lor (Cele mai multe gratuit. De unde banii?) prin colportori sistematic împărțiți pe sectoare, cuprinzând și parohii cu credincioșii bisericii noastre. Pe străzi, prin grai, în trenuri, ba din casă 'n casă, coadele de topor ale străinilor, cu tâlmăciri meșteșugite ale citatelor biblice, caută să infiltreze în poporul românesc ura împotriva bisericii și a formelor de cult ale ei.

Pe noi, apariția vicleană ne-a surprins în lucrul pașnic, fără a avea o temeinică pregătire în domeniul sectologiei. De și o pleiadă întreagă de preoți, cu frumoase studii teologice, activează în prezent la desțelenirea ogorului sufletesc, totuși mulți dintr'înșii nu au fost lansați de pe băncile școalei și cu această latură de pregătire pastorală. Astăzi absolvenții academiei teologice, datorită noului program de studii, posed o doză suficientă de cunoștințe tactice în lupta cu semănătorii discordiei naționale și religioase. Primenirea cadrelor se face în timp îndelungat, ear primejdia este iminentă.

Sectarii lucrează din răsputeri și duc împotriva bisericii o luptă siste-

---

FOIȘOARA

Despre căminul cultural și rolul preotului în cadrele lui

[5] de **IOAN MIHAIL BRANEA**

Să oprim pe tineri de-a citi cărți ce numai educație aleasă nu fac. Să premiăm și să scoatem la iveală pe toți aceia cari sânt exemple de punctualitate, moralitate, cinste, omenie, ținere de cuvânt, hărnicie, sârguință, iubire de aproapele, castitate etc. căutând în acelaș moment — aceste virtuți — chiar de nu le întâlnim, să le creștem în ogorul ce-l avem înainte.

Să nu uităm niciodată tineretul și influența bună ce-o putem avea asupra lui. „Viitorul neamului nostru înmugurește în generația tânără; el va înflori și va rodi potrivit cu seva sufletească pe care vom știi s'o sporim în această generație".[1] Să căutăm acest tineret a-l crește naționalist, dar nu un naționalism de tabără, ci unul de fapte, unul care când i se cere jertfă, să o dea. In el se va desvolta spiritul de solidaritate împreunat cu iubire și devotament față de tot ce are înfipt pe el pecetea românismului.

Dar nu numai tineretul, ci tot satul să fie prins în această horă de redeșteptare națională, în acest cântec nou ce nu mai poate fi oprit de stăpânire. Pentru trezirea sufletului nou care să regenereze viața sufletească a noastră, ne vom folosi de trecutul neamului pe care-l vom reînvia. Din el vom culege hrana pe care s'o dăm poporului. Să nu fugim la alții spre a împrumuta mijloace de renaștere, căci le găsim la noi. Literatura religioasă, eroică și istorică e admirabil mijloc în renașterea ce-o dorim. Cuvântul curat, fapta, cântecul, ziare, reviste, și lecturi potrivite sânt tot atâtea procedee bune pentru promovarea gândului ce-l vom înfăptui.

[1] Mugur și Voiculescu, op. cit. 168.

Dar vorbind de suflet să ne oprim puțin la lupta împotriva moravurilor decăzute și a faptelor urâte ce se practică în unele sate indicând mijloace de combatere a lor. In primul rând jocul, petrecerile, clăcile și alte forme ca acestea să nu se lase în seama tinerilor, ci să se supravegheze fie de părinți, fie de o autoritate competentă. El e cel mai bun procedeu prin care ferim datinele frumoase practicate din bătrâni să nu degenereze în niște obiceiuri detestabile. Să se intervină apoi autoritativ în oprirea jocului la cărciume și sistarea lui în timpul slujbei la care — în mod obligator — fiecare tânăr să ia parte. Celce nu ia parte, este oprit dela joc. Tot ací să se lupte împotriva scrierilor imorale și pornografice ce încep să pătrundă și în locașul curat de până acum al satului. „Numai prin deșteptarea conștiinței publice putem spera să se pună stavilă valului distrugător de suflete.. Preotul are să fie apostolul acestei deșteptări".[2]

[2] Dr. Nicolae Brinzeu: „Păstorul si turma", Lugoj, 1930, pg. 551.

In locul ei să se dea cartea adevărată, cartea bună.

Tot în cadrele căminului să se pornească împotriva înjurăturilor și vorbelor triviale, care aruncă o pată urâtă asupra vieții sufletești. Contra lor se recomandă exemplul bun al conducătorilor, atragerea atenției și mustrarea (chiar în public) a celor ce se pretează la ele, predica și conferința, cartea și practicarea unei intense vieți religioase. Tot așa se poate combate și minciuna.

Dar în raport cu aceste rele, concubinajul e cel mai periculos și mai frecvent păcat ce-l găsim încuibărit prin satele noastre. Datoria conducătorilor bisericii și a căminului aci e foarte mare. Atât pentru aceștia, cât și pentru aplanarea certurilor dintre soți, părinți și copii, neamuri sau săteni se va înființa așa zisul „sfat al păcii". El va fi forul de judecată al satului, va fi locul unde se va aplana orce conflict. Acest sfat se va compune din cei mai bătrâni și mai pricepuți membri ai că-

matică. Organizaţiei lor, nevoiţi sântem şi noi să contrapunem toate mijloacele practice de propagandă. Dacă s'a împărţit Biblia între credincioşii bisericii noastre, să nu-i lăsăm lipsiţi de comentarul exegetic, explicativ, al punctelor nevralgice, în lumina ortodoxiei. Scriptura Noului Testament în mânile credincioşilor, fără comentarul cuvenit, este sabie cu două tăişuri. Primejdia deopotrivă îi paşte pe preoţii cu satele contaminate, ca şi pe cei cu credincioşi omogeni. Un singur suflet dintre poporeni, câştigat pentru ideea subversivă a sectarismului, şi contaminarea continuă. Propagandistul sectar îşi are cuibul aranjat, protectorul, susţinătorul. Cu testamentul în mână, cu vorbe dulci pe buze, explicând în lumina vederii interesului său citate biblice, ideea subversivă poate prinde teren.

Credincioşii însă, având manualul exegetic la îndemână, ademenirilor uşor le poate rezista.

Punctele nevralgice ale Scripturii trebuesc lămurite pentru popor de oameni competenţi şi cu posibila urgenţă. Testamentul Nou măcar, trebue tipărit, şi la sfârşitul fiecărui capitol un comentar, o călăuză, o lămurire. Fără această armă, credincioşii alunecă pe panta desorientată a rătăcirilor.

Misionari teologici competenţi, cu ajutorul scrierilor sf. Părinţi împărţind conţinutul Noului Testament între dânşii, să-l explice pe înţelesul tuturor, ear manualul, fără nici o dobândă, decât cu spesele tiparului, în sute şi mii de exemplare să străbată, în lung şi lat, binecuvântatul pământ al ţării noastre scumpe.

Este o necesitate imperioasă a vremii. Realizarea ei nu poate întârzia, fără mari prejudicii în păstrarea patrimoniului sacru al credinţii moştenite dela părinţii noştri.

Inarmaţi credincioşii, prin Scriptura comentată, cu armele luminii şi ale adevărului, biserica vie va triumfa din nou, revărsându-şi aureola de glorie peste impulsul meşteşugit al desmoşteniţilor raţiunii.

Atunci ortodoxia va biruì earăş toate ereziile şi pe toţi falşii propoveduitori, iar profeţia mesianică, vestită de Mântuitorul: «Biserica mea nici porţile iadului, nu o vor biruì» (Mat. 16, 18), se va împlinì cu prisosinţă.

Pr. **Coriolan Drăgan**

Anchete care puteau lipsì

Un admirator, să-i zicem şi sincer, trimis ca raportor al ziarului *Curentul*, s'a coborât la Blajul de astăzi, ca să ia notă, într'o serie de articole, despre realizările măreţe, mai vechi şi mai nouă, din orăşelul „Mica Romă", cu patru mii de locuitori, şi să le prezinte cetitorilor săi în lumina cea mai favorabilă pentru — catolicism.

Asistăm astfel la ce era de aşteptat: anchetele raportorului se bazează pe binevoitorul sprijin şi ajutor oferit cu mână largă de nobilii amfitrioni blăjeni, cari nu întârzie a-i pune la dispoziţie mijloacele trebuitoare pentru mai bună orientare în problemă, şi adecă i se pun la dispoziţie: *Unirea* „foaia oficioasă a Mitropoliei Blajului", *Cultura Creştină*, revista de acolo, cu „un documentat şi bine susţinut studiu al dlui Dr. Nicolae Brinzeu". (cât de documentat şi de bine susţinut e studiul, am arătat în Nrul 33 al acestei foi), apoi opera polemică a „eminentului" canonic *Dr. A. Grama*, în două volume, „masive, compacte", purtând titlul de Cestiuni din dreptul şi istoria bisericii româneşti unite, — plus „mişcătoarea simpatie", cu care doi distinşi *canonici* dela Blaj, cari ca oameni buni şi simplişti, cum ne asigură autorul seriei de articole, l-au întovărăşit în cercetările sale, dându-i, prin convorbiri şi declaraţii, informaţiile necesare.

Cu tot ajutorul şi sprijinul respectabil întâmpinat în „Mica Romă", lunga serie de peste zece articole nu izbuteşte decât să repeteze, cu multe împodobiri, lucruri arhicunoscute, cu pretenţia de a fi studiat o întreagă bibliografie.

Lumea cărturărească este prea puţin curioasă astăzi să afle b. o. cum consideră greco-catolicii români „grava şi serioasa" problemă a unirii lor cu Roma? A fost unirea aceasta act politic, ori act dogmatic?

Intreg sbuciumul scriitoricesc al uniţilor noştri n'a putut răsturna constatarea istoricului ardelean *Nicolae Densuşianu*, — şi el tot unit, — care a stabilit că:

«*Unirea nu este o unire dogmatică, ci o simplă alianţă politică între două confesiuni pentru a se opera împotriva unei a treia. Confesiunile acestea două sânt: biserica românească şi cea catolică din Ardeal, iar a treia, împotriva căreia au voit amândouă să se apere, a fost biserica calvină-luterană din Ardeal*».

Astfel, la *originea ei*, unirea cu Roma rămâne un act politic; dacă *sinoadele* bisericii greco-catolice de mai târziu (1739 şi 1868) au declarat unirea ca o unire dogmatică cu Roma, aceasta e departe de-a însemnà că şi în conştiinţa publică *a credincioşilor* unirea ar fi fost socotită ca unire dogmatică cu biserica romano-catolică.

Inşişi cei câţiva preoţi, cari au primit manifestul unirii, dela 1698, se simţesc îndemnaţi a declara, pentru a liniştì spiritele tulburate ale credincioşilor, următoarele:

«*Insă într'acestu chipu ne unimu şi ne mărturisimu a fi mădularile sfintei catolicesci biserici a Romei, cum pre noi şi rămăşiţele nóstre din obiceiurile bisericei nóstrè a răsăritului să nu ne clătéscă. Ci tóte ceremoniile, sărbătorile, posturile, cum până acum, aşa şi de acum înainte, să fimu slobodi a le ţiné după călindariulu vechiu*». —

Către sfârşitul anchetelor, la articolul al 13-lea, informatorul nu uită a face o exagerată caracterizare prietenească a *Unirii*, „vechea foaie oficială a mitropoliei". Foaea aceasta, spune ancheta, păstrează în polemica zilei «*un fond de obiectivitate, o ţinută civilizată*», — aceasta însă o pot afirma numai aceia cari nu citesc foaea devenită celebră prin excesul de zel catolic şi *violenţa*, nu vioiciunea, stilului, de care uneori s'au speriat şi superiorii ei...

Probleme-Recensii-Comentarii

Pelerinajul dela Băile-Geoagiu. — La Adormirea Maicii Domnului, Geoagiu-Băi a fost centrul unor cucernice serbări, religioase şi naţionale, organizate de preoţimea tractuală.

Incă din ajunul zilei sute de credincioşi aşteptau nerăbdători sfintele slujbe ale vecerniei şi mesonopticei şi sfânta taină a spovedaniei, ce s'au oficiat în ajun.

In zorii zilei, în sunet de clopot, pâlcuri, pâlcuri, credincioşii veniţi dela îndepărtări se apropiau de locul dumnezeeştilor slujbe. Cinci preoţi nu mai pridídesc cu mărturisirea lor.

La ora 8 se începe utrenia; sfânta liturghie, oficiată în liber de un sobor de preoţi, în frunte cu P. C. părinte *Gh. Secaş, delegatul I. P. S. Sale Mitropolitului nostru.* Răspunsurile liturgice au fost date de corul societăţii „Sfântul Gheorghe" din Rapolt, sub conducerea dlui *Remus Florea*. Părintele *Pascu Trif* îşi ţine bine studiată cuvântare despre „Pururea Fecioara Maria", plină de frumoase comparaţii sugestive. Părintele *Gh. Secaş*, într'o împresionantă cuvântare despre puterea de sfinţire a credinţei şi a bisericii noastre, justifică importanţa acestui sfânt loc de tămăduire sufletească şi trupească. La sfârşitul liturghiei vorbeşte în acelaş sens părintele *I. Săbău*. Se oficiază şi un parastas în memoria profesorului *N. Paulescu* şi ai eroilor aviaţiei noastre.

Programul se continuă în după amiaza zilei cu sfinţirea apei şi oficierea sfântului maslu de aceeaşi preoţi şi în asistenţa celor peste 1500 participanţi. Botezarea şi miruirea credincioşilor durează câteva ore, în care timp fraţii ostaşi sub conducerea P. C. Gh. Secaş înmieresmează atmosfera prin duioasele cântări ale Oştii Domnului. Din acest prilej părintele Gh. Secaş ţine o a doua cuvântare de ataşament al tuturor ostaşilor la picioarele Mântuitorului. Seara, la ora 9, în faţa unui ales public se desfăşoară programul comemorativ al profesorului N. C. Paulescu, din prilejul împlinirii a 5 ani dela moartea lui. Preoţii întonează cântarea „Cu noi este Dumnezeu". Părintele preşedinte, *T. Glodean*, deschide şedinţa solemnă printr'un discurs despre personalitatea religioasă şi naţională a profesorului N. C. Paulescu. Urmează declamări şi coruri, patriotice şi poporale, între care a excelat Doina lui M. Eminescu, executată de corurile tineretului din Geoagiu-Băi şi Rapolt, sub conducerea părintelui V. Glodean şi R. Florea, student.

Conferinţa părintelui *A. Băilă*, vicepreşedinte al despărţământului, a stârnit unanime aplauze reuşind să contureze rezultatele religioase ale acestui admirabil cercetător al vieţii şi al sfintei Scripturi. Mai vorbesc din partea centrului studenţesc, Cluj, P. Maior Cluj, dnii I. Ilieş şi N. Păcurar, studenţi.

Părintele Gh. Secaş închee seria cuvântărilor.

Această comemorare a maestrului N. Paulescu a stârnit vie impresie în rândul sutelor de intelectuali români veniţi din întreg judeţul să asiste la serbare şi să trăiască clipe de emoţionante stări

---

minului (trei sau patru) având ca preşedinte pe preot. (Indicaţiuni mai ample asupra acestei chestiuni se dau în cartea P. S. Sale Dr. Grigorie Comşa: „In slujba misionarismului ortodox" pg. 163—164). In faţa lui vor fi aduşi concubinii, şi cu toată puterea cuvântului li se va descrie mărimea păcatului, în care trăesc, provocându-i să se cunune cât mai curând. Dacă s'ar descoperì, că în contra cununiei stă vreo piedecă fie canonică, fie politică, preotul să procedeze la înlăturarea ei. Dacă piedeca e canonică şi dispensabilă, preotul să mijlocească pentru dispensă; ear dacă e civilă, să ceară concesiune dela autoritatea competentă. La caz că s'ar aduce ca piedecă sărăcia, care nu permite plătirea speselor cerute la cununie, ...să se ierte toate taxele şi să se facă totul gratis, ca aşa să se poată mântuì de pieire sufletele răscumpărate cu preţ nespus de mare. De cumva nu stă nici o piedecă în calea cununiei şi ea se refuză numai din renitenţă sau nepăsare, atunci concubinilor să li se pună termin până la care au să se despartă comunicându-li-se, că dacă nu se vor despărţì până atunci, se va începe procedarea canonică în contra lor (aplicarea sancţiunilor). Trecând — termenul pus pentru încetarea vieţii păcătoase, în caz că admonestările şi rugămintele preotului nu ar avea rezultatul dorit, preotul şi sfatul nu-i va părăsì, ci vor stărui şi mai departe"[3]

[3] N. Brinzeu, op. cit., pg. 454—455.

cum le va dicta buna pricepere pentru căsătorie sau despărţirea lor. (Că se poate realiza ceea ce am scris, stă ca dovadă faptul relatat de dl Lascarov Moldovanu, când în comuna Nereju jud. Putna prin munca echipelor culturale studenţeşti au fost conduse spre cununie 16 perechi de concubini. Cazul se repetă mai în toate satele unde au activat astfel de echipe. Deci rămâne principiul: de a şti cum să influinţezi omul, cum poţi să-l capacitezi să apuce pe drumul cel bun).

Tot pentru promovarea şi înobilarea sufletului trebue să amintim ceva de educaţia muzicală care s'o facem. Trebue să accentuăm cântecul românesc. El să fie floarea cu care ne împodobim orce manifestaţiune culturală, orce şezătoare a căminului. In cântec am crescut, la căldura lui ne-am desmierdat anii copilăriei şi de aceea azi — când străinul ne ameninţă la noi acasă — datorie avem: acest cântec sa nu-l uităm. In el se află plămădită viaţa noastră, în pânza lui e ţesută bucuria şi durerea românului. Comoara cea mai scumpă ce ne-a rămas din bătrâni alăturea de datini, limbă, joc şi port, e cântecul. El e viaţa din viaţa noastră, e suflet din sufletul nostru. Pentru aceea să lucrăm ceva în vederea educaţiei muzicale prin înfiinţarea de coruri săteşti, bisericeşti şi laice şi prin înfiripărea de fanfare. Ele să formeze amvonul din care să plece — prin priceperea dirijorului — cântecul ce to-

peşte în căldura lui şi inima cea mai de ghiaţă, îmblânzeşte ce mai rea fiară — omul.

Ca dirijor, vei ruga într'un mod omenesc şi nu autoritativ pe unul din învăţători să primească. Pe el — pentru perfecţionare — îl vei trimite la cursurile, special organizate în acest scop de Astra, Fundaţie sau Minister. Spre a-l încuraja şi spre a face şi pe corişti să vină regulat la probe, vei căuta şi tu cât de des să iei parte la ele, ca astfel să arăţi interesul ce-l porţi acţiunii începute.

La acest loc să nu ne uităm de cei ce se pricep să cânte frumos din gură, fluer, cimpoiu, frunză, tulnic, naiu, ţambal, vioară, flaut, piculină etc. şi să-i folosim învitându-i ca în programul diferitelor serbări sau şezători să contribue şi ei cu ceva. Astfel făcând vom reînvia vechile cântece bătrâneşti. Ar fi de dorit chiar ca un cântec ce nu s'a auzit până atunci, sau unul vechi de tot, să se înregistreze la fonograf ca el să nu dispară, să nu se piardă.

Să nu neglijăm patefonul în această latură, ci să-l utilizăm spre bine. Cu el — avându-l totdeauna la dispoziţie — prin plăci cu cântece frumoase promovăm cântecul şi înlăturăm totodată oboseala şi indispoziţia ascultătorilor dând şezătorilor o formă atractivă. (In cartea: „Catalogul bibliotecilor populare" găsim alese cântece potrivite pentru copii, tineret şi adulţi, din autori români şi străini, iar pentru patefon plăci nimerite satelor noastre. Celce are interes poate să o consulte).

In legătură apropiată cu cântecul stă jooul. Şi faţă de el să fim cu ochii 'n patru ca să nu-l pierdem. Dansul specific românesc care alături de port şi cântec ne face faţă peste hotare, trebue încetăţenit în unele sate, fiindcă a dispărut făcând loc dansurilor occidentale şi multor jocuri obscene importate. Nu trebue să fim indiferenţi faţă de acestea, ci să lovim fără milă în toţi aceia cari vin să calce în picioare dansul românesc. S'ar putea aranja chiar o zi de sărbătoare a dansului, cântecului şi portului românesc, la care să ia parte mai multe sate. Acolo se va premia cel mai bun jucător şi chiuitor, cel mai frumos cântec, cel mai bun cor, cel mai frumos costum, cel mai bun cântăreţ etc.

Pe aceştia să-i apreciem după valoarea lor, căutând a-i face cunoscuţi prin adunări, publicaţii, gazete şi ziare. Chiar să încercăm să încetăţenim prin echipe de tineri şi tinere unele jocuri naţionale specifice altor regiuni. Cu un cuvânt să căutăm pe orce cale ca aceste comori — cântecul, portul şi jocul, — ce vin dela obârşia noastră ca neam, să nu le pierdem.

Tot ca un mijloc bun pentru înobilarea sufletului putem aminti teatrul sătesc jucat de flăcăi, fete ori cu tineretul şcoalelor secundare. El să nu fie străin de căminul cultural. In cadrele teatrului preotul trebue să se folosească atât de piese, cât

sufleteşti în duhul creştin al unui iluminat fiu al bisericii şi neamului nostru.

Coresp.

*

Dr. Nicodim Milaş: *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, însoţite de comentarii. Vol. II. Partea II. (Canoanele Sfinţilor Părinţi şi canoanele întregitoare). Traducere făcută de *Dr. Nicolae Popovici*, profesor la Academia teologică din Arad, şi *Uroş Kovincici*. protoiereul ortodox sârbesc al Aradului. Arad, Tip. Diecezană, 1936. — Un vol. de 300 pp. Preţul 125 lei.

O lucrare dintre cele mai reuşite, făcută în scop de a cunoaşte şi aprofunda concepţia creştină ortodoxă, aşa cum o arată Sfintele canoane.

După volumele I, partea I şi II, şi după volumul II partea I, cu volumul de faţă se termină publicarea în traducere românească a lucrării canonistului ortodox Milaş. Traducerea, după originalul sârbesc, cuprinde bogat material pentru toţi doritorii de-a se familiariza cu canoanele care îi interesează din diferite puncte de vedere.

Cartea se poate cere dela Librăria Diecezană din Arad şi dela alte librării.

*

Conferinţe preoţeşti. — In ziua sărbătoarei Schimbarea la faţă a Domnului, preoţimea tractului *Ilia* şi-a ţinut conferinţa de vară în fruntaşa parohie *Gurasada*.

In această parohie este vechea biserică din secolul al XIII, considerată de istorici ca unul dintre cele mai vechi şi de seamă monumente istorice. Zidită în formă de cruce, cu păreţi masivi de peatră, care sprijinesc arcade şi o cupolă tipică, — farmecă pe credincioşi prin pictura ei originală, bine păstrată, executată de Ierodiaconul şi de tovarăşul său «*meşter intrezugrav Nicolae din Piteşti*».

Pictura în general, câteva tablouri în special sânt atât de tipice şi frumoase în arta bisericească orientală, încât a determinat pe mai mulţi artişti din apus să ia cópii fidele în acvarel, cópii cumpurate de muzeele naţionale din Viena şi Budapesta.

La această biserică aleargă credincioşii cu miile, dornici după apa cea vie a lui Hristos, în ziua praznicului Schimbării la faţă a Domnului.

Serviciul religios s'a săvârşit de toţi preoţii din tract, cari au luat parte în număr complet la această misiune religioasă. S'au mărturisit şi cuminecat peste 400 de credincioşi, veniţi din 60 de comune. Sfânta liturghie s'a săvârşit afară, pentru ca serviciul religios să fie ascultat de toţi. Răspunsurile liturghice au fost date de corul mixt, condus de învăţătorul *Herbei*.

La finea sfintei liturghii a cuvântat plin de duh părintele protopop *I. Josan*. Sf. Sa, prin cuvinte binesimţite, a arătat adevăruri, pilde şi îndemnuri brodate pe pânza curată a cuvântului desprins de pe paginile sfintei Scripturi. Cuvintele Sf. Sale au fost ascultate cu adâncă evlavie.

A urmat taina sfântului maslu săvârşită de 16 preoţi. După ungerea cu untul de lemn sfinţit, a urmat o frumoasă adunare ostăşească, cu alese cuvântări, cântece şi poezii.

După masă s'a ţinut o conferinţă intimă cu un program plin de miez. Susţinerea temelor-conferinţe a stârnit vii discuţiuni şi propuneri făcute de preoţi, cari au luat şi aici parte activă.

Soarele era spre apus, când Cuc. preoţi se îndreptau spre ale lor, cu conştiinţa omului care şi-a făcut datoria deplin, ducând fiecare cu sine idei şi nădejdi nouă, necesare pentru bătătorirea potecii spinoase a vieţii pastorale de azi.

Pr. *Dr. Rom. E. Iacob*

Creştinismul şi activitatea omului*)

Să trecem la esenţa problemei. Ce concepţie are creştinismul despre *om?* O concepţie care dejoseşte omul, sau îl ridică? Ceace ne interesează, nu sânt diferitele deformaţiuni ce le-a suferit învăţătura creştină în istorie, şi nici speculaţiunile făcute în favorul anumitor interese omeneşti, ci creştinismul luat în puritatea, în esenţa şi în acţiunea lui interioară asupra sufletului omenesc. Dela început, nu vom găsi nici un loc în revelaţia creştină, în Sf. evanghelii, în învăţătura Mântuitorului despre Impărăţia lui Dumnezeu — care din iubirea lui nemărginită faţă de oameni a sacrificat pe singurul Său fiu — în care omul să fie dejosit şi activitatea lui negată. Dimpotrivă, Sf. Evanghelie pretinde omului o muncă activă în folosul aproapelui, desăvârşire şi o continuă căutare a Impărăţiei cerurilor care nu se poate cucerì decât prin efort.

Inainte de a intrà umanismul european în epoca de decadenţă şi descompunere, toată doctrina lui, privitor la demnitatea omului, la valoarea personalităţii şi drepturilor nemărginite omeneşti, era de provenienţă creştină. Crestinismul a lucrat stratul adânc al sufletului, a modificat şi transfigurat natura crudă, semi-animală şi barbară a făpturii omeneşti. Fără această transformare lăutrică a naturii omeneşti operată prin creştinism, niciodată sclavia n'ar fi fost înlocuită, egalitatea oamenilor — care înainte de toate este o egalitate înaintea lui Dumnezeu — n'ar fi fost proclamată şi libertatea conştiinţei omeneşti, independenţa ei faţă de stat, n'ar fi fost cucerită.

Prin aceasta nu înţelegem că creştinii, împuterniciţii şi demnitarii ce purtau numele de creştin, ar fi luptat în istorie împotriva sclavismului să-l înlocuiască; ei chiar l-au susţinut. Insă ceeace trebue să înţelegem, e faptul că creştinismul a transformat lăuntric valorile şi sentimentele omeneşti, a adus o trezire a conştiinţei în aşa fel că sclavismul a devenit intolerabil. Şi cei ce nu se mai considerau creştini, au profitat de rezultatul acestei regenerării a a vieţii omeneşti. Marii filosofi ai antichităţii, ca Platon şi Aristotel, nu au putut ajunge la această conştiinţă care, datorită creştinismului, a devenit accesibilă fiecărui om de rând.

Creştinismul a fost cel dintâi care a afirmat libertatea de conştiinţă. In vechea civilizaţie, în Grecia şi la Roma, religia era etatistă, omul în mod integral depindea de „Cetate", şi nu se bucura de nici o libertate spirituală. In vechile monarhii ale Orientului omul era transformat definitiv în sclav. Numai creştinismul a afirmat, prima dată, independenţa omului în natură, l-a pus în faţa lui Dumnezeu, şi a înlăturat judecata statului şi a societăţii din afară, în raporturile lui cu Creiatorul. Din acest motiv, martorii creştini refuzând să mai adore Cezarul, au cucerit spiritualiceşte libertatea conştiinţei.

Se iveşte însă o gravă obiecţiune: în cursul istoriei creştinismul s'a robit statului, a devenit instrumentul lui docil, împuterniciţii şi demnitarii creştini i-au împrumutat sabia, au ars ereticii şi s'au făcut culpabili de o inchiziţie, necunoscută în Grecia antică. Dar, aceste acte nesocotite, tragice, nu se datoresc esenţei creştinismului, descoperirii lui Dumnezeu prin Fiul-Hristos, ci ele rezultă din receptivitatea şi mărginirea minţii omeneşti, din deformaţiunea revelaţiei creştine pe care omul şi-a însuşit-o în vederea propriilor lui scopuri. Aceste acte au fost, propriu zis, răsbucnirea supravieţuirilor păgânismului, o desfigurare omenească a adevărului creştin, o o nelegiuire comisă de stat şi societatea barbarizată asupra drepturilor conştiinţei omeneşti. Aşa că, atunci când judecăm rolul ce-l joacă creştinismul în istorie, trebue să luăm mai puţin în seamă acţiunile împuterniciţilor ce se numeau creştini, ale ierarhiei creştine care de cele mai multe ori nu era demnă de creştinism, ci să ne oprim la acţiunea lăuntrică ce a desăvârşit-o religia lui Hristos în sufletul, în viaţa emoţională şi în conştiinţa oamenilor.

Concepţia despre *om* ca fiinţă decăzută şi păcătoasă, ce nu se poate înălţa prin sine însuşi şi aşteaptă ajutor din cer, e departe de a epuisa doctrina creştină referitor la fiinţa omenească. Da fapt nu acest lucru e cel mai important. Trebue să înţelegem că nu se poate cădea decât dela înălţime; dacă omul a putut cădea, înseamnă că el, prin origine, a fost situat foarte sus. Numai un spirit liber, şi nu sclavul necesităţii naturale, se poate depărta de Dumnezeu. Omul nu e o picătură în oceanul vieţii naturale, nu e numai un produs al proceselor naturii ce nu cunoaşte libertatea. El poartă în sine chipul dumnezeesc, este reflexul naturii supreme, e creiaţia şi copilul lui Dumnezeu. Această natură nu poate fi distrusă în mod iremediabil, şi nimicită prin căderea lui. Lucrarea Creiatorului nu poate fi anihilată cu desăvârşire. Iată, punctul esenţial al învăţăturii creştine privitor la om.

Omul, chip al Creiatorului său, are chemarea de a creia, de a activa. In cartea Genezii ni se arată că omul a fost pus să stăpânească lumea, să cultive şi să organiseze pământul, şi să dea nume la fiecare creiatură însufleţită. Insăşi căderea lui ne arată că s'a bucurat de o putere şi libertate ce puteau fi folosite spre bine, ca şi spre rău. Creştinismul ne învaţă că însuşi Fiul lui Dumnezeu s'a făcut om, s'a încarnat, ridicând prin aceasta natura omenească la o înălţime minunată. şi dându-i posibilitatea îndumnezeirii. Fiul lui Dumnezeu este fiul omului. Iată pentruce omul este fiul lui Dumnezeu şi pentruce a fost adoptat de Dumnezeu. Misterul creştinismului nu umileşte fiinţa omenească, fiindcă ea primeşte, prin Hristos-Dumnezeu-Omul, o putere creiatoare ce-l ridică deasupra naturii.

Creştinismul massei populare, mijlocii, necultivate, a cuprins în sine profunzimi de elemente superstiţioase, supravieţuiri păgâne care au apărut în creştinism, într'un moment destul de întunecat, ca în vechiul păgânism pre-creştin. Acest creştinism a sdrobit şi dejosit omul, transformându-l într'o creiatură firească. Şi ceeace a uşurat mai mul propaganda antireligioasă, e tocmai faptul acesta, că ea s'a adresat mai mult magiei păgâne, decât misticei creştine, s'a legat de acest creştinism convenţional care n'are nici o legătură cu creştinismul curat, cu esenţa lui.

Religiunile istorice, ca iudaismul, islamismul, brahmanismul, au credinţa în Dumnezeu. Insă numai creştinismul adaugă, la această credinţă în Dumnezeu, şi o credinţă în om, în Dumnezeu-Omul. Numai creştinismul afirmă o legătură părintească interioară între om şi Dumnezeu; posibilitatea unei uniuni între divin şi uman; şi numai el crede că Dumnezeu se coboară până la om, şi omul se ridică până la Dumnezeu. Aceasta este particularitatea creştinismului, principală, şi drumul lui specific în raport cu celelalte religiuni. Creştinismul departe de a fi o negaţie a lumii şi a omului, este religia incarnaţiunii spiritului şi a transfigurării lumii. Conştiinţa religioasă a Indiei neagă omul, şi tinde la absorbiţia lui într'o divinitate impersonală, — pe când credinţa creştină afirmă valoarea omului, voieşte să-l transfigureze şi sa-l pregătească pentru eternitate. Biserica creştină înlătură pietismul ce profesează pasivitatea absolută a omului, şi respinge toate doctrinele ce neagă activitatea libertăţii lui. Omul nu poate fi activ, nu poate stăpâni elementele naturale din el şi din împrejurul lui, nu poate fi organizatorul lumii, dacă este numai produsul mediului natural şi social, ci numai atunci când, el deţine un principiu spiritual ce-l ridică deasupra naturii, principiu care este activ şi independent faţă de reacţiunile din afară. Aşa că, în timp ce creştinismul afirmă existenţa acestui principiu spiritual activ şi interior, materialismul nu vrea să-i facă loc în sistemul şi metoda lui.

In rom. de Pr. **C. Zoican**

*) Vezi Telegraful Român Nr. 30, 33 din 1936.

şi de cântări şi recitări frumoase care toate să aibă un rol educativ şi nu numai distractiv. E drept, pentruca acest mijloc de educaţie să producă un rezultat bun, îţi trebue piesă bună, actori pricepuţi, decor, punere în scena, îmbrăcare, joc, cântec etc. lucruri ce pot fi câştigate când celce e pus la conducere e harnic, e neobosit în muncă. Să nu uităm nici teatrul pentru copii.

Teatrul să fie un punct prin care să se îmbogăţească programul diferitelor serbări din timpul unui an. Aceste serbări sânt momentele binevenite în care omul liber fiind se poate reculege din munca continuă la care e angajat. Ele să fie luate în seamă de cămin, alegându-se ca mijloace prin care săteanului sa i se dea ceeace el în mod tacit cere. Iată cam ce serbări trebue încadrate într'un program special: Mai întâi serbările cu datini religioase: Crăciunul, Sf. Vasile, Armindenii, Sânzâienele etc. In ele într'un cadru bogat să se organizeze serbări tradiţionale cu obiceiurile frumoase de care sânt legate (cântec de stea, colinde, vicleimul, pluguşorul etc.).

Dumineca ortodoxiei trebue serbată de biserică şi cămin. In ea, după slujbă, se va arăta istoricul serbării sau suferinţele bisericii ortodoxe în trecutul neamului nostru. Unde s'a plămădit acest neam? De ce trebue să ţină la ortodoxie? Cari ne sânt martirii? etc. Totul se va desfăşura într'o atmosferă religioasă din care nu vor lipsì cântările religioase, lecturi din paginile sfinte şi din cărţile potrivite serbării etc.

Comemorările iar să nu le uităm, fiindcă „ele scot din neştiinţă şi uitare figurile de luptă şi de creaţie, mucenicii şi zeii popoarelor. Comemorarea presupune adeseori o slujbă religioasă, un cuvânt de retrezire în noi a omului sau a faptei comemorate, lecturi şi recomandări de cărţi în legătură cu ceeace se comemorează".[4]

[4] Gh. D. Mugur: „Expoziţiile, excursiile şi vizitele la muzeu, comemorările, sărbătorile şi concursurile". Op. cit. Dir. Educaţiei popopului, pag. 103—104.

In atenţiunea Direcţiunii Of. P. T. T. In timpul din urmă au început din nou să circuleze *cărţile poştale* din aşa numitul „Lanţ al fericirii Sf. Anton", — scrisori de obicei anonime, care cer adresatului să copieze zilnic, timp de 13 zile, câte o cartă poştală şi să o trimită cunoscuţilor, cari la rândul lor au să facă fireşte acelaş lucru, — căci în caz contrar „o mare nenorocire aşteaptă" pe ceice nu ascultă de „binevoitorul" îndemn. — In felul acesta se comite mare abuz de naivitatea celor superstiţioşi. Este datoria Direcţiunii oficiului poştal să ia măsuri, ca asemenea cărţi poştale, din lanţul „fericirii", să fie aruncate la coş fără a fi înmânate adresatului.

INFORMAŢIUNI

† Văd. preoteasă Ersilia Sturza din Şepreuşul eparhiei Aradului s'a stâns din viaţă, în 8 August a. c., în venerabila vârstă de 84 de ani. Intre rugăciunile şi regretele familiei şi ale celorce au cunoscut-o, a fost înmormântată în 10 l. c. în cimitirul din Şepreuş lângă iubitul său soţ, Mihai Sturza, care se afirmase, între anii 1870 şi 1890, ca unul dintre cei mai distinşi preoţi ai eparhiei. Decedata era înzestrată cu alese virtuţi creştineşti, nelipsind nici odată dela serviciile religioase şi cinstind toate posturile ca bună ortodoxă. O deplâng îndureraţii săi fii: dnii medici Dr. Marius Sturza profesor universitar în Cluj şi Dr. Ioan Sturza în Sibiu, precum şi fiicele sale şi alte numeroase rudenii. Dumnezeu să aşeze sufletul bun al preotesei Ersilia Sturza în cununa dreptilor!

Şcolare. Liceul comercial de băieţi din *Sibiu* funcţionează complet, cu toate clasele dela I—VIII. Inscrierile se fac zilnic între ora 9 şi 12. Are şi internat foarte bun. Sânt 20 burse vacante, în deosebi pentru clasa V. Informaţiuni se pot cere dela direcţiune.

La Facultatea de medicină veterinară din Bucureşti, înscrierile pentru admitere în anul prim, pe anul şcolar 1936/37, se fac la Secretariatul Facultăţii între 1—15 Octomvrie c. Informaţiuni se pot cere dela: Societatea studenţilor în medicina veterinară, Bucureşti.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 23 August 1936, va predica părintele protopop *E. Cioran.*

Poşta redacţiunii

Pr. *A. N.* în *S.* Intr'un număr apropiat. *I. E.*, student-teolog, Cluj. Acelaş răspuns.

Nr. 320—936 (28) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Bobâlna,** din protopopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Intregirea de salar dela stat conform coalei B.

2. Case parohiale cu 3 încăperi, în stare bună şi toate dependinţele (şura în curs de edificare).

3. 3 jugăre pământ arător, provenit din reforma agrară, 5 jugăre pădure, dreptul de păşunat pentru oricâte vite şi folosinţa cimitirului.

4. Stola obişnuită în protopopiat.

Reflectanţii la acest post, după ce vor înainta actele personale însoţite de autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de-a putea candida, se vor prezenta cu aprobarea oficiului protopopesc într'una din Dumineci sau sărbători în parohie, unde se vor face cunoscuţi credincioşilor.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial ortodox român al parohiei Bobâlna.

Geoagiu, la 9 Iulie 1936.

Inocenţiu Tiruţa
adm. protopopesc

Nr. 308—936 (30) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Ribicioara de sus,** din protopopiatul Zarand, cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopresbiteral în termin prescris şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopresbiteral, candidaţii se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu parohienii, a predica şi servì.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Brad, la 17 Iulie 1936.

Ioan Indreiu
protopop

Nr. 308—936 (29) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Bulzeşti de sus,** din protopresbiteratul Zarand, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.
3. Casă parohială corespunzătoare.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopresbiteral în termin prescris şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopresbiteral, candidaţii se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu parohienii, a predica şi servì.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Brad, la 17 Iulie 1936.

Ioan Indreiu
protopop

Banca Generală de Economii din Sibiu

Bilanţul brut încheiat la 30 Iunie 1936

ACTIV

			Lei
Cassa:			
a] Numerar efectiv		31.191,887	
b] Disponibil la B. N. R. şi C. E. C.		20.582.263	
c] Cupoane scăzute		53.953	51.828.103
Disponibil la bănci: a] In ţară [afaceri *noui*]		21.337,423	
b] In străinătate		1.541,987	22.879,410
Portofoliul de titluri: I. Titluri româneşti:			
a] Efecte publice val. nom.	2,273.550	1,013,911	
b] Titluri cotate la bursă val. nom.	778.500	857,583	
c] Titluri necotate la bursă val. nom.	42,768.530	29,926.057	
II. *Titluri străine:* „ „	103,500	103.401	31.900,952
Total val. nom. Lei	45.924,080		
Din aceste titluri sunt angajate titluri necotate la bursă val. nom.	13.989.450	11,110.463	
Portofoliul de scont: Plătibil în ţară:			
a] Cambii fără garanţii		30,530.532	
b] Cambii garantate cu mărfuri, titluri, etc.		26.088,306	
c] Cambii garantate cu ipoteci		20,358.973	76,977.811
Din acestea sunt impr. *noui* Lei	32,049.800		
Din portofoliul de mai sus se află rescontat Lei	36.401.427		
Debitori: Din ţară:			
a] Garantaţi cu efecte comerciale		66.216.073	
b] Garantaţi cu titluri		2,897.905	
c] Garantaţi cu mărfuri		3,940.520	
d] Garantaţi cu ipoteci		40.819,469	
e] Garantaţi cu garanţii diverse		80,678.671	
Din străinătate:		2.261.903	196.814.541
Din aceştia sunt impr. *noui* Lei	55.102,981		
Debitori beneficiind de legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934 [cota rămasă]			148.936.025
Pierderi rezultând din aplicarea legii lichidării datoriilor			235.439
Participaţiuni în ţară:			
a] La întreprinderi industriale		501.600	
b] La alte întreprinderi		357.500	859.100
Imprumuturi pe termen lung			9.066.389
Imobile: a] Imobile necesare exercitării comerţ. de bancă şi pentru locuinţele funcţ.		32.940.000	
b] Alte imobile		47.604.426	80.544.426
Mobilier al băncii şi întreprinderilor			8.043.910
Plasamentul fondului de gar. al scris. fonc.			500.000
Plasamentul fondului Dr. Carl Wolff			100.000
Conturi diverse			8,955.232
Cheltueli de administraţie, salarii, impozite, dobânzi şi comisioane plătite etc. dela 1/I—30/VI 1936			12,236.766
			649,878.104

PASIV

			Lei
Capital social			82,200.000
Rezerve legale			37,407.163
Fondul de amortisment pentru imobile			3,430.697
Fondul de pensii al funcţionarilor			13,660.077
Fondul de garanţie al scris. fonc.			500.000
Fondul Dr, Carl Wolff			100.000
Diferenţe de curs nerealizate la portof. de titluri şi devize			7,329.628
Scrisuri fonciare			7.413.406
Depuneri spre fructificare: I. *Din ţară:*			
a] Depuneri noui: 1. *La vedere:*			
In cont curent	Lei 74.210.216		
Pe livrete de econ.	„ 55.051.378		
2. *Pe termen* [livr. de econ.]	„ 19.644,210	148.905.804	
b] Depuneri vechi [conv. conf. Art. 52 leg. conv.] pe termen		217,599.129	
II. *Din străinătate:*		989.573	367,494.506
Creditori: I. *In ţară:*			
a] La vedere		2.799.049	
b] Pe termen		5.252,225	
II. *In străinătate:*		48,159.030	56.210.304
Angajamente de reescont:			
a] La Banca Naţională		55,000.427	
b] La alte instituţiuni		61,000	55.061.427
Conturi diverse:			7,062.056
Dobânzi încasate, beneficii diverse etc. dela 1/I—30/VI 1936			12,008.840
			649 878.104

Conturi de ordine

		Lei
Cauţiuni statutare		2,117.820
Debitori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă: In ţară:		28.000,806
Cambii de circulaţiune:		
a] In portofoliu	179.690,262	
b] Reescontate	18.599.000	198,289.262
Efecte spre încasare		9,239.913
Ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj şi gar. div.		341.465.530
Depozite de titluri şi alte valori în păstr.		46.391.466
Debitori de titluri împrumutate		875.000
Acreditive şi diverse		14,561.314
Efecte reescontate în conversiune [cota rămasă]		51,017.646
		691,958.757

			Lei
Deponenţi de cauţiuni statutare			2,117.820
Creditori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă:			
a] In ţară		21.210.806	
b] In străinătate		6,790.000	28.000.806
Deponenţi de cambii de circulaţiune			198,289.262
Remitenţi de efecte spre încasare			9.239.913
Deponenţi de ipot., ces., mărf. în gaj şi gar. div.			341,465.530
Deponenţi de titluri şi alte valori în păstrare			46.391.466
Diverse titluri împrumutate			875 000
Acreditive şi diverse			14,561.314
Angajamente de reescont în conversiune			51.017.646
			691,958.757

Sibiu, 30 Iunie 1936.

DIRECŢIUNEA:

Dr. Fritz Kasper m. p. director, **Harry Rose** m. p. director, **Dr. Gustav Adolf Klein** m. p. director,

Pentru contabilitate:
Wilhelm Schiesser m. p. procurist, cont. autorizat

Nr. 6510—1936 Ep. 3—3

Moşie de vânzare

In baza dispoziţiunilor testamentare ale fundatorilor Galacteon Şagău şi soţia, se va vinde prin licitaţie publică averea imobiliară a Fundaţiunei „Galacteon Şagău şi soţia Maria Şandor", situată în hotarul comunelor: Murăreni, Pietriş, Deda, Dumbrava şi Filea — din judeţul Mureş.

Averea ce se va vinde se compune din:

I. *In hotarul comunei Murăreni*

a) Pământ arător şi cositor în suprafaţă de circa 2 jugăre 900 st. □.

II. *In hotarul comunei Pietriş*

a) Arător şi cositor în suprafaţă de circa 28 jugăre;

b) Casă de peatră cu clădiri economice şi grădină;

c) Competinţele de pădure şi păşune dela composesorat.

III. *In hotarul comunei Deda*

a) Arător şi cositor în suprafaţă de circa 55 jugăre 829 st. □;

b) Competinţă de păşune dela composesorat.

IV. *In hotarul comunei Dumbrava*

a) Arător şi cositor în suprafaţă de circa 16 jugăre 1322 st. □;

b) Competinţă de păşune dela composesorat.

V. *In hotarul comunei Filea*

a) Pădure de fag având şi lemne de brad, în suprafaţă de circa 277 jugăre. —

Pământul arător şi cositor se va licita după parcelele constituite în diferite table.

Licitaţia orală se va ţinea în ziua de *Sâmbătă în 24 Octomvrie 1936* la ora 10 dimineaţa în cancelaria Oficiului parohial ortodox român din comuna Pietriş, judeţul Mureş.

Tot până la 24 Octomvrie 1936 se pot înainta şi oferte închise la Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, pentru cumpărarea în bloc a întregei averi imobiliare mai sus specificate, având ofertanţii a declara în ofertele lor, că cunosc condiţiunile de vânzare şi le acceptă.

Participanţii la licitaţie sânt obligaţi să depună la licitaţie în numerar 10% asupra preţului de strigare a obiectelor ce se licitează.

Eventualele oferte închise ce se vor înainta la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, pentru cumpărarea în bloc a întregei averi, încă vor fi însoţite de vadiu de 10% în numerar, asupra preţului oferit.

Condiţiunile de licitare se pot vedea la Oficiul parohial ortodox român în comuna Pietriş, precum şi la Consiliul arhiepiscopesc ortodox română în Sibiu, unde se dau şi informaţiuni.

Sibiu, 21 Iulie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român

Nr. 308—936 (32) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Tomnatecul de jos,** din protopopiatul Zazand, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopresbiteral în termin prescris şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopresbiteral, candidaţii se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu parohienii, a predica şi servì.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Brad, la 17 Iulie 1936.

Ioan Indreiu
protopop.

Nr. 308 - 936 (31) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Juncul de jos,** cu filia **Juncul de sus,** din protopresbiteratul Zarand, cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.

Concurenţii îşi vor înainţa cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopresbiteral în termin prescris şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopresbiteral, candidaţii se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu parohienii, a predica şi servì.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Brad, la 17 Iulie 1936.

Ioan Indreiu
protopop

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 30 August 1936 — Nr. 36

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Naționalismul în cadrul spiritualității creștine

Astăzi își dispută în politică superioritatea două idealuri, două direcții, cari se numesc pe scurt: stânga și dreapta.

Idealul stângii e unul limitat în orizontul pur material. Stânga vrea să vadă pe fiecare om sătul, la fel de sătul cu toți ceilalți; să mănânce toți la fel, să se îmbrace toți la fel, să fie onorați toți la fel și să poruncească toți la fel.

Ce trece peste aceasta puțin o interesează. Problema economică odată rezolvată în senzul amintit, raiul s'a pogorât pe pământ și nu mai are nici un înțeles să mai vorbim de altul. Din mulțimea de dorințe cari se zbat în sufletul omenesc, stânga vede numai una: pe aceea de-a mânca, de-a se sătura, de-a mânca la fel cu toții și totdeauna cât îi trebue.

Filosofia stângii oricât ar fi de savantă în termeni, nu trece peste preocuparea de economic. «Domnia proletariatului» e idealul din urmă al filosofiei marxiste.

Intre democrația dusă la extrem și între comunism există o mare apropiere din punctul de vedere al concepției despre viață. Deaceea ele s'au întovărășit azi în ceeace se cheamă «Frontul popular». E drept că democrația ține la cât mai nestingherita libertate individuală, iar comunismul nu pune nici un preț pe libertate, dar aceasta e numai o deosebire de tehnică, de mijloc prin care înțeleg aceste două să realizeze același postulat, același ultim ideal de egalitate și bunăstare economică.

Se înțelege că creștinismul nu e cu totul indiferent față de cele materiale și față de idealul egalității între oameni. Dumnezeu a așezat pe om în mijlocul naturii fizice ca s'o stăpânească și să-și extragă din ea hrana necesară trupului. Intre trupul nostru și natura fizică se petrece continuu un proces de schimb. Trupul nostru nu se poate menținea decât primind fără întrerupere elemente materiale din afară și eliminându-le apoi după anumite prefaceri. Dumnezeu ne-a lăsat să fim într'o comuniune indisolubilă cu natura, cu universul fizic, tocmai pentru a nu-l disprețui, pentru a nu ne desinteresa de el.

Dar ultimul scop al omului nu este numai înlăturarea pedicilor din calea acestui proces necesar de schimb, numai crearea condițiilor în cari acest proces să se desfășoare cât mai lesne. Ființele umane nu sânt numai niște piese mecanice din universul material. Menținerea trupului, și anume tocmai printr'o intercomuniune continuă cu natura, e numai un mijloc pentru ca spiritul omenesc să poată activa pentru realizarea unor idealuri mai înalte, să poată face eforturi cât mai mari de depășire, de ridicare spre lumea valorilor morale și spirituale.

Iar ca omul să facă eforturi serioase spre aceste valori, ele trebue interpretate în lumina eternității. Fără credința într'o viață eternă nici un efort de aici nu are preț suficient și nu te poate antrena adânc și durabil. Numai eternitatea dă preț sforțărilor noastre de aici oricât de mici ar fi ele și în oricare domeniu ar fi realizate. Scopurile spre cari tindem în viața aceasta n'au valoare serioasă decât dacă străpung bolta cerului și se prelungesc în eternitate.

Nu cred că s'a creat ceva mare pe pământ fără credința în prelungirea eternă a vieții proprii și fără conștiința vie în cel ce-a realizat-o că stă și va sta veșnic cu fapta lut sub privirea lui Dumnezeu.

Credința în eternitatea vieții proprii e rădăcina oricărei spiritualități mari. Ea nu condiționează numai o spiritualitate, pe cea religioasă, alături de care mai pot fi și altele, cum afirmă dl *Rădulescu-Motru* în cartea recentă «*Românismul*», ci e rădăcina unică a oricărei spiritualități adevărate.

Astăzi, în politică, în fața stângii ostilă total acestor aspirații din sufletul omenesc, se ridică în toate țările un naționalism care dogorește în elanul său tocmai de această credință în destinul spiritual al neamului, interpretat în lumina eternității.

Din timpurile de demult de când împărații se socoteau așezați de Dumnezeu pentru a-i sluji Lui în funcțiunea lor, n'a mai fost în mișcările politice atâta convingere despre destinul oarecum religios al neamului ca în naționalismul cel nou.

Intre naționalismul veacului trecut și cel de azi e o mare deosebire. In parte a văzut această deosebire și dl Rădulescu-Motru în cartea amintită. Naționalismul veacului trecut n'avea nimic spiritual în el; el concepea națiunea geografic, extensiv, ca o grupă de oameni ca toți ceilalți, doar linguistic și geografic deosebiți. El nu lupta pentru altceva decât pentru libertate ca supremul ideal național. Azi naționalismul pleacă dela convingerea, dovedită și științific, despre caracterul specific al fiecărui neam și din credința într'o misiune spirituală proprie a neamului tău. Azi naționalismul nu mai are ca scop libertatea, înțeleasă oarecum fizic, ci desvoltarea însușirilor specifice ale neamului propriu, realizarea spiritualității tale proprii, cu convingerea că această spiritualitate are o valoare eternă.

Naționalismul de azi vorbește de Dumnezeu, ca ziditor al neamului din care faci parte și ca ajutător în desvoltarea tipului de spiritualitate cu care l-a înzestrat. Naționalismul de azi e conștient că neamul slujește lui Dumnezeu atunci când prin muncă încordată își desvoaltă însușirile sale proprii.

Biserica nu poate decât să se bucure de această resurecție a spiritului și a idealurilor spirituale în politică, iar preoțimea e datoare să ajute din toate puterile mișcarea naționalistă creștină, combătând ideile materialiste, atee și internaționaliste ale stângii.

In special la orașe, între muncitorii momiți ușor de stânga cu idealuri atât de gastronomice, preoțimea are un rol îndoit de important.

Dr. D. STĂNILOAE

---

* FOIȘOARA *

Despre căminul cultural și rolul preotului în cadrele lui

[6] de **IOAN MIHAIL BRANEA**

Ziua cărții ar trebui cel puțin de 3 ori pe an instituită. „Inainte de Crăciun cu cărți potrivite pentru sărbătorile mari ale iernii, — calendare, cântece și colinde, povestiri și legende religioase. Inainte de Paști cu cărți de gospodărie agricolă, cărți mici și ieftine despre pomi și flori, despre toată gospodăria legată de pământ. O altă zi ar fi a sfinților împărați Constantin și Elena, sau a marilor apostoli Petru și Pavel cari stau la începutul vieții și culturii creștine".[1] In ea se va vorbi de însemnătatea cărții, se vor citi bucăți alese, se va asculta prin radio cuvântul dela centru, se vor împărți cărți și reviste, se va vizita expoziția de cărți și dacă se poate se va rula un film sau se va juca o piesă din care să învețe fiecare rolul mare al cărții în viață. Poți chiar aranja de mai 'nainte un concurs între săteni cu premii spre a vedea cine a citit mai mult și felul cum au prins ei lucrurile scrise. In sala căminului (celor ce iau parte la concurs) le vei da următoarea temă: Ce-ați cetit anul acesta și ce carte v'a plăcut mai mult? De ce v'a plăcut? — Aci vei vedea spiritul de discernământ al țăranului în arta cititului, spirit ce trebue uneori îndreptat. Și cu copii să aranjezi acest concurs și și serbarea (dându-le să exercite câteva puncte din program-cântare și declamare). Premiile le împarți tuturora în această zi.

Ziua sădirii pomilor (săptămâna după praznicul Mariei Egiptencei) iară trebue serbată de tot satul în pădure sau la câmp. Ea va fi deschisă cu binecuvântarea lui Dumnezeu. După slujbă va urma cuvântul preotului, iar imediat după el un cântec fie religios, fie cu caracterul zilei. O lectură nu prea lungă (d. ex. din „Pădurile noastre" de I. Simionescu, sau „Cartea grădinilor" și „Cartea pădurilor" de Ap. Culea, sau „Robinsonii Bucegilor" și „Vraja Bucegilor" de Nestor Urechia, sau „Oameni dela munte" de S. Mehedinți etc.). O declamare potrivită urmată de un cântec bătrânesc în care să se glorifice pădurea (din gură, instrument sau la patefon). Se vor sădi apoi puieții ce s'au adus și după aceea premierea sătenilor, cari au grădinile cele mai îngrijite și mai frumoase în sat, cu cărți, reviste, ziare și instrumente agricole sau cu pomi. La urmă de tot va urma muzică (lăutari), jocuri naționale și sociale, concursuri, întreceri etc. împreunate cu ospăț pe iarbă verde. Să fim prudenți ca petrecerea să nu degenereze, ci să urmeze același ritm cu care s'a început. Astfel concepută, ziua pomilor va fi o serbare de înfrățire a satului.

Ziua economiei (31 Octomvrie) în care se va arăta țăranului modul cum să se economisească ceva și locul unde să-și plaseze ce-a adunat. Tot aci se va vorbi de cooperație, consum, asociații forestriere, industriale, economice etc. Se va insista asupra adevărului etern: cheia vieții e economia.

Ziua apărării naționale va fi momentul potrivit în care vom face să defileze prin fața ochilor sufletești ai sătenilor eroii noștri morți pe câmpul de onoare. Vei arăta spiritul de jertfă ce trebue să-l aibă orce cetățean și pe care să-l dea când i se cere. Vei promova curajul în fața morții. Totul să încadrăm în cântece, imne și poezii eroice. Să îndemnăm pe sătean să jertfească din puținul ce-l are când i se cere pentru înarmarea țări. Să-i descriem icoana viitorului război citindu-i chiar paginile cărților în care el se descrie. Vom arăta mijloacele de apărare contra gazelor etc.

Momente pentru desvoltarea eroismului ne furnisează toate sărbătorile naționale, dimpreună cu aniversările nașterii sau ale morții conducătorilor noștri. Pentru ajungerea scopului cu care s'au instituit ele, preotul le va aranja într'un program nimerit. Ca regulă generală în schițarea programului se va urmări acest calapod: Cântec patriotic sau religios. Declamare. O conferință, cu referință la actul ce se serbează. Cântec patriotic. Lectură despre acest eveniment, Declamare și cântec. Unde se poate, se va aranja o piesă sau un film ce se încadrează în caracterul zilei. — Inainte de desfășurarea programului în fața sătenilor și-a oficialităților se va servi un Te-Deum sau parastas (după cum e cazul).

Să nu uităm ziua eroilor. Ea e prilejul când ne putem aduce mai bine aminte de frații noștri morți pentru același ideal: unirea tuturor românilor. Ea, „va începe cu o slujbă și cu pomenirea acelora cari dorm în locuri ce nu trebue să se uite. Pomenirea trebue să se facă într'o deslușită predică pentru eroi.

Dela biserică satul în procesie, cu steaguri și cu tot ce are mai frumos or-

[1] Idem pg. 106.

O adresă a Sf. Sinod către ministerul instrucţiunii. — Sf. Sinod a trimis ministerului instrucţiunii o adresă în care se ocupă de lipsa educaţiei morale şi religioase a tineretului dovedită mai ales prin ultimele asasinate. Răul provine din faptul că profesorii sânt recrutaţi fără avizul Bisericii, cum s'a petrecut cazul cu profesorul Constantinescu-Iaşi.

In concluzie, Sf. Sinod roagă pe dl ministru Dr. C. Angelescu să avizeze la modificarea legii învăţământului superior în ce priveşte organizarea facultăţilor de teologie. Recrutarea profesorilor să se facă strict cu aprobarea Bisericii. Chiriarhia să aibă deslegare a se ocupa de buna funcţionare a facultăţilor de teologie şi de creştineasca educare a studenţilor, avizându-se la măsuri disciplinare împotriva profesorilor şi studenţilor cu deprinderi imorale, sau amorale.

Pelerinajii. La mănăstirea din comuna *Cioara*, prot. Sebeşului, se va face, în 8 Septemvrie, un mare pelerinaj, în care credincioşii, iubitori de altarul Domnului, nu vor uita să ajute cu obolul lor terminarea sfântului locaş al mănăstirii aflătoare sub coperiş.

— Alt pelerinaj se face de ziua Crucii 14 Septemvrie c., la *Maglavit*. Plecarea dela Sibiu va fi Sâmbătă după amiazi în 12 Septemvrie. Preţul dus întors, cu plecare din Sibiu, este 320 lei.

E şi războiu religios. Un renumit ziarist portughez din Lisabona, înapoiat după 20 de zile petrecute în nordul Spaniei, îşi publică impresiile, făcând un jalnic tablou asupra situaţiei din regiunile vizitate, unde astăzi stăpâneşte mizerie şi desnădejde. In sate numeroase nu mai există, decât femei şi copii. Bărbaţii, porniţi la luptă, s'au schimbat în ucigaşi fioroşi, şi trec prin oraşe şi sate fluturând în vânt drapele pe care sânt zugrăvite cranii şi oase încrucişate şi cântând cântece de moarte. Războiul civil din Spania — spune mai departe gazetarul portughez — este mai mult decât o simplă revoluţie politică socială; *este şi un războiu religios*... După veacuri de catolicism şi de educaţie morală condusă pe de-a întregul de biserica [Romei], reacţiunea este groaznică...

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

ganizat, — cor sau fanfară, — va merge la cimiter ori la monumentul închinat din pietate celor ce s'au dus. Acolo un cuvânt viu, răscolitor, pios, un imn, un cor şi o îngenunchere sânt de ajuns. Serbarea va fi precedată în ajun de lecturi la şcoală şi 'n aşezămintele culturale" (d. ex. din: M. Lungianu „Mucenicii neamului", N. Batzaria „Suflete de viteji", M. Sadoveanu „Cu ochii la cer" etc.).[2]

Ziua apelor, acolo unde are chenarul potrivit (râu, fluviu sau mare) trebue serbată. Ea se va aşeza în una din Duminecile din a doua jumătate a lunei Iunie. Programul va fi format din o slujbă religioasă, o conferinţă despre însemnătatea apei, foloasele ei, mijloacele prin cari se pot scoate din ea bogăţiile, însemnătatea înotului, vâslitului etc. Vor urma cântece şi poezii marinăreşti şi pescăreşti, lectură (din „Cartea apelor" de Ap. D. Culea, „Cartea Dunării" de Jean Bart etc.) iar la urmă concursuri de înot, (lungime, rezistenţă, iuţeală, frumuseţe etc.) şi de vâslit cu tinerii dela 14—19 ani sau 18—30 de ani. Lor se va decerna de către Liga Navală prin cămin cărţi şi diplome speciale.

Tot într'un program special să fie încadrată ziua muncii — mai ales unde sânt muncitori. Să facem din ea un moment nu de anarhie bolşevică, ci de un creştinism adevărat.

Să nu uităm ziua laptelui, a florilor şi mulţimea acestor sărbători speciale pe care să le prindem într'un program frumos ce să influinţeze în bine pe săteni. Aci să premiem cele mai frumoase produse ale lor.

Ziua copilului trebue iar organizată. Ea să fie în aerul liber, în natură. Acolo tot satul va auzi glorificându-se razimul bătrâneţelor, al satului şi al neamului: copilul. O conferinţă va arăta ce este copilul, rolul lui în viaţă, datoriile faţă de el etc. Se va vorbi şi pentru copii, vorbire ce să le intre la inimă (într'o formă povestitoare). Vor cânta, se vor juca atunci, vor spune poezii, vor auzi cântece la patefon, li se vor citi bucăţi alese, li se vor spune poveşti frumoase, vor mânca împreună, se vor lega cu toţii sub bolta cerului într'o prietenie ce să nu se mai strice niciodată. Numai atunci se va face apropierea celor mari cu sufletul lor, când ei vor fi apreciaţi după valoarea ce-o poartă 'n ei, când văd în conducători oameni ce le doresc numai bine. Momentul cel mai potrivit e acesta.

Ziua mamei să fie momentul în care să aducem glorie acelora dela care ne avem viaţa, acelora care până la moarte nu cunosc decât sbucium, grijă, spaimă şi trudă pentru copii şi casă. In ea se vor organiza serbări frumoase cu următorul program: Cântec (o rugăciune), conferinţă, declamare, cântec („mama" etc.). Lectură din scriitorii noştri despre mamele lor. Citirea celei mai bune lucrări din concursul dat la şcoala primară cu subiectul: «*Mama mea*». Premierea celei mai bune lucrări şi a celei mai bogate familii în copii. Cântec.

Cu această ocazie se va creia şi cutia de milă a celor mai sărace mame. Se vor face apoi vizite pe la casele lehuzelor, ducând pe lângă o vorbă bună şi ceva ajutor material (unde e trebuinţă).

Iar la acest loc vorbind de spiritul de caritate al căminului, e necesar a aminti şi despre înfiinţarea unui fond al milelor din care se vor ajuta văduvele sărace, se vor da ajutoare de înmormântare, ajutoare pentru şcolarii săraci şi merituoşi (haine, cărţi, încălţăminte etc.), ajutoare celor ajunşi într'o nenorocire (i-a ars casa, i-a murit un bou, cal etc.). Pentru mărirea acestui fond se va lua cel puţin 5 sau 10 la sută din venitul căminului, aşezându-se totodată (în vederea acestui scop) o cutie pentru mile (la un loc potrivit). Se va apela şi la sătenii mai înstăriţi să ajute cu ceva (în natură cel puţin). —

Ca încheere a acestui capitolaş, să analizăm puţin cinematograful şi radiofonia, după mijloace sigure care alăturea de carte pot aduce un rezultat bun în acţiunea culturală ce-o întreprindem.

Cinematograful, unde se află, să fie cât de des întrebuinţat, deoarece filmul de multe ori influinţează mai puternic decât o carte. Ţăranul la început greu se poate transpune în cele ce citeşte neavând abilitatea necesară, pe când filmul, prezentându-i în faţă icoane vii, vrând nevrând îl sileşte la aceasta. El totodată e şi un mijloc prin care sătenii pot să-şi cunoască ţara, bogăţiile şi frumseţile ei, chiar întreaga lume; pot să vadă în mod palpabil urmările dezastruoase ale diferitelor patimi, vicii, boale, păcate etc. De n'ai cinematograf, să cauţi cât mai repede să-l câştigi jertfind tot ce poţi. Precum flămândul pentru o bucată de pâne ar fi în stare să facă orce, aşa şi tu pentru cinematograf să alergi, să lucrezi pentru a-l câştiga, spre a hrăni la vreme pe ceice te aşteaptă.

Să foloseşti şi radiofonia cât se poate de mult, mai ales acum când se organizează de postul nostru de emisiune programe speciale pentru săteni („ora satului", Dumineca) şi pentru tineret şi copii („ora copilului" Joia). Ea suplineşte multe neajunsuri pe cari le întâmpinăm, fiind de un real şi nepreţuit folos pentru orce preot care vrea să fie adevărat misionar. „Prin radiofonie prindem cântecul pregătit dela centru şi toată frumseţea muzicei de acolo şi din orce centru al ţărilor europene. Ascultăm conferenţiari, misionari, predicatori, mari profesori, literaţi, savanţi, oameni de ştiinţă şi de stat, ascultăm apoi comunicări, sfaturi, înştiinţări, piese de teatru, opere, coruri, concerte şi tot felul de festivităţi muzicale".[1] Cu un cuvânt, un aparat de radio într'un cămin înlocueşte orce gol din activitatea lui, gol ce nu poate fi împlinit fie din lipsă de timp sau alte motive.

b) Sănătatea.

Iată o parte unde ai iarăsi de lucru, dar pentru îmbunătăţirea căreia nu trebue să porneşti la o schimbare bruscă, ci lentă. Ţăranul este mai greoi, şi toată acţiunea noastră pornită fără chibzuială ar da eşec.

[2] Gh. D. Mugur, Art. şi op. cit. pg. 109.

[1] Mugur şi Voiculescu, op. cit. pg. 194.

Pe urmele unui pelerinaj

Sărbătoarea bisericească *S. Proroc Ilie* (20 Iulie) este hramul şi ziua pelerinajului obişnuit la *Mănăstirea din Romăneşti*-Făget, zidită lângă apa vindecătoare a *Izvorului Miron*.

Mănăstirea, ce se înalţă într'un centru curat românesc şi ortodox, este cercetată anual de zeci de mii de credincioşi cari aleargă cu adâncă cucernicie să asculte sfintele slujbe aducătoare de mângăere, linişte, putere, sănătate şi întărirea credinţei strămoşeşti.

In vecinătatea mănăstirii se află izvorul cu o apă bogată, albastră cristalină şi radiatoare de acid carbonic şi alte elemente, pe care şi ştiinţa medicală le declară ca vindecătoare.

Anul trecut, conducând un pelerinaj la această mănăstire, am rămas deplin mulţumit de Sf. servicii în sobor, celebrate de preoţii tractului în frunte cu părintele protopop octogenar *Sebastian Olariu* din Făget.

Nu se poate aprecia, prin grai sau scris, ce influinţă profund răscolitoare are o astfel de misiune asupra poporului care într'adevăr azi însetează după apa cea vie promisă de Mântuitorul Hristos.

Oameni necăjiţi, încercaţi de soarte, bolnavi declaraţi incurabili de ştiinţa omenească, maniaci, oameni păcătoşi, la aparenţă incorijibili, se întorc de aici schimbaţi, de multeori vindecaţi, şi totdeauna mângâiaţi şi cu virtutea nădejdii înmugurită.

Un exemplu din câteva pe care le ştiu: *Goţ Iancu* din B. a avut o rană provenită dintr'o schijă de şrapnel. A fost în multe spitale, până şi în Viena, dar rana a rămas deschisă 15 ani. Crede nestrămutat că apa dela Izvorul Miron, i-a vindecat complet rana ce a rămas atâta timp refractară încercărilor medicale.

O notă discordantă cu spiritul de evlavie şi reculegere, ce domnea după sfintele servicii, — o constituia «*nedeea*», sau «*ruga*», cum o numesc localnicii, organizată în acest timp şi loc de tineretul comunelor din jur. Muzică, lăutari, jocuri, strigături, băutură ameţitoare etc. făceau impresie ce nu cadra nici cu spiritul zilei, nici cu locul menit pentru preocupări spirituale. Toţi vedeau că nu e bine ce se face, totuşi păstrau obiceiul, de dragul tradiţiei.

In acest an lucrul s'a schimbat cu totul: Nici muzică, nici joc, nici chiuituri, nici băutură alcoolică n'au fost îngăduite — de organele bisericeşti în înţelegere cu cele civile, — fapt pentru care merită toată lauda şi recunoştinţa pelerinilor cari veniseră pentru închinare, nu pentru joc.

Să dea Domnul ca în urma acestui fapt plin de înţelegere a cerinţelor timpului, faima Mănăstirei şi Izvorului să crească an de an, îndemnând pe tot mai mulţi închinători să cerceteze locul de reculegere, deşi cam dosit şi la periferie, totuşi mai liniştit şi mai plin de misticism.

Pr. Dr. Rom. E. Iacob

Probleme-Recensii-Comentarii

Cercuri pastorale. — Credincioşii filiei *Almăşel*, — comună situată printre dealuri — au avut o mare bucurie sufletească Duminecă, 16 August 1936, când dimineaţa la ora 9 preoţimea cercului religios *Zam*, din protopopiatul Dobrei, s'a prezentat la conferinţă, în smeritul lor sat. Au fost prezenţi preoţii: Solomon Giurcoane din loc, Adam Lăzărescu din Zam, Remus S. Haneş din Fintoag şi Milionor Furdui din Tei.

S'a servit utrenia şi sfânta liturghie în sobor, dându-se răspunsurile liturgice de cantorii din loc şi parohiile învecinate. La priceasnă a predicat părintele *Milionor Furdui*, despre datoria creştinilor de a ierta greşalele semenilor noştri, iar la finea sf. liturghii părintele *Adam Lăzărescu*, a conferenţiat despre viaţa Maicii Domnului. Credincioşii, prezenţi în mare număr, au ascultat cu viu interes ambele cuvântări, după care, mulţumiţi, s'au întors la casele lor.

Programul de după masă a fost rezervat pentru conferinţa intimă a preoţilor. Pr. *S. Giurcoane* a conferenţiat despre: „Uniformizarea cultului divin", documentând cele expuse cu probe liturgice. La critică au luat parte toţi preoţii, iar la sfârşit Pr. *A. Lăzărescu*, preşedintele cercului, şi-a făcut observaţiunile asupra criticelor susţinute şi a lucrării. Mulţumeşte, în numele preoţilor, Pr. S. Giucoane pentru munca depusă la interesanta şi bine documentata lucrare, precum şi pentru buna primire ce a arătat-o întotdeauna faţă de preoţimea acestui cerc.

Coresp.

*

— In vara aceasta, preoţimea *Branului de jos* a ţinut două cercuri religioase. Primul s'a ţinut în 20 Iulie la biserica din *Sohodol*. După terminarea serviciului divin, săvârşit în sobor. preotul *Ioan Lascu* din Poarta-Bran a predicat despre: „Ce trebue să prăznuim, Sâmbăta sau Dumineca?"

Al doilea cerc pastoral s'a ţinut în *Poarta-Bran*, în 16 August unde, la priceasnă, a predicat Pr. *Valer Beleuţă* din Poiana Mărului. După serviciul divin a vorbit Pr. *Ion Lascu* din parohie despre: „Comunism şi creştinism", arătând, cu potrivite exemple, absurditatea doctrinei comuniste şi pericolul ce-l prezintă ideile comuniste pentru credinţa creştină. Această conferinţă a fost ascultată cu viu interes de mulţimea de credincioşi adunată, în majoritate intelectuali, sezonişti veniţi din diferite părţi ale ţării.

La sfârşit, s'a făcut un parastas pentru odihna marinarilor căzuţi în războiul pentru întregirea neamului. La fel şi pentru preoţii răposaţi din cuprinsul cercului.

Asistent.

*

Indemn cuminte în problema cuvintelor licenţioase. — Sf. Apostol *Pavel*, ca unul care printr'o minune deosebită s'a deşertat de toată vrăjmăşia ce purta lui Hristos şi s'a umplut de duh sfânt şi de dragoste către Dumnezeu şi oameni, poartă în faptele sale, ca şi în spusele sale, un dram din eternitate. Sfaturile lui, izvorâte cu menire locală şi încadrate în anumit timp, poartă pecetea care depăşeşte vremelnicul, ele străbat veacurile, se înfrăţesc cu existenţa servind drept cele mai superioare cărări ale vieţii omeneşti.

Poposind căutători pe marginea scrisului Sf. Pavel, ne vom convinge de adânca lui pătrundere a genului omenesc. Măestru analist, înzestrat cu răbdare de botanist, el a pătruns în sufletul omenesc până în cele mai adânci cute, pentru a-şi da seamă de toate metehnele care se cuibăresc şi stâlcesc spiritualitatea în om. Cu această cunoaştere topografică a realităţii omeneşti, sfaturile lui sânt de talia celui mai iscusit strateg. —

Cuvântul este o tovărăşie de silabe, o manifestare externă a gândurilor omeneşti, prin care se face posibilă comunicarea între oameni şi înaintarea vieţii spirituale.

Pentru noi cari nu facem teatru, nici muzică, n'are importanţă dicţiunea sau muzicalitatea cu care cineva rosteşte cuvin-

tele, ci *fondul* care se naşte din tovărăşia de cuvinte rostite.

Cuvintele diferă dela om la om, — diferenţiere determinată de atâţi factori, dar totdeauna ele vădesc interiorul, preocupările unui om.

Puterea cuvântului se leagă de lumea basmului, fapt ce impune anumite restricţiuni pe seama folosirii lui. Ingrădirile nu vizează discuţiunile sănătoase, ci pe acelea care se duc pe marginea trivialităţii purtate de omul care nu alege vorba.

Ferirea de cuvinte desfrânate, răscolitoare de porniri josnice, de istorioare în care se răsfaţă imoralul, este şi îndemnul Sf. Pavel.

Sânt printre noi oameni cari îş frământă memoria cu istorioare picante, alţii sânt meşteri iscusiţi de cuvinte cu duble înţelesuri. Adepţi ai celui mai periculos nudism, s'au transformat în adevărate hambare de bacterii omorâtoare.

Sânt adevărate debuşee care desfac, pe calea vorbei, o ploaie de toxine, capabile să distrugă atâtea vieţi omeneşti, câte nu distrug cele mai sălbatice gaze asfixiante.

Prin cuvinte murdare se aduce o gâdilire a animalului, un râs al feţii, o anemiere a spiritualităţii. Asemenea discuţii sânt un mediu de cultură al imoralităţii, izvor nesecat de otrăvuri sufleteşti.

Aceasta-i îndeletnicirea superficialităţii, a omului care trăeşte din împrumuturi uşoare, din gustarea sensualismului.

Intre oameni curaţi, cari trăesc în legătură cu harul dumnezeesc, să nu se audă aşa ceva. Cea mai categorică izolare faţă de astfel de preocupări, este îndemnul apostolului Pavel.

Pr. *Gheorghe Şerbu.*

Nr. 6957—1936

Notificare oficială

Mai mulţi preoţi ni s'au plâns, că în April 1936 au primit salar mai mic decât în April 1935.

Pentru orientarea preoţimii noastre aducem la cunoştinţă, că salarul preoţilor pe luna April 1936 a fost aprobat de minister cu aplicarea *curbelor* nedrepte, — şi sporul dat pe această lună, conform dispoziţiunilor On. minister al cultelor, s'a vărsat *la fondul de pensiuni.*

Cu începere dela 1 Mai 1936, preoţimea primeşte salarul integral, fără aplicarea curbelor nedrepte şi fără a se mai reţinea din el venitul din parohie.

Consiliul Arhiepiscopesc

Figuri de preoţi

† Preotul Lazăr Popa

Invăluit în vesmântul morţii, s'a stins ca o făclie, înălbit sub greutatea anilor sbuciumaţi, figura blândă şi senină a preotului Lazăr Popa din Şinca Nouă-Făgăraş.

Moartea acestui slujitor al altarului ne dă prilejul să-i psalmodiem memoria, fiind unul dintre aceia care a trăit modest ca un sihastru, deşi unele calităţi ce le-a avut, l-ar fi putut înălţa sus de tot.

Născut în Şinca Nouă la 1853 dintr'o veche familie ce a dat neamului mai multe generaţii de preoţi distinşi prin iubirea de neam şi lege, a crescut în viaţa patriarhală dela ţară şi într'un sat curat ortodox şi a rămas toată viaţa sa credincios luptător în apărarea turmei ce a păstorit-o timp de 55 ani.

După ce a urmat şcoala primară din sat, trece la liceul românesc din Braşov, având patru clase liceale continuă cu succes la seminarul pedagogic şi apoi la cel teologic din Sibiu, pentruca să revină în satul natal, slujind la început şcoalei, timp de 7 ani, apoi capelan şi în cele din urmă ales paroh, dăruindu-i Dumnezeu şi o aleasă tovarăşă de viaţă. Bun la inimă şi la suflet, îndatoritor cu orcine, şi-a atras iubirea, încrederea şi respectul tuturor. A fost mulţumit întotdeauna de situaţia ce i-o crease mediul în care se găsea şi a înţeles să-şi făurească idealul vieţii cu conştiinţa generaţiei în care naţionalismul curat sta alături de cele mai înalte calităţi sufleteşti. In parohie a împărtăşit întru totul viaţa simplă a credincioşilor săi, căutând să fie exemplu în gospodărie şi în munca de câmp.

Nimic nu l-a ispitit în viaţă. Când i s'a oferit postul de preot militar în armata austro-ungară, a înţeles că mai bine este dacă rămâne credincios bisericii şi nedespărţit de turma sa. Biserica şi conştiinţa naţională a poporului românesc era una în sufletul lui. N'a părăsit nici odată cauza naţională. Alături de propovăduirea cuvântului Evangheliei a ştiut să privească cu încredere în viitorul neamului, contribuind prin munca şi îndemnurile sale la înfăptuirea idealului naţional.

Pentru atitudinea lui de român ce o manifesta pe faţă, a trebuit să îndure din partea stăpânirei multe neajunsuri, dar nu s'a descurajat nici o clipă, a mers înainte, având de călăuză dreptatea în care îşi pusese întreaga lui nădejde. A suferit urgia ungurească în mai multe rânduri. Astfel după învingerea naţionalistă dela Făgăraş în 1910, preotul Lazăr Popa a fost mereu urmărit şi, din cauza unor oportunişti şi renegaţi, guvernul dela Budapesta îi sistează întreg salarul timp de 4 ani. Nu s'a descurajat şi a suportat cu demnitate jertfa de părinte cu cei cinci feciori, dintre cari patru urmau la liceul ortodox român din Braşov. Izbucnind războiul mondial este urmărit şi persecutat. In toamna anului 1916, când trupele ungureşti se retrăgeau, părintele Lazăr este căutat spre a fi omorât. Scapă cu viaţă, rătăcind prin păduri şi holde.

Şi-a uitat de suferinţe când a ieşit întru întâmpinarea vitejilor ostaşi români. Bucuria i-a fost de scurtă durată, căci după retragerea temporală a armatei române a îndurat un greu calvar. La 1 Ianuar 1917 este arestat de jandarmii unguri în uşa bisericii. Umilit batjocorit şi bătut, este osândit la 8 ani temniţă grea, fiind închis la Cluj, unde a suferit 22 luni de închisoare, fără să-şi piardă credinţa în unitatea neamului. Sufere cu o resemnare mucenicească până la revoluţia din 1918, care a adus libertatea cea mare a neamului şi izbânda definitivă a ostaşului român eliberator de jugul apăsării străine.

Reîntors acasă, găseşte gospodăria jefuită şi ruinată, a avut însă mângăerea credincioşilor cari l-au primit cu lacrimi de bucurie. Pe duşmani şi răi voitori i-a iertat cu creştinească dragoste, deşi avea prilej să se răsbune. Şi-a dus mai departe viaţa, jertfindu-se pe altarul bisericii şi al neamului, fără să râvnească vreo răsplată. Deşi n'a prea avut în viaţă bucurii, bătrâneţele şi le-a mângăiat cu cei cinci copii cărora a ştiut să le dea o educaţie aleasă, îndrumându-i spre situaţii sociale folositoare bisericii şi neamului. A dat bisericii un protopop şi un preot-profesor, armatei un colonel şi ţării un funcţionar de stat şi un doctor în medicină. Acesta a fost preotul Lazăr Popa. A trăit discret, dar a murit mulţumit că n'a trecut prin viaţă fără rost.

Astăzi când îşi doarme somnul cel de veci în cimitirul din Şinca Nouă, depunem o lacrimă de recunoştinţă pentru cel care a fost icoana preotului, ce va fi pomenit de generaţiile cărora le-a fost o jumătate de veac păstor şi făclie neamului românesc şi nădejdilor lui naţionale, într'un colţ al ţării Oltului.

Dumnezeu să-l odihnească cu drepţii!

Preot **I. Brânzea**

Organizaţi Reuniuni de femei

Asociaţia clerului „A. Şaguna" — secţia Sibiu

Comunicat

Aducem la cunoştinţa P. C. membri ai asociaţiei clerului, „A. Şaguna", secţia Sibiu, că în temeiul hotărârilor dela Mediaş şi Făgăraş, de-a se ridica un cămin pentru preoţime la băile Bazna, — ne apropiem de realizare.

Terenul s'a cumpărat şi transcris pe numele Asociaţiei. Planurile sânt întocmite de dl arhitect G. Cristinel din Bucureşti, aşteptând aprobarea lor dela „Oficiul naţional de turism".

Dorim, întrucât e posibil, ca în toamna aceasta să ridicăm căminul, în roşu.

La apelul trimis, nu am primit răspuns dela toate protopopiatele.

Spre orientare comunicăm, că o seamă de preoţi au semnat pentru un an, sume dela 300—1000—2000 Lei cu reţinere din salar.

Rugăm stăruitor pe P. C. protopopi şi pe Cuc. preoţi, ca până la 15 Septemvrie c. să înainteze tablourile cu sumele semnate: — Oficiului protopopesc ortodox Sibiu, ca să ne putem orienta. După această dată, vom publica contribuirile după protopopiate — şi alte contribuiri.

La timpul său vor urma şi alte comunicări în legătură cu ridicarea acestui cămin — ca Cuc. preoţime să fie orientată.

Sibiu, la 20 August 1936.

COMITETUL

INFORMAŢIUNI

Măsuri înţelepte. In congresul învăţătoresc, ţinut zilele trecute la Tg.-Mureş, dl ministru *Dr. Angelescu* a adus la cunoştinţa învăţătorimii, că dela 1 Septemvrie s'au creiat 260 posturi de învăţători în judeţele: *Mureş, Ciuc, Odorhei* şi *Treiscaune*, luându-se dispoziţia ca fiecare şcoală primară din vechiul regat, precum şi şcoalele normale, să adopte câte doi elevi din cele patru judeţe numite; s'a hotărât, afară de aceasta, să se înfiinţeze *capele* de rugăciune în toate comunele, unde românilor li s'au distrus pe vremuri bisericile. Şcoalele secundare din vechiul regat vor avea să adopte câte o comună în care, în vremea vacanţelor de peste an, profesorii şi elevii cursului superior să vină şi să facă operă de reromânizare a elementelor desnaţionalizate.

Lui, înainte de-a face ceva să-i explici motivul ce te determină la acest lucru, căci de nu, cam greu va prinde gândul bun ce-l urmăreşti.

In primul rând — în această ordine de idei — te va preocupa schimbarea feţii satului, adecă curăţirea lui. Satele noastre cele mai multe îţi prezintă un tablou trist, cu caracter de primitivitate. Uliţi murdare, pline de praf şi glod, lipsite de arbori sau pomi, grădini neîmprejmuite şi 'n paragină, case aşezate întortochiat, nevăruite sau chiar neizbite, porţi dărăpănate, curţi, closete, coteţe şi grajduri necurăţite, case igrasioase, neaerisite etc. sânt tot atâtea pete ce nu se pot tolera acestui sat românesc. Străinul şi orcine te va judeca mai întâi după exterior, şi de aceea acest aspect de viaţă primitivă, care ne apasă şi ne ruşinează, prin o acţiune de zdrobire, printr'o muncă îndârjită îl vei schimba. Vei căuta să areti sătenilor că ei nu sânt liberi a trăi după bunul lor plac, ci sânt nevoiţi a vieţui în aşa fel ca să nu vateme sănătatea vecinilor sau a întregului sat. Ei au datoria, pentru binele comun, cel puţin de a-şi curăţi curtea, şanţul şi uliţa din faţa casei, lucru nu prea greu. Curţile şi grădinile să se îngrădească, bălţilor şi mlaştinelor să li se dea scurgere, gunoaiele şi bălegarele să fie cărate departe de sat, closetele să fie aşezate departe de fântână şi făcute în aşa fel (groapă de beton, văruite etc.) încât să nu pericliteze sănătatea; drumurile şi străzile să fie umbrite de arbori, fântânile săpate adânc, iar gălele legate în cercuri pentru a nu bea vitele din ele etc. Cu un cuvânt, să ferim, pe orce cale, aceste lucruri ce le întâlnim în ograda şi uliţa ţăranului nostru, să nu devie — din neglijenţa cuiva — focare de microbi, cari se vor împrăştia în sat ducând felurite şi felurite boale. Să nu uităm apoi că unele boale se propagă prin păsări, animale şi insecte, de aceea să le ferim pe acestea să ajungă în contact cu gunoaiele şi murdăriile de tot felul. Să căutăm ca pasările ce le avem în curte, să nu colinde gunoaiele şi closetele vecinilor, porcii să nu râme în drum, câinii să nu muşte pe drumeţi, vitele să nu colinde satul, muştele să nu-şi găsească clocitoarea în bălegarul de lângă casă etc. Făcând aşa ne izolăm de multe boale molipsitoare.

Prin vizite dese vei cunoaşte apoi casa ţăranului, pe care prin arătări vii şi îndemnuri o vei transforma din un cuib de microbi în un adevărat locaş plin de farmec şi de pitoresc, fără însă a ştirbi nimic din tradiţia ei de înfrumseţare. Ordine, gust de frumos, curăţenie, flori, covoare ş. a. sânt lucruri ce trebue întronate în casa fiecăruia, deoarece ele fac falâ celui ce le are. In privinţa aceasta însă tu şi conducătorii să le fiţi exemple. Poţi chiar în fiecare an să premiezi cea mai curată, mai frumoasă şi mai cu gust aranjată casă a satului. Aici să te lipseşti de simpatii şi altfel de motive ca acestea; să nu părtineşti pe nimeni spre a face falâ cutăruia sau cutăruia, ci să fi drept în apreciere. Vei alege o casă ţărănească şi nu una împestriţată cu cine ştie ce fel de mobilă etc. Totul va fi făcut cu consimţământul consiliului.

Vorbind de casa ţăranului, să ne oprim la ea puţin. „Omul nu are voie să-şi pună casa oricum şi ori unde. El întâi să întrebe pe medicul de plasă sau pe primar, căci este un regulament al clădirilor. Casa se pune la linie, cu faţa spre miazăzi, trebue făcută din cărămidă sau lemn, e oprit să se facă oin gard lipit cu bălegar. Casa trebue să aibă cel puţin 3 odăi, cu înălţimea îndestulătoare, nu chichineţe, să intri pe brânci în ele, şi când te scoli în sus să te isbeşti cu capul de tavan. Odăile să aibă ferestre mari şi luminoase. Bucătăria să fie osebită. Toate acestea le ştie medicul, care tocmai de aceea e pus să facă pe oameni să asculte pravila igienei.

Intr'un astfel de sat, aşezat într'un loc desfătat, pe o colină bogată de deal, tăiat de râu curat şi răcoros, cu apă bună şi îndestulitoare de băut la fiecare casă, cu uliţi largi, pietruite, cu şanţuri curăţate, cu curţile împrejmuite, cu casele largi şi încăpătoare făcute de cărămizi, cu ogrăzile pline de pomi roditori şi de verdeţuri, cu grajduri curate pentru vite, cu bătăturile măturate şi curăţite de gunoaie, cu pasările şi lighioanele închise, cu câni legaţi, un astfel de sat nu e o minune din carte",[2] ci o realitate ce se întâlneşte în Olanda, Danemarca, Franţa, Germania etc. şi chiar la noi în aşezămintele săseşti. Neavându-l să-l înfăptuim.

[2] V. Voiculescu: „Toate leacurile la îndemână". Cartea satului Nr. 4, pg. 131.

„Eu sânt lumina lumii..."

(Ioan 8, 12)

Iată, un mare adevăr pe care trebue să-l înţelegem şi să-l urmăm, astăzi, mai mult decât oricând: Domnul Isus Hristos a fost, este şi va fi pururea lumina lumii. Adevăr exprimat şi întărit de însăşi gura Mântuitorului, care ne spune: *Eu sânt lumina lumii, cela ce vine după Mine, nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii*, (Ioan 8, 12).

Să ne oprim puţin asupra înţelesului acestor frumoase cuvinte: „Eu sânt lumina lumii..." După cum lumina strălucitoare a soarelui este izvorul a toată lumina, a toată viaţa şi a toată productivitatea în lumea fizică, tot aşa este şi Domnul Hristos o lumină. Ca fiu al lui Dumnezeu, Domnul Hristos este adevărul încarnat; El a adus plenitudinea adevărului în lume şi propovedueşte oamenilor, ca cel mai desăvârşit învăţător al adevărului, — voia cea sfântă a lui Dumnezeu!

Ca Fiu al lui Dumnezeu, Domnul Hristos este şi viaţa, şi deaceea şi izvorul a toată viaţa oamenilor. Plata păcatului este moartea, şi unde sânt păcate, acolo domneşte stăpânia morţii; dar Domnul Hristos ne-a adus, prin jertfa Sa de pe crucea Golgotei, dela moarte la viaţă. Prin Domnul şi în Domnul trăim toţi.

După cum lumea fizică nu poate trăi fără lumina soarelui, tot aşa nu poate exista viaţă creştină fără Domnul Hristos. Fără de Hristos Domnul nu putem face

Intregire. In legătură cu darea de seamă, din numărul precedent, despre pelerinajul din 15 August dela Băile-Geoagiu, primim comunicare, că la acest prilej Pr. *Iosif Rusu* a rostit o frumoasă predică despre: Cultul Maicii Domnului în biserica ortodoxă.

Un congres al societăţii „România Jună". Dl *Dr. Al. Isăceanu* din Bucureşti (strada Radu Vodă 24), membru emeritat al „României June" din Viena, adresează un călduros apel către toţi membrii *onorari, emeritaţi* şi *activi* ai acestei societăţi, învitându-i să se întrunească într'un congres cu prilejul adunării generale a „Astrei", la Blaj, în zilele de 13—14 Septemvrie a. c. Această revedere în congres va slujì ca schimb de gândiri şi strângere a rândurilor între membrii cari mai sânt în viaţă.

Distribuirea carnetelor de alegeri viitoare (la cameră, senat, judeţ, comună etc.) se face, pentru municipiul *Sibiu*, începând din 31 August până în 12 Septemvrie a. c. în edificiul tribunalului, camera 14. Cine nu-şi ridică cartea de alegător, riscă a fi amendat conform legii electorale.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Sâmbătă, 29 August (T. cap. Sf. Ioan) va predica părintele protopop *E. Cioran;* ear Duminecă, 30 August 1936, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Nr. 251—1936 (33) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Bulbuc,** cu filia **Curpeni,** din protopopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt următoarele:

1. Un dublu dcl. de porumb sfărimat dela fiecare familie.
2. Folosirea cimitirului.
3. Lemne de foc din pădurea comunei.
4. Stola obişnuită în protopopiat.
5. Intregirea salarului dela stat.

Cererile de concurs cu toate documentele necesare şi cu binecuvântarea arhierească de a putea candida se vor înainta în termen oficiului protopopesc ortodox român al Geoagiului, iar concurenţii se vor prezenta în parohie cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, pentru a face cunoştinţă cu parohienii.

Oficiul protopopesc ortodox român al Geoagiului în înţelegere cu consiliul parohial.

Geoagiu, la 19 August 1936.

Pr. Tiruţă
adm. prot.

Nr. 98—1936 [36] 1—1

Publicaţiune de licitare

Consiliul parohial ortodox român Baraolt, având în vedere, că licitaţiunea ţinută în ziua de 21 August 1936 — nu a întrunit formele legale, prin prezenta escrie o nouă publicaţiune, de darea în intreprindere a construirei bisericei, pe ziua de *3 Septemvrie 1936,* ora 10 a. m. în localul primăriei comunei Baraolt.

Condiţiunile de licitare, precum şi caetul de sarcini se pot vedea în orce zi de lucru la oficiul parohial.

Domnii antreprenori cari vor să concureze la această licitare, vor avea a depune, ofertele scrise şi sigilate, cel mai târziu până înainte de începerea licitaţiei, la oficiul parohial.

Declarându-se urgenţa adjudecarea se va face în aceeaşi zi.

Baraolt, din şedinţa consiliului parohial ortodox român, ţinută în ziua de 21 August 1936.

Oficiul parohial ortodox român:
Pr. Octavian Stoian

Nr. 239—1936 (34) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Alun,** cu filiile **Bunila** şi **Vadu-Dobrii,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială corăspunzătoare.
2. 6 jugăre fânaţ din partea comunei politice.
3. Adău: 100 (unasută) Lei de familie (cca 317 familii în materă şi fii).
4. Stola obişnuită în parohie.
5. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 28 Iunie 1936.

Ofiiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu cons. parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Nr. 238—1936 (35) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Cerişor,** din protopopiatul Hunedoara, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială corăspunzătoare.
2. Sesiune parohială 31 jug. 65 stp. (jumătate productiv).
3. Câte una măsură ovăs dela fiecare familie.
4. Stola obişnuită în parohie.
5. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 28 Iunie 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu cons. parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Nr. 308—936 (32) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Tomnatecul de jos,** din protopopiatul Zazand, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopresbiteral în termin prescris şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopresbiteral, candidaţii se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu parohienii, a predica şi servì.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Brad, la 17 Iulie 1936.

Ioan Indreiu
protopop.

Nr. 320—936 (28) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Bobâlna,** din protopopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Intregirea de salar dela stat conform coalei B.
2. Case parohiale cu 3 încăperi, în stare bună şi toate dependinţele (şura în curs de edificare).
3. 3 jugăre pământ arător, provenit din reforma agrară, 5 jugăre pădure, dreptul de păşunat pentru oricâte vite, şi folosinţa cimitirului.
4. Stola obişnuită în protopopiat.

Reflectanţii la acest post, după ce vor înainta actele personale însoţite de autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de-a putea candida, se vor prezenta cu aprobarea oficiului protopopesc într'una din Dumineci sau sărbători în parohie, unde se vor face cunoscuţi credincioşilor.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial ortodox român al parohiei Bobâlna.

Geoagiu, la 9 Iulie 1936.

Inocenţiu Tiruţa
adm. protopopesc

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1	Kg.	Lei	80·—
1/2	„	„	42·—
1/4	„	„	24·—
1/8	„	„	12·—

Smirnă de prima caliate

1	Kg.	Lei	150·—
1/2	„	„	80·—
1/4	„	„	42·—
1/8	„	„	22·—

Nr. 308—936 (30) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Ribicioara de sus,** din protopopiatul Zarand, cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopresbiteral în termin prescris şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopresbiteral, candidaţii se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu parohienii, a predica şi servì.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Brad, la 17 Iulie 1936.

Ioan Indreiu
protopop

Nr. 308—936 (29) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Bulzeştii de sus,** din protopresbiteratul Zarand, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.
3. Casă parohială corespunzătoare.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopresbiteral în termin prescris şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopresbiteral, candidaţii se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu parohienii, a predica şi servì.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Brad, la 17 Iulie 1936.

Ioan Indreiu
protopop

Nr. 308—936 (31) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Juncul de jos,** cu filia **Juncul de sus,** din protopresbiteratul Zarand, cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.

Concurenţii îşi vor înainţa cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopresbiteral în termin prescris şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopresbiteral, candidaţii se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu parohienii, a predica şi servì.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Brad, la 17 Iulie 1936.

Ioan Indreiu
protopop

La Librăria Arhidiecezană se află spre vânzare următoarele **odăjdii** complete:

1. Odăjdii executate de călugării din Muntele Athos; în Brocat bogat ornat cu fir şi execuţie admirabilă:

1 rând, de coloare verde închisă	Lei	7.000
1 rând, de coloare vânătă închisă	„	12.000
1 rând, de coloare violetă închisă	„	15.000

2. Odăjdii ţesute în mănăstirile de maice, cu motive româneşti în mătase, foarte frumoase şi trainice:

1 rând vânăt	Lei	8.800
1 rând roşu	„	11.000
1 rând vânăt	„	12.000

3. Patrafire, în aceiaşi execuţie, cu câte 1700

4. Tot la Librăria arhidiecezană se află şi Potire, Candele, Cădelniţe, Discuri, Steluţe de argint şi de alpaca, Cruci de metal şi de lemn pictate, Clopoţei, Chivote, Garnituri de cuminecat bolnavii, Copii, Linguriţe, Căldăruşi de aramă cositorite şi Icoane pe pânză, pe tablă, pe lemn şi pe hârtie, cu preţurile cele mai convenabile

nimic. El a adus plenitudinea harului pe pământ, El ne ofere tuturora o băutură şi mâncare spirituală şi dătătoare de viaţă în sfânta Euharistie şi tot El, în fine, ni-a mijlocit, prin izbăvirea de păcate, pe Spiritul sfânt, cel care este de viaţă făcător.

„...Cela ce vine după mine, nu va umbla în întunerec, ci va avea lumina vieţii!" — ne învaţă mai departe blândul Mântuitor. A merge după Domnul, însemnează a te lipì strâns de El şi a-l urma cu credinţă. Cine urmează pe Domnul şi învăţăturile Lui, acela nu va umbla în întuneric, adecă nu va gusta din păharul nefericirii, concretizat în întunecimea spirituală a neştiinţei şi a vieţii pline de păcate, — ci va avea lumina vieţii. Lumină însemnează, aici, lumina cunoştinţei şi a vieţii celei adevărate, precum şi starea de fericire corespunzătoare acestora. Şi cât de desfătător şi de dulce este să trăeşti în lumină! şi încă în «*lumina vieţii*», adecă lumina, care mijloceşte viaţa, care duce la viaţă, şi anume la viaţă înaltă creştină pe pământ şi la viaţa desăvârşirii în ceruri.

Ce bine ar fi, dacă am pătrunde cât mai adânc şi dacă am urma necontenit acest mare adevăr, cuprins în cuvintele Mântuitorului! Dacă Domnul este lumina cea adevărată, care luminează, prin învăţăturile Sale, pe tot omul care vine în lume şi dacă mărturie vie şi neclintită despre aceasta este Biserica Sa, care de două mii de ani ne conduce pe adevărata cale a mântuirii, — atunci de ce să ne îndepărtăm dela Domnul Hristos, de ce să fugim dela lumină la întunerecul cel mai înspăimântător, dela viaţă la moarte, dela productivitate şi belşug la inactivitate şi sărăcie spirituală?

Vremurile de astăzi sânt vremuri de orbecăire în întuneric, de sbucium, de nelinişte, de vrajbă, de nemulţumiri şi de păcate, tocmai din cauza că nu ştim şi nu vrem să urmăm întotdeauna şi întocmai pe Domnul Hristos. Deaceea: Cei cari au ostenit zadarnic căutând fericirea în averi, în plăceri sau în ranguri; cei cari doresc, să făurească fericirea patriei lor; cei cari se năzuesc să croiască vreme nouă şi viaţă nouă pe orizonturile prea ades întunecate ale scumpei noastre Românii; cei cari vreau să trăiască pe pământ o adevărată viaţă creştinească şi să guste frumuseţea şi plăcerea de nedescris a fericirii cereşti, — să urmeze întru toate pe Domnul Hristos.

Cei însetoşaţi de adevăr şi de dreptate să alerge cu credinţă şi cu încredere la Domnul Hristos, să scoată din apa Lui cea vie, pentru a dobândì lumina cea adevărată şi să fie siguri, că nu vor însetoşa niciodată.

Să ne lipim, deci, strâns de Domnul Hristos şi să-L urmăm cu credinţă şi cu încredere.

C. I. Sârbu

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV | Sibiu, 6 Septemvrie 1936 | Nr. 37

„ASOCIAȚIUNEA" CENTRALA SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Creșterea preotului ortodox

Când se pune în discuție problema chemării preotului, trebue să ne preocupe în deosebi marea răspundere ce o poartă, pentru felul muncii lui, *școala* care l-a crescut.

Pe vremuri, la facultatea protestantă din Viena, catedra de teologie pastorală era ocupată de un valoros profesor, care înainte de-a ajunge aici, fusese 20 de ani în șir pastor la sate. Prelegerile lui care formase un deliciu sufletesc al ascultătorilor, se desfășurau în strânsă concordanță cu realitățile vieții preoțești ale bisericii sale.

Nu este deajuns să crești pe viitorul preot într'o atmosferă de mare optimism, ear pe urmă să-i dai drumul în viață, unde îl pândesc jertfe și greutăți pentru care nu e pregătit.

In mod firesc întrebarea de bază este: A reușit școala teologică să ne dee pe preotul *ideal* și *practic*, așa cum îl cere viața, sau ba?

O școală de înnot b. o., care și-a lăsat elevii în apa adâncă înainte de-a fi bine instruiți, are toată răspunderea pentru eventualul lor înnec.

Despre un preot de-ai noștri nu se poate afirma, că n'ar fi destul de pregătit teoreticește pentru a răspunde cerințelor de ordin intelectual, care îl așteaptă în parohie. Educație sufletească are și preotul nostru, potrivit mediului care-l înconjoară. Atunci unde poate fi obstacolul care îl oprește să fie adevărat păstor ideal? Să cercetăm.

Rebonificarea materială a preoțimii este așezată pe problematicul *dacă*.

Dacă se pricepe la cultivarea sesiunei sale parohiale, și *dacă* aceasta *rodește*.

Dacă va avea stole dela credincioși.

Dacă îș va primì salarul în regulă...

Dar, cu acest hipotetic *dacă*, va admite orșicine, că nu se pot fericì nici preoții, nici familia lui.

Strâmtorările care se descarcă în capul preotul, îi răpesc seninătatea și concentrarea, atât de necesare slujbei sale.

Școala teologică are d'a face oare în nesiguranța rostului material al preotului? Cred că are de a face.

Școala teologică va avea în vedere nu atât pe cei puțini elevi ai săi cari vor face știință teologică, neaplicată la viață, ci în deosebi *pe cei mulți* cari vor ajunge preoți de sate, trebuind să îndure cruda realitate ce-i așteaptă acolo.

După cum există școală model unde viitorii învățători sânt introduși în tainele învățământului, — de ce nu ar exista și o *parohie model* unde viitorii preoți să vadă cum se prezintă lucrurile într'o parohie pe care vor avea să o conducă?

Să vadă începătorii preoți, din materialul de experiență, bogat al altora, cum se prezintă o parohie cu părțile ei ușoare, dar și cu părțile ei grele. Aici să încerce cum se chivernisește bine sesia parohială, cum se tratează cu poporul, cum are se iase din o situație grea, cum trebue să fie un preot «înțelept ca șarpele și blând ca porumbul»...

Cu parohia model, unde teologii vor vedea nu numai ce este trandafiriu, ci și ceea ce este negru în viața de preoți, nu vor mai avea surprinderi și șovăiri în parohiile lor. Dela început vor ști să se orienteze mai sigur și mai valoros în munca ce-i așteaptă și să ție piept greutăților din viața preoțească.

In altă ordine de idei: Școala teologică pe care au terminat-o preoții, nu ar fi iertat să-și întrerupă contactul cu cei ieșiți odată dintr'însa.

La instalarea unui preot nu știu să fi văzut și pe reprezentantul școalei acesteia în persoana unui Prea Cucernic părinte profesor... Doar la înmormântarea câte unui preot, mai apare uneori — corul teologic...

Este timpul suprem să introducem și la noi obiceiul, ca din vreme în vreme preacucernicii profesori să ieie toiegele în mâni și să cerceteze pe foștii lor elevi, dându-le eventual mângâere și îndrumare dacă o cer.

Și să fim convinși că preoțimea, în chemarea ei grea, are adeseori trebuință nu numai de controlul administrativ, ci și de ajutorul și încurajarea foștilor săi părinți sufletești.

Am spus toate acestea în gândul și dorința să avem în parohiile noastre preoții, pe cari îi cere Ioan Hrisostom, și pe cari îi așteaptă credincioșii sfintei noastre biserici ortodoxe.

Prot. **Dr. Ștefan Cioroianu**

Creștinismul și activitatea omului*)

Se pune întrebarea, dacă materialismul filosofic și istoric poate afirma activitatea omului? De fapt, adepții materialismului susțin acest lucru. Dar, dacă îl susțin, rămân oare credincioși principiilor lui, și sânt capabili să-l justifice în mod logic?

Marxismul e ceva actual și adepții lui apelează la activitatea omului. Dar, ne întrebăm: doctrina marxistă privitor la *om*, poate legitimà această activitate? Sigur că nu!

Doctrina care vrea ca *economia* să condiționeze înreaga viață, ca istoria omenirii să fie determinată de progresul forțelor materiale productive, ca întreaga ideologie să fie numai reflexul realității economice, prin ea însăși este pasivă și nu lasă loc inițiativei creatoare a omului. Căci tot ceace ar gândì și ar face omul, nu este decât reflexul realităților materiale, acționat de forțe impersonale material-sociale.

Criza prin care trece flosofia sovietică, e provocată de dificultatea ce o încearcă pentru a justifica, din punct de vedere marxist, activitatea omului și în special activitatea comuniștilor ruși. Tinerii filosofi, caută să facă rectificări comunismului în senzul de a-i limita determinismul social, de a depăși materialismul mehanicist, recunoscând posibilitatea unui autodinamism, care nu e determinat de mediul exterior. Dar această încercare nu se face fără ca logica să nu sufere mari sacrificii, iar terminologia filosofică serioase deformațiuni.

De exemplu: libertatea spiritului a fost transpusă în materie, care la rândul ei a primit viață, activitate, logică, libertate și posibilitatea mișcării spontane. Or, materia și procesul material, dacă întrebuințăm terminologia filosofică, nu pot fi active; liberul autodinamism nu e în firea lor și nu li se poate atribuì nici un fel de dialectică. Numai spiritul este activ, și prin urmare activitatea implică un principiu spiritual.

Dacă omul nu e decât produsul naturii și mediului social, dacă nu e decât o clipă trecătoare și instrumentul proceselor materiale, naturale și sociale, atunci nici nu se poate pune problema activității omului. O astfel de concepție exclude noțiunea orcărei activități în lume, prin faptul că

*) Vezi Telegraful Român, Nr. 35/1936.

* FOIȘOARA *

Despre căminul cultural și rolul preotului în cadrele lui

[7] de **IOAN MIHAIL BRANEA**

Ca să nu ne depărtăm dintr'odată de laturea amintită, să privim puțin pe sătean nu în colectivitate, ci ca individ, accentuând pe scurt igiena individuală. Pentru promovarea ei vom lucra prin o silință dârză la curățirea și îngrijirea trupească a săteanului, folosindu-ne de sfaturi de sănătate cari să curgă neîntrerupt, de prescripții sanitare cari să stea mereu în ochii oamenilor și de obligație autoritară. Le vom vorbi la ocazii potrivite de diferite boale ce vin pe urma necurățeniei și de rostul băii în acest loc. Le vom arăta ce însemnătate capitală are pentru sănătatea proprie spălatul mânilor cu săpun (dimineața și înainte de masă). Vom atinge dela început importanța curățirii picioarelor, a gurii, a unghiilor, a capului, a părului, a feții (tuns și ras) cari pentru mulți formează mărunțișuri la cari n'au rost îndemnurile noastre. După ce-am lămurit aceste lucruri mărunte, pășim mai departe, la descrierea și apărarea împotriva boalelor molipsitoare ca anghina difterică, conjuctivita granuloasă, urdinarea cu sânge, brânca, oreionul, pojarul, scarlatina, tifosul, lingoarea, tifosul exantematic, tusea convulsivă, turbarea, meningita cerebro-spinală, vărsatul etc. Asupra lor să insistăm cât se poate de mult arătând mijloacele prin cari se propagă, efectele prime ale lor, primele ajutoare ce se pot da, felul cum să se facă izolarea până la venirea doctorului și dezastrul ce vine pe urma neîngrijirii la timp a lor. Acì, farmacistul căminului de care am amintit, are rolul de-a preîntâmpina pericolul ce se poate ivì. El chiar de nu va fi chemat, de aude cumva de vreun caz de acestea, să alerge acolo spre a da ceea ce se poate da până la venirea doctorului. Numai astfel farmacia căminului și cu ea căminul întreg și-a făcut datoria deplin.

Vei arăta leacurile ce se pot da — fără ajutorul doctorului — în astfel de boale și cari cu siguranță se găsesc în farmacia căminului sau în casa proprie.

Dela boalele molipsitoare vei trece la cele sociale, dintre cari unele secerà fără milă și azi în sânul nostru vieți nevinovate. Așa tuberculoza, sifilisul, pelagra, paludismul și alcoolismul. Spre ele trebue să ne ațintim mai mult privirile, căci sânt mai frecvente la noi. Pe lângă aceasta ele nu se văd și „lupta împotriva lor este cu mult mai grea. La remedierea lor, mai mult decât medicina, ar ajuta îmbunătățirea relelor sociale, din cari cele mai întinse sânt: neștiința, lipsa de cultură, traiul prost, sărăcia, alcoolismul, lipsa de igienă publică și particulară, lupta din ce în ce mai aspră pentru trai etc. Invățând pe viitorii cetățeni, elevii lui, știința vieții și risipind ignoranța, va predica munca ordonată și traiul bun, cu un cuvânt cultura".[1]

Dar să nu ne mulțămim numai cu atâta, ci să pornim la muncă cu gândul de-a îndrepta răul. Vom interna pe cei bolnavi gravi, vom trata spre vindecare pe alții, vom lămurì pe ceilalți de toată greutatea boalei, neferindu-ne să intrăm chiar în detalii mărunte pentru explicarea și lămurirea ei. Poți apela (pentru aceasta) la ajutorul caritativ-medical al „Astrei" sau „Fundației" spre a-ți trimite o echipă de medici cari vizitând tot satul să afle boalele ce bântue în el și să dea îndrumările și medicamentele potrivite (gratuit). (In unele sate „Astra" chiar a înființat dispensare la cari din săptămână 'n săptămână vin medici ce dau consultații gratuite sătenilor însoțindu-le cu medicamentele necesare).

Alcoolismul, această rușine ce cade asupra neamului nostru, este și el o plagă împotriva căreia trebue să se pornească. Mai întâi față de bețivii calificați vei lua atitudine ferindu-i de ocazia la păcat. Lor le vei da posibilitatea în loc de-a bătători scările cârciumei, să vină la cămin. Acolo li se va arăta prin exemple luate din sânul lor, prin cărți, chipuri, conferințe speciale, filme, piese, vizitarea de spitale etc. răul în care au căzut și dezastrul ce-i paște de vor persevera în el. (Copii cu diferite boli, ruinarea sănătății, a căsniciei etc.). Vei influența femeile a căuta să-și ferească bărbații de această patimă urâtă, dar și costi-

[1] Mugur și Voiculescu op. cit. pg. 227.

toate acţiunile sânt determinate din afară, sânt reflexul altor realităţi şi rezultatul necesităţii.

Dacă materialismul dialectic al marxiştilor-leninişti confirmă activitatea omului social capabil să transforme lumea după ideile lui şi să abroage legile naturii, aceasta o susţin pe motivul că au transpus atributele spiritului în materie, comiţând un act de violare ilicită a terminologiei stabilite în gândirea speculativă. Materialismul adesea rămâne un simbol verbal şi convenţional chiar atunci, când în realitate a încetat să mai existe.

Prin aceasta atingem argumentul de fond al propagandei antireligioase, atacul cel mai puternic împotriva creştinismului şi în acelaş timp combaterea principală a acestui argument. Aşa că, o apărare a activităţii omeneşti e complect fictivă. Căci, cei ce condamnă creştinismul că înlătură activitatea omului, aceia nu cunosc nu numai această activitate, ci chiar omul.

Concepţia lumii marxiste-leniniste nu afirmă activitatea omului, ci pe a societăţii sau a colectivităţii sociale, strivind fiinţa omenească şi transformându-o în instrumentul ei. A recunoaşte activitatea omenească, înseamnă a recunoaşte omului o iniţiativă creatoare şi o libertate de acţiune. Omul este activ, când este o fiinţă spirituală liberă, şi se bucură de o valoare absolută, şi nu atunci când este redus la un simplu instrument pus în slujba unui scop social. Este activ atunci, când creiază procesul social, şi nu când el este creiat de acest proces. Prin urmare activismul sovietic, în care omul nu e decât un simplu executant supus unei injoncţiuni sociale, nu are nici o legătură cu activismul omenesc.

Comunismul materialist care ia, drept realitate unică şi originală, colectivitatea socială, considerându-o în mod efectiv activă şi atotputernică, neagă omul în sine. Şi, folosind terminologia creştină, se poate spune că toată activitatea sovietică se datoreşte exclusiv colectivismului partidului comunist, şi nu libertăţii omeneşti. Societatea comunistă s'a substituit lui Dumnezeu. Creştinismul e acuzat că predică activitatea lui Dumnezeu şi pasivitatea omului. Această interpretare prin faptul că Dumnezeu lucrează în lume independent de om, şi nefiind un subiect independent, ci obiectul acţiunii divine, — duce la fatalism.

Se mai reproşează creştinismului că forţa activă o rezervă ca ceva propriu graţiei divine, ne luând în seamă libertatea omului. Dar noi ştim că Biserica a condamnat ocazionalismul, teorie după care numai Dumnezeu, singura cauză eficientă, lucrează în lume, pe când cauzele secundare, natura şi omul, îi dau numai ocazia de a lucra.

Conştiinţa creştină s'a ridicat totdeauna împotriva concepţiei fataliste a acţiunii divine în lume. Ea susţine că Dumnezeu nu lucrează în afară de om, independent de el, ci prin mijlocirea lui, prin libertatea şi activitatea lui. Această idee o întâlnim şi în înţeleptul proverb popular, că „dacă te ajuţi pe tine, şi cerul te va ajuta". In definitiv, dacă omul nu este decât reflexul proceselor materiale-sociale, instrumentul pasiv al lor, atunci avem tot dreptul a afirma că numai natura şi societatea sânt active.

Marxiştii leninişti vor obiecta că natura şi societatea se manifestă prin activitatea omului în lupta vie a claselor. Ei protestează împotriva unei interpretări fataliste a doctrinei lor. Filosofia sovietică mai nouă refuză a vedea în marxism un determinism şi merge până la afirmarea indeterminismului, sau altfel zis auto-libertatea materiei.

Mehanismul ce înlătură activitatea omului e deadreptul condamnat. Insă, atunci, ne întrebăm, pe ce drept se interpretează creştinismul în spirit mehanicist.? Deoarece prin a privi acţiunea lui Dumnezeu asupra omului sub forma unei impulsiuni ce vine din afară, ajungem a interpreta omul în acelaş senz mehanicist, ca şi în mişcarea materiei. Or, noi avem o mulţime de adevăruri prin care privim acţiunea graţiei divine lucrând prin şi în activitatea omului, acţionând interior asupra libertăţii lui, pe care o întăreşte şi o transfigurează, decât a o lua ca ceva ce se manifestă independent de om...

Acţiunea naturii şi societăţii a partidului comunist nu presupune deloc libertatea şi activitatea interioară a spiritului omenesc. Nutura şi societatea acţionează din afară asupra omului şi-l constrânge la un fel sau altul de acţiune. Omul, de fapt, se simte sub stăpânirea lor. Activitatea lui nu e decât o adaptare continuă la cerinţele şi caracterul lor social, defensiv. Adică, totul se reduce la o reacţiune de autoconservatorism. Activitatea creiatoare se manifestă numai, când omul se ridică spiritualiceşte peste exigenţele mediului natural şi social, atunci când el transformă mediul şi nu se lasă transformat prin mediu.

Nu se poate valoriza drept activitate, decât numai ceace vine din interior. Din moment ce eşti silit să îndeplineşti anumite servicii de dimineaţa şi până seara, din ordinul clasei sociale dominante, din ordinul statului, societăţii sau comitetului central al partidului, nu mai eşti activ şi pasiv, deoarece munca poate fi pasivă. Aşa e întreagă munca servilă, nu numai în societatea unde există sclavajul, ci şi în societăţile capitaliste şi comuniste.

Sigur, se poate dresà şi omul în aşa fel ca să arate o satisfacţie în împlinirea ordinilor societăţii, să se simtă liber în servitutea lui, activ în pasivitatea lui, făcând din el un animal social disciplinat. Insă, în felul acesta icoana lui se alterează, demnitatea lui dispare; societatea omenească se aseamănă cu un furnicar. Şi acum sau mai târziu omul se va revolta ca şi eroul din Spiritul subteran al lui Dostoievski: Pe când acţiunea lui Dumnezeu asupra omului presupune în mod necesar libertatea spiritului.

Nu se poate imagina ca această acţiune să fie exterioară şi mehanică. Şi dacă s'a închipuit aşa ceva, aceasta a fost din cauza că acţiunea lui Dumnezeu s'a privit prin analogie cu acţiunea forţelor din natură sau societate, din cauză că s'a atribuit lui Dumnezeu raporturi sociale de dominaţie şi subordonare. Numai acţiunea spiritului asupra spiritului implică libertatea şi activitatea, şi a subiecţului asupra obiectului înlătură violenţa şi pasivitatea. Dumnezeu fiind spirit, lucrează asupra omului ca asupra unei fiinţe spirituale. Deci spiritul este libertate prin definiţie.

Sclavismul pe care-l întâlnim atât de des în viaţa religioasă fie păgână, fie creştină, este indiciul unei concepţii religioase lipsite de spiritualitate, reflexul unei stări sociale de servitute.

Revelaţia creştină continuu a fost deformată de această stare de lucruri şi de acest servilism. Acţiunea lui Dumnezeu se înţelegea la fel cu a puterii naturale şi sociale, şi nu ca o acţiune a unui spirit, asupra altui spirit. Aceasta se întâmplă de sigur şi azi în societatea a cărei organizaţie mehanică, ajunsă la desăvârşire, poate acţiona din afară asupra omului, pretinzându-i o activitate folositoare ei, lăsându-l în interior pasiv şi sclav. Violenţa şi tirania de care abundă istoria creştinismului şi Biserica, niciodată nu se pot atribui lui Dumnezeu, ci societăţii omeneşti ce s'a ascuns în dosul simbolurilor, formulelor şi semnelor creştine. Dumenzeu se personifică ca un monarh absolut; în Biserică se întâlnea o stare monarhistă; în viaţa religioasă se transpuneau raporturi sociale. Sigur, că alte multe lucruri se pot interpreta prin prisma marxismului, conform materialismului istoric. Dar, acest lucru ne arată că tot ce avea creştinismul sub forma servilismului nu era de origine religioasă, ci socială. Acei ce duc propaganda antireligioasă, neagă spiritul, singurul izvor al activităţii şi libertăţii, precum şi demnitatea omului, şi recunosc ca singură realitate natura şi societatea, care în toate timpurile au fost originea pasivităţii şi sclăviei omului. Ei sânt din aceeaş familie cu pseudocreştinii care în trecut au deformat revelaţia lui Hristos.

Omul îş întemeiază activitatea pe stăpânirea naturii şi societăţii, prin spirit. Aceasta înseamnă, că atitudinea lui faţă de acestea este independentă, liberă şi activă. Aşa că, argumentul principal al propagandei antireligioase nu numai că se prăbuşeşte, dar se întoarce împotriva acelora care l-au avansat. Cei ce se luptă pentru a apăra activitatea omului, trebue să lupte totodată pentru apărarea spiritului, ridicându-se în felul acesta împotriva opresiunii fără margini şi nemiloase pe care societatea o exercită asupra omului.

In rom. de Pr. **C. Zoican**

Schimbări în guvernul actual. *Guvernul dlui Gh. Tătărescu a suferit unele modificări. Ministru al afacerilor străine, în locul dlui N. Titulescu, — a cărui înlăturare ar putea aduce mari greutăţi guvernului, — este numit dnul* Victor Antonescu; *ministru al cultelor dl* V. Iamandi, *ear dl Al. Lapedatu rămâne ministru fără portofoliu; ministru de interne dl* Dimitrie Iuca, *în locul dlui Ion Inculeţ numit vicepreşedinte al consiliului şi ministru fără portofoliu; ministru de finanţe dl* Mircea Cancicov; *ministru al justiţiei dl* M. Djuvara, *în locul dlui Valer Pop, trecut la ministerul industriei şi comerţului.*

In declaraţia-program, dnul primministru Tătărescu a spus presei, că noua echipă ministerială va realiza aceeaş politică internă şi externă în cadrul programului iniţial, pe baza căruia a primit acum trei ani frânele guvernului.

Ingrijire de cei săraci. O deciziune a dlui *Dr. C. Angelescu,* ministrul instrucţiunii, dispune instituirea unui *fond* de asistenţă pentru copiii săraci din şcoalele primare, cu destinaţia de a se procura copiilor hrană, îmbrăcăminte şi cărţi. Fondul se compune din rabatul acordat directorilor de şcoală, din partea librăriilor, pentru vânzarea de manuale, precum şi din ofrande date de instituţii şi particulari. Hotărârea dlui ministru al şcoalelor arată din nou dragostea şi îngrijirea ce o poartă şcoalei primare şi copiilor cu părinţi lipsiţi de mijloace materiale pentru a-i creşte.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

---

sitoare. Vei înfiinţa societatea temperanţei, care să nu se compună numai dintr'un statut, ci din membri devotaţi idealului ei. Ea va fi scaunul de pocăinţă în care cei înfrăţiţi cu beţia până atunci, îşi plâng păcatul văzând greşala cea mare.

Mijlocul cel mai sigur prin care poţi desrădăcina această plagă în viitor din satul tău, e creşterea generaţiilor de copii în frica de beutură. Lor, prin preot şi învăţător, li se va da de pe băncile şcolii o atitudine antialcoolică, atitudine justificată prin exemple vii (vizitarea spitalelor cu bolnavi pe urma beţiei, a nebunilor, a copiilor născuţi din părinţi beţivi etc.) cari nu vor dispărea din inima copilului niciodată. Trebue ştiut că femeile şi copiii sânt cei mai buni ostaşi ai propagandei antialcoolice şi de aceea spre ei să ne şi îndreptăm privirile.

Nu trebue să uităm apoi igiena şi boalele femeii, îngrijirea ei înainte de naştere, după naştere etc. A sosit vremea când ţăranca noastră trebue lămurită asupra părţii ei intime, ca nu cumva tratându-se greşit sau nebăgând în seamă nenorocirea ce-o paşte să păţească un rău. Să-i vorbim despre păcatul avortului, întrebuinţarea de medicamente anticoncepţionale, desfrâu, concubinaj, şi alte multe ca acestea cari nu fac altceva decât aduc pe lângă un rău personal şi unul colectiv: scăderea populaţiei. Să căutăm să oprim moda ce se încetăţeneşte şi la sate de-a avea 1 sau 2 copii, din cauza cine ştie a ce motive. Să învăţăm mamele cum să-şi îngrijească copiii mici, preîntâmpinând procentul pronunţat de mortalitate infantilă, cu sfaturi şi ajutoare necesare. Să se arate boalele ce pot surveni în viaţa copilului, indicându-se mijloacele de însănătoşire şi procedeul de izolare a lor, în ce constă, şi cum ar trebui să fie alimentaţia mamei înainte şi după naştere, a copilului până e mic. Se va lămuri rolul vaccinării şi a injecţiilor pentru copii, lucruri de cari multe mame-şi feresc odraslele.

De nu avem moaşă specialistă 'n comună, căminul prin intervenţiile lui o aduce fiind ea ceva indispensabil satului. Când o ai, îi vei pune în mână o literatură în aşa fel cernută, încât să facă din ea femee ce se pricepe foarte bine în direcţia ei, spre a fi astfel de folos sătencelor şi copiilor.

De ai în comună femei sărace care din motive materiale nu pot fi asistate la naştere de moaşă, să intervii tu ca astfel să previi orce neplăcere ce-ar putea-o avea mama sau copilul.

Să căutăm să învăţăm pe ţăran ca 'n cazuri de accidente: loviri, răniri, tăeturi, înţepături, scrânteli, fracturi, degerături, arsuri, opăreli, insolaţii etc. să-şi găsească singur leacul, fără să alerge în dreapta şi stânga — bolnav fiind — după ajutor. —

Şi apoi — vorbind de sănătate — să ne gândim la mijlocul prin care ea poate fi promovată: alimentaţia. In această privinţă, cu durere trebue constatat că, cu toate că avem cu ce ne pregăti o masă bună, nu ştiu cum. Ţăranca noastră în majoritate se pricepe să pregătească numai câteva feluri de mâncări. Ar fi bine dacă s'ar aranja de către cămin cursuri de gătit, conduse de preoteasă sau învăţătoare, la cari să ia parte atât fete, cât şi femei mai tinere sau mai bătrâne. Aceasta ar trebui să se înceapă din şcoala primară. Să nu se dea reţete de mâncări pretenţioase, ci de acelea care sânt potrivite mediului în care trăim. Rolul cursurilor nu e de a da specialiste în arta culinară, ci de-a învăţa pe ţărancă să-şi pregătească, din ce are, o mâncare bună. Mai ales să se arate felul cum se conservă diferitele alimente, fructe şi zarzavaturi iarna, facerea majunurilor, dulceţilor etc. —

Tot ca un mijloc bun pentru promomarea sănătăţii, e educaţia fizică. Să n'o înţelegem însă greşit şi astfel să facem din satele noastre arene de sport. Nu! Sportul şi educaţia fizică s'o utilizăm pentru desvoltarea completă şi armonioasă a trupului, mlădierea şi sprinteneala funcţiunilor lui şi nu ca mijloc de distracţie şi câştig. Intre diferitele sporturi să accentuăm oina, — singurul nostru joc naţional, — diferitele întreceri, sărituri, urcări, alergări, ridicări de greutăţi, trântele etc., tragerea la ţintă, călăritul, vâslitul şi înnotul.

Golul simţit prin sate în ceeace priveşte educaţia fizică, începe să se împlinească prin instrucţia preregimentară şi pe alocurea cu „Straja ţării". Aceste două inovaţii bune în viaţa satului trebue sprijinite de cămin şi de conducătorii lui, preot şi învăţător, şi 'n cadrul lor să se introducă pe nesimţite şi mijloace educative, mijloace de refacere a tineretului.

Nici ajutorul cărţii să nu-l ignorăm ci să-l utilizăm. Ea alături de farmacia căminului şi cuvântul misionarului e plugul cel mai bun cu care se sparge brazda suferinţei.

De sigur vor fi încă şi alte chestiuni şi mijloace prin care să se îmbunătăţească sănătatea ţăranului, ele fiind poate speciale locului. Totuşi urmând pe cele indicate, vom putea spune c'am realizat ceva pe terenul igienic al satului. Dureri sânt multe, dar dacă se găseşte omul priceput şi înţelegător, prin mijloace potrivite ele pot fi vindecate sau alinate. De trebuit nu trebue decât voinţă. Cu ea înarmându-ne putem răsbate în lupta ce avem de dat.

c) Munca.

Când vorbim de muncă, aplicându-o la viaţa ţăranului nostru, trebue să ne gândim mai mult la o raţionalizare a ei. Ea se impune fiind cerută de vremi.

Probleme-Recensii-Comentarii

G. Popa-Lisseanu, membru corespondent al Academiei Române: *Izvoarele Istoriei Românilor*, volumele IX şi X. Părăsirea Daciei. *Vopiscus* şi *Eutropius*. Text, traducere şi comentarii. „Bucovina", Bucureşti, 1936. Preţul Lei 240.

In colecţia apărută sub titlul de: *Fontes Historiae Daco-Romanorum — Izvoarele Istoriei Românilor*, [despre care am făcut amintire în numerele 2 şi 41 din 1935, şi în nrul 9 din 1936], volumele mai nouă pun în vedere problema istorică de mare interes: *părăsirea* Daciei de legiunile şi locuitorii provinciei şi, în legătură cu această părăsire, *continuitatea* mult discutată a elementului daco-roman în ţările noastre.

Eminentul erudit dl G. Popa-Lisseanu, autor al unor bine primite studii şi lucrări istorice, ne prezintă acum opera lui Eutropius şi Flavius Vopiscus, în text original şi traducere, precedată de întroducerile necesare şi însoţite de scurte analize critice şi de numeroase note lămuritoare, — tot atâtea contribuţii foarte preţioase la studiul istoriei românilor.

Colecţia neobositului cercetător este astfel cu totul vrednică să fie întâmpinată cât mai călduros din partea intelectualilor noştri, a societăţilor culturale şi a bibliotecilor publice.

Dar, afară de aceasta, volumele din urmă vin tocmai la pont, — când adecă tot mai stăruieşte marea propagandă a patrioţilor dela Budapesta, întreţinători cu mult meşteşug ai „focului sacru" şi ai revizionismului pe temeiul «*dreptului istoric*»... [ce nu le aparţine].

*

Anuarul Liceului de băeţi „Al. Papiu Ilarianu" din Târgu-Mureş, pe anii 1932—33, 1933—34, 1934—35. Publicat de *Dumitru Mărtinaş*, director. Tip. „Ardeleana", Tg.-Mureş, 1936. Cu portretul lui Al. Papiu Ilarianu. —

Partea primă a Anualului conţine câteva articole şi studii semnate de directorul şi profesorii liceului: Despre educaţia eroică, şi despre Literatură şi educaţie, scrie directorul D. Mărtinaş; Idealul educaţiei creştine, de I. Miclea; Catehismele româneşti din 1544 [Sibiu] şi 1559 [Braşov], de N. Sulică, ş. a.

In 7 clase din 1934/35 liceul a avut înscrişi 589 elevi, între aceştia 162 ortodocşi, 221 greco-catolici, 122 jidovi, restul de alte religii. Liceul are şi internat, înzestrat cu toate cele necesare. In decursul anului şcolar 1934—35 s'a pus bază societăţii religioase „Sfântul Gheorghe" a elevilor ortodocşi români; resultatele obţinute de societate, sub conducerea profesorilor Dorift Şuteu şi Iosif Pop, sânt dintre cele mai mulţumitoare şi de mare folos pentru tinerimea şcolară.

Elevii săraci şi merituoşi au primit masa în mod gratuit, sau li s'a făcut înlesniri de hrană, ear la începutul fiecărui an şcolar li s'au împărţit gratuit cărţi de studiu, precum şi haine de sărbătorile Crăciunului.

*

Cercuri preoţeşti. — In 5 Iulie 1936, dreptmăritorii creştini din parohia *Chişcădaga*, comună situată între dealurile şirului metalic, au avut deosebita plăcere de-a avea în mijlocul lor preoţimea cercului preoţesc „Chişcădaga", din protopopiatul Devei. Programul se începe cu săvârşirea în sobor a utreniei, în continuare cu sfânta liturghie.

La sfânta liturghie după priceasnă a predicat părintele *A. Muntean* din Bejan. Tâlcuind textul sfintei Evanghelii, credincioşii au rămas convinşi despre superioritatea celor duhovniceşti, care trebue preferite celor pământeşti.

Asistenţii localnici şi străini, după serviciul divin, s'au îndreptat spre vetrele lor, ducând cu ei încă un dram de hrană duhovnicească.

In conferinţa intimă, părintele *Al. Vâjdea* din Chişcădaga, preşedintele cercului, a vorbit despre: „Tactica preotului în îndreptarea individuală".

Cu această ocazie, credincioşii acestei parohii au avut prilejul fericit de-a-şi potoli setea pentru cele duhovniceşti, ear membrii cercului şi-au validitat râvna pentru turma încredinţată.

Pr. *L. L.*

*

— In 30 August 1036, credincioşii din parohia *Bejan*, protopopiatul Devei, au fost cercetaţi de preoţii cercului „Chişcădaga". Bisericuţa, puţin încăpătoare a acestei parohii, începe a se popula cam anevoie, pentruca la sfârşitul sfintei liturghii să se poată constata asistenţa credincioşilor din parohii destul de îndepărtate.

La sfânta liturghie, după priceasnă, a predicat părintele *L. Lazăr* din Sulighete, explicând ascultătorilor textul sfintei Evanghelii cu parabola lucrătorilor viei. C. Sa afirmând osândirea lucrătorilor nevrednici, insistă a îndemna pe ceice lucrează în numele lui Hristos să se dovedească a fi vrednici lucrători în via Domnului şi să-i poarte şi crucea Sa.

După sfânta liturghie a predicat părintele *Al. Vâjdea* despre: „Convertirea omului". Cuc. Sa dă îndrumări şi norme ce trebue observate în lupta contra păcatului şi rezistenţa în faţa ispitei. Şi de astădată, glasul sfântului amvon a răsunat răsfrângându-se în inimile acelora cari au trăit mai mult în mijlocul naturii.

In conferinţa intimă, părintele *A. Muntean* din Bejan, a vorbit despre: „Biblioteca parohială", pe care o aseamănă cu fagurul încărcat de miere al unui stup. In sfârşit, turma hrănită, cu aleasă hrană, se îndreaptă spre căminele sale, iar păstorii rămân mulţumiţi de roadele muncii lor. Pr. *L. L.*

Meditaţie

Fericitul Augustin

Doamne Dumnezeul meu, dă inimei mele să Te dorească, dorindu-Te să Te caute, căutându-Te să Te găsească, găsindu-Te să te iubească, prin dragoste să răscumpăr fărădelegile mele, iar pe cele răscumpărate să nu le mai repet. Dă, Doamne Dumnezeul meu, inimei mele căinţă, spiritului întristare, ochilor izvor de lacrimi, mânilor dărnicia milosteniei. Regele meu, stânge în mine dorinţele cărnii şi aprinde focul dragostei Tale. Răscumpărătorul meu, alungă dela mine spiritul mândriei şi lasă loc prielnic pentru tezaurul umilinţei Tale. Mântuitorul meu, ia dela mine furia mâniei şi dă-mi liniştea răbdării... Dă-mi, atotîndurate Părinte, credinţă puternică, speranţă dreaptă, dragoste continuă. Călăuzitorul meu, întoarce dela mine deşărtăciunea, nestatornicia minţii, rătăcirea inimii, neseriozitatea gurii, îngâmfarea ochilor, lăcomia pântecelui, jignirea aproapelui, nelegiuirile vicleşugului, mâncărimea curiozităţii, pofta după bogăţii, prada autorităţilor, pofta gloriei deşarte, răul ipocriziei, dispreţul celor nevoiaşi, apăsarea celor slabi, focul avariţiei, invidia... Smulge din mine... îndrăzneala vinovată, încăpăţinarea nedreaptă, neastâmpărul, trândăvia, somnolenţa, nepăsarea, tâmpirea minţii, orbirea inimii, încăpăţinarea simţurilor, duşmănia cu moravurile, neascultarea binelui, respingerea sfatului, neînfrânarea limbii, prădarea celor săraci, violenţa neputincioşilor, desfăimarea celor nevinovaţi, nepăsarea faţă de cei oropsiţi, asprimea cu cei de casă, impietatea faţă de rudenii, neîndurarea faţă de cei apropiaţi.

Dumnezeul meu, mila mea, Te rog prin iubitul Tău Fiu, dă-mi faptele milei, râvna pietăţii, a veni în ajutorul celor lipsiţi, a sfătui pe ceice rătăcesc, a mângâia pe cei mâhniţi, a uşura pe cei apăsati, a da puteri nouă celor săraci, a încălzi pe cei vrednici de plâns, a ierta celor ce greşesc, a cruţa pe ceice păcătuesc contra mea, a iubi pe ceice mă urăsc. A da bune pentru rele, a nu dispreţui pe nimenea, ci a cinsti; a urma pe cei buni, a mă păzi de cei răi, a îmbrăţişa virtuţile, viciile a le lepădà, răbdare faţă de contrari, stăpânire de sine, pază gurii şi uşă împrejurul buzelor mele, a dispreţui cele pământeşti şi a însetoşà după cele cereşti!

In rom. de **C. I. Sârbu**

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. Prea Sfinţitul Episcop *Dr. Nicolae Popovici* al Orăzii a fost de curând, pentru o zi, la Schitul *Fălticiş*, oaspele I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae; — iar mai înainte a fost dnul *Octavian Goga* pentru o scurtă vizită la I. P. Sf. Sa, precum şi dna principesă *Alexandrina Gr. Cantacuzino*, prezidenta Societăţii femeilor ortodoxe române, însoţită de trei membre ale comitetului societăţii.

Amânare. *Adunarea generală a Asociaţiunii culturale «Astra», ce se va ţinea în oraşul Blaj, se amână pentru zilele* **de 20 şi 21 Septemvrie 1936.**

Cu cât mai repede, cu atât mai bine. Ministerul instrucţiei publice va lua măsuri privitoare la revizuirea manualelor şi înlăturarea celor ce nu întrunesc condiţiile impuse de cerinţe morale şi naţionale.

† Otilia Dr. Corneanu, născută Frăţilă, soţia dlui consilier eparhial al diecezei Caransebeşului, Dr. Cornel Corneanu, a încetat din viaţă în 26 August 1936, în vârstă de 44 de ani. A fost înmormântată Sâmbătă, în 29 August, în cimitirul sf. Ioan Botezătorul din Caransebeş. Dumnezeu să aşeze pe roaba Sa acolo unde drepţii se odihnesc, ear nemângâiatului soţ să-i aline adânca durere!

Doritorii de-a participa la serbările jubilare ale „Astrei" culturale, în zilele de 20 şi 21 Septemvrie c. la Blaj, sânt rugaţi să-şi anunţe participarea la „Comisiunea de încartiruire", ca să se poată lua măsuri pentru găzduirea lor. Anunţarea se face la adresa părintelui canonic Gheorghe Dănilă, preşedintele comisiunii de încartiruire, Blaj.

A trecut timpul când omul în mica sa gospodărie cu nişte unelte lucrate de el îşi îngrijea ogorul, când nu aştepta dela nimeni învăţătură. Trăim în secolul maşinilor şi al invenţiilor de tot felul, secol în care vrând nevrând trebue să ne încadrăm. Maşina, acest bine al omenirii, trebue introdusă şi în gospodăria noastră, fiindcă ea pe lângă că uşurează munca, înmulţeşte recolta. Alături de maşini avem mijloace şi metode noi, prin care un pământ sărac, apătos, pietros etc. poate fi făcut productiv, scoţând de pe el maximul ce se poate scoate. Nu numai atât ne ofere progresul ştiinţei în această latură, ci ea ne arată cu ce să ne împodobim grădina, ce să lucrăm în timpul liber, cum să lucrăm etc. Asupra acestor chestiuni să ne oprim puţin:

Ţăranul român în majoritatea lui e agricultor. Privind felul cum îşi lucrează el pământul şi cum ar trebui, vedem însine scara joasă pe care ne aflăm. Căminul nu va rămânea indiferent în faţa acestei stări, ci va porni la lucru. Va arăta oamenilor cauza produsului prea mic ce rezultă de pe urma muncii lor, şi care e îngrăşămintea pământului.

Le va lămuri cum se face ea, insistând asupra felului cum trebue îngrijit şi ţinut gunoiul, cum să se împrăştie pe ogor şi cât timp poate sta împrăştiat. Vorbind de gunoi, vei vorbì de diferite îngrăşăminte chimice folosite în agricultura diferitelor ţări şi de rolul lor în producţie. Dela gunoi se va trece la pământ. Se va arăta rolul cel mare al „ogoarelor de toamnă pentru sămănăturile de primăvară, în special pentru porumb; întorsul miriştei, mai folositor decât păscutul cu vitele; adâncirea arăturii, importanţa seminţei în dobândirea recoltelor, pregătirea seminţei de grâu; sulfatarea; semănatul cu maşina în rânduri; soiuri bune de grâu şi de alte cereale; importanţa boroanei, tăvălugului; metodele de cultura pământului în clime secetoase; lucrările de primăvară şi semănatul cerealelor de primăvară, rânduirea culturilor, importanţa leguminoaselor în asolament; culturi speciale legate de localităţi: cartofi, in, cânepă, sfeclă, mazăre, soia, bumbac, importanţa şi executarea; îngrijirile culturale şi combaterea boalelor plantelor cu mijloace cunoscute până acum; eforturi comune pentru astfel de combatere; metode de recoltare şi păstrarea recoltei; îngrijirea păşunelor şi punerea lor în valoare".[2]

Pentru reuşita acţiunii, căminul nu se va mărginì numai la conferinţe şi vorbe, ci va pornì la demonstraţii pe câmp, cu planşe, figuri, cinematograf, cu mostre de seminţe, cu maşini etc. după cum cer împrejurările. Se vor procura pe rând pe seama căminului maşinile şi uneltele mai necesare agricultorului care fie gratuit, fie în schimbul unei plăţi mici se vor împrumuta celui ce are nevoie de ele. Se vor trimite ţărani la cursurile speciale de agricultură organizate de „Astra" spre a primì îndrumări necesare. Vei lucra prin camerile de comerţ la procurarea soiuriior bune de seminţe şi prielnice pământului regiunii. Vei arăta ţăranului alte ţări agricole, cum se prezintă în raport cu România şi cauza progresului lor. Le vei vorbì de legile protectoare ale plugăriei; de felul cum se înfăţişà plugăria în trecut în comparaţie cu cea de azi, căutând a accentua progresele uimitoare la care s'a ajuns şi de care dacă rămânem, în urmă pierdem. Vei evidenţia rolul cooperaţiei în cultura şi scoaterea pe piaţă a produselor agricole; cum să se facă vânzarea; felul cum să exportăm; ce să exportăm şi unde. Nu treci cu vederea rolul cel mare al asigurărilor (în plugărie) şi mijloacele prin care putem preîntâmpina din vreme o secetă. Vei vorbi ceva şi despre socotelile care să şi le facă fiecare gospodar la sfârşitul şi începutul muncii. Să nu uiţi literatura, revistele şi ziarele cu pagini agricole, ci să le foloseşti.

[2] Er. Grinţescu: „Educaţia economică a omului de câmpie"... Op. cit. pg. 48—49.

Organizaţi Reuniuni de femei

Muntele Athos

Athos, Sfântul Munte, formând un fel de republică monahală, este acoperit cu vreo 20 de mănăstiri, între care e şi una românească.

Majoritatea sfintelor locaşuri a ridicat-o împăraţii bizantini, dăruind comunităţii averi însemnate. Danii mari i-au închinat şi voevozii români.

Republica aceasta s'a întemeiat în anul 935, are va să zică un trecut de peste o mie de ani. Intâia sa mănăstire, Sf. Lavra, s'a sfinţit la anul 963.

Statul grecesc, sub a cărui stăpânire a ajuns în timpul din urmă Sfântul Munte, nu mai poate, din cauza situaţiei sale critice financiare, să facă faţă cheltuelilor necesare întreţinerii micei republice monahale. O parte mare dintre călugări a emigrat în Iugoslavia, Albania şi Bulgaria, câţiva au venit şi în România.

Până la începutul marelui războiu trăiau în Sfântul Munte 15 mii de călugări; în anul 1929 numărul lor a scăzut la 5140, în anul 1933 la 2500, — ear astăzi mai sânt 1935 de călugări pe Sf. Munte Athos.

Un călător recent, în notele sale despre drumuri şi popasuri, spune în (« Vii-

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 6 Septemvrie 1936, va predica părintele *Gh. Secaş;* ear Marţi 8 Septemvrie (Naşterea Născătoarei de Dumnezeu) va predica părintele *M. Neagu.*

Listele de alegători ale Camerei de comerţ şi industrie Sibiu se găsesc afişate la primăria municipiului Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 4, camera Nr. 25.

Nr. 246—1936 [37] 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a Socet, cu filiile Poiana-Rechiţelii şi Runcul-mare, din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Casă parohială corăspunzătoare.
2. 4 jugare fânaţ.
3. Câte una măsură porumb smicurat [măsura à 30 litri], sau preţul de piaţă al unei măsuri de porumb smicurat dela fiecare familie din materă şi filii.
4. Una zi de lucru de fiecare fum din materă şi filii.
5. Stola obişnuită în parohie.
6. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către poporeni.

Hunedoara, 9 Iulie 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Nr. 287—1936 (39) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreţ în parohia Mercurea, protopopiatul Miercurei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Salar 4000 Lei anual din lada bisericei.

Reflectanţii diplomaţi dela şcoala de cântăreti din Sibiu au să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în tipic şi cântări.

Mercurea, din şedinţa consiliului parohial, ţinută la 25 August 1936.

Avm. S. Pecurariu
protopop

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Nr. 47—1936 [38] 1—1

Publicaţiune de licitare

Consiliul parohial ort. român din Moşna, judeţul Târnava-mare, publică licitaţie de darea în intreprindere a construirii casei parohiale [în roşu], pe ziua de *13 Septemvrie 1936,* ora 3 p. m., în localul casei culturale.

Condiţiunile de licitare, planul aprobat de Ven. Consistor, precum şi caetul de sarcini se pot vedea la oficiul parohial.

Parohia dă tot materialul şi mâna de lucru.

Licitaţia se va ţinea respectând dispoziţiile legale.

Moşna, 28 August 1936.

Oficiul parohial ortodox român:
Pr. **Petru Pătărău**

Nr. 308—936 (32) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Tomnatecul de jos, din protopopiatul Zazand, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopresbiteral în termin prescris şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopresbiteral, candidaţii se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu parohienii, a predica şi servì.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Brad, la 17 Iulie 1936.

Ioan Indreiu
protopop.

Nr. 308—936 (30) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Ribicioara de sus, din protopopiatul Zarand, cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopresbiteral în termin prescris şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopresbiteral, candidaţii se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu parohienii, a predica şi servì.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Brad, la 17 Iulie 1936.

Ioan Indreiu
protopop

Nr. 239—1936 (34) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Alun, cu filiile Bunila şi Vadu-Dobrii, din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială corăspunzătoare.
2. 6 jugăre fânaţ din partea comunei politice.
3. Adău: 100 (unasută) Lei de familie (cca 317 familii în materă şi filii).
4. Stola obişnuită în parohie.
5. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 28 Iunie 1936.

Ofiiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu cons. parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Nr. 251—1936 (33) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Bulbuc, cu filia Curpeni, din protopopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt următoarele:

1. Un dublu dcl. de porumb sfărimat dela fiecare famile.
2. Folosirea cimitirului.
3. Lemne de foc din pădurea comunei.
4. Stola obişnuită în protopopiat.
5. Intregirea salarului dela stat.

Cererile de concurs cu toate documentele necesare şi cu binecuvântarea arhierească de a putea candida se vor înainta în termen oficiului protopopesc ortodox român al Geoagiului, iar concurenţii se vor prezenta în parohie cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, pentru a face cunoştinţă cu parohienii.

Oficiul protopopesc ortodox român al Geoagiului în înţelegere cu consiliul parohial.

Geoagiu, la 19 August 1936.

Pr. Tiruţă
adm. prot.

Nr. 238—1936 (35) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Cerişor, din protopopiatul Hunedoara, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială corăspunzătoare.
2. Sesiune parohială 31 jug. 65 stp. (jumătate productiv).
3. Câte una măsură ovăs dela fiecare familie.
4. Stola obişnuită în parohie.
5. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 28 Iunie 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu cons. parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Au apărut următoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

Nr. 320—936 (28) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Bobâlna,** din protopopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Intregirea de salar dela stat conform coalei B.
2. Case parohiale cu 3 încăperi, în stare bună şi toate dependinţele (şura în curs de edificare).
3. 3 jugăre pământ arător, provenit din reforma agrară, 5 jugăre pădure, dreptul de păşunat pentru oricâte vite, şi folosinţa cimitirului.
4. Stola obişnuită în protopopiat.

Reflectanţii la acest post, după ce vor înainta actele personale însoţite de autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de-a putea candida, se vor prezenta cu aprobarea oficiului protopopesc într'una din Dumineci sau sărbători în parohie, unde se vor face cunoscuţi credincioşilor.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial ortodox român al parohiei Bobâlna.

Geoagiu, la 9 Iulie 1936.

Inocenţiu Tiruţa
adm. protopopesc

Nr. 308—936 (31) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Juncul de jos, cu filia Juncul de sus, din protopresbiteratul Zarand, cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.

Concurenţii îşi vor înainţa cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopresbiteral în termin prescris şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopresbiteral, candidaţii se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu parohienii, a predica şi servì.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Brad, la 17 Iulie 1936.

Ioan Indreiu
protopop

Nr. 308—936 (29) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Bulzeştii de sus,** din protopresbiteratul Zarand, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.
3. Casă parohială corespunzătoare.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopresbiteral în termin prescris şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopresbiteral, candidaţii se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu parohienii, a predica şi servì.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Brad, la 17 Iulie 1936.

Ioan Indreiu
protopop

La Librăria Arhidiecezană se află spre vânzare următoarele **odăjdii** complete:

1. Odăjdii executate de călugării din Muntele Athos; în Brocat bogat ornat cu fir şi execuţie admirabilă:

1 rând, de coloare verde închisă	Lei	7.000
1 rând, de coloare vânătă închisă	„	12.000
1 rând, de coloare violetă închisă	„	15.000

2. Odăjdii ţesute în mănăstirile de maice, cu motive româneşti în mătase, foarte frumoase şi trainice:

1 rând vânăt	Lei	8.800
1 rând roşu	„	11.000
1 rând vânăt	„	12.000

3. Patrafire, în aceiaşi execuţie, cu câte 1700

4. Tot la Librăria arhidiecezană se află şi Potire, Candele, Cădelniţe, Discuri, Steluţe de argint şi de alpaca, Cruci de metal şi de lemn pictate, Clopoţei, Chivote, Garnituri de cuminecat bolnavii, Copii, Linguriţe, Căldăruşi de aramă cositorite şi **Icoane** pe pânză, pe tablă, pe lemn şi pe hârtie, cu preţurile cele mai convenabile

---

torul» din 21 August 1936) următoarele despre «Cetatea misticismului oriental»:

Bisericile sânt pline de comori de artă: iconostase, cruci, strane, relicve, miniaturi de lăcaşuri bizantine, în aur şi argint, încrustate cu pietre preţioase; dania unor Vasile Macedoneanul, Nicefor Phocas, Ion Comnen.

Bibliotecile sânt şi ele de o rară valoare.

Ţi-ar trebui săptămâni ca să cunoşti o mică parte din ele. Tot ce străluceşte, tot ce te atrage şi te înalţă însă, e partea trecutului.

Azi totul lâncezeşte într'o apatie, o quasi-indiferenţă, cuibărit, tăcut, somnoros, în umbra magnifică a jertfelor şi avânturilor de altădată.

In unele aşezăminte, viaţa actuală, în micimea şi inactivitatea ei, e atât de copleşită de trecut, încât îţi face impresia unei plante anemice, care caută să soarbă firava lumină pe care stejarul crescut deasupra-i îi mai îngăduie s'o ia.

Cu aceste sentimente părăsim mănăstirea Aghia Lavra, ultimul popas al călătoriei noastre în această cetate a misticismului strămoşesc.

Pe lemnăria putredă a cerdacurilor, peste rănile adânci ale pereţilor, valuri parfumate de iasomie se agaţă ca nişte braţe tinere şi miloase.

Prin curţile imense şi tăcute ca nişte morminte, călugări gârbovi, cu plete şi bărbi neîngrijite, treceau strângându-şi sutanele, ca şi cum foşnetul ştofei chiar i-ar fi durut... dispărând ca nişte fantome în umbra funebră a imenselor bolte.

In jurul nostru, natura cântă cu mii de glasuri bucuria clipei.

Din aurul şi purpura lichidă a mării, vedem răsărind formele depărtate ale insulelor Lemnos, Imbros, Thasos. Mai departe, ca un con de argint incandescent, strălucea vârful acoperit de zăpadă al Olimpului.

Peste tristeţea măcinată a celor ridicate de mâna omului, natura îşi desfăşura frumuseţea şi tinereţea veşnică.

Anul LXXXIV | Sibiu, 13 Septemvrie 1936 | Nr. 38

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Pentru o mai bună educație în școalele teologice

De curând s'a ținut la ministerul instrucțiunii o conferință a conducătorilor de instituții de învățământ teologic sub președinția dlui ministru Dr. Angelescu cu scopul de-a se stabili măsurile pentru o mai bună educațiune și disciplină a studenților teologi.

Chestiunea este nu numai actuală, ci permanent actuală. Idealul de preot e ceva așa de înalt, încât totdeauna, oricât de mult s'ar face pentru a apropia pe tinerii teologi de el, mai rămâne atâta de făcut. Până la deplina înduhovnicire a omului e o cale atât de lungă.

Din păcate se desbate azi această problemă prea numai negativ. Se cere ca tânărul ucenic al Domnului să fie oprit dela lucrul cutare și cutare, iar în caz că a călcat una din interdicții, să fie pedepsit sever, chiar cu eliminarea.

Nu contest o anumită eficacitate educației acesteia negative. Dar eficacitatea aceasta se extinde numai la anumite firi mai puțin accentuate ca personalitate, iar omul format de ea va fi e drept, un om blând, ordonat, supus autorității, dar fără putere de inițiativă, fără curajul de-a se avânta într'o acțiune, într'o luptă în senzul vederilor creștine, o luptă pe care numai el ar putea-o porni în satul în care el este conducătorul. Metoda negativă are marele defect de-a comprima și mai mult forțele latente din om, în loc de-a le desvolta. In firile mai plăpânde, fără prea mult curaj și încredere în sine, comprimarea aceasta atrofiază cu totul bunele lor aptitudini pozitive, iar în firile mai agresive efectul ei de cele mai multeori nu e altul decât acela al unui capac așezat peste un cazan cu apă pusă la fiert.

Educațiunea are însă alt scop, mai ales în ce privește pe viitorul preot care trebue să fie și un om de inițiativă și de curaj, un factor care reprezintă dinamic, nu pasiv, o concepție de viață, în fața altora atât de agresive azi. Scopul educațiunii vrea să creeze un factor determinant în societate, este să desvolte la maximum însușirile bune dintr'un tânăr și să canalizeze pe cele îndreptate spre obiecte inferioare, către obiective superioare. Celor timizi, dar buni în fond, trebue să le dai curaj să-și manifeste și desvoalte însușirile bune, celor prea expanzivi și renitenți le îndrumezi, cu o artă care, e drept, e greu de dobândit, energiile tumultuoase spre scopuri idealiste.

Peste tot așadar să domine metoda pozitivă, la care să se adauge într'o doză cu mult mai mică și în anumite condiții metoda negativă.

Și fiind vorba de viitorii preoți, pentru cari idealul de educație este să ajungă cât mai mult străbătuți de duhul dumnezeesc pentru a lucra cu convingere, cu iubire și cu avânt pentru Dumnezeu în mijlocul societății, metoda pozitivă în școlile teologice se rezumă principal în promovarea în tineri a unei vieți cât mai spirituale. Școala teologică, pe lângă marea ei misiune, are și marele avantagiu față de toate celelalte școli că posede un mijloc desăvârșit de educație pozitivă: viața spirituală. Unde pătrunde aceasta în suflet, totul se organizează frumos, totul se rezolvă dela sine. Marea artă, marea problemă pentru profesorii de teologie, pentru conducătorii internatelor teologice, este trezirea și intensificarea vieții spirituale în tineri.

Iar viața spirituală este viața dominantă în toate momentele și actele ei de gândul la Dumnezeu. Când Dumnezeu ajunge Stăpânul nelipsit, pururea socotit prezent, privindu-te și judecându-te, ai apucat solid și fără întoarcere pe calea vieții spirituale.

Dar această stare se câștigă cu exercițiu îndelungat și răbdător. Duhovnicul va fi factorul care-i ajută, nu la altceva, ci tocmai la aceasta, continuu. Prin lecturi bine alese, prin convorbiri menținute la această problemă și necoborâte pe planuri inferioare, prin emanarea din sine, din purtările sale, a acestei vieți spirituale, prin corectarea cu blândețe duhovnicească a celor mai mici detalii greșite din manifestarea tinerilor, duhovnicul va reuși să facă mult. In felul acesta se îmbină organic, se topesc una în alta metoda pozitivă cu cea negativă.

Iar pentrucă tot trebuesc stabilite anumite norme de viață comună, cât mai compatibile cu o viață de viitor preot, ele trebuesc temeinic și profund argumentate, încât tinerii să se convingă de necesitatea lor și să le împlinească cu voință, la început mai greu, cu timpul tot mai ușor, întrându-le în sânge, ca lege a firii lor.

Se înțelege că e necesar ca și cursurile de pe catedră trebue să fie la unison cu tendințele de educație din internat. Profesorii n'au să fie indiferenți față de problema educației viitorilor preoți. Au atâtea ocazii în cadrul orelor să laude o virtute sau alta, să desaprobe un fel de purtare sau alta, uneori foarte concret, la unul din studenți; au mai ales posibilitatea să vorbească cu căldură de fericirea ce ți-o dă viața cu Dcmnezeu, îndrumând toate explicațiile dela cursuri în această direcție. Iată de ce e neapărat necesar ca internatul și școala să fie sub o singură autoritate, sub o singură conducere, ca să se poată face o osmoză cât mai perfectă între ele. O mică aluzie ironică a profesorului la cutare măsură din internat, ajunge ca să strice enorm.

Nu trebue să se cadă în greșala că viața spirituală însemnează o uniformizare a aptitudinilor și peste tot o îmbătrânire prematură a tinerilor. Viața spirituală dă direcție înaltă pasiunii și avântului tineresc, nu o anulează. Să fie lăsați tinerii cu temperamentele lor, cu înclinațiile lor, puse în slujba lui Dumnezeu. Unul e liniștit, meditativ: să cetească, să gândească, să-și comunice și altora fructul gândurilor sale; altul e avântat: să predice, să înflăcăreze pe ceilalți pentru acțiunile nobile; care e vesel să fie vesel și să cânte, dar veselia să i fie curată.

De sigur că aci se cere dela povățuitorii tinerilor și multă cunoștință de psihologie, de psihologie individuală, pentru a ști ce poți scoate bun din fiecare tip de temperament.

Ceeace ne lipsește azi este o prelucrare a asceticei pe baza și a idealurilor creștine, dar și a rezultatelor așa de bogate ale științii psihologice: să știm cum se introduce și se înrădăcinează păcatul cutare sau cutare în suflet, cum se manifestă, cum lucrează la rădăcina omului, cum poate fi localizat și combătut. Ne lipsește orice lucrare serioasă pe terenul medicinei sufletești. Știința boalelor sufletești și a combaterii lor e într'o fază de tot primitivă. Ne place și azi să ardem boala cu ferul roșu al pedepsei, în loc s'o tratăm dinăuntru în afară, organic.

*

Dar pentrucă problema aceasta a disciplinei în școalele teologice s'a pus în legătură cu anumite manifestări deviate de naționalism, să spunem câteva cuvinte și despre naționalismul studenților teologi și al preoților.

Nu trebue să se desaprobe în școlile teologice spiritul naționalist. Dimpotrivă, el trebue cultivat atât de profesori, cât și de conducătorii internatelor. Dacă nu vrem ca să ajungem ca în Spania, la războiu fratricid, trebue să întărim din vreme spiritul naționalist împotriva comunismului care lucrează febril. Cine va apăra satele de ofensiva propagandei comuniste dacă nu preotul? Biserica ortodoxă, legată în fiecare țară de poporul de acolo cu fire groase și adânci, nu este indiferentă ca biserica catolică față de ce se întâmplă cu neamul cu care se înfrățește organic. Cu atât mai mult că neamul este aproapele în formă concretă, iar iubirea de neam te îndeamnă la muncă, la sacrificii, la altruism pentru cei din jurul tău, pe când internaționalismul e o mască sau o scuză pentru egoism.

După iubirea de Dumnezeu, iubirea de neam, acesta e programul școlilor teologice și al preoțimii. Și acesta e raportul just între ele. Nu e mai presus iubirea de neam, ci cea de Dumnezeu, dar amândouă sânt atât de strâns legate, încât una fără alta e pentru noi un lucru nenatural, abstract, extreme bolnăvicioase: catolicism sau păgânism.

Din raportul astfel stabilit reese clar cum trebue să fie naționalismul studentului teolog și al preotului. Naționalism până la sacrificiu, dar manifestându-se în acte compatibile cu Dumnezeu și cu un preot stăpânit de gândul la Dumnezeu. Naționalism de concepție, de simțire fierbinte, de muncă și devotament în slujba neamului; să pui în slujba neamului toate virtuțile creștine și preoțești. *Naționalism impus cu sabia duhului*, care tae durabil dușmanii și-i pregătește cale triumfală, nu naționalism de strigăte, de marșuri, de cămăși și de violență. Chiar dacă vor fi având și ele oarecare efect, el e cu mult mai mic și în orice caz e incompatibil cu preotul și cu studentul teolog, care în felul acesta mai mult pierde din prestigiul personal și al instituției bisericești decât câștigă. Propagandă cu cuvântul, cu ideia, dar nu de pe scena adunării electorale de unde se dau și bani și rachiu, ci în toate ocaziile firești ale vieții. Propagandă pentru idee, pentru neam, pentru iubirea lui, dar nu pentru cutare sau cutare partid. Să nu substituim neamului partidul. Să fim naționaliști, nu partidiști. Să vorbim de neam, nu de un partid sau altul. Să aprindem dragostea de neam, nu de un partid. Rămânem așa mai presus de imperecherile oamenilor, ascultați de toți și pregătim așa mai bine toate sufletele pentru organizațiile naționaliste. Să nu ne inscriem într'un partid naționalist, care pe lângă iubirea de neam mai are și multe detalii mai puțin frumoase cu cari noi nu putem face cauză comună. Să rămânem nu înscriși, ci crescuți din trunchiul neamului.

Să aducem naționalismului o contribuție de clarificare a țelurilor, de purificare a scăderilor, pentrucă așa îi facem un serviciu mai mare, căci numai ceeace-i la unison cu virtuțile creștine durează mult. Să aducem naționalismului o contribuție de spiritualitate, căci aceasta o așteaptă el dela noi, și aceasta numai noi i-o putem da. Contribuția de gâtlejuri, de brațe cari lovesc o poate da oricine. Să nu ne cufundăm în massă, să nu perdem calitatea de preoți și de viitori preoți, practicând naționalismul așa cum nu se potrivește cu noi. Preoți în frunte, dar cu crucea, nu cu pușca.

Dr. D. STĂNILOAE

La ministerul instrucţiunii s'au întrunit săptămâna trecută, convocaţi de dl ministru *Dr. C. Angelescu,* **decanii tuturor facultăţilor de teologie, rectorii academiilor de teologice din Ardeal şi directorii seminariilor din ţară.**

Dl ministru Angelescu li-a făcut o expunere asupra seminariilor şi facultăţilor de teologie. In special li s'a atras atenţia asupra disciplinei elevilor şi a studenţilor.

Dl ministru a citit şi trei adrese ale I. P. S. Patriarh, aducând la cunoştinţa celor convocaţi, că nu se mai permite în nici un seminar ca vreun elev să facă politică sau să fie înscris în vreun partid politic.

Astfel elevii, cât şi profesorii, cari vor face politică în şcoli, vor fi supuşi măsurilor disciplinare prevăzute în legile şi regulamentele şcolare.

Toţi cei prezenţi au recunoscut că în şcoli e nevoe de o disciplină mai riguroasă, însă, pentru asigurarea ei, mijloacele azi la îndemână nu sânt suficiente. De aceea trebue sporit numărul spiritualilor, dar mai ales al burselor şi trebue mărită capacitatea internatelor, astfel ca viitorii preoţi să poată trăi într'o atmosferă mai prielnică misiunii ce-i aşteaptă.

Nou mitropolit la Blaj. In scaunul vacant, de aproape doi ani, a fost acum numit — fără coadjutor — P. S. Sa episcopul greco-catolic român al Lugojului, *Dr. Alexandru Nicolescu,* mitropolit al Blajului.

După depunerea jurământului de credinţă faţă de papa, la nunţiatura din Bucureşti, şi a jurământului de fidelitate în faţa M. Sale Regelui, noul mitropolit va fi instalat probabil Duminecă în 13 Septemvrie a. c.

In locul vacant de episcop al Lugojului este numit canonicul mitropolitan dela Blaj, *Dr. Ioan Bălan.*

Boală fără leac. — Confraţii dela „Unirea" apără cu o ardoare neînfrânată, al cărui diagnostic l-am făcut de atâtea ori, nu cauza neamului pe teren religios, ci cauza catolicismului universal în manifestările lui antiromâneşti.

Câtă vreme zelul lor rămâne aplicat la fenomenele dintre graniţele ţării, el poate trezi pe lângă multă compătimire şi puţină amuzare. Dar când pledoarea lor îmbrăţişează şi acţiunea antiromânească a catolicismului din ţările unde ea poate avea efecte dureroase, sufletele ni se umplu de mare tristeţe.

Opera de înstrăinare a românilor greco-catolici prin biserica romano-catolică din America a fost demascată în ziarul nostru cu mărturiile categorice ieşite chiar din gura unor preoţi şi mireni greco-catolici din lumea de peste ocean, cari mai rezistă presiunilor episcopatului şi a călugărilor romano-catolici. Să le recitească „Unirea" în Nr. 3 din 1935 al ziarului nostru. Ele sunt un strigăt desnădăjduit de alarmă.

In loc ca hipercatolicii din Blaj să se fi sesizat de acest strigăt şi să-şi înalţe protestul lor, care să fie un colac de salvare pentru românii uniţi din America, iată că vin să dea un vot de laudă acestei acţiuni catolice antiromâneşti, iar pe episcopul român ortodox de peste Ocean, pe P. S. Sa Policarp care a început să-şi întindă ocrotirea măcar peste românii ortodocşi de acolo, la cari încă a început catolicismul desnaţionalizant să poftească, este făcut ţintă de atacuri necuviincioase din partea monitorului blăjan. Chiar fără această acţiune desnaţionalizantă a catolicismului, ce era mai firesc decât ca un episcop să dezaprobe ca pruncii cari aparţin turmei sale credincioase să mai fie botezaţi de preoţii catolici şi să mai fie duşi în şcoalele catolice? Nu întră aceasta în misiunea Sa? De ce s'au înfierbântat atunci focoşii reverendissimi?

Iar celelalte aprecieri la adresa P. Sf. Sale episcopului misionar din America să şi le ţină la ei acasă. P. S. Sa episcopul Policarp a pornit acolo o acţiune puternică de organizare a românilor deacolo şi de înviorare a conştiinţei ortodoxe şi naţionale. Şi a făcut într'un an lucruri uimitoare. In aceste zile s'a ţinut acolo congresul naţional-bisericesc care consfinţeşte o ordine a vieţii bisericeşti şi e un început de mobilizare şi de solidarizare a întregii conştiinţe româneşti din America în jurul Bisericii.

Dar mi se pare că tocmai aceasta nu place catolicismului. Vede cum îi scapă o pradă. Iar Blajul, ecou sărman al acestui catolicism, plânge şi el.

Atenţiune, comunismul!

Sub titlul de mai sus, cunoscutul om de bine şi director al revistei din capitală, *Libertatea,* dl *I. P. Gigurtu,* publică în fruntea acestei reviste, în numărul său mai nou, un remarcabil articol, a cărui parte finală este următoarea:

...Comuniştii uzează de metode diferite şi de multe ori chiar contrazicătoare. La noi sânt internaţionali; în Palestina, naţionali. In Rusia ei sânt azi naţionali; în Spania şi Franţa, sânt internaţionali. Atitudinea lor depinde de elementele, pe care sânt nevoiţi să le mânuiască şi procedează în aşa fel, încât să-şi atingă mai uşor scopul urmărit, adecă revoluţia şi distrugerea tuturor monumentelor, care pot aminti popoarelor timpuri de glorie trecută şi care le leagă de istoria ţării lor, şi distrugerea tuturor sentimentelor umane, pe care omenirea a căutat să le desvolte în mod instinctiv, în individ şi care constituesc patrimoniul scump al neamului şi fără de care deosebirea dintre om şi animal ar dispărea.

Distrugerea bisericilor şi omorârea preoţilor este o lege generală. Barcelona a pierdut însă, din cauza acestei legi, tot ce constituia atracţie artistică, şi se spune că acolo n'a mai rămas un preot în viaţă. Ferocitatea rece cu care revoluţionarii omorau tocmai pe aceia, care se apărau mai puţin, nu se poate explica, dacă nu se admite un cuvânt de ordine primit dela centrul comun al acestor revoluţii, sau poate prin instinctul acestor bestii, care îşi dau seama că orce ar face, credinţa e mai puternică decât ei şi frica de pedeapsa divină îi mână la distrugerea semnelor exterioare şi, reprezentanţilor cultului, ştiind bine că puterea spirituală n'o pot distruge nici în sufletele lor posedate.

Este de o importanţă hotărâtoare ca orce intelectual, orce om ordonat şi muncitor, orce cetăţean conştient şi iubitor al locului în care s'a născut, legat prin morţii neamului său de satul sau oraşul în care se găseşte, să-şi dea seama că acest comunism nu este o doctrină umanitară şi nu doreşte binele deaproapelui, că cu el nu e permis să se facă vreo transacţie. Pericolul cel mare îl constitue mii de intelectuali şi mulţi din oamenii ocupaţi aiurea, îngăduitori cu tot ce cred că ar putea constitui un progres, cari cred în cuvântul magic de democraţie şi consideră comunismul ca un ideal al acestei democraţii. Asemenea elemente slabe sau mute, sânt aproape mai periculoase decât cele active şi în orce caz mai vinovate, căci slăbesc puterea de rezistenţă a poporului. Ei servesc indirect propagandei comuniste.

Acţiunea comunistă a luat o desfăşurare mare în ultimul an. Peste cincizeci de ziare şi reviste, din care douăzeci clandestine, caută să otrăvească sufletul poporului, în afară de marile ziare democratice, cari pregătesc terenul prielnic comunismului, conştient sau nu.

Nimeni nu se întreabă cu ce bani apar aceste publicaţiuni. Ţara noastră a dat însă dovadă de o putere de rezistenţă şi de-o vitalitate, care de sigur a surprins Kominternul, care o credea probabil tot aşa de uşor de cucerit ca Spania. Totuşi, comuniştii şi-ar fi putut da seama că lucrul nu e chiar atât de uşor, amintindu-şi cum armata noastră a respins în Moldova ideologia comunistă şi cum contactul cu bolşevicii ruşi n'a putut-o înrâuri cu nimic. Dimpotrivă, destrămarea de-o zi pe alta a uriaşei armate ruse a dovedit soldatului nostru, greşala care stă la baza concepţiei comuniste. Reacţiunea din întreaga ţară, în care naţionalul domină azi demagogia democratică, e semnul cel mai bun că poporul român se găseşte într'o perioadă de ascensiune şi că respinge prin instinctul său sigur, orce acţiune în stare să-l slăbească.

Strigătul contra dictaturei şi antifascismului care n'are nici un senz la noi, a deschis ochii tuturor, şi azi e limpede ca ziua că mişcarea naţionalistă nu este decât o strângere a rândurilor contra pericolului de destrămare a ţării.

Acţiunea aceasta nu are însă, un front unic, nu lucrează după sisteme experimentate, nu are o ordine de bătaie, — ea e tare numai prin credinţa în drepturile ei legitime.

Există, însă, un pericol şi din această parte. Am văzut cum în alte ţări comunismul a ştiut să utilizeze instinctul naţional ca să provoace tulburări, de care să profite apoi la momentul oportun. Diferitele centre naţionale, în special cele extremiste, a căror acţiune n'ar avea alt rost decât acela de a reacţiona contra progreselor comunismului, pot greşi în tactica lor şi greşala poate fi utilizată contra lor. Nu trebue uitat că mişcarea comunistă are la spatele ei o experienţă de douăzeci de ani şi fonduri inepuizabile. Ea n'are nevoie de lume multă într'o ţară care reacţionează sănătos. In asemenea ţări, tactica preferată este disasocierea organizaţiunilor protivnice comunismului; aruncarea de sugestiuni pentru di-

---

FOIŞOARA

Despre căminul cultural şi rolul preotului în cadrele lui

[8] de IOAN MIHAIL. BRANEA

In strânsă legătură cu agricultura stă creşterea vitelor şi a pasărilor. Şi ea să fie cât de bine lămurită de cămin. In vederea acestui scop vei căuta să arăţi soiurile de animale şi pasări potrivite locului; vei îmbunătăţi rasa existentă; vei înfiinţa pe socoteala căminului o staţie de montă a satului (taur, armăsar, vier etc.). Te vei apropia de ţăran spre a-i explica rostul şi valoarea grajdului şi a nutreţului în valorificarea animalului ce-l creşti; felul cum să fie hrănit animalul şi când; semnele prin care se poate cunoaşte un animal de rasă; rostul aşternutului, ţăsălatului, potcovitului, periatului şi tunsului în viaţa animalului; cum să îngrijim animalele înainte de fătat; diferitele boale ce pot obveni şi leacurile cu cari le putem vindeca; rostul medicului în boalele ce se ivesc; cu ce să hrănim animalele puse la îngrăşat, când, cum şi felul cum trebue exportate (transportul); ţara noastră ca exportatoare de animale în raport cu alte ţări; însemnătatea creşterii vitelor în viaţă şi rostul ei în trecutul istoric; cum să controlăm sănătatea animalului; ce nutreţuri să-i dăm ca hrană; munca la care putem folosi diferitele animale; rostul asigurării animalelor şi pasărilor.

Apoi ce pasări să creştem pe lângă casă; felul cum să le creştem; curăţenia lor, hrănirea, clocitul, îngrăşarea, comerţul cu ele etc.

Prin conducerea sătenilor la ferme speciale (particulare sau ale statului) prin conferinţe şi exemple vii, prin cărţi ş. a. vei înfăţişa gospodăria model pe care fiecare — în marginile posibilităţii — s'o aibă. Acolo vor privi cum se cresc diferite animale şi pasări, vor vedea rase alese cu preţ, vor primi instrucţiuni şi vor vedea un lucru ce pentru mulţi săteni e vis, e poveste.

Vei înfrumseţa apoi grădina sătenului cu pomi, albine, vii, legume şi plante de leac. Pentru aceasta vei face lecţii şi demonstraţii de pomologie, vorbind de: „pregătirea terenului pentru plantări de toamnă; facerea gropilor. Varietăţile pentru fiecare regiune. Plantarea. Inlocuirea pomilor bătrâni. Facerea gropilor pentru plantările de primăvară. Organizarea şi pregătirea terenului pentru pepinieră. Culegerea fructelor bolnave rămase în pomi. Pregătirea altoiului de primăvară. Acoperirea pomilor de curând plantaţi. Văruirea trunchilor pomilor. Iarna de curăţirea uscăturilor din pomi, a cuiburilor de omizi, stropirea (în zile calde) cu soluţii împotriva paraziţilor şi bolilor. Exerciţii de altorit. Locul pomăritului în bogăţia naţională. Comerţul nostru cu fructe, în ţară şi străinătate. Cooperativele, sindicatele pomicole. Industrializarea fructelor din ţară, pepiniere şi şcoli de pomicultură. Fructele în alimentaţie şi industrie. Descoperirile ştiinţei aplicate la pomărit. Ţinerea socotelilor: mică contabilitate a micului pomicultor. Probleme aplicate, măsurători, corespondenţă, acte publice.

Livezile de pomi în alte ţări. Pepiniera satului. Asigurările livezilor. Pomiculturile de altă dată. Obiceiuri vechi despre pomi. Literatură. *Primăvara:* plantările de primăvară. Gunoirea pomilor bătrâni. Reîntinerirea prin retezarea ramurilor. Altoiri în despicătură, copulaţie, triangulaţie, ochi crescând (cu ramurile păstrate în nisip de toamnă). Săpări la rădăcina pomilor. Stopitul pomilor, văruirea trunchilor. Diferite boli şi insecte vătămătoare; combatere. *Vara:* Culesul fructelor, clasificarea, împachetarea, păstrarea, transportul. Altoiri (în ochi dormind) în August şi Septemvrie.

Vei face lecţii şi demonstraţii de viticultură arătând lucrările de toamnă în vie: tăierile în uscat şi îngropatul; aratul de toamnă în vie. Pritocitul şi limpezitul vinului. Păstrarea, boaleler şi dregerea lui. Locul viticulturii în bogăţia naţională. Comerţul cu struguri şi cu vinuri în ţară şi străinătate. Soiurile de struguri potrivite în regiunea noastră. Legile în legătură cu viticultura, vinificaţia şi interesele podgoreanului. Asigurările. Pilde dela podgorenii asociaţi, din ţară şi străinătate. Regiunile viticole din ţară, pepiniere viticole şi şcoli de viticultură (ce se poate lua şi învăţa de acolo). Strugurii şi vinul în alimentaţie şi industrie. Descoperirile ştiinţei aplicate la viticultură. Podgoriile noastre de altă dată. Ce spun cronicele şi călătorii străini despre ele. Obiceiuri vechi dela ospeţe şi culesul viilor. Viţa de vie dealungul veacurilor. Lucrările de primăvară: desgropatul, tăerile în uscat. Arăcitul, legatul, sapa mare în vie. Primul stropit. Legatul lăstarilor, lăstăritul şi ciupitul lăstarilor cu rod. Al doilea stropit. Copilitul, plivitul şi legatul viei. Al treilea stropit. Ultima legătură a lăstarilor; cârnitul coardelor. Culesul strugurilor; desfacerea în comerţ. Fabrica vinului. Crama, pivniţa, vasele, întrebuinţarea lor".[1]

Unde sânt păduri te vei opri asupra rostului lor în viaţa satului căutând a da îndrumările necesare. In regiunile apelor vei

[1] „Aplicarea programului de activitate culturală". Rev. cit. pg. 84—8

visiunea acţiunei, iar dacă se poate, ducerea acestei acţiuni până la înăsprirea relaţiilor, şi la lupta dintre fraţi, determinându-i să piardă obiectivul, dela care acţiunea lor a plecat şi scopul către care trebue să tindă.

Intregul nostru continent trece printr'o grea criză. De rezultatul luptelor civile din Spania, depinde liniştea viitoare a Europei. Ţara noastră este printre cele mai periclitate, atât prin situaţia ei geografică, cât şi din cauza marelui număr de minoritari, ca şi prin posibilitatea pe care o are de-a juca un rol spiritual covârşitor în sub-estul european. Intărirea noastră contrazice planurile obscure ale multor centre. Deaceea, trebue să fim foarte atenţi, atât în acţiunile noastre individuale, cât şi în cele colective. Să ne ferim să fim coadă inconştientă de topor. Să dăm din timp, strigătul de alarmă, atenţiune, comunismul! Aici stă adevăratul pericol şi pentru noi, şi pentru ţară, atât pentru trecutul ei, cât mai cu seamă pentru rosturile ei în viitor.

Frăţia ortodoxă română din Arhiepiscopia ortodoxă de Alba-Iulia şi Sibiu

Convoacă pe toţi membri şi sprijinitorii ei la

Adunarea generală

Duminecă, 27 Septemvrie 1936, la Braşov.

PROGRAM:

Inainte de masă:

Ora 9. Participare la sfânta liturghie, la biserica Sf. Nicolae.

Ora 11. Adunarea generală în sala festivă a Liceului ortodox „A. Şaguna".

1. Cuvânt de deschidere, rostit de dl Dr. Nicolae Comşa, vicepreşedintele secţiei eparhiale.

2. Darea de seamă asupra activităţii secţiei pe anul 1935—36.

3. Darea de seamă asupra gestiunii financiare pe anul 1935—36.

4. Desbaterea proiectului de Regulament pentru organizarea şi activitatea despărţămintelor.

5. Eventuale.

După masă:

Ora 5. Biserica ortodoxă românească şi sectarii, conferinţă de Trandafir Scorobeţ, consilier arhiepiscopesc.

Partea artistică, cu care se va încadra programul, atât cel dinainte de masă, cât şi cel de după masă, va fi aranjată de despărţământul Braşov al FOR-ului.

Comitetul

Congresul femeilor române

Uniunea femeilor române, a cărei preşedintă este vrednica doamnă *Maria Baiulescu* dela Braşov, şi-a ţinut congresul anual în 8 l. c. la Constanţa.

Răspunzând invitaţiei comitetului, a sosit în oraşul Constanţa şi *M. Sa Regina Maria*, întâmpinată de şefii autorităţilor locale şi de doamnele congresiste.

In pragul catedralei episcopale M. Sa Regina Maria a fost primită de P. S. Sa episcopul *Gherontie*, dând Suveranei creştineşti binecuvântări.

Indată după terminarea slujbei religioase, M. Sa, împreună cu membrele congresului, s'a îndreptat spre sala cazinoului comunal, unde s'a ţinut şedinţa festivă, a cărei deschidere o face P. S. Sa episcopul Gherontie prin o frumoasă cuvântare rostită în numele bisericii şi al credincioşilor din eparhia Tomisului.

După salutul oficialităţii, a luat cuvântul preşedinta Uniunii, dna *Maria Baiulescu*. Ca şi toate celelalte vorbitoare, dna preşedintă a înfierat mişcarea comunistă, care subminează viaţa statului nostru atacând societatea, familia, neamul şi credinţa strămoşească. Dsa spune că generaţia ce se ridică va fi cum o va educa femeea mamă, căci ea activează în două direcţii: familial şi social. Copilul trebue ferit de influenţele rele, iar literatura care-i otrăveşte şi-i perverteşte sufletul, trebue combătută şi chiar înlăturată. Aci intervine marele rol al mamei. Pentru aceasta se impune şi ridicarea nivelului cultural al mamei.

După ce face un documentat istoric al mişcării feministe române, spune că femeea trebue să fie o colaboratoare a bărbatului pentru ridicarea familiei şi a patriei.

Vorbind de rolul pacificator al femeii, declară că romînca nu poate adera la curentele de stânga, de oarece este strâns ataşată ideii de familie, de patrie, de religie. Prin colaborarea femeii dela oraşe cu femeia dela sate se va ajunge la o Românie mai mândră, mai înfloritoare, mai puternică.

Şedinţa a luat sfârşit tot prin cuvântarea dnei Maria Baiulescu, care a mulţumit M. Sale pentru deosebita cinste ce a făcut congresului.

Au apărut următoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

Probleme-Recensii-Comentarii

Cercuri preoţeşti. — Preoţimea ortodoxă română din protopopiatul *Băiţa* şi-a ţinut conferinţa de vară, Duminecă în 30 August 1936, în parohia *Bucureşti*. La ora 9 a. m. s'a oficiat, la biserica ortodoxă, serviciul utreniei, de către părintele Ioan Dămian din loc şi părintele N. Tebieş-Şesuri.

După utrenie a urmat serviciul divin al sfintei liturghii, oficiat de un sobor de 7 preoţi, în frunte cu P. C. Sa părintele protopop D. Secărea-Băiţa. La priceasnă a tâlcuit evanghelia Duminecii, prin cuvinte simţite şi bine alese, părintele *Pavel Diniş*-Nevoeş.

După terminarea serviciului divin, preoţimea a trecut la oficiul paròhial, unde P. C. părinte protopop *D. Secărea* a deschis şedinţa conferenţei, adresând preoţimii cuvinte de iubire în Domnul şi îndemnând, ca şi altădată, pe cucernicii fraţi preoţi la muncă cu îndoite forţe duhovniceşti, spre a putea birui curentele potrivnice sfintei noastre biserici.

Părintele *A. Stoica*-Fizăşti a citit lucrarea sa, întitulată: Catehizaţia, mijloc de a face din tinera generaţie creştini buni. Lucrarea a stârnit vii discuţiuni, referitoare la însemnata problemă a catehizaţiei tineretului şcolar de azi.

A doua temă din program a fost lucrarea P. C. părinte protopop *D. Secărea*, cu titlu: Taina sfântului botez din punct de vedere dogmatic şi practic. La discuţiuni, atât la prima lucrare, cât şi la a doua, au luat parte preoţii: Tr. Benea-Stejărel, P. Diniş-Nevoeş, P. Todoran-Curechi, A. Moga-Măgura, Z. Enescu-Peştera şi A. Popa-Vălişoara.

După închiderea conferenţei intime, preoţii au luat masa comună, în casele părintelui I. Dămian, iar la ora 3½ p. m., mergând cu toţii la sfânta biserică, s'a servit sfânta vecernie, la sfârşitul căreia, părintele *Tr. Benea*-Stejărel, a vorbit poporului despre: Indatoririle sociale ale zilei, arătând, şi combătând totodată, diferitele curente subversive, care caută să sape la temelia sfintei biserici şi a statului nostru creştin.

La sfârşit un grup de 7 preoţi a servit un maslu de obşte, după care conferinţa a luat sfârşit la ora 7 a. m.

Pr. *A. P.*

*

Cercuri pastorale. — Duminecă, 30 August 1936, s'a ţinut la *Răhău*, în cadrul unor impresionante serbări, cercul pastoral al preoţilor din jur. Cei 6 preoţi ai acestui cerc: Nicolae Cărpinişan-Răhău, Nicolae Dura-Deal, Aron Râurean-Cacoviţa, Dr. Ion Voişan-Câlnic, Nicolae Floca-Răhău şi Romul Grecu-Răhău, au servit sfânta liturghie în sobor, în decursul căreia impunătoarea biserică din Răhău a fost neîncăpătoare pentru mulţimea de credincioşi, veniţi să asiste la sfânta slujbă.

Corul bisericesc din loc, unul din puţinele coruri bisericeşti de prin aceste părţi, condus de harnicul învăţător Dumitru Munthiu, a dat răspunsurile liturgice.

La priceasnă, părintele *A. Râurean* a rostit o frumoasă predică despre mărturisirea Domnului nostru Isus Hristos, în vremurile tulburi de acum.

După liturghie, soborul a servit parastas, dat de învăţătorul Vasile Cărpinişan din Lugoj, pentru odihna sufletelor strămoşilor săi preoţi, cari au păstorit două veacuri prin aceste părţi. La urmă, s'a făcut maslu pentru toţi bolnavii, cari s'au anunţat.

La ora 2 după masă a început desfăşurarea serbării populare în curtea şcoalei primare.

Serbarea s'a deschis cu „Bine-aţi venit", şi alte cântări, executate de corul bisericesc, condus de învăţătorul *D. Munthiu*.

A urmat conferinţa preotului *Romul Grecu* despre felul şi lucrarea sectelor.

Invăţătorul *Ioan Moga* a dat sătenilor bune sfaturi în materie de agricultură.

Recitări şi coruri executate de membrii corului tineresc al societăţii „Sfântul Gheorghe", condus de acelaş învăţător, au au întregit programul serbării.

Părintele *Nicolae Cărpinişan* şi învăţătorul *Vasile Cărpinişan* au cuvântat despre îmbucurătoarea propăşire a locuitorilor acestei comune, datorită bunei înţelegeri între preoţii şi învăţătorii noştri din protopopiatul Sebeşului.

Adunarea s'a încheiat cu *Marşul antirevizionist*, cântat de corul tineretului din sat.

Coresp.

*

— Cercul preoţesc *Branul de sus* a ţinut conferinţă în 29 August 1936 la *Moeciul de sus*. Cucernicii preoţi au sosit la ora 9 dimineaţa de prin comunele resfirate ale Branului. Slujba utreniei şi liturghiei s'a oficiat în sobor, prezent fiind părintele protopop V. Stoicanea. Au înălţat simţemintele evlavioase răspunsurile la liturghie date de preoţii liturgisitori în cor. La priceasnă a vorbit părintele *V. Coman*-Şirnea despre Biserică, autoritatea şi puterea ei mântuitoare.

După săvârşirea slujbei a urmat conferinţa dlui învăţător-director *Clinciu* despre: Sfaturile şi educaţia creştinească a copiilor. Părintele *Gh. Enescu*-Moeciul de jos, preşedintele cercului, a vorbit despre: Păstrarea datinilor şi credinţii strămoşeşti, cu frumoase pilde din viaţă. La sfârşit a vorbit cu multă căldură părintele protopop *Vasile Stoicanea* despre iubirea de biserică şi Dumnezeu. Tuturor li-a mulţumit păr. din Moeciul de sus *Gh. Oncioiu*. După masă s'a ţinut conferinţa intimă a clerului, la care părintele protopop a dat lămuriri şi îndrumări pastorale. Biserica s'a arătat neîncăpătoare mulţimii de credincioşi.

Coresp.

*

Agricultura Nouă, revistă lunară de ştiinţă şi practică agricolă. Apare sub conducerea unui comitet. Redactor: *Dr. A. Mura*. Red. şi administraţia: Cluj, strada Mănăştur 3. Abonamentul anual: 250 Lei.

Această bună şi folositoare publicaţie apare în al *treilea* an, aducând cetitorilor săi îngrijite articole, atât ca cercetări originale în materie de practică agricolă, cât şi îndrumări, critici şi referate în diferite lucrări şi metode, ce interesează în mare măsură şi pe slujitorii bisericii noastre.

In literatura agricolă românească, destul de smerită, revista clujană se prezintă ca o valoroasă operă, scrisă lămurit şi atrăgător, pentru toţi cei iubitori de-a cultiva pământul în mod cât mai raţional. Preoţimea satelor noastre va găsi în *Agricultura Nouă* o preţioasă călăuză; ear

---

vorbi de pescuit, felul cum se face el etc. Dacă poţi şi ai loc prielnic, încerci a înceta şeni sericicultura, fiind un bun mijloc de câştig.

Vei căuta cât e posibil să desvolţi munca industrială economică în timpul iernii, când omul e aproape liber. In această privinţă îţi vei aţinti mai mult privirea asupra bărbaţilor, mai ales tinerilor, cărora pe lângă creşterea vitelor, agricultură, pomărit şi albinărit, să le dai o îndeletnicire în plus, un chip de a lucra şi a folosi timpul. Aşa: facerea de corfe, geamantane, perii, roate, cară şi căruţe, mese, scaune, paturi, împăiere de animale şi păsări etc. lucruri desconsiderate de mulţi, dar care odată începute formează, mai ales pentru cei necăjiţi, un mijloc productiv. Toate îi vor da ocupaţie ţăranului şi nu-l vor lăsa să se înfunde în cârciumă spre a-şi omorâ timpul.

Aci să te foloseşti de ajutorul învăţătorului tinăr, care în şcoală primeşte instrucţiuni de acest fel. Pentru specializare îl trimiţi la diferite cursuri de vară aranjate cu acest scop. Atelierul va fi la şcoala primară. Ea e înzestrată şi cu unelte necesare. De n'ai unelte le ceri dela „Casa şcoalelor" (care ţi le dă gratuit) sau ţi le procuri pe altă cale. Uneltele le vei împrumuta şi lor, însă numai la început. Dacă femeile sânt lipsite de o muncă casnică, căminul le va obişnui cu ea înfiinţând ateliere speciale — mai ales iarna. Să desvăţăm pe sătence de a cumpăra haine, ciorapi, pânză etc. dela oraş când le pot face ele.

Cu un cuvânt, rezumând partea aceasta, putem spune: rolul căminului e de-a arăta atât prin vorbă, cât şi în faptă frumuseţea unei grădini cu flori, buruieni de leac, zarzavaturi, pomi şi stupi bine îngrijiţi, de-a îmbunătăţi grajdurile cu animale sănătoase şi de preţ, de-a creşte pasări bune pe lângă ogradă şi de-a întrona în casa ţăranului lucrul manual, care toate la un loc vor înfrumseţa gospodăria oricui şi va uşura şi traiul.

d) Mintea.

Ca ultimă parte a acestei chestiuni amintesc cultura minţii. Importanţa ei în viaţă o poate verifica oricine. De ajungi în posesia unei minţi luminate, cu siguranţă — dacă nu eşti lipsit nici de puţină voinţă — poţi realiza orce. Mintea e cârmaciul tuturor acţiunilor noastre. Văduvit de ajutorul ei, eşti un om nenorocit, un om care nu poţi cumpăni nimica, nu poţi alege între bine şi rău Ei, se adresează, şcoala, chiar şcoala primară. Copilul ajuns pe băncile şcoalei atât cât rămâne pe ele, este forţat să utilizeze acest bun cu care Dumnezeu ne-a înzestrat. Scăpând de acolo mintea îi foloseşte ca un veşnic diriguitor al vieţii. Ce păcat însă că această forţă nebănuită rămâne în starea ei latentă fără să fie ridicată la adevărata-i potenţă. Puţini săteni după ce scapă de şcoală mai lucrează la luminarea minţilor. Iar dacă rămân indiferenţi faţă de această chestiune, datoria cade în sarcina căminului. El este locaşul de lumină al satului, este promotorul culturii, el are datoria să lumineze mintea ţăranului.

Mijloace? Tot ce s'a amintit până acum ce sânt oare? Biblioteca, ziarele, revistele, muzeul, cinematograful, radiofonia etc. nu lucrează şi nu se adresează şi minţii? Dar cunoştinţele agricole, de pomicultură, sericicultură, apicultură, viticultură, silvicultură, pomologie etc. nu trebue mai întâi însuşite în mintea ţăranului, ca apoi — prin buna pricepere a ei să fie aplicate la viaţă, la uşurarea ei? Inobilarea sufletului nu se face tot cu ajutorul minţii? Nu prin ea se filtrează tot ce urmăreşte acest scop? Sănătatea oare nu e în funcţiune de felul cum mintea acţionează? Iată deci până acum am amintit câteva mijloace prin care putem lumina mintea ţăranului.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

preoţii cu deosebite preocupări economice au prilej de a comunica şi altora, prin mijlocirea revistei, rezultatele experienţei dobândite în anumite îndeletniciri din domeniul agriculturii.

*

Câteva impresii dela un cerc preoţesc. — După ce s'a servit vecernia şi sfinţirea apei în sobor, unul dintre preoţii mai bătrâni şi-a desvoltat tema: despre iubire, — curgător, liniştit, aşa după cum ştiu bătrânii să vorbească, cu citate alese din Sf. Scriptură (din care n'au lipsit I Cor. 13). A urmat al doilea preot, tânăr licenţiat, cu un pic de şcoală mai multă şi cu un pic de şcoală a vieţii mai puţină decât cel dintâi, vorbind însă cu entuziasm.

La acest cerc preoţesc se aflau şi doi studenţi ai facultăţii teologice, cari au deschis discuţii interesante în ce priveşte greutăţile ce le întâmpinăm în misionarismul nostru.

Un venerat şi veteran părinte, ni-a dat sugestii şi îndemnuri de adânc creştinism şi de cald patriotism, cu exemple frumoase din viaţa Cucerniciei Sale.

Constat, totuş că unor tineri le lipseşte entuziasmul creştin, obiectivitatea, claritatea în unele probleme.

Nu-mi pot închipui un preot, care să se poată plânge, că nu avem destule argumente pentru a demonstra omului de ştiinţă, existenţa sufletului, a lui Dumnezeu, având ca bază Sf. Scriptură, izvorul adânc de înţelepciune.

In acest timp când circulă atâtea curente subversive, e bine ca tinerii noştri universitari să fie adânc convinşi că nu este antagonism între ştiinţă şi credinţă...

Că o parte, din sămânţa aruncată, cade pe peatră, nu trebue să ne descurajeze. „Vine un vânt milostiv — după cum spune un învăţat al nostru — şi o duce în pământ bun". Tu seamănă, — seamănă şi pe peatră! — însă seamămă *cu credinţă!*

Ca să revin la impresiile mele dela conferinţa preoţească, am constatat: tinerii noştri vorbesc mult, — cum e poate firesc, — cei bătrâni ascultă şi se bucură că azi se face mai multă carte în şcoală, ca pe vremea lor dispărută. *n. i.*

INFORMAŢIUNI

Trecut la penzie. Profesorul Pr. *Timotei Popovici*, dela catedra de muzică vocală a Şcoalei normale „Andrei Şaguna" din Sibiu, a trecut la penzie cu ziua de 1 Septemvrie a. c., după o lungă şi roditoare activitate profesorală de peste patru decenii. In acest interval de vreme, fostul elev al maestrului Muzicescu dela Iaşi, chemat la Sibiu, ni-a dat o respectabilă serie de învăţători pregătiţi cu toată râvna în arta înălţătoare a muzicei. Celce se retrage acum dela catedră, s'a distins şi prin compoziţiile sale bine apreciate, ca şi prin o bogată culegere de muzică populară, şi nu mai puţin ca dirigent de coruri la numeroase manifestări culturale. Dorim neobositului muncitor idealist mulţi ani, în care să poată cultiva mai departe nobila artă a combinării sonurilor.

Cu toată aversiunea ce o poartă pentru cuvântul «*bizantin*», confraţii noştri blăjeni reproduc cu dragă inimă informaţiunea din semioficiosul Vaticanului *Osservatore Romano* dela 30 August c., care spune că noul mitropolit dela Blaj şi noul episcop dela Lugoj sânt *de rit bizantino-român* („di rito bizantino-romeno").

Act de mulţămire. La apelul dat de oficiul parohial ortodox român din parohia *Vălişoara*, protopopiatul Băiţa, pentru colectarea sumelor necesare renovării şi împodobirii sfintei biserici din loc, au răspuns următorii: dnii deputat Mircea Oprea din Deva 2000 Lei; deputat Const. Bursan din Hunedoara 1000 lei; A. Vasilescu, Bucureşti 1000 lei; Pr. Popa A. 500 lei; Societatea „Aurul Românesc" 500 lei; David Ludovic 400 lei; Eugenia Popa 300 lei; Ghelea Mihai, Suciu Filip, Resiga Romulus, Perţa Nicloae-Baia-mare, Popa Ioan, Popa Ilie, fiecore câte 200 lei; Bedea Petru 150 lei; Necşa Cornel notar, Oprescu M.-Bucureşti, Timen E.-Ploeşti, Adam S.-Deva, A. Boticiu-Băiţa, A. Petros, Neamţ N., Resiga Ioan, fiecare câte 100 lei; I. Resiga, P. Junea, Gh. Resiga, A. Muntean, Huh Viron, A. Resiga, A. Sâna, I. Bedea, N. Neamţ, I. Tod, I. Lazar, P. Bota, T. Junea, P. Vasiu, P. Muntean, I. Bota, I. Muntean, A. Muntean, I. Muntean, Gh. Resiga, I. Resiga, A. Madosa, I. Sâna, A. Resiga, S. Lâna, M. Sâna, I. Rovinar, P. Resiga, V. Lazar, P. Poenar, A. Resiga, N. Huh, T. Resiga, Gh. Resiga, T. Vasilescu, Gh. Morariu, A. Morariu, A. Vâlcea, A. Sâna, A. Muntean, S. Petros. Gh. Resiga, fiecare câte 50 lei; A. Sâna 40 lei; Gh. Resiga, N. Lâna, A. Valea, P. Bedea, I. Lazar, A. Muntean, Vraciu Lazar, I. Resiga, A. Sâna, Gh. Sâna, A. Sasu, fiecare câte 30 lei; M. Bedea, M. Pipoş, câte 25 lei; A. Indrieş, I. Huh, L. Jurca, C. Brumar, V. Huh, Groza Lazar, I. Huh, A. Bocanici, B. Huh, I. Sâna, S. Petros, A. Muntean, Gh. Popa, L. Bota, N. Huh, I. Medrea, A. Sâna, V. Rovinar, I. Medrea, A. Petros, M. Lazar, A. Valea, T. Trif, A. Bocanici, P. Vasiu, P. Muntean, A. Indrieş, M. Muntean, A. Crişan, E. Cremenescu, fiecare câte 20 lei; S. Petrugan şi C. Jurca câte 15 lei; T. Vraciu şi F. Lazar câte 10 lei. — La împodobirea şi înfrumseţarea sfintei biserici, cu diferite obiecte, vase şi haine bisericeşti, au contribuit următorii: dna Eugenia Popa, dna Eugenia Cremenescu, dra Letiţia Resiga, dra Verginia Vasilescu, Vasiu Valeria, Popa Maria, Petros Sofia, Maria Medrea, Mihail Oprescu şi Petros Aron. — Tuturor donatorilor li se aduc cele mai calde mulţumiri: Pr. *Popa Alexiu.*

Pierzând biletul de circulaţie al bicicletei Nr. 1666—Sibiu, pe numele Dr. Hermann Schöpp, îl declar nul şi fără valoare în mâna oricui s'ar afla. (15) 1—1

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 13 Septemvrie 1936, va predica părintele prot. *Gh. Maior;* ear Luni 14 Septemvrie (Inălţarea sfintei Cruci) va predica părintele protopop *E. Cioran.*

Nr. 6453—936 [40] 1—1

Publicaţiune

Vineri, 2 Octomvrie 1936, ora 11 dimineaţa, se va ţinea la primăria Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 2, camera 10, tratarea publică pentru darea în arendă a bufetului dela teatrul municipal pentru 5 ani.

Tratarea se va ţinea în conformitate cu normele publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

Informaţii se primesc zilnic la primăria susnumită, camera Nr. 4.

Sibiu, la 4 Septemvrie 1936.

Primăria Sibiu

Nr. 34—936 [41] 1—1

Publicaţiune de licitare

Consiliul parohial ortodox român din Păucea, tractul Mediaş, prin prezenta publică darea în întreprindere a construirei bisericei, din roşu, pe ziua de *14 Septemvrie 1936*, ora 11 a. m., în localul oficiului parohial ortodox român din Păucea.

Condiţiunile de licitare, precum şi caetul de sarcini se pot vedea în orce zi de lucru la oficiul parohial.

Domnii antrepreneri, cari vor să concureze la această licitare, vor avea a depune ofertele scrise şi sigilate, cel mai târziu până înainte de începerea licitaţiei la oficiul parohial.

Declarându-se urgenţa, adjudecarea se va face în aceeaşi zi.

Păucea, din şedinţa consiliului parohial ortodox român, ţinută în ziua de 2 Septemvrie 1936.

Oficiul parohial ortodox român:

Pr. Valer Scutea
paroh

Bilanţul fondului de ajutorare preoţesc pe anul 1935

Active			Pasive	
Cassa (numărar)		783.252	Starea la 31 Decemvrie 1934	705.463
			Capitalizare	77.789
		783.252		783.252

Contul Cheltueli şi Venituri

Cheltueli	Natura cheltuelilor		Natura încasărilor	Incassat
Ajutoare pentru:			Cotizaţii de fondare	4.400
5 preoţi à 50.000	250.000		Cotizaţii lunare	744.800
14 preoţi à 30.000	420.000	670.000		
Echivalent		1.411		
Capitalizare		77.789		
		749.200		749.200

Sibiu, la 31 Decemvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 239—1936 (34) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Alun,** cu filiile **Bunila** şi **Vadu-Dobrii,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială corăspunzătoare.
2. 6 jugăre fânaţ din partea comunei politice.
3. Adău: 100 (unasută) Lei de familie (cca 317 familii în materă şi filii).
4. Stola obişnuită în parohie.
5. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 28 Iunie 1936.

Ofiiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu cons. parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Nr. 238—1936 (35) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Cerişor,** din protopopiatul Hunedoara, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială corăspunzătoare.
2. Sesiune parohială 31 jug. 65 stp. (jumătate productiv).
3. Câte una măsură ovăs dela fiecare familie.
4. Stola obişnuită în parohie.
5 Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 28 Iunie 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu cons. parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Nr. 251—1936 (33) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Bulbuc,** cu filia **Curpeni,** din protopopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt următoarele:

1. Un dublu dcl. de porumb sfărimat dela fiecare famile.
2. Folosirea cimitirului.
3. Lemne de foc din pădurea comunei.
4. Stola obişnuită în protopopiat.
5. Intregirea salarului dela stat.

Cererile de concurs cu toate documentele necesare şi cu binecuvântarea arhierească de a putea candida se vor înainta în termen oficiului protopopesc ortodox român al Geoagiului, iar concurenţii se vor prezenta în parohie cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, pentru a face cunoştinţă cu parohienii.

Oficiul protopopesc ortodox român al Geoagiului în înţelegere cu consiliul parohial.

Geoagiu, la 19 August 1936.

Pr. Tiruţă
adm. prot.

Nr. 287—1936 (39) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreţ în parohia Mercurea, protopopiatul Miercurei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Salar 4000 Lei anual din lada bisericei.

Reflectanţii diplomaţi dela şcoala de cântăreti din Sibiu au să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în tipic şi cântări.

Mercurea, din şedinţa consiliului parohial, ţinută la 25 August 1936.

Avm. S. Pecurariu
protopop

Nr. 246—1936 [37] 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Socet,** cu filiile **Poiana-Rechiţelii** şi **Runcul-mare,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Casă parohială corăspunzătoare.
2. 4 jugare fânaţ.
3. Câte una măsură porumb smicurat [măsura à 30 litri], sau preţul de piaţă al unei măsuri de porumb smicurat dela fiecare familie din materă şi filii.
4. Una zi de lucru de fiecare fum din materă şi filii.
5. Stola obişnuită în parohie.
6. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către poporeni.

Hunedoara, 9 Iulie 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80.—
1/2 „ „ 42.—
1/4 „ „ 24.—
1/8 „ „ 12.—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150.—
1/2 „ „ 80.—
1/4 „ „ 42.—
1/8 „ „ 22.—

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Anul LXXXIV — Sibiu, 20 Septemvrie 1936 — Nr. 39

Telegraful Român

1936
1853
1853

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Necesitatea ierarhiei în viața socială

Atitudinea de simpatie hotărâtă a Bisericii noastre față de ideea națională este prea bine cunoscută. In privința aceasta Biserica noastră nu s'a încurcat în nici un echivoc, cum s'a încurcat bunăoară catolicismul și, în dependență de el, uniația, care declară, prin organele sale, pe șleau că oamenii Bisericii trebue să trăiască în bună pace și să colaboreze frățește cu masonii.

Dar afară de ideea națională și de credința în Dumnezeu mai sunt și alte puncte de doctrină socială în privința cărora există un mare dezacord între creștinism și comunism.

Comunismul duce până la consecințele extreme deviza Revoluției franceze: egalitate. El pleacă dela ideea greșită că oamenii sunt în natura lor egali și societatea actuală calcă în picioare această egalitate naturală. Ordinea socială trebue modificată deci în senzul ca egalitatea naturală între oameni să nu mai fie întru nimic prejudiciată.

Biserica creștină, și în deosebi cea ortodoxă, are cheia pentru înțelegerea cea mai justă a omului și pentru schițarea celui mai bun program de ordine socială. Ea știe că oamenii nu sunt egali; nu sunt egali nu numai pentrucă variază în aptitudini și nu sunt uniformi («multe daruri, dar același Domn»), ci și pentrucă unul este înzestrat mai puțin ca altul, chiar dacă am lua pe oamenii cu același fel de inclinație. Unul are un talant și altul mai mulți. Sunt oameni mai puternici și alții mai nevoiași. Sunt distanțe uriașe între oameni în ce privește puterile lor spirituale. Unii se ridică în ordinea intelectuală la înălțimi la cari alții, cu toată silința lor, nu numai că nu se pot ridica cu dela sine putere, dar nici măcar nu pot fi ridicați de cei cari au descoperit acele piscuri ale cugetării. Unii au puteri uimitoare de-a trezi în popoare mari elanuri cutropitoare, alții nu pot mișca din amorțire nici măcar doi-trei cunoscuți. Ce diferență de vitalitate între un Mussolini bunăoară și un oarecare muritor de duzină, fie el chiar licențiat sau doctor în ceva. Care dintre oameni nu are cu o evidență masivă sentimentul profundei sale inferiorități de câte ori se compară cu vreunul din geniile actuale ale omenirii, pe teren științific sau politic? Dar nu trebue să socotim că geniile stau într'o tabără și toți ceilalți oameni în altă tabără; că singura deosebire ce există în omenire, e cea între genii și oamenii de rând. Geniile sunt în vârful scării, dar până la ei, dela treapta cea mai de jos, sunt atâtea trepte. Dela cel cu un talant până la cel cu zece, mai sunt multe trepte intermediare. In orice caz se ridică uneori oameni providențiali cari sunt în stare să dea avânturi nebănuite statelor.

Pe diferența de puteri între oameni, pe această ierarhie ontologică, se bazează ierarhia socială. Senzul existenței ei nu e acela de-a asigura domnia unora asupra altora, ci de-a asigura un maximum de ordine și de bine pe seama tuturor. Existența în mijlocul stiihilor naturii și în condițiile actuale de păcătoșenie a omului se poate menținea într'o relativă ordine și cu asigurarea unui tot mai ridicat standard de viață numai printr'o luptă dusă solidar și sub conducerea celor mai destoinici. Nici o familie, nici un sat, nici o instituție nu poate trăi în liniște și nu poate prospera, dacă nu conduce cel mai destoinic.

Dacă creștinismul ortodox se deosebește de democrația și comunismul, cari uniformizează oamenii, prin recunoașterea diferenței reale ce există între ei, el se deosebește radical și de concepțiile antropologice din anticitate cari nu recunoșteau calitatea de om decât foarte puținora, concepții cari se validitau pe teren politic în formele de stat despotice. Pentru creștinismul ortodox cei ce conduc nu conduc pentru plăcerea lor de-a fi stăpâni, iar cei conduși nu sunt robi ce trăesc pentru și mai marea mărire a conducătorilor; cei ce conduc stau în serviciul celor pe cari îi conduc; conducerea lor trebue să fie străbătută de spiritul jertfei; ei își dedică talentul și puterile lor mai mari fericirii celor mai puțin dotați. Cei mai buni nu au nici măcar dreptul de-a se desinteresa de mulțimile de rând, trăind în turnul lor de fildeș; Dumnezeu i-a înzestrat cu puteri mai mari nu de dragul lor, ci pentru binele întregului grup social. Dacă protestantismul individualist a promovat pe teren politic și social egoismul și liberalismul, atât de păgubitor celor slabi, ortodoxia cuprinde în sine ca indicație socială solidarismul celor tari cu cei slabi, ierarhia socială spre binele în primul rând al celor slabi pe cari trebue să-i sprijine cineva în lupta cu atâtea adversități din partea naturii și a oamenilor.

O ierarhie socială emanație cât mai deplină a ierarhiei ontologice și ierarhia aceasta animată de spiritul de dragoste, de jertfă, de ideea că are o misiune în favorul binelui obștesc. Aceasta este concepția ortodoxă în această chestiune, concepție adecvată realității celei mai autentice.

Dacă privim bine, tocmai pe ideea aceasta e întemeiată ordinea, atât de naturală, a familiei. In familie domnește tatăl, cel mai destoinic și mai dotat. In familie nu e vot. Hotărârile în familie nu sunt emanația unei majorități de voturi. Tatăl se sfătuește cu membrii familiei — proporțional cu vârsta și cu înțelepciunea membrilor — și trebue să prețuiască obiectiv părerile lor, dar în cele mai multe cazuri hotărârile le poate lua numai el. Dar la luarea acestor hotărâri tatăl e condus numai de grija de-a asigura familiei o cât mai bună viață. Tatăl conduce — bărbatul este cap femeii — dar nu pentru satisfacerea unui orgoliu, ci împovărat de răspunderea întreagă. E și tragică situația unui conducător, fie el tată sau altfel de conducător. El vede că numai el e în stare să ia o hotărâre și trebue s'o ia, căci numai el se poate ridica la înțelegerea problemei în chestiune, că ceilalți se lasă naivi și încrezători în grija lui, sau se opun neînțelegători — dar în același timp își dă seama de marea răspundere care-l apasă, știind că de hotărârea lui depinde binele sau răul celor conduși.

Sunt convins că între cele trei cicluri: Dumnezeu, familie și stat există o similitudine. Toate stau pe aceeași bază, pe aceeași normă de existență. Iar criteriul îl dă Dumnezeu. In creștinism viața în Dumnezeu e o viață de grup familiar. Este un Tată și un Fiu, chiar dacă nu înțelegem bine situația Duhului Sfânt. Felul acesta etern de viață e lege pentru ciclurile sociale. După modelul lui e constituită familia pământească și după modelul familiei trebue să se orienteze statul. De sigur păcatul în care trăește omenirea pune mari piedeci în calea modelării vieții de familie după cea divină și a vieții de stat după cea familiară. Viața internă a divinității e reprodusă mult alterat de familia pământească și și mai alterat de familia mare a statului. In acestea din urmă, în special în viața socială, autoritatea în loc sa fie perfect echilibrată de iubire, înclină mult spre

---

FOIȘOARA

Cuvânt comemorativ

— Rostit de părintele TEODOR GLODEANU la ședința solemnă de comemorare a profesorului Dr. N. C. PAULESCU, în 15 August 1936, din prilejul sf. misiuni dela Geoagiu-Băi —

Mormintele sânt, pe seama morților, lăcașuri de odihnă, ear pe seama viilor urne evocatoare. Posteritatea se oprește la pragul lor, ca să smulgă din tainele vieții ce este un *învățământ* pentru ziua de mâne.

Deasupra fiecărei cruci din țintirime planează o poveste din trecut, care luminează în veșnicie. Sânt cruci cu povești, unele ca para galbenă a unui opaiț în amurg: sânt crucile mulțimii anonime revenite la sânul țărânei primitoare. Sânt cruci însă, al căror înțeles strălucește în depărtări ca un stâlp de foc călător în noapte: ele sânt crucile risipitorilor de suflet, ce au ocrotit o idee și au lăsat o moștenire spre binele altora.

A te apropia de ele înseamnă a face să reînvie, sub ochii tăi, unele din forțele creatoare, care au adus omenirea, în eterna ei primenire, mai înainte cu un pas.

Orce comemorare trebue să aibă înainte de toate o tendință educativă, precum în genere educativă este și tendința istoriei ale cărei popasuri ne îmbie învățăminte atât de folositoare; prilejuri de reculegere și înălțare sufletească atât de necesare în vârtejul valurilor cari amenință șubreda corăbioară a traiului nostru vremelnic.

Pentru noi cei de azi, cât și pentru veacul de destrămare în care trăim, prăznuirea unuia dintre cei mai valoroși precursori ai naționalismului nostru românesc și creștin, a marelui savant profesorul *Dr. N. C. Paulescu*, este prilej de împrospătare a amintirii unei rare energii rodnice, cheltuite pe deantregul în slujba neamului și a bisericii.

Nicolae Paulescu, mare român și creștin! Ce sublimă întruchipare a întregului spirit românesc; ce fericită simbioză a celor două elemente, cari constitue ființa noastră etnică. N'a fost un cap politic. A fost un om de știință și un creștin cu suflet tare.

Aprofundarea în domeniul vast al științelor nu l-a îndepărtat, nici nu l-a clătinat dela credința sa în adevărurile eterne ale evangheliei lui Hristos, din contră, știința sa vastă — ale cărei culmi nu le-au atins decât puțini muritori — l-a adus la convingerea că doctrina creștină este suprema formă de perfecțiune a individului incadrat în colectivitatea națională. Cu exemple de o uluitoare adâncime și simplicitate a demonstrat că nu există incompatibilitate între creștinism și știința adevărată; că inteligența creatoare a omului reprezintă o părticică infimă din nemărginita înțelepciune divină, că și datoria savantului este să nu se lase dominat de orgoliu, ci de dragoste și umilință creștină, dacă vrea cu adevărat să pătrundă în secretele marilor opere vii ale dumnezeirii și să realizeze lucruri durabile.

Ce avertisment usturător acest crez al lui Paulescu pentru pretinșii „savanți" din societatea noastră românească, cari pe temeiul unei superficiale culturi proclamă negarea dumnezeirii. In neputința lor de-a depăși limitele unei vieți închinate exclusiv exigențelor fiziologice, ei întâmpină cu aer de superioritate și cu zimbet batjocoritor depășirile altora spre albăstrimile cerului.

In negațiunea lor ei nu se bazează pe certitudini, ci mai curând pe zită într'o încăpățînare prostească ca să nu-și dea adeziunea la o credință populară, care — pretind ei — prea e simplă și accesibilă tuturor ciobanilor.

Cercetând mai de aproape pe acești pretinși intelectuali, vedem că le lipsește spațiul sufletesc, că refuzând „jugul" unei credințe, cum numesc ei viața religioasă, pentru a-și asigura o mai largă libertate interioară au renunțat în fond la cea mai înaltă dintre libertăți, aceea de-a naviga vaste limite, de-a căuta înălțimile, de-a dori absolutul și deci dumnezeirea.

In fața acestor oameni de o înspăimântătoare sărăcie duhovnicească ridicăm forța reală și covârșitoare prin proporțiile

despotism. Sau se manifestă tendinţele de sfărâmare a comunităţii în indivizi egoişti. In ambele cazuri avem de-a face cu o scădere a iubirii şi cu o creştere a egoismului.

Intre extremele bolnave, individualism şi despotism — feţe ale aceluiaşi egoism păcătos — stă tendinţa creştinismului ortodox către solidarismul naţional, ierarhic organizat, în care se întâlneşte în sinteză armonioasă conducerea cu iubirea.

Toată concepţia socială ortodoxă contează însă şi cu un factor de care nu ştiu celelalte concepţii. Este păcatul de oameni. El explică multe neajunsuri sociale. Iar lupta pentru o mai bună ordine socială trebue să înceapă nu din alt punct, ci dela păcat. Lupta contra păcatului din oameni, e singura luptă eficace pentru o mai bună ordine socială.

Dar despre aceasta într'un alt număr.

Dr. D. STĂNILOAE

Cercurile preoţeşti

Vremurile de azi cer, fără îndoială, preotului o cât mai intensă şi organizată pregătire pentru a putea propoveduì cu rezultat bun, în societatea multiformă a timpului, lumina Evangheliei cu concepţia superioară de viaţă creştină.

Activitatea preotului e mai multilaterală la oraşe, — dar ea poate fi tot atât de bogată în mijlocul satelor celor mai ferite de influenţele sociale disolvante.

Nu e noutate că, prin unele locuri omogene din punct de vedere naţional şi religios, se ivesc nuclee comuniste, sub diferite firme, — ca să nu amintim decât pe ale sectarismului.

In afară de acest pericol, venit din afară, sânt obişnuitele piedeci pentru realizarea împărăţiei lui Dumnezeu, piedeci izvorâte din înclinările firii omeneşti aşa de uşor cuprinsă în valurile diferitelor patimi ce distrug sănătatea sufletească şi trupească a unui neam.

In faţa acestor plăgi sociale şi materiale preotul trebue să stea mereu la datorie, să îndrepte ce e rău, să clădească spre bine, să mustre, să mângâe, ca un sol al păcii pe pământ.

In faţa curentelor preoţii trebue să stea mereu la postul de veghe: «Că puterea li-a fost dată pentru zidirea credincioşilor, şi nu pentru risipirea lor», (2 Cor. 8, 10).

Trebue să se înarmeze mereu duhovniceşte, cu cuvântul şi fapta, ieşite dintr'o inimă încălzită de idealurile creştine.

In misiunea sa preoţimea are nevoe de oaze întăritoare, de prilejuri de întărire spirituală.

Cercurile pastorale sânt, pentru preoţi, mijloace auxiliare dintre cele mai preţioase, alături de citirea zilnică a sfintei Scripturi, a cărţilor de îndrumare pastorală şi cu duh creştinesc.

Importanţa lor e îndoită: pentru preot, şi pentru credincioşi.

La aceste cercuri se întâlnesc puteri spirituale, experienţe, care comunicându-se dela un preot la altul, feresc pe cel tinăr de greşeli, şi avântă pe cel bătrân în paşii mai vii ai tinărului.

Viaţa, în genere, cere această fericită îngemânare a avântului tineresc cu tactul şi experienţa bătrânilor. Cu atât mai mult se cer ele în pastoraţie.

Partea intimă a conferinţei preoţeşti are rostul, să pună la îndemână preotului, cazuri de pastoraţie individuală cu bun reuşit la un preot. Anumită terapeutică a unor boli sufleteşti într'un ţinut, comunicată tuturor preoţilor, le poate aduce mare folos.

Cazurile sânt multe, înşirarea lor sistematică ar putea constituì bogat material spre folosul preoţimii.

Duşmanii bisericii sânt atât de neobosiţi în iscodirea mijloacelor ademenitoare, încât preotul trebue să aibă la îndemână mijlocul cel mai curat şi mai legător al sufletului de biserică.

Pentru credincioşi cercurile noastre sânt adevărate întăriri de credinţă străbună. Slujba în sobor, înălţătoare, îi ridică şi transpun în sfere înalte, îi desbracă de preocupările lumeşti.

E fapt îmbucurător că poporul nostru, sătul de adunări «politice» şi de altă natură, atunci când e vorba de adunare pentru preamărirea lui Dumnezeu, el răspunde cu tot sufletul.

Ele îşi au rostul mai ales în comunele unde anumite secte au lucrat la măcinarea autorităţii bisericii şi a slujitorilor ei. In lipsă de preoţi misionari, — măcar în fiecare protopopiat câte unul, — la noi nu sânt bugetaţi de stat nici pentru eparhii, — *cercurile pastorale pun stavilă propagandei sectare.*

Prin diferitele societăţi, care au luat naştere în parohìi, *Biblia* a ajuns iarăş în casele sătenilor noştri. E lucru care trebue reţinut... Dar trebue şi lămurită citirea Bibliei. Ea adeseori e întrebuinţată în mod sectar, ca armă de discuţii, care duc la greşite comentarii.

S'a uitat la noi citirea Scripturii, cum citiau strămoşii noştri Psaltirea, — înainte sau după rugăciunea de seara era şi Psaltirea citită, — ca o a doua rugăciune. De ea se apropiau cu aceeaş cucernicie, cu care intrau în biserică.

Creştinul îşi făcea planul pentru lucrul de ziua de mâne în lumina acestor adevăruri. De această citire a sfintei Scripturi trebue legat creştinul de azi. Ea îl fereşte de mândria sectarului, care îl duce la convingerea că şi el o poate explica. Il păzeşte de credinţa că numai prin citirea ei se mântue.

Biserica are lipsă de creştinii cari citesc Scriptura, dar sânt fiii ei buni cari ţin poruncile Scripturii şi cred în explicarea bisericii.

Citirea Scripturii e numai o pildă. Sânt şi alte probleme care se lămuresc credincioşilor la cercurile pastorale. Ele animează pe preot, întăresc şi înalţă pe creştin la o viaţă curată şi plăcută lui Dumnezeu.

Pr. **Vasile Coman**

La jubileul Asociaţiunii culturale*]

Adunarea generală din 1936 a celei mai vechi asociaţii culturale din Ardeal şi Bănat se ţine în zilele de 19, 20 şi 21 Septemvrie la *Blaj*, când se prăznueşte şi activitatea ei de *trei sferturi* de veac.

Este fapt de mult constatat, că numai instituţiile care au avut noroc de *continuitate* lungi decenii, au putut să-şi realizeze cel puţin o parte a programului. Altfel, cele mai bune intenţii, cu cel mai bogat program, rămân literă moartă. *Mai ales în domeniul, aşa de anevoios al răspândirii luminii în păturile mari ale poporului*, e nevoe de muncă sistematică şi îndelungată, ceea ce nu se poate închipuì realizat de asociaţii sau tovărăşii cu viaţă scurtă, sau cu o conducere care-şi schimbă mereu programul.

«Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român», înfiinţată de cărturarii timpului, între cari Mitropolitul *Andrei Şaguna* ocupă loc fruntaş, a avut norocul să fie înzestrată cu un *program larg cuprinzător*, ce depăşeşte realizările posibile ale vieţii unei generaţii, şi chiar pe acelea ale unui veac.

Toate nevoile vieţii spirituale şi materiale ale poporului românesc din Ardeal şi Bănat au trecut în programul „Astrei", ca şi *mijloacele pentru creşterea puterilor spirituale şi materiale ale poporului nostru..*

Apasă asupra noastră o veche sentinţă, smulsă tot înţelepciunii poporului: «*Românul e greu de pornit, — că de lăsat, uşor se lasă*».

Socotim că sentinţa e prea aspră, când e vorba de atâtea instituţii creiate şi susţinute de neamul nostru. Dacă pentru Ardeal, n'am pomenì decât de «*Astra*» şi «*Albina*», şi tot ne putem convinge că au fost şi românii harnici să-şi pornească, să-şi continue, între cele mai mari greutăţi, instituţii pentru promovări ale nevoilor spirituale şi materiale.

In continuitatea lor conducerile ce s'au succedat la „Astra", — prezidenţii şi comitetul central, — au dat dovadă nu numai de multă înţelegere şi de caldă iubire de neam, ci şi de o *tenacitate de voinţă* puţin obişnuită, *de o răbdare* eroică pentru continuarea muncii naţionale în cadrele Asociaţiunii.

Cu un *popor de ţărani abia ieşiţi din iobăgie*, în satele căruia abia se înfiripaseră şcolile primare; cu *o mână de intelectuali* la oraşe; *cu sărăcia copleşitoare* şi la sate, şi la oraşe; sub privirea şi *uneltirile duşmănoase ale unor guverne străine* şi înfricate de creşterea puterilor româneşti, — Asociaţiunea a străbătut biruitoare până la unire.

*) Rânduri primite dela Asociaţiunea „Astra" cu prilejul serbărilor sale din acest an.

ei, sufletul plin de lumină al savantului Paulescu, memoriei căruia ne închinăm astăzi cu sentimente de profundă pietate, admiraţie şi recunoştinţă.

In veacul nostru de ruină morală, de erezie naţională şi de apostazie creştină, cred că nu risc să fac afirmaţiunea, când spun că mulţi dintre acei, cari se mărturisesc aderenţii ideii naţionale-creştine, simulează adesea când naţionalismul, când creştinismul, spre dezolarea generaţiei tinere, care caută cu frenezie modelul în care să creadă.

N. Paulescu e naţionalist adevărat şi creştin adevărat. Ce pildă elocventă de naţionalism creştin ni-a lăsat omul acesta, care o viaţă întreagă ascultând de glasul sfintei Evanghelii, îşi îngenunche geniul şi imensa-i ştiinţă în faţa sfântului potir, şi care a lăsat ca rămăşiţele lui pământeşti să fie înfăşurate în flacările tricolorului românesc!

Profesorul Paulescu a fost un martor al credinţelor sale naţional-creştine, având curajul să lovească cu hotărâre şi să combată cu temeinice adevăruri pericolul iudeo-masonic. Din acest motiv a trebuit să suporte toate răutăţile lui Izrael, care nu s'a sfiit a înfăţişà pe ilustrul nostru învăţat ca pe un maniac religios...

Sânt abia cinci ani de când a plecat dintre noi într'o lume mai vrednică de dânsul, şi e păcat ca vălul uitării să acopere amintirea acestui gigant al gândirii româneşti.

Evocarea spiritului marelui român şi creştin prof. Paulescu este un imperativ pentru securitatea naţională şi pentru existenţa noastră ca stat românesc.

„Adevăratul român nu poate fi decât creştin adevărat, iar adevărata Românie naţionalistă şi creştină nu poate fi decât aceea, în care legile politice se vor confunda cu însaşi legea dumnezeiască a lui Isus Hristos". Acesta a fost crezul marelui român şi creştin prof. Paulescu. Şi precum odinioară Ienachiţa Văcărescu lăsase prin testament urmaşilor săi „creşterea limbii româneşti şi a patriei iubire", la fel Paulescu a sădit în conştiinţa generaţiilor ce vor urma acest crez al său. Generaţia tinără mai ales, căci aceasta l-a înţeles, l-a stimat şi la iubit, va trebuì în primul rând să înveţe dela profesorul Paulescu să cinstească pe Dumnezeu şi să-şi iubească neamul.

De aceea când invocăm marele lui spirit trebue să facem din crezul său scut şi armă pentru zilele noastre şi să-l aşezăm între arhanghelii spirituali zugrăviţi pe steagurile noastre de luptători naţionali-creştini.

Biserica noastră naţională-ortodoxă e mândră de acest fiu al ei, de o incomparabilă noblеţă, care o viaţă întreagă a ascultat de glasul Evangheliei şi care în preajma morţii sale fiind învitat de un grup de studenţi, ca să le predice despre patimi, li-a spus adânc mişcat: „Uniţi-vă, toţi pentru unul şi unul pentru toţi! Iubiţi-vă, sacrificaţi-vă, pentru Hristos, Rege, Naţiune şi Familie!"

Vom şti noi să ne ridicăm la înălţimile sale spirituale, pentru ca să-l putem urma? Iată pentru ce trebue să răsturnăm lespedea de pe uşa mormântului său şi să ne întoarcem feţele îmbujorate de credinţă către spiritul său mare şi nemuritor.

Din pilda vie a vieţii lui să învăţăm cum se mântue prin spadă de foc şi credinţă de granit. Sub umbra ocrotitoare a marelui său spirit vom învăţa să fim, şi mai ales să trăim autonomi! Numai aşa vom fi duh din duhul neamului şi sânge din sângele lui, şi numai pe această cale legitimitatea noastră naţională se va investì cu un accent de ordin divin.

Când la acest praznic al evlaviei aprindem candela pioaselor aduceri aminte, avem convingerea că am săvârşit un act dictat de imperativul conştiinţei noastre româneşti-creştine, aducând în acelaş timp un modest prinos de recunoştinţă amintirii nemuritorului savant prof. Paulescu.

Fie-i memoria în veci binecuvântată!

Pr. **T. Glodeanu**

Căminul cultural şi rolul preotului în cadrele lui

[9] de **IOAN MIHAIL BRANEA**

[Sfârşit]

Dar noi, prin cămin nu urmărim să facem din sătean un om ce se pricepe numai în cele ale vieţii lui strict personale, ci să-l creştem în aşa fel, încât să nu fie străin şi de alte chestiuni.

Fiecare om trăeşte într'o ţară şi datorie are să şi-o cunoască, dacă nu din văzute, măcar din descrierile altora. De aceea se va arăta de către cămin ce fel de ţară e România; câtă mărime are, ce vecini are — prieteni sau duşmani; — râurile, munţii şi oraşele mai însemnate; câţi locuitori are; avuţia ei; ocupaţia principală la noi şi ocupaţii mai secundare; fauna şi flora munţilor, dealurilor şi câmpiilor; naţionalitatea şi religiunea preponderantă în stat; minorităţile în raport cu românii şi diferite confesiuni, drepturile lor în stat; ce fel de stat e România (monarhie), de cine e condusă etc. Vom face apoi o comparaţie între noi şi alte state, dând chestiuni de ordin general şi principal referitor la ele. Aşa mărimea lor, graniţele, populaţia, felul de guvernământ, bogăţiile lor şi felul de prietenie dintre noi şi ei. Să căutăm câtuşi de puţin a fixa în

Unitatea ne-a pus în condiţiile unei noui aşezări de ţară. Cărturari s'au deplasat cei mai mulţi dela sat la oraş, dela oraşul mic la oraşul mare; prin reforma agrară şi votul universal lumea satelor a ajuns frământată de probleme în aşa măsură, încât nici azi nu s'a liniştit complet.

Chiar în cazul când unitatea politică s'ar fi săvârşit în vremuri *normale*, valurile nouei aşezări, a nouei situaţii de drept şi sociale, ar fi rămas tulburi multă vreme. Motivul e firesc: orce nouă aşezare are nevoe de un răstimp de dibuiri, de experienţe, până la o clarificare deplină.

Unitatea noastră a urmat după un cumplit războiu distrugător de valori, de averi, de sănătate, de ideal şi de disciplină.

Când, după unire «Astra» a luat din nou contact cu poporul, la viaţa satului a constatat *care sânt lipsurile cele mai mari ale societăţii româneşti în formaţiune*, — cari, întrând în programul cultural, naţional şi social al ei, trebue să formeze preocupările ei actuale.

S'a oprit la două aspecte ale satului de după războiu, şi de după unire: *sănătatea trupească şi sănătatea sufletească a poporului*. Şi e înţeles că în aceste două domenii sântem în *mare declin* faţă de trecut.

Satul românesc a avut destule boli şi înainte de unire; dar *după războiu* boale contagioase s'au lăţit în proporţii înspăimântătoare, primejduind nu numai sănătatea celor ce trebue să apere azi unitatea statului naţional, ci şi pe a acelora cari *vor trebui să o apere mâne*.

Postulatul vechi din programul „Astrei" care cerea sprijinirea de sănătatea ţăranului a înaintat astfel pe *primul plan al preocupărilor*. De aceea, ani în şir, activitatea ei precumpănitoare a fost *înclinată sănătăţii satului*. In toată România, Astra a făcut întâia oară examinarea sanitară a unor *sate şi regiuni întregi*. Ea a înfiinţat *echipe medicale* ambulante etc. Cu miile se cifrează conferinţele medicale şi consultarea pe teren a bolnavilor, cu prilejul conferinţelor.

Dar poporul românesc dela apusul Carpaţilor se întorcea, din războiul de patru ani, nu numai bolnav trupeşte, ci şi *sufleteşte*. Sub acest raport înainte de războiu ne-am putut mândri cu poporul cel mai *cuminte*, mai *disciplinat*, mai *respectuos* faţă de mai marii lui.

Acum, după patru ani, se întorcea cu sufletul înfrânt în cele bune, răzvrătit în cele rele. Fiecare se credea el cel *dintâi, cel mai mare*. *Idei bolşevice* îi tulburau judecata, *ura faţă de domni, faţă de clasele înstărite* îşi făcuse drum. Pentru întâia dată se manifesta în ţărănimea noastră *neîncrederea* în conducătorii fireşti ai satelor, în *preoţime*.

Conducerea „Astrei" a înţeles, că datoria ei în momentul de faţă, pe lângă sănătatea satului, este să *ajute la refacerea* **încrederii** în biserică, să cureţe spiritele de drojdia urei de clase şi de ideile subversive.

Cu un cuvânt: să însănătoşeze sufletele.

Tot ca o datorie a actualităţii „Astra" a înţeles să îmbrăţişeze două mari probleme: *continuarea înstrăinării elementului românesc* sub ochii noştri în Secuime şi la graniţa de vest, şi *depopularea unor regiuni româneşti*.

Aceste *patru* mari probleme sânt departe de a fi soluţionate. Lupta pentru o sănătoasă deslegare *a lor e abia începută şi va dura încă decenii*.

*

Eată rostul şi necesitatea existenţei şi a consolidării cât mai temeinice a celei mai vechi asociaţii culturale româneşti, care îş serbătoreşte cu entuziasm evenimentul împlinirii celor 75 de ani dela întemeere.

La serbările «*Astrei*» *culturale din 19—21 Septemvrie a. c., pentru care Blajul a făcut pregătiri însemnate, va asista* **M. Sa Regele Carol II,** *precum şi arhiereii bisericilor româneşti ardelene.*

AVIZ

Volumul al doilea din lucrarea: Hristos în şcoală, de părintele D. Călugăr, a ieşit de sub tipar şi se poate comanda prin Librăria arhidiecezană, în vederea cateheţilor în învăţământul primar.

Volumul al doilea cuprinde 498 pagini şi costă Lei 220 exemplarul, la care se adaoge Lei 20 porto poştal.

Sibiu, 9 Septemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Probleme-Recensii-Comentarii

In aula Academiei teologice Andreiane din Sibiu s'a întrunit zilele trecute învăţătorimea, din cuprinsul judeţului nostru, la o conferinţă şcolară, al cărui început s'a făcut, cum se şi cuvine bunilor creştini ai bisericii strămoşeşti, prin întonarea cântării religioase: „Impărate ceresc, mângâitorule"...

Revizorul şcolar, dl *I. Dragomir*, **deschizând şedinţa, arată rostul conferinţelor învăţătoreşti la început de an şcolar. Inspectorul şcolar, dl** *P. R. Petrescu*, **aminteşte faptul, că mulţi învăţători din judeţul Sibiu sânt legaţi de localul acesta, al fostului Seminar de altă dată, prin frumoase şi sfinte amintiri:** *aici* **s'au împărtăşit de tradiţionala creştere religioasă şi naţională a poporului nostru.**

Cuvinte vrednice de reţinut, — spuse la această întrunire de dascăli înflăcăraţi de patriotism şi de iubirea bisericii, — sânt următoarele:

„Nu vom uita niciodată că avem o patrie de apărat, o biserică în care să credem, şi un neam pe care să-l iubim pe lângă orce sacrificiu; să nu se uite că azi avem mai multă trebuinţă ca ori când de aceasta".

Protoiereul *Ion Dăncilă* **luând cuvântul, subliniază dragostea nesfârşită ce-l leagă de învăţători, îi îndeamnă să rămână pe linia din trecut a intereselor naţionale şi să lupte alături de biserică pentru promovarea acestor interese superioare.**

Mai vorbesc, în acelaş senz, dnii N. Regman prefect, I. Ciolan deputat, şi alţii.

*

Revista **„Sfarmă-Piatră"** şi-a făcut în timp scurt partie largă în lumea românească cetitoare. Scrisă cu nerv tineresc şi cu real talent de o seamă de scriitori reputaţi, animată de marele spirit cugetător şi vizionar al dlui Nichifor Crainic, ea a devenit organul select al ideologiei naţionaliste şi creştine. Nu este problemă la ordinea zilei, nu este aspect esenţial al realităţii româneşti care să nu fie cercetat în „Sfarmă-Piatră", avântatul şi curajiosul frate mai mic al „Gândirii".

Numărul din 10 Septemvrie a fost dedicat misticei dela *Maglavit*, aducând preţioase informaţiuni şi comentarii ale dlui *Nichifor Crainic* dintr'o a doua vizită la locul minunii, opiniile interesante ale marelui filosof român *Lucian Blaga*, contribuţiile dlor *D. Stăniloae, Pan M. Vizirescu, Ovidiu Papadima* etc.

Numărul din 17 Septemvrie aduce un interview al *Inalt Prea Sfinţiei Sale Mitropolitului nostru Nicolae*, cu o justă analiză a doctrinei masonice şi un articol admirabil al dlui *Nichifor Crainic* despre *Românism şi Biserica în Ardeal*. Cu claritatea şi lărgimea de viziune, care-i este proprie, dl Nichifor Crainic fixează tendinţele uniaţiei de-a se încadra tot mai deplin în organizaţia juridică internaţională a catolicismului, răcindu-se faţă de aspiraţiunile românismului, şi perfecta aderenţă dintre ortodoxie şi neam, atât în epoca şaguniană, cât şi în zilele noastre în cari „I. P. Sf. Mitropolit Nicolae Bălan desfăşoară o vastă activitate de întărire pozitivă a ortodoxiei ardelene". Articolul dlui Crainic e hartă spirituală precisă a românismului ardelean. El ar merita să fie citit de orice român ortodox, nu numai ardelean, ci de oriunde. Numai când toţi fraţii noştri de pretutindeni vor vedea clar ceea ce zugrăveşte cu măestrie dl Crainic, vom putea face ceva efectiv pentru trezirea românilor uniţi din mersul spre prăpastia totalei desbinări spirituale de neamul nostru.

*

Sfinţire de cruci la Blaj. — Luni, în 14 Septemvrie (Ziua Crucii), s'a făcut în Blaj sfinţirea crucilor dela noua biserică ortodoxă, care se găseşte în curs de construcţie. Slujba s'a săvârşit de părintele protopop *Gh. Opreanu* **din Diciosânmărtin, asistat de părintele** *V. Popa* **din Blaj. După slujbă, într'o frumoasă cuvântare părintele Opreanu arată semnificaţia sfintei cruci şi puterea ei dătătoare de viaţă. Părintele V. Popa completează printr'o meditaţie asupra sărbătorii Inălţării sfintei cruci, care timp de 300 de ani a stat uitată sub pământ, apoi Dumnezeu a înălţat-o prin braţul marelui Constantin şi a mamei sale, Sf. Elena. Crucile au fost apoi ridicate pe acoperiş şi cupolă. Erau momente cu adevărat impresionante.**

Coresp.

*

Misiuni pentru popor s'au ţinut, zilele de 7 şi 8 Septemvrie 1936, în istoricul sat *Cioara* **din protopopiatul Sebeşului.**

In ziua întâi, la ora 18, s'a făcut priveghere, cu predica de întroducere: Despre căinţă şi iertare, de părintele *Aurel Maniu* **din Pianul de sus, ear după priveghere, spovedanii, care s'au continuat în dimineaţa următoare dela ora 6 până la 7 şi jumătate. A urmat sfânta liturghie în biserica veche (a lui Sofronie călugărul) şi sfânta liturghie în**

---

mintea ţăranului situaţia geografică a României şi a celorlalte ţări de pe glob, ca el să nu rămână uluit — fără un pic de orientare, — când aude de numirea unui stat.

Dela chestiunile de ordin geografic trecem la cele geologice: pământul ţării, straturile de pământ, bogăţiile lui, cum se scot aceste bogăţii, ce se scot din ele şi cum s'au format. Ce sânt vulcanii, cutremurele, crăpăturile de pământ, cum s'au format munţii, dealurile, apele şi mările, protozoarele, omul; cum împăcăm religia cu ştiinţa etc.?

Nici fenomenele naturii să nu le lăsăm neexplicate: ploaia, tunetul, fulgerul, ninsoarea, aburi, vânturile, îngheţul, ceaţa, bruma etc.

Să dăm ţăranului cunoştinţe practice şi cetăţeneşti. Aşa: ce e comuna, conducătorul ei, sfatul ei, rolul ei în viaţa statului. Mai multe comune la un loc ce formează? Dar mai multe plăşi? Cine conduce plasa şi judeţul, ce oficii se găsesc la ele şi rostul lor. Ce este constituţia; de cine a fost făcută şi cui îi dă ea dreptul de-a face legi; cum trebue să respecte omul legile, pedeapsa ce vine pe urma nesupunerii legii; cine o aplică şi cum etc.

Cheltuelile statului şi veniturile lui; datoria omului de a-şi plăti darea; de ce; care sânt organele prin care se încasează ea şi venitele ce-ar surveni pe urma neachitării la timp. Se va vorbi de contracte şi diferite acte publice de care orce gospodar are nevoe în viaţă; de legăturile noastre cu alte state; de Societatea naţiunilor; de felul administrativ, politic şi social al diferitelor ţări etc. Le vei da noţiuni cooperatiste: ce este cooperaţia, rostul ei în criza economică; cum trebue întocmită; ce foloase aduce ea; ce neamuri câştigă pe urma ei; cum e organizată la ei şi la noi etc.

Vei face şi putină istorie căutând să reliefezi trecutul nostru; evenimentele mai importante din viaţa românismului; domnii şi regii mai însemnaţi; luptele lor şi realizările ce le-au înfăptuit; eroii neamului şi ai credinţei; ce datorie avem azi în faţa istoriei; cum ne-o îndeplinim etc. Vei trece apoi la diferiţii bărbaţi însemnaţi ai neamului — fie ei politici, literaţi, economişti, cooperatori, medici etc. căutând să reliefezi meritele lor, să le cunoşti biografia şi operile din care la ocazii potrivite vom face lecturi. Nici oamenii şi regii mari ai omenirii să nu-i uităm, ci în cadrele căminului cunoscându-le viaţa să le descriem meritele lor pentru umanitate.

Să trecem apoi la explicarea lucrurilor ce le întâlnim în viaţă. Aşa: locomotiva, tractorul, bicicleta, motocicleta, automobilul, vaporul, avionul, balonul, dirijabilul, submarinul, arătând istoricul lor, felul cum sânt puse în acţiune, binele şi răul ce-l aduc ele omenirii etc. Apoi să lămurim cinematograful, radiofonia, televiziunea, telefonia cu şi fără fir, apele şi văzduhul într'un viitor războiu (înfăţişarea lui); rostul gazelor în el; apărarea colectivă şi individuală împotriva lor etc.

Să le dăm şi chestiuni de astronomie, ca: ziua şi noaptea la noi şi în alte ţări (explicarea lor), soarele, luna, stelele, sateliţii, meteorii, întunecimile de lună şi soare, cum se întâmplă ele, cum se pot ceti pe stele etc.

Vom vorbi apoi de diferite animale sălbatice din pădurile noastre, fiare, pasări de pădure, de munte şi răpitoare, şerpi şi târâtoare; raţionalizarea vânatului, apărarea contra lupilor; cum se dau otrăvurile; ferirea de ele. Aci ne vom folosi de chipuri cari întipăresc de minune orce în mintea ţăranului. Fiarele, felul cum se prind ele, rolul pieilii şi al părului în industria mondială etc.

Se va face puţină anatomie şi medicină: din ce se compune omul, compoziţia fiecărei părţi; rolul ei în funcţiunea regulată a trupului; însemnătatea alimentaţiei în viaţă; vitaminele, sângele etc.

Şi, această înşiruire de învăţături cu care să contribuim la luminarea minţii ţăranului nostru, nu se sfârşeşte aci. Ea e mult mai largă cuprinzând orce domenii.

Omul ori cât de mult ar învăţa, nici odată nu va ajunge să spună: acum ştiu totul. Preotul condus de acest principiu va folosi în bine orce moment spre a lumină pe ţărani. Pentru aceasta el trebue să fie însă cult, să aibă de unde da, să muncească alergând în dreapta şi în stânga, ca să culeagă hrana pe care asimilându-o într'o formă nu prea pretenţioasă — o va da săteanului şi satului.

Ca momente potrivite în care să se plaseze mulţimea de cunoştinţe amintite până acum, alături de serbări, comemorări şi întâmplări extraordinare, amintesc şezătorile de lucru şi de lectură organizate pe la casele oamenilor şi şezătorile culturale.

In şezătorile serale de iarnă, pe la diferiţii săteni, preotul, învăţătorul sau orce intelectual, în mod familiar şi nu oficial va spune oamenilor ce mai e nou prin lume, va afla dela ei ce mai e prin sat, ce probleme îi preocupă; ce necazuri au etc., ca apoi prin diferite mijloace încetul cu încetul să-i ducă cu atenţia fie spre vreo problemă sau spre vreo faptă despre care în seara aceea le va citi ceva. Câteva cuvinte despre scriitor, dacă el nu e cunoscut din alte citiri de ascultător, şi apoi lectura, care să nu fie prea lungă şi nici plictisitoare. Să dai bucata să o citească ei ca tu — fără un pic de bănuială — să su-

sobor la biserica cea nouă, cu predică pentru popor rostită de P. C. părinte protopop *Dr. Vasile Oana*, care cuvintează cu profund înţeles despre: Fecioara Maria în lumina ortodoxiei.

La ora 11 s'a desfăşurat o impozantă procesiune religioasă la biserica lui Sofronie, apoi paraclisul Maicii Domnului.

Preotul local, *Constantin Oancea*, a predicat aici despre: *Mila creştină*, cu folositoare îndrumări.

S'a slujit, după acestea, la ora 11·45 un parastas pentru eroi, la ora 14 maslu, urmat de vecernie şi, în continuare, prógramul Oştii Domnului.

In cadrul programului au vorbit: părintele *Nicolae David* despre: Puterea rugăciunii, ear părintele *Pompiliu Radu* despre: Dumnezeu şi natura. Cuvintele preoţilor au tost urmărite cu mult interes.

Intreaga serbare din satul de naştere *a călugărului Sofronie*, — a eroului luptător din veacul al 18-lea pentru izbândirea legii strămoşeşti, — a luat astfel proporţia unei măreţe manifestări culturale ortodoxe.

Coresp.

*

Cercuri preoţeşti. — Credincioşii sfintei biserici din *Covragi* au avut mare şi sfânta bucurie duhovnicească, prilegiuită de cercul preoţesc „Plopi", în Dumineca 14 după Rusalii.

După sfinţirea liturghiei soborniceasca, preşedintele cercului, O. Medrea, a tâlcuit evanghelia zilei căreia i-a dat nota vremii.

Vecernia a fost urmată de impresionanta conferinţă a preotului *A. Străuţ* despre cercetarea sfintei biserici. Prin expunerea dogmatico-morală a mişcat pâna şi pe cele mai împetrite inimi.

Cuvântul de încheere al părintelui preşedinte a lăsat urme de neşters din minţile credincioşilor covrageni, cari s'au dus acasă dela maica biserică mângâiaţi şi edificaţi sufleteşte.

R. A. St.

*

La Schitul Lainici. — Creştineasca tradiţie de-a se face pelerinaj de ziua hramului — Naşterea Născătoarei de Dumnezeu — la schitul Lainici, se păstrează cu sfinţenie la dreptcredincioşii din întreaga vale a Jiului.

Aici, în creerul Carpaţilor, cam la mijlocul defileului Surduc, aşezământul acesta ofere mediul cel mai prielnic de reculegere şi rupere cu „grija cea lumească". Măreţia munţilor, freamătul codrului plin de mister şi vâjâitul apei Jiului spumos, te îndeamnă la cea mai curată cucernicie.

Schitul însuşi şi-a schimbat înfăţişarea, dela venirea la conducerea lui a Prea Cuviosului stareţ *Visarion*, care prin construcţii nouă, prin reparaţii şi disciplină, tinde să câştige din valoarea ce o avea pe vremea lui Caragea voevod, când s'a clădit biserica nouă.

In dimineaţa frumoasă de toamnă timpurie, în mijlocul sutelor de închinători, soborul format din preoţii tractului Jiul: Şandru, Ioanovici, Zemora şi Popiţa, în frunte cu P. C. protopop Ion Duma şi stareţul cu ieromonahii şi ierodiaconii schitului, începe sfinţirea apei. După botezarea credincioşilor, se purcede la săvârşirea sfintei liturghii de către acelaş sobor.

Bisericuţa schitului, neîncăpătoare de astădată, adună la sânul ocrotitor de veacuri pe fiii înfrăţiţi pentru vecie. Cugetul lor, îngemănat cu al slujitorilor altarului, se înalţă pe aripi de rugăciune ca jertfă neprihănită Dumnezeului nostru milostiv.

Se săvârşeşte apoi sfântul Maslu, pentru cei bolnavi, în faţa bisericii.

Incheerea prazniculuí se face cu procesiune la monumentul eroului dela Jiu, generalul *Ion Drăgălina*. Sufletele, stăpânite de fiorul duios al recunoştinţei, merg să se roage pentru odihna celor ce au pecetluit capitolul ultim al robiei noastre, cu sângele şi viaţa lor, răscumpărându-ne vitejeşte libertatea şi dreptatea unui neam. Aici, pe pământul sfinţit cu sânge de martir, se ridică parastas pentru pomenirea generalului şi a tuturor eroilor neamului. Reprezentanţi ai tineretului depun o coroană, ale cărei flori sânt strâns înmănunchiate cu panglica albastră a nestrămutatei credinţe în viitorul fericit al scumpei patrii, prin muncă şi iubire de Dumnezeu şi Rege.

P. C. Sa protopopul *Ion Duma*, în cuvinte calde, arată cum martirul Ion Drăgălina pleacă peste Carpaţi ca împreună cu fraţii de un sânge şi o lege să vină spre a ridica obida celor rămaşi sub jug străin. Vitegia eroilor noştri şi dreptatea cerului a sfărâmat pe veci graniţa despărţitoare de fraţi.

Mai vorbeşte un reprezentant al tineretului român şi acela al foştilor ofiţeri din Gorj.

Astfel, părăsesc schitul Lainici, cler şi popor, nu numai cu o bună amintire, ci şi cu o inimă încălzită de mai multă dragoste pentru lege, neam şi tron.

I. Comănaru.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit *Nicolae* al Ardealului va pleca Duminecă la Blaj, pentru a participa la serbările Asociaţiunii culturale.

† **Pr. Iacob Ghişa** din comuna Căinelul de sus, protopopiatul Băiţa, în etate de 80 ani şi o păstorire de 56 ani împliniţi la Sfântul altar al bisericii ortodoxe române, după scurte suferinţe a încetat din viaţă în 9 l. c. Rămăşiţele pământeşti ale venerabilului defunct, după prohodire în comuna Băiţa, s'au transportat în 11 Septemvrie la Brad, unde la ora 4 p. m. au fost aşezate spre veşnică odihnă în cimitirul ortodox român. Odihnească cu drepţii!

Fapt semnificativ se vesteşte acum din Austria, care a încheiat un acord austro-gorman. Sub presiunea unui boicot luat pe tăcute, *jidovimea începe să părăsească Austria*. Refugiaţii caută drumul către Palestina şi către alte ţări, — durere, şi către ţara noastră. Prăvălii jidoveşti, pretutindeni în Austria, în lipsa clientelei, îş închid porţile, advocaţii jidovi nu mai sânt căutaţi, iar medicii jidovi sânt concediaţi.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 20 Septemvrie 1936, va predica părintele *A. Nanu*.

Nr. 8021—1936 E. (43) 1—1

Publicaţiune

Joi, 8 Octomvrie 1936, ora 11 dimineaţa, se va ţinea la primăria Sibiu, strada Mitropoliei 2, camera 10, licitaţie publică pentru procurarea unei pompe centrifuge şi a unui electromotor şi ţevi Mannesmann de diferite diametre, pentru municipiul Sibiu.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu art. 88—110 inclusiv, din legea contabilităţii publice, regulamentul O. C. L. şi normele publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

Oferenţii vor depune, pe lângă ofertă, şi o garanţă de 5% din suma oferită, iar oferta se va face numai în conformitate cu caetele de sarcini, cari pot fi văzute zilnic în orele de birou la primăria susnumită, camera 13.

Sibiu, la 10 Septemvrie 1936.

Primăria Sibiu

Nr. 247—1936 (42) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a Ocolişul-mare, din protopopiatul Haţegului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Casă parohială nu este.
3. Sesiune parohială 2½ jugăre fânaţ.
4. Câte una măsură (30 l.) porumb sfărâmat de fiecare familie.
5. Câte una zi de lucru de fiecare familie.
6. Stola obişnuită în tract.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs însoţite de actele necesare oficiului protopopesc din Haţeg în termenul publicat, şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc, de a putea candida la această parohie.

Concurenţii se vor prezenta, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a fi cunoscuţi de credincioşii parohiei.

Haţeg, 28 August 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român din Haţeg în înţelegere cu consiliul parohial.

Ieronim Ciocan
protopop

Ad. Nr. 262—1936 (44) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Vâlcelele-Rele**, din protopopiatul Haţegului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială nu este.
2. Sesiune parohială în teritoriu de 6 jugăre şi 800 st. arător.
3. Adău de fiecare casă 2 măsuri (à 30 litri) de porumb nesfărâmat.
4. Câte una zi de lucru de fiecare familie.
5. Salarul dela stat.
6. Stola obişnuită în tract.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român din Haţeg în termenul indicat.

Candidaţi vor anexa la cererile de concurs autorizaţiunea dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida în această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru ca să fie cunoscuţi de credincioşi.

Haţeg, 15 Septemvrie 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român din Haţeg în înţelegere cu consiliul parohial.

Ieronim Ciocan
protopop

---

praveghezi atenţia cu care e ascultată. Puţină discuţie asupra ei, e cu folos. După lectură vei face o excursie în câmpul cărţilor citite de ei, contribuind şi tu, şi alţii la discuţie, spre a se lămuri astfel părţile asupra cărora sânt nedumeriţi. Inainte de aceasta şi după aceea va fi un cântec frumos şi românesc, cântat fie de toţi, fie numai de unul; o glumă la locul ei, o problemă de deslegat, o poezie frumoasă, o comunicare, o recomandare şi la urmă, când vezi că somnul şi oboseala a venit, pleci împreună cu ceilalţi oaspeţi. „Astfel, în aceste şezători ţinute la vatra frământătorilor de pământ, vom forma convingeri, vom pregăti dispoziţiile sufleteşti ale poporului şi vom găsi aceea ce căutăm cu sete, sufletul nostru, pentru marea cauză a noastră — lumina".[1] In ele vei picura tot ce crezi că va putea îndulci starea cea grea a ţăranului, tot ce-l doare pe el. Orce întrebare ce vine la această ocazie să nu rămână fără răspuns, şi să fie rezolvată imediat, fie de tine, fie de alţii prin ajutorul tău.

In şezătorile organizate Dumineca şi sărbătoarea vei căuta să împărtăşeşti pe săteni cu bogăţia de fapte şi evenimente pe care tu sau comitetul le-aţi spicuit din ziare şi reviste în decurs de o săptămână. El are să poarte nota seriozităţii. Să nu te cobori la mărunţişuri care schimbă auditorul, de multeori plictisându-l. După aceasta o convorbire scurtă care în aşa fel să fie aleasă şi redată, încât să fie legată de nevoile şi sufletul ţăranului. Fraze bombastice, înălţimi filosofice, termeni medicali sau ştiinţifici, incursiuni şi digresiuni etc. sânt lucruri la care să nu apelezi cu aceste ocazii. Caracteristica simplicitate a ţăranului în vorbă să-ţi fie de model. Vei trata probleme cu caracter religios, economic, sanitar, social, politic etc. Vorbirea va fi precedată de o cetire care se va incadra în subiectul tratat, complectând sau recapitulând cele spuse. După cetire, într'un mod atrăgător şi priceput se va face recomandarea diferitelor cărţi şi reviste. Urmează cântarea. De sigur, această manifestaţiune culturală trebue reglementată şi înfrumseţată prin îmbogăţirea programului în care se desfăşoară. „Un program însă, nu e totul. Puterea lui e în sufletul omului. Dar şi sufletul, pierdut în acţiuni haotice, mult nu câştigă".[2] Iată schiţa: programului unei şezători de Dumineca:

1. Faptele săptămânii: care să fie astfel alese şi redate, încât să aibă o înrâurire practică, sau cel puţin să mişte inima ţăranului.

2. Declamare: o poezie frumoasă şi potrivită (de preferat din autori români... Coşbuc, St. O. Iosif, Goga, Eminescu etc.).

2. Conferinţa: e un mijloc bun prin care poţi capacita ascultătorii sau spre vreo faptă sau acţiune, sau poţi să-i lămureşti asupra unei probleme. Să le vorbeşti într'o formă atrăgătoare şi părintească.

4. Muzica: fie ea instrumentală sau vocală (radio şi patefonul).

5. Declamare.

6. Comunicările oficiale: dela minister, judeţ sau comună şi recomandarea cărţilor şi revistelor.

7. Cinematograful sau teatrul: filme şi piese frumoase, morale şi educative.

Tot în cadrele căminului se mai pot amintì ca mijloace culturale expoziţiile. Ele se vor aranja într'o cameră a căminului dându-li-se o aşezare frumoasă şi nimerită care să atragă, să placă ochiului. Toate nu vor influenţa decât în bine asupra săteanului.

Excursiile — fie în mare sau mic — trebue să preocupe căminul, fiind că ele pregătesc buna dispoziţie pentru fapte, desvoaltă sociabilitatea, aduc bucurii, înlătură prejudecăţi, despică întunerecul şi luminează conştiinţa.

Dacă ai neştiutori de carte în comună, îi vei capacita să se strângă laolaltă în serile de earnă şi repaus spre a-i învăţa să scrie şi cetească. Făcând aşa vei vedea cum în locul întunerecului se ridică lumina, în locul neştiinţei ştiinţa, vei culege poate la urmă de tot roadele ce trebue de mult să ife coapte.[3]

*

Iată deci către ce ideal trebue să-şi călăuzească preotul paşii în activitatea sa pastorală, ce drum are să apuce spre a da săteanului ceace el doreşte. Pentru acest lucru n'ar trebui să ne mişte nimeni, ci să ne mişcăm noi înşine. Să nu visăm, deoarece visul nu ne lasă să privim realitatea ci să dăm vieţii ce ea ne cere. Să culegem ca albina din toate cât putem, să aducem totul în coşniţa căminului cultural ca să pregătim atât mierea care să îndulcească viaţa celor ce aleargă la noi, cât şi ceara care să formeze lumina ce veşnic aprinsă ce ne va duce spre orizonturi mai limpezi. Pentru aceasta ne trebue stăruinţa, curaj de întreprindere, spirit de iniţiativă şi voinţă.

Avându-le vom birui.

Ţelul nostru e unul: ridicarea ţăranului din starea în care se află. Aceasta n'o putem înfăptui bocindu-ne durerea în vatră, ci afirmându-ne, muncind. Trebue să ştim: ridicarea „omului nu se face repede ca a plantelor, ci încet şi greu. Totdeauna în funcţie de timp şi de răbdare. Din sămânţa aruncată, nimic nu va fi de prisos. Urmând marea lege a naturii, nimic nu se va pierde nici aici. Mai târziu ori mai de vreme, sub o formă sau alta, ea tot va răsări".[4]

Datoria noastră e să nu descurajăm în faţa piedecilor şi insucceselor momentane.

Mântuitorul Isus însuşi a zis: „Indrăzniţi, Eu am biruit lumea".[5]

I. M. Branea

[1] Mugur şi Voiculescu, op. cit. pg. 99.

[2] Idem op. cit. pg. 143.

[3] Cărţile ce s'ar putea folosi cu real câştig pentru lămurirea săteanului şi a ta proprie în ceeace priveşte chestiunile amintite la capitolele a) b) c) şi d), se găsesc foarte bine alese şi înşirate pe ramuri speciale în Rev. „Căminul cultural" Nr. 3, pg. 76—89. Cine doreşte să le consulte.

[4] Mugur şi Voiculescu, op. cit. pg. 94.

[5] Ev. Ioan 16, 33.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 27 Septemvrie 1936 — Nr. 40

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

A grăit M. Sa Regele

La strălucitele festivități ale «Asociațiunii», ținute în 20—21 Septemvrie 1936 la Blaj, M. Sa Regele, a rostit următoarele:

După atâtea luminoase cuvântări care s'au ținut astăzi, este foarte greu de a găsì ceva de adăogat.

Am ascultat programe dintre cele mai frumoase, am ascultat aduceri aminte și cuvinte de laudă la adresa acelora cari au condus această „Astră" în decursul anilor.

La toate cele ce s'au rostit acì, nu pot, în această zi de sărbătoare, decât să unesc și glasul Meu.

Au trecut trei sferturi de veac de când luminoasa minte a neuitatului mitropolit Șaguna avu această idee — hărăzită de Cel de sus — de a crea, pentru desvoltarea minții poporului român, această Asociație.

Sunt sigur că astăzi din înaltul Cerurilor, dacă privește la drumul ce s'a parcurs, el nu poate decât să se bucure și să ne binecuvinteze.

Gândul care a prezidat la creațiunea „Astrei" a fost îndeplinit cu vârf și îndesat.

„Astra", până în ziua Unirei pe vecie a neamului românesc, a știut să fie acel element permanent, care, împreună cu bisericile noastre naționale, a susținut cultura și a întărit sufletul neamului românesc. [Aplauze puternice].

Dacă astăzi, în cei 18 ani dela Unire până acum, putem constata închegarea unui suflet unic al românilor, acest lucru se datorește în primul rând acestei Asociațiuni culturale care, cu mai bine de 50 de ani înainte, a șters orice granițe între românii de pretutindeni. [Puternice și prelungite aplauze].

Prăznuind 75 de ani dela creațiunea „Astrei", Eu în primul rând și toți acei cari simt românește, trebue să ne închinăm cu evlavie și cu recunoștință în fața amintirei acelora cari și-au pus tot sufletul și toată dragostea pentru conducerea acestei Asociațiuni. Lor trebue să le aducem astăzi primul cuvânt de laudă, prima slavă pentru tot ceeace s'a putut face în acest Ardeal românesc.

Am astăzi o mărturisire de făcut, o mărturisire care sunt sigur că tuturor ardelenilor le va merge drept la suflet: ființa Mea culturală, substratul românesc al sufletului Meu, este un produs indirect al „Astrei", căci este un produs al dascălilor ardeleni. [Aplauze prelungite].

Temelia culturei Mele românești a venit în praful dăsagilor dascălului Cionca din regiunea Sibiu-Rășinari.

Adăpat la marile credințe naționale ale mitropolitului Șaguna, el a infiltrat în sufletul Suveranului României de astăzi idealul că românii sunt un singur neam nedespărțit în vecie. [Aplauze puternice, urale].

Al doilea dascăl, care mai târziu a venit și Mi-a plămădit acest suflet național, tot de pe plaiurile ardelene își trăgea obârșia — vorbesc despre acela pe care mulți dintre Dv., l-ați cunoscut și iubit — a fost profesorul Munteanu-Murgoci. El este acela care în timpul adolescenței, Mi-a făcut legătura cu românii din Ardeal; prin el am început să pricep sufletul ardelean și să-l iubesc.

Am vorbit de trecut. Rămâne acum să vedem care este opera de desăvârșit în zilele de mâne.

Un ciclu întreg al activității „Astrei" s'a îndeplinit: acela de păstrătoare și încălzitoare a sufletului românesc.

Acel vis, pe care întreaga generație a Unirii l-a simțit bătând și svâcnind cu putere în sufletele noastre, astăzi s'a îndeplinit.

Ce rămâne de făcut?

S'au arătat acì frumoase și înalte programe. Sunt multe programe care sunt frumoase, cum sunt și acelea care s'au arătat astăzi, dar un program nu rămâne decât un petec de hârtie dacă, în sufletele acelora care trebue să-l îndeplinească, nu există o desăvârșită credință și o desăvârșită voință de izbândă [Aplauze puternice]. Și spun acest lucru, nu ca niște vorbe goale citite în cărți, ci dintr'o experiență proprie.

Sunt aproape 20 de ani, de când Eu personal duc lupta pentru întărirea culturală a Neamului Meu și dacă am răsbit și dacă am reușit să fac ceva — departe de visul Meu, dar totuși am reușit ceva, — este că am avut credință, am avut voință, și mai presus de toate am avut statornicia care să Mă poată duce la izbândă. [Aplauze puternice, ovațiuni].

Sunt sigur că toți membrii despărțămintelor „Astrei" vor înțelege acest lucru și că în munca lor de toată ziua își vor pune toată râvna, toată dragostea, tot sufletul și toată statornicia pentru ridicarea și unificarea culturală și sufletească a neamului românesc.

Iată rolul primordial al „Astrei" de astăzi înainte. El a pregătit unirea; astăzi, cu aceeaș tărie, cu aceeaș dragoste, va trebuì s'o consolideze printr'o cultură curat și specific românească. [Aplauze repet.].

Permiteți-Mi să vă adaog că această serbare a 75 de ani ai „Astrei" a fost luminată prin cuvântarea atât de frumoasă a Inalt Prea Sfințitului Mitropolit al Sibiului, a fost înălțată prin acest gând — care nu este numai un gând, ci este o necesitate imperativă a nației românești, — ca toți ceice simt românește și creștinește să-și întindă mâna peste nevoile, peste micile deosebiri ale zilei, să lucreze la plămădirea sufletului acestui popor, care, fie el ortodox, fie el unit, tot popor creștin și tot popor românesc este. [Aplauze furtunoase, urale, ovațiuni].

Pentru Mine, este cea mai sigură chezășie faptul că, cuvintele acestea care au eșit din sufletul I. P. S. Sale au fost rostite tocmai în această zi în care sărbătorim 75 de ani ai „Astrei", în care aceste două biserici naționale, timp de mai bine de o jumătate de veac, au luptat cot la cot și eu acelaș suflet și gând pentru ridicarea poporului românesc.

Declarând deschisă această adunare festivă a „Astrei", fac cele mai calde urări și mă unesc la glasul Bisericii ca Cel Atotputernic să binecuvinteze lucrările „Astrei", să dea tărie sufletelor membrilor ei ca să-și împlinească cu frică de Dumnezeu și cu dragoste nesfârșită pentru Neam și Tron misiunea pe care o are, de a lupta pentru întărirea și ridicarea neamului românesc. [Aplauze puternice].

Cel Atotputernic încă să binecuvinteze sufletele conducătorilor bisericilor naționale ca, într'un avânt de patriotism și creștinism, să-și îndeplinească mână în mână înalta lor misiune.

Ajută-le, Doamne!

CUVÂNTAREA

Inalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului NICOLAE la aniversarea de 75 ani a Asociațiunii culturale, 20 Septemvrie 1936

SIRE,

MĂRIA TA,

Sfânta muncă închinată cu iubire binelui obștesc nu așteaptă altă răsplată decât bucuria de a fi fost săvârșită cu folos — dar vin zile de reculegere când simțemântul recunoștinții celor ce au cules roadele se întoarce către harnicii lucrători cari au aruncat întru nădejde sămânța în ogorul culturii naționale.

O asemenea zi este praznicul de astăzi al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român", *care în anul acesta a împlinit venerabila vârstă de trei sferturi de veac.*

Izvorâtă din mintea creatoare a neuitatului nostru arhiepiscop și mitropolit Andrei Șaguna, care a fost și cel dintâi președinte îndrumător al ei, și având și sprijinul înaltului ierarh al bisericii surori din Blaj, ea a pornit înainte de aceasta cu 75 de ani la drum însoțită de binecuvântările celor doi părinți și păstori duhovnicești ai poporului nostru.

Reușind să strângă într'o devotată oaste pe cărturarii noștri, ale căror șiruri se îndesau mereu pe lângă tot greul asupririi, i-a trimis pe frontul luminării și povățuirii satelor și orașelor din întreg cuprinsul Ardealului nostru robit de odinioară. Prin apostolatul pe care l-a săvârșit cu ajutorul credincioșilor săi misionari, ea a încălzit și a solidarizat inimile Românilor obijduiți de dincoace de Carpați, făcându-le să bată în același ritm vioiu și pentru izbânda aceluiaș ideal al unității noastre naționale.

Această strădalnică lucrare s'a bucurat în toată vremea de concursul slujitorilor altarului și obștea românească se obișnuise să vadă încă de mai nainte pe cei doi păstori ai ei, dela Sibiu și dela Blaj, umăr la umăr în fruntea marilor înfăptuiri naționale. Căci la 1848 mitropolitul Andrei Șaguna a venit la memorabila adunare națională de pe Câmpia libertății, iar la 1911, cu ocaziunea aniversării semicentenarului «Astrei», tot octogenarul mitropolit Ioan Mețianu a venit la Blaj — de sigur ambii cu conștiința superioară că erau chemați să reprezinte oriunde, și astfel și aici, cu colaborarea fraților lor de același sânge și de aceiași limbă, aspirațiunile integrale ale națiunii române. Urmând acestei tradițiuni înțelepte a înaintașilor am venit și eu, împreună cu PP. SS. frați episcopi ai mitropoliei noastre, la praznicul de astăzi, primind cu dragă inimă invitarea ce ne-a făcut-o dl președinte al „Astrei", pentru ca să vadă și de astă dată toți fiii poporului nostru, că noi părinții sufletești ai lor, pe lângă deosebirile de câteva puncte cari nu ele ne vor despărți vreodată, suntem una *și cu sufletele înfrățite la marea operă de ridicare culturală și de înoire a forțelor morale ale națiunii. Zilele tulburi, ce le străbatem ne obligă sever la această frățească solidaritate pentru a opune primejdiilor ce ne amenință din afară și curentelor subversive ce ne pândesc din toate părțile* desăvârșita unitate și putere de rezistență a sufletului neamului, *ancorat în credința în Dumnezeu și în concepția sa creștină despre lume și viață. Nu putem avea o dorință mai vie a inimilor noastre decât aceea*

Monahismul ortodox

— Sensul şi misiunea lui în viitor —

Cuvântarea Inalt Prea Sfinţiei Sale Mitropolitului NICOLAE al Ardealului la deschiderea adunării eparhiale în 18 Mai 1930

Dintre realizările mai de seamă ale arhiepiscopiei noastre în anii trecuţi vreau să semnalez în mod deosebit, pentru importanţa ei, una singură: începuturile ce le-am făcut pentru *reînfiinţarea Mănăstirii brâncoveneşti*, de sub poalele Carpaţilor făgărăşeni, la Sâmbăta de sus.

Vechile noastre mănăstiri

Deodată cu aceste începuturi ne găsim în faţa problemei mari a *reînfiinţării monahismului organizat* la noi. Căci — precum se ştie — toate mănăstirile ortodoxe de pe teritorul aparţinător vechei noastre mitropolii ardelene au fost desfiinţate cu o barbarie fără seamăn de duşmanii neamului nostru, în decursul crâncenelor persecuţii ce le-am îndurat şi a luptelor aprige ce le-am dat pentru apărarea credinţii, în veacul al XVIII-lea. Numărul lor trecea cu *mult peste o sută*, împrăştiate peste toate meleagurile locuite de Români. Cea mai deasă aşezare o aveau în legătură cu satele subcarpatine dela Sibiu până la Braşov. In această regiune existau vre-o 26 mănăstiri.

Câteva din vechile noastre mănăstiri se puteau mândri cu originea lor dela evlavioşii Domni din Moldova şi Ţara Românească. Acestea erau cele mai înzestrate. Altele aveau ca ctitori boieri din Principatele române ori chiar câte un reprezentant al nobilimei româneşti din Ardeal, până ce încă nu se terminase durerosul proces de înstrăinare complectă a ei de biserica şi neamul nostru. In fine preoţi şi călugări răsleţi au înfiinţat mici mănăstiri şi schituri, la a căror gospodărie săracă se adăogau smeritele daruri ale ţărănimii iobage. Cele mai multe din mănăstirile noastre intră în categoria acestora din urmă. Nu e deci mirare că nici una dintre ele nu s'a putut ridica la însemnătatea ce au avut-o pentru cultura naţională marile ctitorii mănăstireşti ale voevozilor din Principatele române. Apăsate de sărăcie şi îndurând aceiaşi soarte de persecuţie necontenită ca şi biserica noastră, mănăstirilor noastre le lipseau condiţiile necesare pentru o viaţă mai înfloritoare.

Mănăstirile noastre în slujba culturii româneşti

Totuşi, călugării lor, prin legăturile ce le-au întreţinut cu mănăstirile din Principatele române, au fost organe de răspândire a cărţii româneşti în Ardeal şi de păstrare a unităţii sufleteşti a poporului nostru. In câteva mănăstiri existau şcoale pentru pregătirea preoţilor şi a cântăreţilor bisericeşti, iar dela unii călugări ni-au rămas manuscrise preţioase. Este incontestabil meritul călugărilor pentru luminarea poporului, pentru întărirea şi apărarea ortodoxiei în Ardealul asuprit.

Fortăreţe ale credinţei

Nu odată s'au făcut ei chiar purtătorii de cuvânt ai obştei româneşti cerând încetarea prigonirilor şi un tratament mai uman pe seama poporului şi ducând plângerile acestuia până la curtea Ţarilor ruseşti. In decursul veacului al XVIII-lea mănăstirile noastre au fost fortăreţe de rezistenţă faţă de propaganda purtată de Habsburgi şi de toate uneltele lor, cu scopul de a atrage pe Românii ardeleni în mrejele papistăşismului hrăpăreţ. Nu e numai o întâmplare, că dela altarul acestor sfinte lăcaşuri de închinare, identificate cu soartea poporului, s'a ridicat vijelioasa revoluţie a inimosului călugăr *Sofronie dela Cioara*, care a fost cea mai dârză reacţiune, cu larg răsunet în pătura ţărănimii noastre, pentru apărarea ortodoxiei şi pentru respingerea odioasei unaţii, împusă cu forţa de vrăşmaşii neamului.

Victime ale furiei habsburgo-papistăşeşti

Dar îndată după potolirea acelei revoluţiuni, asupra mănăstirilor noastre s'a deslănţuit toată furia sălbatecă a Habsburgilor şi a agenţilor papistăşismului, pentru a le distruge cu desăvârşire. Rolul acesta l-a luat asupra sa generalul *N. A. de Buccow*, care în vara anului 1761 a dat ordinul neronian ca toate mănăstirile noastre să fie şterse de pe faţa pământului, celor de lemn dându-li-se foc, cele de piatră având să fie dărâmate cu tunurile, iar ceice s'ar împotrivi acestor măsuri să fie spânzuraţi ori decapitaţi. Foc şi prăpăd a căzut atunci peste sfintele lăcaşuri înjghebate cu trudă şi jertfe de înaintaşii noştri. Jale amară s'a coborît în sufletul obiditului nostru popor, văzând cum îi ard altarele la care s'a adăpostit mult prigonita noastră credinţă şi dela cari a primit singura mângâiere ce-i mai rămăsese pe lumea aceasta. Bieţii călugări, rămaşi fără adăposturi, s'au împrăştiat în toate părţile, cei mai mulţi luând drumul cunoscut spre mănăstirile din Principatele române. Cărţi bisericeşti, documente ale trecutului nostru, odoare, odăjdii şi tot ce se găsea în cuprinsul mănăstirilor a căzut pradă focului mistuitor, la lumina lugubră a căruia se putea zări faţa plină de-o inconştientă satisfacţie a episcopului *unit* dela Blaj, care a fost complice la toată neomenoasa prigoană îndreptată împotriva fraţilor săi de acelaş sânge.

Grele vremuri au fost acele pentru biserica noastră şi apăsătoare pentru naţia română! Dl profesor *Silviu Dragomir* ni-a zugrăvit cu măestrie şi cu mare bogăţie de amănunte sfâşietoarea lor tragedie, în cele două volume monumentale: *Istoria desrobirii religioase a Românilor din Ardeal în secolul XVIII.* [Sibiu, vol. I 1920; vol. II 1930, Tip. Arhidiecezană]. Ar fi o întreprindere foarte meritoasă dacă d-sa ori altul dintre istoriografii noştri şi-ar lua însărcinarea să adune informaţiunile risipite despre vechile noastre mănăstiri pentru a ne da o istorie a lor — chiar incomplectă, până ce s'ar da la lumină materialul documentar care aşteaptă să fie căutat. O astfel de lucrare, pe lângă meritul de a ne înfăţişa o pagină din zbuciumatul nostru trecut, ar avea în acelaşi timp darul să încurajeze silinţele ce trebuie să le punem din ce în ce mai stăruitoare pentru reînfiinţarea monahismului organizat în mănăstiri, în mitropolia noastră.

A sosit ceasul învierii lor

Astăzi vreme este, să dăm satisfacţiunea cuvenită jertfelnicilor noştri înaintaşi pentru distrugerea ctitoriilor lor, dar vreme este să împlinim totodată şi o foarte *simţită lacună* în viaţa noastră bisericească, din cauza dispariţiei mănăstirilor. In ortodoxie monahismul trebue să fie un element permanent al organismului bisericii şi un factor de continuă înviorare a vieţii spirituale. El a avut un rol cu care — după afirmaţiunea obiectivă a unui bun cunoscător al lui, din Apus [1] — biserica ortodoxă are tot dreptul să se mândrească. Dar nu e destul să-i lăudăm numai trecutul, ci datorie avem să-i înviem tradiţiile glorioase şi să le facem roditoare şi în prezent. Nici după distrugerea mănăstirilor la noi nu s'a stins idealul monahismului. In popor s'a păstrat până astăzi un respect deosebit, o încredere şi iubire caldă faţă de călugări. Fii şi fiice ale ţărănimii noastre ardelene şi-au îndreptat paşii spre mănăstirile fraţilor de peste Carpaţi, ca să îmbrace haina monahală. Unii dintre ei şi-au dat contribuţiunea lor chiar la înfiinţarea de mănăstiri.

Totuşi, nici după reînfiinţarea vechei noastre mitropolii, cu cele trei eparhii ale ei: Sibiu, Arad şi Caransebeş, nu s'a purces la reînvierea monahismului organizat în mănăstiri — de sigur, fiindcă toate forţele noastre erau atunci angajate la opera de organizare a centrelor eparhiale, la înzestrarea lor cu instituţiile necesare, la înfiinţarea de şcoli confesionale aproape în toate parohiile, la creşterea clerului şi a învăţătorimii, precum şi la lupta grea de apărare a limbii şi culturii noastre naţionale, din ce în ce mai ameninţate de politica de maghiarizare a statului unguresc. După desfacerea de ierarhia mitropoliei sârbeşti din Carloviţ, ierarhii noştri, începând cu marele mitropolit *Andrei Şaguna*, n'au încetat să reclame o seamă de mănăstiri din Banat, la cari aveam dreptul, recunoscut chiar de tabla regească din Budapesta în anul 1916, dar dintre cari numai una singură, cea dela Hodoş-Bodrog, a ajuns, în anul 1887, sub jurisdicţia eparhiei Aradului.

Sufletul vremii noastre le cere

Dar ceeace — din cauza împrejurărilor vitrege — n'au putut realiza înaintaşii noştri, datori suntem să nu întârziem a realiza noi, cei ajunşi în ţara făgăduinţii. Să nu ni se spună că epoca noastră, dominată de progresele tehnicei, de emulaţii sportive şi de tendinţe laice, n'ar fi favorabilă pentru realizări monastice. Dimpotrivă, este o experienţă repetită în istorie, că epocile cele mai laborioase, mai zbuciumate şi mai suprasaturate de civilizaţie, sunt cele mai proprii pentru desvoltarea monahismului, fiindcă din sgomotul lor se desprind mai hotărâţi oamenii doritori de concentrare şi de avânt sufletesc, de bucuriile vieţii mistice, de-o trăire mai intensă în contact cu Dumnezeu. Tehnica mecanizează viaţa şi nu-i permite să se coboare în adâncime, de aceea ea lasă nesatisfăcute tocmai aspiraţiunile cele mai înalte ale sufletului. Societatea omenească nu-i alcătuită numai din recruţi, ci din oameni cu naturi diferite şi dintre ei nu vor lipsi nici când aceia cari se simt chemaţi să iasă din norma comună şi să iee asupra lor de bunăvoie sarcini deosebite, purtate cu o complectă lepădare de sine.

Monahismul, şcoala eroismului moral suprem

Monahismul este şcoala lepădării de sine şi a devotamentului în slujba lui Dumnezeu, dus până la jertfă. In scopul acesta el cere înfrânarea complectă a celor mai puternice instincte cari îl leagă pe om de pământ. Toţi creştinii sunt obligaţi să tindă către perfecţiunea morală — sunt însă şi *chemări excepţionale* cari se îndreaptă de sus numai către puţini aleşi. In decursul activităţii sale pământeşti,

---

de a ajuta să se resfrângă în largi unde pe întinsul pământului românesc lumina culturii naţionale, *care, dacă a rămas una şi nedespărţită, ca şi sufletul neamului, atunci când pe culmile Carpaţilor era o graniţă, cu atât mai vârtos astăzi, când vitejia soldatului român a şters nedreapta graniţă şi ne-a strâns pe toţi sub scutul aceleiaşi patrii, ea trebue să fie fermentul de* închegare a conştiinţii naţionale totalitare, *atât de sigură de sine şi de destinaţiunea sa în lume, încât să fie gata la orice sacrificiu pentru păstrarea şi apărarea patrimoniului naţional.*

Nu ştiu — singur Dumnezeu ştie — dacă nu cumva ne găsim în preajma jertfei supreme; atâta însă ştiu cu siguranţă, că vom biruì orice primejdie ce ar venì asupra noastră, dacă toţi fiii neamului în orice clipă vor fi gata să răspundă cu viaţa pentru fiecare palmă din pământul scump al patriei.

In numele Bisericii ortodoxe, care şi-a împletit în toată vremea viaţa ei cu viaţa neamului, odată cu urările pentru o rodnică activitate în viitor, fac făgăduinţa de a-i da scumpei noastre „Astra" tot sprijinul şi de aici înainte.

Pe Majestatea Voastră, iubitul şi înţeleptul nostru Suveran, care ne-a cinstit praznicul sufletului nostru prin înalta Sa prezenţă, o rugăm să creadă în asigurarea ce i-o facem că suntem gata să răspundem cu tot devotamentul, dela vlădică până la opincă, la chemarea ce ni-o veţi face.

Să trăiţi Sire!

---

[1] *Dr. Karl Holl:* Über das griechische Mönchtum. In Preussische Jahrbücher, fasc. III din 1898, pag, 408.

Mântuitorul a împărtăşit normele vieţii creştineşti tuturora cari au venit să-l întrebe ori să-l asculte cu gând curat, dar numai către foarte puţini s'a adresat cu apelul: „*Vino, urmează mie*". Pe această chemare specială se bazează monahismul. Ambele aceste chemări, atât cea către viaţa comună şi general obligatoare, cât şi cea care iese din comun şi se'nfrăţeşte cu jertfa, trebue să existe în sânul bisericii. Cea din urmă are să răsară ca o floare crescută din bogăţia spirituală a celei dintâi, udată de roua harului dumnezeesc. Aceasta nu înseamnă că viaţa creştinească ar fi împărţită pe două planuri diferite şi reprezentând valori diferite — cum greşit interpretează protestanţii morala sfaturilor evanghelice, cari stau la temelia monahismului, — ci viaţa monahală înseamnă o slujbă deosebită şi o jertfă pe care o iau de bună voe asupra lor ceice se simt chemaţi pentru ea. Monahismul reprezintă o idee care face parte din programul moral al evangheliei, dar pentru a cărei realizare se cere să renunţi în mod liber la lucruri cari altfel sunt legal permise şi în sine bune. In ortodoxie nu există doctrina, că numai monahii ar fi în stare să păşească întru toate pe urmele lui Hristos. Sfinţii pe cari îi venerează biserica noastră au aparţinut tuturor stărilor sociale. Urmarea lui Hristos e posibilă în orice stare socială, fiindcă ea e în funcţie de râvna sfântă ce o ai pentru împărăţia lui Dumnezeu, iar această râvnă va şti să găsească în orice situaţiune din viaţă şi în orice problemă a misiunii ce îndeplineşti pe pământ teren pentru punerea în lucrare a silinţelor către perfecţionarea morală. Luând în considerare măsura în care împrejurările externe pot să favorizeze aceste silinţe, fără îndoială starea monahală prezintă forma de viaţă cea mai avantajoasă. Dar tocmai din acest motiv acordăm toată admiraţiunea noastră acelora cari trăind în vârtejul vieţii, nu se lasă influenţaţi de ispitele ei, ci îşi păstrează inima ca un sanctuar consacrat lui Dumnezeu şi ca un templu al împărăţiei lui, zidit înlăuntrul lor. Fără luptă continuă împotriva ispitelor dinlăuntru şi dinafară spre păcat, nici creştinii de rând şi nici monahii nu pot urma lui Hristos. Impărăţia lui Dumnezeu nu-i cade nimănui de-a gata, ci se câştigă nu mai printr'o luptă conştientă de ţintele ei şi purtată cu încordarea tuturor puterilor.

Valoarea ascezei

Şcoala acestei lupte este ceeace înţelegem sub *asceză*. Asceza înseamnă exerciţiu [dela ἀσκέω = a exersa, a se exersa], adecă exerciţiu îndreptat către destoinicia morală. Exerciţiul este un progres sistematic în cele mici, fără de care nu putem ajunge la progres în cele mari. Pentru a te apropia de ţintele îndepărtate ai nevoie să faci paşi mulţi. Celce vrea să câştige biruinţa în războiu, trebue să facă exerciţii de luptă în timp de pace. Dacă am putea suprima din noi înclinările spre rău prin o singură deciziune a voinţii, asceza ar fi de prisos. Dar fiindcă aceasta este o imposibilitate, urmează că e necesară lupta dusă printr'un exerciţiu neîncetat pentru intronarea binelui şi pentru combaterea răului, adecă e necesară asceza atât pentru cei cari au îmbrăcat cinul monahal, cât şi pentru cei cari trăesc în lume. Biserica reprezintă acest activism practic al împărăţiei lui Dumnezeu.

Sensul pozitiv al monahismului

In slujba acestui activism trebue să stea monahismul prin chemarea sa excepţională în sânul bisericii. Dintru începuturile sale el s'a înfăţişat ca o mişcare de renaştere religioasă, ca un covârşitor simţământ pentru frumuseţa bunurilor şi pentru mărimea obligamentelor spirituale, ca o cunoaştere morală mai adâncă şi pentru care exerciţiile ascetice nu erau decât mijloace de chezăşuire a libertăţii interioare, în sfârşit ca o incontestabilă *exuberanţă de putere nouă*.[1] Contactul viu cu lumea supranaturală a fost izvorul acestei puteri. Focul sacru pogorît pe pământ în ziua Cincizecimii a alimentat-o necontenit. Prin această „putere de sus" devine tare celce se devotează cu desăvârşire lui Dumnezeu nu numai cu ceeace are, ci şi cu ceeace este. Căci, în definitiv aceasta este scopul pozitiv al monahismului: să concentreze în Dumnezeu şi să-i închine Lui toată fiinţa celorce din voinţă liberă intră în cinul monahal, disciplinându-le viaţa în aşa fel, ca gândul la Dumnezeu să o povăţuiască şi să o domine până în cele mai mici amănunte ale ei. Cele trei voturi monahale: sărăcia de bună voe, fecioria statornică şi ascultarea necondiţionată, cari stau în sprijinul acestui scop, ţin de esenţa monahismului; ele nu sunt rezultatul evoluţiunii acestuia. Renunţarea la bunurile materiale, discreta trecere sub tăcere chiar şi a elementarelor necesităţi de traiu şi utilizarea bunurilor ca şi cum nu le-ai poseda — aceasta înseamnă sărăcia de bună voe. Renunţarea la viaţa familiară, alipirea pătrunsă de devotament până la uitarea de sine, încălzită de iubire curată şi de profundă adoraţiune către Hristos Mântuitorul — acesta este sensul fecioriei monahale. Iar ascultarea de superior, departe de a fi o scoborâre, este mai vârtos o dovadă a personalităţii puternice în spiritul pildei Celui ce „s'a smerit pe sine, ascultător făcându-se până la moarte — şi încă moartea pe cruce" [Filip 2, 8]. Voturile monahale, ca şi toate exerciţiile ascetice — în concepţia monahismului ortodox — nu-şi au scopul în sine, ci sunt numai mijloace de a păstra sufletul liber pentru lumea spirituală şi pentru netrecătoarele comori aleei. Renunţările ce se cer sunt condiţiuni pregătitoare ale entuziasmului religios. *Sf. Vasile cel Mare* spune adeseori că sunt mici şi neînsemnate lucrurile la cari renunţă monahii, în comparaţie cu bunurile spirituale spre cari se îndreaptă ardoarea lor. De aceea, nu în renunţări zace tăria monahismului, ci în elementul pozitiv ce-l animă şi care este străduania către sfinţirea întregei personalităţi prin viaţa ancorată în Dumnezeu.

Tăria morală se câştigă în singurătate, prin contemplaţie

Distanţarea de lume îşi are prerogativele ei. In monahism ori în afară de monahism religiozitatea mai vie şi mai profundă începe totdeauna printr'o desfacere de lume. Toţi întemeietorii şi reformatorii religiunilor au ieşit din pustie. De altfel în orice domeniu al vieţii tot ce depăşeşte în valoare clipa trecătoare se urzeşte în tăcere şi linişte. Orice creaţiune de seamă are nevoie de concentrare. Trebue mai întâi să-ţi umpli sufletul, ca să ai ce scoate din el şi să împărtăşeşti altora. Izvoarele sunt ascunse între munţi şi dealuri, nu ţâşnesc de pe culmile bătute de vânt. Drumul bărbaţilor cu rol determinant în istorie, a pornit din popasurile roditoare ale singurătăţii. A-ţi păstra distanţa faţă de un lucru, nu înseamnă a-l ignora, ci tocmai dimpotrivă, înseamnă a-ţi da răgaz şi putinţă să-l cuprinzi cât mai bine cu privirea. Vieţii i-au slujit mai cu folos cei cari s'au smuls din vâltoarea ei, dar au acumulat în retragere forţe spirituale prin cari au fructificat-o. Toţi marii ierarhi ai bisericii au ieşit din chiliile mănăstireşti. De sigur ei erau stăpâni şi pe elementele culturii celei mai înalte a epocii lor, dar armatura duhovnicească, cu care au purtat vitejeşte lupta pentru Hristos şi biserica lui, au căpătat-o prin asceza chinovială. Conducător bun de suflete poate fi numai acela care a pătruns mai întâi în adâncimile propriului său suflet, cu gândul de a-l purifica şi sfinţi prin darul şi lumina lui Hristos. Fără inspiraţiile cari se coboară din înălţimea idealului religios căruia îi închini străduinţa ta, nu eşti în stare să faci nici doi paşi siguri pe calea cea duhovnicească, cu atât mai puţin să povăţueşti pe alţii. Cel care a biruit lumea are îndrăzneala să-i arete drumurile cele drepte.

Intransigenţa mănăstirilor şi spiritul conciliant al Bisericii se întregesc reciproc

In comunitatea chinovială voinţa e călită printr'o disciplină aspră, renunţările şi metodica religioasă înţeleaptă au darul de a ţinea mereu trează răspunderea faţă de ţelurile spirituale şi o dârză rezistenţă faţă de orice primejdie le-ar ameninţa, ca la stegarii cari sunt gata să apere cu preţul vieţii lor cinstea steagului. Mănăstirile au reprezentat în toate timpurile intransigenţa în biserică. Biserica, ţinând seamă de împrejurările reale, a fost aplicată adeseori la concesiuni faţă de spiritul timpului — desigur nu în privinţa dogmelor, ci în privinţa atitudinilor şi relaţiunilor ei cu ceilalţi factori ai vieţii publice şi ai culturii. Ea este o organizaţie de masse, de aceea are în vedere mulţimile mai mult decât persoanele, lucrează pe o suprafaţă întinsă mai mult decât în adâncime. In genere biserica crede că poate exercita o influinţă mai puternică asupra culturii unui popor, dacă-şi lărgeşte cât mai mult cadrele operei sale, dacă numărul membrilor ei se urcă la cât mai multe milioane, dacă pretinde mai ales respectarea instituţiunilor ei externe şi dacă reuşeşte să introducă în viaţa cetăţenilor statului slujbele şi ceremoniile sale. Intre astfel de împrejurări opera educativă a bisericii în mod firesc perde din calitate, pentrucă cultura intensivă se poate aplica, în orice domeniu, numai pe un spaţiu mai restrâns. Incă în epoca primară a creştinismului s'au ridicat glasuri protivnice intrării cu duiumul a popoarelor în sânul bisericii. Totuşi biserica şi-a ţinut porţile larg deschise, pentrucă dacă s'ar limita la un cerc redus de oameni, cu gândul de a le da acestora din plin şi totul, atunci ar lăsa mulţimile flămânde. Cum aceasta nu o poate face şi astfel, fiind imposibil săscoţi biserica din relaţiunile cu ceialalţi factori ai societăţii şi prin izolare să o scapi de sub influenţele concesionare ce e ţinută să le primească, e necesar, e indispensabil ca biserica să aibă organe cari să susţină integral şi fără compromisuri aspiraţiunile superioare ale ei. Numai cu clerul de mir, misiunea aceasta e foarte greu de realizat. N'a fost posibilă în alte părţi cu un cler celibatar, cu atât mai greu i-o putem cere unei preoţimi apăsate de griji şi îndatoriri familiare, cari în mod fatal o aduc în legături aşa de apropiate cu mediul social, încât nu se poate sustrage cu totul de sub influinţele lui. Iar când se integrează de-a binele în mentalitatea burgheză, preoţimea de mir a abdicat la rolul de susţinătoare intransigentă a înaltelor scopuri spirituale ale bisericii. Trebuesc, prin urmare, create organe cari să lucreze în adâncime pe tărâmul religios şi cari, prin viaţa şi slujba lor sfântă, să aşeze în văzul tuturora, cu elan şi energie, chemarea care-l leagă pe om de eternitate.

Mănăstirile, antidotul cel mai eficace împotriva secularismului

Aceste organe — după experienţa unui lung trecut al bisericii — nu pot fi decât *mănăstirile*. Ele folosesc chiar numai prin prezenţa lor în mijlocul secularismului veacului nostru, dând oamenilor pilda vie cum viaţa poate fi interpretată şi altfel decât avizându-o exclusiv la rosturi terestre. Noi oamenii bisericii nu ne dăm bine seama în ce măsură viaţa noastră publică, cu instituţiunile şi directivele ei, e stăpânită de mentalitatea laică şi cum această mentalitate, importată din străinătate, a căzut ca o brumă groasă peste câmpiile sufleteşti ale poporului nostru, luminate până atunci de razele credinţii religioase, reuşind să taie năzuinţele şi să întunece ţintele mai înalte, iar în locul acestora angajând toată inteligenţa noastră vie la exaltarea pretenţiunilor materiale ale traiului. Pe urma acestei scoborâri nu e mirare dacă am ajuns în plină criză morală a păturii noastre intelectuale şi la un dureros simţământ de nesiguranţă a întregului popor, care, văzându-şi tradiţiunea prin care a trăit în lungul său trecut atacată, simte cum i se clatină sub picioare temeliile pe cari s'a sprijinit făptura sa morală în lume. In privinţa aceasta ar fi multe de spus şi dureros e, că, în lipsa unor criterii superioare de apreciere, prea mulţi dintre ceice poartă răspunderile n'au ajuns la un dignostic precis al situaţiunii nesănătoase în care ne găsim. Dar am convingerea că reacţiunea nu va întârzia prea mult. Biserica, care-şi bazează întreaga ei mărturisire de credinţă şi propovăduire pe primatul spiritului, este cea dintâi chemată să-i ajute la biruinţă. Pentru aceasta ea are nevoie înainte de toate de personalităţi cari să trăiască *exclusiv* pentru scopurile spirituale ale ei. Chiar un protestant ca *Adolf Harnack*, dela care am împrumutat anume formula prin care precizează această condiţie de prosperare a bisericii,[1] regretă dispariţia monahismului din protestantism. Regretul nostru, ca ortodocşi, că nu-l avem în mitropolia noastră ardeleană, trebue să fie atât de profund încât să nască îndemnul iresistibil de a purcede cu o zi mai curând la reînfiinţarea aşezămintelor mănăstireşti,cari să-l adăpostească şi crească până la înflorire.

[1] *Dr. Karl Holl:* Op. cit. pag. 410.

[1] *Adolf Harnack:* Das Wesen des Christentums. Leipzig, 1902 pag. 181.

Monahismul e chemat să înoiască forţele morale ale naţiunii în alvia Bisericii

Ne găsim în epoca de după înfăptuirea unităţii noastre politice-naţionale, într'o epocă ce ne obligă să reparăm pierderile unui lung trecut de asuprire, într'o epocă ce ne angajează la *marea operă de înoire a forţelor morale ale naţiunii*. Cu gândul şi cu silinţele îndreptate spre această operă, care covârşeşte în importanţă pe toate celelalte, rugăm Cerul să ne trimită o nouă revărsare de duh porfetic şi să scoale din mijlocul poporului nostru *apostolii* cari să vestească măririle lui Dumnezeu, frumuseţile şi tăriile vieţii celei trăite cu El. Cu sufletele lor aprinse prin lumina cea de sus, purificate prin rugăciune şi jertfă, să cheme cu glas de arhanghel toată suflarea românească la pocăinţă şi îndreptare, la întoarcerea către altarul strămoşesc, la ascultare şi supunere către voia celui Atotputernic. Prin râvna lor după cuceriri nouă în împărăţia fără hotare a sufletului şi prin entuziasmul ofensivei lor duhovniceşti, să îmbisericească pornirile individualiste şi sectare, să capteze setea religioasă a obştei credincioase în alvia bisericii, iar pe slujitorii acesteia să-i scoată din încetineala unui conservatism somnolent şi din oportunismul pactizărilor cu lumea. Crainici ai idealurilor pure ale ortodoxiei, să extragă din ele criteriul pentru critica formelor culturii contemporane şi prin toate să reprezinte nota *eroismului* în cugetarea şi trăirea religioasă. Ca o nouă şi înălţată *conştiinţă de sine* şi de misiunea în lume a sfintei noastre biserici, concep eu sămănătura de primăvară a *monahismului luminat*, ce va să vie.

Monahismul, un voluntariat cu mari pretenţiuni în domeniul religios

M'am simţit dator să precizez poziţia şi misiunea monahismului în biserică, acum când am făcut cei dintâi paşi pentru reînfiinţarea mănăstirilor la noi. Pe lângă toată înfăţişarea sa plină de smerenie, cum trebue să se prezinte de altfel orice apropiere de un ideal măreţ, — monahismul este în esenţa lui un voluntariat cu mari pretenţiuni în domeniul religios şi, prin urmare, în realizarea lui e dator să se apropie cât mai mult de ceeace vrea să fie. Un monahism scoborât cu totul dela înălţimea aspiraţiunilor sale este o negaţiune a însaşi ideii monastice şi o pedeapsă pentru biserica care-l tolerează.

Simbolul dela Sâmbăta de sus

Pentru începutul operei ce contemplăm nu puteam alege un loc mai potrivit din toate punctele de vedere ca acela pe care a zidit *Constantin Brâncoveanu* mănăstirea dela Sâmbăta de sus. Legată de numele acestui mare Domn al Ţării Româneşti, care şi-a pecetluit cu moartea de martir neînduplecata sa credinţă ortodoxă, vechea lui ctitorie reînviată în podoabă nouă va sta deapururi ca un simbol al jertfei pentru legea strămoşească şi va răspândi în Ardealul desrobit cultul celui ce ne-a cercetat cu dărnicia şi cu întăririle sale în vremea când se puneau la cale cele mai viclene uneltiri împotriva neamului şi a bisericii noastre.

Tragedia mănăstirii lui Constantin Brâncoveanu

Această mănăstire scăpase ca prin minune de furia distrugătoare a generalului Buccow, dar la vre-o douăzeci de ani mai târziu, în urma cererilor insistente ale episcopului unit Grigore Maior din Blaj, a ajuns-o aceiaşi soarte amară căreia îi căzuseră pradă toate mănăstirile noastre. In toamna anului 1785 chiliile călugărilor au fost făcute una cu pământul, iar biserica, după-ce i-au dărâmat pridvorul, i-au rătezat partea de sus a cupolei şi boltitura de de-asupra altarului, ca să nu mai poată fi întrebuinţată, a rămas o ruină pe care au crescut cu timpul mesteceni şi bălării. In starea aceasta tristă şi expusă tuturor intemperiilor — căci nici comunitatea grecească din Braşov, în proprietatea căreia ajunsese pe la anul 1811 dimpreună cu moşia pe care se găsea, n'a avut nici un interes să o adăpostească — a stat părăsită şi scoasă chiar din memoria biseserícii noastre, învăluită şi ea de toate valurile protivnice, până în zilele noastre.

Reînvierea ei într'o haină şi mai strălucită: puternic focar de viaţă spirituală

Deodată cu desrobirea neamului a sosit şi pentru ea vremea izbăvirii. Vatra mănăstirii, în extensiune de câteva zeci de jugăre, cu ruina de pe ea, prin înţelegătoarea bunăvoinţă a fostului Ministru *Alexandru Constantinescu*, la cererea Noastră, a fost dăruită de statul român, de-odată cu executarea reformei agrare, arhiepiscopiei noastre.

Cu darurile băneşti prin care a răspuns la apelul Nostru întreg clerul şi poporul arhiepiscopiei noastre, precum şi creştinii binefăcători din alte părţi, între cari în primul loc amintim cu bucurie pe *Principele Basarab Brâncoveanu* din Bucureşti, vom desgropa de sub ruine acest vechiu altar strămoşesc şi înzestrându-l cu construcţiile necesare împrejurul lui, vom da fiinţă, pe acest loc consfinţit prin jertfa trecutului, *unei mănăstiri de călugări predicatori*. Cuvântul exprimă îndeajuns menirea ei pentru nevoile vremii de azi. Reluând vechea tradiţie mănăstirească, vom instala în cuprinsul ei şi o *tipografie* mică, dar cu atât mai exigentă sub raportul executării artistice a tipăriturilor bisericeşti, precum şi un *atelier* [încă nu îndrăznesc să-i zic *şcoală*) *de pictură bisericească*. Aş fi foarte mulţumit în sufletul meu, dacă i-aş putea adăoga un *cămin* care să adăpostească până la sfârşitul lor creştinesc pe *bătrânii preoţi trecuţi la pensie*. Am sfiala că cer prea multe dela bunul Dumnezeu, dacă L-aş ruga să-mi îngăduiască a mă gândi la întocmirile necesare, pentruca *al V-lea an* — de întărire în cele duhovniceşti — să-l facă în cuprinsul mănăstirii *clericii ieşiţi din Academia noastră teologică*, înainte de a-i trimite la slujba lor în parohii.

In tot cazul instituţia întreagă trebue croită dela începuturile ei cu largi posibilităţi de desvoltare. Orice iniţiativă serioasă pleacă, ca şi organismele, dela un mic dar sănătos sâmbure, iar celce preconizează o idee mare, trebue să aibă răbdarea necesară pentruca din sămânţa ei să răsară şi să se producă cu vremea roadele cele coapte.

Noi am făcut începutul, întru nădejde. Dumnezeu să-l binecuvinteze şi să-l ocrotească în desvoltarea lui, ca să aducă roade spre binele bisericii şi spre slava sfânt numelui Său!

Biserica ortodoxă la serbările jubilare ale „Astrei“

La serbările jubilare ale «Astrei» ce-au avut loc în Blaj, Biserica noastră ortodoxă a fost dăruită de Dumnezeu cu o zi de mare mângâiere şi bucurie duhovnicească. Iniţiatoare a vrednicei «Asociaţii» prin marele şi neuitatul ei ierarh, Andrei Şaguna, luptătoare neobosită pentru cultura, pentru unitatea şi libertatea poporului nostru, — recunoaşterile din «ziua Astrei» de cari s'a împărtăşit cu îmbelşugare din partea înţeleptului Suveran al neamului românesc, au venit ca sub impulsul misterios al dreptăţii divine care nu întârzie niciodată prea mult să dea fiecăruia ceea ce i se cuvine.

Ne-a fost dat astfel să privim cu ochii înlăcrimaţi de bucurie, revărsându-se chiar în cetatea Blajului cea mai bogată slavă, cea mai strălucitoare apoteoză peste Biserica care a luptat suferind pentru scumpul ei popor şi-a suferit fără cârtire şi fără să bată azi monedă din meritele ei.

Bucuria a început din biserica ortodoxă care se ridică falnic şi fermecător în cel mai dominator loc al Blajului, străjuind Câmpia libertăţii lui Şaguna şi a lui Avram Iancu. E aşa de scumpă această biserică din Blaj. Din primul moment sufletul ţi se contopeşte cu ea, de nu-l mai poţi despărţi. E un colţ duios al Blajului şi al sufletului ortodox; în fiecare moment te întorci iarăşi la ea ca la o vatră părintească, ca la o mamă care te primeşte cu bucurie.

Şi mai duioasă şi mai frumoasă a fost în dimineaţa de Duminecă. Imbrăcată toată în covoare şi verdeaţă era ca o coborâre densă a românismului celui mai autentic, mai plin de vraja tradiţiei. Slujba sfintei liturghii, săvârşită de un sobor de preoţi, în frunte cu P. S. Sa episcopul Nicolae al Orăzii, în prezenţa întregei ierarhii ortodoxe ardelene şi a celui mai ales public intelectual din tot Ardealul, predica, palpitantă de românism, a P. S. Nicolae, au fost preludiul marilor bucurii ce aveau să urmeze. O parte din corul mixt al şcoalei normale din Sibiu, sub conducerea maestrului T. Popovici, dădea răspunsurile.

La ora 10 şi ceva se aud pe străzi uralele poporului: sosea M. Sa Regele. Inalţii prelaţi, în frunte cu I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, preoţii în odăjdii ies în uşa bisericii întru întâmpinare. Mulţimea aşteaptă înfiorată. M. Sa Regele, şi Măria Sa Marele Voevod Mihai, însoţiţi de I. P. S. Sa Nicolae, apar sprinteni, zâmbitori, într'o dispoziţie fericită. Intre Augustii nou veniţi şi mulţimea din biserică se stabileşte un simţit circuit de comuniune sufletească. Credincioşii îi perd din ochi de dragi. M. Sa se bucură de mulţumirea şi satisfacţia ce se citeşte pe feţele tuturor. Regele nostru iubit, Regele nostru ortodox ca şi noi, se închină cu noi în faţa aceluiaş altar, la care oficiază acum slujba invocării Duhului sfânt, I. P. S. Sa Nicolae. Simţim pe M. Sa înfrăţit cu noi în acest colţ duios al sufletului românesc care este biserica ortodoxă ce se ridică. Ortodoxia îşi face întrarea în Blaj, cu prestigul falnic de Biserică a neamului şi a ţării.

După încheerea sfintei slujbe religioase, lumea ortodoxă se duce în Palatul cultural unde are să se ţină şedinţa festivă a «Astrei». La 11½, îşi face apariţia M. Sa Regele şi Măria Sa Marele Voevod Mihai, întovărăşiţi de Inalţii prelaţi ai celor două Biserici şi de membrii guvernului. Salutaţi cu urale nesfârşite M. Sa şi Marele Voevod împreună cu toată suita iau loc pe scena sălii la masa prezidenţială.

Nu mai amintim de celelalte discursuri frumoase ce s'au ţinut. Ele au fost publicate în ziare. Ne oprim numai asupra cuvântării M. Sale Regelui, plină de cea mai substanţială cugetare şi de cea mai perfectă înţelegere şi dragoste pentru realităţile şi postulatele actuale ale Românismului şi asupra cuvântării de caldă iubire de neam a I. P. S. Sale mitrolitului nostru Nicolae, cari au dat pecetea lor întregei serbări, cari au fixat senzul acestei zile. Cu superioară înţelegere a semnului sub care a stat «ziua Astrei», luminată de prezenţa Suveranului animator al energiilor neamului sub toate raporturile, I. P. S. Sa Mitropolitul nostru a afirmat cu glas de arhanghel postulatul că precum în trecut sufletul neamului a rămas unul şi nedespărţit, măcar că ne despărţeau hotare, tot aşa, ba cu atât mai mult el trebue să rămână de aci înainte unul. Cele patru puncte deosebitoare nu au reuşit să pătrundă din conştiinţa livrească a câtorva teologi în adâncimile de fond ale sufletului românesc, ca să devină puncte despărţitoare de fraţi, hiatusuri între două părţi ale neamului. Trupul şi sufletul naţiunii este unul ca şi trupul lui Hristos, şi aşa va rămânea în veci, căci e voia lui Dumnezeu ca tot ce e organic una să nu poată fi divizat. Pasiunea aceasta pentru păstrarea unităţii şi originalităţii sufletului românesc a fost scumpă totdeauna Bisericii ortodoxe ardelene. Nu o pasiune sectară pentru binele propriu, în nepăsare de interesele totalitare ale neamului, a fost cea care a stăpânit şi stăpâneşte Biserica ortodoxă. Ea a mânat pe Şaguna să întemeieze «Astra» pentru a preîntâmpina depărtarea între fraţi, ea a mânat pe mitropolitul Meţianu să meargă în 1911 la jubileul de 50 ani al «Astrei» la Blaj, nesocotind gândul că această faptă ar putea fi interpretată într'o lumină puţin favorabilă Bisericii ortodoxe. Ea a mânat pe actualul nostru mitropolit să facă acelaş gest de largă generositate şi să spună memorabilele cuvinte: «*La 1848, mitropolitul Andrei Şaguna a venit la memorabila adunare de pe Câmpia libertăţii, iar la 1911, cu ocazia aniversării semicentenarului «Astrei», tot octogenarul mitropolit Ioan Meţianu a venit la Blaj de sigur cu conştiinţa superioară că erau chemaţi să reprezinte ori unde şi astfel şi aici în colaborareu fraţilor lor de acelaş sânge şi de aceeaş limbă aspiraţiile integrale ale naţiunii române*».

Dar ceea ce a fost unic la Blaj de astădată, a fost recunoaşterea din partea M. Sale a acestei superioare detaşări de egoism a Bisericii ortodoxe. Cuvântul M. S. a fost aproape întreg o regală confirmare a I. P. S. S. mitropolitului nostru pentru punctul de vedere pe care l-a exprimat şi pentru dragostea ce-L animă pentru unitatea indestructibilă a sufletului românesc. Vorbind întâi de meritul covârşitor al mitropolitului Şaguna, al cărui elev indirect prin dascălii Cionca şi Murgoci s'a mărturisit, şi trecând apoi la cuvintele I. P. S. Sale mitropolitului nostru pe care le-a aprobat întocmai cu mare bucurie, M. Sa Regele şi-a dovedit o mare putere de pătrundere arătând că vede continuitatea de linie

a Bisericii ortodoxe ardelene dela primul ei mitropolit până la cel de astăzi. Biserica noastră trebue să şi sape cu mândrie în conştiinţă cuvintele M. Sale Regelui. Vorbind de dascălul Cionca a M. Sa a spus:

„Adăpat la marile credinţe naţionale ale Mitropolitului Şaguna, el a infiltrat în sufletul Suveranului României de astăzi, idealul că Românii sunt un singur neam nedespărţit pe vecie».

Dar nu numai prin cuvinte şi-a arătat M. Sa Regele mulţumirea şi aprobarea pentru opera şi pentru direcţia sufletească a Bisericii neamului, ci şi prin alte înalte gesturi regale. După şedinţa festivă a «Astrei», în reşedinţa mitropoliei din Blaj, M. Sa îmbrăţişându-L pe I. P. S. Sa mitropolitul nostru, a îmbrăţişat în persoana I. P. S. Sale întreaga Biserică ortodoxă din Ardeal, marea luptătoare şi mucenică a neamului. Acelaş înţeles îl vedem şi în înalta decoraţie «Meritul Cultural clasa I» pe care a acordat-o M. Sa, I. P. S. Sale la masa care a avut loc după aceea.

SIRE,

Biserica ortodoxă din Ardeal Vă mulţumeşte din adâncul inimii pentru marea satisfacţie sufletească pe care I-aţi acordat-o în 20 Septemvrie, la Blaj.

Serbările jubilare ale „Asociaţiunii“

Sub înalta preşedinţie a M. Sale Regelui, şi cu participarea zecilor de mii de ţărani şi cărturari, s'au desfăşurat serbările jubilare ale Asociaţiunii culturale „Astra“, la Blaj, în zilele de 20 şi 21 Septemvrie 1936.

Suveranul, însoţit de Marele Voevod *Mihai*, a sosit în localitate cu un tren regal la ora 9 şi jumătate, întâmpinat de membrii guvernului în frunte cu dl *Gh. Tătărescu* prim-ministru, şi de autorităţi.

Dela gară s'a format un cortegiu, M. Sa Regele trecând în uralele mulţimii orânduite pe cele două laturi ale străzii, a parcurs drumul până la Biserica ortodoxă, unde i-au ieşit în cale I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, înconjurat de Arhiereii mitropoliei noastre ortodoxe.

Suveranul după aceasta s'a îndreptat spre catedrala unită, unde s'a făcut desvelirii plăcii comemorative, care conţine un fragment din discursul rostit la Blaj de Principele Carol, actualul Suveran.

Şedinţa festivă s'a deschis, în sala palatului cultural, la ora 11 şi jum. Preşedinţia a luat-o *M. Sa Regele* având la stânga pe Marele Voevod *Mihai*, dl *Gh. Tătărescu* şi pe I. P. Sfinţitul mitropolit *Alexandru Nicolescu* al Blajului, ear la dreapta pe I. P. Sf. mitropolit *Nicolae* al Ardealului şi dl *Iuliu Moldovan*, preşedintele Asociaţiunii, care a rostit cuvântul festiv, pomenind cu recunoştinţă ocrotitoarea colaborare a bisericii atât la înfiinţarea Asociaţiunii, cât şi în decursul activităţii ei de trei sferturi de veac.

A vorbit, după cuvântarea festivă, I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului. Discursul înaltului prelat îl publicăm în altă parte a ziarului nostru.

Alte vorbiri au rostit:

I. P. Sf. mitropolit *Alex. Nicolescu*, aducând salutul bisericii unite;

dl ministru al şcoalelor *Dr. C. Angelescu*, care spune că aniversarea de astăzi să fie un nou semnal de mobilizare a tuturor forţelor culturii româneşti, sub conducerea Marelui lor Indrumător, a iubitului nostru Suveran;

dl profesor *Ion Lupaş*, reprezentând Academia Română, constată, că dacă ne-a învrednicit Dumnezeu să ne găsim cu toţii în această zi de sărbătoare, meritul principal este al acelor preoţi şi mireni, cari întruniţi sub conducerea marelui Andrei Şaguna au izbutit să înlăture orce piedecă din calea înfiinţării acestei asociaţii culturale;

dl profesor *Gusti* a cuvântat în numele Fundaţiilor Regale; dna *Maria Baiulescu* în numele reuniunii femeilor române; dl *Ştefan Pop*, director al liceului Sf. Sava, în numele Ligii culturale, accentuând că menirea Asociaţiunii este e respândì peste tot gândul, sufletul şi credinţa românească.

Şedinţa festivă a culminat prin *cuvântul regal*, pe care îl publicăm în fruntea ziarului.

*

Terminată şedinţa festivă, au urmat recepţiile, masa pregătită de şcoala de menaj la institutul Recunoştinţei şi apoi vizitarea expoziţiilor şi producţia Şoimilor, pe Câmpia libertăţii, ear la ora 7 seara conferinţa dlui ministru *Alex. Lapedatu* în marea sală a Palatului cultural, despre „Manifestul revoluţionar din 1885“, precum şi a dlui *Liviu Rebreanu* despre poetul Gheorghe Coşbuc.

Seara, la ora 8 şi jumătate, Suveranul şi suita părăsind Blajul, au plecat cu tren regal la Sinaia.

Un *festival* artistic, cu orchestră, arii de operă, coruri şi premiera icoanei dela ţară «*La seceriş*», de T. Brediceanu, a încheiat cu mare succes programul zilei prime a serbărilor. In ziua a doua, înainte de amiazi, s'au continuat şedinţele, cu referatele şi rapoartele comisiunilor etc., ear după ameazi s'a ţinut festivalul ţărănesc: teatru, coruri ş. a. —

Praznicul vechiului aşezământ cultural românesc, cu prilejul jubileului său de 75 ani, cucernic sărbătorit de Monarh şi de popor, a fost prilej de mare bucurie şi de meritată cinste adusă memoriei neuitaţilor înaintaşi propovăduitori de cultură românească pe plaiurile iubitei noastre ţări ardeleneşti.

Instalarea mitropolitului unit la Blaj. Sâmbătă în 19 c. a avut loc la Blaj instalarea I. P. S. Sale Dr. Alexandru Nicolescu ca mitropolit. După citirea bullei papale şi după sfânta liturghie noul mitropolit a fost salutat de vicarul capitular Dr. V. Macavei. I. P. S. Sa, noul mitropolit, şi-a ţinut apoi cuvântarea de instalare. La sfârşit amintind de raporturile cu Biserica ortodoxă a promis că se va lăsa condus numai de inspiraţiile dragostei.

La recepţiile care au urmat în reşedinţa mitropolitană, din partea I. P. S. Sale mitropolitului nostru a exprimat noului mitropolit urări calde şi frăţeşti de lungă păstorire P. C. Păr. consilier Dr. G. Proca, iar la banchetul dat în hollul edificiului „Recunoştinţii“ a vorbit din partea Bisericii noastre Păr. Dr. D. Stăniloae despre necesitatea ca cele două Biserici să colaboreze pentru menţinerea unităţii indestructibile şi a originalităţii sufletului românesc.

Sperăm că sub păstorirea I. P. S. Sale, noul mitropolit al Blajului, cele două Biserici surori vor putea lucra umăr la umăr pentru binele neamului, pentru desăvârşirea fiinţii lui şi pentru puterea şi gloria scumpei noastre Românii. Dumnezeu să-I dăruiască arhipăstorului Bisericii unite păstorire îndelungată, paşnică şi în deplină sănătate.

*

Problema stilismului, nefiind tratată din partea organelor civile cu priceperea şi atenţiunea cuvenită, a început din nou să neliniştească spiritele credincioşilor în părţile de sus ale Moldovei şi în Basarabia, — ear la Piatra Neamţ a luat de curând caracterul unei mici resvrătiri.

Toate lucrurile acestea nu s'ar ff întâmplat, dacă guvernele ţării s'ar fi interesat mai dinadins de pericolul agitaţiilor stiliste, şi dacă unii politiciani, conduşi de motive electorale, n'ar fi prea abuzat de simplitatea poporului, speculându-i puterea credinţei şi a tradiţiei din strămoşi.

Autorităţile statului, lăsând la o parte orce interese electorale sau personale, au datoria să ia în sfârşit măsurile serioase, reclamate de uneltirile celorce lucrează sub mască stilistă, şi să pună capăt turburărilor, înainte de-a degenera în anarhie comunistă.

† Profesorul Dr. Domiţian Spânu

Acum trei ani, când mă despărţeam de Facultatea teologică din Cernăuţi, nu mă puteam gândi că primesc pentru ultima oară mâna ce mi-o întindea energic şi cordial profesorul Dr. Domiţian Spânu. Era încă tânăr. Abia trecuse pragul anilor patruzeci.

E drept că 'n timpul din urmă ne veneau veşti rele dela Cernăuţi, despre sănătatea apreciatului profesor de teologie. Totuşi nu ne venea să credem că sfârşitul era atât de aproape.

In 16 l. c., boala aprigă de care suferea, i-a curmat firul vieţii, la o vârstă când înalta şcoală pe care o slujea cu multă râvnă şi prestigiu, lega cele mai bune nădejdi de posibilităţile sale didactice şi cărturăreşti. Căci profesorul Dr. Domiţian Spânu era dascălul capabil să aducă o apreciabilă contribuţie la păstrarea neştirbită a faimei educative şi ştiinţifice la care celebra legiune a teologilor cernăuţeni dinainte de războiu ridicase Facultatea teologică a Universităţii din Cernăuţi.

Bucovinean de origină — se născuse la 31 August, 1892 în comuna Gălăneşti din împrejurimile Rădăuţilor, — după strălucite studii teologice făcute la Cernăuţi, Paris şi Viena, în anul 1926 a fost numit profesor agregat la catedra de Teologie Morală a Facultăţii de teologie din Cernăuţi. Trei ani mai târziu, a fost titularizat, ales decan al şcoalei numite şi pro-rector al unviersităţii cernăuţene, demnităţi pe cari le-a îmbrăcat până în anul 1933.

Pe lângă catedră, decanat şi funcţia de pro-rector, a mai fost încredinţat curând cu suplinirea catedrei de Istorie bisericească universală.

Ca membru al clerului ortodox din Bucovina, a fost înălţat la rangul de arhipresbiter şi a luat parte activă la lucrările Adunării eparhiale a mitropoliei Bucovinei, al cărei preţuit membru fusese vreme îndelungată. Profund interesat de atât de frământatele probleme ale Bisericii bucovinene, profesorul universitar Dr. Domiţian Spânu a fost înainte de toate un cărturar promitător şi mai ales un dascăl iscusit.

Profesorul Spânu n'a scris mult. Era prea angajat cu cele două catedre şi cu pomenitele ocupaţiuni auxiliare, care-i ocupau de multeori cele mai bune ore alè zilei. Mai punem apoi şi faptul că abia de zece ani de zile fusese chemat la catedră. Insă atâta cât a scris, a scris bine. Profesor de Morală, defunctul, până trăia, trăda o deosebită preferinţă pentru probleme de Sociologie creştină. La acest capitol numim frumoasa şi binedocumentata sa lucrare **Suferinţele sociale şi Hristos** *(Cernăuţi, 1925). O seamă de studii mai mărunte, în genul acesta, au fost tipărite în «Candela» şi alte reviste cernăuţene.*

Cu toate că numeroasele sale ocupaţiuni îi îngreuiau mult strădaniile cărturăreşti, îl ştiam pe regretatul profesor muncindu-se cu gândul să tipărească o lucrare mai mare de teologie morală, care să înlocuiască manualul cândva excelent al înaintaşului său profesorul E. Voiutschi. Ducerea la bun sfârşit a lucrului început, ar fi cel mai nimerit omagiu pe care i l-ar putea aduce succesorul său.

Cursurile profesorului Dr. Domiţian Spânu erau o adevărată plăcere. Cei cari şi-au dat osteneala să le audieze câtuşi de cât regulat, sunt sigur că nu vor putea uita nicicând atmosfera reconfortantă şi vioae care învăluia pe profesor şi student deopotrivă, mai ales la orele de seminar moral, unde se desbăteau cu multă pasiune şi se judecau în lumina neînşelătoare a concepţiei creştine despre viaţă atâtea probleme sociale la ordinea zilei.

Dar profesorul Dr. Domiţian Spânu mai avea o însuşire, care împrumuta personalităţii sale un farmec oarecum unic. Mă gândesc la raporturile cu studenţii săi. E atât de greu să găseşti cuvântul care să le poată exprima mai nimerit. Sever, fără a fi aspru sau dur, când îi spovedeai vreun neajuns, te privea în ochi cu siguranţa omului care vrea să-ţi citească până 'n adâncul sufletului, îţi rezolva păsul într'un mod oarecum expeditiv şi apoi, cu un gest energic te concedia. Era omul cel mai puţin complicat pe care l-am întâlnit vreodată. Vorbăria lungă n'o iubea de loc. Disciplinat şi corect în orice împrejurare, pretindea aceleaşi calităţi şi dela studenţii săi. Când ţi-a spus un cuvânt, puteai să te bizui pe el. Simţeai că ai stat de vorbă cu **un om.** *Deaceea studenţii îl iubeau şi mai ales îl respectau mult. Şi pe drept cuvânt. Căci oridecâteori studenţimea cernăuţeană pregătea o manifestaţie românească în acel înstrăinat corn de ţară, profesorul Dr. Domiţian Spânu îşi dăruia generos concursul său. Centrul universitar cernăuţean a fost totdeauna cel mai frământat nucleu studenţesc din ţara noastră. Lucrul e explicabil. Intr'un oraş dominat complectamente de elemente străine atât de nesigure, studenţimea era aceea care nu lăsa să se prăbuşească la pământ torţa conştiinţei naţionale româneşti. Tensiunea dintre cele două tabere ducea adeseori la conflicte violente. Nu exagerez de loc când spun că în învălmăşala acestor agitaţii doar glasul blând ca de apostol al veneratului domn profesor Gheorghiu şi firea aprigă a regretatului adormit în Domnul isbuteau să se facă ascultate şi să potolească exploziile conştiinţelor româneşti ultragiate de străinii pripăşiţi pe răbdătorul nostru pământ.*

Astăzi profesorul Dr. Domiţian Spânu nu mai este. O boală nemiloasă l-a mutat din inima Cernăuţiului ortodox românesc în loc luminat, în loc cu verdeaţă, unde nu este nici întristare, nici suspin. Vineri 18 Septemvrie a. c., trupul neînsufleţit al regretatului dascăl l-a închis pământul.

La groapa ce s'a deschis să primească prea devreme pe cel plâns astăzi de toată Bucovina românească, prietenii şi foşti i elevi ardeleni ai profesorului Spânu, depun, prin rostul meu, prinosul lor de lacrimi, rugând pe bunul Dumnezeu să-i aşeze sufletul în curţile Sale.

GRIGORIE T. MARCU
profesor la Academia teologică „Andreiană“

„Viaţa Ilustrată“. — A apărut numărul dublu 8—9, pentru August-Septemvrie 1936, al excelentei reviste de familie, *Viaţa Ilustrată*, condusă de P. Sfinţitul episcop *Nicolae Colan* al Clujului.

Primul număr, imprimat în Tipografia eparhiei ort. rom. din Cluj, se prezintă în aceleaşi bune condiţii, ca fond şi formă, în care se tipărise revista aceasta, singură în felul ei, la Sibiu.

Avem toată speranţa, că iubitorii de cultură şi de frumos, nu mai puţin bibliotecile şcolare şi parohiale, nu vor întârzia a se înscrie între abonaţii revistei dela Cluj, care duce în casa românului lumină pentru suflet şi desfătare pentru ochi. Abonamentul ei, pe o jumătate de an, este 100 Lei. Administraţia: *Cluj*, Librăria eparhială, Piaţa Cuza Vodă 6.

Numărul mai nou are un sumar ales şi îngrijit, cu articole semnate de: Directorul Nicolae Colan, episcopul Clujului, Grigorie Popa, Grigorie T. Marcu, Dr. G. Preda, I. Mateiu, Dr. E. Dobrotă etc. Cronici bogate şi numeroase ilustraţii de actualitate.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Vizitaţiunea canonică

— a Prea Sf. Sale Dr. VASILE STAN, vicarul arhiepiscopesc, în protopopiatul Hunedoara —

Protopopiatul Hunedoara a îmbrăcat haină de sărbătoare în zilele de 5—14 Septemvrie 1936, când P. S. Sa *Dr. Vasile Stan*, arhiereul vicar, a târnosit lăcaşurile de închinare din filiile *Dobâca*, *Goleş*, *Groşi* şi *Hăşdat* şi a cercetat comunele din protopopiat.

Sâmbătă, 5 Septemvrie a. c., la ora 20 a sosit P. S. Sa Dr. Vasile Stan, însoţit de C. diaconi *I. Circov* şi *A. Basarab*. In gara Hunedoara au fost întâmpinaţi de protopopul Nicolae Suciu, înconjurat de intelectuali şi întregul consiliu parohial. Primarul oraşului dl Ioan Brâncoveanu a vorbit în numele tuturor corporaţiunilor bisericeşti şi culturale din oraş. P. S. Sa a răspuns exprimându-şi mulţumirea pentru dragostea şi alipirea ce o arată faţă de biserica noastră ortodoxă şi strămoşească, pavăza neamului în trecut şi viitor. Arată scopul vizitei Sale în acest protopopiat ca delegat al I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae*.

Dela gară P. S. Sa a fost condus în sala oaspeţilor dela uzinele metalurgice, unde a fost găzduit tot timpul rămânerii în protopopiat.

La ora 21, în salonul cazinoului uzinelor, s'a servit o masă comună.

Sfinţirea bisericii din Dobâca

Duminecă în 6 Septemvrie dimineaţa la ora 7, P. S. Sa Vasile dimpreună cu suita: păr. prot. N. Suciu, păr. N. Floarea şi diaconii I. Circov şi A. Basarab, şi dl primpretorul Adalbert Buda ca delegat al dlui prefect, au plecat cu maşinile în comuna Dobâca, situată la 24 km de Hunedoara într'un loc foarte pitoresc, pe valea Cernei între munţi, pentru a sfinţi biserica mărită şi renovată de acolo.

In comuna Dobâca, la poarta frumos împodobită, P. S. Sa a fost întâmpinat de preotul Adrian Botiş din Baia Craiului, la care aparţine filia Dobâca, înconjurat de credincioşii săi, exprimând în cuvinte alese bucuria de a vedea pe meleagurile lor un arhiereu, fapt de care nu-şi aduc aminte nici bătrânii satului. P. S. Sa îi mulţămeşte pentru primirea făcută şi îi împărtăşeşte binecuvântarea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae şi la care mai adaogă şi arhierească Sa binecuvântare.

Indată P. S. Sa Vasile înconjurat de un sobor de preoţi a oficiat actul sfinţirei bisericii. La acest eveniment important din viaţa poporenilor locului a venit din satele dimprejur o mulţime de oameni. Emoţionant a fost momentul, când P. S. Sa îmbrăcat în odăjdiile arhiereşti a ieşit din casa cantorului, unde s'a îmbrăcat ca să meargă în procesiune la biserică: tot poporul văzând de primadată un arhiereu, a căzut în genunchi exclamând „Rabde-te, soarele"! „alduească-te soarele"! După terminarea târnosirii bisericii, P. S. Sa a rostit o cuvântare începând cu: Slavă Ţie, Slavă Ţie că ai făcut să strălucească şi lumina neamului nostru şi Biserica Măriei Tale, făcând asemănare cu biserica lor, mică, modestă din trecut, care a fost mărturia suferinţelor, greutăţilor şi prigonirilor din trecut, iar biserica de astăzi, renovată şi împodobită ca o mireasă, este o mărturie a reînvierii şi desrobirii sufletului neamului românesc. Prin cuvinte calde îndeamnă poporul să ţină la biserica părinţilor şi strămoşilor săi, căci numai prin biserică poate veni mântuirea neamului românesc şi sufletului creştinesc. Mulţumirea sufletească radia de pe feţele tuturor credincioşilor, cari cu mare evlavie ascultau poveţele Inaltului prelat. La sfârşitul predicii P. S. Sa a remarcat meritele celor ce s'au ostenit pentru renovarea acestui sfânt locaş, mai ales darurile dlui deputat C. Bârsan şi osteneala Pr. A. Botiş. După predică P. S. Sa a oficiat sf. Liturghie, iar la sfârşitul Liturghiei a citit rugăciunea de deslegare şi a stropit poporul cu apă sfinţită. Răspunsurile liturgice au fost date de corul din Baia Craiului sub conducerea Pr. A. Botiş.

După terminarea serviciului divin P. S. Sa a fost condus din nou cu procesiunea la casa cântăreţului, apoi s'a servit o masă comună la casa lui I. Ticula din comună. [Urmează]

INFORMAŢIUNI

Consistorul Mitropolitan s'a întrunit Luni şi Marţi, în 21 şi 22 Septemvrie 1936, sub preşedinţia I. P. Sfinţitului Mitropolit *Nicolae*, participând PP. SS. LL. Episcopii *Vasile* al Caransebeşului, *Andrei* al Aradului, *Nicolae* al Clujului, *Nicolae* al Orăzii, şi Arhiereul *Vasile* de Răşinari, protoiereii şi consilierii: Dr. I. Blaga, Pr. Givulescu, R. Ancuşa, Dr. G. Proca, Tr. Scorobeţ, I. Lupaş, Dr. S. Stanca, Dr. G. Ciuhandu, Dr. V. Bologa, E. Cioran, Tr. Petrişor, G. Maior; dintre mireni: I. Lapedatu, Dr. L. Borcia, Dr. G. Dobrin, Dr. N. Comşa, Dr. S. Dragomir şi I. Sandu.

Marţi d. a. I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, însoţit de PP. SS. LL. episcopii Andrei al Aradului şi Nicolae al Orăzii au vizitat mănăstirea dela Sâmbăta de sus; ear de acolo I. P. Sfinţitul şi P. S. Episcop Nicolae, au plecat la Bucureşti.

Reprezentanţa Fundaţiunii Gojdu a ţinut şedinţă în 21 l. c. sub preşedinţia I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, participând PP. SS. LL. Arhiereii numiţi mai sus, ear dintre mireni dnii: I. Lapedatu, Dr. N. Poinaru, Dr. S. Dragomir, Dr. G. Dobrin şi secretarul Traian Petrişor.

Substanţialul eseu al I. P. S. Sale mitropolitului nostru despre *Monahismul ortodox* îl publicăm în ziarul nostru numai acum, deoarece Protocolul şedinţelor Adunării eparhiale din 1930, din care face parte această minunată analiză a monahismului ortodox, n'a fost publicat decât acum. Studiul acesta e de altfel mai binevenit acum după ce vedem cu ochii cum prind, la Sâmbăta de sus, conzistenţă reală splendidele planuri din 1930 ale I. P. S. Sale.

Cu deosebită solemnitate s'a făcut de curând la Timişoara desvelirea bustului ce înfăţişează pe luptătorul naţional, politic şi cultural al Banatului de altă dată *Alexandru Mocioni*, care în acelaş timp a fost şi un bun şi distins fiu al bisericii ortodoxe. Bustul neuitatului îndrumător şi cărturar a fost sfinţit de P. Sf. episcop *Andrei* al Aradului, asistat de un mare sobor de preoţi.

Post nou înfiinţat. *In şedinţa Consiliului arhiepiscopesc din 15 Septemvrie 1936 s'a hotărât înfiinţarea unui nou post, anume de* **preot misionar eparhial.** *In acest post a fost numit în aceeaş şedinţă preotul* **G. Secaş,** *din centrul mitropoliei noastre, care de 6 ani de zile îndeplineşte această funcţiune. Ii dorim spor la lucru şi de aici înainte.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 27 Septemvrie 1936, va predica părintele prot. *G. Maior*.

Misionare

Pe marginea unui pelerinagiu la Maglavit

Cu binecuvântarea I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae, am organizat de *Ziua Crucii* un pelerinaj *la Maglavit*.

Vestire despre el am făcut în „Lumina Satelor", şi astfel s'a concentrat la Sibiu o ceată de 185 de credincioşi din 45 de sate şi oraşe. Am plecat cu 2 vagoane mari şi cu ajutorul lui Dumnezeu am realizat un succes moral considerabil.

In afară de impresionantele clipe petrecute la Maglavit, am folosit prilejul călătoriei din punct de vedere misionar. In tot decursul drumului, ne-am ocupat în chip deosebit de credincioşi. Am săvârşit mai întâi sfinţirea apei, stropind ambele vagoane şi pe toţi credincioşii cu apă sfinţită. Apoi am cântat psalmi, cântări bisericeşti de tot felul şi cântări de-ale Oştii Domnului. Am predicat în mai multe rânduri; discutam apoi cu grupuri mai restrânse, căutând de-a afla nevoile sufleteşti ale pelerinilor şi-a le da mângăieri şi îndrumări. La pornire am făcut îngenunghere în catedrala din Sibiu, cerând ajutorul Tatălui ceresc pentru călătoria noastră, iar la întoarcere am înălţat rugăciuni de mulţumită.

N'am perdut nici-o clipă pe pelerini din atenţiunea noastră, astfel încât am legat împreună binecuvântate legături. Intr'una din dimineţi, cine va uita clipele măreţe şi mişcătoare, când după rugăciunea de dimineaţă, cantorul Rusu, din Nocrich, a intonat Doxologia cea mare pe gl. 6, iar pelerinii după el cântau într'un glas slavă lui Dumnezeu în bătaia razelor curate ale soarelui care atunci răsărea. Mulţi dintre pelerini erau mişcaţi până la lacrimi. Iar la întoarcere apropiindu-ne de Sibiu, mulţi mărturisiau că ar dorì ca această călătorie să nu se mai sfârşească.

Nu sânt simple îşirări de cuvinte ce spun eu aici. Cei trei preoţi prezenţi pot mărturisi despre cele petrecute. Am făcut şi de astă dată constatarea, că avem un popor minunat, gata de-a se lăsa călăuzit spre cele duhovniceşti şi înalte. Noi preoţii trebue să ne ştim ridica la aceste minunate trebuinţe sufleteşti ale poporului nostru şi să i-le satisfacem. Unde poporul simte mâna păstorului bun şi dragostea acestuia, el aleargă cu bucurie şi ascultă cu evlavie. Lozinca noastră să ne fie: Mai aproape de sufletul credincioşilor noştri!

Pr. Gh. Secaş
misionar eparhial

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin
pe anul 1937
cu Şematism Lei 50·—; fără Şematism Lei 12·—

Calendarul „Oastea Domnului"
pe anul 1937 Lei 12·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. Tot la 10 exempl. se dau 2 Călindare în plus. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 20 pt. porto postal

Nr. 247—1936 (42) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Ocolişul-mare**, din protopopiatul Haţegului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Casă parohială nu este.
3. Sesiune parohială $2^1/_2$ jugăre fânaţ.
4. Câte una măsură [30 l.] porumb sfărâmat de fiecare familie.
5. Câte una zi de lucru de fiecare familie.
6. Stola obişnuită în tract.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs însoţite de actele necesare oficiului protopopesc din Haţeg în termenul publicat, şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc, de a putea candida la această parohie.

Concurenţii se vor prezenta, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a fi cunoscuţi de credincioşii parohiei.

Haţeg, 28 August 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român din Haţeg în înţelegere cu consiliul parohial.

Ieronim Ciocan
protopop

Ad. Nr. 262—1936 (44) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Vâlcelele-Rele**, din protopopiatul Haţegului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială nu este.
2. Sesiune parohială în teritoriu de 6 jugăre şi 800 st. arător.
3. Adău de fiecare casă 2 măsuri (à 30 litri) de porumb nesfărâmat.
4. Câte una zi de lucru de fiecare familie.
5. Salarul dela stat.
6. Stola obişnuită în tract.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român din Haţeg în termenul indicat.

Candidaţi vor anexa la cererile de concurs autorizaţiunea dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida în această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru ca să fie cunoscuţi de credincioşi.

Haţeg, 15 Septemvrie 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român din Haţeg în înţelegere cu consiliul parohial.

Ieronim Ciocan
protopop

Nr. 287—1936 (39) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreţ în parohia Mercurea, protopopiatul Miercurei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Salar 4000 Lei anual din lada bisericei.

Reflectanţii diplomaţi dela şcoala de cântăreti din Sibiu au să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în tipic şi cântări.

Mercurea, din şedinţa consiliului parohial, ţinută la 25 August 1936.

Avm. S. Pecurariu
protopop

Nr. 246—1936 [37] 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Socet**, cu filiile **Poiana-Rechiţelii** şi **Runcul-mare**, din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Casă parohială corăspunzătoare.
2. 4 jugare fânaţ.
3. Câte una măsură porumb smicurat [măsura à 30 litri], sau preţul de piaţă al unei măsuri de porumb smicurat dela fiecare familie din materă şi filii.
4. Una zi de lucru de fiecare fum din materă şi filii.
5. Stola obişnuită în parohie.
6. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către poporeni.

Hunedoara, 9 Iulie 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV Sibiu, 4 Octomvrie Nr. 41

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de

APARE SAPTAMANAL

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

M. Sa Regele și Ardealul

Cine a fost la Blaj, în 20 Septemvrie, s'a putut convinge încă odată de copleșitoarea dragoste de monarh care trăește în sufletul ardelean. Din adâncurile misterioase ale făpturii lor simțeau Ardelenii în acea zi că-i inundă cu o forță irezistibilă sentimentul puternic, curat și nemărginit al unei iubiri totale, necondiționate, gata de orice jertfă, față de Regele țării. Sala Palatului cultural din Blaj, în care era concentrată toată elita intelectuală a Ardealului, era scăldată într'o simțire de mare tenziune care se comunica Suveranului dela masa prezidențială când în râu tăcut, când în valuri puternice de urale mult prelungite. Iar străzile Blajului se făcuseră numai suflet și numai glas, un singur suflet și un singur glas, ce se suia până la cer și umplea tot văzduhul cu acelaș ura! în cinstea Suveranului.

Nu mi-am putut da niciodată așa de perfect seama de sublimitatea sentimentului ce leagă sufletul românesc de monarh, ca în ziua de 20 Septemvrie 1936, la Blaj. Cred că sentimentul acesta se clasifică printre cele mai nobile și mai puternice sentimente ce trăesc în străfundurile spiritualității ardelene și izbucnesc în momentele necesare. El are ceva din sentimentul religios și e esență din sentimentul național și patriotic.

Am simțit acolo că pentru sufletul românesc Regele e o întruchipare de senzuri și puteri, cari nu sunt numai omenești, că e o coborâre de sus, un dar dumnezeesc dat oamenilor, că e mai mult decât o emanație omenească. Regalitatea nu e o realitate constituită rațional printr'o simplă înțelegere între oameni, ci e o manifestare a dragostei dumnezeești pentru oameni, pentru a menținea într'o lume cu irezistibile aplecări spre haos o rânduială și un principiu de autoritate care impune un maximum de respect.

In sentimentul care leagă așa de absolut pe român de Rege, trăește credința că Regele aduce un plus omenescului nostru slab și efemer, o recunoaștere că un stat nu se poate conduce numai cu puteri și cu rațiune omenească. Sentimentul monarhic este un antidot al orgoliului omenesc pe teren social și politic. Dreptul Regelui la acte pozitive, de spontaneitate, de aici derivă, din chemarea ce-l este impusă de sus de-a aduce un corectiv voinții momentane, fără prevedere și fără responzabilitate, a sumii indivizilor. Când capul statului e redus la rolul de simplă marionetă a acestei voințe, el nu mai e decât emanația orgoliului omenesc, al omenescului individual, nu ca unitate colectivă organică. Președintele de republică e emanație a individualismului orgolios, iresponzabil și nepăsător față de destinele colectivității organice, animat numai de ambiția eului în căutare de domnie și materie.

In Rege e concentrată esența neamului în ceeace are el permanent. Regele este esența neamului în formă ipostatică. In fața inșilor în cari prea puțin se validitează grija de existența neamului ca întreg, de existența lui viitoare în formă proprie, în legătură cu trecutul, Regele opune grija pentru neam ca întreg ce se prelungește organic din trecut în viitor. Nu grija de-a satisface pe cât mai mulți din votanții actuali, măcar într'o formă de compromis, ci grija de-a susținea și promova neamul ca esență etnică și spirituală specifică. Regele e ca un factor entelechial al neamului. Substratul etnic ca entelechie nu poate avea asupra indivizilor înzestrați cu rațiune și libertate și în acelaș timp și supuși păcatului aceeaș forță instinctuală absolută ca la organismele vegetale sau animale. Ea poate fi mult alterată sau dusă spre peire prin greșelile voluntare ale indivizilor cari au o influență mai mare asupra grupului etnic la un moment dat. Deaceea alăturea de entelechia aceasta etnică naturală, a mai fost lăsat de Dumnezeu și un factor înzestrat cu autoritate morală și cu putere de stat, pus în slujba acestei entelechii etnice care poate fi ușor nesocotită și știrbită de ambițiile indivizilor îmbibați de păcat. In Rege se manifestă voința de-a trăi etern a ceeace este mai esențial, mai general, mai opus egoismului, în neam. In Rege își găsește ocrotitorul realitatea nobilă din neam, sau mai simplu vorbind, neamul în luptă cu egoismele individuale cari-l periclitează. Putem spune că Regele este factorul prin care ajută Dumnezeu vieții de comunitate în diferitele ei forme spirituale specifice, cari sunt neamurile, să se mențină și să prospereze împotriva egoismului și a iubirii de sine a oamenilor, împotriva păcatului din oameni. Deaceea e așa de nobil și de purificator sentimentul ce-l încerci în fața monarhului: simți că ai depășit orice egoism, orice grije de persoana și familia proprie, simți că ești gata să mori pe loc, dacă e necesar, pentru Rege. Simți că te contopești în miezul etern și general al neamului.

Cine n'are acest sentiment de esență specifică, de rezonanță quasi-religioasă, în fața Regelui, acela nu vede în El decât omenescul și nu-L judecă decât sub raport omenesc. Acela e un democrat în înțelesul cel mai superficial, mai sufragist și mai individualist al cuvântului. Acela n'are nici o înțelegere nici pentru neam ca realitate permanentă și organică.

In Ardeal starea aceasta superficială de suflet în fața Regelui e necunoscută. Un ins cu o astfel de atitudine nu face parte din structura spirituală autentică a Ardealului.

Ardealul care a purtat de 17 veacuri în suflet nostalgia după «Împăratul» din neamul său, care și-a astâmpărat dorul nestins de a-l avea doar cu ficțiunea basmului, sau cu credința că tot trăește undeva pe tărâmuri misterioase un «Impărat» cu graiu românesc, — acest Ardeal simte azi mai mult ca orice colț de pământ că Regele e un dar dumnezeesc pe care nu știe cum să-L poarte mai frumos pe palme și cum să mulțumească mai tare lui Dumnezeu.

Iar sentimentul acesta e cu atât mai adânc și mai cald față de purtătorul actual al regalității noastre, față de M. Sa Regele Carol II, care și El și-a arătat de-atâtea ori dragostea deosebită ce o are pentru Ardeal și mai ales la Blaj în 20 Septemvrie când a spus: «*Ființa mea culturală, substratul românesc al sufletului Meu este un produs indirect al «Astrei», căci este un produs al dascălilor ardeleni*".

Majestate! Sufletul Ardealului Vă aparține întreg și nelimitat. El stă gata în orce ceas să împlinească marile comande ce le veți rosti.

Deschiderea anului școlar la Academia teologică „Andreiană"

Duminecă, 27 Septemvrie 1936, orele 11½, a avut loc în Aula Academiei teologice deschiderea noului an școlar.

Solemnitatea s'a desfășurat în prezența I. P. S. Sale, a membrilor Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, a profesorilor și studenților și a unui public ales. Corul Academiei a executat „Tatăl Nostru" sub conducerea părintelui N. Topolog, după care rectorul Pr. Dr. D. Stăniloae a rostit următoarea cuvântare:

Inalt Prea Sfințite Părinte,
P. C. Părinți și Colegi,
Iubiți Studenți,

După ce ne-am rugat astăzi cucernic către Domnul ca să ne ajute și după ce ne-am întărit în ultimele două zile sufletele pentru munca ce ne așteaptă, începem un nou an școlar în această institutie care de 125 ani pregătește poporului nostru pe cei mai devotați și mai destoinici conducători sufletești.

In anul care a trecut Academia noastră teologică a fost încercată de un eveniment care va constitui pentru ea totdeauna și un prilej de mândrie, dar care a însemnat și o mare perdere. Doi dintre cei mai distinși profesori ai ei, dintre cari unul a fost și rectorul ei, au fost ridicați pentru vrednicia lor pe scaunele episcopiei dela Cluj și Oradea. Mulțumită însă înțeleptei prevederi și griji a I. P. S. Sale mitropolitului nostru Nicolae, corpul profesoral a fost repede completat cu noui puteri, așa încât putem începe acest an școlar cu nădejdi tot așa de optimiste ca și anii trecuți.

Urmând spiritului sfintei noastre Biserici ortodoxe care, fără a părăsi învățătura și idealurile cele neschimbate ale Evangheliei, s'a aplecat totdeauna cu iubire asupra durerilor din fiecare timp ale neamului, instituțiunea noastră s'a îngrijit ca ceice ieșeau din sânul ei într'o vreme în care poporul nostru n'avea alți conducători, să fie nu numai preoți evlavioși, ci și conducători ai poporului pe toate terenele vieții: politic, cultural, economic.

Astăzi referințele din viața poporului nostru s'au schimbat. După eliberarea politică de care ne-a învrednicit Dumnezeu și pentru care au luptat cu credință sutele de preoți cari au ieșit de acă, poporul nostru își are astăzi conducătorii și luminători din sânul său pentru toate ramurile de activitate. Rolul preotului este acuma altul: fără a perde contactul cu diferitele ramuri de activitate socială, el nu mai e silit să le îndeplinească însuși și singur, ci înțelegerea ce o are pentru ele are să-i servească mai mult ca prilej și punte pentru a duce în toate spiritul creștin. Preotul nu va mai fi gospodar cu scopul principal de-a învăța poporul gospodărie, ci mai ales pentru a găsi prilejuri și posibilități mai bune de a se apropia de sufletul poporului și de-a arăta cum se poate exercita funcția de econom în spirit evanghelic. Preotul nu va mai fi prezent în cancelaria comunală cu scopul principal de-a apăra drepturile nației asuprite împotriva unor stări și funcționari ce-i erau dușmănoși, ci mai ales pentru a duce și în treburile publice ale comunei duhul lui Hristos.

Cu alte cuvinte, activitățile extrapastorale ale preotului nu mai sunt astăzi un scop în sine, ci sunt subordonate unuia și aceluiaș scop care este tot mai marea apropiere a oamenilor de Dumnezeu.

Activitățile acestea angajează de aceea atențiunea preotului într'o măsură mai mică decât înainte de războiu, iar pregătirea ce-o primește aici ține cont de această schimbare de raporturi.

Să apropie pe oameni de Dumnezeu în cadrul învățăturilor și tradițiilor sublime și neschimbabile ale sfintei noastre Biserici, devenite tradiție spirituală a neamului nostru. Să desvoalte astfel la maximum însușirile frumoase ale acestui neam: aceasta este misiunea religioasă și totodată națională a preoțimii de azi. Ca la nici un alt popor, la poporul nostru născut ortodox, suflet din substanța spirituală a ortodoxiei, misiunea religioasă de azi a preoțimii, misiune pozitivă de desăvârșire a sufletului românesc, este în acelaș timp și misiune naționalistă.

Pentru misiunea aceasta religioasă pozitivă, care este la noi fatal și misiune naționalistă, trebue să pregătim acă pe viitorii preoți ai mântuirii noastre.

Direcția spre Dumnezeu este o direcție și religioasă, dar și națională. Ca să poată preoții de mâne direcționă bărbătește neamul nostru spre Dumnezeu, trebue să-i direcționăm noi întâi acă.

Nu e necesar să fixez în cuvinte mai multe programul actual din această şcoală, program de cursuri şi program de viaţă individuală pentru fiecare dintre studenţi şi pentru cei cari îi conduc, decât în două: în sus, spre Dumnezeu. Aşi vrea ca să simtă fiecare membru al acestei instituţii în fiecare clipă că deasupra ei stă Dumnezeu şi această simţire, acest gând central, această vedere să-i îndrumeze fiecare pas, fiecare cugetare, fiecare sentiment, fiecare vorbă. Aşi vrea mult ca să cetească pe cerul care acopere acest locaş oricine intră între noi, fără să fie scris cu litere de cerneală, ci cu litere cari se impun unei vederi lăuntrice, sigure, neîndoelnice, cuvintele: **aici domneşte Dumnezeu.**

Nu pot să dau studenţilor mei acum la început de an altă îndrumare mai scurtă şi mai cuprinzătoare decât aceasta: înfigeţi-vă fiecare adânc să nu mai poată ieşi din creerul şi inima voastră gândul: **eu umblu în faţa lui Dumnezeu, eu am venit să-i slujesc Lui în mod deosebit şi pentru ceilalţi oameni.** *La fiecare vorbă ce veţi vrea s'o rostiţi, la fiecare gând ce se înfiripează în mintea voastră, la fiecare pornire ce se învolburează din măruntaele voastre, la fiecare act ce voiţi să-l săvârşiţi, treziţi întâi. cu o intenzitate cât mai puternică şi mai vie gândul:* **Dumnezeu mă vede şi mă judecă.** *La început vă va fi greu să vă struniţi şi să vă conformaţi fiece mişcare potrivit cu această simţire că Dumnezeu te vede, dar cu timpul vă va fi tot mai uşor. Viaţa întreagă vi se va orândui frumos spre bucuria lui Dumnezeu şi binecuvântarea oamenilor cari vă vor cunoaşte. Şi veţi face ce este plăcut lui Dumnezeu cu uşurinţă, cu o plăcere nespusă şi veţi simţi o dulce fericire că aveţi statornic o viziune interioară a lui Dumnezeu.*

Nu vă spun mai multe acum. Vom avea dese ocazii să orientăm în parte multe din faptele voastre la lumina acestui gând. La cursuri, profesorii voştri vor fundamenta temeinic şi în adâncime această orientare a vieţii. Teologia noastră nu va fi un morman de pietriş savant care astupă realitatea esenţială, izvorul cel drag şi de viaţă susţinător, pe Dumnezeu, ci va fi o pâlnie care îşi îndeplineşte cât mai perfect funcţia ei naturală: de-a vă pune în comunicare cu Dumnezeu.

Mulţumesc Inalt Prea Sfinţiei Sale mitropolitului nostru Nicolae, care împreună cu Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, se îngrijeşte cu iubire părintească de şcoala noastră şi cu duhul înţelept şi plin de inepuizabile elanuri ne ridică fără întrerupere orientările spre noi şi noi orizonturi şi ne animă neîncetat silinţele noastre.

Cerând dela Dumnezeu ajutorul Său şi rugând pe I. P. S. Sa să ne împărtăşească arhiereasca binecuvântare, declar anul academic 1936/37, deschis. —

După bucata „Pe Tine Te lăudăm", executată de corul Academiei, a vorbit cu cuvinte părinteşti şi pline de duhovnicească putere şi înţelepciune I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, dând sfaturi din cele mai preţioase la acest nou început de activitate în vederea pregătirii viitorilor preoţi.

Inalt Prea Sfinţia Sa a spus în rezumat următoarele:

Prea Cucernice Părinte Rector,
Prea Cucernici Părinţi,
Doamnelor şi Domnilor,
Iubiţi tineri,

Cu mare bucurie am venit astăzi la această festivitate care are o dublă semnificaţie. Ea însemnează începutul unui nou an şcolar în viaţa şcolii chemată să ne dea pe preoţii şi misionarii creştinismului nostru ortodox. Dar ziua de azi mai însemnează şi introducerea noului rector în fruntea acestei vrednice instituţii.

Fiindcă la sfârşitul anului trecut nu mă găseam acasă fiind dus în străinătate şi fiindcă din cauza aceasta n'am putut fi aici ca să-i mulţumesc fostului rector Nicolae Colan, actualmente episcop al de Dumnezeu binecuvântatei eparhii a Vadului, Feleacului şi Clujului, găsesc acum ocazia potrivită de a-i aduce mulţumirile mele pentru munca plină de înţelepciune şi cald devotament ce a îndeplinit-o ca profesor şi ca rector în fruntea acestei şcoale fiind părinte povăţuitor şi îndrumător al fiilor noştri cari s'au pregătit pentru slujba preoţiei. Mulţumesc şi P. S. episcop Nicolae al Orăzii pentru activitatea ce a desfăşurat-o ca un luminat profesor al şcoalei noastre. In acelaş timp fac urări noului rector în care atât eu, cât şi întregul Consiliu arhiepiscopesc ne-am pus toate nădejdile ştiindu-i conduita lui morală, preţuindu-i munca lui depusă cu atâta râvnă în instituţia aceasta şi în alte treburi ale bisericii noastre, ştiindu-i credinţa de care e pătruns până în adâncurile sufletului. Toate acestea l-au făcut propriu pentru misiunea care i-a fost încredinţată şi în care am credinţa că îşi va pune toată osteneala ca să o îndeplinească cu folos pentru binele bisericii şi al neamului. Nu vom înceta atât eu, cât şi Consiliul meu eparhial să dăm tot sprijinul noului rector în slujba ce i s'a încredinţat.

Nu pot trece cu vederea spiritul în care vrea Prea Cucernicia Sa Dr. D. Stăniloae să-şi crească ucenicii ce-i sunt daţi spre bună îndrumare. Spiritul acesta este spiritul ortodox, ortodoxia pe care teologul trebue s'o trăească, nu numai s'o înveţe. Am remarcat în deosebi cuvântul că teologia propoveduită aici nu va fi o îngrămădire de pietriş, ci teologia care se va propoveduì de aici va îndruma spre o preoţie sfântă, spre o slujbă a Duhului sfânt, nu o aramă sunătoare şi chimval răsunător. Teologia propoveduită de aici va avea darul nu numai de a pătrunde mintea, ci şi inima celor cari de pe băncile acestei şcoli o ascultă. In sufletele lor să se coboare Dumnezeu care să-i întărească în misiunea de cucerire a sufletelor pentru împărăţia Lui.

Căci mai ales vremile pe cari le străbatem, tulburi şi pline de îngrijorări, ne îndeamnă să propoveduim căile cari să împreune pe om cu eternitatea ca poporul nostru să aibă tăria, smulsă din veşnicie, să răzbată teafăr prin ele. Poporul nostru a fost ancorat dela început în credinţa noastră ortodoxă care nu e altceva decât întreaga lumină a lui Hristos cea purificatoare.

Rog pe bunul Dumnezeu în ziua de inaugurare a cursurilor la această instituţie, să-şi coboare binecuvântarea sa asupra profesorilor şi asupra studenţilor Academiei noastre. Domnul să binecuvinteze întrările şi ieşirile din această şcoală; Domnul să lumineze zi de zi gândurile şi simţirile lor, pentru ca să poată merge pe calea cea adevărată a sfintei noastre ortodoxii.

Nr. 7903—936 Bis.

Notă oficială

Se aduce la cunoştinţa On. preoţimi, că în conformitate cu deciziunea Nr. 137.707 —1936 a On. minister de finanţe am dispus, ca în viitor preoţii să fie trecuţi în Statele de salarii cu ajutor de familie numai după copiii lor, cari n'au împlinit vârsta de 21 ani şi nu sânt căsătoriţi sau de sine stătători.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti dela 24 Septemvrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Adunarea generală a „Frăţiei Ortodoxe Române" secţia Sibiu

Duminecă, 27 Septemvrie 1936, s'a ţinut la Braşov adunarea F. O. R.-ului din arhidieceză. Zi de înălţare sufletească, de întărire în convingerea neşovăitoare a superiorităţii ortodoxiei noastre şi de veşnicie a Bisericii strămoşeşti, ca pavăză a fiinţei neamului nostru.

Inainte de masă, la ora 9, s'a oficiat sf. liturghie în biserica sf. Nicolae, de un sobor de preoţi în frunte cu părintele protopop *Dr. I. Blaga*. La ora 11½ s'a deschis adunarea în sala festivă a liceului „A. Şaguna", sub preşedinţia dlui *I. Sandu*, vicepreşedinte. După ce corul bisericii sf. Nicolae a cântat „Bine eşti cuvântat, Hristoase", vicepreşedintele într'o avântată cuvântare evocă trecutul de luptă ortodoxă al Braşovului întru apărarea credinţei strămoşeşti. Schiţează apoi rostul F. O. R.-ului în viaţa poporului nostru.

Părintele consilier *Tr. Scorobeţ* aduce binecuvântarea I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae*, iar dl *I. Moşoiu*, preşedintele despărţământului Braşov al FOR-ului, binevenitează membrii adunării, mulţumind conducerii care a ales Braşovul pentru această manifestaţie ortodoxă.

Se citeşte raportul asupra activităţii secţiei pe anul 1935/36, precum şi cel asupra gestiunii financiare. Se aprobă amândouă. Se ia în discuţie apoi proiectul de organizare şi funcţionare al despărţămintelor, care urmează să fie supus Congresului general din toamna acestui an.

In urma demisiei dlui profesor univ. din postul de preşedinte al secţiei, şi a morţii unor membri din comitet, se procedează la completarea locurilor lor. Sânt propuşi şi aleşi prin aclamaţii: *I. Sandu*, directorul şcoalei normale „A. Şaguna" din Sibiu ca preşedinte, *I. Moşoiu*, directorul liceului „A. Şaguna" din Braşov ca vicepreşedinte, profesorul *S. Cosma* casier, *R. Perian* cenzor, iar dnii *Dr. Gh. Preda*, *Dr. I. Garoiu* şi *V. Neguţ* membri în comitet.

După masă, la ora 5, în acelaşi loc, părintele consilier *Tr. Scorobeţ* a vorbit despre „Biserica ortodoxă în mijlocul frământărilor de azi". In faţa unui public numeros, într'un elan oratoric conferentiarul a arătat însemnătatea ortodoxiei pentru zilele de azi şi lupta pe care o duce în special cu sectarii. Conferinţa a fost încadrată într'un admirabil program artistic de cântece religioase, executat de corul bisericii Sf. Nicolae, sub iscusita conducere a preotului profesor *I. Brânzea*.

*

Din *darea de seamă* asupra activităţii FOR-ului, secţia Sibiu, pe anul 1935—36, reţinem, pe cât ne permite spaţiul restrâns al foii, următoarele date şi aprecieri:

Sântem factori activi ai unei mişcări, pornite dintr'un avânt creştinesc pentru înoirea sufletească a intelectualităţii în spiritul ortodoxiei naţionale. De trei ani această mişcare răscoleşte cu chemarea sa inimi şi conştiinţe îndemnându-le să se îndrepte spre alvia credinţei strămoşeşti mântuitoare de suflete, neam şi ţară. Chemarea ei nu e chemare lipsită de temei. Istoria trecutului şi nevoile zilei actuale deopotrivă chezăşuesc necesitatea ei şi cer cu stăruinţă lărgirea drumului pe care a apucat.

Comitetul central *a căutat pe toate căile posibile să dea un nou îndemn la muncă. Prin contactul oficial al adreselor, personal al conducătorilor, a stăruit cu toate ocaziile ca despărţămintele să-şi dea nelimitata stăruinţă pentru înviorarea noului suflu de viaţă, a creştinismului românesc şi ortodox, care pătrunde viaţa noastră publică din ce în ce mai mult. Sfaturile au fost însoţite de fapte, şi în această ordine de idei înşirăm:*

1. Revista Viaţa Ilustrată. *De trei ani această revistă de familie scrisă în spirit ortodox şi românesc duce lună de lună hrană sufletească în aproape 2000 de familii româneşti, încercând să făurească conştiinţe strâns legate de spiritualitatea noastră etnică. Ea a corespuns unei nevoi reale într'un timp binevenit.*

2. Organizarea plebiscitului contra Concordatului şi Acordului cu Roma şi pentru repatrierea Fundaţiunii Gojdu. *Pornită dela Comitetul Central Cluj, noi ne-am făcut ecoul acestei mişcări, care a pus încăodată la contribuţie conştiinţa noastră de români şi de fii ai Bisericii ortodoxe. Prin alcătuirea memoriului protest şi prin îndemnul pe care l-am dat despărţămintelor şi tuturor parohiilor din Arhiepiscopie de a protesta contra întârzierii în rezolvirea acestei probleme, am reuşit nu numai să agităm chestiunea din nou, ci să atragem atenţiunea şi a altor cercuri asupra lor. Asociaţia preoţilor, Congresul studenţilor dela Târgu-Mureş şi cel al profesorilor secundari dela Timişoara în parte sau în întregime şi-au însuşit punctele noastre de vedere, cerând alături de noi rezolvirea grabnică a acestor chestiuni.*

3. Conferenţiari. *Unul din mijloacele noastre de propagandă sânt şi conferinţele. Incă la începutul anului de activitate îndemnam despărţămintele să organizeze cicluri de conferinţe religios-morale cu caracter ortodox, în posturile Crăciunului şi Paştilor, sau conferinţe singuratice cu diferite ocazii.*

4. Organizarea şi reorganizarea despărţămintelor. *Anul trecut nu aveam organizat F. O. R.-ul doar în două protopopiate din cele 27 ale Arhiepiscopiei. Prin stăruinţa la faţa locului a dlui vicepreşedinte Ioan Sandu, în primăvara acestui an am reuşit să organizăm Bradul. La Avrig pe lângă toate stăruinţele noastre n'am reuşit. Au fost reorganizate despărţămintele Miercurea şi Sibiu, în acest din urmă luând conducerea însuşi comitetul eparhial.*

5. Premii şcolare. *Die resursele noastre modeste am împărţit premii elevilor din despărţăminte în valoare de 7000 lei, din care în sumă de 4000 Lei au fost cărţi primite gratuit dela dl vicepreşedinte I. Sandu, dela şcoala normală de băieţi «A. Şaguna», prof. Silviu Cosma şi Asociaţia clerului. Acest început modest al nostru a fost primit cu aprecieri măgulitoare din partea despărţămintelor. Am dorì ca el să fie un stimulent pentru fapte similare.*

6. Alcătuirea unui Proiect de Regulament pentru organizarea şi funcţionarea despărţămintelor. *De 3 ani de când există F. O. R.-ul ni se promite un Regulament pentru despărţăminte, prevăzut de altfel în statute. Cum nici până azi nu s'a făcut, am crezut de a noastră datorie să ne prezentăm la congresul din toamna acestui an cu un regulament aprobat de adunarea noastră generală, pe baza experienţei de până acum. L-am trimis din bună vreme tuturor despărţămintelor pentruca să-şi dea părerea asupra lui. —*

Aceasta este activitatea Comitetului Central. Dacă ea a fost o activitate în mare parte de îndrumare şi administrare, activitatea despărţămintelor se vădeşte a fi adevărata activitate de difuzare şi susţinere a spiritului ortodox român, în masele largi ale credincioşilor noştri.

Rapoarte au înaintat despărţămintele: Agnita, Bran, Braşov, Cohalm, Dobra, Deva, Făgăraş, Geoagiu, Ilia, Mediaş, Miercurea, Oituz din Tg.-Săcuesc, Oltul-Şercaia, Orăştie, Săliste, Sebeş-Alba, Sf. Gheorghe, Sibiu, *Sighişoara* (cu 22 conferinţe), Târnava Mică-Sânmărtin, Valea-Jiului-Petroşani, Hunedoara, *Târnava-Mare-Dumbrăveni* (cu 45 conferinţe, în 19 parohii, cu 7 conferenţiari laici!).

De încheere darea de seamă constată, că:

Activitatea F. O. R.-ului se întreţese cu a altor societăţi nu numai prin sprijinul pe care li-l cere, ci şi prin colabo-

rarea pe care li-o ofere, deşi atât scopul cât şi mijloacele ei sunt binepreczizate şi bineconturate. Ea nu poate fi în afara lor şi cu atât mai puţin contra lor, pentrucă ea reprezintă o concepţie şi un spirit care pătrunde orce manifestare înaltă, dându-i coloritul ortodox-naţional.

F. O. R.-ul în acelaş timp este pătruns de nevoile vitale ale neamului şi se ştie face ecoul lor oriunde şi oricând se prezintă ocazia. Antirevizionismul, readucerea la matcă a românilor secuizaţi, recuperarea Fundaţiunii Gojdu, au fost şi sânt o parte din preocupările care-l agită, deodată cu marea problemă pur spirituală.

Aşa apare «Frăţia Ort. Rom.» în noul an de muncă, şi credem a fi pe drumul cel bun şi cel mai rodnic în rezultate.

Meritată sărbătorire. *Un comitet de iniţiativă, alcătuit din înalţii chiriarhi ai Sfintei noastre Biserici ortodoxe şi din alţi numeroşi fruntaşi dintre cei mai de seamă ai vieţii publice din întreagă ţara, având de preşedinte pe I. P. S. Patriarh Miron şi de secretar pe dl profesor Nichifor Crainic, a luat nobila hotărâre de a sărbători pe dl* **Stelian Popescu,** *directorul marelui ziar UNIVERSUL, misionarul naţional şi apărătorul aspiraţiilor noastre sociale, naţionale şi religioase.*

Este vorba de un omagiu, adus de neamul românesc neînfricatului luptător care de douăzeci de ani desfăşoară muncă şi jertfă neîntreruptă în serviciul neamului. Ţara, pe drept cuvânt, se mândreşte cu înfăptuirile vrednicului său fiu.

In faţa manifestării ce se pregăteşte, salutăm cu vie mulţumire iniţiativa sărbătoririi distinsului bun român, Dl St. Popescu, şi purtaţi de dragostea ce o purtăm purificatorului de elemente propagatoare de idei străine crezului nostru naţional-creştin, — luăm parte cu românească însufleţire la meritata sărbătorire frăţească a ilustrului stegar al neamului.

Adunarea naţională *de Duminecă, dela Sibiu, a partidului Naţional-Creştin, s'a desfăşurat, în prezenţa miilor de ţărani şi cărturari, mai mult ca o întrunire creştină, decât «politică».*

Judeţele Sibiu, Braşov, Alba, Târnava-Mică, Vâlcea, Romanaţi, Dolj, ca şi organizaţiile de sectoare din Bucureşti, entuziaste şi disciplinate, şi-au trimis reprezentanţii la Sibiu.

Ziare, atât din localitate cât şi din capitală, au publicat rapoarte amănunţite despre adunarea deschisă pe terenul dela «Thalia» prin o slujbă religioasă, care a sfinţit cele 70 drapele ale organizaţiilor comunale din judeţul Sibiu. Slujba de sfinţire a fost săvârşită de un sobor de preoţi, în frunte cu P. C. Protopopi Em. Cioran şi E. Stoica.

Cuvântări s'au rostit puţine şi cuprinzătoare. A vorbit întâi păr. protopop **Emilian Stoica,** *apoi păr. profesor* **Ion Lupaş,** *preşedintele organizaţiei judeţene, dl* **Gheorghe A. Cuza,** *secretarul partidului, aducând salutul de dragoste şi încredere al dlui preşedinte suprem* **A. C. Cuza** *dela Iaşi. Dl* **O. Goga** *a impresionat publicul, ca şi de altă dată, prin un magistral discurs; ear la sfârşit a spus păr. profesor* **I. Lupaş** *câteva cuvintă de încheere, arătând că cele grăite de dl O. Goga nu cuprind punctele unui program de partid, ci postulatele unui program de izbăvire naţional-creştină a patriei noastre, pândite de multe primejdii ameninţătoare.*

Adunarea, începută cu rugăciune, — zice vorbitorul, — ţine s'o închee tot cu înţeleptele cuvinte ale Sfintei Scripturi : Ca fiii luminii să umblaţi, răscumpărând vremea ; căci zilele grele sân t; Duhul să nu-l stângeţi, proroctile să nu le defăimaţi, tot ce este bun să ţineţi, de tot felul de lucru rău să vă feriţi, ca însuşi Dumnezeul păcii să vă binecuvinteze întru toate desăvârşit...

Probleme-Recensii-Comentarii

Cercuri religioase. — In 8 Septemvrie credincioşii din comuna *Giacaş* au avut neţărmurita bucurie de a primi cu dragoste preoţimea cercului religios Dumbrăveni, protopopiatul Târnava-Mare.

Deşi norii plumburii întunecau văzduhul şi ploaea începuse să cadă, preoţii conştienţi de misiunea lor de apostolat, şi-au făcut cu prisosinţă datoria.

Biserică ortodoxă în comună nu este, căci, abia cu câţiva ani în urmă, a început revenirea sufletelor înstrăinate la sânul celei de mamă iubitoare al bisericii strămoşeşti. Casa unui creştin evlavios slujeşte drept loc de rugăciune. Dimineaţa un sobor de preoţi, în frunte cu Pr. I. Chiş, preşed. cercului, a oficiat utrenia şi sf. liturghie. Credincioşilor, activi şi ei la slujbă prin răspunsurile liturgice date, li se putea citi în ochii scăldaţi în lacrămi bucuria ce-o simţeau în adâncul sufletului lor, participând la o slujbă aşa de înălţătoare.

La sfârşitul sf. liturghii a vorbit, cu multă însufleţire, Păr. *I. Filip* Copşa-Mare, tălmăcind pe înţelesul tuturor, evanghelia zilei.

După masa, acelaş sobor de preoţi a săvârşit sfinţirea apei împreună cu sf. maslu. Casa de rugăciune a fost neîncăpătoare pentru mulţimea de credincioşi veniţi să se roage, alături de părinţii lor sufleteşti, pentru sănătatea şi pentru mântuirea lor.

După sf. maslu a vorbit Păr. *I. Cantor*-Dupuşul, despre Rugăciune. Prin exemple, luate din sf. Scriptură, şi viaţa din toate zilele, C. Sa arată cât de mult poate ajuta rugăciunea izvorâtă din inimă neprihănită. „Inima înfrântă şi smerită Dumnezeu n'o va urgisi". Rugăciunea adevărată poate face minuni, aşa cum credinţa face minuni, fie ea şi numai ca un grăunte de muştar. La sfârşit a vorbit părintele *I. Chiş* Ernea, insistând asupra rolului social pe care femeea îl are în viaţă.

Un cuvânt de laudă şi de încurajare binemeritată se cuvine s'aducem domnului *Victor Morar*, descendent al unei vrednice familii româneşti din Giacăş, care a dat neamului nostru luptători neînfricaţi puşi în slujba idealului naţional. Dl Victor Morar a fost acela care, în Giacăş, a dat semnalul de revenire a sufletelor la dreapta credinţă. Tot dsa este astăzi, în această comună, sprijinitorul desinteresat al consolidării bisericii dreptmăritoare. Increstând, în acest loc, neobosita sa activitate pe teren bisericesc, voim să-i dovedim că nu se găseşte izolat în lupta sfântă pentru care a desfăşurat steagul, ci alăturea de dsa stăm toţi cei cari cred că adevărul descoperit se păstrează nealterat numai în biserica ecumenică a răsăritului.

Când umbrele înserării creşteau, slujitorii lui Hristos au părăsit satul, lăsând în urma lor amintirea unor sfinte clipe de bucurii duhovniceşti. *Asistent.*

*

— In 13 Septemvrie 1936, Dumineca a 15-a după Rusalii, credincioşii din parohia *Fintoag*, protopopiatul Dobra, au avut marea mulţumire sufletească de-a primi în biserica de curând ridicată pe cucernicii preoţi ai cercului religios *Zam*, întruniţi în cerc pastoral.

La ora 9 dimineaţa preoţii cercului religios s'au prezentat la sf. biserică, unde credincioşii, într'un număr destul de mare, îi aşteptau cu multă bucurie.

Prezenţi au fost preoţii : Adam Lăzărescu din Zam, Solomon Giurcoane din Micăneşti, Ioan Vulcu din Cerbia, Milionor Furdui din Tei şi Remus Haneş din Fintoag.

Utrenia şi sf. liturghie s'a servit de un sobor de preoţi, iar răspunsurile liturgice s'au dat de către cantorii din loc şi din comunele vecine.

Numărul credincioşilor a crescut mereu, dornici de-a auzi cuvântul lui Dumnezeu, vestit de un sobor de preoţi.

La priceasnă a predicat Părintele *Solomon Giurcoane* desvoltând citatul din sf. evanghelie „Că Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât a dat pe Fiul său Unul Născut, pentruca orcine crede într'însul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" (Ioan 3, 16).

La finea sf. liturghii a cuvântat Părintele *Adam Lăzărescu* despre însemnătatea bisericii în viaţa creştinească, arătând, prin citate din sf. Scriptură a V. şi N. T., temeinicia bisericii creştine pentru mântuirea neamului omenesc şi combătând adunările sectarilor, făcute în casele lor.

După masă tot timpul a fost rezervat pentru conferenţă intimă a preoţilor.

Preotul *Remus Haneş* a desvoltat subiectul „Rolul bisericii în aducaţia tineretului". Teza este bine lucrată şi întemeiată pe dovezi din trecut şi prezent cu noi orientări înviaţa pastorală.

Problema este actuală, întreaga activitate trebue depusă pentru a creşte o generaţie de oameni buni creştini şi buni patrioţi.

Se aduc unele lămuriri de preoţii Solomon Giurcoane şi Adam Lăzărescu, care totodată mulţumeşte preoţimii pentru râvna cu care muncesc în ogorul Domnului, dorindu-le tuturora mult spor.

A doua zi, în 14 Septemvrie 1936, la „Înălţarea Sf. Cruci" s'a ţinut al V-lea cerc pastoral în parohia *Tei*, din protopopiatul Dobra.

Credincioşii bisericii dornici după cuvântul lui Dumnezeu şi-au îndreptat paşii spre biserica lor.

Utrenia şi sf. liturghie s'a servit în sobor.

La priceasnă a predicat Pr. *Adam Lăzărescu*, desvoltând citatul „Crucii Tale ne închinăm, Hristoase şi Sfântă Invierea Ta o lăudăm şi o mărim". Printr'o bogată expunere a explicat însemnătatea sf. cruci în viaţa creştinească şi în serviciul liturgic. Prin fapte şi întâmplări din viaţă, scăpând de primejdie prin puterea sf. cruci, arată aşezarea sărbătorii înălţării sf. cruci în cultul ortodox.

După sf. lifurghie a predicat Pr. *Ioan Vulcu* Cerbia, despre „Insemnătatea sfintelor icoane în cultul divin", cu citate bine alese din V. şi N. T.

Ambele au fost ascultate cu viu interes.

Timpul de după masă a fost rezervat pentru conferinţa intimă a preoţimii. Pr. *Milionor Furdui* desvoltă subiectul „Care sânt cele mai eficace mijloace pentru a încasa dările bisericeşti, pentruca autoritatea bisericească să nu sufere". Teza, studiată şi bine întemeiată, arată cazuri practice din viaţa pastorală.

La sfârşit Pr. Adam Lăzărescu, preşedintele cercului, mulţumeşte preoţimii pentru munca pe care o depune în ogorul Domnului. *R. H.*

*

— **Duminecă 27 Septemvrie a. c. la ora 4 p. m. s'a ţinut în parohia *Cernatu*-Braşov cercul preoţesc *Săcele*. S'a săvârşit în sobor sf. slujbă a vecerniei, după care a urmat cuvântarea ocazională, rostită de Pr. *D. Purcăroiu*-Turcheş despre chemarea la apostolie a sf. Petru.**

Mulţimea credincioşilor a rămas profund impresionată de sf. slujbă făcută în sobor. Efectul moral a fost cât se poate de înălţător.

Cuvântul de încheere a fost rostit de preotul local, *Silvestru Garcea*, care a mulţumit preoţilor pentru prilejuirea acestei bucurii duhovniceşti, cât şi mulţimii credincioşilor pentru participare la sf. slujbă. *Coresp.*

*

Manifestări religioase şi româneşti. — **Credincioşii parohiei ortodoxe române din comuna *Şoimuş*, jud. Târnava mică, au trăit Duminecă, în 27 Septemvrie 1936, clipe de adevărată înălţare sufletească.**

După îndelungate frământări şi stăruinţe, depuse de preotul local Ioan Pădureanu, s'au putut strânge fondurile necesare pentru renovarea şi zugrăvirea modestei şi frumoasei *biserici* ort. rom., pentru clădirea alor două *sale de învăţământ* la şcoala primară de stat, şi pentru ridicarea unui frumos *monument*, în amintirea celor 25 eroi din acea comuna, căzuţi în războiul pentru întregirea neamului.

Sfinţirea acestora s'a făcut în cadrul unei impresionante solemnităţi, la care au participat P. S. Arhiereu-vicar *Vasile* din Sibiu, consilierul metrop. *I. Grovu*, protopopii *Gh. Oprean* şi *Dragolea*, dnii: prefectul *S. Ghizdavu*, senatorul *Munteanu*, deputat *Dr. Folea*, adv. *Dr. Holom*, maior *Bărbulescu*, dir. *Vulcuţ*, prof. *A. Şerb* şi *Ştănoiu*, preş. *Varga*, pretor *Ganea*, Dr. *Simon*, revizor *Beianu*, ing. *Frâncu*, dir. *Vecerdea*, precum şi un număr însemnat de preoţi, învăţători, notari şi ţărani din comunele învecinate.

La gară arhiereul şi oaspeţii au fost întimpinaţi de dl judecător Pădureanu, cu mai mulţi credincioşi şi un banderiu de călăreţi cu fanfara din Seleuşul mic. La intrare în comună, în faţa porţii triumfale, a urat arhiereului bun venit notarul comunei, Şerban, în ear faţa bisericei l-au aşteptat preoţii.

Părintele vicar răspunde cuvintelor de bineventare ale preoţimii şi ale notarului Şerban, apoi binecuvintează asistenţa şi mulţumeşte de frumoasa primire ce i s'a făcut, zicând: Aduc binecuvântările arhiereşti ale I. P. S. Metropolit Nicolae, împedecat de a veni în persoană.

Actul sfinţirii s'a făcut de soborul preoţilor din valea Târnavei Mici, în frunte cu P. Sf. Vasile, cons. I. Grovu, prot. Opreanu şi arhidiaconul Dinu.

La sfârşitul serviciului religios, P. Sf. Sa a ţinut o prea frumoasă predică, inspirată de adâncă religiositate şi luminat patriotism.

Dela biserică soborul preoţesc în ordjdii s'a îndreptat către şcoala primară pe care au sfinţit-o.

Dela şcoală s'a continuat procesiunea la monumentul eroilor morţi pentru neam şi ţară, ridicat de Cultul eroilor din Bucureşti. Aici s'a servit slujba parastasului şi s'a sfinţit monumentul. P. S. Arhiereu a rostit o nouă cuvântare, prin care a preamărit jertfele eroilor, şi a îndemnat poporul, adunat aici din vre-o 5—8 comune din jur, să păstreze comoara naţională dobândită prin credinţă în Dumnezeu şi prin cinstirea pioasă a memoriei lor din neam în neam.

Au mai vorbit cu însufleţire dnii: adv. *Dr. Ilarie Holom* în numele F. O. R. din Dumbrăveni, prof. *Aron Şerb* preşedintele F. O. R. din Diciosânmărtin, dir. *Ioan Vulcuţ* în numele „Astrei", prefectul jud. *Simion Ghizdavu*, înv. dir. *Marin Ene* şi preotul satului *Ioan Pădureanu*, care emoţionat a mulţumit tuturor donatorilor pentru ridicarea monumentului. *A. Ş.*

*

De ce spaniolii pornesc lupte crâncene între fraţi? — Unele reviste răspund la întrebarea aceasta, dând următoarea lămurire:

Peninsula iberică are 23 milioane de suflete, pe-o întindere de 500.000 klm pătraţi. Avea, mai demult, înfloritoare colonii, din care mai păstrează ceva în Marocul african şi Guinea, cu $1^1/_2$ milion locuitori pe întindere de vreo 50 mii de klm patraţi.

Din 20 milioane hectare întinderi pentru cultură, abea 4 milioane h. sânt în mânile celor 350 mii de plugari cultivători; *restul de 16 milioane h. sânt stăpânite de mănăstirile catolice şi de 30 mii de castelani.* Milioanele de ţărani spanioli muncesc la aceşti mari proprietari câte 14—16 ore pe zi cu simbrie de 10—14 lei.

Analfabetismul, în lipsa şcoalelor sătesti, este cât se poate de respândit: abea 15 la sută dintre sătenii spanioli ştiu scrie şi ceti.

Dumnezeu a împodobit Spania cu multe şi felurite bogăţii naturale; totuşi ţara e foarte săracă, n'are drumuri, nici căi ferate, decât pe vreo 25 mii klm.; ţăranul spaniol sufere de boli, adăpostit în scobiturile de lut ale pământului; n'are spitale, nici aziluri, nici orfelinate; totuşi ţara e veşnic datoare, deşi are munţi şi dealuri şi şesuri cu păduri întinse, fructe, mine cu argint, zinc, mercur, plumb, fier; are ce-

Vizitaţiunea canonică

— a P. S. Sale Dr. VASILE STAN, vicarul arhiepiscopesc, în protopopiatul Hunedoara —

Sfinţirea bisericii din filia Goleş

[Urmare]

La ora 4 după masă P. S. Sa Arhiereul Vicar *Vasile*, înconjurat de preoţii cari au servit la sfinţirea bisericii din Dobâca, a plecat, cu carul tras de 4 boi, în comuna Goleş, situată pe vârf de munte la 900 m. înălţime. Drumul bogat în privelişti admirabile dar greu de parcurs, a făcut să sosim în comună abea la ora 8, când s'a întunecat deabinele. P. S. Sa a fost aşteptat de toţi credincioşii comunei, îmbrăcaţi în strae pitoreşti de munte şi cu lumînări aprinse în mână. Primarul comunei a întîmpinat pe P. S. Sa cu tradiţionala pâne şi sare, urându-i bun sosit. Peste noapte P. S. Sa şi suita a fost găzduit în casa unui fruntaş.

In dimineaţa zilei de 7 Septemvrie a urmat târnosirea bisericii. Deşi timpul era ploios, au venit din satele vecine mulţi credincioşi, să ia parte la un act atât de sfânt. După săvârşirea slujbei P. S. Sa li-a rostit o predică îndemnându-i să nu-şi plece urechea la amăgiri venite din partea „prorocilor" cari urmăresc distrugerea sufletului creştinesc şi românesc. După săvârşirea sf. liturghii, P. S. Sa cetêşte poporului rugăciunea de deslegare.

Masa a fost oferită de credinciosul L. Nicula şi de comună. La ora 15 am plecat tot cu carăle cu boi până în comuna Topliţa, de aici cu maşina până la Hunedoara.

Sfinţirea bisericii din Groşi

In 8 Septemvrie la ora 9 P. S. Sa însoţit de părinţii N. Suciu, N. Florea şi diaconul I. Circov şi A. Basarab, dnii subprefect Dr. Gh. Drăgan şi primpretor A. Buda a pornit spre comuna Groşi. Trecând prin comuna Zlaşti a fost întîmpinat de bătrânul preot L. Ungur înconjurat de popor, — preotul lacrimând şi-a exprimat bucuria asemănătoare cu a dreptului Simeon, — de-a vedea în comuna lui un arhiereu în persoana P. S. Sale.

P. S. Sa mulţumindu-i pentru frumoasa primire, i-a dorit încă mulţi ani de păstorire, împărtăşindu-i arhiereasca binecuvântare.

La intrarea în comuna Boj am fost întîmpinaţi de un banderiu de călăreţi şi conduşi până în Groşi. In faţa bisericii P. S. Sa a fost primit de preoţi îmbrăcaţi în odăjdii, Pr. S. Suciu a urat în numele credincioşilor bun sosit. Imediat P. S. Sa a început actul târnosirii, după care rosteşte poporului o frumoasă predică.

La ora 16 am pornit spre Hunedoara oprindu-ne la biserica din Boj, unde credincioşii aşteptau. P. S. Sa le rosteşte o cuvântare şi-i îndemnă să se îngrijească de fonduri pentru zidirea unei noui biserici. Ajungem la Hunedoara la ora 18 seara.

P. S. Sa din 9 Septemvrie până în 12 a făcut vizitaţiuni canonice în comunele Baia Craiului, Cinciş, Teliuc, Nădăşdia superioară, Nădaşdia inferioară, Peştişul mare, Pestişul mic, Josani, Răcăşdia şi Hunedoara. Pretutindeni s'au făcut primiri impresionante. In fiecare comună P. S. Sa, după oficierea serviciului divin, a rostit câte o predică, dând sfaturi şi îndrumări potrivite cu situaţia socială a credincioşilor din parohie. La urmă a vizitat oficiile parohiale cercetând registrele şi arhiva parohială şi interesându-se mai deaproape de starea parohiilor, din toate punctele de vedere.

Sfinţirea bisericii din Hăşdat

Deşi comuna este mică, 20 familii, dar cu ajutorul Domuului şi cu hărnicia oamenilor de bine s'a putut ridica şi aici o frumoasă biserică de peatră. Mulţumită râvnei dlui deputat *Bursan* şi dărniciei dlui *I. Chirca*, mare proprietar, oamenii au putut termina zidirea bisericii. Nu putem trece cu vederea nici zelul notarului *N. Gridan*, care a contribuit 10.000 de lei şi s'a ostenit ca lăcaşul să fie terminat şi dat destinaţiunei sale.

La ora 9 dimineaţa P. S. Sa însoţit de protopopul N. Suciu, diaconul I. Circov, N. Ionescu delegatul prefecturei, au plecat ia Hăşdat. P. S. Sa a fost întîmpinat de preoţii îmbrăcaţi în odăjdii. Cuvântul de bun sosit a fost rostit de notarul Gridan şi Pr. Iosif Tiuţ. Se săvârşeşte actul de târnosire. Răspunsurile sânt date de corul din Hunedoara sub conducerea advocatului Eugen Zuralău. P. S. Sa după terminarea slujbei şi a predicei botează poporul cu apă sfinţită.

După masă la ora 17 P. S. Sa a părăsit comuna în uralele mulţimei, ear la ora 18·20 a plecat din Hunedoara spre Sibiu.

*

P. S. In legătură cu constatările P. S. Sale în această vizitaţiune canonică, anunţăm că întrucât în arhiepiscopia noastră mai sunt multe parohii vacante, Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc a hotărât să nu aplice încă decisiunea Sf. Sinod care prevede că tinerii teologi nu pot fi hirotoniţi diaconi înainte de 23 ani.

Convocare

Onor. membri ai Societăţii ortodoxe naţionale a femeilor române, filiala Sibiu, cum şi întreg publicul ortodox din Sibiu, se convoacă la

Adunarea generală extraordinară

care se va ţinea *Duminecă 11 Octomvrie* a. c. ora 17 a. m. în sala mică a prefecturii judeţului.

La ordinea zilei: 1. Darea de seamă asupra activităţii anului trecut.

2. Incheierea socotelilor.
3. Alegerea noului comitet.
4. Eventuale.

Sibiu, 30 Septemvrie 1936.

Comitetul

NOTĂ. Intrucât la ora 11 nu vor fi membri în număr suficient, adunarea se ţine la ora 11½ în aceeaşi zi şi acelaş local cu câţi membri vor fi prezenţi.

Nr. 6971—1936.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că Părintele Sorin Popa dela parohia Jimbor, în baza §-lui 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, a ridicat dela Cassa arhidiecezană din Sibiu în numerar fără nici o reţinere, ajutorul de îmormântare de Lei 15.000.— (Lei cincisprezece mii) după soţia sa Valerica Popa, decedată la 24 Iunie 1936.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Septemvrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

reale, mătasă, vite, untdelemnuri fine, masline ş. a. Poporul este însă atât de sărac, încât anual este silit să părăsească ţara în număr de aproape 100 de mii inşi şi să-şi caute traiul peste hotar. Numărul şomerilor trece peste un milion.

Industrie, bănci, negoţ în oraşele de coastă se găsesc în mânile străinilor, cari alături de marii proprietari de pământuri au încărcat de ură sufletul ţăranului spaniol, însălbăticindu-l şi lăsându-l la discreţia unor grupări democratice şi comuniste, care au reuşit, în astfel de împrejurări, să trezească setea de răsbunare între fraţi, făcându-i să verse valuri de sânge şi să distrugă multe din minunile de artă ale Spaniei...

Păcatele, va să zică, au venit nu numai din afară, ci şi *din lăuntru*, — ba mai ales de alci.

AVIZ

Volumul al doilea din lucrarea: Hristos în şcoală, de părintele D. Călugăr, a ieşit de sub tipar şi se poate comanda prin Librăria arhidiecezană, în vederea cateheţilor în învăţământul primar.

Volumul al doilea cuprinde 498 pagini şi costă Lei 220 exemplarul, la care se adaoge Lei 25 porto poştal.

Sibiu, 9 Septemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 6621—1936

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Păr. Lazar Popa din Şinca Nouă, decedat la 12 Iulie 1936, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Septemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 19—1936.

Publicaţiune de licitaţie

Asociaţia clerului ortodox din Sibiu dă în întreprindere prin licitaţie publică, cu oferte închise, zidirea în roşu a **Căminului preoţesc dela Băile Bazna,** conform devizului şi planului aprobat.

Planul, devizul şi caetul de sarcini se pot vedea la Oficiul protopopesc ortodox din Mediaş.

Ofertele se vor înainta până la *11 Octomvrie* a. c. ora 12, la acel oficiu protopopesc.

Comitetul Asociaţiei clerului „Andrei Şaguna"

INFORMAŢIUNI

Dreptul de a fi ales în consiliile comunale. Prin noua lege administrativă, corpul învăţătoresc, precum şi membrii clerului sânt lipsiţi de dreptul de a fi aleşi la conducerea comunală şi judeţeană. Acum se anunţă, că pe cale de regulament se va reveni asupra acestei măsuri. Comisiunea încredinţată cu redactarea regulamentului legii administrative a hotărât în principiu să prevadă ca *şi învăţătorii* să aibă dreptul de eligibilitate în consiliile comunale (fără a putea fi desemnaţi în funcţiune de primar sau ajutor de primar). Dacă învăţătorii sânt astfel admişi, restricţia socotim că nu se mai poate menţine nici pentru membrii clerului.

De imitat. Membrele comitetului societăţii ortodoxe-naţionale a femeilor române, filiala *Sibiu*, donează, în loc de flori peritoare pe mormântul bunei tovarăşe de muncă, *Elisaveta Popa*, soţie de revizor şcolar pensionar, cinci sute lei pentru cantina societăţii.

Societatea de lectură „Andrei Şaguna" a studenţilor Academiei teologice „Andreiane", la şedinţa de constituire din 1 Octomvrie a. c., dirijată de Părintele Rector *Dr. D. Stăniloae*, şi-a ales următorul comitet de conducere, pe anul şcolar 1936—37: Preşedinte de onoare: dl profesor *Grigorie T. Marcu*. Preşedinte activ: Gheorghe Malene an IV, vicepreşedinte: Teofil Doctor an IV, secretar general: Romulus Ciora an IV, consilier la U. N. S. C. R.: Crişan Şinteica an III, bibliotecar: Cristache Mocanu an III, cassier: Teodor Tripon an III, econom: Lazăr Voişan an II, secretar de şedinţe: Nichifor Teodor an II, vice-bibliotecar: Cornel Coldea an I, vice-econom: Gheorghe Bota an I. In comisia literară: Ioan Turcu an IV, Vasile Haţegan an IV, Petru Brudea an III, Victor Boţoman an II, Pavel Pintea an II, Pintilie Urian an II, Octavian Şuvaină an I, Ioan Halmagiu an I. In comisia de verificare: Ioan Bica an IV, Aurel Brătianu an III, Nicolae Deac an II.

La Academia de muzică şi artă dramatică din Cluj, cei cari din diferite motive nu s'au putut înscrie pentru examenele de admitere din luna Septemvrie, în mod excepţional se vor putea înscrie până la data de 10 Octomvrie, şi vor fi examinaţi în ziua de 12 Octomvrie a. c., la ora ce se va fixa pentru fiecare secţie în parte.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 4 Octomvrie 1936, va predica părintele *Gh. Secaş*.

Nr. 234—1936 [45] 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Căinelul de sus**, protopopiatul Băiţa, cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Intregirea de salar dela stat.
2. Sesiune parohială: 1 jug. 800 st. p. arător şi păşune.
3. Folosirea cimitirului.
4. Stola obicinuită în parohie.
5. Un (1) stânjin lemne de foc în pădure.
6. Una ferdele de cucuruz de familie.

Casă parohială nu este.

Reflectanţii la acest post vor înainta cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopopesc Băiţa, în termenul prescris, şi vor anexa şi autorizaţia P. Ven. Consiliu Arhiep. de a putea concura la această parohie. Cu încuviinţarea oficiului protopopesc candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoştinţă cu parohienii, a predica, eventual a servi.

Oficiul protopopesc ortodox român Băiţa în înţelegere cu consiliul parohial

Băiţa, la 14 Septemvrie 1936.

Dumitru Secărea
protopop.

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80·—
½ „ „ 42·—
¼ „ „ 24·—
⅛ „ „ 12·—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150·—
½ „ „ 80·—
¼ „ „ 42·—
⅛ „ „ 22·—

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul Telegraful Român

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin
pe anul 1937
cu Şematism Lei 50·—; fără Şematism Lei 12·—

Calendarul „Oastea Domnului"
pe anul 1937 Lei 12·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 20 pt. porto postal

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV | Sibiu, 11 Octomvrie 1936 | Nr. 42

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Biserica împotriva comunismului

Ierarhii ortodocși ardeleni, întruniți în luna trecută, la scaunul mitropolitan din Sibiu, au adresat clerului și poporului credincios din Mitropolie o epistolă pastorală prin care îi pune în gardă împotriva propagandei comuniste și-i îndeamnă să lupte cu acest dușman al neamului și al ordinei.

Pastorala aceasta e cum nu se poate mai binevenită. Preoțimea și fiii devotați ai Bisericii sunt de mult înșiruiți în rândurile luptătorilor împotriva acestei hidre care se ridică în contra lui Dumnezeu și a ordinei morale și spirituale întemeiată pe credință și singura în stare să asigure o relativă pace și bunăînțelegere între oameni. Duși de îndemnurile și indicațiile firești ale credinții în Dumnezeu și ale iubirii de neam, ei au simțit că trebue să se înroleze fără ezitare în lupta contra acestui adversar implacabil al tot ce e nobil și înalt. Dar pastorala aceasta a ierarhiei va avea darul să dea luptei în contra comunismului un caracter mai sfânt, mai grav, mai hotărât: însași Biserica în calitatea ei de instituție divină, lăsată de Dumnezeu să păstreze intacte marile adevăruri cari pot asigura oamenilor un maximum de bună convieţuire pământească și de fericire cerească, însași ea, cu toată autoritatea ei morală, a declarat luptă fățișe acestui dușman care demult o batjocurește și o lovește cu mijloacele cele mai crude și mai inumane acolo unde are puterea în mână.

Pastorala ierarhilor ardeleni e o analiză și o combatere temeinică a acestei frivole și îndobitocite concepții de viață pentru care „toate trebuințele omului s'ar fi oprind la: mâncare, beutură, îmbrăcăminte și adăpost".

Intre creștinism și comunism există un antagonism ireductibil. Prin toate fibrele sale unul neagă pe celalalt. Aceasta deoarece comunismul nu e numai o doctrină de tehnică socială, ci este și o concepție integrală despre lume, din care e alungată radical credința în Dumnezeu, în suflet și în viața viitoare. Nici n'ar putea comunismul să le admită pe acestea, căci atunci ar trebui să lase ceva din patetica afirmare că numai printr'o tehnică socială se poate fericì omenirea, iar virtuțiile cari derivă și sunt în funcțiune de credința în Dumnezeu, nu pot avea nici un rol în înobilarea raporturilor dintre oameni și în ușurarea greutăților sociale. Necredința e parte organică, ființială a comunismului. Și deaceea el dă peste tot un fiasco deplin. El este un regim nenatural, anormal pentru oameni. Și viața nu poate curge în cadre anormale multă vreme. Comunismul a putut fi la unele popoare cel mult o etapă scurtă, de experimentare; până n'a fost aplicat s'au putut lega de el mari speranțe. Dar experiența l-a condamnat în scurtă vreme și definitiv ca pe o anormalitate care stinghereşte și păgubește viața oamenilor.

Astăzi, după ce două popoare au experimentat cu prețul unor mari suferințe comunismul, ar fi o neghiobie să mai caute a-l experimenta și altele. Pilda lor să ne ajungă și să ne fie de avertisment zguduitor.

Mai ales neamul nostru trebue să se ferească de-o asemenea experiență, căci ea ar fi desigur fatală pentru libertatea lui câștigată cu mari jertfe și după sute de ani de grea așteptare și de amară viață în robie. Dacă Rusia nu și-a periclitat existența ca stat, fiind locuită de un popor uriaș și nici Spania, fiind o țară omogenă și nepândită de competițiuni străine, statul nostru, înțesat de atâtea minorități și pândit de atâția dușmani în amintirea cărora sunt proaspete înghenunchierile de ieri, ar cădea cu siguranță, din prima zi de anarhie și de amorțire a sentimentului național, pradă lăcomiei acelora cari prea s'au învățat să trăească domnește din exploatarea noastră ca sclavi.

Comunismul duce apa la moara străinilor. La noi, în mod cu totul special, din pricina superiorității culturale a străinilor, comunismul ar fi instrumentul de exploatare a noastră din partea străinilor. Doar nu deageaba îl susțin cu atâta fanatism tocmai anumiți indezirabili proaspeți cetățeni ai țării noastre. Au ei atâta dragoste de poporul nostru că vreau cu orice preț să-l fericească? S'o creadă cei naivi. Pe noi să ne slăbească cu dragostea. Și statul nostru trebue să fie mai tare — i-o spune azi Biserica și-i dă toată binecuvântarea — și să ia de urechi pe toți acești indivizi de anumită rasă pe cari «dragostea» pentru neamul nostru nu-i mai lasă să se astâmpere, și să-i ducă până la Constanța îndreptâdu-i cu un gest definitiv spre țara de unde s'au împrăștiat.

Chestiunea aceasta, atât de indisolubil legată de problema apărării noastre eficace de puhoiul distrugător al sălbătăciei comuniste, trebue rezolvată urgent așa cum o cer interesele neamului nostru, nu cu fraze, ci cu fapte radicale și curajoase.

Dr. D. STĂNILOAE

Ortodoxia în mijlocul frământărilor religioase de azi

Perspectivele religioase și bisericești în țara noastră tentează speranțele optimiștilor, dar nu lasă nepăsători nici pe cei pesimiști.

Optimistul e prins în mrejile unor exagerate așteptări, fiind un imaginativ, un sentimental, un mistic, iar pesimistul fără elan sufletesc vede lucrurile mai rău de cum sânt.

Au existat totdeauna aceste două opinii diferite printre ceice se preocupau de desăvârșirea finală a lucrurilor aparținătoare religiei și bisericii.

Unii sânt de părere că ne găsim pe calea desăvârșirii și totul merge în condițiile cele mai prielnice către ținta finală.

Alții, dimpotrivă, văd stări și fapte în culori intunecate, simptome de destrămare și decadență, cari mergând până la capăt, cine știe la ce prăbușire ne vor duce.

Și una și alta din aceste păreri are susținători. Au substrat în istorie. Ambele teorii găsesc confirmare în toate epocile.

Realismul însă îl face pe om să fie conștient de sine, să-și dea seamă de slăbiciunile firii omenești, și să le recunoască sincer, așteptând totuși îndreptarea lor și neperzându și pacienta.

Un astfel de credincios se va bucura din tot sufletul că sfânta noastră biserică e pregătită azi mai bine decât în trecut, ca să-și îndeplinească sacra sa misiune în sânul neamului românesc.

Semnele vremii de azi nu sânt prielnice unei renașteri în massă a credinții. De aceea biserica apelează la individ și la grupuri de oameni și de femei ca să-i convertească la Hristos, în scop de a-i face creștini cu convingeri religioase și fii devotați ai sfintei biserici strămoșești.

Biserica noastră dispune azi de asociații religioase pentru toate păturile sociale, pentru toate vârstele, pentru bărbați și pentru femei.

Oastea Domnului lucrează în păturile țărănești și muncitorești, *societatea Sf. Gheorghe* e destinată tineretului adult, *Reuniunea femeilor ortodoxe* se nizuește să restabilească altarul în familie iar *Frăția Ortodoxă Română* — această nobilă inspirație a zilelor noastre, — stărueşte în rândurile intelectualilor de a desprinde orientări noua și sigure în perplexitățile de azi, din comoara bunurilor spirituale moștenite dela înaintași, îngrijind ca această comoară să fie transmisă sporită urmașilor noștri.

Biserica noastră, sprijinită de aceste asociații religioase, e încunjurată de trei curente spirituale universale. Uun curent e caracterizat prin lozinca: *Să ținem la religia veche.* Al doilea curent *vrea o religie nouă.* Iar al treilea curent nu vrea să știe de *nici o religie.*

Omul de azi, cuprins în învăluirea acestor curente concomitente are impresia că se găsește într'o casă cu ușile și ferestrile deschise, amenințat să vadă răstornându-se tot ce e în lăuntrul său și în jurul său.

Spre răsărit de țara noastră e Rusia sovietică, în care stăpânește curentul ateist. Uriașul imperiu e condamnat la o agonie îndelungată din pricina ateismului feroce. In Germania cu două confesionalități, s'a pornit un curent popular cu tendința de a înlătura cele două confesiuni și a le înlocuì cu o religie în care pe tronul lui Dumnezeu să stea nația, rasa.

In țara noastră credința strămoșească vrea să stăpânească cu toate drepturile și responsabilitățile în fața lui Dumnezeu și a neamului.

Biserica noastră ortodoxă națională este o stavilă în contra curentului pentru religii nouă și a celui ce caută distrugerea religiei.

In marea mișcare a ecumenicității, Biserica noastră participă cu rugăciunile sale și cu dorința și hotărârea fermă de colaborare cu alte culte creștine.

Sprijinul cel mai însemnat, pe care l-a primit Biserica noastră pentru *păstrarea religiei străbune* este înființarea *Frăției Ortodoxe Române* în 1933. Ea constitue un eveniment istoric, care a stârnit o undă proapătă de idealism creștin în întreaga țară.

Printre elogiile aduse constituirii Frăției Ortodoxe Române merită să reproducem câteva pasagi din articolul dlui Nichifor Crainic: *Spre o lume nouă*, în Calendarul din Martie 1933:

«Covârșitoarea manifestație creștină dela Cluj înseamnă adeziunea lumii intelectuale ardelene la principiile de viață ale ortodoxiei. S'au pus acolo bazele statutare ale unei acțiuni metodice de aprofundare individuală și socială a credinții. Mirenii aceștia de toate categoriile, în fruntea cărora stau profesori universitari vin și proclamă din nou religiunea ca singura putere capabilă să le oțelească sufletele și să le strângă în coheziunea morală a unei societăți românești bine definite.

E vorba, prin urmare de cea mai luminată pătură socială a țării în curent cu ce se gândește în lume, în curent cu ce se petrece în lumea de azi, și, deci în măsură să aleagă o directivă sănătoasă și salvatoare pentru viața poporului nostru.

Epoca noastră nu e o epocă de liniște, ci o epocă de mari frământări și de prefaceri fundamentale. O lume

veche se surpă. O lume nouă se va naşte. Ce se surpă ştim cu toţii. Ce se va naşte nimeni ştie, ci fiecare bănueşte într'un fel sau altul. Dar această lume, care se va naşte nu poate fi altfel decât sufletul care o va crea. Ea va fi după chipul şi asemănarea sufletului.

Niciodată sufletul nu iese mai evident la iveală decât în asemenea epoci de transiţie, când o lume veche moare şi alta stă să se nască».

I

Ortodoxia noastră n'a fost numai o pavăză în vremuri de răstrişte, ci chivotul ei e menit să ne călăuzească şi în epoca libertăţii.

In Ardeal ortodoxia şi-a câştigat merite neperitoare ca o reacţiune religioasă a poporului nostru în contra încercărilor seculare ale asupritorilor streini de a ne suprima viaţa naţională, limba datinele şi aspiraţiunile şi a ne smulge dela sânul acestui pământ.

In această lungă epocă ea a lucrat în lăuntrul poporului nostru ca unicul factor de progres, care a aşezat petrile de temelie ale culturii şi civilizaţiei noastre. Aceste temelii sânt valabile pentru întreg poporul nostru de pretutinderea, pentrucă în ortodoxie e un principiu de unitate capabil de lărgire şi de extensiune, cuprinzând întreagă suflare românească în spaţiu şi în timp. Ortodoxia noastră a fost un admirabil laborator al adevăratei democraţii şi al libertăţii politice naţionale. Valoarea omului şi potenţialităţile lui de sanctificare le-a străjuit această ortodoxie a neamului nostră, a cărei menire nu s'a încheiat. Pentrucă ea este un experiment teologic şi bisericesc, un experiment moral neterminat având o durată permanentă şi mai ales o importanţă statornică de a sintetiza cele vechi cu cele nouă, universalul cu naţionalul, autoritatea cu libertatea, tradiţia cu progresul. Ortodoxia noastră păstrează vii amintirile vremii şi ale veşniciei; îmbrăcat într'ânsa Hristos s'a sălăşluit deapururea în acest neam, când maiestos, când smerit, nu clădind palate ci împrăştiind mărgăritarele veşniciei.

Şi de oarece în această ortodoxie naţională se sprijină conştiinţa noastră istorică, această conştiinţă trezită şi activă e chemată să asimileze tot ce e bun şi să elimine ce e nefiresc.

Noi sântem tradiţionalişti, pentră că ortodoxia e ancorată indisolubil în evenimente petrecute într'un anumit timp, dintr'un anumit loc. Vifleemul, Nazaretul şi Ierusalimul au o semnificaţie simbolică prin personalitatea şi opera Mântuitorului Hristos.

Această atârnare de istorie a ortodoxiei prezintă unele dificultăţi pentru mentalitatea omenească de azi. Pentru că o religie legată de istorie, e în funcţie de ce e local. Pe când o religie, bazată pe raţiune, e în funcţie de ceeace e universal.

Există şi o accepţie ignobilă a tradiţionalismului: că tot ce ţi-se predă trebue privit ca fiind dat de Dumnezeu şi de apostoli şi să nu amesteci nimic în medicina închisă şi stampilată.

Tradiţionalist nu înseamnă a renunţa la raţiune, la reflexiune şi la libertate, ci a nu abuza de acestea. Creştinul ortodox e convins că Dumnezeu i-a încredinţat un lucru preţios. Că Dumnezeu i-a descoperit iubirea şi puterea Sa şi că noi suntem chemaţi la lumina şi la cunoştinţa, la care omul nu poate ajunge singur. Că, pentru cunoaşterea adevărului vieţii, noi suntem călăuziţi de o mână şi de un ochi pătrunzător şi însaşi Providenţa divină ne călăuzeşte toţi paşii spre adevărul absolut.

In tradiţionalismul ortodox venim dela întunerec la lumina cunoştinţii adevăratului Dumnazeu. Ortodoxia ne aduce la botezul graţiei şi la lucrarea sfinţitoare a Bisericii.

Prin sfintele taine dătătoare de viaţă şi prin practica virtuţii ne descoperim păcatele şi ne reînoim întru viaţă şi nădejde. Prin tradiţia ortodoxă dobândim revelaţia puterii şi a iubirii lui Dumnezeu.

Noi, ca sinceri creştini ortodocşi nu putem susţine înaintea creştinilor şi a locuitorilor acestei ţări, că orce credinţă religioasă e în mod necesar adevărată, sau că orce practică creştină e în mod necesar corectă.

Intru cât iubim sincer pe Hristos, păzim poruncile Lui şi ascultăm de Biserică, ne împărtăşim de povăţuirea sfântului Duh spre tot adevărul necesar mântuirii.

Dar trebue să ne aducem aminte că Duhul sfânt nu stânjineşte libertatea omului. Nu sileşte mintea spre adevăr, nici voinţa spre sanctificare.

Nici cel mai înţelept credincios nu poate trece peste autoritatea bisericii, nicio generaţie nu se abate dela linia croită de tradiţie.

De oarece prin biserică creştinul îşi însuşeşte bunurile acumulate ale rasei, individul este scutit de riscurile experimentării proprii. Iată ce spune contele Keyserling: «Numai bisericii se poate mulţumi că învăţături inferioare n'au ajuns la supremaţie — pentru că vulgul e predispus spre astfel de lucruri netrebnice».*

II

Epocile lungi de asuprire din afară au avut darul de a stabilì o unitate lăuntrică bine închegată în sânul poporului nostru din Ardeal. Această unitate n'a putut-o sparge ruptura dela 1700, a Habsburgilor. Transformările prin care străbate au zdruncinat sufletele şi un anume desechilibru s'a produs, prin curentul sectar, care datează, ce e drept dinainte de războiu, dar care s'a întărit între ceice au emigrat în America şi apoi s'au reîntors acasă precum şi prin ceice s'au molipsit de sectarism în taberile de prisonieri din Rusia şi Italia, în timpul războiului mondial. (Statistiea arată că numai baptiştii în România au câştigat 40.000 suflete, în decurs de 15 ani. In 1920 erau 9000 baptişti).

Statul nostru a dus până acum o politică religioasă şovăelnică. A tolerat propaganda sectară, acest cal troian cu agenţi streini, cari pescuesc în tulbure, printre cei ignoranţi şi porniţi spre răsvrătire în contra oricărei autorităţi politice şi bisericeşti.

Statul şi Biserica nu s'au înţeles la vreme că trebue să colaboreze la olaltă în chestia sectarismului şi negligenţele trecute se ispăşesc crâncen.

Scepticii şi ateiştii se găsesc în desechilibru moral, dar tot un desechilibru moral e şi plaga sectarismului.

In ce constă acest desechilibru pentru sectari?

Deşi nu putem contesta în mod absolut zelul religios al acestora, nici dragostea şi reverinţa pentru Hristos, totuşi detestăm totala lor lipsă de înţelegere pentru rostul şi fiinţa Bisericii.

Biserica creştină ca comunitate istorică a fost alcătuită dela început şi din oameni păcătoşi. Şi azi sunt mulţi creştini apăsaţi de fel de fel de păcate. Printre acestea egoismul e cel mai frecvent, fiind natural tuturor fiinţelor omeneşti — şi acesta e păcatul original — deşi fac parte din comunitatea acelora, cari prin iubirea lui Hristos aspiră să dobândească puterea de sus, ca să se izbăvească de egoism şi să fie strămutaţi la largul iubirii divine.

* Graf Hermann Keyserling: Wiedergeburt, pag. 524, Darmstadt 1927.

Când aşteptăm să vedem în credincioşii de azi sălăşluirea vie a Duhului sfânt, aşteptăm ceva ce se va realiza deabia la capătul sforţărilor Bisericii. Pentru că ea nu e menită să fie lăcaşul celor sfinţi, ci al păcătoşilor, cari din adâncul nevredniciei lor cred totuşi că Mântuitorul Hristos îi poate transforma întru asemănarea Lui.

Istoria Bisericii creştine ne dovedeşte că adeseori s'a încercat să se facă din biserică o societate de sfinţi. Dar ceice au stăruit în aceasta, s'au separat în secte, cari n'au fost alcătuite din sfinţi — plini de umilinţă şi de iubire — ci din farisei şi ipocriţi.

Astfel sunt sectarii noştri cari nu fac excepţie dela această regulă generală a sectarismului peste tot.

Tipul sectar e deplin cristalizat şi poate fi descris în mod amănunţit.

El e individualist şi fanatic. Rupându-se de biserică, se crede convertit la Hristos şi chemat să alerge dela om la om, ca să-l câştige pe partea sa.

Sectarul preferă să trăiască în grupuri mici. El alege din gloriile sfintei credinţe anumite adevăruri, dându-le o importanţă principală şi subordonând alte adevăruri tot atât de esenţiale şi necesare pentru mântuire. Sectarul exagerează, iubeşte adausurile arbitrare şi fantastice la credinţă şi la practica ei. Se situiază pe o linie nouă de viaţă etică-profetică, desconsiderând maiestatea cultului tradiţional şi manifestaţiile cucerniciei moştenite. Se provoacă la principiile vorbirii de pe Munte şi la simplicitatea vieţii creştine din veacurile primare, când creştinii, — în aşteptarea venirii a doua — nu se interesau de stat, nici de frământările societăţii. Sectarul de azi se fereşte de frământările politice, economice, naţionale, propoveduieşte frăţietatea şi egalitatea cu cei nevoiaşi şi oropsiţi, nu în temeiul valorii personale, ci al nevredniciei şi al necesităţii graţiei divine. Sectarul, când nu arată nepăsare faţă de stat şi aşezămintele obşteşti, le critică şi le detestă, în rând cu socialiştii şi cu comuniştii, duşmani ai ordinii sociale şi ai autorităţii.

O analiză amănunţită a tipului sectar se găseşte în lucrarea teutonică a savantului Ernest Troeltsch: Die Soziallehren der Christlichen Kirchen und Gruppen, Tübingen 1923, pag. 358—388.

[Sfârşitul urmează] **Tr. Scorobeţ**

* FOIŞOARA *

Rugăciunea mântuitoare

— Povestire istorică —

de Pr. **A. Nanu**

„Mult poate rugăciunea cea fierbinte", (Iacob 5, 16).

In cetatea Orleansului francez, care străjuea cu măreţie malul drept al Loarei, era tânguire mare, ca'n cetatea lui Noe pe vremea potopului, pentrucă hoardele lui Attila o împresurară cumplit din toate părţile, cum n'a mai fost împresurat niciodată pân' la anul 451 după naşterea Domnului. Urlau înfiorător haitele hunilor în lungul bastioanilor, ca vijelia în lungul codrului şi se năpusteau furioşi asupra porţilor, ca lupii asupra strungilor cu oi. De-o parte-i învăpăia însuşi Attila, de alta feciorii săi Irin şi Ellac; aici s'avânta Valemir în fruntea ostrogoţilor săi voinici, acolo se repezea să facă iureş Ardaric cu gepizii săi meşteri şi de muncă şi de luptă, şi pe lângă aceştia le mai curgeau în ajutor puhoaie de alani cu suliţi lungi şi de geloni armaţi cu coase şi de bastarni cu paşul sprinten şi de scandinavi înalţi, cu scut rotund şi de heruli cu nume purtător de groază şi de alte neamuri barbare, cari de cari mai aprige şi mai sălbatice.

Pe când se învolbura primejdia prăpădului asupra cetăţii, cerul se înroşea de flacările satelor şi târguşoarelor din jur, cari ardeau ca jirezile de paie uscate şi văzduhul se cernea de norii sperlei aduse de vânt. Această fioroasă privelişte mări mai tare spaima în sufletele orleansenilor desnădăjduiţi. Iar fugarii scăpaţi, ca prin minune, din pârjol, le buimăciră mai mult capul cu veştile lor sguduitoare:

— Pe unde trece Attila cu calul, nu mai creşte iarbă verde tot anul!

— Nu numai hunii, ci şi căluşeii lor cu fugă drăcească, încă poartă pe vreme de furtună câte-o glugă de piele omenească!

— Pline-s drumurile toate de oseminte omeneşti neîngropate!

— Nu poate fi mai rău nici focul iadului, decât biciul din mâna hunului!

Topiţi de para ăstor veşti, numai puţini băştinaşi avură curajul să-şi apere zidurile vetrelor, împreună cu ostaşii cârmuirii. In zăpăceala mare, unii se zăvorîră 'n chilioarele lor, cu soţii şi cu copii, aşteptându-şi în suspin amar sfârşitul. Alţii se grămădiră în faţa sfintelor altare, cerând în rugăciuni fierbinţi ajutorul cel de sus. Şi iarăşi alţii copleşiră curtea bătrânului vlădică Anian, şi casa şi biserica lui mare, cerşindu-i mila să se roage lui Dumnezeu pentru ei, ca să-i mântuiască din vârtejul morţii.

Credinciosul slujitor al Domnului îşi iubea turma ca sufletul său şi chiar şi pe acesta încă era în stare să si-l pună pentru răscumpărarea ei. Ca om al rugăciunii adânci şi tainice, el de mult îşi petrecea o mare parte a vieţii în veghe şi rugăminte, pentru binele credincioşilor săi. Dar de când eşise vestea potopului hunic, îşi făcuse sălaş în casa Domnului. La altar îl lăsa, seara, soarele ce se scufunda în apele apusului şi tot acolo-l găseau şi zorile dimineţii. Se ruga toată noaptea, din tot sufletul său, pentru mântuirea cetăţii. Şi cu cât sporeau şi groaza şi fiorul în inimile orleansenilor, cu atâta se făcea mai aprinsă şi mai osârdnică şi rugăciunea ierarhului. Iar de când atinseră valurile hunice temeliile zidurilor bătrâne, de când vâjâeau săgeţile nezdrăvane prin aer şi de când bubuiau berbecii nestrujnici în bolovanii bastioanilor, genunchii arhiereului nu s'au mai deslipit de lespedea din faţa sfântului prestol şi limba lui nu s'a mai atins nici de fărâmă de merinde, ci stăruia în rugăciune îngerească. De-aceea alerga lumea la el, ca la un sfânt mântuitor.

— Roagă-te pentru noi, sfinte Aniane, căci ne loveşte greu Attila, ca Faraon pe fiii lui Iacov! îi strigau în plâns creştinii cari îi copleşiră biserica.

— Aveţi încredere în Dumnezeu, dragii mei şi rugaţi-vă lui fierbinte şi El ne va trimite şi nouă un Moise isbăvitor! le răspundea părinteşte episcopul.

— Auzi, cum urlă de sălbatic hunii, împrejur de noi, de se clatină şi bolta cerului! Par'că ne-am afla în groapa leilor, preacuvioase, cu prorocul Daniil!

— La Dumnezeu toate sânt cu putinţă. Dacă v'aţi şti ruga şi voi cu credinţa şi cu căldura lui Daniil, poate-ar îmblânzi şi furia leilor cari răcnesc aşa de cumplit împrejurul vetrelor noastre!

— Uite, cum s'avântă în slavă flăcările caselor aprinse de vrăjmaşi şi cum ne dogoreşte bobotaea din toate părţile cetăţii! Suntem ca tinerii din Babilon în cuptorul cel cu foc!

— O, fiii mei iubiţi, dacă v'aţi şti şi voi ruga aşa de cucernic ca tinerii babiloneni, poate Dumnezeu, cu puterea sa cea mare şi cu bunătatea sa nemărginită, ar răcori şi focul care ne învăluieşte acum!

— Invaţă-ne, părinte al rugăciunii, şi ne-om ruga şi noi aşa! îi strigară c'o gură toţi cei de faţă.

— Ascultaţi dar cuvântul meu, dragii mei, căci ceice mă ascultă pe mine, pe Acela-l ascultă, care m'a învrednicit pe mine, să vă descoper taina mântuirii voastre! Cei calzi la rugă şi buni de arme, s'alergaţi la ziduri, s'ajutaţi cu ruga şi cu lupta ostaşilor noştri răriţi de oţelele vrăjmaşilor!

De-abia-i sburară cuvintele de pe buze şi'n mulţime se şi stârni mişcare şi

Pastorala episcopatului ardelean împotriva comunismului

Nr. 359/1936 Sin. Ep.

Din îndurarea lui Dumnezeu:

NICOLAE,

dreptcredinciosul arhiepiscop al arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu şi mitropolit al Românilor ortodocşi din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş;

ANDREI,

dreptcredinciosul episcop al eparhiei Aradului, Ienopolei şi Hălmagiului şi al părţilor din Banatul Timişan;

VASILE,

dreptcredinciosul episcop al eparhiei Caransebeşului;

NICOLAE,

dreptcredinciosul episcop al eparhiei Orăzii;

NICOLAE,

dreptcredinciosul episcop al eparhiei Vadului, Feleacului şi Clujului;

Iubitului cler şi popor: Har şi milă şi pace dela Dumnezeu-Tatăl şi dela Domnul nostru Isus Hristos.

„Au fost în popor şi proroci mincinoşi, după cum şi între voi fi-vor învăţători mincinoşi, cari vor strecura eresuri pierzătoare şi tăgăduind chiar pe stăpânul celce i-a răscumpărat, îşi vor aduce lor o grabnică peire".

II Petru 2, 1.

Iubit cler şi popor!

Poporul nostru s'a născut deodată: *român şi creştin*, fiind altoit din clipa zămislirii sale cu legea Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos. Dovadă despre aceasta stă şi faptul, că până când la toate celelalte popoare se poate arăta timpul ieşirii lor din păgânătate şi al intrării lor în creştinătate, şi se cunosc numele apostolilor cari le-au încreştinat, în istoria poporului român nu aflăm astfel de date, pentrucă nouă chiar dela obârşia noastră ca popor ne-au fost aşezate în leagăn şi în suflet lumina lui Hristos şi credinţa creştinească. Legea lui Isus Hristos tâlcuită în limba noastră a devenit pentru noi *„legea românească"*. Ea a fost puterea cerească ce ne-a legat de acest pământ pe care au trăit dela început înaintaşii noştri şi peste care ca nişte puhoaie au trecut atâtea alte neamuri hrăpăreţe. Ele s'au scurs ca apa, iar poporul nostru a rămas ca stânca neclintit. In istoria noastră s'au împlinit cuvintele Mântuitorului: *„Fericiţi cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul"* [Mat. 5, v. 5] şi: *„Celce crede în mine are viaţă veşnică"* [Ioan 6, v. 47].

Bunătatea şi nobleţea poporului nostru în tot trecutul lui s'a vădit şi în aceea că el nu s'a făcut vinovat de prigonirea celor de altă credinţă religioasă, de vărsare de sânge, de pângăriri şi de dărâmări de biserici, de desgroparea sau de necinstirea morţilor altor neamuri. Ci poporul nostru având în faţă pilda Mântuitorului a ştiut să sufere cu încredere în Dumnezeu toate nedreptăţile, iar Dumnezeu a răsplătit răbdarea lui cu împlinirea visului său de veacuri, cu adunarea tuturor fiilor neamului într'o ţară frumoasă şi binecuvântată cu toate darurile. N'avem noi, ca popor, o mai mare datorie de împlinit pe această lume decât aceea ca să ne păstrăm ţara întreagă şi libertatea noastră în cuprinsul ei, apărându-i graniţele, câştigate cu atâtea jertfe de sânge, împotriva oricui ar îndrăzni să le atace.

Drept aceea, după înfăptuirea unităţii noastre politice-naţionale toate gândurile bunilor români se îndreaptă de 17 ani spre fericirea ţării şi spre statornicirea ei pe veci în hotarele de astăzi. Hotărârea aceasta, care este a neamului nostru întreg, o dovedeşte mai bine — între alte multe înfăptuiri — şi mulţimea mare de lăcaşuri dumnezeeşti ce se ridică de sârg împânzind tot cuprinsul ţării. Ele sunt dovada că poporul nostru vrea să rămână şi pe mai departe credincios predaniilor sale din trecut şi că nu crede în putinţa altei fericiri decât aceea care isvoreşte din ascultarea de evanghelia Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos şi din povăţuirea pe drumul unei vieţi creştineşti curate.

Dar în hotarele ţării noastre, iubiţii Noştri fii sufleteşti, s'a adunat timpul din urmă şi multă neghină adusă de vânturi, oameni cari nu au acelaş crez cu noi, cari nu au îngropaţi în pământul ţării părinţi şi strămoşi şi nu se simt deci legaţi de el cum ne simţim noi. Aceştia, sprijiniţi de alţi semeni de ai lor de peste hotare, au început să propovăduiască şi la noi învăţături străine de sufletul nostru, rătăciri cari duc popoarele la pierzare, cum este *rătăcirea comunismului*, care prin cuvinte înşelătoare făgăduieşte a aduce raiul pe pământ. Preţul acestui raiu ar fi: să răsturnăm prin volnicie actuala aşezare de stat, să deslănţuim războiul dinlăuntru, ucigând frate pe frate, şi să prefacem în cenuşă bisericile alungând pe Dumnezeu din lume şi religia din suflete.

Nu s'a pomenit pe lume *o mai grozavă rătăcire şi o mai mare erezie, decât aceasta a comunismului*, care ca o fiară sălbatică pândeşte să se arunce asupra tuturor popoarelor. Pilda vie a prăpădului şi a pustiirii ce este în stare să le răstoarne asupra popoarelor rătăcirea şi erezia comunismului, o vedem sub ochii noştri în două colţuri ale Europei, la două popoare mari creştine: de ani de zile în Rusia şi acum mai pe urmă în Spania.

Apostolii urii au deslănţuit în aceste două ţări cel mai groaznic măcel între oameni. Cine n'a auzit la timpul său de milioanele de oameni măcelăriţi în Rusia, unde astăzi domneşte tăcerea morţii şi cea mai cumplită prigoană, şi cine nu citeşte mereu despre fapte de cruzime nemaipomenită din Spania, unde viaţa de om nu mai are nici un preţ, unde toată civilizaţia de veacuri se preface zilnic în ruine şi unde, la sfârşitul cruntului războiu de acum dintre fraţi, totul va trebui clădit iarăşi din temelie? Şi toate acestea pentruce? Fiindcă învăţătura comunistă ştie să răscolească toată patima rea din om. Ea întunecă minţile şi pune stăpânire pe partea animalică din om. Şi doar, cât e de uşor să răscoleşti patima în om şi ce greu e să o potoleşti, apoi să repari toată stricăciunea făcută în timpul cât şi-a perdut minţile!

Domnul nostru Isus Hristos a prorocit vremurile ce le trăim acum. El a zugrăvit cu culori vii persoana lui Antihrist care se va arăta în lume în toată puterea lui. Antihrist nu e numai o singură fiinţă diavolească, ci este acel duh vrăjmas, care s'a arătat oarecând în persoana ucigaşului de frate Cain, în persoana lui Irod, a lui Iuda, iar astăzi se înfăţişează lumii în forma comunismului.

Care e acea învăţătură înşelătoare cu care comunismul, ca oarecând şarpele în raiu, ispiteşte lumea? El pretinde că omul nu e decât trup, lipsit de suflet, şi toate trebuinţele omului s'ar fi oprind la: mâncare, beutură, îmbrăcăminte şi adăpost. Dincolo de moarte — aşa zic prorocii cei mincinoşi ai bolşevismului — nu mai e nimic, totul e aici pe pământ. Pentru a face pe om fericit — spun ei — bunurile pământeşti trebuiesc comunizate, adecă averea particulară, pământul şi casa şi ceeace ai în cuprinsul gospodăriei tale să le iee statul şi să fie ale lui, iar societatea omenească să fie prefăcută într'o grămadă de oameni, în care omul singuratic dispare, cu drepturile şi dorinţele lui. Viaţa aceasta de cireadă e idolul căruia îi slujesc toţi prorocii comunismului. Este limpede că învăţătura aceasta pregăteşte omului cea mai neagră robie, din care dânsul după atâtea lupte de veacuri purtate în numele şi cu lumina evangheliei lui Hristos, a reuşit să scape.

Nu e greu să recunoaştem că această învăţătură fără Dumnezeu izvoreşte din cea mai oarbă necredinţă şi e culmea rătăcirii, care duce la îndobitocirea omului, făptura cea mai aleasă din lume, creiată după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu.

Pentru a înşela lumea, comuniştii nu se sfiesc să afirme că germenele învăţăturii lor s'ar cuprinde chiar în evanghelia Mântuitorului nostru. Aceasta e însă o schimonosire a adevărului, căci Mântuitorul n'a venit în lume să răstoarne prin revoluţii sângeroase rânduiala obştească, ci a venit să îmblânzească inimile, să împace pe om cu Dumnezeu şi cu semenii lui. Mântuitorul ne-a vestit întreg adevărul, arătându-ne că ţinta cea din urmă şi cea mai înaltă a vieţii noastre nu este aci pe pământ, ci dincolo, în viaţa cea veşnică, alături de Tatăl nostru cel ceresc. In lumina creştinismului noi ştim că suntem călători aci pe pământ unde *„nu avem cetate stătătoare, ci o*

---

cete după cete o apucară spre zidurile cetăţii. Dupăce se aşternu din nou tăcerea în biserică, vlădica Anian grăi mai departe:

— Aceia cari aţi lăsat copii, ori bătrâni, ori bolnavi, ori neputincioşi pela vetrele voastre părăsite, să vă repeziţi în clipă acasă şi îngrijiţi-i şi cu rugăciunile inimii, şi cu faptele milostivirii, căci ajutând pe cei strâmtoraţi, pe Dumnezeu îl ajutaţi şi El încă ne va ajuta în pârjolul strâmtorării noastre!

Alte roiuri se desprinseră îndată din mulţime, îndreptându-se spre casă. Episcopul le vorbì apoi celor rămaşi:

— Voi plecaţi-vă înaintea Domnului Dumnezeului vostru! Nu ajunge frângerea genunchilor! Frunţile voastre să se odihnească pe lespezile de subt tălpile picioarelor voastre! Gândul minţii voastre să sboare numai către cer şi bătăile inimii voastre să se înfrăţească numai pentru dobândirea ajutorului dumnezeesc!

De-odată toată mulţimea se prăbuşì la pământ şi rugăciuni stropite cu lacrimi prinseră a plutì spre porţile cerului. Se ruga fierbinte ierarhul şi se rugau cu foc creştinii, ceasuri de-arândul, cum numai în doaga morţii se ştiu ruga pământenii. Şi abia atunci se potoliră valurile duhului săltător spre Dumnezeu, când se înteţiră scâncetele sugacilor şi când sună porunca marelui duhovnic:

— Grăbiţi acum la ziduri şi ştiriciţi asupra ajutorului!

Mulţimea se ridică înviorată şi roì în freamăt viu afară, să afle unde-i semnul mântuirii. Colindă în sborul gândului toată cetatea, dar nu întâmpină nicăirea minunea ajutorului ceresc, numai norii şi fulgerele prăpădului. De-aceea se întoarse îngrozită în biserică, umplându-o cu strigarea desnădăjduită:

— Nici un semn de sus, părinte, nici unul! Iar bălaurii morţii ne copleşesc! Ne-au sfărâmat câteva porţi şi-abia-i mai pot oprì ai noştri!

Păstorul cel bun îi ascultă netulburat şi le răspunse în graiul încrederii:

— Nu vă temeţi, fiii mei! Bun este Dumnezeu şi nu părăseşte pe ai săi! Numai credinţa voastră să fie mai tare şi rugăciunea voastră mai aprinsă! Aşterneţi-vă iarăşi închinării, dar acum celei cu adevărat din inimă! Căci încă nu v'aţi rugat pân' la sudori, ca Hristos în Getsimani!

Feţele se lipiră din nou de lespezile reci şi izvoarele rugăciunii începură iarăşi a ţâşnì din adâncimile sufletelor, ca apele fierbinţi din inima pământului. Şi atâta ţinu năvala ei, pân' se scălda în sudoare toată făptura, ca pe breazda plugului ori trăgând coasa, în năduful zilelor de vară. Atunci o curmă ierarhul zicând:

— Uitati-vă, sosit-a oare ajutorul?

Mulţimea aleargă din nou la ziduri, să soarbă bucuria minunii. Dar în scurt timp se întoarce mai îngrozită şi mai zdrobită sufleteşte.

— Nu ne-a ascultat Dumnezeu nici acum, părinte, şi hunii au străbătut în cetate şi-i pradă cumplit marginile! strigau sguduitor şi mari, şi mici de-o potrivă.

— De-acum numai rugăciunea ne mai poate mântuì: Vrăjmaşii 's în călcâiul nostru! ţipă şi-o ceată de ostaşi scăpaţi din hora peirii.

— Dar Dumnezeu par'că-şi astupă urechile, să nu ne-audă! Ne lasă ca pe nişte viermi netrebnici, să ne calce în copite caii hunilor! Ne lasă ca pe nişte zdrenţe, să ne sfârtice suliţele barbarilor! îi răspunseră câţiva din biserică.

Vlădica Anian nu se tulbură nici acum. Par'că-i licărea mai aprins seninul încrederii în privirea sa hotărâtă. Din îndemnul ei grăi mulţimei:

— Credeţi în Dumnezeu, fiii mei şi'n făgăduinţa sa nemincinoasă! Aveţi răbdare, căci celce se roagă până în sfârşit, acela se va mântuì! Prorocul Ilie cu toată sfinţenia lui, s'a rugat de şapte ori în şir lui Dumnezeu, pentru îndepărtarea secetei de pe faţa pământului şi, cu toată săltarea inimii lui, numai după a şaptea rugă a fost ascultat! Iar voi, cârtiţi abia după a doua închinare, ca evreii lipsiţi de mană! Nu vă pripiţi, dragii mei, în nechibzueală şi nu vă întârâtaţi pe nedreptul! L-aţi rugat pe Dumnezeu să vă mântuiască viaţa şi avutul din potopul prăpădului! Şi-i adevărat că Domnul puterilor nu v'a ascultat nici pe voi şi nu m'a ascultat nici pe mine, care m'am rugat pentru voi. Dar nu din nepăsarea sa de noi, ci numai din vina noastră. Căci ne închinarăm în faţa lui Dumnezeu şi-i cerurăm dreptei sale atotputernice să ne scoată la limanul izbăvirii, dar nu ne-am cunoscut prin nimic păcatele, nu ne-am plâns prin nimic nelegiuirile şi n'am făgăduit prin nimic îndreptarea vieţii noastre! Să-i dăm deci rugăciunii noastre şi căinţa vameşului, şi lacrimile ispăşitoare ale Magdalenei, şi îndreptarea lui Zacheu, şi-atunci ajutorul cel ceresc nu va mai întârzia!

Mulţimea se aşternu a treiaoară rugăciunii, cu tot sufletul şi toată inima. Se rugau bărbaţii cu evlavia preotului Iair, cu braţe înălţate către cer. Se rugau femeile cu focul mamei din Nain şi cu stăruinţa

căutăm pe ceeace va să fie" [Evrei 13 v. 14], deci şi bunurile pământeşti le stăpânim ca nişte ispravnici vremelnici ai lui Dumnezeu, având să-I dăm seama de felul cum le-am întrebuinţat. Grija noastră cea de căpetenie trebue să fie grija pentru sufletul nostru, care e comoara cea mai scumpă ce ne-a încredinţat-o bunul nostru Părinte ceresc şi cu care putem intra în viaţa cea veşnică. A ne lega sufletele numai de bunurile acestei vieţi şi a uita viaţa cea veşnică ce ne aşteaptă, înseamnă a ne perde sufletul, care este mai de preţ decât toate bogăţiile lumii. De aceea zice Mântuitorul: „*Ce va folosi omului dacă va câştiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va perde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?*" [Mat. 16 v. 26].

Nu e deci o nebunie a crede că fericirea o putem găsi numai în bunurile lumeşti şi că pentru comunizarea lor trebue să recurgem la vărsare de sânge, la teroare şi silă? A văzut cineva vreodată: o virtute născută din păcat, sau o fericire plămădită din ruină, sânge, moarte şi blestem?

Domnul nostru Isus Hristos nu învaţă pe oameni să dispreţuiască bunurile materiale ori chiar să se lapede de ele, fiindcă ar fi ele în sine rele şi păcătoase. Aceasta nu! — căci bunurile materiale sunt de Dumnezeu făcute şi-i sunt date omului ca să-i fie de folos pentru susţinerea vieţii şi pentru înfăptuirea scopurilor celor mai înalte, în legătură cu desăvârşirea lui. Dar Domnul nostru Isus Hristos învaţă pe oameni să se ferească de ispitele spre lăcomie, spre furt, spre nedreptate, spre răpire, spre asuprire şi nemilostenie, spre răsbunare şi spre alte păcate întru câştigarea şi folosirea bunurilor materiale. Urmând Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, ca nişte urmaşi ai apostolilor Lui în slujba mântuirii sufletelor, Vă învăţăm şi Noi, iubiţii noştri fii sufleteşti, să ţineţi la moşiile Voastre şi să nu le vindeţi străinilor, ci să le sporiţi cu munca Voastră cinstită; să ţineţi la casele Voastre, la familiile Voastre şi la familia cea mare a neamului nostru şi la pământul românesc — dar pe toate să le chivernisiţi în duhul credinţii în Dumnezeu şi având pururea înaintea ochilor Voştri ţinta cea din urmă a vieţii omeneşti, care este la Dumnezeu.

Mai presus de toate Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos aşază *porunca cea mare a iubirii*, singura care este în stare să clădească fericirea între oameni, pacea, ordinea şi buna înţelegere, în societatea omenească.

Pentru înfăptuirea acestei împărăţii a iubirei între oameni a lăsat Mântuitorul în lume Biserica Sa, trupul lui Hristos, ale cărui mădulare suntem noi fieştecare. Şi precum în trup mădularele îngrijesc unele de altele sprijinindu-se, aşa şi în societatea creştinilor dragostea ce-i leagă pe toţi poartă grijă de fiecare. Numai prin legătura aceasta a iubirii şi prin puterea ei se pot înfăptui lucruri trainice şi în viaţa popoarelor şi a statelor, iar nu prin ura ce o propoveduiesc învăţătorii mincinoşi ai comunismului. „*Căci dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, dar pe fratele său îl urăşte: mincinos este. Pentrucă celce nu iubeşte pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe care nu l-a văzut, nu poate să-l iubească*" [I. Ioan 4 v. 20].

De sigur că societatea omenească n'a ajuns la desăvârşirea morală, cerută în evanghelia lui Hristos. Dar pentru aceasta nu-i de vină sfânta evanghelie, ci sunt de vină oamenii cari nu ascultă de ea, ci o calcă şi nesocotesc. Şi cele mai înaintate popoare creştine se găsesc încă la începutul alfabetului întru învăţarea şi mai ales întru împlinirea evangheliei Domnului Isus Hristos. De aici urmează că această sfântă evanghelie nu e un lucru învechit, ci *ei îi aparţine viitorul.* Incă mult au de învăţat oamenii şi popoarele dela ea. Aluatul evangheliei dospeşte omenirea de aproape 2000 de ani, dar vremea coacerii e în mâna lui Dumnezeu care conduce lumea după planul Său, necunoscut nouă oamenilor.

Mântuitorul a venit în lume nu ca să prefacă pietrile în pâini, ci ca să întemeieze în ea împărăţia lui Dumnezeu, acea împărăţie care ia fiinţă înlăuntrul omului şi de acolo se revarsă în afară în fapte şi orânduieli potrivite voinţei lui Dumnezeu. Dacă ţinem seamă că noi oamenii n'avem nimic ce să nu fi primit dela Dumnezeu, vom înţelege cât de adevărate sunt cuvintele Mântuitorului: „*Nu duceţi grijă spunând: ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom îmbrăca? Că după toate acestea se străduesc păgânii; ştie doar Tatăl vostru cel ceresc că aveţi nevoe de ele. Căutaţi mai întâi împărăţia şi dreptatea Lui şi acestea toate se vor adăoga vouă*" [Mat. 6, v. 31—33]. Iar „*împărăţia lui Dumnezeu nu este demâncare şi beutură, ci dreptate şi pace şi bucurie întru Duhul Sfânt*" [Romani 14, v. 17].

Celce deslănţue patimile omeneşti şi „*scoate sabia, de sabie va pieri*" — a zis Mântuitorul. Nu vedem cum se dovedeşte şi acest adevăr în cele petrecute în Rusia, unde de curând 16 din conducătorii de eri ai comunismului au pierit de aceeaşi soartă pe care dânşii au pregătit-o altora? Oare nu sunt trecuţi prin sabie în Spania ceice au deslănţuit nebunia comunismului? Dar înzadar au sfărâmat comuniştii statuele lui Hristos, căci numele Lui nu l-au putut scoate din inimi, iar glasul Lui îl auzim de peste veacuri spunându-ne: „*Nu vă temeţi de ceice ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeţi-vă mai curând de acela care poate şi sufletul şi trupul să le piarză în Gheena*" [Mat. 10, v. 28].

Dacă societatea omenească mai sufere de rele, acestea trebuesc îndreptate nu cu forţa şi silnicia, ci prin traducerea în viaţă a poruncilor lui Hristos despre dragoste şi dreptate. Numai evanghelia lui Hristos poate înstăpâni în suflete pacea, singura care dă trăinicie şi păcii din lume.

Fiii neamului nostru să tragă toate învăţămintele din cele petrecute la alte popoare şi să nu se lase ademeniţi la fapte ce samănă jale în lume. Să nu-şi plece urechea la învăţăturile nelegiuite ale comuniştilor, aducându-şi aminte de cuvintele sf. apostol Pavel: „*Chiar dacă noi înşine sau un înger din cer ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v'am vestit-o, să fie anatema!*" [Gal. 1, v. 8].

Dragi fii ai neamului nostru! Nu ascultaţi de şoaptele învăţătorilor mincinoşi şi de îndemnurile lupilor îmbrăcaţi în piele de oaie. Aceştia se ascund printre muncitorii din fabrici şi diferitele ateliere, răspândesc vorbe pe şoptite la urechile creştinilor noştri, intră în *sectele* cari atacă credinţa şi biserica noastră, răspândesc pretutindenea neîncredere în statul nostru, folosesc cu viclenie nemulţumirile cari sunt legate de criza grea prin care trece lumea întreagă, trimit în toate părţile gazete şi tipărituri pline de otravă şi toate le fac cu gândul să răstoarne ordinea din ţară şi apoi să dee năvală asupra ei, ca să o stăpânească. Ori unde aţi întâlni oameni cu mintea tulburată de rătăcirea bolşevică, Voi să-i arătaţi paznicilor ordinei din statul nostru şi să nu vă întovărăşiţi cu ei. Ci umblaţi pe calea înţeleaptă a părinteştilor datini, pe care Vă povăţueşte, cu iubire de mamă, sfânta noastră Biserică ortodoxă.

Iubiţi-Vă neamul din care faceţi parte şi pe care milostivirea Părintelui ceresc l-a adus în staulul cald al aceleiaş Patrii.

Iubiţi-Vă pământul care adăposteşte oasele scumpe ale părinţilor Voştri şi fiţi gata în orice clipă să Vă daţi viaţa pentru apărarea lui.

Fiţi cu credinţă neclintită faţă de *M. S. Regele Carol II*, pe care bunul Dumnezeu l-a rânduit să ne fie cârmuitor înţelept şi plin de iubire

In această dragoste şi credinţă faţă de Dumnezeu, faţă de Patrie şi faţă de Rege să Vă creşteţi şi scumpele Voastre odrasle. Căci întru creştineasca şi românească lor vieţuire Vă veţi binecuvânta de către Tatăl cel din ceruri.

La sfatul ce l-am ţinut împreună în Sibiu, la scaunul sfintei noastre mitropolii, Noi părinţii şi păstorii Voştri duhovniceşti, în dragostea ce o purtăm în inimile noastre către Ţară, Neam, Rege şi Biserică, şi cu purtarea de grijă ce o avem către mântuirea sufletelor Voastre, am hotărât să Vă trimitem aceste învăţături şi poveţe. Noi avem încredere în înţelepciunea dreptcredinciosului nostru popor şi ştim că nu-şi va deschide urechile şi sufletul spre învăţăturile pierzătoare ale prorocilor mincinoşi din zilele noastre, dar am voit să Vă aducem aminte de cuvântul apostolului: «*Voi, iubiţilor, acestea mai înainte ştiind, păziţi-vă, ca nu cu înşelăciunea celor fărădelege fiind strămutaţi, să căderi dela întărirea voastră. Ci să creşteţi întru harul şi cunoştinţa Domnului nostru şi Mântuitorului Isus Hristos*". [II Petru 3, 17—18].

Pe lângă acestea, împărtăşindu-Vă arhiereştile Noastre binecuvântări, am rămas

Sibiu, la 22 Septemvrie, anul Domnului 1936

ai Voştri ai tuturora de tot binele voitori

NICOLAE
arhiepiscop şi mitropolit

ANDREI
Episcop al Aradului

VASILE
Episcop al Caransebeşului

NICOLAE
Episcop al Oradii.

NICOLAE
Episcop al Clujului.

Hananiencei şi cu duioşia surorilor lui Lazăr în apropierea mormântului şi cu părul despletit. Şi se rugau şi copilaşii cu mânuţele încrucişate, ca nişte cete îngereşti în jurul tronului dumnezeesc. Răsuna toată cetatea de glasul rugăciunii lor fierbinţi şi de cântecele lor aprinse. Irmoasele închinătorilor biruiră chiotele năvălitorilor. Se sguduia văzduhul de tăria suspinărilor:

— Greşit-am, Doamne, greşit-am la cer şi înaintea Ta şi nu mai suntem vrednici a căuta la înălţimea măririi Tale!

— Dar totuşi Tu eşti nădejdea mântuirii noastre!

— Curăţeşte-ne de toată spurcăciunea sufletului şi a trupului şi scapă-ne din prinsoarea Hunilor!

— Căci nu voieşti să mântuieşti pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi!

Episcopul Anian urmărea cu grijă mersul rugăciunii şi se uimi de isbucnirile ei vajnice. De-aceea îşi zicea în gândul său:

— Aşa era şi rugăciunea lui Moise, prin care a biruit pe Amaleciţi! Aşa era şi rugăciunea lui David, prin care a răpus pe Filisteni! Aşa era şi rugăciunea Macabeilor, prin care au mântuit cetatea Ierusalimului de armele Ptolomeilor! Prin aşa rugăciune ne putem mântui şi noi!...

Abia alunecară aceste iconiţe peste oglinda minţii sale şi deodată răsăriră doi ostaşi grăbiţi în biserică, spărgându-şi drum spre el prin codrul mulţimei.

— S'a ridicat un colb mare la răsărit! Pare-un covor cenuşiu, spânzurat între cer şi pământ! îi grăi cel ajuns întâi în faţa lui.

— S'a ivit din senin un nor negru la apus! Pare-un smeu cu foc în nări! adause îndată şi al doilea.

La auzul acestor cuvinte faţa bunului păstor se lumină ca un soare ce răsare şi buzele lui rostiră cu veselie:

— Bucuraţi-vă fiilor, căci Dumnezeu ne-a ascultat rugăciunea şi ne-a trimis ajutorul cel cerut! Norul din apus va vărsa furtuna, care va zăgăzui năvala vrăjmaşilor, iar colbul din răsărit ne va aduce şireagul oştirilor desrobitoare, cari vor împrăştia ca pe o pleavă, toată hoarda păgânească!

La vestea minunii mulţimea învie ca o făclie de Paşti, din noaptea sbuciumului şi prinse a cânta imnul mulţumirii şi al slăvirii lui Dumnezeu, pentru milostivirea cerească. Şi pe când fierbea văzduhul de melodia cântecului săltăreţ, porni să urle un vifor greu, cu tunete şi grindină, care respinse îndată sub ziduri cetele năvălitoare. Iar când se potoli furia viforului biruitor, se năpustiră oştile viteazului Aetius, asupra barbarilor, căzură visigoţii lui Teodoric pe ei, îi isbiră roiurile alanilor, îi înconjurară pâlcurile francilor şi-i copleşiră stolurile burgunzilor. Ingrozit de loviturile vijelioase Attila o luă la fugă, dimpreună cu toate hoardele. Şi în vreme ce scrâşnea el din dinţi şi blestema cumplit în lungul drumului ruşinos, creştinii slăveau şi binecuvântau cu bucurie în biserica cetăţii: numele lui Dumnezeu...

Pr. **A. Nanu**

Analiza scrierilor lui Clemente Alexandrinul

(filosoful-moralistul-gnosticul)

(1) de **Iosif E. Naghiu**
student-teolog, Cluj
P. S. Sale episcopului Nicolae Colan

I

După istoricul bisericesc Eusebiu,[1] Alexandria a primit creştinismul încă din epoca apostolică, dela Sf. Marcu, discipolul Sf. Petru. In secolul al II-lea aci îşi desvoltă activitatea gnosticii Bazilide, Valentin şi Carpocrat. Ca o reacţiune împotriva gnosticismului se formează celebra şcoală exegetică şi catehetică din Alexandria.[2] Intre reprezentanţii comunităţii creştine erau mulţi cunoscători ai filosofiei greceşti şi ai teologiei iudaice cari deseori discutau problemele teologiei creştine. Aşa se pomeneşte teologul Panten, care a explicat tainele sfintei Scripturi.[3] Dela el nu ni-a rămas nici o carte. Intrucât niciunul dintre contimporanii săi, sau dintre istoricii de mai târziu, nu pomeneşte despre vreo scriere a lui Panten, putem presupune că n'a scris nimic. A rămas însă celebru prin elevul său, Titus Flavius Clemens, cunoscut sub numele de Clemente Alexandrinul. Asupra vieţii lui Clemente Alexandrinul[4] avem puţine date. S'a născut probabil în jurul anului 150 în vreun oraş din Grecia. Unii presupun că s'a născut la Atena, în oraşul interferenţelor spirituale, a curentelor de gândire din acea epocă. Părinţii săi erau păgâni şi el însuşi era iniţiat în misterele lui Eleusis şi simbolurile religioase ale elinilor. De tânăr se converteşte la creştinism. Nu se cunosc împrejurările cari l-au determinat să îmbrăţişeze religia lui Isus. Se poate presupune că a fost fermecat de puritatea moralei evanghelice, de frumoasele sfaturi de celibat virginal, sau de faptul că în Evanghelii se găsesc soluţii satisfăcă-

[1] Historia ecclesiastica, 2, 16.
[2] Pr. Mihail Bulacu, Şcoala catehetică patristică, Oradea, 1928.
[3] Historia eccleciastica 5, 10.
[4] Tixeront, Patrologie.

Reorganizarea fondului de pensiuni

Preocuparea, de natură religios-morală şi culturală a preoţimii, a determinat aceasta tagmă, ca interesele materiale de existenţă şi viitor să le privească ca ceva secundar. Din această cauză, nici o altă categorie de salariaţi nu este într'o situaţie mai precară, decât acest corp de elită din serviciul cel mai nobil şi înalt. Intre ciocan şi nicovală, între picuri de milostenie, storşi cu multă insistenţă din bugetul statului, şi puţina dărnicie a păstoriţilor, cu aceste izvoare anemice de venit, preoţimea nu îşi poate asigura nici cele mai modeste pretenţiuni de viaţă ale prezentului, decum să-şi economisească „bani albi pentru zile negre".

Glasuri răsleţe s'au ridicat în cursul timpului, cerând repararea stării apăsătoare în care se sbate preoţimea, dar au avut aproape totdeauna rezultate puţin îmbucurătoare, ba negative chiar. Bugetul cultelor evoluiază după sentimentele de simpatie, pentru preoţime, a titularului. Şi dacă în prezent sufletul larg înţelegător al dlui ministru a reparat în parte nedreptatea trecutului, totuş mai avem mult de luptat până la satisfacerea tuturor doleanţelor preoţimii, în raport cu salarizarea şi pensionarea în condiţiuni normale şi omeneşti.

Dar tendinţele de îndreptare a situaţiunii în cele mai multe cazuri se reduc la câte un articolaş de gazetă, care trece neobservat, fără ca întreaga preoţime să se sesizeze şi să şi-l însuşească, fără ca încercarea de îndreptare a situaţiunii alarmante în care ne sbatem neputincioşi să fie preocuparea statornică a întrunirilor şi conferinţelor preoţeşti.

Dupăcum numai într'un trup sănătos poate să se sălăşluiască un suflet luminat şi viguros, totasemenea misiunea preoţească, religioasă şi culturală, nu se poate îndeplini, în condiţiuni normale, fără a fi la adăpostul grijei zilelor de mâne. Sărăcia de bunăvoie este podoaba de căpetenie a învăţăturilor creştine pentru călugări şi pustnici,dar nu a preotului de mir cu obligaţiuni familiare, sociale şi culturale. In lume trăind, la cârma corabiei plutitoare pe valurile vieţii, preotul trebue să fie exemplul curăţeniei, cu îmbrăcăminte ireproşabilă şi bine îngrijită. Pe un preot, slab îmbrăcat şi rustificat prin văgăunile uitate ale comunelor îndepărtate de centrele culturii contimporane, nime nu-l ascultă, nici nu-l preţuieşte. Numai ţinând pas cu tot ce se petrece în viaţa socială, culturală şi politică (fără a se molipsi de cea din urmă) preotul poate fi la înălţimea chemării sale şi poate impune cu prestigiu.

Pentru a fi la înălţime, pe lângă cultură, suflet cizelat în focarul nobil al vieţii teologice, este neapărat de lipsă şi o bunăstare materială. Dacă pentru obţinerea diplomei de absolvire a academiei teologice se cer eforturi nu numai ştiinţifice, religioase şi morale, ci şi materiale — pentru menţinerea titularului acestei diplome, la nivelul altor categorii de titraţi, se impun sacrificii pe cari numai acel preot şi le poate permite, care este bine salariat şi cu o pensiune raportată la gradul corespunzător stării sale sociale.

Salarul preoţimii în raport cu pregătirea şi misiunea sacră, îndeplinită cu conştienţiozitatea pe care numai înaltele studii teologice o poate insufla individualităţii sale, este la un procent foarte scăzut. Asupra cauzelor nu mai inzist. Cunoaştem cu toţii tendinţa spre laicizare a aparatului de stat şi indiferentismul religios al celor chemaţi să soluţioneze anemica problemă a salarizării clerului. Şi câţi Doamne sânt între dânşii, cari au crescut cu prescuri şi parastase?

Dacă arzătoarea problemă de mai sus nu depinde de voinţa clerului, ci de bunăvoinţa altora, gospodărirea tezaurului comun al fondului de penzie trebue să fie grija de căpetenie a marei familii preoţeşti. Acestui fond, pentru a şi îndeplini cu prisosinţă rostul său, neapărat îi trebue un alt suport de existenţă.

Incercările de a-l îngloba în bugetul statului au eşuat, şi probabil spre norocul preoţimii. In cazul unei înţelegeri, preoţimea pensionară cu toate contribuţiile enorme la augmentarea fondului, putea fi lăsată la hatârul regimului identic cu salarizarea actuală insuficientă a clerului. Şi cotele de penzie ar fi fluctuat anual în raport cu fărmiturile ce cădeau dela masa altor pensionari.

Cea mai practică şi salvatoare soluţionare a chestiunii fondului de pensie este preconizată de oficiul protopopesc Deva într'o adresă circulară trimisă protopopiatelor pentru studiere şi luarea avizului tuturor preoţilor.

Problema pensionării după cerinţele reale ale preoţimii am studiat-o şi eu, şi am compus chiar statutele, iar faptul că de aceeaş problemă se preocupă şi preoţimea altor tracte este o dovadă mai mult, că nevoia reorganizării fondului de pensiuni este unanim dorită şi reclamată de preoţimea arhiepiscopiei.

Normele după care se va conduce noul statut al fondului de pensiuni, conform expunerii circulării protopopiatului Deva, este cel al „Cassei de pensiuni" a statului, adecă cu o cotizaţie lunară de 10% după salarul brut. Este normal, drept şi echitabil a plăti o taxă conformă cu funcţionarii statului, dacă membrii fondului pretind drepturile şi favorurile pensionarilor de stat. Atunci venitele fondului vor fi de aşa natură, că va putea plăti pensiuni după normele stabilite de statutul funcţionarilor publici, ba în condiţiuni mai avantajoase chiar, fiindcă procentul preoţilor pensionari va fi totdeauna sub nivelul procentului pensionarilor de stat.

Am convingerea fermă, că sânt în asentimentul întregei preoţimi, şi totodată binecuvântarea părintească a I. P. S. Sale Domnului Arhiepiscop şi Mitropolit o vom dobândi în intenţiunile noastre neşovăelnice pe drumul progresului şi al asigurării materiale pentru timpul bătrâneţelor, precum şi în caz de deces a obţinerii unei pensiuni omeneşti pentru văduvele şi orfanii de preot, — şi propun următoarele:

1. Să se delege de fiecare protopopiat un preot, cu depline puteri la conferinţa de toamnă a clerului.

2. Delegaţii pe protopopiate se vor întruni sub preşedinţia preşedintelui Asociaţiei clerului, cu o zi înainte de conferinţă şi vor lua în desbatere articolele noului statut.

3. Noul statut va fi prezentat în şedinţa adunării asociaţiei din următoarea zi şi va fi susţinut de delegaţii protopopiatelor.

4. Statutul votat de asociaţia generală a clerului, secţia Sibiu, va fi înaintat spre aprobare Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, cu rugămintea de a fi aplicat din ziua de 1 Ianuar 1937 cu ulterioara ratificare în sesiunea de primăvară a adunării eparhiale.

Pr. Coriolan Drăgan

AVIZ

Volumul al doilea din lucrarea: Hristos în şcoală, de părintele D. Călugăr, a ieşit de sub tipar şi se poate comanda prin Librăria arhidiecezană, în vederea catiheţilor în învăţământul primar.

Volumul al doilea cuprinde 498 pagini şi costă Lei 220 exemplarul, la care se adaoge Lei 25 porto poştal.

Sibiu, 9 Septemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Sfântul Sinod

Miercuri dimineaţa s'a deschis, la Patriarhie, sesiunea de toamnă a Sf. Sinod al bisericii ortodoxe române.

După ce s'a oficiat un tedeum, în paraclisul patriarhiei, şedinţa s'a deschis sub preşedinţia I. P. S. Patriarh Miron.

La şedinţă asistă şi ministrul cultelor şi artelor, dl *Victor Iamandi*.

***I. P. S. Patriarh* anunţă că la ordinea zilei este: problema stilismului şi a călugărilor agitatori, dela care a avut mult de suferit, în ultimul timp, biserica din Nordul Moldovei şi a Basarabiei.**

Deasemenea la ordinea zilei sânt: Maglavitul, retipărirea Bibliei şi statutul bisericii ortodoxe din America, — probleme date în comisii spre a fi discutate.

I. P. S. Patriarh a salutat apoi pe dl ministru al cultelor, care a mulţumit asigurând pe membrii Sf. Sinod, că e convins că: Biserica are un mare rost în viaţa statului şi că-i va da sprijinul, ori de câte ori i se va cere.

I. P. S. Patriarh a comunicat, că a numit vicar al patriarhiei pe prea cucernicul preot I. Mihălcescu, decanul facultăţii de teologie din Bucureşti.

Deasemeni, a fost numit vicar, al mitropoliei Iaşilor: arhimandritul Valeriu Mòglan.

La începutul şedinţei de Joi I. P. S. *Patriarh* a salutat pe cei trei episcopi numiţi în ultima vreme: Gr. Leu al Argeşului; Nicolae Colan al Clujului; şi Nicolae Popovici al Oradiei.

A arătat apoi meritele care i-au urcat la această treaptă şi le-a urat păstorire îndelungată şi de folos bisericii.

In discuţiile dela ordinea zilei, s'a hotărât să se ceară posturi de misionari la ministerul cultelor, spre a se întări misionarismul în viaţa pastorală.

Nr. 6316—1936

Comunicări

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Păr. Ambrozie Tătar din Hetur, decedat la 14 Aprilie 1936, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Septemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 7145—1936.

Se aduce la cunoştinţă, că dl Candid Popa profesor supl. la Academia teologică în baza §-lui 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, a ridicat dela Cassa arhidiecezană din Sibiu în numerar fără nici o reţinere, ajutorul de îmormântare de Lei 15.000.— (Lei cincisprezece mii) după soţia sa Elisaveta C. Popa, decedată la 9 August 1936.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Septemvrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

---

toare marilor probleme teologico-metafizice şi o justă apreciere a rolului nostru în lume. Studiază la aproape toate centrele culturale ale epocei (Egipt, Grecia, Asiria, Palestina). Inarmat cu făclia culturii evanghelice şi dotat cu un rar talent oratoric, revine în Alexandria, devenind presbiter şi profesor la şcoala catehetică. Ca profesor, era un cald propoveduitor al adevărului revelat spre care i se deschidea calea prin filosofia platonică ce o învăţase în Grecia. Lecţiile lui erau la nivelul filosofiei şi a ştiinţei timpului şi prin aceasta atrăgeau un public numeros. Dintre elevii lui Clemente Alexandrinul, cel mai celebru e poligraful şi polihistorul Origen.

La anul 202, împăratul Septimius Severus închide şcoala Alexandrină, în care vedea un focar al creştinismului. Clemente Alexandrinul se refugiază în Capadochia, la un fost elev al său, la episcopul Alexandru. Asupra ultimilor ani ai vieţii nu ştim aproape nimic. La anul 211 episcopul Alexandru al Capadochiei îl trimite cu o scrisoare la comunitatea din Antiochia, ca pe un bun presbiter, care şi-a servit biserica.[5]

Nu cunoaştem nici data morţii marelui dascăl. La 215, sau la 216, Alexandru, episcopul Capadochiei, într'o scrisoare trimisă lui Origen,[6] vorbeşte despre foştii dascăli Panten şi Clemente. De aci putem deduce că la această dată era mort. N'a fost sanctificat, dar activitatea sa multilaterală merită a fi discutată, atât pentru opera catehetică desvoltată la Alexandria, cât mai ales pentru scrierile şi pentru ideile pedagogice pe cari unii le consideră ca cea mai clară expunere a pedagogiei patristice.

După Eusebiu din Cezareea,[7] Clemente Alexandrinul a scris: Opt cărţi de Stromate, cari se 'ntitulează „Stromatele de memorii gnostice, după veritabila filosofie a lui Titus Flavius Clementus"; tot aşa de numeroase sânt şi cărţile numite Hipotipoze, unde citează cu numele pe Panten ca maestru al său şi unde expune explicaţiile asupra Scripturii şi a tradiţiei. I se mai atribue o carte de exortaţie adresată grecilor, 3 cărţi cu titlul Pedagogul, o altă carte întitulată: Care bogat se va mântui? Scrie o carte asupra Paştilor, tratate despre post, despre supunere, o carte de exortaţie pentru răbdare adresată noilor botezaţi, o carte numită Canon ecleziastic, sau împotriva judaizanţilor, pe care o adresează episcopului Alexandru".

Nu ni s'au păstrat toate operele lui Clemente Alexandrinul, dar spre satisfacţia noastră ni s'au păstrat cele mai importante: Profetica, Pedagogul şi Stromata. Cea mai regretabilă perdere e „Hypotipoze" pe care o citează deseori Fotie. Fotie încearcă să corecteze anumiţi termini şi anumite ipoteze din această operă,[8] dar o consideră, în general, o operă de mare valoare.

Vom încerca să expunem ideile mai importante ale lui Clemente Alexandrinul, dar nu pe opere (în senzul ca să rezumăm fiecare operă) ci după problemele pe cari le tratează. Ne vom folosi de împărţirea făcută de abatele Gustave Bardy, în traducerea franceză a scrierilor lui Clemente Alexandrinul, apărută în colecţia „Moralistes Chrétiens" de sub conducerea lui M. Bandin, profesor la facultatea teologică a universităţii din Strasbourg.

[5] Eusebiu, Historia ecclesiastica, 6, 11.

[6] Eusebiu, Historia ecclesiastica, 6, 14.

[7] Eusebiu, Historia ecclesiastica, 4, 13.

[8] Abbé Gustave Bardy, Clement D'Alexandrie, pg. 17.

Câteva note biografice despre fostul profesor Ioan Cioncă. — Preotul nostru *Ioan Dordea* din parohia Haşag, protopopiatul Mediaşului, ne comunică din viaţa amintitului fost cel dintâi profesor al actualului nostru Suveran, câteva date, din care publicăm următoarele:

Cu prilejul serbărilor culturale, desfăşurate de curând la Blaj, ziarele spuneau că primul profesor ardelean, Ioan Cionca, al M. Sale Regelui Carol II, ar fi fost din regiunea Sibiu-Răşinari, ear un ziar din Cluj scria că I. Cionca era din Răşinari.

Pentru constatarea adevărului vă comunic, că *Ioan Cionca* profesorul M. Sale Regelui a fost din comuna *Haşag*, judeţul Sibiu. A terminat cursul clerical în anul şcolar 1871/72, cum se poate vedea din *Programa institutului pedagogic-teologic a seminarului «Andreian»* publicată de fericitul fost director-profesor *Ioan Hania* în anul 1885.

Ioan Cionca, un tiner foarte inteligent, — cum spunea tatăl meu învăţător, — îndată după absolvirea teologiei şi-a vândut câteva parcele de pământ ce avea şi astfel, ajungând la bani, s'a înscris la liceul „A. Şaguna" din Braşov unde a luat examenul de maturitate (bacalaureatul) şi a trecut la Bucureşti. Aici a fost numit profesor, — ştiind perfect limba germană, — la o şcoală luterană.

Prin vara anului 1887—88 mi-aduc aminte a fost prin Haşag, chiar şi 'n casa părinţilor mei, şi văzându-mi atestatul de prima clasă gimnazială dela gimnaziul luteran din Sibiu, m'a cinstit cu un pol, zicând tatălui meu: „Lasă băiatul să termine 4 clase secundare la acest gimnaziu, apoi trimite-l mie, eu îi voi purta de grijă, îl voi fericì"...

După ce în 1901 am ajuns preot în comuna mea natală Haşag, am corespondat cu profesorul Cionca. Mi-a trimis şi cărţi dela Bucureşti, şi fotografia caselor sale din comuna Cacoviţa, de lângă Sebeş, unde petrecea vara, locul natal al soţiei sale, fiica preotului Ioan Mihu, fost pe vremuri în serviciul Consistoriului nostru arhidiecezan la Sibiu.

Renumita pianistă *Aurelia Cionca* — astăzi măritată Pipoş, — artistă mult apreciată şi patronată de Regina Elisabeta (Carmen Sylva) a României, — este fiica profesorului Ioan Cionca.

A apărut, în colecţia «*Popasuri duhovniceşti*» luminoasa şi calda apologie dedicată *monahismului ortodox* de I. P. S. Sa mitropolitul nostru Nicolae. Expunerea e cuceritoare şi te preumblă când prin furtunile trecutului nostru, evocat cu duioşie şi cu plasticitate, când prin înălţimile albastre ale cugetării înaripate şi departe văzătoare; aci te face să meditezi cu seriozitate asupra rostului unei vieţi de eroism creştin, aci te face să te entuziasmezi de perspectivele minunate ale creştinătăţii noastre româneşti. Sunt în ea pagini magistrale de analiză a spiritualităţii personale şi sociale, justificări definitive ale ascezei. E o lectură ziditoare de suflete şi luminătoare de minţi.

*

Problema păcii prin biserică. — S'a întrunit, luna precedentă, la Bruxelles, congresul pentru pace. Interesant este raportul *comisiei eclesiaslice* făcut în acest congres. Raportul, care propune o strânsă colaborare a forurilor bisericeşt cu cele politice, declară:

„Reformele încercate în cadrul şi prin metodele Societăţii Naţiunilor, oricât de utile ar putea fi, nu pot ajunge, singure, la rădăcina tulburărilor actuale. Soluţionarea chesttunilor mondiale trebue cerută credinţei creştine, care are puterea să transforme inspiraţia şi mobilele de activitate, atât individuală, cât şi publică.

„Pentru atingerea acestui scop, Societatea Naţiunilor trebue să convoace, neîntârziat, o conferinţă mondială, la care să participe şi statele care nu fac parte din Ligă. Preoţii îşi iau angajamentul de a intervenì pe lângă guvernele ţărilor respective de a lua parte la această supremă consfătuire internaţională".

Dacă, alături de activitatea bisericii, la rândul ei *şi şcoala* îş va aduce partea de contribuţie, crescând tineretul în aceeaş direcţie spirituală, nu mai încape îndoială, că misiunea bisericii va fi încoronată de succesul dorit.

Misionare

Adunarea Oştii Domnului la Făgăraş

Duminecă 27 Sept. a. c. s'a ţinut la Făgăraş o mare adunare a credincioşilor noştri înrolaţi în „Oastea Domnului". Au luat parte fraţi şi surori din 38 de sate în număr de vreo 250 persoane.

Bătrâna biserică a Făgăraşului s'a dovedit neîncăpătoare pentru a cuprinde pe toţi evlavioşii închinători. Alături de parohul local am slujit şi subsemnatul: Liturghia înainte de masă şi Vecernia după masă. După sf. Liturghie ostaşii cu drapelele în frunte a făcut procesiune religioasă, pe străzile principale ale oraşului, iar la o răscruce de drumuri au format un cerc mare, şi strângându-se şi altă lume s'a ţinut o mică adunare de chemare la Hristos şi sf. Sa Biserică, prin cuvântări şi cântări.

Adunarea de după masă a fost impresionantă. Atât Sâmbătă, cât şi Duminecă seara s'a predat şi o piesă religioasă, precedată, Sâmbătă seara de conferinţa subsemnatului despre Sf. Scriptură.

Puneri la punct

a. La această manifestaţiune religioasă, atât de bine populată, ar fi fost de dorit să ia parte mai mulţi din Cuc. preoţi din jur. Astfel de prăznuiri se fac odată pe an într'o parohie, şi mai ales când e vorba de parohia centrală, credincioşii alergând în număr mare, e bine să fie prezenţi şi preoţii, cari apoi în Dumineca următoare vor avea material suficient de predicare în parohiile respective.

b. In împrejurările de acum ale câmpului misionar, preoţii e bine să se întâlnească cât mai des, mai ales unde se află un reprezentant dela centrul Mitropoliei. E mare trebuinţă de împreună sfătuire, pentruca lupta să o putem duce de comun acord.

c. Un lucru curios: Adunarea dela Făgăraş a fost pregătită fără ştirea păr. Tr. Ciocănelea. Aceasta din vina credinciosului ostaş *I. V. Lazar*, care socotind că pe părintele nu-l interesează Oastea, a pregătit piesa şi a convocat adunarea. Astfel de erori, am dorì să le evităm de aici înainte. Orce manifestaţiune religioasă nu poate avea loc într'o parohie fără ştirea preotului şi tără ca noi dela centru să nu fim avizaţi. In cazul Făgăraşului am salvat aparenţele şi toate au ieşit bine.

d. Aduc deosebite mulţumiri păr. Tr. Ciocănelea, o figură de preot adevărat, slujitor plin de râvnă al altarului Domnului, care ne-a primit cu toată draşi alături de care cu mulţumire ni-am putut îndeplini misiunea în parohia ce o conduce.

Nădăjduiesc că voi avea prilejul să pot lucra şì cu alţi prea cucernici părinţi din ţara Făgăraşului, întrucât secerişul este bogat în acelea părţi şi sufletele setoase după cuvântul lui Dumnezeu.

Preot **Gh. Secaş**
misionar eparhial.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a plecat cu trenul din 8 l. c. la Bucureşti, pentru a lua parte la lucrările Sfântului Sinod.

Preoţii şi bugetul. Din capitala ţării se vesteşte că ministerul cultelor ar fi luat hotărârea ca să treacă în buget, pe data de 1 Noemvrie, 30 la sută *din preoţii extrabugetari*, — adecă 180 preoţi extrabugetari cari îndeplinesc condiţiile legale, — ear ceilalţi vor fi salarizaţi pe data de 1 April 1937...

Muzeu bisericesc. Cu ocazia congresului *Frăţiei Ortodoxe Române*, care se va ţinea la Arad în 25 şi 26 Octomvrie 1936, se inaugurează în Palatul Cultural un început de *muzeu bisericesc*. Vor fi expuse în deosebi obiecte vechi: cruci, potire, icoane, sfeşnice, cădelniţe, odăjdii, prapori, chivot, scaune, prestol, ripizi, etc. dela bisericile din eparhie şi dela particulari.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 11 Octomvrie 1936, va predica părintele protopop *E. Cioran.*

Nr. 855—1936. (48) 1—3

Concurs

In temeiul Art. 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter şi în conformitate cu ordinul Ven. Consiliu arhiepiscopesc din 14 Iulie a. c. Nr. 5436, se publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter al protopopiatului *Făgăraşului*, cu sediul în Făgăraş.

Protopopul instituit conform legilor în vigoare va fi şi parohul titular al parohiei I Făgăraş şi va fi îndreptăţit la următoarele beneficii:

1. Salarul dela Stat.
2. Diurnele protopopeşti dela Stat.
3. Venitele parohiale dela parohia I Făgăraş. Folosinţa sesiei parohiale de 16 jugăre plus 2 jugăre din sesia capelei.
4. Cvartir, luminat şi încălzit în casa protopopiatului.
5. Venitele normate de legi şi regulamente din protopopiat.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, în termenul fixat, instruite cu toate documentele cerute prin conclusul Congresului Naţional Bisericesc Nr. 111 din anul 1888, în termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Telegraful Român", Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc în Sibiu.

Făgăraş, din şedinţa consiliului protopopesc, ţinută la 28 August 1936.

Preot **Pavel Borzea** m. p. adm. prot.
preşedinte.

Gheorghe Dragoş m. p., director
notar.

Nr. 7431—1936.

Aprobat.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consiliului arhiepiscopesc, dela 3 Octom. 1936.

Consiliul Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu.

Nr. 111—1936. (47) 1—1

Publicaţiune

Biserica ortodoxă română din Jina, dă în intreprindere, prin licitaţie publică, construirea bisericii nouă, conform planului şi devizului, — care se va ţinea în ziua de 18 Octomvrie 1936, în comuna *Jina* la ora 2 p. m. în localul şcoalei primare din loc.

Condiţiile se pot vedea la of. parohial.

Jina, la 1 Octomvrie 1936.

Oficiul parohial ort. rom.
Pr. **P. Acelenescu,**
paroh.

Nr. 257—1936. (49) 1—3

Concurs

In temeiul Art. 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter şi în conformitate cu ordinul Ven. Consiliu arhiepiscopesc din 2 Iulie a. c. Nr. 4804, se publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter al protopopiatului **Geoagiului**, cu sediul în Geoagiu-Suseni.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

I Dela protopopiat:
1. Diurna dela Stat.
2. Locuinţă în natură, cu dependinţe în stare bună.
3. Intregire de salar dela Fondul protopopesc Lei 6000 anul.

II. Dela parohie:
1. Salar dela Stat conf. coalei B.
2. Casă parohială cu 3 încăperi, în stare slabă.
3. Sesie parohială 3 jug. arabil, 1 jug. 223 st. p. grădină cu pomi, 3 jug. 986 st. p. pădure, 946 st. p. păşune.
4. Venitele stolare uzitate în protopopiat.
5. Folosirea curţii bisericii şi a cimitirelor.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, în termenul fixat, instruite cu toate documentele cerute prin conclusul Congresului naţional-bisericesc Nr. 111 din anul 1888, în termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Telegraful Român", Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc în Sibiu.

Geoagiu, din şedinţa consiliului protopopesc, ţinută la 23 Iulie 1936.

Pr. **Inocenţiu Tiruţa** m. p. adm. prot.
preşedinte.

Nicolae Molot m. p.
notar.

Nr. 8100—1936.

Aprobat,

Sibiu, din şedinţa plenară a Consiliului arhiepiscopesc, dela 3 Octomvrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu.

Nr. 110—1936. (46) 1—1

Publicaţiune

Biserica ortodoxă română din Jina, în baza deciziunii adunării extraordinare a parohiei, dă în intreprindere dărâmarea zidurilor şi selecţionarea materialului, dela clădirea ruinată, prin licitaţie publică care se va ţinea în ziua de 18 Octomvrie 1936, la ora 2 p. m.

Condiţiile se pot vedea la oficiul parohial.

Jina, la 1 Octomvrie 1936.

Oficiul parohial ort. rom.
Pr. **P. Acelenescu,**
paroh.

Nr. 230—1936. (50) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Consiliul parohial ortodox român din Mercurea-Ciuc publică licitaţie, pentru darea în antrepriză a construirii unui zid cu gard de fier în jurul nouei biserici, pe ziua de *28 Octomvrie 1936*, ora 11 a. m. în localul prefecturei.

Condiţiile de licitaţie, planul lucrării, precum şi caietul de sarcini se pot vedea la oficiul parohial, unde se înaintează şì oferta.

Lucrarea este de circa 270,000 Lei.

Ofertanţii vor depune o garanţie de 10% din valoarea lucrării.

Oficiul parohial ort. român:
Pr. **Ion I. Borcan.**

Nr. 234—1936 (45) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Căinelul de sus**, protopopiatul Băiţa, cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Intregirea de salar dela stat.
2. Sesiune parohială: 1 jug. 800 st. p. arător şi păşune.
3. Folosirea cimiturului.
4. Stola obicinuită în parohie.
5. Un (1) stânjin lemne de foc în pădure.
6. Una ferdele de cucuruz de familie.

Casă parohială nu este.

Reflectanţii la acest post vor înainta cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopopesc Băiţa, în termenul prescris, şi vor anexa şi autorizaţia P. Ven. Consiliu Arhiep. de a putea concura la această parohie. Cu încuviinţarea oficiului protopopesc candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoştinţă cu parohienii, a predica, eventual a servì.

Oficiul protopopesc ortodox român Băiţa în înţelegere cu consiliul parohial

Băiţa, la 14 Septemvrie 1936.

Dumitru Secărea
protopop.

Ad. Nr. 262—1936 (44) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Vâlcelele-Rele,** din protopopiatul Haţegului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială nu este.
2. Sesiune parohială în teritoriu de 6 jugăre şi 800 st. arător.
3. Adău de fiecare casă 2 măsuri (à 30 litri) de porumb nesfărâmat.
4. Câte una zi de lucru de fiecare familie.
5. Salarul dela stat.
6. Stola obişnuită în tract.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român din Haţeg în termenul indicat.

Candidaţi vor anexa la cererile de concurs autorizaţiunea dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida în această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru ca să fie cunoscuţi de credincioşi.

Haţeg, 15 Septemvrie 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român din Haţeg în înţelegere cu consiliul parohial.

Ieronim Ciocan
protopop

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80·—
1/2 „ „ 42·—
1/4 „ „ 24·—
1/8 „ „ 12·—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150·—
1/2 „ „ 80·—
1/4 „ „ 42·—
1/8 „ „ 22·—

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin
pe anul 1937
cu Şematism Lei 50·—; fără Şematism Lei 12·—

Calendarul „Oastea Domnului"
pe anul 1937 Lei 12·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 20 pt. porto postal

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALA
„ASOCIAȚIUNII"
SIBIIU

Anul LXXXIV — Sibiu, 18 Octomvrie 1936 — Nr. 43

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Întoarcerea la sufletul neamului

Evoluția românească modernă nu s'a făcut pe baza realităților sufletești specifice poporului nostru. Acestea au fost continuu și sistematic neînțelese și înăbușite.

La remorca ideologiilor revoluționare apusene și de dragul de a imita pe alții pe teren administrativ, social și cultural, ne-am vândut — s'ar zice — sufletul. Am distrus și am sfărâmat ca niște iconoclaști valori și icoane din trecut, pentru a ne forța creșterea în tipare împrumutate.

O evoluție sănătoasă și normală ar fi pornit dela studiul specificului nostru românesc. S'ar fi căutat punctul central al spiritualității noastre, acel **Weltanschauung** *organic structurii noastre etnice, direcția lui naturală de orientare și desvoltare.*

Principiul fundamental al unei culturi românești autentice odată găsit, el ar fi trebuit să devină coloana vertebrală, focarul de sinteză al tuturor influențelor din afară. N'am fi căzut robii acestor influențe, n'am fi dispărut ca ființă spirituală în fața lor, ci le-am fi asimilat, am fi îmbogățit și crescut cu ele sufletul nostru românesc.

Din păcate însă, ni-au lipsit la întorsătura cea mare a istoriei căpeteniile cu orizont, mințile clarvăzătoare care să fi pus temelie solidă și să fi dat direcție **adevărată** *evoluției noastre moderne. A fost mai comod să se împrumute din occident o civilizație de exterior, decât să se inaugureze o politică vitează de cultivare a sufletului românesc, în raport direct cu natura și aspirațiile lui.*

Intru aceasta stă — după modesta-mi părere — rădăcina tuturor relelor cari surpă baza țării noastre și-i paralizează viața pe toate tărâmurile!

Să privim lucrurile întâi pe plan intelectual.

Observăm că ambianța culturală dela suprafața vieții românești este lipsită de unitate, omogenitate și originalitate. Este o oglindă spartă în cioburi în care lumea și ideile se resfrâng haotic și contradictoriu. Poporul nostru nu-și prelungește sufletul și aspirațiile în ea. In schimb însă nu se poate concepe un teren mai potrivit pentru toți străinii ce necinstesc și otrăvesc misiunea sfântă a slovei. Pornografia e la larg și în floare, și se plimbă nestingherite dar ucigătoare de suflete utopiile și toate extravagențele din cele patru vânturi.

Situațiunea — în olimpul literaturii de pildă — a devenit atât de gravă, încât dl profesor Nicolae Iorga, acest uriaș interpret al cugetului și al simțirii românești, a găsit îndemnul lăuntric să înceapă o luptă de redresare. S'a născut așa **„Noul Sămănător"**. *Steagul desfășurat de el este al unei acțiuni de purificare, de înrădăcinare a atmosferii artistice în multiplele bogății spirituale ale neamului nostru. In haina de sărbătoare a frumosului, să vorbească* **„cugetul clar"** *al neamului adevărat; să bată inima caldă, inima imaculată a «țării reale», acolo unde, după vorba dlui Nichifor Crainic, există încă simțul pentru valorile ideale, pentru puritățile ce vin de sus, pentru măreția faptelor, pentru sublimitatea devotamentelor. Acestea să aibă peste tot cuvântul, nu morbiditatea și decadența țării suprapuse! Căci arta produce sclipiri numai atunci când aceste sclipiri sânt și splendori duhovnicești. Cam acesta-i crezul.*

Dar deși îndărătul vorbelor și scrisului dlui Iorga fulgeră gândul și electrizează simțirea, am putea spune că acțiunea ce-a întreprins nu găsește suficientă ascultare, nici destul de larg ecou. Până nu se sapă adânc și nu se smulge răul din rădăcini; până când nu se dărâmă turnurile de carton ale pseudo-culturii zise românești și **nu ne întoarcem la noi înșine ca să pornim de acolo,** *până atunci apostolii românismului și-ai spiritualității lui sânt «glasuri cari strigă în pustiu». Să nu ne surprindă deci, în actuala temperatură culturală și morală dela noi, zeflemelele și săgețile triviale ce se îngrămădesc și înconjoară din toate părțile orice mișcare de îndreptare.*

Privind acum lucrurile prin altă prismă, constatăm că nicăiri nu s'a simțit și nu se simte mai dezastruos și mai dureros carapacea sufocantă, pustiitoare a ideologiilor cu substrat și structură străină ca pe teren sufletesc-religios. E natural ca docții cu formație și cultură neromânească și atee să fi pierdut solidaritatea de simțire cu poporul nostru. E tot atât de natural ca ei să fi pierdut odată cu ea și **afinitatea efectivă** *pentru problemele religioase. De aici acea statornicire a tuturor în negație și permanenta lor lovire în edificiul celei mai gingașe părți din sufletul neamului. Biserica, această purtătoare a rosturilor spirituale ale țării, nu are și nu poate avea locul și prestigiul ce i se cuvine, într'o cultură care nu-i a sufletului românesc. In multe părți ea a devenit — să avem curajul să mărturisim — o caricatură din al cărei ridicol s'au creiat și trăesc ca scriitori un Tudor Arghezi și un Damian Stănoiu.*

Dar lipsind din viața românească primatul duhovnicescului și adâncile inspirații religioase, cele mai funeste consecințe n'au întârziat să se arate. Acea **virtute românească** *care a fost tăria și pavăza românismului în atâtea împrejurări grele, care a făcut mărirea și splendoarea voevodală din trecutul nostru, se pare c'a murit în vremea noastră. Viața individuală, socială și politică se caracterizează prin cea mai totală lipsă de disciplină și de cinste. Demoralizarea și imoralitatea produc răni de moarte. Scandaluri publice de proporții catastrofale exemplifică potopul de păcate care macină vlaga și distramă tăria morală a poporului nostru.*

In timpurile grele de astăzi, și în așteptarea altora poate și mai grele, o întrebare se conturează și iese în evidență cu tot mai multă claritate: De unde ne va veni îndreptarea? Răspunsul este răspicat și clar: De nicăiri decât numai dela întoarcerea la sufletul neamului. O cultură alcătuită pe baza acestui suflet și pe măsura lui va restabili echilibrul valorilor. O nouă ambianță intelectuală se va creia în care nu va mai fi loc pentru otrăvuri zise culturale. Spiritualitatea românească și instituția care o reprezintă — biserica — își va regăsi poziția și funcțiunea de cinste. Ea va purifica, sus, lumea ideilor, iar jos, în viața practică, va face să reînvie — îndreptătoare și salvatoare — virtutea românească.

Prof. **Nicolae Grosu**

Ortodoxia în mijlocul frământărilor religioase de azi

III

Cele mai principale erori doctrinale ale sectarilor sunt:

a) Concepția asupra «mântuirii»,
b) Individualismul exagerat,
c) Concepția despre Sf. Scriptură,
d) Ideea de biserică.

Să le analizăm pe scurt.

a) Cu privire la «mântuire», după sectari ea culminează în *jertfa de pe cruce* a Mântuitorului. (Semnul sfintei cruci și însuși crucea ca obiect de venerațiune sunt respinse de sectari).

Aceștia au adoptat cuvintele sfântului apostol Pavel, dar au strâmtat spiritul lor: «Căci am judecat să nu știu între voi altceva, decât pe Isus Hristos și pe Acesta răstignit« (1 Corinteni, 2, 2).

Mântuirea prin cruce este esența învățăturii sfântului Pavel, dar oricât de vitală și glorioasă este jertfa de pe cruce, Biserica noastră crede așa: «...*Carele pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire s'a pogorât din cer... și s'a făcut om... s'a răstignit, s'a îngropat... a înviat a treia zi... s'a înălțat la cer... cred în Duhul sfânt... în sfânta sobornicească și apostolească Biserică*».

Moartea și învierea Mântuitorului — deși sunt fapt istorice — arată că a întrat în istorie ceva ce trece dincolo de istorie și trupul lui Hristos (Biserica) trebue să păstreze moartea Domnului, ca viața lui Isus să poată fi manifestată în trup.

Moartea, care a fost enigma insolubilă în Vechiul Testament, devine prin cruce poarta vieții veșnice. Moartea pe cruce nu e mântuire ci prețul cel mai înalt oferit pentru mântuirea noastră, ca să scăpăm de moarte și să ne facem părtași de viață veșnică a Celui înviat.

Sectarii neglijează realitatea îngrozitoare a păcatului. Reduc Cina cea de taină la un act comemorativ, iertarea păcatelor la o mărturisire publică, în fața mulțimii, fără absoluția duhovnicului.

b) Individualismul sectar.

Pentru sectar religia e chestie pur individuală între om și Dumnezeu. Convertirea individuală la Hristos e ținta supremă a vieții religioase sectare. Religia creștină e a raporturilor omului cu Dumnezeu, cu deaproapele și cu lumea. Deși în concepția Bisericii noastre, religia e lucrul cel mai personal, ea nu e individualistă.

Creștinul ortodox prin botez e întrodus în biserică, devenind astfel membrul unei societăți văzute.

După concepția noastră ortodoxă, legătura noastră cu Mântuitorul e în funcție de legătura cu biserica, proiectarea în timp și în spațiu a Intrupării. Prin sfântul botez, creștinul ortodox renăscut e încorporat în familia Bisericii și oridecâteori legăturile noastre cu Hristos sunt slăbite ori întrerupte prin păcat, prin taina pocăinții și a împărtășaniei se restabilește legătura inițială dela sfântul botez.

Jertfa Răscumpărării lui Isus Hristos nu este act particular ci cosmic.

c) Concepția sectarului despre Sfânta Scriptură e că această Carte conține Cuvântul lui Dumnezeu. Dar nici o lămurire precisă nu au sectarii cum a ajuns la existență această carte, cum s'a alcătuit, pe ce autoritate se întemeiază colecția sfintei Scripturi. Astfel de chestiuni, pe care mintea pururea iscoditoare și le pune, au fost cu totul neglijate de sectari. Aceasta e o scădere esențială a sectarismului, din care decurg incoherențele cugetării lui. Sunt caracteristice în această privință mărturisirile unui faimos întemeetor al metodismului, I. Wesley, care spune cu multă emfază:

«Eu nu sunt decât o șubredă ființă de o zi, care trec prin viață cum trece paserea prin aier. Eu sunt un suflet dat de Dumnezeu și mă reîntorc la El. In orice clipă mă pot stinge și ca un strop mă întorc în oceanul eternității.

Cât timp mai sunt în această viață, un singur lucru vreau să cunosc: calea la cer și cum mă voi putea sălășlui la limanul sigur al fericirii de dincolo. Insuși Dumnezeu s'a pogorât la noi să ne arate calea la cer. Pentru acest scop s'a pogorât din cer. Și calea cerului ne a fost deschisă de El însuși în această carte. Dați-mi acea minunată carte! Ori cât m'ar costa, vreau să o am. Cartea lui Dumnezeu.

Aceasta este Cartea. Pentru ca să pot fi fericit, mi-e deajuns o singură carte. Vreau să fiu unul care mă adăp dintr'o singură carte. N'am dorința ca mulți oameni pretențioși să cunosc multe cărți ci numai această carte unică. Vreau să fiu singur cu această carte. Dumnezeu e aici. In prezența Lui deschid cartea, să mă aprofundez în cartea Lui, cu scopul de a descoperi calea spre cer. Există vreo îndoeală în mine, când vreau să pătrund ceeace cuprinde ea? E ceva ce mi-ar părea neînțeles ori încâlcit?

Atunci înalţ inimea mea spre Părintele luminii şi-L rog şi mă cuceresc, ca să mă lumineze. Iar dacă totuşi mai rămâne în sufletul meu o umbră de îndoeală ori de neştiinţă, atunci mă îndreptez către aceia, cari sunt mai adânc introduşi decât mine în tainele lui Dumnezeu!», *The Great Itinerant*, Modern Churchman Oxford 1926, pag. 69.

Sfânta Scriptură face din fiecare sectar un credincios infalibil, întru cât fiecare o înţelege cum poate şi mai ales cum vrea cu riscul de a cădea jertfa incompetenţei proprii.

Biserica noastră recomandă cu căldură fiilor săi citirea Sf. Scripturi pentru scopuri de evlavie şi de cultivare. Dar studierea Sf. Scripturi nu e o lucrare independentă. Biserica învaţă şi Scriptura confirmă. Interpretarea Sfintei Scripturi e de atribuţia Bisericii. Această regulă valabilă în ortodoxie se întemeează pe faptul că Biblia s'a născut în biserică iar nu invers.

O devotată şi cucernică întrebuinţare a Sf. Scripturi e o contribuţie însemnată în educaţia individului şi a neamului, pe care altă carte n'o poate înlocui. Dar metodul sectar al întrebuinţării Sf. Scripturi e eronat. Cuvântul Scripturii e ca o oglindă în care vedem faţa noastră şi păcatele, care ne apasă conştiinţa.

d) In ceeace priveşte concepţia asupra Bisericii, sectarii s'au abătut şi mai mult dela adevăr. Pentru sectari biserica este o asociaţie, alcătuită din indivizi în scop de zidire mutuală. Fiecare comunitate separată e liberă să se organizeze pe baza unor principii din Sfânta Scriptură. Pentru sectari nu există biserică cu autoritate divină şi nicio formă de organizaţiune, pe care creştinii ar fi obligaţi să o accepte.

In concepţia ortodoxă, biserica nu e o creaţiune omenească. Ea e o societate supranaturală, de origine divină. Mântuitorul nostru Isus Hristos e întemeetorul ei, de când a chemat pe cei 12 apostoli, i-a instruit, stabilind legături între Sine şi ei, şi între ei întreolaltă. Această comunitate nu s'a întrerupt. Ea a devenit organismul sfinţit de Duhul sfânt, care s'a sălăşluit în ea, înzestrând-o cu puteri supranaturale. Biserica e proiectarea în spaţiu şi timp a puterii şi autorităţii lui Isus Hristos de a ierta păcatele, de a binecuvânta şi consacra elementele euharistice, pânea şi vinul, ca toţi ceice se împărtăşesc de ele să primească trupul şi sângele dătător de viaţă al Mântuitorului Hristos. Darurile supranaturale, pe care Biserica le împarte sunt de sus iar biserica este organul lor. Biserica e o societate, care e mai presus de orice aşezăminte de pe pământ, fiind creaţiunea directă a Mântuitorului Hristos, apărată şi condusă de Duhul sfânt.

Ea a apărut pe scena istoriei având: Credeu, taine şi ierarhie, tustrele rezultând dela Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos.

Această sfântă biserică e darul cel mai preţios, pe care l-a erezit Dumnezeu lumii. Ea reprezintă darul răscumpărării pentru fiecare suflet.

Sfânta noastră Biserică ortodoxă ne-a ales-o Providenţa divină ca printrânsa să cunoaştem iubirea lui Dumnezeu şi să o realizăm. Prin ea ne însuşim adevărul şi viaţa prin Isus Hristos şi toate mijloacele de sanctificare a neamului nostru.

Această sfântă Biserică, anghira de mântuire a strămoşilor, e pângărită de necredincioşi şi călcată în picioare de sectari.

E un semn prevestitor de mari primejdii pentru ţara şi neamul nostru.

Să nu aşteptăm, până se încinge focul năpraznic, care distruge comorile acumulate sub influinţa binefăcătoare a religiei strămoşeşti. Printre neamurile de azi s'a pornit un curent contrar religiei. Lipsa de milă şi de compătimire, a simţului pentru sfinţenia vieţii şi a dreptului de a trăi după imperativele conştiinţei... sunt semne îngrijorătoare.

Sublimele dogme de credinţă şi bunuri spirituale şi morale au ajuns în disgraţia societăţii de azi.

Trăim într'o vâltoare şi în continuă fierbere. Datorinţa noastră e să medităm serios asupra problemelor morale şi spirituale de azi, să privim în faţă problemele mari de conştiinţă şi de cugetare şi să formăm un front comun în jurul altarului strămoşesc luând religia noastră ca forţă de unificare a vieţii în toate manifestările ei.

*

Astă vară am petrecut vacanţa într'un sat la poalele Carpaţilor. Un moşneag mi-a povestit sfârşitul unei mănăstiri dintr'o poeană din sprânceana codrului. Intr'o jalnică zi argaţii stăpânirii au înconjurat sfântul locaş, dându-i foc să o nimicească cu tot ce era în ea. Nişte călugări abia au putut mântui sfântul potir, refugiindu-se în desimea codrului.

In bobotaia flacărilor a ars mănăstirea până la pământ şi turnul cu clopotele s'au mistuit în flacări. Cenuşa a fost împrăştiată de vânt.

Locuitorii satului au văzut fărădelegea. Vremea n'a stat locului. Sătenii aşteptau ca într'o bună zi călugării să se întoarcă cu potirul muceniciei. Aşteptare zadarnică. Dar în nopţile de linişte profundă, când vânturile ostenite ţin popas, când codrii dorm şi munţii veghiază, — ciobanii şi plugarii cu suflet curat se desfătează ascultând fermecătoare glasuri de clopote dinspre poiana mănăstirii. Vânturi şi codrii seculari şi suflete cucernice rămân uimite de vraja melodiilor de peste veacuri!

Legenda aceasta mi se pare un simbol admirabil al sufletului ortodox, în ale cărui adâncimi misterioase sunt coborâte comorile eterne ale credinţii. Sgomotul şi sbuciumul veşnic al vieţii încearcă să înăbuşească solia misterelor lăuntrice.

Prefaceri mari şi sguduiri puternice scormonesc adâncurile sufleteşti şi lumea e izbită de chemări irezistibile. Cum trebue să interpretăm aceste chemări?

Ceice păstrează un echilibru sufletesc în mijlocul frământărilor de azi au o singură şi supremă datorinţă. Datorinţa noastră e pozitivă şi fără condiţii. De oarece Dumnezeu a depus soartea noastră în biserica strămoşească, noi nu putem aştepta mântuire decât dela ea.

Obligaţiunile noastre faţă de Biserică derivă din porunca lui Dumnezeu: Să ascultăm de părinţii noştri şi de oarece sfânta Biserică este maica noastră, suntem datori să ne alipim de ea din toate puterile noastre. Ea ne-a renăscut, ea ne-a hrănit cu laptele ei şi cu ambrozia îngerilor. Ea ne-a crescut, ea ne-a călăuzit, cu rugăciunile ei ne-am făcut închinăciunile noastre. In grele necazuri, — ea ne-a mângâiat, la înfrângeri — ea ne-a mângâiat şi ne-a inspirat nădejde. Prin ea cunoaştem adevărul şi viaţa. A ne înstrăina de ea, ar însemna să ne răsvrătim în contra lui Dumnezeu şi să renunţăm la viaţă şi la fericire!

Tr. Scorobeţ

Nr. 7823—1936

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Păr. Iacob Ghişa din Căinelul de sus, decedat la 9 Sept. 1936, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Septemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Congresul Frăţiei Ortodoxe Române

Comitetul central — având binecuvântarea arhierească — invită pe membrii asociaţiei cum şi pe toţi bunii ortodocşi la

al III-lea congres general,

care se va ţinea la Arad, în zilele de 24, 25 şi 26 Octomvrie 1936, în Palatul cultural, cu următorul

PROGRAM:

Ziua de 24 Ooctomvrie:

Ora 7 p. m. *a)* Slujba privegherii şi *b)* mărturisirea membrilor.

Ora 9 p. m. Şedinţa consiliului general al asociaţiei în localul primăriei.

Ziua de 25 Octomvrie:

Ora 9 a. m. Liturghie arhierească în catedrală cu chemarea Duhului sfânt; *b)* Cuminecarea membrilor.

Ora 11 a. m. Deschiderea congresului general în Palatul cultural: *a)* Cuvântarea preşedintelui; *b)* Cuvântul I. P. S. ierarhi; *c)* Salutul autorităţilor, al asociaţiilor religioase şi culturale româneşti.

Ora 1 p. m. Masă frăţească.

Ora 4 p. m. Ceremonia sfinţirii crucii dela mormântul lui *V. Goldiş.*

Ora 6 p. m. Conferinţa dlui *Nichifor Crainic:* „Ortodoxia, concepţia noastră de viaţă“ — în Palatul cultural.

Ora 9 p. m. Concert religios dat de corurile din Arad în teatrul oraşului cu concursul maestrului N. Folescu dela Opera din Bucureşti.

Ziua de 26 Octomvrie:

Ora 9½ dim. Liturghie arhierească în catedrală.

Ora 11½ dim. Şedinţa a II-a a congresului general. *a)* Raportul secretarului general; *b)* Modifiicarea art. 22 din statute; *c)* Propuneri eventuale (ce trebue prezentate în scris comitetului central cu 8 zile înainte de congres); *d)* Votarea moţiunii; *e)* Inchiderea congresului.

In vederea actului solemn al împărtăşirii cu sf. taină a cuminecăturii, membrii asociaţiei sânt rugaţi a veni de acasă pregătiţi sufleteşte.

Direcţiunea generală CFR a fost rugată să ne acorde şi de astă dată reducerea de 75% pe toate liniile şi la toate trenurile. Rezultatul se va publica prin ziare.

Pentru încartiruire şi masa frăţească, participanţii se vor adresa dlui *Iosif Moldovan*, preşedintele FOR-ului Arad, strada Meţianu 16.

Cluj, la 24 Septemvrie 1936.

Sextil Puşcariu
preşedinte

Ion Mateiu
secretar general

Asociaţia Clerului «ANDREIU ŞAGUNA», Sibiu

Nr. 11—1936

Convocare

Potrivit articolului 10 din Statutele Asociaţiei „Andrei Şaguna“ a clerului ortodox român din Mitropolia Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramureşului — având arhiereasca binecuvântare — convocăm **al 15-lea congres anual** al acestei asociaţii la **Turda** pe ziua de **3 Noemvrie 1936** cu următorul

PROGRAM:

1. Ora 9. Sfânta Liturghie, Chemarea Duhului sfânt şi cu parastas pentru Mihai Vodă Viteazul în biserica catedrală. Predica: preot Ioan Goron din Cluj.

2. Deschiderea congresului prin preşedintele Asociaţiei: Iconom stavrofor Dr. Gh. Ciuhandu, în sala prefecturii judeţului. Salutul reprezentanţilor autorităţilor şi diferitelor societăţi.

3. Ora 13. Masa comună.

4. Ora. 15. In sala prefecturei conferinţa: «Ortodoxia şi năcazurile ceasului de acum» (Secte, comunism, antirevizionism) referent: preot Teodor Ciuruş din Rusu Bărgăului.

5. „Importanţa chemării preoţeşti“ (Ev. Luca cap. 10) referent preot Gheorghe Secaş, misionarul eparhial al Sibiului.

6. Raportul general despre activitatea Asociaţiei în ultimul an.

7. Raportul cassierului despre situaţia financiară a Asociaţiei.

8. Eventuale propuneri (vor trebui anunţate biroului central al Asociaţiei cu cel puţin 3 zile înainte de congres).

Pentru reţineri de locuinţe preoţii congresişti se vor adresa cel mai târziu până la 31 Octomvrie 1936 P. C. protopop Jovian Mureşan din Turda.

Membrii comitetului central se vor întruni în şedinţă în ajunul congresului (2 Noemvrie) ora 19. In aceiaşi zi la ora 20 se va ţinea o consfătuire intimă a membrilor Asociaţiei.

Dnii prezidenţi ai secţiilor sunt rugaţi a-şi trimite cât mai neîntârziat biroului central rapoartele. (La adresa preot Ioan Bânda, Roşia, judeţul Sibiu).

Icon. stavr. **Dr. Gh. Ciuhandu**
prezident.

Preot **Ioan Bânda**
secretar general.

Dela Societatea ortodoxă națională a femeilor române

In ziua de 11 Octomvrie 1936, în sala prefecturii județului, s'a ținut adunarea generală a S. O. N. A. F. R.

Dna președintă, *Eugenia Tordășianu*, deschizând ședința a rostit următoarea cuvântare:

Cu ziua de azi filiala noastră încheie anul al 13-lea al existenței sale, an care ne-a rezervat multe surprize, iar evenimentele zilei au scos la iveală, tot mai clar, însemnătatea ce o are societatea ortodoxă în cadrele statului nostru. Norii negri ai comunismului ne mână tot mai mult în sânul bisericii — portul de mântuire al popoarelor creștine. S. O. N. A. F. R., străjeră la altarele sfinte ale credinței noastre străbune, trebue să alcătuiască un bloc masiv, puternic în jurul bisericii.

Prăbușirea bisericii noastre înseamnă peirea noastră ca neam și țară. Sufletul românului este cel format de biserica ortodoxă, unde s'a păstrat și cultivat limba noastră și dragostea pentru glia strămoșească.

Dușmanul știe aceasta și acì dă lovitura. Trăim iarăși timpuri tulburi, atât pentru biserică, cât și pentru țară.

Iubita noastră pesidentă generală, dna Alex. Cantacuzino, plină de dragoste pentru acest neam și mult încercat popor, cu admirație pentru trecutul lui sbuciumat și cu tremur în suflet pentru viitorul lui, chiamă toate romăncele, din toate unghiurile țării, sub steagul ortodoxiei.

Prin glasul ei, care a străbătut toate continentele, a învățat lumea să ne cunoască și să ne respecte. Faptele și îndemnurile ei să ne călăuzească în deviza: unul pentru toți și toți pentru lege, neam și țară.

La S. O. N. A. F. R. se cere muncă efectivă, să asigurăm copiilor noștri viitor frumos între actualele hotare ale scumpei noastre Românii.

Pentru ca bunul Dumnezeu să ne lumineze, să ne ocrotească, să fie mereu cu noi în zile bune și grele, să zicem un evlavios «Doamne ajută» și să pornim la muncă pentru lege, neam și țară!

După acestea a urmat raportul activității din anul trecut, pe care dna Tordășianu îl citește și îl completează cu raportul dnei Dr. Agnes Măcelaru, locțiitoarea Dsale pe timpul concediului.

1. Ca întotdeauna, societatea a serbat cu mult fast Dumineca Ortodoxiei, când a conferențiat părintele Toma Chiricuță din București despre: „Ortodoxia, putere nouă de viață".

2. Pentru „Fidac" s'a ținut concursul cu subiect politic national.

3. La „Ziua Mamei" s'a desfășurat un frumos program terminat prin cuvântul cald al dnei Dr. Măcelaru, care a premiat cele mai alese lucrări compuse de eleve pentru această zi.

4. S'au dat serate și ceaiuri pentru strângerea fondurilor.

5. Cantina elevelor merituoase a continuat să funcționeze cu 22 eleve.

6. Membrele comitetului au înzestrat capela dela spitalul civil cu perdele și față de masă pentru pristol. S'a donat o față de masă valoroasă și pentru pristolul din catedrală.

7. In colaborare cu alte societăți s'au făcut acte de binefacere, distribuind ajutoare săracilor.

8. Societatea a luat parte la toate manifestările naționale și culturale, iar la instalările noilor episcopi ai Clujului și Oradiei s'au trimis scrisori omagiale.

9. S'au împărțit căți de rugăciune la finele anului tuturor elevilor premiați pentru religie la școalele primare din întreg orașul.

După aceasta, dl Isac citește raportul cenzorilor arătând că documentele sânt în concordanță cu chitanțele.

Dna P. Floașiu, cassiera societății, dându-și dimisia, face raportul general al casieriei. I se aduc vii mulțumiri pentru activitatea exemplară pe care a depus-o în serviciul societății.

Este ales nou cassier dl Isac.

In locul membrelor plecate din comitet se aleg noi membre.

Dna Tordășianu invocând motive de sănătate care nu-i mai îngădue să activeze, prezintă dimisia mulțumind pentru sprijinul primit din partea membrelor, care numai prin munca și contribuția lor materială au susținut Societatea ortodoxă.

Se procedează la alegerea noiei prezidente care se face în persoana dnei Elvira Cioran.

Secretariatul se încredințează dnei Beju prof. la liceul „Domnița Ileana" și dlui profesor Alexandru Popa dela Academia teologică Andreiană.

Pr. Dr. Stăniloae, rectorul Academiei teologice, ales vicepreședinte în locul P. S. Sale episcopului Nicolae Colan, în cuvinte calde și cu recunoștință mulțumește în numele adunării generale dnei Eugenia Tordășianu.

Relevând rolul societății arată ce menire împortantă au membrele ei și revenind la dna prezidentă scoate în evidentă că a corespuns din plin acestui rol. A reprezentat cu suflet și energie societatea și a reușit s'o facă un factor important cultural național în Sibiu. Sufletul Dsale s'a infiltrat aici și nu poate fi despărțit de viața ulterioară a societății. Inchee urându-i viață lungă și sănătate.

Dna Tordășianu, rugată să primească președinția de onoare a societății, care este creațiunea Dsale în Sibiu, mulțumește adânc emoționată spunând că a lucrat îndemnată de multă dragoste pentru idealul național-religios; iar sarcina nu i-a fost grea fiind călăuzită de acest sentiment înalt creștinesc.

Sfântul Sinod

Membrii Sfântului Sinod, întruniți în 9 l. c., la Patriarhie, au asistat la serviciul religios ținut întru pomenirea regelui *Alexandru I* al Iugoslaviei, răpus înainte cu doi ani în odiosul atentat dela Marsilia.

Reîntrând în ședință, II. PP. SS. LL. mitropoliții *Nicolae* al Ardealului și *Nicodem* al Moldovei au mulțumit, în numele sfintei noastre biserici, I. P. S. Sale patriarhului *Miron* pentru deosebitul prestigiu adus ortodoxiei române de I. P. S. Sa cu ocazia călătoriei făcute în vară la Londra.

I. P. S. Sa patriarhul *Miron* arată, mai pe larg, rostul acestei călătorii în Anglia și impresiunile dobândite în discuțiile avute cu reprezentanții bisericii anglicane, doritori din toată inima d'a se apropia de credința ortodoxă. Inaltul prelat spune, că este o mândrie pentru Biserica neamului românesc, că dintre toate *Ea* a fost aleasă de anglicani în vederea unirii bisericilor lui Hristos.

Sfântul Sinod, intrând în ordinea de zi, a însărcinat Consiliul central bisericesc să retipărească Biblia.

P. C. părinte *Ioan Mihălcescu*, fostul decan al facultății teologice, este confirmat, în unanimitate, vicar al patriarhiei.

Discutându-se problema *stilismului*, s'a luat act cu mulțumire de măsurile guvernului în ce privește represiunea agitatorilor stiliști.

Călugării și călugărițele cari vor face dovada că s'au pocăit, vor fi reprimiți în monahism, sub rezerva supravegherii.

S'a mai hotărât să se facă intervenții la chiriarhii locurilor în care s'au pripășit stiliștii, ca prin miiloace evanghelice să caute să reconvertească călugării rătăciți.

Acești călugări vor trebui puși la muncă în mănăstire și supraveghiați de aproape până la îndreptarea desăvârșită.

In ce privește felul în care trebue tratați credincioșii rătăciți în stilism, preoții și misionarii vor lua măsuri ca aceștia să fie cercetați spiritual și readuși la credința dreaptă prin principiile evanghelice.

După amiază, ședința s'a deschis la ora 5 jum.

Sfântul Sinod a decis să se ceară chiriarhilor, să dea preferință preoților extrabugetari, când e vorba de ocuparea parohiilor vacante.

S'a hotărât ca la *Maglavit* să se formeze un comitet dintre localnici, în care să intre și primarul sau un delegat al comunei pe care se află locul sfânt.

Comitetul va fi aprobat de P. S. episcop Vartolomei al Râmnicului, care la rândul Său îl va supune ratificării I. P. S. Patriarh.

Ședința s'a ridicat la ora 8 și Sfântul Sinod a fost prorogat.

Suveranul nostru a împlinit 43 de ani

In ziua de Vineri, 16 Octomvrie 1936, M. Sa Regele, nădejdea de mai bine a țării noastre, a împlinit al 43-lea an de viață.

Clerul și credincioșii sfintei biserici ortodoxe, din întinsul pământului românesc, au înălțat și în această zi, rugăciuni evlavioase către Atotputernicul Dumnezeu pentru o fericită domnie și lungă viață cu multă sănătate slăvitului Suveran, vlăstar din glorioșii Săi înaintași Carol I care a creiat Regatul, și Ferdinand I care a făurit întregirea neamului.

La SIBIU, în catedrala mitropolitană, s'a făcut, la ora 11, slujba religioasă, săvârșită de un sobor de preoți în frunte cu P. S. Sa Arhiereul vicar VASILE, de față fiind toți reprezentanții autorităților civile și militare, precum și școalele cu tinerimea și corpul didactic și alți numeroși credincioși. Insemnătatea aniversării a fost tălmăcită prin cuvântul rostit de păr. Iosif Serafim.

Trupele și muzica din fața catedralei au dat onorurile.

Sărbătorirea dlui Stelian Popescu

La Arenele Romane din capitala țării a fost sărbătorit Duminecă directorul ziarului *Universul* și președintele Ligii Antirevizioniste Române, dl **Stelian Popescu**, printr'o manifestare de simpatie din cele mai impunătoare, la care au participat iluștrii reprezentanți ai bisericii noastre, ai celorlalte așezăminte naționale și ai societăților culturale, patriotice și profesionale, din toate unghiurile patriei mărite.

Lumea uriașă a ovaționat cu rară însuflețire pe marele sărbătorit, care împlinește douăzeci de ani de neîntreruptă muncă ziaristică.

Pe lângă I. P. S. Patriarh *Miron*, președintele comitetului de organizare a sărbătoririi, au asistat la Arenele Romane: I. P. S. Mitropolit *Nicolae*, PP. SS. LL. Episcopii *Vartolomei* al Râmnicului Noului Severin, *Gherontie* al Tomisului, *Nicolae* al Orăzii, *Tit Simedrea* al Bălților și mulți alți reprezentanți ai bisericii și ai vieții românești.

După o impresionantă slujbă religioasă, seria cuvântărilor o deschide I. P. S. *Patriarh*, după care au mai luat cuvântul dnii: *O. Goga*, profesorul *I. Găvănescul*, *I. Popovici*, dna *Alexandrina Cantacuzino*, dnii *I. Nisipeanu*, părintele *P. Partenie* secretarul general dela culte, *Stancu Brădișteanu*, profesorul *Marin Ștefănescu*, profesorul *O. Ghibu*, profesorul *D. Marmeliuc* ș. a.; dl *Nichifor Crainic*, secretarul comitetului, a cetit apoi câteva din scrisorile de adeziune la această sărbătorire a românismului.

Răspunde tuturora dl *Stelian Popescu* și, mulțumind pentru elogiile ce i se aduc, declară că va persevera pe drumul în care se găsește de 20 de ani, promovând marile interese naționale ale României întregite.

Omagiul dvoastră de astăzi — a spus serbătoritul — *nu-l aduceți unui om; îl aduceți celei mai binefăcătoare idei care poate însufleți un om: ideea națională, și celui mai nobil sentiment care-i poate stăpâni sufletul: dragostea de țară, lege și de neam.*

Această idee și acest sentiment sânt de acum în mers, și mulțumesc cu toată căldura preoțimii noastre, ca și corpului didactic, tineretului universitar, breslașilor, funcționarilor, pensionarilor, studenților, în sfârșit tuturor cari au înțeles să sprijine străduințele mele.

Dar, pentru a asigura isbânda, să nu uităm că succesul nu se câștigă decât prin perseverență.

Aduceți-vă aminte, că nu mai departe decât acum două săptămâni, vorbind la adunarea Astrei la Blaj, Regele nostru a spus că prima condiție pentru reușita unei idei este perseverența și că El este alăturea de acei cari perseverează în ideile bune.

Prin perseverența noastră și cu sprijinul Aceluia care și-a legat destinele Lui de acelea ale neamului care L-a chemat la conducerea lui, vom duce cât mai grabnic la izbândă politica ideii naționale, care ne încălzește și ne călăuzește în lupta noastră.

In această credință, mulțumindu-Vă din tot sufletul, atât celor cari au luat inițiativa, cât și acelor cari au participat cu fapta și cu gândul la manifestația de azi, eu strig alăturea cu dvoastră:

Trăiască REGELE!

Trăiască ROMÂNIA a tuturor Românilor!

Glasuri de presă. — *Pastorala* arhiereilor noștri, publicată în numărul precedent al foii Telegraful Român, este comentată în ziarul *Neamul Românesc*, de sub direcția dlui profesor N. Iorga, în următoarele cuvinte:

Redactarea ei într'un grai ca un fagure de miere, grija sintaxică de a rămânea în spiritul limbii românești, într'o vreme ca cea de față, când se scrie sub înrâurirea desfiguratorie a sintaxei franceze, sânt trăsături care fac cinste înalților ierarhi de peste munți.

Mitropolia dela Sibiu a fost totdeauna o cetate a păstrării și a apărării graiului strămoșesc neaoș în fața modernismului de tot soiul.

Memorabilă rămâne contribuția lui **Șaguna** *la lupta scriitorilor din principate, Alecsandri, Kogălniceanu, Russo, spre a învinge rătăcirea stricătorilor de limbă latiniști și pe cea italiană a lui Eliade. «Junimea» îndeobște înfățișează numai un moment în continuarea acelei lupte salutare, căci începutul îl făcuse* **Șaguna** *prin tipăriturile și poveștele sale, care mântuise limba cu mult înainte de ivirea lui Maiorescu.*

Pe temeiul tradiției șaguniene episcopii ortodocși din Ardeal au o așezare în judecată care le dă o deplină siguranță în mânuirea cuvântului, fiindcă nu se poate să gândești drept când nu știi să-ți exprimi luminos gândurile.

Ereziile ideologice de azi, fie ele literare sau politice, își trag obârșia în bună parte dela lipsa de legătură firească dintre idei și exprimarea lor. Ereticii sânt prin definiție moderniști.

Așa e și cu comuniștii.

Vlădica Nicolae Bălan bine a făcut, că a coborât dela altar în mijlocul poporului să-i osândească pe aceștia, arătându-i cum sânt: de vrăjmași ai bisericii și ai iubirii creștine.

Biserica intră astfel în rostul ei originar de luptătoare în veac, desmințând prin fapta de acum a celor cinci ierarhi înalți că ortodoxia noastră românească ar fi lovită de lâncezire, și de nepăsare față de curentele sociale și politice ale vremii.

Dimpotrivă, pastorala îndeamnă poporul și preoțimea să stârpească în tot locul comunismul în numele tradiției noastre naționale și creștinești.

Ea este o operă de ale cărei urmări societatea se va resimți.

Probleme-Recensii-Comentarii

Faptă creştinească. — Sânt atât de rare ocaziile de a vedea depăşind principiile creştinismului, din fortăreaţa lor teoretică, la o aplicabilitate cu adevărat plăcută Mântuitorului. Astfel este atât de demn de a vesti la toate colţurile ţării noastre — mai ales la inaugurarea anului şcolar primar — înfiinţarea de *cantine* care — în chip gratuit — să sară în ajutorul micuţilor flămânzi, când ei nu ştiu ce înseamnă o ceşcuţă de lapte cu o pânişoară...

De aceea avem mândria de a anunţa fapta creştinească săvârşită de *Reuniunea ortodoxă a femeilor române* din oraşul nostru Făgăraş, înfiinţând o *cantină* pe lângă şcoala primară din loc, unde — pentru moment — primesc la ora 10 dimineaţa, 1/4 litru de lapte şi o franzelă, 50 de copilaşi, în mod gratuit. La inaugurarea cantinei am văzut biserica noastră — reprezentată prin Reuniunea, de ea înfiinţată — în adevărata ei ipostasă, de *mamă ocrotitoare* a celor micuţi şi nevoiaşi.

Erau, aceşti copii, dintre ceice cu greu se puteau bucura de gustarea unui lapte cald şi proaspăt...

Aşa se explică gândul bun al comitetului Reuniunii şi opera ce se evidenţiază atât de clar în cuvintele dnei preziente *Dr. Eliza V. Grama:* „Rostul Reuniunii ortodoxe este de a conlucra cu organele parohiale spre desvoltarea şi întărirea spiritului creştin ortodox în societate şi a înălţa prestigiul femeii şi al familiei creştine, oferind femeilor larg câmp de activitate şi de influenţă spre consolidarea naţională, socială şi economică a societăţii".

Copiii, hrăniţi de biserică sufleteşte şi trupeşte, vor trebui să fie elementele de consolidare naţională şi creştină, plantându-le sentimentul de a fi devotaţi patriei şi bisericii.

Regretăm că fraţii uniţi făgărăşeni, *cerându-le colaborarea, au refuzat.* Răspunsul Reuniunli noastre a fost: alimentarea gratuită a 29 copii săraci de confesiune greco-catolică...

Pr. *T. Ciocănelea*

*

A apărut sub îngrijirea I. P. Sf. mitropolit Nicodem al Moldovei şi a dlui profesor I. D. Ştefănescu, noua Biblie ilustrată dela Neamţu. Cartea este prima de acest gen la noi. Ea dă, pe lângă textul prescurtat al întregei Biblii, ilustraţii corespunzătoare la fiecare capitol. Aceste ilustraţii nu sunt compoziţii personale ale unui şi aceluiaş artist, ca în Bibliile ilustrate străine. Ele sunt luate din întreaga iconografie creştină, după alegerea competentă a dlui profesor I. D. Ştefănescu. Reprezintă deci scenele respective în imagini mozaicate, sculptate sau pictate, reproduse de pe cele mai bune şi mai cunoscute orîginale din basilicile şi bisericile creştine, apusene şi răsăritene. Reproducerea e făcută în condiţiuni tehnice superioare. La fel tiparul, în tipografia mănăstirii Neamţului. Noua Biblie ilustrată dela Neamţu se prezintă deci şi sub acest raport, ca cea mai îngrijită şi frumoasă lucrare de acest gen la noi.

*

Guvernul polon a decis dizolvarea «*Societăţii liberilor cugetători*» din toată ţara. Se ştie că există de mai multă vreme o «*Uniune a liberilor cugetători*» la care aparţin ca membre „Societăţile liberilor cugetători" din diferite ţări. Această Uniune cuprinde pe ateişti, pe adversarii religiei. Dela 1930, dela congresul din Bodenbach, o parte din „Liberii cugetători" s'au rupt de Uniunea veche, pe motiv că se mulţumeşte numai a apăra libertatea de conştiinţă şi nu luptă categoric împotriva religiei. Teza libertăţii de conştiinţă, a religiei ca chestiune privată a fost numai o etapă trecătoare în lupta ateiştilor contra religiei. Azi ei trebue să se declare contra libertăţii insului de-a avea religie. Pe acest principiu s'a constituit la Bodenbach «*Uniunea liberilor cugetători militanţi*» care a lucrat sub ordinele directe ale „Uniunii ateiştilor militanţi" din Rusia Sovietică.

In Germania, unde Uniunile acestea aveau numărul cel mai mare de membri, ele au fost desfiinţate în 1932 şi „libera cugetare" în senzul ei precis de ateism a fost interzisă.

Acum i-a venit rândul şi în Polonia.

Pe când la noi?

*

Hristos în şcoală, vol. II. Manualul catehetului ortodox pentru şcoala supraprimară, de *Dumitru Călugăr,* Sibiu, Tip. Arhidiecezană, 1936, pp. 498. Lei 220.

Despre noul volum al acestui manual, aflăm în numărul din Octomvrie al admirabilei reviste de familie „Viaţa Ilustrată" următoarea apreciere:

Scrisă într'o limbă clară, la nivelul puterii de înţelegere a copilului, cartea se adaptează realităţilor: completează materialul programei analitice unde se simte nevoia; unele lecţii tratate în cursul primar fiind reluate, le expune din alt punct de vedere, pentru a stimula interesul; foloseşte istorioare şi exemple din viaţa copiilor pe lângă acelea care le dă Biblia şi vieţile sfinţilor, din acestea scoţând legile şi maximile religioase; în aplicare — ultima treaptă metodologică a unei lecţii — ne dă variate posibilităţi de punere în practică etc. Preoţii află în această carte un ajutor de nepreţuit în munca lor de catehizare.

*

Impresionanta sărbătoare dela Crihalma (T.-mare). — Duminecă 4 Oct. a. c. s'a făcut în comuna Crihalma (T.-mare) desvelirea unei plăci comemorative în cinstea celor 25 eroi morţi în 15 Sept. 1916 — deci acum 20 ani — pe teritorul acestei comune. Iniţiativa revine neobositului director al liceului „Pr. Nicolae" din Sighişoara, care cu concursul „Astrei" din judeţul Târnava mare, (al cărei preşedinte este) şi al liceului a aşezat pe casa culturală din fruntaşa comună Crihalma placa ce veşniceşte pomenirea colonelului Dumitru Băltăreţu şi a tovarăşilor săi morţi, dorobanţi din reg. 22 Argeş, înfrăţiţi azi pe veci în glia acestui frumos colţ de românism pe care l-au apărat. După ce au sosit cu autobusul, dl director, câţiva profesori şi cei vreo 30 elevi, s'au dus şi au pus pe mormântul eroilor câteva buchete de flori, sărutând crucea, sub care îşi dorm pe vecie somnul lor dorobanţii cu faţa de flacări, cum foarte nimerit i-a numit părintele protopop Brotea (Rupea). După slujba parastasului de pomenire slujită în sobor de preoţii din jur, în frunte cu prot. Brotea şi harnicul preot local D. Bucur, lumea din sat şi jur într'un admirabil port naţional a trecut în sala culturală unde, în cadrul unui frumos program de cântece şi declamări prestat de elevii liceului şi ai şcolii din localitate, *directorul Teculescu* într'o avântată conferinţă evocă pomenirea celor morţi. Incepând cu înaripatele versuri ale lui Zaharie Bârsan, care spunea că noi n'avem morţi, eroii noştri fiind deapururea vii între noi şi descriind după Camil Petrescu (care luase parte în aceste lupte) eroismul cu care dorobanţii treceau Oltul, rămânând 25 din ei întinşi pe fânaţa cu flori sau pe căpiţe, dsa a spus că săpând dedesuptul oricărei idei mari din trecutul nostru vom afla totdeauna eroi, tradiţionalismul şi implântarea noastră pe aceste meleaguri bazându-se totdeauna pe aceste jertfe. De aceea şi plugul e din acelaş oţel ca şi tunul şi se cade să-l implântăm azi cât mai adânc în acest pământ în care sântem de veacuri şi vom fi cât va fi pământul. — Lacrămile din ochii multora sânt o dovadă că dl Teculescu a întrat adânc, neuitat — prin acest gest — în sufletul ascultătorilor, cari îi aduc toată lauda şi admiraţia.

I. B.

*

Diaconul **Dumitru Călugăr:** *Sfinţi şi Părinţi ai Bisericii,* Sibiu, 1936, Tip. Arhidiecezană. — Broşură de 80 pp. Preţul: 20 Lei.

Apărută ca Nr. 7 din Biblioteca poporală «*Popasuri Duhovniceşti*» conţine exemple potrivite şi bine alese „despre felul în care sânt chemaţi să-şi trăiască viaţa toţi ceice vreau să întindă pasul pe drumul mântuirii lor şi a altora".

Se istorisesc, în scurte şi luminoase cuvinte, faptele săvârşite de următorii Sfinţi şi Părinţi ai Bisericii noastre: Arhidiaconul Ştefan, — întâiul martir creştin, — Sf. Gheorghe, Constantin cel Mare şi Mama sa Elena, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Grigorie de Nazianz, Sf. Ioan Gură de aur, Mitropoliţii Varlaam al Moldovei, Veniamin Costache şi Andrei Şaguna.

Broşura este menită în deosebi pe seama tineretului nostru dela oraşe şi sate.

Rămâne ca ea să fie cât mai bine primită şi respândită între iubitorii de lectură cuprinzătoare şi sănătoasă.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. Inalt Prea Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* dupăce a participat în ultimele zile ale săptămânii trecute la şedinţele Sf. Sinod, Duminecă în 11 l. c. a luat parte la sărbătorirea românească a dlui Stelian Popescu, iar după aceea a mers la mânăstirea Sâmbăta de Sus, unde a rămas până Vineri în 16 l. c. îndrumând lucrările în curs de refacere a mânăstirii. Vineri seara I. P. S. Sa a sosit la reşedinţă.

La congresul FOR-ului dela Arad preoţimea şi credincioşii noştri sunt învitaţi să meargă în număr cât mai mare.

In amintirea marelui dascăl al neamului Gh. Lazăr. Comitetul de iniţiativă, pentru ridicarea bustului Gh. Lazăr, învită publicul românesc, să participe la solemnitatea **desvelirii bustului lui Gh. Lazăr** care se va face în comuna sa natală **Avrig,** în ziua de 18 Octomvrie 1936. Programul serbării cuprinde: La ora 11: Serviciul divin săvârşit de I. P. S. **Nicolae,** Mitropolitul Ardealului; urmează desvelirea bustului; cuvântările; defilarea tineretului şcolar, a premilitarilor şi a conductului etnografic al despărţământului Avrig al „Astrei". — După masă: Vizitarea expoziţiei de ţesături în localul şcoalei primare; jocuri naţionale executate de tineretul diferitelor comune în Piaţa „Gh. Lazăr"; concert dat de corurile „Astrei" din despărţământul Avrig în sala comunală.

— Pentru participanţii din Sibiu stă la dispoziţie un tren special care va pleca din gara Sibiu în dimineaţa zilei de 18 Octomvrie. Persoanele care doresc să ia masa la Avrig, se vor înştiinţa din vreme delegatului Comitetului local, dlui înv. V. Berghea din Avrig.

Instalare de preot. Parohia *Săcel,* tractul Săliştei, după o scurtă văduvie de 6 luni şi-a primit pe păstorul ei sufletesc, în 27 Septemvrie a. c. Instalarea s'a făcut de şeful tractului, părintele Dr. D. Borcea. După sfânta liturghie, săvârşită de 3 preoţi, la care a asistat numeros popor din Săcel şi mulţi intelectuali din Sălişte, părintele protopop Borcea, prin o frumoasă vorbire, a predat Sf. Evanghelia şi cruce noului paroh *Octavian Flucuş,* încredinţându-i oficiul parohial şi mulţumind administratorului parohial, părintelui Al. Vlad din Mag, pentru serviciile prestate dela moartea regretatului preot Aron Flucuş.

Invăţătorul *Gr. Negrescu,* în numele şcoalei, a salutat pe noul preot promiţând solemn lucrare împreună cu noul preot întru promovarea binelui moral şi cultural al credincioşilor. Noul preot primind oficiul de paroh făgăduieşte să corăspundă în modul cel mai conştienţios tuturor îndatoririlor de paroh. Mai ţin cuvântări părintele Al. Vlad şi dl A. Bârsan.

In amintirea instalării, dşoara *Cornelia Platoş* din Săcel a donat bisericii din comună o frumoasă Evanghelie, în legătură aurită, de mult preţ.

După acestea s'a început slujba părăstasului pentru răposatul preot Aron Flucuş, ear la mormântul lui s'a cetit deslegarea pentru preoţii repausaţi.

Un participant.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 18 Octomvrie 1936, va predica părintele protopop *E. Cioran.*

(51) 1—1

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de clasa III-a **Bucium,** protopopiatul Orăştie, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post: Sesiune parohială (eclejie) un jugăr şi 535 stânjini pătraţi arător, 800 st. pătraţi fânaţ, şi zece jugăre pădure. Apoi dela fiecare familie una măsură (21 litri) porumb sfărâmat şi una zi de lucru.

Nefiind casă parohială, preotul se va îngriji deocamdată singur de locuinţă.

Concurenţii, — după ce îşi vor primi permisiunea Preaveneratului Consiliu pentru a concura, — îşi vor înainta, în termenul indicat, cererea de concurs însoţită de actele cerute, însoţite şi de permisul primit dela Prea Ven. Consiliu, — oficiului protopopesc al Orăştiei. Iar în vreo Duminecă sau sărbătoare se vor prezenta în parohie la sfânta biserică, pentru a servi, cânta sau predicp, făcându-se cunoscuţi poporului.

Bucium, la 13 Octomvrie 1936.

Pentru oficiul parohial, în înţelegere cu oficiul protopopesc Orăştie:

Prot. Ioan Moţa
adm. al tractului.

Nr. 855—1936. (48) 2—3

Concurs

In temeiul Art. 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter şi în conformitate cu ordinul Ven. Consiliu arhiepiscopesc din 14 Iulie a. c. Nr. 5436, se publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter al protopopiatului *Făgăraşului,* cu sediul în Făgăraş.

Protopopul instituit conform legilor în vigoare va fi şi parohul titular al parohiei I Făgăraş şi va fi îndreptăţit la următoarele beneficii:

1. Salarul dela Stat.
2. Diurnele protopopeşti dela Stat.
3. Venitele parohiale dela parohia I Făgăraş. Folosinţa sesiei parohiale de 16 jugăre plus 2 jugăre din sesia capelei.
4. Cvartir, luminat şi încălzit în casa protopopiatului.
5. Venitele normate de legi şi regulamente din protopopiat.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, în termenul fixat, instruite cu toate documentele cerute prin conclusul Congresului Naţional Bisericesc Nr. 111 din anul 1888, în termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Telegraful Român", Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc în Sibiu.

Făgăraş, din şedinţa consiliului protopopesc, ţinută la 28 August 1936.

Preot Pavel Borzea m. p. adm. prot.
preşedinte.
Gheorghe Dragoş m. p., director notar.

Nr. 7431—1936.

Aprobat.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consiliului arhiepiscopesc, dela 3 Octom. 1936.

Consiliul Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu.

Nr. 247—1936 (42) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a Ocolişul-mare, din protopopiatul Haţegului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Casă parohială nu este.
3. Sesiune parohială 2 1/2 jugăre fânaţ.
4. Câte una măsură (30 l.) porumb sfărâmat de fiecare familie.
5. Câte una zi de lucru de fiecare familie.
6. Stola obişnuită în tract.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs însoţite de actele necesare oficiului protopopesc din Haţeg în termenul publicat, şi vor anexa şi autorizaţia Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc, de a putea candida la această parohie.

Concurenţii se vor prezenta, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a fi cunoscuţi de credincioşii parohiei.

Haţeg, 28 August 1936.

Oficiul protopopesc ortodox român din Haţeg în înţelegere cu consiliul parohial.

Ieronim Ciocan
protopop

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 25 Octomvrie 1936 — Nr. 44

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Libertate și păcat

Dela Renaștere încoace, de când s'a uitat de Dumnezeu în organizarea societății omenești, au apărut o mulțime de utopii politice. S'a crezut că omenirea poate fi făcută, cu ajutorul unui sistem de organizare pur rațional, complect și repede fericită. Utopiile acestea au rămas o vreme visuri frumoase, insule de refugiu interior, literatură romantică pe marginea căreia sufletul se răsbuna cu închipuirea și pentru o clipă, de toate năcazurile și greutățile vieții concrete. Dar dela un timp utopiile acestea, luate în serios, au început să turbure greu și sângeros viața omenească. A venit Revoluția franceză cu lozincile ei cari au adus și prin efectul lor firesc dar și prin patima cu care au voit aderenții lor să le impună, atâta suferință zadarnică între oameni; au venit revoluțiile marxiste cari zgudue din temelii ordinea socială și trezește, ca în prevestirile apocaliptice, fiara din om.

In toate aceste încercări de a fericì dintr'odată și deplin omenirea lipsește Dumnezeu. Și de aceea ele au tocmai efectul contrar: răvășesc ordinea interioară din om, ordinea exterioară socială, produc numai haos și nefericire. Rezultatul obținut printr'o lucrare grea, răbdurie, de mii de ani, al unei relative înobilări a omului, al supunerii fiarei din el sub frâna unei voințe orientate spre idealuri spirituale mai înalte, — e lichidat dintr'odată printr'o exaltare impudică și printr'o apologie sistematică, tocmai a apetiturilor și a pornirilor celor mai josnice din firea omenească.

Intre cele două mari utopii cari au vrut să fericească pe om fără ajutorul lui Dumnezeu, să-l fericească printr'o satisfacere de ordin material, lumesc, egoist, între democrația radicală dela sfârșitul veacului 18-lea și bolșevismul actual, există, pe lângă toată înrudirea în ce privește orizontul de viață și o mare deosebire, o mare contrazicere, care vădește, având în vedere că bolșevismul este o continuare a democrației, cât de șubrede au fost unele dogme ale Revoluției franceze, odată ce astăzi sunt părăsite chiar de acest urmaș al ei, de comunism.

E vorba de libertate, de libertatea individuală, nu de cea națională, de libertatea individuală înțeleasă în senz absolut, fără nici o limită, de acel *laissez faire, laissez passer* radical atât în ordinea economică, cât și în cea spirituală.

Comunismul a părăsit cu totul această dogmă, fiind cel mai mare dușman al libertății personale, anulând cu totul personalitatea în favorul massei, în favorul totului social.

Intrebarea firească ce se impune este: de ce a părăsit comunismul această dogmă, de ce e dușman de moarte al ei? De ce nu lasă firea omenească să se manifeste în toată libertatea, sub inspirațiile ei naturale, dacă crede că omenirea merge în mod mecanic spre ordinea socială cea normală (în speță cea comunistă), dacă se înlătură numai jugul extern capitalist?

Fără îndoială că aici este o recunoaștere implicită a păcatului care influințează libertatea, fie și a păcatului înțeles altfel decât în creștinism. Se recunoaște că libertatea trebue să fie îngrădită, că fericirea nu e o etapă automată în desvoltarea imanentă a omenirii, ci trebue impusă de deasupra, în mod forțat, de câteva minți mai luminate.

Pentru noi această concluzie, la care au ajuns doctrinele cari vreau să fericească omenirea fără ajutorul lui Dumnezeu, este prețioasă. Prin ea se confirmă teza creștină că omul e o ființă defectuoasă sub raportul moral, iar libertatea trebue astfel îngrădită și dirijată încât să se manifeste prin ea cât mai puțin din ceeace-i rău și egoist în om, salvând o relativă ordine și dreptate în viața socială. O libertate deplină nu s'ar putea acorda indivizilor decât atunci când ar fi într'o stare morală perfectă, ca să nu folosească această libertate spre paguba bunei rânduieli sociale. Dar o concepție de viață care nu știa de Dumnezeu și care credea în atotputernicia rațiunii omenești, nu putea ști nici de păcatul din om. Iar comunismul, dacă îngrădește azi libertatea individuală, o face în mod inconsecvent cu doctrina sa materialistă și nu e în stare să lupte cu ceeace-i rău în manifestările libere ale omului decât cu forța, fiind condamnat astfel la un insucces cu grabnică scadență.

Creștinismul știe că libertatea poate fi și este întrebuințată de cele mai adeseori rău de om și de aceea trebue puțin îngrădită, iar omul silit întrucâtva spre implinirea datoriilor sale față de ordinea și propășirea obștească. Dar îngrădirea și sila aplicate unor indivizi din cari nu e desrădăcinat creștinismul, ci dimpotrivă promovat, sunt îndulcite și făcute suportabile de conștiința că prin renunțările ce li se cer la libertate ei se fac mai buni, se înobilează cu firea și săvârșesc un lucru bineplăcut lui Dumnezeu, dobândind mântuirea cea veșnică a sufletului. Anumitele limitări ale libertății sunt luminate ca un mijloc pedagogic în serviciul unor ținte cari depășesc orizonturile strâmte și materiale ale lumii acesteia. Cu limitările legii, limitări în favorul ordinei sociale, în favorul unei organizări care singură e în stare să asigure un maximum de mulțumire și materială a tuturor, — merge paralel o educație a omului care îl întărește într'un sistem de virtuți ce-i fac ușoare limitările și sarcinile sociale.

Creștinismul, cu doctrina lui realistă despre om vede laturile variate și ireductibile una la alta ale vieții; el știe că societatea nu poate fi condusă numai cu îndemnurile deduse din concepția panlibertaristă, dar nici numai cu sila derivată dintr'o concepție antropologică radical pesimistă, ci educația și îndemnul trebuesc înțelept împletite cu ordinul autoritar, așa cum conduce tatăl copiii. Dar creștinismul ajută statelor, în cari e păstrat în stimă, ca și mijloacele mai aspre ce le aplică pentru păstrarea ordinei și pentru progres să nu fie simțite ca tiranice și arbitrare și deci ca insuportabile de către supuși. Și cele mai grele jertfe de libertate și de altă natură ce se cer în anumite timpuri de către un stat supușilor săi, se fac ușoare când se justifică în lumina unui bine social la care Dumnezeu ne cere să colaborăm cu toții, fiind acesta binele aproapelui.

Păcatul, pe care numai creștinismul îl știe cât e de puternic în oameni și cât de mult trebue ținut seama de el în plăsmuirile ideologice pentru fericirea popoarelor și în organizarea statelor, nu-și găsește antidotul care să-l înmoaie ușor decât tot în creștinism, în principiile lui de educație și în harul lui dumnezeesc. Este o fatalitate pentru omenirea care trăește după coborârea lui Isus Hristos în mijlocul istoriei omenești: nu mai poate organiza durabil un stat și nu mai poate menținea o minimă fericire pentru oameni în afară de Hristos. In zadar se svârcolesc utopiștii cei fără Hristos. Svârcolirile lor antihriste, pe lângă toată suferința ce-o aduc în viața omenească — și această suferință încă atestă neputința lor de a face ceva pozitiv pentru fericirea omenească — n'au durată, nu sunt încununate de succes. Ele toate ratează, fiind neputincioase, ca unele ce sunt pur omenești.

Dr. D. STĂNILOAE

Desvelirea festivă a bustului marelui dascăl Gheorghe Lazăr

In satul său de naștere, la *Avrig*, în județul Sibiu, s'a desvelit Duminecă, în 18 l. c., bustul redeșteptătorului conștiinței naționale, al fostului mare dascăl de pe vremuri, *Gheorghe Lazăr*, căruia cu drept cuvânt i s'au înălțat semne de meritată recunoștință și în alte localități ale patriei mărite.

Inițiativa și realizarea noului act de recunoștință, admirare și pietate, prin înălțarea acestui monument „arhidiaconului și doctorului Gheorghe Lazăr", se datorește dlui revizor școlar al județului Sibiu, *Ion Dragomir* și învățătorimii din județ. Bustul este opera iscusitului sculptor *Medrea* din București.

La solemnitatea desvelirii au participat numeroși intelectuali din Sibiu, Cluj și din alte localități, precum și mulți țărani din țara Oltului.

Inalt Prea Sfințitul Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a săvârșit, înconjurat de un sobor de preoți, serviciul religios la mormântul lui Gheorghe Lazăr; răspunsurile le-a dat corul învățătoresc, dirijat de dl înv. Tănase.

După serviciul religios, Inalt Prea Sfințitul Mitropolit a sfințit bustul ridicat în piața comunală a frumosului sat de munte.

S'au rostit, la acest prilej, însuflețite cuvântări, aducându-se prinos de evlavioasă amintire vrednicului cărturar deschizător de drumuri nouă în cultura neamului românesc.

Inalt Prea Sfințitul Mitropolit *Nicolae* a spus, în reasumat, următoarele:

Scăldați în lumina acestei frumoase zile cu soare, preamărim azi amintirea unui mare fiu al luminii, al culturii și al redeșteptării naționale a neamului nostru românesc. Bărbatul al cărui chip turnat în bronz s'a așezat acì, în comuna lui de naștere, dar a cărui făptură măreață e adânc întipărită în inimile întregului nostru popor, bărbatul acesta providențial, a fost însuflețit în viața lui de o nestrămutată credință în Dumnezeu și în ordinea morală din lume, care face ca în cele din urmă să biruiască lumina, adevărul și dreptatea. Cu această credință a pornit Gheorghe Lazăr la luptă împotriva întunerecului, și făcându-se apostolul neînfricat al desrobirii neamului său prin cultură, a fost în acelaș timp prorocul zilelor mari de azi.

Și mai avea el o credință, credința mare în sufletul neamului românesc și în posibilitățile lui de desvoltare.

El a simțit vibrând în sufletul lui toate dorurile și aspirațiile neamului său, ținut pe atunci în robie. Pentru el, acești munți, care se văd în preajma bustului, nu erau un zid despărțitor, ci un îndemn la sbor, în care s'a desprins de acì, a trecut Carpații și așezându-se în capitala țării, a deschis, la Sf. Sava, o mare vatră de lumină, de unde s'a răspândit dragostea de cultură națională pe tot cuprinsul țării românești.

Dascălii noștri de azi, ai neamului nostru desrobit, au făcut să se ridice acest chip în bronz, al marelui nostru dascăl de odinioară, care a fost Gheorghe Lazăr. Nu le-am putea da alt îndemn decât acela de a urma pe Gheorghe Lazăr, având și ei cele două credințe cari trebue să însuflețească pe fiecare educator: credința în adevărul culturii naționale și credința în puterea de desvoltare a neamului românesc. In acest sens vom învinge și vom clădì cu glorie viitorul neamului. Așa să ne ajute Dumnezeu!

Alte cuvântări au ținut:

Dl prefect *N. Regman*, în numele guvernului;

Dl inspector general al învățământului primar *P. Petrescu*, din partea dlui ministru Dr. C. Angelescu al instrucțiunii;

Dl general *Cristea Vasilescu*, reprezentând armata;

Dl *Dr. Gh. Preda*, în numele Asociaţiunii culturale;

Dl *Nisipeanu*, din partea Asociaţiei generale a profesorilor secundari;

Dl *Ţoni*, în numele dăscălimii din toată ţara;

Dl profesor *Mihai Popescu* dela Colegiul naţional „Sf. Sava" din capitală;

Dl profesor *Napoleon Creţu*, dela colegiul profesorilor secundari din Bucureşti;

Dl *Ion Dragomir*, în numele comitetului de iniţiativă, mulţumind celor ce au contribuit la ridicarea acestui semn de veşnicire a amintirii lui Gheorghe Lazăr şi celorce cu dragoste au participat la serbătorire, — după care încredinţează acest bust primăriei spre bună păstrare. Ii răspunde primarul Avrigului, dl *Ion Vlad*, îndatorându-se a-l păstra cu sfinţenie şi veneraţie.

Defilarea tineretului, a carelor alegorice, o masă frăţească, o expoziţie de lucruri de mână şi un concert au întregit programul sărbării.

Sfinţirea pietrii fundamentale la biserica cea nouă din Orăştie

Duminecă în 18 Octomvrie 1936 credincioşii ortodocşi români din Orăştie, — ba toţi românii din acest oraş cu numeroasă populaţie străină, — au avut o zi de bucurie rară.

Pe vremuri, Orăştia era „cetate" săsească. Românii încunjurau ca o mare tot jurul ei, dar în oraş erau, veacuri întregi după venirea saşilor, primiţi numai ca lucrători de pământ şi seara trimişi acasă în satele lor... Cu timpul s'au oprit unii din ei ca servitori saşilor, apoi i-au îngăduit să se aşeze, — pentru a le fi mai la îndemână, pe la marginile oraşului, — afară din „cetate". Dar şi aşa, românii sporiră încet-încet în oraş, şi ajunseseră a avea o bisericuţă modestă, şi peste vremi chiar două bisericute, la două margini ale oraşului, — tot „extra muros", în afară de zidurile „cetăţii". Când veneau turcii în „vizită" ienicerească, până să străbată în cetate, pe aceştia, pe bieţii „valahi" de afară, îi pârjoleau...

După unire, puterea Vienei dete una din cele două biserici uniţilor, şi ortodocşii, rămaşi credincioşi legii lor vechi, se treziră numai cu o biserică. Pe asta o măriră, o îngrijiră, o renoiră, — dar stând pe acelaş loc departe de inima oraşului, de „cetate"...

E biserica ortodoxă care o au şi azi românii ortodocşi din Orăştie, pe drumul ce duce din centrul oraşului spre gară.

In centrul oraşului strălucesc, până azi, numai cele două turnuri înalte şi masive, cu glob de aur în vârf, ale saşilor şi ungurilor reformaţi, — iar a 3-a biserică, tot „în oraş", e cea a ungurilor romanocatolici, — în vreme ce, cele două biserici româneşti, una ortodoxă, destul de arătătoare şi în stare bună, dar mult prea mică, — şi cea unită, foarte umilită şi sărăcăcioasă, chiar fără turn, — au rămas tot pe locurile lor departe de centru, ca două mărturii ale unor vremi ce le priveau de sus şi le ţineau departe de centrul oraşului, de „cetate"...

Cum să nu fi fost mare bucuria românilor, a tuturor, dar a ortodocşilor în deosebi, când în ziua de Duminecă 18 Oct. 1936, ei puseră piatra fundamentală unei biserici noi, care va întrece şi prin mărime, şi prin frumuseţă, pe toate celelalte din oraş, — şi anume în partea cea mai de fală a oraşului, în piaţa mare „Regina Maria".

Conducerea bisericii noastre din Sibiu, prin Inalt Prea Sf. Mitropolit Nicolae, apreciind însemnătatea acestui act, care e piatră de hotar între trecutul umilit şi viitorul biruitor şi strălucitor, al românismului şi ortodoxismului la Orăştie, — ne-a trimis pentru actul sfinţirii şi a aşezării pietrii fundamentale, ca strălucită solie, pe Prea Sf. Arhiereu vicar al Mitropoliei *Dr. Vasile Stan*, însoţit de P. C. consilier arhiepiscopesc *Tr. Scorobeţ* şi diaconul I. Circov.

Preasfinţitul a slujit sfânta liturghie arhierească, încunjurat de-un sobor de 24 preoţi, slujbă impunătoare şi îndulcitoare a sufletelor, — la care răspunsurile le-a dat distinsul cor mixt dirijat de dl profesor Praţia.

După sfânta liturghie, mulţimea de credincioşi, foarte sporită prin numeroasele cete de credincioşi răvărsaţi în oraş din acest prilej rar şi fericit, de prin satele vecine, — a plecat în impunător convoi spre piaţă, pentru slujba sfinţirii. In frunte praporii, apoi muzica militară şi lungul convoi de elevi dela toate şcolile din oraş, cu steagul lor, cercetaşii şi străjerii cu steagul lor, apoi corul bisericesc, urmat de frumosul convoi de preoţi toţi în ornate, conducând sărbătoreşte pe Preasfinţitul Arhiereu, — după care urma: corpul ofiţerilor cu dl comandant al regimentului Nicolae Rădulescu în frunte, având alături de dsa pe dl l.-colonel Madgearu, — în urma domniilor lor venind autorităţile: primăria, şcolile, pretura, judecătoria, poliţia, consilierii silvic şi agricol etc. Apoi consiliul parohial şi nesfârşitul şir de popor, bărbaţi şi femei, din loc şi jur.

Preoţii şi corul, ca şi reprezentanţii autorităţilor şi ai armatei, au stat pe locul noului Altar şi pe jumătate din naia bisericii, pe podiul de scânduri ce le copereau.

Preasfinţia Sa a servit mişcătoarea slujbă a sfinţirii apei şi a untdelemnului, apoi a mers împrejur stropind fundamentele, după care aşezându-se „Hrisovul" anume compus şi scris şi iscălit de trimişii sfintei Mitropolii pentru sfinţire, de toţi preoţii slujitori, de capii autorităţilor şi ai şcolilor, de membrii consiliului parohial şi ai epitropiei, ca şi de numeroşi credincioşi câţi au ajuns a subscrie, — s'a aşezat într'un tub de sticlă, pus în alt tub de alamă şi pe urmă în locul săpat pentru el în o piatră anume cioplită în atelierul harnicului nostru măestru de monumente Ştef, — apoi s'a cetit asupra pietrii ce cuprindea Hrisovul rugăciunile de sfinţire, s'a coperit cavitatea cu o lespede de piatră şi aceasta s'a stropit de Preasfinţitul Arhiereu de 3 ori cu apă sfinţită şi s'a stropit în chip de cruce cu oleiu de lemn... S'a cetit la urmă, întreg clerul îngenunchind, rugăciunea de binecuvântare a Altarului şi a bisericii peste tot.

P. C. consilier *Tr. Scorobeţ* a rostit apoi următoarea cuvântare:

Ne-am întrunit aici pentru actul solemn al sfinţirii temeliilor noului Sion din oraş. Suntem pătrunşi de o rară bucurie şi de mari speranţe. Harnicii creştini din Orăştie s'au apucat de un lucru mare. O parohie mare începe un lucru mare, în condiţiuni mari. Ceeace se lucrează aici, e ceeace neamul nostru lucrează de peste una mie de ani. Suntem un popor ziditor de biserici.

Prin sate şi oraşe, la şes şi la munte, sunt presărate sfinte lăcaşuri de închinare. Mulţimea lor constă din biserici modeste şi smerite, icoane ale suferinţelor şi ale năpăstuirilor trecutului.

Dumnezeu însă n'a disprefuit această smerenie, căci prin ele s'a păstrat un suflet oţelit, care a secerat multe biruinţe mari.

Nu pismuim pe cei ce au avut norocul să înalţe biserici monumentale. Chiar în zilele noastre în multe părţi dărâmă bisericile monumentale şi le dau foc, în vreme ce noi mânaţi de o râvnă sfântă înălţăm biserici imposante.

Ne mângâiem că poporul nostru continuă calea tradiţiei de a sluji lui Dumnezeu şi de a-şi iubi patria şi neamul. Gândul de a ridica o nouă biserică ortodoxă în Orăştie nu s'a născut din senin. De mulţi ani de zile se simţia trebuinţa unei noui biserici. Dar n'a sosit plinirea vremii.

Astfel că dacă s'ar fi apucat cei din Orăştie să-şi zidească biserică înainte de războiu, ne îndoim dacă ar fi putut să o zidească în mijlocul pieţii oraşului. Ne îndoim dacă ar fi putut primi ajutoare din capitala României şi meşteri de zidire de dincolo de Carpaţi şi arhitecţi cu stilul bisericilor celor mai frumoase ortodoxe.

De aceea putem considera acest lăcaş dumnezeesc ca un monument al libertăţii religioase şi naţionale şi al stăpânirii depline pe aceste strămoşeşti meleaguri.

Biserica începută în Orăştie în piaţa oraşului va însemna că toate manifestaţiile vieţii noastre le închinăm lui Dumnezeu. Când călătorii grăbiţi — în zi şi în noapte vor trece pe aici, vor găsi aici un splendid monument închinat realităţilor nevăzute şi eterne şi vor poposi aici pentru reculegere sufletească.

In acest loc se vor întruni tineri şi bătrâni, bărbaţi şi femei, bogaţi şi săraci ca să aducă laude şi mulţumire lui Dumnezeu şi să realizeze frăţietatea spirituală între toţi fiii neamului, fără consideree la ocupaţie, clasă socială şi deosebire de cultură. Această unitate sufletească e condiţia tăriei, a propăşirii şi a bogăţiei harului ceresc printre noi.

Toate momentele însemnate din viaţa omenească sunt în legătură cu biserica, şi dela acest altar, care se clădeşte ne vom împărtăşi cu trupul şi sângele Mântuitorului pentru dobândirea vieţii veşnice.

Ce frumoasă şi plină de semnificaţie e şi alegerea hramului acestei noui biserici a arhanghelilor Mihail şi Gavril.

In epoca noastră se dă o luptă cumplită între spiritualitate şi între secularism. Pentru mulţi nu există Dumnezeu, sau dacă există, multă lume trăeşte ca şi când n'ar exista Dumnezeu. Suntem ca fiul cel perdut, bântuiţi de toate relele, pentrucă ne-am depărtat de Dumnezeu. Omul, după o legendă medievală stă la mijloc între îngerii cari slujesc lui Dumnezeu şi între diavolii, cari s'au răsvrătit în contra Lui. Fie ca hramul acestui nou lăcaş, care se construeşte, să ne ajute a ne decide pentru slujirea lui Dumnezeu!

Sfinţii arhanghели din ierarhia cerească sunt îndrumătorii oamenilor în lucrurile credinţii şi ale închinării, iar aceasta e suprema noastră chemare, ca neam şi ca indivizi. Ingerii sunt păzitorii noştri şi solii lui Dumnezeu pe calea destinului nostru. După exemplul lor să slujim lui Dumnezeu şi să-L preamărim prin toate actele noastre de consacrare. Amin.

A fost stropită apoi cu apă sfinţită lumea câtă a ajuns, toţi îmbulzindu-se a

* FOIŞOARA *

„Hristos în şcoală"

Dumitru Călugăr: «*Hristos în Şcoală*» manualul catehetului ortodox pentru şcoala supraprimară. Vol II. Sibiu, 1936, Tiparul tipografiei arhidiecezane. Preţul: Lei 220 (legat în pânză).

Părintele diacon Dumitru Călugăr este bine cunoscut în cercul preoţilor-catiheţi făcând acestora un mare serviciu prin volumul prim al cărţii sale „Hristos în Şcoală". Atât volumul prim, cât şi al doilea sunt fagure de miere în cari harnicul părinte ca o albină, ce nu cunoaşte oboseală, a adunat mierea credinţei noastre religioase turnându-o în forme accesibile pentru mintea copilărească. Osteneala părintelui Călugăr nu a fost mică, dar în schimb a făcut un lucru de o importanţă covârşitoare pentru reuşita frumoasei opere de catehizare, începută şi îndeplinită cu un surprinzător elan de preoţimea noastră, care a mai dovedit odată cu prisosinţă că la chemarea Bisericii sale este gata orcând să aducă jertfă cât de mare. N'a fost mică osteneala autorului, că, pe cât este de anevoioasă calea savantului care caută adevăruri noui, tot atât de grea este şi aceea a pedagogului care are chemarea grea să samene adevărul în sufletul fraged al generaţiei tinere astfel ca să încolţească, să se desvoalte şi să aducă roade bogate. Este greu să aduni cunoştinţe, dar, se poate convinge orcine că-i tot atât de greu, dacă nu chiar şi mai anevoie, să împărtăşeşti cunoştinţele tale şi altora.

In acest volum autorul dovedeşte că este un priceput sămănător al celor sfinte în sufletul copilăresc, pe care-l cunoaşte foarte bine. Cartea cuprinte 71 lecţii pentru cele trei clase supraprimare; V—VI—VII. Fiecare lecţie este elaborată în întregime după principiile pedagogiei moderne, evitându se cu deosebită luare aminte greşala condamnabilă a intelectualizării învăţământului religios printr'o pricepută întregire a laturei intelectuale cu deşteptarea sentimentului religios-moral şi cu inactivarea voinţei creştineşti. Cea mai bună dovadă în această privinţă ne serveşte în acest volum tratarea „Fericirilor" pentru clasa V-a. Acest material formează una dintre cele mai mari greutăţi în expunerea învăţăturii lui Isus. Greutatea o înlătură autorul aplicând şi aici, ca în toate lecţiile sale, principiul psihologic, de a pune *materialul didactic în strânsă legătură cu viaţa elevilor*, de a coborâ pe Isus în mijlocul vieţii de toate zilele. Acest principiu o fost şi este încă în mare măsură foarte străin în învăţământul nostru religios, în urma căruia elevul rămâne cu impresia că în ora de religie a fost silit să înveţe o mulţime de lucruri, pe cari nu le poate pune în nici o legătură cu viaţa. Işi poate închipuì orcine, cât de străine rămân de sufletul, de viaţa elevului cele nouă „Fericiri" *memorizate în mod mecanic* de frica unei note slabe sau chiar bătaie?

Cât de străin este acest principiu în învăţământul nostru religios, rezultă şi din faptul, că autorul se simte nevoit să-şi justifice „îndrăzneala" de-a aplica acest principiu, în modul următor: „Sunt dator cu o lămurire în faţa tuturor celorce se vor folosì de lecţiile cari tind să lămurească înţelesul „Fericirilor". Iat-o: Am avut totdeauna convingerea, că elevii din clasa V-a primară, nu pot fi pătrunşi de măreţia ce ascund „Fericirile", de li-le vom explica în mod exegetic. Lucrarea aceasta este rece şi se adresează aproape exclusiv judecăţii. De aceea trebue folosite exemple, istorioare morale, din cuprinsul cărora să deducem înţelesul adânc al cuvintelor Mântuitorului. Şi încă ceva.

Pentru explicarea „Fericirilor" se găsesc mii de exemple în viaţa Sfinţilor. Cu toate acestea am folosit pilde din viaţa oamenilor de rând, istorioare anonime şi adesea din viaţa copiilor. Numai pentru tălmăcirea celor din urmă două „Fericiri" am luat exemple din viaţa sfinţilor. Căci e bine — chiar necesar — să afle copiii, că nu numai sfinţii au plinit cuvintele Domnului, ci că, în bună măsură le pot plinì şi oamenii de rând, adecă fiecare din noi. Iată ceeace nu trebue să uităm în direcţia practică a învăţământului primar-religios". (Pag. 49).

Aplicând acest principiu, autorul şi-a asigurat succesul ostenelii sale, pentrucă s'a folosit de metoda celui mai mare pedagog al neamului omenesc, s'a folosit de metoda lui Isus, care a învăţat prin pilde luate din mijlocul vieţii omeneşti, arătând că Impărăţia cerurilor este în mijlocul oamenilor.

In toate lecţiile sale autorul aplică şi un alt principiu pedagogic, care condiţionează în mod esenţial reuşita catehizării, anume expunerea intuitivă, reclamată atât de mult de activitatea vioaie a fantaziei copilăreşti. Această fantazie vie are nevoie de hrana, care o formează materialul intuitiv. De aceea copilul vrea să intuiască, să vadă, să-şi reprezinte, dacă voim să-l intereseze lecţia. Autorul ţine seamă de această credinţă a sufletului elevilor şi în „tratarea" lecţiilor sale reuşeşte să facă o intuiţie clară, sugestivă şi neuitată, prezentând materialul său într'o formă amănunţită şi impresionantă. Ex.: „Incunjurat

Asociaţia Clerului «ANDREIU ŞAGUNA», Sibiu

Nr. 11—1936

Convocare

Potrivit articolului 10 din Statutele Asociaţiei „Andrei Şaguna" a clerului ortodox român din Mitropolia Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramureşului — având arhiereasca binecuvântare — convocăm **al 15-lea congres anual** al acestei asociaţii la **Turda** pe ziua de **3 Noemvrie 1936** cu următorul

PROGRAM:

1. Ora 9. Sfânta Liturghie, Chemarea Duhului sfânt şi cu parastas pentru Mihai Vodă Viteazul în biserica catedrală. Predica: preot Ioan Goron din Cluj.

2. Deschiderea congresului prin preşedintele Asociaţiei: Iconom stavrofor Dr. Gh. Ciuhandu, în sala prefecturii judeţului. Salutul reprezentanţilor autorităţilor şi diferitelor societăţi.

3. Ora 13. Masa comună.

4. Ora 15. In sala prefecturei conferinţa: «Ortodoxia şi năcazurile ceasului de acum» (Secte, comunism, antirevizionism) referent: preot Teodor Ciuruş din Rusu Bărgăului.

5. „Importanţa chemării preoţeşti" (Ev. Luca cap. 10) referent: preot Gheorghe Secaş, misionarul eparhial al Sibiului.

6. Raportul general despre activitatea Asociaţiei în ultimul an.

7. Raportul cassierului despre situaţia financiară a Asociaţiei.

8. Eventuale propuneri (vor trebui anunţate biroului central al Asociaţiei cu cel puţin 3 zile înainte de congres).

Pentru reţineri de locuinţe preoţii congresişti se vor adresa cel mai târziu până la 31 Octomvrie 1936 P. C. protopop Jovian Mureşan din Turda.

Membrii comitetului central se vor întruni în şedinţă în ajunul congresului (2 Noemvrie) ora 19. In aceiaşi zi la ora 20 se va ţinea o consfătuire intimă a membrilor Asociaţiei.

Dnii prezidenţi ai secţiilor sunt rugaţi a-şi trimite cât mai neîntârziat biroului central rapoartele. (La adresa preot Ioan Bânda, Roşia, judeţul Sibiu).

Icon. stavr. **Dr. Gh. Ciuhandu**
prezident.

Preot **Ioan Bânda**
secretar general.

---

săruta sfânta cruce şi mâna sfinţitoare a Arhiereului.

A urmat o masă comună în sala dela românescul „Central". Acì părintele *Moţa*, în numele consiliului parohial, a mulţumit Preasfinţitului pentrucă a binevoit a ostenì la acest praznic scump românilor ortodocşi din acest oraş, ca şi autorităţilor pentru participarea lor şi preoţilor cari au alergat în număr aşa de mare la bucuria noastră, a mulţumit corului, care şi la această masă a înălţat buna dispoziţie.

Dl primar Ioan Branga a salutat în numele oraşului pe Preasfinţitul şi solia venită dela Sibiu, mulţumindu-le pentru această înălţare a sărbătorii noastre.

Preasfinţitul, răspunzând, a binecuvântat pe toţi.

Dnul învăţător-director Creţu a rostit frumoase cuvinte de bucurie, cu asămănări biblice.

Privitor

Nr. 8821.

Comunicat

Onor. Consiliu central bisericesc ne înştiinţează că se pregăteşte a doua ediţie a Sf. Scripturi în traducerea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicodem al Moldovei şi Prea Cuc. preoţi Gr. Pişculescu şi V. Radu.

Din prima ediţie se mai găsesc exemplare pentru parohii cu preţ de Lei 400 — minus 10% reducere.

Parohiile cari doresc să aibă această ediţie — să înştiinţeze Consiliul arhiepiscopesc prin oficiile protopopeşti în termin de 15 zile, trimiţând costul la Oficiul cassei arhidiecezane şi 25 lei porto poştal.

Consiliul Arhiepiscopesc

Probleme-Recensii-Comentarii

Un comentariu grăbit. — Dl prof. Nicolae Iorga a luat prilej dela o cuvântare a papei în favorul unirii Bisericilor pentru a arunca, cu înverşunarea grăbită ce-l caracterizează, vreo trei fraze lipsite de temelia gândului solid care ia în cumpănă toate laturile unei probleme atunci când vrea să se pronunţe.

„Religia creştină, spune dl N. Iorga, de o aşa de unică valoare morală, — tot restul fiind lucru de teologie — s'a lăsat încătuşată de ierarhie şi ierarhia, cu ambiţiile ei firesti, a rupt-o în bucăţi ca să folosească noile dogme păgâne ale celei mai imunde cruzimi.

Oare sufletele creştine înseşi, într'o imenză manifestare, n'ar putea birui împotriva ierarhilor"?

Nu ne trece prin gând să desfrămăm părţile acestor verdicte fulgerate de mânia grabnică a dlui Iorga, pentru a arăta neadevărul unora din ele şi ineficacitatea altora. Il rugăm numai să se gândească un moment, liniştit şi calm, la chestiunile de religie, în speţă de religie creştină, şi va vedea că religiozitatea nu e un sentiment global şi vag, ci-şi are credinţele ei precise la cari credinciosul ţine cu preţul vieţii. Şi e bine aşa, pentrucă desbinarea şi haosul ar fi neînchipuit de mare când n'ar exista o sumă de credinţe asupra cărora convine nestrămutat o grupă cât mai numeroasă de credincioşi, ci fiecare şi-ar interpreta simţirea lui religioasă în modul cel mai individual.

Iar suma aceasta de credinţe, de *adevăruri* (da, *adevăruri* pentru conştiinţa credinciosului) creştine s'a păstrat neschimbată în Biserica ortodoxă. Ierarhia bisericii ortodoxe n'are altă vină decât aceea că n'a primit înoirile de credinţă ale ierarhului dela Roma, ci a păzit cu sfinţenie învăţăturile descoperite de Dumnezeu şi cuprinse în Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie. N'a avut ambiţia să pună ceva dela ea, sau dela alţii lângă ceeace-i dela Dumnezeu. N'a avut, cu alte cuvinte, nici o ambiţie omenească.

Ceice au părăsit învăţăturile dela Dumnezeu, să vină la ele. Aceasta e singura cale de unire. Unirea sub autoritatea lui Dumnezeu şi din iubirea şi respectul pentru descoperirile lui Dumnezeu. Aceasta e singura posibilă şi psihologic, şi dogmatic.

Altfel sufletele creştine de capul lor unde ar putea ajunge. Ele nu pot produce adevărul religios, ci-l pot lua la cunoştinţă, se pot supune lui, căci e dela Dumnezeu. Ne-ajunge democraţia în stat; şi sectele ne arată ce poate în religie.

*

Revista „Gândirea", de sub conducerea neobosită şi de nesfârşite resurse spirituale, a dlui *Nichifor Crainic* îşi continuă tot mai definitoriu şi mai adâncit lucrarea ei de elaborare a spiritualităţii româneşti.

In numărul de pe Octomvrie excelenta revistă continuă cu replica masivă la cartea «*Românismul*» a dlui profesor *Rădulescu-Motru*. Afirmării eronate a dlui Motru că între Românism şi Ortodoxie nu poate exista o legătură specială, i se opune studiul de profundă viziune al dlui *Nichifor Crainic* şi cel al Păr. *D. Stăniloae*.

*

Congresul clerului la Turda. — La congresul Asociaţiei clerului „Andrei Şaguna", ce se va ţinea la 3 Noemvrie la Turda, preoţimea noastră este poftită să participe în număr cât mai mare. Atât locul unde se ţine congresul, cât şi chestiunile ce se vor desbate aşează acest eveniment într'o postură de atitudine în favorul a ceeace-i specific românesc în viaţa noastră împletită din ortodoxie şi năzuinţă spre împlinirea unei misiuni proprii neamului nostru. Pe Câmpia unde un duşman hain a frânt mişeleşte elanul Celui care ne recâştigase drepturile de stăpâni peste pământul nostru, preoţimea se adună azi să alunge în lumea de sub pământ strigoii cari încep iarăşi să se arete. Cu toţii la Turda!

*

Sfeştanie la începerea cursurilor. — Un memoriu, din partea Centrului studenţesc, s'a trimis zilele acestea dlui ministru al instrucţiunii, dlor rectori ai universităţii din Bucureşti şi altor conducători de înalte şcoale din capitală. Memoriul studenţesc cere ca la începerea cursurilor să se facă îndatinata sfeştanie religioasă.

Reţinem, din acest inimos memoriu, următoarele pasagii:

Intr'o vreme în care tineretul altor ţări se lasă cucerit de sisteme de gândire şi acţiune ce se remarcă prin absenţa lui Dumnezeu, studenţimea română a înţeles ca elanul ei către progresul cultural şi ştiinţific să se realizeze sub supravegherea şi garanţia spirituală a credinţei în Mântuitorul şi Biserica Sa.

De 14 ani de zile cu toată cuviinţa cu care sânt îndatoraţi copiii faţă de părinţii lor, ne-am îngăduit să vă rugăm să binevoiţi a da ascultare unei vii dorinţi a sufletului nostru: aceea de a începe, în fiecare an, activitatea noastră academică cu binecuvântarea bisericii.

Universitatea aparţine neamului românesc, întemeiată şi susţinută de el şi

---

de pâlcul celor doisprezece ucenici, îmbrăcat în haine de călător sărac, desculţ şi cu capul descoperit, sprijinit câteodată într'un toiag nelustruit, fără pungă cu galbeni şi fără traistă purtătoare de merinde, Mântuitorul Hristos colinda sat după sat, oraş după oraş. Socotea că fiecare om e chemat şi trebue să asculte cuvântul lui Dumnezeu. De aceea nu trecea pe lângă cineva, fără să-i împărtăşească un cuvânt de învăţătură, de mângâiere sau de îmbărbătare. Inţelepciunea Lui descoperea toate durerile şi doririle sufletului, iar inima îi suspina pentru multele nenorociri şi pentru întunericul din lume", (pag. 50).

Dascălul, care învaţă pe copii a vedea, va avea ochi plini de lumină în faţa lui, că prin intuiţie se naşte interesul, care agereşte şi adânceşte privirea, că ochiul intern intuieşte şi contemplează, că cu cât e privirea mai profundă, cu atât mai rodnică va fi cugetarea, şi că în domeniul credinţei o singură intuire puternică e în stare să schimbe cu desăvârşire viaţa sufletească a omului.

Dar dacă acordă importanţa cuvenită intuiţiei, nu neglijează nici celelalte faze ale procesului psihologic de care trebue să ţinem seama, dacă voim, ca hrana sufletească împărtăşită să fie deplin asimilată şi să devină productivă. Prin asociere, dar mai ales prin apreciere, ştie să lege adevărul nou de viaţa sufletească a elevului, un proces, care, din punct de vedere religios, are mai mare importanţă decât o simplă operaţie cu reprezentări abstracte. Prin apreciere elevul primeşte adevărul nou în viaţa sa internă luând o atitudine personală faţă de el şi din inimă înclină spre el. Bunurile religioase: Sf. Scriptură, Mântuitorul, credinţa, nădejdea, dragostea, precum şi întărirea, înălţarea oferită de acestea unui suflet zdrobit, erau prea neglijate în învăţământul religios intelectualist al trecutului. Printr'o apreciere potrivită va putea înţelege elevul, că în învăţământul religios nu e vorba numai de cunoştinţe şi de legi bisericeşti, ci în rândul prim de satisfacerea cerinţelor propriei vieţi sufleteşti.

Ca încheere autorul nu scapă din vedere în nici o lecţie să caute o aplicare potrivită a adevărurilor împărtăşite. In toate lecţiile aplicarea, adecă chemarea la fapte, rezultă în mod firesc, pentrucă omul pătruns de adevărul divin se simte bine şi aşteaptă să fie chemat în slujba Lui.

Fie această carte un fervent ziditor al împărăţiei lui Isus în inimile fragede ale generaţiei tinere, fie ea un far care să îndrepteze privirile însetate spre Isus şi spre Evanghelia Lui ca spre cea mai scumpă comoară a vieţii celei adevărate ajutând astfel la întronarea lui Hristos în şcoală.

Pr. **Dr. N. Terchilă**

Analiza scrierilor lui Clemente Alexandrinul

(filosoful-moralistul-gnosticul)

(2)

de **Iosif E. Naghiu**
student-teolog, Cluj
P. S. Sale episcopului Nicolae Colan

II

Problema cea mai importantă pe care şi-o pune moralistul, e aceea a binelui suprem. Problema aceasta a preocupat şi pe cugetătorii eleni. Pentru Cirenaici şi Epicur, binele suprem şi singurul bine suprem — e voluptatea. Hieronim Peripateticianul şi Diodor văd binele suprem în ataraxia (linişte sufletească).

La Aristotel binele suprem e viaţa virtuoasă, la Cleante e viaţă în conformitate cu natura, la Diogene e o viaţă raţională, la Panetius e trăirea în conformitate cu cerinţele, la Posidonius e viaţa contemplativă, la Herilus viaţă conformă ştiinţei, iar la Platon e asemănarea cu Dumnezeu. Soluţia creştină se găseşte la apostolul Pavel (Romani 6, 22). „Dar cum izbăviţi fiind de păcat şi robi făcându-vă lui Dumnezeu, aveţi roada voastră în sfinţenie, iar sfârşitul: viaţa veşnică".

Din acest punct de vedere împarte istoria umanităţii în 2 perioade: 1. Ante Incarnationem; 2. Post Incarnationem.

Inainte de incarnarea Logosului, grecii trăiau după normele filosofiei lor, iar iudeii după legea lor. Din punct de vedere creştin ar urma ca aceştia să fie condamnaţi, dar întru cât au trăit înainte de incarnare şi deci n'au cunoscut creştinismul, vor fi condamnaţi numai în măsura în care s'au abătut dela legea respectivă (greacă, iudaică etc.).

In primele epoci creştine se discuta mult problema raportului dintre filosofia elenă (în special platonică) şi creştinism. Tertulian era de părerea că Platon nu are nimic cu creştinismul. Atena n'are nimic cu Ierusalimul. Trebue să părăsim pe Socrate şi pe Platon spre a-l primi pe Hristos. Filosofia greacă e de origine diabolică, pe când creştinismul e de origine divină.

Clemente Alexandrinul apără filosofia elenă. Adversarii considerau filosofia de origine diabolică. Clemente Alexandrinul crede că „filosofia a fost dată mai ales grecilor, ca un Testament, care era particular al lor şi care era pentru ei o scară spre filosofia lui Hristos, cu toate acestea filosofii greci refuză voluntar să primească adevărul, fie din slăbiciunea limbajului barbarilor, fie din frica de moarte, pe care legile civile o ţin suspendată peste capetele credincioşilor".[1]

[1] Stromata 6, 8—67.

pentru el. Neamul nostru este creştin. Istoria lui e în bună parte istorie creştină. El vrea să trăiască şi să moară creştin.

O universitate românească fără Dumnezeu e însuşi satan călcând în picioare nestingherit sufletul creştin al neamului nostru.

Iată de ce ne îngăduim să vă aducem şi anul acesta la cunoştinţă că studenţimea e animată de duhul şi speranţa creştină, că ea doreşte ca activitatea ei academică să se desfăşoare în prezenţa lui Dumnezeu în universitate, că ea cere ca binecuvântarea şi milostivenia Lui să fie invocate cu prilejul deschiderii cursurilor prin îndătinata sfeştanie religioasă.

*

Pr. N. V. Hodoroabă: *Cuvântări ocazionale.* 1936. Tip. „Opinia" Iaşi. Lei 32.

Păr. prof. dela Iaşi, *N. V. Hodoroabă* ne trimite un nou volumaş, de astă dată conţinător de predici ţinute la diferite servicii religioase cu înţeleptul şi creştinescul scop de *zidire sufletească* a celor ce le ascultă.

In cuvântările sale, folositoare ori cărui credincios, autorul arată cum preotul misionar trebue să utilizeze cuvântul biblic: „balsamul învăţăturii lui Isus, care-i sfântă, relevată şi eternă".

Cuvântările din cartea aceasta, care au fost rostite la: cununii, înmormântări, parastase, întruniri de promoţii, deschidere de şcoale, congrese, inaugurări, sărbătoriri etc., — se disting prin duhul, dragostea şi înţelegerea, de care autorul este însufleţit pentru o nobilă misiune.

*

Istorioare religioase-morale pentru elevii clasei I-a primare. — (In atenţiunea Părinţilor cateheţi). Nu de mult mi-a căzut în mână un Abecedar, pentru elevii clasei I-a primară, tipărit pentru anul şcolar în curs. Manualul, în partea primă conţine elementele începutului cetirii şi scrierii, în partea a doua lecţiunile cetitului mai înaintat.

Intre lecţiunile din partea a doua am aflat şi 5 piese de religiune din viaţa Mântuitorului Isus Hristos, anume: *Naşterea, Botezul, Intrarea în Ierusalim, Patimile şi moartea Mântuitorului* şi *Invierea Domnului.*

Manualul vrea să servească pe Părinţii cateheţi cari propun religia *din cărţile de cetire.* Partea I-a a cărţii, care conţine o jumătate de lectură, e liberă de lecţiuni religioase. In partea a două sânt luate din religie numai cele 5 lecţiuni. Urmarea e, că elevii din clasa I-a nu se împărtăşesc de educaţie religioasă-morală corespunzătoare şi în conformitate cu programa analitică, votată de Sf. Sinod, care prescrie până la 30 de lecţiuni.

Astfel sânt de părere, că sistemul de a preda religia din cărţile de cetire a elevilor, nu-şi ajunge scopul.

In nex cu aceasta, trebue să-mi îndrept atenţiunea şi asupra *manualelor de religie* destinate pentru clasa I-a.

Sânt manuale de cl. I-a, care nu-s compuse în consonanţă cu programa analitică, lipsind din ele piese de frunte, b. o. Obiceiuri de Crăciun, despre post, mărturisire şi împărtăşire, înainte de Paşti, despre Pască şi. a.

Convingerea mea, bazată pe proprie experienţă, este că: manual de religie pentru cl. I-a se poate folosi ca lectură numai la timpul când ei ştiu ceti.

Astfel îşi are explicare procedura mea, că la cl. I-a am scris mai întâi manualul de lecţiuni practice *pentru cateheţi,* fiind de importanţă mai mare decât cel pentru elevi.

Susţin însă, că şi manualul elevilor îşi are importanţa sa. Incât pentru lecţiunile percurse dela începutul anului să se predea elevilor ca repetiţie a lecţiilor predate pe care elevii le cunosc şi le vor ceti cu uşurinţă. Lecţiunile copiilor să fie scrise conform principiilor metodice: povestirile să nu fie schematice şi sumare, care sânt plictisitoare, ci amănunţite şi pline de viaţă. Am ajuns astfel la hotărârea să scriu şi manualul elevilor de cl. I-a, în conformitate cu manualul lecţiunilor practice pentru catihet, acomodând textul istorioarei, rolului ce se cuvine elevului şi conform principiilor metodice.

In acest chip ajungem să satisfacem şi programei analitice, şi principiului de a se da elevilor manualul de religie deodată cu însuşirea artei cetitului.

Pr. *Nicolae Crişmariu*

Congresul dela Arad

Frăţia Ortodoxă Română se întruneşte în Congres general anual la *Arad* în zilele de 25 şi 26 Octomvrie 1936.

Vor participa, la acest congres, cei mai distinşi conducători intelectuali români nu numai din partea locului, ci şi din celelalte părţi ale ţării ardeleneşti, în frunte cu înalţii ierarhi ai străbunei biserici ortodoxe.

In vederea sărbătorilor FOR-ului, P. S. Episcop *Andrei* al Aradului a luat măsuri, pentru ca lucrările de organizare a congresului să fie cât mai izbutite.

Aradul ortodox, credincios trecutului său, se pregăteşte astfel să facă o primire cât mai frăţească oaspeţilor săi la praznicul zilei de 25 şi 26 Octomvrie a. c.

Nr. 8504—1936

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Părintele Petru Lula din Bobâlna, decedat la 22 Iunie 1936, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Septemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Serviciu public de salvare s'a înfiinţat la Sibiu. Au fost aleşi preşedinţi de onoare: I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Episcopul Glondys, Dr. I. Stoichiţia inspector general sanitar, Dr. Nicolae Regman prefectul judeţului, Dr. E. Piso primarul oraşului; preşedinte activ dl Dr. O. Filipescu, vicepreşedinţi activi dnii: Dr. I. Sturza medicul şef al serviciului sanitar municipal şi Dr. V. Weindel; secretar dl Dr. I. Cosma medicul şef al judeţului. Au mai fost aleşi în comitetul de conducere 24 pe persoane. Lipsa unui serviciu de salvare s'a simţit de mult în oraşul nostru.

Donaţiune. Dna *Virginia Ştirbeţiu* n. *Puşcariu* din Sighişoara donează pentru parohia ortodoxă română din *Lupşa,* protopopiatul Oltul, un potir nou de argint. Pentru această creştinească faptă i se aduc din partea noastră sincere mulţumiri. — p. Oficiul parohial: Pr. *Ioan Todoran.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă 25 şi Luni 26 (Muc. Dimitrie) Octomvrie 1936, va predica părintele protopop *E. Cioran.*

Şedinţă literară se ţine Joi în 29 Octomvrie c. la „Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu", la ora 8 seara, în localul Reuniunii din strada Brukental Nr. 17. Conferenţiar: dl prot. Em. Cioran, preşedintele Reuniunii, despre începutul meseriilor la români. Onor. public şi membrii sânt rugaţi a participa. *Comitetul.*

Poşta redacţiunii

Pr. *A. B.* în *B.* S'a publicat, în acelaş subiect, alt articol, primit mai înainte.

Pr. *D. B.* în *Cr.* A sosit prea târziu. A se vedea numărul precedent.

AVIZ

Volumul al doilea din lucrarea: Hristos în şcoală, de părintele D. Călugăr, a ieşit de sub tipar şi se poate comanda prin Librăria arhidiecezană, în vederea cateheţilor în învăţământul primar.

Volumul al doilea cuprinde 498 pagini şi costă Lei 220 exemplarul, la care se adaoge Lei 25 porto poştal.

Sibiu, 9 Septemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Fabrica de clopote „Dituz" **GHEORGHE DUMITRESCU**

Bucureşti I splaiul Unirei Nr. 87
Telefon 370—79

Furnizor al Curţii Regale şi al Sfintei Patriarhii

SUCURSALE: *Cluj:* Schieb & R. Piaţa Mihai Viteazul 40. — *Rădăuţi-Bucovina:* Mihai G. Ţurcan. — *Chişinău-Basarabia:* D. F. Gara Stoianov. — *Craiova:* P. Andreescu Fii.

Execută şi se găsesc în depozitul sucursalelor **CLOPOTE** din material special garantând sunetul şi durabilitatea pe timp de 50 ani

(16) 1—4

Nr. 257—1936. (49) 2—3

Concurs

In temeiul Art. 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter şi în conformitate cu ordinul Ven. Consiliu arhiepiscopesc din 2 Iulie a. c. Nr. 4804, se publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter al protopopiatului Geoagiului, cu sediul în Geoagiu-Suseni.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

I Dela protopopiat:

1. Diurna dela Stat.

2. Locuinţă în natură, cu dependinţe în stare bună.

3. Intregire de salar dela Fondul protopopesc Lei 6000 anul.

II. Dela parohie:

1. Salar dela Stat conf. coalei B.

2. Casă parohială cu 3 încăperi, în stare slabă.

3. Sesie parohială 3 jug. arabil, 1 jug. 223 st. p. grădină cu pomi, 3 jug. 986 st. p. pădure, 946 st. p. păşune.

4. Venitele stolare uzitate în protopopiat.

5. Folosirea curţii bisericii şi a cimitirelor.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, în termenul fixat, instruite cu toate documentele cerute prin conclusul Congresului naţional-bisericesc Nr. 111 din anul 1888, în termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Telegraful Român", Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc în Sibiu.

Geoagiu, din şedinţa consiliului protopopesc, ţinută la 23 Iulie 1936.

Pr. Inocenţiu Tiruţa m. p. adm. prot.
preşedinte.

Nicolae Molot m. p.
notar.

Nr. 8100—1936.

Aprobat,

Sibiu, din şedinţa plenară a Consiliului arhiepiscopesc, dela 3 Octomvrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu.

Nr. 234—1936 (45) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Căinelul de sus, protopopiatul Băiţa, cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Intregirea de salar dela stat.

2. Sesiune parohială: 1 jug. 800 st. p. arător şi păşune.

3. Folosirea cimitirului.

4. Stola obicinuită în parohie.

5. Un (1) stânjin lemne de foc în pădure.

6. Una ferdele de cucuruz de familie.

Casă parohială nu este.

Reflectanţii la acest post vor înainta cererile de concurs, însoţite de actele necesare, oficiului protopopesc Băiţa, în termenul prescris, şi vor anexa şi autorizaţia P. Ven. Consiliu Arhiep. de a putea concura la această parohie. Cu încuviinţarea oficiului protopopesc candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoştinţă cu parohienii, a predica, eventual a servi.

Oficiul protopopesc ortodox român Băiţa în înţelegere cu consiliul parohial

Băiţa, la 14 Septemvrie 1936.

Dumitru Secărea
protopop.

Nr. 855—1936. (48) 3—3

Concurs

In temeiul Art. 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter şi în conformitate cu ordinul Ven. Consiliu arhiepiscopesc din 14 Iulie a. c. Nr. 5436, se publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter al protopopiatului *Făgăraşului,* cu sediul în Făgăraş.

Protopopul instituit conform legilor în vigoare va fi şi parohul titular al parohiei I Făgăraş şi va fi îndreptăţit la următoarele beneficii:

1. Salarul dela Stat.

2. Diurnele protopopeşti dela Stat.

3. Venitele parohiale dela parohia I Făgăraş. Folosinţa sesiei parohiale de 16 jugăre plus 2 jugăre din sesia capelei.

4. Cvartir, luminat şi încălzit în casa protopopiatului.

5. Venitele normate de legi şi regulamente din protopopiat.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, în termenul fixat, instruite cu toate documentele cerute prin conclusul Congresului Naţional Bisericesc Nr. 111 din anul 1888, în termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Telegraful Român", Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc în Sibiu.

Făgăraş, din şedinţa consiliului protopopesc, ţinută la 28 August 1936.

Preot Pavel Borzea m. p. adm. prot.
preşedinte.

Gheorghe Dragoş m. p., director
notar.

Nr. 7431—1936.

Aprobat.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consiliului arhiepiscopesc, dela 3 Octom. 1936.

Consiliul Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80·—
1/2 „ „ 42·—
1/4 „ „ 24·—
1/8 „ „ 12·—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150·—
1/2 „ „ 80·—
1/4 „ „ 42·—
1/8 „ „ 22·—

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1937

cu Şematism Lei 50·—; fără Şematism Lei 12·—

Calendarul „Oastea Domnului"

pe anul 1937 Lei 12·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 20 pt. porto postal

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 1 Noemvrie 1936 — Nr. 45

BIBLIOTECA CENTRALA ARHIDIECEZANA SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

CUVÂNTAREA

Inalt P. Sf. Sale Mitropolitului nostru NICOLAE la congresul Frăției Ortodoxe Române, ținut la Arad[1]

Domnule Președinte,
Onorat congres,

Vă mulțumesc, Domnule Președinte, pentru cuvintele calde ce Ni le-ați adresat nouă, ierarhilor, în luminoasa Domniei Voastre cuvântare de deschidere. Suntem și noi bucuroși că ne aflăm în mijlocul Domniilor Voastre și participăm la acest congres al Frăției noastre ortodoxe. Ne-am obișnuit să vedem în aceste întruniri ale noastre, ce se repetă an de an, manifestări strălucite ale conștiinții ortodoxe a intelectualilor și a poporului din Ardeal, și afirmări demne ale justelor postulate și ale misiunii spirituale a sfintei noastre Biserici.

De astă dată ne-am întrunit într'un timp tulburat de frământări grave în viața lumii, tulburări ce ascund mari amenințări și pentru noi. Nu se va ocupa adunarea noastră de directivele mari ale politicii statelor. Răspunderea aceasta o au alți factori. Un obligament avem totuși ca cei ce avem inimă românească și grije pentru fericirea neamului. Obligația noastră este de-a ne da și noi și de-a face și pe alții să-și dea limpede seama de temeliile pe cari se sprijinește existența noastră națională și de-a așeza toată viața neamului și a statului pe tăria acestor temelii. Din experiența trecutului știm că sfânta noastră Biserică a fost fortăreața nebiruită care a apărat neamul românesc prin toate vitregiile timpurilor. Lângă altarul strămoșesc am biruit toate greutățile vremilor și altarul va fi și de-aci înainte izvorul darului dumnezeesc de care avem nevoie pentru marea operă de înoire a forțelor morale ale națiunii noastre. Căci în fața norilor ce se ridică tot mai amenințători la orizont, nu există o mai întețitoare necesitate ca aceasta a înoirii forțelor morale ale neamului pentru a ne câștiga și întări încrederea în noi și în destinul nostru. Azi mai mult ca oricând se simte necesitatea creerii unui front sufletesc unitar, dela o margine la alta a țării. Așa cum suntem azi divizați până în ultimul cătun nu mergem spre bine. E nevoie urgentă de o desăvârșită concentrare a tuturor puterilor neamului. Vedem cu durere că nu ajunge unitatea sângelui, căci glasul lui nu e ascultat totdeauna, nici unitatea limbii căci accentele ei nu servesc totdeauna pentru a ne lega împreună, ci de multeori pentru a ne învrăjbi. Ne trebue o credință mare care să ne smulgă din preocupările mărunte și să ne pună cu totul în slujba binelui neamului. Ne trebue un avânt eroic în interpretarea datoriilor noastre de fiecare zi. Iar izvorul cel mai adânc care alimentează avântul unui popor, e credința lui religioasă Orice desfășurare de energie presupune credință. Un om ca și un popor pentru care viața nu este un lucru sfânt, nu va fi capabil de jertfă desăvârșită și adevărată pentru fericirea neamului. Iar că viața e un lucru sfânt, această credință în viață, această interpretare superioară a vieții, numai credința în Dumnezeu o poate da.

In fața celor mai mari primejdii ce am putea opune mai bun decât cea mai închegată concepție de viață, sfânta ortodoxie care ne a ținut neamul, singura temelie spirituală nebiruită a existenței sale și azi.

Ne-am întrunit într'o frăție ortodoxă română. Dar Biserica a propovăduit această frăție și a întemeiat-o în neamul nostru înainte cu multe sute de ani. Când Carpații stârticau neamul nostru, ortodoxia a creat un front sufletesc dela Nistru până la Tisa. Să avem încredere în această putere a ortodoxiei. Ea trebue să fie și azi chiagul de întrățire a tuturor fiilor neamului. Această întrățire e porunca cea mare a clipei de față. Fac un apel către toți frații noștri, de-a se gândi cu toată seriositatea în aceste momente grele la nevoia întrățirii religioase pentru a răzbi prin orice încercări ar veni peste noi. La Blaj, în fața M. Sale Regelui, am dat glas acestei nevoi urgente de întrățire. Am spus că Dumnezeu știe de nu ne găsim iarăși în fața clipei când ni se va cere jertfa supremă. In tot cazul să fim pregătiți, pentru ca atunci când ni se va cere, cu toată virtutea noastră să ne apărăm patrimoniul național. Fac și de acì, dela granița de vest a țării, acest apel cald de întrățire a tuturor românilor pentru a ne câștiga siguranța în noi și în drepturile noastre.

Noi ierarhii Bisericii ne exprimăm, dle Președinte, mulțumirea noastră profundă pentru marele aprijin ce Domnia Voastră și Frăția Ortodoxă Română Ni-l dați, ca Biserica să-și păstreze și azi ca în tot trecutul neamului locul de frunte binemeritat în viața neamului. Vă dăm asigurarea că n'avem altă dorință mai vie decât ca să conducem turma noastră duhovnicească la adevăratul liman al mântuirii naționale pe pământ și al mântuirii sufletești dincolo de mormânt. Pentru a ne îndeplini această misiune, noi învățăceii Aceluia care a adus jertfa pe cruce, suntem gata a aduce orice jertfă pentru neamul, țara și Tronul ei.

Rog pe bunul Dumnezeu ca deodată cu binecuvântarea noastră să-și coboare harul Său peste gândurile înalte și însuflețirea caldă de acì și să ajute ca gândul întrățirii să străbată în latul și lungul scumpei noastre țări pentru a produce roade spre binele nostru al tuturor.

[1] *Cuvântarea e redată foarte imperfect, cum s'a putut prinde după note.*

Sărbătoarea ortodoxă și românească dela Arad

Congresul Frăției Ortodoxe Române, ținut la Arad, în 25 și 26 Oct., a dăruit acestui oraș dela marginea țării două zile de intenză și de înaltă simțire ortodoxă și românească. Participanții la festivitățile congresului, între cari, firește, marea majoritate a fost formată de vrednicii arădani, au fost ridicați în aceste două zile în regiunile de azur ale spiritului care dă trăiri și extazuri curate, care prilejuește meditații profunde și crează legături trainice cu lumea valorilor nobile.

Trebue să remarcăm dragostea caldă cu care intelectualii români ai Aradului în frunte cu omul nobil și serios, interiorizat în gând și hotărât la faptă, care este Prea Sf. Episcop Andrei, au întâmpinat și au înconjurat în tot timpul lumea de oaspeți venită să se înfrățească cu ei în aceleași simțiri.

Sărbătoarea a început de Sâmbătă după amiazi, în atmosferă și în suflete. La ora două și un sfert a sosit în gara Arad I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului căruia îi ieșise în întâmpinare mulțime de intelectuali mireni și de preoți în frunte cu P. S. episcop Andrei. I. P. S. Sa a fost salutat în cuvinte pline de bucurie de către P. S. episcop Andrei, de venerabilul președinte al FOR-ului, secția Arad, dl Iosif Moldovan, de reprezentanta femeilor române, dna Botiș, de primarul orașului dl Dr. Cotoiu. Tuturor le-a răspuns cu dragoste creștinească și părintească I. P. S Sa. Dela gară I. P. S. Sa a fost condus de P. S. episcop Andrei la reședința episcopească, iar la ora 5 Inaltul ierarh, după ce a sosit și P. S. episcop al Orăzii Nicolae, s'a deplasat, însoțit de P. S. episcop Nicolae, de PP. CC. Lor profesor Dr. N. Popovici, consilier Seculin, rector Dr. Dr. Stăniloae și diacon Dărău, la mânăstirea Bodrogului, unde a săvârșit o scurtă și impresionantă slujbă pentru sufletul răposatului episcop Grigorie Comșa.

Intre timp au sosit în Arad membrii consiliului central al FOR-ului, în frunte cu dl Sextil Pușcariu, cari au ținut în aceeaș după amează ședința pregătitoare a congresului.

Praznicul cel mare s'a desfășurat Duminecă. Catedrala ortodoxă a Aradului s'a umplut de timpuriu de lume. La începutul sfintei liturghii, a avut loc ridicarea vrednicului și veneratului rector al Academiei teologice din Arad, Dr. T. Botiș, la rangul de stravrofor, iar după cetirea Evangheliei, a predicat luminos și cu multă putere P. S. episcop Andrei. In imagini de o rară frumusețe, noutate și plasticitate, dar și încărcate de senzuri profunde și noi, P. S. a luminat perspectivele viitoare ale ortodoxiei în viața neamului. Mișcătoare au fost momentele dela sfârșitul sfintei Liturghii când P. Sf. episcop Nicolae al Orăzii a împărtășit cu sfânta Taină a cuminecăturii un șir lung din cei mai distinși intelectuali din tot Ardealul.

După sfânta liturghie a avut loc în măreața sală a Palatului cultural ședința de deschidere a congresului. Mii de persoane umpleau sala, pe scaune și în picioare.

A fost o demonstrație înălțătoare, remarcabilă atât prin lucrurile mari ce s'au spus, cât și prin demnitatea hotărâtă cu care s'au spus și s'au accentuat. Constatând pericolul comunist, adevăratul pericol care ne amenință pe noi și lumea întreagă și semnalând spectrul războiului care se pregătește între comunismul ateu și popoarele cari vreau să apere patrimoniul sfânt al culturii creștinești împotriva anarhiei, dnul președinte Sextil Pușcariu a făcut un apel inzistent la toți românii să părăsească disensiunile și desmembrările grupându-se în jurul bisericii strămoșești pentru a fi prin unire tari și în stare să suportăm încercările ce ne așteaptă.

«După cucerirea provinciilor cu armele, România trebue cucerită încă odată în spirit național. Aceasta e misiunea generației de azi și sunt semne îmbucurătoare că ea și-o înțelege. In acest senz lucrează FOR-ul, căutând să ridice prestigiul Bisericii strămoșești. *Noi întărim însăși baza statului național român, cu care ortodoxia și numai ea singură se identifică desăvârșit.* Când toată suflarea românească va fi grupată în jurul Bisericii strămoșilor noștri, atunci vom reprezenta o putere de care se vor sparge și rea-voința și, mai ales, indiferența celor ce trec pe la cârma țării».

Patru directive mari și singure salvatoare a fixat dl Sextil Pușcariu în cuvântarea Domniei Sale de impecabilă ținută literară, de sobră, ele-

ganţă, luminoasă şi temeinică structură: naţionalism, anticomunism, unire sub bolta Bisericii şi mai mult duh evanghelic în viaţa românească. Sunt cele patru evanghelii ale neamului, patru puncte cardinale cari trebue să preocupe pe orice român cu iubire de neamul său.

A urmat cuvântarea de puternică vibraţie, torent amplu şi de mare avânt, a I. P. S. Sale. Nu s'a pomenit până acum auditoriu pe care cuvântul I. P. S. Sale să nu-l încălzească prin accentul patetic, smuls din adânci străfunduri şi definitive convingeri. Auditoriul se vede răpit într'o zonă de simţiri intensive, de entuziasm care topeşte orice indiferenţă. Aşa a fost cuvântul dela Arad al I. P. S. Sale. In special apelul adresat tuturor Românilor să se înfrăţească în sânul Bisericii strămoşeşti, în acest ajun de mari primejdii, apel plin de dogoritoare dragoste şi căldură, de vibrantă grijă pentru soarta neamului, a creat un moment de copleşitoare emoţie în sala Palatului cultural din Arad. Să dea Dumnezeu ca acest apel să nu rămână fără răsunet în inimile fraţilor desbinaţi, nici să nu-l supună vreunor interpretări sofistice, mască a lipsei de bunăvoinţă.

Frumoase şi înălţătoare au fost şi celelalte cuvântări. Trebue să pomenim cu deosebire pe cea a dlui profesor universitar Onisifor Ghibu, care a vorbit în numele Ligii antirevizioniste române, ilustrând cu fapte lucrarea revizionistă a catolicismului maghiar ardelean pentru care de pildă Fecioara Maria poartă coroana Ungariei, iar regalitatea lui Hristos este o sărbătoare proprie pentru unguri.

După amiazi, la ora 4, s'a făcut sfinţirea crucii dela mormântul lui V. Goldiş de către P. S. Andrei înconjurat de un sobor de preoţi. A vorbit P. S. Andrei, arătând legătura dintre congresul FOR-ului şi momentul acesta de cinstire a unui vajnic intelectual ortodox. Dl profesor I. Lupaş, a evocat măiestru, într'un grai ca un fagur de miere, câteva trăsături creştine ale personalităţii lui V. Goldiş.

La ora 6 a avut loc apoi, în sala Teatrului comunal, în faţa unui auditor imens, conferinţa dlui Nichifor Crainic «Ortodoxia, concepţia noastră de viaţă». A fost un prilej de nobilă elevaţie sufletească. Conferinţa a fost ascultată cu o atenţiune încordată şi cucernică. Mintea şi inima auditoriului sorbea cuvântul limpede şi plastic al cugetătorului şi poetului şi urmărea cu încântare desfăşurarea minunatului sistem de idei şi de puteri care este ortodoxia, legea dreaptă a vieţii.

Seara s'a ţinut în sala Palatului cultural un bine întocmit concert, dat de corurile locale cu concursul maeştrilor Folescu şi Sandu Albu.

A doua zi, Luni, după sfânta liturghie la care a predicat în graiu-l bine întocmit şi cuceritor P. S. episcop Nicolae al Clujului despre vrednicia şi eroismul marelui mucenic Dumitru, s'a ţinut în sala festivă a Primăriei a doua şedinţă a FOR-ului. Secretarul general, dl profesor univ. I. Mateiu, a citit un frumos raport general care a trecut în revistă bogata activitate misionară şi ctitorească a Frăţiei în anul trecut. In discuţiile cari au urmat, s'au vestejit din nou comunismul, sectele, francmasoneria, revizionismul care e susţinut de ungurimea din ţară ajutată de concordatul cu Vaticanul şi de fondurile stăpânite pe nedrept ale statului catolic. Membrii FOR-ului s'au legat să ducă şi mai hotărât lupta împotriva acestor duşmani ai neamului şi ai credinţii lui, adâncind în massele populare cunoştinţa acestor răni cari incomodează viaţa românească.

Cu astfel de convingeri şi hotărâri, fixate şi într'o moţiune, s'a încheiat al treilea congres al FOR-ului.

Moţiunea congresului FOR-ului

Frăţia Ortodoxă Română, for întrunit în al treilea congres anual la Arad în zilele de 25 şi 26 Octomvrie 1926, examinând problemele vitale ale bisericii, a votat următoarea moţiune:

1. Congresul exprimă omagiile sale de respectuoasă iubire şi adânc devotament M. S. Regelui Carol II şi Dinastiei ortodoxe, care se confundă cu destinele bisericii noastre naţionale.

2. Işi mărturiseşte dragostea lui deplină faţă de înalţii noştri ierarhi, declarându-se solidar cu ei în toate acţiunile menite să asigure drepturile şi prestigiul bisericii ortodoxe, hotărât să-i urmeze fără şovăire şi să-i apere în toate împrejurările.

3. Işi afirmă convingerea că primejdiile ce ameninţă viitorul neamului românesc şi desbinările ce-l sfâşie şi astăzi, pe urma perfidiei habsburgice şi vrăjmăşiei maghiare dela 1700 cer, în mod imperios, desăvârşirea unităţii religioase, a cărei înfăptuire în spirit frăţesc şi ortodox o dictează de altfel însuşi instinctul nostru de rasă.

4. Cere ca în constituţia ţării problema cultelor să fie astfel soluţionată, încât să i se asigure bisericii ortodoxe caracterul şi situaţia de adevărată şi unică îndrumătoare sufletească a statului cu ale cărui idealuri naţionale numai ea s'a identificat în toate vremurile.

5. Incredinţat de valoarea necontestată a organizaţiei bisericeşti actuale, răsărită din mintea nemuritorului mitropolit Andrei Şaguna şi fericit experimentată timp de peste 60 ani, se declară hotărât pentru menţinerea ei, respingând orice încercări de a modifica în principiile ei constituţionale.

6. Accentuând din nou importanţa educaţiei religioase în formarea caracterelor creştine şi cetăţeneşti, roagă stăruitor ministerul instrucţiunii publice şi autorităţile superioare bisericeşti să dea cea mai îngrijită atenţiune învăţământului religios al tinerimii din toate şcolile. In acelaş scop, se va da caracter confesional cel puţin unei şcoli secundare din centrul fiecărei episcopii ortodoxe, de unde să se poată face selecţionarea viitorilor studenţi ai academiilor teologice.

7. Reînoeşte cererea veche, ca ministerul instrucţiunii publice să acorde cel puţin uneia din academiile teologice facultatea de a conferi titlul de licenţă, aşa cum el s'a dat academiei greco-catolice din Blaj, tratamentul inegal de azi fiind jignitor pentru biserica dominantă.

8. Repetă cererea legitimă pentru înfiinţarea episcopiilor de Maramureş şi Timişoara, căci amândouă sânt scut de apărare naţională pe graniţa expusă de vest.

9. Cere ca în noua lege de armonizare a salariilor ce se pregăteşte de guvern, preoţimea noastră să fie salarizată integral de stat în conformitate cu pregătirea şi cu rolul ei important în viaţa neamului. De asemenea, şi pensionarea clerului să treacă tot în atribuţia statului după normele funcţionarilor publici.

10. Cere repatrierea fnndaţiunii Gojdu, de atâta vreme întârziată, să fie grăbită de guvern, trecând la nevoe chiar la măsuri drastice, spre a fi pusă la dispoziţia bisericii în scopul acordării de burse pe seama tineretului nostru apăsat de tragedia sărăciei. — 11. Cerem ca în virtutea acţiunii noastre cu caracter de plebiscit popular din ultimii doi ani, organele competente de stat să procedeze la denunţarea concordatului şi a acordului dela Vatican, dovedite de toţi factorii de specialitate ca primejdioase intereselor naţionale româneşti.

12. Aflându-ne întruniţi într'una din marile centre româneşti dela graniţa de vest a ţării, cerem cu toată hotărîrea ca factorii competenţi să intervină pentru ocrotirea fraţilor noştri de un sânge şi o lege din statele învecinate asigurându-li-se cel puţin acelaş tratament pe care România îl aplică minorităţilor sale etnice.

13 Cerem să se intervină de către stat şi biserică în sprijinul ortodoxiei persecutate din Uniunea sovietică, căci distrugerea ei înseamnă o slăbire evidentă a ortodoxiei ecumenice.

14. Deplin contopiţi cu idealurile statului întregit milioanele de credincioşi ai bisericii ortodoxe declară că vor lupta cu ultima energie împotriva comunismului şi revizionismului prin care duşmanii de moarte ai patriei româneşti vor să-i dărâme credinţa religioasă şi hotarele eterne.

15. Congresul, luând act, cu bucurie, de consolidarea bisericii ortodoxe române a fraţilor noştri din America de Nord şi America de Sud, trimite vrednicilor conducători ai poporului român american, cuvântul său de îmbărbătare şi sprijin în opera de organizare religioasă şi naţională, începută sub păstorirea înţeleaptă a P. S. S. episcopul Policarp Morusca.

16. Aprobând lupta ce se duce pentru redobândirea pe seama statului românesc a marilor averi deţinute ilegal de anumite orduri călugăreşti maghiare, înfierează totodată pe acei români uitaţi de sine, cari se fac apărătorii interesaţi ai acestor orduri iredentiste.

Sextil Puşcariu — preşedinte
Ion Mateiu — secretar general

La aniversarea zilei de naştere a M. Sale Reginei *Maria*, în 29 Oct. 1936, s'a săvârşit serviciu religios în catedrala noastră mitropolitară din Sibiu. Au participat, la regeasca aniversare a bunei şi marei Regine Maria, reprezentanţii tuturor autorităţilor locale civile şi militare. Serviciul religios a fost îndeplinit de P. S. Sa Arhiereul-vicar *Vasile* de Răşinari, înconjurat de un sobor de preoţi. Compania, cu drapel şi muzică, în faţa catedralei, a dat onorurile.

Biserica ortodoxă ardeleană

Deosebit de grea şi adâncă a fost misiunea bisericii ortodoxe pe plaiurile româneşti ale Ardealului. Ea a trebuit din veac să se sprijine în primul rând pe sine însăşi, pe poporul credincioşilor şi slujitorii altarelor ei, căci domniile i-au fost vrăjmaşe iar ocrotirea statelor ortodoxe româneşti n'a putut să-i afle pavăza cea mai puternică.

A fost o biserică în necontenită apărare, în necontenită trezie spirituală, înrădăcinată în pământ, bizuindu-se numai şi numai pe vigoarea ei lăuntrică. Biserica ortodoxă ardeleană, a atins, aşa cum în nici o parte nu s'a întâmplat la o biserică ortodoxă, cea mai adâncă structură populară şi în această structură cea mai rezistentă continuitate etnică. Poporul românesc din Ardeal a trăit în biserica ortodoxă milenii şi biserica ortodoxă a aflat în satele valahe, şi numai în sate, temelia ei de sprijin.

Din acest profund sâmbure a crescut până în veacurile noastre, până în veacul lui Şaguna, şi până în veacul de faţă al Patriarhiei ortodoxe-române ocrotitoare şi a statului ortodox român ocrotitor, marea instituţie a bisericii ortodoxe ardelene, căreia i se datoresc multe din faptele de reînviere ale românilor de peste munţi, care trebuia, după încordarea îndelungă de conservare a spiritului etnic, să dea elanul de opoziţie asupritorilor Ardealului. Căci forţele adânci şi ireductibile de contestare a puterii impilatoare a provinciei de peste munţi, a pornit din culcuşul acesta tainic, unde s'au şi păstrat, al bisericii etnice româneşti.

Iată ce este biserica ortodoxă din Ardeal: Cea mai adâncă limită, social-istoric vorbind, de viaţă a ortodoxismului românesc. Dacă în celelalte două ţări româneşti biserica noastră ortodoxă a luptat alături cu poporul şi cu statul, dându-le putere, în Ardeal ea a trebuit să lupte numai cu poporul, să coboare deci în mod îndoit în sufletul acestuia pentru a suplini lipsa poziţiei lumeşti de putere.

Numai ca o creangă pe acest venerabil trunchiu care îmbrăţişează întreaga colectivitate românească din Ardeal pe de desubt, pe planul ancestral, — numai ca o creangă, cu florile ei de merit, a crescut târziu biserica odraslă unită. Biserica originară ortodoxă este izvorul puterii religioase populare transilvane. Tradiţiile cele mai adânci sunt legate de această biserică, — aceasta n'o poate nega nimenea şi acest lucru este o

FOIŞOARA

Hrisovul

aşezat în peatra de temelie a bisericii noi ortodoxe din ORĂŞTIE

In numele Tatălui şi a Fiului şi a Duhului Sfânt.

Sfinţitu-s'a şi s'a aşezat această piatră fundamentală, drept «piatra cea din capul unghiului», în temeliile acestui sfânt locaş, — întru mărirea lui Dumnezeu celui Atotputernic — cu hramul «Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril» în zilele primului Patriarh al României Inalt Prea Sfinţia Sa: **Dr Miron E. Cristea,** *— cu binecuvântarea Inalt Prea Siinţiei Sale* **Dr. Nicolae Bălan,** *Arhiepiscop al arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu şi Mitropolit al românilor ortodocşi din Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş, — în zilele Preaînţeleptului şi dreptcredinciosului Rege al României întregite:* **Carol al II-lea,** *în anul Mântuirii 1936, luna Octomvrie, ziua 18.*

«Se înalţă acest sfânt locaş de închinare Domnului Dumnezeu, pe seama dreptmăritorilor creştini ortodocşi români din **oraşul Orăştie,** *judeţul Hunedoara. Şi va să fie sfânta masă din sfântul lui Altar, Scaunul pe care va sta viu, în toată vremea, ziua şi noaptea, Mântuitorul Hristos, înconjurat de ceata Sfinţilor, peste noi veghetorilor Ingeri, pe cari Tatăl i-a dat credincioşilor enoriaşi la venirea lor pe lume, ca Ingeri-păzitori, şi la Domnul, acì, în toate zilele vieţii lor, chemători...*

«Şi pututu-s'a începe zidirea acestui sfânt locaş, prin sprijinul puternic, dat cu creştinească dărnicie de către Banca Naţională a României din capitala ţării, Bucureşti, la stăruinţele bunului credincios **Ioan I. Lapedatu,** *director-administrator la acea bancă, — prin bunăvoinţa băncii* **„Ardeleana"** *din acest oraş, care, pe lângă multul bine ce a făcut bisericii noastre în trecutul cel vrăjmaş, de sub străina stăpânire, în 1920 ni-a câştigat importanta sumă de 400.000 lei pentru «Fondul de zidire», sumă care, până la zidire, a crescut la un milion, — prin creştinescul gest al* **Primăriei oraşului Orăştie,** *care ni-a dăruit locul de zidire în această piaţă principală şi o importantă sumă de bani; — prin preţiosul sprijin al* **Prefecturii judeţului Hunedoara;** *— ca şi prin daniile cu evlavie închinate Domnului, pentru casa Lui, de către credincioşii sfintei noastre biserici cu ani înainte, şi în deosebi în anul zidirii, — la stăruinţele zeloase ale Consiliului parohial şi ale fruntaşilor enoriaşi.*

«Luat-au parte, cu înălţate inimi cântând pe Domnul la sfinţirea acestei pietre fundamentale, afară de cei din loc, mulţime mare de credincioşi şi preoţi din jur, ca şi autorităţile locale, căpeteniile armatei şi şcolilor, iscălind acest hrisov, în conştiinţa importanţei lucrării ce se durează pentru neamul nostru românesc şi pentru biserica sa ortodoxă, prin înălţarea pe acest loc, a acestui dumnezeesc locaş, — semn viu şi biruitor de întărirea patriei româneşti reînviate şi pe aceste plaiuri».

Urmează iscăliturile trimişilor sfintei Mitropolii pentru sfinţire: Prea Sfinţia Sa Arhiereul-vicar **Dr. Vasile Stan de Răşinari,** P. C. Sa consilierul arhiepiscopesc **Trandafir Scorobeţ,** diaconul Circov, — membrii consiliului parohial şi ai epitropiei parohiale, — autorităţile civile, şi şcolare şi capii armatei, — preoţii slujitori la sfinţire, — apoi numeroşi fruntaşi şi credincioşi.

Analiza scrierilor lui Clemente Alexandrinul

(filosoful-moralistul-gnosticul)

(3) de **Iosif E. Naghiu**
student-teolog, Cluj
P. S. Sale episcopului Nicolae Colan

In ce priveşte rostul şi utilitatea filosofiei elene, Clemente Alexandrinul o admiră, o crede de origină divină...

Filosofia, cu toate construcţiile silogistice şi raţionale ale ei, trebue să recu-

chestiune, nu de atitudine, ci de istorie a spiritualităţii şi culturii noastre colective.

In acest chip manifestările anuale ale FOR-ului, îmbracă o semnificaţie deosebită, constituesc un moment de omagiere extraeclesiastică, naţională, ale bisericii ortodoxe din Ardeal. Ele trebuia să trezească inima întregului ortodoxism românesc care îşi îndreaptă recunoştinţa către această încercată şi vitregă ramură a bisericii noastre.

Cadrul congresului FOR-ului este pe deantregul adaptat acestei misiuni de omagiere şi de îndrumare a atenţiei conştiinţei creştine româneşti. Nu ne putem reţine de a admira tonul şi cuvântul de atmosferă al acestui congres anual, al acestei „frăţii", în care au luptat robuste suflete ardelene şi în care vor să fie ostaşi personalităţi de atâta vază ale culturii noastre de peste munţi. Moţiunea cu care s'au încheiat lucrările acestui congres, este oglinda însăşi a preocupărilor de-acolo. Ea arată în afară drumul pe care biserica ortodoxă îl urmează înăuntru ei, dela altar şi amvon, faţă cu problemele de astăzi — aşa cum l-a urmat faţă de cele de totdeauna — ale neamului românesc.

Securitatea socială şi securitatea naţională, cultura, educaţia şi securitatea ortodoxismului însăşi, sânt îmbrăţişate de frumoasa moţiune — în necesităţile lor de fortificare, actuale.

(„Curentul", 29 Oct. 1936).

Dragoş Vrânceanu

Nota Red. Am reprodus acest articol de juste aprecieri din partea unui ziar care s'a complăcut în anii din urmă într'o atitudine puţin pretinoasă faţă de Biserica ortodoxă. Nu mai departe decât în vara aceasta coloanele lui au stat largi la dispoziţia unui anume domn Karnabatt (catolic, după confesiune), care a scris săptămâni dearândul în chestiuni tendenţios interpretate, în legătură cu viaţa religioasă a Ardealului. Astfel preoţimea ardeleană s'a obişnuit să considere ziarul „Curentul" ca pe un ziar neînţelegător faţă de idealurile şi de înalta valoare spirituală şi naţională ce-o reprezintă ortodoxia românească.

Să fie articolul acesta semnul binevestitor al unei schimbări de atitudine? Aşteptăm să vedem ce va urma!

Pastorala arhiereilor ardeleni împotriva comunismului

P. C. Sa părintele protopop *I. Moţa* ne trimite spre publicare articolul său apărut de curând în foaia Libertatea, ce o conduce cu apostolică râvnă de peste trei decenii. Articolul Prea Cucerniciei sale, având titlul: *Adieri de vânt ceresc pe pământul românesc*, e următorul:

De un număr nu prea mic de ani, o seamă de inimi tinere şi curate ale fiilor neamului nostru au început a chema cu glas tot mai strigător, pe părinţii şi fraţii lor români, ca să fie cu luare aminte, că zile rele ne pasc nu departe în viitor...

Peste aceste mântuitoare porniri şi întrarmări ale inimilor, — venì zilele acestea o **binecuvântare luminoasă**, *ca o suflare de duh ceresc, chemarea celor 5 arhierei ardeleni ai mitropoliei ortodoxe de Sibiu. Pastorala Prea Sfinţiilor Lor sună ca o trâmbiţă cerească de Duhul sfânt însuflată, al cărei glas străbate în inimi şi se opreşte în ele, întărindu-le pentru a fi calde luptătoare împotriva celei mai primejdioase dintre primejdiile aruncate de solii lui anticrist în aceste vremuri peste viaţa popoarelor.*

Incepe această „Pastorală», nu arhierească, ci caldă, părintească, a arăta poporului român, că el de când s'a născut pe acest pământ, a fost **român şi creştin**, *căci lui încă în leagăn i s'a pus lumina lui Hristos, şi cu aceea, şi prin aceea, a trăit el prin atâtea vremi vrăjmaşe, care s'au scurs peste el ca apa învolburată şi tulbure, iar el a stat în calea lor şi a rămas, după trecerea lor, ca stânca cea tare pe loc. „Şi pentrucă poporul nostru, adăpat cu mântuitoarea credinţă a lui Hristos, cel care a spus: «Fericiţi sunt cel* **blânzi**, *că aceia vor moşteni pământul», — blând a stat şi aşteptat, iată Dumnezeu răsplată bogată i-a dat, în grădina fericitelor lui doriri, conducându-l şi aşezându-l în România întregită de azi...*

Ci, iată, duhurile rele pizmuesc şi se neliniştesc pentru această fericire a lui, şi ar dorì să-l pornească pe ţărmi prăpăstioşi ca să cadă totuşi în adâncurile negre pe care acelea i le sapă de veacuri.

Şi-o vicleană amăgeală care l-ar putea scufunda în acele pierzătoare adâncimi, e «comunismul», care ispiteşte pe cei puţin pricepători, că prin el ar ajunge fel şi fel de stări fericite pământeşti, — spre care aţâţă toate pornirile rele şi lăcomiile din om.

Cei 5 arhierei — părinţi buni ai poporului, arată luminat în luminatul lor cuvânt, cât de mincinoase şi peritoare sânt acele amăgeli, — şi îl iau de mână pe creştin şi-l ajută să nu lunece şi să nu se piardă pe sine şi pe ai săi.

Sântem fericiţi a grăì despre această Pastorală, — şi atragem stăruitor luarea aminte a cetitorilor noştri, să o asculte în biserică, unde li se va cetì, — celor cărora s'a cetit, s'o ceară s'o mai cetească şi ei cu răgaz, — învăţăturile din ea în inimile lor să le închidă şi aşa să trăiască cum acolo îi învaţă.

Ea a fost tipărită prin ziare (ca «Universul»), în foile bisericeşti, şi se găseşte la toate oficiile parohiale ortodoxe. — Ceice n'aţi avut noroc a o asculta sau cetì, — cereţi-o şi o gustaţi, căci va fi vouă ca o sfântă şi curăţitoare cumineare. — Ea e, cu adevărat, un suflu ceresc pe pământul nostru strămoşesc.

Probleme-Recensii-Comentarii

Problemele de politică religioasă în România întregită ar putea şi ar trebui să facă parte din preocupările de căpetenie ale cărturarilor noştri conducători.

S'a şi pornit, pentru a face dreptate *bisericii ortodoxe*, o aspră şi îndreptăţită campanie împotriva concordatului şi acordului cu Vaticanul.

De sine înţeles, că pentru a obţinea rezultate vădite, în această problemă, ca şi în altele de aceeaş natură, se cere înainte de toate să *cunoaştem temeinic* şi cât mai adânc întinsul teren al chestiunilor, — şi prin aceasta să fim scutiţi de-a întocmì legiuiri total greşite, cum este şi concordatul amintit.

Lucrări cu adevărat serioase, menite să aducă puncte de orientare intelectualilor şi cârmuitorilor ţării noastre, ne dă dl profesor universitar *Onisifor Ghibu*, iniţiatorul colecţiei de *Studii şi Documente privitoare la politica religioasă a României întregite* şi luptătorul cu graiul şi condeiul în aceste probleme însemnate.

După întâiul volum, — Concordatul dela 1928, — colecţia ne prezintă, în al doilea volum *Ordinul canonic premonstratens din România*, un instrument în serviciul revizionismului maghiar, ear în al treilea volum: *Sfinţii unguri în România*, eliminaţi din cărţile liturgice de către însuşi — papa.

Toate aceste lucrări ale neînfricatului luptător, care cutreeră aproape de 15 ani oraşele ţării ţinând conferinţe publice privitoare la politica noastră religioasă, sânt vrednice neapărat să fie respândite în cercul intelectualilor români.

Vom avea prilej să mai revenim, în aceste coloane, asupra valoroasei colecţii, de sub direcţia dlui profesor O. Ghibu.

*

Revista bucureşteană *Sfarmă-Piatră*, în numărul său din 29 Oct. a. c., ne înfăţişează, prin condeiul măestru al dlui *N. Crainic*, cum n eamul românesc poate să devină o putere nebiruită *prin organizare*, şi cum neamul nostru se prăpădeşte prin anarhismul latent al *neorganizării*.

Această justă apreciere se face în legătură cu desfăşurarea celui de al treilea *congres anual al Frăţiei Ortodoxe Române*, ţinut Duminecă şi Luni la Arad.

Congresul FOR-ului dă prilej distinsului scriitor să constate din nou caracteristica vieţii naţionale ardelene, — imprimată de statutul şagunian,— adecă: *strânsa colaborare, în corpuri constituite, dintre intelectualii mireni şi clerici.*

Divizată astăzi, în nenumărate partide, majoritatea românească a ţării n'are altă posibilitate de organizare, decât *terenul bisericii ortodoxe*, — în care să ne simţim toţi românii, dincolo de partide, solidari prin sânge şi prin credinţă.

„Fraţii noştri uniţi, scrie dl N. Crainic, deşi buni români, încadraţi în internaţionala catolică sânt totuşi nevoiţi să se găsească alături de unguri, cari au făcut din catolicism o armă a revizionismului, şi să atace mai violent decât aceştia pe bărbaţii cari demască documentar asemenea manevre intolerabile".

Frăţia Ortodoxă Română are deocamdată numai caracter regional: dar, forurile ortodoxe din vechiul regat, din Basarabia şi din Bucovina nu mai pot sta — aşa socotim — nepăsătoare faţă de organizaţia ardeleană, „salutară sub orce raport am examina-o".

Dacă în împrejurările confuze ale epocei actuale, arătate de dl N. Crainic, fraţii noştri din celelalte provincii n'au înţeles bine din primul moment tipul de organizare a vieţii religioase în Ardealul lui Şaguna, manifestaţiile recente, religioase şi naţionale, dela Arad pot să-i lămurească asupra obiectivelor sociale ale Frăţiei Ortodoxe Române şi să-i animeze în acelaş senz, organinându-se.

*

Afirmaţii atotştiutoare şi stil nepreoţesc. — Preotul Ilie Imbrescu vrea să fie un Jupiter Tonans care fulgeră duminecal, printr'un ziar din capitală, tot felul de verdicte „definitive" într'o formă care ar vrea să fie energică, dar nu se poate ridica peste nivelul unui biet limbaj de om a cărui energie stă în raport invers proporţional cu disponibilităţile vocabulare.

Păr. Ilie spune într'o Duminecă recentă cu accentul cel mai firesc că obiceiul alegerii preoţilor de către popor în Ardeal e protestant, fără ca să simtă nici o obligaţie de onoare să-şi întemeeze puţin această enunţare. Iar când vorbeşte de alegerile de preot, părintele Ilie se înfundă cu multă familiaritate şi plăcere într'un vocabular, care cu siguranţă că i-ar înstrăina orice vot al credincioşilor vre-unui sat când s'ar prezenta să candideze de paroh. Cum şi-o fi cetit părintele Ilie, înainte sau după ce-a fost la biserică şi s'a cuminecat cu sfintele taine, acele perle stilistice cari nu pot izvorî decât dintr'un suflet plin de puterea care le creiază? Cu ce îngerească curăţenie sufletească şi-o fi citit opera: „porcăria" şi „drăciile" expectorate pe pagina ziarului?

Părintele Ilie ni se pare că este din Ardeal. Cucernicia Sa trebue să cunoască puţin vechea istorie bisericească a românilor ardeleni cari se îngrijeau, în vremuri când n'avea cine se îngrijì de ei, să trimită din mijlocul lor, pe câte un tânăr pe care şi-au pus ochii, pentru viaţa lui curată, la vlădicie să ia darul şi să le vie preot. Biserica Ardealului unde nu erau voevozi şi boieri cucernici sau vlădici cu stăpânire statornică şi regulată, a fost o Biserică a poporului, fără ca să fie mai puţin o Biserică a lui Dumnezeu care lucra prin popor şi de care poporul asculta ţinând la solidaritatea cu toate învăţăturile şi tradiţiile Bisericii Lui. Nu protestanţii au creat obiceiul ca poporul să se îngrijească de Biserica lui, într'o vreme când nici nu existau protestanţi. Iar un obicei cu rădăcini atât de adânci nu poate fi smuls cu câteva îmbufnări de soiul acesta.

Inălţaţi preoţi, prin iubirea şi prin sufletul vostru curat ca un crin, sufletul poporului ca să se lase condus în alegerea ce-o face şi mai mult de inspiraţiile sfinte, dar nu-l batjocoriţi şi dispreţuiţi cu duhoarea unor vorbe şi accente ce ies din suflete otrăvite şi ranchiunoase.

Cu episcopul te certi, pe popor îl dispreţuieşti. Nu e aceasta semnul orgoliului sectar, care se respectă numai pe sine?

*

„Unirea" ne roagă să-i dovedim afirmaţia că Biserica rom.-cat. e aliată *oficios* cu francmasoneria împotriva naţionalismu-

---

noască însă, cum nu poate explica totul, raţiunea umană nu e capabilă să pătrundă toate tainele universului. Din această cauză e necesară revelaţia. Prin revelaţie omul poate cunoaşte adevărul absolut. Revelaţia se găseşte eternizată în forme accesibile omului, în Biblie şi în tradiţie.

In decursul timpului, oamenii s'au abutut adeseori dela adevărul revelat, căzând în erezii. Au ajuns eretici unii dintre cei mei buni filosofi greci. Aceste cazuri să nu ne înspăimânte, că însuşi a profeţit că erezia va fi semănată alături de adevăr [1] ca neghina în mijlocul holdei de grâu. Posibilitatea de a deveni eretici, să ne determine să fim mai atenţi la adevărurile dogmatice. Un alt factor care ne mai poate ajuta să nu ne abatem dela adevărul revelat, e stăpânul, educatorul, care trebue să fie un bun sfătuitor şi un exemplu vrednic de urmat.

Adevăratul pedagog al lumii e Isus Hristos, iar „pedagogia este buna creştere a copiilor către virtute".[2] In afară de copii trebue să se ocupe şi cu cei nevârstnici, cari trebue conduşi la Isus, ca pe oile cele perdute la păstorul cel bun. „După concepţia pedagogică creştină a lui Clemente Alexandrinul, cu sufletul omenesc trebue să se petreacă o întreită operaţie. Mai întâi operaţia convertirii creştine(προτρέπω ἄνωθεν), apoi a disciplinării prin educaţia morală (ἔπει τα παιδαγωγῶν); şi numai după aceea a instruirii religioase (ἐπι πᾶσιν ἐκδιδάσκων)".

In opera sa, pedagogul nu trebue să fie condus de dorinţa de a devenì celebru, sau bogat, ci trebue să fie un iubitor de oameni, un cercetător de individualităţi, ziua, cu luminarea aprinsă ca Diogene din Sinope şi un idealist servitor al cauzei sfinte — a răspândirii învăţăturii şi a moralei în cadrul tiueretului, a generaţiei de mâne. Aceeaşi atitudine idealistă şi creştină o cere şi dela predicator şi dela scriitor, iar dacă ar trăi în epoca noastră, ar cere-o şi dela ziarişti, căci după Al. Vlahuţă:

Ca 'n basme i-a cuvântului putere!
El lumi aievea îţi face din păreri
Şi chip etern din umbra care piere...
Aprinde 'n inimi ură sau iubire;
De moarte, de viaţă-i dătător
Şi neamuri poate împinge la pieire,
Cum poate aduce mântuirea lor.

(Cuvântul).

Predicatorul trebue să fie pedant în atitudinea şi în vorbele sale. Să observe amănunţit viaţa, manierele şi atitudinele credincioşilor şi în predici să fie mereu actual, să trateze probleme care să preocupe pe credincioşi şi care să fie aproape de sufletul lor. Scriitorul când îşi răspândeşte prin scris opera sa — „se purifică în mod solemn în faţa lui Dumnezeu, fiindcă în operile sale declară că nu scrie pentru câştig, nici pentru glorie zadarnică, că nu se supune nici unei pasiuni, că nu e slavul fricei, că nu e dominat de voluptate, că nu urmăreşte decât mântuirea cetitorilor săi: nu-şi primeşte răsplata imediat, ci o aşteaptă cu încredere, ca [3] răspunsul pe care trebue să-l dea aceluia, care a promis un salar just lucrătorilor".—

In termeni generali, rolul scriitorului şi al predicatorului, ca şi al pedagogului, e să conducă pe oameni la o viaţă morală. Viaţa morală îşi găseşte punctul de plecare în ştiinţă. Inainte de a face sau de a propovedui binele, trebue să-l cunoască. Din cunoaştere rezultă dorinţa de a-l practica. Iată un adevărat fir al Ariadnei în ce priveşte predicele. Nu prin sentimentalism dulceag sau prin lirism seducător, ci prin expunerea clară şi luminată a creştinismului vom putea contribuì la adâncirea vieţii religioase. Dacă individul *ştie* că e bine să practice anumite lucruri, le va practica. Misiunea noastră e să-l facem să *ştie aceasta* — Mens agitat mollem. Faptele rezultă din concepţia despre lume şi viaţă. Pe fiecare îl vom iniţia după pregătirea pe care o are. Sentimentalismul poate fi util cel mult la fine, după ce ne-am adresat intelectului. In acest senz interpretează şi Clemente Alexandrinul rolul „didascalilor" creştini,[4] cari au misiunea de a învăţa pe membrii comunităţii.

[1] Stromata 7, 15.

[2] M. Bulacu, Pedagogia creştină ortodoxă, pag. 22—24.

[3] Stromata 1, 1.

[4] Teodor M. Popescu, Primii didascali creştini, In Studii teologice, Bucureşti, 1932 vol. III.

lui, iar oficiosul mitropoliei unite declară „şleau" că e bine ca oamenii Bisericii să fie în logi pentru a contrabalansa, zice-se, acţiunea masonilor.

Cât priveşte ultima chestiune citäm, după ziarul „Glasul strămoşesc" din Cluj, Nr. 11 din 1 Septemvrie 1936, care reproduce această afirmaţie dintr'un număr al „Unirii" din vară, care nouă ne-a scăpat, dar la o serioasă inzistenţă îl putem căuta.

Iată ce scrie Glasul strămoşesc:

I. Am dori să ni se spună dacă este în nota şi atitudinea bisericei catolice, că „e chiar de dorit" ca unele persoane bisericeşti să lucreze în organizaţii unde sunt masoni şi jidovi, aşa cum s'a scris în „Unirea", „pentrucă paralizează mişcările rele şi concentrează bunele voinţe". Noi n'am văzut niciodată, ca mai multe mere bune, puse lângă unul putred, să-l facă bun şi pe acesta!

Iar că această atitudine a Bisericii unite se face la ordinul mai nou al catolicismului universal, o dovedim cu următoarele pasagii din cartea despre masonerie a lui *Engelbert Huber*, carte savantă şi temeinic argumentată:

„E ciudat că în ultimul deceniu polemica de veacuri între biserica catolică şi francmasonerie s'a domolit. In anul 1926 autoritatea antimasonă a bisericii catolice, iezuitul Gruber, a publicat această „nouă orientare" a catolicismului, poate mai bine a iezuitismului, faţă de francmasonerie, într'un cuprinzător schimb de scrisori cu francmazonul vienez Dr. Kurt Reichel. Acestui schimb de scrisori trebue să i se dea cu atât mai multă importanţă, cu cât P. Gruber nu a fost un oarecare luptător contra francmasoneriei, ci autoritatea antimasonică prin excelenţă, cel puţin al ordinului său.

Pacea care s'a încheiat la Aachen, 28 Iunie 1928, fixează atitudinea iezuitismului faţă de francmazonerie pe aceeaş linie pe care a stat reprezentanţa politică a poporului catolic german, centrul, faţă de liberalismul democrat şi marxismul ireligios în ordinea politică...

Că P. Gruber a făcut această abdicare în faţa liberalismului la un îndemn de sus, nu din iniţiativă proprie, mărturiseşte, afară de mărturisirile epistolare ale sale, faptul că îndată după această „nouă orientare" a sa, — iezuiţii din toate ţările au purces la această „stilizare a metodelor de luptă". Revistele iezuite din Franţa şi America, „Etudes religieuses" şi „Catholic News" vorbesc de atunci numai de „fraţii din celalalt lagăr".

P. Gruber nu lasă, în schimbul său de scrisori cu Dr. Reichel, nici o îndoială asupra motivelor cari au dus la încetarea luptei bisericei catolice contra francmasoneriei. El spune că acestea sunt: păşirea naţionalismului rasist în această linie de luptă şi creşterea antisemitismului naţional din cauza puterii mondiale pe care evreimea a obţinut-o prin francmasonerie" (op. c. 131—133).

*

Intemeierea corpului muncitorilor legionari. Zilele trecute s'a întemeiat, cu ocazia sfinţirii troiţii de pe muntele Sorica, înălţată de lucrătorii românî dela fabricile din Azuga, *corpul muncitorilor legionari*.

Iată cum interpretează, ordinul de întemeiere, simbolul acestui moment:

„Intâi, corpul muncitorilor legionari se naşte în faţa crucii lui Hristos, pentru care va avea de luptat muncitorimea română, lepădându-se pentru totdeauna de satana iudeo-marxistă.

Iar în al doilea rând troiţa de pe Sorica, fiind ridicată de această muncitorime întru pomenirea eroilor din 1916, morţi pentru întregirea neamului, corpul muncitorilor legionari îşi afirmă chiar dela început a doua linie de conduită: lupta pentru pământul strămoşesc şi pentru continuitatea istoriei neamului. Ordinul îi asigură pe muncitori că strânşi, în jurul credinţii şi al dragostei de neam, vor găsi dreptate şi preţuire pentru munca lor, care e sfântă, şi nu vor mai fi duşi pe căi rătăcite de evreii înşelători şi exploatatori.

Problema muncii şi a muncitorilor este o problemă de temelie în orice stat. Statul care o nesocoteşte, nu va fi întemeiat pe dreptate şi nu va fi scutit de turburări ori cât eroism şi ori câte idealuri frumoase ar însufleţi pe aderenţi. Două lucruri înalţă statele şi popoarele: puterea credinţii şi cinstirea muncii ca supremă virtute şi ca suprem criteriu de apreciere a omului.

Creştinismul care e întemeiat de muncitori şi care concepe viaţa ca o misiune dela Dumnezeu pe care o realizăm prin muncă şi prin împlinirea tuturor datoriilor ce ni se impun de starea noastră, — cu ori câte greutăţi şi suferinţe, căci aceasta e calea ce duce la mântuire, — e singura în stare să preţuiască munca şi să onoreze pe muncitor aşa cum se cuvine, şi toată simpatia lui merge către muncitor. Numai în cadrul creştin se pot găsi soluţiile problemei muncitoreşti".

Salutăm de aceea cu toată bucuria întemeierea corpului muncitoresc în spiritul în care s'a făcut la Sorica.

Nr. 8872—1936.

Comunicat

Se aduce la cunoştinţa licenţiaţilor în teologie şi absolvenţilor Academiei Teologice „Andreiane", din Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu, că am aprobat o sesiune extraordinară pentru examenul de capacitate preoţească, pe ziua de 18 Noemvrie crt.

Candidaţii, cari vor să se prezinte la examenul de capacitate din această sesiune, ne vor înainta cerere cu actul de botez şi diploma de licenţă respective diploma de absolvire a Academiei Teologice „Andreiane" cel mult până la 12 Noemvrie 1936.

Sibiu, 28 Octomvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

AVIZ

La Librăria arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare manualele de religie de curs primar, scrise de preotul Nicolae Crişmariu, pe baza programei analitice votate de Sf. Sinod, şi tipărite cu aprobarea Sfântului Sinod, şi anume:

1. Călăuza catihetului rotodox român sau Lecţiuni practice pentru clasa I, preţul 20 lei. 2. Istorioare biblice, pentru elevii de clasa II, 15 lei. 3. Istorioare biblice, pentru elevii de cl. III 16 lei. 4. Istorioare biblice, pentru cl. IV 16 lei. 5. Istorioare bisericeşti pentru cl. V 15 lei. 6. Istorioare bisericeşti pentru cl. VI 15. lei. 7. Morala creştină pentru cl. VII 16 lei. 8. Călăuza catihetului (lecţii practice) la clasele II—IV 125 lei.

Librăria Arhidiecezană
Sibiu

INFORMAŢIUNI

† **Dumitru Vidrighin,** paroh ortodox român în Urseni, jud. Timiş-Torontal, a adormit în Domnul, după o lungă şi grea suferinţă, în ziua de 29 Octomvrie 1936, în al 53-lea an al vieţii şi al 25-lea an al preoţiei. Inmormântarea rămăşiţelor pământeşti ale decedatului se face astăzi, Sâmbătă, la ora 3 d. m., din biserica cea nouă din Răşinari, în cripta familiară. Fie-i memoria binecuvântată şi în veci neuitată!

Parastas. Luni în 26 Octomvrie 1936, în ziua sf. marelui martir Dimitrie, s'a oficiat în biserica ortodoxă română din Sibiu-Iosefin, prin P. Cucernicii preoţi Iosif Serafin şi I. B. Boiu, parastas întru veşnica odihnă a fericitului fondator Dimitrie *Andronic*. După parastas, în sunetul clopotelor, s'a făcut procesiune la mormântul marelui defunct. In veci pomenirea lui!

„Ziua economiei", în 31 Octomvrie, s'a prăznuit şi în ţara noastră, ca un prilej de reculegere, de meditaţie şi de întărire a virtuţii economiei. In deosebi în şcoale şi în sfintele noastre biserici, cei chemaţi n'au întârziat a sădi simţul agoniselii în sufletele plăpânde ale copiilor şi a cultiva simţul de prevedere al credincioşilor. In „Ziua economiei" toate forţele morale ale naţiunii s'au aliat spre a aduce la izbândă lupta împotriva risipei şi pentru întărirea economiei, oţelind caracterul moral al cetăţenilor conştienţi.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 1 Noemvrie 1936, va predica părintele *Ioan Bozocea*.

Conferinţă publică. Duminecă, în 1 Noemvrie 1936, ora 18, în sala prefecturii judeţului Sibiu, se începe seria conferinţelor publice, aşteptate cu deosebit interes de publicul sibian. Conferinţele sânt organizate, ca şi în anii precedenţi, de strădalnicii conducători ai despărtământului judeţean al Asociaţiunii culturale „Astra" şi ai Federaţiei corpului didactic din Sibiu. Va vorbi, în seara de Duminecă, dl *Dr. Gh. Preda*, inspector general sanitar şi vicepreşedintele Asociaţiunii. Subiectul conferinţei sale este: Distinşi oameni şi mari nevropaţi. — In acest an, conferinţele vor forma trei cicluri, privind *problema echilibrului: în viaţa sufletească, în viaţa noastră culturală, şi în viaţa organică.*

Asociaţia culturală „Marele Voevod Mihai", din Sibiu-Iosefin, învită la convenirea socială, ce se va ţinea Duminecă, 8 Noemvrie 1936, în ziua sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil la ora 8 seara, în sala restaurantului „Trei Stejari". Scopul convenirii este: a cimenta legăturile între asociaţiile româneşti din Sibiu şi de a se cunoaşte între ei toţi românii de bine. Profitul net este destinat ajutorării săracilor de sfintele sărbători ale Crăciunului. — Intrarea benevolă.

AVIZ

Volumul al doilea din lucrarea: Hristos în şcoală, de părintele D. Călugăr, a ieşit de sub tipar şi se poate comanda prin Librăria arhidiecezană, în vederea catiheţilor în învăţământul primar.

Volumul al doilea cuprinde 498 pagini şi costă Lei 220 exemplarul, la care se adaoge Lei 25 porto poştal.

Sibiu, 9 Septemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Institutul de credit fonciar din Sibiu

Convocare

Se convoacă:

Adunarea generală extraordinară a Institutului de credit fonciar din Sibiu, care se va ţinea în ziua de *20 Noemvrie 1936* ora 16 în casa institutului, cu următoarea ordine de zi:

Modificarea art.-lui 5 al. 1 şi 2 al statutelor, conform legii bancare.

Sibiu, 29 Octomvrie 1936.

(17) 1—1 **Consiliul de administraţie**

Nr. 286—1936 prot. (52) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Ruşi,** din protopopiatul Sibiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Rom.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială, 21 jug. 383 st. □.
3. Casă parohială.
4. Cinci stânjini lemne în pădure. Tăierea şi transportul privesc pe preot.
5. Stola uzitată în trecut.

Cererile de concurs, cu documentele necesare şi încuviinţarea de candidare, se vor înainta în termen oficiului protopopesc ortodox român Sibiu, iar prezentarea în parohie cu prealabila încuviinţare a subsemnatului.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sibiului în înţelegere cu consiliul parohial.

Sibiu, 1 Octomvrie 1936.

Emilian Cioran
protopop.

Nr. 257—1936. (49) 3—3

Concurs

In temeiul Art. 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter şi în conformitate cu ordinul Ven. Consiliu arhiepiscopesc din 2 Iulie a. c. Nr. 4804, se publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter al protopopiatului Geoagiului, cu sediul în Geoagiu-Suseni.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

I Dela protopopiat:

1. Diurna dela Stat.
2. Locuinţă în natură, cu dependinţe în stare bună.
3. Intregire de salar dela Fondul protopopesc Lei 6000 anul.

II. Dela parohie:

1. Salar dela Stat conf. coalei B.
2. Casă parohială cu 3 încăperi, în stare slabă.
3. Sesie parohială 3 jug. arabil, 1 jug. 223 st. p. grădină cu pomi, 3 jug. 986 st. p. pădure, 946 st. p. păşune.
4. Venitele stolare uzitate în protopopiat.
5. Folosirea curţii bisericii şi a cimitirelor.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs, în termenul fixat, instruite cu toate documentele cerute prin conclusul Congresului naţional-bisericesc Nr. 111 din anul 1888, în termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Telegraful Român", Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc în Sibiu.

Geoagiu, din şedinţa consiliului protopopesc, ţinută la 23 Iulie 1936.

Pr. Inocenţiu Tiruţa m. p. adm. prot.
preşedinte.

Nicolae Molot m. p.
notar.

Nr. 8100—1936.

Aprobat,

Sibiu, din şedinţa plenară a Consiliului arhiepiscopesc, dela 3 Octomvrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu.

Fabrica de clopote „Dituz" **GHEORGHE DUMITRESCU**

Furnizor al Curţii Regale şi al Sfintei Patriarhii

Bucureşti I splaiul Unirei Nr. 87
Telefon 370—79

SUCURSALE: *Cluj:* Schieb & R. Piaţa Mihai Viteazul 40. — *Rădăuţi-Bucovina:* Mihai G. Ţurcan. — *Chişinău-Basarabia:* D. F. Gara Stoianov. — *Craiova:* P. Andreescu Fii.

Execută şi se găsesc în depozitul sucursalelor **CLOPOTE** din material special garantând sunetul şi durabilitatea pe timp de 50 ani

(16) 2—4

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin
pe anul 1937
cu Şematism Lei 50·—; fără Şematism Lei 12·—

Calendarul „Oastea Domnului"
pe anul 1937 Lei 12·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 20 pt. porto postal

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 8 Noemvrie 1936 — Nr. 46

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cuvântarea

Inalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului nostru NICOLAE la congresul Asociației clerului „A. Șaguna", ținut la Turda

(După notele sumar luate)

N'am voit să mi se pună absență nici de astădată, la congresul preoțimii din mitropolia noastră. Precum am stat la leagănul *Asociației „A. Șaguna"* a clerului nostru, așa am ținut să mă găsesc an de an la toate întrunirile ei. Astăzi am venit cu bucurie mai mare, știind că am să întâlnesc la congres și pe Prea Sfinții noștri episcopi: *Nicolae* dela Cluj și *Nicolae* dela Oradea. Mi-am zis: nu e chip să mă lipsesc de bucuria de a fi și eu acolo unde sunt Prea Sfințiile Lor. Știam că-i înconjurați cu o caldă iubire, pe care le-o veți păstra pentru toată viața. Această iubire le va fi un sprijin prețios în activitatea rodnică pe care Prea Sfințiile Lor sunt hotărâți să o desfășoare pentru Biserică și Neam. La rândul Lor Prea Sfinții nutresc în inimă profundă iubire către toți fiii Bisericii și către slujitorii sfintelor ei altare, iubire pe care, aici la congres, o vor arăta prin cuvânt, iar acasă prin faptă. Cu sufletul lor sunt prezenți în mijlocul nostru și Prea Sfinții Episcopi *Vasile al Caransebeșului* și *Andrei al Aradului*, cari au fost împedecați de a veni în persoană.

La întrunirea de azi avem bucuria de a vedea în mijlocul nostru nu numai pe reprezentanții autorităților de stat, cari au fost prezenți la toate întrunirile noastre din anii trecuți, dar și pe reprezentanții altor culte din țară. Întrunirile noastre de până acum aveau un caracter familiar. Prezența între noi a reprezentanților celorlalte culte, cari au preocupări pastorale la fel cu ale noastre, mă îndeamnă să le adresez câteva cuvinte.

Noi suntem reprezentanții Evangheliei Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. Biserica noastră a trăit totdeauna în conformitate cu Evanghelia și nimeni nu va putea găsi în trecutul ei vre-o faptă prin care să se fi ridicat cu dușmănie împotriva altor culte. Ea a urmat cu adevărat lui Hristos prin iubire. De aceste simțeminte este călăuzită și astăzi, când avem multe probleme pastorale comune de rezolvit. Să nu uităm că trăim în urma unui războiu crâncen. Acest războiu poporului românesc i-a adus bucuria împlinirii visului său secular. Dar pe lângă această bucurie, războiul a avut și pentru noi ca și pentru lumea întreagă, și consecințe rele, cari încă nu au dispărut. Încă mai sunt de vindecat multe din ranele războiului și mai ales rane morale, ale căror doftori suntem noi. Aici, în această direcție, trebuie să ne întindem mâna cu toții, dându-ne seama de greutatea zilelor și de misiunea apostolească a preoțimii.

Cu altă ocaziune eu am folosit o icoană, care mi se pare potrivită să lămurească raportul dintre confesiuni. Icoana a fost bună și văd că se folosesc de ea și alții. Am asemănat cultele cu niște călători, cari pornesc dela poalele unui munte, pe diferite părți, având în plan să atingă culmea muntelui. Câtă vreme se găsesc la poalele muntelui sunt departe unii de alții și nu se văd. Dar cu cât se înalță mai sus pe munte, cu atât se apropie mai mult unii de alții și când vor ajunge în vârful muntelui se vor întâlni și-și vor da mâna frățește, luminați de seninul aceluiași cer. Așa e și cu apropierea dintre diferitele culte creștine. Cu cât vor progresa pe drumul care duce spre culmile idealului evangheliei Mântuitorului, cu atât se vor apropia mai mult unele de altele. Să ne gândim neîncetat la cuvintele sf. apostol *Pavel*: *„Hristos nu s'a împărțit"*. El e unul pentru toți ceice ne închinăm Lui.

Noi nu avem o altă dorință mai mare decât să-l putem duce pe Mântuitorul Hristos în viața de toate zilele a poporului nostru, în sufletul lui, în preocupările lui de fiecare ceas, făcând să trăiască poporul nostru cu Hristos și prin Hristos. Aceasta e cea mai mare operă prin care putem sprijini astăzi însuși statul nostru: de a-i crește cetățeni străbătuți de duhul lui Hristos Domnul. Se arată nori negri la orizont. Și tind să dea năvală spre noi. În fața acestor nori noi nu ne putem apăra numai cu arme fizice. Acestea nu sunt deajuns împotriva demonilor bolșevismului, cari amenință cu distrugere toate bunurile spirituale și culturale ale lumii. Împotriva bolșevismului trebuie opus un front al sufletelor, un front aliniat energic prin aceeaș concepție despre lume și viață. Iată, aceasta este marea misiune a Bisericii în mijlocul primejdiilor de azi.

Să ne înălțăm deci cu cugetul la datoria clipei de față. Să înțelegem chemarea ce ne-o face dreptul la existență a neamului și să fim, ca totdeauna, *paznicii comorilor lui sufletești.*

Mai dăunăzi, la Blaj și apoi la congresul F. O. R.-ului dela Arad, mi-am ridicat cuvântul pentru a cere o *concentrare* a tuturor puterilor vii ale națiunii noastre. Celce nu-și dă seama de această necesitate, nu știe în ce vremuri trăiește. Astăzi fac apel de aici, din apropierea mormântului în care odihnește trupul lui Mihai Viteazul, către slujitorii sfintei noastre biserici, să duceți în mijlocul tuturor împărecherilor, cari ne slăbesc, cuvântul cald al Bisericii, cuvântul iubirii de frate, al strângerii rândurilor între ceice simt românește și creștinește. Suntem datori să înălțăm conștiința de sine și de misiunea sa în lume a națiunii. Suntem datori să-i redăm încrederea în viitorul său. Suntem datori să ne gândim și să lucrăm cu toată seriozitatea la înoirea forțelor morale ale națiunii noastre. Aceasta este cea mai covârșitoare poruncă a zilelor noastre.

Pentru împlinirea ei, noi slujitorii altarului avem datoria să punem în lucrare toată experiența acumulată în tagma noastră conducătoare de suflete, tot entuziasmul și râvna sfântă ce le desprinde în inimile noastre idealul religios căruia ne închinăm, tot spiritul de jertfă ca învățăcei ai Celui ce și-a dus crucea pe Golgota.

Nici când n'am avut mai mare nevoie de o *preoțime capabilă de acțiune* întru îndeplinirea marei sale misiuni în mijlocul dreptcredinciosului nostru popor, ca astăzi.

Statului nostru nu-i cerem altceva decât ca să sprijinească din partea sa această capacitate de acțiune a noastră. Aș fi nedrept dacă n'aș constata că astăzi înclină să ne dee acest sprijin mai mult decât ieri și sperăm că mâine ni-l va da mai mult decât astăzi. Tărâmul de întâlnire și colaborare între stat și biserică este națiunea și ogorul cel larg al vieții acesteia.

Biserica îi aduce națiunii darurile cerului prin cari îi luminează sufletul și-i întărește puterile lui. Statul îi aduce bunurile cari rodesc în alvia vieții naturale.

Precum biserica ocrotește scopurile statului în sufletul cetățenilor, astfel și statul trebue să ocrotească biserica pentru folosul neprețuit ce-l dă spre binele națiunii. Din acest punct de vedere suntem în dreptul nostru să-i spunem statului: Tu ești organul politic al națiunii; prin urmare ești obligat să sprijinești tot ceeace contribue la înălțarea națiunii. Când îți cerem să sprijinești biserica strămoșească și pe slujitorii ei, facem această cerere în interesul superior al națiunii însași, care prin biserică a trăit și dela biserică își poate primi și astăzi energiile morale pe cari nu i le poate da nici o putere de pe lumea aceasta.

Spunem respicat: în acest rol mare ce-l avem în viața sufletească a neamului nu putem fi substituiți prin nimeni. In viața națiunii, noi nu putem fi substituiți prin nici unul din factorii vieții publice. Spunem aceasta nu pentru a ne trufi, ci pentru a sublinia *răspunderea* grea ce apasă conștiința noastră. Dar nimeni și nimic de pe lumea aceasta — nici foamea, nici sabia, nici golătatea, nici moartea — nu va fi în stare și nu vom lăsa să ne șteargă din suflet ori să ne slăbească măcar această covârșitoare răspundere ce o avem pentru sufletul națiunii noastre. Intre orice împrejurări noi suntem hotărâți să rămânem treji la postul nostru. Prin propovăduirea și prin viața noastră vom da mărturie despre Celce ne-a trimis la lucrul Său în lume și vom vesti voia Lui înaintea a tot poporului nostru. Pe El, Domnul și Stăpânul vieții noastre, din a cărui bunătate trăim, sub a cărui ascultare necondiționată stăm și sub a cărui judecată cu smerenie și cu pocăință ne știm zi de zi, îl rugăm cucernic să binecuvinteze adunarea noastră de astăzi și să ne întărească pașii noștri pe cărările pe cari suntem trimiși spre a vesti sfânt numele Său.

M. Sa Regele Carol II, prin vizita și primirea de înălțător entuziasm atât la Praga cât și în alte centre ale Cehoslovaciei, a afirmat în nesiguranța de azi a unor state, *solidaritatea puternică* și prietenia de neclintit care leagă, în cadrul Micei și Perfectei înțelegeri, cele trei țări: România, Cehoslovacia și Jugoslavia, ca organism de propășire și de apărare a unei cauze comune.

Infloritoarea și muncitoreasca țară a Cehoslovaciei lui Masaryk și Eduard Beneș a dat, în timpul din 27 Octomvrie până în 3 Noemvrie a. c., cea mai vie expresie a sentimentelor sale de admirare profundă pentru țara noastră și Suveranul său și a încrederii în puterea unității prieteniei și alianței cu această țară și cu Iugoslavia.

La înapoerea în țară, Suveranul, Marele Voevod Mihai, ministrul de externe dl Antonescu și ceilalți demnitari civili și militari din suita regală, au fost sărbătorește întâmpinați prin gările unde au trecut, astfel la Oradea și Cluj sânt salutați de reprezentanții autorităților locale, între care se găsesc și PP. SS. LL. episcopii Nicolae al Orăzii și Nicolae al Clujului.

Capitala a salutat de asemenea cu însuflețire deosebită, întoarcerea Suveranului sosit din vecina țară a Cehoslovaciei.

Duminecă în 8 Noemvrie, în ziua Sfinților Arhangheli, clerul și credincioșii noștri vor sărbători onomastica și aniversarea a 15 ani de vârstă a Marelui Voevod de Alba-Iulia, *Mihai*, moștenitor al tronului și speranța de mâne a neamului și bisericii noastre.

Rugăciuni cucernice se înalță, și la acest prilej, pentru sănătatea și fericirea mult făgăduitorului vlăstar al Dinastiei române.

In catedrala mitropolitană din *Sibiu*, ca și în toate sfintele biserici din Arhiepiscopie, se vor săvârși, la ora 11 a. m., servicii religioase pentru îndelungă și fericită viață Prințului nostru. Reprezentanții autorităților locale, tinerimea școlară și alți credincioși vor asista la sărbătorire.

Congresul Asociaţiei clerului „Andrei Şaguna“ la Turda

Incă un pas spre isbândă

poate fi socotit măritul congres al Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna», congres ţinut la Turda în ziua de 3 Noemvrie 1936. Cercetat de I. P. S. mitropolit *Nicolae al Ardealului* de PP. SS. episcopi *Nicolae al Clujului* şi *Nicolae al Oradiei*, de mulţi preoţi, veniţi de peste tot, al 15-lea congres s'a desfăşurat în mijlocul unei însufleţiri sănătoase şi a marcat un pas accentuat spre împlinirea grabnică a dorinţelor folositoare neamului şi Bisericii.

Pe plaiuri istorice,

adecă acolo unde au răsunat paşii Voevodului Mihai Viteazul, la Turda, unde a fost ciuntit firul vieţii celui dintâi întregitor de graniţe fireşti pentru neamul nostru, tocmai acolo s'au strâns ceice se încăpăţinează să toarcă mereu mereu firul de tradiţie glorioasă a poporului din re Tisa şi Nistru. Semnificativă alegere pentru vremurile ce străbatem. Şi pilduitoare. Spre a primì imbărbătare curată, şi alţi fii ai neamului s'ar cădea să se mai strângă din când în când pe plaiurile istorice ale Turzii. Căci numai aşa s'ar mai putea renaşte în fiinţa lor ceeace a trăit viu şi puternic în sufletul Voevodului martir. Şi numai într'o asemenea renaştere ne vom găsì cu toţii solidari spre apărarea unui patrimoniu tot mai mult ameninţat.

Şi la mormântul lui Mihai Vodă

au poposit preoţii congresişti. In zori de zi, ei au lăsat cetatea Turda să se pregătească pentru sărbătoarea dela 3 Noemvrie. Cu paşi grăbiţi, cu inima svâcnind şi sălăşluită pe dea'ntregul în braţele emoţiei curate, abia ţinându-şi răsuflarea, mulţi din preoţi au alergat la movila sub care doarme pe vecie Voevodul providenţial. Iată-i ajunşi. Unul se desprinde din pâlcul slujitorilor altarului, păşeşte încet spre troiţa păzitoare a mormântului şi aşează, acolo, cu smerenia toată, o coroană de flori cu panglică tricoloră şi inscripţia: «Preoţimea ardeleană — Omagiu Marelui Viteaz Mihai». Sub povara amintirilor glorioase, stolul preoţilor cade în genunchi. Clipa de reculegere îşi află aici cel mai puternic şi mai adevărat înţeles. Plânge sufletul preoţilor. Plâng şi ochii lor. Lacrimile celor ce străjuiesc la căpătâiul neamului cad pe movila lui Mihai şi se înfrăţesc cu glia sub care tresare de bucurie celce, pentru o clipă, a însemnat cu sabie de flacără graniţele noastre cele mai fireşti. Apoi, preoţii se ridică. Unul din ei prinde grai şi tălmăceşte simţămintele tuturor. La urmă, o sfântă slujbă închee popasul preoţilor la locul de somn veşnic al Voevodului Mihai cel Viteaz.

Şi aşa, din locul unde, nu de multă vreme, nişte stăpânitori haini îl sileau pe ciobanul român să aşeze stâna oilor, ca să fie spre batjocură unui neam, acum izvoreşte elan curat şi îmbărbătare pentru zile grele.

Preoţii se întorc spre Turda. Dar tăcerea îi stăpâneşte. Desigur, vorbeşte prea tare pământul sfânt peste care ei îşi poartă paşii. De-ar fi să cauţi însă în adâncul conştiinţei lor, ai afla, desigur, că din el se înalţă către cer o rugăciune: «Doamne, Tu care ai netezit cărările spre isbândă ale neamului românesc, trezeşte iară în sufletul credinciosului Tău popor curajul neînfricat al Voevodului Mihai. Căci numai cu virtuţile curate ale celui ce doarme sub glia dela Turda pot fi sfărâmaţi toţi duşmanii văzuţi şi nevăzuţi, cari ne pândesc la toate răspântiile».

La congres s'a decis şi punerea unei plăci comemorative la mormântul marelui Voevod.

Drumul spre catedrală

are o înfăţişare triumfală. Pe clădirile cetăţii istorice flutură sute de drapele naţionale. Populaţia urmăreşte congresul preoţesc aşa cum este urmărit un adevărat eveniment istoric.

La întrarea în curtea catedralei străjuieşte o poartă de triumf. «Intru mulţi ani, Stăpâne!», se adresează inscripţia ei către înaltul ierarh al Ardealului întreg. Firesţe, Turda a mai privit un asemenea alai măreţ şi a tresăltat din temelii doar pe vremea când se adunau acolo, la sfat, «dietele» cele prea vestite ale apăsătorilor populaţiei băştinaşe. Acum însă până şi pietrele cetăţii par'că se răsucesc de bucurie şi strigă: «Iată i pe cei îndreptăţiţi să se adune la Turda şi să ţină sfătuire adevărată pentru cele mai curate nizuinţi româneşti şi creştineşti».

La catedrală,

toată suflarea aşteaptă sosirea *I. P. S. mitropolit Nicolae* şi a *PP. SS. episcopi dela Cluj şi Oradea.* Reprezentanţii autorităţilor, preoţii congresişti, corpul didactic şcolile de toate gradele, etc. — toţi gustă din măreţia clipei. Deodată, clopotele măreţei catedrale încep să glăsuiască, anunţând apropiata sosire a înalţilor prelaţi. Cântă şi muzica. Lumea se descopere cu evlavie. Intr'adevăr, ierarhii veniţi la congres urcă drumul spre catedrală. — «Pe stăpânul...» etc. intonează corul maestrului *I. Iasinschi.* Soborul de preoţi, în odăjdii strălucitoare, iese întru întâmpinare. Venerabilul protopop *Jovian Mureşanu* se apropie şi tălmăceşte bucuria populaţiei şi a preoţimii pentru venirea înalţilor ierarhi la Turda.

I. P. Sf. mitropolit îi răspunde:

«Cu mare bucurie am venit la congresul ce se ţine aici. Am venit cu mare bucurie fiindcă nicicând n'a fost mai mare nevoie de a se ridica într'adevăr conştiinţa apostolatului preoţesc şi prin ea a poporului nostru. Cel dintâi pas îl facem spre altarul Domnului din această biserică. Şi biserica aceasta ne înfăţişează triumful ortodoxiei şi al neamului nostru pe acest pământ. Nu puteam lipsì dela Turda. Căci de ea se leagă cele mai scumpe amintiri din trecutul nostru, amintiri cari ne arată încercarea lui Mihai — reuşită pe o clipă numai — de a-i strânge pe toţi fiii neamului sub un singur scut. In această catedrală să înalţăm acum rugăciuni pentru marele erou şi să cerem o revărsare a duhului său peste întregul nostru popor».

Apoi, I. P. S. mitropolit binecuvintează poporul, şi lumea intră în catedrală, ca să asculte sfânta slujbă arhierească.

Sfânta liturghie

e slujită în sobor. *P. S. episcop Nicolae Popoviciu al Oradiei* slujeşte inconjurat de preoţi şi diaconi. Slujba înalţă prin măreţia ei. Credincioşii o ascultă cu emoţie şi lacrimile bucuriei le scaldă ochii. Lângă toate, se mai adaogă apoi şi predica adâncă a părintelui *Ioan Goron* din Cluj care vorbeşte în chip măestrit despre «Rugăciune».

Deschiderea congresului

o face părintele *Dr. Gh. Ciuhandu*, preşedinte, în sala de festivităţi a prefecturii de judeţ şi în faţa înalţilor ierarhi, a preoţilor şi a unui public distins şi numeros. Cuvântarea părintelui preşedinte vibrează de emoţia şi trezeşte sentimente alese în sufletul asistenţei. Căci ea aduce închinare, omagiu şi flori voevodului Mihai Viteazul. Mai departe, cuvântul de deschidere coboară tocmai la anii de început ai Asociaţiei, înşiră problemele cu cari s'au ocupat diferite congrese şi unele neajunsuri pe cari a trebuit să le învingă ctitoria I. P. Sf. mitropolit Nicolae al Ardealului.

Clipe duioase

sânt acelea pe care le încearcă întreagă asistenţă când părintele Dr. Gh. Ciuhandu reîmprospătează memoria răposaţilor vlădici: *Roman al Oradiei şi Nicolae al Clujului.* Tăcerea coboară în sala de şedinţă, participanţii se îmbracă în ea şi păstrează câteva clipe de reculegerea pioasă.

Clipe de entuziasm

vin să frământe sufletul asistenţei când cuvântul vorbitorului aminteşte Liga antirevizonistă, numele patriotului *Stelian Popescu* şi acela al ministrului înţelegător *Dr. C. Angelescu* In rândurile *ligii* sunt chemaţi să lupte preoţii pentru apărarea graniţelor; pilda dlui Stelian Popescu să o urmeze în această luptă şi să păstreze recunoştinţă dlui Dr. Angelescu, care a stăruit la ridicarea curbelor nedrepte şi se osteneşte acum să cureţe literatura românească de imoralitate.

Zestre sufletească

poate lua preoţimea din duhul marelui Mihai. In lupta împotriva comunismului, sectelor şi revizionismului, zestrea sufletească împrumutată dela Mihai însemnează chezăşia biruinţii definitive. Căci moaştele lui Mihai, dacă sânt o adevărată povară mustrătoare pentru ceice ocupă azi situaţii nemeritate, apoi sânt în acelaş timp un motiv de însufleţire pentru toţi ceice ţin la întregitatea religioasă şi naţională a neamului românesc.

Cuvântul de deschidere al părintelui preşedinte mai aduce salut şi mulţumiri respectuoase înalţilor ierarhi veniţi la congres, precum şi autorităţilor de toate categoriile.

(După aceea urmează cuvântarea I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* pe care o publicăm în fruntea foii de azi după notele sumare luate la congres).

Alte cuvântări arhiereşti

răsună în sala de congres. Vorbesc vlădicii dela Cluj şi Oradea. Iată, în extras, vorbirea P. S. *Nicolae Colan* al Clujului:

«Mă obişnuisem aşa de mult să stau, la congresele preoţeşti, cam ascuns şi să-mi fac cu sârguinţă slujba de secretar general al Asociaţiei, adică o slujbă care, prin felul ei, nu-ţi prea dă prilej să ridici cuvânt. Nici de data aceasta nu m'aş fi îndesat la vorbă, căci e doar de faţă I. P. S. mitropolit Nicolae, care a vorbit şi azi cu tot prestigiul, aşa cum a cuvântat dela întemeerea Asociaţiei şi până acum. I. P. S. a mărturisitt cu delicateţe, că a venit la Turda şi pentru dragostea de a ne vedea pe noi cei mai tineri dintre episcopi şi să se bucure de rodurile grijilor cu cari ne-a petrecut la Sibiu. Oricum ar fi, eu tot nu puteam să nu vorbesc, măcar pentru a i mulţumì de toate cele ce ne-a făcut. Inalt Prea Sfinţite, îl rog pe bunul Dumnezeu să vă aducă mereu în mijlocul nostru, fiindcă această prezenţă însemnează un apostolat elocvent pentru inimile noastre. Tot atât de elocvent ne vorbeşte şi chipul lui Mihai Viteazul, chip despre care a amintit P. C. părinte preşedinte. Şi din apostolatul ce-l trece Mihai peste veacuri, citim mereu dragostea de neam şi lege, lucruri pe cari marele Voevod le-a pecetluit cu jertfa vieţii sale. Când vom căuta să ne facem fiecare un crez din virtuţile trăite în fiinţa lui Mihai, atunci nu vom avea să ne temem de nici un fel de furtună, de ori unde s'ar ivi ea. Pot spune, cu inima împăcată, că Inalt Prea Sfinţia Voastră ne-aţi ridicat la înălţimea acestui crez al lui Mihai.

Morţii au avut şi au o singură putere: să arate cum au trăit. Aceastâ putere a lor — deci şi a lui Mihai — lucrează în noi, îndemnându-ne să ne facem conştient şi entuziast datoria către Hristos, neam şi ţară. Cine se potriveşte chipului Mântuitorului, acela este şi bun român, bun cetăţean şi om deplin. Căci Hristos este plenitudinea darurilor dumnezeeşti, plenitudinea virtuţilor de tot felul. Să ne sârguim deci spre această plenitudine, ca să rodim cu folos în viaţă. Căci numai aşa ne vor binecuvânta fraţii de azi şi mâne şi tot numai aşa ne va binecuvânta, din pământul său sfânt, şi Voevodul Mihai».

Cuvântul vlădicului dela Oradea

«Inalt Prea Sfinţitul şi-a început cuvântul magistral cu vorbele: «n'am voit să mi se pună absenţă nici dela această adunare»... Nu voia deci să absenteze nici dela al 15-lea congres al Asociaţiei clerului. Cu adevărat, acesta e un congres, care poate însemna o piatră de hotar. De aceea nu putea lipsì.

Dar azi l-au mai adus aici şi sentimente calde de păstor duhovnicesc. Abia sunt câteva luni de când s'a despărţit de doi fii. Şi acum, păstorul şi părintele a trebuit să ia drumul Turzii, spre a-i vedea pe cei plecaţi din cuibul cald dela Sibiu. Dacă n'a putut absenta Inalt Prea Sfinţitul, apoi cu atât mai puţin puteam lipsì noi. Noi, cari am trăit atâta vreme sub aripa Sa ocrotitoare, să fi lipsit dela acest congres? Nu se putea concepe aşa ceva. Ne mâna aici simţământul de iubire faţă de părintele nostru adevărat. De aceea ne şi simţim cu sufletul plin de bucurie stând alături de acela care cârmuieşte cu înţelepciune şi prudenţă destinele Bisericii din Ardeal. Bine zicea Prea Sfinţitul Nicolae al Clujului însă, că nu eram hotărâţi să ne îmbulzim la cuvânt. Căci, într'adevăr, ce am putea şi ce aş putea spune eu pe lângă cuvântarea bogată ca un fagure de miere, rostită de Inalt Prea Sfinţitul mitropolit? Ce să mai vorbesc eu după Inalt Prea Sfinţitul, care de 30 de ani încoace este adevăratul apostol al Ardealului? Prin «Revista Teologică», demult chema preoţimea la apostolat. Vreme de 15 ani a cârmuit-o prin această revistă. Iar pe ceeace a clădit cu vrednicie s'a ridicat în scaunul vlădicesc dela Sibiu, de unde iarăşi conduce de atâta vreme. Astfel fiind, vârsta actualului vlădică dela Oradea este identică cu vârsta apostolică a mitropolitului Ardealului.

Cum să mai vorbesc apoi şi după Prea Sfinţitul Nicolae al Clujului? Doar mi-a fost profesor timp de patru ani şi apoi coleg mai mare alţi câţiva ani.

Acum însă, dacă am prins a vorbì, trebue să spun că am venit cu grabă din vestul ţării, ca să iau parte efectivă la acest congres, care este menit să creeze un front al apostolilor pentru vremurile de azi. Niciodată n'a fost mai necesar un asemenea front. *Apostolatul* este porunca vremii, atât pentru preoţi, cât şi pentru mireni. Eu ştiu ce zic. Căci viu dintr'o zonă unde sufletele bat cam altfel decât

pe aici, unde şi conştiinţa răspunderii este mai grea decât în alte părţi. Fac apel către preoţimea toată şi o previu să-şi ascută armele duhovniceşti pentru lupta cea mare, care va trebui să fie dată. Căci neamul românesc se apropie din nou de Golgota. De aceea el trebue să guste şi să înveţe mai întâi durerea în grădina Getsimani. Să nu uite că a purtat totdeauna cununa muceniciei. Şi să ştie, că Dumnezeu ne întinde din nou paharul jertfelor. Să-l primim după voia Tatălui ceresc.

Preoţimea din trecut a scris cele mai frumoase pagini de istorie naţională. Ea trebue să fie însă şi azi şi în viitor stâlpul de granit al neamului românesc de pe aceste plaiuri. Nu altceva, ci sufletul mă îndeamnă să tălmăcesc senzul jertfei pentru neam, mai ales acum când ne aflăm pe plaiurile unde Mihai şi-a dat viaţa.

Dumnezeu să dea *duh misionar* şi neînfricat preoţimii din Ardeal, ca prin acest duh să se scrie încă o pagină de aur în istoria neamului nostru».

Saluturi măgulitoare

se desprind apoi, pe rând, din graiul reprezentanţilor autorităţilor de stat, ca şi din acela al diferitelor societăţi şi culte. Iată-l pe dl prefect *Modrigan*. Se spovedeşte sincer, aduce salut în numele guvernului şi al populaţiei din judeţ şi remarcă folosul congreselor preoţeşti mai ales pentru lumea laicilor, cari, la asemenea ocazii, îşi pot ridica gândurile spre curăţenia ceriului. In acelaş mod se rosteşte şi primarul oraşului, *Gentin*. Impresionant este însă cuvântul de salut adus de dl advocat *Popescu-Tudor* în numele Societăţii ortodoxe a femeilor române. Naşte manifestaţii de entuziasm şi salutul adus de *păr. Nicoreanu* în numele Asociaţiei generale a clerului ortodox. In sfârşit, seria saluturilor măgulitoare o închee reprezentanţii cultelor religioase, dela cari se desprinde grija pentru apărarea zestrei creştineşti împotriva duşmanilor ameninţători.

Telegrame

omagiale se trimit:

Majestăţii Sale Regelui CAROL II

Preoţimea ardeleană întrunită în al cincisprezecelea congres al Asociaţiei «A. Şaguna» la altarul de jertfă al lui Mihai Viteazul roagă smerit pe Majestatea Voastră să binevoiască graţios a primi cel mai profund omagiu al nostru şi calde rugăciuni pentru prosperarea slăvitei Dinastii Române şi a ţării.

NICOLAE,
mitropolitul Ardealului
CIUHANDU,
preşedintele congresului.

*

Răspunsul M. Sale Regelui:

I. P. S. S. Mitropolitului NICOLAE

Mulţumirile mele sincere pentru omagiile Asociaţiei Şaguna.

CAROL II.

*

I. P. S. Sale Patriarhului MIRON

Preoţimea ortodoxă din Ardeal întrunită în congres anual la Turda Vă roagă să primiţi expresia omagiului său şi Vă urează zile îndelungate pentru apărarea intereselor superioare ale Bisericei şi slujitorilor ei.

*

Domnului GH TATARESCU prim ministru

Preoţimea ortodoxă din Ardeal întrunită în al 15 congres anual la Turda Vă roagă să binevoiţi a primi respectuoase omagii şi mulţumiri pentru sprijinul acordat, şi apelează la inima credincioasă a D-voastra de a fi sprijinitorul Bisericei strămoşeşti pentru împlinirea justelor ei revendicări.

*

Domnului Dr. ANGELESCU Ministrul Instrucţiunei

Preoţimea Ardeleană întrunită la Turda în congres anual are onoarea să Vă exprime mulţumirile sale profunde pentru înlăturarea curbelor nedrepte şi roagă pe Dumnezeu să Vă ajute să curăţiţi câmpul culturei româneşti şi slova şi şcoala românească de tiparele imunde.

*

Răspunsul dlui ministru:

I. P. S. Sale Mitropolitului NICOLAE

Vă mulţumesc cu toată recunoştinţa pentru cuvintele ce mi-aţi adresat cu ocazia întrunirii în congres la Turda a preoţilor ardeleni. Exprim toată satisfacţia mea de a fi putut da sprijinul în rezolvarea dreapt a doleanţelor clerului, fiind adânc convins de rostul covârşitor pe care Biserica şi Şcoala l-au avut şi-l au în viaţa statului românesc.

Dr ANGELESCU,
ministrul instrucţiunii.

*

Domnului VICTOR IAMANDI, Ministrul Cultelor

Preoţimea ardeleană întrunită la Turda în congresul anual are onoarea să Vă exprime profundul său respect şi cele mai bune nădejdi ale sale de stăruitoare apărare a intereselor Bisericii în general şi mai cu seamă a clerului ardelean care luptă cu necontenite neajunsuri isvorâte de sub stăpânirea străină din trecut.

*

Răspunsul dlui ministru:

I, P. S. Sale Mitropolitului NICOLAE

Rugându-Vă să primiţi caldele şi recunoscătoarele mele mulţumiri pentru sentimentele alese şi pentru încrederea pe care preoţimea ardeleană mi le exprimă prin glasul Inalt Prea Sfinţiei Voastre, fiţi să Vă asigur şi cu acest prilej de neclintita mea solicitudine pentru interesele superioare ale Bisericii noastre naţionale, precum şi de râvna stăruitoare pe care voiu depune pentru promovarea legitimelor şi dreptelor revendicări ale clerului ortodox transilvănean care a fost şi a rămas un strălucit exponent al idealurilor româneşti în această parte a ţării.

VICTOR IAMANDI,
ministrul cultelor

*

Domnului STELIAN POPESCU, directorul ziarului «Universul»

Plini de admiraţie şi recunoştinţă pentru opera de luminare patriotică şi de apărare naţională ce săvârşiţi prin coloanele «Universului», preoţii ardeleni, întruniţi în congres anual la Turda Vă exprimă profundă recunoştinţă şi urări de isbândă deplină şi este alături de Dvoastră în lupta naţională ce duceţi.

Ospăţul

pentru întremarea fizicului este un adevărat prilej de bucurie. Inalţii ierarhi gustă din darurile Domnului alături de preoţii congresişti şi de reprezentanţii populaţiei din Turda. Fără fast, fără prea multe amănunte de stânjineală în vorbe şi în mişcări, ospăţul dela Turda are darul să reîmprospăteze chipul agapelor creştineşti. Şi aici ridică vorbă înţeleaptă I. P. S. mitropolit Nicolae. Nu pentru alte pricini, decât pentru a închina, împreună cu toţi cei de faţă, în sănătatea Mariei Sale Vodă *Carol* al II-lea. Deasemenea se ridică şi cuvântul FOR-ului prin dl *Dr. Lazăr Chirilă*. Iar vorbă înţeleaptă, ca totdeauna, mai rosteşte şi dl *Popescu-Tudor* şi părintele *Nicoreanu*.

„Ortodoxia şi necazurile ceasului de acum"

este teza pe care o prezintă, după masă, părintele Teodor *Ciuruş* din Rusu Bârgăului. Cuvintele conferinţei subliniază legătura indestructibilă dintre românism şi creştinism ortodox, arătând că poporul nostru a triumfat prin vremi grele datorită numai unităţii sale de credinţă. In ceasul de faţă însă neamul românesc şi ortodox trebue să lupte cu trei mari necazuri: comunismul, sectele. şi ideia revizionistă. Aceste necazuri însă nu reprezintă o primejdie numai pentru Biserică, ci mai ales pentru stat. Deaceea, Biserica şi statul trebue să-şi dea mâna frăţeşte şi să ducă împreună lupta de isbândire din necazurile ceasului de acum.

Contribuţii preţioase la teza de mai sus aduc: dl Popescu-Tudor, păr. Ciuhandu şi păr. Nicoreanu.

Prilej de meditaţie

îmbie referatul păr. *Gh. Secaş* din Sibiu. Referatul accentuează «Importanţa chemării preoţeşti» după cuvintele evanghelistului Luca, la cap. 10. Simţit, adânc, sugestiv, referatul înalţă şi cucereşte. Preoţimea se simte în preajma Domnului, trăeşte cu El şi se întăreşte în convingerea că fără de El nici o isbândă nu este cu putinţă.

Raportul general

înfăţişează roadele activităţii de un an ale Asociaţiei clerului «A. Şaguna». Il citeşte părintele secretar *I. Bânda*. Intâiul capitol al raportului general zugrăveşte cu claritate icoana situaţiei de azi şi înşiră greutăţile cu cari trebue să lupte Biserica în ceasul de faţă. In altă înşiruire de idei, el pomeneşte numele vlădicilor adormiţi: Roman al Oradiei şi Nicolae al Clujului, cărora le închină pasagii de omagiu şi meritată recunoştinţă. La acest punct, congresiştii sânt cuceriţi de tăcere şi gândurile lor petrec în lumea dreptilor amintirea celor doi patriarhi ai Bisericii ortodoxe române.

Deodată însă sala răsună de furtuna ovaţiilor. Acest moment coincide cu acela când raportul general menţionează numele noilor episcopi dela Cluj şi Oradea: PP. SS. Nicolae Colan şi Nicolae Popoviciu. Raportul omagiază în mod deosebit personalitatea P. S. Nicolae Colan, care a ostenit atâţia ani în calitatea de secretar general al Asociaţiei.

Torcând firul expunerii, raportul remarcă în amănunţime activitatea secţiilor. Se opreşte asupra chestiunii bugetare, catehizaţiei, ligii antirevizioniste, căminului dela Bazna, activităţii din eparhiile dela Cluj şi Arad etc. şi face un adevărat apel pentru organizarea grabnică a Asociaţiei în eparhia Caransebeşului. Inainte de închiderea congresului sosesţe părintele *Guciujna* care aduce salutul clerului din Basarabia.

După raportul cassei, care înfăţişează situaţia materială a Asociaţiei în chip limpede, doleanţele preoţimii se cristalizează în următoarea

Moţiune

Asociaţia «A. Şaguna» a clerului ortodox român din Ardeal întrunit în al 15-lea congres anual la Turda în 3 Noemvrie 1936 îşi exprimă viile sale sentimente de recunoştinţă faţă de On. guvern al Ţării pentru bunăvoinţa cu care a împlinit cel puţin o parte din justele revendicări ale Bisericii şi ale clerului ei, ştergând cele două curbe speciale nedrepte şi-şi mărturiseşte nădejdea că On. guvern şi în special dl Ministru al Cultelor, Victor Iamandi, ajutat de secretarul general Pr. Petre Partenie, vor dovedi aceeaş înţelegere şi solicitudine în împlinirea tuturor doleanţelor pe cari le mai are Biserica noastră dreptmăritoare şi slujitorii ei.

Asociaţia noastră se declară solidară cu Asociaţia generală a clerului în lupta ce o duce pentru revendicările Bisericii şi ale slujitorilor ei şi doreşte o cât mai urgentă federalizare *a tuturor asociaţiilor eparhiale din ţară spre a face un front comun în toate cauzele cari privesc interesele superioare ale Bisericii şi ale slujitorilor ei.*

Preoţimea cere On. guvern:

1. Să se achite gradaţiile şi ajutoarele familiare restante şi curente din prima a lunei ce urmează după data la care s'a făcut anunţarea, ca şi la corpul didactic, gradaţiile nefiind un ajutor, ci parte integrantă din salar.

2. Să se acorde salar tuturor preoţilor nou instituiţi în decursul anului şi să se ia în buget salarul preoţilor dela parohiile vacante, căci în păstorirea sufletelor nu poate fi vacanţă. Aceasta cu atât mai vârtos cu cât leafa preoţilor decedaţi acopere necesităţile de plată a preoţilor începători. In anul bugetar 1936|7 s'a acordat salar numai la 30% din cei instituiţi.

3. Legiferarea armonizării salariilor clerului de toate gradele, conform pregătirii şi funcţiunii ce ocupă, cu consultarea Asociaţiei clerului din Ardeal şi salarizarea preoţimei integral de stat în conformitate cu rolul ei important în viaţă neamului, cu ştergerea congruei.

4. Să se acorde salar şi cântăreţilor bisericeşti din Ardeal, cel puţin absolvenţilor şcolilor de cântăreţi, precum şi celor din Săcuime, unde este o situaţie excepţională şi celor dela oraşe.

5. Preoţimea din Ardeal să fie înscrisă cu noul an bugetar la Casa gen. de Pensiuni a Statului în condiţiuni egale cu ceilalţi funcţionari publici.

6. Să se respecte arondarea protopopiatelor existente din Mitropolia Ardealului şi protopopilor titulari să li se acorde diurna legală.

7. Repararea integrală a nedreptăţilor trecutului în conformitate cu art. 31 din Legea cultelor: numărul sufletelor, a averii şi a nevoilor reale a diferitelor culte, fără a le face pendente de situaţia bugetului.

8. Să se repare nedreptăţile din trecut ale Bisericii ortodoxe faţă de celelalte culte în ceeace priveşte numărul protopopilor, consilierilor, funcţionarilor bisericii etc.

9. Să se acorde şi preoţilor tratamentul pe care — conform Legii din Monitorul Oficial Nr. 73 din 1935 — se acordă învăţătorilor din Sacuime, Munţii Apuseni şi Zona culturală.

10. Să se ia în buget salar pentru preoţii misionari, posturi suprimate în 1931. Aceste posturi sunt absolut indispenzabile astăzi când sunt cunoscute tendinţele diferitelor secte şi a diferitelor curente subversive cari bântue societatea omenească şi pentru îndrumarea activităţii misionare a preoţilor.

11. Intrucât absolvenţii Academiilor teologice ort. din Ardeal au o pregătire egală cu a absolvenţilor Facultăţilor de teologie, să li se acorde dreptul de a se prezenta la examenul de capacitate pentru religie prevăzut pentru şcolile secundare, aşa cum s'a acordat absolvenţilor Academiilor gr.-cat. din Ardeal.

Să se acorde dreptul Acad. teol. de a conferi titlul de licenţă.

12. Să se atribue fondurilor de pensiuni din Ardeal noimea dela salarii, care din 1930 începând s'a acordat fondului de pensii al Statului.

13. De oarece cultele minoritare sânt recunoscute de stat cu drepturi egale cu Bis. Ortodoxă Dominantă,

Şi de oarece Biserica Ortodoxă a fost secularizată în profitul statului, cerem ca şi bisericile cultelor minoritare să aibă averile secularizate, pentruca astfel ajungând egale în îndatoriri cu Bis. Ortodoxă, să poată cere drepturi egale.

14. Să se intervină cu toată energia pentru aducerea în ţară cât mai de vreme a Fundaţiunei Gojdu, pe care o deţine în mod arbitrar statul maghiar.

Intrucât nu s'a restituit fundaţiunea, On. Guvern să sisteze salariile şi pensiunile funcţionarilor unguri până la achitarea pe această cale a fund. Gojdu.

15. Denunţarea Concordatului şi acordului cu Roma, fiind cu totul dăunător interesului Statului şi al Bisericii.

16. Desfiinţarea cât mai urgentă a tuturor organizaţiilor francmasone din ţară, fiind anticreştine şi antinaţionale.

17. Observarea scrictă a repausului duminecal.

18 Indepărtarea din învățământul de toate gradele a tuturor profesorilor și învățătorilor comuniști, sectanți și ateiști, și eliminarea din toate școlile țării a elevilor cari profesează idei comuniste, sectare și ateiste.

19. Să ia cele mai aspre măsuri contra tuturor organizațiunilor antinaționale și anticreștine, cari sapă la temelia Statului și la schimbarea ordinei sociale de astăzi.

Preoțimea roagă insistent pe I. P. S. Sa și PP. SS. LL. chiriarhi s bine-voiască a repeta intervențiile solidare la forurile în drept până la realizarea integrală a d epturilor sfintei noastre Biserici.

Preoțimea roagă On. Guvern și în special pe dl Ministru al Cultelor s ia în dreaptă judecare justele doleanțe ale ei și a'e Bisericii și să le soluționeze după dreptate cât mai urgent, căci ne dreptățile pe cari le îndură de mulți ani, o dor și jignesc nespus de mult.

Se procedează apoi la alegerea membrilor comitetului Asociației pe 1 an, fiind aleși aproape toți cei vechi.

Noaptea coboară acum peste Turda. Și tăcerea. Congresul e pe sfârșite. Părăsind sala, preoții grăbesc spre satele lor. Cu nădejdi de mai bine? Firește.. Căci doar Dumnezeu n'a părăsit nicicând neamul românesc și creștinesc. Cum l-ar părăsi deci acum, în aceste ceasuri grele?...

Diacon **D. Călugăr**

Probleme-Recensii-Comentarii

Cu binecuvântarea sfintei noastre Biserici *s'a făcut Joi, în 5 l. c., deschiderea solemnă, pentru anul școlar 1936|37, a cursurilor universității din capitala țării.*

Slujba aceasta religioasă, prin care credincioșii ortodocși obișnuesc să-și sfințească munca, ogorul și casa, a fost săvârșită, în prezența I. P. S. Patriarh Miron și a altor distinse personalități ale vieții publice din București.

Astfel generația conducătoare de mâne, reluând firul trecutului care poartă vie lumina credinței, își începe lucrarea anuală, pregătindu-se sufletește, spre a fi cât mai folositoare neamului, țării și bisericii sale.

Din partea noastră, nu putem, decât să salutăm cu însuflețire biruința duhului creștin la conducătorii universităților românești.

*

In lipsă de comentarii, măcar ermeneutică! — In sfârșit a apărut, adevărat prea scumpă, traducerea Bibliei într'o românească bună în ediția Sfântului Sinod, după ce a Noului Testament s'a dat tot așa de bine de scriitorul Gala Galaction înainte cu câțiva ani. E îmbucurător de pildă a vedea rostită pe românește mărturisirea fiului risipitor: „Greșit-am împotriva cerului și împotriva ta", în vreme ce ne-am obișnuit cu fraza străină, în spiritul limbii ebraice: Greșit-am la cer și înaintea ta".

Și totuși câte cuvinte și fraze obscure rămân neschimbate fără să li se arate înțelesul adevărat, care îl au în uzul biblic. Astfel *iconomul nedreptății, mamonul nedreptății* din Luca cap. 16. Incă la *Xenophon* citim: *cai nedrepți, sclavi nedrepți* cu înțelesul uzului grecesc al vorbirii: cai și sclavi neadevărați. Cât de puțin potrivit e atributul nedrept la iconomul, care și-a înșelat mișelește stăpânul, și cât de nepotrivit e la mamon sau avere, neavând averea voința de a fi nedreaptă! Explicarea veche (Bisping) că averea se câștigă prin nedreptate, e forțată. Și apoi fraza întreagă dela Luca cap. 16 v. 9: «*Faceți-vă prieteni din mamonul nedreptății*», ar putea să-i dea cuiva în gând, că Hristos ar fi îndemnat la furt pentru a se folosi spre bine. Prin urmare în exemplele citate avem să înțelegem: iconomul neadevărat sau necinstit, și averile neadevărate în contrast cu cele sufletești, care sunt bunurile adevărate.

Dar traducerea nici n'ar putea să lămurească toate cuvintele și frazele. Pentru aceasta sunt comentariile. Dar avem noi comentarii în românește? Avem abia la unele din cărțile Vechiului și Noului Testament, și nu la toate. Ele sunt tot în curs. In limbile apusene Biblia își are serii de comentarii. In limba germană își face apariția un comentariu la întreaga Biblie, cu aplicații la vremile de acum. Ce bine ne-ar face și nouă astfel de comentariu în românește! Cât de mult ne-ar lega sufletul de Scriptură!

Dar la noi e departe timpul ca profesorii de specialitate biblică să se mai angajeze la comentarii biblice în lipsă de sprijin, de organizare, de solidarizare, afară dacă ar intervenì și aici Sfântul Sinod.

In aceste împrejurări, cu lipsă de comentarii, aceia cari doresc a se ocupa cu și a o înțelege și în deosebi cei cu chemarea de a da înțelegerea textului biblic, preoțimea noastră, întrucât n'au posibilitatea de a recurge la comentarii în limbi streine trebue să se ajute cu cunoașterea bună a legilor explicării biblice.

O cunoaștere bună a acestor legi dă ermeneutica biblică, recunoscută cea mai completă, a profesorului de academie teologică din Arad, *Dr. Iustin I. Suciu.* Costă abia 50 lei și se poate procura din librării sau dela autor, plus porto 10 lei. Intre altele ea lămurește o mulțime de exemple ale uzurilor biblice de vorbire.

In felul însă cum ne găsim azi, fără comentarii și fără călăuzirea ermeneuticii, suntem lipsiți de cheile înțelegerii cuvenite a celei mai necesare cărți a vieții, ce este Sfânta Scriptură.

In lipsa comentariilor măcar ermeneutică!

Un teolog.

*

Redacția paginii Bisericii dela „Universul" comentând, în numărul de Sâmbătă 31 Octomvrie c., moțiunea FOR-ului dela Arad își permite să anunțe, nu fără vădită plăcere, că Academiile teologice din Ardeal sunt pe cale a fi înlocuite cu o Facultate teologică la Cluj. Asigurăm redacția paginii Bisericii dela „Universul" că acel lucru nu se va întâmpla, pentrucă nu-l vrea Biserica ortodoxă ardeleană și împotriva ei nu se poate legifera într'o chestiune care o privește în primul rând pe ea. In această legătură facem întrebarea: ale cui concepții le reprezintă în această chestiune redacția susnumitei pagini? Noi știm că pagina aceea stă sub auspiciile bisericii și e susținută material de toată Biserica. Redactorii n'au voie prin urmare să-și permită, la colțul oficios, luxul opiniilor personale, mai ales când sunt contrare intereselor bisericii.

*

Afirmații gratuite. — In ziarul «*Ținuturi secuizate*», cineva afirmă, într'o totală necunoștință de fapte, că Mitropolia noastră — ca și cea din Blaj — n'ar fi făcut nimic pentru românii secuizați. Probabil că autorul articolului e de puțină vreme în secuime, sau a trăit în izolare de viața din acele ținuturi. De aceea ar fi trebuit să-și ia informațiuni când s'a apucat să scrie. Ar fi aflat astfel că Mitropolia din Sibiu a făcut mult pentru românii secuizați. I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae a mutat, îndată ce-a venit în fruntea bisericii, protopopiatul din Covasna în Sf. Gseorghe în centrul public al Trei Scaunelor. A înființat apoi un al doilea protopopiat în Târgul-Săcuiesc și le-a înzestrat pe ambele cu case protopopești corespunzătoare. Prima mare vizitație canonică a făcut-o, în 1922, în Săcuime, luând pe rând fiecare parohie, cercetând, animând cu cuvântul, însuflețind populația românească. A fost apoi în alte câteva rânduri la sfințiri de biserici. S'a înființat și organizat mai multe parohii și filii, dându-li-se preoți. Mitropolia din Sibiu a adus cea dintâi în preocuparea publică problema secuiască și a inzistat continuu asupra ei. — Acestea sânt fapte pe care câteva fraze cu ifose nu le pot anula.

*

Marina I. Lupaș: Un episod din istoria diplomatică italiană în legătură cu Principatele române. București, 1936.

Lucrarea aceasta arată cu destulă bogăție de amănunte lupta purtată pe teren diplomatic de anumite personalități italiene, pe la mijlocul veacului 19-lea, pentru câștigarea Lombardiei și a Veneției. Lupta aceasta s'a dus, uneori paralel, alteori succesiv, în cele trei capitale ale țărilor puternice pe atunci (ca și astăzi) și anume: Londra, Paris și Viena. Interesant este că totdeauna s'a tratat eliberarea din mânile Austriei a ținuturilor italiene și problema s'a pus în legătură cu Principatele române și anume: Austria să primească în schimbul cedării Veneției teritoriile dela gurile Dunării, adecă Principatele române.

Problema e tratată logic și cât se poate de clar, prin ceeace dșoara Marina I. Lupaș se dovedește că nu poartă numai numele marelui nostru istoric ardelean, dar că a moștenit și calități înalte dela vrednicul ei părinte Ioan Lupaș.

INFORMAȚIUNI

Hotărâre pilduitoare a luat de curând I. P. Sf. Mitropolit *Nicodem* al Moldovei, când a dispus ca toate prăvăliile și locuințele din clădirea mitropolitană dela Iași să fie închiriate *numai la creștini.* Eată o faptă grăitoare, ce așteaptă să fie urmată de toate forurile înțelegătoare, care administrează bunuri *bisericești* în țara noastră.

Adunarea invalizilor, văduvelor de războiu și foștilor luptători și voluntari din județul Sibiu se ține Duminecă în 8 Noemvrie 1936, la ora 8 dimineața în Piața Regele Ferdinand în Sibiu. Eventuale dorințe se pot preda în scris, în ziua de Duminecă, conducătorului adunării, dlui președinte căpitan invalid Apostol Zamfir, care va deschide congresul.

Societatea „Credința Ortodoxă", a studenților Academiei teologice române din Cluj și-a constituit noul comitet, alegând de președinte pe Ioan Maloș an IV, vicepreședinte Vasile Avram an III, secretar general Iuliu Coman an II, secretar de ședință Filip Melnic an I, cassier I. Ioaniciu an IV, bibliotecar I Gheorghe Lupșe an II, bibliotecar II Florin Salvan an I, controlor Emil Macavei an IV, econom Iuliu Chiuhan an II; — președintele secțiunii literare: Gheorghe Onețiu an III, președintele secțiunii muzicale Savu Savu an IV, președintele secțiunii de propagandă Florian Geomolean an IV.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 8 Noemvrie 1936, va predica părintele *Gh. Secaș.*

Conferință publică. Duminecă seara, în 8 l. c., ora 6, în sala prefecturii județului, conferențiază dl profesor dela universitatea din Cluj, *Eugeniu Speranția*, despre: Incredere ca putere sufletească.

Misionare

In atențiunea fraților preoți

1. In legătură cu misiunea din Sibiel. Duminecă 11 Octomvrie am făcut o vizită părintelui Tr. Popovici în Sibiel. Am slujit împreună sfânta liturghie, am vorbit poporului credincios.

Ceeace m'a mulțumit, a fost vrednicia preoțească, pe care am văzut-o la părintele Popovici. Impreună făcusem teologia, astfel încât îl cunoșteam. Văzându-l acum însă, după 9 ani de preoție, m'am bucurat din suflet, constatând identificarea fratelui meu întru preoție cu slujba înaltă ce deține. Parohienii îl cinstesc, iar în parohie domnește pace desăvârșită.

Fiind în acea zi convocat și cercul învățătorilor, programul de după masă, s'a alcătuit frățește și a reușit minunat, spre mulțumirea ascultătorilor.

2. Tâlcuirile evanghelice, apărute în anul trecut sub semnătura «*Părintele Ciprian*» au fost elogios apreciate din mai multe părți. Atragem acum din nou atențiunea P. C. frați preoți asupra tâlcuirilor, din anul acesta bisericesc, tâlcuiri ce apar regulat în „Oastea Domnului" sub semnătura părintelui A. Radu din Teliu. Nu voi elogia eu aceste tâlcuiri, dar le recomand cu căldură tuturor.

3. In legătură cu gazetele „Lumina Satelor și „Oastea Domnului", țin să atrag atențiunea P. Cuc. frați preoți asupra articolelor ce le publicăm în aceste gazete, articole semnate de preoți ca I. Gafton, Gh. Paschia din București, N. Șerpoianu, I. Alexandrescu din Buzău, apoi de fruntași mireni, ca Lascarov-Moldovanu, I. G. Oprișan din București. In actuala frământare cu „trifiștii", articole ca cele amintite, pot fi folosite pentru a se aduce la tăcere agenții neastâmpărați ai neascultării.

4. Frații preoți, cari în parohiile lor au grupări mai mari de ostași și unde ostașii doresc să fie convocate adunări, să ia contact din vreme ca ostașii și adunările să fie convocate cu câte 2 săptămâni înainte, cu aprobarea parohului.

Preot **Gh. Secaș**
misionar eparhial.

Ad. Nr. 240—1936 (54) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a, **Bogata olteană** cu filia **Dopca,** protopopiatul Cohalmului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Venitele acestui post sânt:

1. Intregirea salarului de către stat.
2. Sesiune parohială de 10 jugăre.
3. Birul preoțesc, fixat la câte 20 l. porumb și 20 l. ovăs — de fiecare familie din materă și filie.
4. Patru stânjini lungi lemne de foc, doi — aduși de comună, transportul altor doi — privind pe preot.
5. Stola obișnuită în protopopiat.
6. Casă parohială cu supraedificate gospodărești.

Concurenții își vor înainta în termen cererile de concurs, însoțite de actele necesare, anexând și cuvenita autorizație a Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc.

Avizând oficiul protopopesc, candidații se vor prezenta în parohie, în zi de Duminecă sau sărbătoare, pentru a se face cunoscuți credincioșilor.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Cohalm (Rupea), 27 Oct. 1936.

Alex. Brotea
protopop

Nr. 385—1936 (53) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a în comuna **Dobârca,** protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Rom.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială 12 jugăre.
3. Venite stolare statorite pentru protopopiat.
4. Nefiind casă parohială, parohia plătește chirie.
5. Lemne de foc: 1 soarte gratuit, 2 stânjini, până dă primăria la toți funcționarii; aduse acasă de parohie.

Concurenții să se prezinte la biserică spre a face cunoștință cu poporul. Cererise se vor înainta la oficiul protopopesc cu autorizația prealabilă a I. P. Sf. nostru arhiepiscop și mitropolit.

Dobârca, la 18 Octomvrie 1936.

Cu consensul meu

Avm. S. Pecurariu
protopop

Consiliul parohial ortodox român

Ioan Preda
adm. par.

Nr. 420—1936 (55) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Brâznic,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Retribuțiunile împreunate cu acest oficiu sânt următoarele:

1. Intregirea salarului dela stat.
2. Casă parohială corespunzătoare.
4. Sesie parohială 9 jugăre cad. 973 □ arător și grădini.
4. Folosirea cimitirului vechi.
5. Un teren arător de $1^1/_2$ jugăr din pământul bisericii în hotarul comunei Stretea, ca răscumpărare de adău.
6. Venitele stolare stabilite și aprobate pentru toate parohiile din protopopiat.

Cererile de concurs, provăzute cu documentele prescrise și cu binecuvântarea arhierească de a putea candida, se vor înainta în termin subsemnatului oficiu, ear concurenții se vor prezenta în parohie — cu avizul protopopului — spre a face cunoștință cu parohienii.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 31 Octomvrie 1936.

Iosif Morariu
protopop

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul LXXXIV — Sibiu, 15 Noemvrie 1936 — Nr. 47

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Sfințirea bisericei din M.-Ciucului

Regiunea secuiască privită până bine de curând ca mormântul părăsit al graiului românesc, devine din zi în zi un teren de bogate și surprinzătoare revelații și realizări. Stăpânirea trecută lucrase veacuri dearândul la construirea unui coridor de separare prin însuși trupul neamului nostru de pe ambele versante ale Carpaților.

Ea s'a străduit să distrugă toate vestigiile românești din acea regiune, după un plan diabolic, executat cu perseverență și cu mijloacele cele mai rafinate.

După războiu această regiune a ajuns în mijlocul Țării românești.

Multă lume a socotit că idealul național și-a împlinit misiunea, pe când în realitate acela trăsese numai o brazdă în care aveam să sămânăm și să o cultivăm. Elementul autohton din regiunea secuizată e ca omul căzut între tâlhari, care așteaptă pe samarineanul milostiv să-l ridice din șanț, să-i lege ranele și să-l redea însănătoșat societății.

Arhiepiscopia noastră și-a dat seama de importanța problemei secuești. Dar nici statul, nici opinia publică n'au recunoscut dela început obligațiunile multiple față de acea regiune.

Abia în timpul din urmă s'a format un curent de opinie publică în favoarea românilor secuizați. Statul luptă cu mari greutăți financiare și jertfele ce le face pentru clădiri de biserici și ajutorarea misionarilor noștri sunt insuficiente multiplelor nevoi locale religioase, culturale și sociale.

Ridicarea bisericilor noastre în regiunea secuizată reprezintă simbolul stăpânirei naționale și prezența statului cu prestigiul și imperativele lui permanente. Prezența bisericei noastre în regiunea secuizată e chemată să transforme întregul aspect al vieții acelei regiuni, care n'a întrat încă în ritmul realităților de azi.

Extenziunea bisericească în regiunea secuizată începe să aducă roade binefăcătoare. Bisericile care se ridică în această parte a țării înseamnă puncte recucerite dintr'un teren considerat perdut. O biserică nouă pe aceste meleaguri are o deosebită importanță bisericească și națională.

De un timp încoace s'a început o intensă muncă de construiri și refaceri de biserici, case parohiale și culturale în întreaga biserică ortodoxă, ceea ce constitue un lucru foate îmbucurător. Asemenea înfăptuiri sunt cu atât mai îmbucurătoare cu cât ele ni se vestesc din numitele ținuturi secuizate ale țării, unde pe lângă toată vitregia vremilor trecute tot mai dăinuiește însuflețirea pentru credința strămoșească.

O biruință a credinței noastre ortodoxe ne-o vestește măreața biserică catedrală ce s'a ridicat în capitala județului Ciuc în cel mai potrivit loc al orașului, în piața din fața prefecturei și tribunalului, cu o pitorească perspectivă, având în toate părțile arterele principale de comunicații ale orașului, iar în spate parcul orașului în formație. Zidită în stil bizantin este o podoabă arhitectonică a orașului și o mândrie a bisericii noastre. Pictura în stil bizantin a fost executată de talentatul pictor *Gh. Belizarie* din Pitești.

Orașul Mercurea-Ciucului a îmbrăcat haină de sărbătoare spre a primi cum se cuvine pe I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, care va veni pentru târnosirea primei biserici ortodoxe din acest județ. Cu săptămâni înainte autoritățile bisericești, în înțelegere cu cele civile și militare au făcut toate pregătirile necesare, spre a face o cât mai frumoasă primire înaltului ierarh, fiind aceasta prima ocaziune de manifestațiune în stil mai mare pentru sărbătorirea ortodoxismului și românismului pe aceste plaiuri. Și'ntr'adevăr serbările ce s'au desfășurat cu acest prilej au fost dintre cele mai înălțătoare, luând parte la acestea toată intelectualitatea din oraș, indiferent de limbă și lege. Toate casele orașului au fost admirabil împodobite cu covoare, flori și drapele.

Primirea I. P. S. Sale

Inalt P. Sf. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat dela reședință cu mașina însoțit de consilierii *V. Nistor* și *I. Grovu*, de profesorul *C. Popa* și diaconul *I. Dinu*.

In drum I. P. S. Sa a poposit peste noapte în casa ospitalieră a protopopului Brașovului, *Dr. I. Blaga* din Tușnad. In dimineața zilei de *8 Noemvrie* a. c., ziua sfinților arhangheli Mihail și Gavril, I. P. S. Sa a fost întâmpinat la Tușnad de prefectul județului Ciuc, dl *Dr. V. Oțetea*, de maiorul de jandarmi, de protopopul *A. Nistor* și primpretorul *Pecurar* din Sf. Gheorghe, cari împreună cu protopopul *Dr. I. Blaga* au format suita I. P. S. Sale spre M.-Ciucului.

Din capul satului Jigodin, un banderie de călăreți îmbrăcați în haine naționale a însoțit mașina I. P. S. Sale până la sosirea în M.-Ciuc.

La ora 9 a. m. a sosit Inalt Prea Sfinția Sa la Mercurea-Ciuc — fiind întâmpinat la poarta de triumf ridicată din brad și împodobită cu drapele românești înaintea tribunalului de toată suflarea românească din oraș și jur, de autoritățile civile și militare, școli, armată, în frunte cu preoțimea protopopiatului îmbrăcată în odăjdii preoțești. Protopopul Oituzului, *I. Rafiroiu* a întâmpinat pe I. P. S. Sa cu evanghelia și crucea și în scurte cuvinte a binevenitat pe I. P. S. Sa, implorând binecuvântarea arhierească asupra celor prezenți. In numele populației orașului a salutat pe I. P. S. Sa, primarul orașului *V. Faroga*, urându-i bun sosit. Le-a răspuns I. P. S. Sa arătându-și marea bucurie de a fi venit în acest oraș.

De aici în sunetul armonios al clopotelor catedralei întreg cortegiul a plecat spre biserică, având în frunte corul bisericei, compus din intelectualii din oraș de ambe sexe, trecând printre șirurile de elevi, de soldați și premilitari, cari erau înșirați pe ambele trotuare.

Sfințirea

Actul sfințirei bisericei a fost săvârșit de I. P. S. Sa înconjurat de un sobor de 18 preoți, răspunsurile fiind date de admirabilul cor al bisericei sub conducerea profesoarei *Elena Ionescu Horoiu*. Biserica era arhiplină de lumea cea mai aleasă din oraș, de toate confesiunile, în frunte cu toate autoritățile civile și militare. Multă lume neîncăpând în biserică a ascultat cu evlavie de afară slujba, care a făcut o adâncă impresie asupra ascultătorilor.

S'a înconjurat noul Sion și după cetirea sfintei Evanghelii s'a făcut ungerea cu sfântul Mir, apoi s'a făcut stropirea cu aghiazmă și așesarea în prestol a sf. moaște după ritualul prescris. S'a continuat sf. Liturghie în aceeaș atmosferă de pioasă și înălțătoare reculegere sufletească pentru cei care pentru prima dată au avut fericirea și bucuria să asculte slujba arhierească atât de impresionantă și de cuceritoare. In decursul sfintei liturghii a fost hirotonit întru presbiter diaconul Ioan Comșa și întru diacon clerical Septimiu Iuga.

După terminarea sfintei liturghii s'a oficiat un Te-Deum pentru Măria Sa Marele Voevod Mihai, moștenitorul tronului, a cărui onomastică se serbează astăzi.

După terminarea sf. slujbe I. P. S. Sa a rostit o magistrală și substanțială predică cu multe învățături pentru sufletele însetate de cuvintele mântuitoare, purcezând dela cuvintele evang. Luca 12, 32: *„Nu te teme turmă mică, că bine a voit Tatăl vostru, să vă dea vouă împărăția»*.

Timp de o oară a vorbit despre viața cea trăită prin credință, despre valoarea sufletului, despre răspunderea creștinului pentru sutletul său. A arătat cum ținta vieții omenești nu se oprește la traiul pe pământ, ci ea este în legătură cu veșnicia, cu Dumnezeu.

Numai cine își dă seama de țintele superioare ale vieții și de ce daruri primește dela Dumnezeu, numai acela va ști să-și interpreteze bine traiul său și misiunea sa de fiecare clipă între semenii săi, ca îndeplinitorul voei celei sfinte alui Dumnezeu.

In continuare a desvoltat ideea răspunderii **națiunii** *pentru sufletul ei și datoria ce o are fiecare pentru a păstra sufletul națiunii sale întreg, împreună cu toate comorile lui.*

Până când poporul nostru va avea conștiința clară a destinului său, până atunci vom fi siguri de ziua de mâine.

Ce este și această biserică, decât un lăcaș de unde să se vestească credința în suflet, de unde să se răspândească lumina evangheliei lui Hristos. Cine trăește cu Hristos și cu învățăturile Lui, acela e pe drumul ce duce la adevărata viață.

Ce frumusețe sufletească are poporul nostru, care zidește biserici, ce nobil e acest popor, care se ducè cu crucea'n mână să zidească un altar nou, care este o sfântă părticică din marele altar al strămoșilor, i-a întărit în veacurile de restriște din trecut.

Ceice vor intra și vor eși din această biserică vor fi cuprinși în marea comunitate ortodoxă din cuprinsul țării, care pentru ei și ai lor va implora ocrotire dela Dumnezeu. Nu sunteți izolați în acest centru, ci prin această biserică sunteți legați cu sufletul neamului și cu Dumnezeu care ne ocrotește.

Această biserică să fie razim tuturor sufletelor creștine în bucurii ca și în necazuri, aici să-și plece toți genunchii în rugăciuni ferbinți, să fie lăcaș de reculegere sufletească pentru toți, căci Biserica ortodoxă vine cu Hristos, pe El îl propovăduiește aici și iubirea Lui fără de margini față de oameni. Ea va fi lăcaș de întărirea credinței religioase și iubirea dintre frați pentru toți cari își pleacă sufletul la picioarele Crucei. Fie ca întrările și ieșirile din această biserică să fie binecuvântate de Tatăl cel ceresc.

Cu gândul la iubitul nostru Suveran și la Măria Sa marele Voevod Mihai, le dorim sănătate și rugăm pe bunul Dumnezeu să-i przească de tot răul, ca biruitori să ieșim din mijlocul tuturor greutăților vremii.

I. P. S. Sa exprimă mulțumire, recunoștință și laudă tuturor celor ce au ostenit și au contribuit la zidirea acestei biserici, făcând o laudabilă faptă creștinească și românească. Impărtășește apoi arhierești binecuvântări și roagă pe bunul Dumnezeu să-și reverse darurile Sale cele bogate asupra tuturor, asupra familiilor lor, ca să sporească în cele bune și plăcute lui Dumnezeu.

Predica împletită cu pilde și asemănări, a Inalt Prea Sf. Sale a făcut o adâncă impresie asupra ascultătorilor, cari au părăsit biserica înălțați sufletește și întăriți în conștiința lor de creștini și români.

Defilarea

După terminarea slujbei dumnezeești I. P. S. Sa împreună cu șefii autorităților și ai armatei a primit din balconul prefecturei defilarea trupelor și a tineretului premilitar, cari s'au prezentat într'o ținută admirabilă, și au fost aclamați de întreaga populație a orașului.

Recepția

A urmat apoi în sala prefecturei o recepție, la care au prezentat omagii I. P. S. Sale mitropolitului *Nicolae:* protopopul *I. Rafiroiu* în numele tuturor confesiunilor din oraș, prefectul județului *Dr. V. Oțetea* în numele administrației județene și a orașului, dl colonel *D. Rădulescu* în numele armatei, dl consilier *Pașnicu* în numele magistraturi și baroului advocaților, dl inspector șef *O. Giurgiu* în numele învățământului de toate gradele și dnele *Oțetea* și *Cristea* în numele societății ortodoxe naționale a femeilor române și a crucii roșii. Tuturor le-a mulțumit I. P. S. Sa în cuvinte adânc simțite, atât pentru simțămintele exprimate, cât și pentru ajutorul acordat la ridicarea acestui măreț locaș.

Masa festivă

In sala „Astra", frumos decorată cu ghirlande de brazi şi drapele, s'a servit un banchet, la care au luat parte peste 200 persoane, reprezentanţii clerului de toate confesiunile, reprezentanţii autorităţilor civile şi militare şi un numeros public ales din oraş.

Masa a fost prezidată de I. P. S. Sa care a deschis seria cuvântărilor cu omagiu adus Dinastiei naţionale române şi primului rege ortodox, arătând dragostea ce o poartă toată suflarea românească bunului şi înţeleptului ei Suveran, M. Sale Regelui Carol II şi a închinat în sănătatea M. Sale şi a marelui Voevod Mihai.

Cu acest prilej I. P. S. Sa a trimis M. Sale următoarea telegramă:

«*Sfinţind astăzi în M.-Ciucului cea dintâi biserică ortodoxă din această regiune, obştea credincioşilor şi păstorul ei cu ocazia praznicului de astăzi au înălţat rugăciuni către Dumnezeu pentru sănătatea bunului şi înţeleptului lor Suveran şi pentru prosperarea Măriei Sale Marelui Voevod Mihai. Rugăm pe M. Voastră să binevoiască a primi odată cu expresia neclintitului nostru devotament omagiale urări pentru Măria Sa marele Voevod care să fie bucuria şi mândria Augustului său Părinte*».

Au vorbit apoi pentru I. P. S. Sa dl senator *Cristea*, prefect *Dr. V. Oţetea*, colonel *Rădulescu*, *P. Paşnicu*, dna *Paşnicu* şi *G. Lungulescu* în numele dlui *Stelian Popescu* şi al Ligii antirevizioniste, arătând toţi însemnătatea evenimentului creştinesc şi românesc ce s'a săvârşit astăzi pe aceste plaiuri secuizate, care este un triumf al spiritualităţii româneşti şi un început de trezire a conştiinţei româneşti prin biserică a românilor din aceste ţinuturi.

Concert religios

La ora 18·30 după oficierea vecerniei corul bisericesc a dat în biserica catedrală în prezenţa I. P. S. Sale şi a unei azistenţe numeroase un foarte reuşit concert religios, compus din bucăţi de Tschaikowsky, Gevaert şi alţii, sub conducerea prof. Elena Ionescu Heroiu.

La ora 19·30 s'a făcut în cinstea I. P. S. Sale o retragere cu torţe a armatei şi a tinerilor premilitari.

Sfinţirea bisericei dela Schitul Frumoasa

In ziua următoare, *Luni, 9 Noemvrie* a. c. I. P. S. Sa a plecat însoţit de şefii autorităţilor civile şi militare din M.-Ciuc cu automobilul la Schitul Frumoasa, 22 km depărtare de M.-Ciuc, spre a sfinţi şi preda destinaţiunii sale modesta bisericuţă ridicată spre slava lui Dumnezeu de către ieromonah Dionisie Lova într'un loc pitoresc, lângă şoseaua naţională ce duce spre Ghimeş Palanca, în apropiere de cătunul Făgeţel.

Inainte de schit I. P. S. Sa a fost întâmpinat de un banderiu de călăreţi îmbrăcat în frumoase costume naţionale de munteni, cari l-au întoţit până la Schit.

La poarta de triumf a fost întâmpinat de mult popor din jur în frunte cu autorităţile locale şi de protopopul *I. Rafiroiu* şi un sobor de preoţi cu crucea şi evanghelia.

Indată s'a purces la sfinţirea bisericuţei, aşezarea sf. moaşte în sfântul prestol, căreia i-a urmat sfânta liturghie, în decursul căreia a fost hirotonit întru presbiter diaconul S. Iuga.

După terminarea sf. liturghii I. P. S. Sa a ţinut sub cerul liber, pe un admirabil timp, celor vreo 300 de ţărani adunaţi de prin satele din jur, o cuvântare impresionantă despre puterea rugăciunii şi darurile ce le revarsă bunătatea lui Dumnezeu asupra celor ce se îndreaptă către El cu toată credinţa şi încrederea, presărată cu o mulţime de pilde, care vor rămâne neşterse în mintea ascultătorilor.

După terminarea sf. slujbe a stropit I. P. S. Sa pe toţi cei prezenţi cu aghiazmă.

La ora 12 a plecat I. P. S. Sa la M.-Ciuc — şi după ce a luat masa în casa ospitalieră a dlui prefect *Dr. V. Oţetea* din M.-Ciuc — a plecat spre Bucureşti.

Zilele de 8 şi 9 Noemvrie vor lăsa urme neşterse în sufletele credincioşilor din jud. Ciuc, şi vor însemna începutul unei cât mai intense şi rodnice activităţi pentru întărirea ortodoxismului şi românismului pe acele plaiuri ale ţinutului săcuesc.

Pr. V. N.

Bilanţuri pastorale deficitare

Conferinţele preoţeşti ţinute pe protopopiate sânt uneori şedinţe în cari se fac bilanţurile realizărilor duhovniceşti şi pastorale ale preoţilor. Când există deplină sinceritate, în aceste şedinţe, preoţii îşi mărturisesc înfrângerile suferite şi biruinţele câştigate pe frontul de luptă. In ultimii ani am asistat la mai multe conferinţe preoţeşti ţinute în diferite părţi ale arhiepiscopiei noastre. Am ascultat mărturisirile preoţilor şi adeseori am rămas propund impresionat de cele ce am auzit. Atât presviterii, adecă venerabilii preoţi, aplecaţi de povara anilor, preoţii pe cari argintul tâmplelor i-a surprins lucrând în ogoruri duhovniceşti, cât şi aceia cari se găsesc încă în deplină putere de muncă, recunosc şi mărturisesc la tot pasul că în luptele din ultimul timp ei au avut prea multe înfrângeri şi prea puţine biruinţi. Duşmanul Bisericii lui Isus Hristos, duhul întunerecului, personificat în tot felul de patimi şi sub masca unor anumite curente sociale, atacă cu îndârjire şi iscodeşte în fiecare zi arme nouă de luptă. Semănătorii de neghină s'au înmulţit în timpul din urmă şi chiar holda sufletească a satelor noastre a devenit multicoloră. Buruenile otrăvicioase înăbuşesc semănăturile curate. Din această cauză un preot se plângea în plină conferinţă spunând: „Poporul nostru îşi pleacă urechea şi ascultă astăzi mai mult de şoapta duhului rău, de glasul patimilor, de cât de îndemnurile păstorilor de suflete. Poporul nostru iubeşte mai mult veacul de acum cu toate ispititoarele lui plăceri şi se lasă uşor ademenit de aceia cari sânt protivnici dovediţi ai legii şi ai datinelor strămoşeşti. Preotul nu mai poate realiza astăzi decât foarte puţin din ceeace este dator să realizeze. In timpul din urmă s'a creat o prăpastie mare între noi preoţii, reprezentanţii lui Hristos şi propovăduitorii idealului evanghelic, şi între acest popor care a început să umble în căile pierzării şi nu voeşte să mai asculte de îndemnurile adevăraţilor lui conducători. Şi nu numai că nu mai ascultă, dar adeseori, şi în multe părţi, poporul întărâtat de semănătorii neghinei se găseşte în duşmănie şi chiar în luptă deschisă cu noi, cu preoţii acestui neam zis creştinesc". Iar un alt păstor de suflete spunea cu altă ocazie într'o altă întrunire:

«Am ostenit aproape trei decenii, lucrând cu multă sârguinţă pentru încreştinarea, luminarea şi buna îndrumare a neamului românesc. Astăzi constat însă că, dacă am gustat în trecut toate bucuriile izbânzii, acum beau paharul amar al tuturor insuccesele pe teren pastoral. Credincioşii noştri nu mai ascultă şi nu mai îndeplinesc sfaturile noastre. Ei sunt acum lipsiţi total de cea mai elementară bunăcuviinţă şi de tot respectul pentru persoanele clerului".

Desigur că aceste mărturisiri cuprind în ele anumite exagerări şi putem afirma cu toată certitudinea că situaţia nu este, în tot locul, aşa de tragică precum o zugrăvesc în scris sau în povestirile lor unii luptători de pe aceste fronturi. Răul nu-i aşa de mare precum îl înfăţişează unii pesimişti, — dar nu putem ascunde nici faptul acela că răul există astăzi într'o măsură mult mai mare decât a existat el în trecut. Şi aceasta nu este un fenomen izolat ardelenesc, românesc, sau ortodox. Nu, ci acesta este un fenomen general, un fenomen care se constată în toate ţările, în toate religiunile şi în cadrul tuturor confesiunilor creştine. Profesorul Dr. Schwer spune în „Bonner Zeitschrift für Theologie und Seelsorge", că în ultimele decenii s'au creiat pretutindeni parohii nouă parohii cu condiţiuni de trai, cu forme interne şi externe de viaţă necunoscute până astăzi în istoria omenirii.

In faţa ecestor parohii cu terenuri sufleteşti absolut nouă stă preotul cu formele unei pastoraţii învechite, cu aceleaşi metode de muncă pe cari le-au aplicat înaintaşii cu decenii mai înainte. Sufletul omenesc a evoluat, parohia s'a schimbat, dar felul în care preoţii tratează cu credincioşii, felul în care păstorii de sufiete îşi conduc turma, a rămas neschimbat, a rămas acelaş până astăzi.

Preoţii n'au încercat să pătrundă psihologia schimbată a lumii actuale şi de aceea ei nu cunosc destul de bine necesităţile sufleteşti ale credincioşilor lor. Din această cauză s'a creiat o prăpastie între turmă şi păstor, între preot şi fiii săi duhovniceşti. In majoritatea cazurilor, preoţii vorbesc, dar nu se adresează direct sufletului contimporan; credincioşii ascultă dar nu înţeleg predica preotului lor şi prin urmare nu se pot încălzi şi nu pot fii determinaţi la acţiunea pe care o cere preotul. Urmarea firească a acestui fapt este că turma nu ascultă de glasul păstorului, şi atunci preoţii îşi închee cu deficit toate bilanţurile lor pastorale şi duhovniceşti.

O îndreptare a acestei situaţii nu poate veni decât dacă preoţii vor încerca să pătrundă adânc şi să înţeleagă perfect sufletul lumii moderne. Când vor cunoaşte perfect acest suflet, când vor şti cari sânt calităţile şi defectele omului de azi, atunci îşi vor da seama că metodele de muncă de până acum n'au fost corăspunzătoare şi deaceea ele nici n'au dus la rezultatul dorit. Odată convinşi de faptul acesta, vor căuta să pună în lucrare mijloace şi metode nouă de pastoraţie creştină. Aceasta este cea dintâi cerinţă a vremii noastre, cerinţă asupra căreia trebue să cugete serios fiecare preot în clipa de faţă când atâtea săbii vrăjmaşe se încrucişează în atmosfera ţării româneşti, voind să strice credinţa adevărată în Dumnezeu, voind să surpe această cetate de rezistenţă creştină şi naţională.

Despre noile metode de muncă vom vorbi mai pe larg în viitor.

Pr. Sp. Cândea

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

O carte rară

E cartea «*Pentru Legionari*» scrisă de dl *Corneliu Zelea-Codreanu*. Asupra ei va trebui să revenim mai pe larg, punând în evidenţă meritată ideile ei înălţătoare.

Deocamdată spunem atâta: e prima dată când un om politic fundamentează toată concepţia şi acţiunea sa politică, în modul cel mai consecvent, pe credinţa religioasă. Nu pe o credinţă religioasă vagă, sectară, ci pe ortodoxia noastră bogată şi mistică cu icoane şi arhangheli, cu mănăstiri, post şi rugăciune. Este în această carte o înţelegere atât de autentic şi plenar ortodoxă, mai bine zis o intuiţie, o atmosferă, o trăire ortodoxă — şi nu atât o reflexiune teologică — cum aproape nu s'a mai întâlnit nici măcar în teologia noastră din ultima sută de ani. Bogăţia de simboale, de figuri, lumea transcendentală a ortodoxiei, în care trăeşte autenticul ortodox, e scoasă cu mare putere din formalismul rece şi indiferent în care o mentalitate robită ideii abstracte şi argumentate raţional — cum a devenit mentalitatea noastră în ultima sută de ani, sedusă de occident — o părăsise.

Dăm ca ilustrare deocamdată acest pasagiu:

Ţelul final al neamului

Este viaţa?

Dacă este viaţa, atunci nu interesează mijloacele pe care neamurile le întrebuinţează spre a şi-o asigura. Toate sunt bune, chiar şi cele mai rele.

Se pune deci problema: După ce se conduc naţiunile în raport cu alte naţiuni? După animalul din ele? După tigrul din ele? După legea peştilor din mare sau a fiarelor din pădure? Ţelul final nu este viaţa. Ci **Invierea.** *Invierea neamurilor în numele Mântuitorului Isus Hristos. Creaţia, cultura, nu-i decât un mijloc nu un scop, cum s'a crezut, pentru a obţine această înviere. Este rodul talantului, pe care Dumnezeu l-a sădit în neamul nostru, de care trebue să răspundem. Va veni o vreme când toate neamurile pământului vor învia, cu toţi morţii şi cu toţi regii şi împăraţii lor. Având fiecare neam locul său înaintea tronului lui Dumnezeu. Acest* **moment final,** *«învierea din morţi», este ţelul cel mai înalt şi mai sublim către care se poate înălţa un neam.*

Neamul este deci o entitate care îşi prelungeşte viaţa şi dincolo de pământ. Neamurile sunt realităţi şi în lumea cealaltă, nu numai pe lumea aceasta.

Sfântul Ioan, povestind ceeace vede dincolo de pământuri, spune:

«Cetatea n'are trebuinţă nici de soare, nici de lună ca s'o lumineze; căci o luminează slava lui Dumnezeu şi luminătorul ei este mielul.

*„**Neamurile vor umbla** în lumina ei şi împăraţii pământului îşi vor aduce slava şi cinstea lor în ea». (Apocalips, 21, 23—24).*

Şi în altă parte:

«Cine nu se va teme, Doamne, şi cine nu va slăvi numele Tău? căci numai Tu eşti sfânt şi toate neamurile vor veni şi se vor închina înaintea Ta, pentrucă judecăţile Tale au fost arătate». (Apocalips 15, 4).

Pentru tineretul nostru cartea aceasta va fi un catehism îndrumător pe alte căi, pe cele sănătoase şi mântuitoare de neam.

Nr. 8966—936.

Comunicat

Se aduce la cunoştinţă candidaţilor la preoţie, că Sfântul Sinod în şedinţa ţinută la 8 Octomvrie 1936, a admis, ca în mod excepţional în arhiepiscopia noastră, unde avem multe parohii vacante, să se poată hirotoni întru preoţi, tineri cu studiile teologice terminate, *sub vârsta de 25 ani.*

Sibiu, la 5 Noemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Probleme-Recensii-Comentarii

Conferinţe preoţeşti. — Zilele de 17 şi 18 Octomvrie a. c. au fost prilej de înălţare sufletească pentru preoţimea tractului *Agnita* şi pentru credincioşii parohiei *Săsăuş*.

Faptul că credincioşii parohiei Săsăuş sânt în preajma zidirii unei noi biserici, a îndemnat pe P. C. părinte protopop *Emil Păcală* să convoace conferinţa de toamnă în marginea tractului, unde ne-am întrunit 25 preoţi. In parohia Ilimbav am fost întâmpinaţi de veteranul şi venerabilul preot *I. Alexandru*, care ne-a condus la vechea biserică reparată şi zugrăvită în anul acesta. Implinind părintele I. Alexandru 50 de ani de păstorire, i-am făcut cuvenitele urări de bine.

In Săsăuş părintele protopop Em. Păcală deschide conferinţa intimă, şi prin alese cuvinte arată care este rolul preotului în aceste zile tulburate de vântul comunismului şi-al diferitelor curente ameninţătoare. Indeamnă preoţii să fie adevăraţi apostoli în misiunea sfântă ce-o îndeplinesc şi să lupte cu vreme şi fără vreme pentru înlăturarea pericolului.

„Preotul în faţa grelelor probleme ce frământă sufletul omenirii în general şi al neamului nostru în special" este tema lucrată de preotul *Ilarion Muntean*-Pelişor. In lucrarea sa conferenţiarul arată rolul preotului în trecutul neamului nostru, criza morală în care se sbate omenirea după războiu, şi, în consecinţă cere fraţilor colegi să sprijinească curentele sănătoase de dreapta.

Acelaş subiect a fost tratat de părintele *I. Ghicăşan* din Nocrich. Cuc. Sa stăruie asupra demoralizării poporului de după războiu, în legătură cu propaganda pătimaşă a partidelor politice de astăzi. Arată cum preotul poate lupta contra crizei morale, prin Casa culturală, societatea „Sf. Gheorghe", Reuniunea de femei, etc. Mai iau cuvântul părintele I. Alexandru şi părintele P. Târziu-Zeliştat, completând cele spuse de antevorbitori. Părintele protopop *E. Păcală* îşi exprimă mulţumirea de felul cum preoţimea răspunde chemării sale şi cum, după sfatul înalţilor noştri ierarhi, ştie să se înarmeze cu armele de luptă atât de necesare vremurilor.

După masă a urmat vecernia cu pavecerniţa, vorbind părintele I. Alexandru-Ilimbav, despre sămânţa aruncată de slujitorii evangheliei în ogorul Domnului.

In ziua a doua s'a ţinut sfânta liturghie în sobor. La priceasnă predică părintele *P. Târziu*, tălmăcind evanghelia zilei, cu tânărul din Nain, şi stăruind asupra datoriei mamelor în creşterea copiilor.

După masă s'a ţinut conferinţa pentru popor: „Creştinism şi comunism", în care părintele *M. Leicu*-Coveş arată roadele creştinismului şi dezastrele comunismului. Intreagă asistenţa întonează, la sfârşit, rugăciunea: „Doamne, al puterilor, fii cu noi!".

Părintele *P. Savu*-Veseud vorbeşte despre „Indrumarea tineretului şcolar şi adult pe drumul perceptelor evanghelice". Cu potrivite exemple, din viaţa familiară, arată influenţa părinţilor asupra copiilor. La sfârşit părintele I. Alexandru expune câteva date privitoare la trecutul parohiei Săsăuş, — extrase din monografia sa, asupra tractului Agnita, unde C. Sa a fost administrator protopopesc.

Pr. *Mihail Leicu*

*

Cercuri preoţeşti. — Cercul III preoţesc, din protopopiatul *Haţeg*, de sub conducerea preşedintelui său Pr. Romul Ciocan, a început să ţină, încă din Dumineca Tomii 1936, cercurile preoţeşti la sate, având de scop: întărirea credinţei şi o cât mai bună desvoltare a seminţei aruncate de preotul fiecărui sat în Dumineci şi sărbători.

S'au întrunit cercurile preoţeşti în comunele: Vălcelele-Rele, Ocolişul-Mare, Sântămăria de peatră, Streiu-Ohaba, Crişeni (Calan), Bretea-Română şi Chitid.

La aceste cercuri, sfânta liturghie şi celelalte servicii de trebuinţă localnicilor au fost servite în sobor de către preoţii cercului: Romul Ciocan, Nicolae Georgescu, Eugen Uieţiu, Ştefan Păcurar, Ioan Olariu, Vasile Stancu şi Emilian Benţa.

Vâlcelele-Rele. Dumineca Tomii, pentru credincioşii din această parohie, a fost o zi de zidire sufletească, având fericita ocazie de a vedea în mijlocul lor un sobor de 7 preoţi, — cu un program bogat şi ales. La priceasnă predică părintele *E. Benţa* mânecând dela cuvintele: „Căci m'ai văzut pe mine Tomo, ai crezut; fericiţi ceice nu au văzut şi au crezut". In predică aduce exemple pe care credincioşii le ascultă cu deosebită atenţie. După sfânta liturghie conferenţiază părintele *V. Stancu* despre „Preotul şi Oastea Domnului", conferinţă reuşită şi viu ascultată de credincioşii şi ostaşii din loc şi împrejurime.

La *Ocolişul-Mare* au descins preoţii cercului în 5 Mai 1936. De dimineaţă s'a început slujba utreniei urmată de a liturghiei. La priceasnă a predicat părintele preşedinte *R. Ciocan*, tălmăcind Evanghelia zilei în cuvinte calde şi bine alese. Conferenţiază părintele *N. Georgescu* despre „Clevetire" în legătură cu viaţa de toate zilele, mişcând şi cele mai împetrite inimi.

La *Sântămăria de peatră* ne-am întâlnit în 24 Mai 1936, într'o parohie unde credincioşii n'au văzut de mult un sobor de preoţi. La sfânta liturghie, săvârşită în sobor, răspunsurile s'au dat de elevii şcoalei, ajutaţi de tinerimea comunei. La priceasnă predică părintele *S. Păcurar* despre „Sfinţi" înfăţişând, înaintea unui număr mare de credincioşi, viaţa şi faptele celor ce au murit pentru Hristos şi trezind în credincioşi sentimente de profundă religiositate. După sfânta liturghie urmează conferinţa părintelui preşedinte *R. Ciocan* despre „Cercetarea bisericii".

La *Streiu-Ohaba*, bine pregătiţi, ne-am adunat la slujbă în 24 Iunie 1936. Biserica era aproape neîncăpătoare pentru credincioşii cari veniau să-şi adape sufletul în sfântul locaş. A predicat părintele *Vasile Ştancu* tălmăcind evanghelia zilei. După sfânta liturghie conferenţiază preşedintele locului părintele *R. Ciocan* despre „Credinţă, secte şi comunism".

Peatru ziua de 6 Septemvrie 1936 ne cheamă la *Crişeni (Calan)* învitarea „Oştii Domnului", pentru a săvârşi sfinţirea de steag al ostaşilor din loc. La priceasnă predică părintele *I. Olariu* explicând frumos evanghelia zilei. Se face sfinţirea steagului Oştii Domnului din Crişeni, vorbeşte părintele *R. Ciocan* despre însemnătatea acestui steag în raport cu steagul unei oştiri şi îndemnând ostaşii că după cum un soldat este gata să moară pentru steagul patriei, tot aşa dator este, ori care ostaş al Domnului, să se jertfească pentru steagul lui Hristos.

La *Bretea-Română*, am servit utrenia şi sfânta liturghie, tot în sobor. La priceasnă predică părintele *N. Georgescu*, arătând credincioşilor, cum trebue să iubim pe Dumnezeu, şi care este rezultatul acestei iubiri. După sfânta liturghie s'a făcut Te-Deum pentru începutul anului şcolar şi sfinţirea unei icoane, dăruite de către soţii: *Felicia şi Dr. I. Fleşeriu* adv. Sibiu. Urmează impresionanta conferinţă a părintelui *E. Benţa* despre „Taina sfântului botez la noi şi botezul sectar". In conferinţa intimă am luat hotărârea de a ne întruni din nou după această zi, de 13 Septemvrie 1936, la *Chitid* în 27 Septemvrie 1936, unde de asemenea în sobor s'a servit utrenia şi sfânta liturghie. Cu toate că timpul era cât se poate de nefavorabil, nici unul dintre preoţi n'a lipsit dela datorie. După priceasnă s'a tâlcuit evanghelia Duminecii, prin cuvinte părintelui *V. Stancu*. Sfânta liturghie a fost urmată de conferinţa părintelui *E. Benţa* despre „Cercetarea sfintei biserici".

In felul acesta s'a lucrat în via Domnului, în cercul de sub conducerea părintelui R. Ciocan. După fiecare întrunire, cucernicii preoţi se îndreptau spre ale lor, cu conştiinţa împăcată a păstorului care a sămănat sămânţa cea bună şi s'a ales cu idei şi nădejdi nouă, de trebuinţă pentru bătătorirea căilor spinoase ale vieţii pastorale de azi.

Pr. *E. B.*

*

Apărătorul „sfinţilor" unguri în România. — Sarcina ingrată de a face pe advocatul «*Sfinţilor unguri în România*», — în legătură cu broşura recentă, sub acest titlu, a dlui profesor O. Ghibu, — a luat-o unul care semnează cu numele «*Un român unit*», — se sfieşte, pe semne, să-şi arate numele adevărat apărând o cauză, care e departe d'a se referi la biserica unită română.

„Un român unit" spune totuşi în foaia *Farul Nou*, din 8 Noemvrie a. c., — lăsăm la o parte necuviinţele sale stilistice, — că aceşti sfinţi nu sânt numai ai ungurilor, ci şi ai altor popoare, şi că ei se serbează pretutindeni (?) cu veneraţie. In acelaş timp autorul articolului, „românul unit", din Farul Nou, recunoaşte că «*unii unguri au exagerat, poate* (!), *felul cum se roagă şi scopul în care se roagă acelor sfinţi*».

Va să zică, am fi pe cale să ne înţelegem, şi să admitem că ungurii abusează din greu de „sfinţii" lor în scopuri politice, — dacă „românul unit" ar îndrăzni să privească în adevăr lucrurile aşa cum se prezintă de fapt. N'ar avea b. o. decât să deschidă broşura amintită a „Sfinţilor unguri în România" şi la pagina 10 ar putea să vadă două ilustraţii, în care Maica Domnului, ca Patroană a Ungariei, e reprezentată *cu coroana Sfântului Ştefan*, ear în mâna dreaptă *cu sceptrul Ungariei;* la rândul Său, Domnul Isus Hristos ţine în braţe *emblema Ungariei mari*, — acestea sânt ilustraţii de pe mărci poştale ale statului maghiar din anul 1926 şi 1934, făcute pentru propaganda revizionismului.

Pe altă pagină a menţionatei broşuri (pg. 28), vedem însă altă ilustraţie a Maicii Domnului, care nu mai poartă haină ungurească şi nici atribuţia de „Patroana Ungariei", — aşa e înfăţişată, din *porunca Vaticanului*, în noua ediţie a Liturghierului maghiar-latin apărut de curând la Budapesta, spre deosebire esenţială de Liturghierul dela 1932, apărut cu aprobarea Primatului Ungariei (O. c. pag. 26) şi conţinând „sfinţii" şi „fericiţii" unguri, înlăturaţi din noul liturghier. Aşa stăm cu „revizia" sfinţilor, de care scriitorul dela *Farul Nou* pare atât de îngrijorat.

Dacă însă, acest „român unit" ţine cu tot preţul *să fie strâns legat de unguri şi de «sfinţii» lor*, — discuţia noastră în această problemă încetează, ca lipsită de interes.

AVIZ

Volumul al doilea din lucrarea: Hristos în şcoală, de părintele D. Călugăr, a ieşit de sub tipar şi se poate comanda prin Librăria arhidiecezană, în vederea cateheţilor în învăţământul primar.

Volumul al doilea cuprinde 498 pagini şi costă Lei 220 exemplarul, la care se adaoge Lei 25 porto poştal.

Sibiu, 9 Septemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Rugăm pe Cuc. preoţi să binevoiască, dacă mai au lipsă, a cere exemplare din Calendarele pe 1937 şi anume: „Calendarul Bunului Creştin" şi „Oastea Domnului", deoarece mai avem numai un număr foarte restrâns de exemplare.

Librăria arhidiecezană
Sibiu

Ştiinţa în slujba credinţei

Inaintea noastră avem numărul de Noemvrie 1935 al revistei „Je sais tout" care este renumită ca cea mai serioasă revistă ce apare în Paris. Ea scrie în special despre invenţii tehnice şi industriale şi aduce între altele articolul „Les infra-rouges viennent d'authentificer la photographie du Christ", ce se traduce: „Razele infraroşii au identificat fotografia lui Hristos". Ce sună neîncrezător a fost explicat prin următoarea expunere a unui rezultat la care au colaborat mulţi învăţaţi (chimişti, fizicieni şi medici), cari vor fi numiţi şi cari sunt gata să mărturisească cele aflate. Familia regală din Italia posedă o pânză, care se păstrează în Turin şi despre care se spune că ar fi giolgiul mortuar al lui Isus, adecă pânza cu care a fost învălit trupul Domnului în mormânt. Prin urmare una din multele relicvii (moaşte) ale bisericii catolice, cari fură întâmpinate de protestanţi cu multă necredinţă. Dar că printre miile de relicvii se află una adevărată, recunoaşte fiecare bucuros. Istoria pânzei o putem urmări până în anul 1206 când a fost adusă din Bizanţ în occident. Din treizeci în treizeci de ani pânza este expusă şi formează ţinta la multe mii de pelerini. In anul 1898 fu pentru prima dată, cu mijloacele primitive de atunci, fotografiată. Observată cu ochiul liber pânza este de culoare galbenă deschisă, iar în mijloc are o culoare mai închisă. La developarea primei fotografii, fotograful observă conturile exacte ale unui corp. Altceva nu se mai putu constata atunci căci pânza fu iarăş închisă pentru 30 de ani. Nu demult la o altă expunere a pânzei ştiinţa fotografică s'a pus de nou la lucru spre a constata dacă şi cum au putut scoate la iveală plăcile fotografice urmele evidente ale trupului lui Hristos. Este cu neputinţă să înşirăm aici toate experienţele făcute, rezultatul cărora a fost următorul: Pânza (giolgiul curat al lui Iosif din Arimatia) a fost presărată cu aloe, după datina de atunci înainte de a fi fost înfăşurat trupul. Pe de altă parte ne este cunoscut că corpul unui mort degajează vapori de amoniac. Aceşti vapori împreunaţi cu miresmele din pânză, produc o soluţie chimică şi colorează pânza mai mult sau mai puţin, dupăcum aceasta se află mai aproape sau mai departe de piele. Aceste culori în lumina razelor infra-roşii ne prezintă un tablou clar al mortului.

Articolul din revista numită este însoţit de trei fotografii: două care prezintă toată pânza şi arată dimensiunile corpului, şi una care prezintă capul lui Isus. Ultima, arată o faţă de o impresie covârşitoare, cum cu siguranţă nu a pictat-o nici un pictor. Isus a fost un om înalt şi trăsăturile sunt aşa mari şi aspre cu totul altfel decât picturile moi şi femeeşti cum se pictau foarte mult. Faţa este acoperită cu urme de sânge, foarte clare sunt cari le-a lăsat cununa de spini. Nasul este strivit, obrazul drept este umflat, sub ochi mustaţa şi barba sunt dezordonate. La umăr este o rană care este provocată propabil din ducerea crucii. Corpul întreg este acoperit cu nenumărate urme de sânge, cari tradează biciuirea cu curele terminate în plumb. De remarcat sunt urmele cuelor. Acestea nu se află în palmă, ci în încheeturile mânilor. Cercetări făcute de medici au dovedit că aceste locuri sunt mai potrivite pentru suportarea corpului spânzurat în cue, decât palma care se spintecă uşor. Rana din coastă nu se află la dreapta, cum vedem pe cele mai multe tablouri ale Răstignitului, ci în partea stângă în regiunea inimii.

Acum ajungem la unul dintre cele mai interesante puncte, care a fost descoperit de ştiinţă. Reacţia chimică între gazul amoniac şi aloe reclamă cel puţin două zile şi durează cel mult trei zile. După trei zile dispare totul într'un cenuşiu neclar. Orce nuanţare este imposibilă de recunoscut. Prin urmare ştiinţa trebue să constate următoarele: giolgiul care prezintă nuanţări evidente a înfăşurat corpul cel puţin 2 zile, dar la nici un caz mai mult ca trei zile. Atâta spune ştiinţa. Dar acest fapt ne dovedeşte învierea, care primeşte astfel o confirmare ştiinţifică. Autorul articolului arată că cineva poate fi necredincios faţă de înviere, dar această confirmare este înspăimântătoare.

Aceasta este pe scurt predica giolgiului mortuar, care a retăcut taina sa 19 veacuri, iar acum ne permite să trăim într'o formă nemaipomenită şi originală patimile lui Isus în toată grozăvia lor.

Iată cum vine ştiinţa cea modernă să confirme în mod neîndoelnic temeinicia credinţei creştine. **Pr. Dr. N. Terchilă**

Donatorii

cari au binevoit a contribui la ridicarea bustului lui Gheorghe Lazăr, în comuna Avrig

Invăţătorii judeţului Sibiu 20.000 lei; Pe lista dlui profesor universitar Ion Mateiu din Cluj: dl Vasile Sasu ministru al agriculturii 9536 lei; Primăria oraşului Cluj Lei 2500; Liga antirevizionistă, regionala Ardeal, Cluj 3000 lei; Prefectura judeţului Cluj 3000 lei; Episcopia ortodoxă Cluj lei 1000; dnii C. Lacea, I. Mateiu, Ioan Evian, Asociaţia prof. academiei comerciale, Ionel Comşa, Eugen Beşa, Sabin Oprean, Stefan Fabius, Dr. Eugen Nicoară, I. Oţoiu, M. Peculea, Dr. Oct. Prie, V. D. Atanasescu, toţi din Cluj, fiecare câte 500 lei; Dr. Ioan Aleman profesor universitar 400 lei; Iosif Gârbacea 1000 lei; Dr. Laurian Gherman, Sabin Cioran, Dr. N. D. Vavel Roşca, Dumitru Haşiganu, Dr. Ioan Vescan, fiecare câte 300 lei; Dr. Iulian A. Domşa 200 lei; V. Jinga, Stefanovici-Szersk, Al. Dragomir, câte 100 lei; Societatea Iris şi Cărămidăria oraşului Cluj, fiecare câte 1000 lei; Industria sârmei 1500 lei; — dl profesor univ. I. Matei a avut bunavoinţă să tipărească o broşură „Gh. Lazăr", pagini de amintire, într'un număr de 1400 exemplare, cu 30 lei broşura şi cari s'au distribuit spre vânzare, tot în folosul bustului; Reuniunea femeilor ortodoxe din Avrig 5000; Reuuiunea meseriaşilor români din Avrig 3000 lei; Primăria comunei Avrig 10.000 lei; Corul „Astrei", Răsunetul din Avrig 1500 lei; Consistorul ortodox român Sibiu 1000 lei; Prima ardeleană Cluj 940 lei. — Lista lt.-colonel Maxim Mihail Deva 2350 lei. Banca Românească Sibiu 1100 lei. — Lista inginer Crăciunaş Sibiu 400 lei; sublocotenent Popenţiu Gh. Braşov 410 lei; Laurenţiu Maxim pensionar Cluj 400; căpitan Necşa Emil Sibiu 650 lei; Facultatea de filosofie şi litere Bucureşti 3000 lei; Cooperativa „Spiru Haret" Sibiu 2000 lei; Primăria capitalei Bucureşti 2962 lei; Albina Sibiu 1605 lei; Academia teologică „Andreiană" Sibiu 500 lei; Locot. farm. Chialda Craiova 400 lei. Banca Naţională Sibiu 300 lei; Colonel Fălfănescu Radu Sibiu 980 lei; Comitetul şcolar judeţean Sibiu 5000 lei; Invăţătorii judeţului Făgăraş 6170 lei; Liceul de fete Alba-Iulia 164 lei; Profesor Timotei Popovici Sibiu 200 lei; V. Pop Bucureşti 1770 lei; Liceul comercial de băeţi Sibiu 281 lei; Liceul „Radu Negru" Făgăraş 310 lei; Şcoala normală „Andrei Şaguna" Sibiu 503 lei; Universitatea Cernăuţi 1000 lei; Şcoala militară de infanterie Sibiu 366 lei; Liceul de fete „Domniţa Ileana" Sibiu 320 lei; Ioan Stefu Bucureşti 2500 lei; Universitatea Clui 3555 lei; Căpitan Crişan Aurel Câmpina 400 lei; Vlad Vasile, şef de birou, Bucureşti 500 lei; Banca învăţătorilor Sibiu 2055 lei; Asociaţia profesorilor Sibiu 1000 lei; Şcoala de aplicaţie a infanteriei Sibiu 4400 lei; Liceul de fete „Regina Maria Bucureşti 2080 lei; Universitatea Iaşi 1500 lei; sublobotenent Oprenea Sibiu 200 lei; Dr. Nic. Dumitru Sibiu 500 lei; Banca Centrală Cluj 500 lei; Liceul „Gh. Şincai" Bucureşti 211 lei; Maior Davideanu Sibiu 100 lei; General Maxim Vasile 1000 lei; Liceul „Odobescu" Bistriţa 110 lei; Liceul „Sf. Andrei" Bucureşti 100 lei; Liceul de fete Turda 100 lei; Liceul de fete „Domniţa Ileana" Bucureşti 500 lei; Liceul de băeţi „Dr. Angelescu" Bucureşti 200 lei; Liceul de fete Beiuş 100 lei; Liceul „Gh. Bariţiu" Cluj 1030 lei; Dr. I. Tatu medic Nocrich 299 lei; Şcoala de subofiţeri infanterie Botoşani 184 lei. Mai mulţi intelectuali din Avrig 410 lei; Vasile Stoica ministrul României la Sofia 5000 lei; Liceul „Spiru Haret" Bucureşti 450 lei; Liceul „Sf. Iosif" Odorhei 100 lei; Şcoala normală de fete Cluj 450 lei; Şcoala de ofiţeri de rezervă Bacău 915 lei; Liceul „A. Şaguna" Braşov 179 lei; Liceul militar Tg.-Mureş 40 lei; Primăria oraşului Făgăraş 610 lei; Oct. Vestemean tipograf Sibiu 100 lei; General Purcariu T. Severin 100 lei; Regimentul 18 Dorobanţi Tg. Jiu 100 lei; Liceul militar Tg. Mureş 34 lei; Liceul „Gojdu" Oradea 780 lei; Şcoala de subofiţeri Braşov 489 lei; Regimentul 57 infanterie Salonta 375 lei; Regimentul 92 infanterie Orăştie 355 lei; Comitetul şcolar al liceului „Gh. Lazăr" Sibiu 15.000 lei; Profesorii liceului „Gh. Lazăr" Sibiu 5000 lei; Despărţământul „Astra" Sibiu 15.000 lei; Societatea „Vinicultura" Sibiu 500 lei; Staţia CFR Sibiu 555 lei; Liceul de fete „Regina Maria" Cluj 500 lei; Tineretul intelectual Avrig 5000 lei; Centrul de instr. al cavaleriei Sibiu 260 lei; Invăţătorii judeţului Turda 1109 lei; Regimentul 16 călăraşi Sibiu 150 lei; Liceul „Iulia Haşdeu" Bucureşti 240 lei; Asociaţia generală a învăţătorilor din România 1000 lei; Regimentul 17 infanterie Lugoj 288 lei; Colegiul „Sf. Sava" Bucureşti 5000 lei; St. Popa Luca Sibiu 100 lei; Victor Preda Sibiu 300 lei. — Dela inv. judeţului Sibiu pentru broşurile „Gh. Lazăr" 12.660 lei; Ministerul instrucţiunii Bucureşti 9000 lei; Primăria municipiului Sibiu 10.000 lei; Asociaţia învăţătorilor din judeţul Sibiu 6000 lei; Restauratorii români din Sibiu 640 lei; Şcoala de aplicaţie a inf. Sibiu 422 lei; Regimentul 94 infanterie Orşova 940 lei; Asociaţia clerului „A. Şaguna" Sibiu 500 lei; Regimentul 4 Grăniceri Deva 285 lei; Primăria municipiului Timişoara 1000 lei; Liceul „Moise Nicoară" Arad 100 lei; Şcoala de aplicaţie a cavaleriei Sibiu 650 lei; Inspectoratul general al jandarmeriei Bucureşti 220 lei; „Astra" culturală Sibiu 10.000 lei; Revizoratul şcolar Alba-Iulia pentru broşurile „Gh. Lazăr" 2960 lei; Şcoala politecnică „Regele Carol II" Bucureşti 2960 lei; Primăria comunală Bradu 3000 lei; Revizoratul şcolar Blaj pentru broşurile „Gh. Lazăr" 2960 lei; Nic. Nicoară-Dobârceanu Sibiu 100 lei; Mihail Berghea Bucureşti 900 lei. — Total Lei 266.237.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, — după ce în ziua de 8 Noemvrie a făcut sfinţirea bisericii din Miercurea Ciucului, ear în 9 Noemvrie sfinţirea bisericii dela Schitul Frumoasa, — a plecat la Bucureşti pentru a participa la şedinţa Sfântului Sinod.

Joi, în 12 l. c., Inaltul prelat s'a înapoiat la reşedinţa Sa.

Ridicare la rang de arhiereu. *Fostul decan al facultăţii teologice din capitală, păr. arhimandrit* **I. Mihălcescu,** *vicar al sfintei Patriarhii, a fost ridicat în 12 l. c. la rangul de arhiereu.*

Noul vicar arhiereu, P. S. Sa **Irineu Mihălcescu,** *al arhiepiscopiei Bucureştilor, având o aleasă pregătire, va aduce şi de aici înainte preţioase servicii sfintei noastre biserici şi neamului.*

Hirotoniri. Au fost hirotoniţi următorii clerici întru presbiter: Ioan Comşa pentru Aita medie, (prot. Sfântul Gheorghe). Mircea Laslo, pentru Visca (prot. Ilia), Septimiu Iuga, pentru Vorta (prot. Ilia). Victor Laurenţiu, pentru Şoala (prot. Mediaş). David Olariu, pentru Haşdău (prot. Hunedoara) şi Nicolae Colceriu, pentru Căpeni (prot. Sfântul Gheorghe).

Nou comandant. Dl general *Virgil Economu*, care în Sibiu s'a bucurat de mari simpatii în toate cercurile intelectuale, a trecut la penzie. Nou comandant, al corpului VII armată din Sibiu, este numit dl general *Gheorghe Oprescu*, fost comandant al diviziei din Timişoara.

Moartea unui fost profesor. In etate de 72 de ani, a răposat de curând în satul său natal, Găvojdia Banatului, *Ioan Petrovici*, fostul profesor al liceului nostru „A. Şaguna" din Braşov. Răposatul s'a bucurat, într'un lung şir de ani, de iubirea şi stima colegilor săi şi a tinerimii şcolare. In anii de după războiu a ocupat postul de inspector general regional, dând o sănătoasă îndrumare învăţământului. In 1916, împreună cu trupele române, s'a retras în vechea Românie, ear la alipirea Basarabiei a primit însărcinarea de-a organiza liceele române de peste Prut. Ieşit la pensie, a trăit câtva timp în comuna sa de naştere, unde Dumineca trecută i s'a făcut înmormântarea. Odihnească cu drepţii!

Nu s'ar putea să facă aşa toate partidele? La congresul, ţinut Duminecă în cap tală, prezidentul partidului national-creştin, dl *O. Goga*, a spus marei asistenţe de popor: „Aţi venit din toată inima şi aţi venit *din punga voastră; nu v'a plătit nimeni;* e sudoarea feţii voastre în banul cu care v'aţi plătit drumul". —

Prestigiul unui astfel de congres, care vrea să stârpească unele năravuri rele şi înrădăcinate, nu poate decât să se întărească, stăruind în acelaş drum.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 15 Noemvrie 1936, va predica părintele *Zosim Oancea*.

Conferinţă publică, în ciclul „Echilibrul vieţii sufleteşti", se ţine Duminecă seara, în 15 l. c., ora 6, în sala prefecturii judeţului Sibiu. Conferenţiază dnul *Dr. I. Popescu-Sibiu* despre: Aspectul literar şi politic al psihanalizei.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Declaraţiunea recentă a dlui Mussolini prin care promite Ungariei «nedreptăţite» sprijin în lupta ei pentru «dreptate», a provocat în presă şi la oamenii noştri politici o unanimă şi energică luare de atitudine.

Toţi şi-au manifestat regretul că dl Mussolini, marele conducător al unui popor frate cu al nostru, s'a lăsat sedus de văicărelile Ungariei întratâta încât să facă o astfel de declaraţie.

Şi toţi au afirmat hotărârea neamului nostru de-aşi apăra libertatea sa, câştigată cu nesfârşite jertfe şi după un mileniu de suferinţe, cu preţul oricărui sacrificiu.

O spunem şi noi aci: se înşeală toţi aceia cari cred că neamul românesc va mai admite o reîntoarcere a negrei robii de odinioară.

De libertatea lui şi de hotarele cari-i garantează libertatea lui nu se va putea atinge nimeni fără ca să pornească întreg şi năpraznic în sfânta luptă de apărare. Ne doare că dl Mussolini a vorbit cum a vorbit în favorul unei nedreptăţi care a durat destul.

Nr. 9300—1936.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că omul de serviciu Ilie Dragomir din Sibiu, în baza §-lui 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, a ridicat dela Cassa arhidiecezană din Sibiu în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul de îmormântare de Lei 15.000 (Lei cincisprezece mii) după soţia sa Maria Dragomir, decedată la 28 Octomvrie 1936.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 5 Noemvrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 385—1936 (53) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a în comuna **Dobârca,** protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Rom.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială 12 jugăre.
3. Venite stolare statorite pentru protopopiat.
4. Nefiind casă parohială, parohia plăteşte chirie.
5. Lemne de foc: 1 soarte gratuit, 2 stânjini, până dă primăria la toţi funcţionarii; aduse acasă de parohie.

Concurenţii să se prezinte la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul. Cererise se vor înainta la oficiul protopopesc cu autorizaţia prealabilă a I. P. Sf. nostru arhiepiscop şi mitropolit.

Dobârca, la 18 Octomvrie 1936.

Cu consensul meu

Avm. S. Pecurariu
protopop

Consiliul parohial ortodox român

Ioan Preda
adm. par.

Ad. Nr. 240—1936 (54) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a, **Bogata olteană** cu filia **Dopca,** protopopiatul Cohalmului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român.

Venitele acestui post sânt:

1. Intregirea salarului de către stat.
2. Sesiune parohială de 10 jugăre.
3. Birul preoţesc, fixat la câte 20 l. porumb şi 20 l. ovăs — de fiecare familie din materă şi filie.
4. Patru stânjini lungi lemne de foc, doi — aduşi de comună, transportul altor doi — privind pe preot.
5. Stola obişnuită în protopopiat.
6. Casă parohială cu supraedificate gospodăreşti.

Concurenţii îşi vor înainta în termen cererile de concurs, însoţite de actele necesare, anexând şi cuvenita autorizaţie a Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc.

Avizând oficiul protopopesc, candidaţii se vor prezenta în parohie, în zi de Duminecă sau sărbătoare, pentru a se face cunoscuţi credincioşilor.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Cohalm (Rupea), 27 Oct. 1936.

Alex. Brotea
protopop

Nr. 420—1936 (55) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Brâznic,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest oficiu sânt următoarele:

1. Intregirea salarului dela stat.
2. Casă parohială corespunzătoare.
4. Sesie parohială 9 jugăre cad. 973 □ arător şi grădini.
4. Folosirea cimitirului vechi.
5. Un teren arător de $1^1/_2$ jugăr din pământul bisericii în hotarul comunei Stretea, ca răscumpărare de adău.
6. Venitele stolare stabilite şi aprobate pentru toate parohiile din protopopiat.

Cererile de concurs, provăzute cu documentele prescrise şi cu binecuvântarea arhierească de a putea candida, se vor înainta în termin subsemnatului oficiu, ear concurenţii se vor prezenta în parohie — cu avizul protopopului — spre a face cunoştinţă cu parohienii.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 31 Octomvrie 1936.

Iosif Morariu
protopop

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80·—
$^1/_2$ „ „ 42·—
$^1/_4$ „ „ 24·—
$^1/_8$ „ „ 12·—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150·—
$^1/_2$ „ „ 80·—
$^1/_4$ „ „ 42·—
$^1/_8$ „ „ 22·—

Fabrica de clopote „Dituz" GHEORGHE DUMITRESCU

Bucureşti I splaiul Unirei Nr. 87
Telefon 3.53.24

Furnizor al Curţii Regale şi al Sfintei Patriarhii

SUCURSALE: *Cluj:* Schieb & R. Piaţa Mihai Viteazul 40. — *Rădăuţi-Bucovina:* Mihai G. Ţurcan. — *Chişinău-Basarabia:* D. F. Gara Stoianov. — *Craiova:* P. Andreescu Fii.

Execută şi se găsesc în depozitul sucursalelor **CLOPOTE** din material special garantând sunetul şi durabilitatea pe timp de 50 ani

(16) 3—4

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1937

cu Şematism Lei 50·—; fără Şematism Lei 12·—

Calendarul „Oastea Domnului"

pe anul 1937 Lei 12·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 20 pt. porto postal

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 22 Noemvrie 1936 — Nr. 48

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Școala idealului

Renașterea etică a omului și a culturii, pe care timpul nostru o așteaptă cu atâta patetică înfrigurare, presupune proaspete condițiuni de viață interioară și socială.

Din veacuri cu o civilizație fără inspirații și lumini de sus, omenirea a eșit blazată și cu soartă sufletească tristă. Sărăcită treptat de credința în bunurile supreme, ea e, fără îndreptarul idealului, roabă impresiilor fără orizont și fără durată. Astăzi trebue o revărsare neobișnuită, dinamică, a tuturor izvoarelor spiritualității. Trebue o adevărată explozie de credință! Numai astfel umanitatea, această mare leneșă (ce grand corps paresseux, cum a numit-o moralistul-poet Guyau), va putea fi zguduită, deșteptată din toropeală și va face pasul reintegrării în ideal și în entuziasm, adică în viața completă, bogată și adevărată.

Dar o primenire de o așa adâncime și de atât de mari proporții nu se poate aștepta dela cei stăpâniți de rutină, nici dela cei paralizați și anchilozați în prejudecăți. In desorganizarea lumii moderne, ochii se îndreaptă nădăjduitori spre tineret. Aproape pretutindeni, în rândurile acestui tineret, se observă irezistibila năzuință spre sinteză, spre cultura aplicată la conduită, spre religiozitate.

Nimic n'ar fi mai natural decât ca școala, instituția care formează și direcționează tinerile generații, să se situeze în realitățile psihologice și sociologice pe care e chemată să le modeleze. Școala însă, așa cum se prezintă ea astăzi, mai mult ucide decât descopere și stimulează energiile sufletești, în veșnică căutare de valori superioare. Pretutindeni numai abstracțiuni. Uneori aceste abstracțiuni sunt prezentate savant, construite în îndrăznețe și ingenioase sisteme metafizice, dar ele nu rămân mai puțin sterile pe planul sufletului. Școala se îngrijește numai de cunoștințe și de înregistrarea lor pe placa minții. Nimeni sau foarte puțini au în vedere echivalentul simțirii care trebue să prelucreze individualitatea și s'o transforme în personalitate.

Și nu se întâmplă așa numai la științele pozitive. Acestea au măcar scuza că sunt mai puțin proprii fructificărilor sufletești mai adânci. Datele matematicelor, fizicei și chimiei de exemplu ne cer numai adeziunea minții, se mulțumesc cu înregistrarea și rămânerea lor pe planul intelectual. Există însă și așa zisele discipline normative, idealiste. Rostul lor nu este numai intelectual, ci mai ales educativ. Ele trebue să urmărească nu atât darea de cunoștințe, ci mai cu seamă sunt datoare să creeze — prin cunoștințe — convingeri. Cu toate acestea, acel *Weg nach Innen*, drumul atât de imperios necesar spre înăuntru, este desconsiderat și neglijat.

Să se observe că în școala actuală însuși învățământul religios e adeseori căzut în formalism, intelectualizare excesivă și cerebralism. Manuale prost și fără suflet făcute, simple execuții seci ale programei analitice, prezintă religiunea — care trebue să fie *viață vie*, frământătoare de suflete, dospitoare de personalități — cumplit sărăcită în conținutul și virtualitățile ei dinamice. Când nici profesorul nu ese din banal, ci este numai o «competență de manual», un «pedagog rigid al treptelor formale», atunci de cele mai multe ori învățământul religios deservește credința strămoșească, în loc s'o propage și s'o adâncească în sufletele elevilor.

Pentru a putea fi într'adevăr folositor, propunătorul de religie trebue să vorbească deopotrivă minții și inimii. Căci cu drept cuvânt s'a spus că în spiritualitatea creștină convingerea nu se oprește pe planul mintal, ci cuprinde în cerc de foc fibrele inimii, antenele simțirii și-ți poartă pașii prin Atos, Tebaida și Sinai.

In lumina acestor considerații, se întrevede necesitatea unei superiorizări a școalei formei și abstracțiunii într'o școală a *convingerii* și a *idealului*. Aceasta înseamnează organizarea materiilor din programă într'un întreg armonic, fără contradicții interioare. Idealurile vieții să se prezinte proiectate în lumina idealului suprem și năzuințele mărunte înrădăcinate în scopul ultim. Tot așa valorile științifice și morale să fie ierarhizate sub ploaia de lumină ce vine de sus a bunului suprem, care este fericirea veșnică.

A existat o vreme când religiunea creștină, contrar naturii ei, a fost împinsă de catolicism împotriva liberei cercetări științifice. Era aceasta o rătăcire care a costat moartea pe rug a atâtor fii celebri ai umanității și s'a răsbunat cu nenumărate tulburări și dezastre. Pe de altă parte, a fost și din nefericire este încă vremea când o anumită cercetare cu pretenția de a fi științifică este dușmănoasă investigației și înțelegerii religioase a lumii. Școala timpului nostru trebue să profeseze o riguroasă metodă științifică și o concepție creștină ortodoxă. Făcând așa, ea se va situa la mijloc între aceste două extreme ale rătăcirii și va realiza adevărata sinteză. Va urma linia arătată de *ortodoxismul nostru* care a înțeles totdeauna să dea «Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu», a înțeles adecă să aibă în vedere pe omul integral cu trebuințele și funcțiile lui, unele materiale și pământești, alte ideale, spirituale.

Intr'adevăr — cum foarte frumos și cuprinzător l-a definit un gânditor francez — «omul este o activitate spirituală angajată în materie». Ar fi un păcat strigător și o condamnabilă lipsă de înțelegere, dacă în numele religiunii s'ar limita cercetarea și domeniul științei, prin care tocmai cunoaștem, clasăm, stăpânim materia și înlesnim confortul. Pe de altă parte, este o dovadă de ieftină înfumurare și de cea mai rușinoasă ignoranță, dacă se tăgăduesc în numele științei adevărurile fundamentale religioase și aspirațiile sufletești corespunzătoare.

Școala adevărată va fi deci din plin a științei și a tehnicei științifice, în măsura în care noi înșine suntem condiționați de materie. Cu atât mai vârtos va trebui ea însă să aparțină spiritualului și idealului și să organizeze în consecință o tehnică a valorilor duhovnicești, cu cât noi, fiind condiționați de materie, nu suntem materie, ci suntem făcuți, cum spune înțelepciunea sfântă a Scripturii, după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Pentru o astfel de școală luptă astăzi și la noi suficiente personalități înzestrate, în frunte cu reputatul nostru profesor, dl G. G. Antonescu. Mult așteptatele înoiri mântuitoare, când vor veni, vor fi fructul străduințelor și jertfei ei.

Prof. **Nicolae Grosu**

---

* FOIȘOARA *

Societatea și binele comun

de Ioan Chioaru

O întrebare preliminară se impune asupra noțiunii: *bun*.

In sens larg *bun* este ceva când e așa, cum trebue să fie.[1]

O ființă creiată așa cum are să fie, este bună sau perfectă.

In sens absolut, *bunul* se confundă cu perfecțiunea; dar, perfecțiunea cuprinde un grad mai înalt al particularității care constitue *bunul*. In conformitate cu aceste determinări, se spune: operele lui Dumnezeu sânt perfecte; iar Dumnezeu este bunul infinit, perfecțiunea infinită.[2]

Așa spunem despre un cerc că este bun, dacă întrunește toate condițiunile interne cerute pentru a fi cerc: toate punctele periferice să fie la egală depărtare de un punct central.

Caracteristica bunului este, că se difusează și se distribue. Opusul lui, *răul*, e lipsit de această calitate. El, ca negațiune a bunului, nu se distribue, pentrucă nu are ce distribui.

Definiția aristotelică a bunului, ca «*ceeace e dorit*», nu e exactă. Un lucru e bun, nu pentrucă e dorit, ci se dorește pentrucă e bun.[3]

El, *în sine*, posedă această calitate, nu în urma faptului că îl dorim.

Spuneam mai sus că *bunul* se difusează.

Această calitate a lui este o necesitate. Din acest motiv am putea zice, că în dumnezeire creiarea este o necesitate, Dumnezeu fiind bunătatea prin excelență.

Mai determinat putem spune că *Dumnezeu a creat lumea, pentrucă a voit-o, și a voit-o ca fiind Atotbun.*

Dumnezeu, Bunătatea absolută, s'a distribuit în creatură, nu în mod absolut, ci relativ.

Intre creatură și Creator, diferența e graduală și specifică, distanța colosală. Nu intră în rândurile de față să analizăm mai de aproape această chestiune.

O bunătate absolută, revărsată de Creator în creatură, ar fi dus la identificarea acestor două principii: Creator-creatură. Socotința e panteistă și eronată.

Din cele expuse tragem concluzia: *orce bun vine dela Dumnezeu, nu există nici un bun în afară de El, El fiind singurul bun adevărat.*

Luat în senz strict, bunul se poate împărți în *fizic* și *moral*. Ultimul este specific pentru ființa rațională și el este cel adevărat.[4] „Bunurile morale sânt necesar conforme cu rațiunea, așa sânt ele după natura lor, totdeauna bunuri adevărate; cele fizice sânt bunuri adevărate numai întrucât ele sânt conforme rațiunei morale, o sprijină și o îndreaptă spre moralitate și perfecțiune.[5] Ele pot fi și bunuri false.

Acțiunea individului în conformitate cu *bunul* zicem că e bună. Ea produce binele. Acest bine te conduce la împroprierea acelor acte care te ridică la comuniune cu Creatorul.

In cel mai absolut înțeles al cuvântului, celce produce binele ca stare internă sufletească, e «*Bunul suprem*» *Dumnezeu.*

Binele nu apare ca ceva izolat și abstract, ci ia parte integrală în societate. De aceea vorbim de „bunuri comune", din care vom ajunge apoi la „binele comun" sau la binele pentru toți.

Cu societatea „binele individual" e în funcțiune directă.

Și vom putea vorbi de „bine", numai întrucât îl punem în legătură cu societatea.

Vom încerca unele considerații despre societate și bine, în raportul lor întreolaltă.

Societatea este o realitate vie.

Adevărat determinată, ea este o reuniune durabilă, de o oarecare importanță numerică, sau o autoritate diriguitoare, cu scopul de a câștiga un bine comun tuturor membrilor ei componenți.[6]

In cele ce urmează, ne ocupăm de noțiunile specifice, cuprinse în definiție.

Dela început facem o precizare: membrii componenți ai unei societăți sânt direct interesați și direct responsabili de bunul mers al societății. Ei participă, prin atitudinea lor de fiecare moment la procurarea pentru toți a acelui „bine suprem". Responsabilitatea cea mai mare revine însă

---

[1] Gutberlet: Allgemeine Metaphysik, ed. II. Münster, 1890.
[2] O. c.
[3] Gutberlet: o c.
[4] O. c.
[5] O. c.
[6] Ecclesia (Encyclopèdie populaire des connaissances religieuses-catholiques. Paris. 1927.

Pentru vechile locaşuri de credinţă...

Mesajul regal, citit de M. Sa Regele *Carol II*, la deschiderea de Duminecă a Corpurilor legiuitoare, arată că în seria proectelor nouă de legi va fi supus desbaterilor parlamentului şi proectul de lege privitor la *constituirea Vetrelor Mănăstireşti.*

Prin acest proect — spune mesajul regal — «*se asigură un minimum de desvoltare materială vechilor locaşuri de credinţă, care au jucat în trecutul nostru religios şi cultural un rol atât de precumpănitor*».

Clerul nostru şi bunii credincioşii, în faţa hotărârii *de a se restitui* aşa zisele vetre ale mănăstirilor, au simţit o îndreptăţită bucurie, cu atât mai vârtos când însuşi iubitul Suveran, în părintească îngrijire pentru mănăstirile ortodoxe, face această declaraţie în faţa părinţilor patriei.

Sfintele locaşuri de credinţă vor primi negreşit, prin noua lege, îndemn şi putere în activitatea lor, aducătoare de bune şi multe roduri, pe teren religios, naţional şi cultural, într'o epocă în care pornesc tot mai întrăzneţe curentele de comunism şi ateism, pentru a slăbi şi a distruge temeliile tuturor aşezămintelor sociale şi culturale de acum.

Ce însemnează noua reformă, pusă în vedere prin legea vetrelor mănăstireşti, se tălmăceşte şi prin următoarea apreciere a confratelui dela *Ţara Noastră* (din 19 Nov. a. c.), care zice:

„In sfârşit, după o atât de lungă perioadă de nedreptate, timp în care mânăstirile noastre n'au mai fost în stare să se menţină la nivelul de cultură de altădată, se face un act de mare justiţie prin această recentă reformă. E un gest care era aşteptat, dar mai ales o măsură prin care mânăstirile sânt reintegrate în drepturile lor istorice. Când s'a făcut secularizarea, s'au uitat împrejurările de fapt, şi astfel a fost atins chiar principiul. In vremea aceea nu s'a putut vedea, în perspectiva timpului, marea lipsă, dela opera de cultură şi educaţie, care va urma prin sărăcirea mânăstirilor. Astăzi ne găsim în faţa acestei reparaţii. O privim cu bucurie, pentru că ea va însemna cu siguranţă o nouă epocă de înfăptuire a culturii bisericeşti...

C. preoţi să stea în fruntea mişcării Oastea Domnului

1 Decemvrie, ziua naţională a unirii Ardealului şi Banatului la patria mamă, va fi sărbătorită în deosebit mod.

Biserică, şcoală, parlament, armată şi toate aşezămintele şi corporaţiile culturale, vor colabora la această manifestaţie naţională a întregii noastre ţări.

Parlamentul român, într'o şedinţă solemnă, va comemora a 18-a aniversare a unirii şi ca o nouă mărturie *a prieteniei şi alianţei ce uneşte România, Cehoslovacia şi Iugoslavia*, întrucât la sărbătoarea unirii tuturor românilor vor participa şi membrii celorlalte parlamente ale Micii Intelegeri.

Comemorare la Braşov: Parastas în amintirea lui Ion Al. Lapedatu. — *Un comitet de iniţiativă, condus de părintele profesor* **Ion Lupaş,** *organisează la Braşov, pentru ziua de azi, Sâmbătă, 21 Noemvrie 1936 (Intrarea în Biserică) o festivitate comemorativă, închinată luptătorului naţionalist şi profesorului de odinioară dela liceul «Andrei Şaguna», Ion Al. Lapedatu, şi fiilor săi, prof.* **Al. I. Lapedatu** *şi* **Ion I. Lapedatu,** *cari împlinesc vârsta de 60 de ani.*

Festivitatea, prezidată de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit **Nicolae** *al Ardealului, e precedată de serviciu religios în biserica Sf. Nicolae şi de un parastas, la care asistă toţi prietenii liceului nostru braşovean, sărbătorind memoria talentatului profesor, precum şi pe vrednicii săi fii gemeni, «cari i-au moştenit talentul şi râvna de muncă pentru progresul românismului». (I. Lupaş).*

AVIZ

Volumul al doilea din lucrarea: Hristos în şcoală, de părintele D. Călugăr, a ieşit de sub tipar şi se poate comanda prin Librăria arhidiecezană, în vederea cateheţilor în învăţământul primar.

Volumul al doilea cuprinde 498 pagini şi costă Lei 220 exemplarul, la care se adaoge Lei 25 porto poştal.

Sibiu, 9 Septemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Congresul clerului ortodox român la Iaşi

Preoţi, veniţi în mare număr din toate colţurile ţării, s'au întrunit în 18 l. c. la Iaşi, *în fosta capitală a Moldovei şi în vechiul centru al culturii româneşti, pentru a participa la congresul Asociaţiei generale a clerului ortodox.*

Adunarea preoţească a luat caracterul unei măreţe manifestări de solidaritate *creştină şi naţională, necesară în orce împrejurări şi în deosebi în zilele de grea cumpănă.*

Preoţimea ortodoxă română, prin glasul celor mai autorizaţi reprezentanţi ai ei, şi-a manifestat îngrijorarea de care este cuprinsă în faţa pericolului, tot mai ameninţător, al ideilor şi acţiunilor ce urmăresc persistent distrugerea statului român.

Conştient de misiunea grea ce-i incumbă, clerul a luat hotărârea nestrămutată de a se face pavăză în calea celor cari împrăştie discordia printre fiii acestui neam.

Cuvântul bisericii să constitue chiagul în jurul căruia să se cristalizeze iniţiativelê izbăvitoare de apărare a patrimoniului naţional şi tradiţiei creştine ortodoxe. —

Preotul Alexandru Nicoreanu, *preşedinte-delegat al asociaţiei generale a clerului ortodox, a făcut o dare de seamă a activităţii asociaţiei.*

Preotul Valeriu Iordăchescu, *preşedintele congresului, după ce mulţumeşte pentru cinstea ce i se face, salută Sf. Sinod, care a binevoit să trimită pe I. P. Sf. Mitropolit Nicodem, preşedinte de onoare al congresului; apoi pe ministrul cultelor, PP. SS. episcopi ai Tomisului, Ismailului şi Galaţilor.*

Sfinţia Sa salută de asemeni, presa creştină şi bisericească, ce sprijină toate acţiunile preoţilor.

Au mai luat cuvântul; I. P. S. Mitropolit Nicodem, *dl ministru al cultelor* V. Iamandi, *dna* Alex. Cantacuzino, *dl* Stancu Brădişteanu *ş. a.*

Preotul Opreanu, *în numele preoţimii ardelene, şi a I. P. Sf. Mitropolit* Nicolae, *spune că din cântecele de jale de odinioară au ieşit imnurile de slavă şi mulţumire ale ţării întregite. Noi am vărsat dincolo lacrimi de durere şi întristare, — spune vorbitorul, — iar voi de acì aţi vărsat mult sânge. Sentimentul de solidaritate frăţească şi naţională să ne călăuzească şi în viitor.*

Recepţie, conferinţă, concert religios au încheiat ziua întâi a congresului.

Conferinţa Domnului Dr. I. Popescu-Sibiu

In cadrele despărţământului sibian al „Astrei" s'a ţinut conferinţa dlui Dr. I. Popescu-Sibiu, vorbind despre «*Aspectul literar şi politic al psihanalizei*».

In vremurile zăpăcelii spirituale de azi, d-sa susţine că problema fundamentală a neamului trebue să fie căutarea căilor spre un echilibru de bază constructiv şi necesar închegării noastre naţionale.

Din sânul frământărilor sociale de azi s'au desprins *două lumi*, două orientări sociale: 1. *Primatul spiritului* determinând *curentele naţionaliste*, ce au un crez, o disciplină manifestată prin sacrificiu, muncă şi sinceră dragoste de ţară; 2. Opus acestui curent este acel al *materialismului istoric* creind o viziune materialistă a vieţii, pe care marxismul şi comunismul o menţin întreţinând o perseverentă criză economică şi destrămând lent structura spirituală a neamului. Cuprinşi încă de acest vârtej social şi în preajma unor perspective îngrijorătoare — spune conferenţiarul — este de datoria fiecărui bun român să semnaleze celor în drept orce rău ce l-ar observa în jur, ce s'ar infiltra în rădăcinile vieţii neamului nostru.

Dl Dr. Popescu-Sibiu, în calitate de psihiatru ce se ocupă de ani de zile cu psihanaliza, duce de mai multă vreme o campanie de demascare a utilizării tendenţioasă, interesată, criminală — susţine d-sa — pentru sufletul tineretului nostru — a teoriilor psihanalitice.

Conferenţiarul mai arată cum din psihanaliza s'a dedus în mod fals şi tendenţios necesitatea unei eliberări a individului de sub normele etice ale societăţii. Concluzia convenea ideologiei materialiste ca o justificare ştiinţifică în sensul aşa ziselor „drepturi ale omului", a dărâmării actualelor aşezăminte spirituale, care n'ar fi decât o exploatare a capitalismului şi a burgheziei parazitare. Intronându-se primatul biologic-pausexualist pe false baze psihanalitice, s'a consolidat şi în sufletul individului dominarea materiei, ceeace subjugă şi mai mult spiritul copleşit de economic. Conferenţiarul semnalează această politicianizare a psihanalizei de autori ce se dau drept Freudo-marxişti; de aceea trebue stăvilit acest val al psihanalizei rău utilizată.

Cu ajutorul ei creindu-se o mentalitate egoistă, de satisfacere în orce chip a instinctelor, — se urmăreşte destrămarea familiei, devierea energiilor, a atenţiei, a creaţiei, a preocupărilor dela calea intereselor neamului, spre calea satisfacerilor, plăcerilor inferioare şi personale. Această deviere o poate efectiv şi subversiv realiza, *erotizarea spiritului*, aşa cum vedem că această ideologie materialistă de destrămare spirituală naţională prin subminarea unităţilor de bază ale societăţii (şcoală, familie, biserică, armată etc.) a reuşit s'o imprime în modă, mentalitate, obiceiuri, concepţii

---

autorităţii diriguitoare, care are să caute mijloacele de ajungere pentru conduşi la „binele comun".

Dar ce este *bine comun?* Dacă binele individual este o stare psihică, proprie individului, binele comun va fi o stare de fericire proprie comunităţii respective, rezultată pe urma reglementării şi a convieţuirii în comun.[7] Ceeace determină societatea în mersul ei evolutiv spre a prinde acel „bine", este ceva de natură externă, căruia noi i-am spus „bun comun". Pe acesta l-am împărţit — ca şi bunul în genere — în *spiritual* (moral) şi *material* (fizic).

Cum promovează acesta binele comun? După unii se promovează prin totalul resurselor, care pot rezulta din eforturile individuale, singuratice.

Acţiunile şi eforturile individuale vor realiza o prosperitate generală, din care fiecare va trage mai mult sau mai puţin beneficiu şi care se va putea numì „bine comun".[8]

Cu alte cuvinte, să ne imaginăm nişte figuri geometrice — perfect egale între ele, care aruncate în diferite părţi — efectul lor va produce o armonie, ce pentru societate va constitui „binele comun".

Cu toată seducătoarea-i propunere, sântem nevoiţi a respinge această teorie.

Mai întâi, centrul fericirii societăţii sau al binelui comun nu este cel spiritual, ci cel material. Individul, lăsat liber, va tinde la abundenţa de bunuri materiale desconsiderând ce este al altuia. Autorităţii îi este indiferent ce crede celula sa componentă: individul. In felul acesta se va ajunge la un conflict de interese şi nu la armonizarea lor. Ori, aceasta nu poate aduce binele pentru toţi.

Şi apoi ceeace pentru unul e bine, pentru altul poate fi rău. Autoritatea în drept va dirigui în aşa fel, ca toţi să se simtă bine, să trăiască fericiţi. Aceasta nu se poate face prin subordonarea intereselor societăţii, intereselor individului, ci viceversa. *Individul* trebue să-şi subordoneze interesele sale intereselor întregului sau societăţii Numai aşa se va putea realiza într'o mai largă măsură binele pentru toţi.

O judicioasă apreciere aduce în această privinţă, a raportului diutre individ şi societate, studiul filosofic teologic al cugetătorului rus: *N. Berdiaev: De la destination de l'homme.* Paris 1985.

(Totuşi nu putem să ne exprimăm, despre întreg cuprinsul cărţii citate, la fel, conţinând unele afirmaţii în contradicţie cu norma de credinţă).

Tot atât de greşită este cealaltă concepţie, opusă individualismului, cea comunistă.

Ea socoate că binele comun poate fi realizat dintr'un patrimoniu colectiv, din care toţi se vor putea înfrupta în măsură egală, reducând astfel individul la o unitate matematică, şi egalizându-i în mod trebue perfect.

Societatea este compusă din indivizi egali, — egal trebue să muncească, egal să trăiască.

Pentru aceasta se cer, zice comunismul, scoaterea lui Dumnezeu din lume, căci numai datorită credintii în Dumnezeu, care cere supunere faţă de stăpânie, s'a ajuns la starea mizeră a mulţimii... Comunsimul cere desfiinţarea proprietăţii private, prin care se acumulează bunuri materiale în detrimentul proletariatului; desfiinţarea familiei şi introducerea anarhiei în stat. Mijloacele, de ajuns la scop, sânt cele teroriste.

Cât de greşită este concepţia, îşi poate da seamă orce minte sănătoasă.

Nu Dumnezeu este vinovat de calamităţile abătute asupra omenirii, ci *omul*, omul care exclude pe Dumnezeu din inima sa, el poartă vina nenorocirii neamului omenesc. Acolo unde Dumnezeu domneşte cu adevărat, nu e mizerie, nici durere. Puterea credinţii ne scuteşte de mulţimea nenorocirilor şi ne ajută în acelaş timp la câştigarea fericirii personale.

Nu pământul cu comorile lui trecătoare poate constitui adevăratul bun, ci numai cerul cu nesfârşitul lui curs de unde vine lumina şi de unde se hrăneşte pământul. Acolo, spre cer, să ne îndreptăm privirile!

Concepţia de viaţă adevărată va fi aceea, care va menţinea *real şi adevărat* pe Dumnezeu între oameni, căci „El este lumina lumii..." şi El va garanta libertatea individuală în limitele „bunului suprem".

In ce consistă mai determinant acest bun comun?

Am văzut că el nu poate fi cuprins într'un patrimoniu colectiv, unde nu mai e simţ de demnitate omenească, nici forţă spirituală verificabilă, şi unde toţi vor cădea în egalitatea unei *comune mizerii*, ci „bunul comun" consistă într'o serie de surse materiale, intelectuale şi morale, care preparate şi întreţinute prin acei cari îi au grija, facilitează membrilor comunităţii ajungerea scopurilor.[9]

Este o stare de echilibru social unde fiecare cetăţean, oricare ar fi condiţiunea sa, va putea să revindece şi să asigure plinul exerciţiu al drepturilor sale de om, să vorbească raţionabil şi liber, să lucreze, să se hrănească, să se adăpostească, să se repauseze, să-şi desfăşoare aptitudinele sale, să se manifesteze conform voinţei sale (ce nu poate trece peste cea a societăţii), să întemeieze un cămin, să-şi crească copiii în raport cu adevăratele drepturi ale omului.

In o astfel de societate scopul omului nu va fi opus scopului superior, ci din contră: i se va subordona.

[7] Ecclesia: ibd.
[8] Ibd.
[9] Ecclesia.

despre viaţă, în apucături, în gesturi, educaţie, limbaj, în artă şi literatură.

Cu aceste date — dl Dr. Popescu-Sibiu — trece la aspectul literar al psihanalizei arătând strânsele raporturi dintre comunism şi literatura pornografică, o reală armă de mare nocivitate utilizată în anarhizarea instinctelor, condiţie necesară anarhiei sociale. D-sa găseşte la baza literaturii pornografice moderne nu o criză spirituală inerentă marilor şi adevăraţilor creatori, ci o criză fiziologică, patologică, dacă nu o criză financiară personală.

Acest val literar de *trivializare spirituală* a batjocorit în limbaj de duzină viaţa religioasă, şcolară, familiară, naţională etc., ceeace a debilizat într'o îngrijorătoare măsură punctele cele mai importante ale armăturii noastre spirituale. Dupăce analizează substratul bolnav (psihopatic) ce stă la baza sufletului scriitorilor pornografi, d-sa susţine că e de datoria psihiatrului să semnaleze răul spre eliminarea lor, iar pentru literaţii venali, pornogrnfi, intervenţia trebue să fie a poliţiei, a cenzurei, a statului. Eliminarea acestora va însănătoşi cultura noastră, înviorând adevăratele valori tinere înăbuşite. In acest sens conferenţiarul susţine că trebue ajutată de toţi factorii de răspurdere lupta ce o duce marele nostru Profesor *Nicolae Iorga* în opera de însănătoşire, de restabilire a bunului simţ, de încurajare a adevăratelor valori literare pe calea ce duce spre creaţiile superioare, de durată, de culturalizare efactivă, o adevărată operă de înarmare spirituală de care avem atâta nevoe, ceeace configuraţia internaţională de azi, credem că o dovedeşte cu prisosinţă.

Probleme-Recensii-Comentarii

Conferinţe religioase în Sibiu. — „Frăţia Ortodoxă Română", în colaborare cu „Societatea ortodoxă naţională a femeilor române" — secţiile Sibiu — organisează în postul Crăciunului a. c. o serie de 5 conferinţe religioase în Aula Academiei teologice „Andreiane", Sibiu, (ora 6 p. m.).

Intelectualii, preocupaţi de chestiuni religioase, sânt rugaţi să onoreze cu prezenţa lor conferenţele societăţilor noastre ortodoxe.

Prima conferinţă, în această serie, s'a ţinut în 17 Noemvrie. Despre Ortodoxia şi firea românească, a vorbit P. C. părinte *Dr. D. Stăniloae*, rectorul Academiei teologice „Andreiane".

Programul mai cuprinde: *Marţi 24 Noemvrie:* Religia şi oamenii de ştiinţă, de *Silviu Cosma* profesor la liceul „Gh. Lazăr";

Joi 3 Decemvrie: Renaşterea românească prin prin idealizarea creştină, de *Nicolae Grosu*, profesor la liceul „Gh. Lazăr";

Marţi 8 Decemvrie: Spiritualizarea tehnicei şi a muncii, de *Dr. Nicolae Balcă*, profesor la şcoala normală „A. Şaguna";

Marţi 15 Decemvrie: Maica Domnului în ortodoxie, de *Gr. T. Marcu*, prof. la Academia teologică „Andreiană". —

Conferinţele se vor încadra în declamări şi coruri ale Academiei teologice, Şcoalelor normale de fete şi băeţi, şi ale Şcoalei primare de aplicaţie. — Intrarea gratuită.

*

Conferinţe preoţeşti. — La *Sighişoara*, în 7 şi 8 l. c., s'a ţinut obişnuita conferinţă de toamnă a preoţimii, sub conducerea înţeleaptă a părintelui protopop *Em. Stoica*. Au luat parte aproape toţi preoţii tractuali.

După invocarea Duhului sfânt, în biserica parohială din Corneşti, la şcoala primară de fete s'au predat lecţii reuşite: cl. IV „Biserica" de părintele *A. Zichil*-Ţopa şi cl. VII „Catolicismul la români", de părintele *N. Mihai*-Criţ.

In acelaş local, la ora 10 a. m., părintele protopop Stoica deschide şedinţa. In cuvinte frăţeşti dă expresie bucuriei ce o trăeşte mereu din prilejul acestor adunări. Nădăjduia să lege actualele clipe de *târnosirea* sfântului locaş ce se zideşte, dar împrejurările cer să se amâne sfinţirea. Mânecând dela faptul zidirii, relevă însemnătatea zidirii *de suflete* întru Hristos Domnul, mai ales azi, când trăim vremile din parabola neghinei.

Se succed două recenzii ale unor însemnate lucrări teologice: *a) Şt. Meteş* „Mânăstirile româneşti..." recenzie de părintele S. Radu, profesor la şcoala normală I. G. Duca, şi *b) N. Berdiaev:* „Un nou Ev-mediu", recenzie de părintele *Alex. Tălabă*-Ţelnic, ambele temeinic lucrate şi mult edificatoare.

Bogată 'n informaţii este darea de seamă asupra mişcării literare teologice, curentele şi evenimentele din Biserică în ultimul an, de profesorul *T. Bodogae*-Sighişoara.

După masă s'au rezolvit mai multe chestiuni şi s'a slujit vecernia, iar seara toţi au participat la adunarea festivă a Oştii Domnului. Relevăm şi aici tactul pastoral al părintelui protopop E. Stoica de a strânge la un loc, odată pe an cel puţin, organizaţiile cu mare răspundere în biserică: Cucernica preoţime, Oastea şi FOR-ul. Din acest prilej, au ridicat cuvântul părintele protopop Stoica, arătând însemnătatea serbătorii: Sf. arhangheli Mihail şi Gavril şi salută cu bucurie pe misionarul Domnului, fratele *Forsea*, care aducând binecuvântarea Inalt Prea Sfinţitului mitropolit, răspunde la rându-i călduros pentru primirea ce i s'a făcut.

Seara s'a slujit feştania casei părintelui Stoicovici şi s'a dat o agapă tuturor fraţilor preoţi.

A doua zi, s'a strâns FOR-ul din protopopiat în capela liceului din loc, care deşi mult spaţioasă a fost abia încăpătoare. După predica ocazională a părintelui *A. Stănilă*-Bodogaia, iar în Corneşti a părintelui *M. Maier*-Brătei, se deschide adunarea de sub conducerea luminatului director *H. Teculescu*.

Cuvântul său a fost o admirabilă conferinţă asupra: „Ortodoxiei şi chemarea preoţimii în prezent", — cuvânt spus cu multă competinţă, în prezenţa unui auditoriu select, care a avut fericitul prilei să se simtă sufleteşte răpit de bucuria comorilor credinţei lui. Cuvântul distinsului preşedinte înfăţişează ideile clar-văzătoare şi pline de înţelegere ale Inalt Prea Sfinţitului mitropolit *Nicolae*, „luminatul ierarh dela Sibiu" şi ale scriitorului-filosof *Lucian Blaga*, „feciorul preotului din Lancrăm".

După darea de seamă asupra activităţii FOR-ului în anul expirat, se ţine conferinţa bine documentată a profesorului *T. Bodogae:* „Vremile noastre în lumina creştinismului".

După vecernie, ora 3, în capelă s'a ţinut adunarea Oştii Domnului. Şi-au spus cuvântul: părintele protopop Stoica, părintele M. Maier, fratele Forsea, părintele S. Dobre-Saeş şi profesorul Bodogae.

Totul s'a terminat în amurg de seară, când fiecare plecând la ale sale, duce un suflet înălţat în bucurii ce nu se vestejesc. Ajute Dumnezeu ca acestea să fie cât mai dese! — Pr. *S. Radu.*

Ce se zicea în Italia acum câţiva ani despre „dreptatea" Ungariei

Vicepreşedintele soc. naţionale «*Dante Alighieri*» („Società Nazionale Dante Alighieri") — o „Astra" italiană, — dl *Luigi Rava*, spunea la adunarea generală (congresul) a XXIX-lea din *Milano* în 24 Febr. 1924 în „Teatrul Liric":

„Micul ţinut, în care se vorbea dialectul veneţian şi se scria în italieneşte şi care privea cu credinţă spre Adriatica, ale cărei ape le brăzda cu corăbii frumoase, aţâţă lăcomia puternicilor săi vecini. Atunci *începu perioada nefastă a maghiarizării, care la Budapesta deja ameţise spiritele.* Fiume îşi salvase limba, dreptul şi şcoala. Maghiarii îşi luară aceasta ca scop, ca ţintă. Prin legi arbitrare, cu *măsuri violente* şi prin *brutalitate militară* impuseră limba maghiară în şcoli, cărţi maghiare ca texte, funcţionari maghiari în instituţiile oficiale, şapte sute de lucrători la negoţurile mărunte în acest ţinut şi ziare maghiare opiniei publice.

Şi dădură maghiarilor stabiliţi în Fiume votul universal administrativ şi-l reduseră fiumanilor, pentru a câştiga pe partea lor consiliul comunal. Şi instituiră comitetul provincial abuziv, pentru a schimba legile, poruncile şi obiceiurile. Fiume rezistă cu forţă romană şi-şi îndreaptă privirile spre Italia. Fiume nu era iridentă în sensul Triestului: ne trimisese fii de-ai ei în primele noastre războaie pentru Renaşterea (italiană), a simţit cu noi şi era mândră că este italiană. N'a devenit iridentă decât în urma *maghiarizării forţate.* Fiume substitui pe „sunt fiuman", care amintea pe „civis romanus sum", cu „sunt italian", căci şi merita să fie astfel. Se înfiinţă „Tinerimea fiumană", misterioasa sectă I. Q. P., care voia să amintească cu iniţialele ei pe: Italiam quaero patriam a lui Virgie, era afirmarea noilor idealuri. Jurământul fu depus la Ravenna, pe mormântul lui Dante, pelerinaj nobil de italienitate, care suscită mânia Austriei împotriva Fiumei şi provocă procesele contra tinerimii întoarse din călătoria patriotică".

Toate acestea le-a uitat dl Mussolini?

Rugăm pe Cuc. preoţi să binevoiască, dacă mai au lipsă, a cere exemplare din Calendarele pe 1937 şi anume: „Calendarul Bunului Creştin" şi „Oastea Domnului", deoarece mai avem numai un număr foarte restrâns de exemplare.

Librăria arhidiecezană Sibiu

Burse pentru anul şcolar 1936/37. Comitetul central al Asociaţiunii culturale „Astra", Sibiu, publică concurs pentru *bursele*, care urmează să fie acordate din diferitele fundaţii administrate de această instituţie culturală. Cererile se trimit, până în 1 Decemvrie 1936: Comitetului central al „Asociaţiunii", Sibiu, strada Şaguna 6, unde se dau şi alte lămuriri.

Analiza scrierilor lui Clemente Alexandrinul

(filosoful-moralistul-gnosticul)

(4) de **Iosif E. Naghiu**
student-teolog, Cluj

P. S. Sale episcopului Nicolae Colan

Cunoaşterea normelor morale nu e însă şi o obligaţie pentru viaţa morală. După Clemente Alexandrinul omul e liber, fiind liber cunoştinţele nu trebue să exercite nici o presiune asupra lui. Poate face ce vrea, dar dacă cunoaşte binele, nu săvârşeşte răul. Actul moral se identifică cu libertatea. Un om poate fi judecat numai după actele libere ale sale. In enunţările acestea, putem vedea originea ideii despre libertate a lui Berdiaeff („Spiritul e libertate" în marea operă Esprit et liberté) şi în parte a ideii kantiene despre moralitate şi constrângere (în Religia în limitele raţiunii).

Liber în cosmos, omul acţionează după voinţa sa. Orce act pe care-l săvârşeşte are o cauză. Un contemporan al lui Clemente Alexandrinul, gnosticul Bazilide, susţine că o acţiune oarecare e determinată de o ocazie. Omul e nedecis. Dacă are ocazia de a săvârşi un lucru, îl săvârşeşte. De acî ar rezulta însă că omul păcătueşte fiindcă i se dă „ocazia" şi deci că nu e responzabil, — ceeace ar fi o erezie. Meritul constă chiar în a trece pe lângă păcat, pe lângă ispită, fără a fi atras, simţind mereu chemarea spre sferele superioare, idealizate, în cari „nu este durere, nici supărare". Omul merge pe un drum alături de care stă deoparte binele, iar de alta răul. E liber să aleagă dintre aceste două. Cum în fiecare om există tendinţa spre bine, spre divin, ar alege binele, dar

Video meliora, proboque,
Deteriora sequor,

şi din această cauză cade în partea opusă. Ara însă un ajutor puternic — graţia divină, care conlucrează cu toţi aceia cari îi cer ajutorul. Conlucrarea cu graţia divină şi ferirea de a cădea în păcat e virtutea. Virtutea încă e una dintre problemele care au ocupat pe marii cugetători. Pentru Socrate, virtute e frumuseţea sufletului, pentru Stoicieni şi în special pentru Chrysipus, virtutea omului e egală cu aceea a lui Dumnezeu, pentru Antipatros din Tars e condiţia fericirii, etc. Clemente Afexandrinul o defineşte „vieţuire după dreapta raţiune".

Virtutea nu e înăscută. Ea e fructul educaţiei îndelungate şi variază dela individ la individ. După Clemente Alexandrinul cei cari ajung să fie mai virtuoşi sunt gnosticii (părerile lui despre gnoză le vom trata la finele foiletonului).

Nu e însă uşor ca în lumea aceasta să trăiască cineva în conformitate cu virtutea la care se gândeşte. Intâlneşte două categorii de duşmani — 1. externi (sărăcia, durerile, nenorocirile etc.), 2. interni.

Abaterea dela drumul virtuţii duce la păcat. In timpul lui Clemente Alexandrinul se susţinea, că Mântuitorul dădù libertate deplină credincioşilor săi. Fiind liberi, nici o acţiune a lor nu se poate considera ca păcătoasă, căci înseamnă o satisfacere a pasiunilor lor.

Clemente Alexandrinul combate — vehement — această formulare de scuzare doctrinală a păcatului şi combate şi teza marcionistă despre inutilitatea Vechiului Testament pentru morala creştină.

Dacă păcatul e aşa de ameninţător, nu cumva omul e într'o situaţie tragică? Nu, căci el poate obţine penitenţa divină. Prin botez, omul atinge o adevărată renaştere spirituală. Teoretic, ar trebui să nu mai păcătuiască, dupăce a ajuns la această renaştere, dar zice Clemente Alexandrinul „să nu uităm că trupul e slab". Spiritul e de esenţă divină. Dacă ne închipuim toate planetele locuite, iar [1] cele mai depărtate de soare idealizate şi cele apropiate de soare senzuale, putem afirma că spiritul tinde spre sferele superioare, pe când trupul spre cele inferioare, ofere „concupiscentia carnis". In această parte se orientează în special după „Păstorul lui Herma". Consideră grave păcatele săvârşite după botez şi propune căinţă, care să se exteriorizeze în fapte bune.

[1] Imagine cantiană.

Scopul superior al omenirii nu este în lume.

Lumea e creeată, şi ca atare scopul ei este în afară de ea. Scopul superior al omenirii poate fi găsit numai în evadarea din lume, în detaşarea din sine şi ataşarea sa unei forţe spirituale, care e Dumnezeu, şi prin care se poate realiza supremul bine şi adevărata fericire.

AVIZ

La Librăria arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare manualele de religie de curs primar, scrise de preotul Nicolae Crişmariu, pe baza programei analitice votate de Sf. Sinod, şi tipărite cu aprobarea Sfântului Sinod, şi anume:

1. Călăuza catihetului rotodox român sau Lecţiuni practice pentru clasa I, preţul 20 lei. 2. Istorioare biblice, pentru elevii de clasa II, 15 lei. 3. Istorioare biblice, pentru elevii de cl. III 16 lei. 4. Istorioare biblice, pentru cl. IV 16 lei. 5. Istorioare bisericeşti pentru cl. V 15 lei. 6. Istorioare bisericeşti pentru cl. VI 15. lei. 7. Morala creştină pentru cl. VII 16 lei. 8. Călăuza catihetului (lecţii practice) la clasele II—IV 125 lei.

Librăria Arhidiecezană Sibiu

Organizaţi Reuniuni de femei

Bibliografie

Ioan G. Savin: **Curs de Apologetică,** vol. I, Partea introductivă.

Dl Ioan G. Savin, profesorul de Apologetică dela Facultatea de teologie din Chişinău, şi-a tipărit partea introductivă a cursului de Apologetică pe care îl ţine studenţilor acelei Facultăţi. Volumul cuprinde în 150 pagini următoarele capitole: Ce este Apologetica? Desvoltarea Apologeticii, Situaţia actuală a Apologeticii, Disciplinele ajutătoare ale Apologeticii, Teologia şi Ştiinţa, Teologie şi Filosofie, Raportul dintre religie şi ştiinţă.

In special cele 3 capitole din urmă tratează probleme de mare şi palpitant interes, pe baza unei bibliografii bogate şi noui şi cu un talent şi o putere de analiză cari i-au creat autorului de mult un nume reputat în domeniul problemelor cari stau la întretăierea religiei şi a culturii omeneşti îndeobşte.

Capitolele acestea bogate în idei şi în informaţii pun la curent pe cetitor cu stadiul ultim al celebrelor controverse ce se desfăşoară de multă vreme între principalele necesităţi şi preocupări ale spiritului omenesc, iar claritatea cu care expune toate chestiunile acestea dl prof. I. G. Savin şi judecata pătrunzătoare cu care descurcă şi limpezeşte fiinţa, drumul şi îndreptăţirea fiecăreia, e de natură să producă ordine în sufletul şi ideile fiecărui cetitor relativ la cele mai vitale probleme cari frământă mintea omenească.

Vom mai reveni asupra acestei valoroase opere care aliniază în frontul vremii, în frontul spiritualităţii de azi o disciplină atât de importantă ca Apologetica. Deocamdată o recomandăm călduros tuturor acelora cari vreau să aibă o carte de mare folos în bibliotecă, cu răspunsuri la multe şi grele întrebări. Iar învăţatului şi talentatului autor îi adresăm rugămintea să dea teologiei şi cugetării româneşti cu un ceas mai devreme tot arsenalul pe care l-a întocmit împotriva necredinţei, care azi e mai agresivă ca oricând.

D. S.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. Inalt Prea Sf. Mitropolit *Nicolae*, însoţit de P. Sf. Episcop *Nicolae* al Clujului, a plecat ieri la Braşov pentru a participa la festivitatea comemorativă închinată fostului profesor *Ion Alex. Lapedatu* dela liceul nostru «A. Şaguna».

Hirotoniri. *Au fost hirotoniţi următorii clerici: Traian Grecu întru presbiter pentru parohia Toarcla (protopopiatul Agnita), şi Grigorie T. Marcu, profesor la Academia teologică din Sibiu, întru diacon pe seama bisericii catedrale.*

Donaţiuni. Din partea unor binecredincioşi creştini din Satulung Sf. Adormire s'au făcut pe seama bisericii noastre, următoarele donaţiuni: dna *Paraschiva Şt. Butu*, a dăruit un clopot în valoare de 50.000 lei, şi un baldachin în valoare de 10.000 lei; dl *Mihai Alexandrescu*, a dăruit un prapor în valoare de 6000 lei; dna *Eugenia J. Jinga*, pe lângă alte daruri, a îmbrăcat în alb Sfânta masă şi proscomidierul. — Marinimoşilor donatori li se exprimă cele mai călduroase mulţumiri. — Pr. *Zenovie Popovici.*

Dela Oficiul P. T. T. Reşedinţă Sibiu. Având în vedere că s'a pus în aplicare un nou timbru de aviaţie, *special pentru trimiterile poştale*, de 50 bani, 1 leu şi 2 lei, se aduce la cunoştinţa publicului să nu mai aplice, pe trimiterile poştale, decât cele *speciale.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 22 Noemvrie 1936, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Conferinţă publică, în ciclul „Echilibrul vieţii sufleteşti", se ţine Duminecă seara, în 22 l. c., ora 6, în sala prefecturii judeţului Sibiu. Conferenţiază dl *Constantin Vlad*, docent al universităţii din Bucureşti, despre: Tratamentul boalelor sufleteşti.

Şedinţă literară se ţine la „Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu', Joi în 26 Noemvrie a. c., ora 8 seara, în sala mare a Reuniunii din strada Brukenthal Nr. 17. Conferenţiază dnul profesor Iulian Dumitru. — *Comitetul.*

CARŢI ŞI REVISTE

Calendarul pentru popor *al Asociaţiunii*, pe anul **1937,** întocmit de *Horia Petra-Petrescu,* Editura Asociaţiunii, Tip. Dacia-Traiană, Sibiu. Preţul 10 lei.

Partea de învăţătură şi petrecere este redactată şi de astădată, cu râvnă şi multă pricepere, de dmonul Horia Petra-Petrescu, şi conţine, pe lângă informaţii de actualitate, numeroase articole: povestiri, sfaturi economice, poezii din popor şi din literatura cultă ş. a. Numeroase ilustraţii împodobesc paginile acestui calendar al poporului. De vânzare în toate librăriile.

Nr. 286—1936 prot. (52) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Ruşi,** din protopopiatul Sibiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Rom.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială, 21 jug. 383 st. □.
3. Casă parohială.
4. Cinci stânjini lemne în pădure. Tăierea şi transportul privesc pe preot.
5. Stola uzitată în trecut.

Cererile de concurs, cu documentele necesare şi încuviinţarea de candidare, se vor înainta în termen oficiului protopopesc ortodox român Sibiu, iar prezentarea în parohie cu prealabila încuviinţare a subsemnatului.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sibiului în înţelegere cu consiliul parohial.

Sibiu, 1 Octomvrie 1936.

Emilian Cioran
protopop.

Ad. Nr. 240—1936 (54) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a, **Bogata olteană** cu filia **Dopca,** protopopiatul Cohalmului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român.

Venitele acestui post sânt:

1. Intregirea salarului de către stat.
2. Sesiune parohială de 10 jugăre.
3. Birul preoţesc, fixat la câte 20 l. porumb şi 20 l. ovăs — de fiecare familie din materă şi filie.
4. Patru stânjini lungi lemne de foc, doi — aduşi de comună, transportul altor doi — privind pe preot.
5. Stola obişnuită în protopopiat.
6. Casă parohială cu supraedificate gospodăreşti.

Concurenţii îşi vor înainta în termen cererile de concurs, însoţite de actele necesare, anexând şi cuvenita autorizaţie a Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc.

Avizând oficiul protopopesc, candidaţii se vor prezenta în parohie, în zi de Duminecă sau sărbătoare, pentru a se face cunoscuţi credincioşilor.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Cohalm (Rupea), 27 Oct. 1936.

Alex. Brotea
protopop

Nr. 420—1936 (55) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Brâznic,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest oficiu sânt următoarele:

1. Intregirea salarului dela stat.
2. Casă parohială corespunzătoare.
4. Sesie parohială 9 jugăre cad. 973 □ arător şi grădini.
4. Folosirea cimitirului vechi.
5. Un teren arător de $1^1/_2$ jugăr din pământul bisericii în hotarul comunei Stretea, ca răscumpărare de adău.
6. Venitele stolare stabilite şi aprobate pentru toate parohiile din protopopiat.

Cererile de concurs, provăzute cu documentele prescrise şi cu binecuvântarea arhierească de a putea candida, se vor înainta în termin subsemnatului oficiu, ear concurenţii se vor prezenta în parohie — cu avizul protopopului — spre a face cunoştinţă cu parohienii.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 31 Octomvrie 1936.

Iosif Morariu
protopop

Direcţiunea generală C. F. R.

Nr. 165.722 R. A. 1936 (56) 1—1

Publicaţie

Cereri de oferte pentru traverse de stejar şi fag

Se aduce la cunostinţa generală că administraţia C. F. R. lansează pe această cale cereri de oferte pentru aprovizionarea cu traverse de stejar principale, secundare şi înguste, precum şi traverse de fag principale şi secundare de 2·40 m. l. în orice cantităţi.

Ofertele se vor depune între orele 10—11 la comisiile special instituite care vor funcţiona după următorul program:

Tg.-Ocna la şeful staţiei în ziua de 19 Noemvrie 1936.

Braşov la insp. întreţinerii în ziua de 19 Nov. 1936.

Bacău la şeful staţiei în ziua de 20 Nov. 1936.

Iaşi la inspecţia Intreţinerii în ziua de 21 Nov. 1936.

Buzău la şeful staţiei în ziua de 21 Nov. 1936.

Tg.-Mureş la şeful staţiei în ziua de 23 Nov. 1936.

Cluj la inspecţia Intreţinerii în ziua de 24 Nov. 1936.

Sibiu la şeful staţiei în ziua de 26 Noemvrie 1936.

Cernăuţi la inspecţia Intreţinerii în ziua de 24 Nov. 1936.

Bistriţa la şeful staţiei în ziua de 25 Nov. 1936.

Satu-Mare la inspecţia Intreţinerii în ziua de 26 Nov. 1936.

Râmnicu-Vâlcea la şeful staţiei în ziua de 27 Nov. 1936.

Oradea la inspecţia Mişcării în ziua de 27 Nov. 1936.

Craiova la inspecţia Intreţinerii în ziua de 28 Nov. 1936.

Arad la inspecţia Intreţinerii în ziua de 28 Nov. 1936

Ofertele timbrate vor cuprinde cantităţile oferite şi preţurile pe bucată la staţia de predare pentru fiecare fel de traversă (principale cat. 2·70 m. l. fag sau stejar, secundare 2·40 m. l. fag sau stejar, secundare 2·25 m. l. şi de cale îngustă de stejar) şi staţiile de predare. După deschiderea ofertelor se va trata prin concurenţă orală.

Confecţionarea şi furnizarea se va face conform caetelor de sarcini: generale Nr. 1, speciale D-1, D-17, D-18, D-20 şi Nr. 110.

Termenul de predare pentru traversele de fag este până la *31 Mai 1937*, iar pentru cele de stejar $^1/_2$ până la *31 Martie 1937* şi restul până la *30 Iunie 1937.*

Garanţii provizorii de 5% nu se depun, *iar cele definitive de 10% se vor depune în termen de 10 zile după adjudecarea furniturii care se va face în aceeaşi zi de Comisiunea specială.*

Plata se va face în termen de 30 zile dela data recepţiei.

Orice informaţii suplimentare se pot obţine dela Direcţia Economatului CFR din Bucureşti, strada Edgar Quinet Nr. 8, etaj IV, la sediul Inspecţiilor de Intreţinere din: Galaţi, Craiova, Braşov, Arad, Satu-Mare, Cluj, Cernăuţi, Iaşi, Chişinău, precum şi dela Comisiile instituite în centrele anunţate mai sus dela orele 8—10 în zilele fixate.

Direcţiunea generală C. F. R.

Spitalul de boli mintale, Sibiu

Nr. 3398—1936 (18) 1—1

Publicaţiune

Pentru aprovizionarea spitalului, de boli mintale Sibiu şi Ospiciul de cronici mintali Râul-Vadului, cu carne şi derivate şi coloniale pe durata unui an, se ţine prima licitaţie la *3 Decemvrie 1936* ora 9 a. m. în biroul spitalului de boli mintale Sibiu.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiile dela art. 88—110 din L. C. P. şi art. 31—51 din regulamentul O. C. L., iar caetele de sarcini se pot vedea la acest spital în orele oficiale.

Sibiu, la 14 Noemvrie 1936.

Dr. Ionaşiu medic primar, director. **Muntean** administrator.

Nr. 385—1936 (53) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a în comuna **Dobârca,** protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Rom.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială 12 jugăre.
3. Venite stolare statorite pentru protopopiat.
4. Nefiind casă parohială, parohia plăteşte chirie.
5. Lemne de foc: 1 soarte gratuit, 2 stânjini, până dă primăria la toţi funcţionarii; aduse acasă de parohie.

Concurenţii să se prezinte la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul. Cererise se vor înainta la oficiul protopopesc cu autorizaţia prealabilă a I. P. Sf. nostru arhiepiscop şi mitropolit.

Dobârca, la 18 Octomvrie 1936.

Cu consensul meu

Avm. S. Pecurariu
protopop

Consiliul parohial ortodox român

Ioan Preda
adm. par.

Au apărut urmatoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

Fabrica de clopote „Dituz" **GHEORGHE DUMITRESCU**
Furnizor al Curţii Regale şi al Sfintei Patriarhii
Bucureşti I splaiul Unirei Nr. 87
Telefon 3.53.24
SUCURSALE: *Cluj:* Schieb & R. Piaţa Mihai Viteazul 40. — *Rădăuţi-Bucovina:* Mihai G. Ţurcan. — *Chişinău-Basarabia:* D. F. Gara Stoianov. — *Craiova:* P. Andreescu Fii.
Execută şi se găsesc în depozitul sucursalelor **CLOPOTE** din material special garantând sunetul şi durabilitatea pe timp de 50 ani
(16) 4—4

AU APĂRUT:
Calendarul Bunului Creştin
pe anul 1937
cu Şematism Lei 50·—; fără Şematism Lei 12·—

Calendarul „Oastea Domnului"
pe anul 1937 Lei 12·—
Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 20 pt. porto postal

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae
Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV — Sibiu, 29 Noemvrie 1936 — Nr. 49

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cuvântarea

— Inalt Prea Sf. Mitropolit NICOLAE la comemorarea și sărbătorirea din 21 Noemvrie 1936 la Brașov —

Iubiții noștri frați Alexandru și Ion,
Iubiți credincioși,

Ne-am întors cu sufletul înduioșat, dar și plin de mândrie națională dela mormântul celuice a fost talentatul poet, vrednicul dascăl și iscusitul publicist, Ion A. Lapedatu. Induioșarea ne-a stârnit-o faptul, că celce-și doarme somnul de veci în țintirimul din Groaverii de sub Tâmpa a fost chemat la Domnul la o vârstă, când neamul românesc lega de viața și activitatea lui viitoare cele mai îndreptățite nădejdi; iar mândria care ne umple sufletul izvorește de-acolo, că adormitul în Domnul și cu o scurtă viață a fost în stare să-și zidească un nume și să-și cinstească neamul din care a făcut parte.

Intr'adevăr Ion A. Lapedatu nu împlinise nici 34 de ani, când îngerul morții i-a închis ochii pentru totdeauna. Dar scurta sa petrecere printre muritori a însemnat o dâră de lumină care luminează și astăzi drumul fraților săi de-un sânge și de-o lege.

S'a născut din părinți săraci, dar bunul Dumnezeu l-a înzestrat din leagăn cu acele însușiri ale sufletului cari sânt mai prețioase decât toate bogățiile lumii — și cari folosite cu râvnă — i-au făcut cu putință o atât de rodnică afirmare în viață.

Rara lui inteligență și hărnicie neostenită l-au așezat printre cei mai distinși tineri încă din școala primară și secundară, iar strălucirea cu care a trecut prin acele școli l-au arătat vrednic să fie trimis cu bursa societății «Transilvania» la studii universitare în Franța (Paris) și Belgia (Bruxelles), — și asta într'o epocă, în care tinerii noștri din Ardeal nu se puteau lăsa alintați măcar de iluzia unui drum de studii prin țările latine ale apusului luminat.

Intors dela studii cu sufletul încărcat de știință și cu inima aprinsă de flacăra iubirii de neam — iubire care izvora din conștiința latinității noastre, — s'a pus cu întreaga sa însuflețire în slujba obijduitului său neam. Cu avântul poeziei sale l-a însuflețit, cu înțelepciunea scrisului său l-a luminat, iar cu căldura inimii sale de dascăl devotat i-a povățuit — câțiva ani — odraslele însetate după știință, la liceul bisericii noastre din Brașov.

Prin trecerea lui Ion A. Lapedatu în lumea celor iubiți ai Părintelui ceresc, școala noastră a pierdut pe unul dintre cei mai distinși dascăli ai săi, iar literatura română pe unul dintre cei mai de rasă reprezentanți ai săi.

Dar Ion Alex. Lapedatu a lăsat neamului său o moștenire dintre cele mai prețioase. In ordinea sufletească el ne învață, că nu lungimea vieții este criteriul după care se prețuește valoarea unui om, ci devotamentul și însuflețirea cu care s'a închinat țintelor celor mai înalte și și-a slujit neamul său. Iar moștenirea însăși ființii marelui dispărut, — moștenirea prin care se continuă pe sine și continuă a se da neamului, — ne alintă privirea și ne înveselește inima: Ea e întrupată în distinșii lui fii gemeni — Alexandru și Ion Lapedatu, — pe cari astăzi, la împlinirea celor 60 de ani de viață, un neam întreg îi cinstește și-i înconjoară cu cea mai sinceră iubire și admirație, pentru pilduitorul chip în care au păstrat și au sporit moștenirea scumpului lor părinte.

Acești distinși fii ai neamului au înțeles, că moștenirea unei tradiții de cărturărie tamiliară însemnează un puternic razim în viață, dar și o mare obligație.

Rămași orfani aproape din legănul copilăriei lor, ca și ilustrul lor tată ei au știut să se ridice, prin propriile lor virtuți, la vredniciile cu cari bunul Dumnezeu nu încununează decât strădania foarte puținor oameni.

Cel dintâi, dl Alexandru Lapedatu, și-a slujit și își slujește neamul în deosebi prin desgroparea mărețului lui trecut istoric. Excepționala sa râvnă științifică în acest domeniu l-a ridicat la amvonul unei catedre universitare și la un loc în cea mai înaltă instituție culturală a neamului, în Academie, iar de curând chiar cu prezidența acestui așezământ. Iar stăruința și devotamentul cu care și-a slujit neamul în viața obștească l-au înălțat pe scaunul de sfetnic al Tronului și de curând pe acela de întâi stătător în Senatul țării.

Pilda aceleiași strălucite ascensiuni ni-o dă viața dlui Ion Lapedatu. Inclinările și temeinica sa pregătire științifică însă l-au purtat pe tărâmul economic și financiar, tărâm atât de important și el în viața individuală ca și viața obștească a neamului.

Cu probitatea și pregătirea sa exemplară dl Ion Lapedatu s'a vădit pe acest tărâm, încă din tinerețe, nu numai ca un foarte apreciat publicist, ci și ca un strălucit organizator și îndrumător. Numărul lucrărilor sale publicate este impresionant. Dar tot atât de impresionant este numărul așezămintelor economice și financiare pe care le-a creat, le-a îndrumat și le îndrumează și astăzi cu o rară înțelepciune și experiență. Această înțelepciune și experiență l-au înălțat pe scara socială până la treapta de ministru al finanțelor țării și tot aceste însușiri l-au învrednicit de locul de comandă pe care îl deține astăzi cu deplină competință la Institutul nostru de emisiune.

Dar preocupările propriilor lor domenii n'au fost în stare să epuizeze râvna și devotamentul fraților Alexandru și Ion Lapedatu. Cu aceeași caldă credință și-au slujit **Biserica,** *ai cărei distinși fii sânt.*

Dl Alexandru Lapedatu, ca ministru al cultelor, a participat ca factor de primul ordin la alcătuirea legii pentru organizațiunea ce o are astăzi sf. noastră Biserică pe întreg cuprinsul țării, la înființarea patriarhiei române, la legea pentru regimul general al cultelor etc. — iar ca membru în organele noastre bisericești și-a dat totdeauna prețiosul său sfat în buna îndrumare a Bisericii neamului.

Cu aceeași râvnă a stat în slujba acestui așezământ și dl Ion Lapedatu, fiindcă sufletul său era luminat totdeauna de convingerea că slujindu-și Biserica întru care s'a botezat, își slujește neamul din care face parte.

Pentru multele vrednicii cu care frații Alexandru și Ion Lapedatu și-au încununat cei 60 de ani de viață, eu le împărtășesc astăzi binecuvântarea sfintei noastre biserici și la înfățișez mulțumita ei, ca și întreaga mulțumită și admirațiune a mea și a Prea Sfințitului episcop Nicolae al Clujului — și rog pe bunul Dumnezeu să-i țină în viață și sănătate încă mulți ani spre cinstea și bucuria în ceruri a tatălui lor, spre propria lor bucurie și spre bucuria și fericirea neamului pe care l-au slujit și-l slujesc!

Nr. 9880 – 1936.

Comunicat

Se aduce la cunoștință, că în intervalul dela 20 Ianuar și până la 1 Mai 1937 se ține examenul de capacitate pentru profesorii de religie.

Condițiunile de admitere la acest examen sânt publicate în Monitorul Oficial Nr. 267 din 5 Noemvrie 1936.

Sibiu, la 19 Noemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

FOIȘOARA

Analiza scrierilor lui Clemente Alexandrinul

(filosoful-moralistul-gnosticul)

(5) de **Iosif E. Naghiu**
student-teolog, Cluj

P. S. Sale episcopului Nicolae Colan

III

După aceste generalități, trecem la aplicarea lor în viața de toate zilele a creștinului. Idealul creștinului e să imite pe Isus, marele pedagog al tuturor timpurilor. Oamenii sânt copiii săi, și precum se supun părinților de pe pământ și educatorului de pe pământ, tot așa trebue să se supună și Mântuitorului. Numirea de „copiii lui Hristos" trebue să 'ncânte pe creștin, căci „cuvântul copil înseamnă ceva dulce și delicat și în acelaș timp și ceva nou, fiindcă și copiii sânt dulci și în acelaș timp sânt mici. E ceea ce remarcă într'o formă înțeleaptă apostolul Pavel: „Noi însă am fost în mijlocul vostru cu totul blânzi, așa precum o crescătoare încălzește pe fii săi" (Tesaloniceni 2, 7).[1] In comparația cu copiii, Clemente Alexandrinul se gândește la nevinovăția lor și această nevinovăție ar voi s'o întâlnească și la adulți. In cartea II-a și a III-a a „Pedagogului" dă sfaturi pentru creșterea băeților în spirit creștin, ca apoi să ajungă și mai târziu să fie tot așa de nevinovați ca în copilărie.

Imbrăcămintea trebue să fie simplă. Menirea ei e să apere corpul, nu să-l diformeze, nici să atragă atenția asupra lui. Nu recomandă stofele scumpe „căci femeile excentrice și bărbații afemeiați, cari îmbracă stofe rare, ultragiază modestia".[2]

Incălțămintele trebue să fie tot simple. Ele trebue să servească un scop practic, „E în adevăr vanitate, să porți ghete brodate cu flori de aur, pe pielea cărora se încolăcesc figuri spirale". „Multe femei gravează pe ghetele lor figuri dezonorante, ca lovind pământul cadențat, să-i imprime impuritatea gândurilor lor".

Combate obiceiul locuitorilor din Alexandria de a purta pietre prețioase, de a se parfuma prea tare, etc. Bărbaților le recomandă să poarte barbă, dar să o îngrijească mult, căci „Și Dumnezeu pune așa de mult preț pe barbă, încât voește ca oamenii să n'o aibă decât îngrijită, și ca o barbă albă să le onoreze gravitatea înfățișării".[3]

Cu ocazia diverselor vizite la cunoscuții săi, a observat că repaosul și întrunirile prietenești sânt ocazii de ispite și de păcat. Spre a feri cel puțin pe neofiți de aceste păcate, le dă o serie de întreagă de sfaturi. Dacă un creștin e invitat la masă de un alt creștin sau de un păgân, trebue să se poarte cuviincios și să-și amintească și de nutremântul etern, care e pânea și vinul din sfânta euharistie. Mai recomandă creștinilor să nu consume alcool. E bine să bea apă, sau cel mult vin amestecat cu apă. La masă recomandă „castitatea cuvintelor". In adevăr e foarte supărător limbajul care nu vrea să țină seamă de exigențe morale. Ar fi mai bine dacă ar recomanda „castitatea cuvintelor" pentru toată viața. La fel recomandă și „castitatea muzicii".

Față de sclavi și de servitori, creștinul trebue să se poarte bine. Tot așa și în comerț și, dacă ar trăi în veacul nostru, ar adăuga — și cu prilejul alegerilor.

Ocupându-se de problema distracțiilor, spune că la teatru se pot învăța mai mult lucruri rele. Nu impune să nu meargă, dar de sigur l-ar bucura. In capitală, un distins arhitect profesor universitar a mers la teatru o singură dată — când s'a dărâmat o aripă și a trebuit să ia măsuri de ameliorare.

Spre mai marea mea nemulțumire, recumandă cu multă căldură sportul și chiar mai mult, zice că nici femeile nu trebue oprite de a face sporturi. Nu le permite să ia parte la curse publice, dar încolo le lasă deschisă calea spre orce sport.

Ocupându-se de problema femenină, e de părerea bisericii — că cea mai superioară formă de viață e în castitate, dar la acest ideal ajunge un număr limitat de credincioși. Pentru marea majoritate recomandă căsătoria. Referitor la această problemă, gnosticii aveau două soluții: 1. unii crezând că Isus a dat deplină libertate și a murit pentru păcatele noastre, își permiteau orce; 2. alții, spunând că Isus n'a fost căsătorit rămâneau cum e, mai recomandabil celibatari. Clemente Alexandrinul recomandă celibatul pentru cei cu vocație religioasă, și căsătoria pentru marea mulțime. Divina pedagogie a dascălului din

[1] Pedagogul 1, 19.
[2] Pedagogul 2, 10.
[3] Pedagogul 3, 3.

In memoria lui Ion Al. Lapedatu

— Comemorarea şi sărbătorirea dela Braşov —

Manifestaţie culturală, demnă şi impunătoare, s'a desfăşurat, la serbătoarea Intrării în Biserică, în istorica cetate a ortodoxiei române, în Braşovul vechilor noastre tipărituri bisericeşti.

Cărturari în mare număr, figuri marcante din toate păturile sociale, din Braşov, din celelalte oraşe ardelene şi din ţara întreagă, alături de iluştri reprezentanţi ai bisericii, au coborât în bătrânul şi în veci tinerul şi românescul oraş, străjuit de maestoasa Tâmpa, să aducă prinos de recunoştinţă memoriei fostului profesor şi luptător naţionalist *Ion Al. Lapedatu*, şi în cadrul acestei comemorări să sărbătorească pe vrednicii fii ai celui dispărut, pe fraţii gemeni *Alexandru* şi *Ion Lapedatu*, la împlinirea vârstei lor de 60 de ani.

Serviciul religios, la biserica sfântul Nicolae, a fost săvârşit de I. P. Sfinţitul Mitropolit *Nicolae*, asistat de P. S. Episcop *Nicolae* al Clujului şi înconjurat de un sobor al preoţilor braşoveni în frunte cu venerabilul protopop *Dr. Iosif Blaga*. O impresionantă predică a rostit Inaltul chiriarh dela Sibiu, preamărind în acelaş timp amintirea mult regretatului profesor Ion Alexandru Lapedatu.

După serviciul divin şi după un pios pelerinaj la mormântul din Groaveri al lui Ion Al. Lapedatu, unde soborul de preoţi, în frunte cu I. P. Sf. Mitropolit, a oficiat serviciul religios, iar actualul director al liceului *I. Moşoiu* a rostit un pătrunzător cuvânt de pomenire, asistenţa s'a îndreptat spre sala festivă a liceului ortodox „Andrei Şaguna", unde s'a ţinut festivitatea în cinstea fraţilor *Alexandru* şi *Ion Lapedatu*.

Festivitatea a deschis-o cuvântul pronunţat de I. P. S. Mitropolit *Nicolae*, care a patronat această comemorare şi serbare. (Discursul îl redăm în altă parte a foii). Tot I. P. S. Sa a citit *mesajul*, cu patriarhiceşti binecuvântări, trimis, cu acest prilej, de I. P. S. Patriarh *Miron*.

Au mai vorbit mulţi alţi distinşi fii ai neamului şi ai bisericii; între dânşii dnii profesori: *I. Lupaş*, — sfârşind prin adevărul din cuvântul biblic: *Prin fiii săi se va cunoaşte omul;* apoi vorbeşte *Ştefănescu-Goangă* rectorul universităţii din Cluj, şi *C. Lacea*, cari au înmânat celor sărbătoriţi, precum şi directorului liceului, dlui I. Moşoiu, o voluminoasă lucrare, de însemnătate istorică, şi închinată drept omagiu serbătoriţilor.

Dl *Ion Lapedatu* a răspuns, în numele său şi al fratelui său, mulţumind tuturora pentru cuvintele adresate. Am fost crescut — spune vorbitorul — ca toţi contimporanii mei sub pavăza *bisericii şi în spiritul iubirii de neam şi lege*, şi am avut astfel toată forţa morală ca să rezist în mediul atât de străin sufletului nostru din capitala Ungariei şi să adun pentru mine numai aceea ce-mi putea fi de folos pentru scopurile viitoare ale vieţii.

La masa frăţească, dată la cercul militar, au închinat în sănătatea fraţilor Lapedatu: Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit *Nicolae*, dl general *Rosetti*, prefectul judeţean dl *Iancu Nan* ş. a.; le răspunde, în avântate cuvinte, dl *Alexandru Lapedatu*, relevând către sfârşit că în deosebi tineretul nostru trebue să pătrundă senzul sărbătoririlor de acest fel, căci dacă vremea distruge fiinţa materială a omului, ea nu acopere nimic din ceea ce el a lăsat bun şi folositor, ca activitate spirituală, morală şi naţională, ca muncă modestă şi onestă, conştiincioasă şi devotată, pozitivă şi constructivă în aceleaşi domenii: aceste învăţăminte fac senzul şi rostul comemorării şi al serbătoririi de astăzi.

Străinul tot străin

Pastorala prin care ierarhii ortodocşi din Ardeal îndeamnă poporul să se păzească de prorocii mincinoşi ai comunismului, a trezit în toată presa românească şi creştină o unanimă aprobare şi raliere.

Era de aşteptat ca măcar pe această chestiune să vedem şi din partea presei catolice din România, dacă nu o aprobare şi o bucurie, măcar o tăcere cuviincioasă, care ar fi însemnat o recunoaştere că de astădată nu poate să critice o atitudine a Bisericii ortodoxe române. Dar credinţa aceasta a noastră s'a dovedit o naivitate. Catolicismul stă cu mult mai jos, în privinţa loialităţii, decât cele mai pesimiste estimări ale noastre.

Din vârful „Farului Nou", în care se agită inutil şi neobservat familia italianului Frollo, un anume Morus, cine ştie şi el de pe ce meleaguri naufragiat în marea noastră românească, se dedă la fel de fel de exhibiţii de scolastică confuză, năduşindu-se să demonstreze că Pastorala dela Sibiu n'ar fi... aşa şi pe dincolo, cum au fost enciclicile sociale ale papilor Leon XIII şi Pius XI.

Nu ne gândim să destrămăm şubreda şi inconzistenta înşirare de afirmaţii a dlui Morus din Farul invizibil. Deşi ar fi un deliciu rar pentru cititorii ziarului nostru. Ar putea contempla o mostră clasică de vicleşug iezuitic în judecată, vicleşug care se demască îndată în contraziceri şi minciuni patente.

Căci ce atenţiune mai merită afirmaţia că în Pastorala ierarhilor ortodocşi nu se vorbeşte de viaţa viitoare, când se spune în ea atât de clar despre comunism că «pretinde că omul nu e decât trup, lipsit de suflet, şi toate trebuinţele omului s'ar fi oprind la: mâncare, beutură, îmbrăcăminte şi adăpost şi dincolo moarte — aşa zic prorocii cei mincinoşi ai bolşevismului — nu mai e nimic, totul e aici pe pământ»? Nu se vorbeşte apoi într'un pasagiu întreg despre viaţa viitoare, deducându-se din credinţa în ea atitudinea omului faţă de bunurile pământeşti? «A ne lega sufletele numai de bunurile acestei vieţi şi a uita de viaţa cea veşnică ce ne aşteaptă, înseamnă a ne perde sufletul, care este mai de preţ decât toate bogăţiile lumii», zice admirabil de duhovniceşte şi de creştineşte Pastorala ierarhilor ortodocşi.

Dlui Morus nu-i place că ierarhii ardeleni afirmă credinţa în trăinicia neamului românesc cât va dura lumea. „Probabil uitând PP. SS. Lor de veşnicia supranaturală s'au gândit numai la vorba aceea că: *românul are şapte vieţi în pieptu-i de aramă şi în veci nu piere*. Asemenea confuziuni şi răstălmăciri viciază întreagă logică internă a acestei pastorale».

Cum poate cineva să răstălmăcească cu o asemenea perfidie mistică sensul unei pastorale a cărei idee centrală este tocmai valoarea netrecătoare a sufletului şi legătura lui cu ţintele supranaturale ale vieţii?

Dar ierarhii ardeleni vorbesc nu numai ca ortodocşi, ci şi ca români. Intre neam şi credinţa creştină nu-i nici o contrazicere în ortodoxie. Un catolic nu poate vorbî aşa, înţelegem; mai ales când îl cheamă Morus şi când neamul despre care vorbeşte e cel românesc.

Numai pentru a găsi nod în papură, obiectează dl Morus că în Pastorală nu vorbesc ierarhii ortodocşi contra avortului. Doar nu era vorba de avort, ci de comunism. De unde apoi această mare dragoste pentru căsătorie într'o confesiune, pentru care căsătoria e socotită un lucru inferior pe care trebue s'o evite preoţii şi este o legătură care se închee numai prin consimţământul părţilor şi unde în sfârşit nu uniunea mistică spirituală este dătătoare de ton, ci unirea carnală? Ca şi în problema naţiunii, aşa şi în cea a căsătoriei, numai ortodoxia are o concepţie înălţătoare, pozitivă şi consecventă, pe când catolicismul e plin de echivocuri şi de nesinceritate.

Iezuitismul dlui Morus se demască deplin şi în a treia obiecţiune, acuzând Pastorala că îndeamnă poporul să ţină la bunuri şi să le sporească fără a-i arăta şi limitele creştine ale posesiunii şi folosirii lor: omul este adecă numai girantul bunurilor, Dumnezeu este proprietarul lor adevărat şi omul are să le folosească în conformitate cu voia Lui, făcând mai ales milostenii. Lucrul acesta îl spune însă clar Pastorala: „Bunurile pământeşti le stăpânim ca nişte *ispravnici* vremelnici (dl Morus nu înţelege cuvântul ispravnic, ci numai pe cel de girant) ai lui Dumnezeu, *având să-I dăm seama de felul cum le-am întrebuinţat*. Grija noastră cea de căpetenie trebue să fie grija pentru sufletul nostru, care e comoara cea mai scumpă ce ne-a încredinţat-o bunul nostru Părinte ceresc şi cu care putem întra în viaţa cea veşnică". De altfel putem aminti că mult lăudatele enciclici papale n'au împedecat clerul spaniol să acumuleze avuţiile cele uriaşe şi n'au salvat nici una din ţările catolice. Centrul german al cărui program se inspira din enciclicile papale, n'a făcut nimic nici el pentru împedecarea comunismului.

E semnul unei mari mărginiri intelectuale să te legi de forma unei cărţi, a unui articol şi să o consideri măsură după care să măsori orice altă carte, orice alt articol în aceeaş chestiune. Dl Morus nu mai vede dincolo de enciclicile

---

Alexandria se închee cu un imn, care pare a fi cea mai veche poezie pedagogică creştină. Pentru importanţa istorică şi pentru valoarea literar-pedagogică pe care o reprezintă, încerc s'o traduc (menţionez că încă nu s'a publicat în traducere românească. In opul cit. a lui M. Bulacu e tradus un fragment):

Zăbala de mânzi ignoranţi, azil de păsări cari nu sboară, salvarea sigură a corăbiilor, păstor de miei regeşti, aseamănă, copiii tăi cu simplicitatea pe care o cântă cu sfinţenie, pe care o celebrează fără viclenie cu gura lor fără răutate, Hristos, ghidul copiilor, Regele sfinţilor, verbul invincibil al Tatălui prea înalt, pritana înţelepciunii, susţinătorul lucrurilor, scump pentru eternitate, Isuse, Mântuitorule, din neamul muritorilor păstor, muncitor, cârmă de zăbală, aripă cerească a turmei sfinte, pescar muritorilor pe cari îi mântueşti de marea răutăcioasă, prin sfinţii peşti duşi departe de valuri, vin la viaţa dulce. Condu băeţaşii buni, sfinte Păstor, condu, o Rege, pe băeţii fără păcate. Urma lui Hristos, cale cerească, cuvânt nesecat, eternitate fără sfârşit, lumină eternă, izvor de pietate, deschizătorul drumului pentru viaţa sfânta a cântăreţilor lui Dumnezeu, Hristos Isus, lapte ceresc, presat de sânii fragezi ai unei Fecioare, de graţiile înţelepciunii tale, micii copii cu gurile înfocate, sânt hrăniţi de tine, sânt umpluţi de laptele inteligibil prin roua spiritului. Să cântăm împreună cântece simple, imnuri veridice lui Hristos, rege, salariu sfinţit al doctrinei vieţii, să trimitem numai un copil sănătos. Cor al păcii să aducem lui Hristos popor înţelept, să cântăm toţi împreună pe Dumnezeul păcii.[4]

IV

In ultimul capitol al foiletonului nostru, ne vom ocupa cu doctrina pentru care nu e numărat în şirul sfinţilor, cu gnoza. „Iată cele 3 note cari caracterizează[5] gnostica noastră: întâi contemplaţia, apoi împlinirea perceptelor şi în fine îndrumarea oamenilor spre bine". Ea nu e dată însă tuturor, e numai pentru câţiva oameni înzestraţi de Dumnezeu cu alese calităţi intelectuale şi morale. Ca o formă ideală de viaţă şi de cunoaştere o doresc mulţi şi ar voi să i se conformeze, dar nu ajung. Gnosticul imită pe Isus, atinge binele veritabil şi practică virtuţile. „Gnosticul se roagă în orce moment, chiar gândindu-se şi unindu-se mistic cu Dumnezeu prin iubire. El va cere iertare dela cei pe cari i-a jenat, apoi va cere harul de a face bine altora, de a nu mai greşi, de a înţelege creaţiunea şi conducerea lumii după Mântuitorul, apoi, devenit curat cu inima, va fi imitat în contemplarea fericită prin cunoaştere, care e după Fiul lui Dumnezeu „faţă în faţă". Inţelege Scriptura care zice „Postul e bun cu rugăciune" (Tob. 12, 8).[6]

Gnosticul nu e numai de o moralitate exemplară, ci e în acelaş timp şi un adânc cunoscător al lumii şi al misterelor ei. Gnosticul va cunoaşte întâi de toate ştiinţele umane şi prin „ştiinţe umane" Clemente Alexandrinul înţelege filosofia greacă. Va mai cunoşte astronomia, şi pe cât posibil toate ştiinţele umane.

In ce raport stă gnoza cu credinţa? Credinţa e deasupra cunoştinţelor umane. Ea ne ajută să pătrundem tainele universului. E însă inferioară gnozei. In ascensiunea spre suprema formă de raţiune şi de moralitate care e gnoza, credinţa e treaptă de o importanţă nu prea mare. Gnoza e desăvârşirea omului prin cunoaşterea lucrurilor divine şi prin rigorism moral, după verbul divin. Credinţa consideră ceva mai mult de natură empirică, spunând că prin credinţă se afirmă existenţa lui Dumnezeu, dar nu se dovedeşte. Credinţa nu duce la lumină, pe când gnoza e lumină. Aceste capitole despre gnoză, sânt cele mai grave abateri dela creştinism din întreaga operă a lui Clemente Alexandrinul. [Sfârşit]

[4] Pedagogul 3, 17, 88—101.
[5] Stromata 2, 10, 46.
[6] Stromata 2.

Organizaţi Reuniuni de femei

Voci din preoţime

Politică şi mişcare naţională

De-o vreme încoace se discută, cu din ce în ce mai multă insistenţă, dacă este bine, ca preoţii să facă, sau să nu facă politică.

Unele ziare s'au grăbit să dea răspunsuri pripite şi tendenţioase — în sensul intereselor pe cari le deservesc — acestei probleme de importanţă capitală, fără ca să analizeze, cu suficientă atenţie şi competinţă, noţiunea de „politică" în sine şi în adevăratele ei aspecte sociale, pe cari le-a luat în decursul istoriei.

Vom încerca noi, cu toată modestia şi, mai ales, cu toată obiectivitatea, să punem şi să analizăm această problemă, subliniind, la urmă, concluziile cari se desprind în chip firesc din ea.

Cuvântul „politică" este de origine grecească şi la început însemna preocuparea de treburile cetăţeneşti, sau, cu alte cuvinte, îngrijirea de bunul mers al ţării. La greci se chema că fac politică aceia, cari se îndeletniceau cu chestiunile privitoare la propăşirea cetăţii, sau a comunităţii din care făceau parte. Aşa dar, la ei a face politică era nu numai un lucru frumos din partea oricărui bun cetăţean, ci era deadreptul o datorie a lui. Şi, cum cetăţeni cu deplinătatea drepturilor publice erau numai oamenii cu un anumit cvantum de avere, politica era privilegiul celor cu stare, al oamenilor serioşi şi cu greutate. Nu era îngăduit oricărui aventurier,

papilor Leon XIII şi Pius XI. Pastorala ierarhilor ortodocşi nu foloseşte forma şcolărească şi pedantă, înţepenită în definiţii, a enciclicilor papale. Ea nu se adresează mai multor neamuri, pentru cari trebue să cauţi un limbaj mai incolor şi în care să nu poţi da glas şi iubirii de neam. Ea se adresează de ierarhi români poporului român, în limbajul bisericesc tradiţional plin de dulceaţă părintească şi de imagini consacrate. Ea vorbeşte românește şi bisericeşte. Dar cine vrea să strângă în sistem ideile din ea, găseşte întreagă gândirea creştină

Nu mai inzistăm. Reaua credinţă a acestor străini cari s'au instalat între noi în funcţia arogantă de dascăli, e prea evidentă. Fiţi mai cuvincioşi, domnilor oaspeţi!

Prăznuim ziua de 1 Decemvrie

In vederea sărbătoarei din ziua istorică dela 1 Decemvrie 1918, s'au făcut în anul acesta pregătiri, în condiţii excepţionale, în scop ca manifestaţiile să fie cât mai demne de măreaţa zi a proclamării unităţii naţionale dela 1918.

Praznicul naţional are să înfăţişeze, cât mai grăitor, hotărârea dârză a neamului românesc de a-şi susţinea şi a-şi apăra, prin orce jertfe şi împotriva ori şi cui, moştenirea strămoşească întreagă, neştirbită, — moştenire ce face parte din trebuinţele vieţii noastre şi ale sufletului românesc neînstrăinat.

Festivităţile închinate acestei zile vor avea darul să contribue din nou, în măsură şi mai însemnată, la întărirea conştiinţei ce trebue să ne pătrundă: înălţarea de zăgazuri, tari ca oţelul, în faţa încercărilor de revizionism, ori de unde ar pornì ele. Dovedim astfel, că păstrăm în sufletele noastre duhul în care am crescut şi în care vieţuim: credinţă şi muncă pentru ţară, pentru lege, pentru neam şi Rege şi pentru întreaga comoară a bunelor şi izbăvitoarelor datini şi moravuri moştenite din trecute vremuri.

Prăznuirea, în acest fel, a întrupării năzuinţelor noastre, ale tuturora, ne va înzestra cu îndemnuri nouă, pentru zilele ce vin, întru apărarea sfântului patrimoniu al neamului.

Nimeni să nu lipsească dela manifestarea de solidaritate, care înalţă moralul neamului şi-l duce la izbândă.

*

La **Sibiu,** *programul serbării se va desfăşura sub patronatul I. P. S. Sale Mitropolitului* **Nicolae** *al Ardealului.*

După slujba religioasă din catedrală, publicul, încolonat în mijlocul drapelelor, va manifesta în faţa Inaltului Chiriarh, preşedinte al Ligii Antirevizioniste secţia Sibiu, apoi prin strada Mitropoliei, Piaţa Regele Ferdinand, strada Regina Maria, se va aduna la sala Thalia, unde se va desfăşura un program ales, cu coruri, orchestră, conferinţă etc.

Probleme-Recensii-Comentarii

Invaţă ce e bun şi dela duşman! — Pentru bună starea bisericii şi pentru soarta şi viitorul aşezămintelor naţionale ce la avem, ar trebui să desfăşurăm un interes cu mult mai viu, luând pildă dela cei străini de neamul românesc şi chiar dela duşmanii lui cei mai înverşunaţi.

Acest îndemn vine, în timpul mai nou, şi dela părintele protopop din Orăştie, *I. Mota*, bărbat cu lungă experienţă şi cu mare dragoste de neam şi lege. Prea Cucernicul părinte a scris, de curând, într'un mare ziar:

«*Eu propovăduesc şi azi ce am propovăduit totdeauna: Invaţă, române, ce e bun şi dela duşmanul tău cel mai straşnic!*» Şi, ca exemplu, arată: alipirea dârză a jidovimii faţă de religia sa, ascultarea necondiţionată faţă de conducătorii săi, precum şi jertfele mari aduse în scop ca slujitorii săi şi sinagogele, ca izvoarele sale de viaţă dătătoare, să fie în situaţie cât mai înfloritoare şi să poată trăi şi muncì numai pentru slujba lor, lucrând la ţinerea neamului la olaltă şi la îndrumarea lui în toate amănuntele ei: cum şi ce să facă în mijlocul altor popoare, ca să trăească mai bine ca acelea...

Intorcând privirea spre stările noastre, părintele protopop urmează:

„Ce dăm noi românii pentru biserica noastră, cea mai presus de sfântă faţă de toate sinagogile evreeşti? La noi sânt parohii, în care credincioşii nu dau nici bir de un leu pe an de familie, — doar ce se adună cu discul în Dumineci şi sărbători.

„In alte parohii „darea de cult" (birul pentru nevoile bisericii), e 1 leu pe an de familie. Abia în puţine parohii mai de frunte e 2 lei, 5, sau 10 pe an, de familie. Ce să te mai miri dar, că sfintele noastre biserici sânt aşa de sărăcuţ împodobite şi slujitorii lor apăsaţi de nevoi, care le taie aripile acelui avânt, pe care ar trebui să-l aibă întru împlinirea slujbei lor...

„O dovadă: In anul de faţă, arhiepiscopia de Sibiu a hotărât să urce „sidoxia" (darea pentru susţinerea organizaţiei generale a bisericii) dela un leu de familie pe an, la 5 lei. Intr'o casă cu 2—3 copii, ar însemna abia acum 1 leu de suflet pe an!

„Şi organizaţia bisericii doar atâtea cere să-i dai şi ei! Totuşi, consiliile parohiale „resping" cererea...

„Insă, pentru ca biserica să ne fie cârje sfântă şi tare, cu *altă* înţelegere să ne apropiem de ea şi să întâmpinăm cererile ei, — căci ceea ce ei îi dăm, nouă şi fericirii noastre dăm!" —

Cei vizaţi, să se gândească şi, mai ales, să lucreze în consecinţă.

*

Sfinţirea petrii fundamentale a bisericii din Reciu. — Credincioşii din *Reciu*, protopopiatul Mercurei, s'au apucat de zidirea unei noui biserici. Serbarea sfinţirii petrii fundamentale s'a ţinut Sâmbătă în 21 Nov. a. c. Delegatul I. P. S. Sale P. C. Sa păr. consilier *Tr. Scorobeţ* împreună cu protopopul Miercurei şi preoţii cercului pastoral, au îndeplinit actul sfinţirii petrii fundamentale, în prezenţa credincioşilor şi a reprezentanţilor prefecturii judeţului Sibiu, a cercului cultural învăţătoresc. La frumoasa serbare au participat preotul luteran şi directorul şcolii săseşti din Reciu. După actul sfinţirii a fost o masă comună, pregătită de reuniunea femeilor ortodoxe. A făcut bună impresie cuvântarea preotului *lutheran*, care a declarat că populaţia săsească va da mână de ajutor la zidirea bisericii ortodoxe, care se înalţă în strada principală, lângă şcoala de stat. Preotul *C. Haşcău* a adus mulţumiri donatorilor, cari au contribuit la fondul de zidire, printre cari dl *N. Mănăţiu* din Galaţi cu o donaţie de Lei 100.000, negustorul *I. Ghişoiu*, prefectul *Dr. N. Regman*, cu sume importante şi alţii.

Antreprenorul *Lorenţ* din Sălişte şi-a exprimat bucuria că s'a apucat de zidirea noului altar în condiţii de înălţare sufletească şi speră că într'un an de zile biserica din Reciu să poată fi sfinţită şi predată sacrei ei misiuni.

Să le ajute Dumnezeu!

*

Conferinţă preoţească. — Preoţimea ortodoxă română, din protopopiatul *Mediaş*, s'a într'unit în conferinţă de toamnă, în ziua de 19 Noemvrie 1936, în Mediaş.

La ora 9 a. m. s'a oficiat serviciul divin: utrenie, sfânta liturghie, chemarea duhului sfânt şi parastas pentru Mihai Vodă Viteazul.

Trecând la sediul protopopesc P. C. părinte protopop *I. Crăciun*, într'o frumoasă cuvântare, descrie situaţia în care ne găsim, arătând rolul preotului de azi: „Acel preot — spune P. C. Sa, — care nu va căuta să-şi pună munca şi energia sa în mai mare măsură ca până acum în serviciul bisericii, a aşezămintelor şi intereselor inerente misiunii bisericii care este lăţirea cuvântului lui Dumnezeu şi formarea convingerilor religioase, acel preot nu-şi cunoaşte misiunea".

Intrându-se in ordinea de zi părintele *A. Băcilă*-Curciu, citeşte tema: Ortodoxia şi necazurile ceasului de acum (secte, comunism, revizionism). Recenzia lucrării a făcut-o părintele *I. Popoviciu* şi părintele *Ch. Marcu*, cari arată că lucrarea a fost bine tratată.

Părintele *I. Telea*-Copşa-mică citeşte tema: Rolul preotesei în viaţa culturală şi socială a satelor. Recenzia lucrării au făcu-o părintele *M. Maier* şi părintele *I. Gligor*. Cu observările făcute de către recenzenţi, lucrarea e declarată de reuşită.

După rezolvarea mai multor chestiuni de caracter religios şi administrativ, conferinţa s'a închis.

Temele, amintite mai sus, au dat naştere la vii discuţii. Adevărat că sânt multe greutăţi de învins, dar râvna şi stăruinţa ce le avem, va face ca realizările fericite să fie cât de mari. Ne preocupă în deosebi sectele, organizate, susţinute, sistematizate. Un contact, strâns între noi şi cel misionar, va învinge orce pericol.

Pr. *M. Maier.*

*

Cerc religios. — Duminecă, 22 Nov. a. c. la ora 3 p. m., s'a ţinut cercul religios săcelean în parohia *Târlungeni*-Braşov. Au fost de faţă preoţii: Toma Giurgiu, Traian Banciu, Iancu Bărbat, Victor Marin, Daniil Purcăroiu, Silvestru Garcea, Ioan Stelea şi Gh. Maxim.

S'a oficiat în sobor vecernia cea mare, în faţa unui numeros public, la sfârşitul căreia părintele *Silvestru Garcea*-Cernatu a predicat despre parabola sămănătorului. Sf. Sa aminteşte de doctrina comunismului ai cărei apostoli sânt „sămănători răi", sămânţa lor fiind otrăvitoare de suflet. Arată cât sânt de primejdioase roadele acestui deşanţat flagel, născut în Rusia şi continuat în vremile din urmă în falnica Spanie, pe care, cu multe din operele sale de artă, a prefăcut-o în ruină. Comunismul, spune Sf. Sa, atacă actuala alcătuire a ordinei de stat, apoi biserica cu toate tradiţiile sale, familia şi dreptul de proprietate particulară. Sf. Sa îndeamnă poporul să formeze zid puternic de apărare împotriva acestui pericol.

Ca încheere părintele *Iancu Bărbat*, parohul local mulţumeşte preoţilor pentru prilejuirea de bucurii duhovniceşti, precum şi credincioşilor pentru participare la sfânta slujbă.

Pr. *S. G.*

---

oricărui necunoscut şi neisprăvit să facă politică, adecă să se amestece în treburile statului. La greci politica era sinonim cu viaţa de stat.

Cu dispariţia statelor greceşti a eşit din uz şi acest termen; noţiunea, pe care o îmbrăcase el, primind la celelalte popoare diferite numiri, ca spre pildă la romani: vis publica.

Cuvântul: politică, în derivaţia lui grecească [fr. politique, engl. politics, germ. Politik, ital. politica] reapare abia târziu de tot, în apus, odată cu noul [?] sistem de stat: democraţia.

In statele cu structură parlamentară noţiunea de „politică" nu mai are însă, ca la greci, senzul acela superior, moral, totalitar, de „a te preocupa de chestiunile de interes obştesc, a lua parte la conducerea statului", ci unul mult mai restrâns şi de o foarte dubioasă calitate morală. A face politică însemnează acum: a-ţi exercita un drept în legătură cu votul, adecă a vota, a fi ales şi a deţinea o slujbă în virtutea aparţinerii unei majorităţi eligibile. Deci, se poate spune că face politică despre cel care votează, adecă despre alegător; despre cel ales, adecă despre deputat, senator, consilier, primar; ca şi despre cel care este membrul unui partid pe cale de a venì la putere, sau chiar ajuns, adecă despre ministru şi prefect.

Dacă luăm bine seamă, această expresie de „politică" nu este aplicabilă tuturor celor trei puteri [sau funcţiuni, după cum consideri concepţia statului-scop, sau a statului-mijloc] ale statului; ci: 1. în întregime numai puterii legislative, 2. pe jumătate celei executive, şi 3. deloc puterii judecătoreşti. De exemplu: 1. despre orice parlamentar se poate spune că este un om politic şi că face politică; 2. dintre cei cari formează puterea executivă, se pot zice aceste lucruri numai despre cei cari au intrat în ea prin mijlocirea, sau în virtutea votului, adecă despre miniştri, prefecţi, primari şi consilieri, dar nu se poate zice că este om pelitic, ori că face politică despre un ofiţer, despre un poliţist, despre un un funcţionar administrativ de carieră [notar, primpretor] etc... şi 3. în sfârşit nu poţi zice aceste lucruri despre nici un membru al puterii judecătoreşti [aceasta în mod ideal].

Iată aşa dar ce sferă restrânsă are noţiunea „politică" în această a doua ipostasă istorică a ei, în statele democrate.

Dar nu numai atât, ci a pierdut enorm şi din valoarea morală, pe care o avea la greci. De pildă: ciomăgaşii partidelor politice fac şi ei politică; propagandiştii, cari debitează toate minciunile şi împart alegătorilor bani şi beuturì spirtoase numai ca să-i ademenească, membrii de încredere, cari fură voturile, parlamentarii, cari mijlocesc cele mai murdare afaceri, miniştrii, cari trădează interesele ţării pentru profitul lor personal, fac şi ei politică ş. a. m. d.

Aşa dar senzul prim al noţiunii „politică" în statele democrate a fost acela: exercitarea unui drept în legătură cu votul.

Insă, cum exercitarea acestor drepturi nu s'a făcut mai niciodată şi nicăiri în chip drept şi cinstit, pentru că era mai rentabil altfel, noţiunea „politică" a căpătat îndată un alt senz, de data aceasta deadreptul urât şi murdar: exploatarea votului universal, adecă scoaterea a cât mai multor profite de pe urma lui, indiferent mijloacele.

Această exploatare făcându-se prin mijlocirea partidelor politice, — pe cari cineva le-a definit aşa de precis şi desăvârşit: societăţi anonime de exploatarea votului universal — „politică" a ajuns azi a fi egal cu: partidism, învârteală, afacere.

Acesta esté ultimul senz al cuvântului „politică". Şi este unul oribil. Pentrucă are în sine, cuprinde ca pe ceva al său, toate mârşăviile cari au încreţit chipul Europei democratice, începând cu Stavinsky francezilor şi sfârşind cu Skoda noastră.

Prin urmare „a face politică", pentru un preot însemnează a lua şi el parte, alături de toţi amoralii partidelor politice, la exploatarea votului universal şi, în ultima analiză, a poporului. Ceea ce nu cadrează de loc cu rostul spiritual şi sfânt al chemării lui! Căci nu există şi nu poate exista compatibilitate între slujba de preot şi politică. Ori o faci, şi atunci nu mai eşti preot, ori eşti preot, şi atunci nu mai poţi face politică! Pentrucă în realitate a face politică aceasta însemnează: a exploata votul poporului, iar nu ceeace am dorì noi, ori ceeace ar fi ideal să însemneze: a lua parte la conducerea statului. Semnificaţia aceasta ideală aparţine trecutului îndepărtat. Astăzi, politică nu mai este sinonim cu viaţă de stat. Ea e doar o faţă, şi nu cea mai frumoasă a vieţii publice. Ci dimpotrivă! De aceea greşesc cei cari susţin, că preoţii sânt obligaţi a face politică, pentru a nu lăsa conducerea statului pe mâna tuturor nechemaţilor şi chiar a străinilor. Până acum n'au făcut şi totuş au lăsat-o? Şi apoi în ce ţară din lume s'a văzut preoţimea pătrunzând în politică, în massă, cu scopul de-a o înnobila şi de a lua apărarea poporului exploatat?

Pretutindenea unde preoţii au intrat în politică, în loc să-i ridice nivelul, s'au coborât dânşii la nivelul ei aşa de scăzut, — poate, nu atât din pricina firii omeneşti celei schimbătoare, cât din pricina sistemului viciat [e vorba de democraţie]; — şi de aceea în toate ţările, în cari politica a dus la anarhie (aceasta-i calea ei firească), cei dintâi cari au tras consecinţele au fost preoţii.

Şi pentru vina lor de-a nu se fi opus politicii.

Căci repetăm: politica a dus totdeauna la anarhie, acolo unde nu a întâlnit o mişcare naţională, care să i se opună.

Politica-i un microb social, care incubat în corpul unui popor produce toxine ucigătoare (anarhii), dar indirect — trezind instinctul naţional de conservare şi silind naţiunea să se apere — produce şi antitoxinele salvatoare de neam, adecă mişcările naţionale.

Ce este o mişcare naţională?

Este ridicarea unei naţiuni perfect conştiente de sine împotriva unor cauze, cari îi stânjenesc desvoltarea normală sau chiar îi primejduesc existenţa, şi aşezarea ei într'un cadru firesc de viaţă naţională; sau mai precis: eşirea din

După congresul dela Iaşi al Asociaţiei clerului ortodox

S'a vestit în Numărul trecut al Telegrafului Român că în zilele de 18 şi 19 Noemvrie s'a ţinut la Iaşi congresul Asociaţiei clerului ortodox.

In afară de cadrul festiv, de cuvântările înaripate ale diferitelor societăţi, cari au fost reprezentate, sânt vrednice de reţinut din ziua primă a congresului declaraţiile făcute de dl *Iamandi*, ministrul cultelor.

Dsa a făcut un întreg expozeu asupra celor ce are de gând să realizeze în calitate de titular al cultelor. A mărturisit ministrul, *că este animat de un adânc duh al credinţei în Hristos; că este convins de marea misiune pe care Biserica ortodoxă o are de îndeplinit în mijlocul poporului românesc;* a recunoscut imperioasa nevoie ca Biserica ortodoxă să intre în drepturile ei de Biserică dominantă a României. Deci s'a făgăduit ca slujitorilor acestei Biserici să le acorde toate drepturile ce li se cuvin.

Preoţimea ortodoxă nu poate fi ţinută într'o situaţie umilitoare, ci va trebui ridicată în rândul slujbaşilor de stat. Pe lângă îmbunătăţirea de salariu realizată până acum, se vor face şi alte noi îmbunătăţiri.

Conferinţa profesorului V. Iordăchescu

O altă chestiune importantă, pe care aş vrea s'o remarc aici, este admirabil documentata conferenţă a păr. profesor de teologie *V. Iordăchescu*, despre: *Biserică şi comunism.*

Cu o stăpânire desăvârşită a materialului, cu o competenţă impecabilă, cu pătrundere fără egal a problemei, părintele profesor V. Iordăchescu, în faţa unei săli tixite atât de mulţimea preoţilor congresişti, cât şi a intelectualilor din Iaşi, pe cari această problemă de o actualitate şi imimportanţă atât de covârşitoare, i-a atras, şi-a desvoltat tema în atenţiunea generală.

Distinsul conferenţiar a mânecat dela constatarea că epoca noastră este caracteristică prin marile probleme sociale ce se pun la ordinea zilei. Continuă apoi spunând că se pune în discuţie dstăzi, nu un aspect secundar al vieţii sociale, *ci chiar cele mai adânci temelii ale organizaţiunilor omeneşti.* In jurul acestor temelii primordiale se poartă discuţiuni şi controverse, pretinse ştiinţifice.

Unul din curentele sociale care a căutat prin alcătuiri nouă să răstoarne ordinea socială ce are la bază perceptele Evangheliei lui Hristos, este comunismul.

Ce este şi ce pretinde comunismul?

Este o nouă alcătuire socială, a cărei doctrină a formulat-o R. Marx şi care doctrină are la bază aceste două concepţii: *materialismul istoric* şi *teoria plusvalutei.*

Materialismul istoric pretinde, că toate fenomenele sociale sânt comandate de consideraţiuni economice. Când fenomenul economic sufere o schimbare, se vor schimba fatal şi celelalte manifestaţiuni sociale ale umanităţii, ca religia, ştiinţa, arta, obiceiurile etc.

Teoria aceasta, a *materialismului istoric*, e însă desminţită chiar sub ochii noştri. In zilele de azi când economicul este la ordinea zilei, orientarea filosofiei, a religiei şi-a ştiinţei este tocmai contrarie. Cugetarea umană se îndreaptă spre concepţia spiritualistă despre lume, omul îşi caută echilibru şi sprijin în cele sufleteşti.

A doua concepţie a comunismului este teoria despre plusvaloare.

După R. Marx valoarea este de două feluri: valoare de uz, aceea care răspunde unei nevoi omeneşti, şi valoarea de schimb care nu atârnă de valoarea de uz.

După Marx, *valoarea unui lucru se măsoară potrivit cantităţii de muncă, ce se încorporează în acel lucru.* Să fie adevărat acest lucru? Nicidecum!

Teoria lui R. Marx cade şi cu ea tot ce a clădit el în această legătură.

Aceasta nu însemnează că Biserica cu învăţătura ei socială nu recunoaşte muncii valoarea ce i se cuvine. Invăţătura creştină cere chiar ca munca să fie răsplătită cu bună dreptate.

Or comunismul contestă Bisericii preocupări de acest fel, drept urmare, el nu se opreşte numai pe terenul economic, ci atacă religia, pe care vrea s'o scoată din inimi, ideea de naţiune pe care o ureşte şi ideea de familie pe care vrea s'o distrugă. Cele ce s'au petrecut în Rusia nu de mult şi cele ce se petrec acum în Spania, sânt dovezi strigătoare la cer.

O concepţie socială, orcare ar fi, nu poate atârna în aer, ci are nevoie de un temei metafizic.

Fundamentul metafizic al comunismului este teoria materialistă a istoriei.. Suprema valoare a umanităţii stă în bunurile ei materiale! Celelalte valori ca familie, religie, cultură, atârnă de factorul economic. Aici este cheia concepţiei comuniste. Ori s'a văzut mai sus că, materialismul istoric se desminte chiar în zilele noastre. O astfel de concepţie ne-ar duce la ruină.

Biserica cu luminile credinţei, trebue să se ridice astăzi mai mult ca oricând, îndemnând omenirea pe cărările înălţării către valorile spirituale, singurele capabile de-a ferici sufletul omenesc.

Preot **Gh. Secaş**
misionar eparhial.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. Inalt Prea Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a plecat Luni, în 23 l. c., la Bucureşti, pentru a participa la şedinţele Sf. Sinod, ear Joi, în 26 l. c., s'a înapoiat la reşedinţa Sa.

Şedinţă festivă. Societatea de lectură „A. Şaguna", a studenţilor Academiei teologice din Sibiu, învită la şedinţa festivă ce se ţine Luni, 30 Noemvrie 1936, în memoria patronului ei, în Aula academiei. Inceputul la ora 6 p. m. — Intrarea liberă. — Donaţiile în bani pentru sporirea bibliotecii societăţii se primesc cu mulţumită şi vor fi publicate pe cale ziaristică. — Program: Prof. *Grigorie T. Marcu:* Cuvânt de deschidere; D. Cunţanu: La mormântul „Marelui Andrei" (cor); Gh. Malene, preşedinte: Preotul de ieri, de azi şi de totdeauna, — conferinţă; Popescu-Brăneşti: Pe Tine Te lăudăm (cor); V. Popescu: Reîntoarcerea, poezie recitată de Petru Dumitreasă, student anul IV; Gh. Dima: Cu noi e Dumnezeu (cor); M. Rădulescu: Strămunii, poezie recitată de Gh. Bota, student anul I; I. Vidu: Calcă române (cor). — Programul coral va fi executat de corul societăţii, sub conducerea părintelui profesor *N. Topolog.*

Act de mulţămire. Biserica parohiei ortodoxe române *Corbi*-Făgăraş, exprimă mulţămiri credincioşilor ei, cari au contribuit cu diferite sume la ridicarea unei sfinte Cruci pe hotar, şi anume: Nicolae şi Victoria Petrişor 1000 lei; Nicolae şi Sofia Bursan, Canton Ohio 1000 lei; Constantin şi Paraschiva Fărcăşan Bucureşti 600 lei. Apoi celor din Corbi: Ion şi Eufrosina Ganea 1000 lei; Vasile şi Sofia Costea 1000 lei; Ioan şi Paraschiva Costea 500 lei; Chiril Bârsan 500 lei; Gheorghe şi Ana Stanislav 300; Vasile şi Sofia Sârbu 300 lei; Iovu şi Maria Cristean 300 lei; Ioan Gerasim Bursan 250; Paraschiva Petrişor 250; Maria Opriş 250; Ion şi Cornelia Costea 250; Nicolae Costea 200; Terezia Bursan 100. — Dumnezeu să înscrie numele lor şi 'n Cartea Sa, a vieţii de veci. — Pr. *Nicolae Ţeţiu.*

Donaţiuni. In numele dreptcredincioşilor ortodocşi români din parohia Cunţa, aducem mulţumirile noastre adânc simţite următorilor donatori: dna Viorel D. Tilea, a donat pe seama sfintei noastre biserici un costum de haine bisericeşti în valoare de 5500 lei, dna Anda Buta 250 lei, dna Silvia Barna Alba-Iulia 200 lei, dna Lucreţia Tandambur din Buc. Post Centr. cu colecta de 500 lei' cu care s'au cumpărat un stihar cu suma de 900 lei. — Pr. *Vasile Buta.*

Mulţumită publică. Dl *Gheorghe Muntean*, şef perceptor în Timişoara, şi soţia sa *Paraschiva* născută *Grecu*, au dăruit bisericii din *Porceşti* (prot. Avrig), — în amintirea părintelui şi fratelui Nicolae, — o frumoasă şi preţioasă Evanghelie, bogat împodobită cu icoane şi cu copcii de metal aurit. In numele parohiei le aducem cele mai adânci mulţumiri, pentru fapta creştinească, pe care au făcut-o. — Pr. *Toma Dragomir.*

Increstăm cu bucurie faptul că o seamă dintre absolvenţii Academiei noastre teologice răsplătesc mulţumitor străduniile profesorilor lor. Mulţi dintre cei cari au plecat să-şi continue studiile la Facultatea de teologie din Cernăuţi, şi-au dat examenele cu distincţie. Intre aceştia amintim pe părintele *Vasile Coman*, care şi-a trecut în timp de un an examenele cu *distincţie*, iar teza de licenţă şi-a susţinut-o în ziua de 10 Noemvrie obţinând în unanimitate „distincţie". Dorim din suflet ca şi pe mai departe să se poarte acest nume bun Academiei noastre.

Sfinţirea bisericii din Prihodişte, protopopiatul Zarand. Din încredinţarea I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, P. C. protopop *I. Indreiu* din Brad, înconjurat de preoţii Ioan Sipoş din Lunca, Toma Florea din Tomneşti, Ioan Chişu din Steia, Iosif Tisu jun. din Birtin şi preotul local Ştefan Corpadea, la 8 Noemvrie a târnosit, în mod provisor, biserica nouă din Prihodişte, ridicată prin osârdnicia credincioşilor din această comună istorică a vechiului Zarand. La sfârşitul serviciului divin, P. C. protopop a vorbit despre misiunea Bisericii ortodoxe în viaţa neamului şi despre jertfelnicia credincioşilor în ridicarea de altare sfinte. Preotul local face istoricul zidirii acestei noi biserici, aducând mulţumiri tuturor donatorilor. Credincioşii, veniţi din toate satele învecinate, au fost stropiţi cu sfânta aghiasmă. După amiazi s'a ţinut la şcoala primară un concert religios, sub conducerea învăţătorului A. Colf. — Pr. *I. T*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 29 Noemvrie 1936, va predica părintele *Iacob Bozocea.*

Conferinţă publică, în ciclul „Echilibrul vieţii sufleteşti", se ţine Duminecă seara, în 29 l. c., ora 6, în sala prefecturii judeţului Sibiu. Conferenţiază dnul colonel *Titus Carapancea* despre: Erorile judiciare.

Conferinţele F. O. R.-ului şi ale Societăţii ortodoxe a femeilor române, secţia Sibiu, continuă Joi 3 Decemvrie, ora 6 d. m. în Aula Academiei teologice „Andreiane", când va vorbi dl *N. Grosu*, profesor la liceul „Gh. Lazăr", despre: „Renaşterea românească prin idealizare creştină".

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

pasivitate a unei naţiuni, conştiente în chip desăvârşit de drepturile şi misiunea ei istorică şi ridicarea ei, cu mic cu mare, împotriva unui duşman intern — structură socială vicioasă, idee ori persoană, — care-i paralizează desvoltarea normală, sau chiar îi primejdueşte existenţa, cu scopul de a-l îndepărta, fie printr'o revoluţie socială, fie printr'un războiu civil, şi de-a se repune în totalitatea drepturilor sale naţionale.

Dacă este adevărat, că războiul mondial a dat naţiunilor prilej să se aşeze în cadrul unor graniţe firesti şi să se constituiască în state naţionale, nu-i mai puţin adevărat, că singură aşezarea aceasta de natură externă n'a fost suficientă, să le asigure desvoltarea normală. Din punct de vedere intern ele neîntocmindu-şi o aşezare potrivită naturii lor specifice, ci adoptând, ori menţinând şi pe mai departe străina şi artificiala formă de stat: democraţia, au înlesnit infiltrarea în sânul lor a o mulţime de elemente streine şi în special a elementului de distrucţie naţională: a jidanilor, ca şi a unei formule de stat primejdioase: comunismul internaţionalist. Conlucrarea acestor factori „distrugători de naţiune" au dus popoarele în anarhie, ori în pragul anarhiei.

Când nefasta lor acţiune a atins însişi nervii naţiunii [tradiţie, religie, rasă...] unele dintre ele [turcii, italienii, portughezii, germanii şi în urmă spaniolii] au reacţionat. Trezindu-se la vreme, s'au mişcat ca un singur om şi, scuturând de pe sine aceste haine străine [democraţia, socialismul, comunismul] şi lipitorile jidoveşti, şi-au întocmit formele de stat potrivite lor, pentru a putea duce o viaţă autentic naţională. Altele (francezii, românii, belgienii...) sânt abia acum pe calea acestor restabiliri.

Ceeace caracterizează mişcările naţionale, sânt următoarele note vrednice de marcat:

a) Mişcarea naţională nu antrenează întreg poporul unei ţări, ci numai naţiunea ei dominantă;

b) şi numai întreaga naţiune, dela copii şi până la bătrâni, fără deosebiri de vârstă, confesiune religioasă, ori clasă socială (afară bineînţeles de câţiva trădători, orbiţi, indiferenţi, comozi, laşi etc.);

c) rolul principal însă într'o asemenee mişcare îl are tineretul acelei naţiuni. De ce? Pentrucă el este cel dintâi care simte şi reacţionează împotriva stării anormale, ori a primejdiei care ameninţă naţiunea. Şi aceasta din cauza firii lui. Sensibilitatea tinerilor e ageră şi fină, căci n'a apucat să se tocească de asprimile vieţii; apercepţia lor e clară şi curată, adecă nu se face printr'o anumită prizmă; iar reacţiunea, imediată şi promptă;

d) apoi tineretul acesta nu pleacă la luptă deavalma, ci strâns unit în jurul unui om providenţial — cel care a sesizat pericolul şi a dat alarma cel dintâi, — pe care şi-l consacră conducător (duce, Führer, căpitan), îl adorează, îl ascultă şi-i urmează orbeşte;

e) Mişcarea naţională se desfăşoară întotdeauna pe planul componentelor firesti ale naţiunii: adecă „pe linia strămoşilor" (tradiţie), rasă şi religie. Deaceea ea nu-i „experienţă hazardată", ci desfăşurare normală şi naturală de viaţă a unei naţiuni, dar de „viaţă intensificată". Adecă progres.

f) Străinilor le este nefavorabilă. Precizăm: minoritarilor neastâmpăraţi. Este o „punere la punct" a străinilor. Şi în privinţa aceasta se deosebeşte în mod total de mişcările sociale (revoluţia franceză dela 1789, cea rusă din 1917 şi cea spaniolă din anii trecuţi), în cari profitorii sânt întotdeauna străinii (este cunoscut, că 95% din posturile de conducere din U. R. S. S. le deţin jidanii).

g) In ţările, în cari mişcarea naţională tinde să ia puterea pe cale legală, ea îşi formează un organ politic propriu, un „partid" al său, care cuprinde pe membrii ei cu drept de vot. Este greşit însă, ba de-adreptul provocator, să confunzi mişcarea naţională cu organul ei politic. Pentru trei motive puternice: 1. mai întâi mişcarea naţională îşi depăşeşte „partidul", prin faptul că înglobează în sine şi copiii, fetiţele, flăcăii, femeile şi toţi bătrânii naţiunii; 2. apoi recurgerea aceasta la politică nu este pentru mişcarea naţională un scop, ci doar un mijloc vremelnic şi preferat teroarei; 3. şi în sfârşit el nu-i de fapt un partid politic propriu zis, pentrucă prin el nu se urmăreşte exploatarea votului universal în interesul personal al naţionaliştilor, ci, dimpotrivă, stârpirea acestei exploatări. De aceea a lupta în cadrele acestui „partid", nu mai însemnează a face politică, ci a îmbrăca haina morţii, pentru mântuirea neamului.

De câţiva ani în neamul nostru s'a pornit un început de mişcare naţională, pornită pe calea tradiţiei şi a ortodoxiei. O parte din mişcarea aceasta stă sub cerescul patronaj al sfântului arhanghel Mihail. Din sărăcia luptătorilor ei ea a ridicat ori reparat până acum 33 de biserici şi mănăstiri, 4 case parohiale, o clopotniţă, 3 şcoli, 4 case culturale, 5 monumente de-ale eroilor, a împrejmuit şi înfrumseţat 10 cimitire şi a înălţat spre cer peste 55 de troiţe.

Se găsesc în mişcarea naţională preoţii toţi „cu crucea 'n frunte?

Aşa cum îi vrea şi-i roagă neamul acesta desamăgit?

Şi cum le esta datoria?

Pr. Romul Grecu

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXXXIV — Sibiu, 6 Decemvrie 1936 — Nr. 50

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cuvântarea

— Inalt Prea Sfințitului Mitropolit NICOLAE, rostită în Sibiu, la a 18-a aniversare a unirii Ardealului și Banatului cu patria-mumă —

Cu bucuria cu care primim an de an luminatul praznic al Invierii Domnului, care stă ca temelie a credinții noastre creștinești, cu aceiași bucurie a toate covârșitoare întimpinăm și ziua de 1 Decemvrie, pe care a făcut-o Domnul să fie pentru noi, Românii de dincoace de Carpați, ziua mult așteptată a dreptății și a izbăvirii din robia noastră multiseculară, ziua mare și sfântă a învierii noastre naționale și a unirii pe veci cu frații noștri de același sânge și de aceiași lege din cuprinsul pământului românesc.

Nu vom lăsa nici când ca vreo putere ori strâmtorare ori grijă — oricât ar fi de mare — de pe lumea aceasta, să ne răpească ori să ne întunece măcar bucuria, trăită profund din toate fibrele simțirii noastre, a acestei mărețe zile, de care e legată realizarea destinului nostru național. Și de câteori ni s'ar părea c'am fi slăbit în urmărirea tenace a acestui destin, de câteori greutăți și piedeci ni s'ar rostogoli în calea lui, de atâteaori ne vom întoarce, ca cerbul cel însetat, la izvoarele de lumină și de entuziasm ale acestei zile, ca să ne împrospătăm și facem nebiruite puterile, să sorbim duhul înțelepciunii, al unirii și iubirii frățești între conducătorii și între toți fiii neamului nostru.

Ziua de 1 Decemvrie a fost coborâtă din eternitate și așezată în centrul istoriei noastre, ca să simtim prezente în ea toate suferințele și jertfele izbăvitoare ale trecutului, toate nădejdile și aspirațiunile mari ale viitorului nostru.

Cuvine-se ca recunoscătoarea noastră aducere aminte să se îndrepte astăzi către toată truda și munca păstrătoare de neam din generație în generație a înaintașilor noștri, către toți eroii cunoscuți și necunoscuți și către toți mucenicii neamului cari, deoparte și de cealaltă a Carpaților, au adus jertfa prin care ni-au răscumpărat mântuirea și ni-au hărăzit soarele libertății și al unirii de astăzi.

Slăvită să fie deapururi în deosebi memoria celor optsute de mii de frați ai noștri, cari cu prețul vieții lor ne-au izbăvit din greaua și îndelungata noastră robie.

Pe veci nestearsă va rămânea în inima Ardealului recunoștința către marele Rege-liberator, Ferdinand I.

Inaintea jertfei lor și a Lui, cu o cucernică emoție și cu profundă evlavie ne plecăm astăzi genunchii și sărbătorește ne legăm în conștiințele noastre că, între orice împrejurări și cu orice jertfe, le vom **păstra întreagă** *moștenirea.*

Dar când cu aceste înălțătoare simțeminte în inimi prăznuim noi, iubiții mei, ziua de 1 Decemvrie, de dincolo de granița apuseană a țării noastre se ridică un sgomot surd de protestare, care vrea să ne tulbure sufletele și să ne conteste moștenirea în care am intrat pe bună dreptate. Vecinii noștri din acea parte își strigă supărarea și-și poartă jalba în lume pe la toate ușile, că statul lor le-a fost sfârticat în bucăți — și-l cer înapoi. Motivul cererii lor este că l-ar fi stăpânit o mie de ani și acum n'ar mai fi putând trăi fără de el.

Acest motiv însă, de o parte este o dovadă de **slăbiciune** *de o mie de ani, de altă parte este o gravă* **autoacuză** *pe care — fără să-și dee seama — și-o aduc ungurii înșiși lor și statului lor „milenar", cum le place să-l numească.*

Slăbiciunea ungurilor stă în faptul real, că în decurs de o mie de ani n'au fost în stare să umple pământul pe care zic că l-au stăpânit. Și n'au fost în stare, fiindcă încă înainte cu o altă mie de ani aici pe acest pământ eram prezenți și-l umpleam noi, iar în alte părți erau alte neamuri — și toți împreună eram mai numărоși decât ungurii. Pe lângă tot greul asupririi și al maghiarizării cu sila, **noi am rămas tot noi**, *cu făptura noastră românească, cu totul deosebită de a ungurilor, și cu dreptul nostru la viață națională întreagă, — și celelalte neamuri au rămas tot ele, cu același drept al lor. N'a trebuit să vină decât o suflare de vânt mai puternic, pentruca această nefirească alcătuire de stat unguresc, ca și întreaga piestriță monarhie a pajurei cu două capete, să troznească din toate încheieturile sale putrede și să se destrame în toate petecile din cari era cărpită, iar pe ruinele ei să răsară, ca niște organisme vii,* **statele naționale** *în care s'au integrat viața națiunile ținute până atunci în robie. Ungurii și-au realizat și ei visul lor de a avea un stat unitar național maghiar, între granițele lui firești de astăzi. Astfel, răsboiul purtat în numele principiului național și consecințele lui au creat condițiile prielnice pentru acest proces politic aducător de epocă nouă, care a decurs cu implacabila necesitate cu care se petrec fenomenele naturale. Mai puteau oare ungurii să oprească în elementara sa desfășurare acest proces istoric? Nu! Și n'au putut.*

Dar acum, incorigibili și incapabili de a se adapta realităților, ei se iau la luptă cu imposibilul. Vreau să întoarcă înapoi din cursul ei istoria! Sunt astăzi singurul popor reacționar în Europa. Ca toți reacționarii, ei sunt lipsiți de psihologie și perspectivă, fără cunoștință reală de oameni, fără capacitatea de-a sesiza problemele timpului și de-a adânci situațiunile politice, neajutorați în fața celorce le flatează însușirile închipuite și le menajează slăbiciunile reale. Spontaneitatea lor lărmuitoare, ca a tuturor reacționarilor cari se agită și protestează, este numai aparență de moment și nu este expresia curajului care izvorește dintr'o voință stăruitoare și neînduplecată. Destul de superficiali ca să nu vadă greutățile infinite și invincibile ce li se pun în cale, ei cer simplist revizuirea procesului irevocabil al istoriei.

Am avut o mie de ani de stăpânire — zic ei — și am pierdut-o: să se întoarcă înapoi! Aceasta-i logică ungurească. O, dar o stăpânire asupra unei proprietăți care nu este a ta și care nu ți se cuvine, cu cât este mai lungă, cu atât este mai nedreaptă și cu atât te acuză mai aspru nedreptatea ei. O mie de ani de stăpânire ungurească n'a fost pentru noi altceva decât o temniță de o mie de ani. Și dintr'o temniță de o mie de ani, astăzi, după un războiu care a creat așezări politice pentru libera desvoltare a națiunilor asuprite, mai ai îndrăsneala să-ți formulezi un titlu de drept uzufructuar perpetuu asupra unor națiuni cari n'au venit din Asia și nu trăesc în Abisinia, ci trăesc în centrul Europei și, ca noi, ne tragem originea din strămoși cari nu s'au plecat grumazul sub nici un jug străin? ! Dar, spuneți cu toții, mai e posibil să ne întoarcem o singură zi în temnița ungurească? ! Ori, suntem noi obiect de compensație bun de dat de dragul unei interesate alianțe cu ungurii? ! Cu conștiința demnității noastre de latini, respingem această gândire de om trufaș a oricui, chiar când vine dela Milano ori de pe malurile Tibrului! Fără să ne simțim un moment măcar tulburați în drepturile noastre și amenințați în siguranța noastră de o impetuoasă oratorie ocazională, ne doare că a pornit de acolo de unde mai puțin ne-am fi așteptat.

Vecinilor noștri dela Budapesta cu apetituri revizioniste, le spunem răspicat în auzul lumii 'ntregi, ca și acum optsprezece ani din cetatea lui Mihai:

Procesul istoric dintre noi s'a încheiat, sentința a fost pronunțată definitiv și este inapelabilă, fiindcă a fost sancționată de voința unanimă și neînduplecată a națiunii române și a fost binecuvântată de Dumnezeu, care poartă grijă să se realizeze dreptatea cea eternă între popoare.

Pentru voi și pentru nimeni de pe lume n'avem de cedat din pământul scump al țării: **Nici-o brazdă!**

Nu se poate opri în loc, nici întoarce înapoi **cursul istoriei noastre naționale**, *pe care astăzi îl simțim pulsând mai puternic în noi și'n conștiința integrală a naționalității noastre. Destinul unui popor se decide înlăuntrul lui. De aceea, datoria cea mare a noastră a tuturora este: să înoim fiecare în noi și prin noi forțele morale ale națiunii și cu toții împreună să consolidăm patrimoniul național,* **dând existenței noastre politice toată consistența și formația sa națională.** *Să clădim pe temelia tradițiunii de viață românească și să purtăm paladiul ei cu pietate neprihănită pe tot întinsul patriei. Să avem încredere în virtuțile națiunii, în destoinicia și capacitatea de jertfă a ei. Prin munca noastră închinată în fiecare zi și în fiecare ceas binelui de obște, să ne dăm cu toții contribuția maximă la întărirea națiunii. Noi trăim prin ea și ea trăiește prin noi și va trăi prin ceice vor veni pe urma noastră. Precum prin legea gravitațiunii suntem legați de acest pământ pe care ne mișcăm, tot așa, ba dacă se poate chiar mai mult, să ne legăm prin puterea iubirii de patria și de națiunea noastră. Lor să le slujim cu supunere și ascultare de Dumnezeu. O națiune care-și cunoaște destinul ce-i este hărăzit în planurile Providenței și se leagă cu toată virtutea de el, nici porțile iadului nu o vor birui.*

Acesta este crezul nostru de ziua unirii — și de toate zilele.

Din mijlocul praznicului acestei slăvite zile, din inima întregului Ardeal, să strigăm cu toții:

Trăiască Regele! Trăiască România întregită și pe veci nedespărțită!

Ziua istorică a unității naționale, sărbătorită în *capitala* României, a luat, în anul acesta, proporții cu totul mărețe și din cale afară impunătoare.

In fața unui *Arc de triumf*, — sfințit cu aghiazmă și cu sângele ostașilor întregitori de țară, — M. Sa Regele **Carol II,** proslăvind marele act al unirii dela 1918, a rostit cuvinte adânci și hotărâte, prin care se tălmăcesc sentimentele de solidaritate și neclintita voință a tuturor românilor de sub sceptrul Său.

Suveranul a zis:

Noi, cei de astăzi, am ridicat acest arc pentru proslăvirea unui Neam și a unei Credințe, dar mai ales, ca să arătăm lumii întregi că înfăptuirea unității naționale române nu este o cucerire deșartă și lacomă, ci ștergerea din cartea vremurilor a nedreptății seculare, ca fiii aceluiaș popor să trăiască sub stăpâniri deosebite.

Noi, cei de față, am fost hărăziți de cartea cea mare a destinului să îndeplinim ceeace înaintașii noștri au visat și au dorit.

Dar tot nouă ne este hărăzit să păstrăm și să întărim ceeace s'a împlinit cu atâtea jertfe și cu atâta dragoste de neam.

La glasul venit de acolo, de dincolo de tintirim al martirilor întregirii, se unește — prin Mine Regele României pe veci unite — glasul întregului popor românesc.

Data de 1 Decemvrie, dată adânc săpată în cartea neamului, să însemne adevărata unire a tuturor acelora cari voesc binele neamului.

Unirea nu trebue să fie o vorbă deșartă, unirea trebue să fie o realitate puternică pe care să se poată rezema România în drumul ei către progres.

Alături de noi, se găsesc și reprezentanții aliaților noștri. Au venit, în această zi, a unirii, să proslăvească gloria zilelor eroice și perenitatea celor înfăptuite și brăzdate pe harta lumii.

*

Festivitățile dela 1 Decemvrie, din întreaga țară, cu manifestațiile desfășurate, alcătuesc răspunsul cuvenit uneltirilor țesute de baronii și grofii gălăgioșilor noștri vecini dela Vest și năzuințelor imperialiste ale stăpânirii maghiare, — bine cunoscută românilor ardeleni.

Sibiul prăznuește realizarea României rotunde

Răscoala sufletelor

Zi 'ntâi a lui Indrea, leat 1936 dela Hristos...

— S'o mai muiat frigul dealtăieri; parc'ar fi fost bine, de ştiam, s'o facem în piaţă, coperiţi de cer, sprijiniţi de răbdătorul nostru pământ — monologam distrat azi dimineaţă, în timp ce deschideam fereastra să cerc vremea. Căci uitasem să vă spui, eu sunt unul din aceia cari se încăpăţinează încă să mai creadă în adeziunea cerului la mişcările cele curate ale inimii omului. Şi de-acestea, aveam să văd revărsându-se îmbelşugat pe uliţele Sibiului, ca o pădure de flori răsturnată din înălţimi de-un vraciu iscusit pe pogoanele unei moşii cutreerate până ieri de pustiul mulţimilor ce viermuiau întru diregerea treburilor celor de toată ziua. Cerul, cum vă spuneam, făcea faţă 'nsorită; faţă prea frumoasă pentru o toamnă bătrână. Era semn!... Cele de sus regulau cadenţa stihiilor celor de jos. Cerul se gătea să prăznuiască alături de noi o bucurie pe care — în definitiv — tot el ne-a dat o: atunci când i-am sărutat fruntea pentru prima oară, la Alba-Iulia isbăvirii noastre. Lucru care — Domne fereşte! — nu-mi căşuna deloc sumeţie. Cu toate că citeam cu nefăţarnică mulţămire, în această grabă a văzduhului de-aş lepăda de istov haina purtăreaţă a zilelor de lucru ca să-şi arunce pe umeri-i laţi cât nesfârşitul mantie bătută din lumină, o ştire pe care mai ales astăzi aşteptăm să ne-o trimită: — Dumnezeu nu-i de naţionalitate maghiară!

I-un svon de codru omenesc care se tălăşueşte pe uliţa Mitropoliei împovărat de belşugul emoţiilor. Oblicesc de departe căciulile cavaleriştilor masaţi în rânduri liniare la poarta superbei noastre catedrale. Imi odihnesc vederea cu drag şi cu mândrie pe trupurile acelea îngheţate în atitudini de statue. Gându-mi aleargă departe, la urgii ce ar putea să vină. Şi în acelea clipe, creştea tot mai limpede 'n sufletul meu certitudinea că actualele fruntarii ale României nu vor putea fi schimonosite atâta vreme cât zidul de braţe armate al acestor flăcăi, de-o dârzenie decebalică 'n feţele lor aspre, se 'ncăpăţinează să stea 'n picioare împlântat în malul Nistrului, în stepa Dobrogei sau pe câmpia Tisei.

O comandă scurtă străpunge 'n mulţimea de norod şi trupa prezintă arma. Escortat de sfetnicii săi, Mitropolitul Ardealului străbate calea bisericii, înscriind semnul crucii peste capetele ce se 'nclină. Şi apoi, după predaniile cele din veac, ne rugăm. Românul începe orice treabă cu rugăciune. De-aceea isbândeşte. Ne rugăm, în biserica potopită de norocoşii cari au putut răsbate printre cerberii chestorului Amărăscu, pentru Rege şi Vlădică, pentru căpeteniile oştirii şi oamenii stăpânirii, ne rugăm pentru noi toţi şi mai ales ne rugăm Cerului să păzească «ţara aceasta, România...»

Preotul oştirii sibiene se desprinde din soborul fraţilor săi întru apostolie, şi sue amvonul cu care se potriveşte ca doi fraţi gemeni. Protopopul militar *Ioan Dăncilă* totdeauna sloboade glas hrănitor când propovăduieşte pe Dumnezeu şi-şi preamăreşte Patria. Dar astăzi, tenorul său detună de sus ca niciodată. Vorbeşte mai ales cu faţa către apus. Parecă ar căuta ceva... Milano!... poate Roma. Nu mai predică. Astăzi se spovedeşte prin graiul său strălucitor ca un ascuţiş de sabie toată durerea duhovnicului-oştean de ieri, care rememorează Ducelui Italiei scene duioase din dosul frontului alpin, frânturi de sinceră solidaritate latină dovedite de flăcăii ardeleni faţă de fraţii lor, cari ne rănesc astăzi sprijinind poftele duşmanilor de cari abia ne-am descotorosit. In biserică, norodul fierbe. Ofiţerii au jar în priviri. Nu ură! Hotărâre citesc în ochii lor. Prind din aer semne de furtună. Se răscoală sufletele. In aceeaşi clipă, parcă simt cum se răsvrăteşte întreagă ţara, cum detună «din hotare în hotare», din milioane de piepturi, viforosul **„nici o brazdă!“** Ne scurgem din catedrală întremaţi, revărsându-ne pe uliţă, pentru încolonare. Surprind scene hilariante. Incolonarea se face anevoie. Aşa ne e firea. Şi cum n'avem exerciţiu, deşi deprinderile milităreşti nu ne lipsesc, facem aşa cum ne povăţueşte firea noastră individualistă. Mă conving, cât ce pornim, că ne lipseşte talentul de-a «mărşălui». O coloană de privitori prusaci — poate chiar numai saşi — ar zâmbi văzând cum ni se încâlcesc paşii cât ce încetează cadenţa marşurilor fanfarei militare din fruntea convoiului. Dar ce importanţă au aceste nimicuri faţă de clocotul inimilor noastre, săltate de entuziasm la înălţimi olimpiane? Şirurile noastre, cari se scurgeau sprintene pe traseul sortit manifestaţiei, nu le lipsea totuşi o oarecare estetică; nu cazonă, naturală. Insă, câtă prestanţă în suflete...

Fluviul manifestanţilor zăboveşte o clipă în faţa comandamentului corpului de armată al VII-lea, dând onorul de rigoare, aşa cum făcuse, la plecare, în faţa reşedinţei mitropolitane, la una din ferestrele căreia am surprins pe I. P. S. Mitropolit *Nicolae* învăluindu-ne cu o privire de părinte ce era iubire şi poate... mândrie.

In sala Thalia, ceata norocoşilor aşteaptă încă odată să se ivească căpeteniile Bisericii, mai marii oştirii şi oamenii stăpânirii. Pe scenă, elevele şcoalei normale «Andrei Şaguna», perdea de costume româneşti; în spate, elevii în uniforma reglementară; în faţă, oştenii orchestrei regimentului 90 infanterie, flancaţi de tufele drapelelor societăţilor culturale, religioase şi şcolăreşti din Sibiu. In frunte, cătărat la pupitru, aşteaptă liniştită ca un moşneag cuminte silueta suplă ca o baghetă a maestrului *Timotei Popovici.*

Trăiască Regele!... împrăştie acorduri solemne de cor şi orchestră peste capetele mulţimii care într'o religiasă reculegere se ridică în picioare:

«O, Doamne sfinte,
«Ceresc Părinte,
«Susţine cu a ta mână
«Coroana română.

Parc'am rostì un «Tatăl nostru» întru frângere de inimi... Noi ne-aşezăm la locurile dobândite cu atâta trudă în timp ce I. P. S. Mitropolit *Nicolae* se ridică la tribună. Mulţimea îi face o cald manifestaţie de simpatie, ridicându-se şi aplaudând îndelung. Inaltul Ierarh străluceşte grav ca o nădejde. Şi apoi, începe, cumpătat cum îi e sufletul, solemn ca şi impunătoarea-i făptură. Are o însuşire I. P. S. Sa, căreia mie îmi place să-i spun o «charismă»: când grăeşte de cele cereşti, convinge şi cucereşte; când predică despre cele româneşti, răscoleşte şi înfierbântă. Şi într'un caz şi 'ntraltul, cei ce-l ascultă, dobândesc folosinţă sufletelor lor. Astăzi atacă o mâhnire pe care noi ăştia mici, adică talpa ţării, o vedeam cel puţin de dimensiunile Ardealului şi Basarabiei laolaltă. I. P. S. Sa începe procesul. Căci, era vorba de un proces în care pârâtul sunt cele optsutemii de cruci cari «cu silnicie» au rotunjit România. Iar pârâtorul, neconsolaţii noştri vecini dinspre soare apune, pe turburarea cărora ighemonul Italiei a depus de curând o lacrimă pioasă şi atât de fierbinte încât le-a căşunat sumeţie şi le-a stârnit arţag tare. I. P. S. Sa judecă. Liniştit. Nu ironizează. Nu împunge. Vădeşte dreptatea. Pârâtorii nu se simt bine în Ungaria întoarsă la fruntariile sale etnice. Se văicăresc. Sunt reacţionari fără temeiu. Atâta tot. Strigă 'n toată lumea că se sufocă în chingile Trianonului. Ar putea să se prăpădească, Doamne fereşte. Mă gândeam: unde-ar fi nosocul. Vorba aceea: «Moartea lupului, bucuria mielului».

I-am străpuns vorbirea, de multe ori, cu ţepuşile aplauzelor noastre. Şi când se 'ntorcea la locu-i de şedere, noi număram câştigul dobândit: «n'avem dreptul să fim mâhniţi; adevărat, trăim vremuri aprige dar nu de nebiruit».

Cuvântarea I. P. S. Sale o publicăm în fruntea neamului acestuia. Mâine-poimâne va circula ca o veste bună: prefectul, *Dr. N. Regman* propusese, în entuziasmul delirant al întregei săli, să fie multiplicată şi afişată până 'n cel din urmă sat din Ardeal şi Bănat. Spionam dela locul meu pe moşul *N. Batzaria*, trimis nouă plocon de dl *Stelian Popescu* dela Bucureşti, pe care tot românul îl cunoaşte. Am băgat de seamă că în timp ce vorbea I. P. S. Sa, scăpăra tot. Acum, scaunul destul de spaţios, abia mai suporta atât de puţin «spaţioasa-i făptură.

Corul cântă cântul biruinţei: «Cu noi este Dumnezeu» deci, cine va fi împotriva noastră? Şi apoi moşul *Batzaria* cel sfătos se suie pe scenă, sprinten ca un fecior june. Ne spune multe, cu talentul celui care te învaţă distrându-se şi distrându-te. Mişcătoare era mai ales acea spovedanie a primei sale întâlniri cu tricolorul românesc, undeva într'un sat din munţii Pindului, de unde aprigul macedonean descălecase la el «acasă», în România. «A doua zi — povesteà dragul nostru moşneag — toţi părenţii satului erau garnisiţi cu tricolorul românesc. Il arătam şi cânelui nostru, spunându-i: «N'a, să vezi şi tu tricolorul *nostru*». «Ţineţi la credinţa voastră, ţineţi la Biserica voastră». Şi ne dă pilde trăite, de fraţi de-ai noştri din diaspora, cari au asimilat ei pe străini cât au făcut aşa, cari au fost înghiţiţi de neamuri după ce au lăsat să le fure credinţa. Iar când graiul său de om înţelept şi cercat lăudă avântul tineretului României de azi care leapădă bolşevismul, fluturând drapelul ideii naţionale pe tot întinsul ţării, mulţimea manifestează ca un uragan.

— Ce simţ negreşelnic posedă această naţie! — îmi şoptesc înduioşat.

In ochii bătrânului care pogoară stârnind păreri de rău că nu ne-a lăsat să-l ascultăm ceasuri întregi, citesc bucuria dreptului Simeon... Mâine va duce veste, celui ce ni l-a trimis, că Sibiul românesc nu uită infuziile de românism pe care i le dăruieşte zilnic «Universul» şi-i va umplea braţele cu buchetele de flori ale aplauzelor noastre: modest şi inimos plocon al recunoştinţei sibiene pentru lupta lui *Stelian Popescu.*

Maestrul *Timotei Popovici* îşi dirijază creaţia-i favorită: «Marşul legionarilor români» — cântat în catedrala din Alba-Iulia cu prilejul adunării naţionale dela 1 Decemvrie 1918. Nu-i alcătuit de-un artist. Un artist nu poate construì aşa ceva. Un *patriot* — da! Plâng! Nu singur.

Colegul profesor *Dr. Iosif Hradil*, ne înfierbântă cu dovezile de frăţie pe care ni le spovedeşte prin el Cehoslovacia. Nu mai recunoşteam pe tovarăşul de apostolie dela Academia teologică «Andreiană» în cel care se agita acolo cu-o înverşunare de tribun.

„Hotarele noastre, hotarele sfinte“...

— Am să-l îmbrăţişez când îl întâlnesc! — judecam răscolit de vioiciunea cu care studentul dela Academia teologică, dl Teofil Doctor, tălmăcise viaţa din avântatele versuri ale poetului Mircea D. Rădulescu. Peste «Bravii străbuni» ai lui Danielescu, trecem mai repede. Tot aşa peste frazele focoase ale «Moţiunii» citite energic şi elegant de dl Dr. *Gh. Preda*, vicepreşedintele «Astrei». Căci păr. *T. Popovici* ne'ntoarce cu zeci de ani înapoi când atacă primele acorduri din «Deşteaptă-te Române». Cu faţa către mulţime, cumpănind bagheta într'o mână, bătând măsura cu cealaltă, acum ne poartă 'n degetele sale subţiri. Toată lumea cântă. Maestrul are în înfăţişare fluidul tainic al celor cari au trăit cu temperatură urcată *Unirea!* In sală, coetani de-ai săi, tot atâţia mari martori ai unor vremuri mari, au ochii 'năduşiţi de emoţii.

«Deşteaptă-te române, din somnul cel de moarte!»... Cât de actual este acest imperativ. Azi, par'că sună ca o mustrare. Nu-i nimic! Nici o durere nu-i fără câştig sufletesc. A-ţi recunoaşte o greşală, e tot atât cât a face primul pas spre îndreptare.

Ne risipim pe la casele noastre cu inimile 'ncordate ca nişte strune gata să plesnească.

Eram doar nervi şi tendoane.

*

S'a liniştit svonul de-afară şi-i linişte şi 'n cer. Văzduhul cernea primii fulgi de zăpadă când, spre seară, torţele oştirii, în şiruri lungi şi îndesate, se 'nchină cerând parcă odihnă, în faţa reşedinţei mitropolitane, sub semnul Crucii, pe care-l înscrie peste capetele noastre, din pragul unei ferești, I. P. S. Mitropolit *Nicolae.*

— Parcă-i un sfânt! — hotăreşte cineva din mulţime. Fanfara intonează rugăciunea. Şi cerul cerne mereu fulgii albi ai unei binecuvântări ce potriveşte cele din afară cu cele dinlăuntru ale unei Românii mai albe astăzi ca niciodată, albă ca sufletele noastre spălate de spuma emoţiilor, albă ca biserica mitropoliei ce rămânea de straje 'n noapte, scăldată 'n lumină ca o minune.

Intors acasă, am însămnat în carte: «Când am prăznuit a optsprezecea oară rotunjirea României».

In gând, mulţumeam Cerului, pentru toate milele ce-au revărsat asupra noastră. Şi... ducelui Italiei!

Diacon **GRIGORIE T. MARCU**

Nr. 9916/1936 Ep.

Comunicat oficial

Atragem atenţiunea Onoratelor Oficii parohiale din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre, să execute la termenul fixat, adecă până la *20 Decemvrie a. c.*, ordinul nostru circular Nr. 9916/1936 Ep. din 2 Decemvrie a. c. ce s'a trimis de către Consiliul nostru arhiepiscopesc direct tuturor oficiilor parohiale — cu privire la înaintarea extraselor de cont necesare la verificarea pagubelor suferite de fondurile bisericeşti şi culturale pe urma reducerii depunerilor bancare, cari pagube urmează să fie restituite bisericilor de către Stat.

In cazul că vre-un oficiu parohial — din cauza eventualei pierderi prin poştă — nu ar fi primit sus citatul ordin circular, — îl va reclama îndată dela Oficiul protopresbiteral.

Sibiu, 2 Decemvrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 10163/1936 Ep.

Comunicat oficial

Apropiindu-se Sfintele Sărbători ale Naşterii Domnului, atragem atenţiunea On. Oficii protopopeşti şi parohiale *să comande de cu bun timp* stocul de luminări de ceară de care au nevoie, pentruca să se evite aglomeraţia din cauza sosirii întârziate a comenzilor de luminări.

Sibiu, 2 Decemvrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Cuvântul

dlui profesor Iosif Hradil, reprezentantul Cehoslovaciei, la serbarea dela 1 Decemvrie 1936

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne,
Doamnelor, Domnilor,

Se serbează cu olimpiană însufleţire ziua de 1 Decemvrie, ziua libertăţii şi a învierii naţionale, ziua unirii deapururi a românilor din Ardeal cu Patria-mumă. La aceasta înălţătoare sărbătorire, ne ataşăm şi noi cehoslovacii, cari trăim în oraşul şi judeţul Sibiu, aducând pe altarul patriotismului Dvoastră, prinosul de recunoştinţă şi de dragoste, prinosul de veşnică credinţă faţă de fraţii noştri români, fraţi odinioară în chinuitoare patimi dar şi fraţi de cuceritoare izbânzi.

Ziua de 1 Decemvrie este cea mai strălucitoare piatră de hotar în istoria neamului românesc, deoarece în această zi s'a întrupat visul de veacuri al strămoşilor voştri, precum s'a realizat şi visul, alintat cu aceiaşi dragoste de strămoşii noştri, mucenici ai aceluiaşi ideal.

In lupta dârză pentru realizarea idealului sfânt, fruntaşii poporului român au găsit în drumul lor temniţele grele din Vaţ şi din Segedin, unde zăceau în lanţurile robiei aceiaşi luptători pentru libertatea poporului cehoslovac. Dar nici temniţele şi nici schingiuirile cele mai barbare n'au fost în stare să zăgăzuiască elanul luptătorilor pentru realizarea libertăţii naţionale, de care azi deopotrivă vă bucuraţi, voi fraţi români, cât şi noi cehoslovaci, fraţii voştri de suferinţe şi de glorioase înfăptuiri.

Harul Domnului a miruit suferinţele şi luptele noastre cu biruinţă deplină. Căci Dumnezeul neamurilor nu îngăduie ca adevărul să nu răzbată în lumină biruitoare. Iar rugăciunile calde ale zecilor de milioane de oameni obidiţi, n'au putut să rămână neascultate, ele au fost răsplătite cu soarele dreptăţii şi al libertăţii naţionale, care a răsărit deasupra noastră.

Adevărul a biruit.

Dar duşmanii noştri de ieri ne-au rămas duşmani şi astăzi şi ca fii ai întunerecului nu se pot împăca cu lumina adevărului biruitor. S'au înfrăţit cu minciuna şi se milogesc pe la toate uşile neamurilor, cerşind ajutor spre a ne face din nou sclavi pe pământul nostru, frământat cu sudoarea şi lacrimile noastre şi îngrăşat cu sângele inimei noastre. Deavoleştilor năzuinţi ale ungurilor vom opune stavila frăţiei noastre, peste care nu se trece. Precum instinctul de conservare a îndemnat năvalnic aceste două popoare spre libertate şi independenţă naţională, sfătuite şi îmbărbătate mereu de către biserică, aşezământul acela unde noi, dar mai ales voi fraţilor români, aţi alimentat sacrul foc al naţionalismului cuceritor, vom primi şi astăzi sprijinul ei neobosit, de a nu ceda în lupta aprigă de apărare hotărâtă a patrimoniului nostru naţional, dându-ne reciproc mâna de ajutor frătesc împotriva duşmanului comun.

Regele Svatopluc, găsindu-se pe patul de moarte, şi-a chemat pe cei trei fii ai săi şi luând trei vlăstare legate laolaltă le-a dat fiecăruia ca să le frângă. Dar nici unul n'a fost în stare să îndeplinească porunca muribundului. Atunci, deslegând vlăstarele, a dat fiecăruia câte unul cu aceiaşi poruncă, ca să le frângă, ceiace au săvârşit feciorii cu multă uşurinţă. In urmă regele s'a adresat lor cu înţeleptul sfat părintesc: „Dragii mei, până ce veţi ţinea la olaltă, duşmanii voştri nu vă or putea birui; în clipa în care va înceta între voi unirea frăţească, duşmanii vă vor risipi pe voi, şi patrimoniul nostru".

Fraţilor români! Atâta vreme cât cele trei naţiuni, cari formează astăzi Mica Înţelegere vor ţine laolaltă, duşmanii de ieri şi de azi nu le vor putea birui. Reprezentanţii acestor neamuri îşi jură în ceasul, pe care îl trăim, veşnică credinţă sub Arcul de Triumf, ce se inaugurează la Bucureşti, iar prietenia aceasta trebue să ne fie cu atât mai scumpă, cu cât duşmanii de dincolo de Tisa flutură cu obrăznicie steagul revizionist.

Un glas de dincolo de mormânt îndeamnă poporul cehoslovac să fie veşnic alături de români, e glasul biruitorului Voevod Mihai Viteazul, pe care nobilimea cehă din Praga l-a primit ca pe un Cesar.

Eu, în numnle acestui neam cehoslovac, declar solemn că vom asculta cu sfinţenie îndemnul şi vom apăra patrimoniul întregit cu atâtea jertfe, alături de Dumneavoastră, fraţilor români, îl vom străjui şi apăra cu sufletul, cu inima, cu sângele şi cu trupurile noastre, acum şi deapururi.

Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Academia teologică „Andreiană" îşi prăznueşte patronul. Indătinata serbare de pomenire a nemuritorufui Mitropolit Andreiu Şaguna, la care Academia teologică „Andreiană" poftește an de an publicul sibian, a început cu slujba sf. Liturghii, săvârşită în dimineaţa zilei de 30 Noemvrie a. c., în catedrala mitropolitană, de către Păr. Rector *Dr. D. Stăniloae* şi Preot *Mihail Neagu*, duhovnicul şcoalei, asistaţi de diaconii Alexandru Popa şi Grigorie T. Marcu, în prezenţa profesorilor, studenţilor şi elevilor dela institutele şaguniene din Sibiu.

După masă, la ora 6, s'a desfăşurat în aula arhiplină a Academiei teologice, în prezenţa I. P. S. Mitropolit *Nicolae*, a P. S. Arhiereu *Vasile* de Răşinari, a dlor General Gheorghiu, prefect Dr. N. Regman, Dr. Gh. Preda, vicepreşedintele „Astrei", ş. a., programul serbării.

In alcătuirea programului se împreunau cele cereşti cu cele româneşti. Cuvântul de deschidere l-a rostit Păr. Profesor *Grigorie T. Marcu*. Incadrat de coruri şi declamări, studentul din anul IV, Gh. Malene şi-a citit reuşita-i conferinţă: „Preotul de ieri, de azi şi de totdeauna". Păr. Prof. *N. Topolog* s'a achitat frumos de partea muzicală a programului. Declamările studenţilor Petre Dumitreasă, anul IV şi Gheorghe Bota, anul I, au fost viu aplaudate.

Plăcut impresionat de atmosfera înălţătoare în care s'a desfăşurat serbarea, I. P. S. Mitropolit *Nicolae* mulţumeşte selectului public şi adresează studenţilor îndemnul părintesc de a duce la îndeplinire făgăduinţele făcute prin graiul preşedintelui lor.

Cine l-a întrebat? La apelurile ce s'au adresat, calde şi stăruitoare, din partea reprezentantanţilor de seamă ai ortodoxiei, către fraţii uniţi de-a se apropia de românimea ortodoxă, s'a aflat, nepoftit, şi catolicul italian Iósif Frollo, cu un răspuns.

Şi răspunsul e uşor de ghicit. E viclean ca însuşi catolicismul. Intâi să ne înfrăţim, spune Frollo, şi mai strâns noi catolicii de diferite naţii din România, şi apoi să ne apropiem de ortodocşi.

Mersi, de-o astfel de apropiere. Noi cerem gruparea forţelor româneşti domnul italian cere şi mai marea desbinare între ele. Căci cum se vor apropia Românii uniţi de fraţii lor ortodocşi, dacă se vor sili să se lege şi mai mult de unguri.

„Catolicilor, spune domnul italian, grăbiţi-vă cel puţin voi a vă strânge cu toţii întru apărarea credinţii voastre! Căci cum să facem unirea cu fraţii noştri ortodocşi, dacă nici între noi încă unirea şi colaborarea nu sunt desăvârşite".

Pentru domnul italian din Farul, care-i caraghios într'o ţară de uscat, unitatea stabilită prin dogme e mai puternică decât cea constituită prin sânge. Bine că ne-o spune. Ar face bine să o mărturisească tot aşa de clar şi fraţii uniţi. Dealtfel când spun că sunt întâi catolici şi apoi români, mărturisesc în fond acelaş lucru.

Se vede că glasul italianului e mai ascultat la Blaj decât glasul nostru românesc. O dovedesc acele răspunsuri publicate în „românescul" ziar „Dimineaţa". Şi o dovedesc acele silinţe de a întortochia căile simple şi drepte cari stau deschise dela suflet românesc la suflet românesc. „Să ne rugăm, să ne rugăm", repetă cu afişarea unei conştiinţe a nu ştiu ce tragice şi grozave desbinări ce-ar exista între români. „Poate că Dumnezeu ne va ajuta în urma rugăciunilor noastre, să ne unim", („să ne unim cu Roma", spun sau gândesc în continuare).

E în acest răspuns sau naivitate sau... altceva mai rău. Ce cred ceice răspund astfel? Să aşteptăm să devenim întâi prin rugăciune serafimi, ca să ne putem uni? Cred ei că putem ajunge în această vale a plângerii, care e lumea, la gradul de perfecţiune intelectuală şi morală. Ei, şi ce-i dacă ne-om ruga mai mult? Chiar dacă ne-om ruga continuu cât sfinţii, tot nu ne-om putea uni dacă ne încăpăţinăm în iluzia că nu ştiu ce prăpăstii de netrecut sunt între noi. A trecut vre-un sfânt dela o confesiune la alta?

Calea de apropiere e mult mai simplă între cele două părţi ale poporului românesc. Se cere numai să nu închidem ochii în faţa realităţii obiective, să nu înălţăm *cu închipuirea* munţi, cât Himalaia, pe parcursul ei. Să recunoaştem realitatea: *între poporul unit şi cel ortodox nu e nici o deosebire.* Dela 1700 încoace nu s'a schimbat nimic în sufletul poporului unit. Deosebirea s'a schimbat doar în *aparenţa juridică*, care şi ea e de cele mai multeori neştiută de popor. Să facem să înceteze această *inovaţie pur formală* de după 1700.

Să nu mai spunem poporului unit că e deosebit de fraţii lor. Atâta se cere. Trebue pentru asta să amânăm pentru mii de ani unirea, până îşi vor face poate rugăciunile efectul? Dar între timp nu ne vom desbina şi mai mult? Dece iar imitaţie? Dacă se vorbeşte la Vatican de rugăciuni pentru unirea între confesiunile aşa de desbinate, nu e deloc cazul să ne închipuim că şi unirea religioasă între Romăi, ar merge tot aşa de greu când propriu zis nimic nu-i deosebeţse.

Cine e D. Karnabatt, apologetul de astăvară al Blajului? Revista „Sfarmă Piatră", Nr. din 3 Decemvrie, aduce următoarele informaţiuni preţioase despre acel D. Karnabatt, care umplea astăvară coloanele „Curentului" cu dragostea lui pentru Blaj şi cu neadevărurile debitate pe seama ortodoxiei. Lucrurile se luminează acum de minune:

„Când trupele române părăseau Bucureştii în 1916, într'o tragică atmosferă de restriste, a apărut în „Gazeta Bucureştilor" un articol gâlgâind de bucurie care încheia astfel, adresându-se soldaţilor români: „Drum bun fără la revedere".

Articolul era semnat D. Karnabatt. Actualul redactor al „Curentului" a fost

---

FOIŞOARA

Pomenind pe Mitropolitul Andrei Şaguna

— Cuvânt rostit la prăznuirea patronului Academiei teologice „Andreiane" în ziua de 30 Noemvrie 1936 —

Praznicul la care Academia teologică «Andreiană» are astăzi bucuria să Vă salute cordial — prin rostul meu — nouă, celor cari V'am poftit sub acoperişul acestei aule gătite de sărbătoare, ne este de două ori scump: ca slujitori ai Bisericii lui Hristos şi ca mădulare ale neamului nostru românesc.

Ascultând de îndemnul Apostolului care ne porunceşte să ne aducem aminte de mai marii noştri cari ne-au grăit nouă cuvântul lui Dumnezeu, să luăm aminte cum şi-au săvârşit viaţa şi să le urmăm credinţa (comp. sf. Pavel către Evrei 13, 7) şi încredinţaţi fiind că «un popor trăieşte numai până atunci, până când îşi cunoaşte trecutul şi este însufleţit pentru al său viitor» (cf. Mitropolitul Andrei baron de Şaguna; Scriere comemorativă; Sibiu, 1909, p. 211), noi facem an de an acest sfânt popas. Avem înapoia noastră, în această privinţă, o întreagă tradiţie. Şi totuşi, nu putem spune că am prăznui această zi însemnată oarecum în virtutea... inerţiei. Nu! Noi pomenim pe uriaşul care odihneşte cu trupul în cripta dela Răşinari şi cu duhul între noi, dintr'o sete lăuntrică ce se cere stâmpărată într'o pioasă comunicaţie cu cel ce-a trasat pentru deapururi calea pe care au să purceadă noroadele ortodoxe româneşti de pe aceste plaiuri.

Se spune, oridecâteori i se pomeneşte măritul nume, că Mitropolitul Andrei a fost o apariţie singulară, unică, în istoria vieţii româneşti din laturea de dincoace a Carpaţilor, un dar al Providenţei. Şi pe drept! Căci dacă Şaguna, în viaţa sa privată, s'a dovedit a fi un om al lui Dumnezeu, apoi pentru învolburata noastră viaţă publică de pe acea vreme el a fost un adevărat **trimis** *al lui Dumnezeu.*

Executor al desrobirii noastre religioase, ca unul care a frânt lanţurile iobăgiei bisericeşti reînviindu-ne mitropolia furată de stăpânitorii noştri de ieri şi reorganizând viaţa religioasă din Ardeal pe temeliile acelui genial «Statut şagunian», Mitropolitul Andreiu a fost în egală măsură un precursor al României rotunde. Preot şi român, «preot deşteptării noastre şi semnelor vremii profet» — maicuseamă aceasta a fost slăvitul nostru pomenit. Toată viaţa lui e o neîntreruptă confirmare a acestei propoziţii care circulă astăzi ca orice proverb. Nu te poţi apropia de ea fără să tè simţi constrâns a recunoaşte că nişte resorturi tainice — noi zicem: mâna lui Dumnezeu — o călăuzea pe drumul de aur al unei perpetue isbânzi. Insuşi numele ce şi l-a ales când a păşit în monahism era un **semn,** *dacă «semnul» e ceva ce nu se 'ntâmplă oricând, adică minune. Predaniile vechi ne spun că sfântul Apostol Andrei cel întâi chemat a semănat întru 'nceput cuvântul lui Dumnezeu în aceste laturi ale lumii. Mitropolitului Andrei i-a fost dat să ude această sămânţă aruncată de sfântul său omonim; bunul Dumnezeu a făcut-o să crească. Se spune apoi, că înainte de alegere, ar fi mers la Şaguna o deputaţie de protopopi, poftindu-l să nu candideze, căci dânşii nu voiesc să-l aleagă episcop, din pricină că e sârb. Şaguna, dupăce i-a lămurit că e* **român,** *ca şi ei, i-ar fi concediat cu cuvintele: «Dacă nu mă vreţi voi pe mine, vă vreau eu pe voi, şi să ştiţi că eu voiu fi episcopul vostru» (op. cit. p. 61). Abia al treilea în ordinea numărului de voturi obţinute la alegere, mâna lui Dumnezeu — nu altceva — forţează peana împăratului din Viena să iscălească întărirea lui în scaun.*

Ajuns în jeţul arhieresc, grija pentru pregătirea unui cler care să fie la înălţimea chemării lui sfinte pe deoparte şi nădejdile de împreunare a tuturor românilor în o biserică şi o Românie pe de altă parte, nu i s'au deslipit dela inimă niciodată. El a ştiut să ne dee, cu-o iscusinţă de om născut să conducă, o creştinească încredere în misiunea noastră, învăţându-ne să ţinem cu străşnicie la demnitatea noastră preoţească. Intr'una din primele sale pastorale (1 Decemvrie, 1846) — tocmai mâine se'mplinesc nouăzeci de ani decând o iscălea — sfătuia pe clericii săi, printre alte, să poarte o îmbrăcăminte preoţească cuviincioasă, căci, zicea marele mitropolit: «din cele dinafară chibzuesc şi aşezarea cea dinlăuntru a inimii» (op. cit. p. 53).

*Ca să ne rememorăm cu ce ochi vedea Mitropolitul Andrei împărţirea românilor pe la diferite uşi străine, cred că e vrednică de amintit — din cele multe — o scrisoare a protopopului Moise Fulea (datată Sibiu 9|21 Maiu 1863), în care acesta mulţumeşte lui Dumnezeu că l-a insuflat pe Şaguna cu «Duhul său, a numi cele 3 naţii, 4 confesiuni şi 3 teritorii în patrie — 10 păcate» ale naţiunii noastre (op. cit. p. 63 nota 2). In prefaţa Bibliei sale «**înfrăţirea** neamului nostru românesc, pe care mâna Proniei l-au semănat prin atâtea ţări deosebite şi prin ătâtea neamuri străine» se arată a-i fi fost un gând, un dor, o năzuinţă nu din cele incolore.*

Viaţa lui e o epopee uriaşe ca şi uriaşa-i făptură, ca şi uriaşul pomelnic al netrecătoarelor lui creaţii.

*

Pe Mitropolitul Şaguna, până a trăit, unii l-au preamărit, iar alţii... l-au defăimat. A fost voia lui Dumnezeu să-i aşeze în scaunul întemeiat de el, ca primul mitropolit al Ardealului României întregite, un urmaş care să-l înţeleagă, să-l urmeze şi să-i consolideze moştenirea. Şi, de va fi nevoe — să i-o **apere.**

Diacon GRIGORIE T. MARCU

Probleme-Recensii-Comentarii

Preotul în educaţia poporului. — Valoarea socială a creştinismului stă în faptul, că el cuprinde principii şi norme pentru toate domeniile de viaţă omenească.

Domeniul politic b. o. găseşte în creştinism principii şi îndrumări sănătoase şi sigure. Bine ar fi dacă în viaţa politică s'ar altoi aceste principii şi dacă toate legile statului ar fi ancorate în ideea morală creştină; căci e ştiut din numeroase pilde, că prosperarea ţării depinde atât de sistemul politic, pe care îl are la bază, cât mai ales de cinstea şi omenia conducătorilor.

Preoţii, propoveduitorii chemaţi ai creştinismului, sânt datori, mai ales astăzi, să facă şi educaţia politică-naţională a poporului.

Astăzi trăim roadele funeste ale democraţiei premature pentru vârsta politică a poporului nostru, ale politicianismului interesat; astăzi poporul nostru este ademenit, în oraşe îndeosebi, să vâslească în apele comunismului anarhist, antidinastic şi ateu.

In vremea noastră îşi dispută superioritatea, în politică, două sisteme opuse: internaţionalismul comunist şi naţionalismul. Ne bucurăm de răspândirea în mase cât mai largi a naţionalismului: şi ne întristăm, când vedem că marxismul ateu începe a prinde teren în unele părţi din ţara noastră. Pericolul este cu atât mai ameninţător, cu cât comunismul nu luptă atât pe faţă, cât mai ales mascat. Sub masca umanitaristă se propagă idei care sapă la temelia acelor aşezăminte, pe care se razimă structura statelor, ca pe cele mai necesare valori sociale şi morale.

Comunismul vrea să pătrundă la noi sub forma deghizată de „Front popular" sau „Front antitascist". La aceasta se adaugă şi *nepregătirea* politică a maselor populare, care pot fi uşor atrase în apele tulburi, al căror ideal este domnia proletariatului prin înfăptuirea revoluţiei universale.

Exemplu mult grăitor şi zguduitor este situaţia actuală din *Spania*, unde asistăm la desfăşurarea finală a propagandei ucenicilor lui Marx, concretizată în cea mai sângeroasă luptă între fraţi.

Demagogia, cum se constată, îş arată roadele funeste totdeauna când poporul este lipsit de educaţia politică şi naţională.

Prin predici, prin conferinţe, prin şezători culturale, la orce bun prilej preoţii să nu pregete a îndruma poporul pe calea cea adevărată a mântuirii neamului.

Trăim vremea când toate neamurile îşi caută noui tipare de viaţă şi de conduită. De aceea astăzi orcare intelectual, preot, medic, inginer, profesor, advocat, învăţător nu-şi îndeplinesc cu adevărat datoria, dacă ei se mărginesc la stricta satisfacere a activităţii pentru care s'au pregătit, ci cu toţii trebue să muncească pentru aprinderea unei candele cât mai puternice la icoana binelui obştesc. Profesiunea să nu fie numai mijloc menit să ne ducă la câştig, ci profesiunea să însemneze datorie faţă de colectivitate şi răspundere faţă de neamul din care faci parte.

Istoria naţională mărturiseşte, că în tot trecutul nostru înviforat viaţa românului a fost îngemănată cu altarul, că Biserica a fost busola conducătoare a neamului în cumplite vremi. Indrumarea şi sprijinul trebue astfel să vină tot dela Biserica neamului. Dacă preoţimea va jertfi clipe pentru călăuzirea poporului pe calea bună şi adevărată, nu face altceva, decât asculta de glasul trecutului, care ne spune, că purtătorii crucii au fost totdeauna apostolii neamului.

In veacul nostru ne trebue naţionalismul creştin integral, în teorie ca şi în practică. Ne trebue un naţionalism condus de raţiunea posibilităţilor de înfăptuiri reale şi ferit de exagerările tinereşti.

Colaborarea bisericii cu toţi oamenii de bine ai reamului, la educaţia politică naţională a poporului nostru şi la pregătirea unor vremurr mai însorite pe orizonturile româneşti va constitui o chezăşie puternică pentru reuşita cauzei naţionale.

Să nu uităm că imperativul sf. Scripturi spune preotului, să fie «*tuturor de toate*». Să căutăm dar a-l şi urmă.

C. I. Sârbu

*

— In conferinţă de toamnă s'a întrunit la Brad, în 24 şi 25 Noemvrie a. c., preoţii din protopopiatul *Zarandului*, sub conducerea P. Cucernicului păr. protopop *Ioan Indeiu*. Soborul de preoţi a săvârşit slujba religioasă împreunată cu chemarea Duhului sfânt. După aceasta preoţimea s'a întrunit în casa culturală a bisericii, unde principala temă discutată a fost: Mijloacele de combatere a comunismului. Lucrarea a fost pregătită de toţi preoţii, statorindu-se, între multele mijloace bine venite de acest fel, în deosebi: puterea *ruguciunii* îndreptate către Domnul, apoi *cumpătul* şi *trezvia* în toate.

Conferinţa hotăreşte să se serbeze *hramul* bisericii, în fiecare parohie, cu fastul cuvenit, educând credincioşii în acest senz.

S'a mai desbătut şi problema înfiinţării unei *reuniuni de înmormântare* pe protopopiat ş. a.

*

Să stăm de strajă! — Timpul, ce-l trăim cu strângere de inimi, pare a vesti furtună şi tunete.

Să fie oare, această vreme, urmarea multelor noastre greşeli faţă de Dumnezeu, sau sânt semnele vremii ce trebue să vină? Iată întrebări, care trebue să ne pună pe gânduri serioase.

E ceasul al unsprezecelea!

Tu, poporul meu român, — din care fac parte şi eu, şi fratele meu, şi sora mea, — ridicaţi ochii, obosiţi de somnul nepăsării, spre cerul lui Dumnezeu!

Nu e târziu. Păstorul cel bun îţi va îndrepta paşii spre destinul fericitor, apărându-ţi patrimoniul sufletesc şi pe cel terestru împotriva tuturor demonilor pământului...

Asta-i făgăduinţa divinului Isus: El a ascultat şi în trecut suspinul rugii fierbinţi şi, — în schimbul credinţei de piatră şi a dragostei care au ţâşnit nefăţărite din gurile obidite de suferinţe ale strămoşilor, — a frânt cu braţ înalt cerbicia asupritorilor în toate timpurile vitregului trecut.

Popor român, în faţa urâciunii, ale cărei semne se evidenţiază tot mai stăruitor în crepusculul viitorului, *mai vârtos te roagă Domnului!*

Roagă-te pentru iertarea greşalelor tale şi, îndreptat în simţiri şi cugete, nădăjdueşte fără teamă în ajutorul Lui!

Stai de strajă la altarul Domnului şi la al ţării, şi isbânda va fi din nou a ta.

Sus frunţile româneşti spre lumea lui Dumnezeu, care dă tărie poporului Său şi-l scapă de duşmani!

Pr. *A. Marcoviciu.*

---

judecat apoi de Curtea marţială pentru trădare, iar săptămâna trecută a umplut o pagină din nostima revistă a fraţilor Donescu cu tirade patetice, ridicând în slavă eroismul părintelui Lucaci şi al celorlalţi semnatari ai Memorandului. Individul acesta care în timpul războiului şi-a pus sufletul în slujba duşmanului, luptând pentru un ideal care nu fusese şi al autorilor Memorandului, împroaşcă astăzi lumea cu reportagii patriotarde, al căror adăpost firesc nu putea să fie altul decât paginile de plastilină literaro-insipidă ale „Vremii".

---

(59) 1—2

Publicaţiune de licitaţie

Parohia ort. română din Ludoşul mare (jud Sibiu), dă în intreprindere prin licitaţie publică lucrarea iconostasului bisericii.

Licitaţia se va ţinea în 20 Dec. 1936 ora 2, în localul şcoalei primare, în prezenţa consiliului parohial.

Planul şi devizul se pot vedea la Oficiul parohial ort. rom. Licitaţia se va face pe bază de oferte închise, — se va putea continua însă şi pe bază de oferte verbale.

Consiliul paroh. îşi rezervă dreptul de-a da lucrarea aceluia în care va avea mai multă încredere.

Ludoşul mare, 28 Nov. 1936.

Oficiul parohial ortodox român.

Pr. **Nicolae Fara**
paroh.

Comunicat

Examenul de capacitate pentru specialitatea Religie se va ţinea la *1 Martie 1937*. Data înscrierilor la examen s'a amânat până inclusiv *15 Ianuar 1937*.

Examenele se vor ţinea la Universitatea din *Iaşi* pentru *băeţi*, şi la Universitatea din *Cluj* pentru *fete*, pentru grupele la care, din cauza numărului mai mare de candidaţi, vor fi comisiuni separate.

Consiliul Arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Parastas. Luni 30 Noemvrie la ora 11 a. m., s'a făcut la biserica din *Cernatu*-Braşov un parastas în amintirea marelui şi neuitatului mitropolit *Andrei Şaguna*, la care a luat parte poporul dreptcredincios din parohie. După slujba parastasului, preotul local, *Silvestru Garcea*, a descris în cuvinte mişcătoare bogata activitate pe teren bisericesc, cultural şi naţional a marelui mitropolit. Pildă vie de credinţă şi viaţă morală, un vajnic apărător al românilor ardeleni din veacul trecut, apăsaţi de o vitregă stăpânire, mitropolitul Andrei a ştiut să imprime aselei vremi caracterul unui nou duh de viaţă bisericească şi naţională. Acest duh trăeşte şi azi — spune Sf. Sa — şi va trăi deapururi în sinul bisericii şi al neamului românesc din Ardeal. — Pr. *S.*

Cercul studenţilor teologi ardeleni „Andrei Şaguna" dela universitatea din Cernăuţi, urmând tradiţiei, şi în anul acesta şi-a comemorat patronul, în ziua de 29 Noemvrie 1936, în cadrul unei şezători interne festive. A conferenţiat dl *Ioan Bran*, membru activ al cercului nostru, despre mitropolitul Şaguna, făcând o reuşită sinteză a ceeace a însemnat marele ierarh pentru românismul ortodox. Conferinţa a fost incadrată într'un frumos program artistic executat de membrii cercului. *Cor.*

Preoteasă dintre cele vrednice. In legătură cu sfinţirea pietrii fundamentale a bisericii din parohia *Reciu*, protopopiatul Miercurii, (despre care am luat notă în numărul nostru precedent), unde pe lângă preoţimea cercului preoţesc *Gârbova* au participat şi mulţi alţi cărturari şi numeros popor, ni se mai comunică următoarele: Vrednica preoteasă, soţia preotului local *C. Hăşcău*, pe lângă munca asiduă de învăţătoare în şcoala primară, colaborează cu râvnă alături de soţul său preot. Ea a înfiinţat şi conduce astăzi Reuniunea femeilor ortodoxe române din parohie, urmărind cu viu interes activitatea pastorală a cercului religios Gârbova, şi ţine la ocazii conferinţe instructive pentru popor.

Cercul studenţilor teologi ardeleni „Andrei Şaguna" din *Cernăuţi* şi-a ales în adunarea generală ordinară din 26 Noemvrie 1936 — pentru anul academic 1936—1937 — următorul comitet: Preşedinte Ion Dănilă, vicepreşedinte Ioan Laşiţă, secretar general Aurel Vasiu, cassier Leonte Dăncescu, secretar de şedinţă Ioan Botiş, preşedintele secţiei literare Teodor Savu, economom-bibliotecar Ioan Dancu, — cenzori: Pavel Tripa, Gheorghe Popovici şi Nicolae Fara.

Noui persecuţii religioase în Rusia sovietică. Persecuţiile contru Bisericii s'au întărit şi mai mult în timpul din urmă. De curând au fost exilaţi în Siberia aproape 500 de preoţi din ţinuturile nordice. Intr'o serie de oraşe din Rusia centrală au fost închise şi ultimele biserici.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 6 Decemvrie 1936, va predica părintele *Spiridon Cândea*.

Conferinţă publică, în ciclul „Echilibrul vieţii sufleteşti", se ţine Duminecă seara, în 6 l. c., ora 6, în sala prefecturii judeţului Sibiu. Conferenţiază dl profesor universitar *Nichifor Crainic* despre: Ortodoxie, concepţie de viaţă.

Rescumpărare. Dl Dr. Nicolae Schiau, advocat, îşi rescumpără felicitările de ziua onomastică cu 200 lei, dăruiţi fondului Nicolae Cristea pentru monumentele bărbaţilor binemeritaţi, administrat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu. — Pentru prinos mulţumeşte: *Comitetul.*

C. preoţi să stea
în fruntea mişcării
Oastea Domnului

Nr. 434—1936 prot. (60) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh al parohiei I vacante de clasa I-a Şinca-nouă, protopopiatul Oltul, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat, conf. cătei B.
2. Venitele stolare stabilite pentru întreg protopopiatul.

Concurenţii, după ce vor fi primit autorizaţie de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc, îşi vor înainta cererile însoţite de actele prevăzute de legea, regulamentul şi ordinaţiunile în vigoare, în terminul indicat, Oficiului protopopesc ortodox român Oltul, Şercaia, judeţul Făgăraş, şi — cu prealabila aprobare a protopopului — se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a sluji, cânta, predica şi a face cunoştinţă cu poporul. Preotul ales va administra filia Şinca veche, care de prezent aparţine parohiei Şercăiţa.

Şercaia, la 20 Septemvrie 1936.

Oficiul protopodesc Oltul în înţelegere cu consiliul parohial.

Valeriu Judele
protopop.

Nr. 1134. (58) 1—3

Concurs

In conformitate cu ord. Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 9242 din 13 Nov. a. c. publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român, pentru întregire postului de cântăreţ bisericesc al parohiei a treia Zârneşti.

Retribuţiile împreunate cu acest post sânt: 1. Salar lunar 200 Lei dela biserică. 2. Trei stânjini de lemne aduse în curte. 3. Venitele stolare obişnuite în parohie.

La cerere de concurs se vor anexa: 1. Extrasul din Matricola Botezaţilor. 2. Certificatul ultimului an şcolar. 3. Diploma de cântăreţ dela Şcoala de cântăreţi din Sibiu. — Concurenţii cari n'au diplomă dela Şcoala de cântăreţi din Sibiu, nu vor fi puşi în candidare.

Cai cari doresc să ocupe acest post, să înainteze cererile lor oficiului parohial ort. rom. Zărneşti, în termen, şi să se prezinte la biserică să-şi arate destoinicia în cântări.

Zărneşti, 24 Noemvrie 1936.

Prot. **Vasile Stoicanea**
preşedintele Consiliului parohial.

Nr. 133—1936. (57) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Consiliul parohial ortodox român din Drăuşeni, tractul Cohalmului, dă în întreprindere prin licitaţie publică cu oferte închise zidirea bisericei ortodoxe române conform Devizului şi Planului aprobat de Veneratul Consiliu Arhidiecezan sub Nr. 8936 din 6 Nov. a. c.

Planul, Devizul şi caietul de sarcini se pot vepea la oficiul parohial ort. în orice zi de lucru.

Domnii antreprenori vor avea a depune ofertele scrise şi sigilate cel mai târziu până înainte de începerea licitaţiei, care se va ţinea în 28 a lunei Decemvrie 1936 în sala de şedinţe la ora 10 a. m.

Drăuşeni, din şedinţa consiliului parohial ort. rom. ţinută în zina de 20 Noemvrie 1936.

Oficiul parohial ortodox român.

Pr. **Dimitrie Şica**

Nr. 286—1936 prot. (52) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Ruşi,** din protopopiatul Sibiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Rom.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială, 21 jug. 383 st. □.
3. Casă parohială.
4. Cinci stânjini lemne în pădure. Tăierea şi transportul privesc pe preot.
5. Stola uzitată în trecut.

Cererile de concurs, cu documentele necesare şi încuviinţarea de candidare, se vor înainta în termen oficiului protopopesc ortodox român Sibiu, iar prezentarea în parohie cu prealabila încuviinţare a subsemnatului.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sibiului în înţelegere cu consiliul parohial.

Sibiu, 1 Octomvrie 1936.

Emilian Cioran
protopop.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV | Sibiu, 13 Decemvrie 1936 | Nr. 51

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Întemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

În legătură cu congresul preoțesc dela Iași

In numerile anterioare ale ziarului nostru s'au remarcat după cuviință momentele frumoase ale Congresului «Asociației generale a Clerului», ținut la Iași în 18 și 19 Noemvrie.

Nu putem trece însă cu vederea nici aspectele mai puțin luminoase ale acestui congres, ca să nu pară că suntem de acord și cu dezideratele injuste ale lui, exprimate în cuvântări și moțiune.

Congresul s'a desfășurat — cu excepția momentelor remarcate — într'o atmosferă sufletească de confuză și tenace războire cu legea de organizare bisericească din 1925. Nici de astădată, ca în tot timpul de când se agită această nemulțumire, n'am văzut formulată în favorul acestei atitudini ceeace se cheamă o doctrină clară și pozitivă, o motivație serioasă dedusă din principiile de temelie ale Bisericii noastre și din cumpănirea obiectivă a împrejurărilor de viață în care trăim azi în statul român. Câtă vreme la baza actualei legi stă o concepție consecventă, într'o legătură atât de evidentă cu învățătura despre ființa Bisericii și despre misiunea ei, și am putea spune verificată ca justă de o bogată experiență, în manifestările de adversitate față de această lege n'am văzut fluturându-se ca motive decât nemulțumiri de detaliu și mici interese personale și ici colo câte o veleitate de doctrinizare înglodată repede în vreo frază pompoasă făcută mai mult ca să sperie decât ca să convingă, ca: legea e anticanonică, spiritul ortodoxiei cere ca școalele teologice să fie ale statului etc.

La Iași s'a cerut înlăturarea legii din 1925, dar n'am văzut ce se oferă în locul ei. Ba da, au spus unii dintre congresiști să ne întoarcem la legea lui Take Ionescu, marele «canonist» al Bisericii ortodoxe.

Dar lipsind lumina unui țel pozitiv, n'a lipsit nici dela congresul din Iași violența care a mers uneori departe de tot rostindu-se lucruri regretabile.

Și dintre aceste afirmații remarcăm întâi cu profundă durere afirmația dlui Ministru al Cultelor care vexează atât de grav demnitatea și conștiința românească a Bisericii ortodoxe din Ardeal — maica și mucenica neamului de pe aceste plaiuri — că *«au putut fi unele instituțiuni cari nu s'au integrat complect noțiunii de stat la unire. Intre ele este și Biserica ortodoxă din Ardeal»*.

Durerea și uluiala noastră, provocată de asemenea cuvinte, venite din partea celui care întrupează grija statului român pentru Biserica neamului, este atât de covârșitoare, încât nu putem găsi cuvinte destul de adecvate ca s'o exprime.

Cum, domnule ministru? Biserica ortodoxă ardeleană car eare meritul de a fi susținut unitatea sufletească a neamului de dincoace de Carpați cu cel de dincolo, care a pregătit conștient și sistematic poporul ardelean pentru unirea politică și a suferit prin preoții săi toate chinurile închipuite pentru vina de-a nu abdica dela acest ideal, — tocmai ea să nu fi voit să se încadreze noțiunii de stat român? Să fiți sănătos domnule ministru, dar cum înțelegeți Dv. statul român? Noi știm că el este organizarea politică și juridică a națiunii române. Că națiunea din tot cuprinsul lui își dă pe toate terenele legile cari simte și știe — în virtutea gândirii și a experienții sale — că îi promovează mai mult desvoltarea sănătoasă a existenții sale. Pe lângă aceasta în organizarea vieții bisericești mai trebue ținut seama și de doctrina dogmatică și canonică a Bisericii. Intrebăm: nu este legea de organizare bisericească din 1925 ieșită din forul legislativ al statului român, după o îndelungată colaborare și după înțelegerea între reprezentanții Bisericii ortodoxe române din tot cuprinsul țării? Biserica ortodoxă din Ardeal nu se conduce actual perfect după această lege care este și legea statului român?

Membrii tuturor corporațiilor bisericești, dela cele cu competințe mai modeste până la cele cari aleg pe ierarhi, nu sânt toți fii neaoși și fruntași ai neamului, care el este propriu zis baza statului român? In Biserica ortodoxă română, așa cum e organizată acum, totul se face în văzul și cu participarea neamului prin cei mai destoinici și mai nepătați reprezentanți ai lui. S'ar putea spune de tendințele de-a reduce numărul mirenilor în corporațiile bisericești — tendințe afirmate cu patimă și în congresul la care ați luat parte —, că exprimă înclinații clericale de izolare din cadrul națiunii române ortodoxe. Biserica ortodoxă ardeleană și datorită abia legii din 1925 și cea din toată țara, nu înoadă și desnoadă prin colțuri chestiunile cari o privesc, ci e, și sub raportul acesta, o Biserică a poporului, a neamului românesc.

Ce însemnează apoi acea stereotipică afirmare, repetată până la tocire, ca un suprem argument: *Legea din 1925 era perfectă sub unguri, dar nu mai poate să îndeplinească cu eficacitate un rol în statul național?*

Oamenii inteligenți dovedesc din firea lucrului că respectivul lucru nu mai e bun, nu din faptul că a făcut servicii și într'o casă veche. Oare trebue ca românii ardeleni să părăsească toate obiceiurile bune, toate formele de viață cari se dovedesc și mai departe folositoare, pentru că le-au avut și înainte de 1918? Se uită apoi că legea din 1925 nu e statutul șagunian întocmai, ci acela a fost modificat unde împrejurările ne impuneau o adaptare.

Argumentele pentru sau contra modificării legii trebuesc scoase numai din structura ei, adecă din compatibilitatea ei cu dogmele și canoanele Bisericii ortodoxe și din roadele pe cari le dă în viața Bisericii și statului nostru.

Nu vrem să facem acì o demonstrare în favorul legii din 1925 după metoda indicată. Pentrucă ea s'a făcut destule ori, fără ca să vedem dela adversarii ei vreo replică serioasă. Dealtfel constatăm că și congresul dela Iași și-a cam dat seama, când a voit să spună mai precis cum vrea să se modifice legea, că n'are ce să spună. Căci cum are să se explice faptul că pe când în desbateri congresiștii cer desființarea autonomiei, în moțiune pretențiile se reduc — în afară de celelalte revindecări mărunte, dintre cari unele foarte juste — la două:

1. toate actele de gestiune parohială și eparhială să se trimită ministerului cultelor spre verificare și

2. toate școalele teologice să fie «organizate unitar pe întreaga țară în strânsă legătură cu ministerul educației naționale și să fie scoase de sub competența consiliilor eparhiale, fiind sub direcția spirituală a ierarhilor superiori».

Prima cerere dacă s'ar satisface ar îngreuna enorm ministerul — a cărui birocrație se știe cât de încet rezolvă actele — și ar face ca lucrările parohiilor și ale eparhiilor să fie întârziate și împedecate de o mulțime de formalități. Dar biserica este în stare să-și facă ea controlul. Centralismul excesiv ne face destule greutăți în celelalte domenii ale vieții. Să-l mai întindem și asupra vieții bisericești fără nici un motiv, numai pentru a lovì cu neîncrederea noastră în prestigiul centrelor eparhiale, în ierarhi, consilii și adunări eparhale? Indirect, prin această cerere, se intenționează o lovitură grea la adresa forurilor reprezentative ale Bisericii, la adresa legii de organizare bisericească. Și ce se pune în loc? Ministerul. Aceasta e canonic? Așa cer canoanele, ca ministerul să fie forul decizător în administrarea averii bisericești? Toate avânturile spre realizare ale Bisericii să fie împedecate de minister, care poate avea foarte adesea, din motive misterioase, cheful de-a tărăgăna lucrurile, cerând printr'o îndelungată corespondență alte și alte explicații?

Cererea în legătură cu școalele teologice e extrem de vagă. Precum n'am văzut până acum o serioasă fundamentare teologică a tezei că școalele de preoți să aparțină statului, tot așa n'am văzut până acum un proect precis de organizare ca să vedem cum preconizează aderenții acestei teze colaborarea pe acest teren între Biserică și stat.

Principiile noastre sunt clare. Ele sunt deduse din doctrina Bisericii ortodoxe. Noi știm că oficiul de propovăduire a adevărului lui Hristos aparține Bisericii după concepția ortodoxă, căci ea continuă cele trei slujiri ale lui Hristos și ea singură este înzestrată cu infailibilitate în această propovăduire. Doctrina creștină nu e o doctrină de sine stătătoare, ci e o doctrină a Bisericii. Numai ea o poate propovăduì și acela căruia îi dă delegație, care vorbește în numele ei. Cine nu mai vorbește în numele ei, cu delegație dela ea, acela spune lucruri dela sine și deci principial greșite.

Teologia nu este apoi o știință pentru creer, ci o disciplină pentru întregul om. Mai ales când ea vrea să pregătească pe preot, să-l facă adecă apt de-a devenì mijlocitor între Dumnezeu și om, trebue să-l apropie de fapt de Dumnezeu, să cunoască raportul între om și Dumnezeu din trăirea lui, iar acest raport se trăește, just, după concepția ortodoxă, numai în Biserică. Nici o altă confesiune nu consideră Biserica și trăirea harismatică în ea drept o condiție atât de absolută pentru mântuire ca ortodoxia. Cine altul poate învăța pe cei mai aleși dintre creștini, pe preoți, și cine altul îi poate *crește în Dumnezeu* decât Biserica? Cum mai putem pretinde că ceilalți creștini numai în Biserică pot progresa duhovnicește, dacă negăm aceasta când e vorba de viitorii preoți?

Să nu se spună că profesorii școlii teologice sunt creștini și unii chiar preoți. Doctrina ortodoxă cere ca anume această funcțiune de profesori ai cuvântului sfânt celor mai aleși dintre creștini, această supremă catehizare, să o exercit ca *delegați* ai Bisericii, actualizând în ei slujirea profetic-învățătorească a Domnului care este în Biserică.

Știință independentă? Aceasta însemnează să cazi în ideea că învățătura ta omenească și a celorlalți oameni dela care ai adunat-o e mai sus decât cea a lui Hristos, pe care o administrează biserica. Aceasta însemnează să faci zadarnică, sau să disprețuești, slujirea profetică a lui Hristos. Să te ridici ca «savant» mai sus de Hristos. Ori noi știm că El *e adevărul*, adevărul tot și ultim. In ceeace privește problema vitală, mântuirea, se înțelege, nu în legătură cu dobândirea unei cariere pentru care ți se cere să știi câte feluri de insecte sunt pe lume sau alte chestii neesențiale.

Argumentul că teologia face știință și în exercițiul acesta n'are nimic de-aface cu Biserica, e atât de șubred și de rușinos încât n'ar mai trebuì să-l susțină nimeni. Vor fi pledând *poate* pentru prezența în sânul Universității a câtorva Facultății teologice unele motive de ordin practic (dar nici unul principial, doctrinal), ca și pentru mai multă libertate din partea ierarhului pe seama profesorilor de-a se ocupa cu studiul, *dar cu delegație și aci dela ierarh* și avându-se în vedere totdeauna adâncirea învățăturii Bisericii, nu una independentă. Dela ierarhul propriu, nu dela ierarhii

De ziua sfântului Nicolae în Sibiu

Ziua sfântului Nicolae, patronul Inalt Prea Sfinţitului nostru mitropolit *Nicolae*, a fost sărbătorită şi anul acesta în Sibiu cu o deosebită solemnitate. In seara de ajun corul studenţilor teologi a făcut o serenadă Inaltului nostru Arhipăstor, cu care ocazie studentul Gh. Malene a exprimat toată recunoştinţa şi admiraţia de care tinerii ucenici ai Domnului sunt pătrunşi faţă de Părintele lor bun şi ocrotitor. Inalt Prea Sfinţia Sa a dat cu acest prilej frumoase şi înţelepte sfaturi acelor ce vor fi în curând lucrători în ogorul sufletelor. Elevii şcoalei de cântăreţi şi „Oastea Domnului“ deasemenea a făcut câte o serenadă Inaltului lor ocrotitor.

A doua zi, după sfânta Liturghie P. S. arhiereu vicar *Vasile* a săvârşit un Te-Deum pentru Inalt Prea Sfinţia Sa, iar după aceea reprezentanţii armatei, ai autorităţilor şi o mare mulţime de intelectuali din Sibiu s'au prezentat la reşedinţa Inalt Prea Sf. Sale, exprimându-i urări de sănătate şi de spornică activitate în slujba Bisericii şi a neamului nostru.

Cu această ocazie dl general *Oprescu* comandantul corpului VII armată a rostit următoarele cuvinte:

Inalt Prea Sfinţite Părinte,

Istoria ţării româneşti ne învaţă că în trecut Biserica noastră a fost ocrotitoarea neamului. Datorită Bisericii ne-am putut păstra neamul, fiinţa etnică şi vitejia românească. Sub scutul Bisericii voevozii, domnitorii şi regii noştri, într'o mână cu crucea şi în alta cu spada, au menţinut fiinţa acestui neam, care a trecut prin atâtea intemperii. Biserica a dus la înfrăţirea şi consolidarea românilor în statul de azi.

In semn de recunoştinţă faţă de Biserică, vin azi să aduc omagiu de recunoştinţă în numele ofiţerilor garnizoanei Sibiu şi în numele corpului VII armată, capului Bisericii ortodoxe din Ardeal. Vă rog să-mi daţi voe să Vă prezint urările mele de ziua onomastică şi să Vă doresc sănătate şi viaţă lungă pentru binele Bisericii şi al neamului.

Să trăiţi Inalt Prea Sf. Stăpâne!

Inalt Prea Sfinţia Sa răspunde:

Domnule General Conmandant,

Vă mulţumesc din adâncul inmiii pentru urările ce mi le-aţi adus din partea armatei, de ziua mea onomastică. Vă asigur din partea mea şi din partea Bisericii pe care Dumnezeu m'a încredinţat s'o conduc de cele mai calde sentimente de stimă şi de desăvârşită încredere.

In trecutul nostru s'au înfrăţit, mai ales în clipele grele, crucea cu sabia şi în această înfrăţire am găsit mijlocul de a ne regăsi toţi românii în ţara românească de azi. Şi mai ales azi când ne pândesc din multe părţi duşmani cu gânduri rele numai prin credinţă în Dumnezeu şi prin virtuţile naţionale ale scumpei noastre armate vom putea birui.

Domnule General,

Noi nu vom uita jertfele pe cari desrobitoarea armată română le-a depus pe altarul patriei pentru Ardeal. De aceea având în vedere acest lucru, din inima Ardealului şi din mijlocul Bisericii Vă rog să primiţi asigurarea că în toată clipa suntem aproape de scumpa noastră armată prin rugăciunea noastră, prin ajutorul nostru şi când va fi nevoe şi cu braţele noastre.

Folosesc această ocazie să Vă mulţumesc şi D-Voastre personal, Domnule General Comandant pentru urările ce mi le-aţi făcut şi fiind venit de curând la postul de General Comandant al Corpului VII Armată din oraşul nostru, din partea mea şi a tuturor celor de faţă Vă fac urări să Vă simţiţi cât mai bine în mijlocul nostru, cari Vă primim cu toată simpatia noastră.

Iar în semn de înfrăţire a crucei cu spada daţi-mi voe să îmbrăţişez, în persoana Domniei Voastre, armata română.

P. C. Sa părintele *Tr. Scorobeţ* a rostit următorul cuvânt:

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne,

Societatea românească din Sibiu vine să Vă exprime cele mai înalte sentimente de recunoştinţă pentru toate calităţile cu cari Inalt Prea Sfinţia Voastră a lucrat pentru slava Bisericii.

Sunt vii încă în sufletele noastre momentele comemorării, de ziua sfântului Andrei, amitropolitului A. Şaguna cu care ocaziune aţi adus omagiu de recunoştinţă unui înaintaş pe care daţi dovadă că-L urmaţi. Iar la 1 Decemvrie prin glasul I. P. S Voastre Ardealul şi-a spus cuvântul, referitor la unirea Ardealului cu ţara-mumă şi la felul în care noi vom şti să păstrăm această unire, apoi la congresul clerului ortodox dela Turda, la congresul FOR-ului, la serbările «Astrei» dela Blaj prezenţa I. P. S. Voastre a făcut ca aceste manifestaţii locale să fie la înălţimea cuvenită. Eu le pomenesc acestea fiindcă au o deosebită semnificaţie şi nu trebuesc trecute cu vederea. Viaţa românească din Ardeal era ameninţată să se fărâmiţeze, militari, medici, advocaţi. etc., fiecare începeau să-şi trăiască viaţa lor specifică şi fără legătură una cu alta. I. P. S. Voastră dela postul de strajă al Bisericii a dat semnalul înfrăţirii şi aţi arătat că sfânta noastră lege priveşte nu numai Impărăţia lui Dumnezeu, dar şi întreagă viaţa noastră publică şi particulară. Socotesc că numai această concepţie superioară poate duce la înfrăţire. Şi evanghelia nu e incompatibilă cu funcţia de militar, de medic, de advocat sau cu orce alte funcţii lar noi ştiind că faptul înfrăţirii româneşti se datoreşte I. P. S. Voastre, rugăm pe bunul Dumnezeu să Vă păstreze curajul şi bărbăţia şi noi ne angajăm că ne vom face datoria. Vă zicem I. P. Sfinţite: La mulţi ani.

Inalt Prea Sfinţia Sa răspunde:

Prea cucernici părinţi, prea iubiţi şi stimaţi domni şi fraţi,

Emoţionat de manifestaţia plină de dragoste pe care mi-aţi făcut-o, Vă mulţumesc pentru urările ce mi le faceţi de ziua mea onomaztică. Manifestaţia aceasta preţioasă o aşez în linia tradiţională a indisolubilei legături între turmă şi păstor, legătură prin care am biruit greutăţile trecute. Şi această legătură indisolubilă va fi şi de aici încolo mijlocul de a duce mai departe aspiraţiile înalte pentru cari luptăm deopotrivă şi păstor, şi turmă.

Biserica noastră este şi trebue să rămână suportul spiritual al existenţii neamului nostru. Ea prin toată comoara ei duhovnicească şi prin toată opera ei înaltă naţională s'a integrat profund în realitatea românească. Numai celce nu trăeşte în contact viu cu această realitate ar putea spune că Biserica noastră nu s'a integrat în noţiunea de stat românesc. Dar ce-am făcut noi altceva dcât să pregătim cărarea pentru consolidarea statului nostru chemând darurile Cerului, de cari să se împărtăşească ceice au luptat pentru binele neamului?

Constat cu mare bucurie că în aceste zile de întoarcere cu gândul către noi înşine, de examinare scrupuloasă a conştiinţelor, se petrece frumosul fenomen al unei mai calde alipiri şi la altarul Bisericii.

Iată bucuria pe care o simt eu pentru acest fenomen. De aceea găsesc acum prilejul să chem întreagă suflarea românească la altarul Bisericii, căci acolo găsim mijlocul de a ne face nebiruiţi pe drumul destinului neamului românesc.

Vă mulţumesc încă odată pentru bucuria pe care mi-aţi produs o prin urările ce mi le-aţi făcut de ziua onomastică.

Domnul să Vă binecuvinteze!

---

superiori, căci fiecare credincios şi preot comunică cu Biserica prin ierarhul său, numai în cazuri anormale, prin apel, se adresează altor ierarhi.

Oare e bine şi cu efecte duhovniceşti sănătoase, ca profesorii şcoalelor teologice, cari trebue să fie întru totul model în devotamentul faţă de Biserică, aşa cum e ea concret şi canonic constituită, nu faţă de o Biserică abstractă — Biserica nevăzută nu e desfăcută de cea văzută, cu Biserica nevăzută stai în legătură prin cea văzută — să caute continuu a se sustrage de sub acest comandament?

Nou conducător. — *Revista* **Biserica şi Şcoala,** *organul de publicitate al eparhiei noastre aradane, este încredinţată, dela anul nou încolo, conducerii P. Cucernicului părinte Iconom-Stavrofor* **Dr. Gheorghe Ciuhandu,** *consilier referent eparhial dela Arad.*

Părintele Ciuhandu e considerat drept una dintre proeminentele figuri ale bisericii ortodoxe române. Chemarea P. Cucerniciei Sale, la conducerea organului eparhial Biserica şi Şcoala, *o socotim că e cât se poate de nimerită şi face deosebită cinste atât celui chemat, cât şi întregii preoţimi, care se bucură cu tot dreptul când omul activ şi cu vederi largi este bine apreciat de P. S. Episcop Andrei prin faptul de a-i oferi conducerea vechei reviste, ce intră în anul 1937 în al şaptelea deceniu de existenţă.*

Distinsul muncitor, părintele Iconom-Stavrofor Dr. Gh. Ciuhandu, nu ne îndoim că va şti găsi căile şi mijloacele trebuitoare pentru a sporì, la frontiera de vest a ţării, năzuinţele de cultură bisericească şi de viaţă românească religioasă.

*

Conferinţa dlui profesor Nichifor Crainic. — Duminecă, în ziua sfântului Nicolae, la ora 6 d. a., dl profesor universitar *Nichifor Crainic* şi-a desvoltat, în faţa unui numeros şi select public, interesanta-i conferinţă: *Ortodoxia, concepţia noastră de viaţă.*

Poet de adânci intuiţii, gânditor de mare forţă, vizionar de cuprinzătoare sinteze, dl Nichifor Crainic a închegat într'o expunere clară, înlănţuită, plastică şi nouă, punctele esenţiale ale doctrinei noastre de viaţă, deosebirea ei de orice sistem filosofic şi de orice altă confesiune, precum şi concluziile de sănătoasă construcţie a vieţii sociale, ce rezultă din concepţia ortodoxă. Deosebită atenţie a dat conferenţiarul viziunii magnifice a marelui teolog răsăritean, Pseudo Dionisie Areopagitul, care vede toată existenţa cerească şi pământească orânduită ierarhic, având în cap pe Dumnezeu şi servind întreagă purificării, iluminării şi îndumnezeirii tuturor.

Dl Nichifor Crainic, pe lângă celelalte înalte şi variate calităţi ce le are ca poet şi scriitor de mâna întâi, este şi unul dintre cei mai mari teologi care a adus Bisericii şi teologiei româneşti foloase uriaşe, adâncid şi exprimând în forme nouă conţinutul vechiu al doctrinei noastre

Ii facem dlui Nichifor Crainic o rugăminte fierbinte: să amplifice cadrele temei tratate la Sibiu până la proporţiile unei opere în care să vedem desfăşurată cu strălucitor talent toată minunata concepţie de viaţă ortodoxă sub toate aspectele ei teologice, antropologice şi sociale. E poate singurul nostru teolog care o poate face. Dumnezeu să-I ajute!

*

In zilele trecute *s'a ţinut la Atena congresul profesorilor de teologie ortodoxă din toate ţările. Trebue salutat ca un semn bun această strângere a rândurilor în ortodoxia ecumenică. Dar ne exprimăm regretul, că la acest congres n'au fost invitaţi şi profesorii Academiilor teologice ardelene. Nu fac şi ei parte din corpul învăţământului superior al ortodoxiei? Nu reprezintă şi ei un aspect al ortodoxiei gânditoare? Faptul că Academiile nu ţin de guvern, ci de ierarhie, de Biserică, e un element de natură să-i împedece a face parte dintr'un areopag al cugetării panortodoxe? Ni se pare că mai degrabă acest element ar da acestui congres nuanţa bisericească, aşa de esenţială ortodoxiei. Dealtfel institutul de teologie rusească din Paris nu e nici el reprezentat de vre-un guvern, şi totuşi profesorii lui participă la congresul dela Atena.*

Profesorii Facultăţilor noastre de teologie au ţinut însă cu orice preţ să nu stea lângă înălţimea ştiinţifică a domniilor lor modestia profesorilor Academiilor teologice din Ardeal.

Ce griji mărunte turbură olimpica seninătate a unor oameni aşa de mari.

In orice caz Academiile teologice îşi continuă liniştite drumul lor, care e cu siguranţă foarte ortodox.

Desvelirea statuei unui mare luptător naţional

La Satumare, în cadrul festivităţilor de pioasă recunoştinţă, se inaugurează, Duminecă în 13 Decemvrie 1936, monumentul închinat amintirii unuia dintre cei mai vajnici apărători ai Ardealului nostru, lui **Dr. Vasile Lucaciu.**

In istoria mai nouă a românilor ardeleni, activitatea publică a luptătorului Dr. Vasile Lucaciu a statorit un exemplu viu şi grăitor, cum se propovedueşte sentimentul de naţionalism şi de solidaritate între fiii aceluiaş neam.

Pentru acest fapt, memorandistul Lucaciu, dupăce alături de fraţii săi ortodocşi a îndurat toate rigorile temniţelor, dictate de fostele stăpâniri, — s'a refugiat în «ţară», ca să desfăşoare, împreună cu maestrul **O. Goga,** *cea mai stăruitoare propagandă de răscolire sufletească în vederea unităţii naţionale ce avea să vie.*

Vasile Lucaciu şi soţii săi de primejdii şi de luptă vor rămânea pe vecie reprezentanţii tipici ai ardelenilor cari s'au jertfit pentru dobândirea drepturilor ce ni se cuvin în ţară liberă.

Poporul dela ţară a ţinut să-i nemurească, pe cei mai mulţi. Astfel, «Leul dela Sişeşti», încă pe când se afla în viaţă, era cântat în versurile:

„Cânta mierla în păduri
Robu-i Lucaci la unguri,
Pentru sfânta direptate,
De care noi n'avem parte“...

Spre deosebire de alţi reprezentanţi ai fraţilor noştri greco-catolici, Vasile Lucaciu a ştiut să găsească şi să afirme deplină înţelegere pentru celce a fost Andrei Şaguna. Cu prilejul serbărilor din Octomvrie 1909, ale centenarului naşterii lui Şaguna, **Vasile Lucaciu** *pe atunci deputat în parlamentul ungar, urcând treptele mausoleului dela Răşinari, a rostit, întrerupt de aplauze şi aclamări, un* **discurs pătrunzător, aducând omagii şi preamărind memoria marelui conducător al românilor din statul ungar şi primului prezident al comitetului naţional român, nemuritorului Andrei Şaguna.**

In faţa figurii de bronz a statuei lui Dr. Vasile Lucaciu, când personalităţi marcante de dincoace şi de dincolo de munţi omagiază, în piaţa I. C. Brătianu dela Satumare, memoria şi activitatea martirului naţionalist Lucaciu, ne înclinăm în cucernică recunoştinţă adusă celuice cu însufleţite cuvinte şi pilduitoare fapte a oţelit neînfricat conştiinţa naţională a contimporanilor săi şi a contribuit în largă măsură la înfăptuirea îndreptăţitelor aspiraţii ale naţiunii române.

Parohia ortodoxă română şi şcoala normală din *Criştur-Odorhei,* au sărbătorit şi în acest an memoria marelui mitropolit Şaguna. S'a săvârşit parastas, de faţă fiind societăţile ortodoxe din localitate, profesorii şcoalei şi elevii. Intr'o şedinţă festivă s'a desfăşurat apoi un program deosebit de frumos, alcătuit din: cântări religioase, recitări şi conferinţă, în care a vorbit părintele catihet Simeon Radu, amintind tinerimii faptele de căpetenie din viaţa provedinţialului mitropolit Andrei Şaguna. Elevii nnrmalişti, constituiţi în societatea „Sf. Gheorghe“, au cetit izbutite lucrări în legătură cu pioasa comemorare.

Probleme-Recensii-Comentarii

Problema revizuirii tratatelor de pace. — Din partea de răsărit a ţării noastre ne vine vestea îmbucurătoare, că *secuii*, cu prilejul demonstraţiei antirevizioniste dela Odorhei, la 1 Decemvrie 1936, *au desaprobat curentul revizionist* şi s'au declarat, alături de români, gata d'a se se jertfi, cu preţul vieţii, pentru integritatea patriei române în care trăesc.

Satele locuite de secui, din apropierea Odorheiului, au participat la sărbătoarea unităţii naţionale, cu sute de delegaţi din fiecare comună. Placardele lor purtau inscripţii româneşti, unele ungureşti, între care şi inscripţia: **„Le a revizióval!“** (Jos revizuirea!)

Intre vorbitorii acestui congres antirevizionist dela Odorhei s'a remarcat un *ţăran secui*, chipeş şi îndrăzneţ, a cărui cuvântare simplă şi desgheţată, rostită ungureşte, a făcut mare efect asupra delegaţiilor sătesti.

Sub stăpânirea română, spune ţăranul secui, ne simţim ca oameni adevăraţi, cu drepturi politice şi egali în faţa legilor; nu dăm voie nici unui străin să se amestece în interesele noastre, sau să le stinghereasca; cui nu-i plac stările din ţara aceasta, n'are decât să caute loc mai bun în afară de graniţele ei; ceice însă vreau să schimbe aceste graniţe, vor întâlni şi piepturile noastre, ale secuilor... Vorbitorul încheie cu urarea de: Să trăiască înţeleptul Suveran, M. Sa Regele Carol II, şi: Să trăească unirea pecetluită la 1 Decemvrie 1918!

Astfel a grăit unul dintre urmaşii acelor secui, cari, înainte cu trei veacuri şi mai bine, au jurat credinţă lui *Mihai Viteazul* şi l-au sprijinit în acţiunile sale de războiu, ca să ajungă, deşi numai într'o trecătoare stăpânire, Domn al ţării Munteniei şi al ţării Moldovei şi al ţării Ardealului.

Secuii din vremuri au stat alături de Domnul tuturor românilor, de apărătorul creştinătăţii şi ctitorul de biserici, ca şi de eroul dela Călugăreni, de biruitorul dela Şelimbăr, care a făcut respectat numele de român. Secuii de astăzi n'au decât să-şi aducă aminte cât mai des de acei mari înaintaşi ai lor şi ai noştri.

*

Comemorarea patronului la liceul „Andrei Şaguna“ din Braşov. — Liceul Andrei Şaguna din Braşov, an de an, se îmbracă în veşmântul bucuriei sufleteşti, spre a cinsti cu sentimente de creştinească evlavie, memoria marelui ierarh Andrei, căruia îi datorează un cult deosebit.

Luni, 30 Noemvrie 1936, corpul profesoral al liceului şi elevii, în frunte cu steagul şcoalei şi fanfara, s'au îndreptat spre biserica „Sf. Nicolae“ la ora 9 a. m. unde au participat la slujba sfintei liturghii slujită de părintele protopop *Dr. I. Blaga* ajutat de preoţii profesori: *Candid Muşlea* şi *Ioan Brânzea*. Răspunsurile liturgice au fost date de corul mixt bisericesc al liceului organizat sub conducerea dlui profesor M. Reabciuc. La ora 10·30 a. m. s'a slujit parastas pentru odihna întru Domnul a fericiţilor: arhiepiscop şi mitropolit Andrei, a donatorului şcoalelor din Braşov Andrei Buntoiu şi neînfricatul naţionalist Andrei Mureşianu.

Seara la ora 6 în aula liceului s'a ţinut o *şedinţă festivă* în memoria patronului, la care a participat un număr însemnat de părinţi ai elevilor, prieteni ai liceului, elevii şi întregul corp profesoral.

Cuvântul de pomenire l-a ţinut părintele catihet *Ioan Brânzea*, vorbind cu mult entuziasm tineresc despre mitropolitul Andrei Şaguna, scoţând la iveală două note ale activităţii sale: ortodoxismul şi naţionalismul lui sănătos, accentuând şi ideea unităţii noastre naţionale, pe care Şaguna a pregătit-o cu tot ce îi permiteau împrejurările timpului, ca un visător al zilei de 1 Decemvrie 1918.

Corul mixt al liceului a executat rugăciunea „Către Maica Preacurata“ şi „Imnul lui Andrei“, sfârşindu-se prima parte a programului cu „Graiul neamului“, executat de cor sub conducerea prof. N. Oancea.

A doua parte a programului s'a continuat cu orchestra de acordeoane şi orchestra simfonică a elevilor, ce a executat mai multe puncte sub conducerea prof. M. Reabciuc.

De încheere, impunătoarea fanfară a liceului a întonat marşul Pe-al nostru steag e scris unire, şi Deşteaptă-te Române.

Astfel a înţeles liceul „A. Şaguna“ să-şi comemoreze patronul.

Corespondent.

*

Conferinţe preoţeşti. — La *Haţeg*, Joi, în săptămâna a 25-a după Rusalii, s'a întrunit preoţimea tractului la conferinţa de toamnă, în sfânta biserică parohială. Preoţii săvârsesc slujba divină, cu invocarea Duhului sfânt, celebrată, în sobor, în frunte cu P. C. protopop *I. Ciocan*.

Cuvântul de deschidere a conferintei, rostit de preşedinte, arată sentimentele ce le nutrim faţă de curentele care învrăjbesc sufletele.

La tema „Aplicarea canoanelor la taina Mărturisirii“, referată de preotul *Medrea*-Plopi, iau cuvântul: părintele protopop I. Ciocan şi mai mulţi preoţi. S'a ascultat darea de seamă despre „Un nou ev mediu“ (de Berdiaev) referată de preotul *A. Străuţ*.

S'au desbătut apoi problemele: Indiferentism, masonerie, sectarism şi comunism, ca duşmani ai Bisericii şi neamului, şi mijloacele de combatere; problema catehizaţiei, şi la urmă proectul de statute al fondului de ajutorare preoţesc tractual.

Corespondent.

*

Conferinţe preoţeşti. — Parohia centrală *Şercaia*, a protopopiatului Oltul, a avut iarăşi bucuria duhovnicească de-a găzdui conferinţa pastorală de toamnă a preoţimei din acest tract, în ziua de Miercuri, 11 Noemvrie 1936.

Cucernica preoţime tractuală, condusă de aportul ce-l aduc aceste întruniri colegiale de împreună-sfătuire, pentru o cât mai bogată activitate pastorală, s'a grăbit a lua parte în număr aproape complet, absentând cu scuză legală doar 3 fraţi.

Programul desvoltat din acel prilej, a fost bine pregătit, având darul de-a scoate la suprafaţă chestiunile de actualitate şi de-a aduce contribuţie la resolvarea lor în mod cât mai satisfăcător. Astfel, în cuprinzătoarea cuvântare de deschidere, ce-a succedat invocării Duhului Sfânt, P. C. Păr. protopop tractual, *Valeriu Judele*, trece în revistă frământările din ultima vreme ce agită viaţa publică, cu deosebită privire la biserică, pentruca prin slujitorii săi să direcţioneze credincioşii în conformitate cu preceptele creştine întru instaurarea ordinei, a bunei înţelegeri şi a păcii. Conferinţa bine apreciată a părintelui *J. Călin*, ce-a urmat, — cu privire la: „Rolul evanghelic al Bisericii creştine în probleme educaţiunii tineretului“, a pus în lumină adevărată una din principalele preocupări ale Bisericii ortodoxe române, aceea de-a creşte plăpândele vlăstare ale neamului în duhul evangheliei lui Hristos, pentru a avea mâne creştini buni şi cetăţeni devotaţi, aşa cum ţara îi vrea şi vremurile îi cer.

Raportul general, întocmit de către păr. *Alex. Comşa*, din încredinţarea oficiului protopopesc, — asupra programelor de activitate ce se vor desfăşura în iarna aceasta, în cadrul aşezămintelor bisericeşti-culturale din parohiile tractului, — a stârnit binevenite discuţii, a căror concluzie este o mai sporită activitate, care să îmbrăţişeze tot ce poate conlucra la buna creştere a tineretului de sub pastoraţia noastră.

Păr. *Vasile Rădulet* citeşte darea de seamă asupra valoroasei lucrări a dlui profesor univ. *Silviu Dragomir*: Istoria desrobirii religioase a Românilor din Ardeal în sec. al XVIII-lea vol. II. — Intrucât conferinţa noastră pastorală s'a ţinut la scurt timp după entuziasta sărbătorire a dlui *Stelian Popescu*, pentru înalta sa ţinută şi activitate morală în cei 20 de ani de conducerea ziarului „Universul“, preoţimea acestui tract protopopesc s'a simţit îndemnată să adere la omagierea d-sale, trimiţându-i o adresă de mulţumire şi îmbărbătare în lupta aprigă ce duce cu vrăjmaşii interni şi externi, pentru apărarea ţării şi a bisericii.

Se discuta apoi, cu interesul cuvenit, chestiunile de actualitate de ordin spiritual, şi chestiunile de ordin material ce ne privesc deaproape; se primeşte unanim dezideratul votat la punct 5 din moţiunea congresului *Asociaţiei Clerului «Andrei Şaguna»*, dela Turda.

In legătură cu acest desiderat, preoţimea tractului Olt a hotărât să roage comitetul Asociaţiei clerului „Andrei Şaguna“, să binevoiască a primi ca'n demersurile ce va mai face până la completa soluţionare a acestei doleanţe, să stăruească a se face părtaşi de acelaş regim şi actualii pensionari bisericeşti din Ardeal, mărindu-li-se pensia actuală ca o meritată răsplată pentru munca lor pe tărâm bisericesc şi naţional.

Păr. *Cornel Pop* citeşte referatul făcut în cauza subscrierii pentru construirea căminului preoţesc dela *Basna*; rezultatul practic a fost că în această şedinţă s'a întocmit lista de subscripţie în care fiecare preot a semnat sume, în măsura posibilului, dela 100 lei în sus.

Păr. protopop, V. Judele, printr'un cald cuvânt, mulţămeşte preoţimii pentru interesul arătat şi cu prilejul acestei conferinţe şi închide şedinţa.

Preot Ioachim Călin

*

Sfinţire de biserică în regiunea secuizată. — Duminecă, 29 Noemvrie 1936 credincioşii noştri din comuna *Vârghiş*, judeţul Odorhei, au avut prilejul să petreacă momente de bucurie sufletească: părintele protopop *Al. Brotea* al Cohalmului, din ordinul I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, a săvârşit sfinţirea provizorie a noului locaş de rugaciune. Pe feţele tuturor se putea citi mulţumirea sufletească atunci când bunul Dumnezeu i-a învrednicit să vadă cu ochii lucruri pe cari strămoşii lor abia le visau.

Bisericuţa bătrână de pe deal, loc de refugiu şi de mângâere, îmbrăcată în veşmânt nou, potrivit timpului, în care bietul român poate respira liber, se înalţă falnică în mijlocul comunei alături de cea minoritara.

Bucuria credincioşilor acestei parohii a fost sporită şi prin faptul că la această solemnitate a luat parte o mulţime de intelectuali şi credincioşi din comunele învecinate, în frunte cu noul prefect al jud. Odorhei, dl *Constantinescu*, şi alţi fruntaşi.

Serviciul divin a fost săvârşit de părintele protopop Al. Brotea, înconjurat de Pr. S. Rusan, Pr. I. Mircea dela Augustin şi Pr. I. Popa din loc. După serviciul divin vorbeşte Pr. protopop Alex. Brotea accentuand rolul important al bisericii ortodoxe în trecutul nostru sbuciumat; dă citire apoi ordinului primit dela Inaltul ierarh.

Vorbeşte preotul din loc, Pr. *Ioan Popa* desvoltând tema: „Şi iată eu cu voi sânt în toate zilele, până la sfârşitul veacului. Amin“ (M. 28, 20), arătând că numai credinţa vie, moştenită dela strămoşi, i-a mântuit pe aceşti credincioşi. In numele credincioşilor aduce mulţumiri acelora cari au contribuit în orce fel la ridicarea acestei frumoase biserici. In primul rând I. P. S. S. mitropolitului *Nicolae*, pentru ajutorul dat acestei biserici, şi pentru grija părintească ce poartă credincioşilor maghiarizaţi din această parohie. Mulţumeşte apoi *Composesoratului* din Vârghiş care a donat 60.000 Lei spre acelaş scop; *comunei* politice Vârghiş pentru frumoasa contribuţie de Lei 50.000 şi *notariatului* Brăduţ pentru contribuţie de 15.000 Lei.

Pentruca toţi să înţeleagă măreţia acestui moment, chiar şi aceea cari din nefericire au uitat cu desăvârşire graiul dulce strămoşesc, Pr. I. Mircea vorbeşte în limba maghiară.

A urmat apoi o trăţească masă comună. — Pr. *I. Popa*.

*

— **Program misionar** a desvoltat în ziua de 21 Noemvrie 1936, la sfânta sărbătoare Intrarea în biserică, cercul religios Nr. 1 din protopopiatul *Bran*, în parohia Cristian, judeţul Braşov.

Toţi preoţii din cele 7 parohii ale cercului, în frunte cu P. C. părinte protopop *Vasile Stoicanea*, au fost prezenţi, deşi timpul nu a fost deloc favorabil deplasării.

Biserica din această parohie a fost neîncăpătoare faţă de mulţimea credincioşilor din loc şi a fraţilor Ostaşi ai Domnului din împrejurimi, veniţi să asculte slujba în sobor şi cuvintele pline de zidire duhovnicească rostite la această ocazie.

La priceasnă părintele *I. Scurtu*-Râşnov a ţinut o frumoasă cuvântare, explicând credincioşilor însemnătatea sărbătoarei şi dând îndemnuri de viaţă creştinească pentru toată obştea de azi, în special pentru tineretul creştin.

După slujirea parastasului pentru arhiereii şi preoţii răposaţi, părintele *Gh. Coman*-Ghimbav, preşed. cercului, arată restul convenirii religioase a preoţilor în această parohie şi îşi desvoltă o foarte reuşită conferinţă despre „Risipă şi lux“, combătând plaga aceasta ivită în special la femeile satelor din apropierea oraşelor.

P. C. părinte protopop a rostit apoi o cuvântare, plină de duh şi povaţă creştină, arătându-şi bucuria ce o are de câte ori poate coborâ în mijlocul credincioşilor din protopopiat, pentru a împărtăşi cu evanghelice povăţuiri în special pe acei credincioşi de aici cari fac parte din grupul muncitorilor de fabrici şi meseriaşi, între cari cei străini de credinţă şi românism strecoară felurite învăţături distrugătoare de suflet.

După masă la ora 3 p. m., după sf. slujbă a vecerniei, a urmat o impresionantă şezătoare religioasă, la care au luat parte activă, prin cântări şi rugăciuni, toţi creştinii dimpreună cu Ostaşii Domnului din loc şi vecinătate. Impresionante au fost mai ales răspunsurile liturgice, precum şi cele dela vecernie, date de corul Ostaşilor din parohia Zărneşti, instruite de P. C. părinte protopop.

In acest cadru părintele *Alex. Florea*-Vlădeni, a predicat, mânecând dela Efes. 3, 10, arătând care este rostul bisericii noastre drept-măritoare în viaţa individuală a fiecărui om şi în viaţa unui neam întreg. In faţa pericolului sectar şi al comunismului, îndeamnă credincioşii a păstra cu toată însufleţirea credinţa, făcându-se ostaşi neînfricaţi ai bisericii luptătoare împotriva răului ce stăruieşte astăzi.

Bogată şi luminoasă a fost predica părintelui protopop *V. Stoicanea*, care a vorbit despre „Credinţă şi mântuire“, sădind în sufletul tuturor înalte învăţături trebuitoare creştinismului de azi.

După cuvântul de caldă mulţămire al părintelui *I. Micu* din loc, — adresat P. C. părinte protopop al tractului şi cucernicilor preoţi din cercul I. rel. cari au prilejuit, prin prezenţa lor şi prin cuvântul plin de duh evanghelic, atâta dar duhovnicesc creştinilor din parohie, — programul s'a terminat, lăsând o atmosferă de caldă înviorare creştinească şi clipe de neuitate bucurii duhovniceşti.

Pr. *A. F.*

*

Pe vechea melodie. — Foaia mitropoliei blăjene o ţine una, număr de număr, cu articole de fond în cari se comentează umflat câte un mic incident de natură confesională, fie inventat pe dea'ntregul de o imaginaţie în fierbere, fie sucit de-o judecată stăpânită de grave manii.

Intr'un număr recent pătimaşul zel al sectarismului blăjan se lansează, în vocabularul nestăpânit cu care ne-a obişnuit, spre prefectul judeţului Treiscaune, dl *Dr. Bidu*, un vrednic român şi un foarte activ factor în opera de recâştigare a fraţilor secuizaţi.

Mica ură furibundă a focoşilor ilustrisimi s'a aprins din motivul că în Baraoltul înstrăinat s'a înjghebat în ultima vreme şi o parohie ortodoxă, cu perspective promiţătoare de-a creşte prin atracţia românească ce-o exercită asupra foştilor români greco-catolici, azi maghiarizaţi, şi romano-catolicizaţi, în urma predării lor în braţele Hajdudorogului de către mitropolia din Blaj.

Foaia blăjană, care în toate ocaziile se ofenzează când nu le spunem uniților catolici integrali, afirmă pentru uniație pretenția exclusivă de-a recâștiga pe românii deveniți romano-catolici.

„Cei trecuți la romano-catolici, d. e. nu vor putea fi câștigați nici într'un chip prin ortodoxie, ci numai prin o altă formă a catolicismului, reprezentată de Biserica nnită".

Se știe însă că în cadrul romano-catolicismului nu se permite trecerea dela un rit la altul pentru a nu se da impresie poporului că e vreo deosebire între ritul roman și celelalte. Trecerea unui om sau a unei masse dela o biserică la alta, se face apei în urma unei propagande, a unei lupte, în decursul căreia propagandistul afirmă superioritatea bisericii proprii asupra celei dela care vreai să atragi pe cineva. Cum va duce această luptă uniația împotriva romano-catolicismului, când reprezentanții ei și dela sine dar și în urma ordinelor de sus se feresc de orice vrajbă în sânul catolicismului? Știm destule cazuri când vre-un preot unit ridicând pretenții asupra unor credincioși romano-catolici, foști uniți, a fost domolit repede de preotul maghiar.

Sau va spune preotul unit românilor deveniți romano-catolici numai atât: religia e tot una, numai forma e alta, iar aceasta n'are nici o valoare pentru mântuire; dar faceți-vă totuși români, chiar dacă religia nu veți schimba-o prin aceasta!? Cred că cu acest limbaj nu va recuceri nici un suflet uniația.

Recâștigarea românilor secuizați o poate face numai ortodoxia. Numai ea e în situație să ducă această luptă energic, nestingherită de impedimente interne. Și numai atunci se poate întoarce un suflet: când starea la care e rechemat i se prezintă sub toate raporturile, și mai ales sub cel religios, ca una superioară și implicit deosebită de cea în care se află. In el trebue trezită o pasiune: un regret că se află în starea în care se află, o dorință vie după cea care i se zugrăvește. El trebue să se convingă că între ungur și român e o deosebire radicală.

Aceste lucruri stabilite, suntem de acord că cele două biserici trebue să lucreze armonic, cel mult întrecându-se, dar nu batjocorindu-se, comandament dela care absentează uniația.

Ad. Nr.

Circulară

către membrii ordinari și extraordinari ai adunării protopresbiterale din protopopiatul Făgărașului

Prin ordinul P. Ven. Consiliu arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu dela 19 Noemvrie a. c. Nr. 8898 fiind numit comisar pentru alegerea de protopresbiter în protopopiatul Făgărașului, în conformitate cu Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, §§-ii 14, 15 și 16, prin aceasta convoc pe ziua de *Luni, 28 Decemvrie a. c., la ora 6 d. a., consiliul protopresbiteral,* la ședință, în locul central Făgăraș, cancelaria oficiului protopopesc, spre a constata calificațiunea candidaților și a compune lista de candidare, iar pe *Marți 29 Dec.* a. c. convoc *adunarea protopresbiterală electorală* la locul central Făgăraș, anume în biserică.

Sfânta liturghie împreunată cu chemarea Duhului sfânt se va începe dimineața la ora 9, iar după terminarea dumnezeeștilor slujbe se va deschide ședința adunării electorale.

Sibiu, 12 Decemvrie 1936.

Dr. George Proca
comisar consistorial

Nr. 387—1936

Convocare

Subscrisul, numit cu ordinul Nr. 9463—1936 Pien. al P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, comisar pentru conducerea alegerii de protopop al protopopiatului vacant Geoagiu, — prin aceasta convoc pe ziua de *28 Decemvrie a. c.* la ora 8 dimineața *consiliul protopresbiteral*, în cancelaria oficiului protopopesc Geoagiu, spre a constata calificațiunea candidaților și a compune lista de candidare, iar pe aceiași zi la ora 9 a. m., convoc *adunarea protopresbiterală* la sediul tractului: Geoagiu, anume în biserică.

Sfânta liturghie împreunată cu chemarea Duhului sfânt se va începe dimineața la ora 9, iar după terminarea dumnezeeștilor slujbe, se va deschide ședința adunării.

Sânt invitați a lua parte toți membrii, atât cei din cler, cât și cei mireni, ai adunării protopopești ordinare, ca și cei aleși special (ad hoc) pentru această alegere.

Adunarea va cerceta și valida întâi alegerile cele noi, — apoi va trece la actul alegerii însași de protopop.

Orăștie, la 9 Decemvrie 1936.

Protoiereu Ioan Moța
comisar consistorial

Comuniști și naționaliști în Spania

Incendierea unei părți din Europa nu este fapt ce nu l-am mai întâlnit. Bătrânului continent, care e centrul culturii și civilizației, i-a hărăzit Dumnezeu, în decursul vecurilor, stări cu anumite semnificații când lumea s'a prea abătut dela căile Lui.

Ceeace se petrece astăzi în Spania, ne îngrozește.

Este adevărat, că și în Rusia feara apocaliptică și-a arătat colții și a înlăturat formal biserica Mântuitorului, — n'a înlăturat-o însă și din sufletul *poporului* rus care ține să rămână creștin.

«*Nimeni nu poate slujì la doi domni* — spune Mântuitorul —: *sau servești lui Dumnezeu, sau lui Mamona*», (Mt. 6, 24),

Lui Dumnezeu îi servește biserica și credincioșii ei; lui Mamona îi servesc dușmanii neîmpăcați ai lui Mesia și ai bisericii Lui, prin concepția de viață numită *comunism.*

Comunismul contimporan s'ar putea defini: *înăturarea creștinismului din omenire.*

Credința în Dumnezeu, iubirea deaproapelui, care aduce pacea și buna înțelegere, recunoașterea valorilor sufletești, ideea de proprietate, sânt considerate în comunism ca un „opium" al masselor.

Ateismul, mecanizarea omului, despoindu-l de valorile sufletești și înlocuindu-le cu ura și răsbunarea și desființarea dreptului de proprietate, toate acestea fac temelia comunismului, reprezentat în noua organizație socială prin așa zisul: «*Front popular*».

Eată ce ne spune, în acest senz, *R. P. Martinez,* conducătorul „Frontului popular" din Spania, cu ocazia zilei de 14 Iulie:

„Ziua de 14 Iulie, ce o serbează Parisul, e ziua revoluției și a noastră. Deci înființarea unui Front popular în Spania să nu ne facă să ne pierdem scopul nostru principal: *pregătirea revoluției și dictatura proletariatului*».

Cele afirmate le-au pus în practică în Spania prin înființarea de «*celule spaniole*» pentru recrutarea teroriștilor în vederea revoluției.

In 16 Iulie 1936, când la Paris reprezentanții Frontului popular parodiau sfânta Liturghie, servind ca „preoți", iar Crucea Domnului fu înlocuită cu secerea și ciocanul, în aceeași zi, noaptea, Calvo Sotelo, șeful grupului monarhist, fu oribil mutilat prin lovituri de cuțit, iar corpul lui aruncat într'un cimitir din centrul Madridului.

Norii s'au condensat pe cerul plin de soare al nobilei Peninsule iberice și furtuna s'a deslănțuit la Valencia, Barcelona și în alte orașe, dărâmându-se biserici cu toate operele lor mărețe de artă religioasă.

Nici viețile omenești n'au fost scutite de grozăvii. Episcopi și preoți, scoși în fața bisericilor, sânt împușcați. In 19 August 1936 sânt executați, la Madrid și în alte orașe, sub teroarea roșie, 733 preoți.

Sânt uciși copiii naționaliștilor fruntași; sânt omorâți bătrâni și femei, ca în epoca neroniană.

Dar bunii *creștini și naționaliști* spanioli au pornit lupta pentru eliberarea satelor și orașilor de sub grozăviile comuniste.

La îndemnul conștiinței lor creștine, și al comandantului suprem, generalul *Franco,* îș apără ce au mai scump pe pământ: credința în Dumnezeu, familia, națiunea, și patria lor. Ridicându-se în contra urgiei comuniste, simpatiile creștinătății de pretutindeni stau alături de dânșii.

Pr. Iacob Bozocea

INFORMAȚIUNI

Președinte de onoare. Ziariștii români creștini din întreg cuprinsul Moldovei au ales de curând, cu mare însuflețire, pe luminatul Vlădică dela Huși, P. Sf. Episcop *Nifon*, președinte de onoare, al mănuitorilor de condei, profesioniști din Moldova.

De dragul ungurilor. Cardinalul secretar Pacelli a ținut să asigure pe regentul Horthy, cu prilejul recentei vizite dela Roma, că în anul 1938 va fi convocat la *Budapesta* marele congres euharistic al catolicilor.

Ingrijați de ceeace ar putea aduce viitorul, — un nou măcel de oameni, — legiuitorii micului stat Panama au hotărât înlăturarea dintre jucăriile copiilor a fabricatelor în forma *soldățeilor de plumb,* cu sabie și pușcă de lemn, — ferind și prin aceasta tineretul d'a se prea îndrăgosti în revanșe de arme și de-a ocoli drumul muncii creatoare. (Aviz Budapestei!)

Aduc mulțumiri tuturor acelora cari au aflat de bine să mă consoleze în durerile suferite în urma morții soției mele, preoteasa Emilia Fleșeriu. — Hundorf, 8 Decemvrie 1936.

Pr. *Emanuil Fleșeriu.*

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 13 Decemvrie 1936, va predica părintele protopop *Em. Cioran.*

Conferințele FOR-ului și ale societății ortodoxe a femeilor române secția Sibiu, se termină Marți 15 Dec., ora 6 d. m., în Aula academiei teologice, când va vorbi părintele diacon *Grigorie T. Marcu,* profesor la Academia teologică „Andreiană", despre: „Maica Domnului în ortodoxie". Intrarea liberă.

Conferință publică, în ciclul „Echilibrul vieții sufletești", se ține Duminecă seara, în 13 l. c., ora 6, în sala prefecturii județului Sibiu. Conferențiază dnul *Lazăr Albu,* judecător, despre: Noua disciplină penală.

Dela „Reuniunea meseriașilor români din Sibiu". Joi în 17 Decdmvrie a. c. se ține ședință literară, la ora 8 seara, în sala mare a Reuniunii, strada Brukental 17. Conferențiar: dl profesor Iulian Dumitru, în continuare despre organizarea și rolul meseriașului român în timpul de față.

— Vineri în 25 Decemvrie a. c., ziua primă de Crăciun aranjează a Reprezentație teatrală la „Unicum", jucându-se 2 piese teatrale bune sub conducerea dlui D. Axente. — *Comitetul.*

Completarea listelor electorale pentru comună, cameră și senat, ale orașului municipal Sibiu, pe anul 1937, se face zilnic, până la 31 Decemvrie 1936, la primăria municipiului, strada Mitropoliei Nr. 2, camera Nr. 21. Fiecare îndreptățit poate cere înscrieri și ștergeri din aceste liste, între ora 10 și 12 a. m., afară de zilele de sărbători și Dumineci.

Poșta redacțiunii

Pr. *E. Fl.* în *D.* Se publică în mod gratuit.

Nr. 434—1936 prot. [60] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh al parohiei I vacante de clasa I-a **Șinca-nouă**, protopopiatul Oltul, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat, conf. coalei B.
2. Venitele stolare stabilite pentru întreg protopopiatul.

Concurenții, după ce vor fi primit autorizație de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc, își vor înainta cererile însoțite de actele prevăzute de legea, regulamentul și ordinațiunile în vigoare, în terminul indicat, Oficiului protopopesc ortodox român Oltul, Șercaia, județul Făgăraș, și — cu prealabila aprobare a protopopului — se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a sluji, cânta, predica și a face cunoștință cu poporul. Preotul ales va administra filia Șinca veche, care de prezent aparține parohiei Șercăița.

Șercaia, la 20 Septemvrie 1936.

Oficiul protopodesc Oltul în înțelegere cu consiliul parohial.

Valeriu Judele
protopop.

Nr. 391—1936 [61] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Nădăștia,** protopopiatul Geoagiului, se publică concurs pe termen de 30 de zile dela prima apariție în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat conform coalei B.
2. Dela circa 30 familii câte un feldel de porumb nesfărâmat.

Concurenții la acest post după ce își vor înainta actele însoțite de binecuvântarea arhierească, subscrisului oficiu protopopesc, se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul și cu referințele locale.

Geoagiu, la 8 Decemvrie 1936.

Preot **Inocențiu Tiruța**
adm. protopopesc

Nr. 1134. [58] 2—3

Concurs

In conformitate cu ord. Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 9242 din 13 Nov. a. c. publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român, pentru întregire postului de cântăreț bisericesc al parohiei a treia Zârnești.

Retribuțiile împreunate cu acest post sânt: 1. Salar lunar 200 Lei dela biserică. 2. Trei stânjini de lemne aduse în curte. 3. Venitele stolare obișnuite în parohie.

La cerere de concurs se vor anexa: 1. Extrasul din Matricola Botezaților. 2. Certificatul ultimului an școlar. 3. Diploma de cântăreț dela Școala de cântăreți din Sibiu. — Concurenții cari n'au diplomă dela Școala de cântăreți din Sibiu, nu vor fi puși în candidare.

Cei cari doresc să ocupe acest post, să înainteze cererile lor oficiului parohial ort. rom. Zărnești, în termen, și să se prezinte la biserică să-și arate destoinicia în cântări.

Zărnești, 24 Noemvrie 1936.

Prot. **Vasile Stoicanea**
președintele Consiliului parohial.

---

[59] 2—2

Publicațiune de licitație

Parohia ort. română din Ludoșul mare (jud. Sibiu), dă în intreprindere prin licitație publică lucrarea iconostasului bisericii.

Licitația se va ține în 20 Dec. 1936 ora 2, în localul școalei primare, în prezența consiliului parohial.

Planul și devizul se pot vedea la Oficiul parohial ort. rom. Licitația se va face pe bază de oferte închise, — se va putea continua însă și pe bază de oferte verbale.

Consiliul paroh. își rezervă dreptul de-a da lucrarea aceluia în care va avea mai multă încredere.

Ludoșul mare, 28 Nov. 1936.

Oficiul parohial ortodox român.

Pr. Nicolae Fara
paroh.

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80·—
1/2 „ „ 42·—
1/4 „ „ 24·—
1/8 „ „ 12·—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150·—
1/2 „ „ 80·—
1/4 „ „ 42·—
1/8 „ „ 22·—

AVIZ

Volumul al doilea din lucrarea: Hristos în școală, de părintele D. Călugăr, a ieșit de sub tipar și se poate comanda prin Librăria arhidiecezană, în vederea cateheților în învățământul primar.

Volumul al doilea cuprinde 498 pagini și costă Lei 220 exemplarul, la care se adaoge Lei 25 porto poștal.

Sibiu, 9 Septemvrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIV | Sibiu, 19 Decemvrie 1936 | Nr. 52

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

„Probleme școlare"

Eminentul istoric și judiciosul pedagog, dl profesor I. Lupaș, și-a adunat recent într'un volum cu titlul de mai sus o serie de articole, cuvântări și studii în legătură cu problemele învățământului românesc de toate gradele. Viața școalei românești dela războiu până azi, trece pe dinaintea noastră, cu întrebările, cu lipsurile, cu idealurile și reformele dese cari au frământat-o, ca într'un film nu numai complect și bogat, ci și palpitant prin căldura ce-a pus-o autorul în desbaterea acestor probleme, prin dragostea și grija pentru școală care tremură în fiecare rând al cărții.

Atent continuu la funcțiunea aceasta atât de esențială pentru desvoltarea sănătoasă a unui popor, autorul a sesizat prompt fiecare anomalie, orice intenție de reformă păgubitoare, arătându-le opiniei publice și factorilor responsabili prin articole de ziar și prin intervenții dela tribuna parlamentară, propunând totdeauna soluții remarcabile prin spiritul lor cumpănit și just.

Cu deosebire a înfierat autorul adeseori în cuvinte energice și cu argumente convingătoare pacostea deselor reforme școlare, cari au zdruncinat serios învățământul românesc. Povestea clasei a 8-a de liceu s'a încurcat atât de mult numai în câțiva ani, încât nu cred că mai știe vre-un cetățean, care nu e profesor secundar sau n'are copil în liceul superior, câte clase mai are liceul în prezent: 7 sau 8. Cuvântul marelui pedagog german, Wilhelm Rein, amintit de dl prof. I. Lupaș, că în țara sa, țara pedagogilor și a filosofilor, orice reformă școlară cere un timp de două secole pentru a se formula o judecată definitivă asupra ei, poate constitui pentru reformomania guvernelor noastre o sentință distrugătoare.

Nu mai puțin se ridică dl profesor I. Lupaș împotriva diverselor tendințe ale unor miniștri cari trecând pe la instrucție au vrut să dea liceului un program în care să domine aproape numai specialitatea lor. E cunoscut, în acest senz planul fostului ministru, dl I. Petrovici, de-a face din liceu o școală pur filosofică.

Just în idei și bogat în argumente este studiul «*Legea învățământului particular*», în care învățatul profesor pledează minunat pentru școala confesională. Combătânda firmațiunea că școala confesională ar fi un anacronism istoric, autorul arată că această instituție, care s'a dovedit atât de folositoare unei bune educațiuni, există în statele cele mai civilizate. „In Suedia d. e. – spune autorul – țară fericită și vestită prin totala ei lipsă de analfabeți, deși e cârmuită în timpul de față de un guvern socialist, e posibil totuși ca arhiepiscopul din Upsala, reprezentantul suprem al autorității bisericești, să fie totdeauna și procancelarul (prorectorul) universității de stat din același oraș, după cum deasemenea e posibil, *ca inspecția întregului învățământ primar suedez să fie lăsată în grija preoțimii*... iar un fost ministru englez, John Gorst, făcea la 1898 constatarea că numai în acele școli sătești se poate realiza un progre *în fruntea cărora se află un preot energic și luminat*" (p.75).

Noi putem adăoga ca un comentar pe marginea acestei cărți, care ne desvălue atmosfera de nesiguranță, de instabilitate și de contradicții în cari s'a legiferat în materie de învățământ, că ea se datorește absenții unei concepții precise despre om, despre ființa și destinul lui, în mintea guvernanților noștri. S'a legiferat pe întunerec, cum foarte bine spune autorul, fără lumina unui țel clar și sigur, ci doar după impresii și pasiuni de-o clipă. Am putea spune că în pedagogia noastră de stat — nu a singuriților pedagogi, deși mai că putem să-i înglobăm și pe ei în această judecată — lipsește și azi conștiința precisă a unui țel care trebue fixat înaintea întregii iconomii a învățământului românesc. Pedagogia Ministerului instrucțiunii nu e însuflețită statornic și în toate detaliile dispozițiilor sale de o țintă supremă, ci își schimbă obiectul ardoarii sale dela o zi la alta sub impresia împrejurărilor și întâmplărilor cari se perindă pe scena actualității, sau, descurajat, lasă problema direcției educative — cea mai importantă în pedagogie — la voia fiecărui profesor, sau a întâmplării: să vedem ce-o ieși.

E de vină, se înțelege, și pedagogia universităților noastre, pentrucă ea trebue să ofere statului, luminat și confirmat, pe bază de studiu și de experiență, un ideal al învățământului. Dar acesta lipsește, pe cât mi se pare. Sau în orice caz e mereu în faza controverselor.

Rana mai ascunsă a întregei neputințe de-a găsi o direcție pe care urmând-o poate fi format într'adevăr un om și un român cum ne trebue, stă în nesocotirea omului ca ființă care depășește prin natura și destinația sa viața pământească, fie ea concepută mai eroic sau foarte oportunist.

Singura antropologie reală și adevărată, care ține cont de toată natura omului cu toate virtualitățile și aspirațiile ei indestructibile și care oferă toate mijloacele pentru desvoltarea ușoară și sănătoasă a ceeace-i și autentic dar și nobil în om, — pentrucă nobilul e mai adânc și mai originar și mai esențial în om, decât meschinul —, este antropologia creștină.

O pedagogie adevărată, reușită, nu va avea omenirea decât atunci când va pune la bazele ei antropologia creștină, luminată azi și amplificată în înțelesurile ei și de psihologia mai nouă. O minunată încercare de clarificare a antropologiei creștine ortodoxe, ca bază a pedagogiei integrale — nu numai a învățământului religios, — a dat teologul rus *V. Zencovschi* în «*Problemele educației în lumina antropologiei creștine*», Paris 1934.

Să nădăjduim că prin lucrări ca cea a dlui profesor I. Lupaș se va netezi și la noi drumul spre această stare de lucruri.

Dr. D. STĂNILOAE

Noul Rege al Angliei a fost proclamat Sâmbătă, sub numele de *George VI*, după ce fratele său, regele Eduard VIII, dorind a se căsători cu o americană, dna Simpson, a renunțat la tron, — în considerare că tradiționalismul Angliei nu admite căsătoriile morganatice. Fostul rege Eduard va purta titlul unui Duce de Windsor și Alteță Regală.

FOIȘOARA

Renașterea românească prin idealizare creștină[1]

de Prof. **Nicolae Grosu**

In frământările și aspirațiile timpului nostru, câștigă un prestigiu tot mai mare spiritualitatea și valorile ideale. Umanitatea, prin ceice o reprezintă în înălțimile olimpice ale filosofiei, caută să-și depășească poziția materială, să reducă la justul lor rol valorile tehnice și economice, cu un cuvânt să-și regăsească perspectiva cosmică și substanța metafizică.

Se pare că lumea și-a dat însfârșit seama — în domeniul principiilor cel puțin — că așa cum a ieșit din atâtea veacuri de necredință, se sprijină pe un vid total. Pentru a-și găsi un echilibru și a deveni creiatoare, trebue să încerce o mare primenire, trebue să dea formelor de viață un conținut.

Pentru a justifica aceste afirmații, este suficient să amintesc câteva nume cunoscute. In Franța, un Jacques Maritain, un Bergson, creatorul puternic al spiritualismului pe baza elanului vital; în Germania, un Heidegger, strălucitul reprezentant al fenomenologiei și al filosofiei existențiale.

Dar această prefacere în lumea ideilor a avut repercursiuni și la noi. Intreaga pleiadă a tinerilor scriitori și gânditori, în frunte cu șefii lor spirituali, un Nichifor Crainic, este plină de frământările, aspirațiile și problematica spiritualității.

Este interesant că chiar și unii din mai bătrânii dătători de ton în cultura românească, unii dintre cei cu mentalitatea formată în ideile veacului trecut, țin să nu rămână chiar înapoi de pasul vremii. Dl **Rădulescu-Motru** *de exemplu, cu excepția lucrării «Cultura română și politicianismul», a manifestat aproape totdeauna aversiune față de tot ce trece de marginile științelor pozitive. Imi amintesc că atunci când a apărut în revista «Gândirea», «Manifestul Crinului Alb», prin care generația tinără își mărturisia ruperea de materialismul sufocant al veacului al XIX-lea și-și spovedea senzațional credințele spiritualiste, acest reputat profesor a ținut o conferință publică, cu cele mai aspre cuvinte de blam la adresa misticilor tineri. Nu de mult însă a trebuit să le dea dreptate, simindu-se însuși îndrituit să alcătuiască în felul său un «catehism de spiritualitate». Tot așa dl* **Ioan Petrovici.** *Acesta până acum nici zece ani, privea cu zâmbet ironic biserica și pe slujitorii ei. Azi însă se ocupă cu problemele religioase și ține conferințe sub auspiciile Patriarhiei. Exemplele se pot înmulți. Constatăm însă că la aceștia dăinuesc în subconștient vechile tipare materialiste, așa că nu reușesc să înțeleagă, să formuleze și să prezinte bine spiritualitatea.*

Ori cum ar fi, trebue să băgăm de seamă cu toate acestea că atmosfera ideilor s'a primenit și limpezit. Cercetarea și gândul nu se mai opresc numai la realitatea sensibilă a lucrurilor. Peste realitate care este decăzută, rea, păcătoasă, știința și filozofia îndreptățesc azi să vină idealul s'o ridice, s'o spiritualizeze, s'o îmbunătățească.

Din punct de vedere creștin, idealul e chemat să transfigureze toată realitatea. Astăzi, o întreagă serie de adânci cărți de teologie pun în științifică lumină proecția idealului creștin și slujba lui de ridicare din căderea în păcat a întregii realități: psihologice, sociologice și chiar fizice. O privire asupra lor n'ar fi decât plină de interes. Noi suntem însă evangheliști în primul rând în mijlocul poporului nostru. Neamul nostru are astăzi mai mult ca oricând trebuință de adâncă primenire sufletească, de unire, de renaștere. Să ne scoatem deci la lumină spiritualitatea, căci acum cultura însăși o cultivă și-o reclamă; s'o facem să cuprindă adâncurile realităților românești, să le ordoneze, idealizeze și să le înoiască!

Am spus că neamul nostru simte azi mai mult ca oricând necesitatea unui uriaș efort de îndreptare. Entuziastele adunări ce s'au ținut la 1 Decemvrie în tot cuprinsul țării, au fost tot atâtea încercări de recapitulare de energie și de examene de conștiință, tot atâtea prilejuri de avânt și renaștere românească. Biserica neamului, depozitara spiritualității noastre, a luat parte de frunte la

[1] Conferință ținută sub auspiciile F. O. R.-ului, secția Sibiu, la 8 Decemvrie 1936.

Nr. 10.495 – 1936 Bis.

Comunicat oficial

Vizarea Carnetelor C. F. R. pe anul 1937

Se aduce la cunoştinţa Preacuc. protopopi şi Cucernicilor preoţi spre ştire şi conformare dispoziţia Direcţiunii generale a CFR privitoare la vizarea pe anul 1937 a carnetelor cu 50% pe CFR.

La viza carnetelor pe trimestrul prim 1937 se va pretinde chitanţa, despre achitarea taxei drumurilor, dela administraţia financiară, şi anume:

1. Pentru carnete cl. I 150 Lei;
2. „ „ „ II 120 „
3. „ „ „ III 20 „

Viza carnetelor *preoteselor văduve* şi a copiilor lor se va face *pe un an* la şeful staţiei din capitala judeţului unde locuesc. La viză vor avea să prezinte pe lângă chitanţa drumurilor un certificat dela Consiliul arhiepiscopesc că sunt pensionare şi un certificat dela primărie că sunt în viaţă şi nu s'au măritat.

Chitanţele pentru drumuri se vor păstra la carnete şi se vor arăta la cererea organelor de control al C. F. R. Ceice vor fi aflaţi călătorind fără aceste chitanţe, vor fi amendaţi şi carnetele vor fi confiscate.

Cuc. preoţi sunt rugaţi a atrage atenţiunea preoteselor văduve asupra acestor dispoziţii. —

Cu această ocazie aducem din nou la cunoştinţă, că pentru esoperarea *carnetelor noui* se cer următoarele acte:

a) chitanţa dela o gară C. F. R. despre taxa carnetului (30 Lei cl. I, 25 Lei II şi 20 Lei cl. III).

b) Chitanţa dela Administraţia Financiară pentru drumuri.

c) O fotografie semnată în faţă de titular.

La *copii* sub 18 ani se mai cere pe lângă acestea şi extras de naştere sau botez.

Când se cere carnet ulterior pentru membrii familiei, se va arăta şi numărul carnetului capului familiei.

Cererile cari nu întrunesc condiţiunile de sus, nu se rezolvă şi se trec la arhivă.

Sibiu, 14 Decemvrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Probleme-Recensii-Comentarii

Conferinţele religioase ale FOR-*ului. — Frăţia Ortodoxă Română a întocmit un ciclu de conferinţe religioase ţinute, în decursul sf. post al Naşterii Domnului, de către o seamă dintre cei mai entuziaşti propoveduitori ai datinelor şi credinţelor noastre strămoşeşti.*

Aceste conferinţe s'au ţinut în Aula Academiei teologice «Andreiane» şi au fost bine primite de publicul sibian, care a ţinut să asiste în număr mare.

Primul conferenţiar Păr. Rector Dr. D. Stăniloae a vorbit în ziua de 17 Nov. într'un chip admirabil despre «Ortodoxia şi firea românească». Cugetător adânc al principiilor de viaţă ortodoxă, conferenţiarul nostru a prins în linii mari întreaga concepţie de viaţă a ortodoxiei, concepţie ce se potriveşte minunat cu firea poporului nostru.

A doua conferinţă a dlui Prof. S. Cosma despre Religie şi oameni de ştiinţă, ţinută în 24 Nov. ilustrează adevărul de care trebue să se pătrundă fiecare om de ştiinţă şi care adevăr se rezumă la cuvintele, că adevărata ştiinţă nu stă niciodată în contrazicere cu adevărurile pe cari le propovăduieşte biserica.

A treia conferinţă a dlui Prof. N. Grosu, Renaşterea românească prin idealizare creştină ţinută în 3 Dec. a îndreptat sufletele ascultătorilor spre idealurile neperitoare ale creştinismului către cari trebue să tindem fiecare, fiindcă numai astfel ne vom salva viaţa în mijlocul păcatelor actuale şi-i vom da acestei vieţi rosturi superioare.

A patra conferinţă a dlui Prof. N. Balcă despre spiritualizarea tehnicei şi a muncii ţinută în 8 Dec. arată cari sunt consecinţele desvoltării tehnicei pentru viaţa sufletească a omului. Numai prin o spiritualizate a tehnicei se poate salva sufletul din prinsorile materialismului. Aceasta este concluzia pe care o propune conferenţiarul în urma expunerii subiectului.

In ultima conferinţă ţinută în 15 Dec. dl Gr. T. Marcu despre Sf. Fecioară în ortodoxie arată cari sunt temeiurile credinţei noastre ortodoxe despre Sf. Fecioară Maria.

Conferinţele au fost încadrate între cântări şi declamări date de studenţii în teologie şi de elevii şi elevele şcoalei normale.

Aceasta este opera de propoveduire pe care o face Frăţia Ortodoxă Română în Sibiu, şi pentru cari merită toată lauda.

D. Popescu.

*

Conferinţele preoţeşti ale protopopiatului Jiu. — Preoţii tractului Jiu — conform unei sănătoase tradiţii inaugurată de P. C. Sa părintele Prot. Ioan Duma, îşi ţin regulat conferinţele lunare. In aceste adunări preoţii discută lună de lună probleme religioase, de pastoraţie, metodele de pastoraţie, care ar fi mai eficace pentru această regiune, unde pastoraţia este atât de grea. Şi uude preoţii se întâlnesc cu toţii atât de des, având ocazii să discute, să-şi împărtăşiască reciproc idei, metode şi realizări.

— In ziua de 24 Septemvrie 1936, preoţimea tractului Jiu s'a adunat la oficiul protopopesc pentru conferinţă. In frunte cu Păr. Protopop Ioan Duma au luat parte preoţii: Şandru-Lupeni, Ioanovici-Livezeni, Drăgan-Petrila-Brad, Zoican-Poieni, Oprean-Cimpa, Popiţa-Aninoasa, Daju-Râuşor, Fanu-Petrila-Ferdinand, Arad-Jieţ şi Moşic-Petroşani.

C. Sa Păr. Drăgan citeşte lucrarea: „Oastea Domnului şi sectarii". Lucrare reuşită şi interesantă, în care autorul, ca unul care s'a ocupat mai mult de „Oastea Domnului", — arată care ar fi metodele cele mai bune pentru a se putea paraliza propaganda sectară, socialisto-comunistă aici, în „Valea Jiului".

Păr. Popiţa citeşte o dare de seamă luminoasă asupra valoroasei cărţi a Păr. Meteş: „Mănăstirile româneşti din Ardeal."

Şi la urmă Păr. Drăgan mai citeşte o lucrare — referat cu propuneri, asupra reorganizării fondului de pensiuni preoţeşti.

Toate lucrările şi propunerile au fost discutate amănunţit.

— In 20 Octomvrie 1936, s'a ţinut o altă conferinţă, unde rolul important îl are Păr. Ioanovici, care citeşte referatul cu propuneri referitoare la stole. Intreaga şedinţă este consacrată acestei probleme, care a fost pusă la punct. Se simţea lipsa uniformităţii stolelor în tract. Odată realizată această problemă, se vor evita astfel multe neajunsuri şi nemulţumiri ale enoriaşilor faţă de preoţi din cauza stolelor.

Deasemenea în ziua de 19 Noemvrie a. c. toţi preoţii protopopiatului Jiu, în frunte cu P. C. Sa Păr. Duma, s'au deplasat în parohia Aninoasa, pentru conferinţa catehetică.

La ora 8 dimineaţa preoţii s'au adunat la sf. biserică, unde s'a făcut slujba chemării sfântului Duh.

Apoi dela ora 9—1 s'au făcut lecţii de predare model, cu elevii ortodocşi dela şcoala primară din localitate. Au predat C. Lor:

1. Zamora, lecţie cl. I despre: Purtarea cu fraţii; 2. Drăgan, lecţie cl. II despre: Noe; 3. Oprean, lecţie cl. III despre: Sf. Ioan Botezătorul; 4. Moşic, lecţie cl. IV pilda bogatului căruia i-a rodit ţarina; 5. Prot. Duma, lecţie cl. V Fericirile; 6. Zoican, lecţie cl. VI Sfântul Apostol Pavel; 7. Şandru, lecţie cl. VII Reforma lui Luther.

La lecţii au asistat şi mai mulţi învăţători în frunte cu directorul şcolii.

Dela ora 1½—3 p. m. masă comună în localul casinoului din loc.

Dela ora 3—6 seara s'a ţinut conferinţa în continuare, unde s'a discutat şi s'a făcut critica lecţiilor predate, metodelor de predare, reuşita lor etc.

Păr. Oct. Daju citeşte o lucrare tratând subiectul: Dacă trebue cuminecaţi copiii la botez sau nu? După păreri ale autorului, ajunge la concluzia: că biserica întotdeauna a practicat aceasta, deci nu e nimic rău în aceea că se împărtăşesc copiii aşa de mici, încă la botez.*

Păr. T. Moşic citeşte lucrarea: „Sportul în lumina sf. Evangheliі".

Lucrare în care autorul cu citate abundente din Sf. Scriptură, mai ales Epistolele sf. Ap. Pavel, arată necesitatea exerciţiului fizic pentru sănătatea trupului şi cum ar admite Sf. Scriptură şi morala creştină sportul, înfierând practica sportului brutal, comercializat şi excesiv, cum se practică azi. Arată care trebue să fie atitudinea preotului faţă de sport şi care ar fi sportul cel adevărat şi admis şi de Evanghelie. In partea II-a a lucrării Sf. Sa tratează despro sport ca mijloc de pastoraţie.

Ambele lucrări au fost ascultate cu viu interes pentru importanţa şi actualitatea lor.

Trebue să remarcăm interesul şi râvna P. C. Sale Păr. Prot. Duma, pentru bunul mers al Bisericii tractului său. Când ţine să-şi adune preoţii lună de lună pentru a-i vedea şi a-i îndruma şi povăţui. Căci, pretutindenea azi, dar mai ales în „Valea Jiului", pastoraţia e grea. Aci, unde propaganda sectară precum şi curente ca: socialism, comunism, anarhism sunt mai agresive şi mai primejdioase pentru biserică, se cere zel apostolic, îndrăsneală, înţelepciune şi foarte mult tact pastoral.

De aceea, aceste mai dese întâlniri între preoţi de pe toate văile acestei regiuni sunt o necesitate şi de un real folos.

Pr. T. M.

* Ba nu numai că „nu e nimic rău", ci fiecare preot e obligat să cuminece copiii nou botezaţi. Celce nu ştie acest lucru, să citească Molitvelnicul, dar dacă vre-un preot de-ai noştri până acum n'a practicat cuminecarea pruncilor după botez, să revină la calea normală.

Nota Red.

---

ele. Şi e bine c'a făcut aşa, căci aceste spontane manifestaţii rămân eficace numai în măsura în care sunt dogorite şi fructificate de idealul creştin organic structurii noastre etnice. Acest ideal al spiritualităţii noastre vine din adânc, se ridică peste veacuri vechi în vremile şi sufletele noastre. Numai el şi nimic altceva în lumea acesta poate face ca entuziasmul de atunci să nu fi fost pâlpăire care se stinge repede, ci în urmă să fi rămas hotărîrea, îndreptarea, devotamentul, sacrificiul.

Că un popor nu poate trăi şi mai cu seamă nu poate renaşte din decădere decât cu ajutorul idealizării lui prin spiritualitatea care-i e proprie, o dovedesc cu prisosinţă noile metode de cercetare sociologică. Până nu de mult era în sociologie acreditată părerea că un neam şi viaţa lui sufletească sunt produsul mediului fizic, adică al locului pe care îl trăeşte şi îl determină exclusiv, împreună cu munca şi tehnica muncii. Acest stupid materialism sociologic este însă depăşit în zilele noastre. Astăzi e câştigat pentru ştiinţa cercetărilor sociologice adevărul trinităţii organizătoare. In conformitate cu acest adevăr, un popor nu e determinat numai de mediul fizic, de muncă şi tehnica ei. Pe lângă aceşti doi factori, mai vine un al treilea şi mai important. Acesta e ceace nemţii numesc Weltanschauung, concepţia despre lume şi viaţă, atitudinea în faţa lumii, cu un cuvânt **credinţa.**[2]

[2] Comp. Pavel Bureau: Introduction à la Méthode Sociologique, Paris, 1926, pg. 136 şi urm.

Din punctul de vedere a neamului nostru, Weltanschauung-ul, idealul spiritual organic structurii noastre etnice, este ceeace numim **legea românească.** *Această lege nu e — cum se spune uneori — cel mai sincer aliat al neamului nostru. Ca să existe o alianţă, trebue să existe doi partneri, două părţi. Legea românească însă nu e deosebită de neamul nostru, ci e parte integrantă a lui, este modul lui de a se incadra în cosmos şi în universal, chipul lui de a se manifesta religios prin ceeace simte că are mai propriu şi mai profund. Aşa încât, din punct de vedere istoric, structural şi ideologic, am putea afirma fără teamă de desminţire, că legea românească a fost şi este însăşi fiinţa, însăşi existenţa neamului nostru românesc. Părăsirea ei a însemnat şi însemnează totdeauna renegarea noastră ca fiinţă etnică deosebită.*

Din străvechi timpuri, puterile spirituale ale legii creştine străbune şi-au făcut slujba lor de înduhovnicire şi idealizare peste plaiurile scumpei noastre ţări. Luminoasele vetre de cultură, îndrumătoare în slova hrisoavelor şi'n taina Scripturilor sunt mărturie.

Gândind acum la atâtea stări româneşti strâmbe din zilele noastre şi ştiind că românismul este din natură şi trebue să devie şi azi spiritualism armonic, «o imensă nostalgie ne face să înturnăm inimile noastre spre acele vremuri de care «se învredniciră cronicarii şi rapsozii».[3] *Căci spiritualitatea noastră o putem deslusi din faptele istorice şi din instituţiile pe cari le-au creiat strămbunii în vederea sublimei aspiraţii către Divinitate, către viaţa în Duhul Sfânt.*[4] *Din vremi socotite de unii cu uşurătate înmormântate pentru totdeauna în cronicele ţării, trebue să renască şi înflorească bogăţiile spiritual-ortodoxe ale neamului nostru. Cu inimile înălţate şi fortificate de aceste bogăţii spiritual-ortodoxe, noi purtătorii de azi ai numelui de român, «cu sufletescul nostru încordat, solicitat de problemele noui şi dornic de readucerea vechilor şi fericitelor idealuri ale părinţilor noştri», vom fi, prin flacăra creştină interioară, agenţii de renaştere românească, îndeplinitorii acelui profund stih din sfintele Scripturi: «întoarce-vom inimile părinţilor spre copii şi pe cei răsvrătiţi la înţelepciunea dreptilor, întocmind Domnului un popor pregătit».*[5]

O conferinţă sub auspiciile Frăţiei Ortodoxe trebue, după părerea mea, să fie o credinţă şi un avânt. Pentru aceasta, trebuesc evocate în ea mai mult momente şi idei apte a deştepta ertuziasmul şi optimismul. Eu însă de data aceasta — cu tot regretul — sunt nevoit să mă abat, pentrucă nu mă pot opri de a privi puţin realitatea românească aşa cum este. Numai raportând idealul la această realitate, ne putem da mai bine seama de ce este necesar să desfundăm izvoarele spiritualităţii ortodoxe şi să valorificăm, pentru timpul şi renaşterea noastră, virtualităţile ei dinamice.

(Urmează).

[3] Biserica şi Problemele Sociale, conferinţe sub auspiciile Consiliului Central Bisericesc, Bucureşti, 1932, pg. 10.

[4] Comp. Nichifor Crainic în „Gândirea", Octomvrie 1936, pg. 380.

[5] Luca I, 17. Cf. Biserica şi Problemele Sociale, ibidem.

Note pe marginea unui volum omagial

De curând a văzut lumina zilei o carte impunătoare prin înfăţişarea ei, dar mai ales impunătoare prin cuprinsul ei bogat. E vorba de cartea dedicată «*Fraţilor Alexandru şi Ion Lapedatu*» cu prilejul împlinirii vârstei de 60 ani, de viaţă plină de activitate pe care aceşti fii ai neamului nostru au depus-o pentru binele şi înaintarea ţării.

O seamă dintre cei mai distinşi şi eruditi scriitori au adus din roadele muncilor frumoase şi preţioase contribuţii, din cari se pot citi strădaniile înaintaşilor şi se pot desprinde încurajeri pentru viitor. Cred că acesta este rostul acestui volum omagial — care vrea să marcheze un popas nu numai pentru cei cărora este el închinat, dar şi pentru toţi fiii neamului. Popasurile sânt cele mai bune prilejuri de reculegere pentru suflet. In rândurile ce urmează voi încerca să desprind din bogatele studii ce formează corpul volumului amintit, unele note pe cari le-am făcut pe marginea lui.

Sânt multe şi variate problemele şi studiile cari formează corpul lucrării amintite, după cum multe şi variate au fost şi preocupările celor în cinstea cărora s'a scris ea.

Studii istorice privitoare la viaţa poporului nostru asuprit, amintiri duioase din viaţa şcolărească şi studenţească a foştilor braşoveni şi alte multe probleme, formează cuprinsul cărţii noastre care are până la 900 pagini.

Conferinţă preoţească. — Preoţimea cercului pastoral III *Zam* şi-a ţinut ultima conferinţă în anul curent Duminecă, 15 Noemvrie 1936, în parohia Zam. Au fost prezentaţi preoţii: Adam Lăzărescu preşedintele cercului; Solomon Giurcoane, Andrei Urdea, Remus S. Haneş şi Ioan Vulcu.

De dimineaţă, la ora 9, s'a început utrenia, în decursul căreia Păr. *Solomon Giurcoane* din Măneşti a predicat tinerilor premilitari despre: „Rugăciunea Domnească". A urmat celebrarea sf. Liturghii în sobor, dând răspunsurile liturghice corul şcoalei primare din loc, de sub conducerea dlui înv.-director *Traian Petcu*. La pricească a predicat Păr. *Remus S. Haneş* din Fintoag, despre: „Curentele subversive ce sapă la temelia Bisericii şi a neamului". Predicile, bine pregătite şi frumos predate, au fost urmărite cu viu interes de premilitari şi alţi credincioşi. După terminarea sf. Liturghii a urmat lecţia practică de religie la cl. VI-a „Intâia călătorie misionară a sf. apostol Pavel", predată de Păr. *A. Lăzărescu* din loc. Lecţiunea, în urma criticei, a fost declarată deplin reuşită.

După masă s'a servit Vecernia în sobor; la sfârşit cei prezenţi au trecut la şcoala primară din loc, unde s'a ţinut şezătoarea căminului cultural „Sfântul Vasile", în cadrul căreia dupăce Părintele preşedinte deschide şezătoarea, a dat cuvânt dlui căpitan *Cavaropol* din Deva, care a vorbit despre: „Infiinţarea premilitariei la sate şi educaţia ce li se dă tinerilor". Păr. *A. Lăzărescu*, mulţumeşte oratorului şi apoi conferenţiază despre: „Comunismul din zilele noastre". Ambele conferinţe au fost ascultate cu multă atenţiune. In decursul şezătoarei corul şcoalei primare din Zam-colonie a executat mai multe cântări religioase şi patriotice.

I. V. C.

*

— **Preoţimea ortodoxă-română din protopopiatul *Băiţa* şi-a ţinut conferinţa de tormnă în 30 Noemvrie 1936, în parohia centrală Băiţa. Tot cu acest prilej, din iniţiativa preoţimii tractuale, a fost sărbătorit Prea Cucernicul părinte protopop *Dumitru Secărea*, pentru munca şi străduinţa depusă în timp de 10 ani, pe teren bisericesc-cultural şi naţional-social, în protopopiatul Băiţa.**

La ora 9 a. m., de faţă fiind toţi preoţii tractului, şi un număr însemnat de credincioşi, — s'a oficiat la biserica ortododă-română din Băiţa serviciul divin al sfintei Liturghii, cu invocarea Duhului Sfânt şi citirea rugăciunii de mulţumire bunului Dumnezeu, pentru împlinirea celor 10 ani de frăţească şi colegială colaborare în via Domnului.

Predica ocazională a fost rostită de către venerabilul preot *Petru Todoran* din parohia Curechi. Sfinţia Sa, vădit emoţionat, evocând numele celor cari au luptat şi lucrat pentru înfiinţarea acestui protopopiat, dintre cari mulţi au trecut la cele veşnice, salută în numele preoţimii tractuale, pe Prea Cucernicul părinte protopop, mărturisindu-i bucuria nespus de mare, pe care o simte preoţimea cu ocazia acestei sărbători, şi promiţându-i, în mod solemn concursul neţărmurit, pe care preoţimea tractuală i-l va da şi în viitor, spre binele sfintei Biserici şi a iubitei noastre patrii.

La ora 12½, atât preoţimea, cât şi credincioşii, au trecut la noul sediu protopopesc, unde s'a oficiat rânduiala sfinţirii apei, binecuvântându-se şi stropindu-se, cu apă sfinţită, noile case ale oficiului protopopesc.

Dela oficiul protopopesc, toţi cei prezentaţi au trecut în sala vestivă a şcoalei primare, unde s'a ţinut şedinţa conferinţei preoţeşti şi şedinţa solemnă în onoarea sărbătoritului.

Preşedintele conferinţei preoţeşti, Prea Cucernicul părinte protopop deschide şedinţa, arată într'un mod succinct: care este istoricul înfiinţării protopopiatului Băiţa, cum şi realizările făcute în cursul celor 10 ani de existenţă a protopopiatului.

Preotul *Z. Enescu*-Peştera şi-a desvoltat instructiva lucrare: „Evoluţia dogmelor", răspunzând — în concluzie — într'un mod negativ, la întrebarea: Evoluiază sau nu dogmele?

In cadrele şedinţei festive, au vorbit din partea preoţimii tractuale, preoţii *Ioachim Ivan* şi *Alexie Popa*. Preotul I. Ivan, arată munca şi sârguinţa depusă de P. C. păr. protopop în cursul celor 10 ani împliniţi, pentru care fapt preoţimea a ţinut, ca în semn de recunoştinţă să eternizeze numele iubitului ei conducător, prin înfiinţarea unei biblioteci tractuale, care lipsea, ce va purta numele: «*Biblioteca tractuală protopop *Dumitru Secărea*». Preotul Alexie Popa, predă sărbătoritului actul de fondaţie a susnumitei biblioteci, în două exemplare, semnate de către fiecare preot tractual.

Preotul *I. Şerban*-Cornilă aduce salutul preoţimii din protopopiatul înînvecinat Geoagiu, iar dl *Păcurar*, membru în adunarea protopopească, salută pe jubilant în numele credincioşilor şi a corporaţiunilor din protopopiatul Băiţei.

Tuturor le răspunde sărbătoritul, care mulţumeşte lui Dumnezeu şi tuturor pentru toate.

S'a servit apoi oaspeţilor o masă comună. *Asistent.*

*

— **Conferinţă** preoţească au ţinut preoţii cercului religios I *Mediaş*, în 29 Noemvrie 1936, în parohia *Păucea*. Se fixase, pentru această dată, şi actul sfinţirii pietrei fundamentale a nouei biserici, ridicată până sub acoperiş. S'a slujit sfânta Liturghie în sobor de preoţii tractului. A predicat părintele *Chirion Păcurariu*, tălmăcind cu frumoase exemple cuvintele Mântuitorului: „Aşa este celce-şi strânge lui-şi comoară, iar nu în Dumnezeu se îmbogăţeşte".

După Liturghie preoţii au ieşit cu poporul în procesiune la locul unde se zideşte biserica nouă, în centrul comunei.

După slujba sfinţirii au cuvântat: părintele *N. Bălăban* despre Credinţă, dragoste şi datorie faţă de biserică. Părintele *Gh. Simplăcean* evidenţiază meritele preotului Scutea pentru ridicarea bisericii în acest frumos loc. Mulţămeşte părintele Scutea, cerând ajutorul lui Dumnezeu, pentru terminarea lucrărilor.

*

Gătiţi calea Domnului. — *E chemarea adresată nouă, preoţilor, să gătim calea, ca atunci când Domnul va veni, să ne găsească cu candela aprinsă şi să ne putem bucura de mesagiul divin: Bine, slugă bună şi credincioasă, intră întru bucuria Domnului!*

In timpul din urmă, pe această cale au călcat şi cei nechemaţi şi-au început să samene din traistă plină, printre florile credinţii, spini şi buruieni otrăvitoare, — ca, în loc de bucurii sfinte, să răsară jale şi desnădejde.

Cine va putea totuşi să netezească drumul?

Noi, răspund copiii Domnului. Noi vom alunga duhurile ce s'au abătut din calea cea dreaptă, şi le vom atinge cu praştia Duhului sfânt şi le vom zice: Duceţi-vă în munţi pustii, unde omul nu locueşte!

Faţă de aceşti copii ai Domnului, noi trebue să fim o lumină în calea spre cer, noi, ceice am primit marele dar, prin punerea mâinilor Arhiereului nostru, care în congresul dela Turda a chemat la Domnul toate sufletele zicând: «Nici când n'am avut mai mare nevoe de o preoţime capabilă de acţiune întru îndeplinirea marei sale misiuni în mijlocul dreptcedinciosului nostru popor, ca astăzi».

Vom înţelege această chemare sfântă a părintelui nostru sufletesc? Ea este şi chemarea de sus, dorinţa Părintelui ceresc, care strigă prin glasul profetului: «Gătiţi calea Domnului!» ca atunci când va veni, să putem spune cu faţa senină: „Iată, Doamne, sânt gata toate». Sau, ne vom umplea de mustrare la auzul cuvintelor dela Ieremia prorocul: «O, păstori! ceice pierdeţi şi risipiţi oile păşunei mele». (23, 1).

Să nu fie! *Pr. Ioil.*

La centenarul bisericii ort. din Poiana-Sibiului

Biserica noastră, din această mare comună, făcuse o deosebită impresie asupra scriitorului şi poetului *Duliu Zamfirescu*, în timpul dominaţiei maghiare.

In opera sa «*Indreptări*» scriitorul cu duioşie spune:

„Era acesta un adevărat locaş de rugăciune plin de lumină, — o catedrală albă, zidită din banul românului, adunat cu răbdare şi încredere.

„Gătiţi de sărbătoare, 700 pe poporeni umpleau biserica... Ciobanii aceştia, adunaţi la un loc, păreau senatul roman de pe vremea lui Appius Claudius Caecus, gata a respinge propunerile lui Cineas.

„De sub mâneca răsfrântă a cămăşii ieşiau braţe vânjoase, rotindu-se prin aer cu o mişcare largă şi făcând semnul crucii. ...iar gândurile se ridicau într'un singur dor, dorul renaşterii în patria comună.

„Par'că într'adevăr, pe feţele acelea bărbăteşti sta zugrăvită aşteptarea senină a uşurării dejugul străinului, sperareahotărâtă într'o vreme bună, când ciobanii de pe Tibru se vor redeştepta pe văile Carpaţilor în nepoţiilor, n adevăraţii şi singurii lor nepoţi pe pământ. In mijlocul unui perete alb, deasupra unei icoane de aur, stă înfiptă o bârnă enormă, de care atârnă ca o pânză de catarg, *tricolorul românesc*. Ce lucru ciudat!... Drapelul ţării i se păru pentru prima oară frumos şi emoţionant, simbolizând oarecum patria nevăzută... glasurile corului răsănau pline de armonie, repetând rugăciunea românului: „Doamne, fie-ţi millă, ajută-ne şi ne mântueşte".

Acest drapel, de care aminteşte D. Zamfirescu, a fost confiscat odată de jan-

---

In cele ce urmează, mă voi opri asupra câtorva studii cari vorbesc despre viaţa religioasă a poporului nostru. Amintesc în primul rând studiul foarte frumos al dlui *Ion Mateiu*: **„Problema unităţii religioase în revoluţia din anul 1848".** In acest studiu, autorul descifrează din documentele timpului, una din cele mai arzătoare dorinţi de care a fost animat poporul românesc pe Câmpia Libertăţii, în zilele memorabile ale adunării din anul 1848. A. Treboniu Laurean a dat expresiune acestei mari dorinţi — într'o scrisoare adresată lui N. Bălcescu în care se pot ceti următoarele cuvinte: „Să se adune românii, să se unească între sine. Lege română, fără deosebire de uniţi şi neuniţi. Cereţi arhiepiscop românesc în Transilvania. Stricaţi unirea cu catolicii", pag. 471 S. Bărnuţiu, marele doctrinar al revoluţiei din 1848, referindu-se la acelaş lucru spunea următoarele: „Mult ne-am fi bucurat, când fraţii români din Ungaria, urmând exemplul nostru dela Blaj, ar fi dat mâna uniţi cu neuniţi laolaltă; căci toţi sânt fiii unei mame, prin vinele tuturora cercueşte sânge de român" pg. 477.

Gazeta Transilvania a însemnat şi ea acelaş fapt prin cuvintele: „O naţie, o religie, şi aceea românească, iar nu unită şi neunită grecească", pag. 477. Am ţinut să reproduc aceste câteva citate din studiul amintit, pentrucă ele vorbesc nu numai înaintaşilor, ci şi nouă şi vor vorbi atât timp cât unitatea noastră sufletească nu va fi închegată. Dacă unitatea sufletească a românilor nu s'a realizat în anul 1848, acest fapt îşi găseşte explicaţie în mărturisirea pe care a făcut-o Bariţiu „eminentul cunoscător al psihologiei austriace" care a spus următoarele: „Politica guvernamentală în aceste ţări niciodată n'a suferit nici să audă că românii se împacă în punctul religiunii", „nici toţi uniţi, nici toţi neuniţi, cum am zice desăgiţi şi în veci cu orice preţ învrăjbiţi", pg. 487. Sânt cuvinte cari exprimă răutatea stăpânitorilor noştri de eri, cari ne-au ţinut învrăjbiţi tot timpul, crezând că astfel ne vor putea stăpâni.

Paginile acestea cari desvelesc trecutul plin de suferinţă al Ardealului robit, sânt cele mai duioase, pentrucă din ele se vede suferinţa unui neam asuprit pe nedrept.

Despre acelaş trecut plin de jertfă pentru credinţă — vorbeşte şi studiul Păr. *Dr. D. Stănilone*: **„Din urmările edictului de toleranţă în ţinutul Haţegului".** Din câteva scrisori ale preoţilor din ţinutul Haţegului, pe cari, autorul studiului nostru l-a scos la lumina zilei, se poate vedea ce suflet aveau românii din aceste părţi când era vorba de credinţă. Scrisorile acestea sânt mărturiile cele mai vorbitoare despre credinţa nestrămutată a înaintaşilor noştri.

Dl *V. Vătăşeanu* aduce o frumoasă contributie prin studiul **„Icoana Maicii Domnului"** descoperind şi de data aceasta comorile artistice pe cari le-au adăpostit bisericuţele noastre. De astă dată ochiul cercetătorului se îndreaptă asupra unei icoane care reprezintă pe Maica Domnului, căutând să-i arate importanţa ce o prezintă această icoană din punct de vedere artistic.

Mai amintesc un singur studiu, al dlui Brătulescu Victor care vorbeşte despre câteva bisericii din Transilvania, arătând bogăţia artistică a lor. La acestea se rezumă notele pe cari am ţinut să le fac pe marginea volumului omagial închinat fraţilor „Alexandru şi Ion Lapedatu".

Notele mele n'au avut pretenţia să cuprindă prea multe. Ele sânt simple însemnări făcute pe marginea câtorva studii privitoare la viaţa religioasă a românilor ardeleni.

Doresc ca acest volum omagial să fie un îndemn de muncă rodnică pentru toţi fiii neamului, pentruca fiecare să contribue într'o măsură oarecare la binele şi înaintarea scumpei noastre patrii. Cei pentru cari s'a scris, el, să fie exemple vii pentru toţi.

Nu pot încheia aceste câteva rânduri fără a aduce laude eminentului profesor universitar I. Lupaş, care a avut frumoasa inspiraţie a acestui volum omagial şi şi-a dat toată contribuţia pentru buna reuşită a lui.

Laudă tuturor celor cari au contribuit cu munca lor la compunerea acestei cărţi, cinste şi laudă celor pentru cari s'a scris.

D. Popescu

Au apărut urmatoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la Librăria Arhidiecezană Sibiu

Religia nu este o afacere privată[1]

Faimosul Karl Marx, între alte năsbâtii, formulase în veacul trecut şi cunoscutul principiu cristalizat în cuvintele «*Religia este o afacere privată*».

Acest principiu formează un paragraf, esenţial în programele socialiste-democratice. El admite libertatea conştiinţii, cu alte cuvinte recunoaşte fiecărui cetăţean dreptul de a se bucura de libertate deplinu în materie religioasă.

Afirmaţia că religia este lucru privat a fost susţinută peste tot de inşi îmbibaţi de necredinţă sau indiferenţă pentru credinţă. Religia creştină şi biserica nu trebue, spun marxiştii, să exercite influenţă asupra statului, şcoalei şi vieţii sociale; în virtutea respectării acestei condiţii, individul poate fi lăsat să creadă în ceea ce vrea el.

Aplicarea principiului „religia este lucru privat" a dus totdeauna la persecutarea bisericii, la cauzarea unei serioase restrângeri a domeniului credinţei religioase şi la o simţitoare slăbire a acţiunii de edificare a sufletelor.

Religia nu este ceva particular. Dimpotrivă, *ea este chestiunea cea mai universală, mai generală, nu numai personală, ci şi socială: ea priveşte întreaga existenţă şi nu una din laturile ei particulare.*

[1] După N. Berdiaev: „La religion n'est pas une affaire privée", un capitol din lucrarea „Le marxisme et la religion".

darmii unguri, pentrucă fusese scos la o procesiune. S'a purtat, câţiva ani proces, biserica susţinând că e doar prapor bisericesc, având în mijlocul lui icoana cu sfinţii împăraţi Constantin şi Elena. S'a permis apoi păstrarea lui lângă amvon, dar s'a interzis scoaterea în diferite procesiuni, spre a nu se da astfel caracterul *naţional* serbărilor, ca până aci.

Abia în anul 1919, acest scump prapor a ieşit la lumina soarelui libertăţii, odată cu miile de suflete obidite.

In anul curent 1936 biserica ortodoxă din Poiana Sibiului împlineşte o sută de existenţă.

Cu ocazia serbării centenarului s'a făcut şi sfinţirea nouei picturi şi zugrăveli din interior, afară de Iconostas, a cărui pictură este mai veche (operă foarte reuşită a neuitatului pictor poenar decedat, Constantin Georgescu).

Pictura de azi este lucrarea izbutită a tânărului pictor român *Zemora M. Zamfir.*

S'a făcut parastas pentru preoţii cari au servit-o cu credinţă şi cinste în decursul acestui veac; apoi sfinţirea apei, săvârşită de preoţi în sobor de 5, de faţă fiind aproape toţi locuitorii comunei.

După terminarea sfintei slujbe, părintele *Dumitru Ciuchendea*, în cuvinte adânc simţite, arată rolul bisericii noastre ortotoxe în trecutul sbuciumat al neamului.

Părintele septuagenar *Nic. Dobrotă*, preşedintele comitetului bisericesc, ce-l conduce cu vrednicie fără întrerupe de 45 de ani, face o dare de seamă a lucrărilor citind numele donatorilor şi un *foarte interesant istoric*, asupra clădirii acestui sfânt locaş:

Biserica s'a clădit în anul 1836. Conducerea lucrărilor, pe tot timpul a avut-o energicul *Ioan Ban.*

Popa Jude fost primar, şi comitetul său au întâmpinat greutăţi nespuse, din partea stăpânirii care nu admitea românilor decât locaşuri de lemn, dovadă şi mai vechea noastră biserică „din Deal" (1766) care nu are decât $^1/_2$ m. zid şi geamuri mici.

Biserica, foarte spaţioasă şi înnaltă este în întregime din zid de peatră, adusă de locuitori în spinare, sau în coşuri de nuele, pe cai sau în căruţe primitive, pe cum erau în vremea aceea.

Nisipul a fost cărat din „Luncă", la vreo 5–6 km. depărtare, peste dealuri, în spinare sau pe cai. Popa Jude nu permitea celor mai cu stare să-şi plătească locţiitori cu bani, trebuind astfel să muncească personal fiecare.

Schelele erau prinse cu cue de lemn.

Lucrare a costat: 16.000 „zloţi răi", şi 4 ocale brânză de oae (aproximativ 6400 lei de azi).

Este de remarcat activitatea nepregetată depusă de actualii conducători P. C. preoţi mai sus amintiţi, cari pe lângă frumosul gest de sărbătorire a credincioşilor înaintaşi, au depus toată străduinţa în conducerea lucrărilor picturale, care astfel au fost duse la bun sfârşit. **I. Cornea**

INFORMAŢIUNI

La festivităţile *de Duminecă dela Satu-mare, — unde s'a desvelit monumentul lui* **Vasile Lucaci,** *şi s'a sfinţit noul* **palat** *administrativ al oraşului dela frontieră, şi s'a ţinut şedinţa pe Ardeal a* **Ligii antirevizioniste** *sub preşedinţia dlui Stelian Popescu, — Biserica noastră ortodoxă a fost reprezentată de cel mai tinăr Episcop al ei, de Prea Sfinţitul* **Nicolae** *al Orăzii, care a rostit, şi la aceste prilejuri, cuvinte cuprinzătoare al căror răsunet puternic va pătrunde, fără îndoeală, nu numai la noi, ci şi cevaş mai departe...*

De osândit. Ni se relatează, într'o corespondenţă mai lungă, faptul cum un „cucernic preot greco-catolic şi profesor la o facultate de teologie" s'a întâlnit zilele trecute cu un credincios ortodox la o bodegă, unde, după o gustare prietenoasă, preotul a izbutit să câştige declaraţia ortodoxului, că îşi părăseşte legea şi „se dă unit". Faptul, cum s'a operat în acest caz, nu face de loc cinste, nici unuia, nici celuilalt.

Băncile din Sibiu vor fi închise în ajunul Crăciunului. Suntem informaţi, că Albina, Banca Românească, sucursala, Banca Centrală, sucursala, Institutul de Credit Fonciar, Banca Generală de Economii, Banca de Industrie şi Comerţ, Banca Ardeleana şi Casa de Economii, sucursala, şi Banca Comercială Italiană şi Română, sucursala Sibiu, vor ţinea în ziua de 24 Dec. (în Ajun) ghişeele închise.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 20 Decemvrie 1936, va predica părintele *M. Neagu.*

Al 11-lea concert religios de colinde şi cântece de stea, va avea loc Duminecă 20 l. c. ora 6 seara, în catedrala mitropolitană, sub conducerea maestrului prof. profesor *Timotei Popovici.* Concertul va fi difuzat prin radio în ţara întreagă. Vom reveni.

Conferinţă publică, în ciclul „Echilibrul vieţii sufleteşti", se ţine *Sâmbătă* seara, în 19 l. c., ora 6, în sala prefecturii judeţului Sibiu. Conferenţiază dl *Dr. Nicolae Roşu* despre: Medicină şi literatură

CARŢI ŞI REVISTE

Intoarcerea lui Andrei Pătraşcu, roman, de *Al. Lascarov-Moldovanu,* Ed. „Cugetarea", Bucureşti. — Un volum, acum apărut, de 347 pagini. Preţul: 70 Lei.

Numele bun al fecundului autor închiezăşueşte valoarea cărţii, — despre care vom mai vorbi.

Nr. 1134. [58] 3—3

Concurs

In conformitate cu ord. Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 9242 din 13 Nov. a. c. publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român, pentru întregire postului de cântăreţ bisericesc al parohiei a treia Zârneşti.

Retribuţiile împreunate cu acest post sânt: 1. Salar lunar 200 Lei dela biserică. 2. Trei stânjini de lemne aduse în curte. 3. Venitele stolare obişnuite în parohie.

La cerere de concurs se vor anexa: 1. Extrasul din Matricola Botezaţilor. 2. Certificatul ultimului an şcolar. 3. Diploma de cântăreţ dela Şcoala de cântăreţi din Sibiu. — Concurenţii cari n'au diplomă dela Şcoala de cântăreţi din Sibiu, nu vor fi puşi în candidare.

Cei cari doresc să ocupe acest post, să înainteze cererile lor oficiului parohial ort. rom. Zărneşti, în termen, şi să se prezinte la biserică să-şi arate destoinicia în cântări.

Zărneşti, 24 Noemvrie 1936.

Prot. **Vasile Stoicanea**
preşedintele Consiliului parohial.

Nr. 434—1936 prot. [60] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh al parohiei I vacante de clasa I-a Şinca-nouă, protopopiatul Oltul, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat, conf. coalei B.
2. Venitele stolare stabilite pentru întreg protopopiatul.

Concurenţii, dupăce vor fi primit autorizaţie de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc, îşi vor înainta cererile însoţite de actele prevăzute de legea, regulamentul şi ordinaţiunile în vigoare, în terminul indicat, Oficiului protopopesc ortodox român Oltul, Şercaia, judeţul Făgăraş, şi — cu prealabila aprobare a protopopului — se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a sluji, cânta, predica şi a face cunoştinţă cu poporul. Preotul ales va administra filia Şinca veche, care de prezent aparţine parohiei Şercăiţa.

Şercaia, la 20 Septemvrie 1936

Oficiul protopopesc Oltul în înţelegere cu consiliul parohial.

Valeriu Judele
protopop.

Nr. 391—1936 [61] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Nădăştia, protopopiatul Geoagiului, se publică concurs pe termen de 30 de zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat conform coalei B.
2. Dela circa 30 familii câte un ferdel de porumb nesfărâmat.

Concurenţii la acest post, după ce îşi vor înainta actele însoţite de binecuvântarea arhierească, subscrisului oficiu protopopesc, se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoştinţă cu poporul şi cu referinţele locale.

Geoagiu, la 8 Decemvrie 1936.

Preot **Inocenţiu Tiruţa**
adm. protopopesc

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin
pe anul 1937
cu Şematism Lei 50·—; fără Şematism Lei 12·—

Calendarul „Oastea Domnului"
pe anul 1937 Lei 12·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 20 pt. porto postal

Marx considera ca primordială şi de interes universal lupta contra religiei creştine, distrugerea ei în inima şi conştiinţa umană. Un marxist autentic, un veritabil solialist-revoluţionar, nu poate să creadă în Dumnezeu şi să mărturisească crezul creştin. Sub aspectul acesta se prezintă convingerea comuniştilor ruşi, rămaşi fideli caracterului revoluţionar al marxismului clasic.

Marxismul nu poate afirma că religia este chestiune privată, pentru simplul motiv că *el însuşi este o religie,* opusă tuturor celorlalte şi îndeobşte creştinismului.

Lenin expune clar, pentru ce acest principiu putea fi aplicat lumii *burgheze,* şi nu lumii comuniste. Pentru regulamentul comunist interior, acest principiu liberal-burghez n'are nici o valoare; în tabăra comunistă credinţa religioasă nu poate fi tolerată; aci nu există loc pentru creştinism. Comunistul nu este liber a crede cum el vrea: el trebue să creadă aşa cum i se impun de dogmele comuniste.

Este necesar în ceea ce priveşte lumea burgheză, zic comuniştii, să se afirme principiul că „religia e chestiune privată", pentrucă astfel se ajunge la descompunerea ei. Insă Marx şi Lenin, mai târziu, priviră cu oroare lupta nesăbuită a radicalismului burghez contra religiei.

Marx asimilă toate elementele negative şi destructive ale raţionalismului sec. 18-lea, însă el se ridică deasupra acestuia prin religia sa comunistă positivă şi îl urâ ca fiind de obârşie burgheză. Marx şi Lenin socotiră că trebue lăsată burgheziei radicale şi liber-cugetătoare grija de-a se ocupa de problema religioasă şi de lupta contra bisericii. Pentru marxismul revoluţionar, chestiunea religioasă nu poate fi separată de lupta proletariatului contra clasei burgheze şi ea trebue să se rezolve prin mijlocirea acestei lupte. In măsura în care conştiinţa proletară se va desvolta şi va triumfa în societate, credinţa religioasă va sucomba asemenea unei iluzii. La început, când Marx înclina mai mult spre Feuerbach şi spre hegelianism, el acorda mai multă importanţă problemei religioase, şi chestiunea, care se punea pentru el, era a unei revoluţii de conştiinţă. Insă când Marx pătrunse mai adânc în mişcarea muncitorilor revoluţionari, problema religiei se uni cu cea a revoluţiei proletare universale. Trebue să spunem că nu numai Marx, ci şi înfocatul său discipol, Lenin, recunoştea în scrierile sale că chestiunea religioasă comportă o schimbare de conştiinţă şi *că ea nu poate fi rezolvată prin focuri de armă şi prin întemniţări.*

In practică însă, comuniştii ruşi modificară doctrina marxistă şi acceptară valoarea excepţională a puştii, a închisorii şi a prigoanei, atât în materie de revoluţie, cât şi în celelalte împrejurări. Propanganda antireligioasă a „komsomolilor"[2] isvoreşte în întregime din doctrina marxistă, însă metodele de care se servesc în acţiunea lor nefastă, se diferenţiază de cele ale marxismului clasic. Marx nu prezentase mijlocul prin care s'ar realiza programul său. El credea că „reglementarea" definitivă a vieţii sociale şi dispariţia exploatării claselor vor pricinui nimicirea religiei creştine, care astfel va dispărea din conştiinţa umană, aidoma unei himere.

Nu se poate duce la bun rezultat lupta contra propagandei antireligioase şi contra otrăvii ateismului, inoculate în poporul rus, vorbind despre principiul separaţiunii bisericii şi a statului şi despre dreptul libertăţii de conştiinţă şi de credinţă. Aceasta ar fi tot una cu a spune că „religia este lucru privat", dând însă acestei axiome un înţeles deosebit, în numele unui ideal nou.

Lupta contra propagandei antireligioase şi contra ateismului trebue să fie luptă socială, şi în acelaş timp să recunoaştem valoarea universală şi socială a religiei.

Totodată lupta socială contra propagandei anticreştine şi atee nu implică negarea adevărului total din comunism şi din mişcarea revoluţionară muncitorească. Nu e vorba de a opune o organizaţie burgheză şi capitalistă la ceeace este nuanţă de adevăr în socialism. A căuta să se rezolve astfel problema, s'ar stânjeni opera lui Hristos în lume. Soloviev are dreptate când susţine că, pentru a înfrânge minciuna socialismului, trebue principial să recunoaştem partea sa de adevăr. Şi, chiar, în comunism există un adevăr, deşi diformat şi greşit formulat.

Minciuna comunismului nu stă în caracterul său politic, economic sau social, care poate fi neutru din punct de vedere religios, ci în caracterul său spiritual, în ateismul său, în negarea lui Dumnezeu şi a omului, în refuzul său de a admite libertatea spiritului.

Faptul că muncitorii şi ţăranii au ajuns la „putere" şi la activitate istorică nu constitue un rău intrinsec. Răul sălăşlueşte doar în starea mintală, morală şi spirituală a muncitorilor şi a ţăranilor, contaminaţi de morbida religie atee şi antiumană a comunismului. Răul comunist nu este altceva, decât crunta ispăşire a greşelilor comise de omenirea creştină, greşeli a căror consecinţe trebue recunoscute, mărturisite şi suportate de ceice le-au cauzat.

Pentru a lupta contra propagandei antireligioase şi contra ateismului masselor muncitoreşti, trebue în principiu să sfărâmăm legăturile ce ţin legat creştinismul de interesele capitalismului, şi de regimul social-burghez, legături cari denotă deformarea credinţei creştine şi adaptarea ei la interese umane vremelnice. Să lăsăm creştinismului deplină libertate de acţiune în tendinţa-i sublimă de edificare a sufletelor şi de instaurare a păcii şi a bunei înţelegeri pe pământ.

Ion Suciu

[2] Asociaţia comunistă a tineretului rus.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

complect
1936
BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
534

Anul LXXXIV — Sibiu, 25 Decemvrie 1936 — Nr. 53

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 10.402/1936.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

„Știți darul Domnului nostru Isus Hristos, că pentru voi a sărăcit, bogat fiind, ca voi cu sărăcia lui să vă îmbogățiți". II Cor. 8, 9.

Precum an de an am venit la Voi, iubiții mei fii sufletești, cu prilejul sărbătorii Nașterii celei după trup a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos — dacă nu în persoană, căci aceasta mi-ar fi fost peste putință, dar am venit cu sufletul meu — ca să Vă împărtășesc cuvinte de învățătură, așa nu voesc să mă lipsesc de bucuria de a sta de vorbă cu Voi nici de data aceasta. Atâta comoară de înțelepciune dumnezeească cuprinde fapta cea minunată a întrupării și nașterii Fiului lui Dumnezeu, încât nici odată nu trebue să întârziem a ne opri cu gândul la ea și a ne lumina sufletele cu razele de lumină ale ei.

„Nimic nu este nou sub soare —zice un sfânt părinte bisericesc— *decât că Cuvântul trup s'a făcut".* Toate întâmplările din viața omenirii se repetă, nu odată numai ci de nenumărate ori și în diferite forme — numai venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu *e unică.* Este unică în mărimea și însemnătatea ei a toate covârșitoare și va rămânea deapururi singurul lucru nou sub soare. Ea stă în centrul istoriei și este inima ei și stăpânește veacurile și le va stăpâni până la sfârșitul lor. Ce val de lumină și de putere și de viață nouă s'a revărsat în lume deodată cu Hristos-Domnul! E darul cel sfânt și mântuitor, trimis nouă oamenilor de bunul nostru Părinte ceresc prin Unul născut Fiul Său. Gândindu-se la toate acestea le-a scris Sf. Apostol Pavel creștinilor din Corint cuvintele: *„Știți darul Domnului nostru Isus Hristos, că pentru voi a sărăcit, bogat fiind, ca voi cu sărăcia lui să vă îmbogățiți".*

Aceste cuvinte le-am ales să vi le tălmăcesc cu ocaziunea praznicului de astăzi, ca să se poată spune și despre Voi, iubiții mei, lauda care li-o aduce apostolul creștinilor din Corint: *Știți* darul Domnului nostru Isus Hristos!

Bogat a fost Fiul lui Dumnezeu înainte de venirea Sa în lume, cum numai Dumnezeu este bogat, căci nu-i lipsește nimic, ci este însași bogăția desăvârșirii. Locuia în „lumina cea neapropiată" a Dumnezeirii, ca Unul născut Fiu al Tatălui și împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt era proslăvit de Serafimi: Sfânt, sfânt, sfânt e Domnul Savaot! Lumea printr'ânsul s'a făcut și cerurile vesteau mărirea Lui. O, dar limba omenească este neputincioasă să spună toată bogăția lui Dumnezeu!

„Pentru voi a sărăcit" — zice Apostolul. Căci, când „a sosit plinirea vremii", Fiul lui Dumnezeu s'a pogorât din cerul bogăției Sale și *„s'a deșertat pe sine, chip de rob luând, întru asemănarea oamenilor făcându-se... ca omul s'a smerit pe sine, ascultător făcându-se până la moarte, și încă moarte pe cruce"* [Filipeni 2, 6—8]. Dacă'n învălmășeala vieții am fi uitat vreodată, peștera din Vifleem, la care ne întoarcem ca gândul în această zi de sărbătoare, ne aduce aminte că „Cel făr'de'nceput" care s'a născut acolo din Preacurata Fecioara, bogat fiind, pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire a sărăcit. In haina sărăciei a intrat în lume și în haina sărăciei a sfințit pământul sub picioarele Sale pe drumurile mântuirii pe care a umblat până la moartea pe cruce și la mormântul străin în care a fost așezat trupul Său. In umbletele Sale a mărturisit odată despre sine: *„Vulpile au vizuini și paserile cerului cuiburi, iar Fiul Omului n'are unde să-și plece capul"* [Mat. 8, 20]. Celce întru ale sale a venit, pentru noi oamenii a sărăcit, pentru noi și-a vărsat sângele și și-a dat viața Sa.

Pe toate paginile evangheliei e scris înțelesul acestui cuvânt: *Hristos-Domnul pentru voi a sărăcit!* O, de-ar fi scris tot așa în fiecare inimă creștinească! In rândul întâi aș dori să fie scris în inimile celor săraci, ale celor împovărați și năpăstuiți de lipsuri. Ei cei dintâi să știe că Acela, întru slava căruia se trag astăzi toate clopotele, se aprind toate făcliile, se cântă în toate bisericile cântări de laudă — s'a născut, a crescut, a trăit și a murit ca un sărac. In inimile lor aș vrea să se aprindă în aceste zile de sărbătoare și să rămână aprins în toate zilele vieții lor, ca o lumină vie, gândul acesta: „Celce s'a născut în peștera din Vifleem este prietenul nostru, este fratele nostru. Pe cărarea noastră spinoasă a trecut în viața sa, soartea noastră a îndurat-o și lupta noastră a purtat-o!" Și numai gândul acesta, sunt sigur, le-ar alunga ori le-ar slăbi măcar amărăciunea, invidia, ura și desnădejdea, iar în locul acestora li s'ar sălășlui în inimi curaj nou, dorințe curate și puteri de viață proaspete și bune. Astfel ceice trăesc în sărăcie ar găsi chiar din situațiunea lor grea o înțelegere mai profundă pentru Hristos-Domnul, o alipire mai caldă față de El și în chipul acesta și-ar aduce viața lor săracă în legătură cu tot ce este mai înalt și mai sfânt pe acest pământ, toată munca și truda și suferința lor ar închina-o cu drag țintelor cari, prin Hristos, înalță și sfințesc și cea mai smerită viață de om.

Dar aș dori foarte mult ca și'n inimile celor bogați în averi trecătoare ale lumii, să fie adânc întipărit cuvântul: *Hristos pentru voi a sărăcit!* Să mulțumească lui Dumnezeu că li-a hărăzit o soarte mai milostivă pe pământ, dar să nu uite nici o clipă, că Celce singur e în stare să le umple și viața lor cu bogăția cea netrecătoare și să li-o lumineze cu lumina veșniciei, Acela a trăit în lumea celor săraci. Și de câteori vor întâlni în calea lor lipsa și suferința, de câte ori vor ceti de pe fețele semenilor lor desnădăjduita grijă a zilei de astăzi și de mâine, de câteori întrebările grele ale mizeriei omenești se vor ridica în fața lor, totdeauna să-și iee ca îndreptar al gândurilor și hotărârilor lor pilda Celui ce din bogăția și strălucirea Sa cerească s'a coborât în vârtejul vieții celei apăsate de povara sărăciei.

Bogăția în sine nu este păcat, pe cum nici sărăcia în sine nu este virtute. Dar Mântuitorul nostru a arătat primejdiile și ispitele bogăției, când a rostit vorba, că mai lesne va trece cămila prin urechile acului decât bogatul în împărăția lui Dumnezeu. Cu toate acestea Mântuitorul n'a cerut tuturor celor cu averi să se lapede de ele, dacă voesc să-i urmeze Lui. A cerut însă bogaților să facă o astfel de întrebuințare de averea lor, pe care-o chivernisesc ca ispravnici ai lui Dumnezeu, ca ea să nu fie o piedecă, ci mai vârtos să fie un mijloc de răspândire a împărăției lui Dumnezeu; să nu fie o unealtă în mâna bogaților pentru a apăsa, a năpăstui cu nedreptăți și a robi sub jug greu pe semenii lor, ci să fie o pârghie pentru a le ușura celor săraci sarcinele vieții și o binecuvântare pe care să o primească cu mulțumită.

Bogații sunt datori să-și amintească răspunderea ce o aruncă asupra lor cuvântul: *Celui ce i s'a dat mult, mult se va cere dela dânsul.* Iar măsura după care se va judeca buna chivernisire a bunurilor și averilor pământești, a așezat-o Mântuitorul prin cuvintele: *Întrucât ați făcut ori n'ați făcut unuia dintr'acești frați mai mici ai mei, mie ați făcut ori nici mie n'ați făcut.* Bogații să fie mulțumiți, nu fiindcă posed averi și putere, ci fiindcă au la îndemână mijloace și ocaziuni pentru a sluji lui Dumnezeu și fraților lor mai mici și săraci.

Unde acest duh al Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos se sălășluește în sufletele oamenilor, acolo deosebirile aspre dintre bogați și săraci se îndulcesc, gândurile și simțemintele lor se împletesc și unii lângă alții, ocrotiți de aceeași iubire a Părintelui ceresc, ca frați și surori aleargă spre aceeași țintă înaltă a împărăției lui Dumnezeu, la care-i cheamă deopotrivă Celce, bogat fiind, pentru toți a sărăcit, *ca cu sărăcia Lui pe toți să-i îmbogățească.* Fără Hristos — toți oamenii sunt săraci. Vine ceasul când și celorce s'au crezut a fi bogați în lumea aceasta, poate să le lipsească picătura de apă cu care să-și răcorească limba lor. Singur Hristos poate pe toți să-i îmbogățească, cu darul Său. Iar această îmbogățire este așa cum ni-o vestește Sf. Evanghelist Ioan, în legătură cu venirea Domnului în lume: *«Câți l-au primit pe dânsul le-a dat lor stăpânire ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, celorce cred întru numele Lui".* [Ioan 1, 12]. A te face fiu alui Dumnezeu, aceasta înseamnă o stăpânire și o bogăție care se ridică mai presus de orice stăpânire și bogăție din lumea aceasta. Pentrucă: *„de suntem fii, suntem dar și moștenitori, moștenitori adecă ai lui Dumnezeu, și împreună moștenitori ai lui Hristos».* [Romani 8, 17]. Fiul, în rânduiala lucrurilor pământești, moștenește averea părintelui său. Această rânduială a hotărît-o Dumnezeu și pentru moștenirea bunurilor celor cerești. Fiul lui Dumnezeu, care bogat fiind, prin venirea Sa în lume a sărăcit, ca cu sărăcia Lui noi toți să ne îmbogățim, ne face și pe noi părtași ai moștenirii Lui. Acesta este darul Domnului nostru Isus Hristos, de care vorbește sfântul Apostol Pavel. Și cât de mare este acest dar! Căci ce poate fi mai mare dar ca acesta ca să fi tu omule moștenitor alui Dumnezeu? Celui ce întru Hristos s'a îmbogățit, aceluia i s'au deschis porțile cerului. Mai mult decât atâta nu putem dori și nici primi. Căci deodată cu acest dar ni se dă totul. Și de acest dar au nevoie săracii și bogații — deopotrivă.

Acest dar unic și mai prețios decât lumea întreagă ni-l îmbie din nou Domnul nostru Isus Hristos, din mijlocul praznicului de astăzi al Nașterii Sale. Să vă deschideți, iubiții mei, sufletele Voastre și să-l primiți din mâna Celui ce vi-l întinde astăzi cu nemărginita Sa iubire de oameni.

Unde Hristos cu darul Său se coboară în lume, acolo o nouă omenire se trezește la viață, acolo o nouă rânduială se înstăpânește între oameni, acolo *un neam nou* își serbează praznicul sfânt al înoirii, al nașterii sale din nou întru lumina

care a fost dată spre descoperirea neamurilor. Facă Domnul ca acest praznic al înoirii sale să-l serbeze şi neamul nostru românesc deodată cu Naşterea lui Hristos.

Darul Domnului nostru Isus Hristos să fie cu Voi cu toţi, că pentru Voi a sărăcit, bogat fiind, ca voi cu sărăcia lui să vă îmbogăţiţi!

Impărtăşindu-Vă arhiereasca Noastră binecuvântare şi dorindu-Vă din toată inima ca aceste sfinte sărbători ale Crăciunului, precum şi cele ale Anului Nou şi ale Bobotezii, să le petreceţi îmbogăţiţi cu darul lui Hristos şi să le ajungeţi întru mulţi ani buni, am rămas,

Sibiu, la sărbătorile Naşterii Domnului din anul 1936,

Al Vostru al tuturor de tot binele voitor:

[ss] NICOLAE,
arhiepiscop şi mitropolit

Nr. 10.546—1936

Circulară

Discul dela Naşterea Domnului pentru Internatul arhidiecezan şi discul dela Botezul Domnului pentru fondul Mitropolitan, se vor purta şi anul acesta în conformitate cu ordinul nostru Nr. 3753/1931.

Sumele încassate se vor trimite oficiului nostru de cassă prin oficiile protopopeşti până 1 Febr. 1937.

Sibiu la 16 Decemvrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Abonament la Telegraful Român

Invităm onoraţii noştri abonaţi ca, înoindu-şi abonamentul pentru anul 1937, să stăruiască, în cercul cunoscuţilor lor cititori, pentru lăţirea cât mai mare a acestui vechi organ naţional bisericesc, care intră acum în al 85-lea an de neîntreruptă existenţă.

Preţioşi colaboratori, vechi şi noi, vor contribui, şi de aici înainte, — cu articole, note şi informaţii de interes obştesc, — cât mai mult la desăvârşirea muncii purtate în o slujbă necurmată pentru biserică şi neam.

Abonamentul se face prin mandat poştal trimis la adresa:

Administraţia Telegraful Român, Sibiu.

Numele abonatului, locuinţa, poşta ultimă să fie scrise legibil şi corect.

Red. şi Administr. Telegrafului Român.

Mijlocitorul

Sărbătorea Crăciunului reaminteşte momentul în care intervine între noi şi Dumnezeu un Mijlocitor.

A ne pătrunde viu de necesitatea unui Mijlocitor între noi şi Dumnezeu însemnează a înţelege pe jumătate uriaşa importanţă a Intrupării şi permanenta slujbă pe care o îndeplineşte pentru noi Domnul nostru Isus Hristos.

La Dumnezeu nu se poate înălţa nici unul din noi prin propriile sale puteri intelectuale sau morale. Sunt aşa de slabe aceste puteri şi rătăcesc aşa de uşor chiar şi când sunt bine intenţionate. De câte ori nu s'a umplut omul păgân de iluzia că a atins în vre-o categorie din experienţele sale lăuntrice, sau din realizările sale artistice şi ideologice, picioarele sfinte ale lui Dumnezeu? Şi totuşi ce repede şi-a dat seama că bănuiala sa a fost o scurtă autoînşelăciune. A schimbat astfel pe rând religiile, aşa cum schimbă filosofia sau politica, — care nu vrea să ştie pe Hristos singurul Mijlocitor spre Dumnezeu, — sistemele sale.

Intre făptură şi Dumnezeu există o prăpastie, fie că ne dăm limpede seama despre ea, fie că o acoperim pentru câte un moment cu o punte iluzionară.

Peste prăpastia aceasta, cu un picior pe malul nostru, cu celălalt pe malul dumnezeesc, stă, aşezat de Tatăl, Mijlocitorul.

Prin omenitatea Sa Isus Hristos face parte dintre oameni, din ciclul naturii omeneşti şi implicit din ciclul întregei naturi create. Ca atare el a comunicat şi comunică cu noi nu numai prin învăţătura şi disciplina de viaţă ce ne a dat-o, ci şi intern, subteran, prin adâncurile firii omeneşti, datorită acelei unităţi şi comuniuni ce există îndeobşte între indivizii din cadrul aceleiaşi naturi. Intercomunicările, interinfluenţele dela distanţă între rudenii şi uneori şi între necunoscuţi, incercomunicări şi interinfluenţe cari avem dreptul să presupunem că nu toate ajung până la lumina conştiinţii noastre, dovedesc cu prisosinţă existenţa unei oarecare unităţi vii, dinamice, în natura umană. Inşi par ca nişte actualizări ipostatice în cadrul acestei unităţi de natură, cu libertatea şi originalitatea determinată într'o anumită măsură de această unitate. Desigur nici unitatea de natură între oameni nu trebue înţeleasă ca absolută şi covârşitoare, nici separaţia vizibilă între inşi ca mergând la extrem. E şi aici una din acele împletiri şi reciproce intercondiţionări de antinomii, care se întâlneşte în toate aspectele mai esenţiale ale realităţii. Prin voinţă poate insul în mare măsură să pună stavilă acelor comunicări subterane ce i vin dela fraţii săi întru omenitate. Se pare că iubirea este factorul care dă cea mai mare frecvenţă şi intensitate acestor mişcări subterane dela om la om. Cu cât iubeşti mai mult, cu atât influenţezi şi transmiţi din tine mai mult semenilor tăi şi primeşti dela ei mai mult.

Isus care iubeşte omenirea cu o iubire infinită, o influenţează uriaş. Omenirea care-L iubeşte formează într'adevăr Trupul lui mistic şi sobornicesc (nu individual). In acest ciclu unitar, în acest Trup influinţat de Isus, nu intră însă şi ceice se închid cu totul faţă de El, prin ura lor.

Dar firea omenească a lui Isus e străbătută de cea dumnezeească, e firea Fiului lui Dumnezeu. Prin firea Lui omenească îşi transmite însuşi Dumnezeu puterile Sale de înoire şi înălţare în omenire. Prin Hristos comunică Dumnezeu cu noi şi numai prin El. Şi viceversa, avânturile noastre de-a ne ridica spre Dumnezeu, neputincioase de-a se lansa spre depărtările ameţitoare în cari locueşte cel neapropiabil, îşi găsesc în omenitatea lui Isus aşa de apropiată de noi nu numai o insulă de popas, ci şi o luntre care ne zboară într'o clipă până dincolo de zările omenescului. Prin Hristos Omul aflăm pe Dumnezeu. Hristos ne ajută să ne înălţăm, întărind iubirea noastră slabă, luminând înţelegerea noastră şchioapă, dinamizând gestul nostru spre faptă şi, mai ales, luându-ne aşa slabi şi defectuoşi cum suntem la braţul său şi prezentându-se cu noi Tatălui pe care L roagă continuu să ne primească.

Prin Hristos ne vin darurile dela Dumnezeu, Hristos e în continuă slujbă de intervenţie umilită la Tatăl pentru noi. El e cu alte cuvinte Arhiereul, sau Preotul prin excelenţă.

Arhiereii şi preoţii ceilalţi nu sunt decât organele vizibile prin cari Arhiereul cel adevărat varsă oamenilor harurile dela Tatăl şi dela cari luând rugăciunile pentru oameni le face ale sale în faţa Tatălui. Din Preoţia lui Hristos se alimentează şi se explică preoţia în Biserică.

Ceice neagă preoţia, neagă în fond necesitatea Mijlocitorului afirmând că între ei şi Dumnezeu nu e nici o prăpastie. Ei cred că Dumnezeu e ţintă pasivă la care urcuşul depinde numai de voinţa lor. Ei nu ştiu că are şi Dumnezeu o voinţă şi trebue întrebat şi El de condiţiile în cari permite să se apropie omul de El. Şi Dumnezeu fiind sfânt, iar oamenii păcătoşi, El nu poate admite ca ei să se apropie necurăţiţi de El. Ei însă nu se pot curăţi singuri. Numai Dumnezeu îi poate curăţi. Dar pentru aceasta e necesară lucrarea preotului, jertfa şi rugăciunea lui pentru ei. Iar Preotul, Mijlocitorul, ale cărui rugăciuni de intervenţie au să fie ascultate de Dumnezeu, ar fi o mare aroganţă să vrea să şi-l aleagă oamenii. Pe el numai Dumnezeu îl poate alege ca să-L poată şi iubi şi, prin aceasta, asculta.

Dr. D. STĂNILOAE

Sosit-a Mântuitorul

Una dintre cântările bisericii arată în cuprinsul ei, că Mântuitorul Hristos, după ce s'a pogorât în iad şi a sfărâmat puterile întunerecului, a eliberat pe profeţi şi a zis dreptilor ce erau în credinţă:

— Ieşiţi, credincioşilor la înviere!

Tâlcul acestei chemări este cât se poate de sugestiv, simbolic.

Isus se coboară din cer pe pământ şi de pe pământ în iad, unde slobozeşte din legăturile întunerecului cetele dreptilor şi ale prorocilor. Acest fapt nu este numai adevăr dogmatic, ci şi adevăr moral, practic.

Ori unde se simte prezenţa lui Isus, se face lumină. Intunerecul se descopere în faţa luminii şi dispare. Unde este Hristos, este raiul; unde nu este El, este întunerecul iadului.

Inainte de Intrupare omenirea era sub robia celor de jos. In împărăţia aceasta erau înghiţiţi chiar şi profeţii. Luminile lor erau ca nişte făclii aprinse în întunerecul nopţii. Luminau un pas-doi, înainte sau în jur, dar puterea cea mare era a nopţii, a întunerecului.

Viziunea acestei epoce o are înaintea ochilor minţii sf. apostol Pavel când zice: **„Noaptea e pe sfârşite; ziua este aproape. Să lepădăm dar lucrurile întunerecului şi să ne îmbrăcăm cu armele luminii“,** *(Romani 13, 12).*

Când apare Mântuitorul se face ziuă. Lumina birue întunerecul. Unde se arată Isus, toate sânt descoperite ca la lumina zilei. El este «lumina cea adevă-

---

FOIŞOARA

Renaşterea românească prin idealizare creştină[1]

de Prof. **Nicolae Grosu**

(Urmare şi sfârşit)

Inalt Prea Sfinţitul Patriarh al României a făcut cândva un aspru rechizitoriu societăţii româneşti actuale.[2] *Şi cu tot dreptul. Căci un potop de stricăciuni moderne şi nenumărat de multe curente nesănătoase bântue viaţa şi aşezările noastre prezente. La tot pasul, apucături de secătură şi de oameni de nimic. Tendinţele de traiu animalic, de ocolire lașă a obstacolelor, de refuz al sacrificiului, în schimb însă de adulmecare cu orice preţ a beneficiului, fac parte din urâtele deprinderi ale unui timp de decădere spirituală. Ele au pricinuit în măsură neînchipuită relele condiţii în care se sbate românismul în zilele noastre. Niciodată n'a fost mai copleşitoare cascada păcatelor. In economie, stăpâneşte egoismul capitalist; în conducere, deţine puterea politiacianismul. Se desconsideră interesele tuturor, se desconsideră ţara, de dragul foloaselor personale ori de partid. Cultura este apoi întunecată de pornografie, iar în instituţiile politice şi sociale domneşte simulacrul. Fraudele în instituţiile publice, falimentele frauduloase în comerţ, necinstea în general, precum şi lipsa de reacţiune împotriva a tot ce este în mod evident primejdios ordinii şi progresului, sunt toate efectele unor stări morale bolnăvicioase. Epoca aceasta este o irupţie de porniri rele, descătuşate din disciplina spiritului creştin. Şi aici stă pricina tuturor nemulţumirilor de azi şi a dezordinei din ce în ce mai accentuate, care ne stăpâneşte ca o fatalitate.*

Şi cum e societatea, aşa-i şi literatura care o oglindeşte. Scriitorii — în general vorbind — nu urmăresc crearea unei stări de spirit noui, mai bune, mai năzuitoare spre cele de sus, adică spre cele spirituale şi veşnice. Trivialitatea şi negativismul cel mai distructiv cuprinde peste tot această literatură. Ea scoate la suprafaţa vieţii pasiuni cari distrug valorile şi necinstesc virtutea. Rareori se ridică în câmpul ei un om onorabil şi atunci numai pentru a fi lovit în cinste şi ridiculizat. In schimb e o legiune de oameni de nimic, a căror îndeletnicire predilectă e aventura uşuratică, închinată sportului desfrânărilor.[3] *Scriitorul îi surprinde în resorturile lor intime, în mecanismul întunecat al instinctelor nestăvilite şi neidealizate de spiritualitate.*

Aceasta-i literatura românească din timpul nostru. Impotriva ei, dl Iorga a pornit cu tot dreptul lupta cunoscută. Dar mulţi o admit şi o laudă, ba au introdus-o chiar în manualele şcolare, spunând că un Tudor Arghezi de exemplu este un geniu şi a ajuns la sclipiri nebănuite. Românismul adevărat însă — şi când spun românism eu implic înlăuntrul noţiunii şi calificativul de creştin, nu se recunoaşte în această literatură. Străfulgerările de care ni se pomeneşte, nu sunt decât focuri mincinoase care ard deasupra băltoacelor. Este un semn că însuşi reprezentantul cel mai admirat şi-a numit singur producţia «Flori de mucegai».

Ca să completez înfăţişarea nu tocmai albă a realităţii româneşti de azi, este suficient să adaug câteva consideraţiuni asupra culturii noastre în general. Diferenţiind-o de formele de civilizaţie şi de aparatul tehnic exterior, putem spune că avem o cultură a noastră de factură populară, care aşteaptă să fie desgropată, cultivată şi valorificată. O cultură înaltă, academică a noastră proprie, eu îndrăznesc, dacă înţelegem prin cultură o fructificare a idealurilor autohtone, să afirm că nu avem încă. Opere avem, unele chiar savante, dar poartă pecetie străină nu românească. Toate strădaniile intelectuale de până acum s'au consumat în sfera cu mască străină care le-a frânt total caracterul românesc.

Cauza acestor rele stări de lucruri nu este de eri, nici de alaltăieri, ci e mai veche. A fost un moment nenorocit în istoria noastră, când ne-am părăsit pe noi înşine, fiinţa şi credinţa noastră şi am început să maimuţărim, fără criterii, occidentul. Fără a fi un duşman ireductibil al influenţelor dinafară, eu cred totuşi că ele sunt periculoase când nu sunt adoptate în măsura afinităţii cu structura proprie şi potrivit posibilităţilor de asimilare şi sinteză. Aşa încât, după modesta-mi părere, toate deficitele culturale, morale şi sociale pe cari le-am înşirat, îşi au rădăcina în acel moment nenorocit. O civilizaţie venetică, nivelatoare, stricătoare de legi şi datini şi ideologii pustiitoare au îngropat sufletul neamului nostru, l-a înăbuşit uneori până la distrugere. Desconsiderată, necultivată, denaturată şi ridiculizată, spiritualitatea legii româ-

---

[1] Conferinţă sub auspiciile F. O. R.-ului, secţia Sibiu, ţinută la 3 Decemvrie 1936.

[2] Să se vadă „Biserica şi problemele sociale“, pg. 18 şi urm.

[3] Pentru a face acest tablou nu tocmai luminos al societăţii, moravurilor şi literaturii noastre, am împrumutat culori şi dela dl Nichifor Crainic. A se vedea „Gândirea“ pe Sept. şi Oct. 1936.

rată« ce descopere şi cele mai ascunse gânduri întunecate ale oamenilor. De aceea sânt atâtea duhuri rele, care în prezenţa Lui se buimăcesc şi îşi caută ascunzişuri ca unele insecte şi fiinţe nocturne la apariţia neaşteptată a luminii, sau ca unele animale sălbatice, care atunci când nu pot dispărea din faţa vânătorului, se întorc desperate spre el, ca să-l sfâşie.

Isus este lumina. Întunerecul nu poate suferi lumina: îi declară războiu. Cât de limpede mărturiseşte acest adevăr însuşi Mântuitorul, în convorbirea cu Nicodim:

— Lumina a venit în lume şi oamenii au iubit întunerecul mai mult decât lumina. Căci faptele lor erau rele. Că ori cine făptueşte cele rele, urăşte lumina şi nu vine la lumină, ca să nu i se vădească faptele, *(Ioan 3, 19—20).*

Lumina nu este totdeauna iubită, — dar în contra ei nu avem nici o putere, cum nu avem nici un mijloc să oprim rotaţia pământului sau ivirea zorilor.

Isus Mântuitorul birue iadul, ori unde şi ori cum ar fi el. Nici Irod, nici Iuda, nici Caiafa, nici un cavaler al iadului nu a fost şi nu va fi în stare niciodată să întunece lumina, chiar dacă apostazia dela credinţă va fi generală. Căci puterea şi cuvântul din urmă va fi al binelui. Sărbătoarea din urmă va fi a luminii...

Isus a venit odată în lume. Şi se va mai arăta odată. Cine va răbda şi va lupta sub steagul Lui, cu credinţă şi cu iubire, se va mântui, cum s'au mântuit prorocii din legăturile întunerecului, când Isus a cercetat locuinţa morţilor.

Acum două mii de ani îngerii au strigat:

— Sosit-a Mântuitorul... Ieşiţi, credincioşilor la înviere...

Tot glasuri de îngeri se vor auzi şi la sfârşitul veacurilor, când se va trâmbiţa în cele patru colţuri ale lumii:

— Sosit-a Judecătorul. Ieşiţi, credincioşilor la înviere şi la răsplată!

Atunci va fi ultima şi definitiva biruinţă a luminii.

Pr. **Il. V. Felea**

Spiritualitatea Betleemului

Minunatul praznic al Naşterii Domnului îşi revarsă, peste noi şi peste stricăciunea noastră, odată mai mult potopul de lumină creştină şi belşugul de binecuvântare. Un fior sfânt ne cuprinde, ne pătrunde şi schimbă toată fiinţa noastră internă şi externă. In sufletul nostru, în inima noastră, în ochii, în privirile, în vorbele, în purtările şi mişcările noastre, avem ceva ce ne lipseşte în zilele mărunte şi banale ale vieţii. O mărire, o înălţare şi o curăţenie sufletească, ne smulg din robia atâtor patimi şi ne bucurăm duhovniceşte întru *sfinţenia* pe care cerul o coboară, odată cu Naşterea Mântuitorului nostru. Adevăruri, ce n'ar trebui să fie niciodată neînţelese sau uitate îşi câştigă evidenţa în conştiinţa multora şi 'n suflete se aprind candelele virtuţilor şi înălţărilor. Şi, ca altă dată magii pe căi de caravană, pornesc gândurile pe drumuri de stea cântătoare, ca să îngenunche slăvind, împreună cu păstorii şi răbdurile dobitoace, în peştera sfântă din Betleem:

«Astăzi s'a născut
Cel fără 'nceput,
Cum au spus prorocii»...

Odinioară, «lumină mare a văzut norodul ce şedea în întunerec şi lumină le-a răsărit celorce sălăşluiau în umbra morţii». Şi cântat-au îngerii de bucurie, umplut-au taina nopţii sfinte cu dumnezeeştile lor acorduri: «Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăînvoire». Azi, lumea în multe privinţe zace tot în „întunerec şi în umbra morţii". Uneori ea uită cu totul de îndreptarul credinţei, de ajutorul şi binecuvântarea ce vine de sus. Pentru aceasta, cade în desorientare, criză cumplită şi vrajbă. Dar peste „întunerecul şi umbra morţii" din zilele noastre, coboară Domnul lumina şi poveţele înălţătorului praznic al Naşterii Sale. In pacea tainică a acestui slăvit praznic şi 'n certitudinea mântuirii pe care el ni-o aduce, se bucură şi cântă îngerii şi oamenii, bătrânii şi tinerii, natura şi toată suflarea: «Mărire ţie celuice ni-ai arătat nouă lumina». „Astăzi Hristos în Betleem se naşte din fecioară; astăzi Cel fără 'nceput se începe şi Cuvântul se întrupează; puterile cerului se bucură şi pământul cu oamenii se veseleşte".

In această bucurie sfântă — universal simţită — se reîmprospătează izvorul de viaţă ce-a izbucnit din veşnicie acum două mii de ani. Duhul Betleemului, de care ne-am depărtat atât de mult, pătrunde şi vrea să umple formele goale ale unui secol de furioasă civilizaţie tehnică. Ceasurile sfinte ale minunatului praznic prilejuesc înăbuşitului şi sbuciumatului suflet al lumii moderne clipe de reculegere şi înseninare duhovnicească. Acest suflet, sătul de formule abstracte, asfixiat de materie şi haos economic, are intuiţia tainei, percepe misterul. In spiritualitatea care inundă a marelui praznic, el dublează ideile cu intuiţii, căci îşi dă seama, ca şi Kant filosoful, că multele teorii şi nesfârşitele idei sunt goale fără *adâncile intuiţii*, (Gedanken ohne Anschauungen sind leer).

Pentru nevoia mult simţită de adâncire a idealurilor, Betleemul a fost totdeauna, este în prezent şi va fi deapururi cel mai prielnic popas spiritual al omenirii şi punctul de întâlnire a tuturor aspiraţiilor ei de înălţare. Harurile Betleemului înfloresc şi lucrează în lume până la sfârşitul veacurilor. Sub belşugul lor de binecuvântare, omenirea reală, prin acţiunea sfântului Duh, este inepuisabilă în simţire; viaţa reală este inundată de valori ce se revarsă şi este plină de minune şi de măreţie. De atâtea ori însă noi oamenii ne ducem existenţa în marginea şi chiar în afara darurilor bogate, lăsate de Dumnezeu ca să ne sfinţească şi fericească. Cum se exprimă un profund gânditor, eticianul berlinez Nicolai Hartman, „tragedia omului este tragedia celui care flămânzeşte stând la o masă încărcată şi nu întinde mâna, fiindcă nu vrea să vadă ce este dinaintea lui". Minunatul praznic al Naşterii Domnului are însă meritul de a face accesibile, de a actualiza bunătăţile spirituale care urcă din Betleem peste clocotul veacurilor, până în vremea noastră. Minunea cerului şi cântarea îngerilor topesc răutatea şi orgoliul şi-şi găsesc ecou în suflete bune şi smerite.

*

Doi aventurieri şi criminali, doi tâlhari, deţineau puterea în vremea Naşterii Domnului. Giovanni Papini, în ziditoarea sa carte despre „Viaţa lui Isus", ni-i înfăţişează în toată spurcata lor stricăciune şi cu toate fărădelegile. Unul a fost Octavian August şi celalalt Irod Idumeul. Dar svârcolirile lor de ucigaşi n'au putut opri desfăşurarea mântuirii ce se săvârşea în minunea Naşterii Domnului. Tot aşa şi în zilele noastre, irozii şi duşmanii idealurilor duhovniceşti vor rămânea pururea neputincioşi în faţa valurilor de spiritualitate pe care le revarsă necontenit Betleemul.

Să ascultăm deci în taină şi cu înfiorare liturghia păcii şi a mântuirii noastre! S'o ascultăm smeriţi, împreună cu îngerii şi cu păstorii!...

„Hristos se naşte, măriţi-L; Hristos din ceruri, întâmpinaţi-L"!

Prof. **Nicolae Grosu**

Al XI-lea concert *religios de colinde şi cântece de stea. Părintele protopop prof. T. Popovici, reînvietorul datinelor şi cântărilor noastre religioase, a dat un minunat concert de colinde şi cântece de stea, în ziua de Duminecă, 20 Dec. a. c. în sf. Catedrală din oraşul Sibiului.*

Acest al 11-lea concert religios de colinde a fost ascultat de multă lume care a ţinut să asiste, iar pentru ţara întreagă concertul s'a transmis prin radio. Cu neastâmpărul tineresc ce-l poartă în suflet Păr. T. Popovici, a strâns din diferite părţi ale ţării (Ardeal, Moldova, Muntenia, Banat) cele mai minunate producţii, în care poporul nostru şi-a turnat simţirea sa creştinească împletită cu aceea de neam. Toate aceste colinde mlădiate prin iscusinţa maestrului, care a ştiut să scoată în evidenţă numai partea artistică, a dat un cor, care nu exagerez, cred, dacă îl numesc îngeresc.

In atmosfera înălţată prin aceste îngereşti colinde, I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului Nicolae, a rostit o înălţătoare cuvântare, care a răsunat pentru toată ţara şi prin care a pregătit sufletele ascultătorilor pentru marele praznic al Naşterii Domnului. I. P. S. Sa a adresat un vibrant apel la pace şi la înfrăţire între toţi fiii neamului, care a avut, după cum suntem informaţi, cel mai puternic efect în inimile tuturor. Frumos şi minunat concert, — auzeam spunându-se eşind din sfânta biserică. Se vede că acest concert a lăsat impresii puternice în sufletul ascultătorilor. Cel care scrie doreşte Păr. T. Popovici încă mulţi ani de activitate, pentru a descoperi cât mai multe şi bogate comori, cari stau nepătrunse şi tăinuite în sufletul bunilor creştini şi români dela sate.

Vineri în 18 Dec., elevii dela liceul «Gheorghe Lazăr» din localitate au cinstit deasemenea datinele strămoşeşti, printr'un concert reuşit de colinde.

---

neşti şi-a încetat funcţiunea creatoare şi idealizatoare. Primatul spiritualului lipsind, au apărut funestele consecinţe despre care am pomenit. Astăzi însă când e vorba de renaştere, trebue să mergem la rădăcina relelor, să desgropăm din mormântul trecutului legea românească şi să-i creem atmosferă prielnică de activare şi transfigurare. Legea fiind însuşi românismul în ceeace are el mai bun şi mai adânc, odată cu ea va renaşte şi neamul. Intr'un românism idealizat prin spiritualizarea legii strămoşeşti, într'un românism renăscut, nu va mai putea fi vorba de egoism capitalist, căci în ordinea practică şi socială, ortodoxia consideră avuţia nu scop în sine ci izvor de binefaceri. Din această concepţie, s'au născut nesfârşitele ctitorii şi nesfârşitele lor înzestrări. Iar creiaţiunea atâtor spitale româneşti, pe care decadenţa zilelor noastre le lasă în părăginire sau chiar le închide, ne vorbeşte despre mila celor puternici pentru cei suferinzi, în cari după doctrina Evangheliei trebue să vedem chipul Mântuitorului răstignit. Prin idealizare creştină, se pot actualiza şi azi timpurile de virtute românească, când voevozii şi boierii îşi sacrificau egoismul şi-şi împărţeau averile cu prodigioasă abnegaţie.

Dar şi celelalte rele despre care am vorbit dispar, dacă spiritualitatea ortodoxă îşi regăseşte funcţiunea de cinste. Căci renaşterea românească prin credinţă însemnează pe lângă o poezie a trecutului, pe lângă o înţelegere plină de pasiune a ţăranului şi culturii lui, o desinteresare de mucenic, o muncă şi dăruire de erou, un devotament şi o iubire nesfârşită.[4]

Prin descătuşarea şi valorificarea idealului creştin strămoşesc, putem avea o renaştere românească chiar şi în domeniul politicei atât de păcătoase pe meleagurile noastre. Locul demagogiei îl va lua un naţionalism sănătos şi echilibrat. Sfânta religie a strămoşilor este pentru acest fel de naţionalism, cum se exprimă adânc şi frumos un teoretician «o condiţie de înaltă spiritualitate, iar pentru adeptul politic un adevărat examen, cel mai greu, de gândire filosofică, de consecvenţă şi plenitudine a vieţii morale, atât intime cât şi publice. Religia în general şi pentru noi Românii creştinismul ortodox urmează să fie nu motivul idilic şi istoric cum era cele mai adesea pentru naţionalismul de înaintea războiului. Religia nu trebue să fie mai mult instrument politic, bun de exploatat de interesul imperialist al acţiunii naţionaliste, cum e pentru o anume formaţie patriotică din Franţa şi chiar azi pentru unii agitatori români; religia nu trebue să fie ceva la discreţia naţionalismului, ci tematica metafizică ultimă căreia să i se subordoneze şi care să-i dea sublimarea şi tăria veşnică».[5]

Tot în legătură cu politica, să-mi fie permis să amintesc că noi Românii, ori pe unde ne-am găsit. sub orice stăpânire am vieţuit, am fost în trecut mereu uniţi prin credinţa noastră. Pe deasupra hotarelor despărţitoare, ne unea legea strămoşească, în patria spiritualităţii noastre ortodoxe. Lucru curios. Azi nu ne mai despart hotare şi totuşi suntem împărţiţi şi'nduşmăniţi. Ne trebue deci şi în această privinţă renaşterea românească prin legea străbună, pentru a ne uni indestructibil şi definitiv.

Privită în general, prin prizma unei idealizări creştine, viaţa şi cultura românească întreagă îşi vor recâştiga caracterul spiritual pe care l-au avut dela începuturi şi până către jumătatea secolului XIX. In baza acestui caracter spiritual, cu condiţia ca el să fie regăsit, păstrat şi cultivat, poporului nostru şi culturii lui îi sunt deschise drumurile spre cele mai înalte piscuri.

Avem indicii că renaşterea creştină şi românească a ţării noastre nu va rămânea un deziderat niciodată ajuns. Nu numai că orientarea culturală a timpului, cum am arătat la început, într'acolo duce, dar simţim nevoia de a ne preciza şi a ne ridica pe noi înşine prin ceeace avem convingerea c'a format puterea noastră de veacuri. Un duh de voevozi şi de vlădici din trecutul nostru a şi început să miresmuiască pe ici colo străduinţele româneşti cu arhaică frumuseţe. Iar în gândire şi literatură, un Lucian Blaga şi un Lascarov-Moldovanu sunt semne minunate şi îmcucurătoare. Cercetăşia, străjeria şi educaţia premilitarilor sunt apoi tot atâtea îngheăări de renaştere etică şi ridicare românească. Insuşi Majestatea Sa Regele, Voevodul culturii româneşti, nume de evocativă şi strămoşească rezonanţă, prin directivele şi înaltu-i patronaj exercitat asupra atâtor instituţii de cultură, este o chezăşie şi o preţioasă nădejde.

In ce ne priveşte pe noi, cei din această bătrână cetate spirituală, din acest centru cultural, unde s'a acumulat, sub semnul Marelui Mitropolit Andrei, atâta simţire creştinească şi românească, să smulgem din bogăţia nesfârşită de suflet risipit aci viziunea unei alte Românii. Odată cu ea, să deslusim pentru noi porunca de a fi toţi nişte convingeri în vremea noastră, nişte torţe, lămurind cărările spre ideal şi înălţare şi contribuind la păşirea neamului pe drumuri de mărire, spre culmi de splendoare.

---

[4] Comp. Nichifor Crainic, ibidem.

[5] Vasile Băncilă: Naţionalismul şi misiunea românească, „Gândirea", Sept. 1936. pg. 324—325.

„Pe pământ pace...“

Aşa cântau cetele îngereşti în noaptea sfintei Naşteri acum 1936 ani. Pacea evanghelică, pacea universală, pacea adevărată, pacea individuală şi colectivă este lozinca pe care cerul a trimis-o pământului odată cu venirea Fiului lui Dumnezeesc în lume. Pacea este programul etern al guvernării divine în întreg universul, pacea este programul model, programul de obârşie supranaturală, pe care l-a realizat integral în lumea pământească Isus cel născut în peştera din Vitleem.

Pe pământ pace... Imi pare că niciodată, în întreg cursul istoriei, cântarea îngerească n'a răsunat într'un deşert atât de pustiu, într'o lume atât de surdă şi neascultătoare ca cea din anul, dela Naşterea Domnului, 1936. Imi pare că solia cerească de pace n'a fost la nici un Crăciun atât de puţin înţeleasă, apreciată şi trăită, ca acum în aceste zile de praznic împărătesc.

Din înălţimea ceriului coboară, ce-i drept, şi astăzi pe aripile cântărilor îngereşti dorinţa lui Dumnezeu de a fi *pe pământ pace*, dar pământul nu aude, dar pământul se întărâtă mai cumplit decât valurile mării în timp de furtună, pământul fumegă de focul tunului care bate, pământul clocoteşte de ură, şi ţări şi continente stau gata să se încleştezе în lupta de exterminare, în războiul prin care se realizează programul lui Satan. Cerul cere pace, pământul vrea război. Cerul odrăzleşte iubire, omul rodeşte ură. Cerul ne mijloceşte mântuire, iar noi alergăm cu sete după osândă. Cerul ne cere să fim fii luminii, iar nouă ne place să fim copiii întunerecului...

In lumea veche erau tot atât de multe case şi palate strălucitoare ca şi în zilele noastre. Şi cu toate acestea pentru Naşterea lui Isus nu s'a găsit nici o casă, nici o odaie încălzită şi luminată. Hristos n'a avut loc spre a se naşte decât în peştera din Vitleem. Hristos s'a născut atunci în întunerecul staulului; dar şi mai dureros este faptul că Hristos se naşte astăzi, de cele mai multeori, în întunerecul sufletelor noastre. Şi întunecimea sufletului şi răceala inimii umileşte şi mai mult pe Fiul lui Dumnezeu decât întunerecul şi răceala din peştera Vitleemului.

Cei mai mulţi creştini sărbătoresc astăzi Naşterea Domnului, Naşterea cea de acum 1936 ani, dar nu simt, nu trăesc şi nu văd cu ochii lor sufleteşti Naşterea lui Hristos cea actuală, cea din zilele noastre, şi mai ales, nu se renasc ei înşişi cu Isus Hrist. Şi fără această renaştere nu poate fi pace adevărată în suflet, în familie, în ţară şi în lume. Iată deci cauza adevărată pentru care solia cerească, de a fi pe pământ pace, nu s'a realizat încă integral.

Şi ce înseamnă a te renaşte cu Isus Hristos? «A te naşte din nou, înseamnă a intra în viaţă valabilă. Inseamnă a te aşeza, cu toată fiinţa ta pe tărâmul valorilor eterne ale spiritului omenesc. Inseamnă a le descoperi în tine, a le trăi intens şi a le întrupa apoi în afară, în acte de iubire, care afirmă viaţa etern şi universal. Inseamnă a sfinţi viaţa cu Duh din Dumnezeu. De fapt a te naşte din Isus, aceasta înseamnă». Renaşterea omului înseamnează credinţă tare în Dumnezeu, înseamnează dragoste nemărginită, înseamnează milă activă, înseamnează pocăinţă neîntreruptă. Şi când această renaştere va fi o realitate individuală şi colectivă, atunci nime nu va mai putea să spună ceea ce a spus Sadu Sundar Sing mai anii trecuţi, că în Europa şi în alte continente a întâlnit numai indivizi creştini, dar n'a întâlnit încă nici un popor deplin încreştinat.

Doamne, cel ce cobori în această noapte plină de mister, pe scară de aur, în mijlocul lumii, pe Tine Te rugăm, coboară dar dumnezeesc, coboară harul care să renască sufletele noastre spre o viaţă nouă, spre viaţa de veci. Ştim că numai dacă vom fi renăscuţi, vom putea pregăti Naşterii Tale, în fiecare an, în sufletele noastre lăcaş plin de lumină şi căldură sfântă. Ştim că numai prin o nouă naştere a noastră vom fi în stare să auzim şi noi cântarea îngerească şi să vedem lumina stelii miraculoase din noaptea sfintei Tale Naşteri. Şi mai ştim şi aceea că fără această renaştere nu putem realiza aici pe pământ programul divin vestit de glasuri îngereşti. Deci pe Tine te rugăm, ca, prin Naşterea din anul acesta, să ne dai din nou ajutor puternic, spre a ne putea renaşte sufleteşte astfel încât să putem realiza idealul evanghelic de a fi: *pe pământ pace, între oameni bună-voire.*

Prof. **S. Cândea**

Monografia şcoalei primare „Octavian Goga“ din Răşinari

Şcoala primară „Octavian Goga“ din românescul sat Răşinari împlineşte un veac de existenţă. Pentru vremurile noastre copleşite de superficialitate şi mai ales în raport cu instabilitatea multor aşezăminte culturale, vârsta şcoalei săteşti din Răşinarii Siblului însemnează un adevărat eveniment.

Fireşte, evenimentele de seamă din viaţa instituţiunilor culturale se cad prăznuite cu reculegere, cu dragoste curată şi cu toată înţelegerea. Ceeace, iată, cu făcut şi Răşinărenii. Pentru cinstirea unui veac de viaţă a şcoalei lor, ei au alcătuit o monografie. Din capul locului trebuie să subliniem că numita monografie este menită să le vorbească celor de azi ca şi celor din viitor despre ceeace a fost şi despre ceeace se cade să rămâie şcoala în care a deprins slova însuşi profetul Octavian Goga.

Lucrată în harnica tiparniţă „Arhidiecezană“ din Sibiu, monografia şcoalei primare din Răşinari se prezintă sub un aspect tehnic lăudabil. Redactată cu sârguinţă şi cu voinţa de a prezenta ceva cât mai potrivit scopului, aceeaş monografie se arată destul de bogată şi în cuprins.

Incă dintru'nceput, ochiul cititorului se întâlneşte cu chipul tineresc şi viguros al M. Sale Regelui Carol al II-lea. Iar la uşa minţii bate înţelesul adânc al cuvintelor regale: „Am astăzi o mărturisire de făcut, o mărturisire care sunt sigur că tuturor ardelenilor le va merge la suflet: fiinţa Mea culturală, substratul omenesc al sufletului Meu, este un produs indirect al „Astrei“, căci este un produs al dascălilor ardeleni.

„Temelia culturii Mele româneşti a venit în praful dăsagilor dascălului Cionca din regiunea Sibiu-Răşinari».

Iată nişte cuvinte, cari singure pot sta mărturie despre însemnătatea şcoalei primare româneşti din Ardeal şi în special a celei din Răşinari.

Deosebit de respicat vorbesc şi rândurile dlui Octavian Goga: „Tot veacul al nouăsprăzecelea, care înseamnă ridicarea noastră deasupra instinctului de conservare şi formularea unei doctrine de independenţă naţională, dascălii au răspândit prin munca lor abecedarul politic al românismului... Ei care au netezit cărările spre România Mare, ei să aprindă focul şi penrru România nouă“, zice, cu dreptate, om al cărui drum spre lumea literelor a fost deschis de şcoala din Răşinari.

Paginile monografiei găzduiesc însă şi aprecierile altora. Se găsesc în corpul acestei lucrări mărturisirile multora dintre ceice au lucrat şi au trecut prin şcoala din Răşinari. Sunt edificătoare şi biografiile mulţimei de dascăli cari s'au sârguit la muncă dreaptă în şcoala aceasta. Dar partea cea mai grea şi mai de seamă din monografie îi revine păr. protopop al Sibiului, Emilian Cioran. Astfel trei articole mari şi documentate despre: Şcoala din Răşinari până la anul 1836, Episcopul Moga, Mitropolitul Şaguna şi şcoala din Răşinari şi unele manuale din veacul al 18-lea — toate poartă, în josul paginei, semnătura desinteresatului protopop al Sibiului. Ni-ar fi greu să spicuim aici amănuntele interesante şi inedite pe cari le dau la iveală articolele amintite mai sus. Dar credem că e deajuns să remarcăm puterea cu care stabilesc ele legătura indestructibilă dintre şcoala Răşinarului şi duhul creştinismului ortodox, duh în care s'a născut, a crescut şi merge spre desăvârşire instituţia culturală a Răşinărenilor.

Un cuvânt bun trebuie spus şi despre păr. M. Lungu, despre învăţătorul Bucur Sasu, ca şi despre d. Stan A. Ionescu. Primii doi subscriu articole substanţiale, iar celui de-al doilea i se datoreşte chiar redactarea monografiei, înafară de alte contribuţii.

Pentru cele înşirate mai sus, Răşinărenii pot şi trebue să fie mândri de şcoala lor. Deasemenea, ei trebuie să se felicite că această şcoală îşi poate privi trecutul într'o monografie. In acelaş timp, monografia şcoalei din Răşinari poate rămânea un îndemn de hărnicie şi pentru alţii.

D. Călugăr.

Revista Teologică. — A apărut Nrul omagial, 7-10, pentru lunile Iulie—Octomvrie 1936, din organul pentru ştiinţa şi viaţa bisericească ce se tipăreşte la Sibiu.

Cu acest număr, din al 26-lea an de apariţie, conducerea viguroasei reviste este încredinţată din partea I. P. Sfinţitului Mitropolit **Nicolae,** — fundatorul şi întâiul ei redactor, — «*tinărului şi inimosului profesor dela Academia noastră teologică Andreiană,* **Grigorie T. Marcu“,** care a colaborat şi până acum, cu zel şi pricepere, la publicaţiile ce văd lumina zilei în tiparniţa şaguniană.

Intâiul fascicol, de sub noua redacţie, este închinat fostului director al revistei, Prea Sfinţitului Episcop **Nicolae** al eparhiei Vadului, Feleacului şi Clujului, în cinstea căruia numărul omagial aduce articole cu îndreptăţite laude la adresa celuice timp de 14 ani, «*cu tinărească râvnă şi cu încercată înţelepciune, a vorbit slujitorilor sfintei noastre biserici, reuşind să ridice nivelul intelectual,* al Revistei Teologice, *la înălţimea cerinţelor vremii şi să-i imprime o ţinută... demnă în toate chestiunile care privesc preoţimea şi biserica noastră*».

Acestea sânt şi aprecierile semnate, în noul fascicol, de Inaltul ierarh întemeetor al publicaţiei amintite.

Activitatea multilaterală a fostului distins director, profesor şi rector este omagiată, pe paginile acestui fascicol, şi de alte iscusite condee ardelene, care au ţinut să-şi ofere contribuţia pentru cunoaşterea mai amănunţită a faptelor frumoase şi strălucite săvârşite de Prea Sfinţitul episcop Nicolae înainte de-a fi chemat în scaunul vlădicesc al Clujului.

Actualul redactor, păr. diacon şi prof. **Grigorie T. Marcu,** a dat, dupăcum ştiu cetitorii noştri, multe dovezi de talent şi destoinicie, şi astfel făgăduieşte să fie vrednic urmaş al vrednicilor săi înaintaşi, şi să trimită, în fiecare lună, hrană duhovnicească trebuitoare pentru cele sufleteşti ale preoţimii noastre şi ale tuturor intelectualor cari se interesează de problemele ştiinţei şi vieţii bisericeşti.

— Ultimul fascicol din acest an, pentru Noemvrie—Decemvrie, al Revistei Teologice, a apărut de asemenea în aceeaş îngrijită redactare. Conţine articole documentate şi bine spuse, scrise de reputaţi muncitori cu condeiul ai bisericii noastre, ca: Pr. *Tr. Scorobeţ,* consilier arhiepiscopesc, prof. Pr. *V. Gh. Sibiescu,* prof. *Dr. N. Popovici* etc. Recenzii semnate de: Dr. N. Terchilă, D. Călugăr, S. Cândea, Il. V. Felea, Gr. T. Marcu şi P. Brudea. O bogată cronică ş. a.

Abonamentul pe un an este de 260 Lei. Redacţia şi Adm.: *Şibiu,* Academia Teologică, strada Mitropoliei 24—28.

In seara colindelor

Preseară de Crăciun.

Cântări de colinde sfioase răsună la toate casele, dela un capăt de sat la celălalt, vestind cu bucurie Naşterea Domnului Hristos. Numai la casa părintelui duhovnicesc Ambrosie colindătorii, de astădată, n'au intrare. Lumea e nedumerită, nu înţelege lucrul. Singur cantorul Mitruţ, ştia, că amândoi copiii preotului erau bolnavi în pat şi cuprinşi de friguri vorbiau într'aiurea. El alergase după medic la oraş, ear doctorul constată că băeţaşii sânt contaminaţi de difterie. Părintele Ambrosie şi preoteasa înţeleseră pericolul. In acel moment se auzi afară întrebarea:

— Ne lăsaţi, să colindăm, stăpâne gazdă?

Părintele voi să spună ceva. dar medicul ieşi în coridor şi nu permise colindătorilor să intre.

Când doctorul reîntră în cameră, preotul îl întimpină:

— Nu e bine ce faci, doctore! E seara colindelor, şi colindătorii sânt primiţi la noi în orce casă, cu atât mai vârtos în casă preoţească.

— Să ierţi, părinte, dar datoria mea de medic al acestei plase îmi porunceşte să lucrez aşa... După aceasta doctorul scoase din geantă o hârtiuţă roşie însemnă câteva cuvinte şi o lipi afară pe uşă, şi prescrise apoi leacul pentru copii. Inainte de a pleca, doctorul mai observă, zicând: — Şi, în sfârşit, putem sărbători şi fără colinde. Aşa-i părinte?

Preotul îşi ridică ochii dela patul bolnavilor şi spuse:

— E seara colindelor, doctore, şi omul creştin ţine la cele sfinte. Ţie îţi pare colinda o simplă datină, învechită, sau poate un mijloc de a cerşi din uşă 'n uşă, şi nu un mijloc de înălţare sufletească. Nouă, credincioşilor smeriţi, nouă ni se vesteşte şi prin acest mijloc naşterea în lume, cu două mii de ani înainte de asta, a Mântuitorului neamului omenesc. Dacă aceşti colindători nu L-ar vesti pe El, eu pare că nici n'aş avea praznic şi n'aş fi ceeace sânt... Eu trebue să primesc şi de astădată pe ceice vestesc Naşterea Aceluia, care ni-a dat o nouă viaţă şi care a vindecat boalele cu cuvântul milei Sale.

Medicul se înduioşă...

Părintele Ambrosie se ridică şi, întinzând mâna frăţeşte, îl conduse până la portiţă.

Când reîntră, preotul zise cantorului:

— Pleacă, Mitruţ, şi spune colindătorilor, tineri şi bătrâni, că-i aştept să-mi cânte colinda — la feresstra casei mele, — care mai ales astăzi n'are să rămâie pustie...

Polei auriu din luna plină se strecoară, prin geamul aburit, pe feţele copilaşilor aşezaţi cu patul în dreptul ferestrelor, răsfrângând din ochişorii lor luminiţe de bucurie: Vor auzi şi ei cântul dulce al colindelor, vor asculta versul colăcarului, şi — bun e Domnul — vor fi iarăşi sănătoşi.

Nu trecu o oră, dela plecarea lui Mitruţ, şi sosiră colindătorii, glăsuind: „In oraşul Viflaim“... Vocile de copii se întreţesau cu vocile junilor şi bărbaţilor, răscolind văzduhul de iarnă sub tremurul stelelor scânteietoare...

Pr. *A. Marcovici.*

Să se desfiinţeze asociaţiile francmasonice! In lupta ce se dă astăzi între creştinescul patriotism şi necreştinescul internaţionalism, dl senator *Dragoş,* în şedinţa de Vineri a maturului corp, a cerut, în cuvinte cu temei motivate, *desfiinţarea asociaţiilor secrete masonice.* Acţiunea dizolvantă a masoneriei a făcut ca oamenii politici naţionalişti din alte state să alcătuiască legi, care pun stavilă îndrăznelilor masonice, revocând dreptul de asociaţie a tuturor „logilor“. Asemenea lege ne trebue şi nouă, — şi încă fără întârziere.

Au apărut urmatoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la Librăria Arhidiecezană Sibiu

Probleme-Recensii-Comentarii

Cercul religios Băcăinți, căruia aparțin Cucernicii preoți I. Langa, M. Popescu, I. Șerban, E. Todea și I. Sabău, sub conducerea păr. C. Doroga, a ținut în anul 1936 următoarele întruniri religioase:

In 23 April la Ceru-Băcăinți unde părintele C. Doroga despre viața Sf. Gheorghe; Pr. E. Todea despre rugăciune și M. Popescu despre virtutea iubirii.

In 24 Mai la Bulbuc a vorbit Pr. I. Sabău despre păcatul furtului și Pr. C. Doroga despre dragostea față de biserică.

In 24 Iunie ne-am întrunit la Mermezeu-Văleni, unde Pr. C. Doroga culege îndemnuri creștinești din viețile sfinților, și mai cu seamă din ale aceluia pe care atunci îl sărbătoriam. Pr. I. Sabău combate curentele destructive bisericii creștine.

In ziua de Sfântul Ilie, popor mult ne așteaptă la Valea-Mare. Aici Pr. C. Doroga spicuește din istoria atrăgătoare a vieții sfântului. La sf. Maslu săvârșit la hotar Pr. I. Sabău vorbește despre puterea rugăciunii.

La Băcăinți, în ziua Cuvioasei Paraschiva, Pr. M. Popescu istorisește viața plină de virtuți a Sfintei dela Epivate, prin ale cărei moaște a devenit și sfânta noastră națională. Pr. I. Sabău combate comunismul: pericol pentru creștinism și stat.

La Homorod-Suseni, ivindu-se o mică eroare asupra datei ținerii cercului, nu a participat decât Pr. Sabău care a vorbit despre puterea îngerilor.

Pretutindeni credincioșii ne-au întimpinat cu viul interes ce-l poartă slujbelor religioase săvârșite în sobor și cu atenția cuvenită ocazionalelor predici rostite. *Cor.*

*

Căutați și vestiți pe Mântuitorul! — Timpuri de restriște încearcă din nou puterea noastră de credință. Valuri amenințătoare s'abat îndreptate împotriva bisericii, ca să ne zgudue această pavăză puternică.

In fața acestor valuri, care lovesc la temelia ființei și existenței neamului, avem și diguri tari, diguri zidite în fiacăra credinței, cimentate de iubirea de neam și de moșie, și apărate de păstrarea bunelor moravuri ce privesc societatea și familia creștină.

Să ne coborâm în atmosfera acestei familii, în care a intrat lumina lui Hristos.

Dacă femeia are, în general, rol important în orce familie, cu atât mai important va fi rolul unei soții de preot în mijlocul unei mulțimi, care așteaptă cu încredere binele și adevărul vieții.

„Viitorul țării îl țese femeea". Cât de înțelepte sânt aceste vorbe ale M. Sale Reginei Maria a României! Femeea poate fi izvor de lumină de pilduitoare muncă.

Preoteasa îndeosebi treaue să fie caracter nobil, model de curățenie morală, mamă iubitoare și gata să aducă, celor mulți și nenorociți, mângâiere și ajutor sufletesc și trupesc.

Dintr'un astfel de suflet vor răsări florile care le cere mila divină.

Femeea pentru care e viu cuvântul Scripturii: „Mai fericit este a da, decât a lua", se înrolează cu entuziasm și lucrează cu devotament în slujirea lui Dumnezeu și a aproapelui. Este în adevăr edificator exemplul de muncă și iubire creștină, dovedită de femei la orce prilej.

Lumea păgână n'a înțeles să dea femeii rolul, pe care i-l dă creștinismul. Abia atunci respiră femeile păgâne, când Fecioara Maria primește marea și sfânta misiune de a fi Maica lui Dumnezeu. Cu dreptate zice Teodoret, episcopul Ancyrei, că prin Fecioara Maria tot genul femenin a fost binecuvântat.

Prin cinstirea Sf. Fecioare au ajuns femeile la stare de mai mare cinstire. De atunci ele puteau câștiga vrednicii, privite egale cu ale bărbaților. Elena, Paraschiva, și altele ajung sfinte.

In toate țările, puterea religiei se menține prin societatea și familiile care știu să respecteze femeea creștină, a a cărei credință nu se poate stârpi, fără ca după sine să aducă ruinarea și prăbușirea materială și sufletească a unui popor.

Mamele noastre preotese ar trebui să-și ia osteneala și să afle, să cunoască mai din adins, cine și cum au fost: Emilia, Macrina, Antusa, Nona, Monica, Anastasia ș. a. pentru a cunoaște și a ști să aplice ceeace le dictează rolul lor de preotese adevărate ca factor social.

„Căutați voi, preotese creștine, pe Mântuitorul, ca aflându-L să-L vestiți chiar și celor ce au fost chemați să-L propovăduiască. El v'a desrobit pe voi. Desrobiți și voi, prin propovăduirea voastră, pe soții, pe fiii, pe frații voștri din cătușele păcatului. Pentru aceasta, însă trebue să-L iubiți ca Maria, să-L căutați ca ea, și să fiți neliniștite și îndurerate ca ea, că nu-L găsiți atât de repede" — a zis un înțelept.

Cine are urechi de auzit, să audă și mai ales așa să lucreze.

Pr. *Miron Maier.*

*

Cu un altar mai mult. — Duminecă, în 6 Decemvrie (sfântul Nicolae) a. c. s'a sfințit noua biserică din parohia Brănișca, protopopiatul Ilia. Din încredințare mai înaltă, P. C. protopop *I. Josan*, înconjurat din clerul din tract, a săvârșit actul măreț, prin care noul Sion s'a dat destinațiunii sale.

Zidită în formă de cruce, stăpânită de o cupolă cu hore și balcoane estetice și trainice, ni se amintesc biserici, ce fac faima orientului și stilului ortodox.

Prestolul, garderoba, proscomidierul, în special iconostasul cu adânciturĭ și rame de beton armat, fac cinste inginerului *Vagner* din Hunedoara, care, în calitate de arhitect al comisiunii monumentelor istorice, a construit mai multe lăcașuri de închinare pe aici, tot în acest stil.

Merită toată atențiunea și lauda icoanele zugrăvite de pictorul *Ștef*, din Hondol, artist cunoscut și bine apreciat.

Conștiu de faptul că la actul măreț al sfințirii credincioșii vor veni în număr impunător, P. C. protopop a convocat preoțimea tractuală în misiune religioasă. Sfințirea apei, Taina sfântului Maslu, și cuvântările pline de duh misionar, au avut efect ce nu se poate tălmăci prin vorbe.

A urmat agapă comună, de unde la propunerea părintelui *R. Iacob*, adunarea primește cu însuflețire trimiterea unei telegrame omagiale pentru ziua onomastică a iubitului nostru Arhipăstor, I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*.

Părintele local *S. Păcurariu*, căruia se datorește în bună parte ridicarea noului Sion, amintește prin cuvinte bine simțite, pe decedatul paroh *Crișan*, sub a cărui păstorire s'a început clădirea și s'a pus sub acoperiș.

Trebue să ne umple sufletul de bucurie faptul, că un mănunchi de credincioși în frunte cu parohul lor, ridică altar pentru jertfe și lăcaș pentru închinăciune, în timp ce la răsărit și la apus, în două țări creștine, anarhiștii incendiază și distrug mărețe catedrale.

„Doamne al puterilor, fii cu noi".

Pr. *Dr. R. Iacob.*

*

Revue de Transylvanie. — A apărut numărul prim din volumul al *treilea* a excelentei reviste *Revue de Transylvanie* sub direcțiunea dlui profesor universitar Silviu Dragomir și sub auspiciile „Astrei" din Ardeal. Și acest număr cuprinde un material bogat, cu interesante articole și studii, semnate de dnii: Sextil Pușcariu, G. Sofronie, R. Vuia, S. Dragomir, Al. Doboși, precum și temeinice note informative și dări de seamă.

Admirabila publicație dela Cluj, menită să răspândească informațiuni serioase în străinătate și să apere cu îndârjire drepturile acordate țării noastre prin tratatele de pace, *trebue sprijinită cu orce jertfe* în cercul larg al intelectualilor noștri

Demnitatea națională a românilor cere, ca revista aceasta să fie susținută în mod excepțional și cu toată căldura.

Marile intreprinderi românești, bogătașii noștri, instituțiile publice, bibliotecile de tot felul, au datoria românească de-a veni mai din adins în ajutorul organului de publicitate *Revue de Transylvanie*, plătind numeroase abonamente de sprijin.

Acest ajutor material, absolut necesat, n'a venit, în primii doi ani de apariție a revistei, în măsura meritată, cu toate că paginile revistei au fost ilustrate prin contribuțiile de seamă ale unui mănunchi de recunoscuți scriitori și savanți români.

Astfel conducătorii revistei, care acum își inaugurează al *treilea* an de viață, — când lupta împotriva revizionismului unguresc se desfășoară tot mai întețită, — fac apel călduros la sprijinul bunilor patrioți, solicitându-le ajutorul, și constatând că sentimentul general al românilor este:

„Revue de Transylvanie" trebue să trăiască. —

Abonamentele sânt următoarele:
Pentru *particulari și școale* Lei 200;
pentru *instituții* Lei 500;
abonament *de sprijin* Lei 1000.
(Redacția și administrația publicației *Revue de Transylvanie* se află la *Cluj*, strada Mico 40).

INFORMAȚIUNI

La sfintele *sărbători ale Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, dorim cetitorilor și sprijinitorilor acestui zior ani mulți și bogați în roade duhovnicești!*

Act de mulțumire pentru donațiuni. Familia dlui *Romul Pop* funcționar superior București, a dăruit bisericii ort. rom. *Alma*, protop. Târnava-Mare, două policandre mari de alamă și o cădelniță argintată în valoare de circa 10.000 Lei. Familia dlui *Augustin Popa*, măestru tâmplar, București, a dăruit bisericii noastre cele 4 icoane împărătești [pentru iconostas] pictate în ulei și un chivot [Mănăstirea Argeșului], în valoare de peste 10.000 Lei. Familia dlui *Nicolae Suciu*, muncitor, București, a înzestrat biserica noastră cu o acoperitoare fină pe prestol. Dumnezeu să le primească darurile și să le răsplătească din vistieriile sale cele cerești, înscriindu-le numele în cartea vieții de veci. Pr. Terente Radu.

† **Pr. Zachei I. Sasu,** bătrânul și cucernicul paroh pensionat, în comuna Daneș, protopopiatul Târnava-mare, a încetat din viață în 13 Decemvrie 1936, în etate de 81 ani, împărtășit cu sfintele Taine, și a fost înmormântat în 15 l. c. în cimitirul din loc. Odihnească cu drepții!

Direcțiunea generală P. T. T. a dispus reglementarea aplicării timbrelor poștale și de aviație numai pe partea *din față* a scrisorilor (partea adresei), și anume în colțul *drept superior*. — Cu această ocaziune se atrage atențiunea publicului de a indica *numărul sectorului* la corespondența destinată pentru *București* — aceasta în însuși interesul expeditorilor.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Sâmbătă, 26 Decemvrie 1936, (a doua zi de Crăciun) va predica părintele *Z. Oancea.*

Reuniunea culturală națională a meseriașilor români din Sibiu invită la *reprezentația teatrală*, urmată de dans, ce se va da Vineri, în 25 Decemvrie 1936 (ziua primă de Crăciun), în sala „Unicum". Inceputul la $8^1/_2$ ore seara. Bilete de intrare se vând la Librăria Arhidiecezană și seara la cassă. Venitul net este destinat pentru ajutorarea ucenicilor săraci dela meserii.

Răscumpărare de ziua onomastică. P. C, Sa Dr. Vasile Bologa donează Lei 300 Parohiei Sibiu-Cetate ca răscumpărare de anul nou și ziua onomastică, pentru săracii din parohie.

Rescumpărare. Dl Stefan Duca își rescumpără felicitările de ziua onomastică, dăruind 100 Lei „Reuniunii meseriașilor români din Sibiu", pentru ajutorarea ucenicilor dela meserii.

CARȚI ȘI REVISTE

Poezii poporale din Ardeal, O mie de bucăți, culese între anii 1880 și 1905, de *Dr. Vasile Bologa*, director de liceu î. r., Sibiu, 1936. Tipografia? Prețul: Lei 50.

Volumul, de 296 pagini, conține peste o mie de poezii, — apropiate de versurile din colecțiile de până acum, — și culese în 12 sate ardelenești din jurul Sibiului și al Orăștiei.

Sânt adunate aici versuri țărănești care, în mare parte, curg cu limpezimea apelor de izvoare ale văilor și munților noștri. Cartea va interesa, negreșit, nu numai pe sătenii știutori de carte, din sânul cărora a răsărit, ci pe toți cei cu predilecții pentru produse literare datorite muzei poporului din Ardeal.

O clasificare a materialului cules, — fie după conținut, fie după alte puncte de vedere, — însoțită de o tablă a materiilor, ar înlesni mult citirea și căutarea versurilor.

De alt fel «*Arhiva de folklor a Academiei Române*», înființată la *Cluj*, (strada Elisabeta 23), cum se știe, pune la dispoziția intelectualilor satelor *chestionare cu instrucții*, pentru a putea contribui cât mai conștiincios la acțiunea culegerii folklorului românesc.

Calendare pe anul 1937. — In editura și tipografia Krafft și Drotleff, Sibiu, au apărut: *Amicul Poporului*, calendar pentru orășeni, pe anul comun 1937. — O culegere de articole privind viața trupului și a sufletului; *Calendarul Săteanului*, pe același an, cu o culegere de leacuri pentru trup și daruri pentru minte și inimă. Ambele calendare sânt redactate de dl prof. *Al. Dima*, care a izbutit, în mare măsură, să ofere cititorilor săi daruri, unde utilul se împletește cu plăcutul. Prețul pentru Amicul Poporului este 18 Lei, pentru Calendarul Săteanului 12 Lei. De vânzare la librăria editoare și la alte librării.

Nr. 425—936 (62) 1—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Lăpugiul inferior** cu filia **Ohaba,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Retribuțiunile împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială, dela materă 18 jug. cad., ear la filie 2·5 jug.
3. Locuință în casa parohială, încă nu deplin terminată.
4. Adăul obișnuit în bucate.
5. Stola stabilită în toate parohiile tractului.

Petițiile de concurs, cu documentele necesare și încuviințarea de candidare dela Consiliul arhiepiscopesc se vor înainta în termen oficiului protopopesc în Dobra, ear prezentarea în parohie se face cu avizul protopopului.

Sibiu, din ședința bisericească dela 15 Decemvrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 297 1936 (63) 1—3

Concurs

Pentru întredirea parohiei de cl. III-a **Mada,** din protopopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat, conform coalei B.
2. Locuință.
3. 8 jug. cat. sesiune parohială.
4. 2 (doi) dcl. porumb cu tulei de fiecare casă.
5. Stola obișnuită în protopopiat.

Reflectanții la acest post vor înainta cererile de concurs, însoțite de actele necesare, oficiului protopopesc al Geoagiului, în termenul prescris, având a înainta și autorizația P. V. C. Arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviințarea oficiului protopopesc, candidații se vor putea prezenta în una din Dumineci ori sărbători în parohie spre a face cunoștință cu poporul și cu referințele locale.

Oficiul protopopesc ortodox român al Geoagiului în înțelegere cu consiliul parohial.

Geoagiu, la 31 Octomvrie 1936.

Inocențiu Tiruța
adm. protopopesc

Nr. 391—1936 (61) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Nădăștia,** protopopiatul Geoagiului, se publică concurs pe termen de 30 de zile dela prima apariție în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat conform coalei B.
2. Dela circa 30 familii câte un ferdel de porumb nesfărâmat.

Concurenții la acest post, după ce își vor înainta actele însoțite de binecuvântarea arhierească, subscrisului oficiu protopopesc, se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul și cu referințele locale.

Geoagiu, la 8 Decemvrie 1936.

Preot **Inocențiu Tiruța**
adm. protopopesc

Telegraful Român 1936

Anul LXXXIV

Tabla de materii

(Cifrele arată numărul ziarului)

1. Articole

Adunarea eparhială — — — — — — — — 21, 22
A fost așa cum bănuiam (Concordatul) — — 12
Anul nou (2 articole) — — — — — — — — — 1
Anul nou la Sibiu — — — — — — — — — — 2
«Astra» (Ziua ei) — — — — — — — — 23, 24, (39)
Atenţiune, comunismul! — — — — — — — — 38
Biblia nouă — — — — — — — — — — — 16
Bilanţuri pastorale — — — — — — — — — 47
Bine aţi venit (la Rusalii) — — — — — — — 23
Biruinţa vredniciei — — — — — — — — — 20
Biserica împotriva comunismului — — — — 42
„ ort. ardeleană — — — — — — — — 45
„ şi lumea — — — — — — — — 10, 17, 20
„ „ naţionalismul — — — — — — — 28
„ „ protecţia muncitorilor — — — — 30
Blajul (la serb. jubilare) — — — — — — — 40
Calvarul crucii — — — — — — — — — — 15
Cercurile preoţeşti — — — — — — — — — 39
Chemarea preoţimii — — — — — — — — — 21
Cinematograful în slujba credinţii — — — — 32
Condiţia apropierii dintre biserici — — 13, 15
Congresul preoţesc dela Iaşi — — — — — 51
Creşterea preotului ortodox — — — — — — 37
Creştinismul (după Berdiaev) — 30, 33, 35, 37
Darul Academiei teol. Andreiane — — — — 19
Despoporarea Banatului — — — — — — — 20
Despre falşa slujire a bisericii — — — — — 5
Din durerile trecutului — — — — — — — 9
Dumnezeeasca Euharistie — — — — — — — 16
După un proces — — — — — — — — — 17
«Eu sânt lumina lumii» — — — — — — — 16
Fondul de ajut. preoţesc — — — — — — — 26
Fortăreţele credinţei noastre — — — — — — 26
In afară de partide — — — — — — — — 14
In ajun de renaştere — — — — — — — — 17
In faţa ofensivei comuniste — — — — — — 35
In luptă pe triumful adevărului — — — — — 35
In Postul mare — — — — — — — — — — 10
Insemnătatea postului — — — — — — — — 11
Intoarcerea la sufletul neamului — — — — — 43
Intregirea scaunelor vlădiceşti — — — — — 11
Intre profesor şi elevi — — — — — — 25, 27
«Isus cel necunoscut» — — — — — — — 6
La jubileul Asociaţiunii (Astra) — — — — — 39
Libertate şi păcat — — — — — — — — — 44
Lupta de clasă — — — — — — — — — — 34
Materia studiilor teologice — — — — — — — 27
Mijlocitorul — — — — — — — — — — — 53
Misiunea preotului — — — — — — — — — 25
Monahismul ortodox — — — — — — — — — 40
Moţa Ioan, protopopul — — — — — — — 4, (49)
M. Sa Regele şi Ardealul — — — — — — — 41
Munca în lumina Bibliei — — — — — — — — 33
Naţionalismul — — — — — — — — — — 36
Necesitatea ierarhiei — — — — — — — — — 39
O conferinţă teologică — — — — — — — — 31
Ortodoxia, în Germania — — — — — — — — 20
„ în mijlocul frământărilor — — 42, 43
„ noastră — — — — — — — — — 10
Pe drumul adevărului — — — — — — — — 19
Pentru o mai bună educaţie — — — — — — 38
Pe pământ pace — — — — — — — — — — 53
Prietenul şi patronul muncitorilor — — — — 31
Prof. Am. S. Alivizatos — — — — — — — — 8
Răscoala sufletelor — — — — — — — — — 50
Relaţiile bis. anglo-române — — — — — — — 14
Reorganizarea fondului de penzii — — — — 42
Rostul soţietăţilor religioase — — — — — 5
Rugăciunea şi cântarea — — — — — — — — 29
Rusaliile — — — — — — — — — — 24, (23)
Sărbătoarea ortodoxiei (Arad) — — — — — 45
Sosit-a Mântuitorul — — — — — — — — — 53
Spirituali atea — — — — — — — — — — 53
Spre statul român creştin — — — — — — — 18
Străinul tot străin — — — — — — — — — 49
Suferinţele tagmei preoţeşti — — — — 8, 11
Şcoala hirotoniril — — — — — — — — — 6
„ idealului — — — — — — — — — 48
Teofanii, încercări despre — — — — — 23, 4
Trecutul nostru — — — — — — — — — 7
Unificarea religioasă — — — — — — — — — 4
Ziarul pastoral — — — — — — — — — — 8

2. Pastorale, cuvântări, meditaţii, apeluri ş. a.

Apeluri — — — — — — — — 3, 11, 20, 21, 22
Cuvântări 6, 8, 10, 12, 22, 23, 24, 27, 28, 39, 40, 45, 46, 50
Meditaţii — — — — — — — — 14, 15, 16, 18, 37
Pagina pastorală — — — — — — — — 2, 25, 27
Pastorale — — — — — — 16, 42, (43, 45), 53
Regulamentul Fondului de ajutorare — — — 25

3. Antrefileuri

Academia teol. «Andreiană» (la 30 Nov.) — 50
Acoperire de pagube — — — — — — — — 30
Adunarea part. naţ.-creştin — — — — — — 41
Ajutorarea bis. (Scridon) — — — — — — 12
Biserici nouă — — — — — — — — — — 10
Bugetul (în legătură cu) — — — — — — — 6
Catedră de artă creştină — — — — — — — 15
Chestia salarizării pr. — — — — — 10, 13, 17
Cinstirea memoriei lui I. Creangă — — — — 5
Ciuhandu Gh. — — — — — — — — — — 51
Clerul ortodox (şi bugetul) — — — — — — 9
Congres naţional-bisericesc — — — — — 17
Congresul (dela Atena) — — — — — — — 51
Crainic Nichifor (conf.) — — — — — — — 51
Credincioşi — — — — — — — — — — — 34
Declaraţia (lui Mussolini) — — — — — — 47
Declaraţiile (Suveranului) — — — — — — 9
Episcop non rom.-cat. de Alba-Iulia — — — 18
Fapt ce se osândeşte — — — — — — — — 18
Goga O. — — — — — — — — — — 15, 51
Ianuarie (în 24) — — — — — — — — — 5
Ingrijire de săraci — — — — — — — — — 37
Instalarea Mitrop. dela Blaj — — — — — 40
Jamboreea cercetăşească — — — — — — 34
Jocurile de noroc — — — — — — — — — 15
Justiţia şi numirile de preoţi noi — — — — 9
La ministerul instrucţiunii — — — — — — 38
Liga Antirevizionistă — — — — — — — — 25
Marele Voevod Mihai — — — — — — — — 23
Meritată serbătorire (Stelian Popescu) — — 41
Modificarea legii de organizare a bis. — — — 10
M. Sa Regele (la Praga) — — — — — — — 46
Noul rege al Angliei — — — — — — — — — 52
Patriarhul Miron (în Anglia) — — — — — 27—31
Pelerinaj (Bucovina) — — — — — — — — 22
Problema stilismului — — — — — — — — 40
Răsboi religios — — — — — — — — — — 36
Realizări — — — — — — — — — — — 20
Sâmbăta de sus, pelerinaj — — — 15, 16, 18
Schimbări în guvern — — — — — — — — 37
Sf. Mănăstire Neamţu — — — — — — — — 5
Sf. Sinod — — — — — — — — — — 14, 36
Suveranul nostru decorat — — — — — — — 8
Trifa Iosif (caterisit) — — — — — — — — 13
Zece Mai — — — — — — — — — — 20, 21
Ziua de 8 Iunie — — — — — — — — — — 25
„ Eroilor — — — — — — — — — — — 22
„ onomastică a Reginei Maria — — — — 31

4. Probleme, comentarii, corespondenţe, rapoarte, adrese, notiţe

Academia teol. «Andreiană» — — 25, 26, 41, 50
Afirmaţii — — — — — — — — — — 45, 46
«Agru», cu raport la bis. ort. — — — — — 29
Alegerile de episcopi — — — — — — — — 19
Anchete — — — — — — — — — — 33, 35
America (dela fraţi) — — — — — — — — 27
Angelescu — — — — — — — — — — — 20
Apărarea drepturilor preoţimii — — — — — 15
Apărătorul «sfinţilor» unguri — — — — — 47
Asoc. «Astra» — — — — — 17, 21—23, 34, 40, 45
Asoc. clerul «A. Şaguna» 9, 12, 13, 15, 18, 20, 21, 36 41, 43, 46
Bacalaureat (rezultate) — — — — — — — 31
Basarabia (ajutorare) — — — — — — — — 15
Biblia (ed. nouă) — — — — — — — — — 46
„ şi limba literară — — — — — — — — 15
Bis. «Invierea Domnului» (Suceava) — — — 24
Bis. ortodoxă (I. Gh. Savin) — — — — — 12
Boroioanu, prof. pensionar — — — — — — 29
Botezul Domnului în Sibiu — — — — — — 3
Călătorie de studii — — — — — — — — 32
Case parohiale — — — — — — — — — — 6
Cassă de economii — — — — — — — — — 34
Căutând drumul fericirii — — — — — — — 31
«Ceice sânt ai lui Hristos» — — — — — — 14
Căutaţi şi vestiţi pe Mântuitorul — — — — — 53
Cercuri religioase, culturale 1, 9, 23—25, 29—32, 34, 36—39, 41, 47, 49, 53
Cifrele vorbesc (Dr. I. Mateiu) — — — — — 6
Centenarul bisericii din Poiana — — — — — 52
Comemorare (Braşov) — — — — — — — — 51
Comunişti şi naţionalişti (Spania) — — — — 51
Concert de colinde, Sibiu — — — — — — — 53
Conferinţe 1, 2, 4, 12, 14—16, 18—20, 23, 32, 33, 35, 47—53
Congresul clerului — — — — — — — 46, 48, 49
„ femeilor române — — — — — — — 38
Corpul muncitorilor legionari — — — — — — 45
Crăciun (presa de) — — — — — — — — — 1
Cu binecuvântarea bisericii (cursurile univ.) — 46
Cuvântul Suveranului — — — — — — — — 1
Cuvinte licenţioase — — — — — — — — — 36
Date statistice (din Transilvania) — — — — 22
Desvelirea bustului Gh. Lazăr — — — — — 44
Donatorii (pentru acest bust) — — — — — 47
«Dreptatea» Ungariei — — — — — — — — 48
Dumineca bolnavilor — — — — — — — — 13
„ ortodoxiei — — — — — — — — — 9
Episcopi (alegeri de) — — — — — — — — 18
Episcopia misionară din America — — — — 9
Faptă creştinească (Făgăraş) — — — — — 43
Femeea în Evanghelie — — — — — — — — 32
Florii [De] — — — — — — — — — — — 15
F. O. R. — — — — — 10, 25, 38, 41, 43—46, 52
Frolo, «Farul Nou» — — — — — — 4, 47, 49, 50
Fuad — — — — — — — — — — — — — 15
Gala Galaction — — — — — — — — — — 7
Gătiţi calea Domnului — — — — — — — — 52
Ghibu O. — — — — — — — — — — 45, 47
Goga O. — — — — — — — — — 7, 19, 47, 51
Gojdu [fundaţia] — — — — — — — — — 19
Grija pentru tineret — — — — — — — — — 17
Guvernul polon [şi liber cugetătorii] — — — 43
Hotărâre ilogică [As. cler.] — — — — 18, 20
In ajutorul secuizaţilor — — — — — — — 23
Incheere de an şcolar — — — — — — — — 26
In misiune [liceul din Ploeşti] — — — — — 17
Instalări — — — — — — — — — 3, 7, 16, 28
Instrăinare de adev. sfinţi — — — — — — 29
Intregirea scaunelor parohiale — — — — — 14
Invaţă şi dela duşman! — — — — — — — 49
Invăţătorii din jud. Sibiu — — — — — — 39
Investirea noilor episcopi — — — — — — 24
Iorga N. — — — — — — — — — — — 44
«Junimea» [de 75 ani] — — — — — — — 22
Karnabatt — — — — — — — — — — — 50
Lainici [schitul] — — — — — — — — — — 39
Lapedatu I. Al. — — — — — — — — 48, 49
Librăriile împotriva pornografiei — — — — 33
Lucaci Vasile — — — — — — — — — 51, 52
Maglavit — — — — — — — — 1, 8, 10, 11, 40
Masonerie — — — — — — — — — — — 4
Mausbach — — — — — — — — — — — 11
Mediaş [festival] — — — — — — — — — 9
Memoriile [lui Dr. I. Mihu] — — — — — — 22
Misiuni religioase, misionare 31, 33, 39, 40, 42, 46, 51
Monografie [Pentru o] — — — — — — — — 12
Moţiunea congr. F. O. R. [Arad] — — — — 45
Năsăud [mişcare cult.] — — — — — — — 8
Nicodim Mitropolitul [în Ardeal] — — — — 34
Nimerită propunere [I. Lupaş] — — — — — 8
«Oastea Domnului» — — — — — — 21, 23, 42
Ordinul iezuiţilor — — — — — — — — 7, 9
«Pagina Bisericii» — — — — — — — — — 46
Paşti [presa etc] — — — — — — — — — 17
Pastoralele [pe marginea lor] — — — — — 18
Pelerinajii — — — — — — — — — 35, 36
Pe marginea unei justificări — — — — 20, (18)
Poate ţinea un mirean cuvântare în biserică? 19
Postul Mare [ceaiuri în] — — — — — — — 10
Preotul în educaţia poporului — — — — — 50
Problema păcii — — — — — — — — — 42
„ problema secuizaţilor — — — — 23
Programul festivităţilor [la Rusalii] — — — 23
Protest [ep. Frenţiu, Oradea] — — — — — 28
Prozelitism şi revizionism — — — — — — 22
Religia în politica Rusiei sovietice — — — 25
„ în şoala primară — — — — — — — 13
Revizuirea [la secui] — — — — — — — — 51
Să luăm aminte — — — — — — — — — — 34
Sâmbăta de sus — — — — — — — — — — 18
Să stăm de strajă! — — — — — — — — — 50
Scaunul Mitropoliei (mutare?) — — — — — 12
Sectelor [De ale] — — — — — — — — — 25
Secuime — — — — — — — — 6, 7, 9, 26, 30, 51
Serbare la Crihalma — — — — — — — — — 43
Serbări relig. în Sibiu — — — — — — — — 21
Sfeştanie [la începerea cursurilor] — — — — 44
Sfinţiri de biserici ş. a. 1, 5, 25, 31, 44, 47, 49, 51, 53
„ de cruci — — — 6, 7, 9, 26, 30, 39, 51
Sf. Scriptură [nou tradusă] — — — — — — 24
Sf. Sinod — — — — — — 9, 12, 13, 36, 42, 43
Sincero — — — — — — — — — — — — 18
Soc. ort. naţ. a femeilor române 10, 25, 41, 43
„ «Sf. Gheorghe» — — — — — — — — 15
Spaniolii [lupte între fraţi] — — — — — — 41
Stelian Popescu — — — — — — 7, 25, 26, 43
Şcoala militară — — — — — — — — — — 27
Ştiinţa în slujba credinţei — — — — — — — 47
Teologie indiferentistă — — — — — — — — 13
«Unirea» [dela Blaj] 5—7, 9, 11—14, 16, 24 30, 38, 51
Un liceu model [Orăştie] — — — — — — — 32
Un mare şi nobil ierarh — — — — — — — 26
«Uşile pocăinţei» — — — — — — — — — 8
Vaida-Voevod [despre arhierei] — — — — — 32
Valea Lungă [Cazul dela, etc.] — — — — — 5, 14
Vetrele Mănăstireşti — — — — — — — — 48
Vizitaţ e canonică — — — — — — — — 40, 41
Zam, realizări îmbucurătoare — — — — — — 3
Zarand [Ştiri din, ş. a. — — — — — — — 26, 29
Zece Mai la Sibiu — — — — — — — — — 21
Ziua Bobobotezii [Sibiu] — — — — — — — 3
„ de 8 Iunie „ — — — — — — — — 25
„ „ 1 Decemvrie — — — — — — 48, 49, 50
„ „ sf. Nicolae [Sibiu] — — — — — — — 51
„ economiei — — — — — — — — — — 45
„ Eroilor — — — — — — — — — — — 21
„ Naşterii Domnului [Sibiu] — — — — — 1
„ naşterii Marelui Voevod Mihai — — — — 46
„ naşterii Reginei Maria — — — — — — 45
„ naşterii Suveranului — — — — — — — 43

5. Recenzii, notiţe, etc.

«Agricultura Nouă» — — — — — — — — — 38
Anuare — — — — — — — — — — 23, 27, 30, 37
«Arhiva Someşană» — — — — — — — — — 8
Balca N. Dr.: «Augustin» — — — — — — — 14
Becescu-Florin: Francmasoneria — — — — — 24
Berdiaev: Omul şi maşina — — — — — — — 26
«Bis. Ort. Rom.»: «Tânărule»... — — — — — 16
Bulacu M. pr.: Pedagogie creştină ort. — 1, 4
Buletinul [Spit. de boli mintale, Sibiu] — — 29
Bulgakov: Dogma euharistică — — — — — — 26
Buzescu Gh. S. maiorul: Reconstituiri ist. — 16
Calendarul «Solia» — — — — — — — — — 9
Călugăr D.: Hristos în şcoală, II. — — 43, 44
„ Sfinţi şi Părinţi — — — — — — — — 43
«Candela» — — — — — — — — — — — 15
Chiricuţă P. pr.: Parusia — — — — — — — 12
„ T. pr: Religia etc. — — — — — — 13
Cionca Ioan [note biogr.] — — — — — — — 42
Ciuhandu Gh. Dr.: Episcopii Vulcan şi Raţ — 9
Ciuhureanu Al. pr.: Luminarea de ceară — — 25
Consiliul Legislativ — — — — — — — — — 23
Costăchescu M.: Arderea — — — — — — — 33
Crainic Nichifor: Puncte cardinale în haos — 10
Crişmariu N. pr.: Istorioare relig. — — — — 44
Dăniţă C. Dr.: Evanghelia — — — — — — — 30
Dron C. pr.: Canoanele — — — — — — — — 12
«Fântâna Darurilor» — — — — — — — — — 31
Firu N.: Ist. bis. din Oradea — — — — — — 1
«Gândirea» — — — — — — — — 2, 8, 10, 16, 44
Ghibu O.: Morminte proaspete — — — — — 15
«Glas Românesc» — — — — — — — — — — 17
Gociman-Oituz A. Dr.: Probleme — — — — — 9
Hăţieganu — Goia: Semiologie — — — — — 24
Hodoroabă N. V. pr.: Cuvântări — — — — — 44
„ Tainele bisericii — — — — — — — 16
Lascarov-Moldovanu: Romanul furnicii — — — 8
Lăzărescu V. Dr. ep.: Cuvântări — — — — — 23
Lăzescu T. pr.: Izvoare pentru predici — — — 16
Literat V.: Biserica din Ţara Oltului — — — 4
Lupaş I.: Probleme şcolare — — — — — — — 52
Lupaş Marina I.: Un episod — — — — — — 46
Mai mulţi: Adevăr. ortodoxie şi Calendarul — 33
Meteş Ştefan: Istoria Bisericii — — — — — 7
„ „ Mănăstirile — — — — — — — 21
„ „ Situaţia economică — — — — — 12
Mihălcescu I. pr.: Teologia şi filosofia — — — 23
Milaş: Canoanele bis. ort. — — — — — — — 35
Milleă —.: Organizarea muncii naţionale — — 4
«Mitropolia Moldovei» — — — — — — — — 30
Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan: Ortodoxia în mijlocul frământărilor de astăzi — — — — 8
Moldovan Iosif: Legea românească — — — — 26
Monahismul ortodox — — — — — — — — — 42
Monografia şcoalei primare «O. Goga» din Răşinar — — — — — — — — — — — — — 53
Moţa I. prot.: 42 ani de gazetărie — — — — 1
Muşlea C. C.: Protopopi — — — — — — — 23
Nanu A.: La zile mari — — — — — — — — 33
Nicodem Ioniţă Ierom.: Ortodoxia în Occident 16
Nicodem Mitr. şi I. D. Ştefănescu: «Biblia Ilustrată» — — — — — — — — — — — — 43
Nifon Criveanu ep.: Cuvântări — — — — — 8
Nistor V.: Cultele minoritare — — — — — — 4
Panaitescu P. N.: Mocanii — — — — — — — 24
Părintele Nicolae: Ne piere neamul — — — — 29
Petra N. N.: Băncile române — — — — — — 30
Popa-Lisseanu G.: Izvoarele ist. rom — 9, 37
«Prometeu» — — — — — — — — — — — 8
Racoveanu Gh.: viaţa feric. Paisie — — — — 3
Reli S. Dr.: Costumul preoţesc — — — — — 11
„ „ „ Rolul învăţătorului — — — — 30
«Revista Studiu» — — — — — — — — — — 26
«Revista Teologică» — — — — — — — — 24, 53
«Revue de Transylvanie» — — — 2, 17, 33, 53
Sachelarie Nicodim: Calendarul — — — — — 12
Savin I. G.: Curs de apologetică — — — — — 48
Scriban Archim.: Omiletică — — — — — — — 33
«Sfarmă Peatră» — — — — — — — — — 39, 45
Sibiescu V. Gh. pr.: Călugării Sciţi — — — — 30
Stanca D. Dr.: Intre 2 fronturi — — — — — 2
Ştefănescu Tudor D.: Epoca lui Augustin — — 3
Stroescu Stroe: Cârţan — — — — — — — — 33
Svetlov P.: Invăţătura creştină — — — — — — 12
Terchilă N. Dr.: Un nou ev mediu [de Berdiaev] — — — — — — — — — — — 16
Terchilă Evanghelia în şcoală — — — — — — 10
„ Idei [la Soloviev] — — — — — — — 23
Todoran I.: Problema cauzalităţii — — — — 6
Tulbure Gh.: Sate şi dascăli — — — — — — 16
Vătăşanu V.: Pictorul Smigelschi — — — — — 11
«Viaţa Ilustrată» — — — — 2, 6, 11, 16, 24, 29, 40
Zasloţi C.: Francmasoneria — — — — — — — 3
Zelea-Codreanu C.: Pentru legionari — — — — 47

6. Foişoare

Anglicanii şi ortodocşii — — — — — — — — 17
Căminul cultural — — — — — — — — — 31—89
Cârţan [O carte despre] — — — — — — — — 33
Chemare [versuri] — — — — — — — — — 12 [16]
Cionca Ioan — — — — — — — — — — — 42
Clemente Alexandrinul — — 42, 44, 45, 48, 49
Copiii şi rugăciunea — — — — — — — — — 7
Cuvânt comem.]Paulescu] — — — — — — — 39
„ la sfinţ. [Odorhei] — — — — — — — 23
Din moarte răsare viaţa — — — — — — — — 12
«Eu sânt lumina lumii» — — — — — — — — 36
«Evanghelia în şcoală» — — — — — — — — 10
Figuri de preoţi — — — — — — — — — 32, 33
Filosofia existenţială — — — 17—20, 23, 26, 27
Goldiş Vasile — — — — — — — — — 12 [22]
Hrisovul [bis. din Orăştie] — — — — — — — 44
«Hristos în şcoală» — — — — — — — — — 44
Impărtăşanie din urmă — — — — — — — — 12
In miezul iernii — — — — — — — — — — 9
In seara colindelor — — — — — — — — — 53
Intre spirit şi materie — — — — — — — — 8
Isus, idealul desăvârşirii morale, predică — 10
La crucile din hotar — — — — — — — — — 13
La praznicul Buneivestiri — — — — — — — 13
Muntele Athos — — — — — — — — — — 37
Note pe marginea unui volum [Lapedatu] — 52
Orizonturi spirituale — — — — 9, 23, 29, 30, 31
Păltiniş [Sanatorul] — — — — — — — — 31
«Pedagogie creşt. ortodoxă» — — — — — — 4
Pe marginea Triodului — — — — — — — — 15
Pe marginea unei cărţi despre Augustin — — 14
Politică şi mişcare naţională — — — — — — 49
Pomenind pe Şaguna — — — — — — — — 50
Preotul şi îndrumarea tineretului — — 1, 3
Primăvară, primăvară. — — — — — — — — 15
Puterea rugăciunii şi a credinţei — — — — — 6
Răspuns «Chemării» [din Nr 12] — — — — — 16
Reflexii [scop al educaţiei şi rolul de preot] 28—30
Religia nu-i afacere privată — — — — — — 52
Renaşterea rom. prin idealizare creştină 52, 53
Rugăciunea mântuitoare — — — — — — — 42
Societatea şi binele comun — — — — — — — 48
Un nou volum [Berdiaev] — — — — — — — 16

7. Avizuri, circulare, statute etc.

Avizuri 1, 2, 4, 10, 12, 27, 29, 30, 33, 39, 41, 42, 45, 47
Circulare — — — — — — — — 19, 22, 30, 51, 53
Comunicări, Comunicate 1—3, 9, 10, 13, 15, 16 19—21, 25—28, 30, 31, 36, 41—45, 47, 49, 50—52
Concursuri [dela Consil. Arhiepiscopesc] 9, 15 16, 24, 25, 28—31, 33, 42, 43, 53
Convocări — — — — — — — — — — 6, 19, 51
«Dumineca bolnavilor» — — — — — — — — 16
Invitare la abonament — — — — — — — 1, 53
Licitaţie — — — — — — — — — — — — 2
Moşie de vânzare — — — — — — — — — 32
Notificări 1, 8, 15, 23, 29, 30, 33, 36, 41
Primire la şcoala norm. «A. Şaguna», Sibiu 31
Publicaţie 13

8. † Necrologuri

Aron Nicolae pr. 1
Aron Victoria 21
Borzea Nicolae prot. 26, 28
Branga Ioan 5
Bunea Dimitrie pr. 2
Ciura Al. 15
Coman D. Elena 15
Corneanu Otilia 37
Episcopul Nichita, Argeş 17
„ Nicolae, Cluj 7, 8, 12
„ Roman, Oradea 5, 6
Fleşeriu Emilia 51
Flucuş Aron pr. 18, [43]
Fuad, regele Egiptului 19
George V. regele Angliei 5
Ghişa Iacob pr. 39
Goron O. V. prot. 19, 22, 30
Hinţa Nicolae pr. 21
Lula Petru pr. 29
Minovici Ştefan Dr. 2
Moga Ştefan 13
Oprea Sabina 7
Petrovici Ion 47
Photios II, patr. ecum. 2
Popa Elisabeta C. 34
Popa Lazăr pr. 32, 36
Popa Octavian 16
Popovici Maria 20
Proca Zeno G. Dr. 9, 10
Sasu Zachei I. pr. 53
Simedrea Gavril pr. 24
Spânu Dom. Dr. 40
Sturza Ersilia 35
Tătaru Ambrosie pr. 18
Vidrighin Dum. pr. 45
Zichil Ana 12

Informaţii, ştiri locale, cărţi şi reviste concursuri inserţiuni.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane